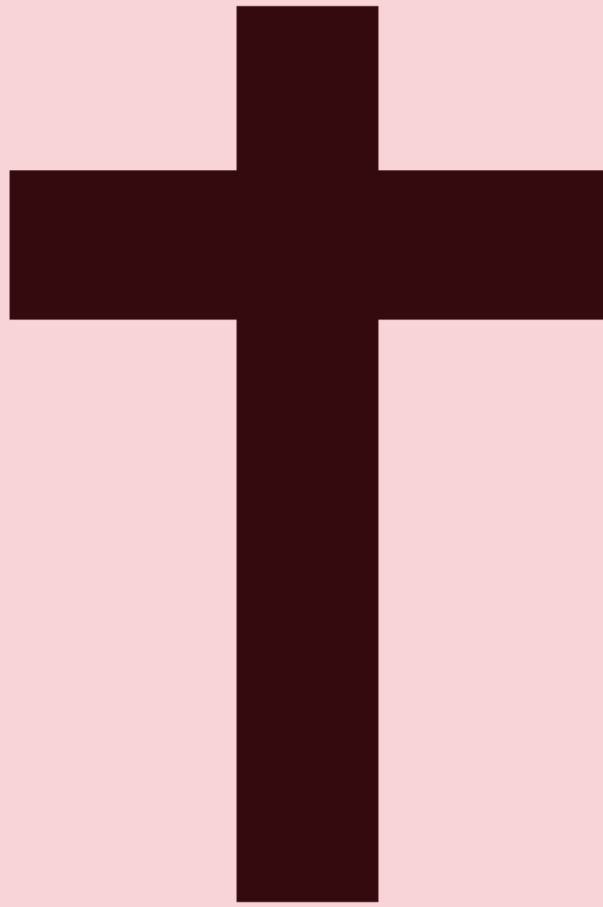

Metĩndjwỳnh Kute
Memã Kabẽn Ny Jarẽnh

New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh
New Testament in Kayapó (BR:txu:Kayapó)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kayapó

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Kayapó [txu], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kayapó

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-27

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 4 Mar 2019 from source files dated 1 Dec 2018
385317df-3c6a-53ac-81db-0815750ed560

Contents

Matêu	1
Makô	78
Ruka	121
Djuão rax	199
Metĩndjwỳnh Karô	251
Rôma	315
Kôritu kumrêx	353
Atãri Kôritu	388
Garaxa	412
Epexu	426
Pirpu	439
Korxi	447
Texarônika kumrêx	456
Atãri Texarônika	464
Ximoxi kumrêx	468
Atãri Ximoxi	478
Xitu	485
Piremô	489
Mekbê idjaer	491
Xijagu	517
Pedru kumrêx	526
Atãri Pedru	536
Djuão kumrêx	542
Atãri Djuão	552
Djuãoo ino rer	554
Djuda	556
Mỳjja apôx	559

Matêu memã Jeju'ã ujarênh ne ja.

Matêu ne prĩne Jeju'ã ajarê, rwỳk djà kraxrũm ne 'ã ujarênh tẽn àbir djãmã kumê. Matêubê ne Jeju kôt ba djwỳnh'õ. Nãm bẽnjadwỳr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djàkam nhỹ nhym kam Jeju kum kabẽn nhym tu kum iren kam mã Jejukôt ajkamê. Kôt bikamênh tẽn rã'ã nhym Jeju wabi. Nhym kam prĩne gwaj bamã Jeju'ã pi'òk no'òk ne. Kute Jeju pykabê ar bari noo omũnh ne amako kute mar kôt ne gwaj bamã 'ã pi'òk no'òk ne.

Matêu nhidji 'õdjwỳbê ne Rewi.

Jeju nhingêt'ã ujarênh kadjy ne ja.

Ruk 3.23

¹ Ba, ibê Matêu ne ba pi'òkkam ar amã ikabẽn jarê. Dja ba ar amã Jeju Kritu'ã ajarê. Metĩndjwỳnh ne 'ã Bẽnjadwỳrbê kumkati mẽ. Kute 'ã Bẽnjadwỳrbê kumkati mẽnkhôt ne me Jejumã Kritu jarê. Dja ba Jeju Kritu nhingêt kumrêx'ã ar amã ajarê. Aben nwhitepã ar amã ingêt djari arênho tẽn. O tẽn arỳm 'ã ar amã pi'òk no'òk gar arên ama. Jeju nhingêt bê ne Dawi. Ne ingêt 'õdjwỳbê Abraão.

² Ingêt Abraão ne Idjak dji.

Idjak dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Djako dji.

Djako dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba: nhym kam arỳm aben kukãm Djudamẽ kamy ar adjuw.

Djudamẽ kamy ar adjuw nhym ar arỳm apõx. Apõx ne kam arỳm abatành ne ar ba.

³ Nhym kam Djuda arỳm Tamaremã Perêmẽ Djera ar adjuw.

Perêmẽ Djera ar adjuw nhym ar arỳm apõx. Apõx ne arỳm abatành ne ar ba. Ar ba: nhym kam Perê arỳm Êrõ dji.

Êrõ dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Arão dji.

Arão dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba.

⁴ Ar ba:n kam arỳm Amĩnadabi dji.

Amĩnadabi dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Naxõ dji.

Naxõ dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Xamão dji.

Xamão dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba.

⁵ Ar ba:n kam arỳm Rabemã Bõadji dji.

Bõadji dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Ruximã Ôbet dji.

Ôbet dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm Djexe dji.

Djexe dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba.

⁶ Ar ba:n kam arỳm Dawi dji.

Dawi dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n kam arỳm kubê bẽnjadwỳr rax. Ar ba:n kam arỳm Urij prõmã Xaromão dji.

Xaromão dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba.

⁷ Ar ba:n kam arỳm Robowão dji.

Robowão dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n arỳm Abij dji.

Abij dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba. Ar ba:n arỳm Adja dji.

Adja dji nhym arỳm kato. Katon kam arỳm abatành ne ar ba.

⁸ Ar ba:n arỳm Djoxapa dji.

Djoxapa dji nhyr arým kato. Katon kam arým abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arým Djorão dji.

Djorão dji nhyr arým kato. Katon arým abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arým Udji dji.

Udji dji nhyr arým kato. Katon arým abatànñ ne ar ba.

⁹ Ar ba:n arým Djotão dji.

Djotão dji nhyr arým kato. Katon kam arým abatànñ ne ar ba. Djotão ar ba:n arým Akadji dji.

Akadji dji nhyr arým kato. Katon kam arým abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arým Edjekij dji.

Edjekij dji nhyr arým kato. Katon kam arým abatànñ ne ar ba.

¹⁰ Ar ba:n arým Manaxe dji.

Manaxe dji nhyr arým kato. Katon arým abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arým Amõ dji.

Amõ dji nhyr arým kato. Katon arým abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arým Djoxij dji.

Djoxij dji nhyr arým kato. Katon kam arým abatànñ ne ar ba.

¹¹ Ar ba:n arým Djekonijmẽ kamy ar adjuw.

Djekonijmẽ kamy ar adjuw nhyr arým apõx. Apõx ne kam arým abatànñ ne ar ba.

Nhyr kam me kurẽ djwýnh arým mebẽ idjaer'ýr prõt ne kam me pa 'amýn meo mõ. Me pardja'ã meo mõ. Krĩraxbẽ Babirõnij'ýr meo mõn meo bõx.

¹² Nhyr me krĩraxbẽ Babirõnijkam ar ba: nhyr kam Djekonij arým Xarati dji.

Xarati dji nhyr arým kato. Katon kam arým abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arým Djorba dji.

Djorba dji nhyr arým kato. Katon kam arým abatànñ ne ar ba.

¹³ Ar ba:n arým Abidji dji.

Abidji dji nhyr arým kato. Katon kam arým abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arým Erijkĩ dji.

Erijkĩ dji nhyr arým kato. Katon kam arým abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arým Adjõ dji.

Adjõ dji nhyr arým kato. Katon kam arým abatànñ ne ar ba.

¹⁴ Ar ba:n arým Xadoki dji.

Xadoki dji nhyr arým kato. Katon arým abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arým Akĩ dji.

Akĩ dji nhyr arým kato. Katon arým abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arým Eriju dji.

Eriju dji nhyr arým kato. Katon arým abatànñ ne ar ba.

¹⁵ Ar ba:n arým Erijdjõ dji.

Erijdjõ dji nhyr arým kato. Katon arým abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arým Matã dji.

Matã dji nhyr arým kato. Katon arým abatànñ ne ar ba. Ar ba:n arým Djako dji.

Djako dji nhyr arým kato. Katon arým abatànñ ne ar ba.

¹⁶ Ar ba:n arým Jõdje dji.

Jõdje dji nhyr arým kato. Katon arým abatànñ ne ar ba. Ne kam arým kubẽ Marij mjên.

Ne kam arým Jeju'ýr o bõx. Marij kurũm ne arým Jeju kato. Katon kam arým abatànñ ne ar ba.

Be, Jeju nhingêt'ã ujarẽnh ne ja. Jejubẽ ne me õ Bẽnjadjwýrbẽ kumkati. Kubẽ ne Kritu.

¹⁷ Be, Abraão krakam kra mã aben djõ'ã apõx. Nhyr me aben nhytepã ar'ã akre: nhyr ar kute 14 pyrãk ne aben djõ'ã apõx nhyr me kam Dawi'ýr o bõx. Nhyr kam Dawi krakam kra mã aben djõ'ã apõx. Nhyr me aben nhytepã ar'ã akre: nhyr ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djõ'ã apõx. Nhyr me kam arým me kurẽ djwýnh kute mebẽ idjaer pytãr'ýr o bõx. Me me utàn krĩraxbẽ Babirõnij'ýr meo bõx. Nhyr kam me krakam kra mã aben djõ'ã apõx. Nhyr me aben nhytepã ar'ã akre: nhyr ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djõ'ã apõx. Nhyr me kam arým Kritu'ýr o bõx. Metĩndjwýnh kute 'ã Bẽnjadjwýrbẽ kumkati mẽnkhõt ne me kum Kritu jarẽ.

Jeju nã kurũm kator kadjy ne ja.

Ruk 1.26

¹⁸ Jakam dja ba Jeju Kritu kator'ã ajarẽ. Nã kurũm kator'ã ajarẽ. Nãbẽ ne Marij. Metĩndjwýnh Karõ ne Marij'ýr bõx nhyr arým tujarõ. Marij tujarõ kãtri ne Jõdje arým

amim kum kabên nhym me kunī kuma. Nām amim kum kabên kajgobit. Kraxje kute o nōr kêt. Nhym kam arým tujarô. Tujarô nhym arým omū. ¹⁹ Ne kam bit kute kangamā. Jôdje mexkam bit kute me kàxā kangamān amim karōo nhÿn amim,

—Ne ba ren me krăptī nhipôkri kanga nhym ren me arým kam ngryk ne. Ba me krăptī kàxā kanga. Nām ā mexkam amim ane. ²⁰ Nām ā amim anhÿro nhÿn kam nōn arým ngōr. Ngōr nhym aêrbê Bēnjadjwÿr djwÿnh kadjy mrānh djwÿnh'ō arým 'ÿr bōx nhym ôtkam arým omū. Nhym kum,

—Jôdje, Dawi tamdjwÿ, arým aprō tujarôkam kwārīk wānh adjumar punu kêt. Mrāmri dja ga ī tu 'ÿr amōrkumrēx. Djām axwe? Kati. Metīndjwÿnh Karō ne 'ÿr bōx nhym arým tujarô. ²¹ Dja kra ruw ga kam kum Jeju jarē. Mÿkam dja ga kum ja jarē? Bir, dja ō me wÿnh axwebê me utā. Kam dja ga kum Jeju jarē. Nām ā Metīndjwÿnh kadjy mrānh djwÿnh'ō Jôdjemā ane. Mÿj'ā ne idjibê Jeju amijakre? Bir, me utār djwÿnh'ā ne amijakre.

²²⁻²³ Amrêbê: ne Bēnjadjwÿr djwÿnh Jeju nā tujarô'ā ajarē. Kabên jarēnh djwÿnhmā 'ā ajarē. Nhym arým kukwakam me bakukāmāremā kum,

“Me kurerer'ō, me'ō kraxje kute o nōr kêtja dja arým tujarô nhym ī kra ruw.

Nhym me arým idji'ā abenmā kum, ‘Emane’, anhÿro ba.”

Nām ā kabên jarēnh djwÿnh Bēnjadjwÿr djwÿnh kukwakam me bakukāmāremā ane. Nhym kam me aben djô'ā arēnhō mō:n arēnhō mōr tāmtā arým 'ÿr o bōx. Tū:mrām me bakamingrānyrekam Jeju nā katon arým abatānh ne ar ba. Ar ba:n arým tujarôkumrēx. Kraxje me'ō kute o nōr kêtka arým tujarôkumrēx. Me kute me bakukāmāremā 'ā ujarēnh kôt arým ā tujarô ane. Kabên jarēnh djwÿnh ne me bakukāmāremā kum,

—Nhym me arým idji'ā abenmā kum, “Emane”, anhÿro ba. Be, ne ren me me bakabēnkôt idjibê Emane'ā abenmā kum,

—Kubê ne me banhō Metīndjwÿnh. Me banhō Metīndjwÿnh arým me baro'ā ar ba. Nām ā kabên jarēnh djwÿnh me bakukāmāremā ane.

²⁴ Metīndjwÿnh kadjy mrānh djwÿnh prō'ā Jôdjemā karōn arým kum karō pa. Nhym arým krā kato. Ne kam arým kabên kôt prō'ÿr mō. ²⁵ Nām 'ÿr mōr kajgon ikô'ā ikwā kêt. Kra rwÿkkambit ne ikô'ā ikwā. Nām 'ÿr mōr kajgo nhym kam arým kra kutewa ruw nhym kumÿ. Kumÿ nhym arým kum Jeju jarē.

2

Ar kute kanhêtire mar'ā ujarēnh kadjy ne ja.

¹ Ar kute kanhêtire mar ne ar myt apōx djā kurūm tē. Tē: nhym arým akati krăptī apêx nhym ar arým Djeruxarēkam bōx. Pykabê Djudêjakam krīraxbê Berēkam ne Jeju ruw. Bēnjadjwÿr raxbê Erodji memā ÿrri ne ruw. ² Ar kute kanhêtire mar Djeruxarēkam bōx ne arým me kukjêro tē. Ar memā kum,

—Nhÿnh ne me'ō prīreja? Dja kubê mebê idjaer nhō Bēnjadjwÿr rax. Kanhêtire kute rwÿk'ā amijakre ne bar arým omū. Myt apōx djā'ānh ne bar omūn kam amrē 'ÿr tēn arým bōx. Ije kum rax jarēnhmā bōx, ane. Nām ar ā memā anhÿro tēmo ane. ³ Memā anhÿro tē: nhym arým bēnjadjwÿr raxbê Erodji kuma, me kute ar arēnhja ma. Kuman arým axwe: umar ne. Djeruxarēkam me kunīdjwÿ axwe: umar ne. ⁴ Nhym kam Erodji arým amiwÿr me rūnh 'uw. Me kadjy Metīndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿrmē Môjdjê kukràdjā mar djwÿnhmē amiwÿr me ku'uw ne amijā meo akuprō. Ne kam arým abej me kukjêro nhÿn memā kum,

—Nhÿnh ne Kritu rwÿkmā? Nhÿnh ne Kritu rwÿk djāja? ane. Metīndjwÿnh kute 'ā Bēnjadjwÿrbê kumkati mēnhkôt ne me kum Kritu jarē. ⁵ Nām Erodji memā ane nhym me kum,

—Pykabê Djudêjakam krībê Berēkam ne rwÿk djā. ⁶ Amrêbê: ne Metīndjwÿnh kabên jarēnh djwÿnhmā arē. Kritu rwÿk djā'ā kum ajarē. Nhym kukwakam me bakukāmāremā 'ā ajarē. Me krīmā arēn kum,

“Pykabê Djudêjakam krībê Berē, amā ne ba ikabên ne. Djām Djudêjakam akajgo got?

Abê bēnjadjwÿr rax pyrāk. Djudêjakam me bēnjadjwÿr kunī dja amā arax jarē. Mÿkam?

Bir, akam dja me'ô prîre ruw ne ĩ arÿm bĕnjadjwÿr rax. Ne arÿm inhô mebê idjaer pumÿn meo ba.

Dja meo ba kute mrâmri ne mrykĩ'átomtio ba djwÿnh kute ô mryo ba pyrâk”, ane.

Nâm kabĕn jarĕnh djwÿnh ã me bakukãmãremã anen arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ga, Berĕkam Kritu rwÿkja pumÿ. Pi'ôk jakôt ne bar arÿm omÿ. Nâm me rÿnh ã Erodjimã ane. ⁷ Nhyam kam bĕnjadjwÿr Erodji amipdjun amiwÿr ar kute kanhêtire mar 'uw nhyam ar arÿm 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhyam me kãxã arkum,

—Nhÿnhjakam ne kanhêtire amirĩt djà? Mÿj ne kanhêtire kute amirĩt'ã amex kute? ane. Nhyam ar arÿm prĭne kum arĕ. ⁸ Nhyam kam arÿm Berĕmã ar anon arkum,

—Aje. Dja gar tĕn prĭne me'ô prĭre jabej ne kum akato. Kum akaton on amrĕ iwÿr tĕn imã 'ã ajarĕ. Badjwÿ 'ÿr itĕm ne ije kum rax jarĕnh prãmkumrĕx. Aj mã, ane.

⁹ Nhyam ar bĕnjadjwÿr rax kabĕn mar pan arÿm 'ÿr tĕ. 'ÿr tĕ: nhyam ar aĕrbĕ kanhêtireja mō. Tãm ne ar myt apôx djà'ãnh omÿ. Arÿm ar kukãm mō. Nâm ar kukãm mō:n arÿm iby arek wajĕt. Prĭre rwÿkja nhiby arek wajĕt nhyam ar arÿm omÿ. ¹⁰ Omÿn arÿm kĩ:nhkumrĕx. ¹¹ Ne kôt tĕ:n arÿm ũrkwã'ÿr bôx. Ne kam arÿm wadjãn prĭreja pumÿ. Nã Marij ne kumÿn o nhÿ nhyam ar omÿ. Ne kam amikajgo man arÿm amijo ngriren parbĕ tu mÿrbĕ rôrôk ne. Parbĕ kum rax jarĕnho ikwã. Ne kam arÿm kãjmã krĭn arÿm nĕkrĕx 'ãpre bôn kum adjuw. Kĕn karÿrmĕ pĩ djur, me kute kuwykam rĕnh nhyam kudjÿjamĕ me kudjÿ djãbĕ mirajamĕ ne ar kum adjuw. ¹² Ne kam kãjmã djan pry 'ôdjwÿ kôt akubyn ar ô pykamã tĕ. Me'ô ne ar biptirkam arkum,

—Kwãrĩk wãnh akubyn Erodji'ÿr atĕm kĕt, ane nhyam kam ar akubyn Erodji jaã'ã tĕ. Tĕ:n arÿm ar ô pykakam bôx.

Jôdje kute Edjitu'ÿr Jejuo kator kadjy ne ja.

¹³ Nâm ar kute kanhêtire marja tĕ nhyam kam Jôdje arÿm ngôr. Ngôr nhyam ĕ, arÿm Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'ô bôx ne kum,

—Kãjmã djan amibĕx ne prĭremĕ nã aro akaton amÿ pykabĕ Edjitemã aro tĕ. Erodji kute prĭre bĭnmã kute abej 'ÿr. Dja gar Edjitemã tĕn bôx ne arek kam ar aba. Ije amã arĕnhkambit dja gar akubyn tĕ, ane. ¹⁴ Nâm kum ane nhyam arÿm kãjmã dja. Nhyam akamãt kô rã'ã nhyam arÿm prĭremĕ nã aro tĕ. Pykabĕ Edjitu'ÿr ne aro tĕn aro bôx. Ne kam ar arek kam ar ba. ¹⁵ Amrĕbĕ: ne Bĕnjadjwÿr djwÿnh ar Edjitu'ÿr tĕm'ã ajarĕ. Kabĕn jarĕnh djwÿnhmã 'ã ajarĕ. Nhyam arÿm kukwakam me bakukãmãremã kum, “Bĕnjadjwÿr djwÿnh ne me amã, ‘Ba ne ba ikra 'uw nhyam arÿm Edjitu kurÿm kato.’ Nâm ã me amã ane.”

Nâm ã kabĕn jarĕnh djwÿnh me bakukãmãremã ane. Nhyam kam me aben djô'ã arĕnho mō:n arĕnho mōr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jôdje ar arÿm Edjitu'ÿr tĕ. Me bakukãmãremã 'ã ujarĕnh kôt ar arÿm Edjitu'ÿr tĕ. Arÿm Erodji tykkambit dja ar akubyn Edjitu kurÿm tĕ.

¹⁶ Jôdje ar Edjitu'ÿr tĕ nhyam Erodji arÿm ar kute kanhêtire marja ma. Ne kam amim,

—Je tô mÿkam ne ar imã 'ĕx ne iwÿr bôx kĕt? ane. Nâm anen arÿm ngry:k ne. Ne amim,

—Amÿ akati ja'ã ne ar kute kanhêtire mar imã, “Bĕnjadjwÿr rwÿk ny'ã kanhêtire katorja'ã ne arÿm amex amãnhkrut apĕx bar omÿ”, ane. Be, kanhêtire kator'ã amex amãnhkrut apĕx kôt godja bĕnjadjwÿr rwÿk ny'ã arÿm amex amãnhkrut ne apĕx jabej. Nâm ã amim anen arÿm ô krãkamngônhmã kum,

—Me on Berĕkam me prĭre nhimex. Bu'ã Berĕ nhô pyka kunĩkôtdjwÿ dja ga me me prĭre nhimex. Mybit dja ga me kunĩ nhimex. Me prĭre rwÿk'ã amex amãnhkrut apĕx nhijukribit dja ga me me imex kĕt, ane. Erodji ô krãkamngônhmã ane nhyam me arÿm me prĭre'ÿr mōn me imexo mō. Me imexo mōn arÿm me imex pa. Nhyam me arÿm amak djãje mÿro kumex. ¹⁷ Amrĕbĕ: ne Metĩndjwÿnh me mÿr kumex'ã ajarĕ. Kabĕn jarĕnh djwÿnhbĕ Djermimã 'ã ajarĕ. Nhyam arÿm kukwakam me bakukãmãremã kum,

¹⁸ “Ota krĭbĕ Ramakam me mu:w ne kãj bĕ amra:.

Rakeu krao amak djãje me mu:w.

Kra arÿm kubê kêt kam ne me te kute memã kaprĩ kwÿ ngrimã.”

Nãm ã kabên jarênh djwÿnh Metĩndjwÿnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhy m kam me aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tũ:mràm me bakamingrãnyrekam ne me arÿm mÿro kumex. Krãkamngôn h arÿm me prĩre nhimex ne nhy m me arÿm amak djãje mÿro kumex. Djer mi kute me bakukãmãremã 'ã ujarên h kôt me arÿm ã mÿro ane.

Nadjare'ÿr akêx'ã ujarên h.

¹⁹Jôdje ar Edjitukam ar ba: nhy m kam Erodji arÿm ty. Ty nhy m kam Jôdje arÿm biptiro nō. Biptiro nō nhy m Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'ō arÿm kum amijo amirĩt ne kum,

²⁰—Kãjmã djan prĩremẽ nã aro tẽ. Me abê idjaer nhō pyka'ÿr aro tẽ. Me kute bit prĩre bĩn prãmja ne me arÿm ty, ane. ²¹Nhy m kam Jôdje arÿm kãjmã djan prĩremẽ nã aro tẽ. Aro tẽn amũ mebê idjaer nhō pyka'ÿr aro tẽ. 'ÿr aro tẽ:n arÿm 'ÿr aro bôx. ²²'ÿr aro bôx nhy m me arÿm kum,

—Erodji kra Akireu arÿm pykabê Djudêjakam bã m pãnh memã bẽnjadjwÿr, ane. Nãm me Jôdjemã ane nhy m arÿm kum uman Djudêja'ÿr tẽ m prãm kêt. Ne kam ôtkam me'ō arÿm nêje kukrà. Nhy m kuman arÿm pykabê Djudêja nhibej tẽn kam pykabê Garrêjakam bôx. ²³Ne ajte tẽ:n arÿm krĩraxbê Nadjarekam bôx ne kam ar ba. Kam ar ba: nhy m kam Jeju arÿm kam abatãnh ne. Amrêbê: ne Metĩndjwÿnh ja'ã ajarẽ. Jeju Nadjarekam abatãnh'ã ajarẽ. Kabên jarênh djwÿnhmã 'ã ajarẽ. Nhy m arÿm kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Dja me abenmã 'ã, ‘Nadjarekam ne abatãnh djã’, anhÿro ba.”

Nãm ã ujarên h djwÿnh Metĩndjwÿnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhy m kam me aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tũ:mràm me bakamingrãnyrekam arÿm 'ÿr o bôx nhy m Jeju arÿm Nadjarekam abatãnh ne. Me bakukãmãremã 'ã ujarên h kôt ne arÿm Nadjarekam abatãnh ne.

3

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarên h.

Mak 1.1; Ruk 3.1; Dju r 1.19

¹Jeju Nadjarekam ar ba: nhy m kam ngômã me angjên h djwÿnhbê Djuão arÿm bôx. Pykabê Djudêjakam kapôt kukritkam ne Djuão me akreo ba. Me ta ne me 'ÿr ban bôxo kumex nhy m ar me akreo ba. ²Nãm memã kum,

—Me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx. Arÿm kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba 'ÿr. Nãm ã Djuão memã ane. ³Amrêbê: ne Metĩndjwÿnh Djuão kukãm 'ã ajarẽ. 'ã ujarên h djwÿnhbê Idjaijmã 'ã ajarẽ. Nhy m arÿm kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Me'ō dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kãj bê dja me akren memã kum,

‘Me apa. Ë, on Bẽnjadjwÿr djwÿnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katãt amijo aba.

Kute mrãmri ne me kute bẽnjadjwÿr rax kutêp pry o mex ne kute kum katãt pry jadjwÿrja pyrãk’, ane.

Dja ã ujarên h djwÿnh Bẽnjadjwÿr djwÿnh'ã memã ane.”

Nãm ã Idjaij Djuão'ã me bakukãmãremã ane. Nhy m kam me aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tũmràm 'ÿr o bôx nhy m Djuão arÿm kato. Me bakamingrãnyrekam katon arÿm ã me akreo bao ane. Metĩndjwÿnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarên h kôt Djuão arÿm katon ã me akreo ane.

⁴Be, Djuão ne mry jabatãnhbê kameru kĩ nhipêxo kubêkã angij ne mry kão amikrax pren krytkanhê kun menh kangôo ikō. ⁵Nhy m kam krĩraxbê Djeruxarêkam me ja Djuão'ÿr bôxo dja. Bu'ã pykabê Djudêjakam me jadjwÿ Djuão'ÿr bôxo dja. Ngôbê Djodão bu'ã pykakam me jadjwÿ 'ÿr bôxo kume:x ne. Nãm me Djuão'ÿr ban bô:xo dja. ⁶Ne kam amijaxwe kôt amijarên memã kum,

—Be, mrãmri ne ba ijaxwe tũm krãptĩ. Arỳm imã kĩnh kêt ne wãnh kum inhire, ane. Nhyam kam ngô raxbê Djodãokam mã Metĩndjwỳnhmã me angij.

⁷ Nhyam kam mebê pardjêumẽ mebê xadjudjêumẽ krãptĩ arỳm Djuão'ỳr bôxo dja. Nhyam me omũn memã kum,

—Me akamingrãny ne ga me abê iry. Mỳj me'õ got ne me amã Metĩndjwỳnh ngyrk nhõ akati jarẽ ga me umaje iwỳr aprõt kajgo? ⁸ On katat amijo aba gẽ me mrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri ga me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhirern aje Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx jabej gẽ me me amã kato. Ne kam me akam kĩnhkumrẽx kute mrãmri ne me kute pidjô djô mexmã apõx ne kam kĩnhja pyrãk. ⁹ Kwãrik wãnh me anhõkre kadjwỳnhbê anhingêt kukãmãre Abraãoo adjãmra kêt ne amim,

—Me ba ne ba me ibê Abraão tãmdjwỳ. Dja Metĩndjwỳnh me ikam ngyrk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhyam kam me inhingêt kukãmãre Abraãokõt Metĩndjwỳnh kum me ijabê ne me ijaxwekam me ijo bikẽnh kêtumrẽx, ane. Kwãrik wãnh ga me ã anh'yr ar aba kêt. Kati. Ë, ba me amã arẽ. Dja ga me te abê Abraão tãmdjwỳ nhyam Metĩndjwỳnh tu me ajo ajkẽ, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkẽ. Ne ren kute ajte Abraão tãmdjwỳ prãm jabej ren tu kẽnjao itun o amim Abraão tãmdjwỳ nhipẽx nhyam me ren tu katon kumex. ¹⁰ Ë, mrãmri arỳm 'ỳr. Metĩndjwỳnh kute memã axwe pãnh jarẽnh nhõ akati arỳm 'ỳr. Kute mrãmri ne pidjô ap'ynh abenkam ô kêt nhyam me kute kàr ne o mrãnh ne kute kuwykam rẽnhja pyrãk. Arỳm ne Metĩndjwỳnh me ajã pidjô djô kêt jakren arỳm me ajaxwe pãnh kute me ajo bikẽnh 'ỳr. Dja me ajo mõn kuwykam me amẽ. Arỳm 'ỳr. Kute mrãmri ne me'õ kute pidjômã 'yr kadjy kute parbê kàxkrãkô m'ynh ne o ãm pyrãk.

¹¹ Mrãmri ba ne ba ngômãbit me ajangij. Ga me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx ba ngômãbit me ajangij. Nhyam be, itotokbê ne me'õ bõxmã. Me'õ tãm ne raxo kute amũ ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'ỳr ibikamẽnh prãmje. Nã bãm te irax ne 'ã inhiõn ije kum parka 'ã pre bõnh ne o itẽm prãmje. Be, ãm irax ba ren arỳm kum apê. Nhyam be, kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãm ne arỳm bõx 'ỳr. Djãm ngômã kute me ajangjẽnhmã? Kati. Tãm dja bõx ne kam me aw'yr Metĩndjwỳnh Karõ jano. Katat me aje amijo ababit'ỳr dja ano kute me ajo bamã. Ne kam me ajaxweja kute kuwymã me arẽnhmã. ¹² Gêdja bõx ne kam kute mrãmri ne me kute kõt'yk byr ne o kute bãyogore ka'uk ne kute kam mũm 'ynhĩ, 'y mexjao atom ne kam kute 'ykãjao tẽm ne kute kuwykam mẽnh nhyam xõtja pyrãk. Dja me'õja bõx ne ã me axweo anen kuwykam me kurẽ. Nhyam kuwyja dja pòk rã'ã: rã'ãn apẽx kêtumrẽx. Nhyam be, me mex, me katat kute amijo baja'ã gêdja 'y mex jakren mũm meo atom. Meo atom ne kãjkwakam õ pykamã meo mõ gẽ me kam kam kĩnhkumrẽx ne ar ba. Arỳm kute meo anh'yr 'ỳr. Nãm ã Djuão mebê pardjêumã ane.

Djuão kute ngômã Jeju jadjàr.

Mak 1.9; Ruk 3.21; Dju r 1.32

¹³ Kam Jeju arỳm pykabê Garrêja kurũm tẽ. Tẽ:n arỳm ngõbê Djodão'ỳr bõx. Nãm 'ỳr bõx ne arỳm Djuão'ỳr bõx. Kute Metĩndjwỳnhmã ngômã adjãrmã ne 'ỳr bõx. ¹⁴ Nhyam kum,

—Djãm ba ije ngômã ajadjãrmã? Kati. Ba ne ga ren Metĩndjwỳnhmã ngômã ijadjà, ane.

¹⁵ Nhyam kum,

—Kati, kwãrik rã'ã. Metĩndjwỳnh kute gu bamã katat baje amijo baba'ã karõ kõt dja gu prĩne katat amijo baba. Kam dja kĩnhkumrẽx. Kam dja ga on ngômã ijadjà, ane.

¹⁶ Nhyam arỳm ngômã adjã. Nhyam kam wabin dja nhyam aerbê kãjkwã arỳm aben bẽ ajkij. Aben bẽ ajkij nhyam me kute omũnh kadjy Metĩndjwỳnh Karõ kute tut pyrãk arỳm 'ỳr ruw ne 'ã t'ym. 'ã t'ym nhyam Djuão arỳm omũ. ¹⁷ Nhyam ã, arỳm kãjkwã kurũm Metĩndjwỳnh memã kabẽn ne memã kum,

—Ikra ne wã. Imã abê:kumrẽx. Ba kam kam ikĩnhkumrẽx. Nãm ã Metĩndjwỳnh Kra'ã memã ane.

4

Xatanaj te kute axwe'ã Jejumã àpnênh.

Ruk 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

¹ Nhyam kam Metĩndjwỳnh Karõ kapõt kukritmã Jejuo katon o mõi. Dja Xatanaj te kute axwe'ã mênhmã kum apnê. Ja kadjy ne o mõi. ² Nhyam kam Jeju Metĩndjwỳnhmã amijajbu. Nãm amijajburo dja: nhyam 'ã akatibê 40 apêx. Nhyam kam arỳm kum prã:m ne. ³ Nhyam kam me axwe'ã memã àpnênh djwỳnhbê Xatanaj arỳm 'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Nãm bit kute amikõt o ba nhyam kõt axwemã 'ỳr bõx. Ne kam kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwỳnh Krakumrêx jabej ne goja kênjamã akabên gê goja kubê djwỳ ga krê, ane. Nãm Xatanaj ã Jejumã ane. ⁴ Nhyam kam kum,

—Kati. Mỳkam? Bir, Metĩndjwỳnh ne amrêbê: me ikukãmãremã kum, “Djãm djwỳobit dja me amityx ne tĩn ne ar ba?

Kati. Metĩndjwỳnh kabênodjwỳ dja me amityx ne tĩn ne ar ba, kabên kunĩ.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh me ikukãmãremã ane nhyam me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ije Metĩndjwỳnh kabên ja markam ije akabênkõt kêno djwỳ prãm kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

⁵ Nhyam kam Xatanaj Djeruxarê'ỳr o tẽn o bõx. Krĩrax jamã ne me kum, “Metĩndjwỳnh nhõ krĩrax”, ane. Nãm o bõx ne o tẽn Metĩndjwỳnh nhõ kikreti'ỳr o bõx. Ne kam o tẽn o wabin kikreti nhimøk'ỳr o bõx ne anhà'ã kudja. ⁶ Ne kam kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwỳnh Krakumrêx jabej goja rùm tẽn ato. Amrêbê: ne me akukãmãre amã arê. Metĩndjwỳnh kukwakam amã arên amã,

“Dja ba ajã ikadjy mrãnh djwỳnhmã karõ.

Dja me atêmkõt amã ikra dja gê kên'õ apar ngãnh kêtukumrêx.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh me akukãmãre amã ane nhyam me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ajrã, rùm tẽn ato gê goja me atêmkõt amã ikra dja, ane. ⁷ Nhyam Jeju kum,

—Kati. Mỳkam? Bir, ba ajte amã arê ga ama. Amrêbê: ne me ikukãmãre memã arê. Metĩndjwỳnh kukwakam memã arên memã kum,

“Kwãrik wãnh Bẽnjadjwỳr djwỳnh, Atĩndjwỳnh kabi kêt, kute ajãno ãm jabej kabi kêt”, ane.

Nãm ã Metĩndjwỳnh me ikukãmãremã ane nhyam me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ije Metĩndjwỳnh kabên ja markam ne ba ije akabênkõt rùm itêm ne idjator prãm kêt, ane.

⁸ Nhyam Xatanaj ajte o tẽn krãnh prêkti nhimøk'ỳr o wabi nhyam dja. Nhyam kam apỳnh pyka djari nhyam Xatanaj arỳm kum kunĩ jakreo dja. Ne apỳnh bẽnjadjwỳr kute meo ba djari kum me kunĩ jakreo dja. Nhyam apỳnh me õ mỳjja rũnh ne uma djari nhyam kum me kunĩ jakreo dja nhyam arỳm kunĩ pumũ. ⁹ Nhyam kam kum,

—Ba amã ja kunĩ kanga. Ba amã me õ mỳjja rũnh ne uma kunĩ kanga. Dja ga amijo angrin ikuka kõnh akõnkrão nhỹn imã irax jarê ba arỳm amã kungã. Ba amã kunĩ ngã ga arỳm idjõ'ã o aminhõn ar o aba, ane.

¹⁰ Nhyam Jeju kum,

—Kati, Xatanaj, on rùm imã akàx. Djãm ije akuka kõnh ikõnkrão inhỹrmã ne ije amã arax jarênhmã? Arkati. Mỳkam? Bir, amrêbê: me ikukãmãre memã arê. Metĩndjwỳnh kukwakam memã arên memã kum,

“Bẽnjadjwỳr djwỳnh, Atĩndjwỳnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarên ajbitmã apê. Kwãrik wãnh atemã 'õmã rax jarênh kêt.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh me ikukãmãremã ane nhyam me 'ã pi'òk no'òk ne. Ije Metĩndjwỳnh kabên ja markam ne ba ije akuka kõnh ikõnkrão inhỹr ne ije amã arax jarênh prãm kêt, ane.

¹¹ Nhyam kam Xatanaj arỳm kum kàx ne mã tẽ. Nhyam kam kadjy mrãnh djwỳnh ar arỳm 'ỳr bõx ne o djuw mex.

Jeju kute me akremo krax.

Mak 1.14; Ruk 4.14

¹² Nhyam kam Jeju arỳm tẽ. Tẽ:n pykabê Garrêjakam bõx. Me arỳm kute Djuãoo tỹm ne kubê ijêkam ne Garrêjakam bõx. ¹³ Nãm Garrêjakam krĩraxbê Nadjarekam bõx. Ne kam

kurūm katon kam amū krīraxbê Kapanakam tēn bōx ne nhỹ. Imōti mỳrri ne Kapana dja. Me kute Kapana bu'ã pykamã Djeburōmē Naptar jarēnh. Kam ne krīraxbê Kapana dja.

¹⁴ Amrêbê: ne ujarēnh djwýnhbê Idjaij me bakukãmãremã arē. Jeju Kapanajakam bōx jarē. Metīndjwýnh kukwakam ne Idjaij memã arēn memã kum,

¹⁵ “Pykabê Djeburō, pykabê Naptar. Imōti'ỳr pyka. Ngōbê Djodão nhikjêbê pyka.

Me bajtem nhō pyka jamã ne me kum Garrêja jarē.

¹⁶ Pyka jakam ne me axwe:. Me mrānh punu:re kute mrāmri ne akamàt kō tykkam me mrānh punu pyrāk.

Me ja ne me arỳm me'ō me:xkumrēx pumū kute mrāmri ne me kute memã irã djà rax pumūnh pyrāk.

Pyka jakam ne me kaprīre ne ar ba. Kute mrāmri ne me on tyk karō kaprīn ar ba pyrāk. Me ja ne me arỳm me'ō me:xkumrēx pumūn kīnhkumrēx ne. Me kīnhkumrēx kute mrāmri ne ajte arngrokam me kīnh pyrāk”, ane.

Nām Idjaij ã me bakukãmãremã ane. Nhym kam me aben djô'ã arēnho mō:n arēnho mōr tãmtã arỳm 'ỳr o bōx. Tū:mrām me bakamingrānyrekam Jeju arỳm Kapanakam bōx. Me:xkumrēx ne arỳm kam bōx. Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarēnh kōt ne bōx.

¹⁷ Ne kam arỳm kàj bê me akremo krax. Ne amijã memã kum,

—Amikam akaprīren wānh ajaxwemã anhiren Metīndjwýnh'ỳr amijo akēx. Arỳm kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utār ne ar meo ba 'ỳr. Nām ã Jeju me akreo ane.

Jeju kute amikôt me kamēnh.

Mak 1.16; Ruk 5.1

¹⁸ Nhym kam Garrêjakam Jeju imōti mỳrbê tē. Nhym Ximãomē ãngre ar axikôt katorja ngōkam ar kryre rēnho ba nhym arỳm ar omū. Ximãomã ne me Pedru jarē. Ar kubê tep pynēnh djwýnh tūm. ¹⁹ Nām ar ar kryre rēnho ba nhym Jeju arkum,

—On ar mã ikôt ajkamē. Jakam dja gar ikôt me kamēnho aba kute mrāmri ne ar aje tep pynēnho aba pyrāk, ane. ²⁰ Nhym ar on amikôt kryre mēn arỳm mã Jeju kōt ajkamē.

²¹ Nhym ãm ajbir tē nhym Xijagumē Djuão ar kākam nhỹ nhym arỳm ar omū. Ar axikôt kator. Djebedêu ne ar adjuw. Djebedêumē ne ar amim kryreo mexo nhỹ. Nām ar omūn arỳm kàj bê amikôt ar ku'uw. ²² Nhym bām Djebedêu kākam nhỹ nhym ar arỳm wānh kum iren mã Jeju kōt ajkamē.

Jeju kute me punuo mex.

Mak 3.7; Ruk 6.17

²³ Nhym kam Jeju Garrêjakam pyka kunīkôt memã kukràdjà jarēnho ba. Apýnh mebê idjaer bikprōnh djàri memã arēnho ba. Ne kàj bê ujarēnh ny jarēnho ba. Bēnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utār ne ar meo ba'ã memã ujarēnh ar ba. Ne kam arỳm apýnh me kanēmē me punuo mexo ba. ²⁴ Nhym me arỳm arēnh kumex. Pykabê Xirijkam ne me prīne me kunīmã arēnho ipôk ne. Arēnho ipôk nhym me kunī arỳm Jeju jarēnh ma. Ne kam arỳm 'ỳr me punu kunīo bōx. Apýnh me kanê djàri meo bōx. Ajte apýnh me tokry djàri meo bōx. Nhym me kwý me karō punu kute meo baja nhym me meo bōx. Nhym me kwý me tyk kute meo baja nhym me meo bōx. Nhym me kwý akry nhym me meo bōx. Nhym kam arỳm me kunīo mex. ²⁵ Nhym kam me krãptī: arỳm 'ỳr bōx ne kōt ar ba. Pykabê Garrêja kurūm, pyka nhidjibê Krīraxbê 10 kurūm, krīraxbê Djeruxarē kurūm, pykabê Djudêja kurūm, ngōbê Djodão nhijukri pyka kurūm ne me bōx ne kōt ar ba.

5

Me kīnh'ã ujarēnh.

Ruk 6.20

¹ Kam ne me krãptī: Jeju kōt ar ba nhym me omū. Ne kam arỳm krānh'a tēn wabi. Wabin arỳm nhỹ. Nhỹ nhym kōt ba djwýnh ar arỳm 'ỳr bōx ne nhỹ. ² Nhym arỳm arkum amikabēn jarēnhmo krax ne kum,

- ³ –Ë, djâm me kute amim, “Ikajgo”, anhÿro baja djâm me kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh amim me utàn meo ba. Kam dja me kî:nhkumrëx.
- ⁴ Djâm me mÿr baja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja Metîndjwÿnh ï meo kînhkumrëx. Kam dja me kî:nhkumrëx.
- ⁵ Djâm me kabôt katija kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me ï pykakam mÿjja kunïo ò. Kam dja me kî:nhkumrëx.
- ⁶ Me kute memã kum, “Ba on Metîndjwÿnhmã ijaxwe kêt”, anhÿro ba ne kute katàt amijo ba prã:mja djâm me kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me ï axwe kêt'ÿr bôxkumrëx ne arÿm prîne Metîndjwÿnhmã mexkumrëx. Kam dja me kî:nhkumrëx.
- ⁷ Djâm me ukaprîja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja Metîndjwÿnh kum me kaprîkumrëx. Kam dja me kî:nhkumrëx.
- ⁸ Djâm me kute amikam axwe'ò mar kêtja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me Metîndjwÿnh pumû. Kam dja me kî:nhkumrëx.
- ⁹ Djâm me kute aben nêje me kukràò baja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã'ã dja me abenmã kum, “Metîndjwÿnh kra ne wã”, ane. Kam dja me kî:nhkumrëx.
- ¹⁰ Me katàt kute amijo baja dja me te katàt nhym me arÿm meo ajkê. Me katàt kute amijo bakam meo ajkê. Djâm kam me kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh arÿm amim me utàn ar meo ba. Kam dja me kî:nhkumrëx.

¹¹ Ar ga dja gar ikabën markumrëx ne kôt ar amijo aba nhym me te wãnh ar amã akij ne te ar ajo ajkên te ar ajaxweo ar apytà, apÿnh ar ajaxwe djario ar apytà. Djâm kam ar akaprî got? Kati, Mÿkam? Bir, kàjkwakam akînh djà raxkam. ¹² Dja gar tu akînhkumrëx ne kam akînh kati. Mÿkam? Bir, dja Metîndjwÿnh ar amã o pãnh rax ne. Kàjkwakam gêdja amã o pãnh mex ne. Kàjkwakam kute ar amã o pãnh mex ja dja gar amikukãm aman kam akînh kati. Nãm me tùmre ã axwe anen me kamingrãny kajmã'ã ã Metîndjwÿnh kabën jarënh djwÿnho bikënhho bao ane. Ga, arÿm kam kàjkwakam me kînhkumrëxja pumû, ane.

Kadjwanhîmê kurwÿ djà'ã ujarënh.

Mak 9.50; Ruk 14.34

¹³ Ne kam ajte arkum,

–Ar aje kadjwanhî pyràk. Kadjwanhî kute òmròo mex pyràk ar gadjwÿ dja gar ajmã akute kêt ne akabën mexkumrëx ne ar aba nhym ar abu'ã me ja kwÿ ar akudjwa arÿm mex jabej. Dja kadjwanhikam akry apêx jabej mÿj dja ajte akry kadjy kam nê? Arkati. Arÿm mÿjja akry kadjy punukumrëx. Godja punukam me kum kînh kêt ne arÿm rûm kapî. Kapî nhym me arÿm 'ã mrãn paro kajy. Ar gadjwÿ godja gar memã kum, “Ba ne ba ije Jeju mar”, ane. Ne ate kam ar ajaxwe gar arÿm apunu. Apunu nhym me arÿm kum ar akînh kêt ne ar apunukôt kum Metîndjwÿnhdjwÿ kînh kêt.

¹⁴ Ar aje mrãmri ne pyka kunîkôt me kurwÿ djà pyràk. Ga, krîraxja pumû. Djâm krãnhre'ã me kute krîrax nhipêxkam me kute o bipdjurmã? Arkati. Ar gadjwÿ kwãrîk wãnh ikam apijàm kêt ne ikôt adjukaprî. ¹⁵ Ngônhpôkdjwÿ. Djâm me kute kum angjênh ne kute mÿjja 'òkôt o bipdjur got? Kànoipôko 'ã pro got? Kati. Ngônhpôk ne me kum angij ne tu parkam, kênhkam umjuw nhym me kunîmã kikre kre kurwÿo ku'ê. ¹⁶ Ar gadjwÿ kwãrîk wãnh ikam apijàm kêt. Ar abê me kurwÿ djà pyràk ne ar adjukaprî. Dja me ar adjukaprî pumûn arÿm kàjkwakam ar Abãmmã rax jarê. Nãm ã Jeju arkum ane.

Môjdjê kukràdjà'ã ujarënh.

Ruk 16.16

¹⁷ Ne kam ajte arkum,

–Kwãrîk wãnh ijã amim, “Be, mÿj kadjy ne Jeju bôx? Bir, kute memã kum, ‘Kwãrîk wãnh jakam Môjdjê kabënja mar kêt. Ne Metîndjwÿnh kukwakam kabën jarënh djwÿnh 'òdjwÿ kabënja kwãrîk wãnh mar kêt.’ Kute ã memã anhÿro ba kadjy ne bôx”, ane.

Kwârîk wânih ijâ ã amim anhÿr kêt. Djâm ije ja jarênhmã? Kati. Mÿkam? Bir, me amrêbê: me bakukãmãremã ijâ ajarê. Nhym me aben djô'ã arênho mô:. Arênho môr tâmtã arÿm iwÿr o bôx. Ba kam arÿm me kute amrêbê: ijâ ujarênh kôt ar amijo iba. Me kute ikukãm ijâ ujarênh kôt ije amijo anhÿr kadjy ne ba bôx. Kam ije ar kabên markumrêx ne ije ar'ã anhÿr prãm kêt. ¹⁸ Dja te Metîndjwÿnh kabên kukràdjâ kwÿ'ã pi'ôk no'ôk kryre ne te apÿnh mÿrbê kyx djari'ã pi'ôk no'ôk kryre djâm 'ô kajgomã? Kati. Dja 'ô kajgo kêt. Kabên'ã pi'ôk no'ôk kôt dja mÿjja apôxkumrêx. Kôt dja mÿjja kunî apôx tê:n prîne apôx mexkumrêx. Kabên 'ô dja kajgo kêtumrêx. Nhym kam kâjkwamê pyka arÿm apêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

¹⁹ Godja me'ô Metîndjwÿnh kabên ngrire 'ômã kajgo jarên kam 'ã memã kum, “Kabên ja dja ga me mar rerekre”, anhÿro ba jabej, dja me adjwÿnhdjwÿmã kum, “Akajgo”, ane. Kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo bakam dja me kunî kum, “Akajgo”, anhÿro kumex. Nhym be, dja me'ô Metîndjwÿnh kabên man kôt ar amijo ban kam memã kabên jarênho ba. Me'ô jamã dja me kum, “Araxkumrêx”, ane. Kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo bakam dja me kum, “Araxkumrêx”, ane. ²⁰ Kam, ba ar amã arê gar ama. Djâm mrãmri Môj djê kukràdjâ mar djwÿnhmê mebê pardjêu mexkumrêx? Kati. Mrãmri ar aje katât amijo abakam ne o aje me akrenhkambit dja kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh amim ar apytã gar kôt ar amijo aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me ngryk'ã ujarênh.

Rô 12.19; Ep 4.26; Xim k 2.8; Xij 1.19

²¹ Ne kam ajte arkum,

—Amrêbê: me bakukãmãre memã kum,
“Kwârîk wânih me par kêt”,
anen ajte,

“Dja me me'ônih bÿ nhym me arÿm kum axwe pânih jarê”, ane.

Tâm ne me ar amã arê gar arÿm ama. ²² Nhym be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djâ ne me me'ônih bÿ nhym me arÿm kambit kum axwe pânih jarê? Kati. Me kute me'ôkam ngrykkamdjwÿ. Dja me axwe jabej kukjêr kêt ne tu kam ngryk. Nhym kam me arÿm kum axwe pânih jarê. Ba ajte ar amã arê gar ama. Me kute ikukwakam abeno kamyja godja me kum kamy kurêkam kum, “Apunure”, anhÿr jabej nhym kam me arÿm 'ã meo akuprô. Memã axwe pânih jarênh djwÿnh krâptîbê 70 jao akuprô nhym me arÿm memã amikôt amijarê. Nhym be, godja me kamymã kum, “No kêt”, anhÿr jabej ne kam arÿm me biknor tokry djâkam kuwykam môr jabej.

²³ Kam godja ga Metîndjwÿnh nhô ki'ÿr kÿnh djào abôx jabej. O abôxo tèn kam akamy ma. Aje o akamyja kute ajã, “Nãm ijo ajkê”, anhÿrja ga ama. Akam kaprÿja ga ama. Djâm kam aje on Metîndjwÿnhmã kÿnh djâja nhôrmã? Kati. Dja akamy akam kaprÿ ga Metîndjwÿnhmã kÿnh djâjao bôx nhym Metîndjwÿnh arÿm kum kÿnh djâja kÿnh kêt.

²⁴ Kam dja ga wânih ki kabem kÿnh djâjamã anhÿren akamy kumrêx'ÿr tèn kam kum akabên mex jarê gê akubyn akam kÿnh. Akubyn akam kÿnhkam dja ga akubyn tèn kam kÿnh djâja mÿn Metîndjwÿnhmã angã.

²⁵ Dja me'ô mÿjjakam kum akurên memã axwe pânih jarênh djâ'ÿr ajo tèm jabej. 'ÿr ajo tèmri dja ga on o anhôbikwa. O anhôbikwa nhym arÿm memã axwe pânih jarênh djâ'ÿr ajo tèm kêt. Nok ga ren o anhôbikwa kêt nhym ren memã axwe pânih jarênh djwÿnhmã akanga nhym ren mebê ijê djwÿnhmã akanga. Nhym kam ren mebê ijê djâkam abê ijê.

²⁶ Ga ren kam akator kêt. Prîne aje amijo pânih mex inomã mênhkambit ren akato. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute abenbê prômê mjênmeô àkÿnh.

Mat 19.3; Mak 10.2

²⁷ Ne kam ajte arkum,

—Nãm me ar amã,
“Kwârîk wânih mebê prô, nâr mjêno adjâkÿnh kêt”, ane.

Ja ne me ar amã arẽ gar ama. ²⁸ Nhyim be, ba dja ba ar amã arẽ gar ama. Mrãmri ro'ã anõrkam ajaxwe. Djãm kambit ne ajaxwe? Kati. Dja gar me'õ nire pumün arým amã o anõr prãm ne. Jabit. Kam arým akadjwýnhbê amim o adjákính'ã karõ. Kamdjwý arým ajaxwe. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁹ Ne kam Ar kubê axwe puma. Ga, me kute apýnh kukràdjào àpênh jaxwe prãmja pumũ. Me kute àpênh jaxweo krã'yrmã ne Jeju Ar kubê axwe pyman arkum,

—Ne ga ren ano djubõko ajaxwe prãm ga ren on kaban mùm amibê amẽ. Ren te ano nhikjê kêt ne ren Metĩndjwýnh kôt atĩn ne ar aba rã'ã, kam ren akĩnhkumrẽx. Ne ren ano amãnhkrut rã'ã nhyim Metĩndjwýnh ren me biknor tokry djakam amẽ. Ga ren kam akaprĩkumrẽx. ³⁰ Ne ga ren anhkra djubõko ajaxwe prãm ga ren on krãtan mùm amibê amẽ. Ren te anhkra nhikjê kêt ne ren Metĩndjwýnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã kam, ren akĩnhkumrẽx. Ne ren anhkra amãnhkrut rã'ã nhyim Metĩndjwýnh ren me biknor tokry djakam amẽ. Ga ren kam akaprĩkumrẽx, ane. Djãm mrãmri ne me kute amino kadjarmã ne Jeju arkum karõ? Kati. Djãm mrãmri ar kute aminhkra krã'yrmã arkum karõ? Kati. Me kute àpênh jaxweo krã'yrmã ne Jeju Ar kubê axwe puma.

³¹ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Me kute prõ kangamã gẽ me 'ã pi'õk no'õk ne kum kungãn kam kanga”, ane.

Nãm me ã ar amã ane, gar ama. ³² Nhyim be, ba dja ba ar amã arẽ gar ama. Gêdja me'õ prõ djwýnh kangan kam arým axwemã ngrêk. Gêdja prõ djwýnhja pãnh me'õ mymã kabên nhyim arým 'ỳr mõ. Nhyim kam nija arým o akĩn kam axwe. Nhyim kam my jadjwý arým o akĩn kam adjwýnhdjwý axwekumrẽx. Nhyim be, prõja krõ'ã mjênkambit nhyim myja kute kangakam axwe kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

³³ Ne kam ajte arkum,

—Kam, amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Dja gar memã akabên jarên amã me kute amar pydji prãm jabej kum,

‘Metĩndjwýnh ne amybým kute imar. Ije amã ikabên pydjĩn arênhkôt kute imar’,
anhýrkam kwãrĩk wãnh 'ã adjukanga kêt.

Dja gar aje memã akabên jarên kôt ar amijo abakumrẽx. Nok ren ga kôt ar amijo aba kêt ne ren arým Metĩndjwýnh jarên kãjgon ren o kum amikurêtuw”, ane.

Nãm me bakukãmãre ã memã ane gar arým ama. ³⁴ Nhyim be, ba dja ba ar amã arẽ gar ama. Djãm ar aje memã akabên jarênhkam aje ajte kôt Metĩndjwýnh nàr õ mýjja'õ jarênhmã? Kati. Mrãmri dja gar memã akabên pýnhbit jarê. Kwãrĩk wãnh aje memã akabên pydjĩn arênhkôt ajte memã kãjkwã jarên kêt. Metĩndjwýnh kam ýrkam memã arên kêt. ³⁵ Kwãrĩk wãnh ar aje memã akabên pydjĩn arênhkôt ajte memã pyka jarên kêt. Metĩndjwýnh pykakam par djãm djakam memã arên kêt. Nàr, kwãrĩk wãnh ar aje memã akabên pydjĩn arênhkôt ajte memã Djeruxarê jarên kêt. Kubê Bẽnjadjwýr rax djwýnh nhõ krĩraxkam memã arên kêt. ³⁶ Nàr, kwãrĩk wãnh ar aje memã akabên pydjĩn arênhkôt ajte akrã jarên kêt. Mýj ne gar aje omã? Djãm ar ga aje akrãkam akĩ 'õo akamã nàr akĩ 'õo kakrãtykmã? Arkati. Te aje akĩo anhýrmã. ³⁷ Kam, memã akabên pýnhbit jarê. Aje mrãmri mýjjao anhýrmã. Kambit memã kum, “Nà. Dja ba ã o ane”, ane. Nàr, aje mýjjao anhýr kêtãmã. Kam memã kum, “Kati. Dja ba o anhýr kêt”, ane. Jabit memã arẽ. Memã akabên pýnhbit jarê. Godja gar memã akabên jarê ne me kute ar amar pydji kadjy ajte kôt memã apýnh mýjja jarên arým akabên punu. Kute mrãmri ne me axwe nhõ bẽnjadjwýr jãkwa kurũm akabên kator pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute ar amipãnh nêje ar akre.

Ruk 6.29

³⁸ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum,

‘Dja me me'õ no katõk gẽ me o aben man kam pãnh no katõk. Nàr, dja me me'õ djwa kwýr gẽ me pãnh wa kwýr’, ane.

Me bakukâmäre ã memã ane.”

Nãm me ã ar amã ane. ³⁹ Nhyim be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djãm ar aje amipãnh meo abikênhmã? Kati. Kwãrik wãnh. Dja me ar ajo ajkê gar amipãnh meo abikênh kêt. Godja me ikra poo anhine djubôkbê ar akurwanh jabej tu me'yr anhine nhikjêo apa gê kurwa. ⁴⁰ Nhyim godja me arým pykakam me bënjadwýr'ýr ajo tén 'ýr ajo bôx ne kum, “Me'ôja ne ijo ajkê. Kum arê gê imã o pãnh”, ane. Nhyim bënjadwýr arým amã “Pãnh dja ga kum anhô kubêkà'ô pydjín angã”, ane. Djãm aje kubê nêmã? Kati. Dja ga tu kam anhôdjãnh ne kum anhô kubêkào amãnhkrut ne angã. ⁴¹ Dja me kôt atêmmã amã krà tỳ:x ne amã, “Ga dja ga ikôt tē nhyim ajã kirometu pydji apêx”, ane. Ga kam kabênkôt tē. Kôt atêmo kirometu pydji apêx. Ga kam ikabên kôt amã kĩnh ne ajte ijukri kôt tē nhyim ajã kirometu 'ôdjwý apêx. ⁴² Godja me ar amã, “Imã angã”, anhýr jabej tu kum angã. Godja me ar amã, “Imã angã. Ba kam ĩ amã kungã”, anhýr jabej. Kwãrik wãnh kubê nê kêt. Ba ne ba ã ar amã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Arkum kurê djwýnh jabêmã kute arkum arênh.

Ruk 6.27, 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

⁴³ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Me bakukâmäre ne memã kum,

‘Ar amã amibu'ã me ja jabên kam amã akurê djwýnh kurê’, ane.

Me ã memã ane.”

Nãm me ã ar amã ane. ⁴⁴ Nhyim be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djãm ar amã akurê djwýnh kurêmã? Kati. Dja gar amã akurê djwýnh jabê. Me kute ar ajo Metĩndjwýnhmã à'wýr ne kum, “Dja ga o ajkê”, anhýro baja dja gar meo Metĩndjwýnhmã a'wýr ne kum, “Dja ga o djuw mex”, ane. Amã akurê djwýnh kaprĩ. Me kute ar amã kabên punuo baja ne kute ar ajo bikênhô baja dja gar meo Metĩndjwýnhmã a'uw. ⁴⁵ Ar amã akurê djwýnh jabên arým Abãm kôt amijo tē. Aje amijo kãkwakam Abãm krakumrêx kadjy dja gar Abãm kôt amijo tē. Ga, Abãm kute me axwemê me mex'ã myto apôxja pumũ. Ne kute me katàt kute amijo bamê me ate kute amijo ba'ã nao bixadjwýrja pumũ.

⁴⁶ Godja gar amã me kum ajabêjabit jabê djãm kam Metĩndjwýnh kute ar amã mex jarênhmã? Kati. Mýkam? Bir, ar amã me kum ar ajabêjabit jabêkam. Amã akurê djwýnh jabê kêt kam. Djori kam amex? Kati. Nãm ã me bënjadwýr bajtemmã pi'ôk kaprĩo atom djwýnh djãkĩnhĩ meo ane. Me kum kurê djwýnh jabê kêt. Djori kam me mex? Kati. Metĩndjwýnh ne memã axwe jarê. ⁴⁷ Godja gar anhôbikwamãbit akabên mex jarê djãm kam ar amexkumrêx? Kati. Mýkam? Bir, ar aje anhôbikwamãbit akabên mex jarênhkam. Aje akurê djwýnhmã akabên mex jarênh kêt kam. Nãm ã me bënjadwýr bajtemmã pi'ôk kaprĩo atom djwýnh meo ane. Me kute kurê djwýnhmã kabên mex jarênh kêt. Djori kam me mex. Kati. Metĩndjwýnh ne memã axwe jarê. ⁴⁸ Kam ar ga dja gar amextire. Kãkwakam ar Abãm prĩne mextirekumrêx. Kudjwa ã ar amextireo anen amã akurê djwýnh jabê. Nãm ã Jeju arkum ane.

6

Kute ar ukaprĩ'ã arkum karô.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar mekam adjukaprĩ. Djãm kam ar aje amim, “Ba memã amibên ne mekam idjukaprĩ gê ibu'ã me ja imã idjukaprĩ jarê”, anhýrmã? Kati. Kwãrik wãnh amim anhýr kêt. Dja gar memã amibên nhyim me ar amã adjukaprĩ jarê. Djãm kam dja Metĩndjwýnh ar amã akĩnh djã ngã? Ar aje memã amibênkam djãm ar amã akĩnh djã ngã? Kati. Kam ar aje memã amibênkam dja ar amã akĩnh djã nhôr kêt.

² Kam ar aje me ô mýjja kêt mã ar anhô mýjja nhôr kadjy. Djãm kam ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metĩndjwýnh mar mexja kudjwamã? Nãm me kute memã amibên nhyim me kute memã ukaprĩ jarênh kadjy amijo ô'i kakô. Me bikprõnh djãkam nàr pry kôt amijo ô'i kakôro ba. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrik wãnh me kudjwa kêt.

Mrãmri ar aje amibênkam dja pykakam me ja ar amã ukaprĩ jarê. Djãm Metĩndjwỳnh dja ar amã akĩnh djà ngã? Kati. Ar aje memã amibênkam dja ar akam kĩnh kêtukumrêx ne ar amã akĩnh djà nhõr kêt. Mrãmri ije ar amã ja jarênhkumrêx. ³ Nhyim be, ar ga ar aje me õ mỳjja kêt mã mỳjja nhõrmã tu udju gê me ar abu'ã ar amar kêt. Gê ar aje memã òrkõt me ar abu'ã ar amar kêt. Dja gar memã angãn kwãrik wãnh amim, “Arỳm ne ba kum kungã. Idjukaprĩkumrêx”, kwãrik wãnh amim anhyro aba kêt. ⁴ Dja gar mebê udju nhyim ar Abãm djwỳnh arỳm ar aman ta arỳm ar amã akĩnh djà ngã. Nhyim kam me kunĩ ar apumũ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Metĩndjwỳnhmã ar kabên'ã arkum ujarênh.

Ruk 11.1

⁵ Ne kam ajte arkum,

—Metĩndjwỳnhmã ar akabênkam djãm aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metĩndjwỳnh mar mexja kudjwamã? Me kute memã amibên nhyim me kute memã mex jarênh kadjy ne me me bikprõnh djakam nãr pry bikjêrkam Metĩndjwỳnhmã kabêno ku'ê. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrik wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri me kute amibênkam dja pykakam me ja memã mex jarê. Djãm Metĩndjwỳnh kute memã mex jarênhmã? Kati. Me kute memã amibênkam ne Metĩndjwỳnh mekam kĩnh kêtukumrêx. Kam dja memã mex jarênh kêtukumrêx. ⁶ Ar aje mrãmri kum akabên mã djãm ar aje memã amibên kadjy me ipôkri adjãmmã? Kati. Kwãrik wãnh. Dja gar me kãxã ar anhõ kumoka'ê djwỳnhmã wadjàn amijã ijê. Ar Abãm djwỳnh ne bipdjur. Nãm te bipdjurn kute mỳjja bipdjur kunĩ pumũnh. Dja gar amijã ijê. Ne kam arỳm kum akabên jarê nhyim arỳm ar apumũn ar ama. Ar aman arỳm ar amã akĩnh djà ngã nhyim kam me kunĩ ar apumũ. ⁷ Dja gar Metĩndjwỳnhmã amikabên jarê. Kwãrik wãnh me kwỳ kudjwa kêt. Me kwỳ kute apỳnh mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx ne marja ne me 'êx ne arĩk mỳjjamã amikabên krãptĩ jarênh kajgoo ba. Ne arĩk amim, “Dja ba kum amijarênh krãptĩ gê ikabên krãptĩ man arỳm imarkumrêx”, ane. ⁸ Kwãrik wãnh me kwỳ ja kudjwa kêt. Djãm we ar aje Metĩndjwỳnhkumrêxmã akabên krãptĩ jarênh nhyim kõt we kute amarmã? Kati. Ar Abãm djwỳnh, kubê Metĩndjwỳnhkumrêx, djã ne mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxja kudjwa amakkre kêt? Kati. Metĩndjwỳnhkumrêx ne amak me:xkumrêx ne tu kute ar amar. Ar anhõ mỳjja kêtja tu kute mar. Ar aje kum mỳjjao adjã'wỳr kêttri arỳm kute ar amar.

⁹ Ate gêdja gar ikabên kõt kum akabên jarê ne kum, “Djũnwã, ga ne ga kãkwakam nhỹ ba arỳm ama.

Gê me amexo apymaja man amim ajarên abenmã ajarê.

¹⁰ On me kadjy abênjadjwỳr ne ar meo aba.

Ga, kãkwakam me kute akabên marn kõt kute ar amijo baja pumũ.

Gê me pykakamdjwỳ on me kudjwa ã akabên marn kõt ar amijo bao ane.

¹¹ Akati jakam ar ijajkwa mãnhkutã ar imã inhõ kwỳ krên djà ngã.

¹² Ar ijaxwe maro akno. Godja me'õ ar ikam axwe bar o ibiknor jabej ga gadjwỳ ar ijaxwe maro akno.

¹³ Me kute ar imã axwe'ã ãpnênh kunĩkõt ga ga ar ijo tỳx bar mebê idjãm tỳx ne ijaxwe kêt. Dja ga ajte Xatanajbê mã ar ipytãro aba.

Mỳkam ne bar ã amã ane? Bir, abê Bênjadjwỳr djwỳnh. Ga apydji ajity:x ne ara:x rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja”, ane.

Dja gar ã Metĩndjwỳnhmã akabêno ane. ¹⁴ Nã bãm ar amã, “Dja me'õ ar akam axwe gar tu wãnh axwe maro aknon kam angryk kêt”, ane. Mỳkam? Bir, godja gar me axwe maro aknon kam angryk kêt nhyim kãkwakam Abãmdjwỳ ar ajaxwe maro aknon akam ngryk kêt. ¹⁵ Nhyim be, godja gar me axwe mar rã'ãn me kam angryk rã'ã jabej ar Abãmdjwỳ dja ar ajaxwe mar rã'ãn ar akam ngryk rã'ã. Kam ne ba ar amã, “Dja me'õ ar akam axwe gar axwe maro aknon kam angryk kêt.” Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Ne kam ar aje Metîndjwÿnhmã amijajbur jabej djãm ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwÿnh mar mexja kudjwamã? Me kute amijajburo amirît ne memã amibên kadjy ne me amijo nokre kaprîn aminokreo àpnu. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrîk wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri me kute amibênkam dja pykakam me memã mex jarê. Djãm kam Metîndjwÿnh kute memã mex jarênhmã? Kati. Me kute memã amibênkam Metîndjwÿnh mekam kînh kêtumrêx ne memã me kînh djà nhôr kêt. ¹⁷ Nhyim be, ar ga ar aje kum amijajburkam on amikrã ngràn aminokre pô. ¹⁸ Ar aje amijajbur'ã memã amijo amirît kêt kadjy ã memã amijo ane. Ar Abãm djwÿnhbê Metîndjwÿnh ne bipdjur. Nãm te apdjur kute mÿjja bipdjur kunî pumûnh. Dja gar ã anen arÿm kum amijajbu nhyim ar apumûn ar ama. Ar aman arÿm ar amã akînh djà ngã nhyim kam me kunî ar apumû. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kàjkwakam ar ò nèkrêx'ã arkum ujarênh.

Ruk 12.33; A Xim 4.8; Ped k 1.4; Idja 10.34

¹⁹ Ne kam ajte arkum,

—Kwãrîk wãnh amim pykakam ar anhô nèkrêx rax jadjwÿr kêt. Kam ne kanêremê 'òk arÿm abê o àpnu nhyim me àkînhî arÿm 'ã òpòk ne o akî. ²⁰ Ate dja gar Metîndjwÿnhmã apê nhyim arÿm pãnh kàjkwa djwÿnhkam ar amã nèkrêx rax jadjuw. Kam ne 'òk kute ar abê o àpnu kêt nhyim kanêre kute o àpnu kêt nhyim me àkînhî kute 'ã òpòk ne o àkînh kêt. ²¹ Mÿkam dja kàjkwakam anhô nèkrêx? Bir, ar aje anhô nèkrêxkôt ajamak bèn prãmkam. Dja kàjkwakam ar anhô nèkrêx rax gar arÿm kàjkwakam mÿjjakôt ar ajamak bëno aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

²² Nhyim me nodjwÿ. Me noo ne me kute mÿjja pumûnh. Dja gar ano mex ne ajmã ano kute kêt jabej arÿm mrãmri arît tÿxkumrêx ne mÿjja pumû. Aje mrãmri ne me a'uri mrãnh mex pyræk. ²³ Nhyim be, dja ano rã, ano ajmã kute gar arÿm arît kêt ne aje mÿjja pumûnh kêt. Aje mrãmri ne me akamàt kô tykkam mrãnh punuja pyræk. Gêdja gar Metîndjwÿnh kôt aje amijo aba kêt jabej kute ar amã amikukràdjã jarênhja kôt aje amijo aba kêt jabej arÿm ar aje me'ò akamàtkam ba pyræk, aje me'ò akamàt kô tyk tÿxkam mrãnh punuja pyræk.

²⁴ Ê, nhÿnh ne me'ò amê ò bënjadjwÿr ajkrut ne kum apê? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurên kam kum ja jabê. Nàr kon, gêdja kum ja kînh ne kumãbit apê ne kam kum ja kurên kum àpênh kêt ne. Dja gar amã Metîndjwÿnh kînh ne ajte amã nèkrêxo atom raxja kînh ne kam kute bënjadjwÿr amãnhkrutmã adjàpênh pyræk. Dja gar te o ane, ane.

Amikam umar punu kêt 'ã kute arkum karô.

Ruk 16.13; Pir 4.6; Ped k 5.7

²⁵ Ne kam Jeju ajte arkum,

—Kwãrîk wãnh amikam adjumar punun amim, “Mÿj dja ba kukrê, mÿj dja ba o ikô, mÿj dja ba adjà?” Kwãrîk wãnh ã adjumar punuo anhÿr kêt. Djãm Metîndjwÿnh kute ar akudjwa djwÿmê kubêkàbit maro ba? Kati. Kute ar gajbit ar amar tÿx. Kute ar amar tÿxkam dja ta arÿm ar amã ar anhô kwÿ krên djãmê ar anhô kubêkãmê kungã. Kam, kwãrîk wãnh amikam adjumar punu kêt. ²⁶ Ga, kÿjrûm kwênhja pumû. Djãm kwênh kute pur kre nàr bàygogo djê nàr o atom ne kute ò kikrekam adjwÿr? Kati. Kwênh kute ã o anhÿr kêt nhyim kàjkwakam Abãm tu o djuw mex. Metîndjwÿnh ne kum kwênh kînh ngrire. Ar gajbit kum ar akînhkumrêx. Kam ar gajbit dja ar ajo djuw mexkumrêx. Kam kwãrîk wãnh amikam adjumar punun amim, “Mÿj dja ba kukrê”? anhÿr kêt. ²⁷ Djãm amikam ar adjumar punun arÿm ar adjumar punuo ar aje amû atyk kêtãm aminhò akati kamênhmã? Kati. Ar aje te o anhÿrmã.

²⁸ Mÿkam ne gar anhô kubêkà prãmje amikam adjumar punu? Ga, kapôtkam pidjôrãja pumû. Mÿj ne pidjôrã abatàn on? Djãm pidjôrã àpênh nàr djãm kute ò kubêkà kayr? Kati. ²⁹ Bënjadjwÿr raxbê Xaromão nhô kubêkà me:xkumrêx ne kume:x. Djãm mexo kute pidjôrã pyræk? Arkati. Pidjôrã ne mexo kute Xaromão nhô kubêkà jakrenh

me:xi. ³⁰ Metĩndjwỳnh ne pidjôrà kre nhym abatành ne arỳm mexkumrẽx. Akatija tãm kam ne mex nhym akati nhym me arỳm kaban kuwykam kurẽ nhym arỳm xêr. Ga, Metĩndjwỳnh kute prĩne pidjôrà djuw mex nhym mexkumrẽxja pumũ. Mỳkam ne gar amim Metĩndjwỳnh mar rerekre? Kum pidjôrà kĩnh ngrire. Nhym be, ar gajbit Metĩndjwỳnh kum ar akĩnhkumrẽx. Tãm dja gar ama. Djãm kute ar ajo djuw mex kêt mã got? Dja ar ajo djuw mexkumrẽx gar arỳm anhõ kubêkà.

³¹ Kam kwãrik wãnh ar anhõ mỳjja prãmje amikam ar adjumar punu kêt. Kwãrik wãnh amim, “Mỳj dja ba kukrẽ”? nàr, “Mỳj dja ba o ikõ”? nàr, “Mỳj dja ba angij”? kwãrik wãnh amim anhỳr kêt. ³² Apỳnh pyka djari me kute Metĩndjwỳnh mar kêtja kute mỳjja jakõtbit amak bẽn ne. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrik wãnh. Kàjkwakam ar Abãm kute ar amar. Ar anhõ mỳjja kêtja kunikõt kute ar amar. ³³ Nhym be, ar ga, djãm ar amã mỳjja ja kĩnhmã? Kati. Kwãrik wãnh. Bir, mỳj dja gar amã kĩnh? Bir, Metĩndjwỳnh kute ar apytàr ne kute ar ajo bajabit dja gar kumrẽx amikam mar tỳx. Ne kôt ar ajaxwe kêt djwỳ dja gar mar 'ãno dja. Ja dja gar amã kĩnh nhym kam arỳm ar amã mỳjja kĩnhja kunĩ ar amã kungã. ³⁴ Kwãrik wãnh ar amikukãm adjumar punu'õ mar kêt ne amim, “Godja akatibê idjumar punu djà'õ iwỳr bõx jabej mã gêdja ba nẽ”? anhỳr kêt. Djãm akati 'õkam Metĩndjwỳnh kute ar ajo djuw mex kêt mã? Kati. Akati kunikõt kute ar ajo djuw mex. Dja akati nhym Metĩndjwỳnh ta arỳm ar ajo djuw mex. Ar adjumar punu ar awỳr bõx jabej ajbit dja gar amikam ama. Kwãrik wãnh amũ amikukãm adjumar punu'õ maro atêm kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

7

Ar kute me'ã axwe rẽn nhẽje kute ar akre.

Ruk 6.37; Rô 2.1; Kô k 4.5; Xij 4.11

¹ Ne kam ajte arkum,

—Ar aje me axwe jabej me kujêr kêt kam mỳkam ne gar tu me'ã amim, “Axwe”, anhỹro aba? Kwãrik wãnh. Dja gar me'ã axwe rẽnho aba nhym me arỳm amipãnh ar ajã axwe rẽn nàr Metĩndjwỳnh arỳm ar amã ajaxwe jarẽ. ² Godja gar me'ã mỳjja'õ man kôt tu 'ã, “Axwe”, ane. Djãm kam me nàr Metĩndjwỳnh akam kĩnh? Kati. Dja gar me'ã ane nhym me nàr Metĩndjwỳnh arỳm ar gadjwỳ ar ajã mỳjja tãm man kôt ar ajã axwe mẽ. Dja gar Metĩndjwỳnh kudjwa memã òr rũnh nhym kam me akubyn ar aje memã òr 'ãnh ar amã kungã, ane.

³ Mỳkam ne gar akamy nokam pyka jaũmbit pumũn kam ar anokam pĩponhtija pumũnh kêt ne? ⁴ Djãm ar aje akamymã kum, “Akmere, amrẽ ba amã anokam pyka jaũmwã kaba”, anhỹrmã? Ne kam ar anokam pĩponhtiwã pumũnh kêt kumrẽx ne. Ar aje aminokam pĩponh pumũnh kêt kam we ã kum ane. ⁵ Kê. Mrãmri ne gar apunu rax ne kam ajajkwakambit amimexo amra. Akumrẽx gêdja gar aminokam pĩponhtiwã kaban kam arĩt mex ne arỳm kôt ar akamy nokam pyka jaũm ngrire wã kaba. Kam dja gar akumrẽx wãnh ajaxwemã anhire. Ne kam arỳm aje aminokam pĩponhti kadjàr pyræk. Ar ga dja gar akumrẽx wãnh ajaxwemã anhire ne kam arỳm amex ne ajaxwe kêt ne ar akamy jaxwe nhẽje kukrà kadjy arỳm amex. Amex kute arỳm ar akamy nokam pĩ jaũm kadjàr kadjy kute arĩt mex pyræk.

⁶ Me kwỳ ne me kum axwe kĩ:nh ne kam axwe'ã maje kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt. Djãm me jamã aje Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnhmã? Kati. Ga ren me jamã arẽ ne ren aje mrãmri me kute ropremã Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja rẽn pyræk nàr me kute angrõ jamymã kryt karỳr rẽn pyræk. Kwãrik wãnh o anhỳr kêt. Ga ren o ane nhym ren me kum Metĩndjwỳnh kabẽn kurẽn o ajkẽn akẽx ne gadjwỳ ajo ajkẽ. Kute mrãmri ne ropre kute mỳjja mex nhirẽn nhym angrõ jamy ituo kryt karỳr ngãnhja pyræk. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute Metĩndjwỳnh 'wỳr'ã arkum ujarẽn.

Mak 11.24; Dju r 14.13; Ruk 11.9; Tex k 5.17

⁷ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar tu mỳjja'ã 'uw, mã mỳjja'ã 'wỳro tẽ nhym Metĩndjwỳnh arỳm ar amã kungã. Ga, ar aje mã mỳjja jabej ne kam arỳm kum ajapôxja pumũ. Ne kam mã kikre jajkwa krekremã akabẽno aku'ê nhym arỳm me kute ar amã 'ã rênhja pumũ. Dja gar ã Metĩndjwỳnh 'wỳro ane. ⁸ Be, me kute mỳjja'ã 'wỳr 'ãno ãm gêdja Metĩndjwỳnh arỳm memã kungã. Ga, me kute mỳjja jabej ne kum apôxja pumũ. Ne kam me kute kikre jajkwa krekremã kabẽno ku'ê nhym arỳm me kute memã kikre'ã rênhja pumũ. Dja gar gadjwỳ ã mỳjja'ã Metĩndjwỳnh 'wỳro ane nhym arỳm amã o amirĩt. ⁹ Nhỹnh ne ar akra'ô tẽn djwỳ'ã ar ajuw gar kum kẽn ngã? ¹⁰ Ne tep'ã ar ajuw gar kum kangã ngã. Arkati. ¹¹ Be, gar ajaxwekam aje akramã mỳjja mex nhõrja pumũ. Nhym be, kàjkwakam ar Abãm mextire ta gêdja ar amã amũ mỳjja mex nhõro ar ajakre.

¹² Kam gar aje amibu'ã me'ã amim “Gê me imã mex”, “Gê me imã mex”, anhỹro aba. Kute aje me'ã amim anhỹro aba pyrãk ar gadjwỳ dja gar amikabẽn kôt ã memã amexo ane. Dja ga ã memã amexo anen arỳm Metĩndjwỳnh kabẽn kukràdjà kôtdjwỳ aje amijo aba mexkumrẽx. Mõjdjê kute kabẽn jarẽnh kôt aje amijo aba mexkumrẽx. Me kute Metĩndjwỳnh kukwakam memã kabẽn jarẽnhdjwỳ aje kôt amijo aba mexkumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Apỹnh pry'ã arkum ujarẽnh.

Ruk 13.24

¹³ Nhym kam mrãmri me kute mỳjja mar ne kôt ar amijo ba ne kute pry pyrãk. 'Ã ne Jeju arkum,

—Ikôt dja gar amijo aban arỳm abê tỳx kute mrãmri ne pry kre ngrire mebê tỳx pyrãk. Nhym be, dja gar me kum ikĩnh kêtja kôt ar amijo aban arỳm amã rerekre. Amã tỳx kêt kute mrãmri ne pry kre raxkôt me mrãnh memã tỳx kêt pyrãk. Kwãrik wãnh me kum ikĩnh kêtja kôt ar amijo aba kêt. Aje pry jajkwa krekre ngrirekôt adjàr mãn prãbê dja ga on amim iman ikôt ar amijo aba. Me krãptĩ ne me me kum ikĩnh kêtja kôt ar amijo ba. Memã tỳx kêtê kute mrãmri ne me kute pry jajkwa krekre raxkôt ngiêx nhym memã tỳx kêt pyrãk. Kute pry kre rax kôt me mõr memã tỳx kêt pyrãk. Dja gar me kum ikĩnh kêt kôt ar amijo aban arỳm akuno. Me biknor tokry djakam akuno. ¹⁴ Nhym be, me ngrêrebit ne me imã apôx ne amim imaro ba. Me kute mrãmri ne me ngrêre pry jajkwa kre kre ngriremẽ pry kre ngriremã apôx pyrãk. Ar ga dja gar imã akaton amim imaro aban arỳm atĩn ne, Metĩndjwỳnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar amijã no tỳx'ã arkum ujarẽnh.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Me kute amijo 'êx ne memã, “Ba ne ba ibê Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh”, anhỹro bajabê amijã ano tỳx. Nãm me kute mrãmri ne rop krori kute amijo mrykĩ'ãtomti kà jangiênh ne bõx pyrãk. Me ta ne me kute amijo imar mex ne ar awỳr bõx. Nhym be, kati. Nãm me ar anoo akno. Me kà kadjwỳnhbê ne me kute mrãmri ne rop jamrex pyrãk. Me axwe. Ne kute ar amã Metĩndjwỳnh'ã 'êx ne kabẽn kêt jarẽnhmã ne ar awỳr bõx. Kute o ibê amiwỳr ar ajo akêx ne ar ajo bamã ne ar awỳr bõx. ¹⁶ Mỳj dja gar me omũnh ne memã akator on? Bir, mỳj dja gar pidjôadjwỳ mar on? Bir, ô ne parbê rôrôk ne ikwãn o bario amirĩt nhym me kôt kum apôx. Ga, rojtikam tyrti apôx kêtja pumũ. Ar gadjwỳ dja me apỹnh kabẽn punu jarẽn àpênh jaxwe gar me omũn arỳm memã akaton amim, “Be, ga, axweja pumũ. Kabẽn kajgo. Nãm Metĩndjwỳnh'ã 'êx ne kabẽn kêt jarẽho ba”, ane. Djãm mrỹnhikam me kute akrô djôbê uba rênh? Kati. Nàr, djãm prêxkam me kute pidjôbê pigu rênh? Kati. ¹⁷ Bãri mexkam ne ô mex arij. Nhym be, bãri punukam ne ô punu arij. ¹⁸ Bãri mexkam ne ô punu arij prãm kêtumrẽx. Nàr, bãri punukam ô mex arij prãm kêtumrẽx. ¹⁹ Bãrikam ô punu jarijja kunĩ ne me kute akàr ne kuwykam rênh. Dja me ã kute Metĩndjwỳnh'ã 'êx ne kabẽn kêt jarẽho bajao ane. ²⁰ Be, me àpênh jaxwe dja gar omũn arỳm kôt kum akato. Me kute Metĩndjwỳnh kabẽn kêt jarẽnhja dja gar ama. 'Ã ne ba ar amã, “Ga, rojtikam tyrti apôx kêtja pumũ”, ane.

²¹ Me kute arîk imã, “Ga abê inhõ Bënjadjwÿr djwÿnh. Ga ne ga ijo aba”, anhÿrja. Djãm me ja kunî kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kute amim me utàr ne ar meo bamã? Kati. Me kute amim kàjkwakam Ibãm kabën mar ne kôt kute amijo babit. Me jabit dja Bënjadjwÿr djwÿnh amim me utàn ar meo ba. ²² Ije memã axwe pãnh jarënh nhõ akati wãkam dja me krãptî aminêje imã, “Bënjadjwÿr djwÿnh. Djãm akukwakam ije memã akabën jarënh kêt got ga ikanga? Djãm akukwakam ije me karõ punu kujaêk kêt got ga ikanga? Djãm akukwakam ije mÿjja pumÿnh kêt nhipêx kêt got ga ikanga? Mÿjja rÿnh, mÿjja krãptî ne ba ipêx ga ikanga”, ane. Ije memã axwe pãnh jarënh djã nhõ akatikam dja me ã imã ane. ²³ Kam dja ba irã ipôkri me kunimã kum, “Kati. Djãm ikukwakam ne ga mÿjja nhipêx? Kati. Wãnh amikukwakam ne ga mÿjja nhipêx. Ba ije amar kêt. Rÿm imã akàx. Me adjãpênh jaxwe”, ane. Dja ba ã memã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute apÿnh kikre nhipêx'ã arkum ujarënh.

Ruk 6.47

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Me kunî kute ikabënja mar ne kôt kute amijo baja ne me kute mrãmri ne me'õ jamak mex pyrãk. Me'õ jamak mexja kënkam amim kikre. ²⁵ Nhym kam te 'ã na axidjuw ne te 'ã ngò tám ne te kôk djãbêr tÿx kikre karngro nhym tÿm kêt. Kënkam kute ipêxkam ne tÿm kêt. ²⁶ Nhym be, me kunî kute ikabënja mar kajgon kôt kute amijo ba kêt ne me kute mrãmri ne me'õ bën kati pyrãk. Me'õ bën kati pykatikam amim kikre. ²⁷ Nhym kam 'ã na axidjuw ne 'ã ngò tám ne kôk djãbêr tÿx kikre karngro nhym arÿm tÿm. Djã nãm kãjbê ban tÿm got? Kati. Nãm tu ban gru: ane.

²⁸⁻²⁹ Nãm ã Jeju memã anen arÿm memã amikukràdjã jarënh pa. Nhym me kabën man kam ari ar aben pumÿn kam abenmã kum,

—Tô mÿj kabën ny gotja? Nãm prÿne kute amimarkôt katà:t memã amikukràdjã jarënhkumrêx. Nãm ã me bënjadwÿr rÿnh kwÿ kabën mex anen ar prÿne kabëno meo atomo ba, ane. Djã nãm ã Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh memã arënh ane? Kati, nãm me ari no prôt ne ari kukràdjã jarënh'ã umju:w ne kute arënh katàt kêtumrêx.

8

Me'õ ã kajêkam tê'ã ujarënh.

Mak 1.40; Ruk 5.12

¹ Nhym kam krãnh'ã arÿm rwÿk tẽ. Nãm rwÿk tẽ:n arÿm ruw. Nhym me krãptî: kôt mō. ² Nhym kam me'õ ã kajêkam têja 'ÿr bōx ne parbê kōnkrão nhÿn kum rax jarën kum,

—Bënjadjwÿr djwÿnh, ga aje inhÿ kajêkam itêkôt aje ipumÿnh ne aje mar. Aje ijo mex prãm jabej ba ren arÿm imex ne, ane. ³ Nhym arÿm 'ÿr ikran kupên kum,

—Ije ajo mex prãm. On amex, ane. Nhym arÿm 'ã ã kajêkam têja apêx nhym arÿm mex ne. Kute o ãm tãmkam tẽmbê kà mex ne. ⁴ Nhym kum,

—Kwãrîk wãnh ga amijarënh kêt. Dja ga tu katàt mã me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh'ÿr tẽn kum amibê, kum amikà bê. Ne kam kum mry ngã gê akadjy Môjdjê kukràdjã kôt Metÿndjwÿnhmã mry gan kum kungã. Arÿm akà mexkam dja ga kum mrywã ngã gê me kunî apumÿ, arÿm akà mexkôt apumÿ. Nãm ã Jeju me'õmã ane.

Kute amybÿm me'õo mex.

Ruk 7.1

⁵ Ne kam arÿm tẽn krÿrãxbê Kapanamã wadjã. Nhym krãkamngōnh krãptî kubê 100 nhõ bënjadwÿr arÿm 'ÿr bōx ne kum ò àpênh no katon kum arën kum,

⁶ —Bënjadjwÿr djwÿnh, inhõ àpênh arÿm akryn tokry rax ne kikrekam arek nō, ane.

⁷ Nhym Jeju kum, “Ba 'ÿrn o mex”, ane.

⁸ Nhym krãkamngōnh nhõ bënjadwÿr kum,

—Djãm imex got ga inhÿrkwãmã tẽ? Kwãrîk wãnh. Dja ga akabënbit jarë nhym arÿm inhõ àpênh mex ne. ⁹ Inhõ bënjadwÿr kute raxo ijakrenhja ne imã kabën ba kabën man kôt ar amijo iba. Ne kam ba ibê me krãkamngōnhre nhõ bënjadwÿrkam ba memã ikabën

nhym me ikabên kôt ar amijo ba. Ba 'ômã kum, “'Yr tẽ”, ane nhym arým 'yr tẽ. Ba kam ajte 'odjwýmã kum, “Amrẽ tẽ”, ane nhym arým amrẽ tẽ. Ba inhõ àpênhmã kum, “On mýjja kupê”, ane nhym arým kupê. Kam ne ba amã, “Abênjadjwýr djwýnhkam dja ga akabên nhym arým akabênkôt mex ne”, ane. Krâkamngôn nhõ bënjadjwýrbê ne me bajtem.

¹⁰ Nãm Jejumã ane nhym kuman arým kam no tyn djan kôt ba djwýnh arkum,

—Be, me'õ bajtemja kute tu amim imar mexkumrêx. Mebê idjaerkumrêx ren kudjwa ã amim imaro ane. Nhym be, kati. Me kute kudjwa ã amim imaro anhýr kêt. Pydji bajtemkam kute amim imar me:xkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. ¹¹ Ê, ba ar amã arê gar ama. Kàjkwakam Bënjadjwýr djwýnh arým kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam dja gwaj me bakukãmãremê ro'ã banhõ kwý krê. Abraãomê Idjakmê Djakomê ro'ã banhõ kwý krên mexo nhý. Nhym kam dja me bajtem krãpti: ban bôx, myt apôx djârùm bôx ne myt ngjêx djârùm bôx. Bôx ne arým gwaj baro'ã õ kwý krêno nhý.

¹² Nhym be, mebê idjaerkumrêxja dja Metíndjwýnh arým bôm me kumê. Bënjadjwýr djwýnh bit kute amim me utàr ne ar meo baja, me tãm dja arým bôm me kumê. Bôm mebê idjaer mẽ nhym me wãnh akamàt kô tykkam ar ba. Wãnh ne me amim ngryk ne tokry djàje amijanên ar àmra ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam me krâkamngôn nhõ bënjadjwýrmã kum,

—Aj mã. Ga ne ga tu amim imarkumrêx. Kôt dja ba arým amã ã o ane, ane. Nhym myt tãmkam arým õ àpên mex ne.

Kute me punu krãptio mex.

Mak 1.29; Ruk 4.38

¹⁴ Nhym kam Jeju arým Pedru nhõ kikrekam bôx nhym Pedru djupãnhdjwý kanên nõ.

¹⁵ Nhym 'yr bôx ne arým ikra kupê. Kupê nhym kanê arým kum ire. Kum ire nhym arým kãjmã djan arým mex ne. Ne kam arým aro djuw mexo ba.

¹⁶ Nhym kam ar'ã para nhym me arým 'yr me krãptio bôx. Me karõ punu kute meo baja tãm ne me'yr meo bôx. Nhym mã me'a kabênbit jarê nhym mã me karõ punu umaje mō. Memã iren mã mō. Jeju arým mã me kunikam me karõ punu kujate. Ne kam ajte me punudjwý kunio mex. ¹⁷ Amrêbê: ne ujarênh djwýnhbê Idjaij Jeju'ã ajarê. Kute meo mex'ã ajarê. Nãm Metíndjwýnh kukwakam 'ã ajarê. Nãm me bakukãmãremã kum, “Apýnh me bapunu djari, apýnh me bakanê djari nhym kute amijã me bamar.

Kute mrãmri ne me kute jênh pytio bakam kute amijã mar pyrãk. Nãm ã amijã me bamaro ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane. Jeju kute meo mex'ã ne memã arê. Nhym kam me aben djô'ã arêno mō:. Arêno mōr tãmtã arým 'yr o bôx. Tũ:mrãm, me bakamingrãnyrekam Jeju arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ne kam arým me punuo mexo ba. Metíndjwýnh kukwakam Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt Jeju arým ã meo mexo bao ane.

Ar'õ bit kute Jeju kôt amijo bikamênh.

Ruk 9.57

¹⁸ Jeju me punuo mex ne arým amibu'ã me krãpti: pumũ. Ne kam arým arkum,

—Gwaj on akàx nhikjê mã rê, ane.

¹⁹ Nhym kam Mōjdjê kukràdjã mar djwýnh'õ 'yr bôx ne kum,

—Ê, ujarênh djwýnh, ba arek akôt tẽ. Dja ga nhĩ'ãm amrãnh kunikôt ba akôt mrã, ane.

²⁰ Nhym kam kum,

—Ê, ga, djoti pykakam kreja pumũ. Ne kwênh kýjrùm aêja pumũ. Mrymê kwênhbit ne ôt djã kute amim kre pumũnhkôt kam ôt djã. Nhym be kati. Ba ne ba inhõ kikre kêt. Inhikwã djã kêt. Ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk nhýnh ne ba inhürkwãja? Kon, gop ga amiman kam ikôt atêm jabej nàr kon, arek dja, ane.

²¹ Nhym kam me'õ ja kute Jejukôt bamã ne kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, ba ibām kumrêx jadjà. Ne kam arÿm akôt ar iba, ane. Nhy m kum,

²²—Kati. Amrê on ikôt ar aba. Gê me kute Metîndjwÿnh mar kêt wānh me tyk jadjà. Me kute mar kêt ne me kute mrāmri ne me tyk jamakkre kêt pyrāk. Gê me wānh ôbikwa tyk jadjà. Nām ã Jeju kum ane.

Jeju kôkmā bēn tÿx.

Mak 4.35; Ruk 8.22

²³ Ne kam ar kà'ÿr tēn 'ÿr bôx. Nhy m Jeju arÿm kākam nhÿ nhy m kôt ba djwÿnh ar arÿm kôt nhÿ. Nhy m kam ar arÿm kà kujaten amū tē. ²⁴ Tē: nhy m ar aêrbê na 'itÿx ruw nhy m kôk 'itÿx wabê. Nhy m ngô arÿm aben pumjuw ne kà nhiby ato. Nhy m be, Jeju wānh arek ôto nō. ²⁵ Nhy m kam kôt ba djwÿnh ar 'ÿr tēn arÿm tok ne kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, gop ar ipytā. Arÿm gwaj badjār 'ÿr, ane.

²⁶ Nhy m arkum,

—Nā gām ar amim imar rere:kre. Mÿkam ne gar atīn prām? ane. Ne kam kāj mā djan kôkmā bēn tÿx. Nhy m arÿm tu ngô mēn nō.

²⁷ Nhy m ar te kute marmā kam no tyn djan abenmā kum,

—Mÿj got on nhy m kôkmē ngô raxmē tu kabēn kôt ã amijo ane? ane. Nām ar ã abenmā ane.

Me karō punu krāptī: kute ar me'ōo ba.

Mak 5.1; Ruk 8.26

²⁸ Nhy m kam Jeju arÿm ngô nhikjēmā bôx ne wabi. Kam ne pyka nhidjibê Djeradja. Nām wabi nhy m me'ō amānhkrut ar arÿm kajpa. Me karō punu ne ari aro ba. Me tykmā kikre kurūm ne ar mō. Ar àkrê: nhy m me te ar umaje ne te ar'ānh tēm mā. ²⁹ Nām ar Jeju kajpan arÿm kàj bē amran aminêje kum,

—Mÿj nā Metîndjwÿnh Kra? Djām me inhō akati kētri dja ga me imā me itokry jadjà? ane.

³⁰ Nhy m nĳjar angrô jamy krāptī: àkur mō. ³¹ Nhy m kam me karō punu kum amijo a'uw ne kum,

—Aje me ikujaêk prām jabej ba me angrô jamy krāptī:wāmā wadjà, ane.

³² Nhy m kum, “Aj mā”, ane. Nhy m me arÿm kato. Katon arÿm angrô jamy krāptī:mā wadjà. Wadjà nhy m arÿm angrô jamy kunĳ prôt ne. Pyka krā'ÿr'ā aparmā prôt tÿ:x ne arÿm imôtikam nox ne aminhimex ne. ³³ Nhy m angrô jamy pumūnh djwÿnh ar omūn arÿm krĳraxmā prôt ne. Prôt ne arÿm bôx. Bôx ne arÿm prĳne memā mÿjja kunĳ'ā ajarē. Ne ajte me karō punu kute ar o baja'ā ajarē. ³⁴ Nhy m krĳraxkam me krāptī kute Jeju pumūnhmā 'ÿr mō. Ne kam arÿm omūn kam anon kum,

—Gop me inhō pyka kurūm akato, ane.

9

Kute me'ō jakryo mex.

Mak 2.1; Ruk 5.17

¹ Nhy m kam Jeju ar arÿm kākam wadjān nox ne arÿm akāx nhikjēmā rê. Ne kam wabin krĳraxkam ar ba tūmjamā tēn bôx. ² Nhy m ar kwÿ kum me'ō jakryo bôx. Ikwā djākam nōr rā'ā nhy m ar kum o bôx. Nhy m amim,

—Be, ar ja ne ar tu amim ikamnhĳxkumrêx, ane. Ne me'ō jakryjamā kum,

—Akmere, on akĳnh. Jakam ne ba arÿm ajaxwe kunĳ maro aknon kam ingyk kêt ne, ane. Djā nām tēmbê me'ō jakryo mex got? Kati, nām amidjêje nēn kum jabit jarē nhy m êje nō. Jeju ta ne axweo akno.

³ Nhy m wānh Môjdjê kukrādja mar djwÿnh kwÿ arÿm amim,

—E kum be, me'ō ja ne ajmān Metîndjwÿnh japryō djan amijo Metîndjwÿnho dja. Metîndjwÿnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngryk kêt, ane. ⁴ Nām me ã ôkre kadjwÿnhbê anhÿro kumex nhy m arÿm tu me kuman memā kum,

—Mỳkam ne ga me anhôkre kadjwỳnhbê ijo kajgon ijapryò akumex? ⁵ Ë, ba me amã mỳjja amãnhkrut jarê. Mỳj ne amirît, nẽn? Ba ren kum, “Ba arỳm ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane. Nàr kon, “On kàjmã djan tẽ”, ane. Mỳj ne ren amirît, nẽn? Nã bãm ren kum, “Ba arỳm ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane nym amirît kêt kumrêx ne. Tãmbit ne amirît kêt.

Nym be, kàjmã me ku'ê, ije ren me'ômã kum, “Kàjmã djan tẽ”, ane nym ren arỳm amirît. Tãmbit ne amirît kumrêx. ⁶ Dja ba kum, “Kàjmã djan tẽ”, anen arỳm o mex ga me arỳm omũn arỳm amim, “Be ga, Jeju kute me'õ jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳm amijo ĩ ne pyka jakam amikabẽnkõt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarẽnh kadj dja ba me'õ jakryjao mex. Nãm ã Mõjdjê kukràdjã mar djwỳnhmã anen arỳm tu me'õ jakryja'y`r akẽx ne kum,

—On kàjmã djan anhikwã djã mỳn anhũrkwãmã o tẽ, ane. ⁷ Nym kam arỳm me aêrbê kàjmã djan ikwã djã mỳn ùrkwãmã o tẽ. ⁸ Nym me krãptĩ omũn kam no tyn kumex ne amim,

—Ë, arỳm ne djãm mrãmri o mex nym mrãnh mexja pumũ. Mrãmri ne kabẽnkumrêx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute Metĩndjwỳnh kabẽnkõt me axweo biknorkumrêx. Ga, kute kam me'õ mex nym mrãnh mexkumrêxja pumũ. Metĩndjwỳnh mexkumrêx, ane. Nãm me krãptĩ: ã amim ane.

Kute amikõt Matêu kamẽnh.

Mak 2.13-15; Ruk 5.27-29

⁹ Nym kam Jeju arỳm tẽ. Tẽ: nym me'õ bẽnjadjwỳr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djakam nhỹ. Idjibê ne Matêu. Nhỹ nym arỳm omũn kum, “Amrẽ mã ikõt ajkamẽ”, ane. Nãm kum ane nym Matêu arỳm amim kabẽn man kàjmã dja. Kàjmã djan arỳm kõt ajkamẽ.

¹⁰ Nym kam arỳm Matêu nhũrkwãkam tẽn bõx ne arỳm õ kwỳ krẽno nhỹ. Nym bẽnjadjwỳr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwỳnh krãptĩ bõx ne Jejumẽ ro'ã nhỹ. Nym we me axwedjwỳ ikõ'ã nhỹ. Me krãptĩ ne me nhỹ. Jeju kõt ba djwỳnh ne ar Matêumẽ ro'ã nhỹ. ¹¹ Nym mebê pardjêu arỳm me ja pumũn arỳm Jejukõt ba djwỳnh arkum,

—Je tô, djãm me wã axweo ngri got? Mỳkam ne ar anhô ujarẽnh djwỳnh me ro'ã õ kwỳ krẽno nhỹ? Bẽnjadjwỳr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwỳnhmẽ me axwemẽ ro'ã õ kwỳ krẽno nhỹ, ane.

¹²⁻¹³ Nym Jeju arỳm ar kabẽn ma. Ar kute,

—Djãm me wã axweo ngri got? anhỹrja Jeju arỳm kuman arkum,

—Djãm me mex'y`r ne me kane djwỳnh mrã? Kati, me kanê'y`rbit ne me kane djwỳnh mrã. Badjwỳ ne ba me axwe'y`r tẽ. Djãm we me amex'y`r ne ba tẽ? Kati, me axwe'y`r ne ba tẽ. Me tãm ne ba amiwỳr me ku'uw. Me amikam kaprĩren wãnh axwemã irern iwỳr amijo akẽxmã ne ba amiwỳr me ku'uw. Nym be, amrêbê: ne Metĩndjwỳnh me bakukãmãremã kum,

“Djãm me aje imã mry bõr djãm imã kĩnh?

Kati. Me mã me kaprĩ. Ja ne imã kĩnh”, ane.

Mỳj'ã ne Metĩndjwỳnh me bakukãmãremã ja jarê? Ja dja gar tẽn ama. Mỳkam? Bir, me axweo ne ba amikõt me ku'uw. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

Me kukràdjã tũm'ã ujarẽnh.

Mak 2.18; Ruk 5.33

¹⁴ Nym kam Djuão. Kubê ngõmã me angjẽnh djwỳnh. Djuãokõt ba djwỳnh ar arỳm Jeju'y`r bõx ne kum,

—Ar ba ne bar ije Metĩndjwỳnhmã amijajbur kumex. Mebê pardjêudjwỳ ne me kute kum amijajbur kumex. Nym be, akõt ba djwỳnh ne ar kute kum amijajbur kêt. Mỳkam? ane.

¹⁵ Nym Jeju tu amijã mjên jarẽn amikõt ba djwỳnh ar'ã mjênmẽ ro'ã ar ar ba jarẽn arkum,

—Ga, me kute abenã mjênmmê prômê rênhja pumũ. Djãm ar mjênmmê ro'ã ar baja kaprîn myr got? Arkati. Ar kînhkumrêx ne ar ò kwý krên rax. Adjým, dja apýnh akati amrê mörjakam me Ar kubê mjêno tým ne mã o mō. Nhym kam gêdja ar kaprîren arým Metîndjwýnhmã amijajburo ba. Nãm ã Jeju Djuãokôt ba djwýnh arkum ane. Amijã ne mjên jarê. Ne amikôt ba djwýnh'ã ne mjênmmê ro'ã ar ar baja jarên arým ã arkum ane. Mýj'ã ne me kute Ar kubê mjêno týmja jarê? Bir, ta amijã ne arê. Jeju dja meo tým ne mã o mō. Kambit dja kôt ba djwýnh amijajburo ba.

¹⁶ Be, ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjã ny mar ne ajte kute jãm amim me kukràdjã tím marja pumũ. Me kute amê kukràdjã maro bakam umar mex kêt. Me kute mrãmri ne kubêkã ny kubêkã tím'ã ir pyrãk ne ajte kute pidjô kangô ny mrykào ngôn timerãm runh pyrãk. 'Ã ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'õ nhõ kubêkã tím ne arým 'yrja pumũ. Nhym kam arým kubêkã nyn pôn timerãm kêt. Djã ne me tímja'ã kudji? Kati. Mýkam? Bir, dja me kupõ nhym arým nykam ê abenmã wangij. Abenmã wangij ne arým tímja kadjô. Nhym kam arým 'yr nyja kute 'yr tímja jakren timerãm mex ne. ¹⁷ Ga, me'õ nhõ mrykào ngôn timerãm pumũ. Me bakukãmãre ne me ò mrykào ngôn timerãm. Ga, mrykào ngôn timerãm ne ngrãja pumũ. Djã ne kam uba kangô ny ru? Kati. Mýkam? Bir, dja nör 'ãtüm nhym uba kangô arým kadjan ajmrô nhym ngôn timerãm igot tén arým ajkatör. Nhym arým kangô ajkapî nhym ngôn timerãm puno ne. Be, kam mex rã'ã kadji ne me kute mry kào ngôn timerãm ny, kã rerekrekambit kangô ny runh prãm. Nãm ã Jeju arkum ane. Gêdja me amim Jeju kukràdjã nybit maro ban arým maro mexkumrêx. Nhym be, gêdja me amim me kukràdjã tím timerãm maro prãm ne arým umar mex kêt timerãm. 'Ã ne Jeju memã ajarê.

Kute akubyn bën timerãm djwýr krao tím.

Mak 5.21; Ruk 8.40

¹⁸ Kute memã ja jarên timerãm ãmkam ne me'õ bën timerãm djwýr 'yr bõx ne kute kum rax jarên timerãm kadji tu parbê tým. Ne arým kum rax jarên timerãm kum,

—Arým godja ikra ni ty. Dja ga ikôt 'yr tén 'ã anhikra dji gê arým tím ne, ane. ¹⁹ Nhym arým kãm timerãm djan kôt tén. Kôt ba djwýnh timerãm djwýr ne arkôt tén.

²⁰ Tén: nhym me'õ nire kôt bõx. Kamrô apõx'ã ne arým amexbê 12 apêx. Nãm kôt bõx ne tu Jeju nhitüm kôt 'ã kubêkã jabu djãbit kupê. ²¹ Kute o anhyr timerãm nhym ne ta arým amim,

—Ba gop 'ã kubêkãbit mãn kupên arým imex ne, ane.

²² Nhym kam Jeju arým akêx ne omün timerãm kum,

—Àpnhîre, on akînh. Ga ne ga tu amim ikamnhîx timerãm ne arým amex ne, ane. Nhym kam myt tím timerãm mex ne.

²³ Nhym kam Jeju ar tén. Tén: kam arým bën timerãm djwýr nhürkwã'yr bõx ne arým wadjã. Nhym wãnh me kwý pore kakôro dja nhym me kangao kumex. ²⁴ Nhym memã kum,

—Me on ajmã. Djã nãm kurerer wã ty got? Kati. Nãm ôto nõ, ane. Nhym me arým 'ã keketo kumex. ²⁵ Ne arým kato. Nhym kam arým 'yr tén 'yr bõx ne kurerer nhikra 'amý. Nhym arým tím ne kãm timerãm dja. ²⁶ Nhym kam me arým pyka kunîkôt arên timerãm ipok ne.

Kute me punuo mex.

²⁷ Nhym kam Jeju arým amü tén. Tén: nhym me'õ no rã ar amãnhkrut arým kôt tén. Nãm ar kãj bê kum amijo ãmra tén mã kum,

—Dawi tím timerãm djwýr gop amã ar ikaprî, ane. ²⁸ Nhym arým kikremã wadjã nhym ar no rã arým 'yr bõx. Nhym ar kukij ne arkum,

—Djã ne gãm ar tu amim imarkumrêx? Ije ar ajo mex marja djãm mrãmri ar ajo tu amim ja markumrêx? ane.

Nhym ar kum, “Nã, Bën timerãm djwýr timerãm”, ane.

²⁹ Nhym kam arým ar no kupê ne arkum,

—Ar ajo tu amim imarkumrêx kôt dja ba ã ar ajo ane, ane. ³⁰ Nhym kam ar arým rîr timerãm mex ne. Nhym Jeju nêje arkum 'ã karôn kãj bê arkum,

—Kwārīk wānh me'ōmā ijarēnh kêt, ane. ³¹ Nhyim ate ar katon arým pyka kunīkôt arēnho ipôk ne.

³² Nhyim kam me Jeju'ÿr me'ōo bôx. Me karō punu ne ar me'ōo ba nhyim ô'ã kabēn kêt nhyim me 'ÿr o bôx. ³³ Nhyim arým me karō janon kujate nhyim arým me aêrbê kabēn mexkumrêx. Nhyim me krāptī: kam no tyn kumex ne abenmā kum,

—Mÿj me'ō ne kute me babê idjaerkam mÿjja pumūnh kêt ja'ō pumūnh? Arkati, ane.

³⁴ Nhyim be, mebê pardjêu ne me memā kum,

—Me karō punu nhō bēnjadjwÿr kabēnkôt ne kute me karō kujaêko ba, ane. Nām mebê pardjêu ã Jeju'ã memā ane.

Kum me krāptī kaprī.

Mak 6.34

³⁵ Jeju ne krīrax kunīkôt memā ujarēnh ny jarēnho tē. Krīraxmē krī kryre kunīkôt memā arēnho tē. Me bikprōnh djākam memā arēnho tē. Bēnjadjwÿr djwÿnh kute amim me utār ne ar meo ba'ã ujarēnh nyja ne kàj bê memā arēnho tē. Ne ajte me punumē me kanê kunīo mexo tē.

³⁶ Ne kam me krāptī: pumū. Nām me omūn arým kum me kaprī: Mÿkam? Bir, me katyk ne ate ar bakam. Me kute mrāmri ne kute mrykī'ātomtio djuw mex djwÿnh kêt kam katyk ne ate ar ba pyrāk. ³⁷ Ne kam kôt ba djwÿnhmā kum,

—Me kute Metīndjwÿnh mar prāmja ne me kumex. Nām me kute mrāmri ne bāy arým abôr tyk ne kumexja pyrāk. Nhyim be, Metīndjwÿnh'ã ujarēnh djwÿnh ne me ngrêre kute bāykam me àpēnh djwÿnh ngrêreja pyrāk. ³⁸ Kam dja gar me kadjy Metīndjwÿnh 'uw gê me'ÿr 'ã ujarēnh djwÿnh jano gê me memā arē nhyim me kuman kam arým tu amim markumrêx ne. Kute mrāmri ne me mrānh ne kute me ò purkam bāy pumūnh ne mrānh ne bôx ne kute kadjy me ò pur djwÿnhmā arēnh nhyim me kute amū kadjy memā arēnh nhyim me ban kute memā ê ja pyrāk. Dja gar ã me kadjy Metīndjwÿnh 'wÿro ane.

10

Kute ar kubê 12 janor.

Mak 6.7; Ruk 9.1

¹ Nhyim kam amiwÿr kôt ba djwÿnh Ar kubê 12 'uw nhyim ar bôx. Nhyim ar kute kabēnkôt me karō punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jadjà. Nhyim apÿnh me punu djàri. Nhyim apÿnh me kanê djàri. Nhyim ar kute kabēnkôt meo mex kadjy arkum tÿx jadjà. Ne kam arým ar ano.

² Apÿnh kute ar anorbê 12 nhidji jarēnh kadjy ne ja.

Ximão. Idji 'ōdjwÿ ne Pedru.

Ångre. Kamybê ne Pedru.

Xijagu. Djebedêu ne kudji.

Djuão. Kamybê ne Xijagu.

³ Piripi.

Batormê.

Tôme.

Matêu. Kubê ne bēnjadjwÿr bajtemmā pi'ôk kaprīo atom djwÿnh.

Xijagu 'ōdjwÿ. Aupêu ne kudji.

Tadêu.

⁴ Ximão 'ōdjwÿ. Mekôt ne me kukràdjà'ã no tÿx.

Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Tāmja ne Jeju kurê djwÿnhmā kanga.

Apÿnh kute ar anorbê 12 nhidji ne ja.

⁵ Ar ja ne Jeju ar ano. Nām ar àpēnh djà'ã arkum karōn ar ano. Nām arkum,

—Kwārīk wānh me bajtemmā ar amōr kêt ne kwārīk wānh pykabê Xamarijkam krī'ōmā ar adjār kêt. ⁶ Mebê idjaer ne me no akunon ate ar ba kute mrāmri ne mrykī'ātomti no biknor pyrāk. Me ja'ÿr dja gar mō. ⁷ Ne me'ÿr bôx ne kàj bê memā kum, “Arým kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kute pykabê amim ò me utār ne ar meo ba

'yr", ane. ⁸ Dja gar me kanêo mex ne ajte me ĩ kajêkam têo mex ne ajte akubyn me tyko tîn. Ne ajte mekam me karô punu janon kujate. Ba ne ba tu kajgo ar amã adjâpênh djâ'ã karô gar maro aba. Ikudjwa tu kajgo meo mexo aba. Kwãrik wãnh memã pãnh jarênh kêt. ⁹ Kwãrik wãnh kên karÿr nâr kryt jaka nâr kryt kamrêkbê kobri me kute o ô pi'ôk kaprîja kwãrik wãnh byr ne ar anhô katôk'y djâkam ir kêt. ¹⁰ Kwãrik wãnh ar anhô xakuo amôr kêt. Ar akà krâkà pÿnh ne ar aparkà amãnhkrut ne ar anhô kô pÿnh dja gar o mō. Jabit dja gar o mō. Ar anhô mÿjja ja'ô'ã kâtâm kwãrik wãnh o amôr kêt. Ar adjâpênh pãnh dja me ta ar amã ar anhô mÿjja ngã. Nãm ã arkum karôo ane.

¹¹ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar krîrax 'ômã wadjàn me'ô mexja jabej. Kum ar akînh dja gar abej. Dja ar amã aminhûrkwã jarê gar kambit anihkwã. Me kurûm ar akatorkambit ajte anhûrkwã 'ôdjwÿ jabej. ¹² Dja gar me ûrkwã 'ômã wadjàn memã umar mex jarê. ¹³ Dja me mex ne kum ar akînh gar memã umar mex jarê nhym me arÿm ar akabên kôt mrãmri umar mexkumrêx. Nâr godja me kum ar akînh kêt jabej dja me umar mex kêt ne. ¹⁴ Godja me'ô kum ar akînh kêt ne kute akabên mar prãm kêt jabej aparkà'ã me ô pyka ka'u. Me ûrkwã kurûm nâr me ô krîrax kurûm ar akator kutã ar aparkà'ã me ô pyka ka'u. Aje me kute akabên mar prãm kêtjao amirît nhym Metîndjwÿnh kute omûnh ne amû 'ôkam kute memã pãnh jarênh kadjy me ô pyka ka'u. ¹⁵ Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: me bakukãmãrekam ne me krîraxbê Xôtômamê Gomorakam axwekumrêx. Dja ĩ Metîndjwÿnh kute me axwemã pãnh jarênh kadjy akati bôx nhym me arÿm tokry. Dja ajbir krîrax jakamdjwÿ me axwe pãnh tokry:. Ne tokryo Xôtômakam me jamê Gomorakam me ja jakrenh me:x ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane. Jeju ã arkum 'ã karôo ane.

¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Dja ba ar ajano gar arÿm aje mrãmri ne mrykî'ãtomti kute rop djâkrê katikôt ar ba pyrâk. Amijã ano tÿx kute mrãmri ne kangã amijã no tÿx pyrâk. Ne ar ajaxwe kêt kute mrãmri ne tut axwe kêt pyrâk. ¹⁷ Aminêje rît. Mÿkam. Bir, godja me ar ajo rôrôk ne ar ajo mō. Nhym kam me krãpti kute ar akukjêr kadjy arÿm ar ajã akuprô. Ar ajã akuprô nhym me arÿm ar akaprêprêk. Mebê idjaer bikprônã djâkam ar akaprêprêk. Mry kã punuo ar akaprêprêk ne. ¹⁸ Imã ar adjâpênhkam dja me ar ajo rôrôk ne ar apa 'amÿn arÿm me bënjadjwÿr kabem ar apumjuw. Ne me bënjadjwÿr rûnh kabem ar apumjuw gar arÿm ijã memã amijarê. Nhym me me bajtem kabem ar apumjuw gar arÿm ijã memã amijarê. ¹⁹ Godja me ar ajo rôrôk ne ar ajo mōn me kabem ar apumjuw kwãrik wãnh ar amikukãm amim, “Mÿj dja ba aminêje memã ikabên on”? anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, myt tãmkam dja ar amã akabên jangij. ²⁰ Djãm ar ga dja gar amikabên jarê? Kati. Ar Abãm djwÿnh Karô dja ar amã amikabên jarê gar arÿm amû memã arê. Nãm Jeju ã arkum 'ã karôo ane.

²¹ Ne kam ajte arkum,

—Me kamy dja kurê djwÿnhmã kamy kanga nhym me arÿm me kupa. Nhym me bãm djwÿ dja kurê djwÿnhmã kra kanga. Nhym me kra dja me kum bãm mē nã kurê ne memã ar kanga nhym me ar kupa. ²² Imã adjâpênhkôt dja me kunĭ kum ar akurê. Dja gar ikôt ar aba tÿx rã'ã:n ijã adjukanga kêt ne kam 'ã aminhinomã amimē ba arÿm ar apytã. ²³ Godja me krîrax 'ôkam kum ar akurê ar ajo ajkê gar krîrax 'ôdjwÿmã aprôt. Dja gar apÿnh mebê idjaer nhô krîraxkam me akreo tē:n o atēm nhinomã mēnh kêt ba arÿm bôx. Ba ije amijo inhĭ ba arÿm ar awÿr bôx. Nãm Jeju ã arkum 'ã karôo ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Ë, djãm ar kute kabên mar ar o baja kute raxo ar ô ujarênh djwÿnh jakrenh? Kati. Nâr, djãm ô âpênh kute raxo ô bënjadjwÿr jakrenh? Kati. ²⁵ Kute kabên mar ar o baja kute ar ô ujarênh djwÿnh kôt ar amijo bakambit ne mex. Ô âpênh kute ô bënjadjwÿr kôt ar amijo bakambit ne mex. Ga, me kum ikurê ne imã me karô punubê Bedjêbu jarênh o baja pumû. Djãm me kum ar akurê kêt mã? Kati. Ar gadjwÿ dja me ar amã mÿjja punu jarênh kume:x. Ar aje araxo ijakrenh kêt kam ne ikôt ar amijo abakam dja me ar gadjwÿ ar amã mÿjja punu jarênh kume:x.

²⁶ Djã nãm me kadjwÿnhbê axweja bipdjur rã'ãmã? Kati, dja ï amirÿt ne. Nhÿnh ne mÿjja bipdjur'õ me kute omÿnh kêtã? Ne nhÿnh ne me kute mÿjja pudjur'õ mar kêtã? Adjÿm, dja ï kunÿ amirÿt ne. Mÿjja pudjur, mÿjjao bipdjurja dja ï kunÿ amirÿt ne. ²⁷ Ije akamãtkam ar amã mÿjja jarênh dja gar a'uri kãj bê memã arê. Ije ar ajamakri ijajkwa momokkam mÿjja jarênh dja gar kikre nhimõk po'ã djan kãj bê memã arê. ²⁸ Ne kwãrik wãnh gar amã me kute ar aparja puma kêt. Me ja gêdja me ar akrãkãbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwÿnhbê ajmã ar ajo kêt. Kati, ba ar amã arê. Me'õ pydji dja ga ar amã uma. Kute me bÿn ne ijukri me biknor tokry djãkam me rênh jabit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arê. Metÿndjwÿnhbit dja gar amã uma. ²⁹ Kwênhne amãnhkrut ne pãnh ngrire, pãnh ngônphonh pydji. Nhym kam kwênh pydji pykabê tÿm ne arÿm ty. Djãm Abãm djwÿnh kute mar kêt? Kati. Kute kwênh mar. ³⁰ Ne ar akÿdjwÿ kute mar. Arÿm Abãm djwÿnh kute ar amã abenã ar akÿ'ã akre mar. ³¹ Kam, djãm ar atÿn prãmã? Kati. Kwãrik wãnh. Te kwênh krãptÿ: nhym kum kwênh kÿnh ngrire. Nhym be, ar gajbit. Metÿndjwÿnh kum ar akÿnhkumrêx. Tãm dja gar aman atÿn prãm kêt. Nãm Jeju ã arkum karõo ane.

³² Ne kam ajte arkum,

—Kam me'õ kute amijo ipytãr ne me ipõkri memã kum, “Ba ne ba ije amim Jeju mar”, anhÿro baja. Badjwÿ dja ba tãmwã'ã kãjkwakam Ibãmmã kum, “Nã, ba inhõbikwa ne wã”, ane. ³³ Nãr, dja me'õ me ipõkri memã kum, “Kati. Ije Jeju mar kêt”, ane. Badjwÿ dja ba tãmwã'ã kãjkwakam Ibãmmã kum, “Kati. Ije tãmwã mar kêt”, ane.

³⁴ Djãm ibõx nhym ikam me umar mexmã? Kati. Dja ba bõx nhym me arÿm imÿr jabej abeno kurê djwÿnh ne aben pa. ³⁵ Amrêbê: ne me me bakukãmãremã kum, “Dja me'õ my kum bãm kurê.

Nhym me'õ nire kum nã kurê.

Nhym prõ kum umrengêx kurê.

³⁶ Me'õ nhürkwãkam dja ta õbikwa kum aben kurê.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Jakam dja me imÿr jabej ã abeno ane. Me kute me bakukãmãremã arênh kôt dja me ã abeno ane.

³⁷ Godja gar ajõ imã, “Ba akõt apê”, anen amã abãmbit nãr amã anãbit kÿnh ne amã ikÿnh ngrire ba arÿm imã ikõt adjãpênh kÿnh kêt. Godja amã akra mybit nãr amã akra nibit kÿnh ne amã ikÿnh ngrire ba arÿm imã ikõt adjãpênh kÿnh kêt. ³⁸ Dja gar ajõ amã ikõt atokry puma ne ikõt aje anhõ pÿte'y mÿnh prãm kêt ne ikõt abikamênh prãm kêt jabej ba kam imã ikõt adjãpênhja kÿnh kêt. ³⁹ Dja gar ajõ atÿnmã aminên arÿm akuno. Nãr gar ibê aminê kêt nhym me arÿm abÿ. Imã adjãpênhkam arÿm abÿ. Kwãrik wãnh rã'ã. Metÿndjwÿnh dja arÿm atÿnkumrêx kadjy apytã ga arÿm kôt atÿn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

⁴⁰ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar me'ÿr bõx nhym me kum ar akÿnh. Me kum ar akÿnh o arÿm kum badjwÿ ikÿnh. Ne kum ikÿnh o arÿm kum kute ijanor djwÿnhdjwÿ kÿnh. ⁴¹ Dja Metÿndjwÿnh kukwakam memã kabên jarênh djwÿnh me'ÿr bõx nhym me kum kÿnh. Kubê Metÿndjwÿnh kukwakam memã kabên jarênh djwÿnhkam kum kÿnh. Metÿndjwÿnh dja kam arÿm memã o pãnh ne. Metÿndjwÿnh kute kukwakam ujarênh djwÿnhmã àpênh o pãnh kôt dja arÿm memã o pãnh. Dja me'õ katãt kute amijo bakumrêx me'ÿr bõx nhym me kum kÿnh. Me'õ katãt kute amijo bakam me kum kÿnh. Metÿndjwÿnh dja arÿm memã o pãnh ne. Metÿndjwÿnh kute me'õ katãt kute amijo bajamã o pãnh kôt dja memã o pãnh. ⁴² Dja me'õ ikõt ba djwÿnh rax kêt'õ bõx nhym me kum ngõ ngã. Me'õja kute ikõt bakam kum ngõ ngã. Ba dja ba mrãmri o pãnh mex. Me kute o djuw mex ngrire jao pãnh mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

¹ Ne arÿm kôt ba djwÿnh Ar kubê 12mã 'ã karô pa. Arkum 'ã karô pan kam arÿm amÿ tẽ. Pykabê Garrêjakam apÿnh krÿ rÿnh djari kute memã kukràdjã jarênh ne kute kàj bê 'ã me akre kadjy ne amÿ tẽ.

² Nhym kam me Djuãomã Jeju jarê. Djuãobê ne ngômã me angjênh djwÿnh. Me kute arÿm Djuãobê ijêkam ne me kum Jeju jarê. Nãm me Djuãomã kum,

—Jeju ne arÿm apÿnh mÿjja pumÿnh kêt nhipêx, ane nhym arÿm kuma. Kuman arÿm Jeju'ÿr amikôt ba djwÿnh ar amãnhkrut jano. ³ Ar kute Jeju kukjêrmã ne Djuão ar ano nhym ar arÿm 'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne Jejumã kum,

—Metÿndjwÿnh kute me imã me'ô janor nhym bôxmã, kute me imã arênhja djãm ga? Nàr kon godja gwaj me'ôkam ama? Nãm ar ã Jejumã ane.

⁴ Nhym Jeju arkum,

—Dja gar akubyn Djuão'ÿr tẽn kum arê. Aje ajbir mÿjja mar ne omÿnhja kum arên kum, ⁵ “Me no rã arÿm rÿt mex. Nhym me mrãnh kêt arÿm mrãnh mex. Nhym me ï kajêkam tê arÿm mex. Nhym me amakkre kêt arÿm amak mex. Nhym me tyk akubyn tÿn ne. Nhym me ô mÿjja kêtja nhym me kàj bê memã ujarênh ny jarênh ba”, ane. Tãm dja gar aman Djuãomã arê gê kuma. ⁶ Dja me memã ijarê nhym me ibê amijo akêx kêt, me ja ne me kÿnhkumrêx. Nãm ã Jeju Djuãokôt ba djwÿnh arkum ane. Nhym ar kuman arÿm katon tẽ.

⁷ Nhym kam Jeju arÿm me krãpti:mã kum,

—Mÿj ne ga me aje kapôt kukritkam omÿnhmã mō? Djãm Djuão kute bōti kōk djabêrkam ari amijadjwÿr pyrãk? Djãm ari memã kabên jadjuw? Kati. Nãm katat memã kabên jadjwÿrkumrêx. ⁸ Bir, mÿj ne ga me aje omÿnhmã mō? Djãm Djuão ne kubêkã pãnh rax ne akrita jangij? Kati. Nãm kubêkã pãnh ngrire jangij. Bênjadjwÿr rÿnh nhō kikretikam ne me kubêkã jakrita jangij. Nhym be, Djuão ã kã kute anhÿr kêt. ⁹ Nhym bir, mÿj ne ga me aje omÿnhmã mō? Djãm Metÿndjwÿnh kukwakam memã ujarênh djwÿnh? Nã. Tãm. Nhym be, Djuão ne raxo kute Metÿndjwÿnh kukwakam memã ujarênh djwÿnh kunÿ jakrenh. ¹⁰ Amrêbê: ne Metÿndjwÿnh imã 'ã ajarê. Djuão'ã imã ajarê. Nãm imã, “Ota ba akukãm ajã ujarênh djwÿnh'ô jano kute akukãm me akre nhym me kute mar ne akutêp kute axwemã irern katat amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bênjadjwÿr rÿnh kutêp katat 'ã pry jadjwÿrja pyrãk.”

Nãm ã Metÿndjwÿnh Djuão'ã imã ane. Amrêbê: me bakukãmãre ar bari. Nhym me arÿm kabên man 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ne kam me aben djô'ã arênh mō:n arênh mōr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Djuão arÿm kato. Katon arÿm abatãnh ne. Abatãnh ne arÿm ijã memã ujarênh ar ba. Me kute amrêbê Metÿndjwÿnh kabên'ã pi'ôk no'ôk kôt ne Djuão ijã ujarênh ar ba. Ikukãm meo mexo ba.

¹¹ Ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuão ne jakam raxo kute pykakam me kunÿ jakrenh. Djãm me'ô pykakam ar ba 'ô raxo kute Djuão jakrenh? Kati. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nhym be, dja ï kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh amim me utàn meo ba. Nhym kam dja me kunÿ raxo Djuão jakre. ¹² Nhym be, on jakam Djuão ra:x. Nãm memã arênh ba memã kum, “Kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute amim me utar ne ar meo ba 'ÿr”, anhÿro ba. Nhym kam me krãpti kuman amim Bênjadjwÿr djwÿnh mar prã:m. Me kute mrãmri ne me krãpti kute kikre ngriremã ngjêx prãm ne kute 'ã kute aben nhingãnhja pyrãk. Me kute ari 'ã ikjêo aben rênh ne 'ã kute aben nhingãnh kumex ja pyrãk. Ne jakam me kute o anhÿr rã'ã. ¹³ Amrêbê: me me bakukãmãremã Bênjadjwÿr djwÿnh bôxmã arê. Metÿndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnh aben kukãm Bênjadjwÿr djwÿnh bôxmã arê. Mōjdjêdjwÿ arê: nhym kam me bakamingrãnyrekam Djuão arÿm katon ajte tãm jarê. Bênjadjwÿr djwÿnh bôx jarê. ¹⁴ Amrêbê: ne me me bakukãmãremã kum, “Dja me'ô kute Erij pyrãk bôx”, ane. Ba on ar amã me'ô jarê gar ama. Djuão ne kute Erij pyrãk ne arÿm bôx. Ar aje imar prãm jabej dja gar arÿm ima. Nàr ar aje imar prãm kêt jabej arÿm imar kêt. ¹⁵ Gop ar ajamak mex jabej tu amim ikabên ja markumrêx. Nãm ã Jeju me krãptimã ane.

¹⁶ Ne kam ajte memã kum,

—Je tô mỳj got ba me akamingrãny'ã akre? Mỳj ne ga me aje uràk? Nã gãm me aje me prĩre mỳjja kam kĩnh kêt pyràk. Ga me, me prĩre kikre kabem krĩn kute abeno bixaêr baja pumũ. ¹⁷ Ar ja ne ar ar jamã kabên ne arkum, “Gwaj bakĩnh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngôtàx à'ak”, ane.

Nhym ar kum, “Waj, ar ibixaêr prãm kêtê. Ar itor prãm kêtê. Ar imã wã kĩnh kêtê”, ane.

Nhym ajte arkum, “Gwaj bamỳr kati mãn o nhỹ”, ane.

Nhym ar, “Kê, wajre. Ar imã kĩnh kêtê. Ar imỳr prãm kêtê”, ane.

Be, nã gãm me aje me prĩre pyràk ne amã ja kĩnh kêt ne ajte amã jadjwỳ kĩnh kêt. ¹⁸ Djuãobê ngômã me angjênh djwỳnh ne me awỳr bôx. Nãm amijajbu:n kute uba kangôo kôm kêt ne ar ba ga me amã kĩnh kêt ne kam we, “Nãm ajbã. Me karô punu ne ar o ba nhym ajbã”, ane. ¹⁹ Nhym be, ba ne ba mrãmri gêt amijo inhĩ ne me awỳr bôx ne me akam idjàkur iban kôt ikôm iba ga me amã ikĩnh kêt ne we ijã, “Kê, tãmwã ne kute àkur rũnhbit mar, kum uba kangô djànhti”, ane. Ne we ajte ijã, “Me kute bẽnjadwỳr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwỳnhmẽ me axweo bit ne òbikwa ne”, anhỳr ar o aba. Nhym be, djãm Metĩndjwỳnh amak punu got? Amak me:xkumrêx ne prĩne kute amikukãm mỳjja kunĩ mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwỳ ijano. Ije amijajbur kêtã ijano. Nhym kôt me amak mex ne amikukãm umar, ar ipumũn kam òkre kadjwỳnhbê amim, “Mrãmri ne Metĩndjwỳnh mexkumrêx ne amẽ ar ano.” Nãm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Kute krĩraxmã watĩre jarênh.

Mat 12.38; Ruk 10.13, 11.29

²⁰ Nĩjar krĩraxkam ne Jeju mỳjja pumũnh kêt ngrêre nhipêx nhym me krãptĩ tu amim markumrêx. Nhym kam arỳm me wãmã kabên'ò jarênh kêt. Nhym be, amiwỳr krĩraxkam me ja ne Jeju arỳm memã kabên ne. Krĩrax jakam ne arỳm mỳjja pumũnh kêt krãptĩ nhipêx ne me punu krãptĩo mex. Djã ne me amikam kaprĩren wãnh axwemã iren 'ỳr amijo akêx? Kati. Me kute 'ỳr amijo akêx kêt. Kam ne arỳm krĩrax jakam memã kabên ne memã kum,

²¹ —Ỗ, watĩ:re Koradjikam me wã. Watĩ:re Bexadakam me wã. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhõ pykabê Xirumẽ Xidõkam ren mỳjja rũnhja, mỳjja pumũnh kêtja kwỳ nhipêx nhym ren me omũn ren arỳm amrêbê amim katon ren amikam kaprĩren wãnh axwemã ire. Ne ren kute kum irero amirĩt kadjy kubêkà kukrebê exopa jangjên ren amijã mro prà kapĩ. Ne ren kam iwỳr ren amijo akêx. Nhym be kati, inhõ me wỳnhkam me ga, Koradjikam me gamẽ Bexadakam me gamẽ me akam ne ba te mỳjja pumũnh kêt kwỳ rax ne ipêx ga me omũnh kajgo. Omũnh kajgon amikam akaprĩre kêt ne wãnh ajaxwemã anhirer kêtumrêx ne aje iwỳr amijo akêx kêtumrêx ne. ²² Ba me amã arẽ ga me ama. Dja ã kute me axwemã pãnh jarênh nhõ akati bôx nhym Metĩndjwỳnh me ajaxwemã pãnh jarẽ. Ga me kam arỳm pãnh atokryo me rĩnã jakrenh mex. Ga me atokryo krĩraxbê Xirumẽ Xidõ jakrenh mex ne.

²³ Ne kam krĩraxbê Kapanakam me gadjwỳ djãm mrãmri me abẽnjadwỳr rũnhõ kàjkwa'ỳr abõxmã? Kati, aparmãbit dja ga me me biknor tokry djãmã wadjã. Krĩraxbê Xõtõmakam me axwe: nhym Metĩndjwỳnh arỳm meo akno. Ba ren mekam mỳjja pumũnh kêt nhipêx kute me akam ije mỳjja pumũnh kêt nhipêx ja pyràk nhym ren me wãnh axwemã ire nhym ren krĩrax arek ãm rã'ã. Krĩraxbê Xõtõma ren arek ãm rã'ã. Nhym be, kati. ²⁴ Ba me amã arẽ ga me ama. Dja ã kute me axwemã pãnh jarênh kadjy ò akati bôx. Dja Metĩndjwỳnh memã pãnh jarẽ ga me kam arỳm atokry raxo Xõtõmakam me ja jakrenh mex ne. Nãm ã Jeju krĩraxkam me jamã ane.

Me katykmã 'ã ujarênh.

²⁵⁻²⁶ Nhym kam Jeju Bãmmã kum,

—Djũnwã, ota ga anhõ kàjkwa, anhõ pyka djwỳnh. Amã ne ba amikĩnh jarẽ. Nã gãm me amikukãm umarmẽ me kute mỳjja mar rũnhjabê mỳjja ja pudju. Ne kam me kute amijo prĩre prãbê amijo rũnh kêtjamã mỳjjao amirĩt ne. Mrãmri Djũnwã, nã gãm ã aje

anhÿrkam mrãmri mexkumrêx. Ga adjukaprîkam ne ga amim me'ã karõn arÿm ã meo ane. Ba kam badjwÿ ikînhkumrêx ne wãm amã amikînh jarê, ane.

²⁷ Ne kam ajte me krãptîmã kum,

—Arÿm ne Ibãm imã õ mÿjja kunî kanga. Ba ibê Metîndjwÿnh Kra. Djãm me'õ ne kute prîne imar? Kati. Ibãmbit ne kute imar. Djãm me'õ ne kute prîne Ibãm mar? Kati. Bajbit ne ba ije prîne mar. Ije me'õmã Ibãmo amirît prãmja adjwÿnhdjwÿ kute mar.

²⁸ Pykakam me akukràdjã punu ne ga me aman kôt ar amijo aba. Ne kam arÿm akaprîre kute mrãmri ne me jênh pytî turn o ban kam kaprîja pyrãk. Kam ne ga me akatyn akaprî:re. Amrê me akunî iwÿr tẽn ikam atyk djã kêt ne ikam akôkam kôt. ²⁹⁻³⁰ Nãm me mry bàri kute jênh bjêro mrãnh kadjy ne umar mex kadjy mutbê pïo kapa. Ikukràdjã mex ne kute mry mutbê pïo kapaja pyrãk. Dja ga me amim ikukràdjã mex man kôt ar amijo aba kute mrãmri ne me kute mry bàri mutbê pïo kapa ja pyrãk. Djãm aje ikukràdjã kôt ar amijo abakam adjumar punumã? Kati. Kam adjumar mexkumrêx. Adjumar mex kute mrãmri ne me kute mry mutbê pï kajkrito kapa ja pyrãk. Djãm ije me amã ino katormã? Djãm ije amijo idjãmramã? Kati. Ba ne ba memã iprî mex ne meo iban ije amijo ingrire kadjy amimar. Kam dja ga me ikukràdjã kôt ar amijo aba nhym me abê tÿx kêtumrêx ne. Kute mrãmri ne jênh kajkrit mrybê utî kêt pyrãk. Kam dja ga me ikukràdjã kôt ar amijo aban arÿm akadjwÿnhbê atyk djã kêt. Nãm ã Jeju me krãptîmã ane.

12

Pi'òk ràràr mÿr jabej me kum kurê.

Mak 2.23; Ruk 6.1

¹ Ne kam pi'òk ràràrkam Jeju pur katikôt tẽn. Nhym kôt ba djwÿnh ar kôt mõn arÿm kum prãm ne mõrmã bàygogo 'y nhikèn mrãnhkôt ngãnh ne amijajkwamã rênho mõ.

² Nhym kam mebê pardjêu ar omün kum,

—Je tô mã ne akôt ba djwÿnh ar arÿm nẽ? Pi'òk ràràrkam ne me tyk djã kêt djã. Me kute pi'òk ràràrjakam mÿjja jao anhÿr kêt. Me tÿmre ne me ta kukràdjãkôt mã me babê uma. Me kute pi'òk ràràrkam mÿjja kupênh kêt. Kambit ne me tyk djã kêt djã. Mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar ã ar o anhÿro ba? ane. ³ Nhym kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metîndjwÿnh kabên'ã pi'òk no'òkjadjwÿ pumünh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarênhja pumünh kêt? Ê, Dawi arkum prã:m. ⁴ Kum prã:m nhym Dawi arÿm Metîndjwÿnh nhürkwãmã wadjàn djwÿ byn kukrên kam kôt ar tẽn jamãdjwÿ kungã nhym ar arÿm kukrê. Djwÿ me kute Metîndjwÿnhmã örja tãm ne kubyn kukrên arkum kungã. Metîndjwÿnh nhõ djwÿ ja ne me kätãm kute kur kêtumrêx. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnhbit ne kute kur. Nhym be, Dawi ta ne tu kukrê. Nhym kam me kute kum axwe jarênh kêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã axwe jarênh kêtja pumü. Ne kam ikôt ba djwÿnhmëbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mÿkam?

⁵ Ba ajte me amã arê ga me ama. Mÿj ne me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh pi'òk ràràrkam nẽ? Mÿj ne me me tyk djã kêt djã nhõ akatikam nẽ. Djãm me aje me'ã Môjdjê kukràdjã mar kêt got? Djãm me aje 'ã pi'òk no'òk pumünh kêt got ga me imã akabên ne? Nãm me pi'òk ràràrkam Metîndjwÿnh nhõ kikretikam tu àpênh ba. Ne kadjy kum mry bõro bao tu àpênh ar ba. Djã ne Metîndjwÿnh kam memã axwe jarê? Kati. Ga, me kute me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnhmã axwe jarênh kêtja pumü. Ne kam ikôt ba djwÿnhmëbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mÿkam? ⁶ Ba ajte me amã arê ga me ama. Ba ne ba Metîndjwÿnh nhõ kikretikam ipydji irax ne ije kam me àpênh'ã memã karõ djwÿnh. ⁷ Ga me ren Metîndjwÿnh kute me bakukãmãremã kabên jarênhja ma. Nãm memã kum, “Djãm me aje imã mry bõr djãm imã kînh?

Kati. Me amã me kaprî. Ja ne imã kînh.”

Nãm ã Metîndjwÿnh me bakukãmãremã ane. Ga me ren Metîndjwÿnh kabên ja man ren amã me kaprî. Ne ren amã me kaprîkumrêx ne ren ar axwe kêtjamã axwe jarênh kêt.

⁸ Ba me amã arê ga me ama. Ba ije amijo inhî ne me awÿr irwÿk ne ba inhõ pi'òk ràràr djwÿnh. Kam gédja ba memã, “Kwãrîk wãnh ga me kam mÿjja kupênh kêt nàr kon,

dja ga me jakam apên nâr kam mÿjja kupênh kêt ne arek akrî”, ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane. ⁹ Ne kam arÿm amÿ tèn mebê pardjêu nhõ me bikprõnh djãmã wadjã. ¹⁰ Nhym me'õ nhikra nhikjê jarõxja me ikõ'ã nhÿ. Nhym me ja kute 'ã axwe nhôr kadjy Jeju kukij ne kum,

—Djãm Môjdjê kukràdjã kôt ne me me tyk djã kêt djã nhõ akatikam meo mexo ba? Pi'õk ràràrkam meo mexo ba? ane.

¹¹ Nhym memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Godja me ajõ anhõ mrykĩ'ãtomti nhym pi'õk ràràrkam arÿm kre'õkam tÿm. Djãm ate akrãmã? Kati. Dja ga amã kaprîn 'amÿn kaba. ¹² Nhym be, Metĩndjwÿnh kum mrykĩ'ãtomti kĩnh ngrire. Nhym be, gu me ba ne kum me bakĩnhkumrêx. Kam me kute pi'õk ràràrkam meo mexkam Metĩndjwÿnh kute memã axwe jarênh prãm kêt. Mrãmri, me kute pi'õk ràràrkam meo mexkam ne me kute kukràdjã kôt amijo ba mexkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹³ Ne kam arÿm me'õ nhikra jarõxjamã kum, “Amrê anhikra katàt”, ane. Nhym 'ÿr ikra katàto dja nhym arÿm kum mex ne. Kum ikra mex kute ikra nhikjê mexja pyrãk.

¹⁴ Nhym mebê pardjêu ar mã apõx ne o aben man abenmã kum,

—Mÿj godja gwaj baje Jeju bĩn kadjy on? ane. Nãm me ã Jeju'ã abenmã ane.

Memã prĩre'ã ujarênh.

Mat 11.29; Ruk 22.25; Dju r 13.1; Pir 2.5

¹⁵ Nhym Jeju arÿm ar kuman pyka wã kurÿm kato. Kato nhym me krãptĩ: arÿm kôt mõ nhym arÿm me kunõ mex. ¹⁶ Ne kam mã memã kum, “Dja ga me ipudju”, ane. ¹⁷ Amrêbê: ne Metĩndjwÿnh Jeju 'ã ajarê. Jeju dja memã prĩ mex ne memã kukràdjã jarê. Nhym kam kabên jarênh djwÿnh Metĩndjwÿnh kukwakam amÿ me bakukãmãremã 'ã ajarên memã kum,

“Metĩndjwÿnh ne memã kum,

¹⁸ ‘Ota, ba arÿm amijo inhõ àpênh pytà. Imã abê. Imã kĩnhkumrêx.

Dja ba kum Ikarõ jano nhym arÿm o ba. Nhym arÿm apÿnh me bajtem ba djãri memã 'ã ajarê. Ije meo mex nhym me imã axwe kêtja 'ã memã ajarê.

¹⁹ Ne mekmê kabêno aben japanho ku'ê kêt. Ne memã àkjêro ku'ê kêt. Djãm kàj bê kabên nhym me kute prykôt òkre marmã? Kati.

²⁰ Me kaprĩre kute mrãmri ne bõti kajyr kaprĩre pyrãk djãm kute meo bikênhmã? Kati. Dja memã tÿx jadjã nhym me kam arÿm kĩnh ne.

Me kute amim imar rerekre kute mrãmri ne ngõnhpõk nhõ kadjãtnhĩ kÿm tyk ne akrax rerekreja pyrãk.

Djãm kute memã àkjêr nhym me 'ã ukangamã? Kati. Dja memã kabên mex jarê nhym me arÿm amim mar tÿx. Ne memã axwe àpanho tẽ:n kam arÿm meo mexkumrêx.

²¹ Nhym kam apÿnh me ba djãkam me bajtem arÿm tu amim markumrêx.’ Nãm ã Metĩndjwÿnh memã ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhym me arÿm aben djõ'ã arênho mõ:n arênho mõr tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju arÿm katon kam arÿm abatàn ne ar ba. Ne kam arÿm memã prĩ mex ne memã kukràdjã jarênho ba. Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne memã prĩ mex ne memã kukràdjã jarênho ban kam memã kum,

—Dja gar ipudju. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Jejumã Xatanaj nhõ àpênh jarênh.

Mak 3.20; Ruk 11.14

²² Nhym kam me karõ punu kute me'õo baja me arÿm 'ÿr o bõx. Me karõ kute o bakam ne no rãn kabên kêtumrêx. Nhym kam arÿm o mex nhym me aêrbê arÿm kabên ne rĩt mex. ²³ Nhym me kunĩ kam no tyn abenmã kum,

—Bãrãm mrãmri got we kubê Dawi tàmdjwÿkumrêx, ane.

²⁴ Nhym be, mebê pardjêu arÿm me kabên man arÿm abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwỳnh kukwakam ne Jeju bõm ar me karõ punu rẽnho ba? Kati. Me karõ punu nhõ bẽnjadjwỳrbê Bedjêbu. Bedjêbu kukwakam ne bõm ar me karõ punu rẽnho ba, ane. Xatanaj'ã ne me Bedjêbu jarẽn ã abenmã ane.

²⁵ Nhyam kam Jeju tu me kadjwỳnhbê me kabẽn man memã kum,

—Me karõ punu ne Xatanajmã àpẽn ar ba. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpẽn kujaêko iba? Kati. Dja me aben djwỳnh tãm kum aben kurê nhyam kurê djwỳnh arỳm meo apêx. Nàr, me ò krĩrax tãm kam nàr ò kikre tãm kam me krĩja godja me ja tãm kum aben kurê jabej mỳj dja me kam nê? Bir, kam dja me arỳm aben ngràn abenbê ajmã. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ò àpẽn kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum ò àpẽn kurê? Kati. ²⁶ Be, Xatanaj ren kum ò àpẽn kurên kujate nhyam ren ò àpẽn arỳm aben ngràn abenbê ajmã. Ren me abenbê ajmã nhyam ren arỳm kubê me ò bẽnjadjwỳr kêt. Nhyam be, kati. Xatanaj kum ò àpẽn kurê prãm kêt. Ba ren we Xatanaj kukwakam ò àpẽn kujate nhyam ren Xatanajdjwỳ kum ò àpẽn kurê. Nhyam be, kati. Xatanaj kum ò àpẽn kurê prãm kêt. ²⁷ Ba ren Bedjêbu kabẽnkõt ren bõm ar me karõ punu rẽnho iba nhyam ren mỳj kabẽnkõt ne anhõ àpẽn bõm ar me karõ rẽnho ba? Me jadjwỳ ne me bõm me karõ punu rẽnho ba. Djãm me adjwỳnhdjwỳ ne me we Xatanaj kabẽnkõt ar bõm me karõ rẽnho ba? Ga me ren memã ja jarẽ nhyam ren me amã, “Je tó djãm Xatanaj ta kute ò àpẽnho bikẽnho ba got”? ane. ²⁸ Nhyam be kati, Metĩndjwỳnh puma puroobit ne ba ar bõm me karõ rẽnho iba. Ga, kõt arỳm Metĩndjwỳnh me awỳr bõxja pumũ. Metĩndjwỳnh kute me apytàr ne me akadjy bẽnjadjwỳr ne kute me ajo bamã me awỳr bõxja pumũ. Ja dja ga me ama. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁹ Ne kam memã kum,

—Nàr, mỳj dja me me'õ tỳx nhũrkwãmã àr on? Kute kubê nêkrêxo prõt kadjy me'õ tỳx nhũrkwãmã àr on. Bir, dja me me'õo tỳm ne uwpre. Ne kam arỳm ũrkwãmã wadjàn kubê nêkrêxo prõt ne, ane. Mỳj'ã ne me'õ tỳx jarẽ? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêx djuwpre kam arỳm amim ò me ja pytà. Ja'ã ne Jeju ã memã ane.

³⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Me'õ kum ikĩnh kêt ne arỳm mrãmri ijo kurê djwỳnh ne. Ne ar ikõt ba kêt ne arỳm kam amijã, “Ba dja ba ate ikràn ar mrã. Amidjwỳnhbit dja ba amiman amijo mrã”, anen ate ar ba. ³¹ Kam ba me amã arẽ ga me ama. Me kute mỳjjao bikẽn kunĩkõt Metĩndjwỳnh kute me axweo biknor prãm. Ne me kute Metĩndjwỳnh japry kunĩkõt kute me axweo biknor prãm. Metĩndjwỳnh kute me axweo biknor ne wãnh mekam ngrykmã irer prãm. Nhyam be, me kute Metĩndjwỳnh Karõ japrykambit ne Metĩndjwỳnh mekam ngryk rã'ã ne. ³² Godja me'õ ijã kabẽn punu jarẽn jabej ije amijo inhĩ'ã kabẽn punu jarẽn jabej Metĩndjwỳnh dja axweo akno ne kam ngryk kêt. Nhyam be, godja Karõ'ã kabẽn punu jarẽn jabej Metĩndjwỳnh dja axweo biknor kêt ne. Ne kam kam ngryk rã'ã ne. Jakam dja ngryk rã'ã. Amrẽ akubyn Kra bõx'ã akati mörkamdjwỳ dja kam ngryk rã'ã.

³³ Djãm pidjô punukam pidjô djàn apõx got? Nàr kon, djãm pidjô mex, pidjô djànajakam pidjô punu apõx got? Kati, apỳnh pidjô bàri djari ne kam ô apõx. Ô ne parbê rôròk ne ikwãn kam bàrio amirĩt nhyam me kõt kum apõx. ³⁴ Me akamingrãnyre ne ga me abê iry. Me ajaxwekam djãm me aje akabẽn mex 'õ jarẽn prãm? Arkati. Ê, me òkre kadjwỳnhbê ne me mỳjja kumex ma nhyam kam amrẽ bõm ajkwa krekremẽ òto'yr apõx nhyam me kam arẽnho ba. Arẽnho ban kam arỳm memã amijo amirĩt. Mex nàr axwe jao memã amijo amirĩt. Kute mỳjja ô kute pidjô bàrio amirĩt ja pyræk. ³⁵ Nãm me òkre kadjwỳnhbê kabẽn punu kumex man arỳm kabẽn punuo memã amijo amirĩt. Nhyam me ajte òkre kadjwỳnhbê kabẽn mex kumex man arỳm kabẽn mexo memã amijo amirĩt. ³⁶ Ba me amã arẽ ga me ama. Amrẽ memã axwe pãnh jarẽn djà nhõ akati mörkam dja ga me amikõt Metĩndjwỳnhmã amijarẽ. Me aje amrêbê akabẽn kajgo, akabẽn punu jarẽn kunĩkõt kum arẽ nhyam arỳm me ama. ³⁷ Kam amrêbê me akabẽn mex jabej dja akabẽn mex kõt me amã amex jarẽ. Nàr, amrêbê akabẽn punu jabej dja akabẽn punu kõt me amã ajaxwe jarẽ ga me arỳm me biknor tokry djakam akuno. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

Me kute kum mỳjja pumũnh kêt nhipêx'ã 'wỳr.

Mak 8.11; Ruk 11.29

³⁸ Nhyam kam Mỏjdjê kukrãdjà mar djwỳnhmẽ mebê pardjêu kwỳ Jejumã kum,
—Ujarênh djwỳnh, dja ga mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx ba me omũn kôt ama, ane.
Nhyam memã kum,

³⁹ —Me akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mỳjjakôt ari Metĩndjwỳnhbê amijo akẽxo aba. Ga, me kwỳ kum prõ djwỳnh kĩnh ngriren kute ar mebê prõo àkĩnho baja pumũ. Me gadjwỳ ne ga me amã Metĩndjwỳnh kĩnh ngriren mỳjjakôt ari kubê amijo akẽxo aba. Ne ate kam ije me amã mỳjja pumũnh kêt nhipêxja'ã ijwỳro aba. Kati. Ije me amã ipêx ga me aje omũnh prãm kêtumrêx. Dja ba amijo kute Metĩndjwỳnh kukwakam ujarênh djwỳnhbê Djônaj pyrãk. Tãm dja ga me omũn imã akator jabej. ⁴⁰ Me bakukãmãre Djônaj ne tep rax tikkrekam nõ nhyam 'ã akatin akatin akati nhyam arỳm kato. Badjwỳ dja ba ã amijo anen kẽnkrekam nõ nhyam ijã akatin akatin akati ba arỳm ikato. Ba ne ba amijo inhĩ ne bõx. Dja ba ã amijo ane. Jabit dja ga me omũ.

⁴¹ Djônaj ne krĩraxbê Niniwekam me akreo tẽ nhyam me arỳm amikam kaprĩren wãnh axwemã iren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx. Nhyam be, ba ije iraxo Djônaj jakrenh mex ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga me me kudjwa amikam akaprĩn wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx? Kati. Me aje wãnh ajaxwemã anhirer kêtumrêx dja Niniwekam me wã arỳm pãnh me amã ajaxwe jarẽ. Me akamingrãnymã arẽ ga me me biknor tokry djãkam akuno.

⁴² Be ga, aparmã onĩj pyka 'odjwỳkam bẽnjadjwỳr rax nija pumũ. Bẽnjadjwỳr ni Xaromão'ỳr tẽ:, 'ỳr tẽm 'iry:n arỳm 'ỳr bõx. Kute krã mexkôt marmã 'ỳr bõx ne arỳm kuma. Nhyam be, ba ije iraxo Xaromão jakrenh me:x ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarênh ar iba. Djã ne ga bẽnjadjwỳr ni kudjwa ajamak mex ne ima? Kati. Ga me aje imar kêtumrêx. Me aje imar kêtumrêx dja bẽnjadjwỳr ni ã arỳm pãnh me amã ajaxwe jarẽ. Me akamingrãnymã arẽ ga me me biknor tokry djãkam akuno, ane.

⁴³ Ne kam ajte me karõ punu'ã ajarênh memã kum,
—Me karõ pydjın kute ar me'õo baja ne arỳm kurũm katon tẽ. Ne kam te ar mrã, ngõ kêtumrêx ar mrã, te ajte me'õmã àr ne tyk djã kêtumrêx ar mrã. ⁴⁴ Ne kam amim,
—Ba inhũrkwã kurũm ikatorja'ỳr tẽ, ane. ⁴⁵ Ne kam amim badjã tũmja'ỳr tẽn 'ỳr bõx ne omũ nhyam arỳm mexkumrêx. Me karõ'õ kute o ba kêt nhyam prĩne kre mex nhyam arỳm kam mỳjja katat. Nhyam kam kadjy mã me karõ punu'ỳr tẽ. Ne kam mekam me kwỳ japrõn 'ỳr meo mõn meo bõx. Nãm me karõbê 7 ne o bõx ne me'õjamã meo wangij nhyam kam mekam ar ba. Kute me karõ punubê 7 ne o bõx tãm ne axweo kute õbê pydji kute ar o ba tũmja jakrenh mex ne kam arỳm o punu rax ne. Kãjbê punuri ne kãjbê punu nhyam be, kute kubê 7 ne o bõxja ne arỳm o punu rax ne. Dja ã me akamingrãnyre ajaxwekam me karõ punu me ajo ane, ane. Nãm Jeju ã memã ane.

Nãmẽ kamyre'ã ujarênh.

Mak 3.31; Ruk 8.19

⁴⁶ Jeju me krãptĩ:mã kabẽno dja nhyam nãmẽ kamyre ar axikôt apõx ar bõx ne bõm ku'ê. Ne kute kum kabẽn jarênhmã. ⁴⁷ Nhyam me'õ 'ỳr tẽn kum,

—Ë, onĩj anãmẽ akamy ar amã kabẽn, ane.

⁴⁸ Nhyam Jeju me'õmã kum,

—Be, ije me'õmã inãmẽ ikamy jarênh kadjy mỳj dja arkam kute? ane. ⁴⁹ Ne kam kôt ba djwỳnhmã kum,

—Ota, inãmẽ ikamy ne ja. ⁵⁰ Dja gar Metĩndjwỳnhõ kĩnh kadjy kabẽn man kôt ar amijo aba. Ba kam arỳm ar amã ikamyre nãr ikanikwỳnh nãr inã jarẽ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Bàygogo'ã ujarênh.

Mak 4.1; Ruk 8.4

¹ Ne kam akati tãmkam Jeju kigre kurũm katon tẽn arũm imõti mÿrri nhÿ. ² Nhym kam me krãpti: 'ã akuprõ. Nhym kam arũm mebê tẽn kãkam nhÿ nhym me krãpti: arũm ngõ mÿrri kum dja. ³ Nhym kam arũm apÿnh kukràdjã djãri'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarẽ. Ne memã kum,

—Ë, õ pur djwÿnh ne kute õ purkam bãygogo kremã 'ÿr o tẽ. 'ÿr o tẽn o bõx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm me kute mÿjja kre kadjy tu mÿjja 'yo akabê, bãygogo 'yja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katêbãri 'yo ukabêr mrãnhja pyrãk.

⁴ Jeju memã kum,

—Be, me'õ ne ar bãygogo 'yo ukabêr mrã. Nhym 'y kwÿ prykam rõrõk. Nhym kwênh prĩne kuku. ⁵ Nhym kwÿ kẽn po'ã pyka purorrekam rõrõk. Nhym kam pyka purorrekam ingrõt kukrà kêtumrẽx. ⁶ Nhym kam kÿjrũm myt nhÿn arũm 'y nhingrõt ga nhym kajot ne arũm ty. Arê jabjê kêtumrẽx ne ty. ⁷ Nhym 'y kwÿ mrÿnhĩkam rõrõk ne kam mrÿnhĩmẽ ro'ã ingrõt. Nhym kam prĩne o akno. ⁸ Nhym 'y kwÿ pyka mexkam rõrõk ne ingrõt ne kam abatãnh ne. Ne arũm apÿnh bãri ku'ê djãri nhym kwÿ iyy jabjê nhym kam 'y mexti:re. Nhym kam 'y'ã akre kubê 100. Nhym kwÿ iyy mexkumrẽx nhym 'y'ã akre kubê 60. Nhym kwÿ kãjbê iyy mex nhym 'y'ã akre kubê 30. Nãm ã Jeju Metĩndjwÿnh kukràdjã'ã apÿnh mÿjja jakren 'ã ujarẽho ane. ⁹ Ne ajte memã kum,

—Gop me ajõ ar ajamak mex jabej tu amim ikabẽn markumrẽx, ane.

¹⁰ Nhym kam kõt ba djwÿnh ar 'ÿr bõx ne kum,

—Mÿkam ne ga apÿnh kukràdjã djãri'ã memã mÿjja jakren memã mÿjjabit'ã ajarẽ? ane.

¹¹ Nhym arkum,

—Bir, djãm me kunĩ kute ikukràdjã marmã? Kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba'ã ikabẽn kukràdjã ja djãm me kunĩ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arẽho amirĩt gar aje marmã. Nhym be, me wãbê ne ba udju ne. ¹² Be, me kwÿ kute ikukràdjã markumrẽx ja dja ba mã memã mÿjja krãpti jarẽ nhym me arũm mÿjja krãpti ma. Nhym me kwÿ mã kute ikukràdjã mar kajgojabê dja ba ikukràdjão apdju. Kute ikukràdjã mar kajgojao apdju. ¹³ Me wã kute mar kajgokam ne ba memã mÿjjabit 'ã ajarẽ. Ba apÿnh kukràdjã djãri'ã memã mÿjja jakren memã mÿjjabit'ã ajarẽ. Me kute ikukràdjã mar kajgo wã ne me amrêbê: me bakukãmãremã arẽn memã kum, “Me te memã mÿjja jakre nhym me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrẽx kêt. Nhym me te memã mÿjja jarẽ nhym me me kabẽn maro krĩn mã mar kêt. Mã mÿjja'ã me kabẽn kute amijakreja mar kêt ne.”

Nãm me ã me wã'ã me bakukãmãremã ane. Me kute ikukràdjã mar kajgo'ã ne memã arẽ. ¹⁴ Me bakukãmãre Idjaij ne amrêbê: me kute imar kajgowãmã kabẽn jarẽ. Nãm Metĩndjwÿnh kukwakam memã kum,

“Dja ga me maro aku'ên mã mar kêt. Mã kukràdjã'ã mÿjja kute amijakreja mar kêt. Ne omũnh kajgon mã amim omũnhkumrẽx kêt. Mÿkam?”

¹⁵ Bir, arũm ga me adjumar djãkam ajamakkre kêt. Me aje ajamako mar kêt mã ne ga me arũm ajamakkre jadu.

Ne aje anoo omũnh kêt mã tu ano ngõr.

Nã gãm me aje mar kêt mã ã ibê amijo ane. Aje ikukràdjã'ã mÿjja kute amijakreja mar kêt mã ã ibê amijo ane.

Ne aje adjumar djãkam mar kêt mã ã ibê amijo ane. Me aje iwÿr amijo akẽx ba ije me ajo mex kêt mã ã ibê amijo ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij me kute ikabẽn mar kajgomã ane. Nhym me bakukãmãre aben djõ'ã arẽho mõ:n arẽho mõr tãmtã arũm me wã'ÿr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne me wã ã ikukràdjã mar kajgoo ane. ¹⁶ Nhym be, djãm ar ga ne gar ã anomẽ ajamako ane? Kati. Ar ga ne gar ano atemã ne aje omũnhkumrẽx. Ajamakkre ne atemã ne aje markumrẽx. Kam ar akĩnhkumrẽx. ¹⁷ Ba ar amã arẽ gar ama. Djãm ar aje mÿjja pumũnh ja ne me bakukãmãre kute omũnh? Djã ne Metĩndjwÿnh kukwakam

ujarênh djwÿnhmê me katàt kute amijo bamê kute omÿnh? Kati. Djãm ar aje mÿjja mar ja ne me kute mar? Kati. Me krãptĩ ne amrêbê te kute omÿnh ne mar prãmje. Kam, ar gajbit ne gar aje omÿnh ne aje mar. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

¹⁸ Kam ba ar amã arê gar ama. Ije ikabên kukràdjà'ã me'õ kute bàygogo 'yo ukabêr jakreja dja gar ama. ¹⁹ Kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kabên ne me arÿm me'õmã arê. Metĩndjwÿnh kute amim me utàr ne kute ar meo ba'ã kabênja kum arê nhym arÿm mar kêt ne. Mÿj'ã kute kabên jakreja mar kêt ne. Nhym ate Xatanaj jãm meo amijakren mebê Metĩndjwÿnh kabêno akno. Me kute tu amim markumrêx nhym Metĩndjwÿnh kute kubê me utàr karõ ne jãm meo amijakren mebê Metĩndjwÿnh kabêno akno. Bàygogo 'y kwÿ prykam rôrôk ne ja.

²⁰ Kênkam 'y rôrôk ja ne me kute amim Metĩndjwÿnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nãm me myt tãm kam Metĩndjwÿnh kabên man bit kum kĩnhkumrêxo tẽm kajgo. ²¹ Kute tu amim markumrêx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê jabjê kêt kam tẽmbê tykja pyræk. Kute amim mar 'iry kêt nhym ate apÿnh me kaprĩ djari 'ÿr bõx nhym arÿm kanga.

²² Mrÿnhĩkam 'y rôrôkja ne me kute Metĩndjwÿnh kabên mar ne kam ate ajte kute jãm mÿjja marja'ã amijakre. Nãm me arÿm Metĩndjwÿnh kabên man kam 'ãno ãm kêt ne amim, “Mÿj dja ba nẽn inhõ kwÿ krên mex ne inhõ kubêkà mex? Ikanêkam mÿj dja ba nê”? ane. Nãm pykakam mÿjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ók kaprĩo atom rax prã:m ne ajte nèkrêxo atom rax prã:m. Djãm kute amim mÿjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Kati. Bir, me arÿm õ mÿjja rÿnhkam mrãmri umar punukumrêx. Ga, mrÿnhĩ kute bàygogoo bikênh nhym kam iyy kêtja pumũ.

²³ Ga, me'õ bàygogo 'yo ukabêr tẽ nhym ajte kwÿ pyka mexkam rôrôkja pumũ. Nhym kam arÿm ingrôt ne abatành ne. Abatành ne arÿm iyykam 'y kume:x. Me kwÿdjwÿ ne me memã Bênjadjwÿr djwÿnh'ã kabên jarê nhym me arÿm tu amim markumrêx. Ne kam maro amũ amikamên arÿm mar rax ne. Mar rax ne arÿm ukaprĩkumrêx. Me kwÿ ne me ukaprĩti:re kute mrãmri ne bàri kwÿkam iyy mexti:re nhym kam 'y kubê 100 pyræk. Nhym me kwÿ kàjbê ukaprĩ kute mrãmri ne bàri kwÿkam iyy mexkumrêx nhym kam 'y kubê 60 pyræk. Nhym me kwÿ kàjbê ukaprĩ kryre kute mrãmri ne bàri kwÿkam iyy mex nhym kam 'y kubê 30 pyræk. Me ukaprĩkumrêx nhym Metĩndjwÿnh arÿm mekam kĩnhkumrêx. Mekam kaprĩre kêt kumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ê 'y'ã ujarênh.

²⁴ Ne kam Jeju ajte kabên kukràdjà'ã pur 'õdjwÿ jakren memã 'ã ajarên memã kum, —Kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh dja pykakam amim me kwÿ pytàn ar meo ba. Kam dja meo ajkij. 'Ã ne pur amijakre. Purkam ne me'õ 'y mex rênho tẽ. Ne o tẽ:n arÿm kre pa. ²⁵ Ne kadjy ate krã. Nhym me õt mÿrri kurê djwÿnh arÿm pur 'ÿr bõx. 'ÿr bõx ne kam 'ê 'ymê bõ nhijymê akrô 'ymê rênho tẽ. Bàygogo 'y mex nhiby 'ê 'y rênho tẽ:n arÿm kre pa. Kre pan arÿm mã tẽ. ²⁶ Nhym kam bàygogo ingrôt ne abatành ne iyy ajkapĩ. Nhym 'êdjwÿ arÿm kam kume:x ne.

²⁷ Nhym kam õ àpênh ar arÿm õ pur djwÿnh'ÿr bõx ne kum, “Bênjadjwÿr, 'y mexbit ne ga purkam arên kre. Mÿj ne arÿm ajmã pur kam nê nhym kam 'ê kume:x”? ane.

²⁸ Nhym arkum, “Gwaj bakurê djwÿnh'õ ne kam 'ê 'y rê”, ane. Nhym õ àpênh ar kum, “Dja bar 'ê kaba”, ane.

²⁹ Nhym arkum, “Kati. Gar ren 'êmê ro'ã bàygogo kaba. ³⁰ Kwãrĩk wãnh ro'ã abatành gê prÿ ngrà ba 'ÿr ê djwÿnh jano. Kam dja ba ê djwÿnh arkum, “Dja gar 'ê kumrêx karwàn 'ãpren kum adjà gê xêr. Nhym be, bàygogo dja gar o atom ne inhõ bàygogo nhõ kikremã o wadjàn adjwÿ”, ane. Dja ba ã kum ane.” Nãm ã õ pur djwÿnh arkum ane. Nãm ã Jeju memã ujarênh ane.

Metĩndjwÿnh kute me utàr ne meo ba.

Ruk 13.18

³¹ Ne kam ajte kabên kukràdjà'ã motadu 'y jakren memã kum,

—Kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba ne kute mrāmri ne me'õ arÿm õ purkam motadu 'y kre nhym abatàn pyràk.

³² Motadu 'y ne kryreo kute apÿnh 'y jakrenh. Nhym be, arÿm abatàn hkam abatàn ho kute purkam djwÿ kunī jakrenh. Arÿm abatàn kute pī pyràk. Nhym arÿm àkmē kwēnh apÿnh pa'ã ku'ê. Nām ã Jeju arkum ane. Me kute amim Jeju marmã nhym arÿm ja pydjìn kadjy amima nhym arÿm ja kadjy amiman 'ã tÿm nhym ja kôt 'ã tÿm nhym ja 'ã tÿm nhym arÿm 'ã krãptī ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

³³ Ne kam ajte kabēn kukràdjà'ã djwÿ nhigot djà jakren memã kum,

—Kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba ne kute mrāmri ne djwÿ nhigot djà djwÿkam bimàn tēm pyràk. Me'õ nire ne djwÿ nhigot djà byn arÿm djwÿ djôm raxkam kapī. Djwÿ'ã akreo amānhkrut ne ikjêkêt. Nām djwÿkam kapīn o akà nhym arÿm pñe djwÿkam ajmà, ane. Jejudjwÿ dja amim me utàro tēn kam arÿm pyka kunīkôt amim me kwÿ pytàn ar meo ba.

³⁴ Jeju kute memã mÿjja'ã ujarēnhja kunī ne kukràdjà'ã akre. Ne kam me krãptī:jamã mÿjjabit'ã ajarē. Djām kute kukràdjà 'õ'ã mÿjja jakre kêt ne tu kukràdjàbit memã arē? Kati. Nām kukràdjà'ã memã mÿjjabit jakren memã 'ã ajarē. ³⁵ Me bakukāmāre ne Metīndjwÿnh kukwakam memã ja'ã ajarē. Jeju memã ujarēnh ja'ã ajarē. Amrēbê: ne memã kum,

“Kukràdjà'ã dja ba memã mÿjjabit jakren memã 'ã ajarē.

Adjàkam mÿjja bipdjur ne bipdjur rã'ã dja ba arÿm 'ã ajarē”, ane.

Nām ã me bakukāmāre Metīndjwÿnh kukwakam memã ane. Ne kam me aben djô'ã arēnh mō:n arēnh mōr tãmtã arÿm 'ÿr o bōx. Tū:mràm me bakamingrānyrekam ne Jeju katon arÿm ã memã ujarēnh ane. Me bakukāmāre kute memã ujarēnh kôt ne Jeju arÿm amikabēn kukràdjà'ã mÿjjabit jakren memã mÿjjabit 'ã ajarē.

³⁶ Ne kam arÿm me krãptī jano nhym me mã mō nhym arÿm kikremã wadjà. Nhym kôt ba djwÿnh ar arÿm 'ÿr bōx ne kukijñ kum,

—Ajbir me kute purkam bàygogo 'y mex nhiby 'ê 'y rēnh tēm'ã adjujarēnhja mÿj'ã ne amijakre? Ar imã arē bar kuma, ane. ³⁷ Nhym arkum,

—Bir, ba ne ba amijo inhī ne ruw. Ba ijã ne me'õ kute purkam 'y mex rēnh ja. Ijã ne me'õja amijakre. ³⁸ Pyka kunīkôt me kunī'ã ne pur amijakre. Me kute Bēnjadjwÿr djwÿnh mar'ã ne 'y mex amijakre. Me kute Xatanaj kôt ar amijo baja'ã ne 'ê amijakre. ³⁹ Xatanaj'ã ne kurê djwÿnh kute purkam 'ê 'y rēnhja amijakre. Mÿjja kunī kute aminhinomã amimēnh djà nhō akati'ã ne bàygogo atom djà nhō akati amijakre. Metīndjwÿnh kadjy mrānh djwÿnh'ã ne me kute bàygogo djê djwÿnhja amijakre.

⁴⁰ Kute ê djwÿnh kute 'ê jarēnh ne o atom ne kum adjār nhym xēt pyràk, dja Metīndjwÿnh kadjy mrānh djwÿnh ã me axweo ane. Me kute aminhinomã amimēnh djà nhō akatikam me axweo ane. ⁴¹ Ba ije amijo inhī dja ba amū ikadjy mrānh djwÿnh jano nhym me arÿm me axweo kunīo atom. Bēnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam meo bajakam me axweo kunīo atom. Me kute me axwe'ã memã àpnēnhmē me axweo kunīo atom. ⁴² Ne kam me arÿm me biknor tokry djàkam me kumē. Wānh ne me amim ngryk ne tokry djàje amijanēn ar àmra ba. ⁴³ Kam dja me Bām djwÿnh amim me katàt kute amijo baja pytàn ar meo ba. Nhym kam me axweja kuràm dja me arÿm me:xkumrēx nhym me kum me kī:nhkumrēx kute mrāmri ne arÿm myt katorkam me kum kīnh pyràk. Gop me ajō ar ajamak mex jabej tu amim ikabēnja markumrēx. Nām ã Jeju arkum ane.

Apÿnh mÿjja'ã ujarēnh.

⁴⁴ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba ne me kum kīnh. Kute mrāmri ne kute me kum nēkrēx pānh rax kīnh pyràk. 'Ã ne nēkrēx pānh rax amijakre. Pykakam ne me'õ nēkrēx pānh rax jadjàn o apdju nhym atemã me'õja arÿm 'ÿr bōx ne kum katon kaban kam kīnhkumrēx. Me'õja nēkrēx pānh raxkam kīnhkumrēx ne ajte pyka tām kam nēkrēx pānh rax jadjàn o apdju. Me'õ kute kubê o àkīnh karō o

apdju. Ne amim, “Ba on pykao inhôn kam ije nêkrêx pãnh rax jadjàr djào inhõ pyka”, ane. Ne kam arým ò mỳjja kunõ atom ne memã kungã pãnh pi'òk kaprĩ by. Ne kam arým pi'òk kaprĩo amim pyka byn o ò. Ne urokam kute kam nêkrêx pãnh rax jadjàrjao ò.

⁴⁵ Kam, ajte kàjkwakam Bênjadjwỳr djwỳnh kute pykakam amim me utàn ne ar meo ba ne me kum kĩnh. Kute mrãmri ne kute me kum nêkrêx pãnh rax kĩnh pyræk. 'Á ne angà pãnh raxdjwỳ amijakre. Kam ne me'ò kute angà byrmã abej ar mrã. ⁴⁶ Ne kam arým angàja pãnh ra:xmã kato. Ne amim, “Ba on angà pãnh raxjao aminhõ”, ane. Ne kam amũ tẽn ò mỳjja kunõ atom ne memã kungã pãnh pi'òk kaprĩ by. Ne kam angàja pãnh rax pãnh memã pi'òk kaprĩ ngãn arým o ò. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴⁷ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bênjadjwỳr djwỳnh dja pykakam amim me utàn ar meo ba. Kam, dja me axwemã pãnh jarẽ. 'Á ne kryreti amijakre. Imôtikam ne me kryreti mẽ nhym arým apỳnh tep krãptĩ kum wangij nhym me arým unê. ⁴⁸ Ne arým ipukam bjêro môn akàx'ã kumẽ. Ne kam arým tep kabio nhỹ. Nãm tep mex ne karwàn kaxnokaikam o atom. Nhym be, tep punu ne me rùm kurẽn kanga. ⁴⁹ Mỳjja kunĩ kute aminhinomã amimẽn dja nhõ akatikam dja me ã meo ane. Dja Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh apòx ne me'ỳr bõx ne meo ajkij. Me axweja me katàt kute amijo bajabê meo ajkij. ⁵⁰ Ne kam arým kuwy djàkam me axwe mẽ. Kam dja me amim ngryk ne tokry djàje amijanên ar àmra ba, ane.

⁵¹ Ne kam arkum,

—Djã ne gar arým mỳjja markumrêx? Mỳjja'ã ije apỳnh mỳjja jakreja djã ne gar arým markumrêx? ane.

Nhym ar kum,

—Nà. Mỳjja'ã apỳnh mỳjja kute amijakreja bar ije markumrêx, ane.

⁵² Nhym kam arkum,

—Aj, tãm ne ja. Arým ne ba mỳjja krãptĩ'ã ajarẽ gar ama. Kàjkwakam Bênjadjwỳr djwỳnh kute pykakam amim me utàrn ar meo ba'ã ne ba mỳjja krãptĩ jakren ar amã 'ã ajarẽ gar arým ama. Arým ar aje markam ar aje ò kikre djwỳnh pyræk. Ò kikre djwỳnh ne ò nêkrêx jadjwỳr djàkam mỳjja nymẽ mỳjja tũmo pòx. Ar aje uræk. Ar abê memã kukràdjà jarẽn djwỳnh ne gar arým memã kukràdjà ny jarẽn ajte memã kukràdjà tũm jarẽ. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju arkum ane.

Õ pyka djwỳnhkam bõx.

Mak 6.1; Ruk 4.16

⁵³ Jeju apỳnh kukràdjà'ã memã mỳjja ja jakren memã 'ã ajarẽn kam arým o ino re. Ne kam arým mã tẽ. ⁵⁴ Ne kam arým ò pyka djwỳnhkam tẽn bõx. Bõx ne arým me bikprõnh djàkam tẽn wadjà. Ne kam arým memã kukràdjà jarẽ. Memã arẽ nhym me arým kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Tò, mỳj me'ò ne kum me kukràdjà ja jarẽ nhym arým ã amak mexo ane. Mỳj me'ò ne kum arẽ nhym arým ã mỳjja nhipêxo ane. Mỳjja pumũnh kêtumrêx ne arým ipêx nhym kumex. ⁵⁵ Be, kubê ne pĩ kênh djwỳnh kajgo kra. Marij kurũm ne kato. Kòt ar apòxjabê Xijagumẽ Jòdjemẽ Ximãomẽ Djudamẽ. ⁵⁶ Kanikwỳnhdjwỳ ar me baro'ã ar ba. Tò mỳj me'ò ne kum kukràdjà ja jarẽ nhym maro ba? ane. ⁵⁷ Me ã abenmã anhỹro ban kam kubê kĩnh no kati.

Nhym Jeju amijã memã kum,

—Metĩndjwỳnh kukwakam memã ujarẽn djwỳnh dja pyka kunìkòt ba nhym me kum mex jarẽnho ba prãm ne. Nhym be, ò pyka djwỳnhkam me jabit ne me ari aprỳo ba. Òbikwa djwỳnhkam ar ajbit dja me ari aprỳo ba, ane.

⁵⁸ Ne kam arým te kute ò pyka djwỳnhkam me krãptĩo mex prãmje. Me kute amim tu kamnhĩxkumrêx kêtka me kute meo mex prãmje.

¹ Nhyam kam me amũ Jeju jarênho ipôk ne. Nhyam kam mebê idjaer nhõ bënjadjwÿr raxbê Erodji arÿm me kute Jeju jarênhja ma. ² Ne kam arík Jejuo Djuão ne õ àpênhmã kum,

—Ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuão arÿm akubyn tÿn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tÿnkam ne arÿm mÿjja pumÿnh kêt nhípêxo ba, ane.

³⁻⁴ Be, Erodji kute bÿn kêttri ne Djuão Erodjij'ã kum kabên ne. Erodji ne Erodjijo prõ. Nãm 'ã kum kabên ne kum,

—Metÿndjwÿnh kukràdjã kupa'ã ne ga akamyrebê prõ'ÿr mõ, ane. Nhyam kuman arÿm ngryk ne. Ne arÿm 'ÿr me krâkamngôn jano nhyam me arÿm o tÿm ne kubê ijê. ⁵ Nhyam kam bit kute me anor nhyam me kute bÿnmã. Nhyam be, kati. Me krãpti: ne me 'ã abenmã kum,

—Djuãobê ne Metÿndjwÿnh kukwakam memã ujarênh djwÿnh, ane. Me krãpti kute ã anhÿrkam ne Erodji arÿm kum me krãpti pyman Djuão bÿn kêt.

⁶ Nhyam kam Erodji rwÿk djã nhõ akati arÿm bõx. Bõx nhyam me arÿm ro'ã àkuro nhÿ. Nhyam Erodjij kra arÿm memã to. Memã to nhyam Erodji kum kÿnhkumrêx. ⁷ Kum kÿnhkam ne kum,

—Mÿj ne ga amã kÿnh? On imã mÿjja'õ jarê ba arÿm amã kungã. Amã ikabên kajgo kêtikumrêx. Metÿndjwÿnh ne arÿm ima, ane. ⁸ Kraja kum tor djwÿnhram ne nã arÿm Djuão krã'ã kum karõn kum,

—Dja kum akÿnh ga Djuão krã'ã kum apnê, ane. Nhyam kam arÿm kum to nhyam kum kÿnh. Kum kÿnh ne kum mÿjja jarênh mãmdji nhyam arÿm kuma. Ne nã kabên man arÿm Erodjimã kum,

—Dja ga ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuãoja ngôn purortikam krã djàn o bõx ne imã angã, ane. ⁹ Nhyam kam bënjadjwÿr rax arÿm kuman kaprÿren amim,

—Je, arÿm ne ba mrãmri kum ikabên jarênh mãmdji nhyam Metÿndjwÿnh arÿm ima. Ba arÿm kam te ije kum, “Kati”, anhÿr prãmje. Ibu'ã me jadjwÿ ne me arÿm mrãmri ikabênkumrêx ma, ane. Ne kam arÿm õ àpênhmã kum, “Me kum angã”, ane. ¹⁰ Ne 'ÿr me ano nhyam me mebê ijê djã'ÿr mõn arÿm 'ÿr bõx. Ne kam arÿm mut krãta. ¹¹ Mut krãtan ngôn purortikam krã djàn o tÿn arÿm kureremã kungã. Nhyam kumÿn o tÿn arÿm nãmã kungã. ¹² Nhyam kam Djuãokõt ba djwÿnh ar 'ÿr tÿn 'ÿr bõx. Ne kam Djuão nhÿ mÿn o tÿn arÿm adjã. Ne kam Jeju'ÿr tÿn 'ÿr bõx ne kum arê nhyam arÿm kuma.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mak 6.30; Ruk 9.10; Dju r 6.1

¹³ Nhyam kam ate arwãkam ÿr kadjy kàkam nhÿn arÿm nox ne. Nhyam kam me arÿm arênh ma. Arênh man arÿm krÿrax kurÿm kõt mõ. Pykakõt ar ibej mõ. Ar ibej mõ:n arÿm akàx nhikjêkam Jeju kutêp akuprõ. ¹⁴ Nhyam Jeju ar ngókõt mõn arÿm akàx'ÿr bõx. 'ÿr bõx ne arÿm kà dji. Nhyam kam Jeju arÿm wabin me krãpti: pumũ. Me omÿn arÿm kum me kaprÿ:. Kum me kaprÿn arÿm me kanêo mexo dja.

¹⁵ Meo djan kam arÿm amykry mex ne. Nhyam Jeju kõt ba djwÿnh arÿm 'ÿr bõx ne kum, —Arwãkam ne gwaj ar baba nhyam arÿm amykry mex ne. On me krãptimã arên kum, “Me amũ krÿ kryremã mõn djwÿ jamÿn anhõ kwÿ krê”, ane. Dja ga ã memã ane, ane.

¹⁶ Nhyam arkum, —Kati. Kwãrik wãnh amũ me mõr kêt. Ar ga dja gar memã mÿjja ngã nhyam me arÿm kukrê, ane.

¹⁷ Nhyam ar kum, —Jakam ne djwÿ kubê 5bit ne tep amãnhkrutbit, ane.

¹⁸ Nhyam arkum, “Amrê imã o tê”, ane. Nhyam kam ar arÿm 'ÿr o bõx. ¹⁹ Nhyam kam me bõkam ÿrmã memã arê. Ne kam arÿm djwÿ kubê 5mê tep amãnhkrutja jamÿ. Amÿn kàjmã kàjkwa pumÿn djwÿmê tepo Metÿndjwÿnhmã amikÿnh jarê. Kum amikÿnh jarên arÿm djwÿ kokij. Djwÿ kokjêro dja:n mã kõt ba djwÿnh arkum õro dja. Arkum õro dja: nhyam ar mã memã õro mrã. ²⁰ Memã õro mrã: nhyam kam me kunÿ kukrêh arÿm ajne. Nhyam kam ar arÿm aÿm karwãnhõ mrã. O mrãn arÿm kaxnokaikam kungij ne o ipu. O

ipun arým 'ã akre. Kam kaxnokai ipu kubê 12 ne 'ã kàtàm ne dja. ²¹ Be, me my kute krên 'ã akre kubê 5.000. Ne ijukri me niremê me prîre'ã akre kêt. Be, me kunî ne me arým õ kwý krên mex ne arým ajne.

Ngô'ã tēm.

Mak 6.45; Dju r 6.15

²² Nhyam kam Jeju kôt ba djwýnh arkum,

—Aj mã, kàkam nhỹ. Dja gar ikukãm akàx nhikjêmã rê. Ba 'ýr me ano gê me mã mō, ane. Nhyam ar arým kàkam nox ne mō. ²³ Nhyam arým me krãpti'ýr tēn memã kum,

—Aje, me on ajmã. Ba on, ane. Ne kam Metĩndjwýnhmã kabēn kadjy krãnh'ã tēn wabi. Nhyam kam arým akamãt nhyam ate krãnhkam nhỹ. ²⁴ Nhyam ar kàkam mōrja arým imōti nhipōkri mō. Mō: nhyam kōk ar kutã àbêr tỳx. Àbêr tỳx nhyam ngô arým ar'ã kà japĩno mō.

²⁵ Apĩno mō: nhyam arým òkrēn'ãnh kà. Òkrēn'ãnh kàr pydji nhyam Jeju arým tu ngô rax'ã arkôt tē. ²⁶ Ngô'ã arkôt tē nhyam kôt ba djwýnh ar arým omũ. Ngô'ã tēm kôt omũn arým madjã kretin abenmã kum,

—Ota amrē me karō'õ gwaj bakôt mō, anen arým umaje amra.

²⁷ Nhyam kam arkum,

—E kum, ba ne ba wãm ar akôt tē. On ar akĩnh ne ar atĩn prãm kêt, ane.

²⁸ Nhyam Pedru kum,

—Djãm mrãmri gakumrēx? Ga atēm kumrēx jabej amiwýr ijwý ba wãm akudjwa ngô'ã awýr tē, ane.

²⁹ Nhyam kum, “Amrē iwýr tē”, ane.

Nhyam Pedru arým Jeju'ýr tēm mã ngōkam ruw ne arým ngô'ã tē. ³⁰ Ngô'ã tēn arým ngô pumũ. Kōk djàbêr tỳx kute ngô djàkà tỳxkôt omũn arým tĩn prãm. Tĩn prãm ne arým àr tē. Ngômã àr tēn arým amran kum, “Bēnjadjwýr djwýnh, gop ipytã”, ane.

³¹ Nhyam Jeju on pa 'amýn kum,

—Aje amim imar rere:kre. Mýkam ne ga amim, “Djãm mrãmri ne Jeju kute ngô ja mar”, anen amim imar rerekre?

³² Nãm ã kum ane nhyam ar arým kà'ýr bōx. Ne kam arým wabi. Wabi nhyam kōk djàbêr on amikrãtan anhikrê ne. ³³ Amikrãta nhyam kàkam ar ýrja arým parbê kōnkrão nhỹn rax ma:ro nhỹ. Ne arým kum,

—Mrãmri abê Metĩndjwýnh Krakumrēx, ane.

³⁴ Ne kam ar arým akàx nhikjêmã rēn kam arým kà dji. Ar pykabê Djene'ã kà dji.

³⁵ Nhyam kam me arým Jeju nokre pumũn amũ memã arē. Nhyam kam me arým bu'ã pyka kunĩkôt me'ýr me ano nhyam me me'ýr mō. Me'ýr mōn memã arē nhyam me arým kuman Jeju'ýr me punu kunĩo bōx. ³⁶ Nhyam me arým kum,

—Ba me akà japkrebit kupên arým imex ne, ane. Ne me kunî kute kupēnhja arým prĩne mex ne.

15

Tu mýjja krên'ã ujarēnh.

Mak 7.1

¹ Nhyam kam mebê pardjêumē Mōjdjê kukrãdjã mar djwýnh krĩraxbê Djeruxarē kurũm mōn Jeju'ýr bōx. Me õ kwý krên kadjy ne me aminhikra pōnho ba. Me kukãmãkjê kukrãdjã kôt me we Metĩndjwýnhmã mex kadjy ne me kum aminhikra pōnho ba. 'Ã ne me Jejumã kabēn ne kum,

² —Mýkam ne akôt ba djwýnh ar me kukãmãkjê kukrãdjã mar kêt ne kam amikrã ar o ba? Nãm ar kute aminhikra pōnh kêt ne tu aku, ane.

³ Nhyam Jeju memã kum,

—Djãm mrãmri Metĩndjwýnh kukrãdjã kôt ne ga me me akukãmãkjê kukrãdjã jarē? Kati. Atemã. Ga me atemã akukãmãkjê kukrãdjã ja'ã ano tỳx ne Metĩndjwýnh kukrãdjã

mar kêt. Ne kam arÿm kam amikrà ar o aba. ⁴ Ba me amã arẽ gar ama. Metĩndjwÿnh ne me bakukãmãremã 'ã karõn memã kum,

“Me amã abãmmẽ anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'õ arÿm bãm'ã nàr nã'ã, ‘Gê Metĩndjwÿnh o ajkê’, anhÿr jabej gê me tu kubĩ”, ane.

Me kum bãmmẽ nã ar abêmã ne Metĩndjwÿnh ã me bakukãmãremã ane. ⁵ Nhym be, djãm me ga ne ga me amã abãmmẽ anã jabê? Kati. Ga me akukràdjã kôt arík memã kum, “Me ajõ godja anã nàr abãm mÿjja'ã ajwÿr jabej. Ne aje kubê anhõ mÿjja nê prãm jabej kum, ‘Be, ba te ije amã õrmã. Aje mÿjja 'ã ijwÿr ba arÿm o Metĩndjwÿnh nhõ mÿjja. Kam ba te ije amã õrmã’, ane. Dja ga me ã kum anen arÿm kubê nê nhym kam arÿm pijàm ne”, ane.

⁶ Ga me aje ã memã 'ã karõo anhÿrkam arÿm me nãmẽ bãmbê õdjÿ'ã memã adjãpnênho aba. Me kum ar abê kêt'ã memã adjãpnênho aba. Metĩndjwÿnh te memã 'ã karõn memã kum,

“Me amã abãmmẽ anã jabên ar kabên ma”, ane.

Nãm te memã ane ga me arÿm Metĩndjwÿnh kabên jao me kukràdjã kajgon kupa'ã memã akukràdjã punu ja jarên arÿm nãmẽ bãmbê õdjÿ'ã memã adjãpnênho aba. ⁷ Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwÿnh mar mexo aba. Mrãmri ne me bakukãmãre Idjaj me ajã kabên ne. Nãm Metĩndjwÿnh kukwakam me ajã me bakukãmãremã kum,

⁸ “Be, me ja ne me arík 'êx ne ajkwa kajgokam imã imex jarênho ban õkre kadjwÿnhbê jãm ate ibê krãn ba.

⁹ Ne arík imã irax jarênho kajgoo ban 'êx ne me ta kukràdjã'ã memã kum, ‘Metĩndjwÿnh kukràdjã’, anhÿro ba.”

Nãm ã Idjaj me ajã ane ga me akamingrãnyre ajêx ne akukràdjã kajgoo Metĩndjwÿnh kukràdjãn memã arênho aba. Mrãmri ne me ajã arênhkumrêx. Nãm Jeju ã mebê pardjêu arkum ane.

¹⁰ Ne kam amiwÿr me krãptĩ 'uw ne memã kum,

—Ë, dja ga me akunĩ iman ikabên markumrêx. ¹¹ Me kute apÿnh mÿjja'ã memã kum, “Ja dja ga ãm omũ. Dja ga krên arÿm ajaxwe”, anhÿro ba. Nhym be, djãm me'õ mÿjja 'õ krê nhym Metĩndjwÿnh arÿm kum, “Ja ne ga krê. Arÿm ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên punukam ne memã axwe jarê. Me àkĩnhikam ne memã arê. Me ari prõ, mjên kupa'ã kurê bakam ne memã arê. Me 'êxnhikam ne memã arê. Apÿnh axwe 'õkam ne Metĩndjwÿnh memã axwe jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

¹² Kam kôt ba djwÿnh ar 'ÿr bõx ne Jejumã kum,

—Ë, mebê pardjêu kute akabên markam arÿm ngryk ne, ane.

Nhym me'ã arkum,

¹³⁻¹⁴ —Ga, me no rã ne me amikukãm rĩt kêtja pumũ. Kam me kute amipry mar kêt. Kam godja me no rã me no rã japrõ kute meo ba jabej nhym arÿm amẽ kre'õkam tÿm. Mebê pardjêu ne me kute me uràk. Nãm me 'êx ne memã, “Ba ne ba ije Metĩndjwÿnh mar”, anhÿro ba. Nhym be, kati. Me kute mar kêt. Ne kam te memã Metĩndjwÿnh'ã ujarênho ar ba nhym me adjwÿnhdjwÿ kute Metĩndjwÿnh mar kêt. Mebê pardjêu 'êx ne kute memã anhÿro bakam dja Ibãm arÿm memã o pãnh ne me biknor tokry djakam me kumẽ kute mrãmri ne me kute 'ê kadjar ne rÿm mênho pyràk. Kwãrĩk wãnh me rã'ã. Nãm ã Jeju mebê pardjêu'ã ane.

¹⁵ Nhym Pedru kum,

—Nã gãm ar imã, “Djãm me mÿjja 'õ krê nhym Metĩndjwÿnh kum, ‘Ja ne ga krên arÿm ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arê nhym ar ibê bipdjur rã'ã ne. Mÿj'ã ne ga akabên jarê? Ar imã arê bar kuma. Nãm ã Pedru Jejumã ane.

¹⁶ Nhym Jeju arkum,

—Djãm ar gadjwÿ ar aje mÿjja mar kêt rã'ã? ¹⁷ Mÿjja me kute krên ne me tikkambit wangij. Ne kam atykãm arÿm apõx. ¹⁸ Nhym be, me ajkwa kurÿm me kabên punu apõxja ne me kute amim mÿjja'ã karõ djã kurÿm apõx. Kam Metĩndjwÿnh arÿm memã axwe

jarê. ¹⁹ Me kute amim mỳjja'ã karõ djâkam amim mỳjja punu'ã karõn arỳm me kurũm apõx.

Nãm me kute me par'ã amim karõ.

Ne kute me prõ puro nâr me mjên puroo àkĩnh ne ro'ã ikwãja'ã amim karõ.

Ne prõ djwỳnh nâr mjên djwỳnh kupa'ã kurê'ã amim karõ.

Ne kute mỳjjao àkĩnh'ã amim karõ.

Ne memã 'êx'ã amim karõ.

Ne kute Metĩndjwỳnh japrỳ'ã amim karõ.

²⁰ Me axweja kunĩ ne me kurũm apõx nhym Metĩndjwỳnh arỳm memã axwe jarê. Nhym be, me kute aminhikra põnh kêt ne kute õ kwỳ krên ja ne Metĩndjwỳnh kute memã axwe jarênh kêt. Djãm ar aje ja mar kêt? Nãm ã Jeju kõt ba djwỳnh arkum ane.

Me'õ nire bajtem kute tu amim kamnhĩxkumrêx'ã ujarênh.

Mak 7.24

²¹ Ne kam Jeju arỳm mebê tê. Tê:n kam krĩraxbê Xirumê Xidõ bu'ã pyka'ỳr bõx.

²² Nhym pykabê Kanaãkam me'õ nire pyka wãkam ar ba. Mebê idjaer ne me wão me bajtem. Me'õ nire kam ar ban arỳm Jeju'ỳr bõx. Ne kam kàj bê kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh, Dawi tãmdjwỳ, gop amã ikaprĩ. Me karõ punu ne ari ikrao bikênhõ ba, ane.

²³ Nhym tu kubê anhikrên itõ ne. Nhym kõt ba djwỳnh ar 'ỳr bõx ne kum,

—Dja ga amũ ano gê tê. Nãm ari gwaj bakõt àmra tê, ane.

²⁴ Nhym arkum,

—Djãm me bajtem'ỳr ne Metĩndjwỳnh ijano ba tê? Kati. Mebê idjaer'ỳr ne ijano ba tê. Mebê idjaer ne me kute mrãmri ne mrykĩ'átomti no biknor pyrãk ne ate ar ba. Me ate ar ba ja'ỳr ne ijano ba tê, ane.

²⁵ Nhym kam arỳm ni bajtemja 'ỳr bõx. 'Ỳr bõx ne arỳm parbê kõnkrão nhỹn ra:x man kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh gop ikõt o kangõn ikrao mex, ane.

²⁶ Nhym õ mebê idjaer'ã me prĩre jakren kum,

—Nok ba ren rop kraremã me prĩre nhõ djwỳ rê nhym ren kam punure, ane. Djãm mrãmri ne djwỳ'ã ajarê? Kati. Kute meo mex djã'ã ne djwỳ jakren kum 'ã ajarê. Bir, Jeju ne jakam kute me bajtemo mex prãm kêt. Õ mebê idjaer'ỳr ne Metĩndjwỳnh Jeju jano. Kute õ mebê idjaerbit kumrêxo mexo bamã. Kam ne nimã kum,

—Nok ba ren rop kraremã me prĩre nhõ djwỳ rê nhym ren kam punure, ane.

²⁷ Nhym nija arỳm amim,

—Ijã ne rop krare jarê, anen arỳm kum,

—Tukwa, mrãmri Bẽnjadjwỳr djwỳnh. Kõt ne ga arê. Nhym be, godja wãnh õ wỳnh nhõ pĩponh krakri djwỳ jaũm rôrõk. Aũmbit dja rop krare kukrê. Kam gop badjwỳ ibê rop krare pyrãk tu imã ikrao mex, ane.

²⁸ Nhym Jeju kum,

—Me'õ nire, ga ne ga tu amim ikamnhĩx me:xkumrêx. Akabên kõt ne ba arỳm akrao mex, ane. Nhym myt tãmka kra arỳm mex ne.

Kute mebê 4.000o djuw mex.

Mak 8.1

²⁹ Nhym kam Jeju arỳm pyka ja kurũm tẽn imõtibê Garrêja'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Ne kam arỳm krãnh'ã tẽn wabin nhỹ. ³⁰ Nhym me krãptĩ: arỳm 'ỳr bõx. Nãm me 'ỳr me punuo mõn 'ỳr meo bõx. Me mrãnh kêtme me no rãmê me kabên kêtme apỳnh me kukràdjã punumê apỳnh me punu djã 'õdjwỳ krãptĩ:ja ne me 'ỳr meo mõn meo bõx ne Jeju parbê me adju:w nhym arỳm meo mex ne. ³¹ Jeju meo mex nhym me krãptĩ: arỳm me omũ. Me kabên kêt arỳm kabên mex. Me apỳnh kukràdjã punu arỳm kukràdjã mex ne. Me mrãnh kêt arỳm mrãnh mex ne. Me no rã arỳm rĩt mex ne. Nhym me arỳm me omũn te kute marmã mekam no tyn kumex. Ne kam arỳm mebê idjaero ba djwỳnhmã rax jarê. Metĩndjwỳnhmã rax jarênhõ kume:x.

³² Nhyam kam arým amiwÿr kôt ba djwÿnh ar ku'uw nhyam ar bôx nhyam arkum,
 –Imã me krãptÿja kaprÿ. Me iro'a'ã krÿ'a'ã arým akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arým me ò mÿjja kêt. Nok ba ren me kum prãm kam ren amÿ me ùrkwãmã me ano nhyam ren pry konenh ren me arým rerekre nhyam ren tyk djà me kupa, ane.

³³ Nhyam kôt ba djwÿnh ar kum,
 –Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krãptÿja kadjy djwÿ kume:x prãmje. Mÿj got gwaj me kadjy nê? ane.

³⁴ Nhyam Jeju arkum,
 –Mÿj ne ar anhõ djwÿ kute? ane. Nhyam ar kum,
 –Djwÿ kubê 7. Tepprãredjwÿ ngrêre, ane.

³⁵ Nhyam kam arým me krãptimã 'ã karõn kum,
 –Pykabê dja ga me nhÿ, ane. Nhyam me kam arým nhÿ. ³⁶ Nhyam kam arým djwÿ kubê 7 jamÿn tepprãre jamÿn o Metÿndjwÿnhmã amikÿnh jarê. Ne kam kokij ne mã kôt ba djwÿnh arkum kungã nhyam ar mã me krãptimã adjuw. ³⁷ Nhyam kam me kunÿ kwÿ krên arým ajne. Nhyam kam me arým aÿm karwàn kaxnokaikam kungij. Kungij nhyam arým kaxnokai ipubê 7 ne 'ã kàtàm. ³⁸ Be, me my kubê 4.000 ne ò kwÿ krê nhyam me niremê me prÿre'ã akre kêt. ³⁹ Nhyam kam arým amÿ me anon kam kà'òkam nhÿ. Ne kam nox ne pykabê Madara'ÿr mõi 'ÿr bôx.

16

Kute kàjkwa kurÿm mÿjja'ò nhipêx'ã me kum à'wÿr.

Mat 12:39; Mak 8:11

¹ Nhyam mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê Jeju'ÿr bôx ne mrãmri kubê Metÿndjwÿnh Krakumrêx jabej kum,

–Goja kàjkwa kurÿm mÿjja pumÿnh kêt'ò nhipêx bar omÿn kôt ama, ane.

² Nhyam memã kum,
 –Arým myt djãrmã nhyam myt ngjêx djãkam kàjkwa kamrêk. Ga me kam 'ã abenmã kum, “Dja kryrà m kàjkwa mex”, ane. ³ Nãr, arým myt katormã nhyam myt apôx djãkam kàjkwa kamrêk ne kakrã kumex ga me kam 'ã abenmã kum, “Akati jakam dja na kumex”, ane. Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metÿndjwÿnh mar mex. Aje kàjkwa mex mar nãr aje kàjkwa punu mar. Mÿkam ne ba me akam ar ibari mÿjja pumÿnh kêt kwÿ nhipêx ne me amã mÿjjao amirÿto iba ga me ja mar kêt ne? Ga me omÿnh kajgon amim, “Je tô mÿj'ã”? anhÿr kajgon mar kêt kumrêx. ⁴ Me ga akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mÿjjakôt ari Metÿndjwÿnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwÿ kute kum prõ djwÿnh kÿnh ngrÿren kute mebê prõ ãkÿnho baja pumÿ. Me gadjwÿ ne ga me amã Metÿndjwÿnh kÿnh ngrÿren ari kubê amijo akêxo aba. Ne kam me aje omÿnh kadjy ije me amã mÿjja pumÿnh kêt nhipêx jabej. Djãm kam ije me amã ipêxmã? Kati. Ije me amã ipêx me aje omÿnh prãm kêt kumrêx. Dja ba ï amijo Metÿndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnhbê Djônaj pyrãk. Dja ga me jabit pumÿ, ane. Tyk ne akubyn tÿn'ã ne ã Jeju memã ane. Ne kam arým mebê akêx ne mã tê.

Djwÿ nhigot djà'ã ujarênh.

Mak 8:14

⁵ Ne kam ar imôti'ã rên akàx nhikjê mã bôx. Nhyam kôt ba djwÿnh ar djwÿo amak kêt katin arým Jejumã arê. ⁶ Nhyam arým me kukràdjã kajgo kôt ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,

–Ga, me kute djwÿ nhigot djà djwÿ djôm kam kapÿnja pumÿ. Nhyam arým djwÿ tÿx me:x ne. Ar gadjwÿ dja gar me kukràdjã man kôt ar amijo aban arým ajaxwe mex ne. Mebê pardjêu kukràdjã nãr mebê xadjudjêu kukràdjã dja gar aman kôt ar amijo aban arým ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tÿx ne me kukràdjã mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt. Nãm ã Jeju nêje ar kukràò ane.

⁷ Nhyam kam ar ari 'ã aben kukij ne arÿk abenmã kum,
 –Gwaj baje djwÿ byr kêt kam ne ã gwaj bamã ane, ane.

⁸ Nhyim Jeju arým ar kabên man arkum,

—Ar aje amim imar ngri:re. Mýkam ne gar aben kukij ne abenmã kum, “Gwaj baje djwý byr kêt kam ne ã gwaj bamã ane”, ane? ⁹ Djãm ar aje mýjja mar kêt rã'ã? Mýj'ã ikabên kute amijakreja djãm aje mar kêt rã'ã? Ar akubyn amijo tèn ije djwý kubê 5o mebê 5.000o djuw mex'ýr amijo bôx. Mýj ne ar aje djwý janhy karwãnhkam kaxnokai ipu kuten 'ã kàtàm ne? ¹⁰ Ar akubyn amijo tèn ije djwý kubê 7o mebê 4.000o djuw mex'ýr amijo bôx. Mýj ne gar aje djwý janhy karwãnhkam kaxnokai ipu kute? Ga, djwý kume:xo ije meo djuw mexja pumũ. Djãm arým ne gar o ajamak kêt kati? ¹¹ Djãm djwý'ã ne ba ar amã arê? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tÿx. Kwãrik wãnh mebê pardjêu kukràdjã, nàr mebê xadjudjêu kukràdjã, kute djwý nhigot djã pyrãk kwãrik wãnh kôt ar amijo aba kêt”, ane? Kati. Djwý'ã ije ar amã ja jarênh kêt. Mýkam ne gar aje ja mar kêt? Nãm ã Jeju arkum ane. ¹² Nhyim kam ar arým kuma. Kute Ar kubê me kukràdjã puma. Kute Ar kubê mebê pardjêumẽ mebê xadjudjêu kukràdjã puma. 'Ã ne djwý nhigot djã amijakre. Tãm ne ar arým jakam kuma.

Pedru kute Jejumã Bënjadjwýrbê kumkati jarênh.

Mak 8.27; Ruk 9.18

¹³ Be, Piripi nhõ kríraxbê Xedjare bu'ã ne apýnh me õ krĩ djãri. 'Ýr ne Jejumẽ kôt ba djwýnh ar mō. Ar 'ýr mōrkôt nhyim Jeju arkum,

—Ë, ar imã ijã me ujarênh jarê ba kuma, ane.

¹⁴ Nhyim ar arým kum,

—Nãm me kwý ajã, “Ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão. Ta ne akubyn tìn ne ar ba”, ane. Nhyim me kwý ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metíndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh raxbê Erij”, ane. Nhyim me kwý ajã, “Me bakukãmãre Djermi. Metíndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Djermi”, ane. Nhyim me kwý ajã, “Me bakukãmãrekam Metíndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh ar 'õ.” Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

¹⁵ Nhyim ajte arkum,

—Ne ar gadjwý mã ne gar imar on? Mýj'ã ne gar ijakre? ane.

¹⁶ Nhyim Pedru kum,

—Abê me inhõ Bënjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Abê Metíndjwýnh tìn ne ar baja Kra, ane.

¹⁷ Nhyim Jeju Pedrumã kum,

—Ximão, Djônaj kra. Djãm pykakam me'õ ar ba ne amã ijarê ga ima? Kati. Kàjkwakam Ibãm ne amã ijo amirít ga ima. Kam ne ga akí:nhkumrêx ne. ¹⁸ Ga ne ga imã, “Abê me inhõ Bënjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Kadjy ne Metíndjwýnh ajano ga bôx. Ga abê Metíndjwýnh tìn ne ar baja kra”, ane. Ba amã arê ga ama. Ga abê Pedru. Mrãmri, kên'ã ne anhidji amijakre. Akabên mex jakôt ne ga arým atÿx ne aje kên pyrãk. Dja me akudjwa ã amim imaro ane ba arým amim me utã nhyim me arým akudjwa tÿx kute kên tÿx pyrãk. Me kute amim imar kuníja dja me tÿ:x nhyim arým Xatanaj nhõ me àpênh te kute meo àpanhmã ne te kute me biknor tokry djãkam meo biknormã. ¹⁹ Dja ga aje mrãmri ne me'õ kute bënjadjwýr nhõ kikrekam o kajkep djão ba pyrãk. Me'õ kike'ã kuta nhyim me arým wadjã nàr kike'ã ijê tÿx ne arým mebê aptã nhyim me àr kêt kumrêx. Aje me'õja pyrãk. Dja me amim imar kêt ga arým mebê aptã. Nhyim kam kàjkwakam Ibãmdjwý arým akôt amikabên djin arým mebê aptàn amim me utãr kêt ne ar meo ba kêt. Nàr, dja me amim ima ga memã kum, “Ajrã. Kôt ar aba”, ane nhyim kàjkwakam Ibãmdjwý arým akôt amikabên djin memã kum, “Ajrã. Ikôt ar aba”, anen arým amim me utàn ar meo ba. Nãm ã Jeju Pedrumã ane. ²⁰ Ne kam amijã kôt ba djwýnh arkum karõ. Metíndjwýnh ne arým mebê idjaer kadjy Jeju'ã Bënjadjwýrbê kumkati mẽ. 'Ã ne me kum Kritu jarê. Nãm amijã arkum karõn arkum,

—Kwãrik wãnh me'õmã kum, “Jebê ne Kritu. Kubê ne me banhõ Bënjadjwýrbê kumkati”, anhÿr kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Amikukãm amityk'ã ujarênh.

Mak 8.31; Ruk 9.22

²¹ Ne kam ja nhjukri arým kôt ba djwýnh arkum,

—Krîraxbê Djeruxarêkam itokry kumexmã ne Metîndjwýnh ijano ba arým 'ÿr itêmmã. Dja ba kam bôx nhym mebêngêtmê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýrmê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê ijo bikênh kumex nhym me arým ibî. Nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itîn ne, ane.

²² Nhym kam Pedru arým Ar kubê Jejuo tén ar kàxã nêje kum bën tÿxmo krax ne kum, —Bênjadjwýr djwýnh, gop gê Metîndjwýnh kum akapří. Djãm ga dja me abî? Arkati, ane.

²³ Nhym Jeju akêx ne Pedrumã kum,

—Arým akabên kute Xatanaj kabên pyrãk. Amũ imã akre rax ne dja. Aje Metîndjwýnh bê ijo akêx prãm pyrãk. Metîndjwýnhkôt adjumar kêt. Me kum ikînh kêtja kôt ne ga adjumar djã dji, ane.

²⁴ Nhym kam Jeju kôt ba djwýnh arkum,

—Gêdja gar ajô mã ikôt abikamênh prãm jabej kwãrik wãnh amidjwýnhbit mar kêt. Dja ga amim, “Djãm ba ije amijo ikînhmã? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhô pîte'y mÿn itokry:. Dja ga ijã amijakren aje anhô pîte'y mÿnh mãn prãbê amã atokry puma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikôt ajkamê. ²⁵ Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry puma, me tãm gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djãkam tẽ. Nhym be, me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwýnhbit mar kêt nhym me kute me bîn jabej me tãm gêdja me amiptàn ar tîn ne ba rã'ã: rã'ã ne. ²⁶ Ne ren me'õ pykabê mÿjja mexja kunî, nêkrêx kunîja ren ari o atom ne o ban kam ren ty. Je, mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhym ren õ nêkrêxja ren wãnh kumex. Nhym mÿj pãnh ne ne ren Metîndjwýnhmã arê nhym ren akubyn o tîn nhym ren kum amijo pãnh? Arkati. Dja te kum pãnh jarê nhym akubyn o tîn prãm kêtumrêx.

²⁷ Ba ije amijo inhî ne me'ÿr irwÿk dja ba Ibãm jadjênhmê umao ipyma:n me'ÿr bôx. Kadjy mrãnh djwýnh puma:mê ro'ã me'ÿr bôx. Ne kam me î pÿnhkôt me kunîmã o pãnh ne. Me axwe kôt nãr me kute katãt amijo ba kôt memã o pãnh ne. ²⁸ Ba ar amã arê. Ije amijo inhî ne ar awÿr ibôx. Ibãm dja ijã bënjadjwýr rax mê. Dja ba bôx ne ipymao ar apytàn ar ar ajo iba. Dja gar adjãmja akwÿ atînri iraxkôt ipumũ, ar akadjy ibënjadjwýr rax ne ipymakôt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabênja. Nãm ã Jeju arkum ane.

17

Kute amijo atemã'ã ujarênh.

Mak 9.2; Ruk 9.28

¹ Jeju memã ane nhym kam ar'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut apêx. Nhym kam Jeju arým Pedrumê Xijagumê Djuão ar aprôn aro tén krãnh prêkti'ã aro wabin ate ar ro'ã me kàxã dja. ² Ne kam arým ar kabem amijo atemã. Ne nokre jadjênh kute myt jadjênh pyrãk. Nhym õ kubêkã arým aka:n kam adjê:nh. ³ Nhym kam me bakukãmãrebê Môjdjêmê Erijmê arým arkum amijo amirît ne. Ar Jejumê abenmã ujarênho dja nhym ar arým ar omũ.

⁴ Nhym kam Pedru Jejumã kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, jakam arým gwaj bakînhkumrêx. Amã kînh jabej dja bar ar amã kikre kryre nhípêx. Dja bar amã 'õ nhípêx ne Môjdjêmã 'õ nhípêx ne Erijmã 'õ nhípêx, ane.

⁵ Nãm kum kabêno dja nhym kakrã jadjênh arým ar nokrekam kato. Ar nokrekam katon arým ar kuno. Nhym ar aêrbê Metîndjwýnh kakrã kurũm kabên nhym ar kabên ma. Nhym arkum,

—Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikînhkumrêx. Tãmwã dja gar kabên man kôt ar amijo aba, ane.

⁶ Ar kabên ja man arým madjã kreti. Madjã kretin tu mÿrbê tÿm ne nõ. ⁷ Nhym Jeju ar'ÿr bôx ne ar kupên arkum,

—Kàjmã ar dja. Kwãrik wãnh ar atĩn prãm kêt, ane. ⁸ Nhym ar kàjmã rĩt nhym arým Jeju pydjibit dja nhym ar omũ. Arým ne Môjdjê ar ar aêrbê mã tẽn arým amirĩt kêt ne.

⁹ Nhym kam ar arým krãnh prêkti'ã rwýk tẽ. Rwýk tẽ nhym Jeju arým arkum 'ã karõn arkum,

—Ar aje ipumũnhja kwãrik wãnh on me'õmã 'ã adjujarẽnh kêt. Ba ije amijo inhĩja ityk ne akubyn itĩnkambit dja gar 'ã ajarẽ, ane.

¹⁰ Nhym kõt ba djwýnh ar Erij jabej Jeju kukij ne kum,

—Mýkam ne Môjdjê kukràdjã mar djwýnh memã kum, “Erij kumrẽx dja bõx nhym kam Metĩndjwýnh ar meo ba”, ane? Mýkam ne me memã ja jarẽ? ane.

¹¹ Nhym Jeju arkum,

—Be, mrãmri, gêdja me'õ kute Erij pyrãk kumrẽx bõx ne akubyn Metĩndjwýnh'ýr me kunĩo akẽx ne. Meo akẽx nhym me arým amim maro ba. ¹² Ba ar amã arẽ gar ama. Me'õ kute mrãmri ne Erij pyrãk arým bõx nhym me kute mar kêt ne arým amikĩnhje o bikẽnho ba. Badjwý ije amijo inhĩ dja me ijo bikẽnho ba ba itokry ne, ane. ¹³ Nhym kam kõt ba djwýnh ar amim,

—Be, ngõmã me angjẽnh djwýnhbê Djuão'ã ne ar imã ane, ane.

Me karõ punumã àkjêr.

Mak 9.14; Ruk 9.37

¹⁴ Kam Jeju ar arým krãnh'ã rwýk tẽ. 'Ã rwýk tẽ:n arým me krãptĩja'ýr bõx. Nhym kam me'õ 'ýr bõx ne parbê kõnkrão nhýn ¹⁵ kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, amã ikra kaprĩ. Ikra ibê tyk ar ban amijo bikẽn krãptĩ. Nãm mã tyn kuwykam rôrõk ne ngõkam nox. ¹⁶ Nã bãm akõt ba djwýnh ar'ýr o bõx nhym ar te kute o mexmã o ane, ane.

¹⁷ Nhym kam Jeju me'ýr akẽx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêt kumrẽx ne ajaxwe. Mýj dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awýr bõx ga me ajamakkre kêt kumrẽx ne prĩne akabẽno ikaty. Nã bãm te amiwýr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne kam bãmjamã kabẽn ne kum,

—Amrẽ akrao tẽ, ane. ¹⁸ Nhym arým 'ýr o tẽn o bõx nhym Jeju arým kum akij. Me karõ punu kute kra bõktio bajamã akij nhym arým kum iren kurũm katon mã tẽ. Nhym arým myt tãm kam mex ne.

¹⁹ Nhym kam Jeju tẽn ate dja nhym kõt ba djwýnh ar arým 'ýr bõx ne kum,

—Mýkam ne bar te: ije me karõ punu kujaêkmã o ane? ane.

²⁰ Nhym Jeju arkum,

—Djãm ar aje kujaêk kadjy tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrẽx? Kati. Ar aje kadjy tu amim kamnhĩxkumrẽx kêt. Dja gar tu amim kamnhĩxkumrẽx. Be, me kute tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrẽxkam me kute rerekre pyrãk. Ga, pidjõbê motadu 'y djwý ngri:ren rere:kreja pumũ. Nhym be, kati. Motadu 'y arým krekam ingrõt ne abatãnh ne kam arým abatã:nh ne. Ar gadjwý dja gar tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrẽx ne kam kute arerekre pyrãk nhym arým ar amã mýjja jabatãnh nhipêx. Kute mýjja rũnh kunĩ nhipêx mar. Gar ren kadjy tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrẽx ne ren krãnhjamã kum, “Krãnh, amũ ajkamẽ”, ane nhym ren arým amũ ajkamẽ. Djã ne gar ren te aje mýjja 'õo anhýrmã? Kati. Ne gar ren apýnh mýjja kadjy tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrẽx nhym ren arým ar amã ipêx ne. Nhym be, kati. Ar aje tu amim kamnhĩxkumrẽx kêt. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrẽx. ²¹ Nhym be, me karõ punu kute bõktio baja mebê tỳ:x. Me kute Metĩndjwýnhmã o à'wýr ne kum amijajburkambit arým apõx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²² Nhym kam ar arým pykabê Garrêjakam ar ba. Nhym kam Jeju arkum,

—Ba ije amijo inhĩ dja me'õ ibê amijo akẽx ne memã ikanga. ²³ Nhym me kam arým ibĩ. Nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn, ane. Nhym kam kõt ba djwýnh ar arým kaprĩre ne.

Pi'ôk kaprîo atom djwÿnh'ã ujarênh.

²⁴ Nhyam kam ar krîraxbê Kapana'ÿr tên 'ÿr bôx. Nhyam kam pi'ôk kaprîo atom djwÿnh ar ba. Ar kute Metîndjwÿnh nhô kikretio mex kadjy pi'ôk kaprîo atomo ba. Ne kam ar Pedru'ÿr bôx ne Jeju jabej kukij ne kum,

—Djâm ar anhô ujarênh djwÿnh kute Metîndjwÿnh nhô kikreti kadjy memã pi'ôk kaprî nhôrmã? ane.

²⁵ Nhyam arkum,

—Nà. Dja ar amã kungã, ane. Ne kam kikremã wadjàn Jeju'ÿr bôx ne amikabên mar tôràam nhyam Jeju kumrêx kum,

—Ximão, mÿj ne ga kam mar on? Mÿj xêbê gêdja pykakam me bënjadjwÿr pi'ôk kaprîo atomo ba? Pi'ôk kapribê ipôxuo atom nàr pi'ôk kapribê kributuo atom. Mÿj xêjabê dja o atom? Djâm ta kra Ar kubê dja o atom nàr djâm ô àpênh kajgobê o atom? ane.

²⁶ Nhyam Pedru kum,

—Ô àpênh kajgobê dja pi'ôk kaprîo atom, ane.

Nhyam Jeju kum,

—Mrãmri, ô àpênh kajgobê dja o atom. Kute kra Ar kubê pi'ôk kaprîo atom kêt. ²⁷ Bir be, gu babê Metîndjwÿnh kra. Kam Metîndjwÿnh gu babê pi'ôk kaprîo atom kêt. Gê te gu babê pi'ôk kaprî byr kêt gu ba dja gu tu o atom djwÿnh arkum kungã. Metîndjwÿnh nhô kikreti kadjy o atom djwÿnhmã kungã. Gwaj ren arkum ôr kêt nhyam ren me abenmã gwaj bajã kabê:n ne. Aje, imôti'ÿr dja ga tên 'ÿr bôx. Ne kam kum anhô kadjât mē. Dja tep'ô kumrêx 'ã wajêt ga o wabin abyn ajkwa pôt. Ajkwakam dja ga ngônhtonho pi'ôk kaprî pumũ. Tãm dja ga aby gu amikadjy arkum kungã, ane. Nhyam kam arÿm ã anen arÿm arkum kungã.

18

Ar kute amirax jabej Jeju kukjêr.

Mak 9.33; Ruk 9.46; Pîr 2.3; Ped k 5.5

¹ Nhyam kamã kôt ba djwÿnh 'ôdjwÿ ar 'ÿr bôx ne kukij ne kum,

—Kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam nhÿnh ar ijô dja bar iraxo aben jakre? ane.

² Nhyam amiwÿr me'ô prîre 'uw nhyam 'ÿr bôx nhyam ar ipôkri kudja. ³ Ne arkum,

—Dja gar on amirax jabejja kangan amijo angriren amijo akàtàm. Amijo angrire kute me prîre pyràk. Godja gar amirax jabej rã'ã djâm kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kôt ar abamã? Kati. Kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam kôt ar aba prãm kêtumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. ⁴ Kam me kute amijo ngrire kute me prîre ja pyràk tãm ne raxo kute me kunĩ jakrenh. Kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam ne raxo kute me kunĩ jakrenh. ⁵ Nhyam kam me kute ikukwakam kum me prîre kute ja pyràk kînh, kum me'ô kàtàmja kînh ne kam arÿm badjwÿ kum ikînh.

⁶ Nhyam be, me'ô kute me prîre pyràk ne ajbir kute amim imar ny nhyam kam ren ate me'ôja axwe'ã kum apnê nhyam ren arÿm kôt axwe nhyam kam ren pãnh me mut'ã kênpoti nhô, kute kum axwe'ã àpnênh djwÿnhja mut'ã ren kên jabatàn nhô ne ren ngônhmã kumê, ngô jabatàn nhipôkri kumê nhyam ren ngô kubĩ. Ja ne kàjbê tokry. Tokry ngrire. Nhyam be kati, dja prîne Metîndjwÿnh o ajkê nhyam tokry ra:x ne. ⁷ Ý, watî:re. Pykakam me kute me axwe'ã memã àpnênhja dja me tokry ra:x ne. Mrãmri dja me axwe'ã memã àpnênh ba. Nhyam be, kute 'ã memã àpnênh djwÿnhja watî:re. Dja tokry ra:x ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁸ Ga, me kute apÿnh amikukràdjào àpênh jaxwe prãmja pumũ. Ar kute àpênh jaxwe krã'ÿrn kangamã ne Jeju Ar kubê axwe pyman arkum,

—Ne ga ren ar ajaxwe kadjy anhkra nhikjêo aje mÿjja punu kupênh prãm nàr ar apar nhikjêo mÿjja punu'ÿr amrãnh prãm mÿj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on krãtan rÿm amibê amê. Ne ren kam te anhkra nhikjê kêt nàr apar nhikjê kêt ne ren atînkam

ren akînhkumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar abakam ren akî:nhkumrêx. Ne ren aktã anhkra rã'ã nàr aktã apar rã'ã nhym Metîndjwýnh ren kuwykam ar amê. Kuwy pôk rã'ã: rã'ãkam ren ar amê gar ren kam atokry ra:x ne.

⁹ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjêo aje mýjja punu pumûnh prãm mýj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on kaban rûm amibê amê. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren atînkam ren akînhkumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar abakam ren akî:nhkumrêx. Ne ren aktã ano rã'ãn ren atokry ra:x ne. Ne ga ren ar me biknor tokry djâkam kuwykam tèn ren kam akaprîkumrêx, ane. Djãm mrãmri ne ar kute aminoo pôx ne aminhkra krâkâr ne amipar krâkarmã Jeju arkum 'ã karõ? Kati, ar kute àpênh jaxwe krã'yrn kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibê amikurãdjã krâkarmã arê.

Mrykî'ãtomti biknor'ã ujarênh.

Ruk 15.4

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

—Me'õ kute me prîre pyrãk djãm ar amã kurên aje kum kajgo jarênhmã? Kati. Kwãrîk wãnh. Mýkam? Bir, djãm kajgo? Kati. Mýkam? Bir, kadjy mrãnh djwýnh kute me prîreo djuw mex djwýnhja ne kute kãjkwakam Ibãm pumûnh rã'ãkam. Ba ne ba ar amã ja jarê.

¹¹ Be, ije me axwe pytãrmã ne ba tẽ. Kadjy ne ba amijo inhî ne me awýr ruw, ije me axwekam me biknorja pytãrmã. ¹² Ar gadjwý dja gar adjukaprî. Godja me'õ nhõ mrykî'ãtomti krãptî kubê 100 nhym kam pydji kubê mât ne biknorja. Mýj dja me'õja on? Bir, dja mry krãptîbê 99jamã ire gê wãnh kutêp kumex, nhym kam krãnh'ýr kôt tẽ, pydji biknorjakôt tẽ. ¹³ Godja kum kator jabej ne kam arým kî:nhkumrêx. Kute pydji biknorjamã katorkam dja kî:nhkumrêx. Ne mry'ã kâtãmbê 99 biknor kêtjakam dja kînh ngrire. Ba ne ba mrãmri ar amã ja jarênhkumrêx. Be, ije ar amã idjujarênhjakam mýj dja gar kam ama? ¹⁴ Bir, kãjkwakam Abãm djwýnhdjwý, djãm me'õ prîre kute ãmja pyrãk pydji biknor nhym kam kînh got? Arkati. Kam kînh kêtumrêx. Ukaprîkam kam kînh kêtumrêx. Tãm dja ga amim aman kudjwa adjukaprî. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute me'õ jaxwe'ã arkum karõ.

Ruk 17.3; Gar 6.1; A Tex 3.15

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Kam, aje me'õo akamy'õ godja ajo bikênh jabej ne arým axwe jabej. Ga dja ga adjukaprînkumrêx 'ýr tèn me kãxã kukjan kum akabên. Godja kute amar ne axwemã irer jabej ga ne ga arým Metîndjwýnh'ýr o akêx nhym ajte kôt ba. ¹⁶ Nhym godja kute amar prãm kêt ne mã axwe jabej. Kam dja ga me'õ pydji nàr amãnhkrut 'ýr aro tẽ. 'Ýr aro tèn 'ýr aro bõx. Ne kam kukjan kum akabên gê ar amã amijarê gar ama. Gar ajamãnhkrut nàr ar ajamãnhkrut ne ikjêkêt dja gar arým ama. Amrêbê: Metîndjwýnh kabên kôt dja gar ã maro ane. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Dja me'õ amijarênh jabej. Gê ar amãnhkrut nàr ar amãnhkrut ne ikjêkêt kabên kôt memã arê.

Ar kute kabên mar kôt arê nhym me arým kuma. Ar axikôt kabênkam dja me ar kabên man arým abenmã kum,

‘Mrãmri me'õja kute amijarênh nhym ar kute kabên kôt arênhkumrêx’, ane. Dja me ã abenmã ane.”

Nãm ã Metîndjwýnh me bakukãmãremã ane. Metîndjwýnh kabên jakôt dja gar ajamãnhkrut ne ikjêkêt ne me'õja'ýr tèn 'ýr bõx ne ama. ¹⁷ Godja gar gadjwý te kukjan kum akabên nhym kute ar amar prãm kêt ne mã axwe prãm jabej gar me kute amim imarjamã arê. Me kute aben pydjikam memã arê. Nhym godja me kute amim imar aben pydjikam te kukjan kum kabên nhym kute me mar prãm kêt ne mã axwe prãm jabej gar abenmã kum, “Kute Metîndjwýnh mar kêt. Ga, axwe prãm rã'ãja pumû”, ane. Dja gar ã abenmã anen arým o kute me bënjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprîo atom djwýnh jaxwe pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁸ Ne kam ajte arkum,

—Ba ar amã arê gar ama. Dja me amim imar kêt gar mebê aptà nhym kàjkwakam Ibãmdjwÿ dja ar akôt amikabên dji. Nàr, dja me amim ima gar memã kum, “Ajrã”, ane, kàjkwakam Ibãmdjwÿ dja ar akôt amikabên dji. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

¹⁹ Ba ajte ar amã arê gar ama. Godja gar ajamãnhkrut pykakam kum mÿjjao a'uw nàr kum me'õo a'uw ne axikôt 'ã ar akabên dji, kàjkwakam Ibãm dja arÿm ar aman ar akabên kôt ã anen ar amã mÿjja ngã nàr me'õ kaprĩmã kĩnh jadjàn nàr me'õo mex. Ar akabên kôt dja ã ane. ²⁰ Mÿkam? Bir, godja me'õ ar amãnhkrut nàr ar amãnhkrut ne ikjêkêt ikabênkôt bikprõnh jabej badjwÿ dja ba ar ro'ã akuprõ. Kam dja Ibãm ar akabên kôt ã ar amã o ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'õ ukapri kêt'ã ujarênh.

Mat 6.14; Ruk 17.4; Ep 4.32; Kor 3.13

²¹ Kam, Pedru Jeju'ÿr bõx ne kum,

—Ije me'õo ikamy godja ari ikam axweo ba jabej. Mÿj dja ba kam ingyk kêt on? Djãm kam ingyk kêt 'ikrãn ne kubê 7? Nàr kon? ane.

²² Nhym Jeju kum,

—Kati. Dja ga kam angyk kêt ry typdji. Dja ga kam angyk kêt bêt 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70 ne ajte kubê 70. Dja ga ã kam angyk kêt ry typdjio ane.

²³ Kàjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh dja pykakam amim me utàn ar meo ba. Kam dja kum me kaprĩ. Gwaj badjwÿ ne gwaj ren bamã me kaprĩ. 'Ã dja ba idjujarênh jakre gar ama. Pykakam bẽnjadjwÿr rax'õ. Nhym õ àpênh kwÿ. Amrêbê ne bẽnjadjwÿr õ àpênh kwÿmã pi'òk kaprĩ ngã nhym ar kum o ba. Nhym jakam arÿm kute akubyn Ar kubê õ pi'òk kaprĩo atommã. ²⁴ Ne kam kute amikraxmã ne arÿm 'ÿr me àpênh'ã me omũnh djwÿnh jano. Õ àpênh ja'ÿr me àpênh'ã me omũnh djwÿnh jano. Nhym 'ÿr tèn arÿm 'ÿr bõx. Ne kam bẽnjadjwÿr'ÿr õ àpênhjao tèn o bõx. Be, amrêbê ne bẽnjadjwÿr õ àpênh jamã pi'òk kaprĩ kumex ngã nhym kum o ba. Pi'òk kaprĩ kume:x kubê 10.000 ne kum kungã nhym o ba. Kum ar o ba:n arÿm nhÿnh o akno nhym arÿm pi'òk kaprĩ kêt ne.

²⁵ Õ me àpênh'ã me omũnh djwÿnh bẽnjadjwÿr'ÿr õ àpênhjao bõx nhym te kute akubyn õ bẽnjadjwÿrmã pi'òk kaprĩ nhõrmã. Te o ane nhym arÿm kam ngryk ne. Ngryk ne arÿm õ me àpênh'ã me omũnh djwÿnhmã kum, “Inhõ àpênh ja ne ibê inhõ pi'òk kaprĩ kume:x ar o ban nhÿnh o akno. Gu akubyn kubê inhõ pi'òk kaprĩ byrkumrêx. Dja ga kubê õ mÿjja kunĩ byn me kàtømmã angã gê me kubyn pãnh amã pi'òk kaprĩ ngã. Nhym õ mÿjja kêt ga ajte me kàtømmã ta ï djwÿnh ngã gê memã àpênh ar ba nhym me pãnh arÿm amã pi'òk kaprĩ ngã. Ga kam ajte memã prõmê kra ar kungã gê ar memã apê nhym me pãnh arÿm amã pi'òk kaprĩ ngã. Kam dja ga me kute amã pi'òk kaprĩ nhõr kunĩo atom ne iwÿr o bõx ne imã angã. Ba kam arÿm akubyn inhõ pi'òk kaprĩ byrkumrêx. Inhõ àpênhja kute ibê pi'òk kaprĩo biknor pãnh dja ba arÿm akubyn amim byrkumrêx”, ane nhym me àpênh 'ã me omũnh djwÿnh kum, “Gê tô, ba 'ÿr”, ane.

²⁶ Nhym õ àpênhja arÿm õ bẽnjadjwÿr kabên man umaje parbê tÿm ne kõnkrão nhÿn aminêje kum, “Bẽnjadjwÿr, gop adjy amimar tô. Dja ba ï akubyn anhõ pi'òk kaprĩ pãnh amã pi'òk kaprĩ kunĩ ngã”, ane. ²⁷ Nhym bẽnjadjwÿrja arÿm kum õ àpênhja kaprĩ: ne kum, “Aje, jakam dja ga imã o pãnh kêt. Arÿm ba maro aknon akam ingyk kêt”, anen arÿm kum ire nhym kato.

²⁸ Kute õ bẽnjadjwÿrbê pi'òk kaprĩ ra:xo biknor ja katon arÿm ro'ã àpênh'õ jabej. Amrêbê ro'ã ar baja jabej. Bẽnjadjwÿr nhõ àpênh ja ne amrêbê ro'ã àpênh jamã pi'òk kaprĩ ngrire kubê 100bit ngã nhym kum kubyn ar o ba. Nãm ro'ã àpênhja jabe:j ne arÿm kum kato. Kum katon arÿm mut 'amÿn õkreny janên kum, “Aje imã pi'òk kaprĩo abaja on akubyn imã angã”, ane.

²⁹ Nhym ro'ã àpênhja arÿm umaje parbê tÿm ne kõnkrão nhÿ. Nhÿn arÿm aminêje amijo a'uw ne kum, “Adjy amimar tô. Dja ba ï amã kunĩo pãnh”, ane. ³⁰ Nhym kute bẽnjadjwÿrbê pi'òk kaprĩ kumexo biknorja arÿm ro'ã àpênhkam ngry:k ne. Ne kum kaprĩ

kêt ne kum, “Kati. On dja ga imã kunĩo pãnh ne”, ane. Ne kam on krãkamngõnhmã arẽ nhym me arým kabẽnkõt kubê ijê. Kute mebê ijê djãkam ãm ne o pãnhkambit katormã ne me kubê ijê. Nãm ã ro'ã àpênho ane. On kute kum õ pi'òk kaprĩ ngrirebito pãnh kêt kam ã ro'ã àpênhjae ane.

³¹ Nhym kam amũ bẽnjadwýr nhõ àpênh kwý 'òdjwý arým 'ã omün kam ar arým kam kaprĩ:re ne. Ukaprĩ kêt kam arým kam kaprĩ:re ne. Ne kam bẽnjadwýr 'ýr tẽn arým prĩne kum 'ã ajarẽ. Õ àpênhja kute kubê pi'òk kaprĩ kumexo biknorja 'ã kum ajarẽ. Ukaprĩ kêt 'ã kum ajarẽ.

³² Nhym kam bẽnjadwýr amiwýr õ àpênhja 'uw nhym bõx nhym kum, “Inhõ àpênh, ga ne ga ajaxwe:. Ga inhõ pi'òk kaprĩ kumexo aban ibê o akno ba amã, ‘Imã o pãnh’, ane. Ga te aje imã o pãnhmãn arým aminêje imã akabẽn. Ba imã akaprĩn arým amã, ‘Aj. Jakam dja ga imã o pãnh kêt. Arým ba maro aknon akam ingryk kêt’, ane. Imã akaprĩkam ne ba ã akam ingryk kêtõ ane. ³³ Ga ren ikudjwa ã amã aro'ã àpênhja kaprĩõ anen kam ren ã angryk kêtõ ane. Nhym be, kati. Aro'ã àpênh ja amã anhõ pi'òk kaprĩ ngrirebito ba. O ba ga kam anhõ pi'òk kaprĩ jabej kum akabẽn. Nhym kam te kute akubyn amã õrmãn aminêje amã kabẽn. Djã ne ga ikudjwa amã kaprĩ? Kati. Ga tu kam angryk ne memã kanga nhym me arým kubê ijê.” Nãm ã bẽnjadwýr õ àpênhamã ane. ³⁴ Ne kam arým kam ngrykkumrẽx ne. Bẽnjadwýr nhõ àpênh kute ro'ã àpênhkam ngryk ne kum kaprĩ kêtja pãnh õ bẽnjadwýr arým kam ngrykkumrẽx ne. Ne kam arým me kamjêr djwýnhmã kanga. Kute tokry kumexmã kamjêr nhym on kute o pãnh mex kadjy kum kanga. Nãm ã o ane. ³⁵ Ne kam ar gadjwý, apýnh ar anhĩ djãri, godja ar aje me'õo akamyja ar akam axwe jabej ar ga dja gar amã kaprĩ. Mrãmri tu amã kaprĩkumrẽx ne axwe maro aknon tu kam angryk kêt. Godja gar amã kaprĩ kêt ne kam angryk rã'ã jabej kãkwakam Ibãmdjwý dja kum ar akaprĩ kêt ar akam ngry:k ne. Ije ar amã pykakam bẽnjadwýr 'ã idjujarẽnhja kõt dja ar akam ngry:k ne.

19

Me kute prõ kanga'ã ujarẽnh.

Mat 5.31; Mak 10.1; Ruk 16.18; Kõ k 7.10

¹ Jeju arkum ja jarẽnh pan arým pykabê Garrêja kurũm katon tẽ. Nãm tẽ:n arým ngõbê Djodão nhikjẽmã rẽn pykabê Djudêja 'ýr bõx. ² Nhym me krãptĩ: ne me kõt mõ. Nhym tẽn bõx ne kam arým kam meo mexo dja.

³ Nhym kam mebê pardjêu 'ýr bõx ne kute we kabẽn kajgo jabej kukjẽrmã ne kum, —Djãm Metĩndjwýnh kukrãdjã kõt me kute mýjja ngrirekõt tu prõ kangamã? ane.

⁴⁻⁵ Nhym memã kum,

—Adjãkamã ne mýjja kunĩ nhipêx djwýnh mymẽ ni ar ipêx ne memã kum,

“Kam dja me my prõ kadjy arým bãmmẽ nã arkum iren kam arým prõbit 'ã ngrã ne.

Nhym kam ar ã abenã tým ne kam kute ã typdji pyrãk”, ane.

Djãm ar aje anhõ pi'òkkam ja pumũnh kêt? ⁶ Djãm ar ã amãnhkrut rã'ã? Kati, ar kute ã typdji pyrãk. Be ga, Metĩndjwýnh kute abenã ar mẽnha pumũ. Kwãrik wãnh me'õ abenbê aro bikjêr kêt. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

⁷ Nhym me kum,

—Mýkam ne me bakukãmãre Mõjdjê memã 'ã karõn memã kum,

“Gê me prõ'ã pi'òk no'òk ne kam kanga”? ane.

Mýkam ne Mõjdjê ã memã ane? ane.

⁸ Nhym memã kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memã prõ kanga jarẽ. Nhym djãm adjãkamã ne me ã prõõ ane? Kati. ⁹ Ba dja ba ar amã arẽ gar ama. Gêdja me'õ prõ djwýnh kangan kam atemã akãxbê me'õmã kabẽn ne kam 'ýr mõn kam arým mrãmri krõ'ã o prõn arým axwekumrẽx. Nhym be, prõja krõ'ã mjênkambit nhym myja kute kangakam axwe kêt. Nhym kam godja atemã me'õ my jadjwý arým prõ kangaja 'ýr mõr jabej. 'Ýr mõrkam arým o akĩn ajte adjwýnhdjwý axwekumrẽx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁰ Nhyh kôt ba djwýnh ar kum,

—Djá nãm ã me prökam ane? Nãm ren me kum amijã man ren kam kuprýn ar ba, ane.

¹¹ Nhyh arkum,

—Be, me kwý kukràdjã kôt ne aje arënhja. Me kwý týxkam ne me kum amijã ma. Me jabit ne me prö kêt. Nhyh be, me kwý ne me týx kêt ne kam kum amijã ma kêt ne arým prö'ýr mō. ¹² Nhyh be, me nã tikkrekam ne me kwý amijo ajkē. Me nire kadjy kukràdjã amijo ajkēn kam kurē kêt ne. Nhyh irãri me me kwýo ajkē nhyh kam me kurē kêt ne. Nhyh me kwý kute kàjkwakam Bënjadjwýr djwýnh'ã nopdji kadjy ta kum amijã ma. Kum amijã man arým kum me nire kīnh kêt ne. Dja gar amã amijã ma kadjy atýx jabej amã amijã man amã me nire kīnh kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kum me prīre kīnh'ã ujarēnh.

Mak 10.13; Ruk 18.15

¹³ Nhyh kam me arým 'ýr me prīreo bōx. Kute me'ã ikra jadjwýr ne Metīndjwýnhmã meo ã'wýr kadjy ne me Jeju'ýr meo bōx nhyh kôt ba djwýnh ar arým nēje memã bēn týx.

¹⁴ Nhyh Jeju arkum,

—Kwārīk wānh arek amrē me prīre iwýr mō, ane. Kwārīk wānh mebê adjaptār kêt gē me arek amrē mō. Me kute amijo me prīre pyrāk ne amijo kätámjabit gēdjã kàjkwakam ibãm me utàn me kadjy bēnjadjwýr ne ar meo ba, ane. ¹⁵ Ne kam arým me prīre'ã ikra jadjuw. Ne kam arým mã me kurūm tē.

Me'ō nēkrēx kumex'ã ujarēnh.

Mak 10.17; Ruk 18.18; Xij 5.2

¹⁶ Tē: nhyh me'ō 'ýr bōx ne kum,

—Ujarēnh djwýnh, ga ne ga amexkumrēx. Mýj dja ba Metīndjwýnhmã amijo ne gēt kôt itīn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne? ane.

¹⁷ Nhyh kam kum arē. Kute Jejubē Metīndjwýnh Kramã kator kadjy ne Jeju arým kum,

—Mýkam ne ga mýjja mex jabej ikukij? Me'ō pykakam mex kētkumrēx. Metīndjwýnh pydjibit mex. Metīndjwýnh me katāt kute amijo ba'ã memã karōkôt kukràdjã dja ga aman kôt ar amijo aban kam arým kôt atīn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹⁸ Nhyh kum,

—Nhýnh kukràdjãkôt dja ba amijo iba? ane.

Nhyh kum,

“Kwārīk wānh me par kêt.

Kwārīk wānh mebê prōo adjākīnh kêt.

Kwārīk wānh adjākīnhī kêt.

Kwārīk wānh ajēx ne me kàmex jarēnh kêt.

¹⁹ Amã abämmē anã jabēn ar kabēn ma.

Amã amibu'ã me ja jabē. Kute mrāmri ne ga amã amijabēja pyrāk dja ga ã amibu'ã amã me ja jabēo ane”, ane.

Metīndjwýnh kute me bakukāmāremã 'ã karōkam kabēnja dja ga aman kôt katāt amijo aba ne kam atīn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju kum ane.

²⁰ Nãm me'ōja ajbir abatānh ne. Nhyh Jeju kum ane nhyh kam kum,

—Nã, arým ne ba ja kunī man kôt katāt ar amijo iba. Ibōktikam ne ba kôt katāt amijo iban kam kôt ije katāt ar amijo iba rã'ã. Mýj dja ba ajte nēn kam itīn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne? ane.

²¹ Nhyh Jeju kum,

—Be, prīne amex kadjy on tēn memã anhō mýjja wã ngān pānh pi'ōk kaprī byn me 'uwtī, me ò mýjja kētjamã angān o meo kīnh ne kam amrē iwýr tēn mã ikôt ajkamē. Dja ga ã anen kam arým kàjkwakam anhō mýjja mex kumex, ane.

²² Nhyh arým kuman kam akēx ne mã tē. Kaprī:re ne tē. Be, ò nēkrēx ne kume:x. 'ã maje ne mã kaprī:ren tē.

²³ Nhym Jeju arÿm kôt ba djwÿnh arkum,

—Nêkrêx ne kute me kukrà prãmã. Me ò nêkrêx kumex gêdja me te kàjkwakam Bênjadjwÿr kute amim me utàr ne ar meo baja'ÿr bôxmã. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. ²⁴ Ba ajte ar amã arê gar ama. Be, ga mry jabatànhebê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjêxmãja pumũ. Me ò nêkrêx rûnhdjwÿ kute uràk. Nãm me te Metîndjwÿnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ÿr bôxmã nhym nêkrêx utà: ne, ane.

²⁵ Kôt ba djwÿnh ar kute ja markam te kute marmã kam no tyn ku'ên arÿm abenmã kum,

—Je nhym mÿj me'ò gêdja Metîndjwÿnh amim me utà? ane.

²⁶ Nhym Jeju arÿm ar omũho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytâr prãmje. Nhym be, Metîndjwÿnh kute mÿjja kunĩ mar. Kumãbit ne amirĩt ne. Ta ne kute me utàrkôt kute mar, ane.

²⁷ Nhym kam Pedru kum,

—Ê, arÿm ne bar inhõ mÿjja kunĩmã inhiren kam mã akôt ajkamê. Mÿj dja bar pãnh kubyn o aminhõ? ane.

²⁸ Nhym Jeju arkum,

—Ba ar amã arê gar ama. Ar ga ne gar arÿm mã ikôt ajkamê. Amrê mÿjja kunĩ ny mörkam dja ba ipyma. Ije amijo inhĩ dja ba imexo ipyma:n ikrĩ djà raxkam memã nhÿ. Ar gadjwÿ, ikôt ar abaja dja gar apÿnh anhĩ djari ar abênjadjwÿr rûnh ne akrĩ djà rûnhbê 12kam memã akrĩ. Apÿnh mebê idjaer ba djari kubê 12 dja gar memã akrĩ, memã axwe pãnh jarêho akrĩ. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

²⁹ Kam godja me'ò imã àpênh kadjy arÿm ò mÿjjamã irer jabej nâr òbikwamã irer jabej. Ò kikre nâr kamy nâr kanikwÿnh nâr bãm nâr nã nâr prõ nâr kra nâr ò pykamã irer jabej. Godja arÿm ò mÿjja ja'ômã irer jabej ba dja ba kum o pãnh ra:x ne pãnh kum ò mÿjjao akrenh mex ne kum kungã ne pãnh kum òbikwao akrenh mex ne kum kungã. Kum ò mÿjjamê òbikwamê krãptĩ: kubê 100 ngã. Nhym kam arÿm Metîndjwÿnh kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ³⁰ Nhym be, jakam me rûho kutewaja djãm me kute memã wa rã'ãmã? Kati. Me ja krãptĩ gêdja me kajgo mex ne me katê tẽ. Nhym be, jakam me kajgo mex ne me katên tẽmja krãptĩ gêdja me pãnh rûho kutewa. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

20

Pidjôkôkam me àpênh'ã ujarênh.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam dja memã o pãnh. 'Ã dja ba ò pidjôkô djwÿnh jakren 'ã ajarê gar ama. Ò pidjôkô djwÿnh ne kry:ràm aminhürkwã kurũm kato. Ne tẽ:n me abej. Kute ò pidjôkôkam kum àpênh kadjy me abej. ² Ne kam ar ja'ÿr bôx ne arkum, “Dja ba ar adjàpênh pãnh apÿnh ar anhĩ djari ar amã pi'ók kaprĩ pÿnh ne kungã”, ane. Nhym ar kum, “Mrãmri”, ane. Nhym arÿm amũ ò pidjôkômã ar ano nhym ar arÿm 'ÿr tẽ. 'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne kam arÿm àpênh 'amÿ.

³ Nhym kam arÿm kàjmã myt nhÿrbê 9 ora nhym ò pidjôkô djwÿnh ajte kato. Katon arÿm amũ me kute mÿjja nhõr djabê mekadukam tẽn bôx. Nhym ar ja àpênh kêt ne dja nhym arÿm ar omũ. ⁴ Ne ar'ÿr bôx ne arkum, “Ê, ar gadjwÿ inhõ pidjôkôkam tẽn apê. Dja gar apê ba arÿm ar amã o pãnh katàt”, ane. ⁵ Nhym ar arÿm kabên kôt amũ 'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Ne kam àpênh 'amÿ.

Nhym kam mêtjikkam ajte katon tẽn ajte tãm ne àpênh'ÿr me kwÿ 'òdjwÿ jano. Ne kam myt nhibôbê 3 orakam ajte katon tẽn ajte tãm ne àpênh'ÿr me kwÿ 'òdjwÿ jano. ⁶ Nhym kam arÿm amykry mexbê 5 ora nhym ajte katon tẽn. Nhym ar ja àpênh kêt ne dja nhym arkum, “Mÿkam ne gar adjàpênh kêt nhym arÿm ar ajã amykry”? ane.

⁷ Nhym ar kum, “Bir, me'ò kute ar imã idjàpênh jarênh kêtgam”, ane.

Nhym arkum, “Ar gadjwÿ dja gar tẽn inhõ pidjôkôkam apê. Dja ba katàt ar amã adjàpêho pãnh”, ane. Nhym ar arÿm 'ÿr tẽn.

⁸ Nhyam kam arým para nhyam ò pidjòkò djwýnh amiwýr me àpênh'ã me omũnh djwýnh 'uw nhyam arým bôx. Nhyam kum, “Inhõ àpênh kunĩmã akabên gê ar bôx ga arkum àpênho pãnh. Dja ga ar kute àpênh'ýr ar katê mörjamã o pãnh kumrêx. Ne ar kunĩmã o pãnh tẽ: nhyam ar kumrêx àpênh'ýr bôxja dja ga arkum o pãnh ne o pãnh ino re”, ane. Nhyam me àpênh'ã me omũnh djwýnh kum, “Gê tò. Ba akabênkòt memã o pãnh.” Nãm ã ò bënjadwýrmã ane. Ò pidjòkò djwýnhmã anen arým amiwýr ò àpênh 'uw. Ar ku'uw nhyam ar arým 'ýr bôxo dja.

⁹ Kam ar ja kumrêx 'ýr bôx. Ar amykry mexkam 5 orakam àpênh'ýr mörja kumrêx 'ýr bôx. 'Ýr bôx nhyam arým apýnh ar ì djàri pi'òk kaprĩ pýnh ne arkum kungã. ¹⁰ Nhyam amũ ar jadjwý aben totokmã 'ýr bôx. 'Ýr bôxo dja: nhyam arým arkum o pãnh tẽ. Arkum o pãnh tẽ: nhyam kam ar kumrêx àpênh dj'ýr bôxja arým 'ýr bôx. Ar ja ne ar amim, “Jakam dja ar imã kãmã pãnh kamẽ”, ane. Ar 'ýr bôx nhyam kam arým pi'òk kaprĩ tãm ne arkum kungã. Pi'òk kaprĩ pýnhbit ne arkum kungã. Nhyam apýnh ar ì djàri pi'òk kaprĩ pýnhbit jamý. ¹¹ Amýn arým ò pidjòkò djwýnh'ã kabên kume:x ne arẽ. ¹² Ne kam kum, “È, amykrykam ar kute ar ikatê àpênh'ýr bôxwã àpênh ngrire ne 'ã ora pydjibit apêx. Ar bajbit ne bar arngro týxkam idjapênh 'iry ne. Djã ne ga katàt ar imã o pãnh ne? Kati. Ga ren ar imã kãmã pãnh kamên ren ar imã pi'òk kaprĩ rax ne ar imã angã. Ne ren ar wãmã ngrire ne angã. Ga arým aro ar ipyràk ne arým arkum pi'òk kaprĩ pýnh ne arkum angã”, ane.

¹³ Nhyam arým ar 'òmã kum, “Akmere, djã ne ba amã ijêx ne anoo akno ga akabên ne? Kati. Kryràn ne ba amã, ‘Pi'òk kaprĩ pýnh dja ba adjapênh pãnh amã kungã’, ane. Ga kam imã, ‘Mrãmri, dja ga ã imã òro ane’, anen arým adjapênh'ýr mō. ¹⁴ Kam dja ga on akrànãmã anhõ pi'òk kaprĩ jamýn o tẽ. Mrãmri ne pidjòkò'ýr ar kute akatên bôxja ije arkum o pãnh kute apyràk. Mrãmri ije amã òr kòt ije arkum pýnh ne òrkumrêx. ¹⁵ Inhõ ne pi'òk kaprĩ djwýnh. Ba dja ba amim me'ã karõ kòt memã kungã. Djãm kam ijaxwe? Kati. Imã ar ja kaprĩkam ga ren akĩnh ne. Nhyam be, kati. Angryk. Me'ò nhõ mýjja pro prãmje angryk ne. Kwãrik wãnh.” Nãm ã ò pidjòkò djwýnh ane. Tãm ne ja. Be, dja ã Bënjadwýr djwýnh kute pykakam amim me utàrn ar meo bakam memã o pãnh ane, ane. Jeju ã kòt ba djwýnh arkum ane. ¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Jakam me kajgo mex ne me katê tēmja djãm me katê tēm rã'ãmã? Kati. Me ja dja me ì rũnh kutewa. Nhyam be, me rũnh kutewaja gédja me pãnh kajgo mex ne me katê tẽ. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ne amiwýr me krãptĩ 'uw. Nhyam be, kute mekam me ngrêrebit amijo me utàr. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ajte amityk'ã ujarênh.

Mak 10.32; Ruk 18.31

¹⁷ Ne kam ajte prykòt mō. Kòt ba djwýnhbê 12 ne aro mō. Krĩrãxbê Djeruxarê'ýr ar àbir tẽ nhyam arým me kãxã aro tẽn arkum,

¹⁸ —È, ota gwaj arým Djeruxarê'ýr badjãbirn babôxmã. Nhyam kam ba ije amijo inhĩ dja me apýnh me rũnhmã ikanga. Dja me me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadwýr arkum ikangan Mòjdjê kukràdjã mar djwýnhmãdjwý ikanga. Kam dja me ikã mex jarên ijã abenmã kum, “Axwekumrêx. Gê me pãnh tu bĩnkumrêx”, ane. ¹⁹ Ne kam me bajtemmã ikanga nhyam me arým ijã bẽno ajkên mry kà punuo ikaprêprê:k ne. Ne kam arým pĩte'y'ã inhõ ba arým ty. Nhyam kam ijã akatin akatin akati ba kam akubyn itĩn ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mak 10.35; Ruk 22.24

²⁰ Nhyam kam Djebedêu prõ Jeju'ýr kra aro tẽ. Ne kam 'ýr aro bôx ne parbê kōnkrão nhýn kum rax jarẽ. Kute mýjja'ã 'wýrmã ne 'ýr bôx.

²¹ Nhyam kum, “Mýj nã”? ane.

Nhyam kum,

—Me kadjy abênjadwÿr ne aje amim me utâr ne aje meo abakam gê ikra amânhkrutja ar rax ne anhikô'ã memã nhÿ. Gê ja adjubôk'ãnh nhÿ nhym ja adjuge'ãnh nhÿ, ane.

²² Nhym Jeju kum,

—Gêt kon. Ê, nã gãm arîk amim 'ã karôn imã arê. Ba ar amã arê gar ama. Dja ba ngônhrã kam kangô jao ikô. Djãm ar aje ipyràk ne kangô jao akômmã? Dja me ngômã ijadjà. Djãm ar aje ipyràk nhym ngômã me kute ar ajadjàrmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mÿj'ã ne kangô jao kôm ne ngômã adjàrja jakre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Nhym ar kute uràk jabej ne ar kukij. Ar tokry kute Jeju tokry pyràk jabej ne ar kukij. Nhym ar Jejumã kum,

—Nà. Kadjy ar ije apyràk, ane.

²³ Nhym Jeju arkum,

—Mrãmri dja gar aje ipyràk ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangô jao ikô nhym me ngômã ar ajadjà. Be, djãm ba ne ba ar amã inhikô'ã ar anhÿrmã arê got? Be, Ibãm kute amrêbê: amijo me'ô ar utâr, ar ta dja ar inhikô'ã memã nhÿ. Nãm ã Xijagumê Djuão arkum ane.

²⁴ Nhym kôt ba djwÿnh Ar kubê 10 arÿm ar kabên man arÿm arkum àkrê. Ar arÿm kamy amânhkrutja, Xijagumê Djuão arkum àkrê ne. ²⁵ Nhym Jeju amiwÿr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bënjadwÿr ne me àpênh'ã memã àpnênh ne memã bën tÿx ar o ba. Nãm ã me bajtemkam me rÿnh ar meo bao ane. Gar arÿm ama. ²⁶ Djãm ar ga gar aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhÿr kêtkumrêx ne. Ar ajô abenkam arax prãm jabej gêdja amijo kajgon tu ar amã àpênh ar ba. ²⁷ Ga kam ar ajô aben kadjy abênjadwÿr rax prãm jabej gêdja tu amijo kâtàm ne tu ar amã àpênh kajgo ba. ²⁸ Ba ije amijo inhÿ djãm me imã àpênh kadjy ne ba amrê tê? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pânih tokryn arÿm ty. Nhym be kati. Me krãptÿ jaxwe pânih ba dja ba itokryn arÿm ty. Memã idjâpênh ja kadjy ne ba amrê tê. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'ô no rã akubyn rÿt.

²⁹ Nhym kam ar krÿrãxbê Djeriko kurÿm kator tê nhym me krãptÿ: arÿm arkôt mō. ³⁰ Nhym ar no rã amânhkrutja pry japkre'ã nhÿ. Nhym me abenmã kum, “Jeju ne tê”, anhÿro kumex nhym ar arÿm kuman kam kum amijo akij,

—Ê, amã ar ikaprÿ, Bënjadwÿr djwÿnh, Dawi tàmdjwÿ 'ô, ane.

³¹ Nhym me krãptÿ mōrja arkum bën tÿx ne arkum,

—E kum ar anhÿrê, ane. Nhym kam ar tu kum àkjêro bën kum,

—Ê, gop amã ar ikaprÿ, Bënjadwÿr djwÿnh. Dawi tàmdjwÿ 'ô, ane.

³² Nhym Jeju ar kabên man arÿm arek arkum dja. Arkum djan amiwÿr ar ku'uw nhym ar 'ÿr bôx. Nhym arÿm arkum,

—Mÿj ne ba ije ar ajomã? ane.

³³ Nhym ar kum,

—Bënjadwÿr djwÿnh, bar on irÿt, ane.

³⁴ Nhym Jeju arÿm kum ar kaprÿn ar no kupê. Nhym ar no kupênhmê ro'ã ar rÿt ne arÿm kôt tê.

21

Jeju rax ne Djeruxarêmã àr.

Mak 11.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

¹⁻² Nhym Jejumê ar prykôt mō:n kam krÿrãxbê Djeruxarê kuri krÿ ngrire ja'ÿr bôx. Krânhrêbê Oriwêre'a rwÿkbê ne krÿ ngrire jabê Bepadjê. Ar krÿ ngrire ja'ÿr bôx nhym arÿm kôt ba djwÿnh amânhkrutmã kum,

—Pry ja'ã dja gar arek katàt krÿwãmã tê. Nhym ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krÿwã pumÿ, djumêtuwã pumÿ. Kraremê dja gar omÿ. Nhym me kute mrywã pÿ maktã krã djê nhym amê ãmwã dja gar 'ãpre bôn amrê amêo tê. ³ Godja me'ô 'ã ar amã

kabên jabej gar kum, “Bênjadjwÿr 'ã tēm prām. Dja 'ã tēn kam akuby:n amã ano”, ane. Nhyim kam dja on ar amã, “Ajrã, 'ÿr o tē.” Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Mÿkam ne ã arkum ane? Bir, amrêbê: ne ujarēnh djwÿnh me bakukãmãremã 'ã ajarē. Jeju djumētu'ã tēm'ã ajarē. Metĩndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarē. ⁵ Ne memã kum,

“Dja ga Xijãokam me jamã kum”,

Krĩraxbê Djeruxarē'ã ne memã Xijão jarē. Nãm memã kum,

“Dja ga Xijãokam me jamã kum,

‘Ota me anhõ Bēnjadjwÿr rax me awÿr bõxmã. Nãm kabõt katin mry jabatãnh nyre'ã nhÿ. Mry'ã krĩ kra'ã ne nhÿn me awÿr bõx’, ane.

Dja ga ã Xijãokam me jamã ane.”

Nãm ã ujarēnh djwÿnh me bakukãmãremã ane nhyim me arÿm aben djô'ã abenmã arēnhõ mõ:. Arēnhõ mõr tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tũ:mrãm Jeju arÿm me bakamingrãnyrekam kato. Ne ar ban kam kute arÿm mry'ã krĩja'ÿr kõt ba djwÿnh janorja'ÿr o bõx. Ujarēnh djwÿnh kute me bakukãmãremã ujarēnh kõt ne mry'ã krĩja'ÿr arÿm ar ano.

⁶ Nhyim kam ar arÿm 'ÿr tēn 'ÿr bõx. Jeju kute arkum 'ã karõ kõt ar 'ÿr tēn 'ÿr bõx. Ne kam mrymē krare 'ãpre bõ. ⁷ Ne kam akubyn 'ÿr o bõx. Ne kam arÿm aminhõ kubèkà krākào põx ne o amē mry nhĩbũm'ã kum aty. Nhyim arÿm krare'ã nhÿn arÿm tē. ⁸ Nhyim kam me krãptĩ: aminhõ kubèkà krākào põx ne arÿm kukãm kum pry'ã o atyo mõ. 'ã tēm kadjy kum pry'ã kum atyo mõ. Nhyim me kwÿ pi'õ nhikēn arÿm kukãm pry'ã kum atyo mõ. Me ta kukràdjã kõt ne me ã Bēnjadjwÿr rax kukãm pry'o ane. Me kukãm pry'ã kum atyo mõ. ⁹ Nhyim me krãptĩ: kukãm mõ, o àkjêr mõ nhyim ajte me krãptĩ: kõt o àkjêr mõ. Nãm me o àkjêr mõn kàj bē abenmã kum, Metĩndjwÿnhmã kum,

—Jejubê me inhõ Bēnjadjwÿr rax. Bēnjadjwÿr raxbê Dawi tãmdjwÿ. ãm mexkumrēx. Kam me ikĩ:nhkumrēx. Gê on me ipytã. Gê Metĩndjwÿnh o kĩnh rax. Metĩndjwÿnh kukwakam ne arÿm me bakadjy bõx. Gê me kãkwakamdjwÿ Metĩndjwÿnhmã mextire jarēnhõ kumex. Gê on me ipytã. Nãm me ã Jejuo àkjêro mõro ane.

¹⁰ Nhyim kam arÿm Djeruxarēmã wadjã. Nhyim kam krĩraxkam me kunĩ te no katon 'ã aben kukjêro kumex ne abenmã kum,

—Mÿj me'õ ne bõx? Mÿj me'õ ne bõx? anhÿro kumex.

¹¹ Nhyim me krãptĩ: memã kum,

—Jeju ne bõx. Metĩndjwÿnh kukwakam ne ar me bamã 'ã ujarēnh ba. Pykabê Garrêjakam krĩraxbê Nadjarekam ne Jeju abatãnh djã. Nãm ã me krãptĩ memã ane.

Kute kikreti nêje me anor.

Mak 11.15; Ruk 19.45

¹² Nhyim kam Jeju Metĩndjwÿnh nhõ kikretimã tēn wadjã. Nhyim me kute memã mÿjja nhõr djwÿnh kam kumex. Nhyim me kute memã mÿjjao pãnh ne amim byr kadjy ne me me'ã kumex. Nhyim arÿm bõm me rēnhõ tē. Nhyim me kute me õ pi'õk kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'õk kaprĩ nhõr kadjy ne me kumex nhyim me bē pĩponho àpanho tē. Nhyim me kute tut nhõr djwÿnhdjwÿ kumex nhyim me bē krĩ djã nhikõ rēnhõ tē. ¹³ Ne kam memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwÿnh kabēn'ã pi'õk no'õk ne. Kamã ne Metĩndjwÿnh ta memã kum,

“Inhõ kikreti ja'ã dja me abenmã kum,

‘Me kute Metĩndjwÿnhmã kabēn kadjy ne õ kikreti wã’, ane.

Dja me ã inhõ kikreti'ã abenmã ane.”

Nãm ã Metĩndjwÿnh pi'õkkam ane. Nhyim be, me ga ne ga me kam aje me àkĩnhõ aben pydji djã. Nãm ã Jeju memã ane. ¹⁴ Nhyim kam Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam me no rãmē me mrãnh punu 'ÿr bõxo kumex nhyim arÿm meo mex. ¹⁵ Nhyim kam me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿrmē Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmē ne me Jeju djãpēnh me:xkumrēxja pumũn ajte me prĩre pumũ. Me prĩre ne me kikretikam kàj bē o akij ne kum,

—Jejubê me inhô bēnjadjwÿr rax. Bēnjadjwÿr raxbê Dawi tãmdjwÿ. Ām mexkumrēx. Kam me ikĩnhkumrēx. Gê on me ipytà, ane. Nhyim me me omũn me kuman arÿm ngryk ne.

¹⁶ Ngryk ne arÿm Jejumã kum,

—Djãm aje me prĩre kabēnja mar kêt? ane.

Nhyim memã kum,

—Nã, arÿm ba kuma. Ba ar amã arē gar ama. Me bakukãmãre ne amrēbê: Metĩndjwÿnhmã me prĩre ja'ã ajarē. Me kum,

“Me prĩremē me karãremē ne ga memã me kabēn mexmã 'ã karō nhyim me arÿm amã mextire jarēnh mexkumrēx.”

Nãm ã me bakukãmãre Metĩndjwÿnhmã ane. Nhyim me arÿm kuman amũ aben djô'ã abenmã arēnho mō. Arēnho mōr tãmtã arÿm iwÿr o bōx. Tũmrãm me bakamingrãnyrekam me prĩre arÿm imã amikĩnh jarēnho kumex. Me bakukãmãre kute Metĩndjwÿnhmã me prĩre ja'ã ujarēnh kôt ne me prĩre arÿm imã amikĩnh jarē. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁷ Nãm memã anen kam arÿm memã kàx ne krĩrax kurũm katon tē. Ne tē:n arÿm krĩ ngrirebê Betanha'ÿr bōx. Ne kam arÿm kam ngōr.

Ar kute tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrēxmã 'ã ujarēnh.

Mak 11.20; Dju r 14.13; Xij 1.6

¹⁸ Nhyim 'ã akati nhyim ajte akubyn krĩraxbê Djeruxarēmã tē. Nãm 'ÿr tē:n kam arÿm kum prãm. ¹⁹ Ne arÿm prykôt pidjôbê pigēre pumũn 'ÿr tēn 'ÿr bōx. Ne te ô jabej. 'Ôbit ne kumex. Ne kam kum,

—Gê ajte adjô'ô jēt kêt kumrēx, ane. Nhyim arÿm tēmbê ngrã.

²⁰ Nhyim kam kôt ba djwÿnh ar arÿm omũn kam no tyn abenmã kum,

—Je, mã ne bario nhyim myt tãm kam ngrã? ane. ²¹ Nhyim Jeju arkum,

—Ba ar amã arē gar ama. Dja gar kadjy tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrēx. Kwãrik wãnh anhōkre kadjwÿnhbê amim,

—Kon, birãm dja ipēx, kon, anhÿr kêt. Gar ren tu amim kamnhĩxkumrēx ne ren arÿm ã pidjôbê pigēremã ane nhyim ren arÿm ã ngrão ane. Djãm jabit? Kati, gar ren krãnhwãmã kum, “On amikaban ngô jabatãnh mũjakam mōn tÿm”, ane. Nhyim ren arÿm akabēn kôt mrãmri ã amijo ane. ²² Dja gar mÿjjao Metĩndjwÿnhmã a'uw ne tu kadjy amim kamnhĩxkumrēx nhyim arÿm ar akabēn kôt ã ar amã mÿjjao ane. Mrãmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrēx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjêr.

Mak 11.27; Ruk 20.1

²³ Ne kam arÿm Metĩndjwÿnh nhô kikreti'ÿr bōx ne kum wadjã. Ne kam arÿm kam memã Metĩndjwÿnh kukrãdjã'ã ujarēnho dja. Nhyim me rũnh arÿm 'ÿr bōx. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿrmē mebēngētmē 'ÿr bōx. 'ÿr bōx ne amũja'ã kute kikreti kurũm me anorja jabej kukij ne kum,

—Mÿj me'ô kabēnkôt ne ga ar ã meo anhÿro aba? Mÿj me'ô ne amã me'ã karō ga kam amũ ô'ã bōm ar me rēnho aba? ane.

²⁴ Nhyim Jeju memã kum,

—Badjwÿ dja ba mÿjja jabej me akukja. Me akumrēx dja ga me imã arē. Ba kam arÿm badjwÿ ije mÿj me'ô kabēnkôt ar me anoro ibaja me amã arē. ²⁵ Djuão kute ngômã me angjēnhja djãm me kabēn kôt ne arĩk ar ngômã me angjēnho ba? Nãr djãm Metĩndjwÿnh kabēnkôt? Imã arē, ane.

Nhyim kam me abenkam kangan abenmã kum,

—Je mÿj dja gwaj kum nē? Dja gwaj kum “Metĩndjwÿnh kabēnkôt”, ane nhyim kam gwaj bamã kabēn 'ô jarēn gwaj bamã, “Bir be, mÿkam ne ga me amim Djuão kabēnja mar kêt ne”? ane.

²⁶ Nãr dja gwaj kum, “Me kabēnkôt ne tu arĩk ar ngômã me angjēnho ba”, ane nhyim kam me krãptĩ ren o ngryk ne kum gwaj bakurê gwaj ren kam bamã me uma ne. Me

kàtàm ja ne me arÿm Djuão kabên man kum kïnh ne ne o Metïndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh ne. Dja gwaj kam ane nhym me arÿm o ngryk ne, ane.

²⁷ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Me ije mar kêt. Mÿj me'õ kabênkôt Djuão kute ngômã me angjênhja me ije mar kêtê, ane.

Nhym kam memã kum,

—Bir be, dja ba badjwÿ me amã arênh kêt ne. Mÿj me'õ kabênkôt ije ar meo iba ja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

Me'õ kra amãnhkrut'ã ujarênh.

²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Be, mÿj ne ga me me'õ krakam ama? Me'õ kra amãnhkrut. Ne kam arÿm kutewa'ÿr tèn kum, “Akmere, akati jakam dja ga gu banhõ pidjôkôkam apê”, ane.

²⁹ Nhym kum, “Kê, kati”, ane. Ne kam tẽ. Arÿm amimaro tẽ:n arÿm amim ngryk ne, ne amim, “Kati. Dja ba pidjôkô'ÿr tẽ”, ane. Ne arÿm 'ÿr tẽ.

³⁰ Nhym kam bãm kutapu'ÿr tèn àpênh'ÿr ano. Nhym kum, “Djünwã, dja ba arÿm akabên kôt 'ÿr tẽ”, ane. Ne kam atekam arek nhÿn 'ÿr tẽm kêt. Be, tãm ne ja. ³¹ Ba me amã arẽ. Nhÿnh ja ne bãm kabên man kôt amijo tẽ? Nãm ã Jeju me rÿnhmã ane.

Kutewa kute bãmã, “Kati”, anhÿr ne kam kute amimarja ne Jeju kute me axwe'ã akre. Kute mrãmri ne me axwe pyræk. Nãm arÿm amima. Amiman kam arÿm Metïndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx. Nhym be, kutapu kute bãmã 'êx ne Jeju kute me rÿnh'ã akre. Kute mrãmri ne me rÿnh pyræk. Me kute Metïndjwÿnh kôt kabên djir kajgon kam kute kabên mar kêt ne. Nãm Jeju me rÿnh kukij ne memã kum,

—Nhÿnhja ne bãm kabên man kôt amijo tẽ?

Nhym me kum, “Kutewaja”, ane.

Nhym memã kum,

—Ba me amã arẽ ga me ama. Djãm me arÿnhja dja ga me akumrêx kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kôt dja nhym me ajo ba? Kati. Pykakam me bënjadjwÿr bajtemmã pi'òk kaprïo atom djwÿnhmẽ me nire kuprÿmẽ, me aje memã axwe jarênhja dja me kàjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh kôt dja nhym arÿm ar meo ba. Ga me kam arÿm wãnh dja. ³² Mÿkam? Bir, Djuão ne me awÿr bôx. Kute katàt me amã pry jakre kadjy me awÿr bôx. Kôt ga me Metïndjwÿnhmã amex kadjy me awÿr bôx. Ga me kam amim Djuão mar kêt. Nhym be, pykakam me bënjadjwÿr bajtemmã pi'òk kaprïo atom djwÿnhmẽ me nire kuprÿmẽ ne me tu amim Djuão markumrêx. Ga me kam arÿm me omÿ. Ne te me omÿ. Me ga ne ga me wãnh ajaxwemã anhirer ne amim mar kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju me rÿnhmã ane.

³³ Ne kam ajte memã atemã mÿjja'ã ujarênh jakreo tèn memã kum,

—Ë, jadjwÿ dja ga me ama. Me'õ ne pur rax ne kudjin kam kam amim pidjô kumex ne kadjy bu'ã kênô kôkayr kum o ipôk ne. Ne kam pidjô janênh djãmã kren ipêx. Ne pidjô pumÿnh djwÿnh ku'ê djà'ã par prêkti nhipêx. Ne kam me kwÿmã kum,

—Gora me imã o djuw mex. Gora gê abatàn ne ô ga amim kwÿo atom ne imã mÿm kwÿo atom. Nãm ã me rÿnhmã ane. Mebê idjaer'ã ne Jeju pidjô jakren me rÿnh'ã pidjô djuw mex djwÿnh jakren Metïndjwÿnh'ã ò pidjôkô djwÿnh jakren kam arek memã 'ã ujarênhho djan memã kum,

—Õ pidjôkô djwÿnh ã memã anen kam atemã pyka 'ômã tẽ. Ne kam kam wãnh ar ba.

³⁴ Nhym arÿm pidjôja tuk ne kumex. Nhym kam ò pidjôkô djwÿnhja arÿm 'ã mytyrwÿ jakren kam 'ÿr ò àpênh kwÿo jano. Ar kute memã arênh nhym me kute kum pidjô kwÿo atom ne kute arkôt anor kadjy ne 'ÿr ar ano. ³⁵ Nhym kam ar 'ÿr tèn bôx nhym kam me kute pidjô djuw mexja ate ar 'ôja kaprêprê:k ne ar'ôn timer ar 'õ kênô titik. ³⁶ Nhym kam ajte memã ò àpênh krãpti jano nhym me ajte ã aro ane. ³⁷ Nhym kam tekrekam me'ÿr kra jano. Nãm amim, “Godja ikra me'ÿr bôx nhym me arÿm mar jabej”, ane. Ne arÿm me'ÿr kra jano nhym me'ÿr bôx.

³⁸ Nhyim o djuw mex djwÿnh arÿm kra pumÿn abenmã kum, “Be, kra ne wã. Gwaj on kubĩ. Tãmja dja bãm kum mÿjja kunĩ ngã, ò nèkrêx kunĩ kanga. Gwaj on tãmja bĩn kam amim ò nèkrêx, ò mÿjja, ò pidjôja kunĩo aminhõ”, ane. ³⁹ Ne kam arÿm o tÿm. O tÿm ne pidjôkô kurÿm bõm kumên arÿm kubĩ. Tãm ne ja, ane. Me rÿnh'a ne Jeju pidjô pumÿnh djwÿnh jakre. Me kute mrãmri ne me rÿnh pyrãk. Ne kam ajte memã kum,

⁴⁰ —Mÿj gêdja ò pidjôkô djwÿnhja bõx ne ajmã pidjô pumÿnh djwÿnh on? Nãm Jeju ã me rÿnhmã ane.

⁴¹ Nhyim me kum,

—Bir, dja prĩne me axwejao ajkên me imex ne kam ò pidjôkôja atemã me ja'omã kungã nhyim me arÿm pidjô tukkam arÿm kum pidjô nhõrkumrêx, ane.

⁴² Nhyim kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabên jarên memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwÿnh kabên jarên memã kum,

“E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwÿnhja kute kikremã armã te omÿn kam bõm kumê.

Kên ja ne arÿm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

Bênjadjwÿr djwÿnh ta ne ã kêno ane gu me omÿ nhyim kam gu bamã mexkumrêx.”

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Djãm me aje omÿnh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rÿnhmã ane. Nãm amijã kên jakre. Ne me rÿnh'a kikreo ãm djwÿnh jakre. Me rÿnh kute mrãmri ne kikreo ãm djwÿnh pyrãk ne arÿm Jeju kanga. Me rÿnh kute kanga'ã ne Jeju me rÿnhmã ja jarê.

⁴³ Ne kam ajte memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Metĩndjwÿnh bit kute amim me apytàr ne ar me ajo bamã. Nhyim be, kati. Dja me akangan me apãnh amim me bajtem pytàn meo ba. Nhyim me kam arÿm kute pidjô djô mex pyrãk ne imã mexkumrêx ne axwe kêt. Nãm Jeju ã me rÿnhmã ane. ⁴⁴ Ne kam ajte memã kum,

—Ë, kên ja gêdja ga me ajô 'ã tÿm ne prĩne 'ã amikrakrak ne. Nhyim be, ta gêdja me ajô nhiby tÿm ne prĩne angãn prĩne pyka mẽ ajo amrà, ane.

⁴⁵ Jeju memã ja jarê. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bênjadjwÿrmê mebê pardjêumã ja jarê nhyim me arÿm kuman amim,

—Be, me bajã ne pidjôo djuw mex djwÿnhmê kikreo ãm djwÿnh jakren me bamã 'ã ajarê, ane. ⁴⁶ Ne kam me bit kute o tÿmmã te 'ã amijakre. Me krãptĩ ne me Jeju'ã amim,

—Be, Metĩndjwÿnh kukwakam memã 'ã ujarênh ba, ane. Nhyim kam me me umaje te 'ã amijakre.

22

Bênjadjwÿr rax kute abenã ar mênh.

Ruk 14.16

¹ Nhyim kam Jeju ajte apÿnh kukràdjã djari'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarên memã kum,

² —Kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã dja ba bênjadjwÿr rax'ò jakren 'ã ajarê gar ama. Be, bênjadjwÿr rax arÿm kute kra'ã prõ mênhmã. Amrêbê ne kadjy memã arê. ³ Ne kam arÿm kute amrêbê memã arênhja'ÿr ò àpênh ar ano. Kute abenã ar mênh djà'ÿr me 'wÿr kadjy ar ano. Nhyim ar me'ÿr bõx ne memã arê. Nhyim me arÿm arkum,

—Kati, 'ÿr ar imõr prãm kêt, ane. Nhyim kam ar akubyn bênjadjwÿr'ÿr bõx ne arÿm kum arê.

⁴ Nhyim kam ò àpênh 'òdjwÿ arkum,

—Dja gar amrêbê ije memã arênhjamã ikabên jarên memã kum, “Ë, arÿm ne ba me akadjy inhõ jadjuw nhyim kumex. Inhõ mrytimê abatàn nyre twÿmtijamê ne me arÿm kupa. Arÿm ne ba mÿjja kunĩo mex. Dja ga me amrê abenã ar mênh djà'ÿr mō”, ane. Dja gar ã memã ane. Nãm ã bênjadjwÿr arkum ane. Nhyim ar arÿm me'ÿr tèn kôt memã arê.

⁵ Nhyim me ate krã. Me kwÿ ja ne me ò purmã mō nhyim me kwÿ ja ò nêkrêx'ÿr mō. ⁶ Nhyim me kwÿ ja ne me arÿm aro rôrôk ne aro ajkên arÿm ar kupa. ⁷ Nhyim kam bënjadwÿr rax arÿm arênh man arÿm ngryk ne. Ne kam arÿm ò krãkamngônkh krãptĩmã 'ã karôn me'ÿr me ano. Nhyim me arÿm kabênkôt me'ÿr mōn arÿm me'ÿr bōx. Me'ÿr bōx ne arÿm me kupan mebê krĩraxmã adjã nhyim arÿm xêr.

⁸ Nhyim kam ajte bënjadwÿrja ò àpênkh arkum,

—Ije abenã ar mênkh kadjy ne ba arÿm prĩne mÿjjao mex nhyim nō. Nhyim be, ije memã arênhja ne me kadjy mex kêt. ⁹ Jakam dja gar apÿnh pry bikjêr djãri kôt tẽn ar aje me omũnh kunĩ memã akrã gê me amrê mō gwaj baro'ã banhō kwÿ krê gwaj bakĩnh kati, ane. ¹⁰ Kam, ò àpênkh ar arÿm apÿnh pry djãri kôt tẽn arÿm kute me omũnh kunĩo atomo tẽn. Me mex nàr me punu kunĩo atomo tẽn meo bōx. Nhyim me kam prĩne abenã ar mênkh djãkam kikkre kre jaê.

¹¹ Nhyim kam arÿm bënjadwÿr rax wadjàn me omũnh tẽn. Nhyim wãnh me'ò dja. Kute abenã me rênkh'ÿr me ngjêx kadjy me ò kubêkã jadjãr kêt ne dja. ¹² Nhyim arÿm omũn kum,

—Akmere, nã gãm abenã me rênkh'ÿr me ngjêx kadjy me ò kubêkã jadjãr kêt ne wadjã. Mÿj ne ga nẽn wadjã? ane. Nhyim arÿm te kute aminêje kum kabên'ò jarênhmã.

¹³ Nhyim kam bënjadwÿr rax ò àpênhmã kum,

—Dja gar inÿx 'ãpren te 'ãpren amũ o tẽn bōm amê. Wãnh ne me akamãt kô tykkam amim ngryk ne mÿro kumex ne tokry djãje amijanênh kumex. Me ikô'ã dja gar amê, ane. Nhyim me ã me'òo ane. Tãm ne ja.

¹⁴ Be, Metĩndwÿnh ne amiwÿr me krãptĩ 'uw. Nhyim be, kute mekam me ngrêrebit amijo me utãr. Nãm Jeju ã memã ane.

Me kute Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõr.

Mak 12.13; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹⁵ Nhyim kam mebê pardjêu arÿm mã tẽn Jejuo aben ma. Nãm me abenmã kum,

—Mÿj gêdja gwaj Jejumã arê nhyim arÿm gwaj bamã bënjadwÿr'ã kabên punu'ò jarê? Dja bënjadwÿr'ã kabên punu jabej nhyim me arÿm kum axwe jarê, ane. ¹⁶ Nãm me aben man kam arÿm 'ÿr ò me ja kwÿ jano. Erodji nhõ me ja kwÿ ne me adjwÿnhdjwÿ 'ÿr me ano. Nhyim me 'ÿr bōx ne kum,

—Ujarênh djwÿnh, bar arÿm ama. Ga ne ga akabên katãtkumrêx ne Metĩndwÿnh kabên kôt me kute amijo ba'ã memã adjujarênh katãtkumrêx. Amã me rũnh puma kêt. Me rũnhmê me kajgomê ne ga memã akabêno aben pyrãk. ¹⁷ Ba me akukja ga me imã arê. Me rũnh kunĩ nhõ bënjadwÿr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metĩndwÿnh kukràdjã kôt ne gu me baje bënjadwÿr Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõrmã? Nàr kon? Goja on me imã arê, ane.

¹⁸ Nhyim Jeju arÿm me axwe kôt tu me kuman memã kum,

—Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metĩndwÿnh mar mexo aba. Nok ba ren me amã, “Metĩndwÿnh kabên kupa'ã ne me kum òro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrêx. Ga, kute bënjadwÿr raxbê Xedjabê pi'òk kaprĩ nê prãmja pumũ”, ane. Ga me ren memã anen ren arÿm memã ikurêtuw. Nã gãm me ajêx ne aje Metĩndwÿnh mar. ¹⁹ Amrê imã pi'òk kaprĩo tẽn, me aje kum òrja o tẽn ba me amã omũ, ane. Nhyim me arÿm 'ÿr ngônphonho pi'òk kaprĩ pydjio tẽn kum kungã. ²⁰ Nhyim memã kum,

—Mÿj me'ò ne 'ã karõja? Ne mÿj me'ò ne 'ã idji jêtja?

²¹ Nhyim me kum,

—E kum be Xedja karõ, ane.

Nhyim memã kum,

—Bir be, ò pi'òk kaprĩ. Dja ga me kum angã. Nhyim be, Metĩndwÿnh nhõ mÿjjabit dja ga me Metĩndwÿnhmã angã. Nãm Jeju ã memã ane nhyim me arÿm kabên ma.

²² Ne arÿm te kute mÿjja'ò jarênhmã kam no tyn dja. Ne kam arÿm kum kàx ne mã tẽn.

Me tyk akubyn tîn mÿr jabej me Jejumã kabên.

Mak 12.18; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

²³ Nhyam kam myt tãmkam mebê xadjudjêu kwÿ 'ÿr bôx. Mebê xadjudjêu ne me arîk memã kum,

—Be, me tyk akubyn tîn prãm kêtkumrêx, anhÿr ar o ba. Nãm me 'ÿr bôx ne kukij ne kum,

²⁴ —Ujarênh djwÿnh, me bakukãmãre Môjdjê ne amrêbê: me bamã, “Godja me'ô prô'ÿr môn kra kêt rã'ã tyk jabej mÿj dja me nê?

Bir, dja kamymê ar aben djàkam ikwãja'ô 'ÿr mō. Ne kum kra djin kukrij nhyam abatãnh ne.

Me kute 'ã abenmã kum, ‘Be, kamy tyk kra ne wã’, anhÿr ne kute kamy tyk mar tÿx rã'ã kadjy.”

Nãm ã me bakukãmãre Môjdjê me bamã ane, ane. Mebê xadjudjêu ne me ã Jejumã ane.

²⁵ Ne kôt arîk kum,

—Be, ar my aben djàkam ikwãbê 7. Ne kam kutewa prô'ÿr mō. Ne kam kra kêt rã'ã ty. Nhyam prôja arÿm 'uwtĩ. Nhyam kam atãri kamyreja 'ÿr mō. Ne kam ã ane, kra kêt rã'ã ty.

²⁶ Nhyam aben totokmã Ar kubê 7 kunĩ kudjwa ã anen 'ÿr ban kra kêt rã'ã ty. ²⁷ Nhyam kam ar prôjadwÿ arÿm ar o ino ren ty. Ja ne ba me kuman amã arê. ²⁸ Ar kubê 7 ne ar aben totokmã kamy prô'ÿr ba. Godja we ar kunĩ akubyn tîn ne àbir jabej we àbirkam nhÿnh kamyja dja ajte 'ÿr mō? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tîn kêt jarênh mÿr jabej ne me ã Jejumã ane. Me kute o àpanh nhyam binhikrênh kadjy nàrànm ne mebê xadjudjêu ã kum ane.

²⁹ Nhyam Jeju arÿm memã kum,

—Me aje Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'òk no'òk mar kêt ne me aje Metĩndjwÿnh tÿ:xkumrêx mar kêt. Nã gãm me arîk Metĩndjwÿnh kupa'ã memã 'ã adjujarênh aba.

³⁰ Be, me tyk ne akubyn tĩnkam djãm me ajte abenwÿr ba? Kati, akubyn me tĩnkam dja me abenwÿr ba prãm kêtkumrêx. Kam dja me kute Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh pyrãk. ³¹ Be, mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrêx. Amrêbê: Metĩndjwÿnh kute me bakukãmãremã kabên jarênh. Me tyk akubyn tîn'ã kute kabên jarênh nhyam me kute 'ã pi'òk no'òk djãm me aje amim arênh kêt? ³² Nãm me bakukãmãremã kum, “Ìbê Abraãmê Idjakmê Djako ar ô Metĩndjwÿnh”, ane.

Bir be, ar tyk tũmja Metĩndjwÿnhmã tîn ne ar ba nĩj pumũ. Djãm Metĩndjwÿnhbê me tyk nhõ Metĩndjwÿnh? Kati. Metĩndjwÿnh ne me tîn nhõ Metĩndjwÿnh. Me tyk kunĩ ne me kum tîn. Kam ne ba me amã,

—Metĩndjwÿnh ne kubê me tîn nhõ Metĩndjwÿnh. Nãm Jeju ã mebê xadjudjêumã ane.

³³ Nhyam me krãptĩ: kuman te kute mÿjja'ô jarênhmã kam no tyn kumex.

Me kute kukràdjã jabej Jeju kukjêr.

Mak 12.28; Ruk 10.25

³⁴ Jeju mebê xadjudjêumã ane nhyam me amijã maje arÿm anhikrê. Amijã maje anhikrê nhyam mebê pardjêu arÿm arênh man arÿm akuprô. ³⁵ Me'òbê ne Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh. Tãm ne Jeju'ÿr bôx ne kute amak mex jabej kabimã. Kute Môjdjê kukràdjã jabej kukjêrmã. Jeju kute kukràdjã kupa'ã arênh kadjy nàrànm ne kum kabên ne kum,

³⁶ —Ujarênh djwÿnh, Môjdjê kute Metĩndjwÿnh kukwakam kabên kukràdjã jarênh, kute kam me kute katàt amijo ba'ã memã karôja nhÿnh kabênja ne mexo kute kunĩ jakrenh? ane.

³⁷ Nhyam Jeju kum,

—Be, nãm memã kum,

“Me anhõ Bẽnjadwÿr djwÿnh, me Atĩndjwÿnh dja ga me amã kĩnh, amã abêo katàt me kunĩ, mÿjja kunĩ jakre.

Djãm ajakwaobit amã Metĩndjwÿnh jabêmã? Kati. Ajamak, akadjwÿnhbê, akukràdjã kunõ dja ga me amã abê:”, ane.

³⁸ Be, tãm ne ja. Metĩndjwÿnh kabên mexo kute kabên kunĩ jakrenh ne ja. ³⁹ Ne kam atãri Môjdjê ajte 'ô kute urãk memã arênh memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyræk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

⁴⁰ Be, ba arým amã Môjdjê kabên kukràdjà ja jarên ajte amã ja jarê. Dja ga amê kabên ja man kôt ar amijo aba jabej ne mrãmri tu arým Metĩndjwýnh kabên kukràdjà kuníkôt ar amijo aba mexkumrêx. Môjdjê kute Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênhjamê kukwakam memã 'ã ujarênh djwýnh 'ôdjwý kute kabên jarênhjamê ne ga arým kuníkôt ar amijo aba mexkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

Kritubê mýj me'ô tãmdjwý jabej me kute kukjêr.

Mak 12.35; Ruk 20.41

⁴¹ Mebê pardjêu kute abeno bikprõnhri Jeju amijabej me kukij ne memã kum,

⁴² —Mýj ne ga me Kritukam ama? ane. Metĩndjwýnh ne arým mebê idjaer kadjy Jeju'ã Běnjadjwýrbê kumkati mẽ. Kumã ne me Kritu jarê. Nãm Jeju amijã memã kum, —Mýj ne ga me Kritukam ama? Mýj me'ô tãmdjwýbê ne Kritu? ane.

Nhym me kum,

—Me bakukãmãre Dawi tãmdjwý. Běnjadjwýr raxbê Dawi tãmdjwý, ane.

⁴³⁻⁴⁴ Nhym kam Jeju ta kubê Běnjadjwýr Kritu'ã memã kum,

—Ne kam ajte kubê Dawi nhõ Běnjadjwýr. Mýj ne arým kubê Dawi tãmdjwýnh ajte ô Běnjadjwýr kadjy nê? ane. Ne kam Jeju memã me bakukãmãre Dawi kabên jarên memã kum,

—Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã ujarênhja pumũ. Metĩndjwýnh Karõ kukwakam kute memã Kritu'ã ujarênhja pumũ. Nãm memã kum,

“Inhõ Běnjadjwýrmã ne Běnjadjwýr djwýnh kabên ne kum, ‘Amrê idjubòk'ãnh nhỹ, Aběnjadjwýr raxkam idjubòk'ãnh nhỹ.

Ikam ama ba amrê awýr akurê djwýnhõ mõ ga me kwýo apardjan me kwý nhimex.’

Nãm ã Metĩndjwýnh inhõ Běnjadjwýrmã ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Aběnjadjwýr rax”, anhýrja pumũ. ⁴⁵ Mýkam ne me Dawi tãmdjwý kajgo jarê? Djã nãm o tãmdjwý kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ô Běnjadjwýr rax. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane. ⁴⁶ Nhym me'ô te kute kutã kabên'ô jarênhmã te amijo ane. Kabên mex pymaje me kute ajte mýjja 'ô jabej kukjêr kêtumrêx.

23

Watĩrebê 7'ã ujarênh.

Mak 12.38; Ruk 11.46

¹ Nhym kam Jeju me krãptĩ:mê kôt ba djwýnhmã kum,

² —Be, Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmê mebê pardjêumê ne me Môjdjê pãnh ar amã Metĩndjwýnh kukràdjà jarênhõ krĩ. ³ Kam dja me Metĩndjwýnh kabên kôt ar amã kabên jarê gar prĩne me kabên kunĩ man kôt ar amijo aba. Nhym be, me ta ne me arĩk ar ba. Nãm me ajkwakambit ar amã Metĩndjwýnh kabên jarên kam ta kute amikabên mar ne kôt kute ar amijo ba kêt ne arĩk ar ba. Kwãrĩk wãnh mekôt ar amijo aba kêt. ⁴ Nãm me ajte kabên kajgoobit ar memã we Metĩndjwýnh kabên jarênhõ ba. Djãm Metĩndjwýnh kabên? Kati, me ta kabêno ne me ar me anoro ba. Ne kam kôt kute amijo ba kêt ne. Nhym me te amijo anen kam, “Je mýj dja ba me nê”? ane. Me kute ã meo anhýrkam ne kute mrãmri ne me kute me kadjybit jênh rũnhõ atom ne me mut'ã anhõr ne kam kute memã tur kêtumrêx ja pyræk. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte arkum,

⁵ —Me kute memã amibên nhym me kute memã mex jarênh kadjy ne me amijo ba. Môjdjê kukràdjà'ã pi'òk no'òk kwý ne me 'ã ikõn amikrãmê amipamã aktã 'ãpre. Ne 'ã ikõ poti:reo ane. Mýj kadjy? Bir, me kute memã amibên kadjy. Dja we me me omũn memã mex jarê. Ja kadjy ne me 'ã ikõ poti:reo anen amikrãmê amipamã aktã 'ãpre. Ne kam ajte 'ã kubêkà jabu djã ã abjêo ane. Mýj kadjy? Bir, me kute memã amibên kadjy. Dja we me me omũn memã mex jarê. Ja kadjy ne me 'ã kubêkà jabu djã jabjên 'ã ar ba. ⁶ Me krãptĩ nhikõ'ã me ô kwý krẽnkam ne me me rũnh krĩ djãkam krĩ prãmumrêx. Kute memã

amibên kadjy me rûnh krî djâkam krî prâmkumrêx. Ne mebê idjaer bikprônň djâkam ne me memã wan krî prâmkumrêx. ⁷ Ne ajte me krãptî bikarêr nhipôkri, mekadu nhipôkri kute memã amibên nhym me kute memã rûnh jarênh ne kute memã kum, “Ujarênh djwýnh, djãm ga? djãm ga?” anhýrja. Ja ne me kum kînhkumrêx.

⁸ Nhym be, ar ga me kute ar amã, “Ujarênh djwýnh”, anhýrmã djãm ar amã ja kînhmã? Kati. Mýkam? Bir, atemã ar anhõ ujarênh djwýnh pydjii. Kam dja gar abeno akamybit. ⁹ Ne kam djãm ar aje pykakam me'õ raxmã, “Djünwã”, anhýrmã? Kati. Mýkam? Bir, ar Abãm pydji. Kàjkwakam ar Abãm djwýnh pydjii. ¹⁰ Djãm me kute ar amã, “Bênjadwýr”, anhýrmã? Djãm ar amã ja kînhmã? Kati. Mýkam? Bir, ar anhõ Bênjadwýr pydjii. Metîndjwýnh ne arým 'ã me õ Bênjadwýrbê kumkati mẽ. Kubê ne Kritu.

¹¹ Ar ajõ abenkam araxo kutewa prãm jabej gêdja amijo kajgon tu ar amã àpênh ar ba. ¹² Mýkam? Bir, me kute amijo rûnh prãmja gêdja ï kajgo mex ne. Nhym be, me kute amijo kajgo mex ne akrãnmã kute amijo baja gêdja Metîndjwýnh arým pãnh meo rûnh ne. Nãm ã Jeju arkum ane. Ne kam Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ mebê pardjêumã kum,

¹³ —Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ me abê pardjêumẽ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watîre. Dja ga me ï me biknor tokry djâkam tu amõrkumrêx. Mýkam? Bir, me aje mebê adjãptãrkam. Me bit kute kàjkwakam Bênjadwýr djwýnh kôt ãm ne kôt ar amijo ba prãm ga me kupa'ã memã arê. Ne Bênjadwýr djwýnh nêje aje memã atemã kukràdjã jarênho aban arým o mebê utã. Ga me kam ga Metîndjwýnh mar kêt ne ajte me jadjwýbê aptã.

¹⁴ Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ me abê pardjêumẽ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watî:re, dja ga me ï me biknor tokry djâkam tu amõrkumrêx. Mýkam? Nã gãm me me 'uwtî krão apan mebê mýjja kunõ akî ne kam ajajkwaobit Metîndjwýnhmã akabên rûnh ne, ne kum akabên 'ijabjêo aku'ê. Bir, nã gãm me ajêx ne amijo amex ne kum akabêno aku'ê. Be kati, me ajaxwekumrêx. Kam gêdja Metîndjwýnh me kurãm me amã pãnh rax jarênh prîne me kurãm me ajo ajkê.

¹⁵ Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ me abê pardjêumẽ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watî:re. Dja ga me ï me biknor tokry djâkam tu amõrkumrêx. Mýkam? Bir ga, me aje arík memã kum, “Ba me Metîndjwýnh'ýr meo akêx gê me amim maro ba”, anhýrja pumũ. Djãm mrãmri ne ga me akabên? Kati, me aje amiwýr me'õ pydjio akêx kadjy ngômẽ pykakôt aba 'ijabjê:. Nhym arým me awýr amijo akêx ga me kam arým amikôt axwe 'ã mênň mex ne. Amikôt axwe 'ã mênň mex nhym arým axweo me ajakrenň mex ne. Nhym arým me akôt biknor prâmkumrêx. Djãm Metîndjwýnh'ýr ne ga me meo akêx nhym me amim kuma got? Kati. Nãm ã Jeju Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ mebê pardjêumã ane.

¹⁶ Ne kam ajte memã kum,

—Ý, watî:re. Dja ga me ï me biknor tokry djâkam tu amõrkumrêx. Me aje mrãmri ne me no rã kute arík meo ba pyrãk. Mýkam? Bir, me aje arík memã Môjdjê kukràdjã jarênh punukam. Nãm ã Jeju memã ane. Bir, Môjdjê kukràdjã kôt ne mebê idjaer memã amikabên jarênh ajte memã kum,

—Nã bãm amã ikabên pydjii arê, anen ajte kôt memã Metîndjwýnh nhõ mýjja jarê. Mýj kadjy ne kôt memã Metîndjwýnh nhõ mýjja jarê? Bir, kute kabên maro ãnja kute mar pydji kadjy ne me Metîndjwýnh nhõ mýjja jarê. Gêdja amikabên jarênhja 'êx ne kam Metîndjwýnh nhõ mýjja jarênh kam arým o Metîndjwýnhmã amikurêtuw. Amikurêtuw nhym Metîndjwýnh arým kute maro ãnjao ngrykmã. Nãm me ã Môjdjê kukràdjã kôt memã amikabên jarênho ane. Nãm Jeju Môjdjê kukràdjã jarênh djwýnh arkum,

—Me aje mrãmri ne me no rã kute arík meo ba pyrãk. Mýkam? Bir, me aje arík memã Môjdjê kukràdjã jarênh punukam. Nã gãm me memã kum, “Dja ga me memã amikabên jarênh memã kum, ‘Nã bãm amã ikabên pydjii arê. Ë, Metîndjwýnh nhõ kikretija ma’, ane. Gêdja ga me memã ajêx prãm jabej ne Metîndjwýnh nhõ kikretibit jarê ne kam o

amikurê'uk kêt. Dja Metĩndjwỳnh me'õ kute akabẽn maro ãmjao ngryk kêt ne me ajo bikẽn kêt.

Nhym be, dja ga me memã amikabẽn jarẽn memã kum, 'Nã bãm amã ikabẽn pydjın arẽ. Ë, Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam kẽn karỳrja ma', ane. Aje kẽn karỳr jarẽnhkam dja ga akabẽnkumrẽx. Aje memã amikabẽn jarẽn kõt dja ga amijo anhỳrkumrẽx. Dja ga memã ajêx ne kam kẽn karỳr jarẽn arỳm o Metĩndjwỳnhmã amikurêtuw" ane. Me abê Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnh ne ga me arĩk ã memã kukràdjà jarẽn punuo ane. ¹⁷ Me no rã ne me kute amikukãm rĩt kêt. Kam me kute amipry mar kêt. Me aje me uràk ne amijo ajêx ne memã, "Ba ne ba ije Metĩndjwỳnh mar mex", anhỳr ar o aba. Nhym be, kati. Me aje mar kêt ne te memã Metĩndjwỳnh'ã adjujarẽn ar aba nhym me adjwỳnhdjwỳ kute mar kêt. Be, me amãbit ne kẽn karỳr kute mexo kikreti jakrenh. Djãm mrãmri? Kati. Kikreti ne kute mexo kẽn karỳr jakrenh. Kikreti kukwakambit ne kẽn karỳr mex. Metĩndjwỳnhmã mex. Nãm Jeju ã Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhmã ane.

¹⁸ Ne ajte memã kum,

—Ga me arĩk memã kum, "Dja ga me memã amikabẽn jarẽn memã kum, 'Nã bãm amã ikabẽn pydjın arẽ. Ë, Metĩndjwỳnh nhõ ngõnho kija ma', ane. Gêdja ga me amã memã ajêx prãm jabej ne Metĩndjwỳnh nhõ ngõnho kibit jarẽ ne kam o amikurê'uk kêt. Dja Metĩndjwỳnh me'õ kute akabẽn maro ãmjao ngryk kêt ne me ajo bikẽn kêt.

Nhym be, dja ga me memã amikabẽn jarẽn memã kum, 'Nã bãm amã ikabẽn pydjın arẽ. Ë, Metĩndjwỳnh nhõ ngõnho kikam mry nõrja ma', ane. Aje mry nõr jarẽnhkam dja ga akabẽnkumrẽx. Aje memã amikabẽn jarẽn kõt dja ga amijo anhỳrkumrẽx. Dja ga memã ajêx ne kam mry nõr jarẽn arỳm o Metĩndjwỳnhmã amikurêtuw", ane. Me abê Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnh ne ga me arĩk ã memã kukràdjà jarẽn punuo ane. ¹⁹ Me aje me no rã pyràk. Djãm mrãmri mry kute mexo Metĩndjwỳnh nhõ ki jakrenh? Kati. Õ ki ne kute mexo mry jakrenh. Õ kikam me kute mry jadjwỳrkambit ne kum mex, Metĩndjwỳnhmã mex. Nãm Jeju ã memã ane.

²⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Kam, me kute memã amikabẽn jarẽn ne kõt ajte kute Metĩndjwỳnh nhõ ki jarẽnhkam djãm kute õ kibit jarẽn? Kati. Nãm me kute õ ki jarẽn ne ajte kute kam mỳjja kunĩ ikwãdjwỳ jarẽn. ²¹ Ne ajtekam me kute memã amikabẽn jarẽn ne kõt ajte kute Metĩndjwỳnh nhõ kikreti jarẽnhkam djãm kute kikretibit jarẽn? Kati. Nãm me kute kikreti jarẽn ne ajte kute Metĩndjwỳnh kam ÿr jarẽn. ²² Ne ajtekam, me kute memã amikabẽn jarẽn ne kõt ajte kute kàjkwa jarẽn. Djãm kute kàjkwabit jarẽn? Kati. Nãm kute kàjkwa jarẽn ne ajte kute Metĩndjwỳnh nhõ krĩ djà rax jarẽn ne ajte kute 'ã krĩ djwỳnhbê Metĩndjwỳnh jarẽn. Kam, dja me memã kabẽn pỳnh ne arẽn kõt amijo anhỳrkumrẽx. Nãm ã Jeju memã ane.

²³ Ne kam ajte memã kum,

—Be, me abê Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ me abê pardjêumẽ ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwỳnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djàkam tu amõrkumrẽx. Mỳkam? Bir, me aje Metĩndjwỳnhmã mỳjja kakritbit nhõr ne kam mỳjjabê kumkatija aje kum õr kêtumrẽxkam. Nã gãm me mỳjja kakrit, õmrõ djành djà, pi'õmẽ õmrõ djành djà 'õdjwỳmẽ Metĩndjwỳnhmã ikjê rên kum kryre ne angã. Ne kam kukràdjà kõt ar amijo aba kêt ne katàt meo aba kêtumrẽx ne amã me kaprĩ kêtumrẽx ne amim Metĩndjwỳnh mar kêt ne. Aje kum kryre ne õrja ne mrãmri tu mexkumrẽx. Mỳkam ne ga me kum mỳjjabê kumkatijadjwỳ kum õr kêt ne? Mỳkam ne ga me amã Metĩndjwỳnh jabẽn katàt meo abaja kêt ne? Ja ne ga me aje marmãn ate mỳjja kakritbit ma.

²⁴ Ba me amã arẽ ga me ama. Dja me anhõ õmrõkam pure'õ tỳm ga me pure ngrire'ã ano tỳ:x ne kaban mũm amẽ. Nhym be, mry jabatànhbê kameru ja ne anhõ õmrõkam dja, ga me ate akrãn tu ro'ã krẽ. Be, mỳj'ã ne ba amã ikabẽn ja jarẽ? Bir, mỳjja kryre ne ga me'ã ano tỳ:x ne ma:ro aba. Nhym be, mỳjja bê kumkati, mỳjja kabẽnkumrẽx ne ga me aje mar kêt. Metĩndjwỳnh kabẽn kute me ajaxwe nêje me akukràja ne ga me aje mar

kêt ne ate akrân ajaxwe rax rã'ã. 'Ã ne ba me amã, “Ga me pure ngrire'ãbit ano tÿx ne kaban mÿm amên tu kameru raxja ômrômê ro'ã krê”, ane. Kam ne ga me aje meo ba djwÿnh no rã pyræk. Nãm Jeju ã memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

²⁵ —Be, me abê Môj djê kukràdjà mar djwÿnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwÿnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djækam tu amörkumrêx. Mÿkam? Bir, nã gãm me aje mrãmri ne me kute ngônhrãmê ngônhr puror nhĩbũmbit põnh ne kre põnh kêt nhym krekam mÿjja kakrãtyk pyræk. Be, nã gãm me ã we katåt amijo abao ane. Nhym kam me me akrãkãbit pumũ nhym kam kute me amex pyræk. Nhym be kati, me akadjwÿnhbê ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwÿnhbê ne me amã me õ nêkrêx prãm ne 'ã angryk ne aje mebê mÿjjao adjãkĩnh'ã aje amim karõ rã'ã. Kam ne ga me akadjwÿnhbê apunu rã'ãja. ²⁶ Me abê pardjêu ne ga me aje me no rã pyræk. Dja ga me akadjwÿnhbê kumrêx wãnh ajaxwemã anhire. Ne kam arÿm mrãmri abu'ã memã amexkumrêx. Ne kam aje mrãmri ne me kute ngônhr puror, kremê ibũm põnh nhym prĩne mex pyræk.

²⁷ Be, me abê Môj djê kukràdjà mar djwÿnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwÿnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djækam amörkumrêx. Mÿkam? Bir, ga me aje mrãmri ne me kute me tykmã kikre krãkà jaka pyræk. Krãkãkambit ne kute memã mexti:re pyræk. Nhym be, kadjwÿnhbê ne mÿjja punu:re. Kadjwÿnhbê me tyk 'imê mÿjja punu kunĩ. ²⁸ Ga me aje uræk. Abu'ã memã ajaxwe kêt pyræk. Nhym be, kati. Metĩndjwÿnh ne me akadjwÿnhbê me aje mÿjja marja kunĩ kute mar. Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwÿnh mar mexo aban aje ajaxwebit mar. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

²⁹ —Be, me abê Môj djê kukràdjà mar djwÿnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwÿnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djækam amörkumrêx. Mÿkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãrekam ne Metĩndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh arÿm ty nhym me amrêbê: me angij. Ga me akamingrãnyre ne ga me me tyk tũmjamã kikren me katåt kute amijo ba tũm nhõ pyka krã kunhêro aba. ³⁰ Ne kam arĩk memã kum, “Ne ba me ren amrêbê: me bakukãmãre, me banhingêt kator nyri ren me ro'ã ikator ne ar iba ne ren me banhingêt kudjwa ã anhÿr kêt kumrêx ne. Ne ren Metĩndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh par kêt kumrêx ne.” Nã gãm me ã memã ane. ³¹ Me aje ã memã anhÿrkam arÿm amikõt amijarê. Me abê me par djwÿnh tãmdjwÿ, Metĩndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh kanê tãmdjwÿ. Arÿm ne ga me amikõt amijarê. ³² Metĩndjwÿnh ne me anhingêt kam ngryk. Aje, me rã'ã ne me anhingêt kõt ã ajaxweo anen ar badjwÿ ar ipa. Ar badjwÿ ar ipa gê Metĩndjwÿnh on me akam ngryk me:x ne. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

³³ —Me akamingrãnyre ne ga me abê kangã, me abê iry. Djãm me ga ne ga me aje abiknorbê amipytãrmã? Kati. Me biknor tokry djãbê me aje amipytãr prãm kêt kumrêx. ³⁴ Kam arÿm ije me awÿr me anormã. Ije me awÿr ikabên jarênh djwÿnh janormã. Ije ajte me awÿr me no mex janormã. Ije ajte me awÿr me kukràdjà mar djwÿnhkumrêx janormã. Dja ga me kam arÿm me kwÿ pa, pĩte'y'ã me kwÿmo iten me kupa. Ne me abikprõnh djækam mry kã punuo me kwÿ kaprêprêk. Ne aje meo abikênh kadjy me abej mõi, apÿnh krĩrax djãri kõt me abej mõi. ³⁵ Me akukãmãremê nã gãm me me katåt kute amijo ba kunĩ paro tẽ. Paro tẽn paro tẽn arek me kamrõ kapĩn o tẽn. Nhym Metĩndjwÿnh arÿm meo ngryk ne kam gormã me ajabatãnhmã pãnh jarê. Me akukãmãre ne me Abeu jaxwe kêtja bĩno kurêtuw ne kam ijukri me ja paro tẽn tãmtã: arek o tẽn ne kam Djakarij, Berakij kute irja'y'r bõx ne kam Metĩndjwÿnh nhõ kikretimê õ ngônho ki kaêxkam* kubĩ.

³⁶ Ë, ba me amã arê. Metĩndjwÿnh ne arÿm meo ngryk ne. Ne kam me akamingrãnymã arÿm pãnh jarê. Me ga dja Metĩndjwÿnh me akukãmãre kute me imex tũmja pãnh me

* 23:35 ipõokri

ajo ajkê. Mrãmri ne ba me amã arënhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane. ³⁷ Ne kam krîraxmã kum,

—Djeruxarê, Djeruxarê, mỳkam ne akra kute Metîndjwỳnh kabën jarënh djwỳnh par prãm ne? Mỳkam ne me kënno me titik ne me kupa, Metîndjwỳnh kute me awỳr me anorja pa? Je nã bãm te ije me ajo ibikprõnh ne ije me ajo atommã. Kute mrãmri ne òkrën'ãnh kute arao noreo bikprõnhja pyræk. Ba ren ã me ajo ane. Nã bãm te ije me ajo anhỳrmã ga me amã ikính kêt. ³⁸ Ë, jakam me amõr djã ja gêdja kukrit mex ne kaprỳn nõ. ³⁹ Ë, ba me amã arê ga me ama. Jakam dja ga me ipumũnh kêt kumrêx ne. Ipumũnh kêt rã'ã: nhym inhõ akati ijo rãm ne jao tẽ ga me abenmã kum, “Ë, ota arỳm Metîndjwỳnh kabënkõt tãmja bõxmã. Me:xkumrêx”, ane. Dja ga me ã abenmã ane ba kam arỳm me awỳr bõx. Nãm ã Jeju memã ane.

24

Akubyn bõx kukãm mỳjja apõx'ã ujarënh.

Mak 13.1; Ruk 21.5; Xim k 4.1; A Xim 3.1

¹ Ne kam Metîndjwỳnh nhõ kikreti kurũm kato. Nhym kõt ba djwỳnh 'ỳr bõx. Ar kute kikretikam apỳnh kum kikre jakre kadjj 'ỳr bõx. ² Ne kam ar arỳm kum akre nhym Jeju arkum,

—Ar mỳjja kunĩ pumũnhõ dja. Ë, ba ar amã katàt arê. Be, dja ã me kurê djwỳnh prĩne kikreti ngrã. Dja me kën aben nhiby ikwã kunĩ nhikõ rê. Nhym kam kën'õ aben nhiby nõr kêt kumrêx, ane.

³ Ne kam ar tẽn kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi nhym arỳm ate nhỹ. Nhym kam kõt ba djwỳnh 'ỳr bõx ne me kãxã kum,

—Dja ga ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê. Nhỹnh amex 'õkam dja me bakurê djwỳnh me bawỳr bõx ne kikreti ngrã? Dja ga akubyn bõx nhym mỳjja kunĩ arỳm pyka kõt amingrà nhym me kunĩ arỳm pykakam ar ba'ã aminhinomã amimê. Mỳj gêdja kukãm apõx? Dja bar omũn kam kõt ò akatimã ikaton ò akati ma.

⁴ Nhym kam Jeju arkum apỳnh mỳjja kukãm apõxmã arkum 'ã ajarën arkum,

—Ar amijã ano tỳx gê me'õ ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metîndjwỳnhbê ar ajo akêx kêt. ⁵ Be, me krãptĩ dja ã aben totokmã me'ỳr bõx ne arỳm amijo 'êx ne amijã imê. Amijã imên arỳm memã kum, “Me anhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati kadjj ne Metîndjwỳnh ijano ba tẽn bõx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arỳm me krãptĩ noo aknon Metîndjwỳnhbê meo akêx.

⁶ Be, kam dja gar me kute abenwỳr prõt man amybỳm me kute abenwỳr prõt jarënh ma. Kwãrik wãnh kam ar atĩn prãm kêt. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arỳm ama. Ja kumrêx gêdja me ã o anhỳro tẽ. Kraxje kute inomã mênh kêt, kute 'ỳr o tẽn rã'ã, ane. ⁷ Nã, apỳnh me ba djãri gêdja me abenwỳr prõt ne aben nhimexo ba. Nhym apỳnh bẽnjadjwỳr rũnh nhõ àpênhja abeno kurê djwỳnh ne aben nhimexo ba. Nhym prãm djwỳ me kwỳ nhimex. Apỳnh pyka djãri gêdja kam pyka terte:t ne. ⁸ Be, me tokry krax ne ja. Ga me nire kra àja pumũ. Adjỳm. Dja kra à:n kam arỳm à ra:x ne. Me adjwỳnhdjwỳ dja me tokry mõi:n kam arỳm tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

⁹ —Dja me tokry: nhym kam me arỳm memã ar akanga. Me kute ar ajo bikënho ba kadjj ar akanga. Nhym me arỳm ar apa. Apỳnh me bajtem ba djã kunĩkõt dja me kum ar akurê. Ikõt ar abikamênhkam dja me kum ar akurê. ¹⁰ Kam dja me krãptĩ ibê amijo akêx. Ne kam me kurê djwỳnhmã aben kangan kum aben kurê. ¹¹ Me krãptĩ dja me ta amijo 'êx ne amijã Metîndjwỳnh kabën jarënh djwỳnh rê. Amijã kurën memã kum, “Metîndjwỳnh kukwakam ne ba ar amã arê”, anhỳro ba. Dja me ã amijo 'êxo anen arỳm me krãptĩ noo aknon Metîndjwỳnhbê meo akêx. ¹² Me krãptĩ kum Metîndjwỳnh kínhja dja me arỳm kum kính apêx. Pyka kunĩkõt me krãptĩ axweo kume:x. Me axweo kumexkam dja me arỳm kum kính apêx.

¹³ Nhym be, dja mỳjja kunĩ kute amingrãnh nhõ akati bõx. Me kunĩ kute aminhinomã amimên nhõ akati bõx. Nhym kam me 'ã ukanga kêt ne kum kính tỳx rã'ãja dja

Metîndjwÿnh arÿm me utà. ¹⁴ Mÿjja kute amingrànĥ kêttri dja me apÿnh pyka kunîkôt memã arê. Bênjadjwÿr djwÿnh'ã ujarênh nyja memã arê. Apÿnh me ba djà kunîkôt me kute ujarênh mar kadjy memã arê. Nhym kam akati arÿm bôx. Me kunî kute aminhinomã amimênh nhô akati arÿm bôx. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

¹⁵ —Be, ar aje ajbir imã, “Dja ga ar imã kikreti ngrànĥ'ã ajarê”, anhÿrja ba ar amã arê gar ama. Dja mÿjja kute amingrànĥ 'ÿr nhym kam arÿm mÿjja punutija dja. Metîndjwÿnh nhô kikretikam dja. Gar arÿm omÿ. Mÿjja punuti djô'ã dja me mÿjja kunîo ajkê ne kungrà. Me bakukãmãre Danijeu ne amrêbê: 'ã ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarê. Danijeu ne arÿm memã mÿjja punuti ja'ã ajarênh 'ã pi'ôk no'ôk. Dja gar pi'ôk no'ôkwã pumÿn kam mÿjja punuti pumÿn kam kôt ama. ¹⁶ Kam gêdja Djeruxarê bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje krànĥ'ÿr prôt ne. ¹⁷ Gêdja me kikre nhimôk po'ã ãm jabej kwãrik wãnh akubyn ÿrkwãkam nèkrêx'ÿr àr ne byr ne o tèm kêt. ¹⁸ Gê purkam me ar ba jabej tu umaje prôt. Kwãrik wãnh me kute kubêkà jamÿnhmã 'ÿr akêx kêt. Dja tu me ãm kamã amÿ prôt.

¹⁹ Ý, watî:re, akati wãkam me tujarômê me kra karà dja me tokry:. Mÿj gêdja me ja mÿjja punutija pymaje prôtja on? ²⁰ Dja gar Metîndjwÿnhmã amijo a'uw gê na raxkam umaje ar aprôt kêtã. Nàr, gê pi'ôk ràràrbê me tyk djà kêt nhô akatikam ar aprôt kêtã.

²¹ Be, dja me kam tokry kumex. Dja gar akubyn amijo tèn mÿjja kunîmo krax djà'ÿr amijo bôx ne ama. Me akukãmãre aben kukãm tokrykôt dja gar maro tẽ. Me tokry tÿm maro tẽ:n amiwÿr me tokry maro bôx. Ga, me tokry kume:xja pumÿ. Be, amrê mÿjja punuti nhô akati bôxkam dja me tokryo katàt me tokry tÿmwã kunî jakre. Ne amrê me'ã akati mörkam me tokry nydjwÿ dja me tokryo mÿjja punuti'ã me tokryja têt kêtumrêx. ²² Metîndjwÿnh ren tokry'ã akati kwÿ ngri kêt nhym me'ô ren tîn kêtumrêx. Be, Metîndjwÿnh kute amijo me utàrja kadjy dja arÿm 'ã akati wã kwÿ ngri.

²³ Godja me'ô 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metîndjwÿnh 'ã me ô Bênjadjwÿrbê kumkati mẽ nhym jakam arÿm memã nhÿ”, anhÿr jabej nàr me'ô ajte 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metîndjwÿnh 'ã me ô Bênjadjwÿrbê kumkati mẽ nhym jakam arÿm memã nhÿ”, anhÿr jabej. Djãm ar aje me ja marmã? Kati. Kwãrik wãnh amim me ja mar kêt. ²⁴ Be, apÿnh me 'êx ne ta kute amijo Kritu, ta kute amijo Bênjadjwÿrbê kumkati dja me apôx. Nhym amÿ me jadjwÿ dja me apôx ne 'êx ne memã kum, “Ba ne ba Metîndjwÿnh kukwakam me amã idjujarênh iba”, anhÿro ba. Dja me me aêrbê mÿjja pumÿnh kêt kwÿ nhipêx, kute me noo biknor nhym me kute me'ã abenmã kum, “Mrãmri ne djãm Metîndjwÿnh kukwakam me kabênkumrêx”, anhÿr kadjy. Godja me me noo biknor ne Metîndjwÿnhbê meo akêx jabej, Metîndjwÿnh kute amrêbê amijo me utàrja kubê meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'êxnhÿ no tÿxo kute me akrenĥ jabej godja kubê me kwÿo akêx ne meo ba jabej. ²⁵ Ba ne ba mÿjja apôx kêttri kukãm ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

²⁶ —Kam godja me'ô ar amã, “Ë, onÿj kapôt kukritkam arÿm bôx ne ar ba”, anhÿr jabej. Djãm 'ÿr ar amörmã? Kati, dja gar tu ate akràn 'ÿr amör kêt. Nàr, godja me'ô ar amã, “Ë, kikre jakam ne apdjun nhÿ”, ane. Djãm ar aje amim me marmã? Kati. Kwãrik wãnh amim me mar kêt. ²⁷ Djãm ibôx ne mebê ibipdjur? Kati. Ga, kàjkwakam na krak ne adjênĥja pumÿ. Na jadjênĥ prôt ne arÿm myt ngîêx djãmã ngîêxja pumÿ. Adjênĥ kute kàjkwa kunî kurwÿja pumÿ. Dja ba ã ibôxo ane. Ije amijo inhÿ dja ba ã ibôxo ane nhym me kunî arÿm ipumÿ. Nãm ã Jeju arkum ane. ²⁸ Nhym kôt ba djwÿnh bôx djà jabej kukij ne kum, —Bênjadjwÿr, nhÿnh jakam dja ga bôx, ane?

Nhym arkum,

—Ga me, nhônĥ ne mry tyk'ã bikprônĥ ne kumex ne kute o amirîtja pumÿ, ane. Dja ã Jeju akubyn bôx kutã mÿjja apôx ne bôx djào amirîto ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

²⁹ —Nhyim me tokryo ku'êwã'ã akati kwỳ apêxkam dja on mỳjja rũnh apôx.
 “Dja myt amijo akamàt kô tyk nhyim mytyrwỳ irã kêt.

Nhyim kanhêti kàjkwa kurũm rôrôk nhyim kàjkwakam apỹnh mỳjja tỳ:x amingrêk ne.”

³⁰ Ba kam ije amijo inhĩ dja ba kàjkwakam amirĩt nhyim me arỳm ipumũ. Nhyim kam pyka kunĩkôt me ba djàkam me kunĩ arỳm mu:w. Ba kam ije amijo inhĩ dja ba arỳm itỳ:x ne prĩne imextire ne ipyma:. Ne kam kàjkwakam kakrãkôt bôx nhyim me kunĩ: arỳm ibôxkôt ipumũ. ³¹ Dja ba ikadjy mrãnh djwỹnh jano nhyim me arỳm ô'i kakôr tỳ:x ne. Kakôr tỳx ne arỳm ije amijo me utãrja kunĩo atom. Dja me kàjkwa krax'ãm môn meo atomo mō. Ne kàjkwa 'ênhôt'ãm môn meo atomo mō. Ne aktã kàjkwa nhirê'ãm môn meo atomo mō. Ne apỹnh pyka kunĩkôt inhō me ja kunĩ: abenwỳr meo atomo môn meo aben pydji. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê. Gora abej ajkam ama.

³² Be, akubyn ibôx djà nhō akatija'ã ne ba ije pidjôbê pigêre jakremã. Gora ije 'ã mỳjja jakreja ma. Ba ar amã arê gar ama. Be, dja pidjô pakà nokà tukam 'ô nhingrã kadjy arỳm ingrã apôx gar kam arỳm amexmã kamnhĩx nhyim kam arỳm amex. ³³ Bir be, gêdja ba ije ar amã mỳjja jarênhja ã apôx mōr ane gar me kam arỳm ijabej rĩt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx djà arỳm 'ỳr. 'Ỳr dja mỳjja apôxja. Amex kutã gêdja pi'ô ingrã. Nhyim be, ibôx kutã gêdja mỳjja pymatija apôx mō.

³⁴ Nà, mrãmri ne ba ar amã kôt arê. Ar anhō pykakam me kamingrãny ja gêdja me tyk par kêtri mỳjja ja kunĩ apôx. Mrãmri ne ba ar amã arê. ³⁵ Ikabên kajgo kêtikumrêx. Gêdja pykamê kàjkwa ĩ apêx nhyim be, ba ikabên gêdja 'ô biknor kêtikumrêx. Mrãmri gêdja ba ije mỳjja jarênh ja kunĩ apôx nhyim me omũ.

Me kute bôx djà nhō myt mar kêt.

Ruk 12.37; Kar 1.6; Tex k 5.2

³⁶ Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibôx djà nhō akati nàr myt djãm me'ô kute mar? Kati, me'ô kute mar kêtikumrêx. Metĩndjwỹnh kadjy mrãnh djwỹnhdjwỳ kute mar kêt. Ibãmbit ne kute mar.

³⁷ Be ga, amrêbê me bakukãmãre Nôwe pykakam ar bari me ate krãn ar baja pumũ. Dja ba ibôx 'ỳr nhyim me ã ane. Ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibôx 'ỳr nhyim me ate krãn ar ba.

³⁸ Amrêbê: ngô kute pykao bikamỳr kêtri ne me bakukãmãre ate krãn ar ô kwỳ krênbit ba ne ar kōmbit ba. Ne abenwỳr babit ar ba. Nãm me me mymã kra jarê ne memã kum,

—Nà, jakam dja ga arỳm tu ikra'ỳr mō, anhỹro ba nhyim me arỳm me'ỳr ba. Nãm me mỳjja jabit kôt amak bēno ba: nhyim kam Nôwe arỳm kà raxmã wadjã. ³⁹ Nãm me amikukãm mỳjja mar kêtikumrêx ne ar ba: nhyim me aêrbê ngô tãm môn me kunĩo môn prĩne meo akno. Ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibôx 'ỳr nhyim me ã anen ate krã nhyim mỳjja arỳm ã meo ane. ⁴⁰ Nhyim me'ô my ar amê kapôtkam tē. Ba ikjê pa 'amỳ nhyim ikjê arek wakrekam dja. ⁴¹ Nhyim me'ô nire ar amê à'uko nhỹ. Ba ikjêbit pa 'amỳn o tē nhyim ikjêja arek wakrekam nhỹ.

⁴² Kam dja gar arek ijabej ajkam ama. Mỳkam? Bir, ar aje akubyn ibôx'ã myt mar kêtka. Ba ibê ar anhō Bẽnjadjwỳr djwỹnh ar aje akubyn ibôx'ã myt mar kêtka. ⁴³ Dja gar ikabên ma. Ba ajte ar amã 'ôdjwỳ jarê gar ama. Ne ren ô kikre djwỹnhja ren me àkĩnhĩ bôx djà man ren kam ren arek kam amako nhỹ. Nhyim ren bôx ne kikre'ã 'yr ne kum àr kêtikumrêx. Badjwỳ dja ba ije me àkĩnhĩ pyrãk ne me ajaêrbê bôx. ⁴⁴ Kam gêdja gar gadjwỳ mã ikam amako nhỹ. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr ibôx ba gêdja ba ajte akubyn bôx. Ar aje nhỹnh myt nhỹr 'ôkam aje ibôx djà mar kêt. Kam gêdja ba tu ar ajaêrbê bôx. Nãm ã Jeju arkum amibôx djà jarênhō ane. Ne kam ajte arkum,

⁴⁵ —Me ô bẽnjadjwỳr ne ô àpênhmã kabên ne kum, “Ga dja ga me àpênh'ã me omũ ne prĩne 'ã meo djuw mex. Ne myt kunĩkôt memã ô kwỳ krên djà ngãn akrànãmã memã ôro aba.” Nãm ã ô àpênhmã me'ã karōo ane. Kute akrànãmã me àpênh'ã me omũnh ne kute 'ã meo djuw mex katãtmã ã kum me'ã karōo ane.

Nhym ò àpênh kum, “Nà, gêdja ba mrãmri ã anen kam me 'ãno dja”, ane. Nhym kam ò bënjadwÿr mã nhĩ'ãm tẽ. Nhym kam ò àpênhja kabênkumrẽx. Nãm katàt ar memã mÿjja nhõro ba, me kanga kêtumrẽx ne ar meo ba.

⁴⁶ Nhym kam bënjadwÿr akubyn bõx ne kam ò àpênhjamã kato. Kute amrêbê kum kabên jarênhja kôt ne mrãmri meo djuw mexkumrẽx nhym kam arÿm kum kato. Kam dja ò àpênhjadwÿ tu amikam kĩnhkumrẽx.

⁴⁷ Ë, ba ar amã kôt arẽ. Bënjadwÿrja dja ò àpênh ja'ã bënjadwÿr mẽ. Kute nêkrêxmẽ mÿjja kunĩ pumũnhmã dja 'ã bënjadwÿr mẽ. Nhym kam ò àpênhja kĩnhkumrẽx ne.

⁴⁸ Nãm ren ò àpênhja axwen ren òkre kadjwÿnhbê ò bënjadwÿrja'ã ren, “Be, nãm nhĩ'ãm bënjadwÿr tẽn arÿm amikrà. Jakam dja ba on tu arĩk ar iba”, ane. ⁴⁹ Ne kam ren ar ò àpênhja titiko ba, me ro'ã àpênhja ren ar me titiko ba. Ren ò kwÿ krênbit ban me bibãnhkôt ren kadjwati kangô* kõmo ba. ⁵⁰ Nhym kam ò bënjadwÿrja aêrbê bõx. Ò àpênhja kute amim ò bënjadwÿrja bõx djàkôt mar kêt. Nhÿnh akati 'òkam bõx djãmã kute mar kêt ne nhÿnh myt nhÿr 'òkam bõx djãmã kute mar kêt kam ne aêrbê bõx. ⁵¹ Nãm bõx ne kam ò àpênh arĩk ar bajakam ngryk ne. Ngryk ne kam o ajkapôn bõm kumẽ. Me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metĩndjwÿnh mar mexjamẽ ro'ã ãm kadjy bõm kumẽ. Wãnh ne me amim ngryk ne tokry djaje amijanên ar àmra ba, ane. Nãm Jeju ã kôt ba djwÿnhmã ane.

25

Me prítirebê 10'ã ujarênh.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bënjadwÿr djwÿnh dja akubyn bõx ne amim me utàn ar meo ba. 'Ã dja ba me prítirebê 10 jakren 'ã ar amã ajarẽ. Be, mjên kumrẽx ne arÿm prõ nhũrkwã'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne arÿm aminhũrkwã'ÿr kute prõo bõxmã. Me kute abenã ar mênhmã ne aminhũrkwã'ÿr kute prõo bõxmã. Nhym nĩjar me prítirebê 10 arkam ama. Ar ro'ã kĩnh kadjy arkam ama. Arkam ama:n kam arÿm kute ar kajpar kadjy arÿm katon ar'ÿr ngõnhpõko mõi. ² Ar prítirebê 5 ne ar no rerekre nhym Ar kubê 5 ne ar no mexkumrẽx. ³ Ar no rerekreja ngõnhpõkkambit kangô mõi ngõnhpõk kangô 'òdjwÿo mõi kêt. ⁴ Nhym be, ar amak mexja ne ar ngõnhpõko mõi ajte ngõnh 'òdjwÿkam ajte kangô 'òdjwÿo mõi. Ar amũ mjênme prõ ar'ÿr ngõnhpõko mõi. ⁵ Nhym mjên ar amikrà nhym prítireja ar arÿm òtdjwan dja:n arÿm nõn kam arÿm ngõr.

⁶ Nhym akamàt kò ipòkri nhym me'ò arÿm ar aêrbê mjên aro aki:j ne arkum, “Ë, arÿm ne prõo bõx. Amrê ar aprõt ne ar kajpa”, ane.

⁷ Nhym kam ar prítire kunĩ krã katon arÿm ngõnhpõko mex. ⁸ Nhym no rerekre arja arÿm amak mex ar jamã kum, “Ar imã ar anhõ kuwy kangô kwÿ ru. Arÿm ar inhõ ngõnhpõk àtyk mõi”, ane.

⁹ Nhym ar arkum, “Kati. Ngrire. Ba ren ar ar amã kangô kwÿ ru nhym ren kangô gwaj banhõ ngõnhpõk'ÿr ren bõx kêt. Ar ngõnhpõk kangô nhõr djwÿnh'ÿr mõi amim kwÿ kõpra”, ane.

¹⁰ Nhym kam ar no rerekre arÿm kõpra djà'ÿr mõi. 'ÿr mõi rãm nhym arÿm mjênme prõ ar bõx. Nhym kam ar prítire, ar ò ngõnhpõk kangõja arÿm mjênme arkôt wadjà. Me kute prõ'ã mênh djàkam kikremã wadjà. Mjênme prõme ro'ã ar ò kwÿ krên kĩnh kadjy ne ar prítire ar kôt kikremã wadjà. Nhym kam me arÿm ar pãnh kikre'ã ijê.

¹¹ Nhym kam ajmã nhym ar prítire no rerekreja bõx. Ar arÿm kuwy kangô kõpra djàkam tẽn kangô kõpran arÿm akubyn bõx. Ne kam mjênme prõ nhõ kikre'ÿr bõx ne kum, “Bënjadwÿr, bënjadwÿr, gop ar imã kikre'ã ta”, ane.

¹² Nhym arkum, “Kati. Ije ar amar kêt. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrẽx.” Nãm ã bënjadwÿr arkum ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

* ^{24:49} Mÿjja me kute o kõi ne kòot bibãnh kunĩja, kadjwati kangõomẽ uba kangõomẽ, mÿjja kangõo kunĩ ne me kum kadjwati kangõo jarẽ.

¹³ Ne kam 'ã ajte arkum,

—Dja ba ije mjênwã bôx pyrâk. Kam dja gar ijabej ajkam ama. Ba ije amijo inhîja ar aje ibôx'ã akati nâr myt mar kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Pi'ôk kapribê tarêtu nhôr'ã ujarênh.

Ruk 19.11

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh dja akubyn bôx ne arÿm amim me utàn ar meo ba. 'Ã dja ba me'õ jakren 'ã ar amã ajarê. Me'õja ne anhÿr bê pyka 'õmã tẽmmã, ne amiwÿr õ àpênh ar ku'uw. Nhyim kam ar bôx nhyim arÿm arkum õ mÿjja ngã. ¹⁵ Apÿnh ar kum àpênh mexkôt ne arkum õ mÿjja ngã. Ar kute kutêp kum kàjmã 'ã kamênhmã ne arkum kungã. Õ àpênh no mexjamã ne pi'ôk kaprî rax ngã. Pi'ôk kapribê tarê tubê 5 ne kum kungã. Ne kam ajte kàjbê no mexjamã pi'ôk kaprîo amãnhkrut ne kungã. Ne kam ajte no rerekre jamã pydjîn kungã. Ne kam arÿm mã pyka 'õmã tẽ. ¹⁶ Nhyim kam kute pi'ôk kapribê 5 byrja arÿm o nèkrêx kumex by. Ne kam pi'ôk kaprî pãnh arÿm memã õro dja. Memã õro dja: nhyim me pãnh kum pi'ôk kaprî rax nhõro dja. Nhyim amÿn arÿm 'ã akre. 'Ã akre:n arÿm 'ã akrebê 5 ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne o 5 ne kuby. ¹⁷ Nhyim kam kute pi'ôk kaprîo amãnhkrut byrja ã o anen o nèkrêx kumex by. Ne kam pi'ôk kaprî pãnh arÿm memã õro dja. Memã õro dja: nhyim me pãnh ajte kum pi'ôk kaprî rax nhõro dja. Nhyim amÿn arÿm 'ã akre. 'Ã akre:n arÿm 'ã akreo pi'ôk kaprîo amãnhkrut ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne kam o amãnhkrut ne kuby. ¹⁸ Nhyim be, kute pi'ôk kaprî pydji byrja ne mã o tẽn kam kum kren tu kam adjã. Nãm kàjmã kum 'ã akre bikamênh kêt.

¹⁹ Nhyim kam ajmã:kam ar àpênh nhõ bẽnjadjwÿrja bôx ne amiwÿr ar ku'uw nhyim ar 'ÿr bôx. Kute akubyn õ pi'ôk kaprî jamÿnh ne 'ã akre kady amiwÿr aro bôx. ²⁰ Nhyim kute pi'ôk kapribê 5 byrja ne kum o bôx ne kum ajte ijukri 5 ne o bôx ne kum kungãn kum, “Bẽnjadjwÿr, ije amã omũnh kady ne ga imã 5 ne angã. Ota, ba arÿm kàjmã amã 'ã akre kamê nhyim arÿm kubê 10. Mĩ, anhõ pi'ôk kapribê 10”, ane.

²¹ Nhyim õ bẽnjadjwÿr kum, “Mexkumrêx. Ga ne ga adjàpênh mexkumrêx. Akabẽnkumrêx. Nã bãm amã mÿjja ngrire ngã ga prîne ikutêp imã o djuw mex ne 'ã adjukanga kêt. Pãnh gêdja ba amã inhõ mÿjja rax jarê. Ga kam amũ idjõ'ã ar o aba. On dja ga ikôt akĩnhkumrêx”, ane.

²² Nhyim kam kute pi'ôk kaprî amãnhkrut byrja ne ajte 'ÿr bôx ne kum, “Bẽnjadjwÿr, ije amã omũnh kady aje imã o amãnhkrut ne õrja ne ba arÿm kàjmã amã 'ã akre kamê nhyim arÿm kubê 4. Mĩ, anhõ pi'ôk kapribê 4”, ane.

²³ Nhyim õ bẽnjadjwÿr kum, “Mexkumrêx. Ga ne ga adjàpênh mexkumrêx. Akabẽnkumrêx. Nã bãm amã mÿjja ngrire ngã ga prîne ikutêp imã o djuw mex ne 'ã adjukanga kêt. Pãnh gêdja ba amã inhõ mÿjja rax jarê. Ga kam amũ idjõ'ã ar o aba. On dja ga ikôt akĩnhkumrêx”, ane.

²⁴ Nhyim kam kute pi'ôk kaprî pydji byrja ne 'ÿr bôx ne kum, “Bẽnjadjwÿr, nã gãm ajamakre kêt. Nã gãm adjàkre kêt kam ar mebê djwÿo atomo aba. Ne aje amim mÿjja kunĩ jadjwÿr kêt kam ar mebê jãm o amijakren o atomo aba. ²⁵ Ba kam ije amã kupênh prãm kêt kam prîne kum kren kam adjã nhyim nõ. Imã apymakam. Mĩ, anhõ pi'ôk kaprî”, ane.

²⁶ Nhyim kam õ bẽnjadjwÿr kum, “Ga ne ga ajaxwekumrêx. Amã djukangakumrêx. Djã nã bãm idjàkre kêt kam ar mebê djwÿo atomo iba ne ije amim mÿjja kunĩ jadjwÿr kêt kam ar mebê jãm o amijakren o atomo iba? ²⁷ Bir be, ga kam we ga aje amim ipumũnhkôt ren inhõ pi'ôk kaprî jao tẽn ren me kute pi'ôk kaprî marmã angã nhyim ren abenã rôròk tẽn rax ba ren arÿm 'ÿr bôx ne arÿm ren kuby.” Nãm õ bẽnjadjwÿr ã kum ane.

²⁸ Ne kam memã kum, “Aj, amũ me ajõ kubê pi'ôk kaprîwã byn o tẽn kute imã pi'ôk kaprîo àptàr nhyim kubê 10wãmã angã”, ane. ²⁹ Mÿkam? Bir, arÿm me õ mÿjja gêdja Metĩndjwÿnh iby memã kungã nhyim kam arÿm me õ mÿjja kumex. Nhyim be, me õ mÿjja kêt, kute memã õr nhyim me kute kum o djuw mex kêtjabê gêdja Metĩndjwÿnh mÿjja ngrireja kunĩ by.

Ë, ba ar amã arê gar ama. Me kute tu amim imarkumrêx jamã dja Ibãm ijo amirîto tẽ gê me amim imar rax. Nhym be, me ajkwaobit kute amim imarjabê dja Ibãm ijo apdju. Dja prîne inêje me no nhityn mebê ijo apdju.

³⁰ Be, nhym kam bẽnjadjwÿr memã kum, “Aje, me bõm inhõ àpênh punuwã mẽ gê wãnh akamàt kô tykkam ar me ikô'ã ba. Wãnh ne me tokry djàje amijanên ar àmra ba. Nãm ã bẽnjadjwÿr memã ane nhym me arÿm bõm kumẽ. Tãm ne ja.” Nãm ã Jezu arkum ane.

Mrykĩ'ãtomtimẽ mokaàk'ã ujarênh.

Mat 13.36, 22.13; Ap 20.11

³¹ Ne kam ajte arkum,

—Ba ije amijo inhĩ dja ba prîne imex ne ipyma:n arÿm akubyn bõx. Ne amikôt Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh kunõ bõx. Ne kam kàkwakam imexo ime:xkumrêx ne ipyma:kumrêx ne arÿm ikrĩ djà raxkam nhÿ. ³² Nhym kam apÿnh me ba djà kunikôt dja me ikabem akuprõ ba arÿm meo ajkij. Kute mryo ba djwÿnh kute õ mryo bikjêr pyrãk. Kute aben bê mrykĩ'ãtomtimẽ mokaàko bikjêr pyrãk. Dja ba arÿm ã aben bê meo ibikjêro ane. ³³ Ne inhõ me mex kute mrykĩ'ãtomti pyrãk ja dja ba amidjubõk'ãnh me umjuw. Ne me axwe kute mokaàk pyrãk ja dja ba amidjuge'ãnh me umjuw.

³⁴ Ne kam ba Ibẽnjadjwÿr rax idjubõk'ãnh me mex ku'êjamã kum, “Amrê me iwÿr mõn ikôt aku'ê. Ba ibê me anhõ Bẽnjadjwÿr djwÿnh dja ba arÿm me ajo ibakumrêx. Amrêbê: mÿjja kunĩ kator djà kraxkam ne Ibãm arÿm amijo me apytàn me ajo djuw mex. Ije amim me apytàr ne ije me ajo iba kadjy amijo me apytà. ³⁵ Mÿj ne ga me nê ba kam arÿm amikôt me apumjuw? Bir, arÿm imã prãm ga me imã mÿjja'õ ngã ba kukrê. Arÿm imã kôr ga me imã mÿjja 'õ ngã ba o ikõ. Nãm me ijo me bajtem ga me arÿm imã anhürkwã jarê ba kam inhikwã. ³⁶ Arÿm ikà kêt ga me arÿm imã kubêkà ngã ba adjà. Arÿm ikanê ga me arÿm ikane. Arÿm me ibê ijê ga me arÿm iwÿr bõx ba ikĩnh. Kam ne ba arÿm amikôt me apumjuw”, ane. Akubyn ibõxkam dja ba ã idjubõk'ãnh me katàt kute amijo bajamã ane.

³⁷ Nhym kam dja me imã, “Bẽnjadjwÿr djwÿnh, nhÿnh ne ga amã prãm ba me apumÿn amã mÿjja ngã ga krê? Nhÿnh ne ga amã kôr ba me amã mÿjja'õ ngã ga o ikõ? ³⁸ Nhÿnh ne me kute ajo me bajtem ba me apumÿn amã inhürkwã jarê ga kam anhikwã? Nhÿnh ne ga akà kêt ba me amã kubêkà ngã ga adjà? ³⁹ Nhÿnh ne akanê ba me apumÿ? Nhym nhÿnh ne me abê ijê ba me awÿr bõx ga akĩnh”? ane.

⁴⁰ Kam, ba Ibẽnjadjwÿr rax dja ba memã kum, “Ije meo ikamy'õ nhym me kum kurê. Nhym arÿm õ mÿjja kêt. Ga me kam arÿm o djuw mex. Aje o djuw mex o aje ba ijo djuw mex pyrãk. Mrãmri aje o djuw mexkam aje ba ijo djuw mex mexkumrêx”, ane. Dja ba ã akubyn ibõxkam me mexmã ane.

⁴¹ Kam dja ba idjuge'ãnh me axwe ku'êjamã kum, “Me apunu:re. Me rÿm imã akàx. Kuwy pôk rã'ã: rã'ãjamã me mõ. Ije Xatanajmẽ kadjy mrãnh djwÿnh kadjy kuwy nhipêxjamã me mõ. ⁴² Mÿj ne ga me nê ba me amã, ‘Me rÿm imã akàx’? ane. Bir, imã prãm ga me aje imã mÿjja nhõr kêt. Imã kôr ga me aje imã ngõ'õ nhõr kêt. ⁴³ Me kute ijo me bajtem ga me aje imã anhürkwã jarênh kêt. Ikà kêt ga me aje imã kubêkà nhõr kêt. Ikanê ga me iwÿr abõx kêt nhym me ibê ijê ga me iwÿr abõx kêt. Ga me ã ane ba kam me amã, ‘Me rÿm imã akàx’, ane.” Dja ba ã idjuge'ãnh me axwe ku'êjamã ane.

⁴⁴ Me axwewãdjwÿ dja me imã, “Bẽnjadjwÿr djwÿnh, nhÿnh ne ga amã prãm nàr amã kôr nàr me ajo me bajtem nàr akà kêt nàr akanê nàr me abê ijê ba me ajo djuw mex kêt”? ane.

⁴⁵ Kam dja ba memã kum, “Bir, ikamy 'õ me kum kurê nhym õ mÿjja kêt ga me aje o djuw mex kêt. Aje o djuw mex kêt o ne aje ba ijo djuw mex kêt pyrãk”, ane. Mrãmri, ba me amã ja jarênhkumrêx. Dja ba ã akubyn ibõxkam me axwemã ane.

⁴⁶ Kam dja me arÿm mã mõn tokry rã'ã: rã'ã ne. Nhym be, me katàt kute amijo baja dja me Metĩndjwÿnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jezu memã ane.

26

Me kute Jeju bñn kadjy kute o aben mar.

Mak 14.1; Ruk 22.2; Dju r 11.47

¹ Jeju arkum kabën jarënh pan kam arým kôt ba djwýnh arkum,

² —Arým ne Metíndjwýnh me bakukãmäre nhirôbê mränh djà nhô akati 'ýr. Mebê idjaer kräptí kute aben kajmã'ã me irôbê mränh djà mar kadjy ne me kute aben pydji 'ýr. Arým nêje akati pydji. Tãm ne gar arým ama. Kam ba ije amijo inhíja dja me memã ikanga nhym me arým píte'y'ã inhôn ibí, ane.

³ Nãm arkum ane nhym wänh me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr rax nhý. Idjibê ne Kajbaj. Ô kikretikam ne nhý nhym me rünh arým kam akuprô. Me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýrmê Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmê mebêngêtmê akuprô. ⁴ Nãm me akuprôn abenmã kum,

—Mýj godja gwaj me kräptí kàxã Jejuo tým ne bñn kadjy on? ane. ⁵ Ne kam abenmã kum,

—Kwãrík wänh gwaj me kute aben pydji djà nhô akatijakam o batým kêt. Ne gwaj ren o ane nhym me kräptí ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane.

Me'ô nire kute Jeju nhimôk'ã kangô kapí.

Mak 14.3; Dju r 12.1

⁶ Be, krí ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhý. Kamã ne me'ô í kajêkam tê arým mex. Idjibê ne Ximão. ⁷ Ximão nhürkwákam ne Jeju ô kwý krëno nhý. Ô kwý krëno nhý: nhym me'ô nire arým 'ýr tën 'ýr bôx. Nãm 'ýr kën jakareo ngôn byn o tẽ. Be, ngônham ne me kudjý djà kangô ipu. Nãm me prïne ipêx mex nhym pänh raxkumrêx. Nãm ngônho tën kam Jeju nhimôk'ã kangô kapí.

⁸ Nhym kôt ba djwýnh ar arým omü. Ne kam nokà nhàn abenmã kum,

—Je tô mýkam ne arým me kudjý djào ajkê? ⁹ Gwaj ren pi'ók kaprí kadjy ren memã kungã ne ren pänh pi'ók kaprí rax ne ren kubyn ren me ô mýjja kêtã kungrà. Mýkam ne arým o ajkê? ane.

¹⁰ Nhym Jeju arým tu ar kabën man arkum,

—Mýkam ne gar kum kaprí jadjà? Djãm kute ijã kapĩnkam punu got? Kati, mexkumrêx. ¹¹ Be, akati kunĩkôt ne ar abu'ã me ô mýjja kêt ar ba rã'ã. Nhym djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati. ¹² Dja ba ty nhym me arým ijadjã. Me kute ijadjãr kadjy ne ijã me kudjý djà kapí. ¹³ Ba ar amã arê gar ama. Dja me kàj bê pyka kunĩkôt mã ijã memã ujarënh ny jarën mã nijadjwý 'ã ajarê. Kute ijã me kudjý djà kapĩn'ã ajarê. Ne kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arënhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Djuda kute memã kangamã kute memã arënh.

Mak 14.10; Ruk 22.3

¹⁴ Nhym kam Jejukôt ba djwýnhbê 12 ja 'ô, idjibê Djuda Ikadji ne me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýr'ýr tẽ. ¹⁵ Nãm ar'ýr tën ar'ýr bôx ne arkum,

—Arým ne ba ije ar amã Jeju kangamã. Mýj dja gar pänh imã angã? Ba kam arým ar amã kanga, ane. Nhym kam ar arým kum kryt jakao ngônphonho pi'ók kaprí jarê. Nãm ar kute 'ã akrebê 30 ne kum kungã nhym kubyn o tẽ. ¹⁶ Ne kam amim,

—Mýj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã amim anhýro ba.

Ar kute ro'ã ar ô kwý krëno ino rer.

Mak 14.12; Ruk 22.7

¹⁷ Nhym kam mebê idjaer kukràdjákôt me kute djwýponhbit kur nhô akati arým kutewa nhym kôt ba djwýnh ar Jeju'ýr bôx ne kum,

—Metíndjwýnh me irôbê mränh nhô akatikam gwaj banhô kwý krën kadjy jãm dja bar tën akutêp gwaj banhô kwý krën djà jadjwýr mex? ane.

¹⁸ Nhym arkum,

—Dja gar krîraxkam tên me'ô 'ÿr bôx ne kum, “Ujarênh djwÿnh ne amã, ‘Arÿm ne inhô akati iwÿr bôx. Dja bar Metîndjwÿnh me irôbê mrân timer nhô akatikam me kukràdjã kôt inhô kwÿ krê. Bamê ikôt ba djwÿnhmê dja bar anhÿrkwâkam inhô kwÿ krê’, ane. Dja gar ã kum ane.” Nãm Jeju ã kôt ba djwÿnh arkum ane. ¹⁹ Nhyim kam ar arÿm Jeju kute arkum 'ã karô kôt 'ÿr tã. Ne me'ô ja'ÿr bôx ne kum Jeju kabên jarê nhyim arkum, “Ã”, ane. Nhyim kam ar arÿm ÿrkwâkam kutêp ar ô kwÿ krên djã jadjwÿr mex. Metîndjwÿnh me irôbê mrân timer nhô akati kadjy ne ar ô kwÿ krên djã jadjwÿr mex. Ne kam akubyn Jeju kutã tã. ²⁰ Nhyim kam ar'ã para nhyim ar me'ô kute arkum ÿrkwã jarênhja nhÿrkwã'ÿr tã. Kam ar ô kwÿ krênmã 'ÿr tên 'ÿr bôx. Ne kam nhÿ. Ar kubê 12ja ne ar Jejumê ro'ã nhÿ ne arÿm ô kwÿ krêno nhÿ. ²¹ O nhÿ: nhyim Jeju arkum,

—Be, ar ajô dja ga ikurê djwÿnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane.

²² Nhyim kam ar arÿm kapri:ren apÿnh ar ï djãri aben totokmã kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, djãm ba? Bënjadjwÿr djwÿnh, djãm ba? ane.

²³ Nhyim arkum,

—Be, kute ikôt ngôn timerkrâtikam djwÿ jadjãrja tãm dja memã ikanga. ²⁴ Be, me bakukãmãre kute ba ije amijo inhÿ ijã pi'ôk no'ôk, kute Metîndjwÿnh kukwakam ijã pi'ôk no'ôkkôt ne me arÿm jakam ar ã ijo anhÿro ba. Nhyim be, kute ikurê djwÿnhmã ikanga djwÿnhja dja ï kute memã ikanga pãnh tokry ra:xi. Ý, watí:re. Tãmja ne ren rwÿk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁵ Nhyim Djuda, kute kurê djwÿnhmã kanga djwÿnhja kum,

—Ujarênh djwÿnh, djãm ba dja ba ajo ane? Arkati, ane.

Nhyim kum,

—Arÿm ga, “Ba”, ane. Amikôt ne ga arÿm amijarênhkumrêx, ane. ²⁶ Nhyim ar àkuro nhÿ: nhyim Jeju arÿm djwÿ'ô byn kam o Metîndjwÿnhmã mextire jarê. Kum mextire jarênh arÿm kôt ba djwÿnh arkum kokij ne apÿnh arkum kungã. Ne kam aminhÿ'ã djwÿ jakren arkum,

—Inhÿ ne ja. Ar abyn krê, ane.

²⁷ Ne kam ngôn timerkrâkam pidjô kangôjadjwÿ byn kam o Metîndjwÿnhmã mextire jarê. Amikamrô'ã ne pidjô kangô jakren arkum,

—Ar akunÿ dja gar o ikô. ²⁸ Ikamrô ne ja. Me krãptÿ jaxwe pãnh dja ikamrô prôt nhyim kam Metîndjwÿnh memã kabên ny jarênh mãmjdjin me axwe maro aknon me kam ngryk kêt.* ²⁹ Ba ar amã arê gar ama. Ije pidjô kangô ikômo krã'ÿr ne ja. Ibãm kute amim ô me ja kunÿ pytãr ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjô kangô nyo ikô. Gwaj baro'ã o ikô. Nãm Jeju ã arkum ane.

³⁰ Nhyim kam ar ngre. Ngren arÿm o ino re. O ino ren arÿm amÿ krãnhbê Oriwêre'ÿr mō.

Pedru 'êxnhÿ kukãm kute kum arênh.

Mak 14.27; Ruk 22.31; Dju r 13.36

³¹ Ar 'ÿr mō: nhyim Jeju arkum,

—Be, akamãtja tãm kam dja me ijo ajkê gar me umaje aprôt ne ajmã. Amrêbê: ne me bakukãmãre ar aprôt ne abimãnh'ã ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam ne me arênh memã kum,

“Be, dja ba mrykÿ'ãtomtio ba djwÿnh titik nhyim mry umaje prôt ne ajmã”, anen arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne.

Be, akamãtja tãm kam dja gar me umaje aprôt ne ajmã. Me bakukãmãre kute ar ajã ujarênh kôt dja gar aprôt ne ibê ajmã. ³² Ibê ajmã nhyim me arÿm ibÿ. Ba ityk ne akubyn itînkam dja ba ar akukãm pykabê Garrêjamã tã. Nãm ã Jeju arkum ane.

³³ Nhyim Pedru kum,

* ^{26:28} Mrãmri ne Jeju kamrô prôt nhyim Metîndjwÿnh arÿm 'ã memã kum, “Arÿm ne ikra tyn kamrô prôt ne. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arÿm me axwe maro aknon me kam ingryk kôet ne.” Nãm ã Metîndjwÿnh memã ane.

—Godja ar kunĩ prõt ne bimành jabej ba dja ba arkõt iprõt kêtikumrêx, ane.

³⁴ Nhyim Jeju kum,

—Kati, mrãmri dja ga arkõt aprõt. Ba amã arẽ ga ama. Akamåtja tãmkam ôkrên'ãnh kâr kêttri dja ga amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ikjêkêt ne memã kum, “Kati, ije me'ôwã pumũnh kêtikumrêx”, ane. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁵ Nhyim Pedru kum,

—Kati, gê me gu baro'ã gu babĩn jabej ba ije aminêje ajã ijêx prãm kêtikumrêx, ane. Nhyim kam kôt ba djwýnh ar kunĩ kabên kôt kum arẽ.

Pidjôkôkam Bãmmã amijo à'wýr.

Mak 14.32; Ruk 22.40

³⁶ Ne kam mō:n kam Jeju kôt pidjôkôbê Djexema'ýr bôx. Nhyim kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhỹ. Ba mũm tẽn Metĩndjwýnhmã amijo a'wý, ane. ³⁷ Ne kam Pedrumê Djebedêu kra ar amãnhkrut japrôn aro tẽn. Ne kam tokry rax pymaje madjà kreti:n arým kaprĩ rax ne. ³⁸ Ne kam arkum,

—Arým ne ba ikaprĩ:re. Arým ikaprĩ kute ibĩn 'ýr. Jãnh mãn ar idjêje nhỹ gwaj baro'ã aminêje barĩt o nhỹ, ane.

³⁹ Ne kam amũ tẽn. Tẽnmo rãm ne jan tu mýrbê tým. Tým ne arým Metĩndjwýnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djũnwã, aje itokry, ikaprĩjabê ipytãr prãm jabej ipytã. Nãr kon, kwãrik wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabênkôt ne ba ar amijo iba, ane.

⁴⁰ Ne kam kãmã djan kôt ba djwýnh ar'ýr akêx ne tẽn ar'ýr bôx. Nhyim arek ar ôto ikwã. Nhyim Pedrumã kum,

—Je, kraxje kô 'iry kêt ne gar anhôto anhikwã. Mýkam ne gar iro'ã aminêje arĩto anhỹr kêt ne? ⁴¹ Ar aminêje rĩt ne Metĩndjwýnhmã amijo a'wý. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wý. Be, ar anhôkre kadjwýnhbê ne gar amã ikabênja kĩnh. Nhyim be, ar aminêje arĩtbê ne gar arerekren anhôtdjwa ne, ane.

⁴² Ne kam ajte amũ tẽn Metĩndjwýnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djũnwã, aje itokry, ikaprĩjabê ipytãr prãm kêt jabej kwãrik wãnh rã'ã ba tu itokry ne akabên man kôt ar amijo iba, ane.

⁴³ Ne kam ajte akubyn ar'ýr akêx ne tẽn ar'ýr bôx. Nhyim ar nokà bã mex ne ajte arek ôto ikwã. Rerek mex ne arek ôto ikwã nhyim ar omũ. ⁴⁴ Ne kam ajte akêx ne amũ tẽn Metĩndjwýnhmã amijo a'uw. Ôbê kute kum kabên jarênh jakôt ajte kum tãm jarê.

⁴⁵ Ne kam ajte kôt ba djwýnh ar 'ýr akêx ne ar'ýr tẽn ar'ýr bôx ne arkum,

—Je, djãm arek ar anhôto anhikwã rã'ãã, akôkam kôto anhikwã? Aj, arým itokry djã iwýr bôx 'ýr. Ota, arým kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhĩa ne kute memã ikangamã. ⁴⁶ Kãmã ar dja. Gwaj on me'ýr. Ota, arým kute memã ikanga djwýnh bôx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute Jejuo tým.

Mak 14.43; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴⁷ Ne kute arkum anhỹro ãm rã'ã nhyim Djuda arým 'ýr tẽn 'ýr bôx. Jeju kôt ba djwýnhbê 12 'ô ne kubê Djuda. Nãm 'ýr bôx nhyim me krãptĩ me:x ne kôt mōn 'ýr bôx. Nãm me kãxdjwa kajgomẽ kô jamýn kôt 'ýr o mōn o bôx. Me rũnh ne me me ano. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebêngêtmẽ ne me me ano nhyim me 'ýr bôx. ⁴⁸ Me 'ýr mōr kêttri ne kute memã kanga djwýnhbê Djuda memã kum,

—Be, ije me'ô nhine kaôrkôt dja ga me omũn o tým ne pa 'amý. Nãm ã memã ane.

⁴⁹ Nãm Jeju'ýr bôx ne kum,

—Ujarênh djwýnh, djãm amexkumrêx? anen arým ine kaô.

⁵⁰ Nhyim Jeju kum,

—Akmere, mýj kadjy ne ga iwýr bôx? ane.

Nhym kam me arÿm 'ÿr mōn o tÿm ne pa 'amÿ. ⁵¹ Nhym kam bēnjadjwÿr nhō àpēnh'ō ne mekōt tē. Me kadjy Metīndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr rax nhō àpēnh mekōt tē. Nhym Jejumē ro'ā ar ku'ēja 'ō ne arÿm ō kàxdjwa kajgo kaban o me'ōjamā akabēn amak ta, bēnjadjwÿr nhō àpēnhja jamak ta.

⁵² Nhym Jeju nēje kukràn kum,

—Kwārīk wānh. Akubyn àkam adjà. Ga, me kute kàxdjwa kajgoo pōx ne kute o aben parja pumū. Ja dja ga amikam ama, ane. Mÿj'ā ne kum kabēn ja jarē? Bir, djām me kute me par prām umar mexmā? Kati. Dja kurē djwÿnh ï arÿm kubī. 'Ā ne Jeju kum,

—Ga, me kute kàxdjwa kajgoo pōx ne kute o aben parja pumū, ane.

⁵³ Ne kam ajte kum,

—Djā nā gām ijā amim, “Dja te Bām 'uw nhym kum ōr kêt”, ane? Kati, ba ren me'ā Ibām 'uw nhym ren imā kadjy mrānh djwÿnh krāptī: jano. Ren imā redjiāobē 12 jano nhym me ren ipytà. Me redjiāobē 12kam me krākamngōnh'ā akre nhym me kubē 72.000. Me krāptī: ⁵⁴ Ne me ren ipytà ba ren kam me bakukāmāre kute Metīndjwÿnh kabēn'ā pi'ōk no'ōk kōt amijo itēm kêt. Nhym be, kati. Mrāmri ne ba kabēn kōt amijo itēm kumrēx, ane.

⁵⁵ Nām ā Jeju kum anen kam me krāptījamā kum,

—Je djām idjākīnhī ne ga me aje ijo atÿm kadjy iwÿr anhō kōmē anhō kàxdjwa kajgomē o mō? Myt kunīkōt ne ba Metīndjwÿnh nhō kikretikam ikrī, memā idjujarēnhō ikrī ga me kam kam ijo atÿm kêt ne. ⁵⁶ Mÿkam ne ga me ijo tÿm? Bir, amrēbē: ne Metīndjwÿnh kukwakam kabēn jarēnh djwÿnh me bakukāmāremā me ajā ajarē. Me aje ijo atÿm'ā ajarēnh arÿm 'ā pi'ōk no'ōk ne. Nhym me arÿm aben djō'ā arēnhō mō:. Arēnhō mōr tāmā arÿm iwÿr o bōx. Tū:mrām me bakamingrānyrekam arÿm iwÿr o bōx. Ba ar iba: ga me arÿm jakam ā ijo ane. Me kute me bakukāmāremā me ajā ujarēnh kōt ne ga me arÿm jakam ā ijo atÿmo ane. Nām ā Jeju me krāptīmā ane. Nhym kam kōt ba djwÿnh kunī mā amijā maje prōt ne.

Me kute we axwe jabej kujjēr.

Mak 14.55; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵⁷ Nhym me kute pa 'amÿnh djwÿnhja o mō:n arÿm Kajbaj'ÿr o bōx. Me kadjy Metīndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr raxbē ne Kajbaj. Nhym Mōjdjē kukrādjà mar djwÿnhmē mebēngētēmē ne me arÿm akuprō nhym me me'ÿr o bōx. ⁵⁸ Nhym be, Pedru ne Jeju kōt tē, nījar kum kre rax ne tē. Nhym me kadjy Metīndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr rax nhō kikre nhipōkri kēnh ngrire nhym Pedru arÿm Jejukōt wadjā. Me kute ajmā Jeju o jabej kute omūnhmā arÿm nhÿ, bēnjadjwÿr nhō krākamngōnhmē ro'ā nhÿ.

⁵⁹ Nām me me'ÿr Jejuo bōx nhym kam me rūnh arÿm me 'ēxnhī jabej. Me kadjy Metīndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿrmē mebēngētēmē me rūnh kunī ne me me 'ēxnhī jabej. Dja me amānhkrut Jeju'ā 'ēx ne memā kum,

—Ba ne ba axwe kōt omū. Nām ā ane ba omū, ane. Dja me ane nhym me arÿm me kabēn man arÿm we axwe 'ō pānh kubī. Kadjy ne me me 'ēxnhī jabej. ⁶⁰ Ne te abejo dja. Me'ō ar amānhkrut kute axikōt 'ā kabēnja ne me te abejo dja:. Nhym me 'ēxnhī krāptī kàjmā ku'ēn arīk aben kupa'ābit axwe jarēnhō kumex. Nhym me te ar amānhkrut axikōt 'ā kabēnja jabejo dja: nhym kam ar 'ēxnhī amānhkrutja arÿm kàjmā djan axikōt 'ā kabēn jarē. ⁶¹ Nām ar'ā 'ēx ne memā kum,

—Tāmwā ne memā kum, “Ba ne ba ije Metīndjwÿnh nhō kikreti ngrānh ne ije akubyn ipēx kadjy ijityxo 'ÿr ibōx mexkumrēx. Akubyn ije ipēx'ā dja akati amānhkrut ne ikjēkētbit apēx ba arÿm ipēx pa.” Nām Jeju ā memā ane bar arÿm kuma. Nām ar 'ēxnhīja ā Jeju'ā memā ane. Ar axikōt ā memā arēnhō ane.

⁶² Nhym me kadjy Metīndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr raxja arÿm kàjmā djan kum,

—Ga ar kabēnjama. Djām aje aminēje akabēn'ō jarēnh prām kêt kumrēx. On imā amikōt amijarē, ane. ⁶³ Nhym Jeju tu anhikrē.

Nhym me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax ajte kum,
 –Metĩndjwỳnh tĩn ne ar baja ne arỳm gu bapumũnho nhỹ. Kwārĩk wǎnh nokrekam ajêxnhĩ kêt. On me imǎ amijarê. Djãm abê me babê idjaer nhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati, nêñ? Djãm mrãmri abê Kritu? Djãm abê Metĩndjwỳnh Kra? On me imǎ amijarê, ane.

⁶⁴ Nhym Jeju kum,

–Kôt ne ga imǎ arê. Ba ar amǎ arê gar ama. Gêdja ba ĩ Metĩndjwỳnh pymati djubôk'ǎnh nhỹ. Ije amijo inhĩ ne ibẽnjadjwỳr raxkam ubôk'ǎnh nhỹ gar arỳm ipumũ. Ne kam ajte kakrākôt amrê kàjkwa kurũm itêmkôt ipumũ, ane.

⁶⁵ Nhym kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax kute memǎ amingryko amirĩt kadjy arỳm amibê kà kadjô. Amibê kà kadjôn arỳm memǎ kum,

–Ê, arỳm ne Metĩndjwỳnh japrỳ. E kum kwārĩk wǎnh gwaj ijukri axwe kôt omũnh djwỳnh'ô jabej kêt. Gwaj bakunĩ ne gwaj arỳm kute Metĩndjwỳnh japrỳja ma. Ta ne amijo Metĩndjwỳnh rax pytàn arỳm o aprỳ gwaj kôt kuma. Kute gwaj bamǎ, “Metĩndjwỳnh djubôk'ǎnh inhỹrkôt dja gar ipumũ”, anhỹrkôt ne gwaj arỳm kuma. ⁶⁶ Arỳm ne gar ama. Mỳj dja gwaj nê? ane.

Nhym me kupǎnhtǎ 'ǎ kum,

–Gê me on kubĩ. Gê me on kubĩ, ane.

⁶⁷⁻⁶⁸ Nhym kam me kwỳ nokre kutôn ikra krǎo tak nhym me kwỳ ikra poo tak ne kum,
 –We me inhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati kadjy ne Metĩndjwỳnh ajano, abê Kritu kadjy ajano ga bôx. Aj, goja abê Kritu jabej goja me'ô kute akurwanhjakôt omũ. Goja tu aman me imǎ arê. Nǎm me ǎ Jeju'ǎ bẽno bikẽnho ane.

Pedru aminêje 'êx.

Mak 14.66; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁹ Nhym Pedru arỳm me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax nhõ kikre nhipôkri kênh ngrirekam nhỹ. Nhỹ: nhym bẽnjadjwỳr nhõ àpênh ni arỳm 'ỳr bôx ne omũn kum,

–Tukwa, gadjwỳ ne ga Jeju kôt ar aba. Pykabê Garrêjakam Jejukôt ar aba, ane.

⁷⁰ Nhym me kunĩ nhipôkri arĩk aminêje 'êx ne kum,

–Kati, ije akabênwǎ mar kêt kumrêx, ane.

⁷¹ Ne kam kikreti'ỳr àrmǎ katon kre tǎ dja. Nhym bẽnjadjwỳr nhõ àpênh ni 'ôdjwỳ omũn memǎ kum,

–Tǎmwǎdjwỳ ne Jejukôt ar ba, Nadjarekam Jejukôt ar ba, ane.

⁷² Nhym ajte aminêje 'êx ne memǎ kum,

–Aje mỳj me'ô jarênhwǎ ije omũnh kêt. Djãm ijêxnhĩ? Kati. Metĩndjwỳnh ne arỳm ijêxnhĩ kêt kôt ima, ane.

⁷³ Nhym kàjbê 'ătũm nhym kam me'ô 'ỳr tẽn kum,

–Be, mrãmri ne gadjwỳ kôt ar aba. Abê pykabê Garrêja kra'ô. Garrêjakam me kabên kôt ne ga akabên bar kôt aman arỳm amǎ ikato, ane.

⁷⁴ Nhym memǎ kum,

–Kati, mrãmri ije me'ôwǎ pumũnh kêt kumrêx, ane. Ne me'ô kute kum anhỹr kêt mǎ arỳm amikangrôn memǎ kum,

–Dja ba ijêxnhĩ jabej gê Metĩndjwỳnh pǎnh ijo akno. Ta ne arỳm ijêxnhĩ kêt kôt ima, ane. Nǎm anhỹr 'iry kêt nhym arỳm ôkrên'ǎnh kà. ⁷⁵ Nhym kam Pedru ôkrên'ǎnh kàr man akubyn amimaro tẽ. Amimaro tẽn arỳm amũja'ǎ Jeju kute kum kabên jarênhja'ỳr amimaro bôx ne amijǎ kabên ma. Kute kum,

–Ôkrên'ǎnh kàr kêttri dja ga aminêje ajêxo amǎnhkrut ne ikjê kêt ne memǎ kum, “Kati, ije tǎmwǎ pumũnh kêt”, anhỹr ja ne arỳm kuma. Nǎm maro dja nhym arỳm rerek 'ỳr bôx. Rerek 'ỳr bôx nhym arỳm katon mu:w.

¹ Nhyam kam kryràm me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr kunĩmẽ mebê idjaer bẽngêt arỳm Jejuo aben ma. O aben man arỳm abenmã 'ã karõn abenmã kum,

—Mrãmri dja me on tu bĩnkumrẽx, ane. ² Ne kam arỳm uwpren Piratu'ỳr o mõn o bõx. O bõx ne kum kanga. Piratubê bẽnjadjwỳr bajtem. ³ Me kute bĩnmã 'ỳr o mõrkam ne Djuda arỳm omũ. Djuda kute kurê djwỳnhmã kanga djwỳnhja arỳm omũ. Ne kam arỳm amim ngry:k ne. Amim ngryk ne arỳm amim,

—Je tũ mykam ne ba memã Jeju kanga? ane. Amim ngryko tẽ:n akubyn me rũnh'ỳr kryt jakao ngõnhponho pi'õk kapribê 30o tẽn arỳm me'ỳr o bõx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebẽngêt'ỳr ne o bõx ne arỳm memã kum,

⁴ —Axwe kêtikumrẽxkam ne ba me amã kanga ga me arỳm aje bĩnmã. Ba kam arỳm ijaxwe:, ane. Ne memã kum, “Mĩ”, ane.

Nhyam me kum,

—Djãm me ba ne ba me o amaro iba? Kati, ga ne ga o me ima, ane.

⁵ Nhyam kam arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikreti'ỳr tẽn 'ỳr bõx ne kikreti kadjwỳnhbê ngõnhponh mẽn arỳm mã tẽ. Mã tẽn kam ta pĩ'ã amimut djẽn amibĩn arỳm ty.

⁶ Nhyam kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr ar 'ỳr tẽn ngõnhponho atom ne abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwỳnh nhõ kikreti nhõ pi'õk kapriõ atom djakam gwaj baje ngõnhponh djirmã? Kati. Djuda kute gwaj bamã Jeju kanga nhyam me kute bĩn nhyam kamrõ prõt pãnh ne ngõnhponho pi'õk kaprija. Gwaj ren Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam pi'õk kapri djin ren kam Mõjdjê kukràdjã kupa'ã amijo tẽ, ane. ⁷ Ne kam aben man abenmã kum,

—Gwaj ngõnhponho ngybõr nhõ pyka by. Me kute kam me bajtem tyk jangjẽn kadjy pyka by, ane. Ne kam arỳm ngõnhponho pyka by. ⁸ Kam ne me arỳm pykamã pyka kamrõre jarẽ. Akatija tãmkam ne me kute kum arẽn rã'ã. ⁹⁻¹⁰ Amrẽbê: ne me bakukãmãre Djermi memã 'ã ajarẽ. Me kute ngõnhponho ngybõr nhõ pyka byr'ã ajarẽ. Djermi Metĩndjwỳnh kukwakam me bakukãmãremã 'ã ajarẽn memã kum,

“Nãm me kam arỳm kryt jakao ngõnhponho pi'õk kapribê 30 by. Mebê idjaer kute me'õ'ã kum,

'Dja ba me me'õ pãnh amã ã pi'õk kapriõ ane', anhỳr kõt ne me arỳm kubê 30 by.

Ne kam arỳm o ngybõr nhõ pyka by. Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute imã arẽn kõt ne me kuby.” Nãm ã Djermi me bakukãmãremã ane. Nhyam me kam arỳm aben djõ'ã arẽ. Arẽnho mõr tãmtã arỳm 'ỳr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam me rũnh arỳm ngõnhponho ngybõr nhõ pyka byrkumrẽx. Djermi kute amrẽbê: me bakukãmãremã 'ã ujarẽn kõt ne me arỳm pyka byrkumrẽx.

Piratu kute we axwe jabej kujêr.

Mak 15.2; Ruk 23.3; Dju r 18.28

¹¹ Me kute pyka byr djwỳnhràmm ne me rũnh arỳm bẽnjadjwỳr Piratu'ỳr Jejuo mõn o bõx. O bõx nhyam arỳm kabem dja nhyam kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwỳr rax? ane.

Nhyam Jeju kum,

—Kõt ne ga aje arẽnhwã, ane.

¹² Nhyam kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebẽngêtĩmẽ arĩk Jeju'ã axwe janhõ. Nhyam tu anhikrê.

¹³ Nhyam Piratu kum,

—Djãm ajaxwe krãre ne me amã arẽ? Djãm aje mar kêt? ane.

¹⁴ Nhyam kum kabẽn'õ jarẽn kêtikumrẽx. Nhyam bẽnjadjwỳr Piratu te kute marmã kam no tyn omũnhõ nhỹ. ¹⁵ Be, akatija tãmkam ne mebê idjaer krãptĩ: arỳm aben pydji. Me kute aben kajmã'ã Metĩndjwỳnh me kukãmãre nhirõbê mrãnh djã mar kadjy aben pydji. Amex kunĩkõt ne bẽnjadjwỳr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djã kurũm me pỹnh ne meo pôx nhyam me mã mrã, mebê ijêjao pôx nhyam me mã mrã. Me kute me'õ'ã à'wỳrja

ne me kînh kadjy bõm kumê. ¹⁶ Mebê ijê djâkam ne me arÿm me'õ axwe:jabê ijê. Idjibê ne Baraba. ¹⁷ Me krãptĩ ne me akati jakam akuprõ nhym Piratu memã kum,

—Mÿj me'õ dja ba me amã kaban ano? Dja ba Baraba kaban ano. Nàr, dja ba Jejumã inhiren ano, me kute kum Kritu jarênhjamã inhiren ano, ane. ¹⁸ Nãm anhÿr djwÿnhràmm amim,

—Jezu'ã me krãptĩkam ne me rÿnh 'ã ngryk ne imã kanga, ane. Ne kam arÿm kute Jejumã irer ne kute anor prãm.

¹⁹ Piratu arek memã axwe pãnh jarênh djâkam nhÿ nhym prõ amũ kum kabên janon kum,

—Kwãrĩk wãnh ajmã me'õwão kêt. Axwe kêtumrêxkam ajmã o kêt. Akatija tãmkkam ne ba ibiptirkam omũn arÿm kam axwe idjumar, ane.

²⁰ Kam ne Piratu kute kum irer ne kute anor prãm ne me krãptĩmã kum,

—Mÿj me'õ dja ba kum inhiren ano? ane. Nhym me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmẽ mebêngêtmẽ me krãptĩmã kum,

—Baraba dja ga me amã kînh. Jezu'ã dja ga me kum, “Abĩ, abĩ.” Nãm me ã memã ane.

²¹ Nhym kam bẽnjadjwÿr Piratu ajte me krãptĩmã kum,

—Ar amãnhkrutja. Nhÿnhja dja ba kum inhiren ano? ane.

Nhym me kum, “Baraba”, ane.

²² Nhym memã kum,

—Mÿj dja ba Jejudjwÿ on? Me kute kum Kritu jarênhja mÿj dja ba on? ane.

Nhym me kunĩ kum, “Pĩte'y'ã anhõ”, ane.

²³ Nhym Piratu memã kum,

—Tõ mÿkam? Mã ne kute? Djãm axwe? ane.

Nhym me kàj bê kum, “Pĩte'y'ã anhõ”, ane.

²⁴ Nhym Piratu amim,

—Je, jakam ne ba arÿm te meo ane. Nhym me ngry:k ne kangao kumex, ane. Ne kam ta kute we memã amijaxwe kêtõ amirĩt kadjy arÿm ngõ byn me kunĩ nokrekam aminhikra põn memã kum,

—Djãm ije me'õ axwe kêtja kamrõ kapĩnkam ba ijaxwe? Kati, me ga ne ga me 'ã imã apnê ba arÿm ije bĩnmã. Me ga ne ga me ajaxwe, ane.

²⁵ Nhym me kunĩ kum,

—Nà. Tãm. Me ba dja ba me ijaxwe. Me ikramẽ ikrakam itãmdjwÿmẽ dja ba me ijaxwe. Me ba ne ba me imã bĩn prãm ne kam aje bĩnmã amã 'ã apnê, ane.

²⁶ Nhym kam arÿm Baraba kaban ano nhym ta arÿm arek ar mekõt ba. Nãm kum iren anon kam memã Jezu jarê. Nhym me arÿm mrykà punuo kaprêprê:k ne. Nhym kam me kute pĩte'y'ã nhõr kadjy memã arê.

Krãkamngõnh kute 'ã bẽno bikênh.

Mak 15.16; Dju r 19.2

²⁷ Nhym kam bẽnjadjwÿr Piratu nhõ krãkamngõnh kikretimã Jezuõ mõn o wadjã. Kumoka'ê nhidjibê Pretorimã o mõn o wadjã. O wadjàn arÿm kadjy me krãkamngõnh kãtãm kunĩõ akprõ. O akprõ nhym me kunĩ arÿm bõx ne Jezu'ã aben pydji. Me kute aprÿn 'ã bẽno bikênh kadjy 'ã aben pydji. ²⁸ Ne kam kubê kubêkà kaban inõkà ryti kamrêk kute me bẽnjadjwÿr rÿnh nhinõkà pyrãkja kum adjã. ²⁹ Ne kam mrÿnhõ kajkep ne ikãnh ne, ne kum kutu. Nãm me me bẽnjadjwÿr rÿnh nhõ krãdjê'ã mrÿnhĩ jakren arÿm kum kutu. Ne kam ikra djubõkmã po'ê jadjã nhym kuby. Me bẽnjadjwÿr djãbêr djã'ã ne me po'ê jakren ikramã adjã nhym kuby. Ne kam parbê ari rôrõk ne kõnkrãõ krĩn 'ã bẽno ajkên apÿnh kum,

—Ga we abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwÿr rax. Gora kribêm atĩn 'iry, anhÿro kumex.

³⁰ Ne kam apÿnh kutõn apÿnh po'ê byn arĩk o krã môre. ³¹ Ne kam arÿm 'ã bẽno bikênhja inomã kumên kam arÿm kubê inõkà ryti kamrêk kaban akubyn kum õ kubêkà djwÿnhja jadjã. Ne kam kute pĩte'y'ã nhõrmã o katon o mõ.

Me kute pîte'ykam nhôr.

Mak 15.21; Ruk 23.33; Dju r 19.17

³² O môn arým me'ôbê Ximão kajpa. Pykabê Xirenikam me kra 'ô. Nhyim me krâkamngôn arým Jeju nhô pîte'y'ã kum àpnênh týx nhyim arým kum ikreio kumýn o mô. ³³ Krânhrêbê Gogota'ýr ne me Jejuo mô. Me bakabênkam ne gu me ren krânhrêmã me krã'i jarê. Nãm me 'ýr o môn arým 'ýr o bôx. ³⁴ Ne kam pidjô kangô kadjãmê pidjýo akàn arým Jejumã kungã. Nhyim te kakin kanga. ³⁵ Nhyim kam me arým pîte'y'ã kunhônhyim wajêt.

Nhyim kam me apýnh kute ô kubêkà jamýnh kadjy kên kryre rê. Me kute kên rênhkôt ne me amijo kubêkà pytà. Amrêbê: ne ujarênh djwýnh 'ã ajarê. Me kute abenmã ô kubêkà ngràn'h'ã ajarê. Metîndjwýnh kukwakam ne 'ã ajarên me bakukãmãremã kum, “Metîndjwýnh Kra ne memã kum, ‘Arým ne me abenmã ikà ngrà.

Nãm me ikà ja'ã kên kryre rên arým amijo utà.’ Nãm ã memã ane.”

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhyim me arým aben djô'ã arênho mô:n arênho mör tämtã arým 'ýr o bôx. Tũ:mràm me bakamingrãnyrekam 'ýr o bôx nhyim me arým abenmã Jeju kà ngràn'hkumrêx. Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne me arým abenmã Jeju kà ngràn'hkumrêx.

³⁶ Ne kam arým nhý, nêje rîto nhý. ³⁷ Ne kam 'ã pi'ôk no'ôk ne. Pi'ôkkam ne memã kum,

—Jeju ne ja. Mebê idjaer nhô bënjadjwýr rax ne ja, ane. Me kuní kute omünh kadjy ne me Jeju nhimökri kunhôn. Me kute we Jeju jaxwe 'ô pãnh pîte'y'ã jêtja pumünh ne kute mar kadjy ne me pi'ôk no'ôk ne imökri kunhôn. ³⁸ Ne kam ar àkínhi amãnhkrutja Jeju nhikjê'ã pîte'y'ã ar kunhôn. Nhyim arým ar arij. Jeju ôkredjãkôt wajêt nhyim aktã ar axweja ijên wajêt. ³⁹ Nhyim me 'ãnh mörja nokà nhàn kum kabên punu:re ne kum,

⁴⁰ —Be, ga: ne ga we aje Metîndjwýnh nhô kikreti ngràn'h ne aje akubyn ipêxmã. Nhyim aje ipêxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkê ga we aje ipêx parmã. Goja jakam amiptã. Goja abê Metîndjwýnh Kra jabej pîte'y kurüm rwý, ane.

⁴¹ Nhyim kam me rünh arík 'ã bënno ajkê. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhô bënjadjwýrmê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê mebêngêtmê ne me arík 'ã bënno ajkên abenmã kum,

⁴² —Amübit ne me utà. Ne kam te kute amipytãr prãmje. Goja gê mrãmri mebê idjaer nhô bënjadjwýr raxkumrêx jabej on pîte'y kurüm rwý. Gê goja rwý gwaj goja rwýkkôt omün arým tu amim markumrêx. ⁴³ Tãmwã ne we Metîndjwýnh kanàrrãm ar ba. Gê Metîndjwýnh mrãmri kum kính jabej on utà. Tãmwã ne 'êx ne memã kum, “Ibê Metîndjwýnh Kra”, anhýr ar o ba. Nãm me ã abenmã ane. ⁴⁴ Nhyim ar àkínhi aktã pîte'y'ã jêtjadjwý kum àkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mak 15.33; Ruk 23.44; Dju r 19.28

⁴⁵ Nhyim arým kãjkwa nhipökri myt nhý. Nhyim kam tu akamãt kô tyk ne. Pyka kuníkôt ne me'ã akamãt kô tyk ne. Nãm me'ã akamãt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyim 3 orakam, amykrykambit arým ajte myt no pôt ne. Arým ajte myt kato. ⁴⁶ Myt kato nhyim Jeju mebê idjaer kabênkam kãj bê kabên ne Bãmmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabên kam kum,

—Inhôn Metîndjwý:nh, Inhôn Metîndjwý:nh, mykam ne ga arým ikanga? ane.

⁴⁷ Nhyim parbê me ku'êja kabên man arík abenmã kum, “Ê, me'ôwã ne Erijmã kabên”, ane.

⁴⁸ Nhyim kam me'ô prôt ne ngôn puror pôn'h djã jakrita byn pidjô kangô kadjãmã adjã. Nhyim kam kangô ipu nhyim pĩ nhidjamã adjàn kãjmã kum kungã, kute kaôr kadjy.

⁴⁹ Nhyim me'ô ar kum,

—Adjým, gê goja me bakukãmãrebê Erij 'ýr bôx ne goja utà, ane.

⁵⁰ Nhyim kam Jeju kãj bê ajte kabên ne arým ty.

⁵¹ Be, nhym arÿm Metĩndjwÿnh nhõ kikreti kadjwÿnhbê kubêkàtija ta amikadjô. Nãm nhõr djà'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmã amimê. Nhym pyka arÿm amingrêk ne. Nhym apÿnh kên amikokij. ⁵² Nhym apÿnh pyka krã amijã kurê. Nhym me tyk krãptĩ, Metĩndjwÿnh nhõ me ja krãptĩ, arÿm ĩ tâ akubyn tĩn ne kato ⁵³ ne arÿm Jeju akubyn tĩn nhijukri Djeruxarêmã mō, krĩrax tãmmã ne me kute Metĩndjwÿnh nhõ krĩrax mextire jarênh ja, kumã ne me mōn me krãptĩmã amijo amirĩt.

⁵⁴ Pyka amingrêk nhym mÿjja kwÿ ã amijo ane. Nhym krãkamngōnh krãptĩ: kubê 100 nhõ bēnjadjwÿrmē ro'ã Jeju nêje rĩto ku'êja arÿm omũ. Mÿjja pumũn arÿm tĩn prã:m ne abenmã kum,

—Be, mrãmri ne me'õ jabê Metĩndjwÿnh Krakumrêx, ane.

⁵⁵ Nhym me niredjwÿ krãptĩ amybym omũnho dja. Amrêbê Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne me nire ja mã kôt ban o djuw mexo ba. Ne Jeju ajbir krĩraxbê Djeruxarê'ÿr tēmkam kôt ajte mōn bōx. ⁵⁶ Me nire ja nhikô'ã ne Marij Madarena dja. Nhym Marij 'ōdjwÿ dja. Kurũm ne Xijagumē Jōdje ar apōx. Nhym Djebedêu kute kum ar adjwÿrja nãdjwÿ dja.

Arÿm adjàr kadjy ne ja.

Mak 15.42; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁵⁷ Nãm Jeju ty nhym kam amykry mex ne. Nhym Jōdje arÿm bōx. Krĩraxbê Armatêkam ne Jōdje abatànhdjã. Õ nêkrêx rax. Adjwÿnhdjwÿ ne arÿm Jeju kôt ba. ⁵⁸ Nãm Piratu'ÿr tēn bōx ne Jeju nhĩ'ã kuma. Nhym Piratu memã kum, “Aje, me kum angã”, ane. ⁵⁹ Nhym kam Jōdje kadjy kubêkà mexbê rinhu byn 'ÿr o tē. 'ÿr o tēn arÿm pĩte'y kurũm o ruw. Ne kam arÿm kubêkào kupu. ⁶⁰⁻⁶¹ Nhym wãnh ta ò me tyk nhõ kēnkreja. Ta kabēn kôt ne me ajbir kēnkre kakruw. Nhym arÿm Jeju o mōn kam adjàro dja. Ne adjàr pan kam kēnpoti jabatànhdja ajkwa krekre'ã kudjan kam arÿm mã tē. Nhym Marij Madarenamē Marij 'ōdjwÿmē ar kēnkre kōnh omũnho nhÿ.

Kēnkre nêje ku'ê djwÿnh'ã ujarēnh.

⁶² Pi'òk rārār nêje akatikam ne me adjã. Akati jakam ne me me tyk djã kêt djã nhõ akati bōx kētri aminhõ mÿjja kupēnho kumex. Nhym kam arÿm pi'òk rārār bōx. Me tyk djã kêt djã nhõ akati bōx. Nãm te pi'òk rārār nhym me rũnh akati mar kêt ne tu Piratu'ÿr tē. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bēnjadjwÿrmē mebê pardjêu Piratu'ÿr tēn 'ÿr bōx ne Jeju'ã kum,

⁶³ —Bēnjadjwÿr, me'õ 'êxnhija tĩn ne ar bari ne memã kum, “Dja ba ty nhym ijã akatin akatin akati ba kam akubyn itĩn”, ane. Tãm ne bar ma:ro iba. ⁶⁴ Kam bar amã arê. Godja kôt ba djwÿnh ar akamãtkam kēnkre 'ÿr bōx ne arÿm ĩo akĩn mã o mō. Ne kam arĩk memã 'êx ne memã kum, “Arÿm ne akubyn tĩn ne”, anhÿro ba. Jeju ta ne amrêbê me noo biknoro ba. Dja ar ijukri akubyn tĩn jarê nhym me abenmã arēn arÿm abennoo biknor me:x ne. Me 'êx kêt kadjy dja ga anhõ krãkamngōnh janon memã kum, “Me 'ÿr mōn kēnkre kuri dja”, ane nhym ar te kute ĩo àkĩnhmã. Gê 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêxkambit me ajte ate krã ba. Nãm me rũnh ã Piratumã ane.

⁶⁵ Nhym memã kum,

—Gêto. 'ÿr krãkamngōnh kwÿo mō gê me kēnkre nêje djan rĩt tÿ:xo dja, ane. ⁶⁶ Nhym kam me arÿm kēnkre'ÿr meo mōn meo bōx. Ne kam arÿm kēnkre'ã kēnpotio yn kam kre nêje krãkamngōnh pumjuw nhym me arÿm nêje djan rĩt tÿ:xo dja.

28

Akubyn tĩn kadjy ne ja.

Mak 16.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhym me tyk djã kêt djã nhõ akati arÿm apêx nhym arÿm pi'òk kamrêkkam akati tē. Nhym kam Marij Madarenamē Marij 'ōdjwÿ ar arÿm kute kēnkre pumũnhmã 'ÿr tē.

² 'ÿr tē: nhym arÿm pyka amingrêk tÿ:x ne. Bēnjadjwÿr djwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh 'õ ne kãjkwa kurũm ruw nhym kam pyka amingrêk tÿ:x ne. Nhym kadjy mrãnh djwÿnh

arým kēnkre'ÿr tēn 'ÿr bōx. Bōx ne arým ajkwa krekre'ã jām kēnpoti dja. Jām kudjan arým 'ã nhÿ. ³Nām nokre jadjê:nh kute mrāmri ne na jadjēnhkam pōk tÿxja pyrāk. Nhy m ò kubēkàja jaka: kute mrāmri ne kakūm arngrokam akaja pyrāk. ⁴Nhy m kre nēje ku'ê djwÿnhja arým omū. Omūn arým umaje terte:t ne arým rōrōk ne. Ne kam arým wānh kute me tyk pyrāk ne ikwā.

⁵Nhy m ar nire kēnkre'ÿr tēn bōx nhy m kadjy mrānh djwÿnhja arkum,

—Kwārik wānh ar atīn prām kêt. Jeju ne gar abej. Arým ne ba ar ama. Me kute pīte'y'ã nhōr ne bīnja ne gar abej tē. ⁶Jakam ne arým nōr kêt. Nām akubyn tīn ne kato, kute ar amā arēnh kôt. Amrē ar tēn nōr djā kaprÿja pumū. ⁷Dja gar omūn kam amikrà kêt ne tēn kôt ba djwÿnhmā arē. Dja gar arkum, “Arým ne akubyn tīn ne ar akukām pykabê Garrêja'ÿr tēmmā. Dja gar kam tēn arým omū” ane. Dja gar ã arkum ane. Ba ne ba arým ar amā arē gar arým ama. Nām ã kadjy mrānh djwÿnh arkum ane.

⁸Nhy m ar nire kabēn man arým amikrà kêt ne mā kēnkre kurūm prōt ne. Tīn prāmmē kīnhmē akān prōt ne. ⁹Ar kute kôt ba djwÿnh arkum arēnhmā prōt ne. Prōt: t nhy m ar aērbē Jeju ar kajpan arkum, “Àpnhīre ar”, ane. Nhy m ar arým 'ÿr bōx ne paro tÿm ne kum rax jarēho nō. ¹⁰Nhy m Jeju arkum,

—Kwārik wānh ar atīn prām kêt. Tēn ikamy arkum ikabēn jarēn arkum, “Ar Garrêja'ÿr mō. Dja gar kam bōx ne arým omū”, ane. Dja gar ã arkum ane. Nām ã Jeju arkum ane. Nhy m ar nire arým ar'ÿr mō.

Kēnkre nēje ku'ê djwÿnh 'ã ujarēnh.

¹¹Ar'ÿr mō nhy m wānh kre nēje ku'ê djwÿnh kwÿja arým kāj mā djan amū krīraxmā mōn bōx. Bōx ne arým me kadjy Metīndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿrmā prīne amijarēn arkum,

—E kum, pyka ne amingrēk nhy m kadjy mrānh djwÿnh arým ruw ne kēnkre'ÿr tē. 'ÿr tēn arým ajkwa krekre'ã jām kēnpoti djan 'ã nhÿ. Nokre adjê:nh ne nhÿ. Bar omūn itīn prā:m, ane. ¹²Nhy m ar arým kuman mebēngēt'ÿr tēn 'ÿr bōx ne mekmē akuprō. Ne kam arým o aben ma. O aben mar pan kam arým krākamngōnh'ÿr bōx ne arkum,

¹³—Kwārik wānh memā wā jarēnh kêt. Dja gar memā ajēx ne memā kum, “Akamātkam ar inhōt tykkam arým kôt ba djwÿnh ar bōx. Bōx ne arým Jejuo akīn mā nhī'ām o mō”, ane. Dja gar ã memā ajēxo ane bar pānh arým ar amā pi'ōk kaprī kumex ngā. ¹⁴Nhy m godja me kātām arým ar anhō bēnjadjwÿr Piratumā ar ajarēnh jabej ne kum, “Nām anhō krākamngōnh kre nēje rīt'ã ngōr nhy m kôt ba djwÿnh ar arým Jejuo akī”, anhÿr jabej. Nhy m ar akam ngryk jabej. Ar ba dja bar arým ar anēje kum ikabēn ne ar apytā. Mī, pi'ōk kaprī. Dja gar ã memā ajēxo ane. Nām ã me rūnh krākamngōnh arkum ane. ¹⁵Nhy m kam ar arým amim pi'ōk kaprī jamÿn ã memā 'êxo bao ane. Ar kute arkum 'ã karō kôt ã memā 'êxo bao ane. Nhy m kam mebē idjaer arým arēho kumex ne arēho ipōk ne. Ne akati jakam kute we ar kute Jejuo àkīnhja jarēnh rā'ã ne.

Ar àpēnh djā'ã arkum karō.

Mak 16.14; Ruk 24.46; Dju r 20.19; Kar 1.6

¹⁶Nhy m kam kôt ba djwÿnh Ar kubē 11ja amū pykabê Garrêja'ÿr mōn bōx. Jeju kute arkum krānh jarēnhja'ÿr ne ar bōx. ¹⁷Ne kam arým Jeju pumūn parbē kōnkrāo nhÿn kum rax jarēn kum,

—Mrāmri ne ga arým akubyn atīn ne, ane. Nhy m be, ar kwÿ ne ar abenmā kum,

—Djām mrāmri Jejukumrēx ne dja? Djām mrāmri akubyn tīn ne? Kon ne, ane. ¹⁸Nhy m Jeju arým ar'ÿr bōx ne arkum,

—Kājkwamē pykamē kam mÿjja kunī ne ba ije o iba kadjy arým ibēnjadjwÿr rax. ¹⁹Kam dja gar mōn me kunīmā arē. Apÿnh me ba djā kunīkôt memā arē gē me ikabēn man kôt ar amijo ba. Dja me ikabēn man kôt ar amijo ba gar Metīndjwÿnhmā ngōmā me angij. Dja gar memā kum, “Arým ne ga tu amim Bām markumrēx ne ajte tu amim Kra markumrēx ne ajte tu amim Metīndjwÿnh Karō markumrēx. Ba kam arým ar kukwakam ngōmā ajadjā”, ane. Dja gar ã memā anen arým ngōmā me angij. ²⁰Ije ar amā katāt ar

amijo aba'ã karõkam ikabên kunĩja memã arẽ gê me ikabên kunĩ man kôt ar amijo ba. Dja ba kam akati kunĩkôt ar amẽ amijo ikajkep rã'ã: rã'ã ne nhym pykakam me kute aminhinomã amimẽnh djà nhõ akati arým bõx. Nãm ã Jeju arkum ane. Tãm ne ja.

Makô memã Jeju'ã ujarënh ne ja.

Makôdjwý ne prïne Jeju'ã ajarë. Arým abatànñ ne kute memã amijo amirít'ã pi'òk ja nhípêxmo krax ne 'ã ujarënh tën tyk ne akubyn tñn ne àbir djàmã kumë. Nãm Paurmë Pedru arkôt mrã. Nhyñ Pedrudjwý Makôo òbikwa nhyñ ô'ã prïne gwaj bamã Jeju'ã pi'òk no'òk ne.

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarënh kadjy ne ja.

Mat 3.1-12; Ruk 3.1-18; Dju r 1.19-28

¹ Ba ibê Makô ne ba pi'òkkam me amã ikabën jarë. Me ujarënh ny kraxkôt ne ba me amã arë. Jeju. Kubê ne Metëndjwýnh Kra. Metëndjwýnh arým 'ã Bënjadjwýrbê kumkati më. Jejubê Bënjadjwýrbê kumkatikôt ne me kum Kritu jarë. ² Idjaij ne amrêbê Metëndjwýnh kukwakam kabën. Kabënkam ne Metëndjwýnh Kramã kum, “Ota ba akukãm ajã ujarënh djwýnh'ò jano kute akutêp me akre nhyñ me kute mar ne adjwýnhràñ axwemã irern katàt kute amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bënëjadjwýr rúnñ kutêp katàt pry jadjwýrja pyræk”, ane.

³ Ne ajte me bakukãmãremã kum,

“Me'ò dja kapôt kukritkam memã kabën ne. Kàj bê dja me akren memã kum,

‘Me apa. Ë, on Bënëjadjwýr djwýnh kutêp wãññ ajaxwemã anhiren katàt amijo aba.

Kute mrãmri ne me kute bënëjadjwýr rúnñ kutêp pry mex ne kute kum katàt pry jadjwýrja pyræk’, ane.

Dja ã me'ò Bënëjadjwýr djwýnh'ã memã ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhyñ me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyñ kam me aben djô'ã arëñho mô:n arëñho mör tãmtã arým 'ýr o bôx. Tũ:mrãm 'ýr o bôx nhyñ Djuão arým kato. Me bakamingrãnyrekam katon arým abatànñ ne. Abatànñ ne arým ã Kritu kukãm memã ujarënh ar bao ane. Metëndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarënh kôt arým katon ã wýnhràñ ar me akreo bao ane.

⁴ Nãm kapôt kukritmã kato. Katon arým ngômã me angjênñ ar o ban ar me akreo ba. Nãm memã kum,

—Me ga ne ga me ajaxweo aba tũm. On me amikam akaprïren wãññ ajaxwemã anhiren Metëndjwýnh'ýr amijo akëx. Dja ga me ane nhyñ Metëndjwýnh arým me ajaxwe maro aknon arým ngryk kêt. Ba kam arým Metëndjwýnhmã ngômã me ajangij. Nãm ã memã anhýr ar o ba.

⁵ Nhyñ kam pykabê Djudêjakam me jamë krïraxbê Djeruxarëkam me jamë aben totokmã Djuão'ýr ban bôxo dja. Bôx ne tu me ipòkri amijaxwe kôt amijarën kum,

—Be mrãmri, ba ijaxwe: ar iba. Arým imã kïññ kêt ne wãññ kum inhire, ane.

Nhyñ Djuão arým ngô raxbê Djodãokam Metëndjwýnhmã ngômã me kunñ jangij.

⁶ Be, Djuão ne mry jabatànñbê kameru kï nhípêxo kubëkã jangij ne mry kào amikrax pren myjja kute krytkanhê pyræk kun menñ kangôo ikô.

⁷ Nãm kàj bê memã Jeju'ã ajarën memã kum,

—Itotokbê ne me'ò bôxmã. Me'ò tãm ne raxo kute ijakrenñ, kute ijakrenñ mexi. Nã bãm te irax ne 'ýr ibikamëññ prãmje. Nã bãm te irax ne 'ã inñibôn ije kum parkà 'ãpre bônñ ne o itëm prãmje. Be, ãm irax ba ren arým kum apê. Nhyñ be kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenñ mex ne. Tãmja ne arým bôx 'ýr. ⁸ Ba ne ba ngômãbit me ajangij. Djãm tãmwã kute ngômã me ajangjênñmã? Kati. Tãm dja bôx ne kam me awýr Metëndjwýnh Karô jano. Nãm ã Djuão memã ane.

Kute ngômã Jeju jadjàr'ã ujarënh kadjy ne ja.

Mat 3.13-17; Ruk 3.21-22

⁹ Nhyñ kam pykabê Garrêjakam krïraxbê Nadjare. Kurũm arým Jeju tẽ. Tẽ:n kam arým Djuão'ýr bôx. Nhyñ kam arým ngô raxbê Djodãokam ngômã Jeju jadjà, Metëndjwýnhmã adjà. ¹⁰ Nhyñ arým ngô kurũm kator tẽ nhyñ aêrbê kàjkwa abenbê

ajkij nhym arým omũ. Nhym Metĩndjwýnh Karõ kute tut pyræk 'ã ruw. Me kute omũnh kadjy ne amijo tut pyræk ne 'ã ruw. ¹¹ Nhym arým kàjkwa kurũm Metĩndjwýnh Jejumã kabẽn ne kum,

—Mrãmri abê ikrakumrêx. Imã ajabê:kumrêx. Ba akam ikĩnhkumrêx, ane.

Xatanaj kute axwe'ã kum àpnênh kadjy ne ja.

Mat 4.1-11; Ruk 4.1-13

¹² Ne kam adjynkêt ne Metĩndjwýnh Karõ kabẽnno amũ Jeju kujaten kapôt kukritmã o mõn o bõx ne ipõkri o ba. ¹³ Nhym kapôt kukritkam rop mör djækam ar ba. Nhym kam me axwe nhõ bẽnjadjwýrbê Xatanaj te kute axwe'ã Jeju mẽnhmã kum àpnênh dja nhym 'ã akatibê 40 apêx. Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh arým Jeju 'yr bõx ne o djuw mex.

Jeju kute amikôt ar 'wýr kadjy ne ja.

Mat 4.12-22; Ruk 5.1-11

¹⁴ Nhym kam Jeju arým tẽ. Tẽ:n pykabê Garrêjakam bõx. Me arým kute Djuãoo tým ne kubê ijêkam ne Jeju kam bõx. Bõx ne kàj bê memã ujarênh ny jarênh ba. ¹⁵ Nãm memã kum,

—Be, Metĩndjwýnh kute amrêbê me bakukãmãremã arênh kôt arým õ akati bõx 'yr. Kute amim me utâr ne ar meo ba 'yr. Me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh 'yr amijo akêx ne tu amim ujarênh ny markumrêx, ane.

¹⁶ Ne kam Garrêjakam imõti mýrbê tẽ. Nhym Ximãomẽ Ængre ar axikôt katorja ngõnhkam ar kryre rênho ba. Ar kubê tep pynênh djwýnh tũm. ¹⁷ Ar kryre rênho ar o ba nhym Jeju arkum kabẽn ne arkum,

—Amrê ar mã ikôt ajkamẽ ba ar amã ar adjapênh djã ny jarê gar ar o aba. Dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba. Kute mrãmri ne gar aje tep pynênh abaja pyræk dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba, ane.

¹⁸ Nhym ar arým amikôt kryre mẽn mã Jeju kôt ajkamẽ.

¹⁹ Nhym ajbir tẽ nhym Xijagumẽ Djuão ar axikôt apõxja kækam amim kryreo mexo nhỹ nhym arým ar omũ. Djebedêu ne ar adjuw. ²⁰ Nãm ar omũ nhym adjynkêt nhym amikôt ar ku'uw. Nhym Bãm Djebedêumẽ õ àpênhmẽ ar kækam nhỹ. Nhym Xijagu ar arým wãnh ar wãmã iren mã Jejukôt ajkamẽ.

Jeju kute me krãptĩo mex.

Ruk 4.31-37

²¹ Jejumẽ ar mõ:n arým krĩraxbê Kapanakam bõx. Nhym kam ar'ã pi'õk råràr. Ar'ã me tyk djã kêt djã nhõ akati nhym kam ar mebê idjaer bikprõnh djãmã wadjã. Nhym kam arým memã 'ã ujarênh dja. ²² Nhym me Jejukam no tyn kumex ne kam abenmã kum,

—Tõ mýj kabẽn ny got ja? Nãm prĩne kute amimarkôt katã:t memã amikukràdjã jarênhkumrêx. Nãm ã me bẽnjadjwýr rũnh kwý kabẽn mex anen ar prĩne kabẽnno meo atomo ba, ane. Djã nãm ã Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh memã arênh ane? Kati. Nãm me ari no prõt ne ari kukràdjã jarênh'ã umju:w ne kute arênh katãt kêtumrêx.

²³ Jeju memã 'ã ujarênh dja nhym me'õja me bikprõnh djækam nhỹ. Me karõ punu ne me'õjao ba tũm. Nãm nhỹ nhym me karõ punu kute o baja kàj bê Jejumã kabẽn ne kum,

²⁴ —Krĩraxbê Nadjarekam Jeju, mýj ne ga aje me ijomã? Tõ djãm aje me ijo abiknormã? Ba me ije apumũnh tũm. Metĩndjwýnh mexo ne ga amex. Õ kàjkwa kurũm ne ga ruwn ar aba, ane.

²⁵ Nhym kam Jeju kum bẽn tỳx ne kum,

—Anhikrêh me'õja kurũm akato, ane.

²⁶ Nhym arým me karõ punu me'õja bĩ nhym tyko nõ. Nãm kubĩn amran arým kum iren katon mã tẽ. Nhym arým mex ne. ²⁷ Nhym arým me kunĩ te kute marmã kam no tyn kumex ne te ari aben kukij ne abenmã kum,

—Mýj ne kute? Djãm me kukràdjã ny 'õ ne wã? Nãm kute amimar kôt tu me karõ punumã kabẽn nhym arým kum uman kabẽn kôt mã tẽ, ane.

²⁸ Nhym kam me pykabê Garrêja kunĩkôt abenmã Jeju jarênh ipõk ne.

²⁹ Nhyam kam Jejumê Xijagumê Djuão ar mebê idjaer bikprõnh djà kurũm kato. Ne kam ar Ximãomê Ángre ar ũrkwãmã mõn bõx. ³⁰ Nhyam Ximão djupãnhdjwý kanên nõ. Ar wadjà nhyam ar Jejumã kum,

—Ximão djupãnhdjwý kanê kubĩ nhyam nõ, ane.

³¹ Nhyam arým 'ýr tẽn 'ýr bõx ne ikra 'amýn kàjmã ýr. Nhyam ar aèrbê kanê kum ire nhyam arým kàjmã dja. Kàjmã djan kam arým aro djuw mexo ba.

³² Nhyam arým ar'ã myt wadjà. Nhyam me kanêmê me punumê me karõ punu kute meo ba tũmja nhyam me aben totokmã Jeju'ýr me ja kunĩo bõx. ³³ Nãm krĩraxja tãmkam me kunĩ 'ã akuprõ, ũrkwã jajkwa krekre'ã akuprõ. ³⁴ Nhyam kam apýnh me kanê djari kute me parja Jeju arým me ja krãptĩo mex. Ne me karõ punu krãptĩ kute ar meo baja arým ano nhyam arým memã ire. Nhyam kute anoro âmri mã me karõ punumã kum, “Anhikrê”, ane. Mýkam? Bir, me karõ kute Jeju pumũnh tũmkam ã kum anhýro ba. Nhyam kam ar'ã akamãt nhyam ar arým ngõr.

Arwãmã katorn Metĩndjwýnhmã kabẽn.

Ruk 4.42-44

³⁵ Oto nõ: nhyam kam, Jeju õkrẽn'ãnh kàr pydjikam krã katon amũ arwãmã kato. Ne tẽn arým Metĩndjwýnhmã kabẽnõ nhý. ³⁶ Nhyam kam Ximão ar abej mõ. ³⁷ Abej mõn kam arým kum katon kam kum,

—E kum, me kunĩ ne me ajabej ar ba, ane.

³⁸ Nhyam arkum,

—Gwaj on amũ bu'ã krĩ kwýkamdjwý tẽn ba me kamdjwý kàj bê memã arẽ. Me wãdjwý kadjy ne ba ikato, ane.

³⁹ Ne kam Garrêjakam pyka kunĩkõt kàj bê memã arẽnho ba. Apýnh mebê idjaer bikprõnh djakam memã arẽnho ba. Ne me karõ punu kute ar meo baja janoro ba nhyam arým memã iren mã mrã.

Kute me'õ ã kajêkam tēja mex.

Mat 8.1-4; Ruk 5.12-16

⁴⁰ Nhyam kam me'õ ã kajêkam tēja 'ýr bõx ne parbê kõnkrão nhýn kum rax jarẽn kum, —Bẽnjadjwýr djwýnh, ga aje inhĩ kajêkam itêkõt ipumũnh ne aje mar. Aje ijo mex prãm jabej ba ren arým imex ne, ane. ⁴¹ Nhyam arým kum kaprĩn 'ýr ikran kupên kum,

—Ije ajo mex prãm. On amex, ane. ⁴² Nhyam arým 'ã ã kajêkam tēja apêx ne arým mex ne. Kute o âm tãmkam tẽmbê kà mex ne. ⁴³⁻⁴⁴ Nhyam kum,

—Kwãrĩk wãnh ga memã amijarẽn kêt. Dja ga tu katãt mã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh'ýr tẽn kum amibê, kum amikã bê. Ne kam kum mry ngã gê akadjy Môjdjê kukrãdjã kõt Metĩndjwýnhmã mry gan kum kungã. Arým akã mexkam dja ga kum mrywã ngã gê me kunĩ apumũ, arým akã mexkõt apumũ, ane. ⁴⁵ Nãm te kum ane nhyam arým tu memã amijã ujarẽn ar bamo krax ne kam memã amijã ujarẽnho ipõk ne. Nhyam kam Jeju te irã ipõkri krĩrax'õmã àrn ar ba prãmje ne arým arwãkambit ar ba. Nãm arwãkam ar ba nhyam me arým bu'ã pyka kunĩkõt 'ýr ban bõxo dja.

2

Jeju kute me'õ jakryo mex.

Mat 9.1-8; Ruk 5.17-26

¹ Nhyam kam 'ã akati kwý apêx nhyam Jeju krĩraxbê Kapanakam tẽn bõx. Nhyam kam me abenmã kum,

—Arým ne ajte õ kikrekam bõx. Arým ne ajte õ kikrekam bõx, ane.

² Nhyam kam me itepato 'ã akuprõ. Me krãptĩ: 'ã akuprõ nhyam arým kikre kre'ã me kãtãm abenbê krãptĩ. Ne prĩne kikre jajkwa krekre pytãr mex ne. Nhyam arým kàj bê memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnho dja. ³ Nhyam ar 'õ amãnhkrut ne amãnhkrut me'õ jakryja mýn o tẽn o bõx. ⁴ Ne kam me krãptĩkam te: Jeju'ýr àrmã. Ne kam kikre nhimõk'ýr o wabi. Kikre nhimõk po'ýr ne o wabin arým Jeju nhiby kikre nhimõk'ã kuprã

ne kôt 'ã jãm ngybôr jadjuw ne kôt 'ÿr o ruw. Akryja ikwã djàkam nôr rã'ã nhym ar o ruw ne arÿm kabem kudji. ⁵ Nhym kam Jeju amim,

—Ar ja ne ar tu amim ikamnhíxkumrêx, ane.

Ne kam me'õ jakrymã kum,

—Akmere, jakam ne ba arÿm ajaxwe kunĩ maro aknon akam ingyk kêt ne, ane. Djã nãm tẽmbê me'õ jakryo mex got? Kati, nãm amidjêje nẽn kum jabit jarê nhym êje nõ. Jeju ta ne axweo akno.

⁶ Nhym wãnh Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh kwÿ nhÿn arÿm amim,

⁷ —E kum be me'õ ja ne ajmãn Metĩndjwÿnh japryõ djan amijo Metĩndjwÿnhõ dja. Metĩndjwÿnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngryk kêt, ane. ⁸ Nãm me ã òkre kadjwÿnhbê anhÿro kumex nhym arÿm tu kuman memã kum,

—Mÿkam ne ga me anhòkre kadjwÿnhbê ijo kajgon ijapryõ akumex? ane. ⁹ Ë, ba me amã mÿjja amãnhkrut jarê. Mÿj ne amirĩt? Ba ren me'õ jakryjamã kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane. Nãr kon, “On kãmã djan anhikwã djã mÿn o tẽ”, ane. Mÿj ne ren amirĩt, nẽn? Nã bãm ren kum, “Ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane nhym amirĩt kêt kumrêx ne. Tãmbit ne amirĩt kêt. Nhym be, kãmã me ku'ê, ije ren me'õmã kum, “Kãmã djan tẽ”, ane nhym ren amirĩt. Tãmbit ne amirĩtkumrêx. ¹⁰ Dja ba kum, “Kãmã djan anhikwã djã mÿn o tẽ”, anen arÿm o mex gar arÿm omũn arÿm amim, “Be ga, Jeju kute me'õ jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metĩndjwÿnh arÿm amijo ï ne pyka jakam amikabẽn kôt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarẽnh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex. Nãm ã Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmã anen arÿm tu me'õ jakryja'ÿr akêx ne kum,

¹¹ —Amã ne ba ikabẽn ne. On kãmã djan anhikwã djã mÿn anhũrkwãmã o tẽ, ane.

¹² Nhym kam me aêrbê me ipòkri kãmã dja nhym me kunĩ arÿm omũ. Nãm kãmã djan ikwã djã mÿn mã o katon o tẽ. Nhym me krãptĩ kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mÿj me'õ got mÿjja mex ja'õ pumũ. Arkati, anen amim,

—Ë, arÿm ne djãm mrãmri o mex nhym mrãnh mexja pumũ. Mrãmri ne kabẽn kumrêx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute me axweo biknorkumrêx. Ga, kute kam me'õo mex nhym mrãnh mexkumrêxja pumũ. Metĩndjwÿnh mexkumrêx, ane. Mrãmri ne Jeju kute me axweo biknorkumrêx. Me kute ja mar kadjy ne Jeju arÿm me'õ jakryo mex. Tãm ne ja.

Kute amikôt Rewi kamẽnh.

Mat 9.9-13; Ruk 5.27-32

¹³ Nhym kam Jeju arÿm katon ajte imòti mÿrbê tẽ. Nhym kam me itepato 'ã akuprõ nhym arÿm memã 'ã ujarẽnhõ dja. ¹⁴ Ne kam amũ tẽ. Tẽ: nhym kam Rewi, Aupêu kute irja nhÿ. Kubê ne Matêu. Bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'òk kaprĩõ atom djàkam ne nhÿ nhym arÿm omũ. Ne kam 'ÿr tẽn kum,

—Amrê on mã ikôt ajkamẽ, ane.

Nãm kum ane nhym amim kuman arÿm kãmã dja. Kãmã djan arÿm mã kôt ajkamẽ.

¹⁵ Nhym kam Jeju Rewi nhõ kikrekam ò kwÿ krẽno nhÿ. Nhym bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'òk kaprĩõ atom djwÿnh krãptĩ Jejumẽ ro'ã nhÿ. Nhym we me axwedjwÿ ikò'ã nhÿ. Me krãptĩ ne me nhÿ. Be, me ja krãptĩ ne me arÿm amim Jeju man kôt ba. Nhym kôt ba djwÿnh tũmdjwÿ Jejumẽ ro'ã nhÿ. ¹⁶ Nhym mebê pardjêukôt Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh arÿm me omũ. Pi'òk kaprĩõ atom djwÿnhmẽ me we axwe ar Jejumẽ ro'ã ò kwÿ krẽno nhÿ nhym me arÿm me omũ. Ne kam arÿm kôt ba djwÿnhmã kum,

—Be, gar bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'òk kaprĩõ atom djwÿnhmẽ me axwe ar omũ. Je tò, djãm me wã axwe ngri got ne Jeju me ro'ã ò kwÿ krẽno nhÿ? ane.

¹⁷ Nhym Jeju arÿm me kabẽn ma. Me kute,

—Djãm me wã axwe ngri got? anhÿrja Jeju kuman memã kum,

—Djãm me mex'ÿr ne me kane djwÿnh mrã? Kati, me kanê'ÿrbit ne me kane djwÿnh mrã. Badjwÿ ne ba me axwe'ÿr tẽ. Djãm we me amex'ÿr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ÿr ne

ba tẽ. Me tãm ne ba amiwÿr me ku'uw. Me amikam kaprĩren wãnh axwemã irern kute iwÿr amijo akẽxmã ne ba amiwÿr me ku'uw. Nãm ã Jeju mebê pardjẽumã ane.

Me kukràdjà tũm'ã ujarẽnh.

Mat 9.14-17; Ruk 5.33-39

¹⁸ Nhyam kam Djuãokôt ba djwÿnhja ne ar Metĩndjwÿnhmã amijajburo ba. Djuãobê ngômã me angjẽnh djwÿnhja. Nãm ar amijajburo ba. Mebê pardjẽu nhõ me jadjwÿ ne me amijajburo ba. Nhyam kam me Jeju'ÿr mõn 'ÿr bõx ne kukij ne kum,

—Be, Djuãokôt me ba djwÿnhmẽ mebê pardjẽu nhõ me jamẽ ne me amijajburo ba. Je tõ, mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar kute amijajbur kêt mex ne ar ba, ane?

¹⁹ Nhyam Jeju tu amijã me'õ mjên jarẽn amikôt ba djwÿnh ar'ã mjênmẽ ro'ã ar ar ba jarẽn memã kum,

—Ga, me kute abenã prõmẽ mjên rẽnhja pumũ. Djãm mjênmẽ ro'ã ar ar baja kute amijajbur got? ²⁰ Arkati. Mjênmẽ ro'ã ar ar baja ar kĩnhkumrẽx ne kute amijajbur kêt. Ar õ kwÿ krẽn rax. Adjÿm, akati amrẽ mõrjakam dja me Ar kubê mjêno tÿm ne mã o mõ. Kam gẽdja ar kaprĩren arÿm Metĩndjwÿnhmã amijajburo ba, ane. Mÿj'ã ne me kute Ar kubê mjêno tÿm jarẽ? Bir, ta amijã ne arẽ. Jeju dja me o tÿm ne mã o mõ. Kambit dja kôt ba djwÿnh amijajburo ba.

²¹ Be ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjà ny mar ne ajte jãm amim kukràdjà tũm marja pumũ. Me kute amim amẽ kukràdjà maro bakam ne me umar mex kêt. Me kute mrãmri ne kubẽkà ny tũm'ã ir pyræk. Ne me ajte ãm mrãmri ne kute pidjõ kangõ ny ngõnh tũmkam runh pyræk. 'Ã ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'õ nhõ kubẽkà tũm ne 'yrja pumũ. Nhyam kam arÿm kubẽkà ny, põnh kêt. Djã ne tũm'ã kudji? Kati. Mÿkam? Bir, dja me kupõ. Nhyam kam arÿm põnhkam nykam ê abenmã wangij. Abenmã wangij nhyam arÿm tũmja kadjõ. Nhyam kam arÿm 'yr nyja kute 'yr tũmja jakrenh mex ne.

²² Ga, me'õ nhõ mrykào ngõnh. Me bakukãmãre ne me mrykào ngõnh. Mrykào ngõnh arÿm tũm ne ngrãja pumũ. Djã ne kam uba kangõ ny ru? Kati. Mÿkam? Bir, ãm 'ãtũmkam arÿm uba kangõ kadjàn ajmrõ nhyam ngõnh arÿm igot tẽn arÿm ajkatõr. Nhyam arÿm kangõ ajkapĩ nhyam ngõnh arÿm punu ne. Be, kam mex rã'ã kadjy mrykào ngõnh ny, kà rerekrekambit me kute kangõ ny runh prãm. Nhyam kam amẽ mex rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane. Gẽdja me amim kukràdjà nybit maro ban arÿm umar mexkumrẽx. Nhyam be, gẽdja me amim me kukràdjà tũmdjwÿ mar prãm ne arÿm umar mex kêtumrẽx. 'Ã ne Jeju memã ajarẽ.

Pi'òk rãrãr mÿr jabej me kum kabẽn.

Mat 12.1-8; Ruk 6.1-5

²³ Ne kam pi'òk rãrãrkam pur katikôt tẽ. Nhyam kôt ba djwÿnh arkôt mõ. Kôt mõn arÿm kum prãm ne mõrkôt bãygogo 'y nhikẽn mrãnhkôt ngãnh ne amijajkwamã rẽnhõ mõ. ²⁴ Nhyam kam mebê pardjẽu ar omũn kum,

—Je tõ mÿj ne akôt ba djwÿnh ar arÿm nẽ? Pi'òk rãrãrkam ne me tyk djã kêt djã. Me kute pi'òk rãrãr jakam mÿjja jao anhÿr kêt. Me tũmre ne me ta kukràdjãkôt mã me babê uma. Me kute pi'òk rãrãrkam mÿjja kupẽnh kêt. Kam ne me tyk djã kêt djãbit. Mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar ã anhÿro ba? ane. ²⁵ Nhyam kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metĩndjwÿnh kabẽn'ã pi'òk no'òkjadjwÿ pumũnh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarẽnhja pumũnh kêt? Ê, Dawi arkum prã:m. ²⁶ Kum prãm ne arÿm Metĩndjwÿnh nhũrkwãmã wadjã. Amrẽbê: me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr rax ne kubê Abijta. Metĩndjwÿnh nhũrkwãmã ne me bakukãmãremã nhÿ. Nhyam Dawi ar Metĩndjwÿnh nhũrkwãmã wadjàn djwÿ byn kukrẽn kam kôt ar tẽn jamãdjwÿ kungã nhyam ar arÿm kukrẽ. Djwÿ me kute Metĩndjwÿnhmã õrja tãm ne kubyn kukrẽn arkum kungã. Metĩndjwÿnh nhõ djwÿ ne me kàtàm kute kur kêtumrẽx. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnhbit ne kute kur. Nhyam be, Dawi ta ne tu kubê kukrẽ. Nhyam kam me kute kum axwe jarẽnh kêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã

axwe jarênh kêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwýnhmēbit ar imã ar axwe jarē. Je tô mykam? Nãm ã Jeju mebê pardjēumã ane.

²⁷ Ne kam ajte memã kum,

—Djãm me kute pi'ôk råràr ajbit maro ba kadjy ne Metĩndjwýnh me ipêx? Kati. Me tỳx djà kadjy ne Metĩndjwýnh akati ja jarē nhyw wajêt. ²⁸ Ba me amã arē ga me ama. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk ne ba inhõ pi'ôk råràr djwýnh. Kam gēdja ba memã, “Kwãrik wãnh ga me kam myjja kupênh kêt nàr kon, dja ga me jakam apên nàr kam myjja kupênh kêt ne arek akri”, ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane.

3

¹ Nhyw kam ajte ar'ã pi'ôk råràr nhyw kam ar me bikprõnh djà'ýr bõx ne wadjà. Nhyw me'õ nhikra nhikjê jarõxja me ikô'a nhỹ. ² Nhyw kam me kam krĩja amim,

—Adjỹm, dja te me tyk djà kêt djà nhõ akati nhyw arým me'õjao mex, ane.

Ne kam Jeju kam no tyn kumex. Kute me'õjao mex jabej rĩto kumex. Adjỹm. Dja me'õ mex nhyw me arým 'ã axwe nhõn memã kum,

—Tãmwã ne kum me bakukràdjà kurêkumrêx ne pi'ôk råràrkam meo mexo ba, ane.

³ Nãm me kam no tyn kumex nhyw Jeju arým me'õ nhikra jarõxjamã kabên ne kum,

—Amrê tẽn me ipõkri dja, ane.

⁴ Ne kam me kukij ne memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Mõj djê pi'ôk råràr'ã memã karõ. Mýj godja me kam nẽ? Godja me kam apênh mex jabej nàr godja me kam apênh punu jabej. Nàr godja me kam me utàr jabej nàr godja me kam me par jabej. Mýj godja me pi'ôk råràrkam nẽ? Be, ba dja ba me'õjao mex. Djãm kôt me aje imã ijaxwe jarênhmã? ane. Nãm ane nhyw me arým bẽn kêt mex ne nhỹ.

⁵ Nhyw me kute kabên mar prãm kêt kam arým mekam kapri:re ne. Ne kam arým nokà nhàn me omũ. Ne kam tu me'õ nhikra jarõxmã kum, “Amrê anhikra katàt”, ane.

Nhyw 'ýr ikra katàt tēm puron arým ikra mex ne. Arým pri ne kum mex ne. ⁶ Nhyw mebê pardjêu arým ngryk ne mã apõx. Ne kam on Erodjikôt me ba djwýnh'ýr mõn me'ýr bõx. Ne kam arým Jejuo aben man abenmã kum,

—Mýj godja gwaj baje Jeju bĩn kadjy on? ane.

Kute me krãptiõ mex.

⁷⁻⁸ Nhyw kam Jejumẽ kôt ba djwýnh ar me kurũm kato. Katon arým imõti'ýr mõ. 'Ýr mõn arým 'ýr bõx. Nhyw me krãpti: apýnh pyka djari kurũm arkôt mõn bõx. Garrêja kurũm ne me kwý bõx. Nhyw Djudêja kurũm me kwý bõx. Nhyw me kwý krĩraxbê Djeruxarê kurũm bõx. Nhyw me kwý Idumêja kurũm bõx. Nhyw me kwý ngõbê Djodão nhikjêbê apýnh kikre djari kurũm bõx. Nhyw me kwý krĩraxbê Xirumẽ Xidõ kurũm mõn bõx. Jeju kute apýnh myjja pumũnh kêt nhipêx djari ne me arým omũn amũ memã 'ã ajarê nhyw me arým kuma. Ne kam arým itepato arkôt mõn bõx. Me krãpti: bõx. ⁹ Nhyw kam Jeju arým kôt ba djwýnh arkum,

—Gar ikuri kà'õ dji. Godja me ijo bikamýr jabej ba on mebê kàkam nhỹ, ane.

¹⁰ Bir, kute me krãptiõ mexkam ne apýnh me punu djari kute kupênh prãm. Me krãpti: te kupênh prãmje ari Jeju kôt bikamênho ku'ên ingãnhõ kumex. Kam ne ar kute kuri kà'õ djirmã arkum kà jarē.

¹¹ Nhyw mekôt apýnh me karõ punu kute ar meo ba. Nhyw me Jeju parbê rôrõk. Me karõ kute Jeju pumũnhkam ne me mã: parbê rôrõk ne mã: kàj bê kum kabên ne kum,

—Ga abê Metĩndjwýnh Kra, ane.

¹² Nhyw kam mã me karõ punumã bẽn tỳx ne kum,

—Dja ga me ipudju, ane.

Kute ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-4; Ruk 6.12-16

¹³ Ne kam arÿm krãnh'ã wabi. 'Ã wabin arÿm amikôt ar ku'uw. Kum ar kïnh djàri ar ku'uw nhym ar arÿm 'ÿr bôx. ¹⁴⁻¹⁵ Nhym kam arÿm amikôt ar umjuw. Ar kubê 12 pumjuw. Dja mã amimê aro ba nhym ar arÿm ÿtãri omün kabên maro ba. Nhym kam kute ar anorn kute arkum,

—Dja gar kàj bê memã ijã adjujarênh ar aban kam ikukwakam me punuo mexo aban kam me karô punu janor ne kujaêko aba, anhÿrmã. Dja ã Jeju Ar kubê 12 mã ane. Ja kadjy ne amikôt ar umjuw. Nhym kam me aben djô'ã ar'ã abenmã kum,

—Kute ar anorja, anhÿro ba.

¹⁶⁻¹⁷ Be, kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr nhidji jarênh kadjy ne ja.

Ximão. Ajbir ne Jeju kum Pedru jarê.

Xijagu. Djebedêu ne Xijagu dji.

Djuão. Xijagumê ne Djuão ar axikôt kator. Ajbir ne ar amêmã Bôanedu jarê. Na krikrit'ã ne ar idji amijakre.

¹⁸ ãngre.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'ôdjwÿ. Aupêu ne Xijagu ja dji.

Tadêu

Ximão 'ôdjwÿ. Idji nhikjêbê ne Xerodji.

¹⁹ Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Ta dja kurê djwÿnhmã Jeju kanga.

Be, Ar kubê 12 nhidji ne ja. Jeju kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr ne kute ar anor ne ja.

Me kute kum Xatanaj nhô àpênh jarênh.

Mat 12.22-32; Ruk 11.14-23, 12.10

²⁰ Nhym kam Jeju ar môn arÿm kikre 'ômã wadjã. Nhym kam me krãpti: ajte ar'ã akuprô. Nhym kam ar te kute ô kwÿ krên mexmã.

²¹ Nhym Jeju kute meo ôbikwaja arÿm me krãpti: jarênh man abenmã kum, “Bãrãm arÿm ajbã”, ane. Ne kam kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã kôt tẽ.

²² Nhym Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh kwÿ ne me arÿm krÿrãxbê Djeruxarê kurüm tẽn mekôt bôx. Ne kam arÿk Jeju'ã memã kum,

—Be, djãm Metïndjwÿnh kukwakam ne me karô punu kujaêko ba? Kati. Me karô punubê Bedjêbu ne o ba. Me karô punu nhô bënjadjwÿr kukwakam kute me karô punu janor ne kujaêko ba. Nãm me ã Jeju'ã memã ane.

²³ Nhym kam amiwÿr me ku'uw ne apÿnh kukràdjã djàri'ã memã mÿjja jakren 'ã memã ajarên memã kum,

—Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati. ²⁴ Me aben djwÿnh tãm kum aben kurêkam ne kurê djwÿnh arÿm meo apêx. ²⁵ Nãr, ô kikre tãmkam me krÿ godja me ta kum aben kurê jabej nhym me arÿm aben bê me kungrã. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum ô àpênh kurê? Kati. ²⁶ Be, Xatanaj ren kum ô àpênh kurên kujate nhym ren ô me arÿm aben bê ajmã nhym ren arÿm bënjadjwÿr'ã aminhinomã amimê. Nhym be, kati. Xatanaj kum ô àpênh kurê prãm kêt. Ne ba ren Xatanaj kukwakam ô àpênh kujate nhym ren Xatanajdjwÿ kum ô àpênh kurê. Nhym be, kati. Xatanaj kum ô àpênh kurê prãm kêt.

²⁷ Ga, me'ô tÿx nhÿrkwãja pumũ. Mÿj dja me kute ô nèkrêxo prôt kadjy me'ô tÿx nhÿrkwãmã àr on? Bir, dja me me'ô tÿx kumrêxo tÿm ne uwpre. Ne kam arÿm ùrkwãmã wadjàn kubê nèkrêxo prôt ne, ane. Mÿj'ã ne Jeju me'ô tÿx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêxo tÿm ne uwpre kam arÿm amim ô me ja pytã. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mÿjjao bikênh kunikôt ne Metïndjwÿnh me axweo aknon mekam ngryk kêt. Me kute Metïndjwÿnh japrÿkam dja o aknon me kam

ngryk kêt. ²⁹ Nhyam be, dja me Metĩndjwỳnh Karô japrỳ nhyam arỳm mekam ngryk rã'ã ne memã axwe jarēnh rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane. Mỳkam ne ã memã ane?

³⁰ Bir, Metĩndjwỳnh Karô ne mã Jejuo ba nhyam me arík 'ã memã kum,

—Me karô punu ne ar o ba, ane. Nhyam kam arỳm Metĩndjwỳnh Karô'ã me kabēn punu nêje me kukrà.

Nã ar'ã ujarēnh.

Mat 12.46-50; Ruk 8.19-21

³¹ Nhyam kam Jeju nhōbikwa ar kute o tỳm ne pa 'amỳnhmã kôt mō. Jeju nãmē kamyre ar axikôt apōx ar Jejukôt tēn kam arỳm mekôt bōx. Ne kam ar arek bōm ku'ê. Arek ku'ên arỳm 'ỳr me'ō jano. Kute amiwỳr 'wỳr kadjy 'ỳr ano. ³² Nhyam me krãptĩ: bu'ã ku'ê nhyam me'ōja 'ỳr bōx ne kum,

—E kum, bōm anãmē atōnhre ar amã kabēn, ane.

³³ Nhyam kum,

—Be, mỳj dja mekam kute ba kum, “Nhirwa”, ane nàr kum, “Akmere”, ane? ane.

³⁴ Ne kam ari me bu'ã ku'êkôt krãn memã kum,

—Ota, inãmē ikamy ne ja. ³⁵ Dja gar Metĩndjwỳnho kĩnh kadjy kabēn man kôt ar amijo aba. Ba kam arỳm ar amã, “Akmere” nàr amã, “Àpnhĩre”, ane nàr amã, “Nhirwa.” Nãm ã Jeju arkum ane.

4

Bàygogo'ã ujarēnh.

Mat 13.1-9; Ruk 8.4-8

¹ Ne kam akati tãm kam tēn arỳm imōti mỳrri nhỹ. ² Nhyam kam me krãptĩ: 'ã akuprō. Nhyam kam arỳm me bē tēn kàkam nhỹ nhyam me krãptĩ: arỳm ngō mỳrri kum dja. ³ Nhyam kam arỳm apỳnh kukràdjà djàri'ã memã mỳjja jakren memã 'ã ajarē. Ne memã kum,

—È, ò pur djwỳnh ne kute ò purkam bàygogo kremã 'ỳr o tē. 'Ỳr o tēn o bōx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm me kute mỳjja kre kadjy tu mỳjja 'yo ukabê, bàygogo 'yja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katēbàri 'yo ukabêr mrãnhja pyràk.

⁴ Nãm Jeju memã kum,

—Be, me'ō ne ar bàygogo 'yo ukabêr mrã. Nhyam 'y kwỳ prykam rôrôk. Nhyam kwēnh prĩne kuku. ⁵ Nhyam kwỳ kēnpō'ã pyka purorrekam rôrôk. Nhyam kam pyka purorrekam INGRÔT kukrà kêt kumrēx. ⁶ Nhyam kam kỳjrũm myt nhỹn arỳm 'y nhingrôt ga nhyam kajot ne arỳm ty. Arê jabjê kêt kam ne ty. ⁷ Nhyam 'y kwỳ mrỳnhĩkam rôrôk ne kam mrỳnhĩmē ro'ã INGRÔT ne. Nhyam kam prĩne o akno nhyam arỳm bàygogo 'y kêt ne. ⁸ Nhyam 'y kwỳ pyka mexkam rôrôk ne INGRÔT ne kam abatànħ ne. Ne arỳm apỳnh bàri ku'ê djàri nhyam kwỳ'ã kàjbê iij mex nhyam 'y'ã akre kubê 30. Nhyam kwỳ iij mexkumrēx nhyam 'y'ã akre kubê 60. Nhyam kwỳ iij jabjê nhyam 'y mexti:re ne kam 'y'ã akre kubê 100. Nãm ã Jeju Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã apỳnh mỳjja jakreo ane. ⁹ Ne ajte memã kum,

—Gop me ajō ajamak mex jabej tu amim ikabēn markumrēx, ane.

¹⁰ Nhyam kam me krãptĩ mã mō. Mã mō nhyam Jeju ar arỳm ate nhỹ. Nhyam bu'ã ar jamē kôt ba djwỳnhbê 12 ar arỳm kukij ne kum,

—Mỳkam ne ga apỳnh kukràdjà djàri'ã mỳjja jakren memã ajbit jarē? ane.

¹¹ Nhyam arkum,

—Bir, djãm me kunĩ kute ikukràdjà marmã? Kàjkwakam Bēnjadjwỳr djwỳnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã ikabēn kukràdjà djãm me kunĩ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arēnhō amirĩt gar aje marmã. Nhyam be, me wãbê ne ba udju ne. ¹² Me wã kute mar kajgokam ne ba apỳnh kukràdjà djàri'ã memã mỳjja jakren memã mỳjjabit'ã ajarē. Me kute ikukràdjà mar kajgo wã ne amrēbê: me bakukãmãre memã arēn memã kum,

“Me te memã mỳjja jakre nhyam me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrēx kêt.

Nhym me te memã mỳjja jarẽ nhym me me kabẽn maro krĩn mã mar kêt. Mã kukràdjà'ã mỳjja kute amijakreja mar kêt.

Kute Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx kêt nhym me axwekam ngryk rã'ãmã."

Nãm me bakukãmãre ã me wã'ã memã ane. Kam ne ba apỳnh kukràdjà'ã apỳnh mỳjja jakren memã mỳjjabit'ã ajarẽ. Me wã kute mar kajgokam.

¹³ Ne kam ajte arkum,

—Be, ikukràdjà ije ajbir 'ã me'õ kute bàygogo 'yo ukabêr jakreja djãm ar aje mar kêt? Be, dja ba apỳnh ikukràdjà'ã mỳjja jakre rã'ã. Mỳj godja gar amũ ikukràdjà ja mar on.

¹⁴ Be, Metĩndjwỳnh kabẽn'ã ujarẽnh djwỳnh ne arỳm memã arẽ nhym me kuma. ¹⁵ Kuma kute mrãmri ne 'y kwỳ prykam rôròk pyræk. Nhym ate Xatanaj totokbê jãm mebê o amijakren mebê Metĩndjwỳnh kabẽnno akno.

¹⁶ Kẽnkam 'y rôròkja ne me kute amim Metĩndjwỳnh kabẽn mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nãm me myt tãmkam Metĩndjwỳnh kabẽn man bit kum kĩnhkumrẽxo tẽm kajgo. ¹⁷ Kute tu amim markumrẽx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrõt ne arẽ kêtgam tẽmbê tykja pyræk. Kute amim mar 'iry kêt nhym ate apỳnh me kaprĩ djari me'ỳr bõx nhym me arỳm kanga.

¹⁸ Mrỳnhĩkam 'y rôròkja ne me kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar ne kam ate ajte kute jãm mỳjja marja'ã amijakre. Nãm me arỳm Metĩndjwỳnh kabẽn man ¹⁹ kam 'ãno ãm kêt ne amim, "Mỳj dja ba nẽn inhõ kwỳ krẽn mex ne inhõ kubêkà mex? Ikanekam mỳj dja ba nẽn"? ane. Nãm pykakam mỳjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'òk kaprĩo atom rax prã:m ne ajte apỳnh mỳjjao atom rax prã:m. Djãm kute amim mỳjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Kati. Bir, me arỳm õ mỳjja rũnhkam mrãmri umar punukumrẽx. Ga, mrỳnhĩ kute bàygogoo bikẽn nhym kam iyy kêtja pumũ.

²⁰ Ga, me'õ bàygogo 'yo ukabêr tẽ nhym ajte kwỳ pyka mexkam rôròkja pumũ. Nhym arỳm ingrõt ne abatàn nhym. Abatàn ne arỳm iyykam 'y kume:x. Me kwỳdjwỳ ne me memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ nhym me arỳm tu amim markumrẽx. Ne kam maro amũ amikamẽn arỳm mar rax ne. Mar rax ne arỳm ukaprikumrẽx. Me kwỳ ne me kàjbê ukapri kryre kute mrãmri ne bàri kwỳkam iyy mex nhym kam 'y kubê 30 pyræk. Nhym me kwỳ ukaprikumrẽx kute mrãmri ne bàri kwỳkam iyy mexkumrẽx nhym kam 'y kubê 60 pyræk. Nhym me kwỳ ukapri:re kute mrãmri ne bàri kwỳkam iyy mexti:re nhym kam 'y kubê 100 pyræk. Me ukaprikumrẽx nhym Metĩndjwỳnh arỳm mekam kĩnhkumrẽx. Mekam kaprire kêtumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute amikukràdjà'ã ngõnhpòk jakre.

Ruk 8.16-18

²¹ Ne kam arkum,

—Be, godja me me'ỳr ngõnhpòko bõx jabej djãm me kute mỳjja 'òkõt o bipdjur got, kute kãnoipòko 'ã pro got? Nàr djãm me ikwã djà krakri me kute umjỳr got? Kati. Ngõnhpòk ne me kum angij ne tu parkam kẽnham umjuw. ²² Ba ar amã arẽ gar ama. Ikabẽn kukràdjà ije 'ã apỳnh mỳjja jakren mebê udjurja dja ã me kunĩmã amirĩtkumrẽx nhym me kunĩ kuma. ²³ Gop ar ajamakkre mex jabej tu amim ikabẽn markumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane. ²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Ar ikabẽn mar 'ãno dja. Ar ajamakkre mex kêt dja ba ar amã ikabẽn jarẽ. Dja gar tu amim ikabẽn markumrẽx ba arỳm ar amã ikabẽn kumex jarẽ. ²⁵ Mỳkam? Bir, me kute tu amim ikabẽn markumrẽx jamã dja ba mã kwỳ rax ne arẽnho tẽ nhym me arỳm kwỳ rax ne kuma. Nhym be, me kute ikabẽn mar kajgoja dja Metĩndjwỳnh arỳm mebê o akno, mebê ikabẽn mar kajgo jao akno. Nãm ã Jeju kêt ba djwỳnhmã ane.

Mỳjja 'y'ã ujarẽnh.

²⁶ Me kute memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh nhym ta kute arỳm memã amak bõnh nhym me kute amũ mar kamẽn ne kute arỳm mar rax ne. 'Ã ne Jeju memã kum,

—Be, Metĩndjwỳnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ã ne bàygogo amijakre. Be, me'õ ne bàygogo 'yo ukabêro tẽ:n arỳm 'y kre pa. ²⁷ Ne kam akati kunĩkõt ate kadjy krã.

Nhym kam 'y ingrôt ne abatànĥ tĕn arÿm prĭti. Nhym kam kre djwÿnh amim, “Je, mÿj ne abatànĥ kadjy amijon”? ane.

²⁸ Be, bàygogo ta ne pykakam abatànĥ ne arÿm ô. 'Y kumrĕx ne pykakam ikwã. Ne kam arÿm ingrôt. Ne abatànĥ tĕ:n arÿm prĭti. Prĭtin arÿm tujarô. Tujarôn arÿm iyy ajkapĭ. ²⁹ Ajkapĭn kam arÿm prÿ ngrà. Nhym me'ôja arÿm 'ãno djan êo mō. Be, Metĭndjwÿnh kute ar meo ba ja ne me bàygogo kôt ã amijo ane. Nãm ã Jeju memã ane.

³⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Metĭndjwÿnh kute amim me utàr ne ar meo baja. Mÿj ne kute me uràk? Ba ar amã arĕ gar ama. ³¹ Me amikraxkam kajgo kute motadu 'y kajgo pyràk. Pykakam 'y bimànĥkam 'y kryre. Apÿnh pidjô 'y djari kam 'y ne kute rÿnho motadu 'y jakrenĥ mex ne. ³² Pykakam motadu 'y rôrôk ne kam arÿm ingrôt. Ingrôt ne arÿm rÿnh mō. Rÿnh mōn arÿm amipànĥ pidjô bàri kunĭ rĕ. Ne arÿm pa koror mex ne. Nhym kwĕnh arÿm amykrākôt apÿnh pakam ku'ê. Nãm ã Jeju memã ane. Me kute amim Jeju marmã nhym arÿm ja pydjĭn kadjy amima nhym arÿm ja kadjy amiman 'ã tÿm nhym ja kôt 'ã tÿm nhym ja 'ã tÿm nhym arÿm 'ã krãptĭ ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

³³ Mÿjja kute ajbir ja pyràk krãptĭ ne Jeju memã kukràdjã'ã akren memã 'ã ajarĕ. Me amakre mex kôt ne memã 'ã ajarĕ. ³⁴ Ne apÿnh mÿjjabit'ã ajarĕ. Nãm kute Metĭndjwÿnh kukràdjã'ã mÿjja jakrebit ne memã 'ã ujarĕnh ar ba. Ne kam arÿm kôt ba djwÿnh ar ate ÿrkam prĭne arkum kukràdjã jarĕnh mex. Kukràdjã'ã mÿjja kute amijakreja prĭne arkum arĕnh mex.

Kôkmã bĕn tÿx.

Mat 8.23-27; Ruk 8.22-25

³⁵ Nhym akati tãmĥkam arÿm ar'ã myt wadjã nhym Jeju arkum, —Gwaj on ne ikjĕmã rĕ, ane. ³⁶ Nhym kam ar me krãptĭmã kum, —Me on ajmã, ane. Nhym Jeju kôknĥôkãkam ÿr rã'ã nhym ar tu amimĕ o mō. Nhym me kwÿ kã kwÿkam arkôt mō. ³⁷ Nhym kam na 'itÿx ar'ã ruw nhym kôk 'itÿx wabĕ nhym kam ngô arÿm aben pumjuw ne kã nhiby aton arÿm kã krekam bikapĭno mō. Kã krekam bikapĭno mō nhym arÿm ipu 'ÿr. ³⁸ Nhym wãnh Jeju kã katĕkam krã japar djã'ã krã djĭn ôto nō. Ôto nōr mex katikôt nhym kôt ba djwÿnh ar arÿm tok ne kum,

—E kum, ujarĕnh djwÿnh, ngô kute gwaj banhimex 'ÿr ga ate akrãn anhôto nō, ane.

³⁹ Nhym arÿm kãjmã djan kôkmã bĕn tÿx. Kum bĕn tÿx ne ngômã kum,*

—Anhikrĕ, on akubyn aminĕ, ane.

Nhym arÿm kôk djãbĕr amikrãta nhym ngô arÿm tu mĕ ne nō. ⁴⁰ Nhym kam arkum, —Je tô mÿkam ne gar ã atĭn prãmo ane? Mÿkam ne gar tu amim imarkumrĕx kĕt? ane.

⁴¹ Nhym ar madjã kretin abenmã kum,

—Je tô mÿj me'ô got ja? Nãm tu gĕt kôkmã kabĕn nhym tu kabĕn kôt anhikrĕ, ane.

5

Me karô punu krãptĭ kute ar me'ôo ba.

Mat 8.28-34; Ruk 8.26-39

¹ Ne kam imôti nhikjĕmã bôx. Kam ne mebĕ Djeradja nhô pyka.

² Nhym kam Jeju ar akãxkam bôx ne arÿm wabin dja. Nhym adjĭnkĕt ne me'ôja pyka krã kurÿm katon 'ÿr tĕ. Me karô punu ne ar o ba. ³ Pyka krãkam ne ar ba tÿm. Nhym me te kãxirãxo ari uwpreo ba. ⁴ Nãm me te kadjy kãxirãxo te djĕ djãmĕ kãxirãxo kãkrã djĕ djã mÿn te o uwpre nhym mã ari kãkrã djĕ djã rĕnho ba. Ne mã ari kãxirãxo te djĕ djã kukĕnho ba. Nhym me kute unĕnh mex kadjy te: me tÿxo kute uràk'ô prãmje. ⁵ Nhym akati kunĭkôt ne akamãt kunĭkôt me'ôja krãnhre'ã ar ba. Ne me tykmã kikre mĕ amijo kajkepo ba. Nãm ari àmra ban ari kĕno amijayro ba. ⁶ Me'ôja katon arÿm amybÿm Jeju pumÿ. Omÿn arÿm tu 'ÿr prôt ne. Prôt ne 'ÿr bôx ne arÿm ibôn nhÿ. Kute kum amijo à'wÿr kadjy ne parbĕ ibôn nhÿ. ⁷⁻⁸ Nhym kam kum kabĕn ne kum,

* 4:39 Adjãkam kute kabĕno mÿjja kunĭ nhipĕxkôt arÿm kôkmã bĕn tÿx.

—Me karô, apunure. On kum anhire, ane.

Nhym me'ô me karô punu kukwakam arÿm kum kabên ne. Kàj bê kum àmrakam kum kabên ne kum,

—E kum, mÿj nã Jeju? Abê kàjkwakam Metĩndjwÿnh Kra. Mÿj ne ga aje ijo mã? Dja ga Metĩndjwÿnhmã akabên pydjìn jarên ijã kum, “Dja ba kamjêr kêt”, ane. Dja ga ã Metĩndjwÿnhmã anen arÿm ikamjêr kêt ba arÿm itokry kêt. Nãm ã me'ô kum ane.

⁹ Nhym kum, “Mÿj ne anhidji kute”? ane.

Nhym kum,

—Me ikrãptĩ:kam, inhidjibê ne krãptĩtìre, ane.

¹⁰ Ne kam amijo a'uw ne kum,

—Kwãrĩk wãnh me ja mör djã kurũm me ijanor kêt, ane.

¹¹ Nhym wãnh angrô jamy krãptĩ: krãnhrekam àkur mō. ¹² Nhym me karô punu krãptĩ amijo a'uw ne kum,

—Gop angrô jamymã me ijano ba me kum wadjã, ane.

¹³ Nhym memã kum, “Aj mã”, ane.

Nhym me karô punu krãptĩ arÿm me'ômã iren kurũm kato. Katon arÿm angrô jamymã wadjã. Nhym angrô jamy arÿm amibêx ne tu pyka krã'yr'ã aparmã prôt. Prôt ne arÿm imôtikam nox. Nox ne arÿm ngô aminhimex ne arÿm kunĩ ty. Angrô jamy kubê 2.000 ne ty.

¹⁴ Nhym wãnh angrô jamyo djuw mex djwÿnh ar arek omũnho dja. Ne kam mã krĩraxmã tẽn arÿm memã arê. Arwãkam me jamê ne memã arê. Nhym me kute mÿjja pumũnhmã amũ 'ÿr mō. ¹⁵ Jeju'ÿr mōn 'ÿr bōx. Nhym me'ô me karô kute kum irerja arÿm arek nhÿ. Nãm arÿm kã jadjàn no mextiren nhÿ. Nhym me kum uma ne. ¹⁶ Nhym ar kumrêx kute omũnhja arÿm me'ôja'ã ajarê. Ne ar ajte angrô jamy'ã ajarê. ¹⁷ Nhym kam me Jejumã à'wÿrmo krax ne kum,

—Gop on me inhō pyka kurũm akato, ane.

¹⁸ Nhym Jeju ajte kàkam ÿrmã tẽn nhym me'ô me karô kute kum irerja kum amijo a'uw ne kum,

—Ba mã akôt ajkamê, ane.

¹⁹ Nhym kum,

—Kati, mã. Akubyn anhũrkwã 'ÿr tẽn. Aje meo anhōbikwa wã'ÿr tẽn. Memã Bẽnjadjwÿr djwÿnh'ã ajarê. Kum akaprĩn kute ajo mex'ã ajarê, ane.

²⁰ Nhym kam arÿm mã tẽn amũ pyka nhidjibê Krĩraxbê 10'ÿr bōx. Ne kam Jeju kute o mex'ã me kunĩmã ujarênh ar ba. Nhym me kunĩ te kute mÿjja marmã kam no tyn ku'ê.

Me'ô kurerer tyk'ã ujarênh.

Mat 9.18-19; Ruk 8.40-42

²¹ Nhym kam Jeju ajte kàkam nox ne akàx nhikjêmã mō:n kam bōx. Ne kam wabin dja. Nhym kam ajte me krãptĩ: 'ã akuprō. ²² Nhym me'ôbê Djajru 'ÿr tẽn. Mebê idjaer bikprõnh djakam kubê bẽnjadjwÿr'ô. Nãm 'ÿr tẽn arÿm omũ. Omũn kute kum rax jarênh kadjy tu parbê tÿm ne nō. ²³ Ne krao a'u:w ne kum,

—Wãnh ne ikra prĩtìre nōn arÿm tyk 'ÿr. Gu 'ÿr ga 'ã anhikra dji gê à kêt ne imã tĩn, ane.

²⁴ Nhym arÿm kôt tẽn. Tẽn: nhym me krãptĩ: prĩne aêr mex ne kôt mō. ²⁵ Nhym wãnh me'ô nire kôt tẽn. Kamrô mã: apôx'ã ne arÿm amex kubê 12 apêx. ²⁶ Nhym kamã me ta kute amijo mÿjja marja krãptĩ aben totokmã te kaneo ba. Djãm kam arÿm mex got? Kati. Me ô'ã ãm mã tokryo tokry. Ne mã memã o pãnh'ã arÿm ô pi'òk kaprĩ kunĩ krê. Ne kam mex kêt ne ãm punu mex mō.

²⁷ Ne kam me kute Jeju'ã ujarênh man arÿm 'ÿr tẽn. Me krãptĩ: Jejukôt mō: nhym nija mekôt amibêx mex ne arÿm kôt bōx. Kôt bōx ne tu Jeju nhibũmkôt 'ã kubêkà kupê. ²⁸ Be, kute o anhÿr kêttri ne amim,

—Ba 'ã kubêkàbit kupên arÿm imex ne, ane.

²⁹ Nãm 'ã kubêkà kupên kupênhmẽ ro'ã nhym arým kamrô ngrà nhym arým amikam amimex ma. ³⁰ Nhym Jeju on kute o mexkôt amikam kuman arým me ipôkri akubyn akêx ne memã kum,

—Nhym ne ijã kubêkà kupê? ane.

³¹ Nhym kôt ba djwýnh kum,

—Djãm me kräre ne me akuno ga, “Nhym ne ikupê”? ane, ane.

³² Nhym kute me'ômã katormã ari mekôt krã. ³³ Nhym nija arým kute amimex markam 'ÿr bôx. Nãm umaje tertet ne tu parbê tÿm. Parbê tÿm ne arým prïne kum amijarên kum,

—Mrãmri, ba ne ba akà kupê ga arým ijo mex ne, ane.

³⁴ Nhym kam kum,

—Àpnhĩre, ga ne ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arým amex ne. Adjumar mex ne tẽ. Arým amexkumrêx, ane.

³⁵ Nãm ã kum anhÿro dja nhym me kwÿ bẽnjadjwÿr Djajru nhũrkwã kurũm tẽn ar kajpan arým Djajrumã kum,

—Arým ne akadjwÿx akuno. Kwãrĩk wãnh ijukri ujarênh djwýnh kunor kêt, ane.

³⁶ Nhym Jeju Ar kubê ate krãn arým Djajrumã kum,

—Kwãrĩk wãnh amã akra tyk pyma kêt. Djã gãm tu amim ikamnhĩxkumrêx, ane.

³⁷ Ne kam Pedrumẽ Xijagumẽ Djuão arkum,

—Ar gajbit dja gar ikôt tẽ, ane.

Ne bu'ã me ku'êmã kum,

—Me arek jakam dja, ane.

Djuãomẽ ne Xijagu ar axikôt kato.

³⁸ Nãm memã anen kam ar Djajru nhũrkwãmã tẽn bôx. Nhym wãnh me kangao kumex. Me muw ne abej àmrao kumex nhym Jeju arým me omũ. ³⁹ Ne kam arým me'ÿr wadjàn memã kum,

—Mÿkam ne ga me akangao akumex ne muw? Djã nãm prĩtija ty? Kati. Nãm ôto nõ, ane. Kute akubyn o tĩnmã. Kam ne ã memã ane.

⁴⁰ Nãm memã ane nhym me arým 'ã bẽno ajkên keketo kumex. Nhym kam arým bõm me ano nhym me kunĩ kato. Ne kam bãmmẽ nãmẽ kôt ba djwýnh ar ajbito mõn prĩti nhikwã djã'ÿr aro wadjã. ⁴¹ Ne kam prĩti nhikra 'amÿn kum, “Tarita kumĩ”, ane.

Nãm ren me bakabẽnkam kum,

—Prĩtire, amã ne ba ikabẽn. Kãjmã dja, ane.

⁴² Nãm kum ane nhym arým ar aêrbê kãjmã djan ar mrã. Nhym ar arým kôt madjã kreti. Prĩti'ã ne amex kubê 12. ⁴³ Nhym kam arkum kabẽn ne amijã arkum karõn arkum, “Djã gãm ar ipudju”, ane.

Ne ajte arkum,

—Ar kum mÿjja'õ ngã gẽ kukrẽ, ane.

6

Õ pyka djwýnhkam bôx.

Mat 13.53-58; Ruk 4.16-30

¹ Ne kam arým memã kàx ne amũ õ pyka djwýnhmã tẽ. Nhym kôt ba djwýnh ar kôt mõ. Nhym kam arým 'ÿr bôx. ² Nhym ar'ã arým pi'òk råràr. Nhym arým mebê idjaer bikprõnh djã'ÿr tẽn kam 'ÿr bôx ne arým wadjã. Ne kam kute memã amikukràdjã jarênh kadjy arým amikrax ne. Nhym me krãptĩ kabẽn man kam no tyn kumex ne ari abenmã kum,

—Je tô nhym nã kum me kukràdjã ja jarẽ nhym ã kabẽn mexo ane. Nhym ne kum àpênh'ã karõ nhym ã mÿjja nhipêxo ane. Mÿjja pumũnh kêtumrêx ne ipêx nhym kumex. ³ Be, Jejubê ne pĩ kênh djwýnh kajgo. Marij kurũm ne kato. Kôt ar apôxjabê ne Xijagumẽ Jôdjemẽ Djudamẽ Ximãomẽ. Be, ar axikôt apôx ne ja. Kanikwýnhdjwÿ ar me baro'ã ar ba. Djãm atemã me'õ? Kati. Tãm. Me bajõ tãm. Ne kam ã àpênho ane. Nãm me ã ari abenmã anen kam arým kubê Jeju kĩnh no kati. ⁴ Nhym kam amijã memã kum,

—Pyka kunîkôt me Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnhmã kàjmã rax kamênhô ba. Nhym be, ô pyka djwÿnhkam me jabit ne me ar prãro ba. Ôbikwa djwÿnhkam ar ja, ô kikre djwÿnhkam ar ja ne me ar prãro ba, ane.

⁵ Ne kam te kute ô pyka djwÿnhkam mÿjja pumÿnh kêt krãptî nhîpêx prãmje. Te me krãptîo mex prãmje. Me kute aparmã rax kamênh prãmkam. Nãm me punu ngrêrebit'ã ikra jadjuw ne meo mex. ⁶ Ne mekam no tyn djan amim,

—Je tô mykam ne me kute inhô pyka djwÿnhkambit amim imar kêtumrêx, ane.

Kute Ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-15; Ruk 9.1-6

Ne kam arÿm tẽ. Apÿnh krîkôt tẽ. Memã amikukràdjã jarênhô tẽ. ⁷ Ne kam amiwÿr Ar kubê 12 'uw nhym ar arÿm 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhym kute amÿ ar anor kadjy arÿm aro aben nhikjê. Ne ar kute kukwakam me karô punu janor ne kujaêk kadjy arkum amîpyma jadjã. ⁸ Ne kamã arkum 'ã karôn arkum,

—Ar amôr kadjy kwãrîk wãnh mÿjja krãptî byr kêt. Dja gar akajpar djãbit by. Kwãrîk wãnh mokà byr kêt. Kwãrîk wãnh djwÿ byr kêt. Kwãrîk wãnh anhô katôk'y djãkam pi'ôk kaprî byr kêt. ⁹ Ne ar aparkà ponh jangjên ar anhinôkà pÿnhbit jangjê, ane.

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar apÿnh krî'ÿr mō. Nhym me'ô arÿm ar amã aminhÿrkwã jarê. Kumã dja gar wadjãn kambit anhikwã. Ne kam me ô krîrax kurÿm ar amôr kambit dja gar anhÿrkwã 'ôdjwÿ jabej. ¹¹ Nhym godja me ar abê aminhÿrkwã nê jabej ne kute ar amar prãm kêt jabej gar mebê aparkà'ã me ô pyka ka'u. Me kurÿm akatorkam pyka ka'u. Aje me kangao amirît kadjy. Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: krîraxbê Xôtômamê Gomorakam me axwekumrêx. Dja ï Metîndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarênh kadjy akati bôx. Nhym be, ajbir me krî jakam dja me axwe pãnhô amrêbê me tÿm wã jakre. Me kute ar abê aminêkam dja me axwe pãnhô me tÿmwã jakre. Nãm ã arkum karôo ane.

¹² Nhym kam ar amÿ mōn kàj bê me akreo ban memã kum,

—On me amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwÿnh'ÿr amîjo akêx, ane.

¹³ Ne arÿm me karô punu krãptî kute ar meo ba jano nhym arÿm memã iren mã mō. Nhym ar me kanê krãptî kungrã. Mÿjja kangô kute rōny kangô pyrãko me kungràn meo mexo ba.

Djuão'ã ujarênh.

Mat 14.1-12; Ruk 9.7-9

¹⁴ Nhym kam me amÿ Jeju jarênhô ipôk. Nhym kam mebê idjaer nhô bënjadjwÿr rax nhidjibê ne Erodji. Arÿm ne me kute Jeju jarênhja ma. Ne kam arîk Jejuo Djuão ne memã kum,

—Ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuão arÿm akubyn tîn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tînkam ne mã mÿjja pumÿnh kêt nhîpêxo ba, mã me punuo mexo ba, ane.

¹⁵ Nhym me ja arîk Jeju'ã memã kum,

—Be, kubê Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnhbê Erij, ane.

Nhym amÿ me ja 'ã memã kum,

—Be, kubê ne Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnh'ô. Nâr, kute amrêbê: Metîndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnh'ô pyrãk, ane.

¹⁶ Nhym bënjadjwÿr rax Erodji kute Jeju jarênh markam 'ã memã kum,

—Be, Djuão ne wã. Ba ije kadjy me anor nhym me kute mut krã'ÿr, arÿm akubyn tîn ne ar ba, ane.

¹⁷⁻¹⁸ Be, me kute Djuão bîn kêttri ne Erodji kamyre. Idjibê ne Piripi. Piripi prô nhidjibê ne Erodjij. Nhym kam Erodji arÿm kamyrebê prô pytàn ar o ba. Nhym kam Djuão nêje kum kabên ne kum,

—Metîndjwÿnh kukràdjã kupa'ã ne ga akamyrebê prô pytã, ane.

Nhym Erodjij kuman arÿm Erodjimã apnê. Djuão'ã kum apnê nhym arÿm 'ÿr me krãkamngôn jano. Nhym me arÿm o tÿm ne kubê ijê. ¹⁹ Nhym kam Erodjij ari kum

Djuão kurêo ban te kute bĩnmã 'ã amijakreo ba. ²⁰ Erodji kum Djuão pymakam Erodjij te 'ã amijakreo ba. Erodji mã 'ã amim,

—Djuão ne katàt ar amijo ban Metĩndjwỳnh mexo mex, ane. Nãm mã amim anen ar Erodjibê utàr mexo ba.

Djuão kute Erodjimã Metĩndjwỳnh jarênhô ỳr kunĩkôt Erodji ari amim,

—Je tô mỳj dja ba amijon? anen te kute kabên mar ne kôt kute amijo anhỳr prãmje. Nhym be, kum Djuão kabên mar prãmã.

²¹ Erodjij kum Djuão kurêo ba nhym kam arỳm mrãmri kute bĩn kadjy ò akati bôx. Erodji rwỳk djàkam ò akati arỳm bôx. Nhym ò akatikam arỳm bu'ã bẽnjadjwỳrreja ro'ã àkuro nhỹ. Apỳnh ò me rũnh djàri, ò krākamngôn nhõ bẽnjadjwỳr djàri, ò pykabê Garrêjakam me ò nêkrêx rũnh djàri, me kunĩ ò akati kadjy Erodji'ã akuprõ. ²² Ne ò kwỳ krêno nhỹ nhym Erodjij kra kurerer arỳm me'ỳr wadjà. Ne kam memã to nhym me arỳm kum kĩnh. Erodjimê me ro'ã ỳrja kum kĩnhĩ. Nhym kam Erodji kurerermã kum,

—Mỳj ne ga amã kĩnh? Dja ga amã mỳjja'õ kĩnh ne imã arê ba arỳm amã kungã, ane.

²³ Nãm kum kabên jarênh mãmdjin kum,

—Be, amã ikabên kajgo kêtumrêx nhym Metĩndjwỳnh arỳm ima. Dja ga amã mỳjja'õ kĩnh ne imã arê ba arỳm amã òrkumrêx. Nàr godja amã inhõ pyka kuto katê kĩnh jabej ba arỳm amã kungã. Mrãmri ne ba tu amã ikabên jarênhkumrêx, ane.

²⁴ Nhym kam arỳm katon nã kukij ne kum, “Ô mỳj dja ba kum arê”? ane.

Nhym kum,

—Xô, ngômã me angjênh djwỳnhbê Djuão krã'ã dja ga 'wỳ, ane.

²⁵ Nhym amibêx ne ajte bẽnjadjwỳr rax'ỳr wadjàn kum,

—Ô kum amikrà kêt ne ngômã me angjênh djwỳnhbê Djuão krã dja ga imã angã. Ngôn nh purortikam adjàn o bôx ne imã angã, ane.

²⁶ Nhym kam bẽnjadjwỳr rax arỳm kaprĩren òkre kadjwỳnhbê amim,

—Je, arỳm ne ba mrãmri kum ikabên jarênh mãmdji nhym Metĩndjwỳnh arỳm ima. Jakam ba te ije kum, “Kati”, anhỳr prãmje. Inhõ me rũnh mrãmri ikabênkumrêx jabej ikam no tyn kumex, ane.

²⁷ Ne kam on me par djwỳnhmã kabên ne kum,

—Amrê Djuão krão aprõt, ane.

²⁸ Nhym arỳm mebê ijê djà'ỳr tẽn wadjàn arỳm Djuão mut krãtan kam arỳm ngôn nh purortikam krã djà. Ne kam kurerermã o tẽn o bôx ne arỳm kum kungã. Nhym arỳm nãmã kungã.

²⁹ Nhym kam Djuãookôt ba djwỳnh ar arênh man arỳm 'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽn 'ỳr bôx ne kam arỳm Djuão nhĩ mỳn o tẽn arỳm kênkrekam adjà. Be, me kute Djuão bĩn'ã ujarênh ne ja.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13-21; Ruk 9.10-17; Dju r 6.1-14

³⁰ Ne kam Jeju kute ar anorja ne arỳm apỳnh krĩkôt tẽ:n kam arỳm akubyn Jeju'ỳr tẽn 'ỳr bôx ne 'ã akuprõ. Ne kam kum amijã ajarê. Kute mỳjja nhipêx kunĩ'ã kum ajarê. Kute memã kukràdjà jarênh kunija kum 'ã ajarê. ³¹ Nhym me krãptĩ: Jeju ar'ã aben japanho dja. Ar 'ã aben japanho dja nhym ar te ò kwỳ krên kadjy amijo ane. Nhym kam Jeju arkum,

—Gwaj on arwãmã mebê tẽn kam bôx ne bakôkam kôto nhỹ, ane.

³² Nhym kam ar ate arwākam ỳr kadjy kàkam nhỹn arỳm nox ne. ³³ Nhym me krãptĩ ar mörkôt amim nokre pumũn arỳm ar ibej prõt ne. Krĩ kunĩ kurũm ne me pykakôt ar ibej prõt ne. Ibej prõt ne arỳm akàx nhikjêbê ar kukãm akuprõ. ³⁴ Nhym kam ar kà dji nhym Jeju wabi. Wabin arỳm me krãptĩ me:xja pumũ. Ne kam amim,

—E kum, nãm me kute mryo ba djwỳnh kêtumrêx mrykĩ'ãtomti krãptĩ ta kajgo ba pyræk, ane. Kam ne arỳm kum me kaprĩn arỳm memã kukràdjà krãptĩ jarênhmo krax ne. ³⁵ Nãm memã arênhô dja: nhym kam arỳm 'ã myt ibô. Nhym kam kôt ba djwỳnh ar arỳm 'ỳr bôx ne kum,

—Arwã jakam mỳjja kêt nhym arỳm amykry mex ne. ³⁶ Me ano gê me amũ apỳnh kikremã mõn amũ apỳnh krĩmã mõ. Dja me amim õ kwỳ krẽn djà jamỳ, ane. ³⁷ Nhym arkum,

—Ar ga dja gar memã mỳjja ngã gê me kukrẽ, ane.

Nhym ar kum,

—Djãm gwaj baje pi'òk kaprĩ kumexjao djwỳ jamỳnhmã? Denarju kubê 200jao djwỳ jamỳnhmã? Djãm gwaj baje memã òr nhym me kute krẽnãm? ane. ³⁸ Nhym arkum,

—Mỳj ne ar anhõ djwỳ kute? Tẽn omũ, ane.

Nhym ar arỳm bu'ã me ku'ê kõt tẽn omũ. Ne akubyn 'ỳr bõx ne kum,

—Ë, djwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne tepdjwỳ amãnhkrut, ane. ³⁹ Nhym kam arkum,

—Ar memã arẽ gê me apỳnh bõre ngrãngrãkam krĩ mõ, ane.

Nhym ar arỳm apỳnh me krĩ kadjy memã karõ. ⁴⁰ Nhym me apỳnh me krĩ kadjy me'ã akre. Nhym me kwỳ kubê 100'ã kabẽn ne krĩ mõ. Nhym me kwỳ kubê 50'ã kabẽn ne krĩ mõ.

⁴¹ Nhym djwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jamỳ. Ne tep amãnhkrutja by. Ne kàjmã o kàjkwa jabẽn Metĩndjwỳnhmã o amikĩnh jarẽ. Ne kam djwỳ kokij ne kõt ba djwỳnhmã kungã nhym ar memã òro mõ. Ne kõt tepdjwỳ ã o anen arỳm me kunĩmã kungã. ⁴² Nhym kam me kunĩ õ kwỳ krẽn arỳm ajne. ⁴³ Nhym kam me arỳm tepmẽ djwỳ janhy ngij ne 'ã akre. Nhym arỳm 'ã akrekam kaxnokai ipubê 12 ne 'ã kàtàm. ⁴⁴ Be, me my kute djwỳ krẽn'ã akrekam kubê 5.000. Ne ijukri me niremẽ me prĩre'ã akre kêt.

Ngõ'ã tẽm.

Mat 14.22-33; Dju r 6.15-21

⁴⁵ Nhym kam Jeju urokam kõt ba djwỳnhmã kum,

—Aje, on ar mõn kàkam nhỹn ikukãm akàx nhikjẽmã rẽn krĩbê Bexadamã tẽ. Ba me ano gê me on mã mõ, ane.

⁴⁶ Ne kam me krãptĩ'ỳr tẽn memã kum,

—Aje, on me ajmã. Ba on, ane. Ne kam arỳm Metĩndjwỳnhmã kabẽn kadjy krãnh'ã tẽn wabi.

⁴⁷ Nhym kam ar'ã akamãt nhym ar arỳm kàkam ngõ nhipòkri mõ nhym Jeju ate atỳxã dja. ⁴⁸ Nhym kam ar kutã arỳm kòk djàbêr tỳx. Àbêr tỳx nhym ar kute kutã ngõ rẽn kurêje àpênh raxo nhỹ. Àpênh ra:x nhym arỳm ar omũ. Ne òkrẽn'ãnh kàr pydjikam arỳm arkõt tẽ. Ngõ'ã arkõt tẽ. Tẽn kam bit ar'ãnh tẽmmã. ⁴⁹ Nhym ar arỳm ngõ'ã tẽmkõt omũn abenmã kum,

—Ota, amrẽ me karõ'õ mõ. Ar anen amra.

⁵⁰ Ar kunĩ omũn arỳm madjà kreti. Nhym adjynkêt nhym arỳm arkum,

—E kum, ba ne ba wãm tẽ. On ar akĩnh ne atĩn prãm kêt, ane.

⁵¹ Ne arỳm arkõt kàkam nhỹ. Kàkam nhỹ nhym arỳm kòk djàbêr anihkrê. Nhym ar òkre kadjwỳnhbê amikabẽn kudjan te kute mỳjja marmã kam no tyn nhỹ. ⁵² Be, amũja'ã ne Jeju te me krãptĩ:mã djwỳ ngã nhym ar kute kum kator kêt. Kubê Metĩndjwỳnh Krajamã kator kêt. Nhym kam ar te kute marmã kam no tyn nhỹ. Ar amakkre kêtgam.

⁵³ Ne kàkam ngõ'ã mõn kam ar arỳm pykabê Djenekam akàx nhikjẽmã bõx ne kà dji.

⁵⁴ Nhym kam ar wabi nhym me arỳm amim Jeju nokre pumũ. ⁵⁵ Ne kam me bu'ã pykawã kunĩkõt prõt ne arẽ. Nhym me arỳm kute memã Jeju bõx djà jarẽnha'ỳr meo bõxmo krax ne. Me punu nhikwã djàkam ikwã rã'ãja ne me Jeju'ỳr meo prõt ne meo bõx. ⁵⁶ Ne kam mã kikre kabem me punu jadjuw. Krĩ kryrekam nàr krĩraxkam nàr arwãkam Jeju ku'ê djà kunĩkõt mã kikre kabem me punu jadjuw. Nhym me mã Jeju tẽmkõt kum amijo a'uw ne kum,

—Ba gop akà japkrebit kupê. Ba gop akà japkrebit kupênh, ane. Ne me kute kupênh kunĩkõt arỳm mex ne.

7

Tu mỳjja krĕn'ã ujarĕnh.

Mat 15.1-9

¹ Ne kam mebê pardjêumĕ Môjdjê kukràdjà mar djwỳnh kwỳ krĩraxbê Djeruxarĕ kurũm mōn Jeju'ã akuprō. ² Nhyĕm Jejukōt ba djwỳnh kwỳ tu ikra pōnh kĕtkam ò kwỳ krĕ nhyĕm me arỳm ar omũ. Ne ar'ã kabĕn ne Jejumã kum,

—Mỳkam ne akōt ba djwỳnh me bakukãmãkjĕ kukràdjà kupa'ã ikra punu rã'ã tu àkur ba? Dja me o ane nhyĕm Metĩndjwỳnh arỳm memã axwe jarĕ, ane.

³ Bir, mebê pardjêumĕ mebê idjaer kunĩ ne me mã me kukãmãkjĕ kukràdjà'ã no tỳx ne kam arĩk abenmã kum,

—Me kute prĩne aminhikra pōnhkambit dja me aku. Kambit dja Metĩndjwỳnh memã axwe kĕt jarĕ, ane. ⁴ Ne me me ò djwỳ jamỳnh djà kurũm ban bōx. Ne kam kute ngōo amiku'ōnhkambit aku. Be, apỳnh me kukãmãkjĕ kukràdjà kajgo kute ja pyrãk ne krãptĩ. Nhyĕm me 'ã no tỳx ne mã apỳnh mỳjja ku'ō. Ngōnhkrãmĕ ngyo ngōnhmĕ ngōnh tykmĕ ne me mã ku'ōn arĩk amim,

—Dja ba o ane nhyĕm Metĩndjwỳnh imã imex jarĕ, ane.

⁵ Kamã ne mebê pardjêumĕ Môjdjê kukràdjà mar djwỳnhmĕ Jejumã kum,

—Mỳkam ne akōt ba djwỳnh me bakukãmãkjĕ kukràdjà kupa'ã ikra punu rã'ã àkur ba? ane.

⁶ Nhyĕm memã kum,

—Me ga ne ga me amijo ajĕx ne ar amijo Metĩndjwỳnh mar mexo aba. Mrãmri ne Idjaij Metĩndjwỳnh kukwakam me ajã pi'ōk no'ōkkumrĕx. Nãm me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwỳnh ne me amã,

'Be, me ja ne me arĩk 'ĕx ne ajkwa kajgokam imã imex jarĕho ban jãm ate ibĕ krãn ban

⁷ imã irax jarĕnh kajgoo ban kam ta kukràdjào ikukràdjàn memã arĕnh ba. Ne kam ta kukràdjà'ã memã kum, Metĩndjwỳnh kukràdjà, anhỹro ba.’

Nãm ã Metĩndjwỳnh me amã ane.”

Nãm ã Idjaij me ajã ane. Ga me akamingrãnyre arỳm akabĕn kajgoo Metĩndjwỳnh kukràdjàn memã arĕnh ba. Mrãmri ne me ajã arĕnhkumrĕx. ⁸ Be, Metĩndjwỳnh ne me kute katàt amijo ba'ã memã karō ga me kam kubĕ amijo akĕxo aba. Ne kam mã me akukãmãkjĕ kukràdjà'ã ano tỳx ne ar o aba. Ne kam ngyo ngōnhmĕ ngōnhkrã ku'ō. Apỳnh me akukràdjà kajgo kute ja pyrãk krãptĩ ga me 'ã ano tỳx ne ar o aba. Ne kam arĩk 'ã abenmã kum, “Dja Metĩndjwỳnh kōt imã ijaxwe kĕt jarĕ.” ⁹ Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

—Be, Metĩndjwỳnh kute katàt amijo aba'ã me amã karō ga me arỳm kabĕn ma. Djãm mrãmri Metĩndjwỳnh kukràdjà kōt ne ga me akukãmãkjĕ kukràdjà jarĕ? Kati. Atemã. Atemã ne ga me akukãmãkjĕ kukràdjà ja'ã ano tỳx ne Metĩndjwỳnh kukràdjà mar kĕt ne arỳm o abikĕnh ba. Djãm kam me ano mex got? ¹⁰ Ba me amã arĕ ga me ama. Môjdjê ne Metĩndjwỳnh kukwakam me bakukãmãremã karōn memã kukràdjà jarĕn memã kum, “Me amã abãmmĕ anã jabĕn ar kabĕn ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'ō arỳm bãm'ã nãr nã'ã, ‘Gĕ Metĩndjwỳnh o ajkĕ’, anhỹr jabej gĕ me tu kubĩ”, ane.

Me kum bãmmĕ nã ar abĕmã ne Metĩndjwỳnh ã me bakukãmãremã ane.

¹¹ Nhyĕm be, djãm me ga ne ga me amã abãmmĕ anã jabĕ? Kati. Ga me akukràdjà kōt arĩk memã kum, “Me ajō godja anã nãr abãm mỳjja'ã ajwỳr ga aje kubĕ anhō mỳjja nĕ prãm jabej. Ne kum, ‘Be, ba te ije amã òrmã. Aje mỳjja 'ã ijwỳr ba arỳm o Metĩndjwỳnh nhō mỳjja. Kam ba te ije amã òrmã’, ane. Dja ga me ã kum anen arỳm kubĕ nĕ nhyĕm kam arỳm pijãm ne akubyn 'ã ajwỳr kĕt”, ane. ¹² Ga me aje ã memã 'ã karōo anhỹrkam arỳm me nãmĕ bãmbĕ òdjỳ'ã memã adjãpnĕnh aba. ¹³ Me kum ar abĕ kĕt'ã memã adjãpnĕnh ba. Metĩndjwỳnh te memã kum,

“Me amã abãmmĕ anã jabĕn ar kabĕn ma”, ane

ga me arÿm Metîndjwÿnh kabêno me kukràdjà kajgon akukràdjào arÿm nãmê bãmbê òdjÿ'ã memã adjàpnêno aba. Aje Metîndjwÿnh kukràdjào me kukràdjà kajgo ne ajte kupa'ã memã akukràdjà punu ja jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁴ Ne kam ajte amiwÿr me kunÿ 'uw ne memã kum,

—Ë, dja ga me akunÿ imaro nhÿn ikabên markumrêx. ¹⁵ Me kute apÿnh mÿjja'ã memã kum, “Ja dja ga ãm omÿ. Dja ga krên arÿm ajaxwe”, anhÿro ba. Nhy m be, Metîndjwÿnh, djã ne me mÿjja 'õ krê nhy m arÿm kum, “Ja ne ga krên arÿm ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên punukam ne memã axwe jarê. Me àkÿnhÿkam ne memã arê. Me ari prô, mjên kupa'ã kurê bakam ne memã arê. Me 'êxnhÿkam ne memã arê. Axwe'òkambit ne Metîndjwÿnh memã axwe jarê. ¹⁶ Gop me ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁷ Ne kam arÿm mebê kikremã wadjà. Nhy m kôt ba djwÿnh arÿm kukij ne kum,

—Nã gã m ar imã, “Djã ne me mÿjja 'õ krê nhy m Metîndjwÿnh kum, ‘Ja ne ga krên arÿm ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arê nhy m ar ibê bipdjur rã'ã ne, ane. ¹⁸ Nhy m kam arkum,

—Je tô djãm ar gadjwÿ ajamakkre kêt? Be, mrãmri ne me kute mÿjja'õ krênkôt Metîndjwÿnh memã axwe jarênh kêt. Djãm ar aje ja mar kêt? ¹⁹ Be, aparmã ne mÿjja mrãn me tikkremãbit wangij. Mÿjja'õ kurja ne me kute amim mÿjja'ã karô djãkam ngjêx kêtikumrêx. Me tikkremãbit ne wangij ne kam atykmã arÿm apôx. Me kute amim mÿjja'ã karô djãmã ngjêx kêt kam Metîndjwÿnh kute kôt memã axwe jarênh prãm kêt, ane. Jeju kute ã arkum anhÿro arÿm me õ mÿjja krênja kunÿ mex jarê.

²⁰ Ne kam ajte arkum,

—Me kurÿm me kabên punu apôx ne me àpênh punukam ne Metîndjwÿnh memã axwe jarê. ²¹ Me kadjwÿnhbê, me amim mÿjja'ã karô djãkam ne me amim axwe'ã karô nhy m arÿm me kurÿm apôx. Me kute amim axwe'ã karôkam ne me kute me prô puro nâr me mjên puroo àkÿnh ne ro'ã ikwãja'ã amim karô. Ne prô djwÿnh nâr mjên djwÿnh kupa'ã kurê'ã amim karô. Ne kute me par'ã amim karô.

²² Ne kute mebê mÿjjao àkÿnh'ã amim karô.

Ne kute mÿjjao atom rÿnh'ã amim karô.

Ne kute meo bikênh'ã amim karô.

Ne memã 'êx ne kute me noo biknor'ã amim karô.

Ne kurê ba'ã amim karô.

Ne te ta kute me uràk prãmje ngryk.

Ne me'ã kabên punu'ã amim karô.

Ne amijo àmrati.

Ne bën kati.

Me kute amim axwe'ã karô ne ja. ²³ Me axweja kunÿ ne me kurÿm apôx. Nhy m kam kôt Metîndjwÿnh memã axwe jarê. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

Me'õ nire bajtem kute tu amim kamnhÿxkumrêx.

Mat 15.21-28

²⁴ Ne kam arÿm mebê tẽ. Tẽ:n kam krÿrãxbê Xirumê krÿrãxbê Xidô kuri pykaja'ÿr bôx. Ne kam arÿm kike'ômã wadjàn nhÿ. Ne bit kute me'ômã amijo amirÿt kêt mã. Ne kam te kute mebê amijo bipdjurmã. ²⁵ Nhy m me'õ nire arÿm arênh ma. Kubê ne me bajtembê kregu'õ. Pykabê Xirij Penixijkam ne rwÿk djã. Me karô punu ne kra prÿtio ba. Nãm arênh man arÿm 'ÿr tẽn parbê ibôn nhÿ. ²⁶ Ne arÿm Jejumã krao a'uw ne kum,

—Amrê tẽn me karô punu kute ikra prÿtio baja jano gê kum ire, ane.

²⁷ Bir, Jeju ne jakam me bajtemo mex prãm kêt. Nãm kute õ mebê idjaerbit kumrêx o mexo bamã. 'Ã kute kum ujarênh nhy m kôt kute marmã ne õ mebê idjaer'ã me prÿre jakren kum,

—Gê me prÿre kumrêx djwÿo amityxmã. Nok ba ren me prÿre nhô djwÿ rop kraremã kurê nhy m ren kam punure, ane. Djãm mrãmri ne djwÿ'ã ajarê? Kati. Kute meo mex'ã ne djwÿ jakren kum 'ã ajarê. Nãm,

—Nok ba ren me prîre nhõ djwỳ rop kraremã kurẽ nhym ren kam arỳm punure, ane.

²⁸ Nhym nija arỳm amim,

—Ijã ne rop krare jarẽ, anen arỳm kum,

—Tukwa, mrãmri Bẽnjadwỳr djwỳnh. Kôt ne ga arẽ. Nhym be, godja wãnh pïponh krakri djwỳ jaũm rôrôk. Aũmbit dja rop krare arỳm kukrẽ. Kam gop badjwỳ ibê rop krare pyrãk tu imã ikrao mex, ane.

²⁹ Nhym kôt kum,

—Be, aje imã akabẽn wã jarẽnhkam adjumar mex ne tẽ. Arỳm ne me karõ punu akramã ire, ane.

³⁰ Nhym kam arỳm ùrkwãmã akẽx ne 'ỳr bõx. Nhym wỳnhram me arỳm me ikwã djãkam kra prîti dji nhym nõ. Me karõ punu arỳm kum ire nhym arek nõ nhym arỳm omũ.

Kute me'õ jamakkre kêt ne kabẽn tõe mex.

³¹ Nhym kam krĩraxbê Xirumẽ Xidõkuri pykaja kurũm tẽ. Tẽ:n kam amũ pyka nhidjibê Krĩraxbê 10jakôt tẽ. Ne tẽ:n kam arỳm imõtibê Garrêja'ỳr bõx. ³² Nhym wãnh me'õ jamakkre kêt ne kabẽn tõeja. Nhym me arỳm 'ỳr o bõx ne kum, “Gop 'ã anhikra dji”, ane.

³³ Nhym ate kute o ãm kadjy amũ me krãptĩ bê o tẽ. Ne kam aktã amakkremã aminhikra'i jadjã aptõn õtodjwỳ kupê. ³⁴ Ne kãjkwa jabẽn kum kaprikam arỳm amityk djã mẽ. Ne kum, “Epata”, ane. Nãm ren me bakabẽnkam kum, “On ajamakkre kajrer”, ane. ³⁵ Nãm kum ane nhym arỳm amakkre kajrer ne kabẽn mex ne. Nhym kam akubyn me'ỳr o bõx.

³⁶ Ne memã 'ã karõn memã kum, “Gora ipudju”, ane. Be, nãm te mã: memã anhỹro ba nhym me ate mã: pyka kunĩkôt abenmã arẽnhõ ba. ³⁷ Nãm me'õo mex nhym me te kute marmã kam no tyn ku'ê ne abenmã kum,

—Nãm apỹnh me kanê djari me kunĩo mexkumrẽx. Nãm me umar kêtõ mex nhym arỳm akubyn amak mex ne. Nãm me kabẽn kêt djwỳo mex nhym arỳm akubyn kabẽn mex ne, ane.

8

Kute mebê 4.000o djuw mex.

Mat 15.32-39

¹ Nhym kam me krãptĩ: ajte Jeju'ã akuprõn 'ã akuprõn me'ã õ kwỳ krẽn djã kêt. Nhym kam arỳm amiwỳr kôt ba djwỳnh ar ku'uw nhym ar bõx nhym arkum,

² —Imã me krãptĩ:ja kaprĩ. Me iro'ã krĩ'ã arỳm akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arỳm me õ mỳjja kêt. ³ Nok ba ren me kum prãm kam ren amũ me ùrkwãmã me ano nhym me ren pry konenh ren rerekre ne. Ren me rerekre nhym ren me tyk djã me kupa. Djãm jãnh got. Onĩj me ùrkwã. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhym kôt ba djwỳnh ar kum,

—Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krãptĩ:ja kadjy djwỳ kumex prãmje. Mỳj got gwaj me kadjy nẽ? ane.

⁵ Nhym Jeju arkum,

—Mỳj ne ar anhõ djwỳ kute? ane.

Nhym ar kum, “Djwỳbê 7”, ane.

⁶ Nhym kam me krãptĩmã kum,

—Pykabê dja ga me nhỹ, ane. Nhym kam me arỳm nhỹ. Nhym kam arỳm djwỳbê 7 jamỳn o Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽ. Ne kam kokij ne mã kôt ba djwỳnh arkum kungã nhym ar mã me krãptĩmã adjuw. Nãm ar memã adjwỳro mõn kam arỳm adjwỳr pa.

⁷ Ne kam ar õ tepprãre ngrêre nhym o Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽ. Ne kam arkum,

—Dja gar memã jadjwỳ jadjwỳ, ane.

⁸ Nhym kam ar memã adjwỳro mõn adjwỳr pa. Nhym kam me arỳm kukrẽn arỳm ajne. Nhym kam me arỳm aũm ngij ne 'ã akre nhym kaxnokai ipubê 7 'ã kãtãm. ⁹ Be, me my kubê 4.000 ne õ kwỳ krẽ.

Nhym kam memã kum, “Aje, on me ajmã”, ane. ¹⁰ Ne on kôt ba djwýnhmẽ ro'ã kãmã wadjàn nhỹ. Nhym ar arým nox ne rê:n kam arým pykabê Tamanu'ãnh kà djin wabi.

Kute kàjkwa kurũm mýjja'õ nhipêxmã ne me kum 'ã à'wýr.

Mat 16.1-4

¹¹ Nhym mebê pardjêumẽ mebê xadjudjêumẽ Jeju'ýr bõx ne kukij ne mrãmri kubê Metĩndjwýnh Kra ne kute mýjja pumũnh kêt'õ nhipêx jabej 'ã kum apnên kum,

—Goja kàjkwa kurũm mýjja pumũnh kêt'õ nhipêx bar omũn kôt ama, ane.

¹² Nhym amikadjwýnhbê tyk djà mẽn memã kum,

—Je tõi mýkam ne ga me akamingrãnyre mýjja'ã ijuw? Ije me amã mýjja pumũnh kêt'õ nhipêx ga me aje omũnh prãm kêtumrẽx. Mrãmri ne ba me amã ikabênkumrẽx, ane.

¹³ Ne kam arým mebê akẽx ne tẽn ajte kãmã wadjà. Wadjàn akàx nhikjẽmã rêr kadjy arým nox ne.

¹⁴ Nhym kam djwý ar kumãnhkutã nhym kôt ba djwýnh kute byrmãn arým o amak kêt kati. Nhym wãnh kàkam djwý pydjibit nõ. ¹⁵ Nhym kam Jeju me kute me kukràdjà kajgo mar kêt kadjy ne kôt kute ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum,

—Ga, me kute djwý nhigot djà djwý djômkam kapĩnja pumũ. Nhym arým djwý tỳx me:x ne. Ar gadjwý dja gar me kukràdjà man kôt ar amijo aban arým ajaxwe me:x ne. Mebê pardjêu kukràdjà nàr Erodji kukràdjà dja gar aman kôt ar amijo aban arým ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tỳx ne me kukràdjà mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt, ane.

¹⁶ Nhym kam ar ari 'ã aben kukij. Ne kam arĩk abenmã kum,

—Gwaj baje djwý byr kêtumkam ne ã ar imã ane, ane.

¹⁷ Be, Jeju kute me kukràdjà kajgo'ã djwý nhigot djà jakre nhym ar kute mar kêt. Nhym kam arým ar kabên man arkum,

—Mýkam ne gar abenmã, “Gwaj baje djwý byr kêtumkam ne ã ar imã ane”, ane? Djãm kraxje ar aje omũnh kêt rã'ã? Djãm kraxje ar aje mýjja mar kêt rã'ã? Mýj'ã ikabên kute amijakre ar aje mar kêt rã'ã? Djãm ar ajamakkreja kêt? ¹⁸ Jãm ne gar anon omũnh kêt ne. Jãm ne gar ajamak ne mar kêt ne. Be, ije djwý ngrireo me krãptĩo djuw mexja djã ne gar arým o ajamak kêt kati? ¹⁹ Akubyn amijo tẽn ije mebê 5.000mã djwý kubê 5 kokjêr'ýr amijo bõx. Ar aje djwý janhyo atomkam mýj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhym ar Jejumã kum, “Kaxnokai ipubê 12”, ane.

²⁰ Nhym ajte arkum,

—Ajte akubyn amijo tẽn ije mebê 4.000 kadjy djwýbê 7djwý kokjêr'ýr amijo bõx. Ar aje kam djwý jaũmo atomkam mýj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhym ar kum, “Kaxnokai ipu kubê 7”, ane.

²¹ Nhym kam arkum,

—Djãm djwý'ã ne ba ar amã arẽ? Djãm 'ã ne ba ar amã, “Ari amijã ano tỳx”, ane? Kati. Djwý'ã ne ba ije ar amã ja jarẽnh kêt. Mýkam ne gar aje ja mar kêt rã'ã? ane.

Kute me'õ no rão mex.

²² Ne kam ar arým krĩrãxbê Bexadamã tẽn bõx. Nhym kam me Jeju'ýr me'õ no rão mõi o bõx ne kum, “Gop kupê gẽ mex”, ane.

²³ Nhym arým me'õ no rã nhikra 'amýn krĩ kurũm o katon atykmã o tẽn. Ne kam no kutõn 'ã ikra djin kukij ne kum,

—Djãm arým ga mýjja'õ pumũ? ane.

²⁴ Nhym kàjmã krãn kum,

—Arým ne me kute pĩ pyrãk ne mrã ba omũ, ane.

²⁵ Nhym ajte no'ã ikra djin kàjmã kum krã nhym arým no mex. No mex ne arým kute me kunĩ pumũnh mexkumrẽx. ²⁶ Nhym kum,

—Aj mã. Dja ga katãt anhũrkwãmã tẽn. Kwãrĩk wãnh krĩmã atẽn kêt. Ne kwãrĩk wãnh krĩkam me'õmã ijarẽnh kêt, ane.

Pedru kute Jejubê Krituo amirĩt.

Mat 16.13-20; Ruk 9.18-21

²⁷ Be, bēnjadjwÿr raxbê Piripi nhô krîraxbê Xedjare bu'ã ne apÿnh me ô krî djàri. 'Ûr ne Jejumê kôt ba djwÿnhmê ar mô. 'Ûr mô nhym Jeju arÿm arkum,

—Ë, ar imã ijã me ujarēnh jarē ba kuma, ane.

²⁸ Nhym ar arÿm kum,

—Nãm me kwÿ ajã, “Ngômã me angjēnh djwÿnhbê Djuã”, ane. Nhym me kwÿ ajã, “Me bakukãmãre Erij. Metîndjwÿnh kukwakam ujarēnh djwÿnh raxbê Erij”, ane. Nhym me kwÿ ajã, “Me bakukãmãrekam Metîndjwÿnh kukwakam ujarēnh djwÿnh ar 'ô.” Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

²⁹ Nhym ajte arkum,

—Ne ar gadjwÿ mã ne gar imar on? Mÿj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhym Pedru kum,

—Abê ne Kritu. Abê me inhô Bēnjadjwÿrbê kumkati, Metîndjwÿnh tîn ne ar bakumrēxja Kra. Amrēbê ne me bakukãmãremã ajarē. Aje me ipytàr ne aje ar me ijo abamã ajarē. Amrēbê me imã ajarē ba me akam amako iba nhym arÿm Metîndjwÿnh ajano ga arÿm bôx, ane.

³⁰ Nhym arkum,

—Kwãrîk wãnh me'ômã ja jarēnh kêt, ane.

Kute amikukãm me kute bîn'ã amijarēnh.

Mat 16.21-28; Ruk 9.22-27

³¹ Ne kam amijã arkum ajarēnh arkum,

—Ba ije amijo inhî ne ar awÿr irwÿkja ije mrãmri itokry kumex mar kadjy ne Metîndjwÿnh ijano ba tē. Dja me rûnh ikanga. Mebēngêtmê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê dja me memã ikanga nhym me arÿm ibî. Nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itîn ne, ane. ³² Nãm Jeju arkum ja jarēnho amirîtkumrēx. Nhym Pedru arÿm Ar kubê o tēn ar kàxã nêje kum bēn tÿxmo krax.

³³ Nhym kam arÿm kôt ba djwÿnh'ÿr akēx ne ar omûn Pedrumã bēn tÿx ne kum,

—Arÿm akabēn kute Xatanaj kabēn pyrãk. Amû imã akre rax ne dja. Ga Metîndjwÿnh kôt adjumar kêt. Me kâtãm kôt ari adjumar, ane.

³⁴ Ne kam me krãptî:mê kôt ba djwÿnhmê amiwÿr me ku'uw. Nhym me arÿm 'ÿr bôx nhym memã kum,

—Gêdja ga me ajô mã ikôt abikamēnh prãm jabej kwãrîk wãnh amidjwÿnhbit mar kêt ne mã amim, “Djãm ba ije amijo kînhmã? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhô pîte'y mÿn itokry:. Dja ga ijã amijakren aje anhô pîte'y mÿnh mãn prãbê amã atokry puma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikôt ajkamê. ³⁵ Me kute amidjwÿnhbit mar ne me kum tokry puma. Me tãm gêdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djãkam tē. Nhym be, me kum ijabêkumrēx ne kute amidjwÿnhbit mar kêt nhym me kute me bîn jabej me tãm gêdja me amiptàn ar tîn ne ba rã'ã: rã'ã ne. ³⁶ Nhym ren me'ô pykabê mÿjja mexja kunî, nêkrēx kunîja ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhym ren ô nêkrēxja ren wãnh kumex. ³⁷ Nhym mÿj pãnh ne ne ren Metîndjwÿnhmã arê nhym ren akubyn o tîn nhym ren kum amijo pãnh ne? Arkati. Dja ga te kum pãnh jarē nhym akubyn ajo tîn prãm kêtumrēx ne.

³⁸ Be, me kamingrãny ja ne me axwe:kumrēx ne ari mÿjjakôt ibê amijo akēxo ba. Ga, me kwÿ kum prô djwÿnh kînh kêt ne mebê prôo àkînho baja pumû. Me jadjwÿ ne me kum ikînh kêt ne ate ibê jãm krã. Kam godja me'ô ikam pijãm ne ikukràdjãkam pijãm jabej ba badjwÿ gêdja ba amipãnh kam ipijãm. Ba ije amijo inhî ne me awÿr irwÿk dja ba Ibãm jadjēnhmê umao ipyma:n ar awÿr bôx. Kadjy mrãnh djwÿnh puma:mê ro'ã ar awÿr bôx. Ibê kumkatio bôx nhym tãmja ikam pijãmja ba badjwÿ arÿm amipãnh kam ipijãm ne. Nãm ã Jeju me krãptîmã ane.

9

Jeju jadjênh'ã ujarênh.

Mat 17.1-13; Ruk 9.28-36

¹ Ne kam arkum,

—Ba ar amã arê. Ibãm dja ijã bënjadwÿr rax mē. Dja ba bôx ne ipymao me apytàn ar me ajo iba. Dja gar adjãmja akwÿ atĩnri iraxkôt ipumũ, me akadjy ibënjadwÿr rax ne ipymakôt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabênja, ane.

² Nhyam kam akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ar'ã apêx nhyam Jeju arÿm krãnh prêkti'ã wabi. Nãm Pedrumē Xijagumē Djuão ar aprôn aro wabin ate ar ro'ã me kãxã dja. Ne kam arÿm ar kuka kôn timerã aminhipêx. ³ Ne ò kubêkã arÿm adjênh ne aka: kute kakũm arngrokam aka pyrãk. Ren kubêkã pôn timerã djwÿnh'õ kubêkã'õ pôn ren kubêkã jakao kute Jeju kã jaka têp kêt kumrêx. ⁴ Nhyam kam me kukãmãrebê Erijmē Mõjdjê arÿm arkum amijo amirĩt ne. Nãm ar Jejumē abenmã kabêno dja nhyam ar ar omũ.

⁵ Nhyam Pedru kum,

—Be, ujarênh djwÿnh, jakam ne gwaj arÿm bakĩnhkumrêx. Dja bar ar amã kike'ã irõx nhipêx. Dja bar amã 'õ nhipêx, Mõjdjê'ã 'õ nhipêx, Erijmã 'õ nhipêx, ane. ⁶ Ar madjà kretikam ne Pedru umaje Jejumã kabên kajgo jarê.

⁷ Nhyam kam kakrã'õ arÿm amirĩt ne ar kuno. Ar kuno nhyam Metĩndjwÿnh arÿm kakrã kurũm kabên nhyam ar arÿm kuma. Nhyam arkum,

—Ikra ne wã. Imã abê. Tãmwã dja gar kabên man kôt ar amijo aba, ane.

⁸ Nhyam ar te ar abej amibu'ã rĩt. Nhyam Jeju pydjibit dja nhyam ar omũ. Arÿm ne Mõjdjê ar ar aêrbê mã tẽn arÿm amirĩt kêt ne.

⁹ Nhyam kam ar arÿm krãnh prêkti'ã rwÿk tē. Rwÿk tē nhyam Jeju arÿm ar kute omũnh'ã arkum karõn arkum,

—Ar aje omũnhja kwãrĩk wãnh jakam me'õmã 'ã adjujarênh kêt. Ba ije amijo inhĩ ne ibõxja ityk ne akubyn itĩnkambit dja ga memã 'ã ajarê, ane.

¹⁰ Nhyam kam ar arÿm 'ã ujarênh kêt. Ne rwÿk tẽn kam aben kukij ne abenmã kum,

—Jeju kute gwaj bamã, “Ityk ne akubyn itĩn”, anhÿrja. Mÿj'ã ne amijakre? ane.

¹¹ Ne kam Jejumã kum,

—Mÿkam ne Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh memã kum, “Erij kumrêx dja bôx. Nhyam kam totokbê Metĩndjwÿnh bôx ne ar meo ba”? ane. Mÿkam ne me mã memã ja jarê? ane.

¹² Nhyam Jeju arkum,

—Be, gêdja me'õ kute Erij pyrãk kumrêx bôx ne akubyn Metĩndjwÿnh'ÿr me kunõ akêx ne. Meo akêx nhyam me arÿm anim maro ba. Mÿkam ne ba ije amijo inhĩ ne ibõxja badjwÿ amrêbê: me ijã me bakukãmãremã kum,

“Dja arÿm tokry kumex ma nhyam me memã kanga”, ane?

Nãm me ã ijã anen arÿm 'ã pi'õk no'õk ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam ngõmã me angjênh djwÿnhbê Djuão'ã arkum,

—Ba ar amã arê gar ama. Mrãmri, me'õ kute Erij pyrãk ne arÿm bôx. Nhyam kam me arÿm mar kêt ne amikĩnhje o bikênho ba. Amrêbê: me bakukãmãre kute Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'õk no'õkkam me kute o anhÿrmã kôt ne me arÿm ã o ane, ane. Nãm krãnh'ã rwÿk tēm kôt ne Jeju ã arkum ane.

Kute me karõ punumã ãkjêr.

Mat 17.14; Ruk 9.37

¹⁴ Ar rwÿk tẽn kam arÿm kôt ba djwÿnh kwÿ aro rãm ne ja. Ar arkôt krãnh'ã abir kêtjao rãm ne ja. Nhyam me krãptĩ ar'ã akuprõ. Nhyam Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê ar aktã kabêno aben japanho dja nhyam Jeju arÿm me omũ. ¹⁵ Ne me aêrbê bôx nhyam me kunĩ kam no tyn kumex ne 'ÿr prõt ne kum,

—Djãm arÿm ne ga bôx? Djãm arÿm ne ga bôx? ane.

¹⁶ Nhyam kam abej Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh kukij ne memã kum,

—Mÿkam ne ga me akabêno aben japanho dja? ane.

¹⁷ Nhyam kam me krăptîkôt me'ô ãmja kum,

—Ujarênh djwýnh, awýr ne ba bit ikrao itěmmã. Me karô punu ne o ba nhyam ibê kaběn kětkumrěx. ¹⁸ Nhyam apýnh kute par djari pyka'ã kurě nhyam ajmrô prôt ne àpjãnh ne àpnhirěno nō. Awýr ne ba bit o itěmmã ga adjãm kêt. Ba kam tu akôt ba djwýnh'ýr o bôx ne arkum,

—Dja gar ano gê kum ire, ane. Nhyam ar te kute kujaěkmã o dja. Nãm ã me'ô Jejumã ane.

¹⁹ Nhyam kam Jeju me'ýr akěx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kětkumrěx ne ajaxwe. Mýj dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awýr bôx ga me ajamakkre kětkumrěx ne prĩne akaběno ikaty. Nã bãm te amiwýr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne kam bãmjamã kaběn ne kum,

—Amrě akrao tě, ane.

²⁰ Nhyam me arým 'ýr o bôx. 'Ýr o bôx nhyam me karô arým Jeju pumũn ajte me'ô kraja bĩ. Kubĩ nhyam arým pykabê tým ne àpnhirěno nōn ajmrô prôto nō.

²¹ Nhyam Jeju arým bãm kukij ne kum,

—Mýj ne kute bĩn kraxkam 'ã amex kute? ane.

Nhyam kum,

—Prĩrekam ne kum o krax. ²² Nãm te: kute bĩn mexmã ar o ba. Nãm kute kuwymě ngôkam rěnh krăptĩ. Aje me karôbê utàr mar jabej utà. Amã ar ikaprĩn utà, ane.

²³ Nhyam Jeju kum,

—Be, Metĩndjwýnh umaro kute mýjja kunĩ jakrenh mexi. Me tu amim kamnhĩxkumrěx nhyam arým meo mex. Dja ga tu amim kamnhĩxkumrěx nhyam arým amã akrao mex, ane.

²⁴ Nhyam kam bãm no kangô prôtmě ro'ã on kàj bê kum,

—Běnjadjwýr djwýnh, arým ba amim kamnhĩx. Gop ga imã 'ityx jadjà ba gop tu amim kamnhĩxkumrěx, ane.

²⁵ Nhyam me arým itepato prôt ne 'ã bikprônho dja nhyam Jeju arým me omũ. Ne arým me karô punumã bėn tỳx ne kum,

—Me karô, aje me'ô bôktimã kaběn kětmě amakkre kêt jadjàr. Ba ne ba amã ikaběn ne. On kum anhiren kwãrĩk wãnh ajte o aba kětkumrěx, ane.

²⁶ Nhyam arým amran bĩno bê mex ne arým kurũm kato. Nhyam arým kute tyk pyrãk ne nō. Nhyam me krăptĩ 'ã abenmã kum,

—Arým ne akuno. Arým ne akuno, ane.

²⁷ Nhyam Jeju arým ikra 'amýn kãjmã aro tě nhyam arým kãjmã dja.

²⁸ Nhyam Jeju arým těn kikremã wadjà. Nhyam me kãxã kôt ba djwýnh ar arým me karô jabej kukij ne kum,

—Mýkam ne bar te ije me karô punu kujaěkmã o ane? ane.

²⁹ Nhyam arkum,

—Bir, me karô punu kute wã pyrãk ne 'ity:xi. Dja me Metĩndjwýnhmã amijo a'uw ne kum amijajbu. Kambit dja me me karô wã jano nhyam arým memã ire, ane.

Amikukãm tyk'ã ujarěnh.

Mat 17.22; Ruk 9.43

³⁰⁻³¹ Ne kam ar arým me kurũm těn amũ pykabê Garrêjakôt tě. Nãm mebê amijo bipdjuro tě. Jeju kute me kãxã kôt ba djwýnh arkum amijã ujarěnh prãm. Ne kam mebê amijo bipdjuro tě. Tě:n kam arým arkum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibôxja dja me memã ikanga nhyam me arým ibĩ. Nhyam kam dja ityk'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ba kam akubyn itĩn, ane.

Ar kute amirax jabej Jeju kukjêr.

Mat 18.1; Ruk 9.46

³² Nhyam ar amim,

—Je tô, mỳj'ã ne kabên ja jarê? ane. Ne kam ar kute kukjêr kêt. Jeju kute arkum kabên pymaje ar kute kukjêr kêt.

³³ Ne kam mō:n kam arỳm krĩraxbê Kapana'ỳr bôx ne kikremã wadjà. Nhyim kam Jeju arkum,

—Pry'ã ar amōrkôt ne gar aktã akabêno aben japanho mō. Mỳj'ã ne gar abenmã akabên ne? ane.

³⁴ Nhyim ar arỳm anihkrê ne. Be, prykôt ne ar amirax mỳr jabej abenmã kabên mō. Kam ne Jeju 'ã ar kukij nhyim ar arỳm pijàm ne anihkrê ne.

³⁵ Nhyim kam nhỳn amiwỳr ar ku'uw. Kôt ba djwỳnhbê 12ja 'uw ne arkum,

—Gar ajô araxo kutewa prãm jabej gêdja amijo kajgon me katê tẽn kam tu me kunĩmã àpênh ba, ane.

³⁶ Ne kam arỳm me prĩre'ô nhikra 'amỳn o tẽn ar ipôkri kudja. Ne kam kute o kĩnh kadjy kumỳn arkum,

³⁷ —Ë, ga, me'ô prĩreja pumũ, kàtàm mexja pumũ. Dja me'ô ikukwakam kum me'ô kute prĩre ja pyræk kĩnh, kum me'ô kàtàmja kĩnh ne kam arỳm badjwỳ kum ikĩnh. Djãm bajbit kum ikĩnhmã? Kati, dja me'ô kum ikĩnh ne kam kum ibãmdjwỳ kĩnh, ibãm kute ijanorjadjwỳ kum kĩnh. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁸ Nhyim Djuão arỳm kum,

—Ujarênh djwỳnh, ba amã arê. Me'ô gwaj bakôt ba kêt'ô tu me karô punu kute meo ba'ã anhidji jarê. 'Ã anhidji jarên me karômã kum, “Ba Jeju kukwakam amã ikabên ne. On kum anhire.” Nãm ã anhyro dja bar arỳm omũ. Ne kam gwaj bakôt ba kêt kam kum, “Kwãrik wãnh”, ane.

³⁹ Nhyim Jeju arkum,

—Kwãrik wãnh kubê adjaptàr kêt. Be, godja me ikukwakam mỳjja pumũnh kêt nhipêx, godja me'ô punuo mex, me ja ne me te kute ijã kabên punu jarênhmã. ⁴⁰ Be, me kum gwaj bakuré kêtja ne gwaj bajo ôbikwa. Kam kwãrik wãnh kubê adjaptàr kêt. ⁴¹ Ba ne ba ibê Kritu. Gar ikôt abakam godja me'ô ar amã ngônhrakam ngô nhôr jabej. Ba dja ba mrãmri kum àpênh mexjao pãnhkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

⁴² Nhyim be, me'ô kute me prĩre pyræk ne ajbir kute amim imar ny nhyim kam ren ate me'ôja axwe'ã kum apnê nhyim ren arỳm kôt axwe nhyim kam ren me ôkre'ã kênpoti nhô. Kute memã axwe'ã àpnênh djwỳnhja nhôkre'ã kên jabatàn nhô ne ren ngô jabatàn mãm kumê nhyim ren ngô kubĩ, ja ne kàjbê tokry. Tokry ngri. Nhyim be kati, Metĩndjwỳnh dja prĩne o ajkê nhyim tokry ra:x ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴³ Ga, me kute apỳnh amikuràdjào àpênh jaxwe prãmja pumũ. Me kute àpênh jaxwe kangamã ne Jeju mebê uman memã kum,

—Ne gar ren ajaxwe kadjy anihkra nhikjêo mỳjja punu kupênh prãm mỳj ne gar ren on? Bir, gar ren on krãta. Ne kam ren te anihkra nhikjê kêt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrêx. Metĩndjwỳnhkôt atĩn ne ar abakam ren akĩ:nhkumrêx. Ne ren aktã anihkra rã'ãn ren me biknor tokry djakam tẽn ren atokry ra:x ne. Kam ne kuwy pôk rã'ã: rã'ãn àtyk kêt kumrêx. ⁴⁴ Kam kôp kute me kakwỳrja tyk kêt nhyim me kute kuwy pôkjadjwỳ par kêt. ⁴⁵ Ne gar ren ajaxwe kadjy apar nhikjêo mỳjja punu'ỳr amrãnh prãm mỳj ne gar ren on? Bir, gar ren on krãta. Ne kam ren te apar nhikjê kêt ne ren atĩnkam ren akĩnhkumrêx. Metĩndjwỳnhkôt atĩn ne ar abakam ren akĩ:nhkumrêx. Ne ren aktã apar rã'ãn ren me biknor tokry djakam tẽn ren atokry ra:x ne. Kam kuwy pôk rã'ã: rã'ãn àtyk kêt kumrêx. ⁴⁶ Kam kôp kute me kakwỳrja tyk kêt nhyim me kute kuwy pôkjadjwỳ par kêt. ⁴⁷ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjêo aje mỳjja punu pumũnh tỳx prãm mỳj ne gar ren on? Bir, gar ren on kaba. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren akĩnhkumrêx. Metĩndjwỳnh kute me utàr ne ar me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar meo baja'ỳr abôxkam ren akĩ:nhkumrêx. Ne ren aktã ano rã'ãn ren me biknor tokry djakam kuwykam tẽn ren atokry ra:x ne. ⁴⁸ Me bakukãmãre ne amrêbê: 'ã memã kum,

“Kôp kute me kakwỳrja tyk kêt nhyim me kute kuwy pôkjadjwỳ par kêt.”

Nãm ã Jeju arkum ane. Djãm mrãmri ne ar kute aminhikra, amipar jakàrmã? Djãm mrãmri ne ar kute aminoo pôxmã? Kati, ar kute àpênh jaxwe krã'yr ne kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibê amikukràdjã jakàrmã arê.

⁴⁹ Ne kam arkum,

—Be, kuwykam gêdja me kunĩ tokry. Kute mrãmri ne me kute Metĩndjwýnhmã mry parkam kadjwanhĩo mry kunĩ kangàr pyràk, ane. Dja me ã tokryo tuknĩo ane.

⁵⁰ Ne kam ar'ã kadjwanhĩ jakre ne arkum,

—Be, kadjwanhĩ mexkumrêx. Godja kadjwanhĩ ta amikam akry apêx jabej arým o mýjja jakry kadjy punukumrêx ne. On ar aje kadjwanhĩ mex pyràk ne abenmã akabên mex, ane.

10

Me kute prô kanga'ã ujarênh.

Mat 5.31, 19.1; Ruk 16.18

¹ Ne kam arým krĩraxbê Kapanakam me jamã kàx. Ne tẽ:n arým ngôbê Djodão nhikjênmã rên arým pykabê Djudêja'ýr bôx. Bôx nhym kam me krãptĩ: ajte 'ã bikprõnho dja. Nhym kam ajte memã ujarênh dja.

² Nhym mebê pardjêu arým 'ýr bôx ne kute we kabên kajgo jabej kukjêrmã ne kum,

—Djãm Metĩndjwýnh kukràdjã kôt me kute tu prô kangamã? Nãm me Jeju kute kabên kajgo jarênh kadjy nàrà m ã kum ane.

³ Nhym memã kum,

—Be, Môjdjê ne amrêbê: me bakukãmãremã 'ã karô. Mýj ne memã arê? ane.

⁴ Nhym me kum,

—Môjdjê ne memã kum, “Gê me prô'ã pi'ôk no'ôk ne kam kanga”, ane.

⁵ Nhym memã kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memã prô kanga jarê. Nhym djãm adjàkamã ne me ã prôo ane? Kati. ⁶⁻⁷ Adjàkamã, kute mýjja kunĩ nhípêxkam ne Metĩndjwýnh mymê ni ar ipêx ne memã kum,

“Kamã dja me my prô kadjy arým bãmmê nã arkum iren kam arým prôbit'ã ngrà ne.

⁸ Nhym kam ar ï abenã tým ne kam kute ï typdji pyràk.”

Nãm ã Metĩndjwýnh memã ane. Kam, djãm ar ï amãnhkrut rã'ã? Kati, ar kute ï pydji pyràk. ⁹ Be ga, Metĩndjwýnh kute abenã ar mênhja pumũ. Kwãrĩk wãnh me'ô abenbê aro bikjêr kêt. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

¹⁰ Nhym kam ar akubyn kikrekam tẽn nhỹ. Nhym kôt ba djwýnh arým Jeju kute memã kabên jarênhja jabej kukij. ¹¹ Nhym arým arkum,

—Gêdja me'ô prô djwýnh kangan kam atemã akàxbê me'ômã kabên ne 'ýr môn kam arým mrãmri krô'ã o prôn arým axwekumrêx, prôkam axwekumrêx. ¹² Nhym me niredjwý gêdja me mjên kanga nhym kam atemã me'ô akàxbê 'ýr mô nhym kam arým mrãmri krô'ã o mjên ne arým axwekumrêx. Nãm ã arkum ane.

Kum me prĩre kĩnh'ã ujarênh.

Mat 19.13; Ruk 18.15

¹³ Nhym kam ar ja arým Jeju'ýr me prĩreo môn o bôx. Kute me kupênhmã ne ar 'ýr meo mô. Nhym kôt ba djwýnh ar arým nêje memã bèn tỳx. ¹⁴ Nhym Jeju arým ar omũn arým no kà nhàn arkum,

—Kwãrĩk wãnh arek amrê me prĩre iwýr mô, ane. Kwãrĩk wãnh gar mebê adjàptàr kêt gê me arek amrê mô. ã me kute amijo anhýrbit gêdja Metĩndjwýnh me utàn me kadjy bènjadjwýr ne ar meo ba. ¹⁵ Ë, me kute me prĩre pyràk ne amijo kàtãmjabit gêdja Metĩndjwýnh me utàn me kadjy bènjadjwýr ne ar meo ba. Be, me prĩre kute ta amim imarja pumũ. ã me kute amijo anhýr gêdja Metĩndjwýnh me utàn me kadjy bènjadjwýr ne ar meo ba. Mrãmri ne ba me amã katàt arê. Nãm ã Jeju arkum ane. ¹⁶ Ne kam aben totokmã me prĩre jamýn me'ã ikra jadjuw ne memã kum,

—Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex. Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex, ane.

Me'ô nhô nêkrêx kumex'ã ujarênh.

Mat 19.16; Ruk 18.18; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁷ Ne kam arým memã kàx ne ajte prykôt tẽ. Tẽ: nhym me'ô arým 'ÿr prôt ne arým parbê kõnkrão nhÿn kum,

—Ujarênh djwÿnh, ga ne ga amexkumrêx. Itĩn rã'ã rã'ãmã mÿj gêdja ba Metĩndjwÿnh kadjy nẽ? ane.

¹⁸ Nhym Jejubê Metĩndjwÿnh Kra nhym ta kute kôt kum kator kadjy Jeju kum,

—Mÿkam ne ga imã imex jarê? Me'ô pykakam mex kêtukumrêx. Metĩndjwÿnh pydjibit mex. ¹⁹ Metĩndjwÿnh kukràdjã ne ga arým ama. Me kute katàt amijo ba'ã kute memã karökôt kukràdjã ne ga arým ama. Nãm memã kum,

“Kwãrik wãnh me par kêt.

Kwãrik wãnh mebê prõo adjãkĩnh kêt.

Kwãrik wãnh adjãkĩnhĩ kêt.

Kwãrik wãnh ajêx ne me kãmex jarênh kêt.

Kwãrik wãnh aje me'ô nhô mÿjja o aminhõ kadjy kwãrik wãnh ajêxnhĩ kêt.

Me amã abãmmẽ anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ja kunĩ ne ga arým ama. Nãm ã Jeju kum ane.

²⁰ Nhym kum,

—Nà, ujarênh djwÿnh, arým ne ba ibôktikam ja kunĩ ma. Ne kam kôt ije ar amijo iba rã'ã:n arým ijabatàn ne, ane.

²¹ Nhym Jeju arek omũnho djan kam kum kĩnhkumrêx ne kum,

—Be, mÿjja pydji ne kute akukrà rã'ã. On tẽn memã anhõ mÿjja wã ngràn pãnh pi'òk kaprĩ byn me 'uwtĩ, me ò mÿjja kêtjamã angãn o me kĩnh. Ne kam amrê iwÿr tẽn mã ikôt ajkamẽ. Dja ga ã anen kam arým kàjkwakam anhõ mÿjja mex kumex. Ne kam ijã amijakren aje pĩte'y mÿnh mãn pràbê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikôt ajkamẽ.

²² Jeju ã kum ane nhym arým kam kaprĩ:re ne. Ne kam akêx ne mã tẽ. Kaprĩ:re ne tẽ. Be, ò nêkrêx ne kumex. 'Ã maje ne mã kaprĩren tẽ.

²³ Nhym kam Jeju kôt ba djwÿnh ar'ÿr akêx ne arkum,

—Nêkrêx ne kute me kukrà prãmã. Me ò nêkrêx kumex gêdja me te Metĩndjwÿnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ÿr bõxmã, ane.

²⁴ Nhym kôt ba djwÿnh te kute marmã kam no tyn ku'ê nhym Jeju arým arkum,

—Akmere ar, me ò nêkrêx kanàrràm ar baja ne me te Metĩndjwÿnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ÿr bõxmã. ²⁵ Ba ar amã arê gar ama. Be ga, mry jabatànhbê kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjêxmãja pumũ. Me ò nêkrêx rũnhdjwÿ kute uràk. Me te Metĩndjwÿnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ÿr bõxmã nhym nêkrêx utà: ne. Nãm Jeju ã arkum ane. ²⁶ Nhym kôt ba djwÿnh ja man kam no tyn djan kam kum,

—Je, nhym mÿj me'ô gêdja Metĩndjwÿnh amim utà? ane.

²⁷ Nhym Jeju arým ar omũnho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytãr prãmje nhym be, Metĩndjwÿnh kute mÿjja kunĩ mar. Kumãbit ne amirĩt ne. Ta ne kute me utàrkôt kute mar, ane.

²⁸ Nhym kam Pedru kum,

—Ë, arým ne bar inhõ mÿjja kunĩmã inhiren mã akôt ajkamẽ, ane.

²⁹⁻³⁰ Nhym Jeju arkum,

—Ë, godja me'ô imã àpên ne memã ijã ujarênh tẽn kadjy arým ò mÿjjamã irer jabej, òbikwamã irer jabej. Ò kikre nàr kamy nàr kanikwÿnh nàr nã nàr bãm nàr prõ nàr kra nàr ò pykamã irer jabej ba dja ba kum o pãnh ra:x ne. Ne pãnh pyka jakam kum ò mÿjja akrenh mex ne kum kungã. Ne pãnh òbikwao akrenh mex ne kum kungã. Dja ba kum krãptĩ: kubê 100 ngã nhym pãnh ò kikre, kamy, kanikwÿnh, nã, kra, ò pyka krãptĩ mex ne. Kamdjwÿ dja me kàtàm me'ô jao bikênho ba. Dja ã pykakam ane. Nhym ije pykao nykam gêdja Metĩndjwÿnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane. ³¹ Nhym be, jakam me rũnho kutewaja djãm me kute memã wa rã'ãmã? Kati. Me ja

kräpti gêdja me kajgo mex ne me katën tẽ. Nhym be, me kajgo mex ne me katën tẽmja gêdja me pãnh rünho kutewa. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

Ajte amikukãm amityk'ã ujarënh.

Mat 20.17; Ruk 18.31

³² Ne kam ar ajte Jejumẽ ro'ã prykôt mõ. Krĩraxbê Djeruxarẽ'yr àbir mõ nhym Jeju tu kum me uma kêt ne ar kukãm tẽ. Nhym ar te kute marmã kam no tyn mõn arým tĩn prãm. Nhym kam arým me kàxã aro tẽn arkum amijã ujarënh tẽ. Kôt ba djwýnhbê 12jamã ne amijã ujarënh tẽn kum,

³³ —Ë, ota gwaj arým Djeruxarẽ'yr badjàbirn babôxmã. Nhym kam ba ije amijo inhĩ dja me apýnh me rünhmã ikanga, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr arkum ikangan Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmãdjwý ikanga. Nhym kam me ikà mex jarën ijã abenmã kum, “Axwekumrẽx. Gê me pãnh tu bĩnkumrẽx”, ane. Ne kam me bajtemmã ikanga. ³⁴ Nhym me arým ijã bẽno ajkẽn ikutôn mry kã punuo ikaprêprê:k ne. Ne kam arým ibĩ nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne. Nãm ã arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mat 20.20; Ruk 22.24

³⁵ Nhym kam Xijagumẽ Djuão ar arým 'yr bõx. Djebedêu kute ar irja 'yr bõx ne kum, —Ujarënh djwýnh, bar amã arẽ ga prĩne kôt ã ar ijo ane, ane.

³⁶ Nhym arkum,

—Mýj ne ba ije ar ajomã? ane.

³⁷ Nhym ar kum,

—Be, dja ga ĩ anhõ me ja kunĩo amiptàn prĩne amexkumrẽx ne apyma. Memã anhýrkam bar irax ne anhikõ'ã memã nhỹ, bar ijõ adjubõk'ãnh nhỹ nhym ar ijõ adjuge'ãnh nhỹ. Dja ga ã ar ijo ane, ane.

³⁸ Nhym Jeju arkum,

—Gêt kon. Nã gãm ar arĩk amim 'ã karõn imã arẽ. Ba ar amã arẽ gar ama. Dja ba ngõnhkrã kam kangõ jao ikõ. Djãm ar aje ipyràk ne kangõ jao akõm mã? Dja me ngõmã ijadjã. Djãm ar aje ipyràk nhym ngõmã me kute ar ajadjãrmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mýj'ã ne kangõ jao kõm ne ngõmã adjãrmã akre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Ar kute uràk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeju tokry pyràk jabej ne ar kukij.

³⁹ Nhym ar kum,

—Nà. Kadjy ar ije apyràk, ane.

Nhym Jeju arkum,

—Mrãmri dja gar aje ipyràk ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangõ jao ikõ nhym me ngõmã ar ajadjã. ⁴⁰ Be, djãm ba ne ba ar amã inhikõ'ã ar anhýrmã arẽ got? Be, Ibãm kute amrêbê: amijo me'õ ar utàr ar ta dja ar inhikõ'ã memã nhỹ. Nãm ã Xijagumẽ Djuão arkum ane.

⁴¹ Nhym kôt ba djwýnhbê 10 arým ar kabẽn ma. Ne kam arým Xijagumẽ Djuão arkum àkrê ne. ⁴² Nhym Jeju amiwýr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bẽnjadjwýr ne me ari àpênh'ã memã àpnênh ne memã bẽn tỳx ba. Nãm ã me bajtemkam me rünh kute meo bao ane gar arým ama. ⁴³ Djãm ar ga aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhýr kêtikumrẽx ne. Ar ajõ abenkam arax prãm jabej amijo akajgon arkum adjàpênh ar aba. ⁴⁴ Ne kam ar ajõ aben kadjy abẽnjadjwýr rax prãm jabej tu amijo akâtàm ne me kunĩmã adjàpênh kajgo aba. ⁴⁵ Ba ije amijo inhĩ djãm imã me àpênh kadjy ne ba amrê tẽ? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arým ty. Nhym be kati. Me kräpti jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arým ty. Memã idjàpênh ja kadjy ne ba amrê tẽ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'õ no rã akubyn rĩt.

Ruk 18.35

⁴⁶ Nhym kam ar ajte tẽ:n kam krĩraxbê Djerikokam bõx. Bõx ne kam kato. Nhym kam Jejumẽ kôt ba djwýnhmẽ me kräptimẽ ne me Djeriko kurũm kator mõ. Kator mõ nhym

wãnh Baximêu no rãja pry japkre'ã nhỹ, amiyo à'wýro nhỹ. Ximêu ne kudji. ⁴⁷ Nhyr me abenmã kum,

—Nadjarekam Jeju ne tēmja, anhỹro kumex. Nhyr arým kuman arým kum amiyo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tãmdjwý 'õ. Gop amã ikapri, ane.

⁴⁸ Nhyr me krãptĩ arým kum bẽn tỳx ne kum, “E kum anhikrê”, ane. Nhyr kam tu kum àkjêro bẽn kum,

—Dawi tãmdjwý 'õ, gop amã ikapri, ane.

⁴⁹ Nhyr Jeju arek kum djan memã kum,

—Me ajõ tẽn kum arẽ gẽ amrẽ iwýr tẽ, ane.

Nhyr me 'ýr tẽn kum arẽn kum,

—On akĩnh ne on kãjmã dja. Onĩ amiwýr ajuw, ane. ⁵⁰ Nhyr arým wãnh inõkãti mẽn ekruy ne kãjmã dja. Kãjmã djan arým Jeju'ýr tẽ. 'Ýr tẽn arým 'ýr bõx.

⁵¹ Nhyr Jeju kum,

—Mýj ne ba ije ajomã? ane.

Nhyr no rãja kum,

—Bẽnjadjwýr, aje inoo mex ba irĩtmã, ane.

⁵² Nhyr Jeju kum,

—Ga ne ga arĩt kadjy tu amim ikamnhĩxkumrẽx ne iwýr bõx. Kam dja ba arým ajo mex. Aj mã, ane.

Nhyr kum kabẽnme ro'ã arým rĩt mex ne arým Jejukõt pry'ã tẽ.

11

Jeju rax ne Djeruxarẽmã àr.

Mat 21.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

¹ Nhyr Jejumẽ ar prykõt mõ:n kam krĩraxbê Djeruxarẽ kuri krĩ ngrire ja'ýr bõx. Krãnhrebê Oriwêre'ã rwýkbê ne krĩ ngrire jabê Bepadjẽmẽ Betanhamẽ. 'Ýr bõx nhyr kõt ba djwýnh amãnhkrutmã kum,

² —Pry ja'ã dja gar arek katãt krĩwãmã tẽ. Nhyr ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krĩ jabatãnh nyrewã pumũ. Nhyr me kute pĩ maktã õkre djê nhyr ãmwã. Kraxje me'õ mry wã'ã krĩ kêt. Dja gar 'ãpre bõn amrẽ o tẽ. ³ Godja me'õ 'ã ar amã kabẽn jabej ne ar amã, “Mýj kadjy”? ane gar kum, “Bẽnjadjwýr 'ã tẽn prãm. Dja 'ã tẽn kam akuby:n amã ano.” Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhyr kam ar 'ýr tẽ. Tẽ:n kam arým mrymã kato. Kikre'õ jajkwa krekre tãri ne me mry 'ãpre nhyr dja. Pry kênhkam ne mry dja nhyr ar arým 'ãpre bõ. ⁵ Nhyr ar bu'ã me ku'êja ar kukij ne arkum,

—Mýj kadjy ne gar mry 'ãpre bõ? ane. ⁶ Nhyr Jeju kute arkum 'ã karõ kõt ne ar ã memã ane. Nhyr me arým arkum, “Ajrã”, ane.

⁷ Nhyr ar arým Jeju'ýr mryo tẽn o bõx. Ne kam ar aminhõ kubêkào kum mry'ã aty. Nhyr kam 'ã nhỹ. ⁸ Nhyr kam me krãptĩdjwý kukãm kum pry'ã atyo mõ. Aminhõ kubêkào kum atyo mõ. Nhyr me kwý bu'ã kapõt'ýr mõn pi'õ nhikẽn o bõx ne kukãm kum pry'ã o atyo mõ. Nhyr arým 'ã tẽ. ⁹ Nhyr me kwý kukãm mõ, o àkjêr mõ nhyr me kwý kõt o àkjêr mõ. Nãm me o àkjêr mõn kãj bê abenmã kum, Metĩndjwýnhmã kum,

—Jejubê me inhõ Bẽnjadjwýr rax. ãm mexkumrẽx. Kam me ikĩ:nhkumrẽx. Gẽ on me ipytã. Gẽ Metĩndjwýnh o kĩnh rax. Metĩndjwýnh kukwakam ne arým me bakadjy bõx. ¹⁰ Arým me bakukãmãre Dawi kudjwa kute me ijo ba kadjy ne bõx. Gẽ me kãjkwakamdjwý Metĩndjwýnhmã mextire jarẽnho kumex. Gẽ on me ipytã, ane.

¹¹ Nhyr arým krĩraxbê Djeruxarẽkam bõx. Bõx ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimã wadjã. Ne kam amibu'ã mýjja kunĩ pumũho tẽ. Nhyr kam arým 'ã amykry mex ne. Nhyr kam kõt ba djwýnhbê 12mẽ amũ krĩ ngrirebê Betanha'ýr tẽ. 'Ýr tẽn kam bõx.

Ar kute tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêxmã 'ã ujarênh.

Mat 21.18

¹² Nhyim ar'ã akati nhyim arÿm Betanha kurûm tẽ. Ne kam kum prãm ne. ¹³ Nhyim wãnh pidjôbê pigêre'ô dja nhyim amybÿm 'ô pumû. Ne kute ô jabej kadjy 'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Ne te ô jabej nhyim ô kêt ne 'ôbit nhyim arÿm omû. Kraxje ô'ã mytyrwÿ kator kêt rã'âkam ne ô kêt. ¹⁴ Nãm omûn tu pidjômã kum,

—Jakam dja ga adjô kêtumrêx nhyim me adjô krên kêt ne, ane. Nhyim kôt ba djwÿnh arÿm kuma.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Ruk 19.45

¹⁵ Nhyim kam ar tẽ:n kam krîraxbê Djeruxarêkam bôx. Kam bôx nhyim kam Jeju Metîndjwÿnh nhô kikretimã tẽn wadjà. Nhyim me kute memã mÿjja nhôr djwÿnh kumex. Nhyim me kute memã mÿjjao pãnh ne amim byr kadjy 'ã kumex. Nhyim arÿm bôm me rênho dja. Nhyim me kute me ô pi'ôk kaprî pãnh memã kikreti nhô pi'ôk kaprî nhôr kadjy me kumex nhyim mebê pïponho àpanho tẽ. Nhyim me kute tut nhôr djwÿnhdjwÿ kumex nhyim mebê krî dja nhikô rênho tẽ. ¹⁶ Ne mã mebê àptàro djan memã kum,

—Kwârîk wãnh on Metîndjwÿnh nhô kikreti katikôt me ajênho aba kêt, ane. ¹⁷ Ne kam memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metîndjwÿnh kabên'ã pi'ôk no'ôk ne. Kamã Metîndjwÿnh ta memã kum,

“Inhô kikreti ja'ã dja me abenmã kum,

‘Apÿnh me ô pyka kunîkôt me kute Metîndjwÿnhmã kabên kadjy ne ô kikreti wã’, ane.

Dja me ã inhô kikreti'ã abenmã ane.”

Nãm ã Metîndjwÿnh pi'ôkkam ane. Nhyim be, me ga ne ga me aje kam me àkînhîo aben pydji djà. Nãm ã Jeju memã ane. ¹⁸ Nhyim Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmẽ me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmẽ arÿm Jeju kabên ma. Ne kam 'ã aben maro nhÿn abenmã kum,

—Je tô mÿj dja gwaj baje Jeju bînmã on? ane. Me kum umakam ã abenmã ane. Me kâtàm kunî Jejukam no tyn kum kabên kînh ne kumex. Nhyim kam me rûnhja kum uma.

¹⁹ Nhyim kam Jeju ar'ã para nhyim ar arÿm krîrax kurûm katon tẽ.

Ar kute tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêxmã 'ã ujarênh.

Dju r 14.13; Xij 1.6; Dju k 5.14

²⁰ Nhyim ar'ã akati nhyim ar aje pidjôbê pigêre 'ãnh tẽn omû. Nhyim arÿm arêmẽ kunî ngrà ne. ²¹ Nhyim Pedru akubyn amijo tẽn Jeju kabên man kum,

—Ujarênh djwÿnh ota, aje pidjôbê pigêre kangrônhja arÿm ngràn dja, ane.

²² Nhyim kam arkum,

—Gora ar tu amim Metîndjwÿnh kamnhîxkumrêx. ²³ Ba ar amã arê gar ama. Gorên me'ô krãnhwãmã kum, “On amikaban ngô jabatàn nhô mÿjakam môn tÿm”, ane. Ne ren ôkre kadjwÿnhbê amim,

“Kon, birãm dja ipêx, kon”, anhÿr kêt ne tu kadjy amim kamnhîxkumrêx ne ren amim, “Be, mrãmri dja ikabên kôt ã imã o ane”, ane. Kute ren ã amim anhÿrkam ren krãnh mrãmri ã amijo ane. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

²⁴ Kam aje mÿjja kunîo Metîndjwÿnhmã adjà'wÿrja dja gar tu kadjy amim kamnhîxkumrêx nhyim arÿm ar akabên kôt ã ar amã o ane. ²⁵ Ga kam ar aje Metîndjwÿnhmã adjà'wÿro adjãmkam amimaro dja. Me'ôkam angyk jabej amimaro dja. Godja gar me'ôkam angyk jabej on kam angyk wãnh kum anhiren kam angyk kêt. Dja gar kam angyk kêt nhyim kàjkwakam ar Abãmdjwÿ arÿm ar gadjwÿ ar ajaxwe maro aknon ar akam ngyk kêt. ²⁶ Be, godja gar me'ô, axwe'ô mar rã'ã jabej ne kam angyk rã'ã jabej nhyim ar Abãmdjwÿ ar ajaxwe mar rã'ãn ar akam ngyk rã'ã ne. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjêr.

Mat 21.23; Ruk 20.1

²⁷ Nhyam ar tē:n kam Djeruxarēkam bôx. Nhyam kam Jeju ajte Metīndjwýnh nhõ kirketikam bôx ne kam ar mrã. Nhyam me rũnh arým 'ýr bôx. Me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmē mebēngētmē ne me 'ýr bôx. ²⁸ 'Ýr bôx ne amũja'ã kute kikreti kurũm me anorja jabej kukij ne kum,

—Mýj me'õ kabēnkõt ne ga ar ã meo anhyro aba? Mýj me'õ ne amã me'ã karõ ga kam amũ õ'ã bõm ar me rēnho aba? ane.

²⁹ Nhyam Jeju memã kum,

—Badjwý dja ba mýjja jabej me akukja. Me akumrēx dja ga me imã arē. Ba kam arým badjwý ije mýj me'õ kabēnkõt ar me anoro ibaja me amã arē. ³⁰ Djuão kute ngõmã me angjēnhja djãm me kabēn kõt ne arík ar ngõmã me angjēnho ba? Nãr djãm Metīndjwýnh kabēnkõt? Goja imã arē, ane.

³¹ Nhyam kam me abenkam kangam abenmã kum,

—Je mýj dja gwaj kum nē? Dja gwaj kum “Metīndjwýnh kabēnkõt”, ane nhyam kam gwaj bamã kabēn 'õ jarēn gwaj bamã, “Bir be, mýkam ne ga me amim Djuão kabēnja mar kêt ne”? ane.

³² Nãr dja gwaj kum, “Me kabēn kõt ne tu arík ar ngõmã me angjēnho ba”, ane nhyam kam me krãptĩ ren o ngryk ne kum gwaj bakurê gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kãtãm ja ne me arým Djuão kabēn man kum kĩnh ne, ne o Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh ne. Dja gwaj kum ane nhyam me arým o ngryk ne.

³³ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Ar ije mar kêt. Mýj me'õ kabēnkõt Djuão kute ngõmã me angjēnhja ar ije kõt mar kêtê, ane.

Nhyam kam memã kum,

—Bir be, dja ba badjwý me amã arēnh kêt ne. Mýj me'õ kabēnkõt ije ar meo iba ja dja ba me amã arēnh kêt ne, ane.

12

Pidjõo djuw mex djwýnh jaxwe'ã ujarēnh.

Mat 21.33; Ruk 20.9

¹ Ne kam memã apýnh kukràdjã djari'ã memã mýjja jakren memã 'ã ajarēn memã kum, —Be, me'õ arým amim pidjõ kwý kren kadjy bu'ã kēno kôkayro kum o ipõk ne. Ne kam pidjõ janēnh djãmã kren ipêx. Ne pidjõ pumũnh djwýnh ku'ê djã'ã par prēkti nhipêx. Ne kam me kwýmã kum, “Gora me imã o djuw mex. Gora gē abatãnh ne õ ga amim kwýo atom ne imã mũm kwýo atom.” Nãm ã me kwýmã ane. Mebê idjaer'ã ne Jeju pidjõ jakren me rũnh'ã pidjõo djuw mex djwýnh jakren Metīndjwýnh'ã õ pidjõkõ djwýnh jakren kam arek memã 'ã ujarēnho djan memã kum,

—Õ pidjõkõ djwýnh ã me kwýmã anen kam atemã pyka 'õmã tē. Ne kam kam wãnh ar ba. ² Nhyam arým pidjõja tuk ne kumex. Nhyam kam õ pidjõkõ djwýnhja arým 'ã mytyrwý jakren kam 'ýr õ àpēnh jano. Kute memã arēnh nhyam me kute kum pidjõ kwýo atom ne kute kõt anor kadjy ne 'ýr ano. ³ Nhyam kam 'ýr tēn bôx nhyam kam me kute pidjõo djuw mexja ate me'õjao tým ne kaprêprê:k ne. Nhyam mã akubyn 'ýr ýkam tēn 'ýr bôx. ⁴ Nhyam ajte õ pidjõkõ djwýnhja pãnh 'ýr me'õjadjwý jano nhyam 'ýr tēn 'ýr bôx nhyam me bĩn punun kum pijãm jadjàn ano. ⁵ Nhyam kam õ pidjõkõ djwýnh 'ýr ajte õ àpēnh 'õ jano nhyam 'ýr tēn 'ýr bôx. Tãmwãdjwý ne me tu kubĩ. Nhyam kam aben totokmã me'ýr õ àpēnh krãptĩ jano nhyam me kwý titik ne kwý pa.

⁶ Nhyam kra djwýnh pydji, kum kra jabêja 'ã ne arým amim, “Godja ikra me'ýr bôx nhyam me arým mar jabej”, ane. Ne arým me'ýr ano nhyam me'ýr bôx.

⁷ Nhyam kam me abenmã kum,

—Be, kra ne wã. Gwaj on kubĩ. Tãmwã dja bãm kum mýjja kunĩ ngã, õ nēkrêx kunĩ kanga, ane. Gwaj on tãmwã bĩn kam amim õ nēkrêx, õ mýjja, õ pidjõja kunĩo aminhõ, ane. ⁸ Ne kam o tým ne kubĩn arým pidjõkõ kurũm bõm kumê.

⁹ Be, mỳj gêdja ò pidjôkô djwỳnhja me ja on? Bir, dja me'ỳr tèn me'ỳr bôx ne me imex ne kam ò pidjôkôja atemã me ja'ômã kungã. Nãm ã Jeju me rũnhmã ane. Amijã ne ò pidjôkô djwỳnh kra jakren Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh'ã ne ò àpẽn h jakre. ¹⁰ Nhyam kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabẽn jarẽn memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽn memã kum,
“E kum kẽn ja ne me kute kikreo ãm djwỳnhja kute kikremã armã te omũn kam bõm kumẽ.

Kẽn ja ne arỳm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tỳxi.

¹¹ Bẽnjadjwỳr djwỳnh ta ne ã kẽno ane gu me omũn kam bamã mexkumrêx”.

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Djãm me aje omũnh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rũnhmã ane. Nãm amijã kẽn jakre. Ne me rũnh'ã kikreo ãm djwỳnh jakre. Mrãmri ne me rũnh kute kikreo ãm djwỳnh pyrãk ne arỳm Jeju kanga. Me rũnh kute kanga'ã ne Jeju me rũnhmã ja jarẽ.

¹² Nhyam me amim,

—Be, gwaj bajã ne pidjôo djuw mex djwỳnhmẽ kikreo ãm djwỳnh jakre, ane. Ne bit kute o tỳmmã te 'ã amijakre. Me krãptĩ pymaje ne me te 'ã amijakren arỳm mã tẽ.

Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõr'ã ujarẽnh.

Mat 22.15; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹³ Ne kam Jeju'ỳr mebê pardjêu kwỳmẽ Erodji nhõ me ja kwỳ jano. Jeju bẽnjadjwỳr'ã kabẽn punu jabej ne me me ja jano. Godja bẽnjadjwỳr'ã kabẽn punu'ò jarẽ nhyam me arỳm bẽnjadjwỳrmã arẽ. Kadjy ne me Jeju'ỳr bôx ne kum,

¹⁴ —Ujarẽnh djwỳnh, ba me arỳm ama. Ga ne ga akabẽn katãtkumrêx. Amã me rũnh puma kêt. Me rũnhmẽ me kajgomẽ ne ga memã akabẽno aben pyrãk ne me imã Metĩndjwỳnh kukràdjã'ã adjujarẽnh mexkumrêx. Me bẽnjadjwỳr rũnh kunĩ nhõ bẽnjadjwỳr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metĩndjwỳnh kukràdjã kôt ne gu me baje bẽnjadjwỳr Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõrmã? Nàr kon. Goja on ar imã arẽ.

¹⁵ Dja gu me kum kungã nàr dja gu me kubê nê? Nãm me ã Jejumã ane.

Nhyam arỳm me 'êxnhĩkôt tu me kuman memã kum,

—Nok ba ren me amã, “Metĩndjwỳnh kabẽn kupa'ã ne me kum òro ba”, ane ga me ren memã kum, “Be, Jeju axwekumrêx. Ga, kute bẽnjadjwỳr raxbê Xedjabê pi'òk kaprĩ nê prãmja pumũ”, ane. Amrê imã ngõnhponho pi'òk kaprĩo tẽ ba me amã omũ, ane.

¹⁶ Nhyam me kum o tẽn kungã nhyam arỳm memã kum,

—Mỳj me'ò ne 'ã karõja? Ne mỳj me'ò ne 'ã idji jêtja? ane.

Nhyam me kum,

—E kum be, Xedja nhõ, ane.

¹⁷ Nhyam Jeju memã kum,

—Bir be, ò pi'òk kaprĩ. Dja ga me kum angã nhyam be, Metĩndjwỳnh nhõ mỳjjabit dja ga me Metĩndjwỳnhmã angã, ane. Nãm memã ane nhyam me te kute kutã mỳjja'ò jarẽnhmã kam no tyn dja. Ne kam arỳm kum kàx ne mã mõ.

Me tyk akubyn tĩn mỳr jabej me Jejumã kabẽn.

Mat 22.23; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

¹⁸ Nhyam kam mebê xadjudjêu kwỳ 'ỳr bôx. Mebê xadjudjêu ne me arĩk memã kum,

—Be, me tyk akubyn tĩn prãm kêtumrêx, anhỳr ar o ba. Me ja ne me 'ỳr bôx ne kukij ne kum,

¹⁹ —Ujarẽnh djwỳnh, me bakukãmãre Mõjdjê ne amrêbê: me bamã,

“Godja me'ò prõ'ỳr mõn kra kêt rã'ãn tyk jabej mỳj dja me nê?

Bir, dja kamymẽ ar aben djãkam ikwãja'ò 'ỳr mõ. Ne kam kum kra djin kukrij nhyam abatàn h ne.

Me kute 'ã abenmã kum, ‘Be, kamy tyk kra ne wã’, anhỳr ne kute kamy tyk mar tỳx rã'ã kadjy.”

Nãm ã me bakukãmãre Mõjdjê me bamã ane. Nãm mebê xadjudjêu ã Jejumã ane. ²⁰ Ne ajte kum,

—Be, kamybê 7 ne axikôt apôx. Nhyim kutewaja prô'ÿr mō. Prô'ÿr mōn kra kêt ne ty. ²¹ Nhyim atãrija pãnh 'ÿr mōn kam ajte ty. Nhyim pãnh atãrija 'ÿr mōn kam kra kêt rã'ãn ajte ty. ²² Be, nãm ar ã o anhÿro tēm tãmtã: nhyim arÿm kutapureja aro ino ren 'ÿr mōn adjwÿnhdjwÿ ty, kra kêt ne ty. Nhyim arÿm ar prōja arkôt ty, kra kêt rã'ãn ty. ²³ Ar kubê 7 ne ar aben totokmã kamy prô'ÿr ba. Godja we ar kunĩ akubyn tĩn ne àbir jabej we àbirkam nhÿnh kamyja dja 'ÿr mō? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tĩn kêt jarēnh mÿr jabej ne me ã Jejumã ane. Me kute o àpanh nhyim binhikrēnh kadjy nàràm ne mebê xadjudjêu ã kum ane.

²⁴ Nhyim Jeju arÿm memã kum,

—Me aje Metĩndjwÿnh kabēn'ã pi'òk no'òk mar kêt ne me aje Metĩndjwÿnh tÿ:xkumrēx mar kêt. Nã gãm me arĩk Metĩndjwÿnh kupa'ã memã 'ã ajarē. ²⁵ Be, me tyk ne akubyn tĩnkam djã ne me ajte abenwÿr ba? Kati, akubyn me tĩnkam ne me abenwÿr ba prãm kêt kumrēx. Kam dja me kute kãjkwakam kadjy mrãnh djwÿnh pyrãk. ²⁶ Be, mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrēx. Amrēbê: ne Metĩndjwÿnh me bakukãmãre Mōjdjēmã kabēn jarē. Me tyk akubyn tĩn'ã kabēn jarē nhyim 'ã pi'òk no'òk. Djãm me aje pi'òkkam omũnh kêt, akaòk pòk ne tu mex ne ãm'ã ujarēnhkam Metĩndjwÿnh kute kum, “Ibê Abraãomē Idjakmē Djako ar ò Metĩndjwÿnh”, anhÿrja, djãm me aje pi'òkkam amim arēnh kêt?

Arÿm Abraão ar tyk 'ãtũmkam ne Metĩndjwÿnh ã me bakukãmãremã ane. ²⁷ Bir be, ar tyk tũmja Metĩndjwÿnhmã tĩn ne ar ba nĩj pumũ. Djãm Metĩndjwÿnhbê me tyk nhõ Metĩndjwÿnh? Kati. Metĩndjwÿnh ne me tĩn nhõ Metĩndjwÿnh. Me tyk kunĩ ne me kum tĩn. Kam ne ba me amã, “Metĩndjwÿnh ne kubê me tĩn nhõ Metĩndjwÿnh”, ane. Nã gãm me kupa'ã memã 'ã ajarē. Nãm Jeju ã mebê xadjudjêumã ane.

Me kute kukràdjã jabej Jeju kukjêr.

Mat 22.34; Ruk 10.25

²⁸ Jejumē mebê xadjudjêumē aktã kabēno aben japanho dja nhyim Mōjdjê kukràdjã mar djwÿnh'ò arÿm me'ÿr bôx. Ne Jeju katàt kute memã Metĩndjwÿnh kabēn jarēnhkôt arÿm kuman kam kukij ne kum,

—Metĩndjwÿnh kute katàt me kute amijo ba'ã memã karòkam kabēn jarēnhja kute aben nwhitepã memã kabēn jarēnhja dja ga amim maro tē. Nhÿnh kabēnja'ò ne mexo kute kunĩ jakrenh? ane. ²⁹ Nhyim kum,

—Be, Metĩndjwÿnh kabēn'ò kumrēx mexo kute kunĩ jakrenhja ba amã arē ga ama. Metĩndjwÿnh memã kum,

“È, mebê idjaer, gora ikabēn ma. Bēnjadjwÿr djwÿnh, kubê ne Metĩndjwÿnh. Bēnjadjwÿr djwÿnh pydji.

³⁰ Me anhõ Bēnjadjwÿr djwÿnh, me Atĩndjwÿnh dja ga me amã kĩnh, amã abêo katàt me kunĩ, mÿjja kunĩ jakre.

Djãm ajakwaobit amã Metĩndjwÿnh jabēmã? Kati. Ajamak, akadjwÿnhbê, akukràdjã kunĩo dja ga me amã abê:.”

Nãm ã Metĩndjwÿnh memã ane. Be, tãm ne ja. Metĩndjwÿnh kabēn'ò kumrēx mexo kute kabēn kunĩ jakrenh ne ja. ³¹ Ne kam atãri Metĩndjwÿnh ajte memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrãk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nãm ã Metĩndjwÿnh memã ane. Atemã kabēn'ò mexo kute ja jakrenh kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

³² Nhyim Mōjdjê kukràdjã mar djwÿnh kum,

—Ujarēnh djwÿnh, kôt ne ga arē. Mrãmri Metĩndjwÿnh pydjibit. Atemã'ò kêt kumrēx.

³³ Dja me kum kĩnh, kum abêo katàt me kunĩ, mÿjja kunĩ jakre. Djãm ajakwaobit kum Metĩndjwÿnh jabēmã? Kati. Amak, kadjwÿnhbê, kukràdjã kunĩo dja me kum abê: Ne kum amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne me kum amijabêja pyrãk dja me ã kum amibu'ã me ja jabêo ane. Akabēn ja ne mexo Mōjdjê kabēn kunĩ jakre. Dja me Metĩndjwÿnh kabēnja man kôt ar amijo ban arÿm mexkumrēx nhyim me kute Metĩndjwÿnhmã mry

bôrja mexo me têt kêt-kumrêx. Me kute kum apÿnh mÿjja nhôr kunÿja mexo me têt kêt-kumrêx. Nâm ã Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhja Jejumã ane.

³⁴ Nhyam kam ôkre kadjwÿnhbê amim,

—Be, tâmwã ne ikabên kôt kabên mexkumrêx, ane. Ne kum,

—Be, Metÿndjwÿnh kute amim apytâr ne ar ajo ba 'ÿr, ane. Nhyam me ajte ijukri Jeju kukjêr kêt. Kabên mex pymaje ne ajte kukjêr kêt.

Kritubê mÿj me'ô tàm djwÿ jabej kute me kukjêr.

Mat 22.41; Ruk 20.41

³⁵ Nhyam kam Jeju ajte Metÿndjwÿnh nhô kikretikam tèn bôx ne memã Metÿndjwÿnh kukràdjà'ã ujarênho djan kam memã kum,

—Be, Môjdjê kukràdjà mar djwÿnh ne me memã kum, “Kritubê ne Dawi tàm djwÿ”, anhÿr ar o ba. Be, djâm Kritubê Dawi tàm djwÿbit? Kati, kubê ne Dawi nhô Bënjadjwÿrdjwÿ, ane. ³⁶ Ne kam memã me kukãmãre Dawi kabên jarên memã kum,

—Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã ujarênho pumû. Metÿndjwÿnh Karô kukwakam kute memã Kritu'ã ujarênho pumû. Nâm memã kum,

“Inhô Bënjadjwÿrmã ne Bënjadjwÿr djwÿnh kabên ne kum, 'Amrê idjubôk'ãnh nhÿ, Abënjadjwÿr raxkam idjubôk'ãnh nhÿ.

Ikam ama ba amrê awÿr akurê djwÿnho mô ga me kwÿo apardjan me kwÿo nhimex.’

Nâm ã Metÿndjwÿnh inhô Bënjadjwÿrmã ane”, ane.

Bir be ga, Dawi kute kum “Abënjadjwÿr rax”, anhÿrja pumû. ³⁷ Mÿkam ne me 'ã Dawi tàm djwÿ kajgo jarê? Djã nâm o tàm djwÿ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ô Bënjadjwÿr rax. Nâm Jeju ã memã ane nhyam me krãptÿtija kum kabên kÿ:nhkumrêx ne.

³⁸ Nhyam arek memã ujarênho dja:n memã kum,

—Gora me aminêje me omû. Aminêje Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhwã pumû. Be, me ja ne me kute amibên kadjy kute kubêkà jabjêtibit jangjênh prãmkumrêx. Ne ajte me krãptÿ nhipôkri kute memã amibên nhyam me kute memã rÿnh jarên ne kute memã kum, “Bënjadjwÿr, djâm ga, djâm ga”? anhÿrja. Ja ne me kum kÿnhkumrêx. ³⁹ Ne mebê idjaer bikprônho djãkam nâr me krãptÿ ãkuro krÿkam ne memã wan krÿ prãmkumrêx. Me kute amibên kadjy ne me me rÿnh krÿ djãkam krÿ prãmkumrêx. Kwãrik wãnh gar me kudjwa kêt. ⁴⁰ Nâm me me 'uwtÿ krão apan mebê mÿjja kunÿo akÿ ne kam ajkwaobit Metÿndjwÿnhmã kabên rÿnh ne, ne kum kabên 'ijabjêo ku'ê. Nâm me 'êx ne amijo mex ne kum kabên. Be kati, me axwekumrêx. Kam gêdja Metÿndjwÿnh me kurãm memã pãnh rax jarên prÿne me kurãm meo ajkê. Nâm ã Jeju memã ane.

Me'ô 'uwtÿ kute ô pi'ôk kaprÿ ngrÿre nhôr.

Ruk 21.1

⁴¹ Nhyam kam me kwÿo itepato môn bôx. Me kute amikutã Metÿndjwÿnhmã pi'ôk kaprÿ kwÿo nhôr kadjy ne me mô. Nhyam Jeju arÿm tèn pi'ôk kaprÿ nhôr djã kônho nhÿn me omÿnho nhÿ. Me ô nêkrêx rÿnh krãptÿ ne me aben totokmã kam pi'ôk kaprÿ rÿnh ne kurê. ⁴² Nhyam kam me'ô nija 'uwtÿ kubê mjên tyk nhyam ô mÿjja kêtja ngônho pnhreo pi'ôk kaprÿo amãnhkrut ne kubyn o tèn kam kumê. Ngônho pnhreja ne abenã rênham kubê pi'ôk kaprÿ 'ô pydji, ngri:re.

⁴³ Nhyam kam Jeju amiwÿr kôt ba djwÿnh ar ku'uw nhyam ar 'ÿr bôx. Nhyam arkum,

—Ba ar amã arê, me'ô 'uwtÿ ja ne ô mÿjja kêt ne tu me kurãm ô pi'ôk kaprÿ raxo tèn Metÿndjwÿnhmã kungã. Me kunÿ kurãm pi'ôk kaprÿ raxo tèn kum kungã. ⁴⁴ Me ja ne me ô pi'ôk kaprÿ kumex ne kam 'ã kâtãm ne kumex. Ne kam 'ã kâtãmja Metÿndjwÿnhmã kungã. Nhyam be, me'ô nija ne ô pi'ôk kaprÿ kêtê, pi'ôk kaprÿ ngrÿre ne tu kum kunÿ ngã. O kute amikadjy mÿjja byr ne krên ne tÿn kadjy Metÿndjwÿnhmã kunÿ ngã. Kum 'ô nôr kêtê. Kam ne ba me amã,

—Nâm me kurãm pi'ôk kaprÿ rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arê. Nâm ã Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

13

Akubyn bôx kukâm mỳjja apôx'ã ujarênh.

Mat 24.1; Ruk 21.5

¹ Ne kam Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kurũm kato. Nhyim kôt ba djwỳnh'õ kum, —Ë, Ujarênh djwỳnh ga, këntio me kute kikreti kwỳ nhipêxja pumũ. Kẽnmẽ kikre ã ti:re ane, ane.

² Nhyim Jeju arỳm arkum,

—Be, ar kikretija pumũ. Dja ĩ me kurê djwỳnh prĩne kikreti ngràn kẽn aben nhiby ikwã kunĩ nhikô rê. Nhyim kam kẽn'õ aben nhiby nõr kêtumrêx, ane. ³ Nhyim kam ar tẽn kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi. Nhyim Jeju arỳm amybỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kõnh nhỹ. Nhyim Pedrumẽ Xijagumẽ Djuãomẽ Ångre ar me kãxã kukij ne kum,

⁴ —Ë, ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê. Nhỹnh amex 'õkam dja me bakurê djwỳnh me bawỳr bôx ne kikreti ngràn ãm djã kapõ? Mỳj gêdja kukãm apôx? Dja bar omũn kam kôt õ akatimã ikaton õ akati ma.

⁵ Nhyim kam Jeju arkum apỳnh mỳjja kukãm apõxmã arkum 'ã ajarê arkum,

—Gora ar amijã ano tỳx gê me'õ ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêx kêt. ⁶ Be, me krãptĩ dja ĩ aben totokmã me'ỳr bôx ne arỳm amijo 'êx. Amijo 'êx ne arỳm amijã imẽ. Amijã imẽn arỳm memã kum, “Me anhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati kadjy ne Metĩndjwỳnh ijano ba tẽn bôx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arỳm me krãptĩ noo aknon Metĩndjwỳnhbê meo akêx.

⁷ Be, kam dja gar me kute abenwỳr prõt man amybỳm me kute abenwỳr prõt jarênh ma. Kwãrik wãnh kam ar atĩn prãm kêt. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arỳm ama. Ja kumrêx gêdja me ã o anhỹro tẽn. Kraxje kute inomã mẽn kêt, kute 'ỳr o tẽn rã'ã. ⁸ Nã, apỳnh me ba djãri gêdja me abenwỳr prõt ne aben nhimexo ba. Nhyim apỳnh bẽnjadjwỳr rũnh nhõ me dja me abeno kurê djwỳnh ne aben nhimexo ba. Apỳnh pyka djãri gêdja kam pyka tertet ne. Nhyim prãmdjwỳ me kwỳ nhimex. Be, me tokry krax ne ja. Ga, me nire kra ãja pumũ. Adjỹm. Dja kra ã:n kam arỳm ã ra:x ne. Me adjwỳnhdjwỳ dja me tokry mõ:n kam arỳm tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja.

⁹ Be, ar ga dja gar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Dja me apỳnh me rũnhmã ar akangan me bikprõnh djãkam ar atitik ne. Ar aje ijã adjujarênh ar abakam dja me apỳnh me bẽnjadjwỳr rũnhmẽ me bẽnjadjwỳr kry'ỳr ar ajo mõ. Ar ajo mõ gar me kabem aku'ê. Memã ijã adjujarênh nhyim me kute mar kadjy me kabem aku'ê. ¹⁰ Nhyim be, me kute amim imar dja me apỳnh me ba djã kunĩkôt ijã ujarênh ny jarênh kumrêx.

¹¹ Dja me ar ajo rôrõk ne kute memã ar akukjêr kadjy me rũnhmã ar akanga. Kwãrik wãnh gar kam amikukãm akabẽn 'õ'ã karõ kêt ne kwãrik wãnh amikukãm anhõkre kadjwỳnhbê amim, “Je tõ mỳj gêdja ba aminêje memã ikabẽn ja on”? anhỹr kêt. Be, me kute memã ar akukjêr majmã dja Metĩndjwỳnh Karõ ta ar amã ar akabẽn mex jarê gar aman arỳm memã arê. Kute ar amã ar akabẽn jarênh ja dja gar memã arê. Djãm ar ga dja gar memã akabẽn jarê got? Kati. Karõ ta dja memã kabẽn jarê.

¹² Nhyim mỳjja kunĩ pyka kôt amingrãnh kadjy dja me kute abeno õbikwa djwỳnh abenmã àkrê. Me rũnh kute me par kadjy dja me memã kamy kanga. Dja bãm memã kra kanga. Dja kra kum nã nãr bãm kurên me rũnhmã ar kanga. Me rũnh kute ar par kadjy ar kanga. ¹³ Ikôt ar abikamênhkam dja me kunĩ kum ar akurê. Ne te kum ar akurê gar ijã adjukanga kêt ne amã ikĩnh tỳx rã'ã ba arỳm ar apytã. Dja me kunĩ kute aminhinomã amimẽn nhõ akati bôx gar amã ikĩnh tỳx rã'ã ba arỳm ar apytã. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

—Be, ar aje ajbir imã, “Ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê”, anhỹrja ba ar amã arê gar ama. Dja mỳjja amingrãnh 'ỳr nhyim kam arỳm mỳjja punutija dja. Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam dja. Djãm mỳjja punuti Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam ãmkam mex got? Dja kam dja gar arỳm omũ. Mỳjja punuti djõ'ã dja me mỳjja kunĩ ajkẽn kungrà. Me bakukãmãre Danijeu ne amrêbê: 'ã ajarê. Metĩndjwỳnh kukwakam memã 'ã ajarê. Danijeu ne arỳm memã mỳjja punuti ja'ã ajarê 'ã pi'õk no'õk. Dja gar pi'õk no'õkwã

pumün kam mỳjja punuti pumün kam kôt ama. Kam gêdja Djeruxarê bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje kränh'ÿr prôt ne.

¹⁵ Gêdja me'õ kikre nhimök po'ã ãm jabej kwãrik wãnh akubyn ùrkwãmã nèkrêx'ÿr àr ne byr ne o tēm kêt.

¹⁶ Gê purkam ar ba jabej tu umaje prôt. Kwãrik wãnh kute kubêkà jamÿnhmã 'ÿr akêx kêt. Dja tu me ãm kamã amũ prôt.

¹⁷ Watĩ:re, akati wãkam me tujarômẽ me kra karà dja me tokry:. Me mỳjja punuti pymaje prôt ne kam arÿm tokry:. ¹⁸ Dja gar Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw gê na raxkam umaje ar aprôt kêtãmã.

¹⁹ Be, dja me kam tokry kume:xi. Akubyn amijo tẽn mỳjja kunĩmo krax djà'ÿr amijo bôx ne ama. Me akukãmãre aben kukãm tokrykôt dja gar me maro tẽ. Dja gar me tokry tũm maro tẽn amiwÿr me tokry maro bôx. Ga, me tokry kume:xja pumũ. Be, amrê mỳjja punuti nhõ akati bôxkam dja me tokryo katàt me tokry tũm wã kunĩ jakre. Ne amrê me'ã akati mörkam me tokry nydjwÿ dja me tokryo mỳjja punuti'ã me tokryja tẽp kêtumrêx. ²⁰ Metĩndjwÿnh ren tokry'ã akati kwÿ ngri kêt nhym me'õ ren tĩn kêtumrêx. Be, Metĩndjwÿnh kute amim õ me ja'ã karõ ne kute amijo me utãrja kadjy dja arÿm 'ã akati wã kwÿ ngri.

²¹ Godja me'õ 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metĩndjwÿnh 'ã me õ Bẽnjadjwÿrbê kumkati mẽ nhym jakam arÿm memã nhÿ”, anhÿr jabej. Nãr me'õ ajte 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metĩndjwÿnh 'ã me õ Bẽnjadjwÿrbê kumkati mẽ nhym jakam arÿm memã nhÿ”, anhÿr jabej. Djãm ar aje me ja marmã? Kati, kwãrik wãnh amim me ja mar kêt.

²² Be, apÿnh me ta kute amijo Kritu pyrãk dja me amijo amirĩt ne. Nhym amũ me jadjwÿ amijo amirĩt ne 'êx ne memã kum, “Ba ne ba Metĩndjwÿnh kukwakam me amã idjujarênh iba”, anhÿro ba. Dja me me aêrbê mỳjja pumũnh kêt kwÿ nhipêx, kute me noo biknor nhym me kute me'ã abenmã kum, “Mrãmri ne djãm Metĩndjwÿnh kukwakam me kabênkumrêx”, anhÿr kadjy. Godja me o me noo biknor ne Metĩndjwÿnhbê meo akêx jabej. Metĩndjwÿnh kute amrêbê amijo me utãrja kubê meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'êxnhĩ no tÿxo kute me akrenh jabej, godja kubê me kwÿo akêx ne meo ba jabej. ²³ Be, ar ga dja gar amijã ano tÿx ne. Ba ne ba mỳjja apôx kêttri kukãm ar amã arê gar arÿm ama. Nãm ã Jezu arkum ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Nhym me tokryo ku'êwã'ã akati apêxkam dja mỳjja rũnh apôx.

“Nhym myt amijo akamãt kô tyk nhym mytyrwÿ irã kêt.

²⁵ Nhym kanhêti kãjkwa kurũm rôrôk nhym kãjkwakam apÿnh mỳjja tÿ:x amingrêk ne.”

²⁶ Ba kam ije amijo inhĩ dja ba arÿm prĩne itÿ:x ne prĩne imextire ne ipyma:. Ne kam kakrãkôt bôx nhym me kunĩ: arÿm ibôxkôt ipumũ. ²⁷ Ba kam ikadjy mrãnh djwÿnh jano nhym me arÿm inhõ me ja o atom. Ije amijo me utãrja kunĩo atom. Dja me kwÿ kãjkwa krax'ãm mõn meo atomo mõ. Nhym me kwÿ kãjkwa 'ênhôt'ãm mõn meo atomo mõ. Nhym me kwÿ aktã kãjkwa nhirê'ãm mõn meo atomo mõ. Dja me apÿnh pyka kunĩkôt inhõ me ja kunĩ:o atom. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê. Gora abej ajkam ama.

²⁸ Be, akubyn ibôx djà nhõ akatija'ã ne ba ije pidjôbê pigêre jakremã. Gora ije 'ã mỳjja jakreja ma. Ba ar amã arê gar ama. Dja pidjô pakà nokà tukam 'õ nhingrã kadjy arÿm ingrã apôx gar kam arÿm amexmã kamnhĩx nhym kam arÿm amex. ²⁹ Bir be, gêdja ba ije ar amã mỳjja jarênhja ã apôx mör ane gar kam arÿm ijabej rĩt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx djà arÿm 'ÿr. 'ÿr dja mỳjja apôxja. Amex kutã gêdja pi'õ ingrã. Nhym be, ibôx kutã gêdja mỳjja pymatija apôx mõ.

³⁰ Nã, mrãmri ne ba ar amã kôt arê. Me akamingrãnyre ja gêdja gar atyk par kêttri mỳjja ja kunĩ apôx. Mrãmri ne ba ar amã arê. ³¹ Ikabên kajgo kêtumrêx. Gêdja pykamê kãjkwa ã apêx. Nhym be, ba ikabên gêdja 'õ biknor kêtumrêx. Mrãmri gêdja ba ije mỳjja jarênh ja kunĩ apôx nhym me omũ, ane.

Me kute bôx djà nhô myt mar kêt.

Mat 24.36; Ruk 12.37; Tex k 5.2

³² Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibôx djà nhô akati nâr myt djâm me'ô kute mar? Kati, me'ô kute mar kêt-kumrêx. Kàjkwakam kadjy mrân timer djwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Ibãmbit ne kute mar. ³³ Dja gar ajaxwebê amijãno djan arek ijabej ajkam ama ne Metÿndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Mÿkam? Bir, ar aje akubyn ibôx djà'ã myt mar kêt-kam. ³⁴ Ar aje akubyn ibôx djakam myt mar kêt kute ô kikre djwÿnh nhô àpên timer pyrãk. Ba ar amã arê gar ama. Be, ô kikre djwÿnh ne arÿm kurÿm anhÿr bê tẽmmã. Ne kam ô àpên timer kikre'ã karôn arkum apÿnh àpên timer djà'ã karô. Ne kre nêje ku'ê djwÿnhmã kum, “Gora arek ijabej ajkam ama”, ane. Ne kam arÿm mã tẽ.

³⁵ Kam dja gar gadjwÿ arek ijabej ajkam ama. Ba ne ba ije ô kikre djwÿnh timer pyrãk. Ar aje ibôx'ã myt mar kêt. Godja ba parakam ibôx jabej nâr akamãt kô ipôkri ibôx jabej nâr ôkrên'ãnh kãrkam ibôx jabej nâr kryrãm ibôx jabej. ³⁶ Ar arek ijabej ajkam ama. Dja gar ate akrã ba ar ajaêrbê bôx gar ajmã nẽ. ³⁷ Ar amã ne ba arÿm ibôx djà'ã karô. Jakam ne ba me kunĩmã 'ã karô. Me arek ijabej ajkam ama. Nãm ã Jeju me kukãm mÿjja apôx'ã arkum ane.

14

Me'ô nire kute Jeju nhimôkkam kangô runh.

Mat 26.6; Dju r 12.1

¹ Be, Metÿndjwÿnh me irôbê mrân timer nhô akati nêje arÿm akati pydji. Kam ne mebê idjaer kunĩ amex kunĩkôt aben pydji. Amrêbê: Metÿndjwÿnh me kukãmãre nhirôbê mrân timer nhym me kute aben kajmã'ã mar kadjy ne me aben pydji. Kamãdjwÿ ne me kute djwÿponhredit kur. Metÿndjwÿnh me irôbê mrân timer nhô akati nêje akati pydji nhym me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bẽnjadjwÿrmẽ Môjdjê kukrãdjã mar djwÿnhmẽ arÿm abenmã kum,

—Mÿj godja gwaj baje me krãptĩ kãxã Jejuo batÿm ne bĩnmã on? ane. ² Ne ajte abenmã kum,

—Kwãrĩk wãnh gwaj me kute aben pydji djà nhô akatikam o batÿm kêt. Gwaj ren o ane nhym me krãptĩ ren o ngyrk ne ren kangao kumex, ane. Metÿndjwÿnh me irôbê mrân timer nhô akatikam me krãptĩ bôxja ne me kuman ã Jeju'ã abenmã ane.

³ Be, krĩ ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhÿ. Kamã ne me'ô ï kajêkam tẽ arÿm mex. Idjibê ne Ximão. Ûrkwãkam ne Jeju ô kwÿ krẽno nhÿ. Ô kwÿ krẽno nhÿ: nhym me'ô ni arÿm 'ÿr tẽn 'ÿr bôx. Nãm 'ÿr kẽn jakareo ngôn timer byno tẽ. Ngôn timer ne me kudjÿ djã kangô ipu. Idjibê ne nadu. Nãm me prĩne ipêx mex nhym pãnh raxkumrêx. Nãm o tẽn o bôx ne 'ã kutan arÿm Jeju nhimôkkam kapĩ.

⁴ Nhym bu'ã me ku'ê kwÿ kôt nokã nhàn abenmã kum,

—Je tô mÿkam ne arÿm me kudjÿ djào ajkê? ⁵ Gwaj ren pi'ôk kaprĩ kadjy ren memã kungã ne ren pãnh pi'ôk kaprĩ rax ne ren kuby. Ren 'ã akrekam pãnh denarju kubê 300 jakre. Gwaj ren pi'ôk kaprĩ rax byn ren me ô mÿjja kêt mã kungrã. Mÿkam ne arÿm o ajkê? ane.

⁶ Nãm ar anen nijamã akij. Nhym Jeju arÿm tu ar kabẽn man arkum,

—Kwãrĩk wãnh rã'ã. Mÿkam ne gar kum kaprĩ jadjã? Djâm kute ijã kapĩnkam punu got? Kati, mexkumrêx. ⁷ Be, akati kunĩkôt ne ar abu'ã me ô mÿjja kêt ar ba rã'ã. Ar aje memã mÿjja nhôr prãm tu memã angã. Nhym djâm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Ba ar amã arê gar ama. ⁸ Dja ba ty nhym me arÿm ijadjã. Me kute ijadjãrmã ne nija kuma. Kuman arÿm kum ikaprĩn ijã me kudjÿ djã kapĩ. Nãm te kute mÿjja mexo kute imex pyrãk ne kute imã ôrmãn arÿm tu ijã me kudjÿ djã kapĩ. ⁹ Ba ar amã arê gar ama. Dja me kãj bê pyka kunĩkôt mã memã ijã ujarẽn timer ny jarẽn mã nijadjwÿ 'ã ajarê. Kute ijã me kudjÿ djã kapĩn'ã ajarê. Gêdjã me kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁰ Nhyam kam Djuda Ikadji, Jejukôt ba djwýnhbê 12 'õ ne me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bñnjadjwýr ar'ýr tẽ. Kute arkum Jeju kanga kadjy ne tẽ. ¹¹ Ar'ýr tẽn ar'ýr bõx ne arkum,

—Arým ba ije ar amã Jeju kangamã. Nãm ã arkum ane nhyam ar kuman arým kñnhkumrẽx ne. Ne arým kum kabñ jarñnh mãmddjin kum,

—Dja ga ã Jejuo ane bar kam arým amã pãnh pi'õk kaprĩ ngã, ane. Nhyam kam amim,

—Mýj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã Djuda amim anhyro ba.

Ar kute ro'ã õ kwý krẽno ino rer.

Mat 26.17; Ruk 22.7

¹² Nhyam kam mebê idjaer kukràdjákôt me kute djwýponhbit kur nhõ akati arým kutewa. Kam ne me apýnh úrkwákam Metíndjwýnhmã mrykĩ'átomti pan kuku. Amrẽbê: Metíndjwýnh me irõbê mrãnhja ne me kute kôt mar kadjy ã o ane. Nhyam kôt ba djwýnh ar Jejumã kum,

—Metíndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akatikam gwaj banhõ kwý krẽn kadjy jãm dja bar tẽn ar akutép gwaj banhõ kwý krẽn djà jadjwýr mex? ane. ¹³ Nhyam arým kôt ba djwýnh amãnhkrutmã 'ã karõn arkum,

—Dja gar krĩraxkam tẽ. Nhyam arým me'õ ngyo ngõnhkam ngõ mýn o tẽ gar omũ.

¹⁴ Nhyam arým kikremã wadjà gar kôt tẽn wadjà. Wadjàn õ kikre djwýnhmã kum, “Ujarñnh djwýnh ne amã kabñ ne amã, ‘Bamẽ ikôt ba djwýnhmẽ ne bar inhõ kwý krẽnmã. Nãr kadjy inhõ kumoka'ê? Aje me bõx nymã kumoka'ê jarñnhja, nãr? Dja bar Metíndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'átomti krẽ.’ Nãm ã Bñnjadjwýr amã ane”, ane. Be, dja gar ã õ kikre djwýnhmã ane. ¹⁵ Nhyam kam kôjrũm kumoka'ê jabatàn'ýr ar ajo tẽn ar amã akre. Kam ne gwaj bakutép mýjja kunĩ nõr pro. Dja gar kam ikutép gwaj banhõ kwý krẽn djà jadjwýr mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo ane.

¹⁶ Nhyam kam kôt ba djwýnh 'ýr tẽ. Ne Jeju kute arkum kabñ kôt arým mýjja kunĩmã katon arým kam mrykĩ'átomti gan õ kwý krẽn djà jadjwýr mex.

¹⁷ Nhyam arým ar'ã para nhyam Jejumẽ Ar kubê 12 ro'ã kikre'ýr tẽn 'ýr bõx. ¹⁸ Ne kam arým nhỹ. Àkuro nhỹ nhyam kam Jeju arkum,

—Ar ajõ ikôt adjákuro anhyrja dja ga ikurê djwýnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arñnhkumrẽx, ane.

¹⁹ Nhyam kam ar arým kaprĩren apýnh ar ï djari aben totokmã kum,

—Djãm ba? Djãm ba? ane.

²⁰ Nhyam arým arkum,

—Be, ar abê 12ja 'õ, aje ikôt ngõnhkrátikam mry kangõmã djwý jadjaro anhyrja'õ dja ga memã ikanga. ²¹ Be, ba ije amijo inhĩ ne amrẽbê me bakukãmãre ijã Metíndjwýnh kabñ no'õk nhyam pi'õkkam me kute ijo anhyrmã arñnh kôt ne me arým jakam ar ã ijo anhyro ba. Nhyam be, kute ikurê djwýnhmã ikanga djwýnhja dja ï kute memã ikanga pãnh tokry rax ne. Ý, watĩ:re. Tãmja ne ren rwýk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane. ²² Nhyam ar àkuro nhỹ: nhyam Jeju arým djwý'õ byn kam o Metíndjwýnhmã mextire jarẽ. Kum mextire jarñ arým kokij ne apýnh arkum kungã. Ne kam aminhĩ'ã djwý jakren arkum,

—Inhĩ ne ja. Ar abyn krẽ, ane.

²³ Ne kam ngõnhkrãkam pidjô kangôjadjwý byn kam o Metíndjwýnhmã mextire jarñ arkum kungã. Nhyam ar kunĩ o ikõ. ²⁴ Nhyam kam amikamrõ'ã pidjô kangô jakren arkum,

—Ikamrõ ne ja. Me krãptĩ kadjy dja ikamrõ prõt. Metíndjwýnh ne arým ikamrõ prõt'ã memã kabñ ny jarñnh mãmddji, ane.* ²⁵ Ba ar amã arẽ gar ama. Ije pidjô kangô ikõmo krã'ýr ne ja. Metíndjwýnh kute amim õ me ja kunĩ pytãr ne kute meo bakambit dja ba pidjô kangô nyo ikõ. Mrãmri ne ba ar amã arñnhkumrẽx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁶ Nhyam kam ar ngre. Ngrèn arým o ino re. Ngrero ino ren arým amũ krãnhbê Oriwêre'ýr mõ.

* 14:24 Mrãmri ne Jeju kamrõ prõt nhyam Metíndjwýnh arým 'ã memã kum, “Arým ne ikra tyn kamrõ prõt. Jakam dja me tu amim ikra markumrẽx ba kam arým me axwe maro aknon mekam ingyk kêt ne.” Nãm ã Metíndjwýnh memã ane.

*Pedru 'êx kukâm kute kum arênh.
Mat 26.31; Ruk 22.31; Dju r 13.37*

²⁷ 'ÿr mō: nhym Jeju arkum,

—Be, akamàtja tām kam dja me ijo ajkê gar me umaje aprôt ne ajmà. Amrêbê: ne me bakukâmâre ar aprôt ne ar abimàn'h'ã ajarê. Metîndjwýnh kukwakam ne me ar ajã ajarên memã kum,

“Be, dja ba mrykî'ãtomtio ba djwýnh titik nhym mry umaje prôt ne ajmà.”

Nãm me ã ar ajã ujarênho anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Be, akamàtja tām kam dja gar me umaje aprôt ne ajmà. Me bakukâmâre kute ar ajã ujarênh kôt dja gar aprôt ne ajmà.

²⁸ Nhym kam me arým ibĩ. Ba ityk ne akubyn itĩnkam dja ba ar akukâm pykabê Garrêjamã tẽ, ane.

²⁹ Nhym Pedru kum,

—Godja ar kunĩ prôt ne bimàn'h jabej ba dja ba arkôt iprôt ne imàt kêt ne, ane.

³⁰ Nhym Jeju kum,

—Kati, mrãmri dja ga arkôt aprôt. Ba amã arê ga ama. Akamàtja tām kam ôkrên'ãnh kâr kêtri dja ga amijã maje ajêx pydji, nhym arým kà. Ga kam ajte amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ijã memã kum, “Kati, ije me'owã pumũnh kêt kumrêx”, ane. Nhym ajte kà. Dja ga ã ijã memã ane. Mrãmri ne ba amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane. ³¹ Nhym Pedru kãj bê ajte kum,

—Gê me gu baro'ã gu babĩn jabej ba ije amijã maje ijêx prãm kêt kumrêx, ane. Nhym kam ar kunĩ ã kum ane.

Pidjôkôkam Bãmmã amijo à'wýr.

Mat 26.36; Ruk 22.40

³² Ne kam mō:n kam Jeju kôt pidjôkôbê Djexema'ýr bôx. Nhym kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhỹ. Ba 'ýr Metîndjwýnhmã amijo a'wý, ane. ³³ Ne kam Pedrumê Xijagumê Djuão ar aprôn aro mō. Ne kam madjã kreti:n arým kaprĩ rax ne.

³⁴ Ne kam arkum,

—Ikaprĩ:re. Arým ikaprĩ kute ibĩn 'ýr. Jãnh mãn ar idjêje nhỹ gwaj baro'ã aminêje barĩto nhỹ, ane.

³⁵ Ne kam amũ tẽ. Tẽmo rãm ne ja ne tu mýrbê tým. Tým ne arým Metîndjwýnhmã amijo a'uw. Kute tokry, kaprĩbê utar prãm jabej kum amijo a'uw. Tokry 'ýr bôx kêt jabej kum amijo a'uw. ³⁶ Ne kum,

—Djũnwã, djãm abê mýjja'õ bipdjur? Kati. Aje mýjja kunĩ nhípêx mar. Itokry, ikaprĩjabê ipytã. Nãr kon, kwãrĩk wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabênkôt ne ba ar amijo iba, ane.

³⁷ Ne kam kãjmã djan ar amãnhkrut ne ikjêkêjtja'ýr akêx ne tẽn ar'ýr bôx. Nhym arek ar ôto ikwã. Nhym Pedrumã kum,

—Je, Ximão, djã nã gãm arek anhôto nõ? Kraxje kô 'iry kêt ne ga anhôto nõ, ane. ³⁸ Ne ar kunĩmã kum,

—Ar aminêje rĩt ne Metîndjwýnhmã amijo a'wý. Gêdja me te axwe'ã ar amã apnê gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wý. Be, ar anhôkre kadjwýnhbê ne gar amã ikabênja kĩnh. Nhym be, ar aminêje arĩtbê ne gar arerekren anhôtdjwa ne, ane.

³⁹ Ne kam ajte amũ tẽn Metîndjwýnhmã amijo a'uw ne kute ôbê kum kabên jarênhja kôt ajte kum tãm jarê. ⁴⁰ Ne kam ajte akubyn ar'ýr akêx ne tẽn ar'ýr bôx. Nhym ar nokã bã mex ne. Ajte arek ôto ikwã. Rerek mex ne arek ôto ikwã nhym ar tok nhym ar te kute kum kabênãmã umaro nhỹ.

⁴¹ Nhym kam ajte amũ tẽn Metîndjwýnhmã amijo a'uw. Kum amijo a'uw ne ajte ar'ýr akêx ne ar'ýr tẽn ar'ýr bôx. Ne arkum,

—Je, djãm arek ar anhôto anhikwã rã'ãã, akôkam kôto anhikwã? Aj, arým itokry djã iwýr bôx 'ýr. Ota, arým kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhija ne kute memã ikangamã. ⁴² Kãjmã ar dja. Gwaj on me'ýr. Ota, arým kute memã ikanga djwýnh bôx, ane.

Me kute Jejuo tÿm.

Mat 26.47; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴³ Ne kute arkum anhyro ãm rã'ã nhym Djuda arÿm 'ÿr bôx. Jeju kôt ba djwÿnhbê 12 'ô ne kubê Djuda. Nãm 'ÿr bôx nhym me krãptÿ me:x ne kôt môn 'ÿr bôx. Nãm me kãxdjwa kajgomê kô jamÿn kadjy o môn o bôx. Me rÿnh ne me me ano. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê mebêngêtmê ne me me ano nhym me 'ÿr bôx. ⁴⁴ Me 'ÿr môr kêtri ne kute memã kanga djwÿnhbê Djudaja memã kum,

—Be, ije me'ô nhine kaôrkôt dja ga me omÿn arÿm o tÿm ne pa 'amÿ. Nãm Djuda arÿm ã memã ane. ⁴⁵ Ne kam 'ÿr tÿn 'ÿr bôx ne kum, “Ujarÿnh djwÿnh”, anen arÿm ine kaô.

⁴⁶ Nhym kam me arÿm 'ÿr môn 'ÿr bôx ne o tÿm ne arÿm pa 'amÿ. ⁴⁷ Nhym me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr raxja nhô àpÿnh mekôt tÿ. Nhym bu'ã me ku'êja 'ô ne arÿm ô kãxdjwa kajgo kaban o me'ôjamã akabÿn amak ta, bÿnjadjwÿr nhô àpÿnhja jamak ta.

⁴⁸ Nhym kam Jeju me krãptÿjamã kum,

—Je djãm idjãkÿnhÿ ne ga me aje ijo atÿm kadjy iwÿr anhô kômê anhô kãxdjwa kajgomêo mō? Myt kunikôt ne ba ar Metÿndjwÿnh nhô kikretikam ikrÿ, ar memã idjujarÿnho ikrÿ ga me kam kam ijo atÿm kÿt ne. ⁴⁹ Mÿkam ne ga me ijo tÿm? Bir, amrêbê: ne Metÿndjwÿnh kukwakam kabÿn jarÿnh djwÿnh me bakukãmãremã me ajã ajarÿ. Me aje ijo atÿm'ã ajarÿn arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhym me arÿm aben djô'ã arÿnho mō. Arÿnho môr tãmtã arÿm iwÿr o bôx. Tÿ:mràm me bakamingrãnyrekam arÿm iwÿr o bôx. Ba ar iba: ga me arÿm jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremã me ajã ujarÿnh kôt ne ga me arÿm jakam ã ijo atÿmo ane. Nãm ã Jeju me krãptÿmã ane.

⁵⁰ Nhym kam kôt ba djwÿnh kunÿ mã amijã maje prôt ne. ⁵¹ Me'ô abatãnh ny ne kute kubêkã pydjio amikupuja Jeju kôt tÿ. Rinhuo ne kubêkã. Nhym me kwÿ adjwÿnhdjwÿo tÿm ne kubê kubêkã 'amÿnh tÿx. ⁵² Nhym arÿm amikaban amikôt kubêkãmã iren tu kajgo mã prôt ne.

Me kute axwe jabej kukjêr.

Mat 26.57; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵³ Nhym me arÿm Jejuo mō. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr rax'ÿr ne me o mō. Nhym arÿm me rÿnh kunÿ abeno akuprô. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê mebêngêtmê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê ne me arÿm akuprô. Nhym me Jejuo môn o bôx ne arÿm me rÿnh kabem kudja. ⁵⁴ Nhym be, Pedru ne Jeju kôt tÿ, nÿjar kum kre rax ne tÿ. Nhym me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr rax nhô kikre nhipôkri kÿnh ngrire nhym Pedru arÿm Jejukôt wadjã. Ne arÿm bÿnjadjwÿr nhô krãkamngônhmê ro'ã ànhÿnho nhÿ.

⁵⁵ Nãm me me'ÿr Jejuo bôx nhym kam me rÿnh arÿm me 'êxnÿ jabej. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê mebêngêtmê me rÿnh kunÿ ne me me 'êxnÿ jabej. Dja me amãnhkrut Jeju'ã 'êx ne memã kum,

—Ba ne ba axwe kôt omÿ. Nãm ã ane ba omÿ, ane. Dja me ane nhym me arÿm me kabÿn man arÿm we axwe'ô pãnh kubÿ. Kadjy ne me me 'êxnÿ jabej. Ne te abejo dja. Me'ô ar amãnhkrut kute axikôt 'ã kabÿnja ne me te abejo dja. ⁵⁶ Nhym me 'êxnÿ krãptÿ ne me kãjmã ku'ÿn arÿk aben kupa'ãbit axwe jarÿnho kumex.

⁵⁷ Nhym kam me'ô ar ja arÿm kãjmã djan 'êx ne 'ã kabÿn jarÿn memã kum,

⁵⁸ —Tãmwã ne memã kum, “Be, me kute ikrao Metÿndjwÿnh nhô kikreti nhipêxa dja ba kungrã. Ne kam Metÿndjwÿnh nhô kikreti 'ôdjwÿ nhipêx. Me kute ikrao ipêx kÿtja'ô dja ba ipêx. Nhym ije ipêxo idjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkÿtbit apêx ba ipêx pa.” Nãm ã Jeju memã ane bar arÿm kuma, ane. ⁵⁹ Ne kam ar jadjwÿ kute memã arÿnhkam axikôt Jeju'ã kabÿn jarÿnh kÿt ne arÿk aben kupa'ãbit arÿ.

⁶⁰ Nhym kam me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr raxja arÿm kãjmã djan me ipôkri djan Jeju kukijn kum,

—Ga, ar kabënja ma. Djâm aje aminêje akabën'õ jarënh prãm kêtkumrëx? On imã amikôt amijarë, ane. ⁶¹ Nhyam tu anihkrê.

Nhyam me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr rax ajte kukijn kum,
—Djâm abê me babê idjaer nhõ Bënjadjwýrbê kumkati, nën? Djâm mrãmri abê Kritu? Djâm abê Metîndjwýnh Kra? ane.

⁶² Nhyam Jeju kum,

—Kôt ne ga imã arë. Ba ar amã arë gar ama. Gêdja ba ï Metîndjwýnh pymati djubôk'ãnh nhỹ. Ba ije amijo inhĩ gêdja ba ubôk'ãnh nhỹ. Ibënjadjwýr raxkam ubôk'ãnh nhỹ gar ipumũ. Ne kam ajte kakrãkôt amrë kãjkwa kurũm itêmkôt ipumũ, ane.

⁶³ Nhyam kam me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr rax kute memã amingryko amirît kadjy arým amibê kà kadjô. Amibê kà kadjôn arým memã kum,

—Ë, arým ne Metîndjwýnh japyrý. E kum kwãrik wãnh gwaj ijukri me'õ kute axwe kôt omũnhja jabej kêt. ⁶⁴ Gwaj bakunĩ ne gwaj arým kute Metîndjwýnh japyrýja ma. Ta ne amijo Metîndjwýnh rax pytàn arým o aprý gwaj kuma. Kute gwaj bamã, “Metîndjwýnh djubôk'ãnh inhýrkôt dja gar ipumũ”, anhýrkôt ne gwaj arým kuma. Arým ne gar ama. Mýj dja gwaj nẽ? ane.

Nhyam me kupãhntã 'ã kum,

—Gê me on kubĩ. Gê me on kubĩ, ane.

⁶⁵ Nhyam kam me kwý nokre kutôn rítbê nokre'ã pron ajte nokrebê tak ne. Ne kute takmẽ ro'ã kum,

—Nhyam ne akurwa? Goja me'õ pumũn imã arë, ane. Nhyam krãkamngôn arým 'ã akuprôn tako kumex.

Pedru aminêje 'êx.

Mat 26.69; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁶ Nhyam wãnh Pedru kikreti parbê ànhũnho nhỹ. Ànhũnho nhỹ: nhyam me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr rax nhõ àpênh nija arým 'ýr bõx. ⁶⁷ Ne omũn prĩne omũnh mex ne kum,

—Tukwa, gadjwý ne ga Jeju kôt ar aba. Krĩraxbê Nadjarekam Jejukôt ar aba, ane.

⁶⁸ Nhyam aminêje 'êx ne kum,

—Kati, ije akabënwã mar kêtkumrëx, ane. Ne kam tën kre tã dja nhyam kôt arým ôkrën'ãnh kà. ⁶⁹ Nhyam bënjadjwýr nhõ àpênh nija ajte omũn bu'ã me ku'ëmã kum,

—Tãmwãdjwý ne kôt ar ba, ane. ⁷⁰ Nhyam ajte aminêje 'êx ne kum, “Kati”, ane. Nhyam kãjbê 'ätũm nhyam bu'ã me ku'êja kum,

—Be, mrãmri ne ga kôt ar aba, ane. Abê pykabê Garrêja kra'õ. Garrêjakam me kabën kôt akabënja ma. Bar kôt aman arým amã ikato, ane. ⁷¹ Nhyam memã kum,

—Kati. Mrãmri ije me'õwã pumũnh kêtkumrëx. Aje me'õ jarënhwã ije omũnh kêt, ane. Ne kam me'õ kute kum anhýr kêt mã amikangrôn memã kum,

—Dja ba ijëxnhĩ jabej gê Metîndjwýnh pãnh ijo akno. Ta ne arým ijëxnhĩ kêtkôt ima, ane. ⁷² Nãm ane nhyam totokbê ajte ôkrën'ãnh kà. Nhyam kam Pedru akubyn amijo tën amrêbê Jeju kute kum kabën jarënhja ma. Kute kum,

—Ôkrën'ãnh kàr kêtri dja ga amijã maje ajëx pydji nhyam arým kà. Ga kam amijã maje ajëxo amãnhkrut ne ijã memã kum, “Kati, ije tãmwã pumũnh kêt”, ane nhyam ajte kà, anhýrja ne arým kuma. Nãm maro dja nhyam arým rerekre 'ýr bõx. Rerekre 'ýr bõx nhyam arým mu:w.

15

Piratu kute we axwe jabej kukjêr.

Mat 27.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

¹ Nhyam kam me'ã akati, kryrãm nhyam apýnh me rũnh djari akuprôn arým aben kabën ma. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýrmẽ mebêngêtmẽ Môjdjê kukrãdjã mar djwýnhmẽ me rũnh kunĩmẽ ne me Jejuo aben ma. Ne kam arým uwpren

Piratu'yîr o môn 'ÿr o bôx. 'ÿr o bôx ne kum kanga. ² Nhyim kam Piratu arÿm kukij ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhô bënjadjwÿr rax? ane.

Nhyim kum,

—Kôt ne ga aje arênhwã, ane.

³ Nhyim kam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr ar arîk Jeju'ã axwe krãptî janhô. ⁴ Nhyim tu anhikrê. Nhyim Piratu kum,

—Ë ama. Djãm ajaxwe krãre ne me amã arê? Djãm aje aminêje akabên'ô jarênh kêt kumrêx? ane.

⁵ Nhyim kum kabên 'ô jarênh kêt kumrêx. Nhyim Piratu te kute marmã kam no tyn nhÿ.

⁶ Be, me irôbê mrãnh nhô akatija tãmkam ne mebê idjaer krãptî: arÿm aben pydji. Me kute aben kajmã'ã Metîndjwÿnh me kukãmãre nhirôbê mrãnh mar kadjy ne me aben pydji. Amex kunîkôt ne bënjadjwÿr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djà kurÿm mebê ijê pÿnh ne meo pôx nhyim me mã mrã. Me kute me'ô'ã à'wÿrja ne me kînh kadjy bôm kumê.

⁷ Ajbir me'ôbê ijê ne idjibê Baraba. Me kute kubê ijê kêtri ne me jakôt me bënjadjwÿr'yîr prôt ne me kwÿ pa. Nhyim kam me arÿm kubê ijê. ⁸ Nãm Piratu Jeju kukjêro dja: nhyim kam me krãptî: arÿm kàj bê Piratumã me'ôbê ijê jarê ne kum,

—Aje mekbê ijêwã'ô kaba gê arek ar me ikôt ba, ane.

⁹ Nhyim arÿm Jeju'ã memã kum,

—Me abê idjaer, we me anhô bënjadjwÿr rax ne ja djãm ije me amã kum inhirermã? ane. ¹⁰ Be, Piratu kute memã ja jarênh kêtri ne arÿm me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr ma. Nãm ar'ã amim,

—Jeju'ã me krãptîkam ne me rÿnh 'ã ngryk ne imã kanga, ane. Ne kam bit kute kum irermã ã me krãptîmã ane. ¹¹ Nãm 'ã memã kum,

—Djãm ije me anhô bënjadjwÿrmã inhirermã? ane. Nhyim me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr ar memã kum,

—Kwãrîk wãnh me amã Jeju kînh kêt. Dja ga me kum Baraba jarê gê kaba, ane. Nhyim me kâtàm krãptî Piratumã kum,

—Kwãrîk wãnh Jejumã anhirer kêt. Baraba dja ga kaba, ane.

¹² Nhyim kam Piratu memã kum,

—Be, ga me abê idjaer, aje tãmwãmã anhô bënjadjwÿr rax jarênhja mÿj dja ba kam on? ane.

¹³ Nhyim me kàj bê kum, “Pîte'y'ã anhô”, ane.

¹⁴ Nhyim Piratu memã kum,

—Mÿkam? Mÿj ne ajmã o ne ba ije pîte'y'ã nhôrmã? ane.

Nhyim me kàj bê kum,

—Pîte'y'ã anhô. Pîte'y'ã anhô, ane.

¹⁵ Nhyim kam me kînhmã Piratu Baraba kaba nhyim arÿm arek ar mekôt ba. Nhyim kam Piratu krãkamngônhamã Jeju jarê. Me kute kaprêprêk kadjy memã arê. Nhyim me arÿm mrykà punuo kaprêprê:k ne. Kaprêprêk nhyim Piratu arÿm memã kangan memã arê. Me kute pîte'y'ã nhô kadjy memã arê.

Krãkamngôn kute 'ã bënno bikênh.

Mat 27.27; Dju r 19.2

¹⁶ Nhyim kam me krãkamngônhamã amÿ bënjadjwÿr nhô kikretimã Jejuo môn o wadjã. Kumoka'ê nhidjibê Pretorimã o môn o wadjã. Ne kam me krãkamngônhamã kâtàm kunî jadjwÿ o akprô nhyim me kunî arÿm 'ã aben pydji. ¹⁷ Me kute 'ã bënno bikênh kadjy ne me 'ã akuprô. Ne kam inôkà ryti kamrêkja byn arÿm Jejumã adjã. Ne mrÿnhîo kajkep ne ikãx ne kum kutu. Nãm me arîk bënjadjwÿr rax krãdjê'ã mrÿnhî jakren ikãx ne arÿm kum kutu. ¹⁸ Ne kum kabênno kute me rÿnhmã me kabên pyrãk ne kum,

—Ga we abê mebê idjaer nhô bënjadjwÿr rax, gora kribêm atîn 'iry, anhÿrkôt ¹⁹ po'êo krã môn kutôn parbê kônkrão krî. Nãm me parbê kônkrão krîo kute me bënjadjwÿr rÿnh parbê kônkrão krîja pyrãk. ²⁰ Ne kam arÿm 'ã bënno ajkên inomã kumên arÿm kubê inôkà

ryti kamrêkja kaban akubyn kum ò kubêkà djwýnhja jadjà. Ne kam kute píte'y'ã nhôrmã o katon o mō.

Me kute píte'ykam nhô.

Mat 27.32; Ruk 23.26; Dju r 19.17

²¹ Nhyim me'ôbê Ximão tē. Pykabê Xireni kra 'ô. Kute Arexārimē Rupu ar ir. Arwã kurūm ne tēn bit me'ãnh tēmmã. Nhyim me krākamngônh arým Jeju nhô píte'y'ã kum àpnēnh tỳx. Kum 'ã àpnēnh tỳx nhyim arým kadjy kumýn o mō. ²² Nãm me krānhrebê Gogota'y'r Jejuo mōn 'y'r o bôx. Me bakabēnkam ne gu me ren krānhremã me krã'i jarē. ²³ Nhyim kam me pidjô kangôkam pīdjyê mirao akàn Jejumã kungã nhyim arým kanga. ²⁴ Nhyim kam me píte'y'ã kunhō nhyim wajêt. Nhyim kam me apýnh kute ò kubêkà jamýnh kadjy kēn kryre rē. Me kute ari kēn rēnhkôt ne me amijo kubêkà pytà.

²⁵ Arým kàjmã myt nhýrkam. 9 orakam ne me píte'y'ã kunhō. ²⁶ Ne kam 'ã pi'ôk no'ôk ne. Pi'ôkkam ne me memã kum,

—Mebê idjaer nhô bēnjadjwýr rax ne ja, ane. Me kunĩ kute omũnh kadjy ne me Jeju nhimōkri kunhō. Me kute we Jeju jaxwe 'ô pãnh píte'y'ã jêtja pumũnh ne kute mar kadjy ne me pi'ôk no'ôk ne imōkri kunhō. ²⁷ Ne kam ar àkĩnhĩ amãnhkrutja Jeju nhikrebê píte'y'ã ar kunhō. Nhyim arým ar wajêt. Jeju ôkredjākôt wajêt nhyim aktã ar axweja ijēn wajêt. ²⁸ Amrêbê: ne me bakukãmãre'ô memã ja jarēn 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nãm memã kum,

“Dja me 'ã abenmã kum, ‘Nãm me o axwen me axwemē ro'ã kubĩ’, anhyro dja.”

Nãm ã pi'ôkkam memã ane. Nhyim kam me aben djô'ã arē. Arēho mōr tãmtã tũ:mràm arým 'y'r o bôx. Me bakukãmãre kute memã arēnh kôt ne me arým ar axwejamē ro'ã ar anhôrkumrēx nhyim me arým 'ã arēnhkumrēx. ²⁹ Nhyim me 'ãnh mōrja nokà nhàn kum kabēn punu:re ne kum,

—Be, ga: ne ga we aje Metĩndjwýnh nhô kikreti ngràn ne akubyn ipêxmã. Nhyim aje ipêxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt we aje ipêx parmã. ³⁰ Goja amiptàn píte'y'ã kurūm rwý, ane.

³¹ Nhyim kam me rũnh arĩk 'ã bēno ajkē. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýrmē Mōjdjê kukràdjà mar djwýnhmē ne me arĩk 'ã bēno ajkēn abenmã kum,

—Amūbit ne me utã. Ne kam te kute amiptàr prãmje. ³² Goja gē mrãmri kubê Kritukumrēx jabej goja mrãmri kubê mebê idjaer nhô Bēnjadjwýrbê kumkatikumrēx jabej on píte'y'ã kurūm rwý. Gwaj goja kôt omũn arým tu amim markumrēx. Nãm me rũnh ã abenmã ane. Nhyim ar aktã píte'y'ã jêtjadjwý Jejumã àkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mat 27.45; Ruk 23.44; Dju r 19.28

³³ Nhyim arým kàjkwa nhipôkri myt nhý. Nhyim kam tu akamàt kô tyk ne. Pyka kunĩkôt me'ã akamàt kô tyk ne. Nãm me'ã akamàt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyim 3 orakam, amykrykambit arým ajte myt no pôt ne. Arým ajte myt kato. ³⁴ Kato nhyim mebê idjaer kabēnkam Jeju kàj bê kabēn ne Bãmmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bakabēn kam kum,

—Inhō Metĩndjwý:nh, inhō Metĩndjwý:nh, mykam ne ga arým ikanga? ane.

³⁵ Nhyim parbê me ku'êja kabēn man arĩk abenmã kum, “Ē, Erijmã ne kabēn”, ane.

³⁶ Nhyim kam me'ô prôt ne ngônh puror pōnh djà jakritaja byn pidjô kangô kadjãmã adjà. Nhyim kam kangô ipu nhyim pĩ nhidjamã adjàn kàjmã kum kungã, kute kaôr kadjy. Nhyim me'ô ar kum,

—Adjým, gē goja me bakukãmãrebê Erij 'y'r bôx ne goja o rwýk jabej, ane.

³⁷ Nhyim kam Jeju kàj bê kabēn ne ate ty.

³⁸ Be, nhyim kam arým Metĩndjwýnh nhô kikreti kadjwýnhbê kubêkătija ta amikadjô. Nãm nhô djà'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmã amimē.

³⁹ Nhyim krākamngônh krãptĩ: kubê 100 nhô bēnjadjwýr píte'y'ã parbê dja. Nhyim Jeju kàj bê kabēn ne ty nhyim arým omũ. Omũn arým memã kum,

—Be, mrãmri ne me'ô jabê Metĩndjwýnh Krakumrēx, ane.

⁴⁰ Nhyim me niredjwÿ amybÿm omũho dja. Nhyim Marij Madarenamẽ Marij, kurũm Jôdjemẽ Xijagu ar apôxjamẽ Xirôwemẽ ne ar me ikô'ã dja. ⁴¹ Amrêbê, Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne ar nireja mã kôt ajkamên o djuw mexo ba. Nhyim ar ja bu'ã me nire krãptïdjwÿ amybÿm omũho dja. Jeju ajbir krïraxbê Djeruxarê'ÿr tẽmkam ne me nireja kôt môn bôx.

Arÿm adjàr kadjy ne ja.

Mat 27.57; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁴² Jeju ty. Ty nhyim kam amykry mex ne. Amykry mex nhyim me arÿm no katon ò mÿjja kupênho kumex. Pi'ôk rârâr djwÿnhrà m ò mÿjja kupênho kumex. ⁴³ Nhyim Jôdje arÿm bôx. Krïraxbê Armatêkam ne Jôdje abatàn dja. Nãm me rũnh bikprôn djàkam mekôt rax nhyim me kum kĩnh. Nãm amiwÿr Metïndjwÿnh kamnhix ne. Metïndjwÿnh bôx ne me kadjy bẽnjadjwÿr ne kute ar meo bamã ja ne amiwÿr kamnhix ne. Jôdje kum Piratu puma kêt ne 'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne Jeju 'ã kuma. ⁴⁴ Nhyim arÿm kam no tyn nhÿn kum, “Je, djãm arÿm ne ty”? ane. Ne kam amiwÿr krãkamngôn nhõ bẽnjadjwÿr 'uw nhyim bôx. Bôx nhyim arÿm kukij ne kum, “Djãm arÿm ne ty”? ane. ⁴⁵ Nhyim kum, “Nà”, ane. Nhyim kam arÿm Jôdjemã Jeju jarẽ. ⁴⁶ Nhyim kam rinhuo kubêkà 'õ byn 'ÿr o tẽ. 'ÿr o tẽn 'ÿr o bôx. Ne kam arÿm pite'y kurũm Jejuo ruw. O ruw ne arÿm kubêkào kupun kam kẽnkre'ÿr o tẽ. Me kute kẽnkre kakrwÿnhja'ÿr o tẽn kam arÿm kam adjà. Ne kam kẽnpoti ajkwa krekre'ã kudja. ⁴⁷ Nhyim Marij Madarenamẽ Marij kurũm Jôdje katorja arÿm omũ.

16

Akubyn tĩn kadjy ne ja.

Mat 28.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

¹ Nhyim kam pi'ôk rârâr, me tyk djà kêt djà nhõ akati apêx nhyim ar arÿm pi'ôk kaprĩ pãnh me tyk nhõ pïdjÿ kwÿ by. Marij Madarenamẽ Marij kurũm Xijagu katorjamẽ Xirôwemẽ ne ar kadjy pïdjÿ kwÿ by. Kẽnkre'ÿr tẽn ne kute o Jeju djymã ne ar kadjy kwÿ by. ² Nhyim kry:rãm, pi'ôk kamrêkkam, kraxje akati mex kêt kam ar kẽnkre'ÿr tẽn. Tẽ: nhyim arÿm myt kato nhyim ar arÿm o rãm ne ja. ³ O rãm ne jan arÿm abenmã kum, —Mÿj me'õ dja gwaj bamã jãm ajkwa krekre'ã kẽnpoti dja? ane. Kẽn jabatànham ne ar ã abenmã ane.

⁴ Abenmã anen kam rĩt ne omũ nhyim arÿm amijã kuta. ⁵ Nhyim kam ar 'ÿr tẽn arÿm kẽnremã wadjà. Nhyim kadjy mrãnh djwÿnh'õ kute me'õ jabatàn ny pyræk ne nhÿ. Nãm inôkà jaka ryti jadjàn nôr djà djubôk'ãnh nhÿ. Nhyim ar wadjàn arÿm omũ. Ne te umaje.

⁶ Nhyim arkum,

—Kwãrĩk wãnh ikam ar atĩn prãm kêt. Jeju Nadjarekam abatàn ja me kute pite'y'ã nhôr ne bĩnja ne gar abej tẽn. Jakam arÿm nôr kêt. Nãm akubyn tĩn ne kato. Gar nôr djà kaprÿja pumũ. ⁷ Be, amũ ar tẽn kôt ba djwÿnhmã arẽ. Ne arkôt Pedrumã arẽ. Ne arkum, “Arÿm ne ar akukãm pykabê Garrêja'ÿr tẽn mã. Dja gar kam tẽn arÿm omũ”, ane. Dja gar ã arkum ane. Amrêbê kute ar amã arẽnh kôt ba arÿm ar amã arẽ. Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh ar niremã ane.

⁸ Nhyim ar katon mã kẽnkre kurũm prôt ne. Te umaje tertetkam prôt ne. Tĩn prãm kam ne me'õ mã kabẽn kêt ne tẽn.

⁹ Be, akubyn tĩnkam kryrãm, pi'ôk kamrêkkam ne Jeju Marij Madarena kumrẽxmã amijo amirĩt ne. Be, me karõ punubê 7 ne Marijo ba nhyim Jeju amrêbê ano nhyim kum ire. ¹⁰ Nãm Marijmã amijo amirĩt nhyim arÿm kôt ba djwÿnh'ÿr tẽn ar'ÿr bôx. Nhyim ar kaprĩ:ren mÿro nhÿ. Nhyim arÿm ar'ÿr bôx ne arkum 'ã ajarẽ. ¹¹ Nãm arkum Jeju tĩn jarẽn kute omũnh'ã ajarẽ. Nhyim ar kuman arÿm abenmã kum, “Nãm 'êx”, ane.

¹² Nhyim kam ajte ar jamã kute amijo amirĩtmã tẽn. Nãm kôt ba djwÿnh amãnhkrut arwãmã tẽn. Tẽn nhyim arÿm atemã aminhipêx. Ne kam kute atemã me'õ pyræk ne arkum amijo amirĩt ne arkôt tẽn. ¹³ Nhyim kam ar akubyn Djeruxarê'ÿr tẽn. Kôt ba djwÿnh'ã kàtamja'ÿr tẽn ar'ÿr bôx ne arkum 'ã ajarẽ. Nhyim ar abenmã kum, “Kati, nãm ar 'êx”,

ane. ¹⁴ Nhyam kam ajte Ar kubê 11mã amijo amirît. Ar õ kwỳ krêno nhỹ nhyam arkum amijo amirît ne arkum bẽn tỳx ne arkum,

—Nãm ar akubyn itĩnkôt ipumũn ar amã ijã ajarẽ gar ar'ã abenmã kum, “Nãm ar 'êx”, ane. Tô mỳkam ne gar tu amim imarkumrêx kêt? Djãm ar ajamakkreja kêt? ane.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Apỹnh me ba djã kunĩkôt dja gar mõn kàj bê me kunĩmã ijã adjujarênh ny jarênhõ mõ. ¹⁶ Dja me tu amim imarkumrêx nhyam me Metĩndjwỳnhmã ngõmã me angij. Nhyam arỳm me utà. Nhyam be, me kute amim imar kêt dja Metĩndjwỳnh arỳm pãnh me kanga.

¹⁷ Nhyam me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me mỳjja pumũnh kêt nhipêx. Me kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy ipêx. Ne me karõ punu kute meo baja jano nhyam me karõ memã ire. Dja me apỹnh me bajtem kabẽnkam kabẽn. ¹⁸ Godja me kangã djàkrê by. Me kute mar kêt kam kangã djàkrê by nhyam arỳm ajmã meo kêt. Nà, te mỳjja kanêo ikõ nhyam ajmã meo kêt. Dja me me kanê krã'ã ikra jadjuw nhyam me arỳm à kêt ne, ane.

¹⁹ Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju memã ane nhyam Metĩndjwỳnh arỳm kàjkwamã amiwỳr o wabi. Nhyam arỳm ra:x ne Metĩndjwỳnh djubõk'ãnh nhỹ. ²⁰ Nhyam kam kôt ba djwỳnh arỳm amũ mõn pyka kunĩkôt kàj bê memã 'ã ujarênh mõ. Nhyam Bẽnjadjwỳr djwỳnh mã arkum tỳx jangij nhyam ar arỳm mỳjja pumũnh kêt nhipêxo mõ. Me kute ar'ã abenmã kum,

—Mrãmri ne djãm ar Metĩndjwỳnh kôt kabẽnkumrêx? anhỹr kadjy ne ar mỳjja pumũnh kêt nhipêxo mõ.

Ruka Teopiremã Jeju'ã ujarēnh ne ja.

Rukadjwỳ ne prīne Jeju'ã ajarē. Rwỳk krax kurũm ne 'ã ujarēnh tēn àbir'ānh o ino re. Rukabê ne me kane djwỳnh. NhyM Paur Jeju'ã ujarēnh kadjy apỳnh me õ pyka djàri'ỳr mrã. NhyM Ruka kôt ar mrã. Ne kam me'õbê Teopiremã me bakunĩ kadjy pi'òk no'òk ne. Teopirebê idjaerkam me'õ kêt. Kumã ne Ruka Jeju'ã pi'òk no'òk ne. Nãm prīne me kute Jeju'ã ujarēnh kunĩkôt kuman prīne kabin kam 'ã kum pi'òk no'òk ne. Adjwỳnhdjwỳmã pi'òkbê *Metĩndjwỳnh* Karõ Kute Meo Baja'ã kum pi'òk no'òk ne.

Ruka Teopiremã amijarē.

¹⁻⁴ Aj, Teopire, ba ne ba wãm amã pi'òk no'òk ne. Ba ibê Ruka ne ba wãm amã pi'òk no'òk ne. Me kunĩ ne me kum akĩnh ne amex jarē ba badjwỳ imã akĩnh ne wãm amã pi'òk no'òk ne.

Me krãptĩ ne me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne, Jeju me ikam ar ba'ã ne me pi'òk no'òk ne. Me kute kraxrũm noo Jeju pumũnh ne memã kabēn'ã ujarēnh, me tãm ne me me imã arē nhyM me amũ me ijuk'ã 'ã pi'òk no'òk ne.

Ba kam badjwỳ inhõkre kadjwỳnhbê,

—Be, mexkumrēx. Badjwỳ dja ba 'ã pi'òk no'òk nhyM kam mexkumrēx, ane.

Mrãmri ne ba me'ỳr tē, me kute noo Jeju pumũnhja'ỳr tē. Me'ỳr tēn prīne abej me kukij ne kam Jeju kraxrũm prīne mỳjja kunĩ maro tēn inomã kumēn mar tỳx ne. Mar tỳx ne kam amã 'ã pi'òk no'òk ne. Dja ba prīne mỳjja kraxrũm amã kôt 'ã idjujarēnh tē, aje prīne marmã. Me kute õbê amã arēnh ga aje katàt maro atēmmã ne ba badjwỳ mekôt amã 'ã pi'òk no'òko tē, aje omũnh ne aje amim,

—Mrãmri ne me katàt imã Jeju jarē, anhỳr kadjy. Kadjy ne ba amã 'ã pi'òk no'òk ne.

Djakarij krabê Djuão rwỳkmã.

⁵ Be, ě, ije amã katàt Jeju'ã idjujarēnh kadjy dja ba amã Djakarij kumrēx jarēn kam ijukri amã Jeju jarē. Mekbê idjaer nhõ pykabê Djudējakam me kadjy *Metĩndjwỳnh* mar djwỳnh 'õ nhidjibê ne Djakarij. NhyM Djakarij ngingêt kukãmã nhidjibê ne Abij. Ne kam prõdjwỳ idjibê Ixabeu, kubê ne Arão tãmdjwỳ 'õ. NhyM bep me õ bēnjadjwỳr nhidjibê ne Erodji ne memã nhỹ. ⁶ NhyM Djakarijmē prõ ar amē mrãnh katàt nhyM *Metĩndjwỳnh* arkam kĩnhkumrēx ne. Nãm ar prīne *Metĩndjwỳnh* kabēnkôt amijo ba, *Metĩndjwỳnh* kute memã me katàt amijo ba'ã karõjakôt amijo ban kute 'õ kudjar kêtumrēx. Ām ar mexkumrēx. ⁷ NhyM bep Ixabeu kra kêt ne te kra prãme ar ba, mjēmē ro'ã te ar ari kra prãme ba ne arỳm kubēngē:tte.

⁸⁻⁹ Be, me kute me kadjy *Metĩndjwỳnh* mar ne me *Metĩndjwỳnh* nhõ kikretikam àpēnh tē, apỳnh me ingêt me kajmã'ã àpēnh'ỳr ngiēnh djàri ne me me kudjwa *Metĩndjwỳnhmã* àpēnh tē. Nãm me ja kumrēx mytyrwỳ 'òkam 'ỳr wadjàn kam apē:n kato. NhyM pãnh me ja ajte mytyrwỳ 'òkam 'ỳr wadjàn kam kum apē:n kam kato. Nãm ã meo anhỹro tē. NhyM kam mekbê Abij me ja pãnh 'ỳr wadjàn *Metĩndjwỳnhmã* àpēnh ba. NhyM Djakarij, kubê me kadjy *Metĩndjwỳnh* mar djwỳnhkam mekôt *Metĩndjwỳnhmã* àpēnh ku'ê. NhyM me kute *Metĩndjwỳnhmã* kikre kudjỳ djà bõr kadjy kēn mēre à'ak ne kurēn kôt 'ỳr wangij nhyM Djakarij kukràdjà jakôt ate *Metĩndjwỳnh* nhõ kikretimã wadjà, kute kikre kudjỳ djà bõrmã. Ate ne me kudjwa 'ỳr wadjà ne kum kubô.

¹⁰ NhyM kute kum bõrkôt me kunĩ kikreti kabem *Metĩndjwỳnhmã* kabēno ku'ê. ¹¹ NhyM Djakarij bõro dja nhyM aērbê *Metĩndjwỳnh* kadjy mrãnh djwỳnh 'õ nokam kato. Nãm tu kikre kudjỳ djà bõr djà jakỳxkôt 'ỳr kato. ¹² NhyM omũn kam umar punuren kum uma ne, kute ajmã o karõ ne kum uma. ¹³ NhyM kam kum,

—Djakarij, kwãrik wãnh atĩn prãm kêt. Arỳm ne *Metĩndjwỳnh* aje amijo adjà'wỳr ma. Dja on aprõbê Ixabeu tujarõ gar amim akra my mỳ. Akra my mỳn kam kum idji Djuão jarē. ¹⁴ Dja gar tu akĩ:nhkumrēx ne. NhyM me krãptĩ ar akôt kĩnhkumrēx, ar

akra rwỳkkam kĩnhkumrēx. ¹⁵ NhyM Metĩndjwỳnh kadjy godja akra rax ne kam kabēn mexkumrēx ne. Godja uba kangô djàkrēo kōm kêt, nàr atemã kadjwati kangô* 'ōo kōm kêt. NhyM Metĩndjwỳnh Karō raxo akra kadjwỳnhbê nhỳn ar o ba, nã tikkrekam jêt rã'ã dja Metĩndjwỳnh Karō mrãmri o ba.

¹⁶ NhyM mekbê idjaer krãptĩ dja me ò Bēnjadjwỳr Metĩndjwỳnh 'ỳr amijo akēx, akra kabēnkôt 'ỳr amijo akēx. ¹⁷ NhyM akra dja Bēnjadjwỳr kukãm tē, kute memã bōx djà'ã ujarēnh nhyM me kute kadjy amijo mexmã dja kukãm tē. NhyM Metĩndjwỳnh Karō dja mrãmri o ba nhyM uma ne, kute mrãmri ne Metĩndjwỳnh Karō kute Erijo ba nhyM umaja pyrāk. Dja akra memã arē nhyM me nãmē me bãm akubyn kum kra jabê. NhyM ate ajte memã arē nhyM me amakkre kêtja dja me akubyn katāt mrãn arỳm ajte kabēn mexkumrēx. Dja akra ã memã ane nhyM me arỳm Metĩndjwỳnh kadjy amijo mex. Nãm ã kadjy mrãn djwỳnh Djakarimã kabēn jarēnh o ane.

¹⁸ NhyM kam kum,

—Gêt kon ne. Mỳjkôt dja ba akabēn ma? Arỳm iprōmē ar ibēngêtte. Djãm ar ijabatành ny godja bar ikra mỳ?

¹⁹ NhyM kam kum,

—Ba ibê Gabrijeu ne ba Metĩndjwỳnh kabem dja. Ije amã kabēn jarēnhmã ne ijano ba awỳr tē. Mỳjja mextire ije amã arēnhmã ne ijano ga ate “Kon ne” ane. ²⁰ Aje amim ikabēn mar kêtumrēx pãnh gēdja ga akabēn kêt nhyM akra ruw. Dja akra nhō akati 'ỳr bōx nhyM ruw ga kam ijukri akabēn, ane. Nãm ã Gabrijeu kum ane.

²¹ NhyM me kam kapôtã te Djakarij kam ama; te bōx nhyM me kute kukràdjã 'ō marmãn kam abenmã kum,

—Ije tô mỳj got ar o ba? ane.

²² NhyM kam arỳm katon te kute memã kabēnmã. NhyM me,

—Arỳm ne Metĩndjwỳnh nhō kikretikam mỳjja 'ō pumũ, ane.

NhyM tu ikrao memã ujakreo djan kabēn kêt mex ne.

²³ Ne kam ar àpēnh ba:n arỳm inomã kumēn kam katon akubyn ũrkwãmã tēn bōx. ²⁴⁻²⁵ Bōx nhyM kãjbê 'ãtũm nhyM kam prōbê Ixabeu tujarōn kam pijãm ne kam kikre bu'ãbit mrã. Kute amirit kêt'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt, pijãm djaje, tujarōkam. Nãm,

—Ota Bēnjadjwỳr ipumũn kum ikaprĩn arỳm ijo mex. Jakam dja me ijã kabēn kêt ne, ane.

Marij kurũm Jeju rwỳkmã kum arē.

²⁶⁻²⁷ NhyM kam arỳm tujarô'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut nhyM Metĩndjwỳnh ajte kadjy mrãn djwỳnhbê Gabrijeu jano, Marij'ỳr ano. Marij kurererkam ne kra kêtumrēx, me'ō 'ỳr mōr kêtum. NhyM bep me'ōbê Jôdje ne kum kabēn kajgo, kraxje 'ỳr mōr kêt. NhyM bep Jôdje nhingêt ne Dawi. Apỳnh ne me ò pyka nhyM bep tu pyka abenã tỳm nhidjibê ne Garrêja. NhyM bep kam krĩ 'ō nhidjibê ne Nadjare. Krĩ jakam ne Metĩndjwỳnh Marij'ỳr Gabrijeu jano. ²⁸ NhyM arỳm 'ỳr tēn bōx ne kum,

—Marij, djãm ga? Metĩndjwỳnh ne arỳm akam ukaprĩn ajo ba, ane.

²⁹ NhyM Marij Gabrijeu kabēn man axwe amikam umar ne òkre kadjwỳnhbê amim,

—Mỳj kabēn got ja? ane.

³⁰ NhyM kam kum,

—Kwãrĩk wãnh, Marij, atĩn prãm kêt. Mrãmri ne Metĩndjwỳnh akam kĩnhkumrēx.

³¹ Ota, dja ga on atujarōn kam akra my mỳn kam kum Jeju jarē. ³² Godja akra bēnjadjwỳr rax ne ar meo ba nhyM kam me 'ã abenmã kum, “Metĩndjwỳnh pymati kra”, ar o ba. Gēdja Bēnjadjwỳr Metĩndjwỳnh Jeju'ã bēnjadjwỳr rax mē nhyM kam ar meo ba. Ingêtbê Dawi bēnjadjwỳr rax djô'ã dja rax ne ar meo ba. ³³ Tãm godja tũmrãm mekbê idjaer kadjy

* 1:15 Mỳjja me kute o kōm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômē uba kangômē, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarē.

bēnjadjwỳr ne ar meo ba. Dja bēnjadjwỳr rã'ã rã'ãn ar meo ban o ino rer kêtikumrêx, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh kum ane. ³⁴ Nhyam kam kum,

—Godjãm me'õ iwỳr mõi kêtjakam ba ije ikra mỳnhmã. Mỳj godja imã ikra dji? ane.

³⁵ Nhyam kam kum,

—Metĩndjwỳnh Karõ dja awỳr ruw. Metĩndjwỳnh pymati Karõ dja awỳr ruw. Djãm tãwãbê mỳjja tỳx? Ta gêdja tu amã akra jadjã nhyam akurũm kato. Ne kam prĩrerũm mrãmri mexo tuknĩn mexkumrêx. Kam axwe 'õ kêtikumrêx. Nhyam me kam kum Metĩndjwỳnh Kra jarẽ.

³⁶ Ota anhõbikwa Ixabeu te kubêngêtte ne arỳm tujarõ. Me kute Ixabeumã kra kêt jarẽnh ar o baja ne arỳm tujarõ. Adjwỳnhdjwỳ ne kra my wajêt nhyam arỳm jêt'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut. ³⁷ Djãm Metĩndjwỳnhbê mỳjja 'õ bipdjur got? ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh kum ane. ³⁸ Nhyam kam kum,

—Ã, mrãmri. Ibê Metĩndjwỳnh nhõ àpênh tũm. Gora gê akabênkõt ã ijo ane, ane. Marij ã kum ane nhyam arỳm mã kurũm tẽ.

Marij Ixabeu'ỳr bõx.

³⁹⁻⁴⁰ Nhyam kam Marij no kator mex ne mã Ixabeu'ỳr tẽ, kute omũnhmã 'ỳr tẽ. Pykabê Djudêjakam krĩ 'õ'ỳr tẽ. Kam ne krãnh kumex. Nhyam tẽn bõx ne Djakarijmê Ixabeu ar ũrkwãmã wadjãn kam Ixabeumã kabên. ⁴¹ Kum kabên nhyam Ixabeu kute kabên marmê ro'ã kraja Marij kabên man kam kĩnh ne kãjmã amijã te. Nã tikkrekam kãjmã amijã te.

Nhyam kam Metĩndjwỳnh Karõ raxo Ixabeu kadjwỳnhbê nhỹn ar o ba ⁴² nhyam kãj bê kabên ne kum,

—Metĩndjwỳnh ne arỳm ajo kĩnh, me nire kunĩ kurãm ajo kĩnh ne. Ne atikkrekam akra jêtjadjwỳ o kĩnhkumrêx ne. ⁴³ Xô kum djãm ibēnjadjwỳr rax ne Metĩndjwỳnh kute ijo kĩnhmã iwỳr inhõ Bēnjadjwỳr nã jano? ane. Arỳm ne inhõ Bēnjadjwỳr nã iwỳr bõx ba arỳm ikĩnhkumrêx ne. ⁴⁴ Ê, ga imã akabên, ba akabên ma nhyam kam ikra kĩnhkumrêx. Itikkrekam jêtja kĩnhkumrêx ne kam kãjmã amijã te, ba kam amã ikabên jarẽ. ⁴⁵ Ô kwep akĩnhkumrêx. Bēnjadjwỳr ne arỳm amã kabên ga tu amijã akra kamnhĩxkumrêx ne amim, “Mrãmri, Metĩndjwỳnh kabênkõt dja ikra rwỳkkumrêx”, ane. Kam ne ga akĩnhkumrêx ne. Nãm ã Ixabeu Marijmã ane.

Marij kute Metĩndjwỳnhmã mex jarẽnh.

⁴⁶⁻⁴⁷ Nhyam kam Marij kutã kum kabên ne kãjmã Metĩndjwỳnhmã rax jarẽho dja, ne, —Dja ba mã Bēnjadjwỳrbê Metĩndjwỳnhmã rax jarẽn kõt kum amikĩnh jarẽ.

Metĩndjwỳnhbê ipytãr djwỳnhkam ne ba ikĩnh raxkumrêx, ikadjwỳnhbê ikĩnh ne kam kum amijarẽ.

⁴⁸ Metĩndjwỳnh ta ne kum ikaprĩn ijo amiptãn kam imã kĩnh jadjã.

Djãm adjãkam irax tũm? Xô kum kati, ingrĩre. ãm ibê õ àpênh kajgokumrêx. Ingrĩre nhyam kam tu Bēnjadjwỳr ijo amiptãn kam imã ikĩnh rax jadjã.

Jakam dja kamingrãny amũ aben nhijuk'ã abenmã ikĩnh jarẽho tẽ, ikĩnh rax jarẽho tẽ.

⁴⁹ Ga prĩne kute ijo kĩnhja pumũ. Djãm Metĩndjwỳnh rerek got? Axwe tỳx. Ga kute mỳjja pumũnh kêt imã o amirĩtja pumũ.

O ne imã ikĩnh jadjã. Mrãmri ne tãwã mexkumrêx. Nãm mexo uma.

⁵⁰ Ne mekam ukaprĩkumrêx. Me kute Metĩndjwỳnh kabên mar ne kõt kute ar amijo baja mekam ne ukaprĩ.

Nhyam kamingrãny amũ me banhijuk'ã amũ maro tẽ nhyam Metĩndjwỳnh me kamdjwỳ ukaprĩ, me banhijuk'ã me kamdjwỳ ukaprĩ tẽ.

⁵¹ Bep me kute amijo àmraja, me kute õkre kadjwỳnhbê,

“Ba ne ba ibēnjadjwỳr rax, ba ne ba irax”, anhỹrja, memã ne arỳm amimao põx ne kãjbê me kumẽ.

⁵² Ne me bēnjadjwỳr rũnh memã yrja me tãm ne tu arỳm meo kãtãm ne, ne kam pãnh me kute amijo kãtãmja, me kute amijo àmra kêtjao bēnjadjwỳr rũnh ne.

⁵³ Ne kam ajte me ò mỳjja kêt, me kum prãmja ne mỳjja mextireo memã ajne ne o me kĩho ba.

Ne kam pãnh me ò pi'òk kaprĩ rũnh, me ò djwỳ krãptĩja arỳm meo ajkẽn aminêje me ano nhym me ÿkam ar ba.

⁵⁴ Metĩndjwỳnh kute amrêbê me bakukãmãremã katàt arẽnkhôt ne arỳm me baman kum me bakaprĩ.

Ne me babê idjaer, me babê ò àpênhja ne kum me bakaprĩn me bawỳr ruw ne amikôt me bajo môn me bajo djuw mex ne ar me bajo ba.

⁵⁵ Amrêbê ne me banhingêt Abraãomã kabẽn ne kum kaprĩ, me bakajmã'ã kum kaprĩ ne kam kôpdji'ã me baman kum me bakaprĩ. Dja kum me bakaprĩ rã'ã rã'ã ne.

Nãm ã Marij kum kabêno ane. ⁵⁶ Ne kam Ixabeu kuri dja: nhym kam 'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne ikjêkêt nhym arỳm mã tê, mã ò pykamã tẽn bôx.

Djuão rwỳk'ã ujarênh.

⁵⁷ Nhym kam Ixabeu kra rwỳk djà nhõ akati arỳm 'ỳr bôx nhym kam kra my ruw.

⁵⁸ Nhym kam òbikwa kuman arỳm kĩnhkumrêx. Nhym atãri ar ùrkwãkam me jadjwỳ kuman kam kôt kĩnhkumrêx. Metĩndjwỳnh kam ukaprĩ raxkôt kuman kam kudjwa kĩnhkumrêx ne. ⁵⁹⁻⁶⁰ Nhym kam arỳm kra rwỳk'ã pi'òk kamrêk pydji nhym me kute my nhinhu kà krã'ymã bit kute kum Djakarij jarênhmã, bit kute kum bãm nhidji jarênhmã nhym nã memã kum,

—Xô kum kati, idjibê ne Djuão, ane.

⁶¹⁻⁶² Nhym me kam kum,

—Je tô mỳkam? Nhỳnh ne anhõbikwa 'õ ã idji ane? anen kam bãm'ỳr akêx ne kum ikrao ajakre. Idji jabej kukjêr kadjy ne me bãmã ikrao ajakre.

—Mã ne aje kum idji jarênhja kute? ane.

⁶³ Nhym kam bãmja kute memã idji no'òk kadjy mỳjja'ã me ku'uw nhym kam me kum o tê nhym kam memã idji no'òk ne,

—Idjibê ne Djuão.

Nhym me omũn kam ari aben pumũn abenmã kum,

—Je tô mỳkam? Mỳj got ja? ane.

⁶⁴ Nhym Djakarij kute idji no'òkmê ro'ã arỳm ajte kabẽn ne kam Metĩndjwỳnhmã mextire jarênhõ dja. ⁶⁵ Nhym kam ar ò krôkam me ja tĩn prãm ne kam abenmã arênhõ ipòk ne. Pykabê Djudêjakam apỳnh krãnhrekam me ò krĩkam ne me abenmã arênhõ ipòk ne. ⁶⁶ Nhym me kam kuma:n ar o ba, Metĩndjwỳnh kute ar krao bakam ne me mar ar o ban kam abenmã kum,

—Mã gêdja abatãnh ne kute? ane.

Djakarij kute Metĩndjwỳnhmã mex jarênh.

⁶⁷ Nhym kam Metĩndjwỳnh Karõ raxo bãmbê Djakarij kadjwỳnhbê nhỳn ar o ba nhym amũ Metĩndjwỳnh djô'ã kabẽn jarênhõ dja ne Jeju kumrêx'ã ajarê. Jejubê bẽnjadjwỳr rax ne kubê mekbê idjaer pytãr djwỳnh'ã ajarê. Ne kam ijukri Djuão jarê. Nhym bep Jeju kumrêx ne 'ã ajarê ne memã kum,

⁶⁸ —E kum me babê idjaer nhõ Bẽnjadjwỳr mexkumrêx. Ba gop me amã me banhõ Bẽnjadjwỳr, me banhõ Metĩndjwỳnh mextire jarê.

Mỳkam? Bir, nãm ta ò me ba djwỳnh'ỳr ruw, kute me bapytãrmã ne me bawỳr ruw.

⁶⁹ Kute umao ar me bapytãr ne me bajo ba kadjy ne arỳm me bamã me bapytãr djwỳnh jano. Ingêt kukãmãre ne Dawi, ò àpênh tũmja.

Ingêt kukãmãrebê Dawi jabatãnh djãkam ne me bakadjy nõ.

Abatãnh ne kute umao me bapytãr ne ar me bajo ba kadjy arỳm ingêt jabatãnh djãkam nõ.

⁷⁰ Me kute Metĩndjwỳnh kabẽn jarênh djwỳnh kabẽn kôtô.

Amrêbê ne Metĩndjwỳnh kute kabẽn jarênh djwỳnh mexkumrêx jamã kabẽn jarênh kôt ne arỳm me bamã ano.

- ⁷¹ Kute me bakurê djwýnhbê me bapytärmã, me kum me bakurê ne kute me bajo bajabê me bapytärmã ne Metíndjwýnh me bawýr ano.
- ⁷² Nãm me bakukãmãremã kabên pydjín arên memã kum, “Dja ba imã me akaprí”, ane.
Dja ba amikabên mexja mã kuman o ibiknor kêt, ane ne kam kôt me bawýr ano.
- ⁷³ Nãm ã me bakukãmãrebê Abraãomã kabên pydjín arênho anen kam katàt kôt kuma.
- ⁷⁴ Kute me bakurê djwýnhbê me bapytàr, gu me badjumar mex ne arek ar baban kum badjápênhmã.
- ⁷⁵ Me bamextire ne katàt bamrãnh ne kum badjápênhmã. Me batĩnri Metíndjwýnh kabem kribêm ar me babao rãm ne mũ jamã ne kum arê.
Nãm ã Abraãomã kabên jarênho anen kam katàt kôt kuman me bawýr me bapytàr djwýnh jano, Běnjadjwýr jano, ane.
Nãm ã Djakarij memã Jeju jarênho anen kam ajte kramã kabên jarê, krabê Djuãomã 'ã karõ, Djuão Jeju kukãm tẽmmã 'ã kum karõ ne kum,
- ⁷⁶ —Bep ga, akmere, ga dja ga Běnjadjwýr kukãm tẽn kutêp me akre gê me kuman Běnjadjwýr kam amakbê katàt amijo ba.
Kute mrãmri ne me kute me běnjadjwýrmã katàt pry djirja pyrãk. Gêdja me ajã, “Metíndjwýnh Pymati kabên jarěnh djwýnh ne ja”, ane.
- ⁷⁷ Nã, ga dja ga kukãm tẽn memã arê. Ta kute õ me ja pytàr ne ar meo bamã memã arê. Mã ne me bapytàr o?
Apýnh me bajaxwe djari kute tu o bingrãnh ne me bakam ngryk kêt mã. Kute ã ukapríkôt me bapytàro anhýrmã.
- ⁷⁸ Mrãmri ne me Batĩn djwýnh kum me bakaprí rax ne. Ne kam kàjkwa kurũm me bapytàr djwýnh me bawýr ano.
Kute me bamã irã djã pyrãk. Kute mrãmri ne myt kute me bamã irãnh kute me bakurwýja pyrãk ne me bawýr ano.
- ⁷⁹ Me kum tyk puma, me tĩn prãmja ne me kute mrãmri ne me akamàt kô tykkam me krĩja pyrãk.
Nhym bep me bapytàr djwýnh dja me jamã tĩn prãmõ ajngrã. Ga akati kute akamàt kô nhipõnhja pumũ.
Dja ã me bamã me batĩn prãm, me bamã batyk puma ã o bingrãnhõ ane gu me kam badjumar mexkumrẽx ne ar baba. Tãm ne ja.
Nãm ã Djakarij kramã 'ã karõõ ane, Jeju kukãm tẽn ne kute kutêp me akremã.
- ⁸⁰ Nhym kam kra arým kãmã krã tẽn kam Metíndjwýnh kaběnkôt amijo ba. Kute kôt amijo ba rã'ãn abatãnh. Ne kam kapôt kukritkam ar ba. Õ akati kutêp ne kapôt kukritkam ar ba. Kute mekbê idjaermã amijo amirĩt nhõ akati amiwýr kam amakbê kapôt kukritkam ar ba.

2

Jeju rwýk'ã ujarěnh.

Mat 1.18

¹ Nhym kam běnjadjwýr raxbê Xedja Agujtu memã kabên jarê. Xedja Agujtu ne me kunĩmã nhỹ. Nãm memã kabên jarěn memã kum,

—Me akunĩ, pyka kunĩkôt dja ga me anhingêt nhõ pyka'ýr aba gê me me anhidji'ã pi'òk no'òk, ba ije me ajã akre kadjy, ane. ² Me kute me idji'ã pi'òk no'òko kutewa kadjy ne ja. Nhym Xirěnhu, běnjadjwýr bajtem, pykabê Xirijkam memã nhỹ. Kam ne me kute běnjadjwýr raxbê Xedja Agujtu kaběnkôt me idji'ã no'òkmã.

³ Nhym kam me kunĩ apýnh krĩ djari'ýr ajmã. Apýnh me ingêt nhõ pykakam abatãnh djari'ýr ajmãn kam bõx. Bõx nhym me kam me idji'ã pi'òk no'òko tẽ.

⁴⁻⁵ Nhym kam Jõdjemě Marij ar adjwýnhdjwý me kudjwa ingêt nhõ pyka'ýr tẽ, ingêt bẽ Dawi rwýk djã'ýr ne ar tẽ. Arým ne kum kabên ne. Kraxje 'ýr mõr kêt rã'ã. Nãm kum kabên kajgo. Tu pyka abenã mẽnh nhidjibê ne Garrêja ne kam apýnh ne krĩ djari idji.

Garrêjakam krī nhidjibê ne Nadjare. Kurûm ne ar tē. Marij arÿm tujarô tÿx nhym ar tē. Atemã ajte pyka 'õ tu abenã tÿm nhidjibê ne Djudêja. 'ÿr ne ar wabi ne kam tē:n kam krībê Berê'ÿr bôx. Ingêtbê Dawi rwÿk djãmã tēn bôx, õ pyka nhidjibê Berēmã tēn bôx, me kute ar idji'ã pi'ôk no'ôkmã. ⁶⁻⁷ Nhym kam me kumex ne prïne Ar kubê kikre kre jaê. Nhym kam kra rwÿk djà nhõ akati arÿm 'ÿr bôx nhym kra my ruw. Kra kutewa ne ruw. Nhym Marij kubêkào kupun o tēn mryti djàkur djàkam kudji, me kute prïne Ar kubê kikre kre jaêrkam.

Mry pumûnh djwÿnh Jeju'ÿr bôx.

⁸ Nhym krī nokà'ã ne mry nhõ kapôt. Nhym arÿm akamât. Nhym kam mry nhõ kapôtkam ar kute mry pumûnh djwÿnhja õ krit pumûnho dja. ⁹ Nhym kam Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh ar nokrekam kato nhym Metîndjwÿnh jadjênh prïne ar kurwÿ ne arkum ipôk ne. Nhym arkum uma ne kam madjà tertet ne.

¹⁰ Nhym kam kadjy mrãnh djwÿnh arkum,

—Kwãrîk wãnh, ar amã uma kêt. Ota ba ije ar amã mÿjja mex jarênhmã tē. Ê, me akînh djà ne arÿm me akadjy kato. Me akunî akînh kadjy, akînh raxmã. ¹¹ Ê, akamât ja tãmkam ne me apytâr djwÿnh arÿm me akadjy ruw. Dawi nhõ pykakam ne ruw. Kubê ne Kritu, kubê ne Bênjadjwÿr djwÿnh. ¹² Tãm ne ajbir rwÿk nhym nã kute kubêkào kupun mryti djàkur djàkam irwã. Kute kubêkào kupun mryti djàkur djàkam irkôt dja gar kum akaton kam omû, ane. Nãm ã Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh arkum ane.

¹³ Nhym kam ar aêrbê kàjkwa kurûm Metîndjwÿnh me ano, amikadjy mrãnh djwÿnh jano nhym katon kumex, kumrêx kator jakôt ne me katon kumex ne kam Metîndjwÿnhmã mextire jarênho kumex ne mry pumûnh djwÿnhmã o amra,

¹⁴ —Kàjkwakam ne Metîndjwÿnh me:xkumrêx, tÿ:xkumrêx, uma:kumrêx.

Gora gê me kunî kàjmã kum mex jarênho tē. Arÿm ne pykakam me wãmã umar mex jarê. Gora gê õ me wãkam kînhwã umar mex ne ar ba, ane.

¹⁵ Nãm ã Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh anen kam mã ar kurûm kàjkwamã wabi. Nhym kam ate mry pumûnh djwÿnh abenmã kum,

—Gêtô gwaj gop Berēmã môn goja karàkôt omû. Bênjadjwÿr djwÿnh kute gwaj bamã arênhja pumû, anen kam 'ÿr prôt ne. ¹⁶ Prôt ne Marijmê Jôdje ar'ÿr kato nhym mryti djàkur djàkam nõ, ngrire ne nõ nhym ar omû. ¹⁷ Nõrkôt omûn kam memã arênhho ajkate. Kadjy mrãnh djwÿnh kute mry pumûnh djwÿnhmã arênhja, kute Marij kra jarênhja ne me memã arênhho ajkate.

¹⁸ Nhym me kuman kam abenkam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mÿj gotja? Mÿkam got Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnhja katon kumex? anen ari aben pumûnho akêx. ¹⁹ Nhym bep ãm Marij ta kute kraxkôt mar ne amikam mÿjja kunî ma:ro tēn 'õo biknor kêt ne.

²⁰ Be, nhym kam mry pumûnh djwÿnh kapôtãmã akêx. Kadjy mrãnh djwÿnh kute arkum arênhkôt ne ar karà nõrkôt omû. Kônne ne arkum kudji nhym ar mÿjja kunî pumûn kuman kam Metîndjwÿnhmã mex jarênho mõ. Ne kàjmã kum rax jarênho môn kum,

—Metîndjwÿnh, gajbit ne ga apydjin adjukapri, amex, arax, atÿx, anhÿro mõ.

Ar kute Metîndjwÿnhmã Jeju djar.

²¹ Nhym kam arÿm 'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut nhym ar my nhinhu kà krãtan kam ajte kum idji Jeju jarê. Tikkekam jêt kêtri Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh kute kum idji jarênhja ne kum arê. ²²⁻²⁴ Nhym kam akati krãptî nhym ar krîraxbê Djeruxarê'ÿr o tē. Ar kute Bênjadjwÿr djwÿnhbê Metîndjwÿnhmã armã ne ar o tē. Metîndjwÿnh kabên'ã pi'ôk no'ôkkam ne memã, “Me akra my kutewa gêdja axidjuw ga me Bênjadjwÿr djwÿnhmã me umjuw, kute o aminhõmã”, ane.

Kôt ne ar kute Djeruxarêãmã Jejuo tēm ne kum armã. Ar adjwÿnhdjwÿ kute Metîndjwÿnhmã mry bõrmã. Arÿm ne Marij kamrô ngràn kam kute Môjdjê kukràdjàkôt

Metĩndjwỳnhmã mry djàr ne kum òrmã. Amrêbê ne Mòjdjê Metĩndjwỳnh kabên'ã pi'òk no'òk ne memã kum,

“È, dja ga me akamrô ngràn kam Bẽnjadjwỳr djwỳnhmã tutte amê agan kum angã, nàr tutti no tỳr nyre amê abĩn kum aga”, ane.

Jakôt ne ar kute kum àr ne òr nhym nãja akubyn Metĩndjwỳnhmã mex ne ò kikretimã àrmã Djeruxarêmã o tẽ.

²⁵ Nhym bep Djeruxarêkam me'õ mybê Ximião. Mrãnh katàt ne Metĩndjwỳnh kabênkôt ar amijo ba. Nãm arek mekbê idjaer pytàr djwỳnh, memã kaprĩ rênh djwỳnh, Kritukam ama. Nhym Metĩndjwỳnh Karô ar o ba. ²⁶ Ar o ban kam arỳm kum,

—È, atĩn rã'ã dja ga Metĩndjwỳnh kute anorja'ỳr bôx ne omũ. Kute me apytãrmã ne ano, kubê ne Kritu, tãm dja ga omũ, anhýtã 'ỳr bôx ne anoo omũ, ane. Nãm ã Metĩndjwỳnh Karô Ximiãomã ane nhym kuman ar o ba.

²⁷ Ne kam Metĩndjwỳnh nhô kikreti'ỳr tẽ. Metĩndjwỳnh Karô ne ano nhym tẽ. Kumrêx ne ar kukãm tẽn bôx. Nhym Jeju nãmê bãm arkôt 'ỳr o bôx. Ar kute me amikukràdjã tũmkôt Metĩndjwỳnhmã armã ne ar 'ỳr o tẽn o wadjã. ²⁸ Nhym Ximião omũn kumỳn kam Metĩndjwỳnhmã mextire jarên kum amikĩnh jarên kum,

²⁹ —Bẽnjadjwỳr djwỳnh, jakam dja ga on imã ityk nhô akati jarê, ba ibê anhô àpênh dja ba wãm awỳr tẽ, aje imã arênhkôt.

Arỳm ne ba omũn arỳm ikĩnhkumrêx ne arỳm idjumar mexkumrêx ne. Jakam dja ba idjumar mexbê ty, aje imã arênhkôt.

³⁰ Ga ga arỳm me utàr djwỳnh jano ba inoo omũ.

³¹ Anhỳr djwỳnhràr aje arênhja ne ga arỳm memã o akato nhym me kunĩ pyka kunĩkôt omũ.

³² Me utàr djwỳnhja ne kute a'u pyràk. Dja apỳnh me bajtemja no bô nhym me katàt mrã. Nhym kam ajte me ibê idjaermãdjwỳ kĩnh jadjã. Kôt dja me me imã me ikĩnh jarê, me irax jarê, ane.

Nãm ã Ximião Jeju'ã ujarênh ane. ³³ Nhym kam bãmmê nã ar kuman kam abenkam no tyn aben pumũho dja.

³⁴ Nhym kam Ximião jãm aro akêx ne Metĩndjwỳnhmã aro a'uw ne kum,

—Dja ga aro kĩnh ne adjukaprikôt aro djuw mex ne arkum umar mex jarê gê ar umar mex ne ar ba, ane. Ne kam ajte jãm nãjao akêx ne kum,

—Ota arỳm akra kute meo bikjêrmã bôx. Me babê idjaer kwỳ dja me kum kurên kam kôt amijo ajkê. Dja te kute memã Metĩndjwỳnho amirĩtmã nhym me mã aprỳ. Nhym bep me bakwỳ dja gu me mã bamã abên kam amiptàn kôt ar amijo baba. ³⁵ Nhym akra ta dja ar mekmã apôx ba. Godja me ôkre kadjwỳnhbê amim mỳjja'ã karô nhym akra ta tu ar memã apôx ba. Ga gadjwỳ akra djô'ã akaprĩ rax ne akra ma: ne. Kute mrãmri ne nãnhre kute gadjwỳ anhôpôkkam akaprĩ pyràk, ane. Nãm ã Ximião anhỳr djwỳnhràr kum arênho ane.

³⁶⁻³⁷ Nhym kam me'õ nibê Ana adjwỳnhdjwỳ ar'ỳr bôx. Kubê Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnh 'õ, Panuwe kra, mekbê Axer 'õ. Nãm 'uwtĩ. Amrêbê ne mjên 'ỳr mō nhym 'ã amex amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt nhym arỳm kubê ty. Nhym kam 'uwtĩn arỳm kubêngê:xte. Arỳm 'ã amexbê 84. Nãm Metĩndjwỳnh nhô kikretikam ku'ên kator kêtumrêx ne tu Metĩndjwỳnhmã àpênho dja. Akamãtmê akati kunĩkôt ne kum kabêno ku'ên kady amijajbu. ³⁸ Ne kam kum ajmã ar'ỳr bôx ne Jeju pumũn kam Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarên kum ukaprĩ jarê ne kam ajte me kute kam amakjamã Jeju jarê. Me utàr djwỳnh bôx ne kute me kurê djwỳnhbê akubyn me ò krĩraxbê Djeruxarê pytàrmã ne me kam ama. Memã ne Ana,

—Arỳm ne bôx. Arỳm ne me bapytàr djwỳnh bôx, ane. Nãm ã Ana me kute kam amakjamã arênho anen kam ajte mã wadjã.

³⁹ Nhym kam Marijmê Jôdje ar Bẽnjadjwỳr djwỳnh kukràdjã kunĩkôt arỳm mỳjjao tẽn inomã kumên kam akubyn pykabê Garrêja'ỳr tẽn kam ar ò krĩbê Nadjarekam bôx.

⁴⁰ Nhyam kam kra kàjmã krã tẽn kam ì tỳx tẽ. Tẽn tẽn ì arỳm abatànħ ne kam no mexkumrẽx nhyam kam Metĩndjwỳnh kam kĩnhkumrẽx ne mã o djuw mex.

Jeju Bãm nhõ kikretikam ÿr.

⁴¹ Nhyam na mê gaga mrãnh kunĩkõt Jeju nãmẽ bãm ar Djeruxarẽmã mrã. Me kute aben pydjĩn kute Metĩndjwỳnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar ne õ kwỳ krẽn rax kadjy ne ar 'ÿr mrã. ⁴²⁻⁴³ Nhyam ajbir Jeju nõrny. Arỳm 'ã amexbê 12. Nhyam ar kunĩ mekõt ajte me kute aben pydji'ÿr wabin me'ÿr bõx ne mekõt ar õ kwỳ krẽn ba, Jejumẽ. Nhyam me kam o ino re nhyam nãmẽ bãm ar akubyn õ krĩmã tẽ. Tẽn kam pry konenh te abej aprã. Nhyam be nãm nõrnyja, arek Djeruxarẽkam ar ba nhyam nãmẽ bãm ar kute mar kêt. ⁴⁴ Nãm kute atemã me'õ arkõt mã tẽm pyrãk. Nhyam 'ã akati pydji nhyam ar te õbikwakam abej aprã. ⁴⁵ Ne kam kute Djeruxarẽkam ajte abejmã akubyn tẽ. Tẽn bõx ne kam te: ajte abej nhyam 'ã akamãt. ⁴⁶ Nhyam akati kêt nhyam ar te ajte abej.

Nhyam kam akati nhyam kam ar Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam kum kato. Nhyam me ipõkri nhỹ, Mõdjê kukràdjã jarẽnħ djwỳnh nhĩpõkri nhỹ, me kabẽn maro nhỹn kam me kukjêro nhỹ. ⁴⁷ Nhyam me Jejukam no tyn nhỹ. Nãm tu me aêrbê prĩne mỳjja ma. Nhyam me jadjwỳ mỳjja jabej kukjêro nhỹ nhyam no mexkõt katãt memã mỳjja jarẽnħo nhỹ. Kam ne me kam no tyn nhỹ. ⁴⁸ Nhyam nãmẽ bãm ar mekõt omũn kam mekõt kam no tyn dja. Nhyam nã kum,

—Akmere, mỳkam ne ga ar ibê ã anhỹr aba? Nã bãm abãmmẽ ar te ajabej aprãn axwe akam idjumar ne kam ajabej ar mrã, ane.

⁴⁹ Nhyam kam kum,

—Mỳkam ne gar ijabej ar mrã? Djãm ar aje imarja kêt? Arỳm ne ba Ibãm nhũrkwão inhũrkwãn kam idjãpẽnħmã, ane. ⁵⁰ Nhyam ar kute kabẽnja mar kêtukumrẽx. Ne te kute marmãn kam õkre kadjwỳnhbê,

—Mỳj kabẽn got ja? ane.

⁵¹ Nhyam kam arkõt tẽ, arkõt Nadjarekam tẽn bõx ne kam ar kabẽnkõt ar amijo ba. Nhyam bep nãja ne mỳjja kunĩ man kum kĩnh ne. ⁵² Nhyam bep Jeju ta adjakamã no mex tũm ne amũ no mexo amikamẽnħo tẽn kam ì abatànħ mex ne. Nhyam Metĩndjwỳnh kam kĩnhkumrẽx. Nhyam mebêngõkredjwỳ* kam kĩnhkumrẽx ne.

3

Ngõmã me angjênh djwỳnhbê Djuão.

Mat 3.1; Mak 1.1; Dju r 1.19

¹⁻² Nhyam bep Djuão kapõt kukritkam ar ba. Djuão, Djakarij kraja ne kapõt kukritkam ar ba. Nhyam kam Metĩndjwỳnh kum kabẽn ne.

Be, nhyam bep bẽnjadjwỳr raxbê Xiberu Xedja. Me bẽnjadjwỳr kunĩ kurãm rax ne me kunĩmã nhỹ. Ne kam amidjõ'ã me kwỳ'ã bẽnjadjwỳr rẽ. Nãm pykabê Djudêjakam me ja kadjy Põxu Piratu'ã bẽnjadjwỳr mẽ, kubajtem. Ne kam ajte pykabê Garrêjakam me ja kadjy Erodji'ã bẽnjadjwỳr mẽ. Ne kam ajte pykabê Iturejmẽ Tarakõnikam me ja kadjy Piripi'ã bẽnjadjwỳr mẽ. Erodji kamybê Piripi'ã bẽnjadjwỳr mẽ. Ne kam ajte pykabê Abirẽnkam me ja kadjy Rixanij'ã bẽnjadjwỳr mẽ. Nhyam ar kute me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr raxbê Ananhmẽ Kajbajmẽ ar ar meo ba. Nhyam arỳm Xiberu Xedja memã ÿr'ã amexbê 15 nhyam ô'ã ar bẽnjadjwỳr nyreja arỳm memã krĩ.

Nhyam kam Metĩndjwỳnh Djuãomã kabẽn ne. Djuão kapõt kukritkam ar bajamã kabẽn ne. ³ Nhyam kam kabẽnkõt ngõbê Djodãokam ar mrã. Ne kam ar me akreo ba. Me akreo ban memã kum,

—On me amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwỳnh'ÿr amijo akẽx gẽ me ajaxweo aknon me akam ngryk kêt. Ba kam on ngõnhmã me ajangjê, me aje ajaxwemã anhirerkõt me kute me amar kadjy, ane.

* ^{2:52} Jeju nhõ pykakam me kunĩ bêngõkre kute mrãmri ne apỹnh me õ pyka djãri kunĩkõt me kunĩ bêngõkre pyrãk. Kubẽ kã jakamẽ me kakrãtykmẽ me babêngõkremẽ ne me kunĩ bêngõkre.

⁴ Amrêbê ne anhÿr djwÿnhràm Metÿndjwÿnh kabên jarênh djwÿnhbê Idjaij ne 'ã pi'òk no'òk ne memã kum,

“Me'õ dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kàj bê dja me akren memã kum,

'Me apa. Ë, me on Bënjadjwÿr djwÿnh kutêp wánh ajaxwemã anhiren katàt amijo aba. Kute mrãmri ne me kute me bënjadjwÿr rÿnh kutêp pry mex ne kute memã katàt pry jadjwÿrja pyræk.

⁵ Nãm me inuw kunĩ amrà ne kam krãnhre rÿnhmẽ kryremẽ, kunĩ abenãnh imòk rê nhym pyka aben pyræk ne ikwã.

Nhym pry nhirô nhym me katàt adjuw. Ne pyka karôtdjwÿ prÿne katen o aben pyræk nhym mèkumrêx ne ikwãja pyræk.

Dja me ã Bënjadjwÿr djwÿnhràm axwemã irer ne katàt amijo bao ane.

⁶ Nhym me kunĩ dja me Metÿndjwÿnh kute me utàrkôt me omũ', ane.”

Nãm ã anhÿr djwÿnhràm Idjaij memã arênho ane. Kôt ne Djuão Bënjadjwÿr kukãm katon me akre ar o ba, nhym me kwÿ rax ne me mrãmri axwemã iren katàt amijo ba.

⁷ Nãm Djuão me akre ar o ba nhym me itepato 'ÿr bao ku'ê. Kute ngônhmã me angjênhmã ne me 'ÿr bao ku'ê. Nhym kam memã kum,

—Me akamingrãny ne ga me abê iry. Me ajaxwekam abê kangã. Mÿj me'õ ne me amã Metÿndjwÿnh ngryk nhõ akati jarê ga me umaje iwÿr aprôt kajgo? ⁸ Gop on me katàt Metÿndjwÿnhkôt amijo aba gê me mrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri me amim akator ne aje wánh ajaxwemã anhiner ne aje Metÿndjwÿnh'ÿr amijo akêx jabej gê me on me amã kato. Gê me me amexmã katon me akam kÿnhõ kute mrãmri ne me kute pidjô djô mexmã apôx ne kam kÿnhja pyræk. Kwãrik wánh me anhökre kadjwÿnhbê anhingêt kukãmãre Abraão adjãmra kêt ne amim, “Me ba ne ba me ibê Abraão tàmdjwÿ. Dja Metÿndjwÿnh me ikam ngryk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhym kam me inhingêt kukãmãre Abraão kôt Metÿndjwÿnh kum me ijabê ne me ijaxwekam me ijo bikênh kêtumrêx”, anhÿr kêt. Kwãrik wánh ga me ã anhÿr ar aba kêt. Kati. Ë, ba me amã arê. Dja ga me te abê Abraão tàmdjwÿ nhym Metÿndjwÿnh tu me ajo ajkê, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkê. Ne ren kum ajte Abraão tàmdjwÿ prãm jabej ren tu kênjao itun o amim Abraão tàmdjwÿ nhipêx nhym me ren tu katon kumex.

⁹ Ë, mrãmri arÿm 'ÿr. Metÿndjwÿnh kute me axwe pãnh memã akati jarênh arÿm 'ÿr. Kute mrãmri ne pidjô apÿnh abenkam ô kêt nhym me kute kàr ne o mrãnh ne kute kuwykam rênhja pyræk. Arÿm ne Metÿndjwÿnh me ajã pidjô djô kêt jakren arÿm me ajaxwe pãnh kute me ajo bikênh 'ÿr. Dja me ajo mõn kuwykam me amê. Arÿm 'ÿr. Kute mrãmri ne me'õ kute pidjômã 'ÿr kadjy kute parbê kàkrækô mÿnh ne o ãm pyræk, ane. Nãm ã Djuão me krãptimã arênho ane.

¹⁰ Nhym me kam kum,

—Ije tô mã dja ba me nê? ane. Metÿndjwÿnh kute me ijo bikênh kêt kadjy, mã dja ba me nê?

¹¹ Nhym memã kum,

—Dja ga me ajô nhõ kubêkà amãnhkrut ne kam me'õ nhõ kubêkà kêt mã ikjê ngã. Nhym me'òdjwÿ ò kwÿ krên djã krãptin kam me'õ nhõ djwÿ kêt mã amikutã kwÿ ngã, ane.

¹² Nhym me kute bënjadjwÿr bajtemmã pi'òk kaprïo atom djwÿnh me kudjwa Djuão'ÿr bôx, kute ngônhmã me angjênhmã. 'ÿr bôx ne kum,

—Bënjadjwÿr, mã gêdja ba me nê? ane.

¹³ Nhym kam memã kum,

—Ë, me anhõ bënjadjwÿr kute me amã pi'òk kaprï jarênhja 'ãnhbit dja ga me kum o atom. Kwãrik wánh ga me ga amũ amim pi'òk kaprï kamênh ne amÿnh kêt. Dja ga me tu 'ãnh jamÿ, ane.

¹⁴ Nhym me krækamngônhrédjwÿ kum,

—Ne me badjwÿ, mã dja ba me nê? ane.

Nhym kam memã kum,

—Ë, kwārīk wānh ga me me pa 'amynh ne mekbê mỳjjao aprõt kêt. Ne kwārīk wānh ga me me kàtām'ã axwe rēnh ne me axweo me utār ne mekbê ijēn me ò mỳjjao aprõt kêt. Nhym bep ga adjapēnh pānh dja ga pi'òk kaprī byn tu akīnh ne. Kwārīk wānh ga me adjàkrê kêt, ane. Nām ã Djuão memã kabēn jarēnh ane. ¹⁵ Nhym me kunī Bēnjadjwỳrbê kumkati jabej ajkam aman kam òkre kadjwỳnhbê amim,

—Bep birām tām ne ja. Birām Djuão got Metīndjwỳnh me bawỳr ano, me bakadjy Bēnjadjwỳrbê kumkatimã me bawỳr ano, ane. Birām Kritu ne ja, ane.

¹⁶ Nhym kam Djuão me kunīmã kum,

—Mrāmri ba ne ba ngōnhmābit me ajangij. Nhym bep itotokbê me'õ bōxja. Me'õ tām ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Bām te irax ne 'ã inhihôn ije kum parkà 'āpre bōnh ne o itēm prāme. Bep ām ren irax ne ba ren arỳm kum apê. Nhym bep kati, ām ingrire. Nām raxo ijakrenh mex ne. Tām ne arỳm bōx 'ỳr. Djām ngōnhmã kute me ajangjēnhmã? Kati. Tām dja bōx ne kam me awỳr Metīndjwỳnh Karō jano, me katāt amrānhbit'ỳr dja ano, kute ar me ajo bamã. Ne kam me ajaxweja kute kuwymã me arēnhmã. ¹⁷ Gêdja bōx ne kam kute mrāmri ne me kute kōtyk byr ne o kute bāygogore ka'uk ne kute kam mūm 'y mexjao atom ne kam kute 'ykājao tēm ne kute kuwykam ỳr nhym xêtja pyrāk. Dja me'õja bōx ne ã me axweo anen kuwykam me kurē. Nhym kuwyja dja pōk rã'ã: rã'ān apêx kêtukumrēx. Nhym bep bāygogo 'y mex'ã ne me mexja jakren mūm meo atom ne. Ne kàjkwakam ò pykamã meo mō gē me kam kam kīnhkumrēx ne ar ba. Arỳm kute ã meo anhỳr 'ỳr.

¹⁸ Nām ã Djuão memã ane. Ne kam arek memã kabēn jarēnh tē. Nām atemã kukrādja krāptiō me akre. Ne mã kabēn nyo, kabēn mexo ar me akreo ba.

¹⁹⁻²⁰ Nhym bep bēnjadjwỳrbê Erodji ne axwekumrēx. Nām axwe aben nhiby kumexo mō, aben nhiby adjwỳro mōn kam ajte Djuão mekbê ijē djākam iby kumē. Nām kamybê upānh'ỳr mō, upānhbê Erodjij'ỳr mō. Nhym kam Djuão arỳm kum kabēn jarēn kum,

—Kati, kwārīk wānh, ane.

Nhym kam Erodji tu amakkre kêt ne Djuãobê ijē.

Kute ngōmã Jeju jadjār.

Mat 3.13; Mak 1.9; Dju r 1.32

²¹⁻²² Anhỳr djwỳnhram me kute kubê ijē kētri ne Djuão ngōnhmã me kunī jangij ne kam ajte Jeju ngōnhmã adjà. Ngōnhmã adjà nhym kam Bāmmã kabēno dja. Kum kabēno ām rã'ã nhym kàjkwa abenbê ajkij. Abenbê ajkij nhym Metīndjwỳnh Karō 'ỳr ruw ne 'ã tỳm. Amijo tut ne 'ỳr ruw ne 'ã tỳm. Nhym kàjkwa kurūm kabēn ne kum,

—Mrāmri abê ikrakumrēx. Imã ajabê. Ba akam ikīnhkumrēx, ane.

²³⁻³⁸ Nhym kam Jeju arỳm ta àpēnhmã o krax ne. Arỳm 'ã amexbê 30 ne kum o krax ne.

Jeju nhingêt nhidji.

Mat 1.1

Nhym me we Jôdjeo Jeju bām.

Nhym Jôdje bām ne Eri.

Nhym Eri bām ne Matat.

Nhym Matat bām ne Rewi.

Nhym Rewi bām ne Marki.

Nhym Marki bām ne Djananh.

Nhym Djananh bām ne Jôdje.

Nhym Jôdje bām ne Mataxij.

Nhym Mataxij bām ne Amox.

Nhym Amox bām ne Naũ.

Nhym Naũ bām ne Exi.

Nhym Exi bām ne Naganh.

Nhym Naganh bām ne Ma'at.

Nhym Ma'at bām ne Mataxij.

Nhym Mataxij bām ne Xemê.
Nhym Xemê bām ne Jôdje.
Nhym Jôdje bām ne Djoda.
Nhym Djoda bām ne Djôwanã.
Nhym Djôwanã bām ne Rexa.
Nhym Rexa bām ne Djoba.
Nhym Djoba bām ne Xarati.
Nhym Xarati bām ne Neri.
Nhym Neri bām ne Marki.
Nhym Marki bām ne Adji.
Nhym Adji bām ne Kodjã.
Nhym Kodjã bām ne Erma.
Nhym Erma bām ne Êr.
Nhym Êr bām ne Djodjuwe.
Nhym Djodjuwe bām ne Eridjê.
Nhym Eridjê bām ne Djorĩ.
Nhym Djorĩ bām ne Matat.
Nhym Matat bām ne Rewi.
Nhym Rewi bām ne Ximião.
Nhym Ximião bām ne Djuda.
Nhym Djuda bām ne Jôdje.
Nhym Jôdje bām ne Djônã.
Nhym Djônã bām ne Erijkĩ.
Nhym Erijkĩ bām ne Merja.
Nhym Merja bām ne Mena.
Nhym Mena bām ne Matata.
Nhym Matata bām ne Natã.
Nhym Natã bām ne Dawi.
Nhym Dawi bām ne Djexe.
Nhym Djexe bām ne Ôbet.
Nhym Ôbet bām ne Bôadji.
Nhym Bôadji bām ne Xara.
Nhym Xara bām ne Naxõ.
Nhym Naxõ bām ne Amĩnadabi.
Nhym Amĩnadabi bām ne Adjimĩ.
Nhym Adjimĩ bām ne Ani.
Nhym Ani bām ne Êrõ.
Nhym Êrõ bām ne Perê.
Nhym Perê bām ne Djuda.
Nhym Djuda bām ne Djako.
Nhym Djako bām ne Idjak.
Nhym Idjak bām ne Abraão.
Nhym Abraão bām ne Tera.
Nhym Tera bām ne Nakô.
Nhym Nakô bām ne Xeruk.
Nhym Xeruk bām ne Ragau.
Nhym Ragau bām ne Parek.
Nhym Parek bām ne Ebe.
Nhym Ebe bām ne Xara.
Nhym Xara bām ne Kajnã.
Nhym Kajnã bām ne Arpaxa.

Nhym Arpaxa bām ne Xě.
 Nhym Xě bām ne Nôwe.
 Nhym Nôwe bām ne Ramek.
 Nhym Ramek bām ne Mexare.
 Nhym Mexare bām ne Enoki.
 Nhym Enoki bām ne Djarexi.
 Nhym Djarexi bām ne Mareju.
 Nhym Mareju bām ne Kajná.
 Nhym Kajná bām ne Inox.
 Nhym Inox bām ne Xexi.
 Nhym Xexi bām ne Adão.
 Nhym Adão bām ne Metĩndjwỳnh.

4

Xatanaj te Jejumã axwe'ã àpnênh.

Mat 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

¹⁻² Arỳm Djuão kute ngônhmã Jeju jadjàr nhym Metĩndjwỳnh Karõ kute amijo tut ne rwỳk ne 'ã tỳm nhym Bām kute kum kabějja kurũm Jeju tẽ. Ngõbê Djodão kurũm ne arỳm Jeju tẽ. Nhym Metĩndjwỳnh Karõ raxo kadjwỳnhbê nhỳn ar o ban kam kapõt kukrit'ỳr o bõx nhym kam kam ar ba. Nhym kam Xatanaj 'ỳr bõx ne te kum mỳjja'ã apnê. Kute kabějnkõt amijo ba jabej kum mỳjja'ã àpnênh tẽ. Te kum mỳjja'ã àpnênh'ã akatibê 40. Akati krãptĩ. Kute ã kum anhyrkam kute mỳjja krên kêtikumrêx. Nhym kam akati apêx nhym prãm prĩne kubĩ. ³ Nhym kam Xatanaj kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwỳnh krakumrêx jabej goja kějnamã akaběn gê goja kubê djwỳ ga krê.

⁴ Nhym kam kum,

—Kati, Metĩndjwỳnh kaběj'ã pi'òk no'òkkam ne,

“Djãm djwỳobit ne me kute amitỳx ne ar tĩn ne ba? Kati, Metĩndjwỳnh kabêno djwỳ dja me amitỳx ne tĩn ne ba”, ane.

⁵ Nhym kam Xatanaj krãnh nhimõk'ỳr Jejuo tẽn o bõx ne kum pyka kunĩkõt me akreo dja. Apỳnh bějjadjwỳr kute meo ba djari kum me kunĩ jakreo dja. Nãm tebê kum krĩ jakre, kukrà kêt mex ne tebê kum akre. Ne ajte kum bàmê kapõtme krĩ rũnhmê mỳjja kunĩ jakre nhym omũ nhym kum,

⁶ —Ë, ba inhõ. Amã dja ba ja kunĩ kanga. Pyka kunĩkõt apỳnh me ba djari dja ba amã me kunĩ ngã ga me ja kunĩ kadjy abějjadjwỳr rax. Djãm mỳjja kakrit, djãm mỳjja punu got. Mỳjja mexjakam. Mỳjja krãptĩ, mỳjja pyma. Ba inhõ. Djãm me'õ nhõ? Ba inhõ dja ba imã me'õ kĩnhkõt amidjô'ã kum kungã nàr amã kungã. ⁷ Dja ga amijo angrin ikuka kònkh akõnkrão nhỳn imã irax jarê ba arỳm amã kunĩ kanga ga arỳm amũ idjô'ã o aminhõn ar o aba, ane.

⁸ Nhym kam Jeju kum,

—Kati, Metĩndjwỳnh kute pi'òk no'òkkam ne,

“Bějjadjwỳr djwỳnh, Atĩndjwỳnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarěn ajbitmã apê. Kwãrik wãnh atemã me'õmã rax jarênh kêt”, ane.

⁹ Nhym kam Djeruxarẽmã Jejuo tẽn Metĩndjwỳnh nhõ kikreti nhimõk'ỳr o wabin anhã'ã kudjan kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwỳnh krakumrêx jabej goja rũm tẽn ato. ¹⁰ Nãm we Metĩndjwỳnh kute pi'òk no'òkkam amã,

“Dja ba ikadjy mrãnh djwỳnhmã ajarê gê anêje mỳjja punu kajpa”, ane.

¹¹ Ne ajte we Metĩndjwỳnh kute pi'òk no'òkkam we,

“Dja ba ajã ikadjy mrãnh djwỳnhmã karõ. Dja me atêmkõt amã ikra dja gê kěn 'õ apar ngãnh kêtikumrêx”, ane.

¹² Nhym kam Jeju amipãnh kum,

—Kati, Metĩndjwýnh kabĕn'ã pi'òk no'òkkam ne,
 “Kwãrik wãnh, Bĕnjadjwýr Atĩndjwýnh kabi kĕt, kute ajãno ãm jabej kabi kĕt”, ane.
¹³ Nhyam kam Xatanaj arým mýjja'ã kum àpnĕnh pa. Nãm te kute Metĩndjwýnh kabĕn kangan Xatanaj kabĕnkòt kute ar amijo bamã 'ã kum àpnĕnh dja. Apýnh mýjja djãri kunĩ'ã te kum àpnĕnh djan 'ã kum àpnĕnh pan kam mã kurũm tĕ. Ajte akati 'õ kadjy mã kurũm tĕ.

Krĩraxbĕ Nadjarekam me kute Jeju kanga.

Mat 4.12; Mak 1.14

¹⁴ Nhyam kam Jeju akubyn pykabĕ Garrĕja'ýr tĕ. Metĩndjwýnh Karõ arým kum týx jadjã, Metĩndjwýnhmã àpĕnh mex kadjy kum týx jadjã nhyam týxkumrĕx ne kam akubyn tĕn bõx.

Nhyam kam me abenmã Jeju jarĕnh ajkate, pyka kunĩkòt ne me abenmã arĕnh ajkate.

¹⁵ Nhyam Jeju apýnh mekbĕ idjaer bikprõnh djãkam ar memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarĕnh ba. Memã 'ã ujarĕnh ba nhyam me kunĩ abenmã Jeju mex jarĕnh ipòk ne.

¹⁶ Nhyam bep krĩraxbĕ Nadjarekam ne me atemã kabĕn. Nhyam kam Jeju Nadjarekam bõx, abatãnh djã'ýr tĕn bõx nhyam arým pi'òk rãrãr. Pi'òk rãrãr kunĩkòt ne Jeju mekòt mekbĕ idjaer bikprõnh djã'ýr mrãn wangijn krĩ. Ne kam arým kãjmã dja. Kute Metĩndjwýnh kabĕn'ã pi'òk no'òk jarĕnhmã kãjmã dja. ¹⁷ Nhyam me kum kungã nhyam kubyn o ajkij. Metĩndjwýnh kabĕn jarĕnh djwýnhbĕ Idjaij kute pi'òk no'òkjao ajkijn kam kadjy amijã no'òkjamã kato. Kum katon kam memã arĕnh djan memã kum,

¹⁸⁻¹⁹ “Metĩndjwýnh Karõ ne mã ijo ba. Arým ne amijo ipytã, ije me õ mýjja kĕtmã kabĕn mex, kabĕn ny kãj bĕ arĕnh nhyam me kĩnhmã. Kadjy ne ar ijo ba.

Ne kam ajte mekbĕ ijĕ kadjy ijano. Ije kãj bĕ memã kum, ‘On me akato. Me kute me abĕ ijĕja on me akato’, anhýrmã ne ijano ba tĕ.

Ne ajte ije kãj bĕ me no rãmã kum, ‘On me arĩt mex’, anhýrmã. Kadjy ne ijano ba tĕ.

Ne ajte ije kãj bĕ me 'uwtimĕ me kute meo bikĕnh nhyam me kaprĩn mrãnhmã kum, ‘On me akĩnh ne adjumar mex ne ar aba. Jakam dja me me ajo bikĕnh kĕt’, anhýrmã ne ijano ba tĕ.

Ne ajte ije kãj bĕ memã kum, ‘Ĕ, amex jakam dja on Bĕnjadjwýr mekam ukaprĩ kato’, anhýrmã ne ijano ba tĕ”, ane.

²⁰ Nãm ã Jeju memã pi'òk no'òkkòt amijarĕnh ãmo anen pi'òk abenã kudjin akubyn kute pi'òko atom djwýnhmã kungãn kam nhỹ. Nhyam kam me kunĩ Jejukam no tyn kumex, me bikprõnh djãkam ne me Jejukam no tyn kumex. ²¹ Nhyam kam ajte ujarĕnhmo krax ne memã kum,

—Amrĕbĕ Metĩndjwýnh kute kabĕn'ã pi'òk no'òk ja ne arým kato. Mrãmri ne kõnh kum kudji nhyam ajbir jakam kato. Me aje maro anhýrjakam ne arým kato, ane.

²² Nhyam me kam abenmã Jeju mex jarĕnh kumex kajgo ne abenmã,

—Je kum bep mexkumrĕx. Ga kabĕn mexja pumũ, Jõdje kra ne ajmãn me bajaĕrbĕ kabĕn mexkumrĕx jarĕ. Jõdje kra, me baje Jõdje pumũnh tũmja tãm ne kra dji nhyam kabĕn mexkumrĕx jarĕnh tĕ, ane. Nãm me ã kabĕn jarĕnh ane.

²³ Nhyam kam Jeju memã kum,

—Birãm me aje imã me banhingĕxĕ kabĕn tũm jarĕnhmã ne ga me anhõkre kadjwýnhbĕ imã arĕnh nhỹ, ba arým kuma. Birãm me aje imã, “Goja abĕ me kane djwýnh jabej on amikanen amex”, anhýrmã. Goja aje mýjja 'õ pumũnh jabej nãr aje mýjja 'õ mar jabej goja on ipĕx, ba me ikunĩ omũ, me inokam ipĕx ba me ikunĩ omũ. Rĩnakambit, krĩbĕ Kapanakambit ne ga ar mýjja nhipĕxo aba. Nhyam 'ã ujarĕnh me iwýr bõx ba me kuma. Goja on jakam, anhõ pyka djwýnhkam mýjja pumũnh kĕt 'õ nhipĕx ba me omũ. Birãm me aje ã imã anhýrmã ne ga me anhõkre kadjwýnhbĕ amim ijã karõ.

²⁴ Ĕ, ba me amã mýjja jarĕ. Mrãmri ikabĕn. Ĕ, got ren Metĩndjwýnh kabĕn jarĕnh djwýnh atemã pyka 'òkam tĕ nhyam me ren arým kabĕn ma. Nhyam bep kati, õ pyka djwýnhkam me kute kukràdjãkòt omũnh ne kute kabĕn mar kĕt. ãm me kute

kukràdjàkôt mar kêt ne me tu ate krã. Me ga, me banhõ krõkam me ga ne ga me ã ijo anen tu ãm imar kêt-kumrêx ne.

²⁵⁻²⁶ Ë, gora me ikabên ma. Mrãmri ikabên. Me Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnhbê Erij ja ma. Amrêbê ne me'ã na kêt-kumrêx. Arým na kêt'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt apêx nhym na rwýk kêt-kumrêx ne. Nhym ajte na tým-kam ajte na kêt ne. Nhym me prãm-kam ar ba. Pyka kuníkôt djwý kêt-kumrêx. Nhym prãm me imex ne. Nhym mekbê idjaer nhõ pykakam axwe me nire 'uwtĩ krãptĩ. Djãm me'ýr ne Metĩndjwýnh Erij jano, me kute o djuw mexmã? Arkati, me bajtem, mekbê idjaer kêt'ýr ne ano. Mekbê idjaer kêt nire 'uwtĩ'õ'ýr ne ano. Pyka typydji nhidjibê ne Xidõ. Nhym bep krĩ nhidjibê ne Xarepta. Ýr ne ano. Nhym me'õ ni bajtemja o djuw mex ar o ba. ²⁷ Ajte Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh 'õbê Eridjêu ja ma. Mekbê idjaer nhõ pykakam axwe me krãptĩ ĩ kajêkam tê. Nhym bep Eridjêu kute me jao mex kêt-kumrêx. Kubajtem, kubê idjaer kêt pydji ne o mex. Pykabê Xirij kurũm me'õbê Namãbit ne o mex ne, ane.

Nãm ã Jeju memã arênhõ ane. Djãm ta õ pykakambit ne mekbê idjaerkam kute me ajbitmã mýjja pumũnh kêt 'õ nhipêxmã? Kati, ta dja ukabikôt amũ pyka mũjakam mýjja kwý 'yro mõ. Nàr kon ta kute amimarkôt õ pyka djwýnhkam mýjja pumũnh kêt 'õ nhipêx. Ne ta ukapríkôt amũ me mũ jakamdjwý mýjja kwý nhipêx.

²⁸ Nhym me kuman kam kam ngryk ne. Me bikprõnh djãkam me ja kunĩ ne me Jejukam ngry:k ne. ²⁹⁻³⁰ Ne kam pa 'amýn bõm kumê. Nãm meo mõn krãnhre nhimõk'ýr o wabi. Krãnhre konenh ne krĩbê Nadjare. Kam ne me Jeju pa 'amýn krãnh nhimõk'ýr o mõn o bõx. Ne bit kute amũ aparmã mênh nhym tým ne tykmã o mõ nhym kam mekbê amikaban kam me õexo tẽn katon mã tê.

Kute me'õ nêje me karõ punu janor.

Mak 1.21

³¹ Mã tẽn kam krĩraxbê Kapanakam bõx. Pykabê Garrêjakam krĩraxbê Kapanakam bõx. Bõx ne memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarênhõ dja. Pi'õk rãrãrkam ne memã 'ã ujarênhõ dja. ³² Nhym me kabên man kam ari ar aben pumũn kam abenmã kum,

—Tõ mýj kabên ny got ja? Kabên mexkumrêx. Nãm ã me bẽnjadjwýr rũnh kwý kabên mex anen ar prĩne kabêno meo atomo ba, ane. Nãm Jeju prĩne kute amimar kôt katã:t memã amikukràdjã jarênhkumrêx.

³³ Ne me bikprõnh djãkam memã 'ã ujarênhõ ãm rã'ã nhym kam me'õ my kum akij. Me karõ punu'õ ne ar o ba nhym kum akij. ³⁴ Me karõ punu'õ kute me'õ my ar o baja tãm ne akij. Djãm me'õ bêngõkre* ne kum akij? Kati, e kum me'õ kadjwýnhbê, me'õ bêngõkre kadjwýnhbê, me karõ punu'õ ne Jejumã akij. Kubêngõkre ja ta àkjêr kêt. ãm me karõ'õ ne kum akij ne kam kute kubêngõkre mãn kute kum àkjêr pyrãk. Ne kum,

—Ã, tõe mã ne ga aje me ijomã? Ë, Jeju, Nadjare kra'õ, djãm aje me iparmã ne ga bõx. Arým ne ba me prĩne apumũ, ga ne Metĩndjwýnh arým amim adja, ga kam amexo apyma, ane.

³⁵ Nhym kam kum bẽn tỳx ne kum,

—On anhikrên akato, ane.

Nhym me karõ punu ikõta. Me ipõkri ikõtan kurũm kato. Kute kubêngõkre ajmã o kêt-kumrêx. Me karõ punu kute me'õo baja kator kutã ajmã o kêt-kumrêx. Nãm ikõ'y'r kajgon kam mã kurũm katon tê.

³⁶ Nhym me kunĩ ari aben pumũn abenmã kum,

—Mýj kabên gotja? Mã got on? Nãm tu kabêno, umao bõm me karõ punu mẽ nhym mã tê. Djãm rerek got. Me bakãtãm'õ baje ã mýjja ja'õo anhýr kêt-kumrêx. Pydji ne tu kabêno bõm me karõ punu mẽ nhym mã tê, ane. ³⁷ Ne kam abenmã Jeju jarênhõ kumex. Bu'ã pykakam me ja ne me abenmã arênhõ kumex.

* 4:34 Jeju nhõ pykakam me kunĩ bêngõkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kuníkôt me kunĩ bêngõkre pyrãk. Kubê kã jakamê me kakrãtykmê me babêngõkremê ne me kunĩ bêngõkre.

Kute me punu krãptio mex.

Mat 8.14; Mak 1.29

³⁸ Nhyam kam Jeju me bikprõnh djà kurũm tẽn kam Ximão nhũrkwãmã wadjà. Nhyam Ximão djupãnhdjwýja kanẽn nõ. Kanê kubĩ nhyam nõ. Nhyam me kum arẽ, kute o mexmã.

³⁹ Nhyam 'ýr tẽn irãn kanêmã bẽn týx nhyam arým kum ire. Nhyam arým à kêt ne kàjmã dja. Kàjmã djan kam aro djuw mex ar o ba.

⁴⁰ Nhyam arým para. Nhyam me Jeju'ýr bao dja. Me kunĩ ne me 'ýr õbikwa kanêo bao dja. Apýnh me õbikwa kanê djàri ne me Jeju'ýr meo ban meo bõx. Nhyam me pýnhkõt me'ã ikra jadjuw nhyam me kunĩ arým mex ne. ⁴¹ Nhyam me karõ punudjwý me krãptĩ kurũm apõx ne Jejumã kum,

—Abê Metĩndjwýnh kra, anhýro ba.

Nhyam kam tu memã bẽn týx ne memã kum,

—On me anhikrẽn mã amũ mõi, ane.

Nhyam me karõ punu tu anhikrẽn mã mõi. Me karõ punu kute Jeju pumũnh. Kute Metĩndjwýnh kute amim Jeju Bẽnjadjwýrbê kumkati kadjy ar ne anorkõt omũnh. Kute Jejubê Kritu kõt omũnh. Kam ne me karõ punu bit kute irãri memã Jeju jarẽnhmã nhyam kubê aptàn ano.

⁴² Nhyam akati kêt nhyam krĩ kurũm arwãmã tẽn kam ar ba. Nhyam me abej mõi. Abej mõn 'ýr kato. 'Ýr katon bit kute kubê àptarmã, arek mekam ämmã ne me bit kute kubê àptarmã ⁴³ nhyam memã kum,

—Ë, djãm me amãbit ne ba Metĩndjwýnh'ã idjujarẽnh tẽ? Kati, ije krĩ kunĩkõt kàj bê memã arẽnhmã ne ba me'ýr tẽ. Kadjy ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽ. Ije memã amijã idjujarẽnh ny jarẽnhmã. Metĩndjwýnh me kadjy Bẽnjadjwýr ne kute ar meo bamã ja ne ba ije krĩ kunĩkõt memã arẽnhmã. Kadjy ne ijano ba me'ýr tẽ, ane. ⁴⁴ Anen kam mã memã Metĩndjwýnh'ã ujarẽnh mõi. Apýnh krĩ djàri ne kàj bê memã 'ã ujarẽnh mõi. Ne kam ajte amũ tẽn krĩ 'õkam bõx ne me bikprõnh djakam ajte memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarẽho dja. Nãm ã pykabê Djudêjakam memã 'ã ujarẽho ane.

5

Ximão ar mã Jejukõt bikamẽnh.

Mat 4.18; Mak 1.16

¹ Ne akati 'õkam memã arẽho dja, memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽho dja. Imõtĩ nhidjibê Gẽnexare mýrri ne memã arẽho dja. Nhyam kam me 'ã akuprõn maro kumex. Nhyam me kwý nĩnh mrãn te kute marmãn kam jãm 'ã me kamẽ. Me kamẽn te kute marmãn kam 'ã aben nhingãnhõ kumex ne Jejudjwý nhingãnhõ mõi. ² Nhyam kam me umaje kãmã wadjà. Nãm ar kute tep pynẽnh djwýnhja kà dji. Kà djin kam katon kam kryre põnhõ dja. Nhyam amẽ kà nõ. ³ Nhyam kam ikjêjamã wadjàn kam õ kà djwýnhjamã kum, Ximãomã kum,

—Amũ kamẽ, amũ kamẽnh ngrire, ane.

Nhyam kam amũ kamẽ. Kamẽn ngrire nhyam kam kam nhýn memã Metĩndjwýnh'ã ujarẽho nhý.

⁴ Ne memã 'ã ujarẽnh pan kam Ximãomã kum,

—Ë, gop amũ ubýmwã'ýr kà kamẽn kam mãn kryre mẽn kam tep kwý pynê, ane.

⁵ Nhyam Ximão kum,

—Je kum bẽnjadjwýr, nã bãm ar te ari ar kryre rẽnho iba ri nhyam akati. Æm tep kêt. Ba gop tu akabẽnkõt kumẽ, ane.

⁶ Nhyam kam ar kumẽn kam tu kam tep kwý pynê:nhkumrẽx. Nhyam arým tep kute kryre rẽn 'ýr. ⁷ Nhyam kam ar te o no katon kà nhikjêjamã ikra bẽno dja, ar kute 'ýr kào tẽmmã. Nhyam ar 'ýr kào tẽ nhyam kam ar aprakamã kàkam tepo ipu. Nhyam kam arým amẽ àr 'ýr.

⁸⁻¹⁰ Nhyam kam Ximão Pedrumẽ ar ja ari aben pumũ. Ar kute amijaêrbê tep kwỳ pynê:nhkam ne ar abenkam no tyn ku'ê. Nhyam Ximãomẽ ar ro'ã kute tep pynênh ar o baja kubê Xijagumẽ Djuão, Djebedêu kute ar irja, ar jadjwỳ ne ar abenkam no tyn ku'ê.

Nhyam Ximão Pedru mỳjja kunĩ pumũn kam umaje Jeju kabem kônkrão nhỹn kum,
—Bênjadjwỳr, on mã ikurũm tẽ. Ga ne ga mrãmri amexkumrẽx. Nhyam bep ãm ba, ba ne ba ijaxwe, ane.

Nhyam kam kum,

—Kwãrĩk wãnh amã ipyma kêt ne atĩn prãm kêt. Jakam gêdja ga on mebêngôkrebito atom ne memã ijarê gê me amim iman amim ikamnhĩx. Jakam dja ga tep pynênh kêt ne kam mebêngôkrebito akprõ, ane. ¹¹ Nhyam ar kam kà djin wabin kam mỳjja kunĩmã iren kam mrãmri Jeju'ãbit ngrà: ne. 'Ã ngrà tỳx ne mã kôt ajkamẽ.

Kute me'õ nhĩ kajêkam tẽo mex.

¹² Nhyam kam akati 'õkam Jeju tẽn krĩ 'õkam bõx. Nhyam me'õ ã kajêkam tẽja prĩne kào ajkẽ, prĩne o tuknĩ. Nhyam Jeju'ỳr bõx ne omũn kam pijàm djaje tẽn tu mỳrbê tỹm. Ne kam nõrkam kum amijarẽho nõn kum,

—Bênjadjwỳr, aje inhĩ kajêkam itê markõt, aje ijo mex prãm jabej, ijo mex, ane.

¹³ Nhyam kam 'ỳr ikra mõn kupên kam kum,

—Ije, ije ajo mex prãmã. On akà mex, ane. Nhyam gêt ajmã kà nẽn kà mex ne. Kute o ãm tãm kam tebê kà mex ne.

¹⁴ Nhyam kum,

—Kwãrĩk wãnh ga memã amijarẽnh kêt. Dja ga tu katat mã me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh'ỳr tẽn kum amibê, kum amikà bê. Ne kam kum mry ngã gê akadjy Mõjdjê kukràdjakõt Metĩndjwỳnhmã mry gan kungã. Arym akà mexkam dja ga kum mrywã ngã gê me kunĩ apumũ, arym akà mexkõt apumũ, ane.

¹⁵ Aje, jakam ne me arym abenmã Jeju jarẽho ajkate:n apỹnh abenmã arẽho ba.

Nhyam kam me itepato 'ỳr mõn 'ã akuprõ. Me kute kabẽn mar nhyam kute me kanẽo mexmã ne me 'ã akuprõ. ¹⁶ Nhyam bep ta ne mã arwãmã tẽn kam Metĩndjwỳnhmã kabẽno dja, kum amijarẽho dja.

Kute me'õ jakryo mex.

Mat 9.1; Mak 2.1

¹⁷ Nhyam kam ajte akati 'õkam Jeju memã Metĩndjwỳnh'ã ujarẽho dja. Nhyam me arek maro nhỹ. Mekbê pardjêumẽ me kute Mõjdjê kukràdjã jarẽnh djwỳnhmẽ ne me arek maro nhỹ. Mỳj pyka kurũm? Pykabê Garrêjamẽ pykabê Djudêja kunĩkam apỹnh krĩ djari ne me kurũm kwỳ bõx. Nhyam Djeruxarẽ kurũmdjwỳ me kwỳ bõx. Nhyam Metĩndjwỳnh prĩne Jejuo tỳx, kute tỳxo meo mexmã.

¹⁸⁻¹⁹ Me'õ jakryja arek nõr djakam nõr rã'ã nhyam õbikwa 'ỳr o mõn o bõx ne te kute kikremã o ãrmã. Te kute Jeju'ỳr o bikamênh ne kute parbê ir nhyam kute o mexmã. Nhyam me kikre jajkwa krekre pytàr mex ne. Nhyam kam ar tu ibej o wabi. O wabin kikre nhimõkkõt 'ã ngy tỳx katen jãm ngybõr jadjuwn kam me'õ jakry nõr djakam nõr rã'ã o ruw nhyam me ipõkri Jeju parbê nõ.

²⁰ Nhyam Jeju amim ar omũ. Ar kute tu amim kamnhĩxkumrẽxja pumũ ne kam õbikwa jakryjamã kum,

—Akmere jakam ne ba ajaxwe kunõo aknon arym akam ingyryk kêt ne, ane. Jeju ta ne axweo akno. ²¹ Nhyam wãnh Mõjdjê kukràdjã mar djwỳnhmẽ mekbê pardjêu õkre kadjwỳnhbê arym amim,

—E kum bep me'õja ne ajmãn Metĩndjwỳnh japryõ djan amijo Metĩndjwỳnhõ dja. Metĩndjwỳnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ingyryk kêt, ane. ²² Nãm me ã õkre kadjwỳnhbê anhỹro kumex nhyam arym tu kuman memã kum,

—Mỳkam ne ga me anhõkre kadjwỳnhbê ijo ikajgon ijapryõ akumex? ane. ²³ Ë, ba me amã mỳjja amãnhkrut jarẽ. Mỳj ne amirĩt ne? Ba ren me'õ jakryjamã kum, “Ba arym ajaxweo aknon akam ingyryk kêt”, ane, nàr kon, “On kãmã djan tẽ”. Mỳj ne ren amirĩt,

něn? Nã bãm ren kum, “Arÿm ne ba ajaxweo aknon akam ingyk kêt”, ane nhym amirît kêt-kumrêx ne. Tãmbit ne amirît kêt. Nhym bep kàjmã me ku'ê, ije ren me'ômã kum, “Kàjmã djan tẽ” nhym ren amirît ne. Tãmbit ne amirît-kumrêx. ²⁴ Dja ba kum, “Kàjmã djan anhiwã djà mÿn o tẽ”, anen arÿm o mex ga me arÿm omÿn arÿm abenmã, “Be, ga Jeju kute me'õ jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got. Mrãmri ne Metĩndjwÿnh arÿm amijo ĩ ne pyka jakam amikabẽnkõt ar me axweo biknoro ba”, ane. Me aje abenmã ja jarẽnh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex, ane.

Nãm ã Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmã anen arÿm tu me'õ jakryja'ÿr akẽx ne kum,

—Amã ne ba ikabẽn ne. On kàjmã djan anhiwã djà mÿn anhũrkwãmã o tẽ, ane. ²⁵ Nhym me ipõkri ekruX ne kàjmã djan nõr djà mÿn mã ũrkwãmã o tẽ, Metĩndjwÿnhmã mexmẽ õdjãnhmẽ rax jarẽho tẽ. ²⁶ Nhym me kunĩ omÿn kam ari aben pumũho kumex ne kõt Metĩndjwÿnhmã mexmẽ rax jarẽho kumex ne kam arÿm kum Metĩndjwÿnh pyman abenmã kum,

—Atemã mÿjja mexkumrêx ne gu me arÿm jakam omũ, ane.

Rewi mã Jejukõt bikamẽnh.

Mat 9:9; Mak 2.13

²⁷ Nhym kam Jeju me kurũm tẽ. Tẽn kute pi'õk kaprĩo atom djwÿnh'ÿr bõx ne omũ. Idjibê Rewi. Pi'õk kaprĩ nhũrkwãkam ne bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'õk kaprĩo atomo nhÿ. Nhym Jeju 'ÿr bõx ne omÿn kum,

—Gop amrẽ ikõt ajkamẽn gop ikõt ar aba, ane. ²⁸ Nhym tu ekruX ne kàjmã djan mÿjja kunĩ kangan mã kõt ajkamẽ. ²⁹ Ne kam me krãptĩmẽ ro'ã õ kwÿ krẽn rax kadjy memã djwÿmẽ mry gan kadjy memã arẽ. Nhym me kute bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwÿnh krãptĩn bõx nhym ajte Atemã me jadjwÿ kwÿ bõx, Rewi nhũrkwãkam bõx ne õ kwÿ krẽno kumex, ar kutã õ kwÿ krẽno kumex.

³⁰ Nhym kam mekbê pardjẽumẽ me kute Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh omÿn bẽn prĩkam kabẽno krĩ, Jejukõt ba djwÿnh'ã kabẽn ne kum,

—Mÿkam ne gar me kute pi'õk kaprĩo atom djwÿnhmẽ me axwemẽ akàn aro'ã anhõ kwÿ krẽno akumex ne kõt akõmo akumex? ane. ³¹ Nhym kam Jeju memã kum,

—Djãm me mex'ÿr ne me kane djwÿnh mrã? Kati, me kané'ÿrbit ne me kane djwÿnh mrã. ³² Badjwÿ ne ba me axwe'ÿr tẽ. Djãm we me katãt mrãnh'ÿr ne ba tẽ? Kati, me axwe'ÿr ne ba tẽ, ije amiwÿr me 'wÿrmã. Me kute ikabẽn mar ne amim kator ne wãnh axwemã irer ne kute iwÿr amijo akẽxmã ne ba me'ÿr tẽ, ane.

Me kute amijajbur jabej Jeju kukjêr.

Mat 9.14; Mak 2.18

³³ Nhym me ajte kum,

—Ota Djuãokõt ba djwÿnh kute Metĩndjwÿnhmã amijarẽnh kadjy amijajbur ba. Nhym mekbê pardjẽu nhõ me ja me kudjwa ã ane nhym bep akõt ba djwÿnhbit ne mã akun kõt kõm ar ba, ane. Ar kute Metĩndjwÿnhmã amijajbur kêt, ane.

³⁴ Nhym kam Jeju memã kum,

—Nã, ikõt ba djwÿnh dja mã aku. Ga me kute abenã me rẽnhkam me àkur rũnhja pumũ. Djãm me kute abenã me rẽnhkam me àkur ngy got? Me kute abenã me rẽnhkam ne me mrãmri àkur rũnhkumrêx. Abenkam kĩnh ne õ kwÿ krẽno kumex. Djãm me kute mÿjja jakam amijajbur got? Djãm me mjẽnmẽ abentã ku'êri àkur punu got? ³⁵ Nhym bep amũ akati 'õkam, dja me me aêrbê mekbê mjẽno tÿm ne pa 'amÿn mã o tẽ. Nhym me arÿm kam kaprĩre ne kam amijajbur ajbit ma, kõtbit amak bẽ:no nhÿn õ kwÿ krẽnja kêt-kumrêx ne. Nãm ã Jeju amijã me mjẽn jakreo ane.

³⁶ Ne kam ajte memã amikukràdjã ny'ã memã mÿjja jakren arẽ.

—Nhÿnh got me'õ inõkã ny 'õ byn kadjõ, mex katikõt kadjõn kute tũmja'ã ir ne kute o mexmã? Kati, nãm ren o anen ren amibê nyo ajkẽ nhym nymẽ tũmja ren aben pyràk kêt ne. ³⁷ Ne ajte nhÿnh got me'õ mrykã tũm, mekbê idjaer kukãmãre ne me mrykão ngõnh nhinhujabjêti, nhÿnh got me'õ mrykã tũm, mrykã kadjãkam pidjõ kangõ ny ru,

pidjôbê uba kangô ru. Nãm ren ane nhym ren ajkatôr ne ajkapĩ. Kangô nymê tũm kute abenkam o bikâr ne runhkam ne ren ajkatôr ne ajkapĩ, nhym mrykâdjwý arým punu. ³⁸ Kati, mrykâ nykam dja pidjô kangô nyja ru. ³⁹ Nhym ajte nhýnh got me'õ kute pidjô kangô tũmbito kômo ban ny kakin kum ny djânh? Kati, arým tũmbito amiprâk ne kam, "Ije bep kangô tũmbit ne ành", ane. Nãm ã Jeju kute memã kukràdjâ tũm'ã pidjô kangô tũm jakren kute kukràdjâ ny'ã pidjô kangô ny jakreo anen kam memã arênh pa.

6

Memã pi'ók ràràr'ã ujarênh.

Mat 12.1; Mak 2.23

¹ Ne kam pi'ók ràràrkam Jeju pur katikôt tẽ. Nhym kôt ba djwýnh kôt mō. Kôt mōn arým kum prãm ne mōrmã bàygogo 'y nhikên mōrkôt ngãnh ne amijajkwamã rênho mō.

² Nhym kam mekbê pardjêu ar omün arkum,

—Ije tô mã ne gar arým nẽ? Pi'ók ràràrkam ne me tyk djâ kêt djâ. Me kute pi'ók ràràrkam mýjjao anhýr kêt. Me tũmre ne me ta kukràdjâkôt mã me babê uma. Me kute pi'ók ràràrkam mýjja kupênh kêt. Kambit ne me tyk djâ kêt djâ. Mýkam ne gar ã ar o anhýro aba?

³ Nhym kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metĩndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ôkjadjwý pumünh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarênhja pumünh kêt, Metĩndjwýnh kabênkam me aje Dawi'ã ujarênhja pumünh kêt?

Ë, Dawi arkum prã:mã. ⁴ Nhym Dawi Metĩndjwýnh nhürkwãmã wadjàn djwý byn kukrên kam kôt ar tẽm jamãdjwý kungã, nhym ar kukrê. Djwý me kute Metĩndjwýnhmã ôrja tãm ne kubyn kukrên arkum kungã. Metĩndjwýnh nhõ djwý ne me kâtãm kute kur kêt kumrêx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhbit ne kute kur. Nhym bep Dawi ta ne tu kubê kukrê. Nhym kam me kute kum axwe jarênh kêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga me aje Dawimã axwe jarênh kêtja pumũ ne kam ikôt ba djwýnhmêbit ar imã ar ijaxwe jarê.

⁵ Bep kati, ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk ne ba inhõ pi'ók ràràr djwýnh. Kam gêdja ba memã, "Kwãrik wãnh ga me kam mýjja kupênh kêt, nâr kon, dja ga me jakam apên, nâr kam mýjja kupênh kêt ne arek akrĩ", ane. Tãm ne ja, ane.

⁶ Nhym kam ajte pi'ók ràràr 'ókamdjwý me bikprõnh djãmã wadjàn kam kam memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh dja. Nhym me'õ nhikra jarõxja nhý. Ubôk ne arõx ne. ⁷ Nhym mekbê pardjêumê me kute Mõjdjê kukràdjâ mar djwýnh arek Jejukam no tyn krĩ. Nhym pi'ók ràràrkam kute ikrao mex nhym me kute kôt kum kator ne kute kum,

—Arým ne ga Mõjdjê kukràdjâkôt amijo aba kêt, anhýrmã ne me arek kam no tyn omünho krĩ. Mekbê pardjêumê me kute Mõjdjê kukràdjâ mar djwýnh ne me ã Jejukam no tyn ar krĩ ba ane. ⁸ Nhym bep ta, Jeju ta ne arým me kute ôkre kadjwýnhbê amim 'ã karõja arým kuma ne kam me'õ nhikra jarõxjamã,

—Amrê tẽn me ipôkri dja, ane.

Nhym kãjmã djan 'ýr tẽ. ⁹ Nhym kam memã kum,

—Ë, ba me bakukràdjâ jabej me akukja. Nhýnhja ne me bakukãmãre me bamã arê? Djãm pi'ók ràràrkam me baje mýjja mex nhipêxmã nâr kon kam me baje mýjja punu nhipêxmã? Djãm kam me baje me utâr nâr kon kam me baje me parmã, nẽn? ane. ¹⁰ Ne kam ari ar me omün kam ate ikra jarõxjamã,

—On anhikra katàt, ane.

Nhym kam ikra katàt ne. Arým ne ikra mexkumrêx. Arým ajte ikra katàt ne ikrakumrêx. ¹¹ Nhym kam ajte mekbê pardjêu ngry:k ne. Ngryk tỳ:x ne. Ne kam Jeju'ã abenmã karõo kumex.

Kute Ar kubê 12 janor.

Mak 3.13

¹² Nhyam kam akati 'ōkam krānhre'yr tēn 'ā wabin nhỹ, kute Bāmmā kabēnmā, Metīndjwýnhmā kabēnmā. Kum kabēno yr ri nhyam akati. ¹³⁻¹⁶ Akati nhyam kam amiwýr kōt ba djwýnh 'uwn amijo ar kwý pytàn amim ar umjuwn arkum,

—Ba dja ba ar ajano, gar memā ijā adjujarēho ajmā. Ar abē inhō àpēnh, ane. Nām kute ar anor kadjy ar o 12 ne amijo ar utàn kam tūmrām ar ano.

Ximāo. Jeju kute kum Pedru jarēnhja.

Āngre. Ximāomē Āngre ar aben djākam ikwā.

Xijagu.

Djuāo.

Piripi.

Batormē.

Matēu.

Tōme.

Xijagu 'ōdjwý. Kubē ne Aupēu kra.

Ximāo 'ōdjwý. Ximāo tām ne kum me bajtemja kurēkumrēx, me bajtem kute meo baja kum me kurēkumrēx.

Djuda. Xijagu kraja.

Djuda Ikadji. Kute Jeju kurē djwýnhmā kanga djwýnhja.

Be, Jeju kute tūmrām ar anor ne ja. ¹⁷ Ne kam kōt ba djwýnhbē 12jamē ro'ā ruw ne pyka kēnh'yr bōx ne kam kam meo dja. Nhyam me kōt ba kajgo ne me 'ā kumex. Nhyam me kātāmjadwý Jeju'yr mōn bōx ne 'ā kumex. Pykabē Djudēja kurūm me krāptīmē krīraxbē Djeruxarē kurūm me krāptīmē ngō rax nokà'ā pykabē Xirumē Xidōmē kurūm me krāptīmē. Me tām ne me akàn Jeju'ā kumex. Me ja ne me 'yr akuprō. 'Yr bikprōnh ne kute kabēn mar nhyam kute apýnh me kanē djāri meo mexmā ne me 'ā akuprō.

¹⁸ Nhyam me karō punu kute meo bajadjwý mekōt 'yr mōn bōx nhyam kam mekam me karō punuja jano nhyam me arým mex ne. ¹⁹ Nhyam me itepato kute Jeju kupēnh prām. Nām Jeju tu týxkumrēx nhyam kurūm uma apōx ne me kunīo mex. Kam ne me kunī kute Jeju kupēnh prāmā.

Kute arkum kīnh jarēnh ne ajte kute arkum kaprī jarēnh.

Mat 5.1

²⁰ Nhyam kam meo mex pan kam kōt ba djwýnh pumūn arkum,

—Ē ar anhō nēkrēx kētā, ar ga ne gar akīnhkumrēx. Mýkam? Bir, ar ga ne Metīndjwýnh ar akadjy bēnjadjwýr ne ar ar ajo ba.

²¹ Ē, ar jakam amā prāmā, ar ga ne gar akīnhkumrēx. Mýkam? Bir, ar ga dja gar ajajnekumrēx ne.

Ē, ar jakam amýrwā, ar ga ne gar akīnhkumrēx. Mýkam? Bir, ar ga dja gar akeket ne.

²² Ē, jakam me kum ar akurēja, ar ga dja gar akīnhkumrēx ne. Ba ne ba amijo inhī ne me awýr ruw ne kam ar me ajo iba. Ga me akwý amā ikīnh ne iwýr akuprō ba kam ar ar ajo iba. Nhyam me kam kum ikurēn kam ikōt kum ar akurē ne. Gar mā ikōt abikamēnhkamdjwý me kum ar akurē. Gēdja me te wānh kum ar akurēn bōm ar arēn ar ajaprýn ar ajaxweo ar apytā,

²³ gar tu akīnhkumrēx ne ate akīnh katin amijara tatak ne.

Mýkam? Bir, dja Metīndjwýnh ar amā o pānh rax ne. Kājkwakam gēdja ar amā o pānh mex ne. Kājkwakam kute ar amā o pānh mex ja dja gar amikukām aman ate akīnh kati. Nām me tūmre ā axwe anen me kamingrāny kajmā'ā ā Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnho bikēho bao ane. Gar arým kam kājkwakam me kīnhkumrēx ne ar baja pumū, ane.

Nām ā Jeju arkum ane. Ne kam ajte me ō nēkrēx kumexjamā kabēn ne memā kum,

²⁴ —Nhyam bep me anhō nēkrēx krāptīwā me ga dja ga me akaprī rax ne. Bir, mýkam? Jakambit akīnh djā kajgokam. Gēdja ĩ apēx ne ajte amū kētkumrēx.

²⁵ Ne me jakam ajajnewā, me ga dja ga me akaprī rax ne. Mýkam? Bir, me ga dja ga me amā prām ne.

Ne me jakam akeketwā, me ga dja ga me akaprī rax ne. Mỳkam? Bir, me ga dja ga me abixangrin kam amỳro akumex.

²⁶ Ne me kunī kute abenmā me amex jarēnho kumexja me ga dja ga me akaprī rax ne. Mỳkam? Ga me axwe pumū. Ga me kum me axwebit kīnh ne kute abenmā me mex jarēnho kumexja pumū. Nām me tūmre ā axwe o anen me kamingrāny kajmā'ā kum me 'ēxnhībit kīnh. Me 'ēx ne kute amijo Metīndjwỳnh kabēn jarēnho bajabit ne me kum me kīnh ne abenmā ā me mex jarēnho kumexo ane. Kam ne me kamingrāny me tūmre kōpdji'ā kum me axwe, me 'ēxnhībit kīnh ne kute abenmā me mex jarēnho kumexja.

Nām ā Jeju memā anen kam kōt ba djwỳnhmā kum,

Jeju kute arkum, “Amā akurē djwỳnh jabē” jarēnh.

Mat 5.38; Ruk 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

²⁷ —Ē, ba ajte ar amā ikabēn 'ō jarē, gora ar ikabēn ma. Gora gar tu amā akurē djwỳnh jabē. Gora me kum ar akurēja dja me te ar ajo ajkē gar akrānmā amā me abēn ar meo aba.

²⁸ Gora ar me kute ar adjūnwāmā tu akabēn mex jarē. Gora ar me kute ar ajo bikēnhja tu Metīndjwỳnhmā me arē gē meo djuw mex. ²⁹ Gēdja me'ō ar ajō nhinebē kurwa ga 'ỳr akēx gē aktā anhinebē kurwa. Gēdja me'ō ar ajōbē inōkà by ga tu kum kanga. Nhy m ajte akā 'ō'ā ajwỳ ga ajte akā 'ōdjwỳ byn kōt kum angā. ³⁰ Gēdja me'ō mỳjja 'ā ajwỳ ga tu kum kanga. Gēdja me'ō abē anhō mỳjja 'ō by ga tu kum kangakumrēx. Kwārīk wānh ga akubyn 'ā 'wỳr kēt. ³¹ Djā nām me ar ajō ajkē ga akīnh ne? Kati, nā gām akaprīre. Bir be, kam dja gar ā me jao anhỳr kētkumrēx gē me adjwỳnhdjwỳ kaprī kēt. Nār kon, djā nām me ar ajōkam mex ga akaprī? Kati, nām me ar akam mex gar akīnhkumrēx ne. Bir be, kam dja gar ā me jakam amexo ane gē me adjwỳnhdjwỳ kīnhkumrēx.

³² Ē, ba ar amā arē. Me kum ar ajabē gar amipānh amā me abēkumrēxja bārām kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ē, me axwe ne me kum ōbikwabit jabē, kum aktā aben jabē ne kam kum me kātāmja kīnh kētkumrēx. Be, dja gar gadjwỳ amā anhōbikwabit jabē, djori kam mex? Kati, ar ikōt aba djwỳnhkam gēdja gar tu amā me abēo tuknī. Ar amā anhōbikwa jabēn kam kōt amā akurē djwỳnhdjwỳ jabē. ³³ Nhy m ajte me ar akam ukaprī gar amipānh mekam adjukaprī, bārām kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ē, me axwe ne me ōbikwakambit ukaprī, aktā abenkam ukaprī ne kam me kātāmjakam ukaprī kētkumrēx. Be, dja gar gadjwỳ anhōbikwakambit adjukaprī, djori kam mex? Kati, ar ikōt aba djwỳnhkam gēdja gar tu me kunīkam adjukaprīo tuknī, anhōbikwakam adjukaprīn kam kōt akurē djwỳnhdjwỳ kam adjukaprī. ³⁴ Nhy m ajte me ar amā mỳjja ngā gar kam amipānh memā mỳjja ngā, bārām kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ē, me axwe ne me aktā aben pānh abenmā mỳjja nhōro ba. Nām me akubyn abenmā 'ānh ōro ba. Be, dja gar gadjwỳ me kute akubyn ar amā mỳjja nhōrmābit mỳjja ngā, djori kam mex? Kati, ar ga, ar ikōt aba djwỳnhja dja gar tu memā mỳjja nhōrkumrēx ne kam pānhkam amak kēt.

³⁵ Bir be, ar ga dja gar amā akurē djwỳnh jabēkumrēx ne kam adjukaprī ne tu kum mỳjja kajgo ngā. Kute akubyn amā pānh mỳjja 'ō nhōrmā pānh kam amak kēt. Metīndjwỳnh pymati tām gēdja ar amā o pānh ra:x ne. Gar kam arỳm abē Metīndjwỳnh krakumrēx. Mỳkam dja gar ā meo ane? Bir, Metīndjwỳnh ne tu me ōdjỳ, me axwekam ukaprī. ³⁶ Kam dja gar kàjkwakam Abām'ā amijakren mekam adjukaprī.

Mete me'ā axwe rēnh nēje memā kabēn.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

³⁷ Kwārīk wānh gar me'ā axwe rēnh kēt. Dja gar me'ā axwe rē nhy m me amipānh ar ajā axwe rē, nār Metīndjwỳnh ar amā axwe jarē. Kwārīk wānh gar me axwemā akator kēt ne memā pānh jarēnh kēt. Dja gar me axwemā akato ne memā pānh jarē nhy m me amipānh ar ajaxwemā katon ar amā pānh jarē, nār Metīndjwỳnh ar amā pānh jarē. Nhy m bep kati, gēdja me kute ar akam amikrāja gar tu o abiknorkumrēx gē me amipānh ar gadjwỳ tu ar ajaxweo biknorkumrēx ne. ³⁸ Gora ar memā anhōdjānh ne tu memā angā. Gē me kam

amipānh ar amā ōdjānhkumrēx ne ar amā mỳjja ngā. Dja Metīndjwỳnh ar amā o pānh rax ne. Kute mrāmri ne me kute akubyn abenmā djwỳ ngrà nhōr kadjy kute ngōnhkam ngjēnh ne ajte kute à'āk ne kum o'uk ne iby ngjēnh nhym akà'ā bikapīnja pyrāk. Dja ā Metīndjwỳnh ar amā ōr raxo ane. Bir be, kam dja gar Metīndjwỳnh kudjwa memā ōr rūnh nhym kam me akubyn ar aje memā ōr 'ānh ar amā kungā, ane. Nām Jeju ā kōt ba djwỳnhmā arēnhō ane.

³⁹ Ne kam ajte apỳnh mỳjja djāri arkum 'ā ujarēnh jakreo tē. Ne kam arkum, —Djām me'ō no rāja kute me'ō no rājamā kum, “Amrē, ba amā kō 'amỳn katāt ajo tē”, anhỳrmā? Kati, gorēn kum kō 'amỳn o mōn ren ar ro'ā krekam tỳm, ane.

Be, me axwe rā'ākam dja me amū me jamā axwe jarēnh kēt. Me axwekam ne me kute me no rā pyrāk. ⁴⁰ Djām me'ō kute mỳjja mar kētja kute me'ō kute mỳjja mar raxja jakrenh got? Kati, nhym bep djām me'ō kute marja prīne kum arēn kum akre nhym kam arỳm ar aben pyrāk ne.

Bir be, ar aje Metīndjwỳnh kukrādja mar tūmja amijāno dja. Dja me nyre ar ajā amijakren kam kute ar apyrāk.

⁴¹ Mỳkam ne ga akamy nokam pyka jaūmjabit pumūn kam ga anokam pīponhtija pumūnh kēt ne? ⁴² Djām aje akamymā kum, “Akmere, amrē ba amā anokam pyka jaūmwā kaba”, anhỳrmā? Ne kam ga anokam pīponhtiwā pumūnh kētkumrēx ne. Aje aminokam pīponh pumūnh kētkam we ā kum ane. Kē. Mrāmri ne ga apunu rax ne kam ajajkwakambit ajte amimexo amra. Akumrēx gēdja ga aminokam pīponhtiwā kaban kam arīt mex ne arỳm amikōt akamy nokam pyka jaūm ngrire wā kaba.

⁴³ Ne ajte jadjwỳ, ē, djām pidjō mex, pidjō djānhjakam pidjō punu apōx got? Nār kon, djām pidjō punukam pidjō djānh apōx got? Kati, apỳnh pidjō bāri djāri ne kam ô apōx. ⁴⁴ Ô ne parbē rōrōk ne ikwān kam o bārio amirīt nhym me kōt kum apōx. Pidjō punukam ô punu apōx, nhym ate pidjō mexkam ô mex apōx. Ga rojkākrekam tyrti apōx kētja pumū. Ga ajte prēxkamdjwỳ katēbāri apōx kētja pumū. ⁴⁵ Bir be, nām ā mebēngōkredjwỳ* ane. Nām me ōkre kadjwỳnhbē kabēn mex man arỳm kabēn mexo memā amijo amirīt. Nhym me ajte ōkre kadjwỳnhbē kabēn punu man arỳm kabēn punuo memā amijo amirīt. Nām me ōkre kadjwỳnhbē mỳjja kumex ma nhym kam amrē bōm ajkwa krekremē ōto'yr apōx nhym me kam arēnhō ba. Arēnhō ban kam arỳm memā amijo amirīt. Mex nār axwe ja o memā amijo amirīt. Kute mỳjja ô kute bārio amirīt ja pyrāk.

Me'ō ar kute kikre'ā amijakremā memā arēnh.

Mat 7.24

⁴⁶ Ē, ba ajte ar amā ja jarē. Mỳkam ne gar imā “Bēnjadjwỳr, Bēnjadjwỳr” anhỳro aban ajte ikabēnkōt ar amijo aba kēt ne. ⁴⁷⁻⁴⁸ Ē, ba ar amā arēn kikre'ā me ajakre. Me'ō iwỳr akēx ne kute ikabēn markumrēx ne ikabēnkōt kute ar amijo baja ne kute mrāmri ne me kute kikremā kre jabjē:n kam kam par pymjỳr ne kam iby kēnmē pyka rēnh ne kute kum o'uk ne 'ā kute kikre nhym te ngō tām ne kute kangōnh nhym mrāmri ku'ē tỳxja pyrāk. Kum kre jabjēkam ne mrāmri ām tỳx ne. Nām ā me kute amim ikabēn mar tỳx ā ane.

⁴⁹ Nhym bep me'ō kute ikabēn mar kajgo, kute ikabēnkōt amijo ba kētja ne kute mrāmri ne me kute tu pyka krākà'ā par pymjỳr. Kre krānne kam kute par pymjỳr ne kute 'ā kikre pyrāk. Nhym 'ā ngō tām ne kute kājbe me'ā rēnh nhym rōrōkja pyrāk. Djā nām kājbe kukē nhym ban rōrōk got? Kati, nām tu ator nhym ban gru: ane. Dja me'ō kute ikabēn mar kēt'ō ā ane, ane. Nām ā Jeju arkum ujarēnhō āmo anen memā ujarēnh pa.

7

Krākamngōnh nhō bēnjadjwỳr kute tu amim Jeju kamnhīxkumrēx.
Mat 8.5

* 6:45 Jeju nhō pykakam me kunī bēngōkre kute mrāmri ne apỳnh me ō pyka djāri kunīkōt me kunī bēngōkre pyrāk.

¹ Ne kam ate krībê Kapana'ÿr tē. Mā 'ÿr tēn bōx. ²⁻³ Bōx nhyṃ krākamngōnh nhō bēnjadjwÿr arÿm kuma, kubê ne krākamngōnhre krāptībê 100 nhō bēnjadjwÿr arÿm kuma, bōxkōt kuma. Kubajtem. Arÿm kuman kam 'ÿr mebēngētte kwÿ jano. 'ÿr mebēngēttebê idjaer kwÿ jano. Ō àpēnh ne kanê tÿx ne nō. Arÿm tyk'ÿr. Arÿm arkatin nō. Kum ō àpēnh jabêkumrēx ja ne kubê kanēn nō nhyṃ kam kadjy Jeju'ÿr ar ano. Ar kute kum arēnh nhyṃ 'ÿr tēm ne kute kum ō àpēnh mexmā ne 'ÿr ar ano.

⁴⁻⁵ Nhyṃ ar mōn Jeju'ÿr bōx ne kam kum o no katon kum,

—E kum bep tāmja ne mexkumrēx. Mrāmri dja ga 'ÿr tēn kum ō àpēnh pytà. Nām kum me bakīnhkumrēx ne arÿm me bamā me babakprōnh djā nhipēx ne. Dja ga on 'ÿr tē, anhÿro ku'ê.

⁶⁻⁷ Nhyṃ kam 'ÿr tē. Bit 'ÿr tēn 'ÿr kire tēpo tē nhyṃ krākamngōnh nhō bēnjadjwÿrja ajte kutā ōbikwa kwÿ jano. Nhyṃ ar kutā tēn kajpan kum,

—Bēnjadjwÿr, on dja ga akēx ne. Krākamngōnh nhō bēnjadjwÿr ne ar imā, “Ar tēn kum arē gē on amū akēx”, ane. Bar kam akutā tē. Nām amā, “Ibēnjadjwÿr kaak, ibēnjadjwÿr ngrirekam ne ga inhūrkwāmā adjār ba ipijām karō amā ane. Ingrire, ikātāmkam ne ba ba akutā itēm kēt ne, amikam ipijāmkam. Dja ga tu akabēnōbit inhō àpēnh mex nhyṃ arÿm mexkumrēx ne. ⁸ Inhō bēnjadjwÿr ne imā kabēn, kute raxo ijakrenhja ne imā kabēn ba kabēn man kōt amijo iba. Ne kam ajte ba ibē me krākamngōnhre nhō bēnjadjwÿrkam ba memā ikabēn nhyṃ me ikabēnkōt amijo ba. Ba me'ōmā kum, “ÿr tē”, ane nhyṃ arÿm 'ÿr tē. Ba kam ajte me'ōmādjwÿ, ‘Amrē tē’, ane nhyṃ arÿm amrē tē. Ba inhō àpēnhmā, ‘On mÿjja kupē’, ane nhyṃ arÿm mÿjja kupē. Kam ne ba amā, ‘Abēnjadjwÿr djwÿnhkam dja ga akabēnōbit o mex ne’, ane.” Nām ā krākamngōnh nhō bēnjadjwÿr amā ane, ane.

⁹ Nhyṃ Jeju ar kabēn man kam arkam no tyn djan ōkre kadjwÿnhbē amim,

—E kum be nām tu amim ikamnhīxkumrēx ne, ane. Ne kam me itepato kōt mōrja'ÿr akēx ne memā kum,

—Ē, ba me amā arē. Nhÿnh ne me babê idjaer 'ō ā kute tu amim imaro anhÿr? Kati, kētkumrēx. Nhyṃ be nām tāwā, tāwā kubajtem ne gēt tu amim ikamnhīxkumrēx ne, ane. ¹⁰ Nhyṃ kam krākamngōnh nhō bēnjadjwÿr nhōbikwaja akubyn kikremā tē. Kikremā tēn bōx ne kanēn nōrja pumū. Nhyṃ mexkumrēx ne, arÿm à kēt ne nhÿ. Tām ne ja.

Kute me'ō tyk akubyn o tīn.

¹¹ Nhyṃ kam akati ngrēre nhyṃ Jeju krī 'ōmā tē. Krī nhidjibê Naīmā tē. Nhyṃ kōt ba djwÿnhmē me kātām krāptī kōt mō. ¹² Nhyṃ kam Jeju meo mō. Meo mōn ī krī tēpo mō. Nām bit krīo rām ne jao mō nhyṃ Ar kubê kra tykjao mōn o kajpa. Kikre bu'ā kēno kō kayr jajkwa krekremā o aben kajpa. Amrēbê me'ōbē mjēn tyk nhyṃ kam kraja adjwÿnhdjwÿ kōt kubē ty. Kute amikamā kra pydjīn irja ne kubē ty. Nhyṃ me kam kēnkre'ÿr o mōn o kajpa. Me krāptī ne me kēnkre'ÿr bit o mō, bit kute mekbê idjaer kukrādjakōt kēnkrekam adjārmā. ¹³ Nhyṃ Jeju me'ō nija pumūn kam kum kaprī: ne kum,

—Kwārīk wānh ga amÿr kēt, ane.

¹⁴ Ne kam 'ÿr tē. 'ÿr tēn kam 'ā nōr djābit kupē. Nhyṃ ar kute o mōrja, tyko mōrja, o mōr tÿx katikōt kum o dja. Nhyṃ kum kabēn ne kum,

—Akmere, ba amā arē. Ē, on kāmā nhÿ, ane. ¹⁵ Nhyṃ ekruṃ ne kāmā nhÿn kam kabēno nhÿ. Nhyṃ Jeju nāmā kungā. ¹⁶ Nhyṃ me kunī madjā kreti ne kum uman kam Metīndjwÿnhmā raxmē mex jarēnh kumex ne abenmā kum,

—Ota Metīndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh rax 'ō me bakam kato, ane.

Ne ajte,

—Metīndjwÿnh ne arÿm ō me baja 'ÿr bōx, ane. ¹⁷ Nhyṃ me kam abenmā Jeju jarēnh kumex ne amū abenmā arēnh prōt ne. Nhyṃ pykabē Djudējakam me ja kuma. Nhyṃ amū bu'ā pyka ja kunīkōt me abenmā arēn kuma.

Djuão'ã ujarēnh.

Mat 11.2

¹⁸⁻¹⁹ NhyM Djuão kôt ba djwýnhdjwý arým kuman Djuãomã arē. NhyM adjwýnhdjwý kuma. Mekbê ijê djâkam nôr rã'âkam ne ar kum mýjja ja kunĩ jarē nhyM kuma. Kuman kam amiwýr ar ku'uw, amiwýr kôt ba djwýnh 'uw, ar amãnhkrut ne ar ku'uw ne arkum, —Ë, ar Jeju'ýr tēn kum, “Djãm ga ne Metĩndjwýnh amrēbê me imã ajarē ga arým bôx. Nâr kon, dja ba me atemã 'ôdjwý jabej ajkam ama”? ane. Djuão ne ã arkum anen kam ar ano. Bēnjadjwýr djwýnh'ýr ar ano. Ar kute omũnh ne tēm ne kute Djuãomã arēnhmã ne 'ýr ar ano.

NhyM ar 'ýr tēn bôx. ²⁰ Bôx ne kum,

—Djuão kute ngônhmã me angjēnh djwýnh ne awýr ar ijano ne ar imã, “Ar tēn kum, ‘Djãm ga ne Metĩndjwýnh amrēbê me imã ajarē ga arým bôx? Nâr kon, dja ba me atemã 'ôdjwý jabej ajkam ama”? ane.” Nãm ã arkum ane.

²¹ NhyM kam Jeju arek me utâro dja. Me apýnh kanê djàrimē, apýnh me tokry djàrimē, me karõ punu kute meo bamē, me no rãmē, me ja ne meo mexo dja. Me krãptĩ ne meo mexo dja. Djuão kôt ba djwýnh kute omũnh ne akubyn 'ýr tēm ne kute kôt kum arēnh nhyM kute marmã ne arek me utâro dja. ²² Ne kam arkum,

—Ar'ýr tēn Djuãomã arē. Ba ne ba arým me'ýr bôx ne me utâro dja nhyM me no rã arým rīt, me te jakry arým mrã, me ĩ kajêkam tē arým kà mex, me amakkre kêt arým amakkre mex ne ajkam ama, nhyM me tykjadjwý arým akubyn tĩn ne, nhyM me me õ mýjja kêt jamãdjwý kabēn mex, kabēn ny kãj bē arē. Bir be, ar aje ije meo mexkôt ipumũnhja dja gar tēn kôt Djuãomã arē, ane.

Ne ajte kum,

²³ —Me'õ kute tu amim imar ne kute ôkre kadjwýnhbê ijã amim, “Djãm tãm, nâr kon atemã”, anhýr kêt, tãm dja kĩnhkumrēx, ane. Nãm ã Jeju Djuão kôt ba djwýnhjamã ane. NhyM ar kuman kam mã 'ýr akubyn tē.

²⁴ Ar tēm tekrekam memã Djuão jarēho dja. Me krãptĩjamã arēho djan memã kum, —Nã gãm me aje Djuão pumũnhmã mō, kapôt kukritkam mō. Mã ne kute? Me bōreja pumũ. Bōre ne kôk o wabēn ari ar adjuw. Mũm wabēn adjuw. NhyM pãnh wabēn mũm adjuw. Ne ari ar adjuw. Djãm ã Djuão kute anhýr? Djã nãm ã memã kabēn jarēho ane? Djã nãm me jamã kabēn 'õ jarē ne kam ajte me umaje amũ me jamã atemã kabēn 'õ jarē? Kati, nãm tu katàt memã kabēn jarēnhkumrēx ne, tu kum me uma kêt ne kabēn pydji memã arēho tē, kabēn tãm jarēho tē. ²⁵ Djã nã gãm me aje Djuão pumũnhmã 'ýr aba nhyM kubêkà mex jangij ne o ba? Kê, me kute kubêkà mexbit jangjēnh ne kute 'ã amibēno baja ne me bēnjadjwýr rax nhõ kikretikambit ar ba, ikra kêt, àpēnh kêt mex ne ar ba.

²⁶ Bir be, nhyM mýj ne ga me aje omũnhmã mō? Djãm Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh 'õ ne ga me aje omũnhmã mō? Nà, tãm. Tãm. Ba me amã arē. Djuão ne Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kunĩ kuràm raxi. ²⁷ 'Ã ne amrēbê Metĩndjwýnh pi'ók no'ôkkam me amã, “Ota ba akukãm ajã ujarēnh djwýnh 'õ jano, kute akukãm me akre nhyM me kute mar ne akutêp kute axwemã irern katàt amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bēnjadjwýr rũnh kutêp katàt pry jadjwýrja pyrãk”, ane.

²⁸ Ba me amã arē. Djuão ne me kunĩ kuràm raxi. Nhýnh ne me'õ nã tikkre kurũm kator'õ raxo kute Djuão jakrenh? Kati, bep Metĩndjwýnh me kadjy bēnjadjwýr ne kute ar me utâr ne meo baja, me ja'õ ne te kâtãm mex ne kute raxo Djuão jakrenh mexi.

²⁹ Nà, Djuão ne rax nhyM me kunĩ Djuão kabēn ma. NhyM me axweja, me kute bēnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnhdjwý me kudjwa kabēn ma. Nãm me Djuão kabēn man ôkre kadjwýnhbê amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh katàt meo ba”, ane. NhyM Djuão arým ngônhmã me angij.

³⁰ NhyM bep mekbê pardjêumē me kute Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmē, me ja ne me Metĩndjwýnhbê amikati. Metĩndjwýnh kute amim me'ã karõ ne me mar kêt ne ar kubê

amikatio ba. NhyM Djuão kute ngônhmã me angjênhmã nhyM me ate ar kubê amikatio ba.

³¹ Ije tô mỳj'ã got ba me akamingrãny jakre? Mỳj ne ga me aje uràk? ³² Nã gãM me aje me prĩre mỳjja kam kĩnh kêt pyràk. Ga me me prĩre kikre kabem krĩn kute abeno bixaêr baja pumũ. Ar ja ne ar ar jamã kabên ne arkum, “Gwaj bakĩnh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngôtàx à'ak”, ane.

NhyM ar kum, “Waj, ar ibixaêr prãm kêtê. Ar itor prãm kêtê. Ar imã wã kĩnh kêtê.”

NhyM ajte arkum, “Gwaj bamỳr kati mãn o nhỹ.”

NhyM ar, “Kê, wajre. Ar imã kĩnh kêtê. Ar imỳr prãm kêtê.” ³³ Djuão kute ngônhmã me angjênh djwỳnh ne me awỳr bôx. Nãm amijajbu:n kute uba kangôo kôm kêt ne ar ba, ga me amã kĩnh kêt ne kam we, “Nãm ajbã. Me karô punun ar o ba nhyM ajbã”, ane.

Be, nã gãM me aje me prĩre pyràk ne amã ja kĩnh kêt ne ajte amã jadjwỳ kĩnh kêt ne. ³⁴ NhyM bep ba ne ba mrãmri gêt amijo inhĩ ne me awỳr bôx ne me akam idjàkur iban kôt ikôm iba ga me kam amã ikĩnh kêt ne we ijã, “Kê, tãwã ne kum prãmti, kum uba kangô djànhti.” Ne we ajte ijã, “Me kute bẽnjadwỳr bajtemmã pi'ôk kaprĩo atom djwỳnhmê me axweobit ne ôbikwa”, anhỹr ar o aba.

³⁵ Djãm Metĩndjwỳnh jamak punu got? Axwe amak mex ne prĩne kute amikukãm mỳjja kunĩ mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwỳ ijano. Ije amijajbur kêtãm ijano. NhyM kôt me amak mex, me amikukãm umar, ar ipumũn kam ôkre kadjwỳnhbê amim, “Mrãmri ne Metĩndjwỳnh mexkumrêx ne amê ar ano”, ane. Nãm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Me'ô ni jaxwe kute me kudjỳ djào Jeju par kudjỳ.

³⁶ NhyM kam mekbê pardjêu'ô nhidjibê Ximão ne Jejumã kum,

—Amrê tẽn ikutã anhô kwỳ krê, ane.

NhyM kam kutã ô kwỳ krênãm tẽn bôx ne nhỹ. NhyM me abenãm arê. ³⁷ NhyM me'ô nire arỳm kuma. Me'ô nija ne axwe ne krĩ tãmkam arĩk ar ban kam Jeju tẽn ne mekbê pardjêu'ô nhũrkwãkam ô kwỳ krêno ỳrkôt arỳm kuma. Arỳm kuman kam 'ỳr tẽn. Nãm ngôn h mexte, kên jakareo ngôn h kam me kudjỳ djào ipun kubyn 'ỳr o tẽn o bôx. ³⁸ O bôx ne burũm ibôn mỳro nhỹ. Parbê mỳro nhỹ nhyM no kangô prĩne Jeju par kumrã. Par kumrã nhyM kam ta amikĩo par ngrã. Kum Jeju kĩnhkam 'ỳr tẽn bôx ne omũn kam amikam pijàm ne kam muw ne prĩne no kangôo par kumrãn kam amikĩo par ngrã. Ne kam par kaô. Kum abêkam par kaôn kam me kudjỳ djào par kudjỳ. ³⁹ NhyM mekbê pardjêu'ô kutã Jeju ô kwỳ krêno ỳrja arỳm omũ. Arỳm omũn kam ôkre kadjwỳnhbê amim,

—Be, Jeju kute mar kêt. Bep Metĩndjwỳnh kabên jarên h djwỳnhkumrêx ne ren arỳm kuma. Mỳj me'ô niwã ma, arĩk ar baja ren arỳm kôt kuma, me'ô axwe kute kupên h kôt ren arỳm kuma. Ren kuman ren aminêje ano. Bep kati kute mar kêt. Kute Metĩndjwỳnh kabên jarên h mar kêt, kâtãm.

Nãm ã ôkre kadjwỳnhbê amim ane. ⁴⁰ Nãm ã ane nhyM Jeju arỳm kuman kam kum,

—Ximão ba amã ikabên jarê, ane.

NhyM,

—Ã, bẽnjadwỳr, aj rã'ã, ane.

⁴¹ NhyM kum,

—Ê, me'ô ne ar amãnhkrutjamã pi'ôk kaprĩre ngã. Nãm jamã pi'ôk kaprĩ ngrĩreo 50 ne kungã. Ne ajte jamãdjwỳ pi'ôk kaprĩ raxo 500 ne kungã. ⁴² NhyM ar ja amê te akubyn kute kum o pãnhmã. Te o ane nhyM kam kute arkum pi'ôk kaprĩ nhôr djwỳnhja arkum, “Kwãrĩk wãnh imã o pãnh kêt. Dja ba tu o akno”, ane.

Bir be, nhyM gêdja kum abê rax ne? ane. ⁴³ NhyM kam Ximão Jejumã kum,

—Kon, birãm tãwã, kute kum rax ne ôr ne kute pãnh tu o biknorwã gêdja kum kĩnh rax ne, ane.

NhyM kum,

—Nà, kôt ne ga aje arēnhwā, ane. Nija ne axwe rax. Ba arým axwe kunĩo aknon kum pānh jarēnh kêt ne. Kam ne kum ikĩnh rax ne, ane. ⁴⁴ Ne kam nija'yr akēx ne Ximāomā kum,

—Ĕ, djā nā gām nija pumũ? Be, nā bām anhūrkwāmā wadjà ga aje imā ngô nhõr kêt, ije amipar ku'õnh kadjy aje imā õr kêt. Nhym bep tāmja ne no kangõo ipar kumrān kam amikĩo ipar ngrà. ⁴⁵ Ga ne ga amā ikĩnh kêt kam aje inhine kaõr kêt nhym bep tāmja ne ibõx totokbê arek ipar kaõro nhỹ. ⁴⁶ Ga ne ga aje ikrā ngrānh kêt nhym bep tāmja ne me kudjy djào ipar kungrà. Tāmja ne kum ijabêkumrēx ne prĩne ijo djuw mex ne. ⁴⁷ Kam ne ba amā, “Tāmja ne axwe krāptĩ ba arým tu kunĩo ibiknorkumrēx ne. Ga kum ijabê raxja pumũ. Nhym bep ije me'õ jaxwe ngrĩreo ibiknor ne amipānh kum ikĩnh ngrĩre”, ane.

⁴⁸ Ne kam nijamā kum,

—Arým ne ba ajaxwe djari arým kunĩo akno, ane.

⁴⁹ Nhym kam me Jejumē ro'ã õ kwỳ krēno kumexja abenmā kum,

—Djjjàk tō mỳj me'õ ne gêt me axweo biknoro ba? ane.

⁵⁰ Nhym bep Jeju ne nijamā kum,

—Ga ne ga mrāmri aje tu amim ikamnhĩxkumrēx nhym kam Metĩndjwỳnh arým apytà, on adjumar mex ne tē, ane. Tām ne ja.

8

Ar nire kute Jejuo djuw mexo ba.

¹ Nhym kam tũmbē Jeju ajte pyka kunĩkôt ipõko mō. Krĩ rũnhmē krĩ kryre kunĩkôt memā Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã ujarēnhõ ipõko mō. Ne kàj bê memā kabēn ny, kabēn mex'ã ujarēnh mō. Mỳj kabēn mex'ã? Bir, Metĩndjwỳnh kute me utār ne me kadjy bēnjadjwỳr ne kute ar meo bamā tām. Tām ne memā arēnhõ ipõko mō. Nhym kôt ba djwỳnhbē 12 kôt mō.

² Nhym me niredjwỳ kôt mō. Mỳj me nire nā? Bir, me karõ punumē apỳnh me kanē djari kute kubē me utārjadjwỳ ne me kôt mō.

Marij me kute kum Madarena anhỹrja, kurũm ne Jeju kute me karõ punuo 7 ne apõx ne anorja.

³ 'Õbē ne Djõwanā, Kudja prõ. Kudja ne kubē bēnjadjwỳr raxbē Erodji nhõ nēkrēx pumũnh djwỳnh.

'Õbē ne Xudjana. Nhym ajte me kwỳ rax ne me kôt mō. Be, me nire tām ne me kôt mōn õ pi'õk kaprĩreo aro djuw mexo mō, o arkum mỳjja jamỳnhõ mō.

Kute bàygogore 'y'ã Metĩndjwỳnh kabēn jakre.

Mat 13.1; Mak 4.1

⁴ Nhym me apỳnh pyka kunĩkôt Jeju'yr mōn bõx ne 'ã kumex. Me krāptĩ ne me 'ã akuprõ nhym kam Jeju Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã memā mỳjja jakre. ⁵ Nām mekmā kum,

—Ĕ, õ pur djwỳnh ne kute õ purkam bàygogore kremā 'yr o tē. 'Yr o tēn o bõx ne kam ar 'yo ukabēr mrā, ane. Nām mekbē idjaer kute mỳjja kre kadjy tu mỳjja 'yo akabē, bàymē bàygogore 'ymē, ja ne me kute purkam kremā o mrān kam purkam o ukabēr mrā. Kute mrāmri ne me kute katēbàri 'yo ukabēr mrānhja pyrāk.

—Be, me'õ ne ar bàygogore 'yo ukabēr mrā. Nhym 'y kwỳ prykam rôrõk ne. Nhym me paro pykamā angij nhym te ingrõtmā nhym me prĩne paro pykamā angij. Nhym kwēnhdjwỳ mã prĩne kuku.

⁶ Nhym 'y kwỳ kēnpõ'ã rôrõk ne ingrõt totokbē tu ingrõt mjõ. Mrāmri ne kēn'ã pyka prorrekam 'y rôrõk ne 'êx ne ingrã mex ne te kēnmā arēo ingān arým ty.

⁷ Nhym 'y kwỳ mrỳnhĩkam rôrõk ne kam mrỳnhĩmē ro'ã ingrõt ne. Nhym kam prĩne o akno.

⁸ Nhym bep 'y kwỳ ne pyka mexkam rôrõk ne kam ingrõt ne abatānh ne ijj rũnh ne 'y krāptĩkumrēx. Ijy kam 'yja amũ o amijakren kam 'y pỳnhkôt kubē 100 ne. Tām ne ja, ane. Nām ã Jeju memā anen kam ajte kàj bê memā kum,

—Godja ga me ajõ ajamakkre mex jabej, on ama, ane.

⁹ Nhyam kam kôt ba djwýnh abej kukij ne kum,
—Mýj'ã ne ga bàygogore kre jakre? ane.

¹⁰ Nhyam arkum,

—Bep ar amābit dja ba mýjja bipdjuro amirīt ne. Metīndjwýnh kute ar apytār ne ar akadjy bēnjadjwýr ne kute ar ar ajo baja, ar amābit dja ba kukràdjào amirīt ne. Nhyam bep me jamā dja ba kukràdjà'ã mýjja jakren memā arē,
“gê me te kute mýjja pumūnhmā ari ar abej rīt ne te kute mýjja marmā te ari ar amako akēx ne mar kētkumrēx ne.”

¹¹ Nà, ar amā dja ba kukràdjà jarē. Ije kukràdjà'ã mýjja jakreja jarē.

'Yja, me'õ kute 'yo ukabêrjabê ne Metīndjwýnh kabēn. ¹² 'Y prykam rôrôkja ne me kute Metīndjwýnh kabēn mar kajgoja'ã akre. Bit me kute amim Metīndjwýnh kabēn markumrēx ne 'ã ngrà tỳxmā nhyam ate Xatanaj jām meo amijakren mekbê Metīndjwýnh kabēno akno. Me kute tu amim markumrēx nhyam Metīndjwýnh kute kubê me utār karō ne jām meo amijakren mekbê Metīndjwýnh kabēno akno.

¹³ Kēnkam 'y rôrôkja ne me kute amim Metīndjwýnh kabēn mar 'iry kêt ne kangaja'ã akre. Nām me Metīndjwýnh kabēn man bit kum kīnhkumrēx o tēm kajgo. Kute mrāmri tu amim markumrēx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê kētkam tebê tykja pyrāk. Kute amim mar 'iry kêt nhyam ate apýnh me kaprī djāri kute ikô'yrmā 'yr bôx nhyam arým kanga.

¹⁴ Mrýnhikam 'y rôrôkja ne me kute Metīndjwýnh kabēn mar ne kam ate ajte kute jām mýjja marja'ã akre. Nām me arým amim Metīndjwýnh kabēn man kam 'ãno ãm kêt ne. Djā nām me Metīndjwýnhbit man ar o ba? Kati, nām me jām umar punu djā 'õmê nêkrēxmē mýjja me kute o amikīnhjamē mýjja jakôtbit amak bēn ne ne kam amū amim Metīndjwýnh kabēn maro àrwý kētkumrēx ne. Kute mrýnhī kute prīne bàygogo nhingrôto bikēnh nhyam kam iij kêt mexja pyrāk.

¹⁵ Nhyam bep pyka mexkam 'y rôrôk ja ne me kute tu amim markumrēx ja'ã akre. Nām me tu amim Metīndjwýnh kabēn markumrēx ne tu 'ã ngrà tỳx ne kam mūm ate ibej mýjja 'õ mar kêt ne tu mrāmri 'ãno djan mā kôt ajkamē. Kute 'y nhingrôt ne abatānh ne iij mexkumrēx ne kumex ja pyrāk. Tām ne ja.

Kute ngônhpôk'ã memā Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh jakre.

Mak 4.21

¹⁶ Ba ajte ar amā 'õdjwý jarē. Djām me kute ngônhpôkmā angjēnh ne kute ngônho 'ã pro got? Ne kute ikwā djā krakri umjýr got? Kati, ngônhpôk ne me kum angij ne tu kēnhkam umjuw nhyam memā kikre kre kurwýo ku'ê. Nhyam me mrān wangij nhyam prīne memā irā. Dja gar ã abê ngônhpôk mān pràbê ã memā Metīndjwýnh jarēho ane gê me kuma.

¹⁷ È, amū akati 'õkam dja mýjja bipdjur kunī amirīt ne. Nhyam mýjja pudjurdjwý amirīt nhyam me kunī kuma. ¹⁸ Kam gēdja gar mýjja kunī kute amirīt kētri prīne ikabēn ma. Gora ar amim aprīn ikabēn ma. Me kute tu amim imarkumrēxmā dja Ibām ijo amirīto tē gê me amim imar rax. Nhyam bep me ajkwaobit kute amim imarjabê dja Ibām ijo apdju. Dja prīne inēje me no'ã pron mekbê ijo apdju. Tām ne ja, ane. Nām ã Jeju arkum amijarēho ane.

Jeju kamymē nã te 'yr àrmā.

Mat 12.46; Mak 3.31

¹⁹ Nhyam kam Jeju nāmē kamy ar 'yr tē. Ar kute omūnhmā ne ar 'yr tē. Nhyam me 'ã kumex. Nhyam ar te 'yr bikamēnhmā te 'ã meo ane. Nhyam me 'ã ĩptī: ane. Prīne Ar kubê utà. ²⁰ Nhyam kam me'õ Jejumā kum,

—Ota anāmē akamy ar amrēbê awýr bôx ne akuri ku'ê, te kute apumūnhmā kikre kabem ku'ê, ane.

²¹ Nhyam kam kum,

—Me kute Metīndjwýnh kabēn mar ne kute kabēnkôt amijo baja, o ne ba inã, o ne ba ikamy, o ne ba inhōbikwakumrēx, ane.

Kute kôkmã bën tỳx.

Mat 8.23; Mak 4.35

²² Ne kam amũ akati jakam kôt ba djwỳnhmẽ ro'ã kàkam wadjàn nhỹ. Nhyam kam arkum,

—Gwaj gop imôti nhikjêmã rê, ane.

Nhyam kam ar kum,

—Gêtô, ane.

Nhyam kam ar mỗ. ²³ Kôknhokàkam ne ar mỗ. Mỗ: nhyam kam Jeju ôto nỗ. Nhyam kam arỳm kôk wabê. Àbêr tỳx nhyam arỳm kam ngô aben mok ne. Nhyam kam ngô kute aben mokkam arỳm kàkam ngô ipu ne. Ne arỳm àr 'ỳr. ²⁴ Nhyam Jeju arek ôto nỗ. Arek ôto nỗ nhyam kam kôt ba djwỳnh 'ỳr prôt ne tok ne kum,

—Meo ba djwỳnh, meo ba djwỳnh, gop ano tỳx, ota gwaj arỳm badjâr 'ỳr, ane.

Nhyam kam ekruy ne kàjmã dja. Ne kam kôkmã bën tỳx ne ngô kute aben moktijamã bën tỳx nhyam arỳm ngô anhikrê nhyam arỳm kôk djâbêr anhikrê. Nhyam arỳm ngô anhikrên nỗ. ²⁵ Nhyam kam Jeju arkum,

—Mỳkam ne gar imar kêt ne tu amim ikamnhĩxkumrêx kêt ne? ane.

Nhyam kam ar madjàkam e tuk anen kam ari aben pumũnho kumex ne kam abenmã kum,

—Ije tô mỳj me'ô got ja? Nãm tu gêt kôkmã kabên ne ngômã kabên nhyam tu kabênkôt anhikrê, ane. Arỳm ne Jeju kôkmẽ ngômã kabên nhyam anhikrên nỗ.

Me karõ punu krãptĩ kute me'ôo ba.

Mat 8.28; Mak 5.1

²⁶ Nhyam kam ar mỗ. Mỗ:n arỳm ikjêmã rê. Mekbê Djeradja nhõ pyka'ỳr rê. Aben kônkh ne pykabê Garrêjamẽ mekbê Djeradja nhõ pyka. Aben kônkh ne aktã akàx nhikjê'ã krĩ. Nhyam kam arỳm ar ikjê'ã mekbê Djeradja nhõ pyka'ỳr rê. ²⁷ Nhyam kam Jeju wabi. Krĩbê Djeradjakam me kra 'ô ne me karõ punu ar o ba nhyam kam Jeju bôx nhyam omũn kam 'ỳr prôt ne. Amrêbê me karõ punu kute ar o ba tũmkam ne ar kubêkà jangjênh kêt ne ba. Kênkrekambit ba. Kikremã bôx kêt. Kênkrekambit ne ar ba, me kute kênkrekam me angjênh jakambit ne ar ba. ²⁸⁻²⁹ Me karõ punu kute ar o baja ne me te kute uwpren kubê ijêmã te o ane. Nhyam me karõ punu kute ar o bakam mrãmri 'itỳxkumrêx ne. Nãm me te pa djuwpren te te djuwpre nhyam tu amijã kàxiràx kukê. Nhyam me karõ punu mã arwã'ỳr kujaêko ba, mã 'ỳr kangõ. Nãm ã me karõ punu ar o anhỹro ba. Be, tãm ne Jeju pumũn kam 'ỳr prôt ne. 'Ỳr prôt ne parbê tu mỳrbê tỳm ne amra. Nhyam Jeju arỳm me karõjamã kum,

—Me karõ punu on akato, ane.

Nhyam kam arỳm amra ne. Ne kam kàj bê kum kabên ne kum,

—Jeju, Metĩndjwỳnh pymao kubê kumkati kra, mỳj ne ga aje ijomã? Kwãrĩk wãnh ijo abikênh kêt, ane.

³⁰ Nhyam kam Jeju kukij ne kum,

—Mã ne anhidji kute? ane.

Nhyam kum,

—Ibê ne Krãptĩtĩre, ane. Me karõ krãptĩ: kute ar o ba'ã ne,

—Ibê ne Krãptĩtĩre, ane. ³¹ Kwãrĩk wãnh ga mũm me ijanor kêt, ane. Ne kàj bê kum kabên ne, aminêje kum kabên ne, ne kum,

—Kwãrĩk wãnh ga kre ry typydjija'ỳr me ijanor kêt. Kwãrĩk wãnh kam me ijo abikênh kêt ba me itokry kêt, anhỹro nhỹ.

³²⁻³³ Nhyam kum ajmã angrô jamyre krãnhrekam kumex. Kute pi'ô pyræk ne àkuro kumex. Nhyam kam me karõ punu Jejumã kum,

—Dja ga angrô jamyre'ỳr me ijano. Dja ga angrô jamyre'ỳr me ijano ba me kum wangjê, ane.

Nhyam kam memã,

—Rã'ã, ane. Nhyam kam me karõ punu arỳm kum iren mã kurũm katon angrô jamy'ỳr mỗn kum wangij. Nhyam angrô jamyre umaje bõm tỳm ne pyka krã'yrkam mỗn ngô to

do: ane, akàx prêk'ã ne mōn nox nhym kam ngô kunĩ nhimex ne. ³⁴ Nhym kam me kute ò krito djuw mex djwýnhja omũnho dja. Omũnho djan prôt ne kam bōx ne memã arê. Me ò krĩkam me jamã arên bu'ã krĩkam me jamãdjwý arê.

³⁵ Nhym kam me Jeju'ýr prôt ne. Kute omũnhmã 'ýr prôt ne. Nhym kam me karō punu kute ar me'ōo baja arým mexkumrêx ne Jeju parbê nhỹ. Kubêkã jangij ne nhỹ. Arým umar mexkumrêx ne nhỹ. Nhym me omũn kam tĩn prãm ne. ³⁶ Nhym kam me kute Jeju pumũnh djwýnhja mekôt prôt ne ajte katon kam memã arênho dja, Jeju kute me'òkam me karō punu janorja memã arênho dja. ³⁷ Kam pykabê Djeradjakam me jamê bu'ã krĩ krykam me ja ne me Jejumã kabên ne kum,

—On me ikurũm tẽ, on mã me ikurũm tẽ, ane.

Me kum uma tỳxkam ne me ã aminêje anoro ane. Nhym kam Jeju kãmã wadjã. ³⁸ Nhym kam Jeju kute me karō punubê me'ò pytãrja te kôt krã ne kum,

—Ba akôt tẽ. Ba akôt tẽ, ane.

Nãm te ane nhym aminêje nẽn kum,

³⁹ —Kati, arek dja. Mã akubyn tẽn anhũrkwãkam memã amijarê, Metĩndjwýnh kum akaprĩn kute apytãrkôt memã amijarê, ane.

Nhym kam ã anen kam mã akubyn tẽn kam arým kikre kunĩkôt kikrepdjitã memã ar amijarênho ba, Jeju kum kaprĩn kute utãrkôt ar memã amijarênho ba.

Kute me'ò kurerer akubyn o tĩn.

Mat 9.18; Mak 5.21

⁴⁰ Nhym kam Jeju kãmã wadjã ajte akubyn ikjêmã mōn rê. Nhym me kam amako krĩ nhym arým bōx nhym me kam kĩnhkumrêx ne. ⁴¹⁻⁴² Nhym kam me'òbê Djajru Jeju'ýr tẽn bōx. Djajrubê bẽnjadjwýr'ò, me bikprõnh djãkam bẽnjadjwýr'ò. Ne kam Jeju'ýr tẽn bōx ne kabem tu mýrbê tỹm ne kam kum,

—Dja ga inhũrkwãmã tẽ, ane. Ne kam kum krao no katoro dja. Kra pydji, kra prĩti ne kanên nõ. Arým tyk 'ý:r ne nõ nhym kam kum o no kato. Nhym kam Jeju kôt tẽ. Me krãptĩ Jeju'ã aô ne kunoro mō.

⁴³⁻⁴⁴ Nhym kam tẽmkôt me'ò nija kôt bōx ne 'ã kubêkã nhidja kupê. Nãm ar kamrô apôx ba. Amrêbê ne ar kamrô apôx ba. Arým 'ã amexbê 12. Nãm prĩne amijã amibê pi'òk kaprĩ kunĩ krên kajgon mex kêt rã'ã ne. Nãm te me kane djwýnh o ane. Nhym bep Jeju tẽmkôt ne 'ã kubêkã nhidjabit kupên, tãmkam arým kamrô ngrã, arým mex ne.

⁴⁵ Nhym kam Jeju memã kum,

—Mýj me'ò ne ikupê? ane.

Nhym me kunĩ aminêje kum,

—Kati, kon, me'ò, me'ò, anhỹro kumex.

Nhym kam Pedru kum,

—Bẽnjadjwýr, djãm me krãre: got ga “Mýj me'ò ne ijã kubêkã kupê”, ane. Me kute gwaj bamã ipòk mex ne kute gwaj bakunoro mōrjakam ga, ane.

⁴⁶ Nhym kum,

—Nà, arým ne me'òwã ikupê. Ipymao ne ba arým me'òwã mex ne arým kuma, ane.

⁴⁷ Nhym nija te kute kubê amipdjurmãn kam ta amim,

—Kati, arým ne kuma, anen kam 'ýr tẽ. 'Ýr tertet tẽ. Umaje tertet tẽn tu mýrbê tỹm ne kum amijarê. Me ipòkri tu kum amijarênho nõ. Kute 'ã kubêkã kupên ne tãm kam mexkôt kum amijarênho nõ. ⁴⁸ Nhym kum,

—Àpnhĩre nã gãm tu amim ikamnhĩxkumrêx ne. Aje amim ikamnhĩxkumrêx kôt ne ba arým apytã. On adjumar mex ne mã akubyn tẽ, ane. ⁴⁹ Kum kabêno ãm rã'ã nhym bẽnjadjwýr nhũrkwã kurũm me'òja tẽn kajpan kum,

—Onĩj arým akra ty. Kwãrĩk wãnh ga memã ujarênh djwýnhmã akrao ano kator kêt, ane.

⁵⁰ Nhym Jeju arým kuman kum,

—Kwãrĩk wãnh ga akaprĩ kêt ne akrakam adjumar punu kêt. Dja ga tu akra'ã ikamnhĩxkumrêx nhym arým akubyn mex ne, ane.

⁵¹⁻⁵³ Nãm ã anen kam mã 'ỳr tẽ. Tẽn kam ũrkwãmã bõx. Nhyr me arek abej àmrao kumex. Nhyr kam mekmã kum,

—Kwãrĩk wãnh ga me amỳr kêt. Kati, tyk kêtê, nãm òto nõ, ane.

Nhyr me arỳm tyk mexkõt omũn kam Jeju'ã keketo kumex ne aprỳo kumex, ne we,

—Be nãm we, “Nãm òto nõ”, ane.

Nhyr kam aminêje me ja nê, mekõt mõiřjamẽ me kute tyk jabej àmrao kumexjamẽ aminêje me nê. Nhyr bep Pedrumẽ Djuãomẽ Xijagumẽ tyk ne nõiřja nãmẽ bãmmẽ ar ajbit ne ar kõt wadjã. ⁵⁴ Nhyr kam Jeju ikra 'amỳn kum,

—Àpnhĩre, kàjmã nhỹ, ane.

⁵⁵ Nhyr kam karõ akubyn kum wadjã nhyr akubyn tĩn ne ekrux ne kàjmã nhỹ. Nhyr kam Jeju nãmẽ bãm arkum,

—Ar kum mỳjja 'õ ngã gẽ kukrẽ, ane.

⁵⁶ Nhyr nãmẽ bãm ar abenkam no tyn dja. Nhyr kam arkum,

—Kwãrĩk wãnh gar memã arẽnh kêt. Dja gar tu mekbê udju, ane.

9

Kute Ar kubê 12 janor.

Mat 10.5; Mak 6.7

¹ Nhyr kam akati 'õkam Jeju amikõt ba djwỳnho akprõ. Kõt ba djwỳnhbê 12ja ne aro akprõ. Apỳnh me õ pyka djari kute 'ỳr ar anormã ne aro akprõn arkum,

—Ë, ikabẽnkõt dja gar me nêje me karõ punu jano. Ne apỳnh me kanê djari me utãro mõi. Ba dja ba ar amã ipyma jadjã gar kam ipymao apỳnh me kanê djari meo mexo mõi me karõ punu kute meo ba djari kubê me utãro mõi.

²⁻⁵ Ar apa, ã, ba ar amã arẽ. Kwãrĩk wãnh gar anhõ mỳjja'õ byr ne o amõi kêt, akajpar djã'õ byr ne o amõi kêt, ajẽnh tur ne o amõi kêt, anhõ kwỳ krẽn djã, anhõ pi'õk kaprĩ, anhõ kubekã'õ kwãrĩk wãnh gar o atẽm kêt. Dja gar tu anhỹkam mõi. Mõi kam apỳnh me õ pyka djari me 'ỳr ajmã. Dja gar me'õ nhũrkwãkam bõx ne nhỹ, kwãrĩk wãnh ajte amũ amã me'õ nhũrkwã 'õ kĩnh ne 'ỳr amõi kêt. Dja gar tu bõx ne kikrekam abõxwã tãmkam tu arek kam anhwã dja. Dja gar memã arẽnh pan kam arỳm ajte amũ pyka 'õ'ỳr tẽn ajte kire 'õkam tãm ne. Ne ajte amũ tẽn 'õkam tãm ne. Ne ajte 'õkam tãm ne.

Dja gar krĩ 'õkam bõx nhyr me kum ar akĩnh kêt ne kute ar akabẽn mar prãm kêt jabej, gar kam arỳm tu amõrkumrẽx ne. Tu amõrkumrẽx kadjy amiparkã'ã pykawã tatak ne. Aje me kute akabẽn mar prãm kêtjao amirĩt nhyr Metĩndjwỳnh kute omũnh ne amũ 'õkam kute memã pãnh jarẽnh kadjy dja gar amiparkã'ã pykawã tatak ne. Dja gar kãj bê memã kum, “Onĩ Metĩndjwỳnh kute ar me bapytãr ne me bakadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar me bajo bamã”, anhỹro mõi. Ne kam kõt meo mexo mõi, ane. Nãm ã Jeju kõt ba djwỳnhmã me'ã karõo anen kam mã me'ỳr ar ano.

⁶ Ar ano nhyr kam ar arỳm krĩ kunĩkõt ajmã ne kãj bê memã Jeju'ã ujarẽnh ny jarẽnh mõi kõt meo mexo mõi, apỳnh krĩ kunĩkõt ne ar ajmãn ba.

⁷⁻⁸ Nhyr kam bẽnjadjwỳr raxbê Erodji arỳm Jeju'ã ujarẽnh man kõt ba djwỳnh kute meo mexo mõiřja arỳm adjwỳnhdjwỳ ma, ne kam te kute marmã. Nãm me apỳnh kabẽno noo biknor mex ne. Nhyr te kute mỳjja marmã. Jeju'ã ne me ari kabẽn kwỳ jarẽ: ne abenmã kum,

—Bep Djuão kute ngõnhmã me angjẽnhja ne we ajte tĩn ne kato, ane.

Nhyr ajte me kwỳ we,

—Me bakukãmãrebê Erij ne ajte kato, ane.

Nhyr ajte we me kwỳ,

—Bep Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh djwỳnh amrẽbê tyk ne ajte we tĩn ne kato, ane.

Nhyr kam Erodji te kute apỳnh me kabẽn ja marmã. ⁹ Ne kam ta amim,

—Ije bep Djuão ne ba arỳm mut krãta. Nhyr mỳj me'õ got ja ba arỳm 'ã ujarẽnh ma, ane. Ne kam te kute Jeju pumũnh prãmẽ.

Kute tepmẽ djwỳo meo djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Dju r 6.1

¹⁰ Nhyam kam arỳm Jeju kute ar anor nhyam ar mōrja ajte akubyn 'ỳr mōn bōx ne kum amijarẽ. Nhyam kam krĩmã me umaje ar ajbit aro tẽ. Krĩ nhidjibẽ Bexadamã ne aro tẽ.

¹¹ Ar ajbit kute o mōrmã nhyam ate ajte me kàtãmja kôt krãptĩ:n bōx. Nãm me abenmã Jeju mōrkôt arẽn kam ajte kôt mō. Djã nãm Jeju me krãptĩ pumũn memã àkrẽ? Kati, nãm me krãptĩ pumũn kam tu memã kabẽn mex jarẽ. Nãm Metĩndjwỳnh me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute me utar ne ar meo bamã memã arẽ ne kam ajte kôt me kanẽ pytaro dja.

¹² Nhyam kam arỳm me'ã amykry tẽ. Nhyam kam kôt ba djwỳnhbẽ 12ja 'ỳr tẽ. Jeju'ỳr tẽn kum,

—Ije gop on me ano. Gop on me krãptĩja me ano gẽ me apỳnh krĩmã ajmàn bu'ã krĩ kryremãdjwỳ mōn wãnh kam ò kwỳ krẽn wãnh kam nõn ta amikadjy mỳjja by. Nhyam nhỳnh ne mỳjja 'õ ne me kute krẽnmã ne me jakam ar ba. Arwãkam ne gwaj ar baba, ane. ¹³ Nhyam kam Jeju kôt ba djwỳnhmã kum,

—Ar ga dja gar mekmã mỳjja ngã gẽ me kukrẽ, ane.

Nhyam ar kam kum,

—Ije kati, ar inhõ djwỳbẽ 5 ne tepdjwỳ amãnhkrut. Jabit. Be, djãm mỳjja rax? Nàr djãm ar imōr ne ije gwaj banhõ pi'òk kaprĩo me krãptĩja kadjy ije djwỳ byrmã? ane.

¹⁴ E kum bep me krãptĩkumrẽx. Me my'ã akrebẽ 5.000. Nhyam kam arkum,

—Ë, dja gar meo 50'ã kabẽn ne me krĩo tẽ.

¹⁵ Nhyam kam kôt ba djwỳnh meo 50'ã kabẽn ne me krĩo tẽn me krĩ pa. ¹⁶ Nhyam kam Jeju djwỳbẽ 5ja byn tep amẽ kubyn kãmã krãn kãjkwã pumũn Metĩndjwỳnhmã òdjàn jarẽ. Ne kam djwỳmẽ tep kokij ne kam kôt ba djwỳnhmã kungã. Nhyam kam amũ memã kungã, me krãptĩjamã kungã. ¹⁷ Nhyam me kam kukrẽ. Nhyam kam me kunĩ ò kwỳ krẽn kam ajnekumrẽx. Nhyam kam djwỳmẽ tepja'ã kàtãm. Nhyam kam kôt ba djwỳnh anhyjao atom ne. Djwỳmẽ tep janhyjao atom nhyam kam 'ã kabẽ 12. Djãm djwỳmẽ tep ngri got.

Pedru kute Jejubẽ Krituo amirĩt.

Mat 16.13; Mak 8.27

¹⁸ Nhyam kam 'òkam Jeju ate mekbẽ tẽn kam Metĩndjwỳnhmã amijarẽnho nhỹ. Nhyam kôt ba djwỳnhbit kuri krĩ. Nhyam kam Jeju kute amijã ujarẽn marãm abej ar kukij.

—Ë, ar imã ijã me ujarẽn jarẽ ba kuma, ane.

¹⁹ Nhyam ar kam kum,

—Ije kum be nãm we me ajo Djuão kute ngõnhmã me angjẽn djwỳnhja, nhyam me kwỳ ajo me bakukãmãrebẽ Erij, nhyam me kwỳ ajo Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽn djwỳnh tũm ajte akubyn tĩn ja'õ, ane.

²⁰ Nhyam kam arkum,

—Ne ar gadjwỳ mã ne gar imar on? Mỳj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhyam kam Pedru kum,

—Kati, abẽ ne Kritu. Abẽ me inhõ Bẽnjadjwỳrbẽ kumkati. Metĩndjwỳnh amrẽbẽ kute me bakukãmãremã ajarẽn ga aje me ipytar ne aje ar me ijo abamã amrẽbẽ kute me imã ajarẽn ba me ije ar akam amako iba, ne arỳm Metĩndjwỳnh ajano ga arỳm bōx, ane.

²¹ Nhyam kam arkum,

—Nà, kôtô. Kwãrĩk wãnh gar memã ja jarẽn kêt. Dja gar tu mekbẽ ipudjurkumrẽx ne, ane. Ar kute udjurmã ã arkum arẽn tỳxo ane. ²² Ne ajte arkum,

—Ë, dja me prĩne ijo ajkẽ, ba itokry rax ne. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk ba dja ba itokry rax ne. Dja mebêngëttemẽ me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Mõjdjẽ kukràdjã mar djwỳnhmẽ kum ikĩnh kêt ne ikanga ne kam tu ibĩ nhyam ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba kam akubyn itĩn ne, ane.

²³ Ne kam ajte me kunĩmã kum,

—Gẽdja ga me ajõ mã ikôt abikamẽn prãm jabej kwãrĩk wãnh amidjwỳnhbit mar ne amijo kĩnh kêt. Dja ba ityk kadjy inhõ pĩte'y mỳn itokry: ne. Dja ga me ajõ ijã amijakren aje pĩte'y mỳnh mãn prãbẽ amã atokry pymã kêt ne amã ijabẽ rã'ãn kam myt kunĩkôt

ikadjy amiman mã ikôt ajkamê. ²⁴ Me kute amidjwýnhbit mar ne me kum tokry pyma, me tãm gêdja me tyn kam me biknor tokry djâkam tẽ. Nhyr bep me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwýnhbit mar kêt nhyr me kute me par jabej me tãm gêdja me amiptàn ar tîn ne ba rä'ä: rä'ä. ²⁵ Ne ren me'õ pykabê mýjja mexja kunĩ, nêkrêx kunĩ ren ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhyr ren õ nêkrêxja ren wãnh kumex.

²⁶ Godja me'õ ikam pijàm ne ikabênkam pijàm jabej ba badjwý amipãnh kam ipijàm ne. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk gêdja ba amipãnh tãwâkam ipijàm ne. Dja ba ajte iraxo me awýr bôx. Ibãmmê kadjy mrãnh djwýnh jadjênhmê umao ipyma:n me awýr bôx. Ibê kumkatio bôx nhyr tãmja ikam pijàmja ba badjwý arým amipãnh kam ipijàm ne.

²⁷ Ba me amã arê. Ibãm dja ijã bënjadjwýr rax mẽ ba ipymao me apytàn ar me ajo iba. Dja gar adjãmja akwý atînri iraxkôt ipumũ, me akadjy ibënjadjwýr rax ne ipymakôt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabênja, ane. Nãm ã Jeju memã kabên jarêho ane.

Jeju adjêho kute amijo amirĩt.

Mat 17.1; Mak 9.2

²⁸ Nhyr 'ã pi'õk kamrêk pydji nhyr aro tẽ, Pedrumê, Xijagumê, Djuão aro tẽ, krãnh'ýr aro tẽn imõkmã aro bôx. Kute Bãmmã amijarênhmã ne 'ýr aro bôx. Ne kam Bãmmã amijarê. ²⁹ Bãmmã amijarêho dja nhyr ajmã nokre o nhyr atemã nokre nhyr 'ã kubêkadjwý aka: ne. Akakam adjênh ne.

³⁰⁻³¹ Nhyr ar my amãnhkrut ne kum kabêno dja. Mõdjêmmê Erij ar amrêbê tyk, ar tãm ne ar katon kum kabêno dja. Nãm ar adjênh ne uma:kumrêx ne kum kabêno dja. Jejumê ne ar abenmã kabêno dja. Jeju tyk'ã ne ar abenmã ujarêho dja. Krĩraxbê Djeruxarêkam me kute bĩnmã ne ar abenmã arêho dja. Metĩndjwýnh kute tykmã kum 'ã karõkôt ne ajte ar 'ýr bôx ne kôt abenmã arêho dja.

³² Nhyr Pedru ar õtdjwakumrêx ne arek õto ikwã. Ne kam no tỳx ne kam Jeju pyma, adjênhkôt omũ nhyr amê ar kuri amjadjwý tãm ne. Kam kubêkã jadjênh ne kam mexkumrêx ne ku'ê. ³³ Nhyr arým ar amê tẽm 'ýr dja nhyr Pedru Jejumã kum,

—Bënjadjwýr, mrãmri ne bar jakam bôx ne akuri nhỹ nhyr mexkumrêx ne. Bar apýnh ar amã kigre'ã irõx nhipêx, ga anhõmê, Mõdjê nhõmê, Erij nhõmê. Amãnhkrut ne ikjêkêt dja bar ar amã ipêx, ane.

Kute amikabên'õ mar kêt. Pedru ta ne amikabên'õ mar kêtka am tu arĩk kabên ja jarê. ³⁴ Kum kabêno am rä'ã nhyr kam kakrã arým prĩne aro akno. Nãm kakrã kute prĩne aro biknorkam arým ar tîn prãm ne.

³⁵ Nhyr kam kakrã kurũm Metĩndjwýnh arkum kabên ne arkum,

—Be, ikra ne wã. Ar omũ. Ikra ja ne ba àpênh kadjy amijo utàn amim kudja. Tãwã dja gar kabên man kabênkôt mrã, ane.

Jeju me karõ punumã bën tỳx.

Mat 17.14; Mak 9.14

³⁶⁻³⁷ Nãm ã arkum kabên anen anhikrê nhyr kam Jejumê kôt ba djwýnh ar ate ku'ê. Amê ar myja arým mã nhĩãm tẽ.

Nhyr akati nhyr kam Jeju akubyn krãnhre kurũm aro ruw. Aro ruw ne kam mã aro mõ. Aro mõ nhyr me krãptĩ ar kutã mõn ar kajpa. Djãm kam got ar kute Jeju jadjênhkôt omũnhja memã arê? Kati, Jeju ar pykabê bari ne ar mekbê udju ne.

³⁸ Nhyr me ar kajpa nhyr me ipõkri me'õ myja kàj bê kum akij,

—Bënjadjwýr, gop ikraja pumũ. Ikra myja ne pydjii. ³⁹ Ota me karõ punu'õ ar ibê ikra paro ba. Nãm 'ýr ban bôx nhyr ar ijaêrbê tu amra: ne. Nãm amran rôrõk ne àmnhirêho ikwã, ajmrõ prõto ikwã. Ne kam kute amijo pyka titik kurêje prĩne amingã. Kute kum irer prãm kêtumrêx. ⁴⁰ Nã bãm te akôt ba djwýnhjamã ikrao a'uw nhyr kute imã ikra pytãr kêtumrêx, te kute imã utãmã te o ane, ane. Nãm ã Jejumã kra jarêho ane. ⁴¹ Nhyr kam Jeju me'ýr akêx ne memã kum,

—Ije me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtikumrêx. Me ajaxwe. Mã dja ijã akati, akamàt kô kute ba me akam arek ar iba. Nã bãm me awÿr bôx ga me ajamakke kêtikumrêx ne prĩne akabêno ikaty. Nã bãm te amiwÿr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne ajte bãmjamã kabên ne kum,

—Amrê akrao tẽ, ane.

⁴² Nhyam kam 'ÿr tẽn pa 'amÿn Jeju'ÿr o tẽ. 'ÿr o tẽmrãm nhyam ajte me karô punuja o pyka kôpênàt ne. Krajao pyka kôpênàt nhyam ànnhirênho nõ. Nhyam Jeju me karô punujamã bẽn tÿx nhyam umaje bôm tÿm. Nhyam kam Jeju kum krao mex ne akubyn bãmmã kungã. ⁴³ Nhyam me kôt omũ, Jeju kute Metĩndjwÿnh pymao o mexja me kôt omũ ne ari aben pumũho kumex. Djãm Metĩndjwÿnh pyma ngri got. Nhyam me Jejukam no tyn kumex rã'ã nhyam Jeju kôt ba djwÿnhmã kum,

⁴⁴ —Gora ar amijamakkekam ikabên janhô. Ë, ba ije amijo inhĩ ne me awÿr irwÿk gêdja me memã ikanga, ikurê djwÿnhmã ikanga, ane. ⁴⁵ Nhyam ar kute kabênja mar kêtikumrêx. Nãm ar ajmã amakke nẽ, te kute marmã. Ne kam te kute kukjêrmãn kam pijãm ne.

Jejukôt ba djwÿnh kute abenbê bẽnjadjwÿr pytãr tẽ.

Mat 18.1; Mak 9.33; Pir 2.3

⁴⁶ Ne kam kabêno aben japanho mõ, kôt ba djwÿnhja kabêno aben japanho mõ. Mÿj mÿr jabej? Bir, nhÿnh kôt ba djwÿnhja 'õ gêdja bẽnjadjwÿr raxo aben jakre. Ja mÿr jabej ne me kabêno aben japanho mõ. ⁴⁷ Nhyam Jeju kôt ba djwÿnh kute kabêno aben japanho mõrja kute ar tãri amako mar kêt. Nãm tu mũm kuma ne kam me'õ prĩre pa 'amÿn amijakÿxkôt kudja. ⁴⁸ Kudjan arkum,

—Ë, gar me'õ prĩreja pumũ, kàtãm mexja pumũ. Dja me'õ ikôpdji'ã kum me'õ prĩreja, me'õ kàtãmja kĩnh ne kam arÿm badjwÿ kum ikĩnh ne. Dja me'õ kum ikĩnh ne kam kum Ibãmdjwÿ kĩnh ne, Ibãm kute ijanorjadjwÿ kum kĩnh ne. Ë, me'õ kàtãm mex gêdja ja pãnh bẽnjadjwÿr rax ne, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh kute amijo rax prãmjamã kabên jarênho ane.

⁴⁹ Nhyam kam Djuão kum,

—Bẽnjadjwÿr, ba amã arẽ. Me'õ gwaj bakôt ba kêt'õ ne tu me karô punu kute me'õo bamã anhidji jarẽ. Kum anhidji jarên me karômã kum, “Ba Jeju kukwakam amã ikabên. On kum anhire”, ane. Nãm ã kum anhÿro dja, bar arÿm omũ. Ne kam gwaj bakôt ba kêt kam bar kum, “Kwãrik wãnh”, ane. Nãm ã Djuão kum ane.

⁵⁰ Nhyam kam kum,

—Kati, kwãrik wãnh 'ã kum akabên kêt. Ba ar amã arẽ. Me'õ kute ar ajo kurê djwÿnh kêt ne arÿm tu mrãmri ar ajo ôbikwa, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

Pykabê Xamarijkam me ja kute Jeju kanga.

⁵¹ Nhyam arÿm Bãm kute kàjkwamã o àbirmã arÿm õ akati 'ÿr bôx 'ÿr. Nhyam kam krĩraxbê Djeruxarêmã krà. Nãm te kam mÿjja pyma, mÿjja tokry nhyam tu 'ÿr tẽmmã kràn kam 'ÿr tẽ. ⁵² Ne kam 'ÿr tẽmkôt amikukãm kôt ba djwÿnh kwÿ jano. Ar mrãnh ne me bajtem, Xamarijkam me jakam bôx ne kam kute Jeju kutêp ikwã djã jabej ne kum õ kwÿ krên djã jabej nhyam bôx ne kam kam õ kwÿ krên ne kam nõr kadjy nàràmm amikukãm 'ÿr ar ano. 'ÿr ar ano nhyam ar mrãn bôx. ⁵³ Bôx nhyam kam Xamarijkam me ja aminêje ar ano. Jejumẽ kôt ba djwÿnh Ar kubê idjaerkam. Ne mekbê idjaer nhõ pykabê Djeruxarê'ÿr mõrkam. Kam ne Xamarijkam me ja kum ar kurêikumrêx, me kute abeno kurê djwÿnh tũmkam. Kam ne me kum ar kurên kum ar kĩnh kêt ne tu aminêje ar ano. ⁵⁴ Nhyam kam kôt ba djwÿnhbê Xijagumẽ Djuão ar me omũn kam Jejumã kum,

—Bẽnjadjwÿr, dja bar kuwy'ã Abãm 'wÿ gê kàjkwa kurũm kuwy tÿm ne prĩne me kuga gê me xêr, nẽn, ane.

⁵⁵ Nhyam ar'ÿr akêx ne ar omũn arkum bẽn tÿx ne,

—Kati, kwãrik wãnh, ane.

⁵⁶ Nhyam ar kunĩ ajte tu atemã krĩ 'õ'ÿr mõ.

Me kute tu Metĩndjwỳnh maro mōrkumrēxmā.

Mat 8.18

⁵⁷ 'Yr mō nhym me'ō kum,

—Ĕ, ba arek akōt tē. Dja ga nhĩ'ām amrānh katā ba akōt mrā, ane.

⁵⁸ Nhym kam kum,

—Ĕ, ga djoti pykakam kreja pumū. Ne kwēnh kỳjrūm aēja pumū. Mrymē kwēnhbit ne ōt djā, kute amim pyka kre pumūnhkōt kam ōt djā, nhym bep kati, ba ne ba inhō kikre kēt, inhikwā djā kēt. Ije amijo inhĩ ne me awỳr irwỳk nhỹnh ne inhō kikre ja? Nhỹnh ne inhikwā djā ja? Kati. Kon, gop ga amiman kam ikōt atēm jabej nār kon arek dja, ane.

⁵⁹ Ne kam ajte ta me'ōmā,

—Ikōt tē. Ikōt tēn mā ikōt ajkamē, ane.

Nhym kam kum,

—Adjỹm, Bēnjadjwỳr, ibām kumrēx gēdja ba akubyn tēn adjā. Ibām ne ajbir ibē ty, ane.

⁶⁰ Nhym Jeju kum,

—Gē me kute Metĩndjwỳnh mar kēt wānh me tyk jadjā. Me kute mar kēt ne me kute mrāmri ne me tyk jamakke kēt pyrāk. Gē me wānh ōbikwa tyk jadjā, ane. Nhym bep ga dja ga ikōt Metĩndjwỳnh'ā adjujarēnh tē, Metĩndjwỳnh me akady bēnjadjwỳr ne kute ar me ajo bamā gēdja ga 'ā adjujarēnh tē, ane. Nām ā Jeju kum ane.

⁶¹ Nhym me'ōjadjwỳ Jejumā kum,

—Bēnjadjwỳr, ba dja ba akōt tē. Inhūrkwā kumrēxkam dja ba inhōbikwamā amijarēnh kam akōt tē, ane.

⁶² Nhym kum,

—Djām me purkam àpēnh katēri kute kum irer got? Kati, mỳjja wākam ne me apēnh àpēnh mrān tu àpēnh inomā rēnhkumrēx ne. Djām me kute Metĩndjwỳnhdjwỳ maro ban konenh krākār got? Kati, dja ga tu amim maro tēn tu maro atēm kumrēx ne. Dja ga maro mōn mar konenh krātan kam Metĩndjwỳnh nhō pyka'ỳr abōx kētkumrēx ne. Metĩndjwỳnh kute me utār ne me kady bēnjadjwỳr ne kute ar meo baja dja ga 'ỳr abōx kēt ne, ane. Nām ā Bēnjadjwỳr Jeju arkum ane.

10

Kute Ar kubē 70 janor.

¹ Nhym kam Jeju kute arkum arēnh nhijukri ajte amim ar kwỳ rax ne ar umjuw. Me kwỳo 70 ne amim ar umjuw. Nām amim aro aben nhikjē'ā kabēn ne amim ar umjuw, kute ar anor kady. Kute ar anor nhym ar kukām mōr ne kumrēx pyka kunīkōt, krī kunīkōt mōrmā. Dja ĩ Jeju ar kudjwa ā ane, ar kudjwa krī kunīkōt bōx mō.

² Ne kam kute ar anor nhym ar mōr kutā prīne me'ā arkum karō ne arkum,

—Me kute Metĩndjwỳnh mar prāmja ne me kumex. Nām me kute mrāmri ne bāy arỳm abōr tyk ne kumexja pyrāk. Nhym bep Metĩndjwỳnh'ā ujarēnh djwỳnh ne ngrēre kute bāykam me àpēnh djwỳnh ngrēre ja pyrāk. Kam dja gar me kady Metĩndjwỳnh 'uw gē me'ỳr 'ā ujarēnh djwỳnh jano gē me kuman kam tu amim kamnhīxkumrēx. Kute mrāmri ne me mrānh ne kute me ō purkam bāy pumūnh ne mrānh ne bōx ne kute kady me ō pur djwỳnhmā arēnh nhym me kute amū kady me kwỳmā arēnh nhym me ban kute memā ê ja pyrāk. Dja gar ā me kady Metĩndjwỳnh 'wỳro ane.

³ Ĕ, on dja gar mō. Arỳm ne ba ije me'ỳr ar ajanormā. Ar aje memā ijarēnhmā ne ba ar ajano. Dja gar me kam bōx nhym me ikōpdji'ā ar ajo kurē djwỳnh ne kum ar apar prām kumrēx ne. Kute mrāmri ne rop kute mrykĩ'ātomtī kra par prām kumrēx ja pyrāk.

⁴ Ĕ, dja gar tu anhykam mō. Kwārīk wānh gar anhō katōk'y djā jamānh kēt ne ajēnh tur ne o amōr kēt. Ne aparkā 'ō byr kēt. Dja gar ajamānhkrut'ā kabēn ne pyka kunīkōt aben ngrā. Kwārīk wānh gar apỹnh krī djāri kōt ajmā gē me'ō ar ajō kajpan amā kabēno akukrào ām kēt. Dja gar tu amrānhkōt me'ōmā akabēn jarēnhō tēn tu mā tē.

⁵ Dja gar mrān bōx ne me'ō nhūrkwāmā wadjān kam kum, “Gora adjumar mex ne ar aba”, ā ane. ⁶ Dja umar mex prām jabej arỳm mrāmri akabēnkōt umar mexkumrēx ne.

Nhym bep djām kum umar mex prām kêt ne kam ũrkwākam me jamē ro'ã umar punu mex ne ar ba. Me jabit dja me umar punu. Gar kam gajbit adjumar mex ne ar aba. ⁷ Dja gar kikrekam abôxwã tãmkam tu arek kam anhiqwã dja. Kwãrik wãnh gar bôx ne kikrekôt ar aba kêt. Dja gar kikrekam abôxwã tãmkam gê me ar ajo djuw mex ne ar amã mÿjja ngã gar krê, tu kam apijãm kêtumrêx ne krên kôt ikôn adjumar mexkumrêx. Ar aje memã Metĩndjwÿnh'ã adjujarênh pãnh, ar aje memã 'ã adjujarênh aku'ên atyk djã pãnh dja gar tu anhõ kwÿ krê.

⁸ Dja gar krĩ 'õkam bôx gê me kum ar akĩnh ne ar akam ukaprĩ jabej ar amã mÿjja ngã gar tu krê. ⁹ Krĩwākam ar abôxwã, kam me kute ar amã kabên mex jarênh tãmkam gêdja gar me kanê pytàn memã kum, “Arÿm ne Metĩndjwÿnh me akadjy bēnjadjwÿr ne kute me apytār ne kute ar me ajo ba 'ÿr. Arÿm ne me ajo rãm ne ja”, ane. Dja gar ã memã ane. ¹⁰ Nhym bep djã gãm ar krĩ 'õkam bôx nhym me kum ar akĩnh kêt ne aminêje ar ajano gar kam tu me ipôkri memã akabên jarênh tẽ. Ne memã kum,

¹¹ “Ë, dja bar me abê me anhõ pyka ja amiparkà'ã tatak ne. Ar ije me ajaxweo amirĩt ga me aje omũnh kadjy. Gora me ar ikabēnja ma. Ë, arÿm ne Metĩndjwÿnh me akadjy bēnjadjwÿr ne kute me apytār ne kute ar me ajo bamã ga me ate amã kĩnh kêt ne ar imã, ‘Kati, me ije akabēnwã mar prãm kêtumrêx’, ane. Me aje ã ar imã anhyrkam ne bar me abê me anhõ pykaja amiparkà'ã tatak ne.” ¹² Dja gar ã memã akabên jarênh ane. Ë, ba ar amã arê. Krĩ wākam me wã ar aje mebê amiparkà'ã me õ pyka tatakja me tãm gêdja me tokry rax ne. Metĩndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarênh nhõ akatikam godja krĩwākam me wã meo bikēnh raxo Xõtômakam me ja jakrenh mex ne.

¹³ Watĩ:re Koradjikam me wã. Watĩ:re Bexadakam me wã. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhõ pykabê Xirumê Xidōkam ren mÿjja rũnhja, mÿjja pumũnh kêt ja kwÿ 'y nhym ren me omũn ren arÿm amrêbê amim katon ren wãnh amijaxwemã ire. Ne ren kute kum irero amirĩt kadjy kubêkãbê exopa jangijn ren amijã mro prã tatak ne. Ne ren kam iwÿr amijo akêx. Nhym bep kati, inhõ me wÿnhkam me ga, Koradjikam me gamê Bexadakam me gamê me akam ne ba te mÿjja pumũnh kêt kwÿ rax ne ipêx ga me omũnh kajgon kam ajaxwemã anhirer kêt ne iwÿr amijo akêx kêtumrêx ne. ¹⁴ Metĩndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarênh nhõ akatikam godja me ajo bikēnh raxo me bajtem nhõ pykabê Xirumê Xidōkam me ja jakrenh mex ne.

¹⁵ Krĩraxbê Kapanakam me gadjwÿ djãm me aje amijo adjãmran aje amijo raxmã? Djãm me aje amijo rax ne aje araxo aje kãjkwa tēpmã? Kati, dja Metĩndjwÿnh aparmã me biknor tokry djãmã me amê ga kam me atokrybit ma.

¹⁶ Nã, dja gar aben nhikjê'ã kabên ne pyka kunĩkôt ajmàn memã ijarê. Godja me'õ ar akabên man badjwÿ ikabên ma. Nhym ate me'õ kum ar akurên ar akabên mar kêt ne badjwÿ kum ikurên ikabên mar kêt ne. Dja me'õ badjwÿ kum ikurên ikabên mar kêt ne ne lbãm kute ijanor djwÿnhjadjwÿ kum kurên kabên mar prãm kêt ne, ane.

Nãm ã Jeju aro 70 ne kute ar anor kutã arkum kabên jarênh anen kam aro aben nhikjê'ã kabên ne ar ano, pyka kunĩkôt ar bimãnhmã ar ano.

¹⁷ Nhym ar mōn memã Metĩndjwÿnh'ã ujarênh mōn me kanêbê me utãro mō:n kam akubyn mō, kĩnhkumrêx ne akubyn mō. Mōn bôx ne kam Jejumã kum,

—Bēnjadjwÿr, nã bãm ar akabēnkôt me karõ punu jano nhym me karõ punu anhidji jarênh kajgokambit apymaje prõt ne, ane.

¹⁸ Nhym kam arkum,

—Ã, me karõ punu ne gar ano. Nhym bep arÿm ne me karõ nhõ bēnjadjwÿrbê Xatanaj kãjkwa kurũm tēn tÿm ba arÿm omũ. Nãm amikrà kêt mex ne tÿm kute na jadjēnh tamikrà kêt mex ne rôrøk ja pyræk. Gar aje Xatanaj nhõ àpēnh kujaêko amõro aje arÿm pa nhikjê 'yr rax mexja pumũ. ¹⁹ Be, arÿm ne ba ar amã ipyma jadjã gar te kangãmê makmê mry kakrit djãkrêja kunĩ 'ã aku'ê nhym mÿjja ipymaje ajmã ar ajo kêtumrêx ne. Nhym te me bakurê djwÿnh pyma gar ipymao tu kujate nhym ajmã ar ajo kêtumrêx ne. ²⁰ Be, ja ne kajgo. Me karõ punu ar akabên pymaje prõt ja ne kajgo. Tãm ne ngrire.

Nhym bep kàjkwakam Metĩndjwỳnh kute ar anhidji'ã pi'òk no'òk ja ne mrãmri rax. Tãm ne kubê kumkatikumrêx. Kam dja gar tu akĩnhkumrêx.

²¹ Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnhmã anen kam arỳm kĩnhkumrêx ne. Metĩndjwỳnh Karô ne kum kĩnh jadjà nhym kam kĩnh rax kato. Ne kam Bãmmã amikĩnh jarên kum,

—Djũnwã, ota ga anhõ kàjkwan anhõ pyka djwỳnh. Amã ne ba amikĩnh jarê. Nã gãm me amikukãm umarmê me kute mỳjja mar rũnhjabê mỳjja ja pudju ne kam me kute amijo prĩre pràbê amijo rũnh kêtjamã mỳjjao amirĩt ne. Mrãmri Djũnwã, nã gãm ã aje anhỹrkam mrãmri mexkumrêx. Adjukaprĩkam ne ga amim me'ã karô ne arỳm ã meo ane. Ba kam badjwỳ ikĩnhkumrêx ne wãm amã amikĩnh jarê. Nãm ã Bãmmã amijarênho ane.

²² Ne kam ajte kôt ba djwỳnhmã kum,

—Ibãm ne imã kukràdjà kunĩ jarê ba kam ar o iba. Nhỹnh ne jakam me'õ prĩne idjåtari? Kati, Ibãmbit ne prĩne kute imar ne kute arỳm prĩne idjåtari. Nhym Ibãmdjwỳ. Nhỹnh ne me'õ kute ikudjwa noo Ibãm pumũnh ne kute kukràdjàkôt mar? Kati, bajbit. Bajbit ne ba prĩne inoo Ibãm pumũn kam idjukabikôt me kwỳmã kukràdjà'ã idjujarênh tẽ. O me kwỳmã o amirĩt nhym me arỳm prĩne ikôt kuma, ane.

²³ Ne kam kôt ba djwỳnh'ỳrbit akêx ne me kàxã ar amakri arkum arên arkum,

—Ar ga ne gar akĩnhkumrêx. Ar ga ne gar anoo mỳjja pumũ. ²⁴ Ba gop ar amã arê. Me kute Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnh tũmmê me bẽnjadjwỳr tũmdjwỳ krãptĩ te kute omũnh prãme, ar anoo aje mỳjja pumũnhja te kute omũnh prãme, ne ar ajamako aje mỳjja marja te kute marmã. Nhym bep kati, ar gajbit ne gar anoo mỳjja pumũnh kêt kwỳ pumũn mỳjja ma. Ar ga ne gar akĩnhkumrêx ne, ane.

Me'õ kum kurê djwỳnh kaprĩn o djuw mex.

²⁵ Nhym kam akati 'òkam Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnh'õ Jeju kabên maro nhỹ. Kabên maro nhỹn kàjmã dja. Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhja kàjmã dja. Kute Jeju no mex jabej kabimã kàjmã dja. Kute Mõjdjê kukràdjà jabej Jeju kukjêrmã, Jeju kute kukràdjà kupa'ã arênh kadjy nàrànm ne amikadjy kàjmã 'ỳr djan kum kabên ne kum,

—Bẽnjadjwỳr, mã gêdja ba amijo nhym kam Metĩndjwỳnh pãnh imã itĩn rã'ã rã'ão itĩnmã imã arê? ane.

Nhym kam kum,

²⁶ —Mã ne Mõjdjê kukràdjà'ã pi'òk no'òk kute? Mỳj ne ga kam omũn arỳm ama? ane.

²⁷ Nhym kam Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnh Jejumã kum,

—Nãm,

“Me anhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnh, me Atĩndjwỳnh dja ga amã kĩnh, amã abêo katat me kunĩ, mỳjja kunĩ jakre.

Djãm ajajkwaobit amã Metĩndjwỳnh jabêmã? Kati, ajamak, akadjwỳnhbê, akukràdjà kunĩo dja ga me amã abê.

Ne ajte amã amibu'ã me ja jabê. Kute ga amã amijabêja pyræk dja ga ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

Nãm ã Mõjdjê kukràdjà'ã me bamã pi'òk no'òko ane.

²⁸ Nhym Jeju kum,

—Nà, kôt ne ga arê. Dja ga ã ar o anhỹro aban kam arỳm tu atĩnkumrêx ne, ane.

²⁹ Nhym kam Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnh òkre kadjwỳnhbê amim,

—E kum kati, imã Metĩndjwỳnh jabê rax kêtê, ne imã ibu'ã me ja jabê rax kêtê, ane. Ne kam pijàm ne amijã maje,

—Nhym ne ibu'ã dja ba imã abê? ane. ³⁰ Nãm Jeju kukij nhym kam kum,

—Ë, me'õ ne Djeruxarê kurũm krĩraxbê Djeriko'ỳr ruw. Ne kam tẽ. Tẽ nhym kam arỳm me àkĩnhĩ wỳnhrànm kum nõn tẽmrãm o arĩn kubê kubêkãmê kubê mỳjja kunĩo prõt ne kam titik ne mã prõt ne. Nhym kam wãnh wakrekam tyko nõ. ³¹ Tyko nõ nhym kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh'õ pry'ã tẽ. Tẽn omũn kam irôbê apan mã tẽ.

³² Nhym mekbê Rewi'õ, adjwỳnhdjwỳ Metĩndjwỳnhmã àpênh'õ kôt tẽn adjwỳnhdjwỳ tãm ne. Nãm 'ỳr tẽn irãn omũn tẽn irôbê apan mã tẽ.

³³ Nhyam bep me'õ, Xamarijkam me ja 'õ ne arkõt tẽ. Xamarijkam me ja kute me bajo kurê djwýnh ja 'õ ne arkõt tẽ. Arkõt tẽ:n 'ýr bõx ne omũn kam kum kaprĩ ne. Omũn kam rerek ne kum kaprĩ. ³⁴ Ne kam me kute o tỹm ne kute titik kurêje kute apỹnh kà rênhja kum oy. Kadjwati kangôo kum oyn kam ajte mýjja kute rõny kangô pyrako kum oy. Ne kam kubêkào kupu. Prĩne kupun kam ta õ mryja'ã kudjin o tẽ. O tẽn atemã me'õ nhũrkwã'ýr o bõx ne kam prĩne o djuw mexo dja.

³⁵ Nhyam akati nhyam kam pi'õk kaprĩ raxja amẽ kaba. Õ kikkre djwýnhjamã kaban kum kungãn kum, “Ë, dja ga prĩne imã tãmjao djuw mexo dja, prĩne ikutêp imã o djuw mexo dja. Dja ga 'ã aje pi'õk kaprĩ krẽn jabej ba kam bõx ne arým ajte amã o pãnh, ajte akubyn ibõxkam”, ane.

Be, tãm ne ja. Nãm ã Xamarijkam me ja'õ kum kurê djwýnh kaprĩn o djuw mexo ane. ³⁶ Gop imã arẽ. Nhỹnh ar 'õja ne kute o kamy? Djãm tẽm ne kute omũnh ne irõbê àpanhja? Nàr kon, djãm kõt tẽmja? Nàr kon djãm Xamarijkam me ja'õ?

³⁷ Nhyam kam kum,

—Nà, me'õ kum kaprĩja. Me'õ kum kaprĩja ne o kamy, ane.

Nhyam kam kum,

—Nà, kõtõ. Nà, ga kam gadjwý tẽn ã kudjwa akurê djwýnhho anhỹro aba, ane. Nãm ã Jeju Xamarijkam me ja'õ ukaprĩkõt kute kurê djwýnhho kamyja'ã ujarẽho ane.

Matamẽ Marij'ã ujarẽnh.

³⁸ Nhyam kam Jeju ar mã mõn kam atemã krĩ 'õkam bõx. Kam ne me'õ nire nhidjibê Mata. Mata ne ukaprĩkumrẽx ne kam Jejumã kum,

—Amrẽ inhũrkwãmã tẽn kam anhõ kwý krẽn kam nõn akõkam kõt, ane.

Nhyam kam kum,

—Ã, aj mã, ba kam wãm akõt tẽ, anen kam ùrkwãmã tẽ. Ùrkwãmã tẽn kam 'ýr wadjàn nhỹ. ³⁹ Nhyam Mata kanikwýnhbê Marijja nhỹ. Arek Bẽnjadjwýr'ýr tẽn parbê nhỹn kam kãjmã kõt õkren kabẽn maro nhỹ. ⁴⁰ Nhyam Mata àpẽn ra:x ne. Jeju õ kwý krẽn mex kadjy ne àpẽn raxo djan kam Marijmã kabẽn ne. Marij kute kõt kum mýjja 'õ kupẽnhmã. Ne kam Jeju'ýr tẽn kum,

—Bẽnjadjwýr, djãm aje imar kêt? Ikanikwýnh ne ikõt àpẽnhmãn ate ari akuri ba. Ba kam bajbit ar mýjja kupẽnho iba. On amrẽ ano gẽ tẽn gop ikõt apê, ane.

⁴¹ Nhyam kam Bẽnjadjwýr kum,

—Àpnhĩre, àpnhĩre Mata. Nã gãm ari mýjja man kam akabẽn wã jarẽ. Nã gãm mýjja krãptĩ kupê ne kõt mar ar o aban kam adjumar punu. ⁴² Nhyam bep mrãmri mýjja pydji ne mexkumrẽx. Tãm ne arým Marij o nhỹ. Nãm ikabẽn maro nhỹ. Ja ne mexkumrẽx. Kwãrik wãnh arek ikabẽn maro nhỹ. Wãm ije awýr anor prãm kêtê. Gêdja arek ikabẽn maro nhỹn prĩne ikabẽn man kam o biknor kêtumrẽx, ane. Nãm ã Jeju ane. Tãm ne ja.

11

Ar kute Metĩndjwýnhmã kabẽn'ã arkum karõ.

Mat 6.9

¹ Nhyam kam Jeju akati 'õkam Metĩndjwýnhmã amijarẽho dja. Kum amijarẽho djan kum amijarẽnh pa nhyam kam kõt ba djwýnh'õ kum,

—Bẽnjadjwýr, gop ar imã arẽ. Ar ije Abãmmã amijarẽnh kadjy gop ar imã arẽ. Mã dja bar kum ikabẽn ja o? Djuãobit ne kõt ba djwýnhmã kabẽn'ã karõ. Gadjwý dja ga ar imã 'ã karõ bar akudjwa Abãmmã amijarẽho iba, ane.

² Nhyam kam arkum,

—Ë, dja ga goja ar aje Metĩndjwýnhmã amijarẽnh kadjy kum, “Djũnwã, gẽ me ame:xo amex man amim ajarẽn abenmã ajarẽ. On me kadjy abẽnjadjwýr ne ar meo aba.

³ Myt kunĩkõt ar ijajkwa mãnhkutã mã ar imã inhõ kwý krẽn djã ngã.

⁴ Dja bar akam ijaxwe ga tu ar ijaxweo akno. Ar badjwý dja me'õ ar ikam amikrà bar akõt tu o akno. Kam dja ga ar ijaxweo akno.

Godja me kute ar imã axwe'ã àpnênh katã ga ga ar ijo tỳx bar mebê idjãm tỳx ne ijaxwe kêt. Tãm ne ja.”

Dja gar ã kum anhỹr ar aba, ane.

⁵⁻⁶ Ne kam ajte ar kute Metĩndjwỳnhmã amijarênh 'ãno ãm kadjy arkum kabên jarên arkum,

—Ga ren ar ajõ anhõbikwa'õ ajbir bõx, akamàt kô ipõkri bõx ga ren aje kadjy mỳjja'õ byrmã tèn ren anhõbikwa 'õmã kum, “Nãr, imã angã, anhõ djwỳ 'ãmro amãnhkrut ne ikjêkêt imã 'õ ngã gê inhõbikwa kukrê. Nãm iwỳr y:n kam ajbir bõx. Ba kam kadjy mỳjja jabej tẽ. Kadjy inhõ mỳjja kêtumrêx ba kam kadjy ije akutã djwỳ kwỳ byrmã tẽ. Gop on imã angã.”

⁷ Nhym ren anhõbikwaja arek õto nõr prãme ren amã,

—Kati, inhõtdjwaa. Ije amã õr prãm kêt. Arym ne ba kikre'ã ijê ne arek ikrao inhikwã. Kãjmã idjãm prãm kêtê. Amũ dja ga tẽ gê me'õ amã 'õ ngã, ane.

⁸ Bir be, ba ar amã arê. Ga kam ren arek 'ã adjà'wỳro dja, mã 'ã 'uw nhym kam ren arỳm kãjmã djan ren, “Ba on kum kungã gê wãm o tẽ ba gop ikujrênh kêt ne gêt arek inhõto nõ”, ane.

Djãm ar aje abeno anhõbikwakam ne amã kungã? E kum kati, ã, aje mã 'ã 'wỳrkam ne amã kungã. Apijãm kêt ne aje 'ã 'wỳr 'ãno adjãm kam ne amã kungã, ar atu mãnhkutã amã kungã.

⁹ Bir be, kam ne ba ar amã, “Dja gar tu mỳjja 'ã 'uw, mã mỳjja'ã 'wỳro tẽ nhym Metĩndjwỳnh arỳm ar amã kungã. Gar aje mã mỳjja jabej ne kam arỳm kum akatorja pumũ. Ne kam ajte mã kikre kabem õ kikre djwỳnhmã akabêno aku'ê nhym arỳm kute ar amã kikre 'ã 'yrja pumũ.” Dja gar ã Metĩndjwỳnh 'wỳro ane. ¹⁰ Be, me kute mỳjja'ã 'wỳr 'ãno ãmja dja arỳm Metĩndjwỳnh memã kungã. Gar me kute mỳjja jabej ne kum apõxja pumũ. Ne kam ajte me kute kikre jajkwa krekremã kabêno ku'ê nhym arỳm me kute memã kikre'ã rênhja pumũ. Dja gar gadjwỳ ã mỳjja'ã Metĩndjwỳnh 'wỳro ane nhym arỳm ar amã kungã.

¹¹ Nhỹnh ne ar akra'õ tèn tep'ã ar ajuw gar kum kangã ngã? ¹² Ne õkrênê'ãnh ngre'ã ajuw gar kum makre ngã? Arkati. ¹³ Be, gar ajaxwekam aje akramã mỳjja mex nhõrja pumũ. Nhym bep kãkwakam ar Abãm mextire ta gêdja ar amã amũ mỳjja mex nhõro ar ajakren ar amã Amikarõ ngã. Gêdja gar Metĩndjwỳnh Karõ'ã 'uw nhym tu ar amã kungã, ta mextire ne ar baja gêdja ar amã Amikarõ ngã, ar amã Amikarõ jano, ane. Nãm ã Jeju me kute mỳjja'ã Bãm 'wỳr nhym õdjãnhkõt kute memã Amikarõ nhõrmã ã memã 'ã ujarênho ane.

Me kute Jejuo Xatanaj nhõ àpênh.

Mat 12.22; Mak 3.20

¹⁴ Nhym kam me karõ punu ar me'õo ba nhym kabên kêtumrêx ne. Me karõ ajmã ajkwa o nhym kabên kêtumrêx ne. Nhym kam Jeju bõm kumê. Bõm kumê nhym arỳm mã tẽ nhym arỳm kabên ne. Nhym me kam ari aben pumũn Jejukam no tyn kumex.

¹⁵ Nhym bep me kwỳ ne me abenmã kum,

—Kê, djãm Metĩndjwỳnh kabênkõt? Kati, Bedjêbu. Me karõ punu nhõ bẽnjadjwỳrbê Bedjêbu kabênkõt uma proo ne ar bõm me karõ rênho ba, ane. Xatanaj nhidji 'õbê ne Bedjêbu.

¹⁶ Nhym ate me kwỳ kum,

—Goja on mỳjja'õ nhipêx ba me omũ, Metĩndjwỳnh pyma proo mỳjja pumũnh kêt goja 'õ nhipêx ba me omũ, ane. Jeju kute Metĩndjwỳnh pyma proo kute mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx mar jabej ne me kute kabimã kum ane. ¹⁷ Nhym Jeju ta prĩne me õkre kadjwỳnhbê me kabên ma, me kute Bedjêbu pyma proo ne ar bõm me karõ rênho ba anhỹrja me kadjwỳnhbê prĩne kuman kam memã kum,

—Godja me õ pyka tãm kam abeno kurê djwỳnh mã ne ren me kam nê? Nãm ren ã me anen kam ren arỳm amijo ajkê. Nhym ren me ta ùrkwã tãm kam abeno kurê djwỳnh mã ne ren me kam nê? Nãm ren ã me anen kam ren arỳm abeno apêx.

¹⁸ Bir be, Xatanajdjwỳ ta ò àpênhmě ne ren abeno ajkij ne ren abeno kurê djwỳnh, mã ne ren me kam nẽ? Mã ne ren Xatanaj nẽ? Nãm ren anen kam ren arỳm abeno apêx. Nã gãm me we ijã, “Bep Bedjêbu pyma proo ne ar bõm me karõ punu rênho ba”, ane. Ije gêdjãm Xatanaj ta ajte jãm ò àpênho akêx ne ar bõm rênho ba. ¹⁹ Ba ren Bedjêbu kabênkôt ren bõm ar me karõ punu rênho iba nhym ren mỳj me'õ kabênkôt ne me anhõ àpênh bõm ar me karõ rênho ba? Ar jadjwỳ ne ar bõm me karõ rênh ar o ba. Djãm ar adjwỳnhdjwỳ ne ar we Xatanaj kabênkôt ar bõm me karõ rênho ba. Ga ren me arkum ja jarẽ nhym ren ar me amã, “Ije tô djãm Xatanaj ta kute ò àpênho bikênho ba got.”

²⁰ Nhym bep kati, Metĩndjwỳnh pyma proobit ne ba ar bõm me karõ punu rênho iba. Ga kôt arỳm Metĩndjwỳnh me awỳr bõxja pumũ. Metĩndjwỳnh kute me apytãr ne me akadja bẽnjadjwỳr ne kute me ajo bamã me awỳr bõxja pumũ. ²¹ Ba ajte atemã me'õ'ã amijakre ga me ama.

Me'õ ne ò kikrekam kruwmě rop'io nhỹ ne o ò nêkrêx pytàn o nhỹ. Umao amim ò nêkrêx pytàn o nhỹ. Nhym me'õ ajmã kute ò nêkrêx o kêtukumrêx. ²² Nhym bep atemã me'õ kute umao akrenh mex ne tu bõx ne kruw tã o tỳm ne kubê kunĩo põx ne kam kubê nêkrêxo prõt ne, kubê mỳjja kunĩo prõt ne. Kute umao ò nêkrêx pytãr ne o ýrja tu kubê o prõt ne memã kungrà. Ba ne ba ipymao Xatanaj jakrenh mex ne kam amijo aptãn kubê ò krito iprõt ne.

²³ Me'õ kum ikĩnh kêt ne arỳm mrãmri ijo kurê djwỳnh ne. Ne ikôt àpênh prãm kêt ne arỳm Xatanajkôt apê. Dja me'õ kum ikĩnh kêt ne kam ajte kum Xatanaj kĩnh kêt ne kam amijã, “Ba dja ba ate ikrãn ar mrã, amidjwỳnhbit man ar o mrã”, anen arỳm Xatanajkôt apê, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁴ Ne kam ajte me karõ punu'ã ajarên memã kum,

—Me karõ punu pydjın kute ar me'õo baja ne arỳm kurũm katon tẽ. Ne kam te ar mrã, ngô kêtka ar mrã, te ajte kute me'õmã àr ne tyk djã kêt mã ar mrãn kam akubyn kute ar me'õo ba tũmja'ỳr tẽ. Ne kam amim, “Ba gop inhũrkwã kurũm ikatorja ajte 'ỳr tẽ”, ane. Kute ar me'õo ba tũm'ã ne ùrkwã jarẽ. ²⁵ Ne kam amim ba djã tũmja'ỳr tẽn bõx ne omũ nhym arỳm mexkumrêx. Me karõ 'õ kute o ba kêt nhym prĩne kadjwỳnhbê mex ne arỳm kam mỳjja katat. ²⁶ Nhym kam kadjy mã me karõ punu'ỳr tẽ. Ne kam mekam me kwỳ japrôn 'ỳr meo mõn meo bõx. Nãm me karõ 7 ne o bõx ne me'õ jamã meo wangij nhym kam me kam ar ba. Kute me karõ punuo 7 ne o bõx tãm ne axweo kute õbê pydji kute ar o ba tũmja jakrenh mex ne kam arỳm o punu rax ne. Kàjbê punuri ne kàjbê punu nhym bep kute o 7 ne o bõxja ne arỳm o punu rax ne. Nãm ã Jeju me karõ punu'ã ujarênho ane.

²⁷ Nãm memã kabẽno ãm rã'ã nhym me ipõkri me'õ nire kàj bê kum kabên ne kum,

—Ô kum anãbit ne kĩnhkumrêx. Abê bẽnjadjwỳr raxkam ne ga anã tikkremã wadjàn ruw ne anã kã kaõ nhym anã kĩnhkumrêx ne, ane.

²⁸ Nhym kum,

—Bep me kute Metĩndjwỳnh kabên mar ne 'ãno ãm ne kute kôt amijo baja, me tãm gêdja me mrãmri kĩnhkumrêx ne, ane.

Me kute Jeju kute mỳjja pumũnh kêt'õ nhípêx jabej.

Mat 12.38

²⁹⁻³⁰ Nhym kam me Jeju'ỳr ban bõxo dja. 'Ỳr ban bõxo djan 'ã aben pydjio mõn o mõn o mõn ì 'ã utĩ: ane. Me kute õbê kum,

—Goja on mỳjja pumũnh kêt'õ nhípêx ba me omũ, anhỹr jamã ne Jeju,

—Me akamingrãny ne ga me ajaxwekumrêx. Nã gãm me abentã ijuw ne imã, “Mỳjja pumũnh kêt'õ nhípêx. Ba me goja omũn kam tu amim amarkumrêx”, ane. Bep kati, djã bãm me amã ipêx kêtukumrêx ne. Ê, mỳjja pydji dja ga me omũ. Gêdja ba ty. Nhym ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba akubyn itĩn ne ikato ne kam me amã Metĩndjwỳnh raxo amirĩt ne. Ga me me bakukãmãrebê Djõnaj tep tikkrekam nõrja pumũ. Tep tikkrekam nõr nhym 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt nhym ajte tep tikkre kurũm kator ne kam pykabê Niniwekam me ja'ỳr tẽn ne kute memã Metĩndjwỳnh raxo amirĩtja pumũ.

Badjwỳ ije amijo inhĩ ne me awỳr ibôx gêdja ba ty ne akubyn itĩn ne ikato ga kam me akamingrãny amim Metĩndjwỳnh raxkôt ama.

³¹ Godja Metĩndjwỳnh kute memã axwe pãnh jarēnh nhõ akati kato nhym kàjkwa nhirē kurũm bēnjadjwỳr ni ajte katon kam me akamingrãny, me amymã axwe jarē. Mỳkam? Bir, amrēbē ne me bakukãmārebē Xaromão no mexkumrēx ne kute prĩne mỳjja mar. Bēnjadjwỳr rax. Nhym arỳm bēnjadjwỳr nija arỳm 'ã ujarēnh ma. Arỳm Xaromão'ã ujarēnh man kam kute omũnh prãm ne. Ne kam nĩnh kàjkwa nhirē kurũm 'ỳr tēn bôx. 'Ỳr bôx ne kam prĩne kabēn ma. Ě, ba ne ba Xaromão kurãm irax. Nã bãm iraxo bôx, jakam, me akam bôx ga me imar kêt ne, ikanga mex ne. Kam dja bēnjadjwỳr nija me amã axwe jarē.

³² Nhym Niniwekam me jadjwỳ me amã axwe jarē. Godja Metĩndjwỳnh kute memã axwe pãnh jarēnh nhõ akati kato nhym Niniwekam me ja ajte apôx ne kam me akamingrãnymã axwe jarē. Mỳkam? Bir, Djônaj ne kàj bê memã Metĩndjwỳnh'ã ajarē nhym Niniwekam me ja kuman amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēx ne. Ě, ba ne ba iraxo Djônaj jakrenh mex ne. Ga me tu ate akrãn ikanga mex ne. Kam ne ba me amã, “Me ja dja me akubyn apôx ne arỳm me amã axwe jarē”, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Metĩndjwỳnh kabēn kôt amijo ba'ã ne a'u jakre.

Mat 5.15, 6.22

³³ Ne kam ajte memã irã jarē ne memã,

—Djãm me kute ngõnhpõkmã angjēnh ne kute mỳjja 'õkôt o bipdjur got? Ne kute kào 'ã pro got? Kati, ngõnhpõk ne me kum angij ne tu kēnhkam umjuw nhym memã kikre kre kurwỳo ku'ê. Nhym me mrãn wangij nhym memã irãkumrēx.

³⁴ Nhym me nodjwỳ. Me noo ne me kute mỳjja pumũnh. Dja ga me ajõ ano mex, ajmã ano kute kêt jabej arỳm mrãmri arĩt tỳxkumrēx ne aje mỳjja pumũnh. Aje mrãmri ne me a'uri mrãnh mex pyrãk. Nhym bep dja ga ano rã, ano punukumrēx jabej arỳm arĩt kêt ne aje mỳjja pumũnh kêt. Aje mrãmri ne me akamãt kô tykkam mrãnh punu, mrãnho bikar mrãnh ja pyrãk.

³⁵ Gora me amijãno djan Metĩndjwỳnh kute me amã amikukràdjã jarēnhkôt amijo aba. Gêdja ga me kôt amijo aba kêt jabej, kute me amã amikukràdjã jarēnhja kôt amijo aba kêt jabej arỳm aje me'õ akamãtkam ba pyrãk, me aje me'õ akamãt kô tyk tỳxkam mrãnho bikar mrãnh ja pyrãk. ³⁶ Nhym bep dja ga me mrãmri Metĩndjwỳnh kabēn kunĩkôt amijo abakumrēx ne kam me aje me'õ mrãmri ngõnhpõkti nhirãkambit mrãnh ne kam akamãt kô tykkam mrãnh kêtumrēx ja pyrãk.

Jeju mekbê pardjêumã bēn tỳx.

Mat 23.1; Mak 12.38

³⁷ Nãm memã arēnh pa nhym kam mekbê pardjêu'õ kum,

—Amrē ikôt tēn ikutã anhõ kwỳ krē, ane.

Nhym Jeju kum “Ã” anen kam kôt tēn ũrkwãmã wadjàn nhỹ. ³⁸ Kute aminhikra ku'õnh kêt ne nhỹ nhym omũn kam õkre kadjwỳnhbê amim,

—Ije tō mỳj nã? Ije kum bep kute me bakukràdjãkôt aminhikra ku'õnh kêt. Õ kwỳ krēn kadjy kute aminhikra ku'õnh kêt, ane.

³⁹ Nhym kam Bēnjadjwỳr kum,

—Kê, me abê pardjêu ne ga me ijã akabēn ne anhõkre kadjwỳnhbê amim, “Kute me bakukràdjãkôt aminhikra ku'õnh kêt”, ane. Bep me ga ne ga me ajēx ne we amijo akabēn mex. Nã gãm me aje mrãmri ne me kute ngõnh krãmē ngõnh puror nhĩbũmbit põnh ne kute kre põnh kêt nhym krekam mỳjja kakrãtyk pyrãk. Be, nã gãm me ã we katãt amijo abao ane. Nhym kam me me akrãkãbit pumũ nhym kam kute me amex pyrãk. Nhym bep kati, me akadjwỳnhbê ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwỳnhbê ne me amã me õ nēkrēx prãm ne 'ã angryk ne ajaxwe'ãbit aje amim karõ rã'ã. Kam ne ga me akadjwỳnhbê apunu rã'aja. ⁴⁰ Me ano kêtumrēx. Djã nãm me anhipēx djwỳnh

me akrākàbit 'y? E kum kati, nām me akadjwýnhdjwý 'y. Kam ne kute prīne me akadjwýnhbê me apumūnh ne kum me akadjwýnhbê me amex prāmkmrēxja. ⁴¹ Nā gām me we amijo akabēn mex ne, ne amijo katāt amrānh, bep kati, me akadjwýnhbê apunu. Dja ga me me 'uwtīmādjwý anhōdjānh ne me 'uwtīkam adjukaprīn memā mýjja ngān kam arým akadjwýnhbēdjwý amexkmrēx ne, akrākāmē akadjwýnh kunī mexkmrēx ne, me 'uwtīkam me adjukaprīkam.

⁴² Me abē pardjēu dja ga me ī me biknor tokry djākam mō. Watī:re. Mýkam? Me aje Metīndjwýnhmā mýjja kakritbit nhōr ne kam aje mýjjabē kumkatija aje kum ōr kētkam. Nā gām me mýjja kakrit, ōmrō djānh djā, pi'ômē djwý kakrit kunī ne ga me Metīndjwýnhmā ikjē rēn kum kryre ne angā. Ne kam ga abēngōkreja amā abē kēt ne katāt meo aba kētkmrēx ne. Me aje kum kryre ne ōrja ne mrāmri tu mexkmrēx. Mýkam ne ga me mýjja raxjadwý kum ōr kēt ne? Mýkam ne ga me amā Metīndjwýnh jabēn katāt meo abaja kēt ne. Ja ne ga me aje marmān ate mýjja kakritbit ma.

⁴³ Me abē pardjēu dja ga me ī me biknor tokry djākam mō. Watī:re. Mýkam? Me aje amijo rūnhbit mar prāmkm. Me kute aben pydji djākam me amā me bēnjadjwýr rūnh krī djābit kīnhkam. Nhym me me ipōkri me kute me amā kabēn ne me amā rūnh jarēho kumex jabit ne ga me amā kīnh.

⁴⁴ Me ga dja ga me ī me biknor tokry djākam mō. Watī:re. Mýkam? Me aje pyka krā pyrākkam. Nā gām me aje pyka krā arým biknor ne pyka mē bimirāk ne kute pykakmrēx pyrāk. Nhym me kute mar kēt ne tu iby mrānhja pyrāk. Ne kam kadjwýnhbê ne punu, kadjwýnhbê ne mýjja kro. Nā gām me ā akadjwýnhbê apunu ane nhym me kute me amar kēt. Nām mýjja 'ēx ne krākàbit mex ne kam kadjwýnhbê ā punu ane. Nām ā Jeju mekbē pardjēu jaxweo amirīto ane.

⁴⁵ Nhym kam me kute Mōjdjē kukrādja mar djwýnh'ō Jejumā kum,
—Ē, bēnjadjwýr, nā gām me badjwý me ijapry. Nā gām akabēn jao me badjwý ā me ijo ane, ane.

⁴⁶ Nhym kam Jeju kum,
—Ije nà, me aje Mōjdjē kukrādja mar djwýnhdjwý dja ga me ī me biknor tokry djākam mō. Watī:re. Nā gām me akabēn kajgoobit ar memā Metīndjwýnh kabēn jarēho aba. Djām Metīndjwýnh kabēn? Kati, me ga akabēno ne ga me ar me anoro aba. Ga kam me ga kōt ar aba kēt ne. Nhym me te amijo anen kam, “Ije mā dja ba me nē”? ane. Me aje ā meo anhýrkam ne kute mrāmri ne me kute me kadjybit jēnh rūnh atom ne kam kute kāmā memā arī kētkmrēx ne kute memā tur kētkmrēx ne kute me ibūm nēje kum katy kētkmrēx ja pyrāk.

⁴⁷⁻⁴⁸ Me ga dja ga me ī me biknor tokry djākam mō. Watī:re. Mýkam? Me amā Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh par prāmkm. Me akukāmāre ne Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kwý pa:, ga me kam anhingēt nhimry krā prīne kum o djuw mex ne. Me anhingētbē Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh par djwýnhmē me aje aben pyrāk. Me akukāmāre kute me parja ne ga me omūn kam kōt amijo mōn kam we imry krā prīne kum o djuw mex ne.

⁴⁹ Kwārīk rā'ā. Metīndjwýnh ta ne no mexkōt, ta kute amim 'ā karōkōt arým me amā, “Ē, dja ba me amā ikabēn jarēnh djwýnh janon inhō àpēnh jano ga me kwý pan kwýo ajkē”, ane. Djā nām kupa'ā arē? Kati, kōnh ne kum kudji. Ga me aje me paro amōrja pumū. Kam ne Metīndjwýnh arým pānh jarē. ⁵⁰ Me akukāmāremē ne ga me me kraxrūm Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh paro tē. Paro tēn paro tēn arek me kamrō kapīn o tē. Nhym Metīndjwýnh arým meo ngryk ne kam gormā me ajabatānhmā pānh jarē. ⁵¹ Nā gām me akukāmāre Abeu bīno kurētuw ne kam ijukri me ja paro tēm tāmtā: jakam arek o tē ne kam Djakarij'ýr bōx ne kam Metīndjwýnh nhō kikretimē ō ngōnh ki kaēxkam kubī.

Nà, ē, ba me amā arē. Metīndjwýnh ne arým meo ngryk ne. Ne kam me akamin-grānymā arým pānh jarē. Me ga dja Metīndjwýnh me akukāmāre kute me imex tūmja pānh me ajo ajkē.

⁵² Me aje Môjdjê kukràdjà mar djwýnh dja ga me ĩ me biknor tokry djàkam mō. Watĩ:re. Ga me aje memã Metĩndjwýnh kaběno amirĩto atěmmãn ate ajte mekbê udju. Nym me te kute amim Metĩndjwýnh marmã. Nã gãm me aje mrãmri ne me kute mekbê kikre'ã ijên nhĩ'ãm kam o kajkep djà rěnh nym me te kute kikre'ã rěnh ne ngjěnh prãme kapõtã ku'ėja pyrãk. Ga me kam ga Metĩndjwýnh mar kêt ne ajte me jadjwýbê aptã, ane. Nãm ã Jeju memã bën tỳxo anen kam katon mã tẽ.

⁵³⁻⁵⁴ Nym kam mekbê pardjêumẽ me kute Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmẽ Jeju jabej rĩt mō. Jeju kute Môjdjê kukràdjà'õ kupa'ã arěnh jabej ne me umaro dja. Ne kam mã kukijn mã kukijn mã kaběn'ã kum apnên ajte kum,

—Goja rã'ã ajte arẽ, ba me kuma, ane.

Jeju kute kupa'ã arěnh nym me kute o tỳm ne bĩnmã ne me ã ane. Nãm me te kute Jeju'ã kaběn punu nhõrmã. Kute kaběn punu 'õ jarěnh nym me kute 'ã kaběn punu nhõrmã te abej umaro dja.

12

Kute memã kum, “Amã me uma kêt” jarěnh.

Mat 10.26

¹ Nym me Jeju'ã bikprõnho dja. 'Ã bikprõnho djan o djan o djan ĩ 'ã utĩ: ane. Kute pi'õ pyrãk. Ne ĩ ãm ta aben par'ã ku'ên ĩ ta ikjêo aben rẽ, me krãptĩkam. Nym kam Jeju amikõt ba djwýnh kumrěxmã kum,

—Gora ar aminêje me wã pumũ, aminêje mekbê pardjêu jaxwe 'ãno dja. Nãm me 'êx ne kute mex pyrãk. Nym bep kati, me kadjwýnhbê ne me punukumrěx. Me õkre kadjwýnhbê ne me axwebit kute mar ne 'ã amim karõ. Me axwe kute djwý nhigot djà pyrãk. Gêdja amũ me'õ'yr bõx ne amũ me'õ'yr bõx ne amũ me'õ'yr bõx ne ĩ mekmẽ amrã ne ĩ me kunĩo tuknĩ. Kam ne ba ar amã, “Gora ar aminêje me wã pumũ”, ane.

² Djã nãm me kadjwýnhbê axweja bipdjur rã'ãmã? Kati, dja ĩ amirĩt ne. Nhýnh ne mýjja bipdjur'õ me kute omũnh kětmã? Ne me kute mýjja pudjur'õ mar kětmã? Adjým, dja ĩ kunĩ amirĩt ne. Dja mýjja pudjur, mýjja o bipdjurja ĩ kunĩ amirĩt ne. ³ Dja gar te akamãt kô tykkam aběn prĩkam abenmã mýjja jarě nym me ĩ tu irãri arěnh kumex. Dja gar te amijã ijê, kikre kadjwýnhbê amijã ijên ajte aben jamakri ajajkwa momokkam abenmã mýjja jarě nym me tu kàj bẽ abenmã arẽ. Dja amirĩt ne. Dja me kuman kam kàj bẽ abenmã arẽ, kikrekõt arěnh ipõk ne, ne ngãbê abenmã arẽ.

⁴ Ë, ar apa, inhõbikwa ar, ba ar amã arẽ. Kwãrĩk wãnh ga ar amã me kute ar aparja puma kêt. Me ja gêdja me ar akrãkãbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwýnhbê ajmã ar ajo kêt. ⁵ Kati, ba ar amã arẽ. Me'õ pydji dja ga ar amã uma. Kute me bĩn ne kute ijukri me biknor tokry djàkam me rěnh, jabit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arẽ, Metĩndjwýnhbit dja ga ar amã uma.

⁶ Ë, mã ne kwěnhne pãnh kute? Kwěnhne ne pãnh ngri:re. Kwěnhne ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt kam pãnh birãm ngõnho pi'õk kaprĩ amãnhkrut. Nã, tãm. Nhýnh ne Metĩndjwýnh kwěnhne jao akno? Djã nãm o akno? Kati, nãm te mýjja kakrit, te kubê kwěnhne nym prĩne o djuw mex ne. ⁷ Be, ar ja man atĩn prãm kêt. Ar ga ne gar kwěnhne kurãm abê kumkati. Ar ga ne gar aběngõkre ne anhĩ pýnhkõt kwěnhne krãptĩ kurãm arax. Be, kute kwěnhneo djuw mexja pumũ. Nym bep ar ga. Ar ga dja prĩne ar ajo djuw mex ne. Ga prĩne kute me bamar ne kute me bajãno ãmja pumũ. Mýjja'õ kubê biknor kêt. Nhýnh ne mýjja'õ kubê akuno? Ga kute me bakĩ'ã akreja pumũ. Kam ne ba ar amã, “Kwãrĩk wãnh ga ar adjumar punu kêt ne amã mýjja puma kêt”, ane.

⁸ Ba ar amã mýjja 'õdjwý jarě. Me kute amijo ipytãr ne kute me krãptĩ nhipõkri kute, “Nã, ba ne ba arým amijo Jeju pytã”, anhýrja gêdja ba badjwý ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk badjwý Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh nhipõkri, “Nã, ba inhõbikwa ne wã”, ane. Dja ba ã ane. ⁹ Nym bep me kute imar kêt ne kum ikĩnh kêt, me kute, “Ije bep ije tãwã mar kêt”, anhýr, me tãm gêdja ba badjwý amipãnh Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh nhipõkri, “Ije tãwã mar kêt”, ane.

¹⁰ Ë, gêdja me'õ ijã kabên ba ije amijo inhĩ ne me awÿr irwÿk, dja me'õ ijã kabên nhym Metĩndjwÿnh tu o aknon mar kêt ne. Nhym bep me'õ kute Metĩndjwÿnh Karõ japyrÿ, tãm gêdja Metĩndjwÿnh mar rã'ã rã'ã ne, mã kam ngryk ne.

¹¹ Dja me ĩ ar ajo ajkê. Gêdja me ar apa 'amÿn mekbê idjaer bikprõnh djà'ÿr ar ajo bõx. Ne kam ajte me bēnjadjwÿr krĩ djà'ÿr ar ajo mō. Dja me ar apa 'amÿn ar ajo mōn amikabem ar apumjuw ne ar ajaxwe jabej ar akukjêro nhÿ. Kwãrik wãnh gar ajõ, “Ije, mÿj dja ba ikabên nê? Mÿj dja ba arê? Mã gêdja ba gêt ikabên on arê”, anhÿr kêt. Dja gar tu ate akrãn amikam atĩn prãm kêt. ¹² Metĩndjwÿnh Karõ ta dja ar amã kabên jarê. Me kabem adjãmkam dja amã kabên jarê gar kam kabēno akabên ne memã akabên jarê. Nãm ã Jeju kõt ba djwÿnhmã kabên jarēho ane. Me kute kõt ba djwÿnho bikēnh nhym ar kute memã kabên jarēnhmã ã arkum anhÿr djwÿnhram kabên jarēho ane.

Me'õ nhõ mÿjja raxmã Jeju kute kabên jarēnh.

¹³ Nhym kam me krãptĩ nhipõkri ne me'õ kàj bê kum,
—Bēnjadjwÿr, gop ikamymã arê gê imã nēkrêx kwÿ ngã. Ibãm tyk kutã ne ar imã nēkrêx'ã karõ bar ije ar o ibamã nhym ikamy bõx ne tu jãm o amijakren utàn mã o mō. Kute imã kwÿ nhõr kêtikumrêx, ane.

¹⁴ Nhym kam Jeju kum,
—Ije mÿj me'õ kabēnkõt gêdja ba aben nêje ar akukrà. Ne mÿj me'õ kabēnkõt gêdja ba akamy kutã nēkrêx kwÿ byn amã kungã? Djãm kadjy ne ba me awÿr tē? Kati, ane.

¹⁵ Ne kam me kunĩmã kum,
—Gora me amijãno djan amã nēkrêx prãm kêt. Kwãrik wãnh ga me anhõ nēkrêx rũnh ne anhõ nēkrêxo adjãptãr ne ar o aba kêt. Djãm me kute amim nēkrêxo aptãr ne o bakam umar mex got, kõt me kĩnh got? ane.

¹⁶ Ne kam memã me'õ'ã ujarēnh jakreo tēn memã,
—Me'õ ne õ nēkrêx krãptĩ ne õ purkamdjwÿ djwÿ krãptĩ. Bàygogoremē bãy mē djwÿ kunĩ ingrõ:t ne kumex. ¹⁷ Nhym kam, “Ije, mã dja ba on? Nhÿnh gêdja ba inhõ bãygomē bãy kumexjao atom ne 'ã man ar o iba”? ane. ¹⁸ Ne kam amim, “Goja, nã, gêdja ba bãygogo nhõ kikre kryreja ngràn kam ajte akãjbê rũnh nhipêx ne kam kam o atom ne kumex ne. ¹⁹ Ije nã, dja ba o ane nhym arÿm mrãmri inhõ nēkrêx kumex. Mrãmri ne ba arÿm amimex ne. Gêdja 'ã amex krãptĩn kumex rã'ã ne. Jakam gêdja ba idjãpēnh krãtan ikõkam kõt ne inhõ kwÿ krēn kõt ikõn kam ikĩnh katibit ma”, ane.

²⁰ Nhym Metĩndjwÿnh kum, “Nã gãm ajbã. Akamãt ja tãm kam gêdja ga ty. Nã bãm te amexmã akabi ga atemã. Nhym nãr anhõ nēkrêxwã? Mÿj kadjy ne ga anhõ nēkrêx ar o aba? Nhym gêdja amÿrbê ar o ba”? ane.

²¹ Bir be, nãm ã me kute amim Metĩndjwÿnh mar kêt ne kam kute õ nēkrêxbit mar ne kute amim o atommã o atom kajgoo ane. Nãm amimex ne kam Metĩndjwÿnhmã mex kêtikumrêx ne, ane.

Amikam umar punu nêje arkum karõ.

Mat 6.25

²² Ne kam ajte kõt ba djwÿnhmã kum,
—Bir, kam ne ba ar amã, “Kwãrik wãnh gar amikam adjumar punu kêt ne anhõ kre kadjwÿnhbê amim, ‘Mÿj dja ba kukrê’?”

Nãr kubêkà'ã, ‘Mÿj kubêkà dja ba angij’? anhÿr kêt.” ²³ Metĩndjwÿnh ta ne gwaj bajo tĩn ne, ga gwaj batĩn ne ar babaja pumũ. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãmri wÿnhĩ. Nhym bep me õ ne kajgo, djwÿ ne kãjbê. Nhym bep Metĩndjwÿnh ne gwaj banhipêx. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãmri wÿnhĩ. Nhym bep kubêkà ne kajgo. Kubêkà ne kãjbê. Kwãrik wãnh ar amikam adjumar punu kêt.

²⁴ Ë, gop ar bãrire ja pumũ. Kute amim pur jadjwÿr kêt. Kute amim djwÿ kre kêt. Kute amim mÿjjao atom kêt. Nhÿnh got õ bãy nhõ kikre, nãr o atom djà? Kati, kwēnhne ne ta ar ba, nhym kam Metĩndjwÿnh prĩne o djuw mex ne. Kwēnh kute amim djwÿo atom kêtja pumũ. Ar ga ne gar kwēnhne kurãm amexkumrêx. Ne ar araxo kwēnhne jakrenh mex ne. Dja Metĩndjwÿnh kwēnhne kurãm prĩne ar ajo djuw mex ne.

²⁵ Nhÿnh ne me'õ ta ajkwao, mÿjja kam umar punuo, amÿ tyk kêt mã aminhõ akati kamê? Kati. ²⁶ Gar aje mÿjja ngrire te o anhÿrja pumÿ. Gar aje mÿjja ngrire ja mar kêtja pumÿ. Metÿndjwÿnhbit ne kute mar. Ajbit kute me tÿn nhijukri kute amidjar mar, kumãbit ne amirÿtkumrêx. Ne kute me bajo djuw mexjadjwÿ mar, prÿne kute mar, kumã ne mrãmri amirÿtkumrêx. Kam gêdja me bajo djuw mexkumrêx. Bir be, mÿkam ne gar amikam atÿn prãm ne amikam adjumar punu? Kwãrÿk wãnh gar amikam adjumar punu kêt.

²⁷ Ê, ar kapôt kam pidjôrãja pumÿ. Pidjôrã ne ta ingrôt ne kumex. Àpênh kêt kumrêx. Ne kute amim kubêkà kayr kêt. Ê, ba ar amã arê, bënjadjwÿr raxbê Xaromão ne kute kubêkà mextire jangjênhkam kÿ:nhkumrêx. Nhym bep pidjôrãja ne mex, kÿnho Xaromão jakrenh mex ne. ²⁸ Metÿndjwÿnh ta ne pidjôrã nhipêx nhym kam mexkumrêx ne. Rã abenon kumex ne kam kÿnhkumrêx. Nhym akati nhym me arÿm kadjy bõremã adjã nhym xêr. Te mÿjja kakrit tebê apêx ba nhym Metÿndjwÿnh prÿne o djuw mex ne. Ar ga ne gar pidjôrã kurãm abêngôkre ne amexkumrêx. Dja Metÿndjwÿnh pidjôrã kurãm prÿne ar ajo djuw mex ne ar amã ar akàdjwÿ ngã. Be, kam gêdja gar tu amim Metÿndjwÿnh kamnhÿxkumrêx. Nhym mÿkam ne gar amim kamnhÿx kêt ne kãjbê amim kamnhÿx ne.

²⁹ Kwãrÿk wãnh gar amikam adjumar punu kêt ne anhõ kwÿ krên ne kôt akôm kôtbit ajamak bën kêt. ³⁰ Apÿnh pyka djãri me kute amim Metÿndjwÿnh mar kêt ne me ar mÿjja ja jabej ba. Nhym bep kati, ar Abãm kute prÿne ar amar ne ar anhõ mÿjja kêt kôt kute ar amar. Kam gêdja prÿne ar ajo djuw mex ne. ³¹ Metÿndjwÿnh kumrêx dja gar mar ar o aba, Metÿndjwÿnh kukràdjãmê dja gar kumrêx ma. Nhym kam ijukri dja arÿm ar amã mÿjja ja ngã.

³² Ê, inhõ kritte, inhõ àpênh ngrêreja, kwãrÿk wãnh gar atÿn prãm kêt. Ar Abãm ne arÿm amim ar ajã karõ. Kute meo atom ne me kadjy bënjadjwÿr ne kute ar meo bakam kute ar ajã bënjadjwÿr mênh gar aje ro'ã meo abamã arÿm ar ajã amim karõ.

³³ Ê, kwãrÿk wãnh pykabê anhõ nèkrêxja'ã ano tÿx ne 'ã angràn ar o aba kêt. Dja gar anhõ nèkrêx me'õmã angã gê pãnh ar amã pi'òk kaprÿre ngã gar abyn kam me õ mÿjja kêtjamã angã. Bep kati, kàjkwakam dja Metÿndjwÿnh ar amã anhõ mÿjjao atom, nhym tÿmrãm ar amã mexkumrêx gar o aba. Tÿmrãm rerek ne punu kêt kumrêx. Ar aje amim kàjkwakam mÿjja mextireo atomja gêdja kãpo, mÿjja'õ ar abê o bikênh kêt kumrêx nhym me àkÿnhÿ'õ 'ÿr bõx kêt kumrêx, gar ar o aba. Kwãrÿk wãnh gar pykabê mÿjja ja mar ne o atom ne ar o aba kêt. ³⁴ Be, nok ga ren ar pykabê amim mÿjjao atom ne kam ren kôt pykabê ar anhõ mÿjjabit man ar o aba. Nhym bep dja kàjkwakam Metÿndjwÿnh ar amã mÿjjao atom gar kam kôt arÿm kàjkwakam anhõ mÿjja man ar o aba.

Jeju me aêrbê akubyn bõx.

Mat 24.42; Mak 13.35; Ruk 21.34; Tex k 5.4

³⁵⁻³⁶ Dja ba tyn akubyn itÿn ne kàjkwa kumrêxmã wabi. Ne kam arÿm ajte akubyn bõx. Ar ga dja gar ikam ama. Ne ikutêp amijãno dja. Ikutêp amijãno djan ar amijo aba. Kute mrãmri ne me õ bënjadjwÿr me kute abenã me rênh'ÿr mrãnh nhym õ àpênh kutêp kikrekam krÿn kute kubêkà jangjênh rã'ãn ôt kêt ne kute ngônhpôkmã angjênh rã'ãn kutêp no tÿx ne kam amako krÿ. Nhym kam me õ bënjadjwÿr akubyn mrãn bõx ne kam õ àpênhmã kabên ne. Ne arkum, "Kikre'ã ta", ane.

Nhym ar tebê kum kikre'ã kuta nhym arÿm wadjã. Ar õ bënjadjwÿrja arÿm bõx. ³⁷ Ar no tÿx ne kute kam amak rã'ã nhym bõx nhym kam ar kÿnhkumrêx ja pyrãk. Nhym kam ar õ bënjadjwÿrdjwÿ arkam kÿnhkumrêx ne. Õ àpênhkam kÿnhkumrêxkam gêdja kute arkum òmrômã kadjy amidjê. Mrãmri ne ba ar amã katàt arê. Dja amidjên kam ar'ÿr tèn kam arkum, "Ar nhÿ. Ar nhÿ ba ar amã ar anhõ kwÿ krên djã nhipêx gar krê", ane. ³⁸ Dja te akamàt kô ipòkri nàr te akati maktã bõx nhym õ àpênhja no tÿx ne kam amako krÿ rã'ã ne. Kam gêdja ar õ bënjadjwÿr arkam kÿnhkumrêx ne, nhym ar jadjwÿ kÿnhkumrêx ne. Dja gar ã bënjadjwÿr nhõ àpênh'ã amijakren arek ikam amako akrÿo ane. Gêdja gar ikam amak rã'ã jabej ba ar akam ikÿnhkumrêx ne.

³⁹ Gop ar ikabēn ma. Ba ajte ar amā 'ōdjwỳ jarē gar ama. Ne ren ò kikke djwỳnhja ren me àkĩnhĩ bōx djà man kam ren arek kam amako nhỹ. Nhym ren bōx ne kikke'ã 'yr ne kum àr kêtumrēx ne. Badjwỳ dja ba ije me àkĩnhĩ pyrāk ne me ajaêrbê bōx. ⁴⁰ Kam gêdja gar gadjwỳ mã ikam amako akrĩ. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr ibōx ba gêdja ba ajte akubyn bōx. Ar aje nhỹnh myt nhỹr 'òkam aje ibōx djà mar kêt. Kam gêdja ba tu ar ajaêrbê bōx, ane. Nãm ã Jeju arkum amibōx djà jarēho anen kam arkum kabēn jarēnh pa.

⁴¹ Nhym Pedru kum,

—Djãm ar imābit ne ga arē, ar ije akam amakmã, djãm ar imābit ne ga arē, nàr kon, djãm me kunĩmã ne ga arē? ane.

⁴² Nhym kam kum,

—Be, me kute amikajmã'ã imar kunĩ dja me arĩk ikam ama ne kam kute mrãmri ne me àpēnh djwỳnh kute ò bēnjadjwỳr kam amakja pyrāk. Me ò bēnjadjwỳr ne ò àpēnhmã kabēn ne ne kum, “Ga dja ga me àpēnh'ã me omũ, ane, ne prĩne 'ã meo djuw mex. Dja ga myt kunĩkôt memã ò kwỳ krēn djà ngãn akrànãmã memã òro aba. Ne me'ã akren memã angã.” Nãm ã ò àpēnhmã me'ã karõo ane. Kute akrànãmã me àpēnh'ã me omũnh ne kute 'ã meo djuw mex katàtmã ã kum me'ã karõo ane.

Nhym ò àpēnh kum, “Nà, gêdja ba mrãmri ã anen kam me 'ãno dja”, ane.

Nhym kam ò bēnjadjwỳr mã nhĩ'ãm tē. Nhym kam ò àpēnhja kabēnkumrēx. Nãm no mexkumrēx ne katàt ar memã mỳjja nhõro ba, me kanga kêtumrēx ne ar meo ba.

⁴³ Nhym kam bēnjadjwỳr akubyn bōx ne kam ò àpēnhjamã kato. Kute amrēbê kum kabēn jarēnhja kôt mrãmri meo djuw mex nhym kam arỳm kum kato. Kam dja ò àpēnhjadjwỳ tu amikam kĩnhkumrēx ne.

⁴⁴ Ë, ba ar amã kôt arē. Bēnjadjwỳrja dja ò àpēnh ja'ã bēnjadjwỳr mē. Kute nêkrēxmē mỳjja kunĩ pumũnhmã dja 'ã bēnjadjwỳr mē. Nhym kam ò àpēnhja kĩnhkumrēx ne. ⁴⁵ Nãm ren ò àpēnhja òkre kadjwỳnhbê, ò bēnjadjwỳrja'ã ren, “Be, nãm nhĩ'ãm bēnjadjwỳr tēn arỳm amikrà. Jakam dja ba on tu arĩk ar iba, inomã arwãri”, ane. Ne kam ren ar ò àpēnhja titiko ba, ò àpēnh mymē ò àpēnh nimē ren ar titiko ba. Ren ò kwỳ krēnbit ban kôt kadjwati kangô* ikõn kam ren kam ajbãn ar ba. ⁴⁶ Nhym kam ò bēnjadjwỳrja aêrbê bōx. Ò àpēnhja kute amim ò bēnjadjwỳrja bōx djàkôt mar kêt. Nhỹnh akati 'òkam bōx djãmã kute mar kêt ne nhỹnh myt nhỹr 'òkam bōx djãmã kute mar kêt kam ne aêrbê bōx. Nãm bōx ne kam ò àpēnh arĩk ar bajakam ngryk ne. Ngryk ne kam o ajkapõn bõm kumē. Me amakkre kêtjamē ro'ã bõm kumē.

⁴⁷ Bir be, dja ã me bēnjadjwỳr ane. Me kute ò àpēnhmã prĩne mỳjja'ã karõ nhym me ren ãm mar kajgo ne kam ren ate krãn ar ba ne ren kabēnkôt amijo ba kêtumrēx ne. Nhym ren me ò bēnjadjwỳrja bōx ne prĩne ren meo ajkē, me kaprêprê:k ne. Kute arỳm memã 'ã karõ kajgo nhym me kute kabēn mar kêt kam.

⁴⁸ Nhym bep ò àpēnhja kute ò bēnjadjwỳrja kabēn mar kêt, me'õ kute memã kabēn jarēnh kêt kam, ne ren arĩk ar ba, kam ne ren ò bēnjadjwỳrja bōx ne kam ren me kaprêprêk ngrire, meo bikēnh ngri mex ne. Nãm me ren te mar mex ne tu ate krãn ar ba nhym ren prĩne meo ajkē. Nhym bep kati, me kute mar kêt, kam ne bōx ne ãm meo bikēnh ngri mex ne.

Metĩndjwỳnh ne apỹnh ar amã mỳjja ngã, ne ar amã ar adjê mex, ar ano mex, ar ajamak mex ar amã kungã, o ar kum adjàpēnh kadjy. Dja abej ar akukij ne ar amã, “Nãr, ije ar amã ar ano mex, ar adjê mex nhõrja, mã ne gar kam nē? Djã ne gar o adjàpēnh mex ne?”

Kute me'õmã mỳjja kàjbê rax nhõrja gêdja o kum kàjbê àpēnh rax jabej kukij. Nhym bep kute me'õmã mỳjja ra:x nhõrja gêdja o kum àpēnh ra:x jabej kukij.

*Jeju kute meo bikjêr jarēnh kadjy.
Mat 10.34*

* 12:45 Mỳjja me kute o kõm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômē uba kangômē, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarē.

⁴⁹ Ë, mỳj kadjy ne ba jakam tèn bôx. Ije me axweo apêxmã ne ba pyka jakam bôx. Ga kuwy kute mỳjja kakrit kunõ apêxja pumũ. Dja ba ĩ ibê kuwy mãn pràbê ã o anen me axwemã ikaton memã pãnh jarẽn kam me imex ne. Gora gê on õ akati 'yr bôx. ⁵⁰ Nhyim bep dja ba itokry rax kumrêxi. Dja ba itokry rax ne kute mrãmri ne me wỳrkam ngoo tuknĩ ja pyræk. Dja ĩ itokry ã prĩne ijo tuknõ ane. Dja ba itokry ra:x nhyim me ibĩ. Kadjy ne ba tẽ. Gora gê on inhõ akati iwỳr bôx ba gop itokry rax gê gop on apêx. Ba kam arỳm ije amimarja arỳm apêx.

⁵¹ Djãm ije pykabê me jamã umar mexmẽ me typydjin ar ba jarẽnhmã ne ba me'yr tẽ. Arkati, ã, ba ar amã arẽ. Me kute imỳr jabej abeno bikjêrmã ne ba me'yr tẽ. ⁵² Jakam dja me kikre tãmkam imỳr jabej abeno kurê djwỳnh ne. Me ta õbikwamẽ dja me ĩ abeno kurê djwỳnh ne abeno ajkij. Dja ar amãnhkrut ne ikjêkêtja amẽ ar jao kurê djwỳnh nhyim amẽ ar ja amipãnh ar amãnhkrut ne ikjêkêt jao kurê djwỳnh ne. Arỳm ne ar abeno ajkij. ⁵³ Bãmja dja imỳr jabej kra myo kurê djwỳnh ne. Nhyim kra my amipãnh bãmõ kurê djwỳnh ne. Nhyim ate nãja dja kra nio kurê djwỳnh nhyim kra nijadjwỳ amipãnh nãõ kurê djwỳnh ne. Nhyim ate umrengêxja dja wỳnh nio kurê djwỳnh nhyim wỳnh nija amipãnh umrengêxo kurê djwỳnh ne. Dja me ã imỳr jabej abeno kurê djwỳnh ne abeno bikjêro ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnhmã kabẽn jarẽho anen arkum kabẽn jarẽnh pa.

⁵⁴ Ne kam ajte me krãptĩtjamã kum,

—Nã gãm me kàjkwa nhõt kurũm kakrã amrẽ bikamẽnh baja pumũn kam abenmã kum, “Gêdja na ruw”, ane. Ga me mrãmri tu kônkh kum irkumrêx, nhyim arỳm ruw. ⁵⁵ Nã gãm me kôk djàbêr tỳxja pumũ, kàjkwa nhirê kurũm kôk djàbêr pumũn kam abenmã kum, “Gêdja on amex nhyim kam arỳm arngro tỳ:x ne”, ane. Ga me tu mrãmri kônkh kum irkumrêx nhyim ã ane.

⁵⁶ Kê, nã gãm me ajêx ne mỳjja mar kajgo ar o aba. Kàjkwamẽ kôk djàbêrbit ne ga me aje mar ne omũnh. Mỳkam ne ba me akam ar ibari mỳjja pumũnh kêt kwỳ 'yn me amã mỳjjao amirĩto iba ga me ja mar kêt ne omũnh kajgon amim, “Ije tũ mỳj'ã”? anhỳr kajgon mar kêt kumrêx ne. ⁵⁷ Nhyim mỳkam ne ga me amimar ne amijaxwemã akator ne Metĩndjwỳnhmã amijarẽnh kêt ne? Ja ne katat. Mỳkam ne ga me ã anhỳr kêt ne? ⁵⁸ Gêdja ga me Metĩndjwỳnh nhõ akati bôx kêttri kum amijo a'wỳ gê me ajo mex. Ba me amã arẽn me'õ'ã me ajakre. Birãm me'õ amã, “Ga ne ga ibê mỳjjao ajkẽn ar ikam amikrão aba. Aje imã o pãnh kêt kam gêdja ba bẽnjadjwỳr kute me axwemã apõx'yr ajo tẽ gê amã pãnh jarẽ”, ane. Gêdja ga amibêx ne kute 'yr ajo bôx kêttri kum amijarẽn kum o pãnh. Kute memã axwe pãnh jarẽnh djwỳnhmã apa 'amỳnh ne abjêro tẽm nhyim kute krãkamngõnhmã akanga nhyim me kute abê ijê kêttri. Kute ã ajo anhỳr kêttri gêdja ga atẽmbê kum o pãnh. Dja ga ã o anen kum o pãnh kêt nhyim arỳm mekbê ijê djakam amẽ ga kam kum o pãnh ra:xo dja. ⁵⁹ Gêdja ga kum pãnhõ dja:n kum pãnhõ ino rer jabej arỳm akato. Nhyim be djã gãm kum pãnhõ ino rer kêt ne mrãmri arek aku'ê. Gêdja ga me ã anen Metĩndjwỳnh kute memã axwe pãnh jarẽnh nhõ akati kator kêttri Metĩndjwỳnh'yr amijo akêx ne kum amijo a'wỳ gê me ajo mex, ane. Nãm ã Jeju memã arẽnhõ ane.

13

Kute me kute abenmã axwe kukrà kêt mex ne arẽnh nêje me kukrà.

¹ Ne kam memã kabẽn ja jarẽnh pa nhyim me kam kum pykabê Garrêjakam me ja jarẽ. Nãm me Metĩndjwỳnhmã mry pan kubõ. Kum bõro ku'ê rã'ã nhyim Pĩratu õ àpẽnh krãkamngõnhre me'yr ano nhyim me prĩne me imex ne, me kute mry bõro ku'ê ja ne me me imex ne, ne mry kamrõmẽ me kamrõo akà. Nhyim me omũn kam Jejumã arẽ. ² Nhyim kam memã kum,

—Birãm gãm me we, “Be nãm me õ pykakam me ja axweo me tĩnja jakrenh mex ne kam ty.”

³ Arkati. Ba me amã arẽ. Me gadjwỳ dja ga me amim akator ne wãnh ajaxwemã anhirer ne Metĩndjwỳnh'yr amijo akêx kêt kam me kudjwa tu abiknorkumrêx ne, me akunĩ, ane.

Năm ã Jeju ane. ⁴ Nhyim krĩraxbê Djeruxarêkamdjwỳ kıkre prêktibê Xirôwe me imex ne. Nãm me'ã tỳm ne meo 18 ne me imex ne. Nhyim me adjwỳnhdjwỳ pumũn kam Jejumã arê. Nhyim kam ajte memã kum,

—Birãm gãm me we, “Be nãm Djeruxarêkam me ja kute Metĩndjwỳnhkam amikrào me tĩnja jakrenh mex ne kam ty.”

⁵ Arkati. Ba me amã arê. Me gadjwỳ dja ga me amim akator ne wãnh ajaxwemã anhirer ne Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akêx kêt kam me kudjwa tu abiknorkumrêx ne, me akunĩ, ane. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju memã ane. Nãm me abenmã axwe kukrà kêt mex ne arê nhyim kam ã memã ane.

⁶⁻⁷ Ne kam ajte memã atemã mỳjja 'ã ujarênh jakreo tẽ. Me kute abenmã axwe kukrà kêt mex ne arênhbê ne memã kum,

—Atemã pidjôbê pigêre ne ò àpênh kute ò bẽnjadjwỳrjamã kremã o tẽ. O tẽn kum kre. Pidjôkô nhípôkri kum kre. Nhyim arỳm ingrôt ne abatãnh ne. Nhyim ò pidjô djwỳnhja kute ô jabejmã 'ỳr tẽ. Ne te ô jabej nhyim amex nhyim te ô jabej nhyim ajte amũ amex nhyim te ô jabej, ô jabej te aprãn kam ò àpênhmã kum, “Ota aje pidjô kreja ô kêt ne. Arỳm 'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ba te ô jabej. On tẽn kum ta. Mỳj kadjy ne mõn inhõ purkam ãm kajgoo dja”? ane.

⁸ Nhyim ò àpênhja kum, “Adjỳm bẽnjadjwỳr. Gê arek djan 'ã amex pydji ba kam bu'ã kakuwn kum mry nhĩno ipôk ne o kane. Mry nhĩno dja ba kanen kam gop ô jabej. ⁹ Dja ô mex ne kam arek dja. Gêdja ô kêt ba tu kum kuta”, ane. Tãm ne ja.

Metĩndjwỳnh on kute memã pãnh jarênh kêt. Tũmrãm dja ã memã pãnh jarê. Me kute axwemã irer ne kute tũmrãm 'ỳr amijo akêx kadjy ne tũmrãm memã pãnh jarên meo ajkê. 'Ã ne kute memã ujarênh jakreja.

Kute me'õ nire punuo mex.

¹⁰ Ne kam pi'ók råràr 'òkam me kute abeno bikprõnh djàkam memã Metĩndjwỳnh'ã ujarênh dja. ¹¹ Nhyim kam me'õ nija wadjà. Me karõ punu'õ ne mã o ba nhyim kam ibõn mrã. Ibõn mrãnh'ã amex krãptĩ. Arỳm 'ã 18. Nãm te katàt kàjmã ãmmãn katàt kêt mex ne. ¹² Nhyim kam Jeju omũn kam amiwỳr ku'uw ne kam kum,

—Àpnhĩre, me karõ'õ kute ajo baja ne arỳm amã ire, ane.

¹³ Ne kam 'ã ikra dji. 'Ã ikra dji nhyim tebê kàjmã dja, arỳm katàt ne dja. Ne kam Metĩndjwỳnhmã mextire jarênh dja. ¹⁴ Nhyim bep me bikprõnh djàkam bẽnjadjwỳrja ne 'ã ngryk ne. Pi'ók råràrkam Jeju kute meo mexo ãmkam ne 'ã ngryk ne. Ne kam memã,

—Pi'ók råràr ne ja. Pi'ók tykkambit ne me àpênh djà. Pi'ók tyk amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrutkambit ne me àpênh djà. Kam dja ga me amrê mō gê me ajo mex. Kwãrĩk wãnh ga me pi'ók råràrkam amrê 'ỳr abao adjãm kêt, ane.

¹⁵ Nhyim kam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kum,

—Kê, nã gãm me ajêx ne ajajkwakambit amimex jarê, ar amimex jarênh abã kajgo. Nhỳnh ne ga me ajõ pi'ók råràrkam anhõ krit'õ kôm kêt ne, anhõ mryti nàr mry'ã krĩja krãdjê djà 'ãpre bõn ùrkwã kurũm o akaton o tẽ nhyim kôm kêt ne? Kati, nã gãm me pi'ók råràrkam anhõ krito abã nhyim kôm ba. ¹⁶ Ije nhyim mỳkam gêdja ba me'õ ni, Abraão tãmdjwỳja 'ãpre bõnh kêt ne? Me ga ne ga me pi'ók råràrkam anhõ krit 'ãpre bõ. Nhyim mỳkam gêdja ba kubêngôkreja 'ãpre bõnh kêt ne, Xatanaj kute uwpre'ã amex krãptĩ, arỳm 'ã amexbê 18ja 'ãpre bõnh kêt ne? Kati, dja ba 'ãpre bõ gê kàjmã dja, ane.

¹⁷ Æ kum ane nhyim kam kurê djwỳnhja amikam pijãm ne. Nhyim bep me ja, me kunĩ ne me tu kam kĩnhkumrêx ne. Nãm Jeju memã mỳjja krãptĩo põx nhyim mexkumrêx nhyim me kam kam kĩnhkumrêx ne.

Metĩndjwỳnh kute me utàr ne meo ba.

¹⁸ Nhyim kam ajte Jeju memã kum,

—Ë, Metĩndjwỳnh kute me utàr ne me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar meo baja, mỳj ne kute uràk? Mỳj'ã ne ba ije akremã? ¹⁹ E kum nãm kute pidjô 'y kryre ja pyræk. Pidjô

'y kryrebê motadu. Me'õ ne amim 'y kryreja by ne kam o tẽn õ purkam kre nhym tebê abatàn ne. Abatàn mexkumrëx nhym kam kwênhe apÿnh pa'ã aê, ane.

Me kute amim Jeju marmã nhym arÿm ja pydji kadjy amima, nhym arÿm ja kadjy amiman 'ã tÿm, nhym ja kôt 'ã tÿm, nhym ja 'ã tÿm, nhym ja 'ã tÿm nhym arÿm 'ã krãptĩ ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

²⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Metĩndjwÿnh kute me utàr ne me kadjy bẽnjadjwÿr ne kute ar meo baja mÿj ne ba ije 'ã akremã? ²¹ E kum nãm kute djwÿ nhigot djà pyràk. Me'õ nire ne djwÿ djòm byn ngônkhkam kumên kam ajte iby o amãnhkrut ne kumê ne kam kadjy djwÿ nhigot djà ngri:re ja by. Ne kam o akàn kudji nhym nòn kam arÿm igot mō. Igot mō:n arÿm rax ne kam prĩne djwÿo tuknĩ, ane. Nãm ã me kute Metĩndjwÿnh mar amũ abendjô'ã abenmã Metĩndjwÿnh jarênho ane nhym arÿm me pyka kunĩkôt arênho ajmà nhym arÿm pyka kunĩkôt me kute Metĩndjwÿnh mar krãptĩ ne. 'Ã ne memã djwÿ nhigot djà jakren arê.

Kikre jajkwa krekre ngrire'ã ujarênh.

Mat 7.13

²² Ne kam tu Djeruxarê'ÿr kràkumrëx ne. Ne kam apÿnh krĩ rÿnhmê krĩ kryre kôt mō. Kam memã Metĩndjwÿnh'ã ujarênh mō. ²³ Djeruxarê'ÿr me mörkôt ne memã 'ã ujarênh mō nhym kam me'õ kum,

—Bẽnjadjwÿr, djãm Metĩndjwÿnh kute me utàrja djãm me ngrêrebit? ane.

²⁴ Nhym kam memã,

—Ë, kwärĩk wãnh ga amũ me ja mar kêt. Nhym bep Metĩndjwÿnh dja ga amikajmã'ã ama. Ga me kikre jajkwa krekre ngrire kônkh mrãnh, kônkh ngjênhmã mrãnh tÿx ne kute ikjêo aben rênkh ne mrãnh ne ngjêxja pumũ. Gadjwÿ dja ga ã amikam atÿxo anen Metĩndjwÿnh nhõ pyka'ÿr bõx. Ba me amã arê. Nãm me krãptĩ te 'ÿr àrmã. Dja me te o anen te o anen 'ÿr àr kêt ne. Kute mrãmri ne me te kikremã àr prãme ja pyràk. ²⁵ Dja õ kikre djwÿnh 'ÿr tẽn kikre'ã ijê, me abê kikre'ã ijê. Ga me kam wãnh kapôtã akumex. Ne kam 'ã ijê djà môro akumex. Te 'ã ijê djà môro akumex ne kam kum, “Bẽnjadjwÿr, amrê me imã kikre'ã ta ba me wãm wadjã”, anhÿro akumex. Te kum ane. Nhym kam me amã, “Kê waj, ije me amar kêt. Ije mÿjwã kurũm me ajapõx djàkôt me amar kêt”, ane.

²⁶ Dja ga me te kum, “Tô gêt anhkõt'ã ne ba me inhõ kwÿ krên kôt ikõ ga me inhürkwã kabe'ã me akreo mō”, anhÿro akumex.

²⁷ Nhym kam me amã, “Ba me amã arê ga me ikabên ma. Ije mÿjwã kurũm me ajapõx djàkôt me amar kêt. Rũm mãn me mō, me aje ajaxwebit markam dja ga me rũm mō”, ane. Dja ã õ kikre djwÿnh me kapôtã akumexjamã ane. ²⁸ Æ me amã ane ga me kam amran amim angryk ne wãnh amijanên amijo pyka titik ar o aba. Abraãomê Idjakmê Djakomê Metĩndjwÿnh kabên jarênkh djwÿnh kunĩmê dja me Metĩndjwÿnh nhõ pykakam ar ba, ga me te me omũ. Metĩndjwÿnh arÿm kute me utàr ne me kadjy bẽnjadjwÿr ne kute ar meo ba, õ pykakam kute ar meo baja dja ga me te me omũ, amybÿm me omũ ne kam ajte jãm amipumũn kam amikam angryk ne. Metĩndjwÿnh kute bõm me arênkhkam gêdja ga me ã amim angryk o anen amran amijanên ar amijo pyka titik o aba.

²⁹ Bir be, dja me apÿnh pyka kunĩkôt Metĩndjwÿnh'ÿr akuprõn kam kutã õ kwÿ krêno kumex. Kàjkwa kraxrũm me jamê, kàjkwa nhõt kurũm me jamê, aktã kàjkwa nhirê'ãnh me jamê, me tãm dja me 'ÿr bõx ne kutã õ kwÿ krêno kumex. Nhym bep Metĩndjwÿnh dja me ja kadjy bẽnjadjwÿr ne meo ba.

³⁰ Nhym kam pykabê me 'uwtĩ, me kàtàm ar baja gêdja me kumrëx Metĩndjwÿnh nhõ pyka'ÿr bõx. Nhym bep jakam me kute amirũnhbit mar ne kute amirũnh mar kanàrràm baja gêdja me pãnh me katên mrã, ane. Nãm ã Jeju memã Bãm nhõ pyka jarênho ane.

Jeju Djeruxarêkam me jakam kaprĩ.

Mat 23.37

³¹ Nãm memã kabên jarênkh pa nhym kam mebê pardjêu kwÿ 'ÿr bõx ne kam kum,

—On ja kurũm tẽ, ane. On ja kurũm tẽ. Arÿm ne Erodji kute abĩnmã akangrô, ane.

³² Nhyam kam memã kum,

— ãm me mōn kukōnhwãmã arē, axwere wãmã arē, “Ota ba akati jakam arek me karō punubē me utaro djan me kanēo mexo dja. Gēdja akati ba ajte tãm ne. Nhyam ijã akati amãnhkrut ne ikjēkēt ba arým inom kumē.” Dja ga me ã kum ane.

³³ Nã, mrãmri ne ba arým Djeruxarē'ÿr itēmkmrēxmã. Dja ba akati jakam meo mexo tēn nō nhyam akati kēt ba ajte amũ tēn 'ÿr nō nhyam akati ba arým 'ÿr bōx, Djeruxarēkam bōx. Nhÿnh ne me kute atemã krīrax 'ōkam Metīndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh par djã 'ō got ba 'ÿr tē? Kati, Djeruxarē pydjii. Pydji ne ba arým 'ÿr itēmãmã. Kam gēdja me ibĩ, ane. Nãm ã Jeju mekbē pardjēumã ane. Ne kam ajte Djeruxarēkam me ja'ã,

³⁴ —ÿ, Djeruxarē, Djeruxarē, mÿkam ne akra Metīndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh par prãm ne? Mÿkam ne kēno me titik ne me kupa, Metīndjwÿnh kute me awÿr me anorja pa? Ije nã bãm te ije me ajo ibikprōnh ne ije me ajo atomãmã. Kute mrãmri ne ōkrēnē'ãnh kute arao krao bikprōnhja pyrāk. Ba ren ã me ajo ane. Nã bãm te ije ã me ajo anhÿrmã ga me. ³⁵ Ë, jakam me amōr djã ja gēdja kukrit mex ne kaprÿn nō. Ë, ba me amã arē, jakam dja ga me ipumũnh kētkumrēx ne. Ipumũnh kēt rã'ã: nhyam inhō akati ijo rãm ne jao tē ga me abenmã kum,

“Ë, ota arým Metīndjwÿnh kabēnkōt tãmja bōxmã. Gē Metīndjwÿnh o kīnh.”
Ga me ã abenmã ane ba kam arým me awÿr bōx, ane.

14

Jeju kute me'ōbē pardjēu nhūrkwākam ō kwÿ krēn.

¹ Nãm memã kabēn jarēnh pan kam ajte tē. Nhyam ajte pi'ōk rārār nhyam mekbē pardjēu nhō bēnjadjwÿr ngri'ō kum,

— Amrē ikōt tēn inhūrkwākam ikutã anhō kwÿ krē, ane.

Nhyam kam “ã” anen kōt tēn kutã ō kwÿ krē nhyam me arek kam no tyn omũnho nhÿ.

² Nhyam Jeju kutã me'ō my nhÿ. Nãm prīne igoto tuknĩ. ³ Nhyam mekbē pardjēumē me kute Mōjdjē kukrãdjã mar djwÿnh arek Jeju pumũnho nhÿ. Kute o mex jabej ne me ikō'ã nhÿn omũnho nhÿ. Nhyam kam memã,

— Djãm ori me kute pi'ōk rārār kam meo mexkam punu? Djori kam punu? ane.

⁴ Nhyam me pijãm djãje anhikrē:n nhÿ. Nhyam kam pa'ã byn kãmã kudjan o mex ne kam ano. ⁵ Ne kam memã kum,

— Gēdja me ajō kra'ō, me ajō nhō krit'ō pi'ōk rārār kam tēn kreti, ngōmkwatikam tÿm, mã gēdja ga on? Djãm aje arek pi'ōk rārār kam omũnh kajgoo adjãmãmã? Omũnh kajgoo adjãm nhyam tykmã? Kati, gēdja ga pi'ōk rārār kam o wabi, ngō kute bīn kētri, ane.

⁶ Nhyam me ajte anhikrē:n nhÿ, ne te kute amipãnh kum kabēn'ō jarēnhmãn mrãmri nhÿ. ⁷ Nhyam me ō kwÿ krēno ÿrja, bēnjadjwÿr kute memã arēnh nhyam me ō kwÿ krēnmã ÿrja ne me kwÿ amijo rũnh prãm ne mekbē amijo me rũnh krĩ djã pytà. Nhyam Jeju me omũn kam nēje memã kabēn kadjy memã mÿjja'ã ajarē ne memã kum,

⁸⁻⁹ — Me kute abenã me rēnhkam ne me àkur rũnhĩ. Nhyam kute abenã me rēnh djwÿnhja amã kabēn jabej ne amã, “Amrē tēn me kutã anhō kwÿ krē”, ane. Ga kam tēn ũrkwãmã wadjàn kam kwārīk wãnh ga amijo me rũnh krĩ djã pytàr ne kam anhÿr kēt. Dja me bēnjadjwÿr'ō akōt bōx, kute raxo ajakrenh'ō akōt bōx nhyam kam abenã me rēnhdjwÿnh amã, “On kãmã dja. On kãmã dja gē tãwã nhÿ. Tãwã ne kute raxo ajakrenh. Ga dja ga tēn me burũm nhÿ, me wã nhikō'ã nhÿ”, ane ga kam apijãm ne. Kute me ipōkri amã anhÿrkam dja ga apijãm rax ne.

¹⁰ Bep kati, dja ga anhō kwÿ krēn kadjy wadjàn tu me burũm nhÿ, me kàtãm ja nhikō'ã nhÿ nhyam kam ta, abenã me rēnhdjwÿnh ta gēdja amã, “Kati, Bēpbãmre, amrē tēn me rũnh krĩ djãkam nhÿn anhō kwÿ krēn mex”, ane. Ga kam arým 'ÿr tē. Ta gēdja arým me ipōkri ajo rax. Nhyam me kunĩ arým araxkōt apumũ. Me aro'ã anhō kwÿ krēno anhÿrja dja me araxkōt apumũ.

¹¹ E kum ã, me kute amijo rũnh prãmja gēdja me ï pijãm ne. Nhyam bep me amikam pijãm ne akrãmãmã ar kute amijo baja gēdja arým Metīndjwÿnh pãnh meo rũnh ne, ane.

¹² Nām ā Jeju me ro'ã õ kwỳ krëno ýrjamã anen kam ajte bënjadjwýrjamã kabën ne. Ne kum,

—Gêdja anhõ djwỳ kumex, anhõ mry kumex jabej ga arỳm anhõ kwỳ krën rax ne. Kàjkwa nhipôkri myt nhýrkam nàr kon amykrykam anhõ kwỳ krën rax ne. Kwãrìk wãnh anhõbikwamẽ akamymẽ anhõbikwa 'õmẽ me kute amimexjamẽ me jamã arënh kêt, anhõ kwỳ krën djàja jarënh kêt. Me kute akubyn amã o pãnh karõ me jamã arënh kêt. Mỳkam? Bir, ga ren anhõbikwamã mỳjja ngã nhym ren arỳm amipãnh amã mỳjja ngã.

¹³ Nhym bep kati, dja ga anhõ kwỳ krën rax kutã, kadjy me õ mỳjja kêt, me kute amijo bikënh, me akry, me no rã, me jamã akabën gê me akutã õ kwỳ krë. ¹⁴ Metĩndjwýnh dja pãnh ajo kĩnh ne. Me 'uwtĩja dja me te kute amã o pãnhmã. Nhym bep Metĩndjwýnh dja amã o pãnh ne, me katãt mrãnh ne tyk ne akubyn tĩn nhõ akatikam gêdja arỳm amã o pãnh ne, ane. Nām ā Jeju kum kabën jarënho ane.

Metĩndjwýnh kute amiwýr me 'wýr'ã me õ kwỳ krën jakre.

Mat 22.1

¹⁵ Nhym kam Jejumẽ ro'ã me õ kwỳ krëno ýr ja'õ kuman kum, —Be, godja me'õ Metĩndjwýnh nhõ kàjkwa'ýr bõx ne kutã õ kwỳ krën jabej, dja mrãmri kĩnhkumrëx ne, ane.

¹⁶ Nhym kam kum,

—Me'õ ne arỳm kute memã djwỳ nhije djãrmã djwýmẽ mry nhijeo nhỹ. Ne arỳm kadjy me krãptĩmã arë ne arỳm memã djwýmẽ mry ga nhym arỳm xêr. ¹⁷ Arỳm xêr nhym kam kadjy õ àpënhmã arën kum, “Mã tẽn ar wãmã arë. Ar wãmã arë gê amrë ar mõ. Dja ga arkum, ‘Arỳm ne xêr gwaj on 'ýr banhõ kwỳ krë’, ane.”

Amrëbê ne kadjy memã arë ne kam ajte kadjy me'ýr õ àpënh jano. Nhym kam õ àpënhja tẽn bõx ne te kadjy memã arë. ¹⁸ Nhym kam ar kunĩ apýnh kukràdjãkõt kubê amikati ne. Ja kumrëx ne kum, “Kati, ajbir ne ba amim pur byn kam ije omũnhmã 'ýr tẽ. 'Ýr tẽn kum ijarë. Dja ba wãm itëm kêt ne. Kwãrìk wãnh gê ikam ngryk kêt”, ane. “Nën”, ane.

¹⁹ Nhym atãri ja kum, “Ota ba ajbir mryti krãptĩbê 10o bõx ne kam ije gop àpënh mex jabej, tỳx jabej ije kabimã 'ýr tẽ. 'Ýr tẽn kum ijarë. Dja ba wãm itëm kêt ne. Kwãrìk wãnh gê ikam ngryk kêt”, ane. “Nën”, ane.

²⁰ Nhym kam kute o ino rerja kum, “Ajbir ne ba iprõ ne kam te ije kum inhirer ne wãm itëmmã”, ane. Nām ar ã kubê amikatio ane.

²¹ Nhym kam õ àpënhja tẽn bõx ne kum arë, õ bënjadjwýrjamã arë. Nhym kam ngryk ne, õ bënjadjwýrja ngry:k ne. Ne kam kum, “Amibêx ne amũ aprõt ne ajte me abej. Ngõo pry kamũn kikre bu kamũ. Ne amrë me õ mỳjja kêt, me kute amijo bikënh, me no rã, me akrywã kunĩo mõ”, ane.

²² Nhym kam õ àpënh meo bõx ne kam, “Be, ota ga aje imã me arënhja ba arỳm meo bõx nhym me kute kikre jaêr kêt rã'ãã”, ane.

²³ Nhym kam õ bënjadjwýrja kum, “Ajte akubyn me'ýr tẽn prykõt me abej ne purkamdjwỳ ajte me abej, ane. Memã arën me pa 'amýn amrë meo mõ. Amrë meo mõn meo bõx gê me prĩne inhũrkwã kre jaê”, ane. ²⁴ Ba me amã arë, ije kumrëx 'wýrja gêdja mrãmri ikutã õ kwỳ krën kêtumrëx ne. Tãm ne ja, ane. Nām ā Jeju mekbê pardjêumã anen kàjkwamã 'ýr me bõx kêtã ã arënho ane.

Kute mã me Jejukõt bikamënhmã memã arënh.

Mat 10.37; Mak 8.34; Ruk 9.23; Dju r 12.26

²⁵ Ne kam ajte Djeruxarë'ýr krà. Nhym kam me itepato kõt mõ. Kõt mõ: nhym kam me'ýr akëx ne memã kum,

²⁶ —Dja ga me ajõ mã ikõt abikamënh prãm jabej gora amã ijabê tỳxo, amã ikĩnh tỳxo amã anhõbikwa kĩnhja jakrenh mex ne. Dja ga amã abãmmẽ anãmẽ aprõmẽ akramẽ akamymẽ akanikwýnhmẽ kĩnh kêt ne kam ga amã aminhĩdjwỳ kĩnh kêt ne kam bajbit amã ijabê tỳx ne kam arỳm abë inhõ àpënhkumrëx. ²⁷ Ne kam ajte dja ga me ajõ amã atokry pyrna jabej kam arỳm ikõt aba djwýnh kêtumrëx. Nhym bep kati, dja ga ijã

amijakren ikudjwa aje anhõ pîte'y mỳnh mǎn pràbê atokry rax ne amã ijabê rã'ã nhym me kute abĩn jabej ga ikanga kêt ne tu mã ikôt ajkamēn kam arỳm mrãmri ikôt aba djwỳnhkumrēx, ane. Nãm ã Jeju memã anen kam ajte memã kum,

²⁸—Nà, dja ga me ajõ aje kikreti nhipêx jabej gêdja ga kadjy amikadjwỳnhbê amim 'ã karõ ne amim 'ã pi'òk kaprĩ jakre kumrēx ne. ²⁹ Got ga ren 'ã pi'òk kaprĩ jakre kêt ne ren ipêxo mō nhym ren kam abê 'ỳr pi'òk kaprĩ atāk ne. Ga ren kam kum parbit pumjuw. Kum parbit pumjuw ne kam te aje inomã mēnhmǎn kam ren tu katēri krāta. Nhym kam ren me kàtàmja ajã keket ne ren kam ajapry,

³⁰“Tǎwǎ ne kute kike nhipêxo tēm ne inomã mēnhmǎ ar o ban kam katēri krāta”, ane. Ga ren kam apijàm ne. Bir be, ã me kute ajã anhỳr kêt bē gêdja ga pi'òk kaprĩ kumrēx 'ã akre.

Bir be, gêdja me'õ mã ikôt bikamēnh prām jabej, amim ijã karõ kumrēx ne kam amim, “Ije ba on mã Jejukôt ajkamē ne kôt ar iba, o ino rer kêt, katēri krã'yr kêt. Dja ba tu kôt ar ibakumrēx ne”, ane. Dja ga ã me ajõ ijã amim karõo anen kam mã ikôt ajkamē, ane.

³¹⁻³² Ba me amã ajte 'õdjwỳ jarē. Bēnjadjwỳr ja ne arỳm kurē djwỳnh'ỳr õ àpēnh jao mō. Nhym õ àpēnhja krǎptĩ ne. Õ àpēnh ne kubê 20.000. Nhym kum yrja nhõ àpēnh ngrēre. Kubê 10.000. Nhym bēnjadjwỳr ja kute nĩnh 'ỳr õ àpēnh mōr ja ne kum yr nhõ àpēnhja jakrenh mex ne. Nhym kam kum yrja bit kurē djwỳnh kutã õ àpēnh mōn kam ajte amikam ajkam aman te kurē djwỳnh'ã õ àpēnh jakren kam amim, “Ije, mỳj dja ba nē? Ije ba me'ỳr inhõ àpēnh jano, nĩjar me mōr rã'ãri gē ikàxã mekmã ijã aprã. Bar arek apỳnh nhỳn idjumar mex”, ane. Nãm me ja bit kute me ja'ỳr prõt mǎn kam te amikabin amikam ajkam aman tu akubyn akēx ne.

³³ Be, dja ga ã amim ijã karõ kumrēxo ane. Aje arek o atēm ne aje inomã mēnh kadjy, katēri krã'yr kêt kadjy. Dja ga amikabi kumrēx ne kam anhõ nēkrēx, anhõ mỳjja kuni'ã ano tỳx kêt ne tu amibê kanga ne kam mrãmri ikôt aba djwỳnhkumrēx. Nhym bep kati, dja ga anhõ nēkrēx 'amỳnh tỳx ne kam arỳm ikôt aba djwỳnh kêt kumrēx.

³⁴ Ë, kadjwanhĩ. Kadjwanhĩ ne mexri ànhkumrēx, akrykumrēx. Nhym bep arỳm tũmkam ành kêt, akry kêt nhym me kute ajte o mex kêt kumrēx. Me te o ane. Mrãmri tu akry kêt. Mỳj kadjy ne ga ar o aba kajgo? Kajgo mexi. ³⁵ O me kute djwỳ kane kêt ne kute mry nhĩnmē o bikār ne kute o pidjōdjwỳ kane kêt. Nãm me tu o ban mũm kurē. Arỳm mrãmri akry kêt. Kajgo mexi. Gop me ajamakkre jabej, gop on ama, ane. Nãm ã me'õ kute amijo Jeju pytār ne kôt tēm ne katēri kubē akēxkam ã kajgo ane, kum õ nēkrēx kĩnhkam kute kubē akēxkam ã kajgo ane. Djã nãm mrãmri mã Jejukôt ajkamē got? Kati, nãm 'èx ne kôt ar ba kajgo.

15

Mrykĩ'átomti pydji biknor.

Mat 18.12

¹ Nhym kam me kute bēnjadjwỳr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djwỳnhmē me axwe ajte Jeju'ã akuprõn kuri kumex, me kute kabēn marmã ne me 'ã akuprõn kuri kumex. ² Nhym kam mekbê pardjēumē me kute Mōjdjê kukràdjã mar djwỳnhmē ne me kàxã kabēn ne, bēn prĩkam kabēn ne abenmã,

—Djidjàk, tǎwǎ ne kum me axwebit kĩnh ne ajte ro'ã mōn õ kwỳ krēno nhỹ, ane.

³ Nhym kam atemã memã mỳjja'ã ujarēnh jakreo tēn memã,

⁴—Birãm me ajõ nhõ krit, mrykĩ'átomti krǎptĩbê 100. Dja abê pydji akuno ga kam mã dja ga on? Dja ga tu anhõ mrykĩ'átomti krǎptĩbê 99jamã anhire gē wǎnh akutēp kumex, kapôt kukritkam kumex ga kam pydji biknorja jabej tē. Abej tē:n arỳm kum akaton aprõn o tēn o bōx. ⁵ Aprõn o tēn o bōx ne kam akĩnh ra:x ne. ⁶ Akĩnh rax ne kam anhõbikwamē anhũrkwã nwhitepã me jao akuprõn kam memã kum, “Ota ba arỳm inhõ krit ibē biknorja japrõn o tēn o bōx. Dja ga me idjõ'ã akĩnh ne akĩnh rax”, ane.

⁷ Bir be, gêdja ã kàjkwakam me kĩnho ane. Me'õ pydji gêdja amim katon wǎnh axwemã iren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēx nhym kam me kĩnhkumrēx. Me'õ pydjikam dja

kàjkwakam me kīnh rax ne. Kam kīnh raxo me mex, me krāptīkam kīnhja jakrenh mex ne. Me kute, “Bep ba ne ba katāt mrān imexkumrēx”, anh̄yr ne ajkwaobit kute amimex jarēnhja ne Metīndjw̄ynh kute meo mex kêtê. Nhyh kam kàjkwakam me jadjw̄y mekam kīnh kêt ne.

Ngônhponho pi'ôk kaprī pydji biknor.

⁸ Ba ajte me amã 'ôdjw̄y jarē. Me'ô nire nhõ kryt jakao ngônhponho pi'ôk kaprībê 10 ne pydjīn kubê akuno, pānh ra:xkam. Mã dja on? Dja ngônhpôktimã adjān kam prī:ne ar abej kapōnho ban kam kum kato. ⁹ Kum katon kam ôbikwamē itepā kikrejakam me jao akprōn memã kum, “Me ikôt akīnh. Ota ba ar̄ym ije pi'ôk kaprīo ibiknorjamã ikato”, ane.

¹⁰ Bir be, ba me amã arē. Dja Metīndjw̄ynh kadjy mrānh djw̄ynh ã kīnh ane. Me'ô pydjīn amim kator ne kute wānh axwemã irern kam kute Metīndjw̄ynh'yr amijo akēx nhyh kam ã kadjy mrānh djw̄ynh kam kīnh ane. Nām ã Jeju memã ujarēnh ane.

Me'ô kra biknor ne akubyn bām'yr akēx.

¹¹⁻¹² Ne kam ajte memã 'ôdjw̄y jarēn memã,

—Me'ô my kra amānhkrut nhyh kam kutapureja bāmmã kum, “Djūnwã, gop on ar imã anhõ nêkrēx kw̄yo ajkjê. Aje ar imã atyk kutã nêkrēxo abikjêrmã arēnhja on atīnri ar imã o ajkjê, ar ije kam amak kêt kadjy”, ane.

Nhyh kam kum “Ã” anen kam arkum o ajkijīn kutapure jamã kungān kutewajamã kungã.

¹³ Nhyh kam bām kute kum ôrja ar̄ym amim kuby, kutapureja amim kuby. Nhyh kam 'ã akati ngrêre nhyh kam ar̄ym mã o mō, ô m̄yja kunīo atom ne o mōn ajbubê o t̄ym, pyka 'ôkam o mōn o bōx ne kam ar̄ik ar o ba. Tu ar̄ik ar ba'ã pi'ôk kaprī krēno tē:n kam krēn pa. ¹⁴ Prīne 'ã pi'ôk kaprī krēn mex ne, ne kam ar̄ym ar̄ik ar ba. Nhyh kam pykawākam ar̄ym djw̄y kêtumrēx, nhyh me prām kam ar ba. Nhyh kam pi'ôk kaprī krēn pan kam tu ar̄ik ar ba, prām kam ba.

¹⁵ Ne kam bēnjadjw̄yr 'ô'yr tēn kam kum, “Ba amã apê”, ane. Kum àpēnh nhyh kute kum pi'ôk kaprī nhõr nhyh kute o m̄yja byr ne krēnmã. Nhyh kam bēnjadjw̄yrja “Ã” anen kam ô mry nhõ kapôtmã ano, kute angrô jamyre pumūnh ne kute kum o djuw mexmã. Nhyh kam kum omūnho dja.

¹⁶ Nhyh kam angrô jamyre b̄ay kakô kuro ba nhyh kubêngôkreja* ar̄ym prām bīn mex nhyh te kute angrô jamyre kutã b̄ay kakô kw̄y krēnmã. Nh̄ynh ne me'ô got kute kum m̄yja 'ô nhõr nhyh kute krēnmã? Arkati. ¹⁷ Nām ar ban kam amim katon kam amim, “Ije, djã nām ã ibām nhõ àpēnhja anen ar prām kam ba? Djūnwã ne prīne ô àpēnho djuw mex nhyh kam djw̄y kumex. Djw̄y kumex ne kam 'ã kâtām ne kumex. M̄ykam ne ba bajbit ar prām kam iba. ¹⁸ Ba gêt on akubyn ibām'yr tēn kum, ‘Djūnwã, ota ba Metīndjw̄ynhkam ar amikrào iba, ne gadjw̄y akam ar amikrào iba. ¹⁹ Djām imex ne ga aje ijo akra rã'ãmã. Dja ga tu ijo anhõ àpēnh, ijo ajtem ne. Ba kam amã apê.’ Gêdja ba ã Djūnwã'yr tēn kum ane.”

²⁰ Ne kam ekrux ne k̄ajmã djan kam bām'yr tē. Bām'yr tē: nhyh kam bāmja amyb̄ym omū, kraja pumū. Ne kam rerek ne, tik ngyo nh̄yn kum kaprī ne. Ne kam prôt ne kajpan o t̄ym ne kam abej muw.

²¹⁻²² Nhyh kam bāmmã kum, “Djūnwã, ota ba Metīndjw̄ynhmē ar akam ar amikrào iba. Djām imex got ga aje ijo akra rã'ãmã”, anh̄yr konenh nhyh bāmja ô àpēnhmã kum, “Amū ar ajô aprôt ne kubêkà mexwāmē ikrakam raxwāmē parkawāmē amrē am̄yn o aprôt ne kum angjê, ane. ²³ Ne ãm ar ajô aprôt ne ije kutêp mryti jabatānh nyre nh̄ipti'ã ma nhyh ãmwã japrôn amrē o tēn abī. Gwaj banhõ kw̄y krēn rax ne bakīnh kadjy. ²⁴ Ota ikra. Be, ikra djw̄ynh ja ne ibê tyn ajte akubyn tīn ne. Nām akunon ar̄ym akubyn imã kato”, ane.

Nhyh kam me kīnh rax kato. Kīnhkumrēx ne ô kw̄y krēno kumex.

* 15:16 Jeju nhõ pykakam me kunī bêngôkre kute mrāmri ne ap̄ynh me ô pyka djāri kunīkôt me kunī bêngôkre pyrāk.

²⁵⁻²⁶ Nhyim kam kutewaja purkam àpênho dja. Àpênho dja:n àpênho ino ren kam kurùm tẽ. Tẽn kam kikre tẽpo tẽn me kanga ma. Me toro dja nhyim me ngrer man kam amikutã bãm nhõ àpênh 'uw. Nhyim kutã tẽn kajpa nhyim kum, “Mỳj nã”? ane.

²⁷ Nhyim kam kum, “Ije atõnhre ne arỳm bõx. Nhyim kam abãm kadjy mryti jabatàn nh nyreja bĩ, twỳmtija bĩ. Nhyim abãm kĩnhkumrẽx ne. Amrêbê: atõnhre tẽn ne arỳm bõxkam ne abãm kĩnhkumrẽx ne. Mỳjja kute ajmã o kêt, umar mex ne ar ban arỳm bõx, kam ne abãm kĩnhkumrẽx ne”, ane.

²⁸ Nhyim kam tu ngry:k ne kikremã àr kêtumrẽx ne. Ne kam kapõtã arek ngryk ne dja. Dja nhyim bãm 'ỳr katon te kum kabẽn ne, te kum me tor'ã apnên kum, “Amrê tẽn anhõ kwỳ krẽn me kudjwa akĩnh”, ane. ²⁹ Nãm te kum ane nhyim kam kum, “Kê wajre. Nã bãm amã idjapê:nh ar iba. Arỳm idjapê:nh'ã amex krãptĩ. Djã nã bãm abê amikati? Ga mỳjja 'ỳr ijano ba ‘Kê wajre’ ane? Kati, nã gãm mỳjja 'ỳr ijano ba akràn mã amã 'ỳr mrã. Djã ne ga kam mãn imã anhõ mokaak'õnh bĩ bar inhõbikwamẽ ro'ã kwỳ krẽn nhỹn ikĩnhkumrẽx ne? ³⁰ Nhyim bep akamrerre ne anhõ nêkrẽxo mõn me kuprỳ'ã kukrẽn mõn ajbir bõx ga kum gu banhõ mryti twỳmtija bĩ”, ane.

³¹ Nhyim kam bãmjã kum, “Akmere ga ne ga arek ikuri dja. Ne inhõ mỳjja kunõ anhõ”, ane. ³² Mrãmri ne bar ikĩnhkumrẽx ne. Mrãmri ne bar ikĩnh ne itor inhỹrja. E kum mrãmri ne atõnhre gu babê tyn ajte akubyn tĩn ne. Nãm akunon arỳm akubyn kato, ane. Nãm ã bãm kutewajãmã ane. Tãm ne ja.

Be, nãm ã Jeju mekbê pardjêumã ujarẽn ane. Metĩndjwỳnh kum me axwedjwỳ jabẽn kute me abej ne kute me utar nhyim me ô'ã kĩnh'ã ujarẽn ne ja.

16

Õ àpênh kute õ bẽnjadjwỳr noo biknor.

¹ Nhyim kam Jeju ajte kute kôt ba djwỳnh mã mỳjja 'õ'ã kabẽn jakremã arkum, —Me'õ bẽnjadjwỳr ne õ pi'òk kaprĩ kumex. Nhyim kam õ àpênh ne kum kam àpênho dja. Pi'òk kaprĩmẽ nêkrẽxja kunĩkam kum àpênh ar ba. Nhyim kam me kàtàm ne me kum õ àpênhja jarẽn kum, “È, ota anhõ àpênh arỳm abê amijã anhõ pi'òk kaprĩ krẽnno mõ, ane. Arỳm abê o apêx mexo mõ”, ane.

² Nhyim kam arỳm õ bẽnjadjwỳrja amiwỳr ku'uw ne kum, “Mỳj nã? Mỳj ne ga ajmã o nhyim me imã ajarẽ? On amrê inhõ nêkrẽx'ã pi'òk no'òkwão akato ba omũ. Jakam dja ga imã adjapênh kêtumrẽx ne”, ane.

³ Nhyim kam kabẽn ja man kam òkre kadjwỳnhbê amim, “Ije tô mã dja ba nẽ? Arỳm ne inhõ bẽnjadjwỳr bõm imẽ. Mã dja ba nẽ? ãm arngro tỳxkam purkam idjapênhbê irerekre ne kikre kabe'ã idjã'wỳr imrãnhbê ipijãmã”, ane. ⁴ Nãm ja jarẽn nhỹn kam ajkam aman kam,

—E kum ã ane. Arỳm ne ba kuma. Jakam dja ba ar jamã ikabẽn jarẽ nhyim arỳm inhõ bẽnjadjwỳr kute bõm imẽnkhkam ar ja arỳm ijo òbikwan amiwỳr ijo wadjã, ane. ⁵ Ne kam ar kute bẽnjadjwỳrmã pãnh kêtja amiwỳr ar ku'uw. Amiwỳr ar ku'uwn arkum, “Mã ne ga aje mỳjjao pãnh kêtja kute?”

⁶ Nhyim kam kum, “Ngõnh krõkrõktibê 100. Rõny kangô'ã ngõnh krõkrõktibê 100 ne ba kum o pãnh kêt ne”, ane.

Nhyim kam kum, “Mĩ. Aje pi'òk no'òk tũmjã byn on o nhỹn 100ja ngràn pãnh 50 nhõ”, ane. Ajêx ne kum ngrêre jarẽn kum 50 nhõ, ane.

Nhyim kam ã anen kam kĩnhkumrẽx ne kunhôn mã tẽ. ⁷ Nhyim kam ajte abej ja kukij ne kum, “Mã ne ga aje mỳjjao pãnh kêtja kute”? ane.

Nhyim kam kum, “Bàygogore'ã xakubê 100”, ane.

Nhyim kam kum, “Mĩ. Anhõ pi'òk no'òk tũmjã by gê arĩk wãnh 100 nõ, ga pãnh kum 80 nhõ, ane. Ajêx ne 'ã kum kãjbê krãptibê 80 nhõ”, ane.

Nhyim kam ã anen kunhôn kam kĩnhkumrẽx ne mã tẽ. Nãm ã arkum o anhỹro tẽ. Õ àpênhja arkum õ bẽnjadjwỳrja noo biknoro anhỹro tẽ. We arkum kĩnh ne kute amipãnh o òbikwamã ne ã arkum o anhỹro tẽ.

⁸ Nhy m ò nèkrêx djwýnh ne ò àpênhja no mex jarê. Àkînhîkam ne kum no mex jarê. Nà, mrãmri ne amikadjy no mexkumrêx. Nà, mrãmri ne pykabê me ar baja ne me mrãmri amikadjy no mexkumrêx ne o Metîndjwýnh nhõ me ja jakrenh mex ne. Nhy m bep Metîndjwýnh nhõ me ja ne Metîndjwýnh kadjy amak mex ne kam kute a'uri me mrãnhja pyræk.

⁹ Djãm ã ar aje ò àpênh kudjwa me noo abiknoro anhÿrmã ne ba ije ar amã arênhja? Djãm ar adjækînhî, ar ajêxnhîkôt aje meo anhõbikwamã got. Djãm ar aje pi'òk kaprikôt meo anhõbikwa nhy m atykkam kute amikôt kàjkwamã ajo àbirmã got. Djãm me ja kute kàjkwamã ajo àbir gar atîn rã'ã rã'ãmã got. ¹⁰ Arkati. Gêdja me'ò mÿjja kakritte kumrêx, mÿjja ngrire kam àpênh djan pñe o djuw mex ne o àkînh kêt, me'ò tãm gêdja arÿm ajte amÿ ijukri mÿjja rûnhdjwÿo djuw mex. Nhy m bep kati, gêdja me'ò mÿjja kakrittekam àpênh djan arÿm o akî ne kam ajte mÿjja raxkamdjwÿ àpênh djan adjwýnhdjwÿo akî.

¹¹ Bir be, tãm. Dja gar pykabê mÿjja kakrit, pi'òk kaprijao akî djãm Metîndjwýnh kute kàjkwakam ò mÿjja rûnh, ò mÿjja mextire kute ar amã òrmã got? Kati, arÿm ne ar akabi. ¹² Dja gar ari me ò nèkrêx prokam amikràn o adjækînh aban ar mekbê o abikênh abã, djãm Metîndjwýnh kute ar amã anhõ mÿjja nhõrmã, anhõ nèkrêx djwýnh kute ar amã òrmã? Arkati.

¹³ Ê, nhÿnh ne me'ò ò bënjadjwÿr amãnhkrut'ò amê arkum àpênh ar ba? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurên kam kum ja jabê. Nâr kon, gêdja kum ja kînh ne kumãbit apê ne kam kum ja kurên kum àpênh kêt ne. Dja ga amã Metîndjwýnh kînh ne ajte amã nèkrêx kînh ne kam kute bënjadjwÿr amãnhkrutmã adjàpênh pyræk. Gêdja ga te o ane, ane.

¹⁴ Nhy m bep mekbê pardjêu ne me Jeju kabên maro nhÿn aprÿo kumex. Me kum pi'òk kaprî kînhkam, kam ne arê nhy m kam me aprÿo kumex. ¹⁵ Nhy m kam Jeju memã kum, —Me ga ne ga we me amijo katàt amrãnh ne. Me kunî kute we me amex pumÿnh ne kute me amã me amex jarênhmã ne ga we me amijo katàt amrãnh ne. Nhy m bep kati, Metîndjwýnh ne kute pñe me akadjwýnhbê me apumÿnh. Me aje amim mÿjja'ã karõjakôt ne me akadjwýnhbê pñe me apumÿ. Be, mebêngõkre ne me me akrákãbit pumÿ, ga me kam kute amex pyræk nhy m me me amex jarê. Bep kati, Metîndjwýnh kute pñe me akadjwýnhbê me apumÿnh nhy m mÿjja punubit me akadjwýnhbê ikwãkam kum me amex kêt. Mrãmri me apunukumrêx.

¹⁶ Amrêbê ne me Môjdjê kukràdjækôt ar amijo ba. Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh kabênkôtme ar amijo ba. Ar kôt me kute amijo ba rã'ã nhy m arÿm Djuão ajte adjwýnhdjwÿ bõx. Djuão kute ngõnhmã me angjênhja adjwýnhdjwÿ bõx. Ajbir ne Djuão tûmràm bõx ne ar memã 'ã ujarênh ny jarênh abã. Me kute axwemã irern kute Metîndjwýnh'ÿr amijo akêx nhy m Metîndjwýnh kute me utâr ne me kadjy bënjadjwÿr ne ar kute meo ba'ã ne memã ujarênh tẽ. Nhy m me krãptî arÿm kute 'ÿr amijo akêx prãm kumrêx, kute mrãmri ne me krãptî kikre ngriremã ngjênh prãm ne kam 'ã kute aben nhingãnhja pyræk. Me kute ari 'ã ikjêo aben rênh ne 'ã kute aben nhingãnh kumexja pyræk. Nãm me ã kute Metîndjwýnh'ÿr amijo akêx prãm kam ã ane.

¹⁷ Nhy m Metîndjwýnh kukràdjã tûmjã, kute me mrãnh mex'ã memã karõja, djãm arÿm tûm ne apêxmã? Kati, gêdja rã'ã ne. Pykamê kàjkwabît dja apêx nhy m bep Metîndjwýnh kabên dja tûmràm rã'ã rã'ã ne. Nhÿnh ne mÿjja ngrire, mÿrbê itàja 'ò biknormã? ane.

¹⁸ Ne kam ajte Metîndjwýnh kukràdjã 'ò jarê. Me kute tu prõ'ÿr bakumrêx ne kute kanga kêtme memã arê ne memã kum,

—Gêdja me'ò prõ'ÿr mõn ar o ban kanga ne kam pãnh atemã me'ò'ÿr mõn kam kute krõ'ã prõ pyræk. Mjênja ne axwe. Nhy m kam ajte me'ò ne prõ kanga nhy m kam me'õja ne me'ò kute prõ kangaja'ÿr mõn kam arÿm kute me'òbê prõo àkînh pyræk, ane.

Radjaru mõn me'ò bënjadjwÿr 'wÿro nhÿ.

¹⁹ Nãm ã Jeju memã anen kam ajte memã mÿjja 'ò'ã karõ ne memã,

—Me'ò ne ò nèkrêx kumex ne kute amidjwýnhbit mar. Nãm kubêkà mex, kubêkà pãnh raxbit jangij ne ò kwÿ krên djã mexbit kute mar. Myt kunîkôt ne ã o anen ò kwÿ krên

rax ne. ²⁰⁻²¹ Nhy m kikre jawkwa krekremã me'õ bikênhja ikwã. Myt kunîkôt kikre jawkwa krekremã ikwã. Ne te kute õ anhy krên prãme. Me'õ kute myt kunîkôt kubêkà mex, kubêkà pãnh rax jangjênh ne 'ã mrãnhja tãm ne te kute õ anhy krênmã kuri ikwã ne te 'ã 'wýro ikwã. Idjibê ne Radjaru. Tãm ne prîne karýr tỳx ne, tême prîne tỳx ne. Karýrmê tê tỳx nhy m ta ikwã. Nhy m bep roprebit ne 'ýr mât ne karýr kunuw, tê kunuw.

²² Nhy m õ mýjja kêtja, Radjaru, arým ty nhy m kam kadjy mrãnh djwýnh kumýn kàjkwamã Abraão'ýr o tẽn o bõx. Nhy m kam ar ingêt kukãmãre Abraãomê ro'ã ar ba. Nhy m me'õ nhõ nêkrêx kumexjadjwý ty nhy m me kam o mõn adjã. ²³ O mõn adjã nhy m kam me tyk nhõ pykakam bõx ne kam tokry rax ne. Tokry: ne, ne kam tokry pymaje kàjmã rît ne amyby m Abraão pumũ. Nhy m ar Radjarumê ro'ã ar ba. Ar umar mexkumrêx ne kînhkumrêx ne ar ba.

²⁴ Nhy m kam Abraão pumũn kam kum amijo akijn kum, “Ngêtwa, ngêtwa Abraão, gop amrê amã ikaprîn iwýr Radjaru jano gê amrê iwýr tẽn ngômã ikra nhôttebit jadjãn o inhõto ngo, ane. Ota ba kuwyjakam itokryo bit itokry”, ane.

²⁵ Nhy m Abraão kum, “Bir be, krãny, omũ. Atînri ne ga mýjja mexbito amikînh ne. Nhy m bep Radjaru ne kaprî, tînri kaprîn ar ba. Ne kam arým jakam kînhkumrêx ne. Ga ne ga arým pãnh atokryn akaprîre. ²⁶ Ë, mýjja 'õdjwý. Djãm jãnh ne wãm awýr têm ne kute ajmã ajomã? Nãm me banêje inuwti: nõ, ne kam abenmã kre raxi. Ne kam jakam me ijõ'õ me awýr itêm prãm kêtê. Ga me ajõ nînh pãnh me ikam abõx prãm kêtê. Aprakamã ne gwaj banêje inuwti: nõ”, ane.

²⁷⁻²⁸ Nhy m kam kum, “E kum ã ne. Ë, ngêtwa, gora ibãm nhürkwã'ýr Radjaru jano. Kam ne ikamy amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ar'ýr dja Radjaru tẽn arkum arên arkum tîn jadjã gê ar jakam, me tokry rax djãjamã ikôt bõx kêt”, ane.

²⁹ Nhy m Abraão kum, “Kati. Arkati, amrêbê ne Môj djê m Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh ar 'ã pi'õk no'õk ne te memã arê. Gê ar Môj djê ar kabên ma”, ane.

³⁰ Nhy m kam kum, “Kati, ngêtwa Abraão, got ren me'õ me tyk kurũm me'ýr katon bõx ne memã arê nhy m ren me arým kôt amim katon kam ren wãnh axwemã iren Metîndjwýnh'ýr amijo akêx ne jakam bõx kêt ne”, ane.

³¹ Nhy m Abraão kum, “Kati, dja me Môj djê m Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh kabên mar prãm kêt, nhy m ajte me'õ me tyk kurũm katon te memã amijo amirît ne te memã arê nhy m ren ajte tãm ne. Te ren omũn tu ate krã”, ane. Nãm ã Abraão me'õ nhõ nêkrêx kumexjamã ane. Tãm ne ja, ane.

Be, nãm ã Jeju memã ujarênh ane.

17

Me'õ me'õkam axwe nhy m tu axweo biknormã.

¹⁻² Ne kam ajte kôt ba djwýnhmã,

—Wãnh ne me axwe pro ar akukãm rax ne nõ. Nhy m bep me kute memã axwe'ã àpnênhja gêdja me tokry ra:x ne. Watî:re. Dja prîne Metîndjwýnh meo ajkê nhy m me tokry ra:x ne. Me'õ kute me prîre pyræk ne ajbir kute amim imar nyja nhy m ren me'õ axwe'ã kum apnê nhy m ren arým kôt axwe nhy m kam ren me kute kum axwe'ã àpnênh djwýnhja nhõkre'ã kênpoti nhõ ne ren ngõnhmã kumê, ngõ raxbê pyka kêt mã kumê nhy m ren kubî, ja ne kàjbê tokry. Tokry ngri. Nhy m bep kati, dja prîne Metîndjwýnh o ajkê nhy m tokry ra:x ne.

³ Gora ar amijã ano tỳx ne amijãno dja. Dja ar akamy'õ axwe jabej gar ajõ kum akabên'õ jarê. Kum akabên'õ jarê gê axwekam amim ngryk ne amim kato ga kam tu o akno.

⁴ Gêdja mã akam axwe jabej ga kam tu o abiknorkumrêx. Dja myt pydjikam akam axwe amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam awýr têm ne kute amã, “Arým ne ba ijaxwekam amim ingryk ne”, anhýr amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jabej ga kam tu o akno, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

*Tu amim kamnhîxkumrêx.
Mat 17.20; Mak 11.23*

⁵ Nhyim kute ar anor nhyim ar mōrja Bēnjadjwỳrmã kum,
 –Ar ba ne bar ije amim amar ngrire. Gop on ar ikadjwỳnhbê ar ijo tỳx ne ar ikadjwỳnhbê akabēn wadjà bar amim amar rax.

⁶ Nhyim kam Bēnjadjwỳr arkum,
 –Ga ren ar amim ikamnhĩx ngrireo kute motadu 'y kryre ja pyræk ne ren arỳm pyjamã akabēn ne ren kum, “On amikaban ngô raxbê pyka kêt mũ jakam mãn ajte dja”, ane.
 Nhyim ren tēn ngô rax nĩkam dja. Ar aje tu amim ikamnhĩxkumrēxkam ren tēn nĩjar ngô raxkam dja. Nhyim bep kati, ãm ar aje amim ikamnhĩxkumrēx kêtê, ane. 'Ybê motadu ne kryre kute karnhō nhijy pyræk. Nhyim Jeju ajte arkum,

Me tu akràn mã Metĩndjwỳnh mã àpēnh mã.

⁷ Ga we ar ajō abēnjadjwỳr rax ne nhỹ. Nhyim kam anhō àpēnh purkam àpēnh mã tē, nār kon kute mrykĩ'átomtio djuw mexmã 'yr tē. Ne kam wānh purkam àpēnh mã. Àpēnh mã dja:n arỳm àpēnh ino ren bōx. Djām aje kum, “Amibēx ne nhỹn atyk djà kêt ne kam anhō kwỳ krē”, anhỹrmã got.

⁸ Bep kati, dja ga ajte tu ano ne kum, “On imã òmrōn kam kadjy tēn kubēkà mex jadjàn amrē imã òmrōo tē ba kukrē. Ne ngōdjwỳ imã kwỳ jadjà. Dja ba inhō kwỳ krēn kôt ikō”, ane. Ba ikumrēx inhō kwỳ krēn pa ga kam ikudjwa anhō kwỳ krēn kôt ikō”, ane.

⁹ Djã nãm bēnjadjwỳrja ò àpēnh djàpēnh amra got. Djã nãm ò àpēnh djàpēnh pumūn kum mex jarēnh ba got. Kute kabēn mar ne kute kôt amijo bakam, djã nãm kum mex jarēn kam kum amikĩnh jarēnh ar o ba? Kati, mrāmri ne ò àpēnh. Ò àpēnh kute ò bēnjadjwỳr kabēn mar ne kute kôt kum mỳjja kupēnh.

¹⁰ Bir be, ar gadjwỳ dja gar Metĩndjwỳnh kute ar amã mỳjja jarēnhja kunĩ kupēn amidjàpēnh pumūn kam, “Ije, djã nã bãm ar Bēnjadjwỳrmã idjàpēnh mex ar iba got ar ijo amra? Kati, dji Bēnjadjwỳr kute me anor nhyim ò àpēnh kute kum àpēnh mãkêt. Kôt ne Bēnjadjwỳr ar ijano bar kum idjàpēnh iban ikĩnhkumrēx ne, ane. Djām kute ar idjàpēnh ò amra kadjy ne bar kum apê? Kati, nã bãm ar tu akràn mã kum idjàpēnh iban kam ikĩnhkumrēx ne”, ane. Dja gar ã ane. Be, nãm ã Jeju kôt ba djwỳnh mã arēnh mã ane.

Me ĩ kajēkam tē kubê 10.

¹¹ Ne kam ajte Djeruxarē'yr kràn tēn pry pnã, aben nēje a'yr. Nãm mūm pykabê Xamarij ne amrē pykabê Garrēja nhyim pyka 'yr nhōkre djākôt pry ja'ã tē, 'ã Djeruxarē'yr tē. ¹²⁻¹³ Nãm pry'a tēn kam ĩ krĩ 'òmã àr tē. Krĩ 'òmã àr tē nhyim me ĩ kajēkam tē kutã mō. Me ĩ kajēkam tēbê 10 ne kutã mōn kajpan kam nĩjar ku'ê, tãri ku'ê kêtê, nĩjar ku'ēn kam kàj bê kum kabēn ne kum,

–Jeju, Bēnjadjwỳr, gop amã me ikaprĩ, ane.

¹⁴ Nhyim Jeju me omūn kam memã,

–On me mōn me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh mã amibē, ane.

Nhyim me mōr pro akēx ne mã Metĩndjwỳnh mar djwỳnh'yr mōn mōrràm arỳm kà mex ne.

¹⁵ Nhyim kam pydjĩn amimex pumūn kam akubyn Jeju'yr tē. Metĩndjwỳnh mã ukaprĩ, mex jarēnh mã tē. Kàj bê kum arēnh mã tēn kam Jeju'yr bōx. ¹⁶ Jeju'yr bōx ne kam tu mỳrbê tỳm ne kum amikĩnh jarēnh mã nōn kum mex jarēnh mã nō. Me bajtem'ò, Xamarij kam me ja'ò. Tãm ne akubyn tēn Jejumã mex jarē. ¹⁷⁻¹⁸ Nhyim kam Jeju memã,

–Ije, nhār me? Nã bãm mebê 10o mex nhyim me 'ò akubyn iwỳr tēm kêt ne. Mỳkam ne kubajtemjabit akubyn iwỳr tē? Mỳkam ne me wã akubyn kudjwa mōr ne Metĩndjwỳnh mã mex jarēnh kêt ne?

¹⁹ Ne kam kum,

–Aj, on kàjmã djan tē. Nã gãm tu amim ikamnhĩxkumrēx ne. Nhyim kam arỳm Metĩndjwỳnh apytã, ane. Nãm ã Jeju kum ane nhyim kam mã tē.

Akubyn bōx djà kutã dja me ate krãn ar ba jarēnh kadjy.

Mat 24.23; Mak 13.21

²⁰ Nhyim kam mebê pardjēu Jejumã,

—Mỳj akatikam dja Metĩndjwỳnh me bawỳr Bẽnjadjwỳrbê kumkati jano nhym kute me bakurê djwỳnhbê me bapytâr ne kute ar me bajo bamã?

Nhym kam memã,

—Kute me apytâr ne ar me ajo ba kadjy, djãm Bẽnjadjwỳrbê kumkati mỳjja 'õmê ro'ã bõx ga me aje kõt omũnh ne aje abenmã bõx jarẽho akumexmã? Kati, me kute mỳjja 'õkõt omũnh kêt. ²¹ Me kute jakam mỳjja pumũnh ne kute abenmã, “Ota, Bẽnjadjwỳr arỳm bõx”, anhỳr kêt.

Nâr kon, me kute nỳjar omũnh ne kute abenmã, “Orĩnã, arỳm Bẽnjadjwỳr amrê tẽ”, anhỳr kêt.

Mỳkam? Bir, anhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati kute ar me apytâr ne me akadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar me ajo bamã ne arỳm me awỳr bõx, arỳm me anhipõkri bõx, me anhipõkri ar ba, ga me omũnh kêt kumrêx, ane. ²² Ne kam ate kõt ba djwỳnhmã,

—Adjỳm, dja ĩ ar akaprĩ djà ar awỳr bõx. Ar akaprĩ djà nhijukri dja gar te ikuka kre jabej rĩt. Ne kam abenmã, “Gora gê on ajte akubyn bõx gwaj omũ. Amrêbê kute gwaj bakadjy amijo ĩ ne gwaj bawỳr rwỳkja gora gê akati pydjikam ajte rwỳk jabej gwaj gop ajte omũ”, ane. Dja gar te aje ipumũnh prãme. ²³ Nhym me ar amã,

—Ota arỳm bõx, ota arỳm jakam bõx, anhỳr jabej, nâr me ar amã, “Ë, onĩ arỳm bõx”, anhỳr jabej ga kam ar tu ate akrãn 'ỳr amõr kêt ne mekõt 'ỳr aprõt kêt.

²⁴ Nhym bep kati, ibõx djà gêdja amirĩ:tkumrêx ne. Amirĩtkumrêx nhym me kunĩ omũ. Ba ije amijo inhĩ dja ba akubyn bõx nhym me kunĩ ipumũ. Ga na jadjênh ne kute prĩne kàjkwa kurwỳo tuknĩja pumũ. Dja ã akubyn ibõx djà nhõ akatikam ije amijo amirĩto kàjkwa kunĩ kurwỳo ane.

²⁵ Nhym bep itokry rax kumrêxi. Me kamingrãny ja dja me prĩne ijo ajkê ba kam itokry rax ne. ²⁶ Nhym bep akubyn ibõx 'ỳr dja me ate krãn ar ba. Ba ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibõx 'ỳr nhym me ate ar krãn ba. Me kute amrêbê me bakukãmã Nõwekam me ja pyræk ne ate ar krãn ba. ²⁷ Nãm me õ kwỳ krên kõt ikõn abenwỳr babit ar o ba rã'ã nhym arỳm Nõwe kà raxmã wadjà nhym me aêrbê ngõ me iby ajkapĩn me imex ne.

²⁸ Ne kam ajte kute amrêbê me bakukãmãre Rokam me ja pyræk ne ate krãn ar ba ne õ kwỳ krên kõt ikõn abenmã mỳjja ngãn abenmã mỳjja o pãnh ne purkam mỳjja kren amim kikren jabit ar kuman o ba. ²⁹ Ar ã anhỳr ba rã'ã nhym arỳm Ro krĩbê Xõtõma kurũm tẽ. Aje. Nhym arỳm wakrekam kuwy me aêrbê mekam ajka'u ne me imex ne. Kên ngrãngrã pôkmê me'ã akàn kam me imex ne.

³⁰ Dja ba ã akubyn ibõx djào ane. Gêdja me ate ar krãn ba. Ba kam ba ije amijo inhĩja dja akubyn ibõx djà me aêrbê ã amirĩto ane. ³¹ Kam, ibõx djajakam, gêdja me'õ kre tã nhỹ ne akubyn õ nêkrêx'ỳr àr kêt. Kwãrik wãnh akubyn ùrkwãkam nêkrêx'ỳr àr ne byr ne o tẽm kêt. Nhym me'õdjwỳ ar purkam ba. Ba bõx gê arĩk wãnh õ kikremã õ nêkrêx'ỳr kwỳr kêt. ³² Gar Ro prõja ma. Ro prõ ne õ nêkrêxo amak djaje amipãnh krã tẽn ty.

³³ Me kute amidjwỳnhbit mar ne pykakam mỳjja jakõtbit amak bẽnja gêdja me tyn kam ijukri tĩn kêt kumrêx. Nhym bep me kute amidjwỳnh mar kêt ne amibê õ mỳjja kanga, me tãm gêdja me amiptãn ar tĩn ne ba, jakam ar tĩn ne ban kam tyk nhijukri tĩn rã'ã rã'ã. Tãm ne ja.

³⁴ Nhym bep kati. Ë, ba ar amã arê, dja ba akamãtkam ibõx jabej nhym me'õ my ar amãnhkrut aben nhikõ'ã nõ. Ba ikjêbito tẽ nhym ikjê arek wakrekam nõ. ³⁵ Nhym me'õ nire ar amê à'uko nhỹ. Ba ikjêbit pa 'amỳn o tẽ nhym ikjêja arek wakrekam nhỹ. ³⁶ Nhym me'õ my ar amê kapõtkam tẽ ba ikjê pa 'amỳ nhym ikjê arek wakrekam dja, ane. Nãm ã Jeju ane. ³⁷ Nhym kõt ba djwỳnh bõx djà jabej kukij ne kum,

—Bẽnjadjwỳr, nhỹnh jakam dja ga bõx?

Nhym arkum,

—Gar nhõnhne mry tyk'ã bikprõnh ne kumex ne kute o amirĩtja pumũ, ane. Dja ã Jeju akubyn bõx kutã mỳjja apõx ne bõx djào amirĩto ane.

18

Me'õ nire kute kabëno bënjadjwÿr katyk.

¹ Nhyim kam ajte kôt ba djwÿnhmã atemã mÿjja'ã ujarënh jakreo tẽ. Mete Metïndjwÿnhmã kabën 'ãno ãm ne kute kanga kêt'ã ne arkum arën arkum,

² —Atemã pyka 'õkam ne memã axwe pãnh jarënh djwÿnh kum Metïndjwÿnh puma kêtukumrëx ne mebêngôkredjwÿ mar kêtukumrëx. ³ Nhyim pyka tãmkam me'õ ni 'uwtïre kubê mjên tyk nhyim me'õ ar o bikënh ba, 'uwtïkam ar o bikënh ba. Nhyim kam akati kunïkôt mã 'ÿr mrãn kum arën kum, “On ijo angryk”, ane. “On ikurê djwÿnhmã arê gê on imã o pãnh”, ane.

⁴⁻⁵ Ne mã kum 'ã apnê. Te kum 'ã apnê nhyim ate krãn ar ba. Nhyim mã kum arê nhyim kam, “Ije. Ije ba gop on 'uwtïwão ingyryk ne kute kum o pãnh kadjy kurê djwÿnhmã ikabën 'õ jarê gê gop on arek wãnh nhÿ ba ityk djã kêt. Djã nã bãm imã Metïndjwÿnh pyman imã mebêngôkre puma got ba o ingyryk? Kati, nãm mã ikujrê ba gop on o ingyryk gê gop on anhikrên kabëno ikatyk ngri”, ane.

⁶ Jeju ne arek arkum ujarënh dja ne arkum,

—Memã axwe pãnh jarënh djwÿnh ja ne axwekam me'õ 'uwtïo ngryk ne. Amijã maje ne o ngryk ne. ⁷ Djãm ã Metïndjwÿnh kute anhÿr got? Kati, Metïndjwÿnh ta ne amijo me bapytãn kam ò me jabê ate krãn ar ba kêtukumrëx. Nãm ò me ja mar 'ãno dja. Nhyim me kum amijarënh ry typydji. Akamàtkammê a'urimê ne me kum amijarënh ry typydji.

Nhyim arÿm me kuma. Djã nãm amikrà:n gormã ò me jao ngryk got. ⁸ Kati, ã, ba ar amã arê. Dja ò me jao ngryk kukrà kêt ne. Ba ije amijo inhÿ gêdja ba akubyn pyka jamã bôx, ije meo ingyryk kadjy akubyn bôx, djã nãm me ja akubyn ibôxmã ikamnhÿx got? Kati, dja me ate krãn ar pyka jabê ba rã'ã ba akubyn bôx, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã ane.

Me'õ ar amãnhkrut kute Metïndjwÿnhmã amijarënhmã.

⁹ Ne kam ajte memã atemã mÿjja'ã ujarënh jakreo tẽ. Me ãm ta axwekam we katat mrãnh ne ajkwaobit kute ar amimex jarënh ba kam mÿm me ja'ãbit ar axwe rënh ba, me ja'ã ne memã mÿjja jarën memã,

¹⁰ —Me'õ ar amãnhkrut ne ar kute Metïndjwÿnh nhõ kikretikam kum amijarënhmã tẽ. Nhyim jabê pardjêu'õ nhyim jabê bënjadjwÿr bajtemmã pi'òk kaprïo atom djwÿnh, àkïnhÿre.

¹¹ Nhyim kam pardjêuja tën wadjàn djan kam Metïndjwÿnhmã amijarënhkam amijo àmrao djan kum, “Metïndjwÿnh, ba amã amikïnh jarê, ane. Ije me urak kêtka ne ba ikïnhkumrëx. Me ne me àkïnhÿ, axwe, abenbê prõo akï. Nhyim bep kati, ba ne ba ajmã ikute kêtê. Ije tãwã pyrak kêtê. Ije àkïnhÿwã, kute pi'òk kaprïo atom djwÿnhwã pyrak kêtê, kam ne ba ikïnhkumrëx. ¹² Nhyim bep ba ne ba amã ikabën kadjy amijajburo amãnhkrut ne, pi'òk tyk nhõkre djakôtmê pi'òk rårarmëkam. Ne ajte amã apÿnh inhõ mÿjja djari kwÿ rax ne kungã. Nã bãm apÿnh inhõ mÿjja djari kunï aben kadjy kryre ne amÿn o aptãn rax ne amã kungã. Tãm ne ja”, ane.

¹³ Nhyim bep ate ne pi'òk kaprïo atom djwÿnh. Nïjar ne dja, pijàm djaje ibôn djan kàjmã kàjkwa'ÿr krã kêt ne amititiko dja. Amijaxwekam kaprïn pijà:m ne. Ne kam Metïndjwÿnhmã kum, “Dja ga adjukaprïkôt ikam adjukaprï, ane. Nã, mrãmri ne ba ijaxwe ga kam tu amã ikaprï”, ane. Nãm ã pi'òk kaprïo atom djwÿnh Metïndjwÿnhmã ane.

¹⁴ Be, ba me amã arê. Mrãmri ne arÿm Metïndjwÿnh tãmja jaxwekam ngryk kêt ne arÿm kum axwe kêt jarê. Nãm tu axweo aknon kum kabën mex jarê nhyim arÿm umar mexkumrëx ne mã ùrkwãmã tẽ.

Nhyim bep me'õbê pardjêuja ne kute kum axwe kêt jarënh kêt. Mÿkam? Bir, me kute amijo rax kadjy kute ar amimex jarënh baja gêdja me ï kàtàm ne. Nhyim bep me kàtàm, me akrànãmã kute amijo ban pijàm ne ar baja gêdja ï Metïndjwÿnh meo rax ne. Nãm ã Jeju memã arënh ane.

Kute me prĭreo kĭnh.

Mat 19.13; Mak 10.13

¹⁵ Nhyġ me Jeju'yr me prĭredjwyo mō, me prĭredjwỳ jamỳn 'yr meo mō, kute me'ā ikra jadjwỳr ne kute meo kĭnhmā. Nhyġ kōt ba djwỳnh me omũn kam nĕje me kajpan memā bĕn tỳx ne. ¹⁶ Nhyġ bep Jeju ne amiwỳr me prĭre 'uw ne kam kōt ba djwỳnhmā kum,

—Kwārĭk wānh arek amrĕ me prĭre iwỳr mō, ane. Kwārĭk wānh gar mebĕ adjāptār kĕt gĕ me arek amrĕ mō. Ā me kute amijo anhyrbit gĕdja Metĭndjwỳnh me utān me kadjy bĕnjadjwỳr ne ar meo ba. ¹⁷ Ē, mrāmri ne ba ar amā katāt arĕ. Me kute me prĭre pyrāk ne amijo kātāmjabit gĕdja Metĭndjwỳnh me utān me kadjy bĕnjadjwỳr ne ar meo ba. Be, me prĭre kute ta amim imarja pumũ. Ā me kute amijo anhyr gĕdja Metĭndjwỳnh me utān me kadjy bĕnjadjwỳr ne ar meo ba, ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Jeju me'ō bĕnjadjwỳr ngrirebĕ nĕkrĕx pyma.

Mat 19.16; Mak 10.17; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁸ Nhyġ kam me'ō, bĕnjadjwỳr ngri'ō Jejumā,
—Bĕnjadjwỳr, ga ne ga amexkumrĕx. Mā gĕdja ba amijo? Itĭn rā'ā rā'āmā, mā gĕdja ba kadjy amijon? ane.

¹⁹ Nhyġ kam kum,
—Mỳkam ne ga imā imex jarĕ? Djām mrāmri aje amim imex marmā got ga imā imex jarĕ. Me ne me mex kĕt, nhyġ bep Metĭndjwỳnh pydji ne mex. ²⁰ Arỳm aje Metĭndjwỳnh kukrādja marjakam ajte ikukij. Kute me mrānh katāt'ā memā karōkōt kukrādja ne ga arỳm ama. Aje mebĕ prōo adjākĭnh kĕt ne aje me par kĕt ne adjākĭnhĭ kĕt ne ajĕx ne aje me kāmex jarĕnh kĕt. Ne ajte aje abāmmĕ anā ar kabĕn mar ne ar kabĕnkōt amijo abaja ne ga arỳm ama. Ja kunĭ ne ga arỳm ama, ane.

²¹ Nhyġ bĕnjadjwỳr ngrija kum,
—Nā, arỳm ne ba ibōktikam ja kunĭ ma. Ne kam kōt ar amijo iba rā'ā:n arỳm ijabatānh ne, ane.

²² Nhyġ Jeju kabĕn ja man kum,
—Mỳjja pydji ne kute akukrà rā'āā. On tĕn memā anhō mỳjja wā ngrān pānh pi'ōk kaprĭ byn me 'uwtĭ, me ō mỳjja kĕtjamā angān o me kĭnh ne kam amrĕ iwỳr tĕn mā ikōt ajkamĕ. Dja ga ā anen kam arỳm kākwwakam anhō mỳjja mex kumex, ane.

²³ Nhyġ kam kuman kam kaprĭ:re. Ō nĕkrĕx kume:xxkōt amak bĕn ne kam kaprĭre ne dja. ²⁴ Nhyġ kam Jeju kaprĭ pumũn kam memā,

—Nĕkrĕx ne kute me kukrà prāmā. Me ō nĕkrĕx kumex gĕdja me te Metĭndjwỳnh nhō pyka'yr bōxmā, te Metĭndjwỳnh kute meo baja'yr bōxmā. ²⁵ Be, ga mry jabatānhbĕ kameru te: kute aguja tekrax kremā ngjĕnhmāja pumũ. Me ō nĕkrĕx rĭnhdjwỳ kute urāk. Nām te Metĭndjwỳnh nhō pyka'yr bōxmā, te Metĭndjwỳnh kute meo baja'yr bōxmā nhyġ nĕkrĕx utā: ne, ane.

²⁶ Nhyġ me kabĕnja man kam kum,
—Ije nhyġ mỳj me'ō gĕdja Metĭndjwỳnh amim utā? ane.

²⁷ Nhyġ memā,
—Mebĕngōkre te kute mỳjjao anhyrja ne Metĭndjwỳnhmābit amirĭt ne. Metĭndjwỳnh kute me ō nĕkrĕx kumexja kute me utārkōt mar, ane.

²⁸ Nhyġ kam Pedru kum,
—Ē, arỳm ne bar inhōbikwa kunĭmā inhiren kam mā akōt ajkamĕ, ane.

²⁹⁻³⁰ Nhyġ kam arkum,
—Nā. Mrāmri ne ba katāt ar amā arĕ. Godja me'ō arỳm ō mỳjjamā irer jabej, nār ōbikwamā irer jabej, ō kikre, nār prō, nār kamy nār nāmĕ bām, nār kramā irer jabej. Godja arỳm ō mỳjja ja 'ōmā irer, ne kute memā Metĭndjwỳnh'ā ujarĕnh nhyġ kute me utār ne kute meo ba kadjy kum irer jabej, ba dja ba kum o pānh ra:x ne. Dja ba pānh on pyka jakam kum mỳjjao akrenh mex ne kum kungā. Nhyġ ije pykao nykam gĕdja tĭn rā'ā rā'ā ne, ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Jeju ajte kôt ba djwýnhmã amityk jarẽ.

Mat 20.17; Mak 10.32

³¹ Ne kam kôt ba djwýnhbê 12o aben pydjín kam aro mõn arkum,

—Ë, ota gwaj arým Djeruxarê'ýr badjàbir ne kam babôxmã. Kam gêdja me ajmã ijo. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr ibôxja dja me ajmã ijo. Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh kute ijã pi'ók no'ók tùmja kôt dja me ã ijo anhyro tẽ:n kam inomã kumẽ. ³²⁻³³ Dja gwaj bôx nhym kam me me bajtemmã ikanga nhym kam me ijã bẽno ajkên ijo axên ijapryñ ikutôn ikaprêprê:k ne kam ibĩ. Nhym kam ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba kam ajte akubyn itĩn ne ikato, pi'ók no'ók tùmja kôt, ane.

³⁴ Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã amijã karõn arkum amijarêho ane. Nhym ar kute kabên ja mar kêtumrêx. Kabên ja ne Ar kubê bipdjur nhym ar kam te kute marmã.

Me'õ no rã akubyn rĩt.

Mak 10.46

³⁵ Nhym kam Jeju kôt ba djwýnho mõ ne kam krĩraxbê Djeriko tẽpo mõ. Nhym me'õ no rãja pry jakàkam nhỹ ne à'wýro nhỹ. ³⁶ Nhym me itepato 'ãnh mõ nhym kam me kanga man memã,

—Mýkam ne ga me akanga mõ? ane.

³⁷ Nhym kam me kum,

—Jeju, ane. Nadjarekam Jeju ne me ijo mõ, ane.

³⁸ Nhym kam kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tãmdjwý 'õ, gop amã ikaprĩ, ane.

³⁹ Nhym me wamã mõrja kum bẽn tỳx ne kum,

—E kum anhikrê, ane.

Nhym kam tu kum àkjêro bẽn kum,

—Dawi tãmdjwý'õ, gop amã ikaprĩ, ane.

⁴⁰ Nhym kam Jeju tẽm tỳx katikôt djan kam amiwýr ku'uw. Nhym kam me'õ 'ýr tẽn kum,

—Aje, onĩj arým amiwýr ajuw, anen kam pa 'amýn o tẽn 'ýr o bôx. ⁴¹ Nhym kam kum,

—Nãr, mýj nã? Mã ne ba ije ajomã?

Nhym kam kum,

—Bẽnjadjwýr, aje inoo mex ba irĩtmã.

⁴² Nhym kam kum,

—Nà, on rĩt. Tu aje amim ikamnhĩxkumrêx kam ne ga arým amex, ane.

⁴³ Nhym kam tebê rĩt. Ne kam Jejukôt tẽ, mekôt tẽ, ne Metíndjwýnhmã ukaprĩmẽ amikĩnh jarêho tẽ. Nhym kam me kunĩ omũn kôt Metíndjwýnhmã mex jarẽ.

19

Djakij Jejuo aminhõ.

¹⁻² Nhym kam Jeju krĩbê Djeriko'ýr meo mõn meo bôx ne kam bit kajõnhkôt katormã. Nhym me Jeju'ã kumex ne prĩne angrĩn o mõ. Nhym kam me'õbê Djakij. Djakij ne bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnh nhõ bẽnjadjwýr. Kam ne õ nêkrêx ra:x ne. ³ Nhym me prĩne Jeju jangrĩn o mõ, kunoro mõ. Nhym kam te Djakij kute omũnhmã 'ã aminhinõ ryo tẽ. Mýj me'õbê Jejuja kute omũnhmã te 'ã aminhinõ ryo tẽ. Djakij krõ krĩkam ne te kute omũnhmã nhym me prĩne kubê utà.

⁴ Nhym kam kukãm prõt ne. Kukãm prõt ne kutêp wabi. Pidjô'ã wabi. Amrê tẽm nhym kute omũnhmã kutêp pidjô'ã wabi. ⁵ Nhym kam Jeju 'ýr tẽn bôx ne parbê djan kãmã krãn kam kum,

—Djakij, amrê aparmã aprõt. Jakam dja ba akôt tẽn anhürkwãkam nõ, ane.

⁶ Nhym kam tebê aparmã prõt ne ruw ne kam kĩ:nhkumrêx ne ürkwãmã Jejuo tẽn o wadjà. ⁷ Ürkwãmã o tẽn o wadjà nhym me omũn kam kangãngãn abenmã ajkwa momoko kumex, ne,

—Djijãk, me axwe'ýr ne mõn wadjà, ane. Djãm tãwã mex, ane.

⁸ Nhyim Djakij Bēnjadjwỳr kuka kōnh djan kam kum,
 –Bēnjadjwỳr, ba inhō mỳjja kōnho ajkjen me bikēnhmā kungā, ane. Ne ije me'ōbē pi'ōk kaprīo idjākīnh jabej akubyn me'ōmā inhō jao amānhkrut ne o amānhkrut ne kungā.

⁹ Nhyim kam Jeju kum,
 –Akati jakam ne arỳm Metīndjwỳnh apytà, anhūrkwākam ar wāmē ro'ā. Mrāmri gadjwỳ ne ga abē Abraão tāmđjwỳ'ō nhyim Metīndjwỳnh arỳm apytà, ane. ¹⁰ Be, ja kadjy ne ba tē. Ije me axwe jabej ne ije me utārmā ne ba tē. Kadjy ne ba amijo inhī ne me awỳr ruw, ije me axwekam biknorja jabej ne ije me utārmā, ane. Nām ā Jeju kum ane.

Me'ō bēnjadjwỳr kute ō àpēnhmā pi'ōk kaprī nhōr.

Mat 25.14

¹¹ Nhyim me kute maro ām rā'ā nhyim ajte memā mỳjja 'ō'ā ujarēnh jakreo tē.
 Nām Jeju arỳm Djeruxarēkam bōx 'ỳr nhyim kam me amim,
 –Jakam dja Jeju Djeruxarēkam bōx ne on me bakadjy Bēnjadjwỳrbē kumkatin me bakurē djwỳnhbē me bapytàn ar me bajo ba, ane. Me ta ne me kute amim àtari kētkam tỳx amim kamnhīx. Nhyim bep Jeju ne kute katāt memā arēnhmā. ¹² Kadjy ne memā mỳjja 'ō'ā ujarēnh jakreo tēn memā,

–Ē, bēnjadjwỳr kra'ō ne me kute nījar atemā pyka 'ōkam 'ā bēnjadjwỳr mēnhmā tē. 'Ā bēnjadjwỳr mēnh nhyim ajte akubyn ō pykamā me'ỳr tēmmā. ¹³ Ne kam tēm kutā amiwỳr ō àpēnh 'uw. Ō àpēnhbē 10 ne amiwỳr ar ku'uw ne kam arkum ngōnho pi'ōk kaprīre ngā. Pānh raxkam. Ō àpēnh kunīmā pi'ōk kaprī pỳnh'ā kabēn ne arkum kungān kam arkum, “Dja gar ikutēp imā jao aptà. Dja ba amrē akubyn 'ỳr tē”, ane.

¹⁴ Nhyim bep ō pyka djwỳnhkam me ja ne me kum kīnh kēt ne, kum kurē ne kam kōt me kwỳ jano nhyim me nījar kōt bōx ne kam memā, “Kwārik wānh tāmja'ā bēnjadjwỳr mēnh kēt. Me ba ne ba me imā tāwā kīnh kētē. Kwārik wānh gē tāmja me ijo ba kēt”, ane.

¹⁵ Nhyim me tu ate krān 'ā bēnjadjwỳr mē. 'Ā bēnjadjwỳr mē nhyim akubyn ō pykamā bōx ne kam amiwỳr ō àpēnh 'uw ne arkum, “Nār, djām arỳm ne ba ije ar amā pi'ōk kaprī nhōrwā gar ikutēp imā o aptà”? ane.

¹⁶ Nhyim kam ja kumrēx 'ỳr o bōx ne kam kum, “Bēnjadjwỳr, ota ba anhō pi'ōk kaprī pydjija ar o iban arỳm amā o aptà. Amā o aptàn abenā kumē nhyim arỳm kubē 10”, ane.

¹⁷ Nhyim kam kum, “Mexkumrēx. Ga ne ga adjàpēnh mexkumrēx. Nā bām amā mỳjja ngrīre ngā ga prīne imā o djuw mex ne, ikutēp imā o djuw mex ne aje kanga kēt. Pānh gēdja ba amā krī krāptī jarē, krībē 10 jarē. Ga kam abēnjadjwỳr rax ne amū idjō'ā ar kam meo aba”, ane.

¹⁸ Nhyim atāri ja 'ỳr o bōx ne kum, “Bēnjadjwỳr, ota ga aje imā pi'ōk kaprī nhōrja ba ar o iban arỳm amā o aptà nhyim kubē 5”, ane.

¹⁹ Nhyim kam kum, “Gadjwỳ ne ga amexkumrēx. Jakam dja ba amādjwỳ krī krāptī jarē, krībē 5 jarē, ga kam abēnjadjwỳr rax ne amū idjō'ā ar kam meo aba”, ane.

²⁰⁻²¹ Nhyim kam atāri ja 'ỳr o bōx ne kam kum, “Bēnjadjwỳr, mī, anhō pi'ōk kaprī. Nā bām ije amā kupēnh prām kētkam prīne amā kubēkào kupun kudji. Imā apymakam. Nā gām apyma ne. Nā gām aje amim mỳjja kunī jadjwỳr kētkam ar mebē jām o amijakren o atomo aba. Ne ga adjàkre kētkam ar mebē djwỳo atomo aba”, ane.

²²⁻²³ Nhyim kam kum, “Ga ne ga ajaxwekumrēx ne imā adjàpēnh prām kēt ne. Akabēn jakōt gēdja ba ā ajo ane. Djā nā bām ipyma? Ne ije amim mỳjja kunī jadjwỳr kētkam ar jām mebē o amijakren o atomo iba ne idjàkre kētkam ar mebē djwỳo atomo iba? Bir be, ga kam we ga aje amim ipumūnhkōt ren inhō pi'ōk kaprī jao tēn me kute pi'ōk kaprī marmā angā nhyim ren abenā rōrōk tēn rax ba ren arỳm 'ỳr bōx ne kuby”, ane.

²⁴ Ne kam me kute arek omūnho ku'ējamā, “Aj, amū me ajō kubē pi'ōk kaprīwā byn o tēn kute imā pi'ōk kaprīo àptār nhyim kubē 10wāmā angā”, ane.

²⁵ Nhyim me kam kum, “Kati, bēnjadjwỳr, arỳm tāwā nhō pi'ōk kaprīre raxi. Arỳm ō 10”, ane.

²⁶ Nhyam kam memã, “Bir be, ba me amã arê. Arÿm me ò mÿjja gêdja ajte Metĩndjwÿnh iby memã kungã. Nhyam bep me ò mÿjja kêt, kute memã òr nhyam me kute kum o djuw mex kêtjabê gêdja Metĩndjwÿnh mÿjja ngrireja kunĩ by”, ane.

²⁷ —È, ikurê djwÿnh kute ijã “Kwãrĩk wãnh gê tãmja me ijo ba kêt”, anhÿrja gêdja ga me amrê meo mōn ikuka kōnh me imex, ane. Be, tãm ne ja. Nãm ã Jeju kàjkwamã tēm ne akubyn pykamã bōx ne kute ar meo bamã ã amijarēnho ane.

Jeju Djeruxarēmã bōx.

Mat 21.1; Mak 11.1; Dju r 12.12

²⁸ Memã arēnh pan kam ate meo mō, Djeruxarē'ÿr kàjmã meo mōn ²⁹ kam arÿm amē krĩ ngrireja tēpo mō. Krãnh nhidjibê Oriwêre parbê amē krĩja tēpo mō. Krĩ nhidjibê Bepadjēmê Betanha tēpo mōn kam amikukãm kôt ba djwÿnh amãnhkrut janon arkum,

³⁰ —Pry ja 'ã dja gar arek katàt krĩwãmã tē. Nhyam ar akutã pry kator kraxkam me kute mry jabatãnh nyre pĩ maktã kum òkre djê nhyam ãmwã. Me 'ã krĩ kêt wã. Tãm gêdja gar amrê 'ãpre bōn o tē. ³¹ Gêdja gar 'ãpre bōnho dja nhyam me'ò ar amã, “Mÿkam ne gar 'ãpre bōnho dja”? ane.

Gar kam kum, “Bēnjadjwÿr 'ã tēm kadjy”, ane.

³² Nhyam kam Jeju kute ar anorja mã ar tēn 'ÿr bōx ne kam kum kato. Kute arkum arēnh kôt kum kato. ³³ Kum katon 'ãpre bōnho dja nhyam kam ò mry djwÿnhja arkum,

—Mÿkam ne gar mry 'ãpre bōnho dja? ane.

³⁴ Nhyam kam ar kum,

—Bēnjadjwÿr 'ã tēm kadjy, ane. ³⁵⁻³⁶ Ne kam Jeju kutã o tēn o bōx ne kam kum 'ã kubêkã rē, 'ã ÿr kadjy. Ne kam kum ikra dja nhyam ar ikrakam par djan kàjmã 'ã arĩn arÿm ate 'ã tē. Nhyam kam me arÿm prykôt kum kubêkã rēnho mō. Nãm mebê idjaer ã me bēnjadjwÿr raxmã mÿjja rēnh nhyam 'ã tēm mã ã kum prykôt kubêkã rēnho mōro ane. ³⁷ Nhyam kam arÿm Jeju Djeruxarē tēpo mō. Krãnhrebê Oriwêre ja'ã rwÿkbê arÿm Djeruxarē tēpo mō. Nhyam arÿm kôt ba djwÿnhjamē, mekôt mōr, me itepato kôt mōrja arÿm kĩnhkumrēx, kĩnh rax ne arÿm àkjêr mō. Jeju ne mÿjja pumũnh kêt kwÿ rax ne ipêx ne, nhyam me kute ipêxkôt omũn kam kĩnhkumrēx ne Metĩndjwÿnhmã mex jarēnho mō, àkjêr mō. ³⁸ Ne kam abenmã,

—Gê Metĩndjwÿnh bēnjadjwÿr jao kĩnh rax. Bēnjadjwÿr djwÿnh kukwakam ne arÿm me bakadjy bōx. Gora gê me kàjkwakamdjwÿ umar mex ne kĩnh rax. Gora gê me kàjkwakamdjwÿ Metĩndjwÿnhmã mextire jarēnho kumex, ane.

³⁹ Nãm me ã anhÿro kumex nhyam kam mebê pardjêumē me krãptĩ akàn Jejukôt mō. Nhyam kam mebê pardjêu Jejumã,

—Bēnjadjwÿr gop akôt ba djwÿnhmã akabēn gê anhikrê, ane.

⁴⁰ Nhyam kam memã,

—Ba me amã arê. Nãm ren me anhikrê nhyam ren kēnja ijo àkjêro nhÿ, ikam kĩnh ne ren ijo àkjêro nhÿ, ane. ⁴¹ Anen kam arÿm Djeruxarē'ÿr mō. 'ÿr mōn arÿm irã. Irãn omũn kam ate me abej muw. Me kute amibê Jeju kangan amibê kurên kute bĩn nhyam Metĩndjwÿnh kute pãnh prĩne meo bikēnhmã ne kôt amak bēn ne me abej muw, ne,

⁴² —Ga ren me ga aje amidjumar mex djã mar ren akati ja tãm kam ren adjumar mex ne ar aba. Nhyam bep kati, mÿjwã ne adjumar djã 'ã, mÿjwã ne me ajãn kam me abê o akno.

⁴³ Adjÿm, dja ĩ me ajo bikēnh djã nhõ akati me awÿr bōx. Dja ĩ me akurê djwÿnh me awÿr bōx ne me amã ipòk ne prĩne pykao me abê ka'ên prĩne me abê ijên me amã ipòk me:x ne me ajo dja. ⁴⁴ Dja me aminhikra kraxkam me akrã jadjuw ne prĩne me anhimex ne kam me anhõ kikre prĩne kungràn ikô rēnho mō, ne me abēngòkredjwÿo pyka tako mō, akramē. Dja me prĩne me ajo mōr djã kaprã. Nhÿnh gêdja par'ò dja? Nhÿnh dja mÿjja'ò nõ? Mÿkam? Bir, me aje amim Metĩndjwÿnh mar prãm kêt kam. Nãm arÿm Metĩndjwÿnh me awÿr bōx kute me amã me adjumar mex jarēnh ga me adjumar mex ne ar abamãn amã Metĩndjwÿnh mar prãm kêt ne, ane. Nãm ã Jeju ane, anhÿr djwÿnhhràm Djeruxarē kurê djwÿnh kute o bikēnhmã ã memã arēnho ane.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15

⁴⁵ Ne kam Djeruxarêkam bôx. Kam bôx ne kam Metîndjwÿnh nhô kikretimã tÿn wadjà, Bãm nhûrkwãmã tÿn wadjà. Nhym arÿm me kam pi'ôk kaprÿ pãnh memã mry nhôro ku'ê. Nhym kam arÿm bôm nêje me rÿnho tÿ, Bãm nhô kike nêje bôm me rÿnho tÿ.

⁴⁶ Ne memã,

—Metîndjwÿnh ne ô pi'ôk no'ôkkam memã,

“Me kute imã kabÿn kadjybit ne inhô kikretiwã.

Nhym bep me ga ne ga me kam aje me àkÿnhÿo aben pydji djà”, ane.

Nãm ã Jeju memã anen bôm me kurê.

⁴⁷ Ne kam kam akati kunÿkôt memã Metîndjwÿnh kukràdjà'ã ujarÿnho ku'ê. Nhym kam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmÿ Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmÿ ar kute meo ba djwÿnhmÿ te kute bÿn prãme. ⁴⁸ Te kute ajmã on kute bÿnmã nhym me kunÿ kum kabÿn kÿ:nhkumrÿx ne maro kumex. Kabÿn 'ãno djan kam no tyn maro nhÿ.

20

Jeju Djuão jabej me kukij.

Mat 21.23; Mak 11.27

¹ Nhym kam akati 'ôkam Jeju Metîndjwÿnh nhô kikretikam memã 'ã ujarÿnho dja. Ne kam Metîndjwÿnh'ã ujarÿnh ny memã arÿnho dja. Nhym kam me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmÿ Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmÿ mebÿngÿttemÿ ne me ro'ã Jeju'ÿr bôx ne kam kum,

² —Goja on me imã arê. Mÿj me'ô kabÿnkôt ne ga ar ã meo anhÿro aba? Mÿj me'ô ne amã me'ã karô ga kam amÿ ô'ã bôm ar me rÿnho aba? Goja on me imã arê, ane.

³ Nhym kam amipãnh memã,

—Badjwÿ dja ba mÿjja jabej me akukij. Me akumrÿx dja ga me imã arê ba kam arÿm badjwÿ me amã arê, ane. ⁴ Djuão kute ngônhmã me angjÿnhja, djãm mebÿngôkre kabÿnkôt ne arÿk ar ngônhmã me angjÿnho ba? Nàr djãm Metîndjwÿnh kabÿnkôt? Gop me imã arê, ane.

⁵ Nhym kam me abenkam kangan abenmã,

—Ije mã dja gwaj kum nê? Dja gwaj kum, “Metîndjwÿnh kabÿnkôt”, ane nhym kam gwaj bamã kabÿn'ô jarê, gwaj bamã,

—Bir be, mÿkam ne ga me Djuão kabÿnja mar kÿt ne? ane.

⁶ Nàr dja gwaj kum,

—Me kabÿnkôt ne tu arÿk ar ngônhmã me angjÿnho ba, ane nhym me kunÿ arÿm kÿno gwaj batitik ne gwaj bapa. Me kâtãm ja ne me arÿm Djuão kabÿn man kum kÿnh ne, ne o Metîndjwÿnh kabÿn jarÿnh djwÿnh ne. Dja gwaj ane nhym me o ngryk ne gwaj bapa, ane.

⁷ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Ar ije mar kÿt. Mÿj me'ô kabÿnkôt Djuão kute ngônhmã me angjÿnhja ar ije kÿt mar kÿtê, ane.

⁸ Nhym kam memã,

—Bir be, dja ba badjwÿ me amã arÿnh kÿt ne. Mÿj me'ô kabÿnkôt ije ar meo ibaja dja ba me amã arÿnh kÿt ne, ane.

Pidjôo djuw mex djwÿnh jaxwe.

Mat 21.33; Mak 12.1

⁹ Anen kam memã atemã mÿjja'ã ujarÿnh jakreo tÿn memã,

—Me'ô ne pur rax djÿn kam kam amim pidjô kumex ne. Ne kam me kwÿmã kum, “Gora me imã o djuw mex. Gora gÿ djan abatãnh ne ô ga amim kwÿo atom ne imã mÿm kwÿo atom”, ane. Nãm ã memã anen kam atemã pyka 'ômã tÿ. Ne kam kam wãnh ar ba. Ar ban kam k'ã ngrà: ne. ¹⁰ Nhym arÿm pidjôja tuk ne kumex. Nhym kam ô pidjô djwÿnhja arÿm 'ã mytyrwÿ jakren kam 'ÿr ô àpÿnh jano. Kute memã arÿnh nhym me kute kum

pidjô kwÿo atom ne kute kôt anor kadjy ne 'ÿr ano. Nhym kam 'ÿr tẽn bôx nhym kam me kute pidjôo djuw mexja ate kaprêprê:k ne. Nhym mã akubyn 'ÿr ÿkam tẽn bôx.

¹¹ Nhym ajte ô pidjô djwÿnhja pãnh 'ÿr me'ôjadjwÿ jano nhym 'ÿr tẽn bôx nhym me ajte tãm ne, kaprêprêk ne prÿne o ajkên kum pijãm jadjâr mex ne ano nhym akubyn 'ÿr ÿkam tẽn bôx.

¹² Nhym ajte ô pidjô djwÿnh 'ÿr ajte ô àpênh 'ô jano nhym 'ÿr tẽn bôx. Adjwÿnhdjwÿ ne me prÿne o ajkên bÿn punun bôm kumê nhym 'ÿr tẽn bôx.

¹³ Nhym kam ô pidjô djwÿnhja amim, “Ije, mã gêdja ba nê? Mÿj gêdja ba on? Jakam dja ba 'ÿr ikra jano, ikra djwÿnh imã abêja dja ba 'ÿr ano gê gop me mar jabej.” Nãm ã amim anen kam me'ÿr kra djwÿnhja jano nhym me'ÿr tẽn bôx.

¹⁴ Nhym kam me kute puro djuw mex djwÿnhja kra pumÿn kam abenmã 'ã karô ne abenmã, “Be, kra ne wã. Ajrã, gu me on kubÿ. Tãwã dja bãm kum mÿjja kunÿ ngã, ô nêkrêx kunÿ kanga ane. Gu me on tãwã bÿn kam amim ô nêkrêx, ô mÿjja, ô pidjôja kunÿo aminhõ”, ane. ¹⁵ Ne kam pidjôkô kurÿm bôm kumên kubÿ. Bir be, mã gêdja ô pidjô djwÿnhja kute me ja omã? ¹⁶ Bir be, dja ô pidjô djwÿnhja me'ÿr tẽn bôx ne me imex ne kam ô pidjôkôja atemã me ja'ômã kungã, ane.

Nhym me kute maro ku'êja kuman kam kum,

—Kati, gora gê ã o anhÿr kêt, ane.

¹⁷ Nhym kam Jeju arek mekam no tyn djan kam memã,

—Mrãmri, ane. Mÿj'ã ne Metÿndjwÿnh pi'ôk no'ôkkam memã ja jakre?

“E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwÿnhja kute kikremã armã te omÿn kam bôm kumê.

Kên ja ne kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi”, ane.

Mÿj'ã ne Metÿndjwÿnh kabên ja, nên? ane. ¹⁸ Ê, kên ja gêdja ga me ajô 'ã tÿm ne prÿne 'ã amikrakrak ne. Nhym bep ta gêdja me ajô nhiby tÿm ne prÿne angãn prÿne pyka mê ajo amrã, ane. Nãm ã Jeju kute prÿne kurê djwÿnh nhimexmã ã amijã kên jakreo ane.

¹⁹ Nhym kam Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bÿnjadjwÿr te kute memã 'ã ujarênho ãmri kute o tÿm nhym me kute bÿnmã te 'ã amijakre. Jeju kute puro djuw mex djwÿnh'ã me akrekam. Nhym me kuman kam kam ngryk ne. Ne te kute o tÿm nhym me kute bÿnmã, ne kum me uma ne, kum me krãptÿtija pyma ne.

Me kute Xedjamã pi'ôk kaprÿ nhõrmã.

Mat 22.15; Mak 12.13; Rô 12.1

²⁰ Nãm te me kute Jeju bÿnmã o anen kam amim amã, kute kabên 'ô kupa'ã arênh nhym me kute on o tÿm ne bÿnmã ne me amim amã.

Kam ne me Jeju'ÿr ar kwÿ jano. Ar kute amijo kabên mex ne kute amijo Jeju kabên mar prãm ne kute mÿjja jabej kukjêr kadjy ne me Jeju'ÿr ar ano. Ar kute pa 'amÿnh ne kute o tÿm ne me bajtem nhõ bÿnjadjwÿrjamã arênh nhym kute bÿnmã ne ar ã o ane.

²¹ Ar ja, ar 'êx ne kute amijo Jeju kabên mar prãmja ne ar kum,

—Bÿnjadjwÿr, nã gãm katàt me imã mÿjja jarênh mexkumrêx ne, ne katàt adjujarênho dja. Djã nã gãm te me mÿja pymaje ne me mÿjamã akabên mex jarê? Kati, nã gãm katàt me imã arênho aben pyrãk ne, me imã Metÿndjwÿnh kukràdjã'ã adjujarênh mexkumrêxo dja. Bar arÿm kuma. ²² Ê, djãm Metÿndjwÿnh kukràdjãkôt ne gu me baje bÿnjadjwÿr Xedjamã pi'ôk kaprÿ nhõrmã? Nàr kon. Goja on ar imã arê, ane.

²³ Bÿnjadjwÿrbê Xedja ne me kunÿmã nhÿ ne mebê idjaero aminhõ ne pi'ôk kaprÿ'ã ar me 'wÿro ba. Me kute kum ôr nhym kute we me utãrmã. Ja jabej ne we ar amijo kabên mex ne Jeju kukij. Kute “Kati, kwãrÿk wãnh kubajtemmã pi'ôk kaprÿ nhõr kêt,” anhÿr nhym Xedja nhõ krãkamngônhre kute o tÿmmã, nàr kon kute, “Nã, kum angã,” anhÿr nhym me ja kute o tÿmmã, ne ar kukij ne kum,

—Djãm mrãmri ne gu me baje bÿnjadjwÿr Xedjamã pi'ôk kaprÿ nhõrmã, nàr kon? ane.

Nhym bep kati, Jeju ne tu ar omÿ, ar kadjwÿnhbê tu ar omÿn kam arkum,

²⁴ —Goja amrê ngônphonho pi'ôk kaprÿwão tẽ ba omÿ, ane.

Nhym kam ar kum o tĕn kungā. Nhym kam arkum kubĕ ne arkum,
—Mỳj me'õ ne 'ã karõja? Ne mỳj me'õ ne 'ã idji jĕtja?

Nhym ar kum,

—E kum bep Xedja karõ, ane.

²⁵ Nhym kam arkum,

—Bir be, õ pi'õk kaprĭ. Dja gar kum angā nhym bep Metĭndjwỳnh nhõ mỳjjabit dja gar Metĭndjwỳnhmā angā, ane.

²⁶ Nām prĭne arkum arĕnh mexkumrĕx nhym kam ar abenmā,

—Ije tō mā ne gwaj baje omā? Djām nopnu: got kute mỳjja'õ kupa'ã arĕnh gwaj baje ajmā omā, ane. Nām ar te me ipõkri Jejumā nõ, kute kabĕn'õ jarĕnh nhym ar kute o tỳmmā te me ipõkri kum nõ nhym mrāmri kabĕn kõt arĕ. Nhym kam ar tu anhikrĕ, pijām djaje anhikrĕ.

Me tyk ne akubyn tĭn jabej me Jeju kukij.

Mat 22.23; Mak 12.18; Tex k 4.16

²⁷ Nhym pānh me ja 'ỳr bõx. Mekbĕ xadjudjĕu ne me kwỳ 'ỳr bõx. Nām we me,

—Kati, me tyk ne akubyn tĭn kĕt, ane. Nām tu me tykkumrĕx ne, ane. Me ja kwỳ ne me 'ỳr bõx ne kute mỳjja jabej kukjĕrmā 'ĕx ne kum,

²⁸ —Bĕnjadjwỳr, we Mõjdjĕ ne me bamā me badjupānh'ã karõ ne 'ã pi'õk no'õk ne. Me'õ prõ'ỳr mõr ne kra kĕt ne tyk nhym atāri kamy'õ pānh 'ỳr mõr ne kute kum kra djirmā arĕ, ane. Kamy kumrĕx 'ỳr mõrja tyk nhym kam kamy pānh 'ỳr mõrja kute kum kra djir nhym kam kra kutewaja we kute bām kamy kumrĕx tykja nhõ mỳjjao aminhõmā. Nhym bep atāri ja ne kute we bām tĭn nhõ mỳjja jao aminhõmā. Nām ã we Mõjdjĕ 'ã me bamā karõo ane.

²⁹ Be, kamybĕ 7 ne axikõt apõx. Nhym kutewaja prõ'ỳr mō. Prõ'ỳr mōn kra kĕt ne ty.

³⁰ Nhym atārija pānh 'ỳr mōn kam ajte ty. ³¹ Nhym pānh atārija 'ỳr mōn kam kra kĕt rã'ã ajte ty. Be, nām ar ã o anhỹro tĕm tām̄tā: nhym arỳm kutapureja aro ino ren 'ỳr mōn adjwỳnhdjwỳ ty, kra kĕt ne ty. ³² Nhym arỳm ar prõja arkõt ty, kra kĕt rã'ã ty.

³³ Be, nija, mā gĕdjja me akubyn tĭnkam ar on? Nhym ne kute o kubajtem ne kute o prõ kĕt dja 'ỳr mō? Ar kunĭ ne ar axikõt 'ỳr ban ty, ane. Nām ã mebĕ xadjudjĕu Jejumā anhỹro dja.

³⁴ Nhym kam memā,

—Ĕ, pyka jabĕ me ar bari ne me prõ'ỳr ba nhym me nire mjĕn. ³⁵ Nhym bep me akubyn tĭnkam gĕdjja me abenwỳr ba kĕtkumrĕx ne. Metĭndjwỳnh kute me'ã mex nhõr nhym me tyk nhijukri akubyn tĭn me tām gĕdjja me abenwỳr ba kĕtkumrĕx ne. Me my prõ'ỳr ba kĕt nhym me nire mjĕn kĕt. ³⁶ Nām me akubyn tyk prām kĕtkumrĕx ne abenwỳr ba kĕt ne. Kam ne me kute kadjy mrānh djwỳnh pyrāk. Ne arỳm akubyn tĭnkam dja me kubĕ Metĭndjwỳnh krakumrĕx ne tu tĭn ne ajte tyk kĕt.

³⁷ Mõjdjĕdjwỳ ne me tyk ne akubyn tĭnja memā o amirĭt ne. Ga me akaõk põk ne tu mex ne ãm'ã ujarĕnhkam kute,

“Ibĕ Abraãomĕ Idjakmĕ Djako ar õ Metĭndjwỳnh”, anhỹrja pumũ.

Bĕnjadjwỳr'ã, Metĭndjwỳnh'ã ne ã ane. ³⁸ Bir be, ar tyk tũmja Metĭndjwỳnhmā tĭn ne ar ba nĭj pumũ. Djām Metĭndjwỳnhbĕ me tyk nhõ Metĭndjwỳnh? Kati, Metĭndjwỳnh ne me tĭn nhõ Metĭndjwỳnh. Me tyk kunĭ ne me kum tĭn. Me tykkumrĕx kĕt. Metĭndjwỳnh ne akubyn meo tĭn. Kam ne ba me amā, “Metĭndjwỳnh ne kubĕ me tĭn nhõ Metĭndjwỳnh”, ane.

³⁹ Nhym kam Mõjdjĕ kukrãdjã mar djwỳnh kwỳ ne kum,

—Be, bĕnjadjwỳr, nã gãm me wāmã arĕnh mexkumrĕx ne, ane.

Mõjdjĕ kukrãdjã mar djwỳnh ne me kum mebĕ xadjudjĕu kĭnh kĕt nhym Jeju kabĕno me jao apa nhym me arỳm anhikrĕ. Nhym kam Mõjdjĕ kukrãdjã mar djwỳnh arỳm kõt omũn kĭnhkumrĕx. ⁴⁰ Nhym kam me kunĭ arỳm kum Jeju pyman mỳjja'õ jabej kukjĕr kĕt ne arỳm tu anhikrĕ.

Kritubê mỳj me'õ tàmđjwỳ jabej me kukij.

Mat 22.41; Mak 12.35

⁴¹⁻⁴² Nhyam kam Jeju amipānh me kukij. Kute memã amijã ujarēnh nhyam me kute mar ne kute kôt kum kator kadjy. Amrēbê ne Metĩndjwỳnh memã Bēnjadjwỳrbê kumkati jarē, kute memã anormã. Ne kam memã Bēnjadjwỳrbê kumkati jarēn arēn arēn arỳm memã ano. Metĩndjwỳnh ta ne memã Jeju jano, nhyam kute memã amijarēnho ãm nhyam me kute kum katormã, me kute kubê Bēnjadjwỳrbê kumkati kôt kum kator kadjy ne memã,

—Nãm we me Bēnjadjwỳrbê kumkati dja kubê Dawi tàmđjwỳ'õ, ane. Metĩndjwỳnh kute me bamã anorja dja kubê Dawi tàmđjwỳ. Mỳkam ne me kum Dawi tàmđjwỳ ane? Be, djãm Kritubê ne Dawi tàmđjwỳbit? Kati, kubê ne Dawi nhõ Bēnjadjwỳrdjwỳ, ane. Dawi ta ne o õ Bēnjadjwỳr ne me ngrer'ã pi'òk no'òkkam ajte ta, Dawi ta ne,

“Inhõ Bēnjadjwỳrmã ne Bēnjadjwỳr djwỳnh kabēn ne kum, ‘Amrē idjubòk'ãnh nhỹ, Abēnjadjwỳr raxkam idjubòk'ãnh nhỹ.

⁴³ Ikutêp nhỹ ba 'ỳr amrē awỳr akurê djwỳnh mō ga kwỳo apardjan kwỳ nhimex', ane. Nãm ã Metĩndjwỳnh inhõ Bēnjadjwỳrmã arēnho ane”, ane.

⁴⁴ Bir be, ga Dawi kute kum “Abēnjadjwỳr rax” anhỳrja pumũ. Mỳkam ne me Dawi tàmđjwỳ kajgo jarē? Djã nãm o tàmđjwỳ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o õ Bēnjadjwỳr rax, ane. Nãm ã Jeju memã amijarēnho anen o me unê nhyam me kute ajte kukjêr kêtikumrêx.

⁴⁵ Nhyam me itepato Jeju kabēn maro kumex. Nhyam kam Jeju me ipòkri kôt ba djwỳnhmã,

⁴⁶ —Gora ar aminêje me omũ, ane. Aminêje Mōjdjê kukràdjã mar djwỳnhwã pumũ, ane. Me wã ne me kute amibēn kadjy kute kubêkã jabjêti jangjênh ne 'ã ba prãmikumrêx. Nhyam me ajte me krãptĩ nhípòkri kute me mexo ãmran kute memã rũnh jarēnh ne kute memã, “Bēnjadjwỳr, djãm ga, djãm ga”, anhỳr jabit ne me kum kĩnh. Ne mebê idjaer bikprõnh djakam kute abeno krĩ djakam kute amijo rũnh ne kute mebê me rũnh krĩ djã pytàr prãmikumrêx. Ne kam ajte me krãptĩ kute abeno bikprõnh ne àkuro krĩ katã kute mebê me rũnh krĩ djã pytàr prãmikumrêx, ne kute mỳjja rũnh, mỳjja mexbit kur prãmikumrêx.

⁴⁷ Nãm ã me amijo rũnh bao anen kam ate ajte me 'uwtĩ krão apan mebê mỳjja kunĩo akĩ ne kam ajte ajkwaobit Metĩndjwỳnhmã kabēn rũnh ne, ne kum kabēn jabjêo ku'ê. Nãm me 'êx ne amijo mex ne kum kabēn ne. Bep kati, me axweikumrêx. Kam gêdja Metĩndjwỳnh me kuràm memã pãnh rax jarēn prĩne me kuràm meo ajkê. Kam ne ba ar amã, “Gora ar aminêje me wã pumũ”, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnhmã me kute amijo mex, amijo rũnh ne kute amijaxweo bipdjurja'ã ã arkum karõo ane.

21

Me'õ 'uwtĩ kute õ pi'òk kaprĩ nhõr.

Mak 12.41

¹ Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam ỳr rã'ãkam ne ã arkum anhỳro nhỹ, arkum 'ã ujarēnho nhỹn 'ã ujarēnh pan kam ibõn nhỹn kàjmã krãn arỳm ari ar me omũ. Nhyam me õ nêkrêx krãptĩ, õ pi'òk kaprĩ krãptĩja Metĩndjwỳnhmã me kute pi'òk kaprĩ nhõr djakam kum pi'òk kaprĩ rēnho kumex, aben nhipetã kum kam rēnho kumex. ² Nhyam kam me'õ nija, me'õ ni 'uwtĩ kubê mjên tyk nhyam õ mỳjja kêtja ngõnhponhreo pi'òk kaprĩ byn o tẽn kam kum kumê. Amãnhkrutkam pãnh ngrire ne amê kubyn o tẽn kam kumê. ³ Nhyam Jeju arek omũnho nhỹn kam arkum,

—Ba ar amã arê, me'õ 'uwtĩ ja ne õ mỳjja kêt, ne tu me kuràm õ pi'òk kaprĩ raxo tẽn Metĩndjwỳnhmã kungã. Me kunĩ kuràm pi'òk kaprĩ raxo tẽn kum kungã. ⁴ Me ja ne me õ pi'òk kaprĩ kumex ne kam 'ã kàtàm ne kumex. Ne kam 'ã kàtàmja Metĩndjwỳnhmã kungã. Nhyam bep me'õ nija ne õ pi'òk kaprĩ kêtê, pi'òk kaprĩ ngrire ne tu kum kunĩ ngã. O kute amikadjy mỳjja byr ne krẽn ne tĩn kadjy Metĩndjwỳnhmã kunĩ ngã. Kum 'õ nõi kêtê. Kam ne ba ar amã, “Nãm me kuràm pi'òk kaprĩ rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arê”, ane.

Akubyn bôx djà kukām mỳjja apôx tē.

Mat 24.1; Mak 13.1; Xim k 4.1; A Xim 3.1

⁵ Nhyr ar kwỳ abenmā Metīndjwỳnh nhō kikretija jarēnho mō. Ne abenmā,
—Kēn ja ne mexkumrēx. Nhyr me o kigre nhyr kīnhkumrēx. Ja ne kigre jao kīnh
ne. Ē, nhyr me kwỳ kute Metīndjwỳnh nhō kikretio kīnh kadjy kute apỳnh mỳjja aben
kadjy ōrkam kute o kigre ja kīnhkumrēxja pumū, ane.

⁶ Nhyr kam arkum,

—Bir be, ar omū. Ar aje omūnhwā gēdja ō akati, o bikēnh djà nhō akati 'ỳr bôx nhyr
me kurē djwỳnh prīne kikreti ngrā. Dja me kēn aben nhiby ikwā kunī nhikō rē. Nhyr
kam kēn'ō aben nhiby nōr kētkumrēx, ane.

⁷ Nhyr ar kum,

—Bēnjadjwỳr, nhỳnh amex 'ōkam dja me kurē djwỳnh o ane? Mỳj gēdja kukām apôx
bar omūn kam kōt ō akatimā ikaton ō akati ma? ane.

⁸ Nhyr kam arkum,

—Ar amijā ano tỳx, gē me'ō ar amā 'êx ne ar anoo biknor ne Metīndjwỳnhbē ar ajo
akēx kēt. Be, me krāptī dja ĩ aben totokmā me'ỳr bôx ne arỳm amijo 'êx. Amijo 'êx ne
arỳm amijā imē. Amijā imēn arỳm memā, “Me anhō Bēnjadjwỳrbē kumkati kadjy ne
Metīndjwỳnh ijano ba tēn bôx. Ba ibē Kritu”, ane.

Ne kam ajte,

—Ota arỳm akubyn bôx djà nhō akati kato, ane. Kwārīk wānh gar me wā kabēn mar
ne mā mekōt abikamēnh ne ar mekōt aba kēt. Dja gar tu ate akrā.

⁹ Gēdja me abeno kurē djwỳnh ne abenwỳr prōt ne aben nhimexo ba gar omūn kōt
ama. Nhyr ajte me kwỳ ta ō pykakam ō bēnjadjwỳro kurē djwỳnh ne ta ajte jām abeno
kukan aben paro ba. Dja gar mỳjja ja man atīn prām kēt ne amā uma kēt. Ja kumrēx
gēdja me ā o anhỹro tē. Kraxje kute inomā mēnh kēt, kute 'ỳr o tēm rā'ā, ane.

¹⁰ Nām ā Jēju arkum 'ā karōo anen kam ajte arkum,

—Nā, apỳnh me ba djāri gēdja me abenwỳr prōt ne aben nhimexo ba. Nhyr apỳnh
pyka abenā rōrōk djāri dja me abeno kurē djwỳnh ne aben nhimexo ba. ¹¹ Apỳnh pyka
djāri gēdja kam pyka tertē:t ne, tertet rax ne. Nhyr prāmdjwỳ me kwỳ nhimex. Nhyr
apỳnh me kanē djāri me kwỳ nhimex ne. Nhyr mỳjja rūnh, mỳjja pymadjwỳ kājka
kurūm apô:x ne kumex.

¹² Nhyr bep mỳjja ja apôx kētri gēdja me ar ajo rōrōk ne prīne ar ajo ajkē. Ne me
bikprōnh djà'ỳr ar apa 'amỳn ar ajo mōn me bēnjadjwỳrmā ar ajo 'êx ne ar ajaxweo ar
apytān mebē ijē djākam ar arē. Ar amā ijabē ne amā ikīnhkōt gēdja me me bēnjadjwỳr'ỳr
ar apa 'amỳn ar ajo mrā. Me bēnjadjwỳr krymē me bēnjadjwỳr rūnh'ỳr ar ajo mrā.

¹³ Kam, kamā gēdja gar memā ikukràdjā ny'ā ajarē gē me kuma. ¹⁴ Kam gēdja gar adjumar
punu kēt ne amim, “Mỳj ikabēn gēdja me amiwỳr ijo tē ba arē”? anhỹr kēt. Ne, “Mā dja
ba gēt memā amijā idjāprārmā ikabēn ja on”? anhỹr kēt. Kwārīk wānh gar ā amim anhỹr
kēt, anhỹr djwỳnhrà m ā amim anhỹr kēt.

¹⁵ Bep kati, ba gēdja ba ar ajamakmā ikabēn wadjā. Ba gēdja ba ar amā ikabēn jarē
gar kam ikabēn ja tām memā arē nhyr kam ar akurē djwỳnh te ar amā ām tỳx ne kute
kabēn'ō mar ne kute bēno ar ajapanhmān tu anhikrē. ¹⁶ E kum ā, ar abāmmē, ar anā, ar
akamy, ar anhōbikwaja tām gēdja me ar akurē djwỳnh'ỳr ar apa 'amỳn ar ajo mrā nhyr
me ar akwỳ pa. ¹⁷ Ikōt ar abikamēnhkam dja me kunī kum ar akurē ne.

¹⁸ Nhyr bep Metīndjwỳnh ta gēdja prīne ar ajo djuw mex ne ar apumūnh 'āno dja.
Djām kum ar apumūnh kangamā got? Kati, gēdjām prīne ar apumūnh 'āno dja. ¹⁹ Gora
ar memā adjām tỳx. Dja gar adjām tỳx ne 'āno djan arỳm tu atīnkumrēx.

²⁰ Gēdja krākamngōnh Djeruxarēmā ipōk mō ne 'ā aben krākā proo mō gar kam omūn
arỳm kōt ama. Mrāmri ne arỳm ō akati tēpo tē, Djeruxarēo bikēnh djà nhō akati tēpo tē,
me kute me amōr djà ngrānh ne kute prīne kapōnhmā ne arỳm tēpo mō. ²¹ Kam gēdja
Djeruxarē bu'ā pyka ja nhidjibē Djudējakam me ja amijā maje krānh'ỳr prōt ne. Nhyr
bep krībē me ja gēdja me amikrà kēt mex ne amijā maje kurūm kato. Nhyr purkam me

jamě, bākam me jamě gēdja me ajte akubyn ūrkwāmā mōr kêt. Dja me tu ām kamā ajmā, apŷnh krānh'ŷr ba. Akubyn krīmā mōr ne bōx ne ajte akubyn prōt kêt. Tu ām kamā amū prōt ne.

²² Be, akati kaprī ne ja. Akati kīnh kê:tkumrēx ne ja. Mrāmri gēdja Metīndjwŷnh me axwekam ngryk ne me axwe pānh prī:ne meo ajkē. Anhŷr djwŷnhrām ne Metīndjwŷnh pi'ōk no'ōkkam ja kunī'ā ajarē. Dja ō akati 'ŷr bōx, anhŷr djwŷnhrām Metīndjwŷnh kute pi'ōk no'ōkkam arēnh jakôt dja 'ŷr bōx ne kam kôt ā o anhŷro tē.

²³⁻²⁴ Be, akati ja dja kaprī ra:x ne. Watīre me nire tujarō, watīre me nire kute kra karāre jamŷnhja. Mā gēdja me ja krākamngōnh pymaje prōtja on? Metīndjwŷnh gēdja pyka jakam me jakam ngry:k ne. Ne prīne kam meo ajkē, me axwekam. Metīndjwŷnh ta gēdja pyka ja'ŷr me kurē djwŷnh jano nhym me me'ŷr bōx ne Djeruxarēmā ipōk ne kam prīne me imexo mō. Kāxdjwa kajgoo me kwŷ nhimex ne kam amipardja'ā me kwŷ pa 'amŷn kam apŷnh me bajtem nhō pykakôt me kungrā. Krākamngōnhre bajtem ja gēdja prīne Djeruxarēo ajkē, prīne o ajkēn kungrān jām o mrān kurēn kam arŷm mŷrbê kam ajkarē. Kam bikarêr rā'ā: nhym arŷm me kute meo bikēnh djā nhō akati apêx. Arŷm me bajtem nhō akatija apêx nhym arŷm me mā mō.

²⁵ Nhym kàjkwakam mŷjja pumŷnh kêt kwŷ rax dja apōx. Mytmē mytyrwŷmē kanhêtirekam gēdja mŷjja apōx ne kumex. Nhym pykabêdjwŷ ngō rax dja tām ne aben pumjuw ne mŷja bê abenā ajkapī ne kam rārā:ko nō. Dja me apŷnh ō pyka djāri omŷn kam abenmā,

—Mŷj got ja? Mŷkam? anen kam umar punure. Te kute mŷjja'ō marmān mŷjja'ō mar kêtumrēx ne kam axwe umarre. ²⁶ Ne kam terteto kumex. Mŷjja puma kator ne kute prīne pykao bikamŷr ne kute prīne meo bikēnh pymaje ne me terteto kumex. Nām me amijā ja kamnhīx ne kam tīn prā:m ne. Te tīn prāme ne kam terteto kumex. Djām mŷjja puma ngri: ne apōxmā got me umaje tertet kêt ne. Kàjkwakam apŷnh mŷjja tŷ:x dja amingrēk ne.

²⁷ Kam gēdja ba me'ŷr bōx nhym kam me kunī ipumū. Ije amijo inhī dja ba imextire ne itŷxkumrēx ne ipyma:kumrēx ne. Kam dja ba kàjkwakam kakrā kôt bōx nhym me kunī: arŷm ibōxkôt ipumū. ²⁸ Kukām ne mŷjja apōxja. Bir be, gēdja mŷjja ja arŷm apōxmō krax ga kam ar amikam atŷx. Amikam atŷx ne akīnh ne. Arŷm ije ar apytārmā me awŷr ibōx 'ŷr, ane.

²⁹ Ne kam ajte arkum atemā mŷjja 'ō'ā ujarēnh jakreo tēn arkum,

—Gop ar pidjōbē pigêremē rāmtāxtemē pī kunī ma. ³⁰ Amex kutā gēdja 'ō ingrā gar kam arŷm amexmā kamnhīx nhym kam arŷm amex ne.

³¹ Bir be, gēdja ba ije ar amā mŷjja jarēnhja ā apōx mōr ane gar kam arŷm ijabej rīt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibōx ne me kadjy ibēnjadjwŷr rax ne ipymao ije me utār ne ar meo ibamā arŷm 'ŷr. 'ŷr dja mŷjja apōx tē. Amex kutā gēdja pi'ō ingrā, nhym bep ibōx kutā gēdja mŷjja pymatija apōx mō.

³² Nā, mrāmri ne ba ar amā kôt arē. Ar anhō krōkam me kamingrāny ja gēdja me tyk par kētri mŷjja ja kunī apōx. Mrāmri ne ba ar amā arē. ³³ Ikabēn kajgo kêtumrēx. Gēdja pykamē kàjkwa ī apêx nhym bep ba ikabēn gēdja 'ō biknor kêtumrēx. Mrāmri gēdja ba ije mŷjja jarēnh ja kunī apōx nhym me omū.

³⁴ Gora ar ikam amakbê amijā ano tŷx ne amijāno dja. Gar mrāmri akukrādja mexbito atēm rā'ā. Kwārīk wānh gar kadjwati kangōkôtbit* ar aban o akōm nhym kute bōm ar ano rēnh ne prīne kute ar ano kamrēkwā wām nō. Ne kôt arīk ar abawā gēdja wām nō. Kwārīk wānh gar pyka jabēbit adjumar punukôtbit ajamak bēn ne o aba kêt. Dja gar ā ar anhŷr aba ba kam ar ajaêrbê bōx gar kam ajmā imā amijarēnh on? ³⁵ Kute mrāmri ne me mrymā krīn kute aêrbê parja pyrāk. Be, dja ba ā anen ar ajaêrbê bōx, pyka kunīkôt dja ba ā ar ajaêrbê ibōxo ane, ar akunī jaêrbê ibōxo ane.

* ^{21:34} Mŷjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mŷjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

³⁶ Kukām dja ĩ mỳjja kunĩ apôx tẽ. Kadjy ne ba ar amã, “Gop ar arek ijabej ajkam aman amijãno dja. Mã amijãno djan arek Metĩndjwỳnhmã amijo adjà'wỳr rã'ã gẽ ar ajo tỳx. Gar atỳx ne mỳjja punu apôxkam ijãno djan ikanga kêt. Ne akubyn ibôxkam amikam apijãm kêt ne ikabem aku'ê. Ba ije amijo inhĩ ne me awỳr ibôxja ikabem amikam apijãm kêt ne aku'ê.” Nãm ã Jeju arkum bôx djà nhõ akatimẽ kukãm mỳjja apôx djà nhõ akatimẽ arkum arẽho ane.

³⁷⁻³⁸ Ne kam akati kunĩkôt memã Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã ujarẽnh tẽ. Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam memã 'ã ujarẽnh tẽ. Nhyam amykry nhyam kam krãnhbê Oriwêre'ỳr tẽn kam ikwã. Nhyam akati nhyam ajte akubyn Metĩndjwỳnh nhõ kikreti'ỳr tẽn kam ajte memã 'ã ujarẽho dja. Nhyam me kryrãm 'ỳr ban bôx ne ujarẽnh ma nhyam amykry nhyam me mã ba. Nãm ã akati kunĩkôt ã o anhỳro tẽ.

22

Me kute Jeju bĩn kadjy o aben maro ỳr.

Mat 26.14; Mak 14.10

¹ Arỳm ne Metĩndjwỳnh nhõ akati, amrêbê Metĩndjwỳnh me irôbê mrãnh nhyam me mã kôt kute mar nhõ akati arỳm o rãm ne ja o mỗ. Kam ne me djwỳponhreibit ku.

² Nhyam kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Mỗjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ ne me abenmã Jeju'ã karõo mỗ. Mete bĩnmã ne me abenmã 'ã karõo mỗ. Ne kam me kum me kàtãmja pyma ne. Me kàtãm ja ne me kunĩ kum Jeju kĩnhĩ. Nhyam bep me ja, me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Mỗjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ ne me kum kurê ne kam kute bĩnmã abenmã 'ã karõo mỗn kam kum me kàtãmja pyma ne.

³ Nhyam kam Xatanaj Djudamã wadjà. Jeju kôt ba djwỳnhbê 12'õ ne Djuda. Idji 'õ ne Ikadji. Kumã ne Xatanaj wadjà. ⁴ Arỳm Djudamã wadjà nhyam kam arỳm mã me'ỳr tẽ. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam krãkamngôn nhõ bẽnjadjwỳrmẽ me'ỳr tẽ. Me'ỳr tẽn bôx nhyam me abenmã 'ã àpnẽnho nhỹ. Nhyam kam me kum,

—Ije ba gop on me amã Jeju kanga ga me abĩn amã kurê kêt, ane.

⁵ Nhyam kam arỳm me kĩnhkumrêx. Kĩnhkumrêx ne kam kum,

—Mexkumrêx. Gêdja bar kam pãnh amã pi'òk kaprĩre ngã, ane.

⁶ Nhyam kam “Ã” ane. Nhyam kam me arỳm kum pi'òk kaprĩre ngã nhyam kam amim kubyn kam ate kato. Katon kam arỳm Jeju'ã amim karõo tẽ. Me 'ã bikprõnh kêttri, me no prãri ne kute me kum kangamã amã.

Me kute Jeju bĩn kêttri kôt ba djwỳnhmẽ ro'ã õ kwỳ krẽn mex.

Mat 26.17; Mak 14.12

⁷ Nhyam kam mebê idjaer kukràdjàkôt mete djwỳponhbit kur nhõ akati arỳm kato. Kam ne me apỳnh ùrkwãkam Metĩndjwỳnhmã mrykĩ'ãtomti pan kubôn kuku. Amrêbê Metĩndjwỳnh me irôbê mrãnh nhõ akati me kute kôt mar kadjy ne me ã o ane. ⁸ Kam ne Jeju kôt ba djwỳnh jano. Nãm Pedrumẽ Djuão ar anon arkum,

—Ar tẽn ar ikutêp mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyrewã bĩn aga. Bar wãm bôx gwaj kukrê. Gwaj baje Metĩndjwỳnh me irôbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krê, ane.

⁹ Nhyam ar kum,

—Nhỹnh gêdja bar ar akutêp mry ga? ane.

¹⁰⁻¹¹ Nhyam kam arkum,

—Ë, ba ar amã arẽ. Gêdja gar tẽn krĩ'ỳr bôx nhyam me'õ my ngõo tẽn ar akajpa. Ga kam ar kôt tẽ nhyam ùrkwãmã wadjà. Gar kôt wadjàn kam õ kikre djwỳnhjamã kum, “Bẽnjadjwỳr ne amã, ‘Nhỹnh kumoka'ê ja ne me bôx ny kadjy, dja ba ikôt ba djwỳnhmẽ ro'ã bôx ne kam inhõ kwỳ krê? Ar ije Metĩndjwỳnh me irôbê mrãnh nhõ akati mar kadjy mrykĩ'ãtomti krê?’ ane.” ¹² Dja gar ã kum ane nhyam kam ar amã kumoka'ê rax jakre, kỳjrũm imõkkam kumoka'ê raxwã jakre, kapõnh pro, arỳm o mex pro, kam gêdja gar ar ikutêp agan adji, ane.

¹³ Nhyam kam ar tēn kam kajpa. Kute arkum arēnh kôtô. Kute arkum arēnh kôt ne ar tēn me'ôja pumūn kam kôt tēn ūrkwāmā wadjàn kam ar kutēp mry ga.

¹⁴ Nhyam Jeju kute kôt ba djwýnhô mōrja'ã arým apajrūm myt tē. Nhyam ar bōx ne kam ro'a'ã ô kwý krēnmā arým nhý. ¹⁵ Nhý nhyam Jeju arkum, kôt ba djwýnhbê 12mā,

—Ba ne ba imā gwaj baro'ã banhō kwý krēn prām kumrēx. Itokry kêtri gwaj baro'ã baje Metīndjwýnh me irōbê mrānh nhō akati mar kadjy mrykí'átomti krēn prāmā. ¹⁶ Ē, ba ar amā arē. Ja dja ba krēn o ino re. Ne kam ajte krēn kêt 'iry:n kam Metīndjwýnh me kadjy bēnjadjwýr ne kute me utār ne kute ar meo bakambit gēdja ba ajte inhō kwý krēn djā djwýnhja krē, ane.

¹⁷ Ne ngōnhkrākam uba kangōjadjwý byn 'ã Metīndjwýnhmā ōdjānh jarēn kam arkum, —Mī, ar jao ikō, aben nhitepā o akōmo mō. ¹⁸ Ba ar amā arē, gar ama. Ije pidjō kangōo ikōmo krā'yr ne ja. Metīndjwýnh kute amim ō me ja kunī pytār ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjō kangō nyo ikō.

¹⁹ Ne kam ajte djwý ja byn 'ã Metīndjwýnhmā ōdjānh jarēn kam kokijn apýnh arkum kungān arkum,

—Ē, inhī ne ja. Inhī'ã ne ba djwý jakren ar amā kokij. Ar akadjy dja ba ty. Dja me pīte'y'ã inhōn ibī. Dja gar akuprōn inhī ja'ã djwý jakren krē. Dja gar krēn ã imaro anen imar rā'ã ne, ane.

²⁰ Nhyam ar ō kwý krēn pa nhyam kam ajte uba kangō byn kam arkum,

—Ikamrō'ã ne ba pidjōbê uba kangō jakre. Dja me ibī nhyam kam ityk jakôt dja ikamrō ã me akadjy prōt ne bixabjêr ane. Ikamrō jakôt gēdja Metīndjwýnh me amā kukrādja ny, kabēn ny jarēnh mām dji.

²¹⁻²² Ē, ikuri ýr ne ō kwý krēno ýr ja gēdja ikurē djwýnhmā ikanga. Mrāmri dja me ibī. Amrēbê ne Metīndjwýnh me kute ibīn kadjy amim ijā karō. Kute amim ijā karōjakôt gēdja me ibī. Ba ije amijo inhī ne me awýr ibōxja gēdja me ibī. Watīre kute ikurē djwýnhmā ikanga djwýnhwā. Ta gēdja tokry ra:x ne, ane.

²³ Nām ã Jeju arkum ane nhyam kam kôt ba djwýnhja abenmā,

—Ije, mýj gwaj bajō dja gwaj kurē djwýnhmā kanga? ane. ²⁴ Ne abenkam kangao kumex ne kam adjwýnhdjwý abenbê bēnjadjwýr pytāro kumex. Ne abenmā,

—Ba gēdja ba gop ibēnjadjwýr raxo ar ajakre, anhýro kumex.

²⁵ Nhyam kam Jeju arkum,

—Me bajtemkam ne me bēnjadjwýr rūnh kabēno meo atom ne ar meo ba. Nām we memā, “Idjukaprīkôt ne ba amim me ajo atom ne amim ar me ajo iba. Me akadjy ne ba ibēnjadjwýr rax”, ane. Nām we ã me bajtemkam me bēnjadjwýr we ã ane.

²⁶ Bep kati, ar ga dja gar ã anhýr kêt kumrēx ne. Dja gar ajō abenkam arax jabej, djā gām aje me kutapure pyrāk ne me katēn tē. Ne ar ajō amikam aben kadjy abēnjadjwýr jabej gēdja ga tu ar memā adjapēnh aba. ²⁷ Nhyam ne bēnjadjwýr raxo kute aben jakrenh? Djām kum ýr nhyam kute 'ýr ōmrōo tēmja? Nār kon djām kum ãpēnh ne kute kum ōmrō ne o tēmja? Kum ýrja. Bep kati, ba ne ba te ibēnjadjwýr raxo me bēnjadjwýr kunī jakren tu amijo ikātām ne ar ar amā idjapēnh iba. Dja gar ã ikudjwa ane.

²⁸ Ē, ar ga ne gar amexkumrēx. Nām me te kum ikurēn ijo ajkē gar mā ijā angrà tỳx ne.

²⁹⁻³⁰ Kam gēdja ba akati 'ōkam arým ar ajā bēnjadjwýr rē. Ibām ne ijā bēnjadjwýr mē ba kam badjwý amidjō'ã ar ajā bēnjadjwýr rē. Kam dja gar inhō pyka djwýnhkam ar akadjy ibēnjadjwýr ne ije ar ajo ibakam ikôt anhō kwý krēn kôt ikō. Kam dja gar me bēnjadjwýr rūnh krī djākam memā akrīn ar meo aba, apýnh me kute mekbê idjaermā idji jarēnh djāri kubê 12jamā akrīn ar meo aba, ane.

³¹ Ý, Ximāo, Ximāo, ota arým Xatanaj ar ajā Ibām ma, kute ar akabimā, mrāmri ar amā ikīnh ne ijā angrà tỳx ne ar ikôt aba jabej. Kute mrāmri ne me kute bāy 'ykā katēk ne kute djwý kapīn djākam krīn kute kapīn ja pyrāk. Dja ã Xatanaj kute ar akabimā ã ar ajo ane. ³² Ē, Ximāo, ba ne ba arým Ibāmmā ajo a'uw. Ijā angrà tỳx ne mā ikôt abikamēnh ne ar ikôt aba kadjy. Dja ga mekôt ikangan kam akubyn aje iwýr amijo akēxkam gora akamydjwýo tỳx, ane.

³³ Nhyam kam Pedru kum,

—Kati, Bēnjadjwyr, ba dja ba apymaje ipröt kêtukumrêx ne. Gêdja me kute abê ijê jabej akôt ibê ijê. Ne kute abîn o mör jabej akôt ibî, ane.

³⁴ Nhyam kam Jeju kum,

—Kati, ba amã arê, Pedru. Akamàt ja tãmkam ôkrênê'ãnh kàr kêttri dja ga amijã maje memã ajêxo dja. Memã aminêje ajêxo adjãmo amãnhkrut ne ikjêkêt ne memã, “Kati, ije tãwã pumũnh kêt”, ane. Be, dja ga ã memã ijã ane. Ba arým amã arê, ane.

³⁵ Nãm Jeju ã Pedrumã anen kam ajte arkum,

—Ije ôbê ar ajanor gar anhykam amör ne aje anhö katök'y djã, aparkà 'õ byr ne o amör kêt ne ajênh 'õ aje tur ne o amör kêtja, djori kam ar anhö mýjja kêt? Ne kam ar anhö kwý krên djã kêt? ane.

Nhyam ar kum,

—Kati, kam ar inhö mýjja, kam ar inhö kwý krên djã. Me ne me ar imã kungã, ane.

³⁶ Nhyam kam arkum,

—Nhyam bep jakam ne atemã. Jakam dja gar anhö katök'y djãwã jamã ne ajênhdjwý'õ tun o mō. Ne anhö kãxdjwa kajgo kêt jabej on kadjy aminhinökãtiwã ngãn pãnh pi'ök kaprî byn amim o 'õ byn ar o mrã. ³⁷ Ba ar amã arê. Arým ne me kute ibînmã arým ijo rã:m ne jao tẽ. Amrêbê me kute Metîndjwýnh kabênkam ijã pi'ök no'ôkkam kute, “Nãm me o axwen me axwemê ro'ã kubî”, anhyr ja arým kator 'y:r. Amrêbê me kute ijã pi'ök no'ök ja gêdja mrãmri on kato nhyam me omũ, ane.

³⁸ Nhyam ar kam kum,

—Bēnjadjwyr, omũ, ota ar inhö kãxdjwa kajgo amãnhkrut, ane.

Nhyam kam arkum,

—Á, aj, anũ, ane.

Pidjökôkam Bãmmã amijarêhno yr.

Mat 26.36; Mak 14.32

³⁹ Nãm arkum “Anũ” anen ate kikre kurũm katon krãnhbê Oriwêre'yr kôt ba djwýnhno mō. Kute 'yr aro mör tũmja 'yr ne ajte aro mō. ⁴⁰ 'Yr aro mōn aro bôx ne kam arkum,

—Ar Metîndjwýnhmã amijo a'wý. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê, gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wý, ane.

⁴¹ Arkum anen ate tẽn yro rãm ne nīj. Nãm kôt ba djwýnhmã iren tẽn yro rãm ne nīj ne kônkrão nhỹ. Ne kam arek Bãmmã kabêno nhỹ. ⁴² Ne kum,

—Djũnwã, aje ibê ikaprija kadjãr jabej on ibê kaba. Aje ibê ikapri kadjãr nhyam me kute ibîn kêtã ne ba amã amijarê. Nãr kon, dja ga mrãmri ibê kadjãr kêt jabej ba tu mrãmri itokryo itêm rã'ã. Djãm ba ne ba amimar kôt ar amijo iba? Kati, akabênkôt ne ba amijo iba, ane.

⁴³ Nhyam kam kãjkwa kurũm kadjy mrãnh djwýnh 'yr ruw ne kam o tỳx ne. ⁴⁴ Nhyam kam akubyn Bãmmã amijarêhno nhỹ. Kaprî ra:xkam ajte akubyn prĩne kum amikôt amijarêhno nhỹ. Kaprî raxkam ne õ djãkam tokry. Tokry raxkam ne arým 'ã ngô pepeko dja. Djãm 'ã ngô? Kati, kamrô ne prôto dja, pykakam totoko dja. ⁴⁵ Ne Bãmmã amijarêhno nhỹn kam kum amijarênh pan kãjmã djan kam akubyn kôt ba djwýnh'yr tẽ. Nhyam kôt ba djwýnh arek õto kumex. Kaprî raxkam arek õto kumex. ⁴⁶ Nhyam kam arkum,

—Mýkam ne gar arek anhöto akumex? On ar kãjmã djan Metîndjwýnhmã amijo a'wý. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê, gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wý, ane.

Me kute Jejuo tỳm.

Mat 26.47; Mak 14.43; Dju r 18.3

⁴⁷ Arkum kabêno ãm rã'ã nhyam arým me kute pa 'amýnh ne o mörmã arým 'yr bôx. Me krãptĩ ne me arým 'yr bôx. Djuda, Jeju kôt ba djwýnhbê 12ja'õ ne 'yr meo mō. Ne kam kute o tỳm ne kute ine kaôrmã 'yr tẽ. ⁴⁸ Nhyam kam kum,

—Djuda, djām aje inhine kaôro atēm pro aje memã ijo atÿmmã ne ga iwÿr tẽ? Nã gãm ajêx ne ije amijo inhĩ ne me awÿr ibôxja ijo anhôbikwan inhine kaô, ane.

⁴⁹ Nhyam kam Jeju nhô àpênh bu'ã ku'êja arÿm kuma, tu amikam kuman kum,

—Bênjadjwÿr, djām ar ije kàxdjwa kajgoo me ja parmã? ane. ⁵⁰ Nhyam ate ar'ô me'ôjamã akabê, me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadjwÿr rax nhô àpênh ja'ômã akabên toxy anen arÿm amak nhikjê ta, amak djubôk ne kuta. Nãm tu amak toprik ane nhyam wãnh amak tÿm.

⁵¹ Nhyam kam Jeju,

—Aje, anũ, arek ar dja, ane. Ne kam amak djām djà kupê nhyam arÿm ajte amak mex ne.

⁵² Nhyam kam me kute pa 'amÿnhmã 'ÿr mörjamã, me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadjwÿrmê Metĩndjwÿnh nhô kikretikam krâkamngônhmê mebêngêtemã,

—Ije djām idjàkĩnhĩ ne ga me aje ibĩnmã iwÿr anhô kômê anhô kàxdjwa kajgomê o mō? ane. ⁵³ Myt kunikôt ne ba me akam ar Metĩndjwÿnh nhô kikretikam iba ga me kam kam ijo atÿm kêt ne. Nà, mrãmri me anhô akati ne ja. Me ajaxwe rax ne kute akamàt kô tyk pyrâk. Nãm prĩne me bajo ajkamuw. Kam ne ga me aje ipa 'amÿnhmã iwÿr mō, ane.

Pedru aminêje 'êx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Dju r 18.15

⁵⁴ Nãm ã memã ane nhyam kam me pa 'amÿn kam me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadjwÿr rax nhô kikre'ÿr o mō. 'ÿr o mō nhyam kam Pedru mekôt tẽ, nĩjar memã kre rax ne tẽ. ⁵⁵ Nhyam me arÿm Jejuo mōn o bôx, me kute pa 'amÿnhja ne me arÿm o mōn o bôx ne kam kikre nhipôkri kênh ngrire jakam amim kuton kam 'ã ànhũnho kumex. Nhyam kam Pedru mekôt tẽn 'ÿr wadjàn kam me ikô'ã nhÿ. ⁵⁶ Nhyam bênjadjwÿr nhô àpênh kurererja kuwy pôkmã omũ ne kam 'ÿr tẽn kam no tyn djan kam memã,

—Tãwãdjwÿ ne arkôt ba, ane.

⁵⁷ Nhyam kam Pedru aminêje 'êx ne kum,

—Kati, arkati. Ije tãwã pumũnh kêt, ane.

⁵⁸ Nhyam adjyngkêt ne me'ô mydjwÿ 'ÿr bôx ne omũn kam kum,

—Gadjwÿ ne ga abê ô àpênh'ô, ane.

Nhyam kam kum,

—Kati, arkati. Ibê ô àpênh kêtê, ane.

⁵⁹ Nhyam 'ãtũm nhyam ajte me'ô myjadjwÿ 'ÿr bôx ne 'ã no tÿx mex ne 'ãno djan memã arẽn memã,

—Mrãmri ne tãwãdjwÿ arkôt ba. Kubê pykabê Garrêja kra'ô, ane.

⁶⁰ Nhyam kam kum,

—Kati, ije akabênwã mar kêt. Ije akabênwã mar prãm kêtumrêx, ane. Ne kam kabêno ÿr rã'ã nhyam 'ã ôkrênê'ãnh kà. ⁶¹ Nhyam kam Bênjadjwÿr 'ÿr akêx ne omũ. Nãm ar aktã aben pumũ. Nhyam kam arÿm Pedru Bênjadjwÿr kabên ma. Kute anhÿr djwÿnhram kum kabên jarênh ja ne arÿm kuma. Kute kum,

—Akamàt ja tãmkam ôkrênê'ãnh kàr kêttri dja ga aminêje ajêxo amãnhkrut ne ikjê kêt ne memã, “Kati, ije tãwã pumũnh kêt”, anhÿr ja ne arÿm kuma. ⁶² Ne kam katon mu:w. Kaprĩ raxkam ne mÿr rax ne.

Krâkamngônh kute Jeju'ã bẽno bikênho ãm.

Mat 26.67; Mak 14.65

⁶³ Nhyam me kute Jeju pumũnho ku'êja kam bẽno ajkên tak ne. ⁶⁴ Nãm me no'ã pron kam apÿnh tak ne kam kum,

—Aj, goja me'ô kute akurwanhjakôt omũ. Goja tu aman me imã arê, ane. ⁶⁵ Nãm me prĩ:ne o ajkê. Nãm me aprÿ:o kumex.

Me rũnh kute Jeju axwe jabej kukjêr.

Mat 26.57; Mak 14.55; Dju r 18.12

⁶⁶ Nnym arým akati nnym kam mebê idjaer bêngêtmê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmê me kute Mōjdjê kukràdjà mar djwýnhmê, me ta ne me aben pydjín amiwýr Jeju 'uw. Nnym kam me me'ýr Jejuo mōn o bōx ne me kabem kudja. ⁶⁷ Me kabem kudja nnym me kum,

—Goja on me imã amijarê. Djãm abê me babê idjaer nhõ Bēnjadjwýrbê kumkati, nēn? Goja on me imã amijarê, ane.

Nnym kam memã,

—Got ba ren me amã amijarê ga ren me amim imar kêtumrêx ne. ⁶⁸ Ba ren badjwý me akukij ga ren me imã arēnh kêt ne. ⁶⁹ Nnym bep jakam gēdja ba on Metĩndjwýnh pymati djubōk'ānh nhý. Ba ije amijo inhĩ ne ibēnjadjwýr raxkam gēdja ba ubōk'ānh nhý, ane.

⁷⁰ Nnym kam me kunĩ kukij ne kum,

—Djãm abê Metĩndjwýnh kra? ane.

Nnym kam memã,

—Āã, kôt ne ga me aje arēnhwã, ane.

⁷¹ Nnym kam me abenmã,

—Bir be, arým ta kute amijo Metĩndjwýnhja ma. Mýj kadjy dja gu me ajte me'ōdjwý kukij? Kati, ta ne arým amijarê gu me arým kuma, ane.

23

Piratu kute Jeju axwe jabej kukjêr.

Mat 27.1; Mak 15.1; Dju r 18.28

¹ Nnym kam me rũnhja eku:n kãjmã djan mũjar Piratu'ýr o mōn o bōx. ² O bōx ne kam Piratumã Jeju kãmex jarēn kum,

—Ē, tãmja ne axwere. Tãwã ne ar me ibê idjaer noo biknoro ba. Ba meo tým ne awýr o mō. Nãm we me imã, “Kwãrĩk wãnh ga me bēnjadjwýr raxbê Xedja me kunĩmã ýr djwýnhmã pi'ōk kaprĩ nhõr kêt”, ane. Ibê me anhõ Bēnjadjwýrbê kumkatikam gēdja ba ipymao ar me apytàn me ajo iba, ane. Nãm we ã me inoo biknoro ane, ane. Nãm ã me Jejuo 'êxo ane.

³ Nnym kam Piratu Jejumã,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bēnjadjwýr rax? ane.

Nnym kam kum,

—Āã, kôt ne ga me aje arēnhwã, ane.

⁴ Nnym kam Piratu me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmê me krãptĩmã,

—Nã bãm te kukij. Ajmã kute kêt. Axwe kêtumrêx, ane.

⁵ Nnym kam me mã kum 'ã apnê. Kum 'ã apnê:n kum,

—Kati, nãm prĩne aben kadjy memã 'êx mō. Nãm Garrêja kurũm tēn Djudêjakam bōx ne aben kadjy memã 'êx. Nãm krĩ 'ōkam bōx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amũ krĩ 'ōkam bōx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amũ 'ōkam bōx ne aben kadjy memã 'êx ne ajte amũ 'ōkam bōx ne aben kadjy memã 'êx. Ne jakam arým bōx, ane.

Erodji kute Jeju axwe jabej kukjêr.

⁶ Nnym Piratu me kabēn ja man kam abej me kukij ne memã,

—Djãm Garrêjakam me kra'ō? ane.

⁷ Nnym me kum “Āã” ane. Garrêjakam me ja nhõ bēnjadjwýr nhidjibê ne Erodji. Ajbir Djeruxarêkam bōx. Kam ne Piratu Erodji'ýr Jeju jano, Erodji kute Piratu kudjwa Jeju kukjêrmã. Jejubê Garrêja krakam ne kum ano. Nnym me arým 'ýr o bōx. ⁸ Nnym Erodji Jeju pumũn kam kĩnhkumrêx ne. Amrêbê ne Jeju'ã ujarēnh man kam te kute tãri omũnh prãme. Nnym kam me arým 'ýr Jejuo mōn o bōx nnym kam kĩnhkumrêx ne. Kute kum mýjja pumũnh kêt'ō nhípêx nnym kute omũnhmã ne bit 'ã kamnhĩx ne. ⁹ Ne kam te Jeju kukjêr krãptĩ ne. Nnym mrãmri bēn kêt mex ne dja.

¹⁰ Nhyim bep me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ ne me Jeju kuri ku'ên kam mã kum arẽ. Kum kàtàm jarẽho ku'ê. Djã nãm me akràn mã kum arẽ? Kati, nãm me tu Erodjimã Jeju jarẽho bê: ne. ¹¹ Nhyim kam Erodji õ krākamngõnhremẽ ro'ã Jeju japrỳ ne 'ã keket ne kam kum me bẽnjadjwỳr kà jadjàn kam akubyn ajte Piratu'ỳr ano nhyim me ajte akubyn 'ỳr o mõn o bõx.

¹² Nhyim Erodjimẽ Piratu ar myt tãm kam abeno õbikwa. Jejukõt ne ar abeno õbikwa. Amrêbê ne arkum aben kurê ne kam ajbir arỳm Jejukõt abeno õbikwa. Piratu kute Erodji'ỳr Jeju janorkam ne ar arỳm abeno õbikwa.

Piratu kute Jeju bĩn kadjy memã kanga.

Mat 27.15; Mak 15.6; Dju r 18.39

¹³ Nhyim me akubyn Piratu'ỳr Jejuo mõn o bõx. O bõx nhyim kam Piratu me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ me kute meo ba djwỳnhmẽ me kàtømmẽ meo akrõn kam memã,

¹⁴ —Ê, tãm ne ga me iwỳr o mõn o bõx ne kam imã, “Tãmja ne ar me inoo biknoro ba”, ane. Ba kam te kukij, te me anhipõkri kukij, nhyim ajmã kute kêt kumrẽx. Mexkumrẽx. Nã gãm me ajêx ne arĩk kãmex jarẽ. ¹⁵ Nhyim Erodjidjwỳ te ikudjwa kukij nhyim mexkumrẽx. Ga kute ajte akubyn me bawỳr anorja pumũ. Be, mỳj kadjy dja ba kubĩ? Ije bĩn prãm kêtê.

¹⁶ Kam dja ba tu kaprêprêk kajgon ano, ane.

¹⁷⁻¹⁹ Nhyim kam me kunĩ axikõt kum 'ã àpnẽnho kumex. Ne kum,

—Kati, on o tẽn abĩn me imã Baraba bõm amẽ, ane.

Nãm Piratu me kute Metĩndjwỳnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kunĩkõt me pỳnh ne bõm me rẽnho tẽ. Me axwe nhyim kute mebê ijêja ne bõm me rẽnho tẽ. Baraba ne axwekumrẽx. Nãm me bẽnjadjwỳr kadjy memã 'êx nhyim me me bẽnjadjwỳr'ỳr prõt ne, nhyim ta adjwỳnhdjwỳ me kwỳ pa. Tãm ne Piratu kubê ijê. 'Ã ne me ku'uw ne kum,

—On rũm tãwã o tẽn abĩn pãnh me imã Baraba kaba, ane.

²⁰ Nhyim Piratu te kute Jejumã irer prãme. Ne kadjy ajte memã kabẽn ne memã,

—Ba kum inhiren ano, ane.

²¹ Nhyim me kàj bê: 'ã kum apnên kum,

—On pĩte'y'ã anhõ. On pĩte'y'ã anhõ, anhỹro kumex.

²² Nhyim kam ajte memã,

—Tõ mỳkam? Mã ne kute dja ba kubĩ? Djãm axwe? Nã bãm te kukij nhyim axwe kêt kumrẽx. Kam ne ba ije bĩn prãm kêtê. Dja ba tu kaprêprêk kajgon kam akubyn ano, ane. Nãm te memã anen te memã anen kam arỳm ajte te memã ane.

²³ Nhyim me mã 'ã kum apnê. Nãm me kàj bê kum 'ã àpnẽnho kumex ne kum,

—On pĩte'y'ã anhõ, on pĩte'y'ã anhõ, ane. Nãm me tỳxo Piratu jakrenh mex ne prĩne kabẽnõ katy. ²⁴ Nhyim kam me umaje “Ã” anen tu memã kanga. ²⁵ Nhyim me'õ kute bẽnjadjwỳr kadjy memã 'êx ne ta kute me kwỳ parja Piratu kaba. Me kute Piratumã “Me imã Baraba bõm amẽ”, anhỹr ja ne kaban anon kam pãnh memã Jeju kanga, krākamngõnhre kute Jeju bĩnmã memã kanga. Me kum kurêkam ne me 'ã Piratumã apnê, kute bĩnmã. Nãm me kum 'ã àpnẽnho katyk mex ne. Nhyim kam arỳm me kute bĩnmã memã kanga.

Me kute pĩte'y'ã Jeju nhõr.

Mat 27.32; Mak 15.21; Dju r 19.17

²⁶ Nhyim kam krākamngõnhre arỳm o mõ. O mõ nhyim kam me'õja tẽn me kajpa. Me'õ nhidjibê Ximão, pykabê Xireni kra'õ. Arwã kurũm ne tẽn me kajpa nhyim me pa 'amỳn ikreikam pĩte'y' djin kam kum,

—Kum amỳ, ane.

Nhyim kam kum kumỳn o Jeju katẽn o mõ. ²⁷ Nhyim me itepato kõt mõ. Nhyim me niredjwỳ kõt mõ. Mõrkõt abej mỳr mõ, kàj bê abej àmra mõ. ²⁸ Nhyim Jeju me'ỳr akêx ne memã,

—Ë, àpnhĩre ar, Djeruxarêkam me kra, kwãrĩk wãnh ga me ijabej amỳr kêt. Bep me akra jabejbit dja ga me muw, ne ga amijabej muw. ²⁹ Dja ï meo bikênh djà nhõ akati me awỳr bõx. Dja me awỳr bõx nhyim me abenmã, “ÿ, me nire kra kêtja ne me mrãmri kĩnhkumrêx. Ne me kute kra jamỳnh kêt djwỳ kĩnhkumrêx. Ne me kute krao kaõr kêt djwỳ kĩnhkumrêx”, ane. Me jabit dja me mã prõt ne kato.

³⁰ “Ne ajte kamã tokry pymaje krãnhmã,

‘On amrê me inhiby arõrõk ne me inhimex’, ane.

Ne kam ajte krãnh kryre jamã,

‘On amrê me inhiby arõrõk ne me ijo apdju’, ane.”

³¹ Ga me kute ã pĩ ngoo anhỳrja pumũ. Godja arỳm pĩ ngrã nhyim mã dja me ajte on? Ba ne ba ajmã ikute kêt kumrêx ne itokry rax ne. Nhyim bep mrãmri me axweja, mã dja Metĩndjwỳnh me on, Djeruxarêkam me ajaxweja on? ane. Nãm ã Jeju mỳjja kute meo bikênh djà nhõ akati djwỳnh rãm ã memã arênhõ anen ta amijaxwe kêt’ã pĩ ngo jakren me axwe’ã pĩ ngrã jakre.

³² Nhyim me amê ar kãtãmja Jejukõt aro tẽ, me kute pĩ’ã Jejukõt ar nhõr kadjy. Ar kute mekam ar amikrão baja ne me kute Jejumê ro’ã ar parmã aro mõ. ³³ Aro mõn aro bõx. Krãnhbê me krã’i’ỳr ne me Jeju aro bõx. Aro bõx ne kam apỳnh pĩte’y’ã ar adjuw. Ne kam ar ikramã kãxirãxo iten ar parjamo iten kam kãjmã krekam ar umjuw. Nhyim arỳm ar arij. Jeju õkredjãkõt wajêt nhyim aktã ar axweja ijên o wajêt. ³⁴ Nhyim kam Jeju me nêje Bãm mã kabên ne,

—Djũnwã, dja ga tu imar krãtan mekam angyrk kêt. Me kute ibĩnja dja ga tu mar krãta. Me kute ibĩnja ne me kute gu bakukrãdjã mar kêt kumrêx, ane.

Nhyim kam me abenmã kãja ngrã. Nãm me apỳnh kute kã jamỳnh kadjy kên kryre rê. Me kute ari kên kryre rênkhõt ne me amijo kubêkã pytãn amỳ.

³⁵ Nhyim me kunĩ no ma mõn Jeju pumũnhõ dja. Nhyim me bẽnjadjwỳrdjwỳ aprỳo dja. Nãm me abenmã,

—Amũbit ne me utã. Goja gê ta amiptã. Goja gê Metĩndjwỳnh kute anor nhyim kubê me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatikumrêx jabej goja on amiptã, Metĩndjwỳnh kute amijo utãr jabej goja on amiptã, anhỳro kumex.

³⁶⁻³⁷ Nhyim me krãkamngõnhredjwỳ ’ã keket ne aprỳo kumex. Nãm me ’ỳr bõx ne kum pidjõ kangõ kadjã bẽn kum,

—Ajrã, goja on amiptã. Goja abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwỳr rax jabej goja on amiptã, anhỳro dja. ³⁸ Ne kam ajte Jeju nhimõkri pi’õk no’õk nhipêx ne kunhõ. Me kute omũnh ne kam kute,

—Mebê idjaer nhõ bẽnjadjwỳr rax ne ja, anhỳr kadjy ne me imõkri kunhõ. ³⁹ Nhyim kam me kute Jeju nhikõ’ã amê ar axwe nhõrja ikjêja Jeju japrỳo wajêt. Ne kum,

—Goja abê mebê idjaer nhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatikumrêx ne goja on amiptãn ar badjwỳ ar ipytã, ane.

⁴⁰ Nhyim kam ikjêja kum bẽn tỳx ne kum,

—Kwãrĩk wãnh. Birãm amã Metĩndjwỳnh puma kêt kumrêx. Me kute gwaj bajanhõr ga arỳm gadjwỳ atyk ’ỳrja pumũ ne kam ajmãn amã Metĩndjwỳnh puma kêt mex ne.

⁴¹ Mrãmri ne me kute arỳm gu babĩnmã arỳm ã gu bajo ane. Gu ba ne gu ar mekam amikrão baba nhyim arỳm me kute pãnh gu babĩnmã. Nhyim bep tãmja ne kute ajmã mỳjja ’õo kêt kumrêx, ane. ⁴² Ne kam ajte Jejumã,

—Jeju, gora anhõ me ja kunĩ kadjy abẽnjadjwỳr ne aje ar meo abakam gora badjwỳ ima, ibiknor kêt kadjy ima, ane.

⁴³ Nhyim kam Jeju kum,

—Myt ja tãm kam dja gu baro’ã kãkwakam Ibãm nhõ pyka’ỳr bõx. Mrãmri ne ba arỳm amã ikabên pydjĩn arê, ane.

⁴⁴⁻⁴⁵ Nhyim arỳm kãkwã nhipõkri myt nhỹ. Nhyim kam tu akamãt kõ tyk ne. Pyka kunĩkõt me’ã akamãt kõ tyk ne, arngro kêt kumrêx ne. Nãm me’ã akamãt kõ tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyim 3 orakam, amykrykambit arỳm ajte kãkwã no põt ne. Arỳm ajte

myt kato. Nhyr arým Metĩndjwýnh nõ kikreti kadjwýnhbê kubêkâtija ta amikadjô. Nãm kônhe e ty:k ane. ⁴⁶ Nhyr kam Jeju Bãmmã amijarê. Kàj bê kum amijo akij ne kum, —Djũnwã, ba wãm awýr ikarõ jano, ane.

Nãm ã kum anen kum amikarõ janon ate ty. ⁴⁷ Nhyr krãkamngõnhre krãptĩbê 100 nõ bẽnjadjwýr Jeju tykkõt omũn kam Metĩndjwýnhmã rax jarê, ne, —Mrãmri ne djãm tãmja axwe kêtê. Mexkumrêx, ane.

⁴⁸ Nhyr me itepato kute Jeju tykkõt omũnhmã mõrja arým mýjja kunĩ pumũn kam akubyn mõn kaprĩkam aminhõkõt titiko mõ, ũrkwã'yýr binhirênh mõ. ⁴⁹ Nhyr bep õbikwa kunĩmê, Garrêja kurũm me nire kõt mõrjamê, me tãm ne me arek omũnho dja, kum kre rax ne omũnho dja.

Me kute Jeju jadjãr.

Mat 27.57; Mak 15.42; Dju r 19.38

⁵⁰⁻⁵² Nhyr kam me'õ nhidjibê Jõdje ne Piratu'yýr tẽ. Mebê idjaer nõ krĩ'õ nhidjibê Armatêkam kra'õ. Nãm me rũnh bikprõnh djãkam mekõt mrã. Kabẽn mexkumrêx, katãt ne mrã. Nhyr me kute Jeju bĩnmã amim 'ã karõo nhý nhyr kam te nêje me kukrã. Atemã ne kabẽn. Me ja kabẽnkõt kabẽn kêtê. Nãm amim Metĩndjwýnh kamnhĩx ne. Metĩndjwýnh bõx ne me kadjy bẽnjadjwýr ne kute ar meo bamã ja ne amim kamnhĩx ne. Tãm ne Piratu'yýr tẽn bõx ne Jeju'ã kuma. Kute Jejuo rwýk ne adjãrmã ne 'yýr tẽn bõx ne 'ã kuma.

⁵³ Nhyr kam kum “Ã” anen kam kum kanga. Nhyr kam pĩte'y'yýr tẽn kam Jejuo ruw, kute adjãrmã. Ne kam kadjy kubêkã mexja byn kam prĩne o kupun kam kẽnkrekam adjã. Me kute kẽnkre kakrwýnh nyjakam adjã. Kraxje me kute kam me'õ jadjãr kêtumrêx. Kam ne adjã. ⁵⁴ Pi'õk rãrãr nêje akati jakam ne adjã. Akati jakam ne me no katon õ mýjja kupẽnho kumex. Pi'õk rãrãr kêtĩrĩ õ mýjja kupẽnho kumex. Akati jakam ne adjã.

⁵⁵⁻⁵⁶ Nhyr me nire Garrêja kurũm Jeju kõt mõrja mekõt mõn omũ. Nãm me kute kẽnkrekam adjãrkõt omũn kam akubyn ũrkwãmã mõn bõx. Bõx ne kam me kudjý djãmê pidjý nhĩnmê kubyn abenkam o akãn kam kadjy kudji. Nhyr pi'õk rãrãr nhyr arým me nire tyk djã kêtõ kumex, Mõjdjê kukrãdjãkõt ne me pi'õk rãrãrkam tyk djã kêtõ kumex.

24

Jeju akubyn tĩn.

Mat 28.1; Mak 16.1; Dju r 20.1

¹ Nhyr arým pi'õk kamrêk. Nhyr ar nire kry:rãm kõ rã'ã kute me kudjý djã abenkam o birênh ne irja byn 'yýr o mõ, kẽnkre'yýr o mõ. Ar kute kẽnkrekam adjãrja'yýr o mõ. ² Nãm ar bit Jeju'yýr o mõ, ar kute o kudjýmã ne ar bit 'yýr o mõr kajgo. Nhyr arým me kute kẽnpotio 'ã ijêja arým amijã kutan kre jakã'ã amidjan dja. Me'õ ne o mõn kudja nhyr dja. ³ Nhyr ar nireja 'yýr mõn kẽnkremã wangij ne kam te Jeju nõr djã kamũ nhyr nõr kêt ne.

⁴ Nhyr ar te kute mýjja'õ marmã o dja nhyr adjynkêt ne ar my amãnhkrutja ar aêrbê kato. Tu ar nokam kato. Õ kubêkã jadjê:nh ne ar kuri dja. ⁵ Nhyr ar te tĩn prãme ne rõrõk ne ponh ne ikwã. Nhyr kam arkum,

—Mýkam ne gar me tykkam me'õ akubyn tĩnja jabej mõ? ⁶⁻⁷ Ë, ar nõr kêtja pumũ. Arým ne akubyn tĩn ne kato. Djã ne gar kabẽnja ma. Amrêbê ne ar amã, Garrêjakam ar ba rã'ãkam ar amã, “Gêdja me me axwemã ikanga. Ba ije amijo inhĩ dja me me axwemã ikanga nhyr me pĩte'y'y'ã inhõ ba ty ne ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne akubyn itĩn ne”, ane, ã ar amã ane. ã ar amã ane gar ajte abej mõ, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh arkum ane.

⁸⁻¹⁰ Nhyr kam ar nire arým Jeju kabẽn ja ma. Kabẽn ja man kam akubyn kẽnkre kurũm mõ. Mõn bõx ne kam Jeju kõt ba djwýnhmã mýjja kunĩ jarê. Kõt ba djwýnhbê 11mê õbikwaja kunĩmã mýjja jarê. Marij Madarenamê Djõwanãmê Xijagu nãbê Marijmê ar ro'ã mõrjamê. Ar ja ne Jeju'yýr mõn te nõr djã kaprãn bõx ne memã arê, Jeju kute tũmrãm ar anorjamã arê. ¹¹ Nhyr bep nãm me ate krã. Nãm me o kabẽn kajgon kam tu ate krãn

amim kamnhix kêt ne. ¹² Nhyr bep Pedrubit ne ekruy ne kàjmã djan kam kênkre'yr prôt ne 'yr bôx ne kam te 'ã ibôn ÿmkjêro nõ. Te abej rïto nõ. Nhyr kupu djâbit ate nõ. Nhyr omün kam akubyn tẽ, te kute amikam mÿjja'õ marmã umar tẽ. Tẽn ÿrkwãkam bôx.

Imau'yr Jejukôt ba djwÿnh tẽ nhyr ar nokam amirït.

Mak 16.12

¹³ Nhyr myt tãmkam kôt ba djwÿnh amãnhkrut ne krï ngrire 'õ'yr tẽ. Krï ngrirebê Imau'yr ne ar tẽ. Djãm mÿjar got. Tãm ne ja. Djeruxarẽ kurüm pry'a akrebê 11 kiometu 'yr ne ar tẽ. ¹⁴ Ne kam abenmã kabên tẽ, abenmã Jeju bïnmẽ mÿjja ja kunï jarênho tẽ. ¹⁵ Abenmã arênho tẽm rã'ã nhyr Jeju arkôt bôx. Arkôt bôx ne arÿm ro'ã mō. ¹⁶ Nãm ar omünh kajgo. Bãrãm mÿjja ne ar no'ã nhyr ar te kute omünhmã. Jeju ta ne aminêje ar no nhity ne kam arkum,

¹⁷ —Ije tô mÿj ne gar abenmã arênho tẽ? ane.

Nãm arkum kabên nhyr ar tẽm tÿx katikôt djan kam kaprïre, nokre kaprïre ne dja.

¹⁸ Nhyr kam ikjêja idjibê Kreôpa kum,

—Ije birãm apydji ne ga aje mÿjja mar kêt, mÿjja ajbir katorja mar kêt ne. Djeruxarêkam me kunï ne me kuma, ane.

¹⁹ Nhyr kam kum,

—Ije nhyr mÿj nã? Nhyr mÿj ne gar abenmã arênho tẽ?

Nhyr amẽ ar ja kum,

—Ije tô gêt Nadjarekam me kra'õ nhidjibê Jeju. Metïndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh'õ. Kabên mexkumrêx. Nãm katat memã Metïndjwÿnh kukràdjã'ã ujarênh mexkumrêx ne. Ne ar memã mÿjja pumünh kêt kwÿ 'yro ba. Mÿjja kwÿ nhipêx mexkumrêxo ba. Kam ne Metïndjwÿnh kam kïnhkumrêx nhyr me kâtãmdjwÿ kam kïnhkumrêx.

²⁰ Nhyr bep me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmẽ me banhõ bënjadjwÿrmẽ, me ja ne me me kute bïnmã memã kanga nhyr me pïte'ykam kubï. ²¹ ÿ, kute me bakurê djwÿnhbê me bapytãrmã, me babê idjaer pytãrmã ne bar bajbit amim kamnhix ne, nhyr arÿm ty. Nãm me arÿm kubï nhyr kam arÿm 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt. ²²⁻²³ Nhyr ar nire ar ikôt Jejumã àpênh ja ar ijaê. Kry:rãm ne ar kênkre'yr mōn te abej ne kam akubyn bôx ne kam we ar imã, “Arÿm ne bar mÿj me'õja pumü. Birãm kadjy mrãnh djwÿnh got bar omü. Nhyr ar imã, ‘Jeju ne arÿm akubyn tïn ne’, ane.”

Nã, nãm ã ar nire ar ijaêro ane. ²⁴ Nhyr kam ar ijõ kênkre'yr tẽn te kam abej. Nhyr kênkre kaprÿ ne. Mrãmri ne ar nire kôt arẽ. Nhyr bep Jeju ta ne amirït kêtikumrêx, ane. Æ kum ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh Jejuo atemã me'õn ã kum kabên ane.

²⁵ Nhyr kam Jeju ta arkum,

—E kum ar ano kêt. Mÿkam ne amrêbê Metïndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh me amã mÿjja ja jarẽ ga me tu amim mar ne amijamakkrekam kunï nhôr ne ar o aba kêt ne. ²⁶ Mrãmri ne arÿm Bënjadjwÿrbê kumkati tokryn arÿm kãjkwamã tẽmmã. Amrêbê Metïndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh kute arênh kôtô. Dja tokry kumrêx ne kam arÿm bënjadjwÿr rax kadjy kãjkwamã tẽ, ane.

²⁷ Ne kam prïne arkum Metïndjwÿnh kabên'ã ujarênh tẽ, Metïndjwÿnh kabênkam ta amijã ujarênhja ne kunï arkum 'ã ujarênh tẽ. Nãm Môjdjê kumrêx memã 'ã pi'òk no'òkmo krax nhyr kam atãri Metïndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh memã 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyr kam ta amijã ujarênh tẽm tãmtã ï amü 'ã ujarênh tẽ.

²⁸⁻²⁹ Nhyr kam ar ro'ã mō. Ar krï'yr tẽmja'yr ne ar ro'ã mōn kam arÿm tẽpo mō. Nhyr kam bit Jeju mã tẽmmã. Nhyr ar kabêno nê ne kum,

—Jãnh ar inhürkwãkam ar inhikô'ã nõ. Arÿm ne apajrüm myt nhÿ. Arÿm akamãt 'yr, ane.

Nhyr kam tu arkôt wadjã. ³⁰ Ne kam bit õ kwÿ krênãm nhÿ. Õ kwÿ krênãm nhÿn kam djwÿ byn Metïndjwÿnhmã amikïnh jarên kam ipôn arkum kungã. ³¹ Nhyr kam ar amak e tyk anen arÿm Jeju ma nhyr kam tu ar nokam akuno. ³² Tu ar nokam akuno nhyr kam ar abenmã,

—E kum tām. Ga pry'ã kute gu bamã Metĩndjwýnh kabēn'ã pi'òk no'òk jarēho tēm gu bakĩnh ne bakrãkà 'ò nhýnhja pumũ, ane.

³³⁻³⁴ Ne ekruX ne kãjmã djan kam ajte akubyn Djeruxarēmã tē, Jeju kôt ba djwýnh'ýr tē. Jeju kôt ba djwýnhbê 11mē òbikwamē ne ar ro'ã aben pydjín nhỹ. Nhym kam ar ar ja'ýr bôx. Bôx nhym ar aben pydjín ýr ja ar kutã arkum arē,

—Mrãmri ne arým Bēnjadjwýr akubyn tĩn ne katon Ximãomã amijo amirĩt ne, ane. Ar kutã ne ar arkum arē.

³⁵ Nhym kam ar nĩnh tēmjadjwý amipãnh arkum arē. Pry'ã ar tēm nhym Bēnjadjwýr Jeju arkôt bôx ne ro'ã mōr ne kikrekam ýr nhym kute djwý nhipōnh ne 'ã Metĩndjwýnh 'wýr ne arkum òr nhym ar kute kôt kum kator ja ar amipãnh arkum arē.

Kute kôt ba djwýnhmã aminhĩ kamjýr rã bēn.

Mat 28.16; Mak 16.14; Dju r 20.19

³⁶ Nãm ar arkum arēho ãm rã'ã nhym Bēnjadjwýr ta ajte tu ar nokam katon ar ipôkri dja. Ar ipôkri djan arkum,

—On ar adjumar mex ne ar aba, ane.

³⁷ Nhym kam ar tĩn prãm ne kum uma: ne. Nãm ar Jejuo me karōn kam kum uma: ne.

³⁸ Nhym kam arkum,

—Mýkam ne gar amikam atĩn prãm ne anhōkre kadjwýnhbê amim, “Mýj ne ja? Birãm me karō ne ja”, anhýro akumex? ³⁹ Ē, ar inhikramē iparkam kàxiràx djwakreja pumũ. Ba. Atemã me'ò kêt. Gop ar ikupên ipumũ. Djãm ã me karō kute anhýr? Me karō ã kute anhýr kêt. Gop ar inhĩmē ijija pumũ. Djãm me karō ã 'imē ĩ kute anhýr got, ane.

⁴⁰ ã arkum anen kam arkum aminhikramē amipar bēn kam ari arkum o apa. ⁴¹ Nhym ar omũn kam kĩnhkumrēx ne. Ne kam kĩnhkam amim,

—Ije, djãm tãm? Kati, atemã me'ò. Nàr kon tãmý, anhýro kumex. Nãm ar kĩnh rax ne kam te kute marmã o dja. Nhym kam Jeju arkum,

—Djori mýjja ba kukrē, ane.

⁴²⁻⁴³ Nhym kam ar kum tep djàr kwý tan kungã nhym kubyn kukrē. Nhym ar arek 'ã omũho nhỹ.

⁴⁴ Nhym kam arkum,

—Ē, ar ikabēn ja ma. Ar akam ar ibari ikabēn ja gop ar ama. Nã bãm anhýr djwýnhràr ar amã,

“Me kute ijã pi'òk no'òkja kunĩ dja apôx gar omũ. Mōjdjēmē me Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kute ijã pi'òk no'òk nhym me ijã ngrerdjwý 'ã pi'òk no'òkja kunĩ dja apôx gar omũ”, ane. Nã bãm ã ar amã ane nhym arým apôx gar arým omũ, ane.

⁴⁵ Nãm ã arkum anen kam arkum Metĩndjwýnh kabēn'ã pi'òk no'òkja kunĩ jarēho tēn kadjy ar amak bô nhym ar kam kuma. ⁴⁶ Nãm arkum,

—Metĩndjwýnh kabēn'ã pi'òk no'òkkam ne, “Bēnjadjwýrbê kumkati dja tokryn tyn 'ã akati amãnhkrut ne ikjê kêt ne akubyn tĩn ne kato”, ane. ⁴⁷ Kam dja me pyka kunĩkôt kãj bê 'ã ujarēnh mō gē me amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akēx gē Metĩndjwýnh me axweo aknon mekam ngryk kêt. Djeruxarēkam dja me memã arēnhmo krax ne. Ne kam apýnh pyka kunĩkôt memã arēnhmo ajmã. Nãm ã me anhýr djwýnhràr Metĩndjwýnh kabēnkam 'ã pi'òk no'òko ane. ⁴⁸ Nhym arým apôx gar ga anoo prĩne omũ. ⁴⁹ Jakam dja ba ar amã Ibãm Karō jano. Ibãm kute ar amã kabēn pydjín arēnhja tãm, kute ar amã Amikarō jarēnh tãm dja ba amrē ar amã ano. Gora ar arek krĩraxbê Djeruxarēwãkam arek djan kam ama. Adjãm rã'ã gē arým ar awýr bôx. Dja kãjkwa kurũm ar awýr ruw ne kam ar ajo ban kam ar ajo tỳx gar kam atỳxkumrēx ne kam pyka kunĩkôt 'ã adjujarēnh mō, ane. Nãm ã arkum ane.

Jeju kãjkwamã àbir.

Mak 16.19; Kar 1.9

⁵⁰ Ne kam krĩbê Betanhamã aro mōn aro bôx. Djeruxarē kurũm aro mōn aro bôx ne kam aro kĩnh ne. Kute aro kĩnh kadjy ne arkum ikra bēn arkum kabēn ne. ⁵¹ Arkum

kaḃēno ām rā'ā, tu kaḃēn konenh meḃê kàjkwamā wabin kam arỳm kàjkwakam ỹ pykamā bōx.

⁵² Nhym kam kōt ba djwỳnhja kum mex, rax jarēho kumex. Ne kam akubyn Djeruxarēmā arỳm mōn bōx. Kĩnhkumrēx ne mōn bōx. ⁵³ Ne kam Metĩndjwỳnh nhō kikretikam ar mā Metĩndjwỳnhmā mex, rax jarēho ba. Mrāmri. Tām ne ja.

Djuão memã Jeju'ã ujarënh rax ne ja.

Djuão ne Jeju'ã ajarë. Jeju kute amijo ĩ ne rwỳk kêttri Bämmë ro'ã kàjkwakam ar bari kumrëx memã arë. Ne kam atãri Jeju kute amijo amirīt ne kute meo mex ne kute memã amikabën jarënh ja'ã ujarënh tën abir djãmã kumë. Nãm prĩne gwaj bamã Jeju kabën jarë. Jeju kute kukràdjà'ã mỳjja jakre kunĩ ne arë. Me kute tu amim Jeju kamnhĩxkumrëx ne kam tĩn rã'ã rã'ãmã ne gwaj bamã arë.

Djuãomë kamybê Xijagu ne Ar kubê tep pynënh djwỳnh nhym Jeju arkum kabën nhym ar tu mỳjja kunĩmã iren Jeju kôt mōn kôt bikamënh rã'ã nhym Jeju wabi. Nhym memã Jeju jarë nhym me kôt kum kurên pa 'ãbyn apêxtimã kumë. Kamã ne ajte memã Mỳjja Apōx Kêtri Kukãm 'ã Ujarënh jadjwỳ'ã pi'òk no'òk ne.

Me'õ nhidjibê kabën'ã ujarënh kadjy ne ja.

Kar 10.36; Pir 2.6; Kor 2.9; Idja 1.2

¹ Mỳjja kunĩ kêttri ne arỳm me'õ nhidjibê Kabën. Me'õ nhidjibê Kabën kàjkwakam Metĩndjwỳnhmë ro'a nhỳn adjwỳnhdjwỳ kubê Metĩndjwỳnh. ² Ta ne mỳjja kunĩ kêttri Metĩndjwỳnhmë ro'a nhỳ.

³ Kubê ne mỳjja kunĩ nhipêx djwỳnh. Ne ren kêt nhym ren mỳjja katorjadjwỳ kunĩ ren kêt kumrëx. ⁴ Me'õ nhidjibê Kabënjabê ne mỳjja kunĩ tĩn djwỳnhkumrëx. Ne kam kôt kute mrãmri ne me kurwỳ djà pyræk. Ga, ngōnhpōk kute akamàt kô tyk kurwỳ nhym me kute akamàtkam mỳjja kunĩ pumũnh ne katàt mrãnhja pumũ. Me jadjwỳ ne me axwen kam mrãnh punu. Nhym kam me memã me'õ nhidjibê Kabënja'ã ajarë nhym me kwỳ arỳm amim tu markumrëx. Kubê mỳjja kunĩ tĩn djwỳnhkam ne me kwỳ amim tu markumrëx ne kam arỳm axwe kêt ne katàt amijo ba. ⁵ Ga, akamàt kô tykkam me kute mỳjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me kwỳ jadjwỳ ne me axwen ba punu. Nhym kam me memã me'õ nhidjibê Kabënja'ã ajarë. Memã 'ã ajarë nhym me axweja kute akamàt kô tykkam baja pyræk ne me amim mar kêt.

⁶ Be, atemã me'õbê ne Djuão. Ngōmã me angiënh djwỳnhja. Metĩndjwỳnh ne Djuão jano nhym arỳm kukwakam ujarënh tẽ.

⁷ Me'õ nhidjibê Kabënja kute mrãmri ne me kurwỳ djà pyræk nhym Djuão arỳm 'ã ujarënh tẽ. Kôt me kunĩ kute tu amim me'õbê Kabënja markumrëx kadjy ne 'ã ujarënh tẽ. ⁸ Be, djãm Djuão ta kute me kurwỳ djàja pyræk? Kati. Kukãm kute 'ã ujarënh kadjy ne tẽ. ⁹ Me'õ nhidjibê Kabënja ne mrãmri kute amijo ba mexkumrëx ne katàt kute memã kabën jarënhkumrëx. Nãm me kunĩmã arënhkumrëx. Kute mrãmri ne me kurwỳ djà kute memã pry kurwỳ pyræk.

¹⁰ Me'õ nhidjibê Kabënja ne amikadjy me kunĩ nhipêx ne tũmràm me'ỳr bōx ne me ro'ã ar ba. Ta ne amikadjy me kunĩ nhipêx. Nãm te me ipêx ne te me ro'ã ar ba nhym me kute amim mar kêt. ¹¹ Õ me wỳnh'ỳr ne bōx nhym ò me wỳnh kute o aminhō bēnjadjwỳr kêt. ¹² Nhym be, me kwỳ ne me apỳnh ĩ djàri arỳm o aminhō bēnjadjwỳrkumrëx. Me ja ne me me'õ nhidjibê Kabënja'ã amim,

—Mrãmri ne kubê Metĩndjwỳnh Krakumrëx, ane. Nãm me amim anen arỳm o aminhōkumrëx. Nhym kam arỳm apỳnh me ĩ djàri memã kum,

—Mrãmri ne arỳm abê Metĩndjwỳnh krakumrëx, ane. ¹³ Mebê Metĩndjwỳnh krakam arỳm umar djà ny. Umar djà nyo kute mrãmri ne me prĩre bixadjwỳr nykam umar djà ny pyræk. Djãm me my kute me niremã kra jadjwỳrkôt me umar djà ny? Kati. Nàr, djãm me my kute me nireo ikwã prãm kôt ne me umar djà ny? Kati. Nàr, djãm me kute kra'ã amim karōkôt me umar djà ny? Kati. Metĩndjwỳnh kute memã amak bōnhkôt me umar djà ny.

¹⁴ Be, me'õ nhidjibê Kabënja ne arỳm amijo ĩ ne me baro'ã ar ba. Nãm mexo uman ar ba. Ar ba ne bar prĩne mexo umakôt omũnhō iba. Bãm pyma o ne uma. Kubê Metĩndjwỳnh

Kra djwýnh. Pydji. Kam ne prĩne mexo uma. Ta ne tu kum me kaprĩ:kumrẽx* ne kabẽn pýnh ne arẽn me baro'ã ar ba.

¹⁵ Be, ngômã me angjẽnh djwýnhbê Djuão ne kàj bê 'ã ajarẽn memã kum,

—Arým ne ba ar amã me'õ ja'ã ajarẽn 'ã ar amã, “Me'õ dja ikõt bõx. Nãm raxo katàt ijakre. Be, mýkam? Bir, amrêbê: ikêtri ne ar ba tũm. Kam ne raxo katàt ijakre”, ane. Arým ne ba ã ar amã ane. Nãm ã Djuão memã ane. ¹⁶ Be, mýjja kunĩ ne õ. Ta ne ukaprĩo ukaprĩn õ mýjja kunĩmẽ me bakunĩo djuw mexo nhỹ. ¹⁷ Mõjdjê ne Metĩndjwýnh kukwakam me kute katàt amijo ba'ã memã karõ. Me axwe kêt kadjy memã karõ. Nhy m be, Jeju Kritu ta ne tu kum me kaprĩn kabẽn pýnh ne arẽ. ¹⁸ Be, djãm me'õ ne kute Metĩndjwýnh pumũnh got? Arkati. Kra djwýnh pydjibit ne kute omũnh. Bãmmẽ ro'ã ne nhỹ. Krabit kute omũnh ne arým memã 'ã ajarẽ.

Djuão kute memã amijarẽnh kadjy ne ja.

Mat 3.1; Mak 1.1; Ruk 3.1

¹⁹ Be, Djeruxarêkam mebê idjaer rũnhja ne me Djuãomã me kwý jano. Ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh kwý jano. Ne mebê Rewidjwý kwý jano. Me kute abej Djuão kukjêr kadjy ne me me kwýja jano nhy m me arým 'yr mõ. 'Yr mõ:n kam arým 'yr bõx ne kum,

—Mýj me ajõ ga nã? Djãm abê me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu? ane. ²⁰ Nhy m Djuão memã 'ẽx kêt ne mrãmri tu memã arẽnhkumrẽx ne memã kum,

—Ba ibê Kritu kêt. Metĩndjwýnh kute ijã me õ Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽnh kêt, ane.

²¹ Nhy m me kum,

—Be, abê Kritu kêt kam mýj me ajõ ga nã? Djãm abê Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh? Djãm abê Erij? ane.

Nhy m memã kum, “Kati”, ane.

Nhy m me kum,

—Metĩndjwýnh kute me imã kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh'õ janormã. Djãm ga? ane.

Nhy m memã kum, “Kati”, ane.

²² Nhy m me kum,

—Bir, dja ga me imã amijarẽ. Me ije memã akabẽn jarẽnh kadjy. Me kute awýr me ijanor ba me ije memã akabẽn jarẽnh nhy m me kute amar kadjy on me imã amijarẽ, ane.

²³ Nhy m memã kum,

—Be, amrêbê: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnhbê Idjaij ijã kabẽn jarẽn me bakukãmãremã kum,

“Kapõt kukritkam dja me'õ kàj bê me akren memã kum,

‘Bẽnjadjwýr djwýnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren kum amex. Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadjwýr rũnhmã katàt pry jadjwýr nhy m mexja pyrãk. Dja gar ã kutêp amexo ane’, ane.”

Ba ijã ne Idjaij memã ane, ane. Djuão ã memã ane.

²⁴ Be, mebê idjaer rũnh kute Djuão'yr me kwý janorja, kute kukjêrjabê ne mebê pardjêu. ²⁵ Djuão amijã memã ane nhy m me kum,

—Be, abê Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu kêt ne abê Erij kêt ne abê Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh'õ kêt ne kam Metĩndjwýnhmã ngômã me angjẽho aba. Mýkam? ane.

²⁶ Nhy m memã kum,

—Bir, ba ikajgo me:xi. Ije Metĩndjwýnhmã me arẽnh kadjy ba ngômãbit me angjẽho iba. Ikajgo nhy m be, me'õ ra:x arým bõx. Ne kam ar me banhipõkri ba ga me aje mar kêt. ²⁷ Tãmwã 'ã ne ba me amã, “Me'õ gêdja ikõt bõx. Nãm raxo katàt ijakre”, ane. Bãm te irax ne 'ã inhibõn ije kum parkà 'ãpre bõnh ne o itẽm prãmje. Be, ãm irax ba ren arým

* 1:14 Djãm me ta ne me axwe kêt nhy m pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kêt mã nhy m ta arým tu kum me kaprĩ.

kum apê. Nhyim be, kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Nãm ã Djuão memã ane.

²⁸ Ngô raxbê Djodão nhikjê'ã krîbê Betanhakam ne ã memã ane. Ngômã kute me angjênh djâkam ne ã memã ane. Djeruxarê kurûm me bôxjamã ã ane.

Djuão kute arkum Metîndjwÿnh Kra jakre kadjy ne ja.

Mat 3.11; Mak 1.10; Ruk 3.22

²⁹ Nhyim kam arÿm akamât ne akati. Nhyim Djuão ar jãnh dja nhyim nÿnh Jeju Djuão kutã tẽ. Nhyim omÿn 'ã memã kum,

—Ota, Metîndjwÿnh nhõ Mrykî'âtomtî jabatãnh ny tẽ. Tãm ne Metîndjwÿnh me bawÿr ano nhyim me kute bÿn nhyim kute me kunî jaxweo pãnhmã. ³⁰ Tãmwã 'ã ne ba ar amã, “Me'õ dja ikôt bôx. Nãm raxo katât ijakre. Be, mÿkam? Bir, amrêbê: ikêtri ar ba tÿm. Kam ne raxo katât ijakre”, ane. ³¹ Be, djãm ba ne ba amrêbê nokre pumÿ? Kati. Ije amrêbê omÿnh kêt. Metîndjwÿnh kabênkôt ije me abê idjaermã Kritu'ã idjujarênh ga me aje marmã. Jabit ne ba kuma. Me aje Kritu marmã ne ba ngômã me ajangjênhô iba, ane.

³²⁻³³ Ne kam Djuão ajte memã kum,

—Djãm amrêbê ije nokre pumÿnh got? Kati. Metîndjwÿnh amrêbê ngômã me angjênh'ã imã karõ. Ne kam ije Kritu nokre pumÿnh kadjy ta ajte imã, “Be, me'õ'ã dja Ikarõ ruw ne arek kam nhÿ ga omÿ. Tãmja ta gêdja memã Ikarõ jano nhyim arÿm meo ba”, ane. Kute imã anhÿr kôt ne ba kam arÿm nokre pumÿ. Metîndjwÿnh Karõ kute tut pyrâk arÿm Jeju'ã ruw ne arek kam nhÿ ba arÿm omÿn kam nokre pumÿ. ³⁴ Ije nokre pumÿnhkam ba arÿm memã arênhkumrêx ne memã kum, “Be, mrãmri tãmwãbê Metîndjwÿnh Krakumrêx”, ane. Jeju kutã tẽmkam Djuão ã memã ane.

Ar kumrêx kute Jeju kôt amijo bikamênh'ã ujarênh.

³⁵⁻³⁶ Nhyim kam ajte akati nhyim Djuãomê kôt ba djwÿnh amãnhkrut ar Jeju tẽmkôt omÿnhô dja nhyim arÿm arkum,

—Ota, Metîndjwÿnh nhõ Mrykî'âtomtî jabatãnh ny tẽ, ane. ³⁷ Nhyim Djuãokôt ba djwÿnh ar kuman mã Jeju kôt ajkamê. ³⁸ Nhyim Jeju ar'ÿr akêx nhyim ar kôt tẽ nhyim ar omÿn arkum,

—Mÿj nã? Mÿj ne gar amã kÿnh ne ikôt tẽ? ane.

Nhyim ar kum,

—Rabi, nhÿnh ne ga anhÿrkwãja? ane. Ujarênh djwÿnh'ã ne ar kum, “Rabi”, ane.

³⁹ Nãm ar ùrkwã jabej kukij nhyim arkum,

—Amrê ar ikôt tẽn omÿ, ane.

Nhyim ar arÿm kôt tẽ. Kôt tẽn arÿm ùrkwã'ÿr bôx ne arÿm omÿ. Ne kam arek kam nhÿ. Arÿm ar'ã amykrykam ar arek kam nhÿ. Nhÿ: nhyim ar'ã akati.

⁴⁰ Be, ar amãnhkrut kute Djuão kabên mar ne mã Jeju kôt bikamênhja nhikjê nhidjibê ne ãngre. ãngremê Ximão Pedru ar axikôt apôx. ⁴¹ Nãm ar ÿr'ã akati nhyim ãngre kamy Ximão kumrêx jabej tẽn arÿm kum katon kum,

—Arÿm ne bar Mexijmã ikato, ane. Me õ Bênjadjwÿrbê kumkatibê Kritu'ã ne me kum Mexij jarê.

⁴² Nãm Ximãomã anen arÿm Jeju'ÿr o tẽn 'ÿr o bôx ne kum akre. Nhyim kam Jeju arek omÿnhô djan kum,

—Ga abê Ximão. Djônaj ne adji. Dja ba jakam amã Xepa jarê, ane. Be, kên'ã ne kum Xepa jarê. Me bakabênkam ne kum Pedru jarê.

⁴³ Nhyim ajte ar'ã akati nhyim Jeju pykabê Garrêja'ÿr tẽmmã. Ne 'ÿr tẽn kêtri Piripi kumrêxmã katon kum,

—Amrê mã ikôt ajkamê, ane.

⁴⁴ Krîraxbê Bexadakam ne Piripi nhÿrkwã. Kamdjwÿ ne ãngremê Pedru ar ùrkwã.

⁴⁵ Nãm Jeju Piripimã kabên nhyim kam arÿm tẽn Natanajeumã kum,

—Arÿm ne bar kum ikato. Me bakukãmãre Môjdjê kute me bakukràdjã'ã pi'òk no'òkkam kute tãmwã'ã pi'òk no'òk. Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh

'òdjwỳ ar kute tãmwã'ã pi'òk no'òk. Bar pi'òk kòt kum ikato. Kubê ne Nadjarekam Jeju, ane.

⁴⁶ Nhyim Natanajeu kum,

—Tô nhỹnh, djãm Nadjare kurũm mỳjja mex'õ kator prãm got? ane.

Nhyim kum, “Amrê ikòt tẽn omũ”, ane.

⁴⁷ Ne kam arỳm 'ỳr o tẽ. 'Ỳr o tẽ:n 'ỳr o bõx. Nhyim Jeju arỳm Natanajeu tẽmkòt omũn kum,

—Be, ga abê idjaerkumrẽx. Ajêxnhĩ kêtikumrẽx, ane.

⁴⁸ Nhyim Natanajeu kum,

—Je, nhỹnh ne ga arỳm ima? ane.

Nhyim kum,

—Be, Piriipi kute iwỳr ajwỳr kêttri ne ba arỳm apumũ. Pĩbê pigêre parbê anhỹrri ne ba arỳm apumũ, ane.

⁴⁹ Nhyim kum,

—Ujarênh djwỳnh, mrãmri ne abê Metĩndjwỳnh Krakumrẽx. Abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwỳr rax, ane.

⁵⁰ Nhyim Jeju kum,

—Ba ije amã, “Pigêre parbê anhỹrri ba arỳm apumũ”, anhỹrbit. Ga kam arỳm tu amim imarkumrẽx. Adjỹm, dja ba ajte mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhĩpê:x ga omũ. Mỳjja raxo kute ajbir ije amã arẽnhja jakrenh mex dja ga omũ, ane. ⁵¹ Ne kam ajte kum,

—Ba ije amijo inhĩ dja ĩ ijã kàjkwa abenbê ajkij nhyim Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh arỳm ikurũm wabin ijã axidjuw gar arỳm omũ. Mrãmri ne ba ar amã ja jarẽnhkumrẽx, ane.

2

Kute ngòo pidjò kangò.

¹ Nhyim akatin akatin akati nhyim onĩj Garrêjakam krĩraxbê Kanakam me'õ myja me'õ nire'ỳr mòmã. Nhyim me me kukràdjã kòt arỳm ar'ã akuprõn kute abenã ar mẽnhmã o dja. Nhyim Jeju nã me kòt kam ar ba. ² Nhyim me Jejumẽ kòt ba djwỳnh arkum krà nhyim ar arỳm me'ỳr bõx. ³ Me'ỳr bõx nhyim uba kangò arỳm mebê apêx. Nhyim nãja Jejumã kum,

—Uba kangò ne arỳm mebê apêx, ane. ⁴ Nhyim kum,

—Adjỹm me'õ nire. Djãm arỳm idjãpênh'ã myt bõx got ga imã arẽ? ane.

⁵ Nhyim kam nã kikrekam me õ àpênhmã kum,

—Gêdja ar amã arẽ gar kabẽn kòt apê. Nãm ã nã arkum ane.

⁶ Nhyim kam kẽnò ngònhbê 6 ne ku'ê. Me kute amiku'õnh djã kadjy ne ngònhja. Mebê idjaer kute Metĩndjwỳnhmã amiku'õnh djã kadjy. Ngònh kre rũnh kute ngònhĩti pyrãk. Kẽnò ngònh pydji kre'ã akrekam ne kute ngònhkròkròkti ipuo amãnhkrut ne amãnhkrut pyrãk.

⁷ Nã me àpênh djwỳnhmã kabẽn nhyim kam Jeju arkum, “Ar ngòo ipu”, ane. Nhyim kam ar ngò runho tẽn o ipu mex ne.

⁸ Nhyim arkum,

—Ar kwỳ run memã ỳr djwỳnhmã o tẽ, ane.

⁹ Nhyim arỳm ar kwỳ run memã ỳr djwỳnhmã o tẽ nhyim arỳm kakin amim,

—Je tô, nhỹnh ne uba kangòja? ane. Ne kam amiwỳr me'õ my kute ni'ỳr mórja 'uw nhyim 'ỳr bõx nhyim kum,

¹⁰ —E kum, uba kangò mexkumrẽx ne ga o apdjun ajbir o akato. Djãm me kute ã o anhỹr got? Kati. Me kute abenã me rẽnhkam ne me kute memã kangò djãnhkumrẽxja kumrẽxo apòx. Ne me kute o kòm kumexkambit kute memã kàjbê kangò djãnhho apòx. Be, ga ne ga atemã ne ajbir kangò djãnhkumrẽx jao akato, ane.

¹¹ Be, me kute raxmã kator kadjy mỳjja pumũnh kêt nhipêx krax ne ja. Garrêjakam krĩraxbê Kanakam ne ngô kajgoo uba kangô nhipêx ne o memã amiraxo amirĩt. Nhyam kam kôt ba djwỳnh ar kute omũnhkam tu amim markumrêx.

¹² Nhyam kam Jeju krĩraxbê Kapana'ỳr rwỳk tẽ. Nãmẽ kamymẽ kôt ba djwỳnhmẽ ne ar kôt mỗ. Ar 'ỳr rwỳk mỗ:n arỳm 'ỳr bỗx. Ne Kapanakam ar ba: nhyam ar'ã akati ngrêrebit apêx. Nhyam kam ar ajte mỗ.

Kute Metĩndjwỳnh nhỗ kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15; Ruk 19.45

¹³ Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji 'ỳr. Me kute aben kajmã'ã Metĩndjwỳnh me bê idjaer kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji 'ỳr. Nhyam Jeju arỳm mekôt 'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽ:n kam arỳm 'ỳr bỗx. ¹⁴ Ne kam Metĩndjwỳnh nhỗ kikretimã wadjà. Nhyam me kumex. Me kute pi'ôk kaprĩ pãnh memã mry nhõr djwỳnh kumex. Mry bàri, mrykĩ'ãtomti, tut nhõr djwỳnh kumex. Nhyam me kute me õ pi'ôk kaprĩ pãnh memã kikreti nhỗ pi'ôk kaprĩja nhõr kadjy me kumex. Nhyam arỳm me omũ. ¹⁵ Ne kam me kadjy arỳm djudjêdjêo me kaprêprêk djà nhipêx ne arỳm me aêro tẽn bõm me kurê. Nãm me kunĩmẽ me õ mrykĩ'ãtomtimẽ me õ mry bàri jano. Nãm me kute me õ pi'ôk kaprĩ pãnh memã kikreti nhỗ pi'ôk kaprĩ nhõr djwỳnhjabê pi'ôk kaprĩ ngràn mebê pĩponh ikjêo rẽnho tẽ. ¹⁶ Ne tut nhõr djwỳnhmã kum,

—Mũm me mỳjjao akato. Djãm Ibãm nhỗ kikreo bikênh got ga me kikre kreo àpnu? Kwãrik wãnh Ibãm nhỗ kikrekam mỳjja pãnh abenmã pi'ôk kaprĩ nhõr kêt, ane.

¹⁷ Nhyam kôt ba djwỳnh omũn arỳm pi'ôkkam Metĩndjwỳnh kabẽn ma. Amrêbê: Kra kute Bãmã kum,
“Dja ba anhỗ kikre'ã ino tỳx nhyam me arỳm ibĩ”,
anhỳr ja ne ar arỳm kuma.

¹⁸ Nhyam kam mebê idjaer rũnh Jejumã kum,

—Goja on mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx bar omũ. Ne kam arỳm abẽnjadjwỳr rax ma. Aje mỳj me'õ kabẽnkôt kikretikam me anoro abaja ma, ane.

¹⁹ Nhyam memã kum,

—Ã. Dja ba ã me amã mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx. Dja me Metĩndjwỳnh nhỗ kikretija ngrà ba kam akubyn ipêx. Ije ipêxo idjãm'ã gêdja akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx ba arỳm ipêx pa, ane.

²⁰ Nhyam me kum,

—Tô nhỳnh? Djãm kikre ja nhipêx'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx got? Kati. Be, me kute kikreti ja nhipêxo ku'ê'ã amex krãptĩ:bê 46 apêx nhyam me arỳm ipêx pa, ane.

²¹ Be, djãm Metĩndjwỳnh nhỗ kikreti wã'ã ne memã kabẽn jarê? Kati. Aminhĩ'ã ne Metĩndjwỳnh nhỗ kikreti jakren memã arê. Be, Jeju nhĩ kute mrãmri ne Metĩndjwỳnh nhỗ kikre pyrãk. Dja ty nhyam me adjà. ²² Nhyam kam arỳm akubyn tĩn. Nhyam kôt ba djwỳnh akubyn tĩnkôt omũn akubyn amijo tẽn arỳm Jeju kabẽn ja ma. Kute aminhĩ'ã kikreti jakreja man amim,

—Be, mrãmri ne Metĩndjwỳnh amrêbê: pi'ôkkam Jeju kôn h kabẽn dji. Mrãmri ne Jeju kabẽnkumrêx, ane. Dja kôt ba djwỳnh ar kikreti'ã kabẽn man ã amim ane.

²³ Me krãptĩ kute aben pydji djà nhỗ akatikam ne Jeju Djeruxarêkam ar ba. Me kute aben kajmã'ã Metĩndjwỳnh me bê idjaer kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji. Nhyam Jeju mekam ar ban arỳm mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipê:x. Nãm me punu krãptĩ:o mex nhyam me arỳm omũ. Me krãptĩ ne me omũn arỳm amim,

—Be, mrãmri ne Jejubê Metĩndjwỳnh Krakumrêx. Mrãmri kubê me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane. ²⁴ Nhyam Jeju arỳm me kabẽn man amim,

—Be, djãm mrãmri me krãptĩja kute tu amim imarkumrêx got, ba on meo iba? Kati. Me krãptĩ kabẽn kajgo, ane. Be, djãm Jeju kute me mar kêt got? Nãm kute me kunĩ mar.

²⁵ Djãm kute me'õmã, “Mỳj ne me kuma”? anhỳr prãm got? Kati. Kute prĩne me õkre kadjwỳnhbê me kabẽn mar. Kute me kwỳ kabẽn kajgo mar.

3

Nikodemumã umar djà ny'ã ujarênh.

¹ Be, me'õ, idjibê Nikodemu. Kubê pardjêu'õ. Me rünhmê ro'ã ne mebê idjaer kunĩmã nhỹ. ² Akamàtkam ne Jeju'ÿr tēn 'ÿr bôx ne kum,

—Ujarênh djwÿnh, mrãmri ne Metĩndjwÿnh ajano. Aje memã kukràdjà'ã adjujarênh kadjy ajano ga bôx. Arÿm ba me ije amar. Ga ne ga aje mÿjja pumũnh kêt kwÿ nhipê:x, me punu krãptĩ:o mex. Kam ne ba me arÿm kêt ije amar. Djãm me'õ kajgo kute ã meo anhÿrmã got? Kati. Be, Metĩndjwÿnh amẽ amijo kajkep. Kam ne ga ã meo ane. Nãm ã Nikodemu Jejumã ane.

³ Nhym kum,

—Ë, djãm aje Metĩndjwÿnh rax ne kute meo bajamã akator ne aje marmã ne ga tẽ? Be, ga ne ga te aje kum akatormã. Adjumar djà nykambit. Adjumar djà ny kute me prĩre bixadjwÿr nykam umar djà ny pyræk. Kambit dja ga kum akaton ama. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx, ane.

⁴ Nhym kum,

—Je, mÿj dja ba idjumar djà ny kadjy on? Djãm arÿm ijabatànhkam ije inã tikkremã idjãr ne ajte ikator got ba idjumar djà nymã? ane.

⁵ Nhym kum,

—Djãm ja ne ba amã arẽ? Kati. Dja me amim Metĩndjwÿnh kabēn ma. Metĩndjwÿnh kabēn ne kute ngô pyræk. Dja me amim kabēn ma nhym Karõ arÿm memã amak bô nhym me arÿm umar djà ny kute me prĩre bixadjwÿr nykam umar djà ny pyræk. Nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm amim me utàn ar meo ba. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx.

⁶ Djãm me my kute memã kra jadjwÿr nhym me bixadjwÿrkam Metĩndjwÿnh kêt umar? Kati. Me kêt umar kêtumrêx. Nhym be, Metĩndjwÿnh Karõ kute meo ny kêt ne me mrãmri umar djà nykumrêx ne arÿm kêt umar. ⁷ Ba amã, “Dja ga adjumar djà ny kute mrãmri ne me prĩre bixadjwÿr nykam umar djà ny pyræk”, ane. Ije amã anhÿrkam kwãrik wãnh te aje marmã ikam ano tyk ne anhÿr kêt. ⁸ Be, ga, kôkreja pumũ. Djãm ga aje àbêrja kraxkôt omũnh ne nhĩ'ãm prôtökôt aje omũnh? Kati. Metĩndjwÿnh Karõdjwÿ djãm aje omũnh? Kati. Kute memã umar djà ny jangjêhdjwÿ djãm aje kêt omũnh? Kati. Aje kêt omũnh ne mar kêtumrêx, ane.

⁹ Nhym Nikodemu kum,

—Kon. Bir, mÿj dja kute memã umar djà ny jangjênh on? ane.

¹⁰ Nhym kum,

—Be, ga ne ga mebê idjaerkam me kukràdjà'ã adjujarênh djwÿnh ne ren aje ikabēn mar. Nhym be, kati. Aje imar kêt, ane. ¹¹ Mrãmri amrêbê ar ije mÿjja mar ne omũnhkumrêx. Ne kam arÿm me amã arẽ ga me kam aje amim ar imar kêt rã'ã. ¹² Pykakam me kukràdjà kêt ba arÿm amã ikabēn jarẽ ga aje amim imar kêt. Ne ba ren kàjkwakam ikukràdjà kêt amã ikabēn jarẽ. Djãm kam ga ren tu amim imarkumrêx? Kati. Ga ren kamdjwÿ aje amim imar kêtumrêx.

¹³ Be, nhÿnh ne me'õ kute kàjkwakam kukràdjà marmã 'ÿr wabin 'ÿr bôx? Ne kuman akubyn ruwn arÿm memã arẽ. Kati. Pykakam me'õ kute kadjy àbir kêtumrêx. Ba ije amijo inhĩbit ne ba arÿm kàjkwa kurũm ruw. Ba ne ba kam inhÿr tũm. Ne kam arÿm me amã arẽ.

¹⁴ Be, me bakukãmãre Mõjdjê kapôt kukritkam kryto kangã karõ nhipêx. Ipêx ne pĩ'ã kunhôn arÿm kãjmã kudja. Kudja nhym kangã karõ kÿjrũm pĩ'ã wajêt. Badjwÿ, ije amijo inhĩdjwÿ, dja me pĩ'ã inhô ba arÿm kÿjrũm ã ijêto ane. ¹⁵ Mÿj kadjy dja ba kÿjrũm wajêt? Bir, dja me kwÿ ï pÿnhkôt tu amim imarkumrêx ne arÿm Metĩndjwÿnh kêt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy dja ba kÿjrũm wajêt. Nãm ã Jeju Nikodemumã ane.

¹⁶ Metĩndjwÿnh ne kum pykakam me kunĩ jabê:. Mÿj ne kum me abê on? Bir, nãm me kadjy Kra djwÿnh jano. Kra pydji jano nhym arÿm pykamã bôx ne me kadjy ty. Mÿj kadjy ne ty? Bir, dja me kwÿ ï pÿnhkôt tu amim Kra markumrêx nhym arÿm me utà. Dja me

biknor tokry djàkam me biknorbê me utà nhym kam me Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kady ne ty. Nãm ã Metĩndjwỳnh kum me kunĩ jabêo ane.

¹⁷ Mỳj kady ne Metĩndjwỳnh pykamã Kra jano? Djãm kute memã axwe pãnh jarẽnh nhym me me biknor tokry djàkam biknor kady? Kati. Kute kubê me kunĩ pytãrmã ne ano. ¹⁸ Be, me kute arỳm tu amim Kra markumrêxja Metĩndjwỳnh kute memã axwe pãnh jarẽnh kêtumrêx nhym me biknor kady kêtumrêx. Nhym be, me kute amim mar prãm kêtjamã ne arỳm kute memã axwe pãnh jarẽnhkumrêx. Arỳm kute me'ã amim,

—Tãmwã dja axwe pãnh me biknor tokry djàkam akuno, anhỳrkumrêx. Mỳkam? Bir, Metĩndjwỳnh Kra djwỳnh me kute amim mar prãm kêtumrêx dja me arỳm akuno.

¹⁹ Mỳj ne Metĩndjwỳnh amim arẽn kam arỳm memã me biknor tokry djàkam biknor jarê? Bir, nãm amim,

—Ba arỳm pykakam memã Jeju jano nhym bôx. Jeju ne kute memã pry kurwỳ djà pyrãk. Jejukôt me katàt amijo ban tĩnkumrêx. Nã bãm memã ano nhym me kum kĩnh kêt. Ga, akamàt kô tykkam me kute mỳjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me jadjwỳ ne me kum arĩk ar baja kĩnh. Mỳkam? Bir, me axwe'ã maje kum katàt amijo ba kĩnh kêt. Nãm ã me'ã amim ane.

²⁰ Ga, me kunĩ arĩk ar baja kum Jeju kurê ja pumũ. Jeju kute memã pry kurwỳ djà pyrãk me kum kurê. Djãm me kute amim Jeju mar ne kôt kute amijo ba prãm? Kati. Ren me amim Jeju ma nhym ren arỳm memã apỳnh axwe jarê. Axwe pãnh kute memã bẽn tỳx pymaje ne me kute amim mar prãm kêt. ²¹ Nhym be, me katàt kute amijo baja ne me kute Jeju kôt amijo ba prãm. Jeju kute memã pry kurwỳ djà pyrãk ja ne me kute kôt amijo ba prãm. Mỳj kady? Bir, dja me kôt ar amijo ba nhym me arỳm omũ. Kôt me ukaprija pumũ. Metĩndjwỳnh djukapri kôt me ukapri dja memã amirĩtkumrêx nhym me arỳm omũ. Ja kady ne me kute Jeju kôt amijo ba prãm.

Djuão Jeju'ã ujarẽnh.

²² Jeju Nikodemumã kabẽn pan kam kôt ba djwỳnhmẽ arỳm ar tẽ. Tẽ:n kam arỳm pykabê Djudêjakam bôx. Bôx ne arek ar kam ba. Metĩndjwỳnhmã ngômã me angjẽnho ba. ²³ Nhym Djuãodjwỳ amũ ngômã me angjẽnho ba. Amũ krĩraxbê Xarĩ kuri pykabê Inõkam ne ngômã me angjẽnho ba. Kam ngô kumexkam ne meo ba. Nhym me 'ỳr bôxo ku'ê nhym ngômã me angjẽnho ku'ê. ²⁴ Me kute Djuãobê ijê kêttri ne meo ku'ê.

²⁵ Nhym kam Djuãokôt ba djwỳnhmẽ mebê idjaermẽ ar arỳm aktã kabẽno aben japanho dja. Nãm ar abenmã kum,

—Mỳj godja me ngô me on nhym Metĩndjwỳnh memã mex jarê? anen ²⁶ arỳm Djuão'ỳr tẽn 'ỳr bôx ne Jeju'ã kum,

—Ë, ujarẽnh djwỳnh, aje ngôbê Djodão nhijukri me'ômẽ ro'ã aban aje 'ã adjujarẽnh ar aba. Be, adjwỳnhdjwỳ arỳm ngômã me angjẽnho ba nhym me kunĩ arỳm mũm abê tẽn 'ã kume:x, ane.

²⁷ Nhym Djuão memã kum,

—Kwãrĩk wãnh rã'ã. Metĩndjwỳnh kute me'ã kum karõja ne me arỳm mũm 'ỳr bôx. ²⁸ Ba arỳm me amã amijarê ga me ikabẽn ma. Ba me amã, “Djãm ibê me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati got? Djãm ibê Kriku got? Kati. Kukãm ne Metĩndjwỳnh ijano ba tẽ”, ane. Ba arỳm me amã ja jarê ga me arỳm ama.

²⁹ Djãm me wã ne inhõ me? Kati. Me wã ne Jeju nhõ me. Ga, me mjẽnbit kute prõo baja pumũ. Jeju kute prõo ba mãn prãbê me wão ba. Jejubit ne me wão aminhõn meo ba. Ba ne inhõ me kêt. Be, ba ne ba amybỳm kam ikĩnhkumrêx. Ga, me mjẽn prõ'ỳr baja pumũ. Nhym amybỳm mjẽn nhõbikwa kajgo arỳm mjẽn kabẽn ma. Kabẽn man kam arỳm kĩnhkumrêx ne. Jeju'ã me krãptĩkam ne ba arỳm ã ikĩnhõ ane. ³⁰ Mrãmri dja raxo amũ ijakrenho tẽ. Nãm ã Djuão memã ane.

³¹ Kàjkwa kurũm rwỳkja ne raxo kute me kunĩ jakrenh. Nhym be, pykabê me bixadjwỳrja ne me pykabê ar ba. Pykabê ar ban pykabê mỳjjabit jarê. Nhym be, kàjkwa kurũm rwỳkja raxo kute me kunĩ jakrenh. ³² Kute kàjkwakam mỳjja pumũnh ne mar ne

memã 'ã amijarênh ba. Nhyim me krãptĩ: kute amim kabên mar kêt. ³³ Nhyim be, me kwỳ kute amim,

—Mrãmri ne Jeju kabên katàtkumrêx, anhỹrkam djãm Jejubit ne me amim kuma? Kati. Kàjkwakam Metĩndjwỳnhdjwỳ ne me amim kuma. Nãm me amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwỳnh kabên katàtkumrêx, ane.

³⁴ Metĩndjwỳnh kute anorkam ne Kra arỳm Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh ba. Kute kubê Karõ nê kêtumrêx nhyim kute 'amỳnh tỳx ne o ba. ³⁵ Kàjkwakam Bãm kum Kra jabê. Ne kam arỳm Kramã õ mỳjja'ã kum karõn kam kum kunĩ kanga nhyim ar o ba. ³⁶ Kra Bãm nhõ mỳjja kunĩ ba nhyim kam me kute tu amim Kra markumrêxa arỳm Metĩndjwỳnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhyim be, me kute amim Kra mar kêtja dja me tĩnkumrêx'ỳr bõx kêtumrêx. Metĩndjwỳnh dja mekam ngryk rã'ã ne.

4

Xamarijkam me'õ nire ja'ã ujarênh.

¹⁻³ Nhyim kam Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju arỳm pykabê Djudêja kurũm tẽ. Mỳkam ne tẽ? Bir, arỳm kute õ me jao Djuão jakrenhkam. Jeju amikõt me kamên ngõmã me angij nhyim me arỳm kume:x. Nhyim mebê pardjêu arỳm me kumex jarênh ma. Nhyim kam arỳm amim,

—Be, me arỳm kute ijã me kumex jarênh mar. Ba on, ane. Ne kam arỳm mebê tẽ. Djãm Jeju ta ne ngõmã me angjênh ba? Kati. Kõt ba djwỳnh ne ar ngõmã me angjênh ba. Nãm Jeju Djudêja kurũm tẽn kam ajte pykabê Garrêja'ỳr tẽmmã.

⁴ Ne kam arỳm tu Garrêja'ỳr pykabê Xamarijkõt tẽm prãm. ⁵ Nãm Xamarijkõt tẽ:n kam arỳm krĩrax'õ'ỳr bõx. Idjibê ne Xika. Kuri ne Jõdje nhõ pyka. Amrêbê: me bakukãmãre Djako kra Jõdjemã pyka kwỳ tan kum kungã. ⁶ Õ pykakam ne Djako nhõ ngõmkwati. Nãm Jeju krĩrax'ỳr bõx ne arỳm pykakõt tẽm kurêje katy. Ne kam tẽn arỳm ngõmkwati jakã'ã nhỹ. Arỳm kàjkwã nhipõkri myt nhỹrkam ne 'ã nhỹ.

⁷ Nhỹ: nhyim nĩnh Xamarijkam me'õ nire arỳm 'ỳr tẽ. Kute kam ngõ kwỳ jadjãrmã ne 'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Nhyim kam kum, “Ba ikõ”, ane. ⁸ Be, arỳm kõt ba djwỳnh mã krĩraxmã mõrkam. Kute ar õ kwỳ krẽn djã byrmã ne ar tẽ.

⁹ Nãm kum, “Ba ikõ”, ane.

Nhyim kum,

—E'õ. Mỳkam ne ga me ajõbê idjaerkam ngõ'ã ijuw? Ba ibê pykabê Xamarijkam me'õ nire ne ga ngõ'ã ijuw, ane. Be, mebê idjaer ne me kum mebê Xamarij kĩnh kêt.

¹⁰ Nãm nireja ã kum ane nhyim Jeju kum,

—Ga aje Metĩndjwỳnh kute meo kĩnh djã mar kêt ne ba ije ngõ'ã ajwỳr djwỳnh aje imar kêt. Ne ga ren iman ren ba ngõ'ã ijuw ba ren amã me tĩnkumrêx kadjy ngõ ren amã kungã, ane.

¹¹ Nhyim kum,

—Õ kum bẽnjadjwỳr, anhõ ngõo àbir djã kêt nhyim ngõmkwati kre ry:. Nhỹnh ne me tĩnkumrêx kadjy anhõ ngõja? ¹² Me banhingêt kukãmãre Djako kukwakam ne ngõmkwatija. Ta ne kute kam o kõmo ku'ê nhyim kramẽ õ mrymẽ kute kam o kõmo ku'ê. Djãm araxo aje me banhingêt Djako jakrenh? ane.

¹³ Nhyim kum,

—Gêdja me ngõ kajgo jao ikõn akubyn kum kôr. ¹⁴ Nhyim be, ba ije amã ngõ jarênhja gêdja me kwỳ ĩ pỹnhkõt o ikõn akubyn kum kôr kêtumrêx. Ije amã ngõ jarênh ja gêdja me o ikõ nhyim mã mekam apõx kute mrãmri ne ngõmkwatikam ngõ mã apõx pyrãk. Nhyim kam me arỳm Metĩndjwỳnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹⁵ Nhyim kam kum,

—Bẽnjadjwỳr goja amrẽ imã aje ngõ jarênhwã ngã ba o ikõn goja imã kôr kêt ne amrẽ ngõo imrãnh kêt, ane. Djãm ngõkumrêx'ã ne kute kum me tĩnkumrêx kadjy ngõ 'ã ajarẽ? Kati. Metĩndjwỳnh Karõ'ã ne ngõ jakren kum 'ã ajarẽ. Nãm ã nire ngõ'ã Jeju 'wỳro ane.

¹⁶ Nhyim kum,

—Tën amjên mã arê gê amrê tē, ane.

¹⁷ Nhy m kum, “Imjên kêt”, ane.

Nhy m kum,

—Nà. Mrāmri amjên kumrêx kêt. ¹⁸ Amrêbê ne aben totok mã amjên amānhkrut ne amānhkrut ne ikjêkêt ga kanga. Ne kam ajbir awÿr bao ku'êja ne kubê amjên kêt. 'Ă ne aje mrāmri imã, “Imjên kêt”, anhÿrja.

¹⁹ Nhy m kum,

—Bēnjadjwÿr, ga abê Metĩndjwÿnh kukwakam kabēn jarēnh djwÿnh'õ ba arÿm ama. ²⁰ Krānh wã'ă ne me ikukãmāre kute Metĩndjwÿnh mã rax jarēnh djà. Nhy m me abê idjaer ne ga me atemã ne aje memã kum,

—Krĩraxbê Djeruxarêkambit ne me kute Metĩndjwÿnh mã amijarēnh djà, anhÿro aba, ane.

²¹ Nhy m Jeju kum,

—Djām me aje krānh wã'ă me Bām djwÿnh mã rax jarēnh rã'āmã? Nār djām me aje Djeruxarêkam kum amijarēnh rã'āmã? Kati. Gēdja ga me ĩ kam kum amijarēnh kêt. Kam kum amijarēnh kêt'ă ne amrê akati mōr rã'ă. Mrāmri ne ba ije amã arēnhkumrêx. Dja ga tu amim ikabēnja markumrêx. ²² Me abê pykabê Xamarijkam me kra ne ga me aje we apytār djwÿnhja, aje kum rax jarēnhja aje mar kêt. Nhy m be, me ibê idjaerkam ne ba me ije Metĩndjwÿnh mã amijarēnhja arÿm ije mar. Ije me utār djwÿnhkumrêx mar. Me ibê idjaerkam ne me utār djwÿnh kato. Kam ne ba me ije mar.

²³ Me kute markumrêx dja me ĩ me Bām djwÿnh mã rax jarēnhkumrêx ne 'êx kêt kumrêx. Me kadjwÿnhbê Metĩndjwÿnh Karõ kôt dja me mrāmri amijo ngriren rax mã kator kumrêx ne kum rax jarēnhkumrêx. 'Ă akati amrê mōr rã'ăn arÿm bōx 'ÿr. Me Bām djwÿnh kum me ja kĭnh. ²⁴ Djām kàjkwakam Metĩndjwÿnh kute me bapyrāk? Djām ĩmē 'imē kute me bapyrāk? Kati. Karōbit. Nhy m me kute omūnh kêt kumrêx. Me kute omūnh kêt kam dja me tu amikadjwÿnhbê karõ kôt mrāmri amijo ngriren rax mã kator kumrêx. Kum kator kumrêx ne kum rax jarēnhkumrêx. Nām Jeju ă me'õ niremã ane.

²⁵ Jējubê ne Bēnjadjwÿrbê kumkatibê Kritu nhy m kute mar kêt. Kritu nhidji 'ōdjwÿbê ne Mexij. Me'õ nire kute mar kêt ne kum,

—Tukwa, gēdja Mexij bōx ne me imã mÿjja kunĭ jarē ba me kuma. Ja ne ba arÿm ije mar, ane.

²⁶ Nhy m kum,

—E kum, ba ne ba arÿm amã ikabēno nhÿ. Ibê ne Mexij, ane.

²⁷ Nām nirejamã ja jarēho nhÿ nhy m kôt ba djwÿnh arÿm 'ÿr bōx ne ar omū. Jeju kute kum kabēno ÿrkôt arÿm ar omū. Ne te kute ar marmã arkam no tyn dja. Ne bit kute nija'ă kujêr ne kute kum,

—Mÿj ne ga kum arēho nhÿ? Mÿkam ne ga kum akabēno nhÿ? anhÿrmã ne arkum uman arek ku'ê.

²⁸ Nām kôt ba djwÿnh Jeju'ÿr bōx nhy m nire arÿm õ ngyo ngōnh mã iren mã: krĩraxbê Xikamã tēn wadjà. Ne kam memã kum,

²⁹ —Ô kum onĭ me'õ. Ije amijo ibaja kunĭkôt ipumūn imã arē. Bārām mrāmri kubê me banhō Bēnjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx. Gwaj 'ÿr gar omū, ane. ³⁰ Nhy m me arÿm krĩrax kurūm katon 'ÿr tēn arÿm 'ÿr bōx.

³¹ Me 'ÿr bōx kētri ne kôt ba djwÿnh arÿm kum,

—Ujarēnh djwÿnh, gop anhō kwÿ krē, ane.

³² Nhy m arkum,

—Be, atemã inhō kwÿ krēn djàja ar aje mar kêt, ane. Be, djām mrāmri õ kwÿ krēn'ă ne arkum ane? Kati. Nām Metĩndjwÿnh mã ăpēho õ kwÿ krēn djà. Metĩndjwÿnh mã ăpēnh ar ba'ă ne arkum ane. ³³ Nām arkum ane nhy m ar arÿm aben mã kum,

—Djã ne me'õ arÿm kum mÿjja'õ ngã nhy m kukrê? ane.

³⁴ Nhy m arkum,

—Be, kàjkwakam Metĩndjwỳnh kute amrẽ pykamã ijanor arỳm ijã amim karõ. Kute idjãpênh djã'ã amim karõ kôt dja ba amijo iban arỳm inomã kumẽ. Be, idjãpênh jakam ikĩnh inhõ kwỳ krẽnkam ikĩnh jakrenh mex ne. 'Ã ne ba ije ar amã, “Atemã inhõ kwỳ krẽn djã”, anhỳrja. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁵ Ne kam ajte arkum,

—Kwãrĩk wãnh gar amim, “Dja bàygogo'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut apêx bar kam êo mõi”, anhỳr kêt. Be, ba ne ba ar amã, “Ar kãmã akrãn me kute ikabên mar prãmja pumũ. Me krãptĩ kute bàygogo pyrãk wã pumũ. Dja gar memã ijã ajarẽ nhym me arỳm tu amim imarkumrẽx. Ja kadjy ne me mexkumrẽx. Me mexkumrẽx kute mrãmri ne bàygogo prỳ ngrãn akakam ê kadjy mexja pyrãk.

³⁶ Dja gar on jakam memã arẽ nhym me amim ima ba arỳm ar amã o pãnh. Nhym kam me ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ba ar amã o pãnh gar arỳm akĩnh rã'ã: rã'ã ne. Djãm ar gajbit dja gar akĩnh? Kati. Me kute amrẽbê memã arẽnhdjwỳ dja me ar aro'ã kĩnh. Ga, me kumrẽx kute bàygogo kre nhym ate me ja kute tũmrãm bàygogo djêja pumũ. Me kute ê parkam me ro'ã kĩnhkumrẽx. Inhõ ãpênh tũmmẽ dja gar aro'ã akĩnhkumrẽx.

³⁷ Be, me memã kum, ‘Gêdja me'õ 'y kre nhym me'õ arỳm ê’, anhỳro ba. Be, ikabênja kônne me kabên ja dji. ³⁸ Ar aje o atom ne êmã ne ba 'ỳr ar ajano. Amrẽbê ne gar bàyogokam adjãpênh kêt. Me'õ kumrẽx ne arỳm kam apên kam 'y krebite ba. Gar inhõ me ãpênh tũm kôt ajbir adjãpênh 'amỳ”, ane. Ar kute memã 'ã ujarẽnhmã nhym me kute tu amim markumrẽxmã ne Jeju ã kôt ba djwỳnhmã ane.

³⁹ Nãm me'õ nire krĩraxbê Xikakam Xamarij kramã kum,

—Nãm prĩne ije amijo iba kunĩkôt imã arẽnh mex, anhỳro tẽ. Nhym me krãptĩ kuman arỳm tu amim Jeju markumrẽx. ⁴⁰ Ne kam Jeju'ỳr tẽn 'ỳr bõx ne kum,

—Gop arek me iro'ã ar aba, ane. Nhym arỳm arek mekam ar ba. Ar ba nhym arỳm 'ã akati amãnhkrut apêx. ⁴¹ Nhym kam me kute Jeju ta kabên markam ne krãptĩ tu amim markumrẽx.

⁴² Ne kam nijamã kum,

—Jakam bar tu amim Jeju markumrẽx. Djã ne bar akabênbit man amim tu markumrẽx? Kati. Arỳm ne bar Jeju ta kabên kôt amim kuman amim, “Be, mrãmri ne Jejubê Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrẽx. Mrãmri kubê pykakam me axwe kunĩ pytãr djwỳnhkumrẽx.” Nã bãm ar ã amim ane. Nãm me ã nire jamã ane.

Kute me'õ bẽnjadjwỳr krao mex.

⁴³ Be, Jeju'ã akati amãnhkrut apêx nhym arỳm amũ ajte tẽ. Tẽn arỳm abatãnh djã, õ pykabê Garrêjakam bõx. ⁴⁴ Jeju ta ne amrẽbê memã kum,

—Djãm Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarẽnh djwỳnh'õ ne abatãnh djãkam bõx nhym me kum rax jarẽnh got? Kati. Nãm me aprỳ, ane. ⁴⁵ Jeju abatãnh djãbê Garrêja jakam bõx.

Nhym kam me kum kabên mex jarẽ. Me kute amrẽbê amũ Djeruxarêkam Jeju pumũnhkam ne me kum kabên mex jarẽ. Me krãptĩ kute amikukràdjã tũm mar kadjy aben pydji djã nhõ akatikam ne me Djeruxarê'ỳr tẽn 'ỳr bõx. 'Ỳr bõx ne arỳm kam mekôt Jeju pumũ. Nhym mỳjja pumũnh kêt krãptĩ nhĩpêx nhym me arỳm omũ. Omũn kam akubyn Garrêjakam bõx. Nhym Jejudjwỳ kam bõx ne me'ỳr bõx. Nhym me kam kum kabên mex jarẽ.

⁴⁶ Jeju Garrêjakam bõx ne ajte krĩraxbê Kanakam bõx. Kam ne amrẽbê kute ngõ kajgoo uba kangõ nhĩpêx. Jeju bõx nhym onĩj Kapanakam me'õ bẽnjadjwỳr kra arỳm kanê.

⁴⁷ Nhym me arỳm bẽnjadjwỳrmã arẽn kum,

—Onĩj, Jeju arỳm Djudêja kurũm katon Garrêjakam bõx, ane.

Nhym kuman arỳm Kana'ỳr tẽn kam Jeju'ỳr bõx. 'Ỳr bõx ne kum,

—Ë, gu 'ỳr ga imã ikrao mex gê kanê kum ire, ane. Nãm mã 'ỳr kum krà. Arỳm kra tyk 'ỳrkam ne mã 'ỳr kum krà.

⁴⁸ Nhym Jeju kum,

—Ga me aje amim imar kêt kumrêx. Ije mỳjja pumũnh kêt nhípêx ga me aje omũnhkambit ne amim ima. Mỳkam? ane. ⁴⁹ Nhyim bẽnjadjwỳr Jejumã kum,

—Bẽnjadjwỳr, amibêx, tyk kêtri gu 'ỳr tễ, ane.

⁵⁰ Nhyim kum,

—Aj mã. Arỳm ne akra tĩn ne, ane. Nhyim arỳm tu amim kabẽn markumrêx ne arỳm 'ỳr tễ. Amim kamnhĩxo tễ. ⁵¹ Tễ: nhyim kam arỳm 'ã akamàt. Nhyim akati nhyim ajte tễ: nhyim ò àpênh ar arỳm kutã tẽn kajpa. Ne kum, “Arỳm ne akra tĩn ne”, ane.

⁵² Nhyim arkum,

—Nhỹnh ne myt nhỹ nhyim mexmo krax ne? ane.

Nhyim kum,

—Amũja'ã myt akêxkam ne arỳm kanê kum ire, ane.

⁵³ Nhyim amim,

—Be, Jeju kute imã, “Arỳm ne akra tĩn”, anhỹr majmã ne arỳm kanê kum ire, ane. Ne arỳm tu amim Jeju markumrêx. Ò kikrekam ar kunĩdjwỳ tu amim markumrêx.

⁵⁴ Jeju Djudêja kurũm tẽn Garrêjakam bõxkam ne ajte mỳjja pumũnh kêt ja nhípêx. Me kute raxmã kator kadjy ne arỳm bẽnjadjwỳr krao mex.

5

Ngô mỳrri me'õ punu nõr.

¹ Jeju bẽnjadjwỳr krao mex. Nhyim kam onĩ krĩraxbê Djeruxarêkam arỳm mebê idjaer kute aben pydji djã nhõ akati 'ỳr. Nhyim Jeju arỳm 'ỳr tễ. 'Ỳr tẽn kam arỳm 'ỳr bõx.

² Be, Djeruxarêkam ne ngô'õ nõ. Me kute krĩraxmã mrykĩ'átomtio ngjêx djã kuri ne ngô'õ nõ. Mebê idjaer kabẽnkam ne me ngômã Bexeda jarê. Ngô bu'ã ne kikre kre kênh amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. ³ Kikrekam ne me punu krãptĩ ikwã. Me no rãmê me mrãnh punumê me akrymê ikwã. Ngô kute amingrêk ne me kam amako ikwã.

⁴ Mỳjkôt ne ngô amingrêk? Bir, Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh ne ngô'ỳr ban me aêrbê ngômã wangij, ngômã ngjêx pỹnh. Nhyim arỳm kôt ngô amingrêk ne. Amingrêk nhyim me'õ punu kumrêx kute memã wan noxja ne arỳm mex ne. Pydjibit mex.

⁵ Be, Jeju Djeruxarê'ỳr bõx ne ngô ja'ỳr bõx. Nhyim me'õja me punu kôt nõ. Punu'ã ne amex krãptĩ:bê 38 apêx. ⁶ Nhyim arỳm omũn amim,

—Be, amrêbê ne me'õwã punu, ane. Ne kam kum, “Djãm amã amex prãm”? ane.

⁷ Nhyim punuja kum,

—Be, ngô kute amingrêkkam djãm inhõbikwa'õ got ijo tẽn ngômã imê ba on imex ne? Kati. Nã bãm te ngô'ỳr amibêx ne nhyim arỳm me'õ imã wan nox ne. Ba kam imex prãm kêt ne, ane.

⁸ Nhyim kum,

—Be, kãjmã djan anhikwã djã krãn amỳn o tễ, ane. ⁹ Nhyim arỳm kabẽnme ro'ã mex ne ikwã djã krãn kumỳn o tễ. Pi'òk rãrãrkam, me tyk djã kêt djã nhõ akatikam ne mex ne.

¹⁰ Nhyim mebê idjaer rũnh omũn kum kabẽn ne kum,

—E kum pi'òk rãrãr ne ja. Djãm aje kam kukràdjã mar kêt ne ate anhikwã djã mỳn o tễ? ane.

¹¹ Nhyim aminêje memã kum,

—Me'õ kute ijo mex ne imã, “Anhikwã djã krãn amỳn o tễ”, anhỹr kôt ne ba arỳm inhikwã djã mỳn o tễ, ane.

¹² Nhyim me kum,

—Mỳj me'õ ne amã, “Anhikwã djã krãn amỳn o tễ”, ane ga kam o tễ? ane. ¹³ Nhyim, “Kon, ije mar kêt”, ane. Be, ar bu'ã ne me krãptĩ: ajkarê. Nhyim Jeju arỳm me katikôt mã tễ nhyim arỳm omũnh kêt ne.

¹⁴ Nhyim kam Jeju Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam kum katon kum,

—Ë, arỳm amexkam on ajaxwe krãta. Dja ga ajte ajaxwe nhyim mỳjja'õ ajte ajo ajkê. Mỳjja punu kute apunu tũm jakrenh mex dja ajte ajo ajkê, ane. ¹⁵ Nhyim arỳm mebê idjaer rũnh'ỳr tẽn memã arẽn memã kum,

—Be, Jeju ne ijo mex, ane.

Kute me rünhmã amikôt amijarēnh.

Dju r 10.30

¹⁶ Jeju kute pi'ôk rârârkam meo mexo bakam ne mebê idjaer rünh kum kurêo ba. Ne kam arým abenmã kum, “Gwaj on kubĩ”, anhÿro ba. ¹⁷ Nhyim Jeju arým memã kum,

—Be, Ibãm ne pi'ôk rârârkam àpênh ar ba. Ba kudjwa kam idjâpênh ar iba, ane.

¹⁸ Nhyim me arým abenmã kum,

—Be, Jeju gwaj bapãnh pi'ôk rârârkam àpênh ba. Djãm jabit? Kati. Tãmwã ta ne amijo 'êx ne Metĩndjwÿnho bãm ne raxo amiptãro ba, ane. Me abenmã anen arým we Metĩndjwÿnho ngryk ne kute Jeju bĩnmã kangrôn timer. ¹⁹ Nhyim kam Jeju amipãnh memã kum,

—E kum, mrãmri ne ba ibê Metĩndjwÿnho Krakumrêx. Djãm ba ipydji ne ba idjâpênh got? Kati. Ibãmmê ne bar idjâpênh'ã ajkrut. Ne ba ren ipydjin ren ije meo mex kêt. Ibãm djâpênh ne ba omün arým àpênh o idjâpênh. Ibãm djâpênh kunĩkôt ne ba kudjwa ã idjâpênh ane. ²⁰ Be, mÿkam? Bir, Ibãm kum ijabêkam. Ne kam arým imã amidjâpênh kunĩ jakre ba kôt ipêx. Dja ã imã mÿjja pumünh kêt ra:x kwÿ jakre ba arým ipêx ne. Dja mÿjja raxo ajbir ije ipêxja jakrenh mex ne. Dja ba ipêx ga me te aje marmã kam ano tyn aku'ê. ²¹ Ba Ibãm kôt akubyn me tyko tĩn. Kute Ibãm ta kute akubyn me tyko tĩn pyrãk ne ba ã meo ane. Dja ba imã me tyk akubyn o tĩn kĩnh ne arým ã meo ane nhyim me arým akubyn tĩn. ²² Dja ba me axwe kukjan memã ikaton kam memã axwe pãnh jarênhdjwÿ. Ibãm kute me'ômã axwe pãnh jarênh kêt. Ta ne imã,

“Ga dja ga me kunĩmã axwe pãnh jarê”, ane.

²³ Be, mÿj kadji ne ijã memã axwe pãnh jarênh djwÿnh mē? Bir, dja ba memã axwe pãnh jarê nhyim me arým ijo bēnjadjwÿr ra:x ne. Dja me ijo bēnjadjwÿr ra:x mrãmri me kute Ibãmo bēnjadjwÿr rax pyrãk. Ja kadji ne ijã memã axwe pãnh jarênh djwÿnh mē. Be, djãm me kute imã ikajgo jarênhkam kute Ibãmmã rax jarênh got? Kati. Dja me imã irax jarênh kêt ne arým Ibãmdjwÿmã rax jarênh kêt. Ta ne ijano ba tē.

²⁴ Dja me tu amim ikabēn markumrêx ne tu amim kute ijanor djwÿnh markumrêx ne arým kunĩ Metĩndjwÿnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja ba me jamã axwe jarênh kêtumrêx. Amrêbê ne me ja Metĩndjwÿnhbê amakkre kêt kute mrãmri ne me tyk amakkre kêt pyrãk. Ne kam arým jakam Metĩndjwÿnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. ²⁵ Dja me tyk ã ikabēn ma. Ibê Metĩndjwÿnh Kraja ikabēn ma. Ne kam me kute ikabēn mar kunĩ dja me akubyn tĩn. 'Ã akati arým me bajo rãm ne ja. Arým ije kum o kraxmã. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx.

²⁶ Be, mÿj ne ikam kute ba memã ikabēn nhyim me akubyn tĩn? Bir Ibãmmê ije aben pyrãk. Kam ne ba memã ikabēn nhyim me akubyn tĩn. Ibãm ta ne tĩn ne ta kute mÿjja kunĩmã tĩn jangjênh ba. Ibãm kabēn kôt ne ba kudjwa itĩn ne ije mÿjja kunĩmã tĩn jangjênh iba. ²⁷ Ne Ibãm kabēnkôt dja ba memã axwe pãnh jarênhdjwÿ. Arým ije amijo inhĩkam dja ba ã meo ane.

²⁸ Be, ije me amã, “Dja me tyk ikabēn man akubyn tĩn”, anhÿrkam kwãrĩk wãnh te aje marmã ikam ano tyk kêt. Mrãmri dja pyka krãkam me tyk kunĩ ikabēn man akubyn kato.

²⁹ Me mex ne ukaprĩ dja me akubyn tĩn. Dja me Metĩndjwÿnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhyim me axwedjwÿ dja me akubyn tĩn. Ije memã axwe pãnh jarênh kadji dja me akubyn tĩn.

³⁰ Be, djãm ipydji ne ba ar iba? Kati. Ba ipydji, idjâpênh ne ikabēn kêt. Ibãm kabēn o ne ba ikabēn. Ibãm ne imã me axwe jakre ba kôt me axwemã ikaton kam memã pãnh jarê. Djãm ije amidjwÿnhbito kĩnhmã? Kati. Ibãm kute ijanor ne ba ije o kĩnhmã. Kabēnkôt ije katãt me axwemã ikatorn kam pãnh jarênhkumrêx.

³¹ Be, djãm ipydji ne ba me amã amijarê? Kati. Ba ren ipydjin me amã amijarê ga me ren mrãmri ijã, “Kati. Kabēn kajgo”, ane. ³² Nhyim be, kati. Me'ôdjwÿ ne ikukãm ijã me amã ujarênhkumrêx. Katãt me amã ijã ujarênhkumrêx. Ja ne ba arým ije mar.

³³ Be, me ga ne ga me amrêbê Djuão'ÿr me akwÿ jano. Nhyr me Djuão'ÿr bôx ne kukij. Nhyr arÿm katât me amã ijã ujarênhkumrêx ga me arÿm ama. ³⁴ Be, djãm kute kabêno Ibãm jakrenh got ba me amã Djuão jarê? Kati. Pykakam me'ô kute kabêno Ibãm jakrenh kêt. Be, mÿj kadjy ne ba me amã Djuão jarê? Bir, me aje amijã Djuão kabên markumrêx nhyr Metîndjwÿnh kute me ajaxwebê me apytãrmã ne ba me amã arê. ³⁵ Djuão ne kute mrãmri ne ngônhpôk nhirã pyrãk ne ar ba. Nãm me amã kabên mex jarêno ba. Ga me ren tu amim kabên markumrêx ne ren amijo aba mex rã'ã. Nhyr be, kati. Djuão kute me amã arêno bakam ga me aje mar 'ikrãn ne akĩnh 'ikrãn ne.

³⁶ Be, Ibãmdjwÿ ne kute imã,

“Ije amã adjapênh djã jarênhja dja ga inomã amẽ”, anhÿr ne kute prĩne imã 'ã karô ba arÿm kôt idjapênh iba. Ba mÿjja pumũnh kêt nhipêxo iba ga me arÿm omũ. Idjapênh ja kute iraxo amirĩto Djuão jakrenh mex. Ga me ren aje idjapênh pumũnhkam ren arÿm mrãmri iraxmã akatorkumrêx. Ibãm kute ijanorkôt ne ga me ren imã akatorkumrêx.

³⁷ Ibãm ta kute ijanor ne arÿm ijã ajarê. Djãm me aje ôkre mar ne ï pumũnh got? Arkati. ³⁸ Ga me ren aje amim Ibãm kabên mar prãm ne ren tu amim imarkumrêx. Nhyr be, kati. Ibãm kute ijanor djwÿnh ta ne arÿm mã amã ijã ajarê ga me aje amim kabên 'amÿnh kêt ne mar prãm kêt. ³⁹ Goja prĩne Metîndjwÿnh kabên'ã pi'ôk no'ôk pumũ. Me ga ne ga me 'ã amim, “Dja ba arêno iban Metîndjwÿnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne”, anhÿro aba. Me aje amim anhÿrkam goja prĩne amim omũn ama. Pi'ôk tãmkam ne Metîndjwÿnh ba ijã ajarê. ⁴⁰ Nãm te pi'ôkkam ijã ajarê ga me ikôt abikamênh kêt. Ga me ren Metîndjwÿnhkôt atĩn kadjy ren ikôt ajkamê. Nhyr be, kati. Me aje ikôt abikamênh prãm kêtumrêx.

⁴¹ Djãm me aje imã, “Araxkumrêx”, anhÿrmã? Djãm irax ja ne ba abej? Kati. ⁴² Be, mÿkam? Bir, me amã kãkwakam Metîndjwÿnh jabê kêt kam ije irax ja jabej kêt. Arÿm ije me amar. ⁴³ Ibãm kukwakam ba tẽn me awÿr bôx ga me aje amim imar kêt. Me'ô kâtãm ta dja tẽn me awÿr bôx ne ta amiraxo àmra ar ba ga me arÿm tu amim markumrêx.

⁴⁴ Be, me ga ne ga me amirax jabej mã amim, “Ba gêt ba amibên gê me imã irax jarê”, anhÿro aba. Ne kam aje amim, “Ba Metîndjwÿnhmãbit amijarê gê ta ijo rax”, anhÿr kêtumrêx. Aje amim, “Ba gêt irax. Ba gêt irax”, anhÿro abakam aje amim Metîndjwÿnh mar prãm kêtumrêx.

⁴⁵ Djãm ba dja ba Ibãmmã me ajaxwe jarê? Kati. Ga me akukãmãre Môjdjê kanàrrãm ar amijo aba. Ta ne arÿm Metîndjwÿnhmã me ajaxwe jarêno dja. ⁴⁶ Djãm mrãmri ne ga me aje tu amim akukãmãre Môjdjê kabên markumrêx? Kati. Ga me ren tu amim Môjdjê kabên markumrêx ne ren badjwÿ tu amim imarkumrêx. Ta ne ikukãm ijã ajarên ijã pi'ôk no'ôk. Kam ga me ren amim kabên jarên ren tu amim imarkumrêx.

⁴⁷ Nhyr be, kati. Me aje amim Môjdjê kabên mar kêt ne aje kôt amim badjwÿ ikabên mar kêt. Nãm ã Jeju pi'ôk rãrãrkam kute me'ô punuo mexkam mebê idjaer rũnhmã ane.

6

Kute djwÿo mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Ruk 9.10

¹ Nãm memã anen kam arÿm amũ tẽ. Tẽn kam arÿm imôtibê Garrêja nhikjêmã rê. Imôti nhidji 'ôdjwÿbê Xiberij. ² Nhyr kam me krãptĩ kôt mō. Ôbê Jeju kute mÿjja pumũnh kêt kwÿ nhipêx nhyr me kute omũnhkam ne me kôt mō. Nãm me punu krãptĩo mex nhyr me omũn arÿm kôt mō. ³ Kôt mō nhyr Jejumê kôt ba djwÿnh ar me kukãm mō. Mō:n krãnh'ã wabi. Àbir tẽn arÿm kam nhÿ. ⁴ Be, arÿm ne Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji djã nhô akatija bôx 'ÿr. Me kute Metîndjwÿnh me kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne arÿm ô akati 'ÿr.

⁵ Ar krãnh'ã nhÿ nhyr kam Jeju amipãnh rĩt. Nhyr nĩnh me krãptĩ: kôt mō nhyr me omũ. Ne kam Piripimã kum,

—Jãm dja gwaj tẽn me kadjy djwỳ kwỳ by? ane. ⁶ Be, djãm kute amikukãm amimar kêt ne Piripi kukij? Kati. Kute pĩne amikukãm amimar. Be, mykam ne kukij? Bir, Piripi kute mrãmri amim tu markumrêx jabej ne kukij. ⁷ Nãm kukij nhym Piripi kum,

—Tô gêt kon. Gwaj banhõ pi'òk kaprĩ'ã akrekam kubê denarjuo 200bit. Ne gwaj ren pi'òk kaprĩ jao ren me kadjy djwỳ by nhym ren me krãptĩ abenmã kokjêr kryre nhym ren me krãptĩ: 'ã djwỳ kêt, ane.

⁸ Nhym Jejukôt ba djwỳnh 'õdjwỳja nhidjibê Ængre. Ximão Pedrumẽ ar axikôt apõx. Ængreja kum,

⁹ —Ota jakam me'õ bõktire nhõ djwỳmẽ tepprãremẽ. Xewadao djwỳ nhipêx amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne tepprãre amãnhkrut. Nhym be, me krãptĩ: Mỳj dja gwaj djwỳ ngrirejao me on? ane.

¹⁰ Nhym Jeju arkum,

—Ar memã arẽ gê me nhỹ, ane. Be, bõre ne pyka wãkam kumex ne. Jeju arkum ane nhym ar arỳm memã arẽ. Nhym me arỳm bõrekam nhỹ. Me krãptĩ: kubê 5.000 ne me nhỹ. ¹¹ Nhym kam Jeju arỳm djwỳ jamỳ. Ne kam arỳm o Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽ. O kum amikĩnh jarẽnh arỳm kôt ba djwỳnhmã kungã. Nhym ar me krãptĩmã kungã. Nãm ã tepprãredjwỳo ane.

¹² Nhym me õ kwỳ krẽ:n arỳm ajne. Nhym Jeju kôt ba djwỳnhmã kum,

—Dja gar djwỳ janhy karwà. O bikênh kêt kadjy, ane. ¹³ Nhym kam ar karwàn kaxnokai pỳnh djari kam kungij. Nhym kam kaxnokai bẽ 12 ipu. Be, xewadao djwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt janhy 'ã kàtàm ne ja.

¹⁴ Nhym me arỳm kute mỳjja pumũnh kêtja pumũnhkam abenmã kum,

—Be, Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽnh jarẽnh djwỳnh ja ne me amrêbê arẽ. Me memã kum, “Dja pykamã bõx”, anhỹro ba. Be, kôt ne Jeju arỳm jakam bõxkumrêx, ane.

¹⁵ Nhym Jeju arỳm me kuman amim,

—Got ba ren arek dja nhym ren me tu ijo tỳm ne ijã bẽnjadjwỳr rax mẽ. Djãm on pykakam memã inhỹr prãm got? ane. Ne kam arỳm mebê tẽn amũ krãnh'ã wabin ate ar ba.

¹⁶ Nhym kam arỳm para. Nhym kôt ba djwỳnh tẽn arỳm imõti'yr ruw. ¹⁷ Ne kam arỳm kà'õkam wadjàn nox ne. Amũ akàx nhikjêmã krĩraxbê Kapana'yr mõrmã ar arỳm nox ne. 'Yr mõ: nhym ar'ã arỳm akamàt ne. Nhym kraxje Jeju ar'yr bõx kêt rã'ã.

¹⁸ Ar mõ: nhym arỳm kòk 'ityx wabê nhym kam ngõ amijapĩn tỳx ne. ¹⁹ Nhym ar ngõ rẽnho mõn arỳm ajbubê tỳm ne. Ar mõr'ã arỳm kirometubê 5 apêx. Nhym Jeju nĩnh arkôt tu ngõ'ã tẽ nhym ar omũ. Nhym arỳm aro rãm ne ja nhym ar arỳm tĩn prãm ne. ²⁰ Nhym arkum,

—Ar atĩn prãm kêt. Ba ne ba ar akôt tẽ, ane. ²¹ Nhym ar kabẽnh man arỳm kĩnh ne. Ne kum,

—Amrẽ ar ikôt kãmã wadjà, ane. Nhym arỳm wadjàn nhỹ. Nhym yrmẽ ro'ã ar arỳm akàx nhikjê'yr bõx. Kapanakam ar bõx.

²² Jeju ar akàx nhikjêkam bõx nhym arỳm ar'ã akati. Nhym kam amũ akàx nhikjêbê me te ar õ kà jabej. Me krãptĩ kute amũja'ã djwỳ krẽnja ne te ar õ kà jabej ne abenmã kum,

—Be, amũja'ã kà pydjibit nõ nhym ar o mõ. Kôt ba djwỳnhbit mã o mõ nhym Jeju arkôt kàkam yr kêt. Nãm me krãptĩ te ar õ kà jabejn kam ã abenmã ane.

²³⁻²⁴ Ne kam me kute Jeju ar omũnh kêt kam arỳm ar'yr mõ. Me kà kwỳkam wadjàn akàx nhikjêmã Kapana'yr nox ne mõ. Be, nhỹnh kà ja'õkam ne me mõ? Bir, krĩraxbê Xiberijkam kà 'õkam ne me mõ. Xiberijkam kà kwỳ arỳm me ku'ê djà'anh mõ. Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽnh nhym me kute djwỳ krẽn djà'anh ne arỳm kà mõ. Kà kwỳ jamã ne me wadjàn amũ kôt mõ. Me kute Jeju jabej kadjy ne me Kapana'yr mõ.

Kute amijã djwỳ jakren 'ã ujarẽnh.

²⁵ 'Ûr mō:n kam imōti nhikjēmā bōx. Bōx ne abej ne arÿm kum kato. Jejumā katon arÿm kum,

—Ujarēnh djwÿnh, tô nhÿnh ne myt nhÿ ga jakam bōx? ane.

²⁶ Nhym memā kum,

—Be, mÿkam ne ga me ijabej mō? Djām amÿja'ā ije mÿjja pumÿnh kêt kwÿ nhipêx ga me aje omÿnhkam? Djām arÿm me aje kôt iraxmā akatorkam? Djām me aje ajte irax marmā ne ga me ijabej mō? Arkati. Be, me ajajnekam. Me aje djwÿ krēn ne me ajajnekam ne ga me ijabej mō. Mrāmri ne ba me amā ja jarēnhkumrēx.

²⁷ Kwārik wānh djwÿkôtbit ajamak bēn kêt. Tām dja akuno. Nhym be, atemā mÿjja kute djwÿ pyrāk. Jakôt dja ga me ajamak bēn. Tām ne mex rā'ā nhym ô'ā me Metīndjwÿnhkôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Ba ije amijo inhī dja ba me amā kungā ga me atīn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne. Bir, Ibām kute imā 'ā karō. Kabēnkôt dja ba me amā kungā. Kājkwakam Ibām, Metīndjwÿnh ta ne mrāmri kute 'ā imā karō mām dji, ane.

²⁸ Nhym me kum,

—Be, mÿj dja ba me Metīndjwÿnhmā idjāpēnh o nhym arÿm kum me ikīnh? ane.

²⁹ Nhym,

—Metīndjwÿnh ne ijano ba tē. Kôt dja ga tu amim imarkumrēx. Kum adjāpēnh ne ja. Dja ga me ā ane nhym arÿm kum me akīnh, ane.

³⁰ Nhym me kum,

—Goja mÿjja pumÿnh kêt'ō nhipêx ba me omū. Ba me ije araxmā ikator kadjy omū kam goja tu amim amarkumrēx. ³¹ Be, me bakukāmāre ne me kapôt kukritkam djwÿbē mÿj ne ja krē. Me bakukāmāre ne me 'ā pi'ōk no'ōk ne kamā memā kum, “Me kute krēn kadjy ne memā kājkwā kurūm djwÿ ngā”, ane. Goja kudjwa ā me imā o ane ba me omū, ane.

³²⁻³³ Nhym amijā djwÿkumrēx jakren memā kum,

—Be, Mōjdjē kute me akukāmāremā kājkwā kurūm djwÿ nhōr kêt. Nhym be, Ibām kute me amā kājkwā kurūm atemā djwÿkumrēx nhōr. Me'ō ne arÿm kājkwā kurūm ruw ne kute me kunīmā tīn jangjēnh. Kute memā tīn jangjēnh nhym me tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. 'Ā ne ije me amā,

—Metīndjwÿnh kute me amā atemā djwÿkumrēx nhōr, anhÿr. Mrāmri ne ba me amā ja jarēnhkumrēx. Nām Jeju ā memā ane.

³⁴ Nhym me kum,

—Bēnjadjwÿr djwÿnh, goja mā me imā djwÿ ja nhōro nhÿ, ane.

³⁵ Nhym Jeju memā kum,

—E kum, ba. Ba ne ba ije atemā djwÿ pyrāk. Ba ne ba ije memā tīn jangjēnh nhym me tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Dja me mā ikôt ajkamēn arÿm kīnhkumrēx rā'ā kute mrāmri ne me arÿm kum prām kêt kam kīnh pyrāk. Dja me tu amim imarkumrēx ne arÿm kīnhkumrēx rā'ā kute mrāmri ne me arÿm kum kôr kêt kam kīnh pyrāk. ³⁶ Be, djām me aje tu amim imarkumrēx got? Kati. Ba ne ba arÿm me amā, “Nā gām me te ipumūn amim imar kêt”, ane.

³⁷ Be, Ibām kute ikadjy memā amak bōnhja kunī dja me tu amim imarkumrēx ne arÿm mā ikôt ajkamē. Ba kam me'ō kanga kêt kumrēx. ³⁸ Mÿkam dja ba me'ō kanga kêt kumrēx? Bir, Ibām kute me'ā imā karō kôt dja ba me'ō kanga kêt. Be, djām ba ije amijā amim karō kôt ne ba kājkwā kurūm ruw ne ar iba? Kati. Ibām kute ijanor djwÿnh kabēn kôt ne ba ruw ne ar iba.

³⁹ Ibām kute ijanor djwÿnh ta ne ijā amim karōn amim, “Be, ije kadjy memā amak bōnhja dja ikra mā meo ban 'ōo biknor kêt nhym me akubyn tīn ne. Pykakam me kunī kute aminhinomā amimēnh djā nhō akatikam dja ikra akubyn ō me jao tīn”, ane.

⁴⁰ Ibām kute ijanor djwÿnh ajte ijā amim karōn amim, “Me kute ikra pumÿnh ne tu amim markumrēxja dja me kunī ikôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne”, ane. Ibām kute ijā amim karō ne ja. Pykakam me kunī kute aminhinomā amimēnh djā nhō akatikam dja ba akubyn inhō me jao tīn, ane.

⁴¹ Nhyam kam mebê idjaer rûnh arým kàxã kabên kumex ne arê. Kute memã, “Ba ibê kàjkwa kurûm djwý”, anhÿrkam ne me kabên kumex jarê. ⁴² Ne abenmã kum,

—Be, djãm kubê Metĩndjwýnh Kra got? Kati. Jôdje ne kudji. Idjibê ne Jeju. Ba me ije nãmê bãm pumûnh tûm. Nhyam amijo 'êx ne gwaj bamã,

—Kàjkwa kurûm ne ba ruw, anhÿro ba. Kati: Nãm 'êx. Nãm me ã abenmã ane.

⁴³ Nhyam Jeju me kabên man memã kum,

—Kwãrĩk wãnh ikàxã akabên kumex ne arênh kêt. ⁴⁴ Be, djãm me ga dja ga me ikôt ajkamê? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnh kute memã amak bônkhambit ne me mã ikôt ajkamê. Mã ikôt ajkamê ba arým akubyn meo tĩn. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja ba akubyn meo tĩn.

⁴⁵ Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarên memã kum, “Metĩndjwýnh ta dja memã amikabên jarê nhyam me arým kabên markumrêx”, ane. Be, me bakukãmãre kute memã anhÿr ne 'ã pi'ôk no'ôk kôt mÿj xê dja mã ikôt ajkamê? Bir, Ibãm kute memã kabên jarênh nhyam me arým kute kabên markumrêx. Me kute mÿjja'ã kute kabên jarênhja markumrêx. Me ja dja me mã ikôt amijo bikamênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁴⁶ Ne kam ajte memã kum,

—Be, djãm me'ô ne arým Ibãm pumû got? Kati. Bajbit ne ba arým kàjkwakam Metĩndjwýnh pumûn arým kurûm tèn bõx. Bajbit ne ba arým Ibãm pumû. ⁴⁷ Me kute tu amim imarkumrêx arým Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã rã'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. ⁴⁸ Ba ne ba ije atemã djwý pyrãk. Ba ne ba memã tĩn jangij nhyam me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã rã'ã ne.

⁴⁹ Be, me bakukãmãre ne me kapôt kukritkam djwýbê mÿj ne ja ku nhyam mebêngêt tûmrãm me kupa. ⁵⁰ Ije me amã atemã djwý jarênhja ne kubê kàjkwa kurûm djwý. Dja me kukun tyk kêt. ⁵¹ Ba ne ba ije atemã djwý pyrãk. Ba ne ba memã tĩn jangij. Dja me djwý ja krên Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djwý ije memã ôrja ne kubê inhĩ. Me kunĩ tĩn kadjy dja ba memã kungã, ane.

⁵² Nhyam kam mebê idjaer rûnh arým kabêno aben japan abenmã kum,

—Je tô, mÿj dja memã aminhĩ nhôr on nhyam me ajmã krênja on? ane.

⁵³ Be, djãm mrãmri ne me kute ĩkumrêx krênmã? Kati. Atemã. Be, mrãmri me kute tu amim Jeju markumrêxo bamã. 'Ã ne Jeju me kute ĩ krên jakren 'ã me kute kamrôo kôm jakre. 'Ã ne memã kum,

—Be, ba ije amijo inhĩ dja ga me inhĩ krên kêt ne ikamrôo akôm kêt ne kam atĩnkumrêx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. ⁵⁴ Me kute inhĩ krên ne ikamrôo kôm ne me mrãmri Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja ba akubyn meo tĩn. ⁵⁵ Mrãmri ne inhĩbê djwý ne ikamrôbê me kôm djã. ⁵⁶ Me kute inhĩ kur ne ikamrôo kômja, me jamê ne ba me ije aben mar tÿx ne ije aben jamÿnh tÿx ne abenã idjukanga kêt ne ar abeno iba. ⁵⁷ Mrãmri Ibãm tĩnkumrêx ne ijano ba tẽ. Kam ne ba Ibãm tĩn o itĩnkumrêx. Nhyam me kute inhĩ kurdjwý dja me ba itĩn jao tĩnkumrêx.

⁵⁸ Ije amã atemã djwý jarênh ja ne kàjkwa kurûm ruw. Djãm kute djwýbê mÿj ne ja pyrãk? Kati. Nãm me te mÿj ne ja ku nhyam mebêngêt arým me kupa. Nhyam be, ate dja me atemã djwý ja kun arým Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵⁹ Mebê idjaer bikprõnh djãkam ne Jeju memã ja jarê. Kapanakam me bikprõnh djãkam. ⁶⁰ Kute memã aminhĩ'ã djwý jarênh ne memã 'ã ujarênhkam ne me kôt baja krãptĩ arým amim,

—Je, djãm me ije kabên wã mar got? ane.

Me krãptĩ kute Jeju kanga.

⁶¹ Nhyam Jeju ta arým me kuman memã kum,

—Ba arým me amã atemã djwý jarê ga me aje amim imar kêt ne arým apijãm ne.

⁶² Dja ba ĩ ikrĩ djã tûmmã wabi ga me idjãbirkôt ipumû. Mÿj dja ga me arým kam nê?

⁶³ Be, atemã kàjkwakam ikabên kukràdjà ne ba me amã arê. Metĩndjwýnh Karõ kute meo bakambit ne me kute ikabên mar. Me ga ne ga me aje amidjwýnho kĩnh prãm. Kam me aje imar kêtumrêx. Nã bãm me amã ikabên jarê, me amã Metĩndjwýnh Karõ jarê. Tãm ne kute meo ban memã tĩn jangij nhym me Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁶⁴ Be, djãm me akunĩ ne ga me aje tu amim imarkumrêx? Kati. Me akwý ne ga me aje amim imar kêt, ane. Nãm Jeju ã memã ane. Be, mýj ne me mar on kam ã memã ane? Bir, amrêbê mýjja kunĩ kêttri ne Jeju kute amikukãm me mar. Apýnh me ĩ djàri kute amim mar kêtja arým kute me mar. Djudadjwý dja ĩ kurê djwýnhmã Jeju kanga. Nhym arým kute adjwýnhdjwý mar. Kukãm kute mar. ⁶⁵ Ne kam memã kum,

—Me akwý ne ga me aje amim imar kêt. Ba kam arým me amã, “Djãm me ga dja ga me ikõt ajkamê? Kati. Ibãm kute memã amak bõnhkambit dja me mã ikõt ajkamê.” Nãm ã Jeju memã ane.

⁶⁶ Nhym kam me kõt baja krãptĩ arým kubê amijo akêx ne ajte kõt ba kêt.

⁶⁷ Nhym kam Jeju kute ar anorjabê 12mã kum,

—Djãm ar gadjwý dja gar ikanga? ane. ⁶⁸ Nhym ar 'õbê Ximão Pedru kum,

—Kati. Bẽnjadjwýr djwýnh, mýj me'õkõt dja bar ar iba? Arkati. Gajbit ne ga akabêno meo tĩn ne 'ã ar imã adjujarênh ar aba. Metĩndjwýnhkõt me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ãja'ã ar imã adjujarênh ar aba. ⁶⁹ Ar ba ne bar tu amim amarkumrêx. Mrãmri abê me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Mrãmri abê Metĩndjwýnh Kra. Metĩndjwýnh tĩnkumrêx Kra. Ar ba ne bar tu amim amarkumrêx.

⁷⁰ Nhym Jeju arkum,

—Be, mrãmri ne ba amijo ar apytarkumrêx. Ije ar ajanorbê 12 ne ba amijo ar apytarkumrêx. Be, djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati. Ar ajõ apydji ne abê Xatanaj nhõ ãpênh, ane. ⁷¹ Djuda'ã ne kabên. Djuda Ikadji. Ximão 'õdjwý kute irja. Dja ĩ kurê djwýnhmã Jeju kanga. Kute ar anorjabê 12'õ ja dja kanga.

7

Djeruxarêkam me krãptĩmã 'ã ujarênh.

¹ Jeju memã anen kam arek Garrêjakambit ar ba. Be, mýkam ne Djudêjakam arek ar ba kêt? Bir, mebê idjaer kute kam bĩnmã ar abej bakam. ² Nhym kam arým Djeruxarêkam mebê idjaer krãptĩ kute aben pydji djà nhõ akati 'ýr. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kukràdjà mar kadji bõ mjýrkam krĩ djà nhõ akati 'ýr.

³ Nhym kam Jeju kamy ar axikõt apõxja kum,

—E kum, goja amũ pykabê Djudêja'ýr tẽ. Dja wãkam akõt me ba djwýnh adjãpênh kõt apumũ. ⁴ Djãm me'õ kute me kunĩmã amiraxo amirĩt prãm kam kute mebê amijo bipdjur prãm got? Aje mrãmri mýjja pumũnh kêt nhípêx jabej goja pyka kunĩkõt me kunĩmã amijo amirĩt, ane. ⁵ Be, nãm ar te Jejumê axikõt apõx ne amim mar kêt. Kam ne ar ã kum ane.

⁶ Nhym Jeju arým arkum,

—Je djãm kraxje me kute ijo tým djà nhõ akati iwýr bõx kêtjakam gar kam imã arê? Kati. Ar gajbit akati kunĩkõt ar adjumar mex rã'ã. ⁷ Nhýnh ne pykakam me axwe'õ kum akurêmã? Arkati. Nhym be, ba, me kum ikurêkumrêx. Ije me axwe'ã memã idjujarênh ar ibakam me kum ikurêkumrêx. ⁸ Ar gajbit dja gar Djeruxarêkam me krãptĩ kute aben pydji djà'ýr mõ. Inhõ akati iwýr bõx kêt rã'ãkam 'ýr itêm prãm kêt. ⁹ Nãm arkum anen arek Garrêjakam ar ba.

¹⁰ Nhym kam kamy ar arým tẽ. Nhym ar ba:n kam amipdjun arým me kute aben pydji djà'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx. ¹¹ Nhym arým 'ã me kute aben pydji djà nhõ akati bõx nhym mebê idjaer rũnh arým abej ne memã kum, “Nhýnh ne Jeju dja”? ane. Nhym me “Kon”, ane.

¹² Nhym me me kãxã abenmã Jeju jarênh kumex. Me kwý ne me abenmã kum, “Kati. Jeju mexkumrêx”, ane.

Nhym me kwý arĩk abenmã kum,

—Kati. Nãm Jeju amijo 'êx ne me noo biknoro ba, ane. ¹³ Nhyim be, nãm me me ipôkri memã Jeju'ã ujarênho amirît kêt ne. Mebê idjaer rûnh pymaje ne me me ipôkri 'ã ujarênho amirît kêt ne.

¹⁴ Nhyim kam arým me kute aben pydji djã nhõ akati nhõkre djã kôt Jeju arým Metîndjwýnh nhõ kikreti'ÿr tẽn wadjàn kam arým memã kukràdjã jarênho dja. ¹⁵ Nhyim kam mebê idjaer rûnh te kute Jeju marmã kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Je tô djãm tãmwã kute mekôt pi'òk jarênh tùm got ã me kukràdjã jarênh mexo ane?

¹⁶ Nhyim Jeju memã kum,

—Djãm ba ikukràdjã ne ba me amã arênho iba? Kati. Kute ijanor djwýnh kukràdjã ne ba me amã arênho iba. ¹⁷ Gêdja ga me ajõ ga aje kukràdjã kôt amijo aba prãm jabej arým ama. Me'õ kute ikukràdjã jarênho krax djwýnhja dja ga me ama. Djãm ba ne ba ije me amã ikukràdjã jarênho krax djwýnh? Kati. Kàjkwakam Metîndjwýnh ne kute arênho krax ba kam kôt me amã arẽ. Ja dja ga me ama. Me aje kukràdjã kôt amijo aba prãm jabej ama. ¹⁸ Ne ga ren me ajõ ga amirax jabej ne ren 'ã memã amijarên memã amijo adjãmra ar aba. Nhyim be, kati. Kute ijanor djwýnh ne ba ije rax jarênh. Ije ajbit rax jarênh ne kam katàt ije ikabên jarênhkumrêx ne ijêxnhĩ kêtumrêx.

¹⁹ Me bakukãmãre Môjdjê kute me amã Metîndjwýnh kukràdjã jarênho djã ne ga me kôt ar amijo aba? Kati. Ga me ajõ aje kukràdjã kôt ar amijo aba kêt. Ne kam aje ibĩnmã ijabej ar aba. Mýkam? ane.

²⁰ Nhyim me kum,

—Je tô nhýnh me'õja ne kute abĩnmã ajabej ar ba? Be, me karõ punu'õ ne ajo ba, ane.

²¹ Nhyim Jeju arým memã kum,

—Be, ba amrêbê me'õ punu pydjio mex ga me te aje mýjja marmã ikam ano tyn akumex. ²²⁻²³ Nã bãm pi'òk rãrãrkam me'õo mex ga me arík ijã abenmã kum,

—Pi'òk rãrãrkam ne apê. Axwekumrêx, anhýro aban arým ikam angryk ne. Djãm bajbit ne ba kam idjãpênh iba ga me bajbit imã ijaxwe jarẽ? Kati. Me gadjwý ne ga me pi'òk rãrãrkam adjãpênh aba. Môjdjê ne me amã me my nhinhu kã rênh jarẽ. Djãm ta ne kumrêx arẽ? Kati. Me bakukãmãre Abraão ar kumrêx ne ar arẽ. Ga me kam aje katàt Môjdjê kukràdjã kôt amijo aba kadjy pi'òk rãrãrkam adjãpênh ne me my kã rênho aba. Mýkam ne ga me bajbit imã ijaxwe jarẽ? Ije kam prĩne me'õ punuo mexkam imã ijaxwe jarẽ. Ga me ren imã ijaxwe jarênh kêt. ²⁴ Kwãrĩk wãnh ga me arík me axwe kêt'ã axwe janhôr kêt. Dja ga me mrãmri me axwekumrêxkôt memã ajapôxkumrêx ne kam arým katàt memã axwe jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

Mebê idjaer kum kurê.

²⁵ Nhyim kam Djeruxarêkam me ar ba tùm kwý Jeju jabej aben kukij ne abenmã kum,

—Je, djãm mrãmri me kute tãmwã bĩnmã ar abej ba? ²⁶ Nhyim kam kum me uma kêt ne memã kabên ne. Nhyim me arým kutã kute kum mýjja'õ jarênh prãm kêtumrêx. Bãrãm me rûnh arým kute tãmwã'ã amim, “Jejubê ne me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu”, anhýrkam ne me anhikrên kabên maro dja. ²⁷ Tô nhýnh? Be, kati. Djãm me kute kraxkôt Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu mar got? Kati. Me kute kraxkôt mar kêtumrêx. Nhyim be, bãm kute Jeju djir ne gu me baje arým omũnh. Kôt ne gu me arým Jeju 'êxnhĩmã bakato. Nãm me kwý ã Jeju'ã abenmã ane.

²⁸ Nhyim kam Jeju kute Metîndjwýnh nhõ kikretikam memã kukràdjã jarênho ãmkam kãj bê memã kum,

—Be, mrãmri ne ga me aje imar. Nhýnhja kurũm ne ba itêm ne ibõx ja ne ga me arým aje mar. Djãm ba ne ba amikabên kôt amrê tê? Kati. Me'õ kute ijanor djwýnh ne mrãmri. Tãmwã ne ga me aje mar kêt. ²⁹ Nhyim be, ba ne ba ije omũnh tùm. Tãm ne ijano ba amrê kurũm tẽn bõx, ane.

³⁰ Nhyim kam me bit kute o tým ne pa 'amýnhmã. Ne te: o ane. Me kute o tým'ã myt bõx kêt rã'akam ne me te: o ane. ³¹ Nhyim me kwý krãptĩ arým tu amim markumrêx ne abenmã kum,

—Me baje raxmã bakator kadjy ne Jeju arým mỳjja pumũnh kêt krãptĩ nhipêx ne. Me punu krãptĩo mex. Djãm me'õdjwỳ bõx ne kute àpênh mexo kute akrenh got? Kati. Be, mrãmri tãmwãbê ne me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane.

³² Me rũnh kàxã ne me ã abenmã anhỹro ku'ê nhym mebê pardjêumẽ me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr arým me kuma. Me kuman arým Jeju'ỳr me krãkamngõnh kwỳ jano. Me kute pa 'amỳnhmã ne me me ano.

³³ Nhym kam Jeju arým memã kum,

—Be, me aro'ã ar iba ne arým 'ã akati ngrêre. Dja ba kam arým kute ijanor djwỳnh'ỳr tẽ. ³⁴ Ga me kam arým te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrĩ djà'ỳr te abõx prãmje, ane.

³⁵ Nhym mebê idjaer rũnh abenmã kum,

—Je tô, jãm dja tẽ gu me kum bakator kêt. Djãm apỳnh me bajtem ba djakam me bimàngh tũm'ỳr ne tẽmmã? Djãm kam kute me bajtemmã kukràdjã jarênhmã? ³⁶ Kute me bamã, “Dja ba tẽ ga me arým te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrĩ djà'ỳr te abõx prãmje”, anhỹr. Mỳj gêdja kam nẽ? ane.

³⁷ Nhym kam me kute amikukràdjã kôt amijo mõi ne kute 'ã aminhinomã amimênh nhõ akati arým bõx. Akati raxja bõx. Me kukãmãre kukràdjã kôt me kute bõ mjỳrkam krĩ'ã aminhinomã amimênh kadjy akati ne arým bõx. Nhym Jeju arým kàjmã djan memã kum,

—Me ajõ ar amã kõi jabej amrẽ iwỳr tẽn ikõ. ³⁸ Me kute tu amim imarkumrêxja gêdja ã me kadjwỳnhbê ngõ kute meo tĩnja mã mekam apõx. Me bakukãmãre kute pi'õkkam memã arênh kôt ne ba ar amã arẽ.

³⁹ Nãm Jeju Metĩndjwỳnh Karõ'ã ã memã ane. Dja me tu amim Jeju markumrêx nhym Metĩndjwỳnh Karõ arým me'ỳr bõx ne meo ba. Djãm arým ne meo ba? Kati. Metĩndjwỳnh kute memã Karõ janor djwỳnhràr ne Jeju memã ane. Dja Metĩndjwỳnh amiwỳr Jejuo wabin akubyn o rax. Ne kambit arým memã Karõ jano nhym bõx ne meo ba.

⁴⁰ Jeju memã ane nhym me krãptĩ kute kabênja markam 'ã abenmã kum,

—Be, mrãmri ne tãmwãbê Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh djwỳnh. Me bakukãmãre ne me amrêbê: arẽ, ane.

⁴¹ Nhym me kwỳ Jeju'ã abenmã kum,

—Be, tãmwã ne mrãmri kubê Kritukumrêx. Mrãmri kubê me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane.

Nhym me kwỳ arĩk 'ã abenmã kum,

—Be kati. Jejubê ne Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritu kêt. Abatàngh djà ne pykabê Garrêja. ⁴² Nhym be, me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrêx krĩbê Berêkam abatàngh. Kubê ne me bakukãmãre Dawi tãmdjwỳ. Bẽnjadjwỳr rax Dawi jabatàngh djakam ne Kritu abatàngh djà. Amrêbê: ne me bakukãmãre pi'õkkam arẽ. Nhym be, kati. Djãm Jejubê Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritu got? Jeju ate Garrêjakam abatàngh, ane. ⁴³ Me kute ã abenmã anhỹrkam me kute Jeju'ã axikõt kabên jadjwỳr kêt. ⁴⁴ Nhym me ja kwỳ bit kute o tỳm ne pa 'amỳnhmã. Ne kam te: kute o anhỹrmã.

⁴⁵ Nhym kam me krãkamngõnh kikreti nêje ku'êja me rũnh'ỳr akêx ne me'ỳr bõx. Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebê pardjêu'ỳr bõx. Nhym kam me rũnh me krãkamngõnhmã kum,

—Je tô mỳkam ne ga me Jejuo abõx kêt? ane.

⁴⁶ Nhym me krãkamngõnh memã kum,

—Djãm me'õ pykakam kabên mexo kute tãmwã pyræk? Kati. Nãm prĩne kabên mexo kute katàt me kunĩ jakrenh. Ba me kam te ije o itỳm ne pa 'amỳnhmã, ane.

⁴⁷ Nhym mebê pardjêu memã kum,

—Je tô djãm arým ne me gadjwỳ me anoo akno? ⁴⁸ Ê, ba me amã arẽ. Djãm me irax'õ, nàr me ibê pardjêu'õ ije amim tãmwã mar got? Kati. ⁴⁹ Be, djãm me kàtãmwã kute Mõjdjê kukràdjã mar got? Me kute me bakukãmãre kukràdjã mar kêtgam dja Metĩndjwỳnh arým me kanga, ane.

⁵⁰ Nhyim Nikodemu. Tãm ne akamàtkam Jeju'yr tẽ. Kubê ne mebê pardjêu'õ. Nãm arým memã kum,

⁵¹ —Je gêdja gwãm kraxje me baje axwe jabej me kukjêr kêtka memã axwe jarê? Kati. Be, Jeju kute kraxje me bamã amijarênh kêtka gu me arým 'ã axwe nhôro nhỹ, me bakukràdjã kupa'ã ne gu me 'ã nhôro nhỹ, ane.

⁵² Nhyim me arĩk kum,

—Djãm gadjwỳ pykabê Garrêjakam ajabatànň djã ne ga nêje akabêno dja? Be, pi'òkkam ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh djwỳnh'õ Garrêjakam abatànň kêtka mưrêx. Dja ga amim pi'òk jarên arým kôt ikabênkưmưrêxmã akato. Jejubê Bẽnjadjwỳrbê kumkati kêt. Tãm dja ga pi'òk jarên ama, ane.

⁵³ Nhyim kam me kunĩ ajmàn aminhũrkwãmã apêx.

8

Me'õ nire kute me'õbê mjêno àkĩnh.

¹ Jeju arým krãnhbê Oriwêre 'yr tẽ. Tê:n arým 'yr bõx nhyim 'ã akamàt nhyim nõ. Nõ: nhyim arým òkrên'ãnh kã. ² Nhyim kam Metĩndjwỳnh nhõ kikreti'yr tẽn kam bõx. Nhyim kam me kunĩ ajte 'yr bõx nhyim arým nhỹ. Nhỹn arým memã kukràdjã jarênho nhỹ. ³ Nhyim kam me arým Jeju'yr me 'õ nireo bõx ne me ipòkri kudja. Arým ne mjên ne kam ajte me'õbê mjêno akĩn ar ro'ã nõ. Nhyim me arým omũn o tỹm ne pa 'amỳn Jeju'yr o bõx. ⁴ Ne kum,

—Ë, ujarênh djwỳnh. Be, me'õ nire ja arým mjên ne arým me'õ myo akĩn ar ro'ã nõ. Ba me ar nõrkôt ar omũn aro tỹm ne arým awỳr o bõx. ⁵ Be, me ja jaxwe pãnh ne Mõjdjê arým memã arẽ. Kute me bakukràdjã jarênhkam Mõjdjê arým 'ã memã kum,

—Ga me axwe pãnh kẽn titik ne abĩ gẽ ty, ane. Be, gadjwỳ ar imã axwe pãnh'õ jarê bar kuma. Mỳj gêdja bar on? Nãm me ã Jejumã ane.

⁶ Mỳj kadjy ne me kum ane? Bir, godja kukràdjã kupa'ã mỳjja jarênh jabej nhyim me arým kôt kum axwe jarê. Ja kadjy ne me kum ane.

Nhyim Jeju ate idjao nhỹn arek ikrao pyka no'òko nhỹ. ⁷ Nhyim me mã kum tãmja jarê nhyim arek pyka no'òko nhỹ. Nhyim kam kãmã djan memã kum,

—Goja me ajõ apydji ajaxwe kêtka mưrêx jabej ga akumưrêx kên'õ byn o titik ne abĩ, ane.

⁸ Nãm anen ajte nhỹ, pyka no'òko nhỹ.

⁹ Nhyim me arým amima:ro djan amijaxwedjwỳ ma. Ne kam arým pijàm ne mã apõxo dja. Me abatànňja kưmưrêx ne me kato. Nhyim mekôt me abatànň nydjwỳ apõxo dja. Nhyim ajbir abatànň nyre meo ino ren kato. Arým ne me kunĩ apêx. Nhyim kam Jeju arým ate nhỹ nhyim niredjwỳ arým ate dja. ¹⁰ Nhyim kãmã djan nire ate ãmkôt omũn kum,

—Me'õ nire, nhỹnh ne me kute amã ajaxwe jarênňja ku'ê? Djãm me'õ kute ajaxwe pãnh kẽn atitik prãm kêtka mưrêx? ane. ¹¹ Nhyim kum,

—Ã bẽnjadjwỳr. Me'õ kute pãnh ititik prãm kêt, ane.

Nhyim kum,

—Badjwỳ. Ajaxwe pãnh ije kẽn atitik prãm kêt. Aj mã. Kwãrĩk wãnh ga ajte ajaxwe kêt, ane.

Kute katàt memã amijarênh.

Dju r 1.4; Rô 13.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

¹² Nhyim kam Jeju ajte memã kum,

—Be, apỳnh me ba djã kunĩkôt me axwe kunĩ katàt kute amijo ba kadjy ne ije mrãmri ne memã pry kurwỳ djã pyrãk. Ga, me kurwỳ djã kute akamàtkam memã pry kurwỳ nhyim me kute akamàtkam mỳjja kunĩ pumũnh ne katàt baja pumũ. Badjwỳ dja me tu amim imarkưmưrêx ne arým katàt amijo ba. Ga, akamàt kô tykkam me kute mỳjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me axwedjwỳ ne me kute mỳjja mar kêt ne amijo ba punu. Djãm me kute tu amim imarkam axwe ne amijo ba punu? Kati. Ba ije mrãmri ne memã pry kurwỳ

djà pyrək. Dja me tu amim imarkumrëx ne arÿm katət amijo ban kam arÿm ikôt tïn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹³ Nhyim me bête pardjêu kum,

—Je, djã nãm me'õ akôt kabën dji? Kati. Ga apydji aje memã amijarënho aba nhyim me'õ kute akôt kabën djir kêt. Ba me kam arÿm amã akabën kajgo jarë. Akabën kajgo nhyim me kute amar kêt, ane.

¹⁴ Nhyim memã kum,

—Kati. Ipydji ije memã amijarënhkam ije memã amijarënh kajgo kêt. Kàjkwakam Metïndjwÿnh ne ijano ba amrë kabën kôt tẽ. Be, 'ÿr dja ba akubyn tẽ. Ja ne ije markumrëx. Kam ikabën kajgo kêt. Nhyim be, me ga ne ga me aje imar kêt. Nhÿnhja kurÿm ne ba itëmja ne ga me aje mar kêt. Nhÿ'ãm itëmdjwÿ ga me aje mar kêt.

¹⁵ Me ga ne ga me aje amidjwÿnho kÿnh prãm ne aje memã axwe jarënho aba. Djãm ba ne ba ije amidjwÿnho kÿnh prãm ne memã axwe jarënh got? Kati. ¹⁶ Godja ba memã axwe jarënh jabej arÿm katət memã arënhkumrëx. Djãm ipydji dja ba arë? Kati. Ibãm kute ijanor djwÿnhmẽ dja bar axikôt ikabën ne memã axwe jarë. Kam ne ije katət memã axwe jarënhkumrëx. ¹⁷ Nhyim be, amrëbê: me bakukãmãre kute me akukràdjã'ã pi'òk no'òkdjwÿ. Me akukràdjãja kôt ba ije Ibãmmẽ axikôt memã amijarënho iba. Me akukràdjã jakam me'õ ar amãnhkrut ne kute me omÿnhkôt kute axikôt me arënh nhyim me kunÿ kute mar ne kute memã kum, “Mrãmri katət ar kute me arënhkumrëx”, anhÿrmã. Ja ne ga me arÿm aje mar.

¹⁸ Be, ja kôt ne ba Ibãmmẽ ã me amã amijarënho ane. Ba ije me amã amijarënh. Nhyim Ibãm kute ijanor djwÿnh ikôt kute me amã ijarënh. Ba Ibãmmẽ ar ije axikôt me amã amijarënhkam ne ga me ren me akukràdjã kôt ijã, “Mrãmri ne katət kute memã amijarënhkumrëx”, ane. Ba Ibãmmẽ ar ije axikôt me amã amijarënhkam dja ga me ar ikabën katətjamã akaton ama. Me akukràdjã'ã pi'òk no'òk kôt dja ga me ima, ane.

¹⁹ Nãm ã Jeju memã ane nhyim me arÿm kum,

—Tô nhÿnh ne abãmja? ane.

Nhyim memã kum,

—Me aje imar kêt ne aje Ibãmdjwÿ mar kêt. Ne ga me ren iman ren Ibãmdjwÿ ma. Nhyim be, kati. Aje mar kêt, ane. ²⁰ Be, Metïndjwÿnh nhõ kikretikam me kute Metïndjwÿnhmã pi'òk kaprÿo atom djakam ne Jeju ã memã ane. Nhyim me'õ kute o tÿm ne pa 'amÿnh kêtumrëx. Pa 'amÿnh'ã myt bôx kêt rã'ãkam.

²¹ Nhyim kam ajte memã kum,

—Dja ba ï mã tẽ ga me arÿm te ijabej. Te ijabej ne kam arÿm ty. Nhyim kam Metïndjwÿnh me amã ajaxwe jarënh rã'ã. Mÿm itëmã 'ÿr ikrãja dja ga me te ikôt 'ÿr atëm ne 'ÿr abôx prãmje, ane.

²² Nhyim me bête idjaer rÿnh abenmã kum,

—Je tô mÿj dja nẽ? Birãm, dja amibÿ. Nãm me ã abenmã ane. Kute memã kum,

—Dja ba ï mã tẽ ga me arÿm te ijabej, anhÿrkam ne me ã abenmã ane.

²³ Nhyim memã kum,

—Be, me ga ne ga me pykakam ajapôx ne ar aba. Nhyim be, ba ne ba kÿjrÿm kàjkwakam ar iba tÿm. Me ga ne ga me aje pykakam mÿjjabit mar. Ba ne ba ije kàjkwakam mÿjja mar.

²⁴ Me aje pykakam mÿjjabit markam ne ba me amã, “Dja ga me ty nhyim Metïndjwÿnh amã ajaxwe jarënh rã'ã”, ane. Ne me amã, “E kum ba. Ba ne ba arÿm bôx”, ane. Dja ga me kam amim imar kêt rã'ã jabej arÿm ty nhyim Metïndjwÿnh me amã ajaxwe jarënh rã'ã, ane.

²⁵ Nhyim me kum,

—Bir, mÿj me ajõ ga nã? Gop me imã amijarënhkumrëx, ba me ama, ane.

Nhyim Jeju memã kum,

—Be, amrëbê ne ba me amã amijarënho iba. Nã bãm me amã, ²⁶ “Be, ije me ajaxwe kumex markam ba ren memã me ajaxwe jarënh ajte me amã pãnh jarë. Be, ijanor djwÿnh kute katət kabën jarënhkôt ne ba me kunÿmã arënho iba.” Nãm bãm ã me amã ane, ane.

²⁷ Kute memã kum, “Kute ijanor djwýnh”, anhýrkam me kute mar kêt. Kute memã Bãm jarênhja me kute mar kêt.

²⁸ Nhym kam Jeju memã kum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibôxja dja ga me kýjrũm inhô. Kam dja ga me arým ima. Ba ije amikabênkôt amijo iba kêtukumrêx. Ibãm kute imã kabên jarênh kôt ne ba memã arênho iba. Ja dja ga me aje kýjrũm inhôrkam ama. ²⁹ Kute ijanor djwýnh ne imê amijo kajkep. Djã nãm imã kàx ba ate ar iba? Kati. Be, mýkam ne imã kàx kêt? Bir, ije o kĩnh kadjy ne ba kum idjâpênh mex rã'ã. Kam imã kàx kêt. Nãm ã Jeju memã ane. ³⁰ Kute memã ja jarênhkam ne me kumex arým tu amim markumrêx.

Abraão tàmdjwý'ã ujarênh.

³¹ Nhym kam mebê idjaer kute tu amim markumrêxja Jeju memã kum,

—Dja ga me mã ikabên kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt ne arým me abê ikôt aba djwýnhkumrêx. ³² Ne kam arým mrãmri ikabênkumrêxmã akaton ijã amim, “Be, mrãmri ne kabên katàtkumrêx”, anhýro aba. Ne kam ikabên katàtkumrêxmã akato ba kam arým me apytà. Me'ôja kute me apa 'amýnh ga me kum adjâpênh kajgoo abaja ba kubê me apytà. Ga me kam ikôt adjumar mexkumrêx ne ar aba. Nãm ã Jeju me axwe nhô bënjadjwýr'ã memã ane.

³³ Nhym ajte me kwý kum,

—Tô nhýnh ne kam me'ô kute me ipa 'amýnh ba me kum idjâpênh kajgoo ibaja? Kati. Me ba ne ba me ibê me bakukãmãre Abraão tàmdjwý. Nhym kam me'ô kute me ipa 'amýnh kêtukumrêx. Mýkam ne ga,

—Ba me'ôbê me apytà? ane.

³⁴ Nhym Jeju memã kum,

—Mrãmri me ajaxwe prãmkam ne me ajo ba djwýnhja arým kute me apa 'amýnh ga me arým kum adjâpênh kajgokumrêx. ³⁵ Ba me amã arê ga me ama. Djãm me'ô nhô kikrekam ô àpênh djwýnh djãm kubê ô àpênhkam kum àpênh rã'ãmã? Kati. Gêdja ĩ atemã me'ômã apê. Nhym be, kam me'ô krakumrêxja dja kam kra rã'ã ne. ³⁶ Ba ibê Metĩndjwýnh Kra rã'akam ibê me apytàr djwýnh. Me apa 'amýnh djwýnhbê me apytàr djwýnh. Dja ba me apa 'amýnh djwýnhbê me apytà ga me kam mrãmri adjumar mexkumrêx ne ar aba.

³⁷ We me abê Abraão tàmdjwý, ba ije kôt me amar. Ga we me te abê Abraão tàmdjwý ne me aje ibĩnmã. Me amã ikabên kĩnh kêtukumrêxkam ne ga me aje ibĩnmã. ³⁸ Be, Ibãmmê ro'ã ar ibari ije mýjja pumũnh ne mar. Tãm ne ba me amã arê. Me ga ne ga me anhingêt kute amã arênh kôt ar amijo aba.

³⁹ Nhym me kum,

—Be, mrãmri me inhingêtbê Abraão kumrêx, ane.

Nhym memã kum,

—Ga ren me abê Abraão tàmdjwýkumrêx ne ren Abraão djâpênh kôt adjâpênh ar aba.

⁴⁰ Nhym be, kati. Ga me jakam aje ibĩnmã. Kàjkwakam Metĩndjwýnh kute imã kabên katàt jarênh kôt ije katàt me amã arênhkumrêxkam ne ga me aje ibĩnmã. Djãm ã Abraão meo ane? Kati. ⁴¹ Ne ren Abraãobê me anhingêtkumrêx ga ren me adjâpênh mex. Nhym be, kati. Atemã me anhingêt djâpênh kôt ne ga me atemã adjâpênh ar aba.

Nhym me kum,

—Djãm krô'ã me'ô kute akudjwa me ijadjwýr? Kati. Be, me Ibãm djwýnh pydji. Kàjkwakam Metĩndjwýnh, ane.

Kute memã Xatanaj tàmdjwý jarênh.

⁴² Nhym Jeju memã kum,

—Ne ga me ren mrãmri kàjkwakam Metĩndjwýnh Abãm ne ren amã ijabê. Be, mýkam? Bir, kàjkwakam Metĩndjwýnh kurũm ne ba tẽn bôx. Be, djãm ba ne ba tê? Kati. Tãm ne ijano ba amrê tẽ. Kam ga me ren amã ijabê. ⁴³ Be, mýkam ne ga me aje ikabên mar kêt? Bir, me ajamakkre kêt prãmkam. ⁴⁴ Be, me anhingêtbê Xatanaj ne ar me ajo ba. Me anhingêt kum axwe prãm kôt ne ga me amã ajaxwe prãm. Kute amikrax totokbê kubê me

par djwýnh. Ta kabên katàt kêt kam kute Metĩndjwýnh kabên katàt 'amýnh týx kêt ne kôt kute amijo ba kêt. Ta 'êxnĩ kôt memã 'êx ba. Mrãmri 'êxnĩkumrêxkam kubê me 'êxnĩ ngingêt. ⁴⁵ Kubê me 'êxnĩ ngingêtkam ba te me amã katàt ikabên jarênhkumrêx ga me aje amim imar kêt. ⁴⁶ Be, mýj me ajõ ga ne ga me aje mrãmri ijaxwe'õmã akator kumrêx? Kati. Ga me te: aje ijaxwe'õmã akator prãmje. Ijaxwe'õ kêt kam mýkam ne ga me aje imar kêt? Ba te ije me amã katàt Metĩndjwýnh kabên jarênhkumrêx ga me aje imar kêt. Be, mýkam? ⁴⁷ Bir, ne ga ren me abê Metĩndjwýnh kra ne ren amim kabên markumrêx. Nhym be, kati. Me abê Metĩndjwýnh kra kêt kam ne ga me aje amim kabên mar kêt. Nãm ã mebê idjaer rũnhmã ane.

Kute mebê idjaer rũnhmã amijarênh.

⁴⁸ Nhym mebê idjaer rũnh arĩk kum,

—Be, abê pykabê Xamarij kam me kra'õ ba me arým ama. Me karõ punu ne ari ajo ba, ane.

⁴⁹ Nhym Jeju memã kum,

—Kati. Me karõ punu kute ijo ba kêt. Ba ne ba Ibãm rax jarênhõ iba. Ga me kam imã ikajgo jarênhõ aba. ⁵⁰ Be, djãm ba ne ba amirax jabej? Kati. Atemã 'õ kute irax jabej ne kute me ajaxwe mar. ⁵¹ Mrãmri dja me ikabên man kôt ar amijo ban arým tykkumrêx'yr bõx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵² Nhym mebê idjaer rũnh kum,

—Tõ nhýnh? Be, me bakukãmãre Abraão arým ty. Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhdjwý ne me arým aben kukãm ty. Tõ nhýnh dja me akabên man kôt ar amijo ban tyk kêt? Akabên jakôt ba me arým amã ikaton amarkumrêx. Mrãmri ne me karõ punu ajo ba. ⁵³ Djãm aje araxo me bakukãmãre Abraão jakrenh ne ga aje, “Dja me ikabên man kôt ar amijo ban tyk kêt”, anhýr? Abraão arým ty. Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh ar arým ty. Mýj me'õ rax ne ga arĩk o amiptarn 'ã amimênhõ dja? ane.

⁵⁴ Nhym Jeju memã kum,

—Ne ba ren arĩk amijã me'õ rax mên ren mrãmri ikajgo. Nhym be, kati. Ibãm ne kute ijã irax mênkumrêx. 'Ã ne ga me aje abenmã, “Me Batĩndjwýnh”, anhýr kajgoo aban ⁵⁵ aje mar kêt kumrêx. Nhym be, bajbit ije markumrêx. Ne ren ijêxnĩ ne ren me amã, “Ije mar kêt”, ane. Ne kam ren me akudjwa memã ijêx iba. Nhym be, kati. Mrãmri ije markumrêx ne kabên kôt ar amijo iban ijêxnĩ kêt. ⁵⁶ Be, me angingêt Abraão arým amikukãm iman arým ikam kĩnhkumrêx, ane.

⁵⁷ Nhym mebê idjaer rũnh kum,

—Je tõ, djãm kraxje ajã amex krãptĩbê 50 apêx kêtjakam djãm ga ne ga arým me bakukãmãre Abraão pumũ got? ane.

⁵⁸ Nhym Jeju memã kum,

—Be, me akukãmãre Abraão amirĩt kêttri ne ba ar iba tũm, ane. ⁵⁹ Nhym me arým kên kwý jamý, kute o titik ne bĩn kadjy. Nhym Jeju arým amijo apdjun mã tẽ. Metĩndjwýnh nhõ kikreti kurũm katon mã tẽ.

9

Kute me'õ adjakamã no rãjao mex.

¹ Tẽ: nhym arým me'õ no rã nhý. Adjakamã ne me'õ no rã. Nãm nhý nhym arým omũ.

² Nhym kôt ba djwýnhdjwý omũn Jeju kukij ne kum,

—Ujarênh djwýnh, mýkam ne me'õja adjakamã no rã? Djãm ta axwe pãnh ne adjakamã no rã? Nãr nãmẽ bãm ar axwe djõ'ã ne no rã? Mýj ne kam kute? ane.

³ Nhym arkum,

—Kati. Ta axwe pãnh no rã kêt. Ne nãmẽ bãm ar axwe djõ'ã no rã kêt. Be, Metĩndjwýnh kute no rãkam àpênh nhym me kute kôt raxmã kator kadjy ne no rã.

⁴ Be, jakam imexri idjãpênh prãm kumrêx kute mrãmri ne a'uri me àpênh prãm pyrãk. Kute ijanor djwýnh kute idjãpênh'ã imã karõ kôt idjãpênh prãm kumrêx. Adjým, dja me

ĩ ijo bikênho tẽn ibĩ ba te idjâpênh prãmje. Kute mrãmri ne me akamàt kô tykkam te àpênh prãm pyræk. ⁵Pykakam me axwemê ro'ã ar ibari ba ije mrãmri memã pry kurwý djà pyræk. Ga, me kute akamàtkam memã pry kurwý nhym me katàt baja pumũ. Badjwý ne ba memã Metĩndjwýnh kabên jarê nhym me arým kôt katàt ar amijo ba. Ne tu amim kabên markumrêx ne arým katàt ar amijo ba.

⁶Nãm anen arým pykakam aptôn kam o ajrên arým o me'õ no rãja no dji. Ne kam kum,

⁷—'Yr tẽn ngô nhidjibê Xirôwekam amino ku'õ, ane. Me bakabênkam ne me ren ngômã, kute anor jarê. Nãm kum ane nhym arým 'yr tẽn kam amino ku'õ. Ku'ôn arým no mex ne. No mex ne kam ũrkwã'yr tẽn arým 'yr bôx.

⁸Nhym ũrkwã bu'ã me krĩ kute me'õ no rã pumũnh tũm abenmã kum,

—Djãm tãmwã ne amijo à'wýro krĩ? ane.

⁹Nhym me kwý memã kum, “Nà, tãm”, ane. Nhym me kwý memã kum,

—Kon, kute tãmwã pyræk, ane.

Nhym ta memã kum, “Nà, ba”, ane.

¹⁰Nhym me kum,

—Tô mýj me'õ ne amã ano mex jadjà? ane.

¹¹Nhym memã kum,

—Be, me'õbê Jeju ne pykakam aptôn kam o ajrên arým o ino dji. Ino djyn arým imã, “'Yr tẽn ngôbê Xirôwekam amino ku'õ”, ane. Ba kam 'yr tẽn amino ku'ôn arým ino mex ne irĩt mexkumrêx, ane.

¹²Nhym me kum, “Nhýnh ne dja”? ane.

Nhym memã kum, “Kon”, ane.

¹³Nhym kam me arým mebê pardjêu'yr o bôx. Me'yr me'õ no rãn arým no mexjao bôx. ¹⁴Be, me tyk djà kêt djà nhõ akatikam, pi'ók rårarkam ne Jeju pykakam aptôn o ajrên o me'õ no djyn o noo mex. ¹⁵Nãm me mebê pardjêu'yr o bôx nhym me ajte kukij ne kum,

—Mýj ne ga arĩt mex kadjy nê? ane.

Nhym memã kum,

—Nãm pykakam aptôn o ajrên o ino dji ba ku'ôn arým ino mex ne irĩt mexkumrêx, ane.

¹⁶Nhym mebê pardjêu kwý abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwýnh ne tãmwã jano got? Be, me bakukràdjà pãnh ne pi'ók rårarkam ari àpênh ba. Axwekumrêx, ane.

Nhym me kwý 'ã abenmã kum,

—Nhym bê ne me'õ jaxwe kute ã mýjja pumũnh kêt nhipêxo anhýr. Kute ã me'õ no rão mexo anhýr. Nãm me ã Jeju'ã kabêno aben japanho ane. ¹⁷Ne kam me'õ no rãn arým no mexjamã kum,

—Kute amã anoo mexkam 'ã akabên'õ jarê ba me ama, ane.

Nhym memã kum,

—Be, kubê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh'õ, ane.

¹⁸Nhym mebê idjaer rúnh amim mar kêt ne. Nãm me amim,

—Je tô djãm mrãmri ne me'õja adjakamã no rã? Be, kati, ane. Ne kam arým bãmmê nã ar'yr me ano. Nhym me ar'yr tẽn arým aro bôx.

¹⁹Nhym me arkum,

—Be, gar memã kum, “Ikra adjakamã no rã”, anhýro aba. Djãm tãm ne ja? Mýj ne rĩt mex kadjy nê? ane.

²⁰Nhym ar memã kum,

—Be, mrãmri ar ikrakumrêx ne ja. Mrãmri ne adjakamã no rækumrêx. ²¹Ne kam mýj ne arým no mex on, ar ije mar kêt. Mýj me'õ ne kum noo mex nhym rĩt mex, ar ije mar kêt. Be, ta ne arým abatàn ne. Dja ga me kukja nhym arým me amã amijarê, ane. ²²Be, mýkam ne ar kute memã kum,

—Jeju ne ar ikra noo mex, anhÿr kêt? Bir, arkum mebê idjaer rûnh pymakam. Nãm me arÿm abenmã Jeju'ã kabên djin abenmã kum,

—Dja me'õ memã kum, “Be, mrãmri ne Jejubê me banhõ Bënjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx”, ane gwaj kôt me nêje kanga gê ajte me bikprõnh djâkam me baro'ã krî kêt, ane. ²³ Kam ne me kute ar kanga pymaje ar memã,

—Be, ta ne arÿm abatàn. Dja ga me tãmwã kukja, ane.

²⁴ Nhyim kam me ajte amiwÿr me'õ no rãn arÿm no mexja 'uw nhyim arÿm 'ÿr bõx. 'ÿr bõx nhyim kum,

—Be, me ba ne ba me ije Jeju jaxwekôt mar. Kwãrik wãnh ga mex jarênh kêt. Kàjkwakam Metîndjwÿnh ta ne anoo mex. Tãm dja ga kum mex jarê, ane.

²⁵ Nhyim memã kum,

—Be, mÿj Jeju axwe nã? Ije mar kêt. Mrãmri ne arÿm ino rãkumrêx. Ne arÿm jakam ba mrãmri irît mexkumrêx. Jabit ne ba mrãmri ije markumrêx, ane.

²⁶ Nhyim kam me ajte kum,

—Mÿj ne ajo, ga arÿm ano mex ne arît mex ne? ane.

²⁷ Nhyim memã kum,

—Je, arÿm ne ba me amã arê. Djãm me aje imar kêt got ga me ajte: ikukij? Be, mÿj kadjy dja ba ajte me amã arê ga me ajte ama. Djãm me aje me kudjwa mã kôt abikamênhmã got ga me ikukjêro dja? ane.

²⁸ Nhyim me arÿm kum kurên kum,

—Be, kati. Ga ne ga arÿm kôt aba djwÿnh. Me ba ne ba me atemã. Me bakukãmãre Mõjdjêkôt ne ba me amijo iba. ²⁹ Be, Metîndjwÿnh mrãmri me bakukãmãre Mõjdjêmã kabênkumrêx. Ja ne ba me ije markumrêx. Nhyim be, tãmwã. Djãm me kute kator djã mar got? ane.

³⁰ Nhyim amipãnh memã kum,

—Be:, Jeju ne imã irît mex jadjã ga me aje kator djã mar kêtja pumũ. Djãm me ano mex got? ³¹ Ba me amã arê ga me ama. Djãm me axwe ne Metîndjwÿnh kute me mar ne kôt àpênh? Kati. Ja ne gu me arÿm baje mar. Nhyim be, me kute mrãmri Metîndjwÿnhmã rax jarênh ne kute kabên mar ne kôt kute amijo bakumrêxja Metîndjwÿnh arÿm kute me mar ne me kôt àpênhkumrêx. ³² Be, djãm Metîndjwÿnh Jeju kôt àpênh ngri got ga me 'ã akabên ne? Mÿj me'õ ne adjãkamã no rã nhyim me arÿm kute kum rît mex jadjãr ga me amrêbê aje mar? Kati. Me bakukãmãre kute arênh kêt. Me kunî kute arênh kêt kumrêx. Jejubit ne ajbir bajbit ijo mex ga me arÿm aje ipumũnh. ³³ Metîndjwÿnh ren kute anor kêt nhyim ren kabênkôt àpênh kêt ba ren ino mex kêt ne. Nhyim be, kati. Mrãmri Metîndjwÿnh kute anorkumrêx.

³⁴ Nhyim me kum,

—Be, djãm akudjwa adjãkamã me ijaxwe? Djãm ajaxwekam aje me ijakre got? ane. Nãm me kum anen kangan arÿm me nêje bõm kumê.

³⁵ Nhyim kam Jeju me kute bõm mênhkôt arÿm kuman 'ÿr tẽn kum katon kum,

—Djãm arÿm ga tu amim Metîndjwÿnh Kra markumrêx? ane.

³⁶ Nhyim kum,

—Bënjadjwÿr, dja ga imã Metîndjwÿnh Kra jakre ba tu amim markumrêx, ane.

³⁷ Nhyim kum,

—Arÿm ga ipumũ. Ba. Ba ne ba amã ikabêno dja, ane.

³⁸ Nhyim kum,

—Nà, Bënjadjwÿr djwÿnh, arÿm ne ba tu amim amarkumrêx, ane. Ne arÿm kute Metîndjwÿnh Kramã katorkam amikajgo man parbê ibõn nhÿ.

³⁹ Nhyim Jeju memã kum,

—Be, mÿj kadjy ne ba pykakam bõx ne ar iba? Bir, dja ba me kukijn me axwemã ikaton arÿm memã pãnh jarê. Be, me kwÿ kute amijo àmran arík amim, “Djãm ije Metîndjwÿnh kabên mar ngri got”? anhÿrja dja ba te memã kukràdjã jarê nhyim me arÿm mar kêt ne arÿm amakkre kêt mex ne ar ba. Me kute mrãmri ne me rît mex arÿm no rãn ba pyrãk.

Nhym be, me kwỳ kute kukràdjà mar kêt ne mar prãm dja ba memã arẽ nhym me arỳm tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ne arỳm kôt kute amijo ba mexkumrêx. Me kute mrãmri ne me no rã arỳm rít mex ne katàt ba pyræk. Ja kadjy ne ba pykakam bôx ne ar iba, ane.

⁴⁰ Nhym mebê pardjêu bu'ã ku'êja arỳm kabên man kum,

—Je, djãm me badjwỳ ne ba me ije me no rã pyræk? Kati. Djãm me ije Metĩndjwỳnh kukràdjà mar ngri got? ane.

⁴¹ Nhym memã kum,

—Ne ga ren me aje Metĩndjwỳnh kukràdjà mar prãm ne ren aje mrãmri ne me no rã rít mex prãm pyræk. Ne kam ren ajaxwe kêt ne. Nhym be, kati. Me aje, “Me badjwỳ djãm me ije Metĩndjwỳnh kukràdjà mar ngri got”? anhỳrkam me ajaxwe rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane.

10

Mrykĩ'ãtomtio ba djwỳnh'ã ujarênh.

Idja 13.20; Ped k 5.4

¹ Ne kam mrykĩ'ãtomti'ã memã ajarên õ me ja'ã mrykĩ'ãtomti jakren memã kum,

—Be, õ kôkayrkam mrykĩ'ãtomti ar bakam nhym me ngjêx prãm kam me kwỳ ajkwa krekrekôt ngjêx kêt ne ate kôkayr nhibũm kôt wangij. Be, me ja ne me mryo àkĩnh prãm nhym me me'ã memã kum, “Me àkĩnhĩ”, ane nàr, “Mebê mỳjjao prôt djwỳnh”, ane. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. ² Nhym be, me kute katàt ajkwa krekrekôt ngjêxjabê ne õ mryo ba djwỳnhkumrêx.

³ Nhym 'ã ijê djà nêje ku'ê djwỳnh arỳm o ba djwỳnhmã 'ã ijê djà'ã kurê nhym arỳm wangij. Ne kam mrymã kabên nhym arỳm amim kabên ma. Kute apỳnh mrymã idji jarênh djari aben totokmã mrymã arẽ nhym arỳm kute apỳnh aminhidji jarênh mar kôt bõm rôròk. Bõm rôròk nhym o ba djwỳnh arỳm kapôtmã mryo apôx. ⁴ Mryo apôx ne arỳm mry kukãm mrã nhym mry arỳm kôt ba. Kute amim o ba djwỳnh kabên markam kôt ba. Nãm mry ã o ba djwỳnh kôt ane. ⁵ Nhym be, atemã me bajtem mry'ỳr bôx ne te mrymã kabên nhym kôt ba kêt ne tu mã kubê prôt ne. Kute amim me bajtem kabên mar kêt kam amijã no tỳx ne tu mã kubê prôt ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx, ane.

⁶ Be, mrykĩ'ãtomti'ã ujarênhja ne Jeju kute amikabên kukràdjà'ã akre nhym me mrybit man kukràdjà mar kêt. Nãm me te: kute mỳj'ã ujarênh kute amijakre marmãn te: kute kukràdjà marmã.

⁷⁻⁹ Nhym ajte memã kum,

—Mrãmri ije mrykĩ'ãtomti nhõ kôkayrkôt ajkwa krekre pydji pyræk. Ga, mryo ba djwỳnh kute ajkwa krekrekôt mryo ngjêxja pumũ. Nhym kôkayr tỳx arỳm kute mỳjja djàkrêbê mry pytar nhym umar mexja pumũ. Badjwỳ ije ajkwa krekre pydjimãn prãbê dja me tu amim imarkumrêx ba arỳm axwebê me utà. Nhym kam me arỳm ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Atemã me'òkôt ne me tĩn kêt kumrêx. Dja me tu amim bajbit imarkumrêx ba arỳm me utà.

Ga, mryo ba djwỳnh kute kôkayr kurũm mryo apôxja pumũ. Nhym mry àkur ban ajte akubyn ngjêxja pumũ. Badjwỳ dja ba me utàro iba nhym me ikôt umar mex ne ar ba.

Nhym be, amrêbê ibôx kêtri ne me kwỳ Metĩndjwỳnh'ã 'êx ne memã kum, “Metĩndjwỳnh ne imã arẽ ba kukwakam amã kabên jarênhõ iba”, ane. Me Metĩndjwỳnh'ã 'êxja kunĩ ne me àkĩnhĩ. Me kute amiwỳr inhõ me jao akêxmãn te meo ane nhym me kute me kabên mar kêt. ¹⁰ Be, me àkĩnhĩ ne me kute mryo àkĩnh ne par kadjy bôx. Nhym be, kati. Ba ne ba atemã. Me tĩnkumrêx ne umar mexkumrêx kadjy ne ba bôx.

¹¹ Ije me kute mrykĩ'ãtomtio ba djwỳnh mex pyræk. Dja ba me kadjy ty. Ije me utàr kadjy ty. ¹² Nhym be, me mrykam àpênh djwỳnh ne me atemã. Gêdja rop'õ mry'ỳr bôx nhym arỳm tĩn prãmje tu mry kangan prôt ne. Kubê õ mry djwỳnh kêt kam ne tu mry kangan mã prôt ne. Nhym rop arỳm mryo rôròk nhym mry abenbê ajmã. ¹³ Me mrykam

àpênh djwýnh kute pi'òk kapribit markam ne me kum mry jabê kêt. Nhyam kam rop bôx nhyam kum mry jabê kêt kam arým mry kangan prôt ne.

¹⁴⁻¹⁵ Ba ije me kute mryo ba djwýnh mex pyræk. Ibãm kute imarkumrêx. Badjwý ije Ibãm markumrêx. Inhõ me jadjwý ije ã me maro ane. Nhyam inhõ me jadjwý kute imar. Ba dja ba me kadjy ty. Ije me utâr kadjy ty. ¹⁶ Djãm kôkayr jakambit inhõ krit? Kati. Onij inhõ krit rã'ã. Me wãdjwý dja me amim ikabên ma. Dja ba inhõ me jamê me wãdjwý aben pydji. Kam arým inhõ me kunõ iba. ¹⁷ Be, mykam ne Ibãm kum ijabê? Bir, ije kabên kôt amijo ibakam. Kam ne kum ijabê. Ba dja ba ty. Akubyn itin kadjy dja ba ty. ¹⁸ Djãm me ta dja me ibi? Kati. Ba dja ba amikabênkôt tyn kam amikabênkôt akubyn itin ne. Ibãm ta ne ityk ne akubyn itin'ã imã karõ, ane.

¹⁹ Nãm Jeju memã ane nhyam kam mebê idjaer rûnh ajte kabêno aben japanho dja.

²⁰ Me krãpti ja ne me arik memã kum,

—Be, me karõ punu ne o ba. Ga, kute kukwakam kabên kajgo krãpti jarênhja pumũ. Mykam ne ga me kabên maro dja? ane.

²¹ Nhyam me kwý ja ne memã kum,

—Nhyam bê ne me karõ punu kute o ba nhyam ã kabên kute anhÿr. Be, kati. Kabên mexkumrêx. Djãm me karõ punu kute me no rã noo mex mar got? ane.

Mebê idjaer rûnh kum kurê'ã ujarênh.

Dju r 5.18, 8.59, 12.32

²² Be, kriraxbê Djeruxarêkam, me krãpti kute aben pydji djã nhõ akatikam, arým na nhõ mytyrwýkam, Jeju me'ÿr tèn bôx ne arým Metindjwýnh nhõ kikretikam ar mrã. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kute amrêbê: Metindjwýnhmã kikreti ny nhipêx mar kadjy ne me krãpti akati jakam aben pydji.

²³ Jeju kikreti bu'ã kikre kre kênhkam ar mrã. Kikre kre kênhjamã ne me kum, “Xaromão nhõ”, ane. ²⁴ Nãm kam ar mrã nhyam mebê idjaer rûnh arým omün kam kum ipôk ne kum,

—Aje. Ga mrãmri abê me inhõ Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx jabej tu me imã amijarênh amirítikumrêx. Mykam ne ga me ibê amipdju? ane.

²⁵ Nhyam Jeju memã kum,

—E kum arým ne ba me amã amijo amirít ga me aje amim imar kêt. Ibãm kukwakam ije apýnh myjja pumünh kêt nhipêx djari. Tãm ne kute me amã ijo amirít mexkumrêx ga me aje amim imar kêt. ²⁶ Be, me abê inhõ krit kêt kam ne ga me aje amim imar kêt. Arým ba me amã ja jarê ga me arým ama. ²⁷ Inhõ krit ar kute amim ikabên mar. Badjwý ije inhõ krit ar mar nhyam ar mã ikôt ar amijo ba. ²⁸ Dja ba memã tin jadjã nhyam me Metindjwýnhkôt tin ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ne me biknor tokry djakam biknor kêtikumrêx. Ba mã meo iba nhyam me'õ kute ibê me pa 'amýnh ne ibê me ikô rênh prãm kêt.

²⁹ Ibãm kute ikôt me kamênhja ne tÿxo kute me kunĩ jakrenh. Tãm ne mã meo ba nhyam me'õ kute kubê me pa 'amýnh ne kubê me ikô rênh prãm kêt. ³⁰ Ibãmmê ro'ã ne bar itipdjín ar iba. Nãm ã memã ane.

³¹ Nhyam mebê idjaer rûnh ajte kadjy kên jamý. Kute o titik ne bĩnmã kên jamý.

³² Nhyam memã kum,

—Ibãm kukwakam ne ba myjja mex krãpti nhipêx ne me amã o amirít ga me omũ. Nhýnh idjapênh mexja pãnh dja ga me kênno ititik ne ibi? ane.

³³ Nhyam me kum,

—Djãm adjapênh mex pãnh ne ba me ije kênno atitik ne abĩnmã? Kati. Metindjwýnh ne ga arým aprý. Abê pykakam me'òkam ne ga ga amijo ajêx ne amijo Metindjwýnh Kra ne amijo Metindjwýnh pyræk. Aje Metindjwýnh raxo amiptarkam ne ba me arým Metindjwýnh ingryk ne ije abĩnmã, ane. ³⁴ Nhyam amipãnh memã kum,

—Tô nhýnh ne ba aprý? Be, kukwakam kabên jarênh djwýnh ne me bakukãmãremã Metindjwýnh kabên jarênh memã kum, “Nã bãm memã kum, ‘Me abê metindjwýnh’, ane.”

Nãm ã me bakukãmãremã anen arým 'ã pi'òk no'òk ne. ³⁵ Metĩndjwýnh kabẽn ne ga me te akabẽnno aje o adjàpanhmã. Ga, Metĩndjwýnh ta kute memã kum, “Me abê metĩndjwýnh”, anhýrja pumũ. ³⁶ Metĩndjwýnh ta ne imã idjápênh djà jarẽn pykamã ijano ba kabẽn kôt amrẽ tẽn bõx. Djori kam ibê Metĩndjwýnh Kra kêt? Kati, ibê Metĩndjwýnh Krakumrẽx. Djori kam ba aprý. Arkati.

³⁷ Ne ba ren Ibãm djápênh o idjápênh kêt ga ren me aje katàt imã ikajgo jarênhkumrẽx. ³⁸ Nhym be, kati. Mrãmri Ibãm djápênh o idjápênhkumrẽx. Kam ga me ren amim idjápênhbit ma. Aje amim ba imar kêt kam ga ren idjápênhbit man ren Ibãm djápênh o idjápênhja man ren arým kam ima. Ibãmmẽ ne bar itipdjín ar iba ga me ren kam arým ama, ane. ³⁹ Nãm memã ane nhym me arým kute pa 'amýnhmã te o ane nhym mã mebê katon tẽ.

⁴⁰ Ne kam arým mã ngô raxbê Djodão nhijukri tẽ. Tẽ:n arým Djuão kute ngômã me angjênhmo krax djàkam bõx ne arek kam ar ba. ⁴¹ Ar ba nhym me krãptĩ 'ýr bõx ne abenmã kum,

—Be, Djuão ne me kute raxmã kator kadjy kute mýjja pumũnh kêt'õ nhípêx kêt. Kute me punuo mex kêt. Ne kam mrãmri katàt me'õja kukãm 'ã ujarênhkumrẽx. Nhym kam arým kute kukãm 'ã ujarênh kôt prĩne kôt amijo bakumrẽx, ane. ⁴² Nhym kam me krãptĩ pyka jakam tu amim Jeju markumrẽx.

11

Kute akubyn Radjaruo tĩn.

¹ Be, me'õ nhidjibê Radjaru ne arým kanê bĩno mõ. Kanikwýnh ne ar amãnhkrut. Ar idjibê ne Marijmẽ Mata ar. Ne ar kunĩ krĩbê Betanhakam úrkwã. ² Marij ja kute Bẽnjadjwýr djwýnh par'ã me kudjý djà kangô kapĩ. 'Ã me tyk kadjy kudjý djà kangô kapĩn kam kute amikĩo 'ã kangô ngrã tãm. ³ Nãm kamy Radjaru arým kanê bĩno mõ: nhym kanikwýnh ar arým Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr me'õ jano. Onĩ:j. Nhym arým 'ýr tẽ:n 'ýr bõx ne arým kum arẽn kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, onĩj amã anhõbikwa jabêja arým kanê: nhym kanikwýnh ar amã arẽ, ane.

⁴ Nhym Jeju arým kuman kum,

—Djãm tu tyk rã'ã kadjy ne kanêja? Kati. Dja me kàjkwakam Metĩndjwýnh raxmã katon ba ibê Metĩndjwýnh Kra iraxmã kato. Ja kadjy ne kanê raxja, ane. ⁵ Be, Matamẽ kanikwýnhmẽ Radjarumẽ ne Jeju kum ar abê. ⁶ Nãm Jeju kabẽn man kam tu arek ýr djàkam nhỹ nhym 'ã akati amãnhkrut apêx.

⁷ Nhym kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Gwaj on pykabê Djudêjamã tẽ, ane.

⁸ Nhym ar kum,

—E kum, ujarênh djwýnh, wãkam ajbir mebê idjaer rũnh kute kẽnno atitik ne abĩnmã ga ajte 'ýr atẽmmã, ane.

⁹ Nhym Jeju arkum,

—Djãm arngro pydjikam kàxdjãkênh pa ipõkbê 12bit. Nà tãm. Djãm ori me arngrokam mrã nhym mýjja'õ me par tok? Kati. Arngrokam ne mýjja amirĩt nhym me omũn aã'ã mrã. ¹⁰ Nhym be, akamãtkambit ne me ba punu, arĩk rôrõk ba, me nokrekam irã kêt kam, ane. Me kute o tým ne bĩn kêttri tẽmbê kute àpênh inomã mẽnhmã ne amijã arngro jakreo tẽn me kute o tým ne bĩn'ã akamãt jakre.

¹¹ Nãm arkum anen kam arkum,

—Be, gwaj banhõbikwa Radjaru arým õto nõ. Arým ba ije tokmã ne ba 'ýr tẽ, ane.

¹² Nhym ar kum,

—Dja õto nõrkam akubyn mex, ane. ¹³ Be, djãm mrãmri õtkumrẽx'ã ne arkum ane? Be, kati. Arým tyk'ã ne arkum ane. Nhym ar arĩk amim,

—Be, õtkam tyk djà kêt'ã ne ã ar imã ane, ane.

¹⁴ Nhym kam arkum arẽnho amirĩtkumrẽx ne arkum,

—Be, Radjaru ne arým ty. ¹⁵ Wākam idjām kêt nhym arým ty. Kam idjām kêt kam ar akadly ikĩnh. Jakam dja gwaj wākam tẽn bõx gar arým mýjja pumũn arým tu amim imarkumrẽx. Ar akadly ne ikĩnh. Aj gwaj on 'yr, ane.

¹⁶ Nhym kam Jejukõt ba djwýnh 'õ nhidjibê Tôme Djidjimuja kõt ba djwýnh 'õdjwýmã kum,

—Gwaj on badjwý kõt ty, ane.

¹⁷ Nhym kam Jeju ar arým 'yr tẽ. 'Yr tẽ:n arým 'yr bõx.

Nhym me arým kum arẽn kum,

—Be, arým ne ty ba me adjã. Nhym arým 'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx ga bõx, ane. ¹⁸ Be, krĩbê Betanhamẽ krĩraxbê Djeruxarẽmẽ ne aben jatãri. Abenwýr pry'ã akrebê kirometu amãnhkrut ne ikjêkêtbit. ¹⁹ Kam ne mebê idjaer krãptĩ Matamẽ Marij ar'yr bõx. Ar kamy arým tykkam me kute ar kaprĩ, ar mýr, ar amakbê arkum kabẽn mã ar'yr bõx. ²⁰ Nhym Jeju ar bõx 'yr nhym me'õ arým Matamã arẽ. Nhym kãmã djan ate kutã tẽ. Nhym be, Marij arek nhỹ.

²¹ Mata Jeju kutã tẽn arým kajpan kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, ga ren pyka jakam arek ar aba nhym ren ikamy tyk kêt kumrẽx.

²² Gêdja ga mýjja'õo Metĩndjwýnh mã a'uw nhym arým akabẽn man prĩne akabẽn kõt ipêx ne. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhym kum,

²³ —Dja atõ akubyn tĩn, ane.

Nhym kum,

²⁴ —Nã, me kunĩ kute aminhinomã amimẽn h djã nhõ akatikam dja me tyk akubyn tĩn. Nhym mekõt dja ikamy akubyn tĩn. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhym kum,

²⁵ —E kum, ba ne ba ibê akubyn me tyko tĩn djwýnh ne ije memã tĩn jangjênh djwýnh. Me kute tu amim ikamnhĩxkumrẽx dja me tĩn ne. Dja te tyn Metĩndjwýnh kõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ²⁶ Nhym me tĩn ne ar ba kute tu amim ikamnhĩxkumrẽx dja me Metĩndjwýnh kõt tĩn ne tyk kêt kumrẽx. Djã ne ga tu amim ikabẽn ja markumrẽx? ane.

Nhym kum,

²⁷ —Nã, Bẽnjadjwýr djwýnh, abê Kritukumrẽx. Mrãmri ne Metĩndjwýnh ajã me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati mẽn h kumrẽx. Me bakukãmãre kute amrêbê: memã kum, “Gêdja ĩ Metĩndjwýnh Kra pykamã bõx”, anhỹr kõt ga arým bõx ne kam abê Metĩndjwýnh Krakumrẽx. Tãm ne ba tu amim markumrẽx.

²⁸ Nãm ã kum anen kam akubyn kanikwýnh 'yr tẽ. 'Yr tẽ:n arým 'yr bõx ne me kãxã kum,

—Arým ne memã ujarẽn h djwýnh bõx ne amã kabẽn. ²⁹ Nãm kum ane nhym kãmã djan amibêx ne 'yr tẽ. ³⁰ Be, kraxje Jeju krĩmã àr kêt. Nãm arek Mata kute kajpar djãkam arek dja. ³¹ Nhym Marij kãmã djan amibêx ne tẽ nhym kikrekam mebê idjaer kute ar kaprĩbê arkum kabẽn o ãmja arým aben mã kum,

—Be, ar mýrmã ne ar kẽn kre 'yr tẽ, ane. Nãm me anen arým kõt tẽ.

³² Nhym be, Marij Jeju 'yr tẽ nhym arek kam dja nhym arým 'yr bõx. Ne omũn arým kõnkrão nhỹn kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, ga ren pyka jakam ar aba nhym ren ikamy tyk kêt kumrẽx, ane.

³³ Nãm mýro nhỹ nhym kõt mebê idjaer mõrja kõt mýro dja. Nhym Jeju me omũn arým rerekren tik ngyo dja. ³⁴ Ne kam memã kum,

—Nhỹnh ne ga me adjã? ane.

Nhym me kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, amrẽ ar ikõt tẽn omũ, ane.

³⁵ Nhym Jeju arým muw.

³⁶ Nhym mebê idjaer aben mã kum,

—Be, kum abê kumrẽx. Ga, arým mýrja pumũ, ane.

³⁷ Nhym me kwý aben mã kum,

—E kum, me no rãmã ne rīt mex jangij. Nok ren Radjarudjwyo mex nhym ren tyk kêt ne, ane.

³⁸ Nhym kam Jeju 'yr tik ngy tẽn arym kênkre'yr bôx. Kênpotio ne me arym kênkre'ã ijê. ³⁹ Nãm kênkre'yr bôx ne memã kum, “Me 'ã kênpoti kaba”, ane.

Nhym tyk kanikwýnh Mataja kum,

—Ô kum arym kro:. Tyk'ã arym akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx, ane.

⁴⁰ Nhym Jeju kum,

—Ë, arym ne ba amã, “Dja ga tu amim ikamnhĩxkumrêx ne arym Metĩndjwýnh raxmã akato”, ane.

⁴¹ Nhym me arym kênkre'ã jãm kênpoti dja. Nhym Jeju kãmã krãn kãjkwa jabên Bãmmã kum,

—Djũnwã. Ga ne ga arym aje ikabên mar. Kam ikĩnhkumrêx. ⁴² Amã ikabên kunĩkôt ne ga arym aje ikabên mar. Be, me ibu'ã ku'ê ja amã ikabênkôt kute imar kadjy ne ba amã ikabên. Dja me tu amim imarkumrêx ne ijã amim, “Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh kute anorkumrêx”, anhýro ba. Ja kadjy ne ba amã ikabên, ane.

⁴³ Nãm anen arym kãj bê kabên ne kum, “Radjaru, amrê akato”, ane. ⁴⁴ Nhym arym me aêrbê akubyn tĩn ne kato. Arym tu tykkumrêx ne jakam arym akubyn tĩn ne kato. Pĩne kubêkào ikramê par'ã kupu rã'ãn kato. Kubêkào nokre kupu rã'ãn kato.

Nhym Jeju memã kum,

—Me 'ã kubêkà bô gê tẽ, ane.

Me kute bĩn kadjy kute o aben mar.

Mat 12.14; Ruk 6.11

⁴⁵ Jeju akubyn Radjaruo tĩn nhym mebê idjaer omũ nhym arym kwý krãptĩ tu amim Jeju markumrêx. Marijkôt me mörja tu amim markumrêx. ⁴⁶ Nhym me kwý ja arym amũ mebê pardjêu'yr môn memã Jeju jarê.

⁴⁷ Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê mebê pardjêu arym me rũho akuprõ. Nhym kam me abenmã kum,

—Be, mýjja pumũnh kêt kwý rax ne ipêx. Me kute raxmã kator kadjy ne ipêx. Nãm me punu krãptĩ mex ne akubyn me tyko tĩn. Mýj dja gu me nẽ? ⁴⁸ Dja gu me amitô nhym me kunĩ arym tu amim markumrêx ne kôt ar amijo ba. Dja me ane nhym krĩraxbê Rômakam me õ me ja arym me bawýr prõt ne pyka mẽ Metĩndjwýnh nhõ kikretio amrãn aben bê me babê idjaer kunĩ ngrã, ane.

⁴⁹ Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr raxbê Kajbajja ne amexja tãm kam memã nhý. Kajbaj memã kum,

—E kum, me aje mýjja mar kêt. ⁵⁰ Me'õ pydji dja me babê idjaer kunĩ pãnh ty. Kam dja me abenbê me bangrãnh kêt gu me arym badjumar mex. Me aje ja mar kêt, ane.

⁵¹ Be, djãm Kajbaj ta ne amikabên jarê? Kati. Metĩndjwýnh kukwakam ne kabên jarê. Amexja tãm kam ne kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax. Bẽnjadjwýr rax ne Metĩndjwýnh mar djwýnh kunĩmã nhý. Kunĩmã ýrkam ne arym memã Metĩndjwýnh kabên jarê. Kute memã Jeju mebê idjaer kunĩ pãnh tyk jarẽnhkam ne memã Metĩndjwýnh kabên jarê. ⁵² Be, djãm mebê idjaerbit pãnh dja ty? Kati. Metĩndjwýnh kraja amrêbê abenbê me bimãnh. Apýnh me bajtem ba djãkam me bimãnh. Jeju kute amikôt me jao aben pydjimã. Me jadjwý pãnh dja ty. 'Ã ne Kajbaj kute Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarẽnhja.

⁵³ Be, krax ne ja. Me kute Jeju bĩn kadjy kute aben kabên marmo krax djã ne ja. Jeju kute akubyn Radjaruo tĩn nhõ akati jakam.

⁵⁴ Nhym kam Jeju kute ja nhijukri mebê idjaer rũnhmã amijo amirĩto ba kêt. Kapôt kukrit nokà'ã ar bamã ne arym tẽ. Kam ne arym krĩbê Epraĩmã tẽn bôx ne kôt ba djwýnhmê ro'ã kam ar ba.

⁵⁵ Nhym kam mebê idjaer kute aben pydji djã 'yr. Me kute me kukãmãre nhirôbê mrãnhja mar kadjy arym õ akati 'yr. Kam ne me krãptĩ: kadjy krĩraxbê Djeruxarê'yr àbir mõ. Me kute Mõjdjê kukràdjã kôt Metĩndjwýnhmã amijaxwe jarẽnhmã ne me mõ. ⁵⁶ Ne

kam arým bôxo dja nhym me rûnh arým Jeju jabej. Ne Metîndjwýnh nhõ kikretikam abenmã kum,

—Djãm me krãptĩ kute aben pydji djà nhõ akati kadjy mekõt bôxmã? Djã ne ga me ajõ ama? ane. ⁵⁷ Be, arým me kute Jeju'ã memã karõ. Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bñjadjwýrmẽ mebê pardjêumẽ ne me arým 'ã memã karõn memã kum,

—Dja ga me ajõ Jeju pumûn me imã arê ba me pa 'amý, ane.

12

Marij kute par'ã kangô pãnh rax kapĩ.

Mat 26.6; Mak 14.3

¹ Me Djeruxarêkam Jeju jabej nhym arým ajte krĩbê Betanhakam bôx. Betanhakam ne Radjaru ar ba. Amrêbê ne ty nhym Jeju 'ýr bôx ne akubyn o tĩn. Ne jakam Jeju ajte Betanhakam bôx. Nhym amũ Djeruxarêkam Metîndjwýnh me irôbê mrãnh nhõ akati bôx 'ýr. Dja akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut apêx nhym arým akati bôx.

² Nãm Jeju Betanhakam bôx nhym arým amykry. Nhym Mata ar arým kum õ kwý krên djà nhípêx. Ipêx nhym Jeju ar krêno nhỹ. Mata ne arkum õ kwý krên djà nhõro dja. Radjarumẽ ro'ã ne ar àkuro nhỹ. ³ Àkuro nhỹ nhym Marij arým me kudjý djà kangô ipuja by. Me tyk kadjy ne kudjý djà. Kangô nhidjibê ne nadu. Utĩ'ã akrekam ne kubê kiru kute o katê 'ýr ne kam pãnh raxkumrêx. Nãm ar àkuro nhỹ nhym Marij arým kangôja byn Jeju par'ã kapĩ. 'Ã kapĩ ne amikĩo arým par'ã kangô kwý ngrà. Nhym kam arým amũ kikre krekõt kudjý prõt ne.

⁴ Nhym Djuda ikadji. Ximão kute ir ja. Jejukõt ba djwýnhja. Tãmja dja kurê djwýnhmã Jeju kanga. ⁵ Marij Jeju par'ã kangô kapĩ nhym Djuda arkum,

—Je tô, mýkam ne arým kangô mexjao akno? Ne ga ren ar memã kangô ngãn ren pãnh pi'òk kaprĩ kumex ne aby. Ne ren pãnh'ã akrekam denarju kubê 300 ne ren abyn kam ren me õ mýjja kêtã angrà, ane. ⁶ Be, djãm Djuda kum me bikênh kaprĩkam ne ã arkum ane? Kati. Àkĩnhĩkam. Kubê ar õ pi'òk kaprĩo ba djwýnhkam. Ne kam ta amim kwýo àkĩnho ba. Kam ne ã arkum ane.

⁷ Nhym Jeju arkum,

—Kwãrĩk wãnh rã'ã. Mýj kadjy ne amim kangô dji? Bir, dja ba ty nhym me arým ijadjà. Kute ijã kangô kapĩnkam dja ba ikudjý nhym me ijadjà. Ja kadjy ne amim kangô dji. ⁸ Ar aje memã mýjja nhõrmã wãnh ne me õ mýjja kêt ar abu'ã ar ba rã'ã. Dja gar anen arým memã mýjja ngã. Badjwý. Djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁹ Jeju Betanhakam ar ba: nhym kam mebê idjaer krãptĩ arým kuman 'ýr bôx. Djãm me kute Jejubit pumûnhmã ne me 'ýr bôx? Kati. Radjarudjwý. Jeju kute Radjaru tyk akubyn o tĩnkam ne me kute adjwýnhdjwý pumûnhmã 'ýr bôx. ¹⁰ Nhym be, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bñjadjwýr ne ar atemã. Nãm ar bit kute Radjaru bĩnmã 'ã aben maro nhỹ. ¹¹ Be, mýkam? Bir, Jeju kute akubyn Radjaruo tĩnkõt mebê idjaer krãptĩ arým omûn tu amim Jeju markumrêx. Nhym kam me kute omũnh kêt kadjy ar kute Radjarudjwý bĩnmã. Nhym Jeju Betanhakam ar ba nhym kam 'ã akati. 'Ã akati nhym Jeju amũ Djeruxarê'ýr tẽ.

Jeju rax ne Djeruxarêãmã àr.

Mat 21.1; Mak 11.1; Ruk 19.28

¹² Nhym kam me Djeruxarêkam kukãm abenmã kum,

—Arým Jeju bôx 'ýr. Arým Jeju bôx 'ýr, ane. Me krãptĩ kute aben pydji djà nhõ akati kadjy bôxja ne me ã abenmã ane. ¹³ Ne kam mõi bõ kwý nhikê. Me kute o Jeju kajpar kadjy ne me arým kutã mõi. Ne kãj bê abenmã Jeju mexo àkjêr mõi mã memã kum,

—Jejubê ne me banhõ bñjadjwýr rax. ãm mexkumrêx. Kam me bakĩ:nhkumrêx. Gê on me bapytã. Gê Bñjadjwýr djwýnh o kĩnh rax. Kukwakam ne arým me bakadjy bôx. ãm mexkumrêx. Me babê idjaer nhõ bñjadjwýr rax ne arým bôx, ane.

¹⁴ Me kute o anhÿr kêtri ne Jeju mry'ã nhÿ. Nãm mry'ã krÿ jabatàn nhÿremã katon 'ã nhÿ. Amrêbê: ne me Metÿndjwÿnh kukwakam me bakukãmãremã ja jarên memã kum,

¹⁵ “Ë krÿrãxbê Xijãokam me ja, kwãrik wãnh me atÿn prãm kê. Ota, me anhõ bënjadjwÿr rax bõxmã. Dja mry'ã krÿ jabatàn nyre'ã nhÿn me awÿr bõx.”

Nãm me ã me bakukãmãremã anen arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhÿm me aben djô'ã arênho mõ:n arênho mõr tãmtã tũ:mràm me bakamingrãnyrekam arÿm 'ÿr o bõx. Jeju mry'ã nhÿn arÿm Djeruxarê'ÿr bõxmã tẽmkumrêx. Djeruxarê nhidji nhikjêbê ne Xijão.

¹⁶ Nãm 'ÿr tẽ nhÿm me o àkjêr mõ. Nhÿm kôt ba djwÿnh ar kute omÿnh totokbê amim, —Je tõ, mÿj'ã ne me kute Jejuo àkjêrja? anen mar kê ne. Arÿm Jeju àbir ne ra:xkambit dja ar akubyn pi'òk kôt amijo tẽn arÿm kuma. Be, pi'òkkam me kute Jejuo anhÿrmã kôt ne me arÿm jakam ã Jejuo ane. Ja dja ar kuma.

¹⁷ Be, Jeju kutã me mõrja ne me amrêbê Jeju kute akubyn Radjaruo tÿnkôt omÿ. Kute kum kabên nhÿm kênkre kurÿm katorkôt ne me omÿ. Ne kam amÿ memã 'ã ajarê.

¹⁸ Nhÿm me krãptÿ arÿm kute akubyn o tÿnja man kam arÿm adjwÿnhdjwÿ mekôt Jeju kutã mõn kajpa. ¹⁹ Me krãptÿ: Jeju kutã mõn kajpa. Nhÿm kam me bê pardjêu arÿm abenmã kum,

—Be ga, pyka kunÿkôt me kunÿ arÿm kute 'ÿr amijo akêxja pumÿ. Me baje te: me bê Jeju puma nhÿm me mã kum kÿnhja pumÿ, ane.

Amikukãm amityk'ã ujarên.

Mak 8.34

²⁰ Nhÿm kam me bajtembê kreguja kwÿ ne me me krãptÿ kôt ar ba. Me kute mekôt me kute aben pydji djã nhõ akatikam Metÿndjwÿnhmã rax jarênh kadjy ne me bõx ne mekôt ar ba. ²¹ Ne kam arÿm Piripi'ÿr bõx ne kum, “Ba me Jeju pumÿ”, ane. Piripi ne pykabê Garrêjakam krÿrãxbê Bexadakam abatàn djã. ²² Me kum ane nhÿm amÿ Ængre'ÿr bõx ne kum arê. Nhÿm kam ar ro'ã Jeju'ÿr tẽn kum arê.

²³ Nhÿm Jeju arkum,

—Be, arÿm ityk'ã akati bõx 'ÿr. Dja ba me kadjy tyn akubyn itÿn. Ne kam arÿm ira:xkumrêx ne ipyma: ²⁴ Ga, me kute bàygogo 'y krekam arÿm tyk pyrãk. Djãm mrãmri ne arÿm ty? Kati. Ga, 'y ingrõt ne abatàn nhÿm arÿm 'ã ô kumexja pumÿ. Ne ren me 'y kre kê nhÿm ren 'y kajgo rã'ãn àptàr kêtkumrêx. Ba ije bàygogo 'y pyrãk. Badjwÿ dja ba ty nhÿm me arÿm ijadjà. Nhÿm kam ityk djô'ã arÿm me krãptÿ tÿn. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

²⁵ Be, me arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimarja dja me arÿm tyn akuno. Nàr me kadjy kute amimar kêtja, arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimar kêtja dja Metÿndjwÿnh me utã nhÿm me arÿm kôt tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ²⁶ Be, me imã àpênhja gê me mã ikôt amijo bakumrêx. Kam dja ba nhÿ'ãm ar iba nhÿm inhõ àpênh arek ikôt ar ba. Dja imã apê nhÿm lbãm arÿm kãjmã kum rax kamê, ane.

²⁷ Ne ajte arkum,

—Be, arÿm idjumar punu iwÿr bõx. Be, mÿj dja ba nê? Djãm ije kum, “Djÿnwã, arÿm itokry'ã myt bõx 'ÿr. Itokrybê ipytã”, anhÿrmã? Kati. Ije itokry ja markumrêx kadjy ne ba arÿm tẽn bõx. Nãm ã arkum ane. ²⁸ Ne ajte Bãmã kum,

—Djÿnwã, jakam dja ga memã amiraxo amirÿt gê me araxmã kato, ane.

Nhÿm ar arÿm kãjkwã kurÿm Bãm kabên ma nhÿm kum,

—Arÿm ne ba memã iraxo amirÿt. Dja ba ajte memã iraxo amirÿt, ane.

²⁹ Nhÿm ar bu'ã me ku'ê kwÿ arÿk abenmã kum,

—E kum, na ne krikrit, ane.

Nhÿm me kwÿ arÿk abenmã kum,

—Metÿndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'õ ne kum kabên, ane.

³⁰ Nhÿm Jeju memã kum,

—Djãm ba ije kabên mar kadjy ne kabên kato? Kati. Me ga aje kabên mar kadjy. ³¹ Be, jakam dja Metÿndjwÿnh me kunÿ axwemã kato. Me ÿ pÿnhkôt me axwe djãri kum kato.

Jakam dja ba pykakam me axwe nhõ bēnjadjwýro apan kujaten kumě. ³² Dja me kýjrũm inhõ ba arým amiwýr me kunõ akěx, ane. ³³ Píte'y'ã jêt'ã ne ã memã ane.

³⁴ Nhy me kum,

—Nhy bē ne me kute me inhõ Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritukumrēx bīnmã. Kritu ne tyk kētkumrēxmã nhy me me imã arē, Môdjê kukràdjà'ã pi'ók no'ók kôt ne me imã arē ba me kuma. Be, ga ne ga atemã. Aje me imã, “Ba ije amijo inhīja dja me kýjrũm inhõ”, anhýr kôt ba me arým akajgo ma. Be, we aje amijo anhījakam mýj me ajõ ga nã? ane.

³⁵ Nhy Jeju memã kum,

—Ga, akamãt kô tykkam me ba punuja pumũ. Me kute amikukãm mýjja pumũnh kētkam ne me ba punure. Ba ije memã pry kurwý djà pyrãk ne memã Metĩndjwýnh kabēn jarēnh nhy me arým tu amim markumrēx ne ba mexkumrēx. Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrēx ne ikabēn kôt ar amijo aba. Nok ga ren kôt amijo aba kēt ne ren me axwe kôt ajaxwen arým aje ajte me akamãt kô tykkam ba punu pyrãk. ³⁶ Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrēx. Ne kam arým aje mrãmri ne pry kurwý djàkôt me ba mex pyrãk, ane. Nãm Jeju memã anen arým mã tēn mebē amijo apdju.

Me kute amim Jeju mar kēt.

³⁷ Kute amijo bipdjur kētri ne me nokrekam mýjja krãptĩ nhípêx. Nãm te me punu krãptĩo mex nhy me kute amim mar kētkumrēx. ³⁸ Be, amrēbē: Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhbē Idjaij kute me bakukãmãremã arēnh kôt ne me kute amim mar kēt. Nãm memã kum, “Bēnjadjwýr djwýnh, mýj me'õ ne kute amim ar ikabēn mar got? Mýj me'õ ne kute Bēnjadjwýr djwýnh djàpēnh pumũnhkam amim mar got?” Nãm ã me bakukãmãremã ane. Nhy me arým aben djõ'ã arēnhõ mō:n arēnhõ mōr tãmtã arým tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arým 'ýr o bõx. Jeju te me punu krãptĩo mex nhy me me omũn amim Jeju mar kētkumrēx.

³⁹ Idjaij kute me bakukãmãremã arēnh kôt ne me me omũn amim Jeju mar kēt. Be, djãm me ta ne me kute tu amim markumrēxmã? Kati. Me ta ne me te: kute amim marmã. Be, mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ta kute me nomē me amako bimirãkam. Kôt ne Idjaij ajte me bakukãmãremã kum,

⁴⁰ “Metĩndjwýnh ne mebē nomē amako amrà.

Nhy kam me te memã mýjja jakre nhy me kukràdjà pumũnh kajgon mã omũnhkumrēx kēt.

Nhy me te memã mýjja jarē nhy me mar kumrēx kēt ne. Mã kukràdjà'ã mýjja kute amijakreja mar kēt. Ne kam iwýr amijo akěx kēt ba kam memã axwe jarēnh rã'ã ne kam ije meo mex kēt.

Me amakkre kēt prãm kam ne ã meo ane”, ane.

⁴¹ Idjaij ne Jeju mexo umakôt omũ ne 'ã me bakukãmãremã ujarēnh ba. Ne kam ã memã ane. Kam me ta te kute amim Jeju marmã.

⁴²⁻⁴³ Be, djãm me rũnh kunĩ ne me amakkre kēt prãm? Kati. Me kwý kute tu amim markumrēx. Djãm me kwý ja kute memã amijo amirĩt? Djãm me kute memã kum,

—Arým ne ba tu amim Jeju markumrēx, anhýro amijo amirĩt? Kati. Mebē pardjêu kabēn pymaje ne me kute memã amijarēnh kēt. Be, mýkam? Bir, me amim,

—Dja ba amijarēnh kēt nhy me imã imex jarēnh rã'ã. Ba ren Jeju'ã memã amijarē nhy ren me arým imã ijaxwe jarēn me nêje bõm imē. Ne ren kam ajte me bikprõnh djakam me ro'ã ikrĩ kēt, anhýro ba. Me kute amim anhýrkam ne me kute memã amijarēnh kēt ne. Djã ne Metĩndjwýnhbit kute memã mex jarēnhja me kum kĩnh? Kati. Pykakam me axwe kute memã mex jarēnhja ne me kum kĩnh. Jabit ne me kum kĩnh.

⁴⁴ Nhy kam Jeju kàj bē memã kum,

—Djãm me aje tu amim imarkumrēxkam ne ga me aje bajbit imar? Kati. Me aje amim imar o ne ga me aje amim ijanor djwýnh mar. ⁴⁵ Me aje ipumũnh o ne ga me

aje ijanor djwýnhdjwý pumũnh. ⁴⁶ Ga, me kute akamàt kô tykkam pry kurwý nhym pry arým amirítikumrêxja pumũ. Nhym me arým ba mexkumrêx. Badjwý ne ba memã Metíndjwýnh kabên jarê. Nhym me kwý ì pýnhkôt kute tu amim kabên markumrêx ne kôt kute amijo baja ne me arým axwe kêt ne kute amijo ba mexkumrêx. Ne ajte kute akamàt kô tykkam me ba punuja pyrãk prãm kêtikumrêx.

⁴⁷ Me ajõ aje ikabên mar kajgon amim imar kêtgam djãm on ije amã ajaxwe pãnh jarênhmã? Me anhĩ pýnhkôt ajaxwe djãri pãnh jarênhmã? Djãm on pãnh atokrymã? Kati. Djãm ije memã axwe pãnh jarênh nhym me pãnh tokrymã ne ba bõx? Kati. Ije pykakam me kunĩ axwebê me utãrmã ne ba bõx. ⁴⁸ Be, me ajõ aje ikangan amim ikabên mar kêtgam me'õ dja amã ajaxwe pãnh jarê. Me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja kãjkwakam Metíndjwýnh amã, “Aje amim Ikra mar kêtgam ajaxwekumrêx”, ane. Dja amã ane ga arým ajaxwe pãnh atokry.

⁴⁹ Mýkam dja ã amã ane? Bir, djãm ba ikabên ne ba me amã arê? Kati. Ibãm ne ikabên'ã imã karõ ba arým me amã arê. Kam dja Ibãm ta amikabêno ngryk ne me ajõmã ajaxwe pãnh jarê. ⁵⁰ Ibãm ne imã, “Dja me tu amim amarkumrêx ne arým ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne”, ane. Tãm ne ba ije markumrêx. Kam Ibãm kute imã kabên jarênh kôt ne ba memã arê. Nãm ã Jeju memã ane.

13

Kute ar par ku'õnh.

¹ Be, arým Metíndjwýnh me bakukãmãre nhirõbê mrãnh nhõ akati 'ýr. Mebê idjaer kunĩ kute aben kajmã'ã me irõbê mrãnh djã mar kadjy aben pydji djã nhõ akati 'ýr. Jeju arým kute pykakam mebê àbir 'ýr. Bãm'ýr àbir 'ýr. Ja ne arým kute mar. Arým ne kum pykakam õ me ja jabê:. Nhym te me amakkre kêt arým kute bĩn 'ýr nhym kum õ me abê rã'ã.

² Arým ar kute õ kwý krên parkam nhym Djuda kute Jeju kanga 'ýr. Ximão ne Djuda dji. Djuda ja nhidji nhikjêbê ne Ikadji. Nãm kute kurê djwýnhmã kanga 'ýr. Xatanaj ne 'ã kum apnê nhym kute memã kanga 'ýr. ³ Bãm arým kute Jejumã õ mýjja kunĩ kanga nhym arým Bãmbê Metíndjwýnh kurũm rwýk ne kam akubyn 'ýr àbir 'ýr. Ja ne Jeju arým kute mar. ⁴ Nãm kuman kam kãjmã dja. Ar õ kwý krên parkam kãjmã djan õ kubêkã krãkào pôx ne adjuw. Ne me'ã ngõ ngrã djã byn arým o amikrax kupu. ⁵ Ne kam arým ngõnh purortikam ngõ run kam arým kôt ba djwýnh par ku'õnhmo krax. Ar par ku'õnhõ tẽ:n mã me'ã ngõ ngrã djão ar par'ã ngõ ngrã. O amikrax kupu rã'ãn o ar par'ã ngõ ngrã.

⁶ Nãm ar par ku'õnhõ tẽ:n kam arým Ximão Pedru'ýr bõx. Nhym kum,

—Je, djãm ba dja ga ipar ku'õ? ane.

⁷ Nhym Jeju kum,

—Jakam aje idjãpênh mar kêt. Dja ba ì amã arê ga ama, ane.

⁸ Nhym kum,

—Be kati. Aje ipar ku'õnh prãm kêtikumrêx, ane.

Nhym kum,

—Dja ba apar ku'õnh kêt ga arým ikôt aba kêt, ane.

⁹ Nhym kum,

—Bênjadjwýr djwýnh. Djãm iparbit? Inhikramê ikrãdjwý dja ga ku'õ, ane.

¹⁰ Nhym kum,

—Be, gar arým adjwýrkam arým ar anhĩ mex ba kam ije ar aparbit ku'õnhmã, ane. Ne kam ar axwe kêt'ã arkum,

—Be, arým ar amex. Djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati. Ar ajõ apydji ne ga amex kêt, ane. ¹¹ Arým kute amikukãm kurê djwýnhmã kanga djwýnh markam ne arkum,

—Djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati, ane.

¹² Ne kam arým ar par ku'õnh pan kam kã jangijn kam nhýn arkum,

—Be, mýkam ne ba ar apar ku'õ? Djã ne gar ama? ¹³ Bir, gar imã, “Ujarênh djwýnh, Bênjadjwýr djwýnh”, anhýro aba. Be, mrãmri ne gar imã arê. Ibê tãm. ¹⁴ Ibê ar anhõ

Běnjadjwyr djwýnh ne ibê ar anhō ujarěnh djwýnhkam ne ba arým amijo ingrin amijo ikàtàm ne arým ar amã apê. Ar akajgo mex, ar akàtømmã ne ba apên arým ar apar ku'ô. Djãm ar ajō aje, “Be, ba ne ba irax. Ije me kajgomã idjápěnh prãm kêt”, anhýrmã? Kati. Ar gadjwý aben par ku'ô.

¹⁵ Be, mýj kadjy ne ba ar apar ku'ô? Bir, dja gar ipumün ikudjwa arým amijo angriren akàtàm ne abenmã apê. Ja kadjy ne ba ar apar ku'ô. ¹⁶ Imã adjápěnhkam djãm aje araxo ijakrenh got? Ije ajanorkam djãm aje araxo ijakrenh got? ¹⁷ Ar aje araxo ijakrenh kêt kam dja gar amijã ije ar apar ku'ônhja man ikudjwa amijo angriren amijo akàtàm ne abenmã apê. Dja gar amijo anen arým akĩnhkumrěx.

Djuda kute memã Jeju kanga kukãm arkum 'ã ujarěnh.

Mat 26.21; Mak 14.18; Ruk 22.21

¹⁸ Be, djã ne ba ar akunĩmã ikaběn jarě? Kati. Djãm ar akunĩ amex? Kati. Ije ar anhĩ pýnhkôt amijo ar apytär ba arým ije ar amar. Nhym be, ar ajō dja ga amã ikurê. Amrěbê: ije amikukãm arěnh kôt dja ga amã ikurê. Nã bãm me bakukãmãremã kum, “Gwaj baro'ã badjåkur'ô dja kum ikurê”, ane.

Nã bãm ã memã ane nhym me arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhym me aben djô'ã arěnh mō. Arěnh mōr tãmtã tũ:mrãm arým iwýr o bōx. Gwaj baro'ã badjåkur'ô dja kum ikurê.

¹⁹ Ar ajō amã ikurê kětři ba arým pi'ôkkam ar amã ikaběn jarě.

Be, mýj kadjy? Bir, dja gar ajō amã ikurê kôt arým omün kam arým akubyn amijo tēn pi'ôkkam ikaběnja ma. Anhýr djwýnhřrãm ikaběn ja ma. Ne kam arým amim, “Mrãmri kôt ne amikukãm arěnhkumrěx. Jejubê ne Běnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrěx”, ane. Dja gar ã anen tu amim imarkumrěx.

²⁰ Be, godja ba amũ me ano nhym me me'ýr bōx nhym me arým amim me kaběn man kam arým kôt badjwý amim ima. Ne kam arým kôt amim kute ijanor djwýnhdjwý ma. Mrãmri ne ba ar amã ja jarěnhkumrěx, ane.

²¹ Jeju arkum anen arým umar punure ne. Ne kam arkum arěnh amirĩtkumrěx ne arkum,

—Be, mrãmri dja gar ajō ikurê djwýnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã ja jarěnhkumrěx, ane.

²² Nhym kôt ba djwýnh te kute marmã abenkam no tyn nhýn amim,

—Je tō, mýj me'ô'ã ne ane? ane. ²³ Be, kôt ba djwýnh'ô ne Jeju tãri nhý. Jeju kum abēja.

²⁴ Nhym Ximão Pedru jãnh nhýn amũ Jeju tãri ýrja'ýr akěx ne ar aktã aben pumũ. Ne kam kute ar 'ô jabej Jeju kujêrmã Pedru kum inhuo Jeju jakre.

²⁵ Nhym arým Jeju'ýr ajkaměn kum,

—Běnjadjwýr djwýnh, nhym nã? Ar imã arē bar kuma, ane.

²⁶ Nhym kum,

—Dja ba ômrômã djwý jadjàn amũ kum kungã ga arým ar 'ô pumũ, ane. Ne kam arým kum adjàn amũ Djudamã kungã. Djuda nhidji 'ôdjwýbê ne Ikadji. Ximão 'ôdjwý ne Djuda dji. ²⁷ Nãm kum kungã nhym Xatanaj arým Djudamã wadjàn 'amýnh tỳx ne. Nhym kam Jeju arým kum, “Ajrã, amibêx”, ane.

²⁸ Nhym kôt ba djwýnh kute kaběn mar kajgon mýjja'ã Jeju kute kum kaběn jarěnhja ar kute mar kêt. ²⁹ Djudabê ne ar ô pi'ôk kaprío ba djwýnh. Ne kam ar kwý arĩk amim,

—Bãrãm kute gwaj banhō kwý krěn djã'ô byrmã ne ano. Me krãptĩ kute aben pydji djã nhō akati kadjy kute mýjja byrmã ne ano. Nãr, kute me ô mýjja kêtãm mýjja kwý nhõrmã ne ano, ane. ³⁰ Nãm Jeju kum djwý ngã nhym arým kubyn mã kadjy katon tē. Arým akamãtkam ne tē.

Pedru 'ěxnhi kukãm kute kum arěnh.

Mat 26.31; Mak 14.26; Ruk 22.31

³¹ Djuda kato nhym Jeju arým kôt ba djwýnhmã kum,

—Ije amijo inhĩ ne ar ibaja dja me jakam arým iraxmã kato ba memã irax. Nhym kam me arým ikôt kàjkwakam Metĩndjwýnh raxmã kato. ³² Nhym kam arým memã ra:x ne uma:n kam arým amiraxo badjwý ijo rax. On dja ijo ra:x ba ipyma:.

³³ Akmere ar, gwaj baro'ã ar babaja arým kêt 'ÿr. Dja gar ijabej ar aban te idjãm djà'ÿr abôx prãmje. Nã bãm ã mebê idjaer rünhmãdjwÿ ane. Ar gadjwÿ ba arým ã ar amã ane.

³⁴ Be, ba ar amã 'ã karõ. Ikabën ny ne ba ije ar amã arënhmã. Dja gar aman mã kôt amijo aba mex ne amã aben jabê. Kute imã ar ajabê pyræk ã ar amã aben jabêo ane.

³⁵ Nhym kam me kâtãm kunĩ arým ar ajã abenmã kum, “Be, Jejukôt ba djwÿnhkumrëx ne wã. Ga, arkum aben jabêwã pumũ.” Dja me ã ar ajã abenmã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁶ Nhym Ximão Pedru kum,

—Bënjadjwÿr djwÿnh, jãm ne ga atëmmã? ane.

Nhym kum,

—Bir, dja ba tẽ ga arým te on idjãm djà'ÿr ikôt atëm prãmje. Kam dja ga tũmrãm arým ikôt tẽ, ane.

³⁷ Nhym Pedru arĩk kum,

—Bënjadjwÿr djwÿnh, mÿkam dja ba te on adjãm djà'ÿr akôt itëm prãmje? Dja me kum abĩn prãm ne ikumrëx ibĩn kam abĩ, ane.

³⁸ Nhym kum,

—Djãm me kute akumrëx abĩn ne kam ibĩnmã got? Be, dja me ijo mõ, ga õkrën'ãnh kàr këttri amijã maje ajëxo amãnhkrut ne ikjêkêt ne ijã memã kum, “Kati. Ije me'õwã pumũnh kêtikumrëx”, ane. Nhym arým ajã õkrën'ãnh kà. Mrãmri ne ba amã ja jarënhkumrëx. Nãm ã kum ane.

14

Kute kôt ba djwÿnhmã tÿx jadjàr.

¹ Ne kam ajte arkum,

—Kwãrĩk wãnh ba ar akadju tẽ gar axwe amikam adjumar kêt. Dja gar tu amim Metĩndjwÿnh markumrëx. Badjwÿ dja gar tu amim imarkumrëx. ² Onĩj Ibãm nhõ kikretikam me ùrkwã krãptĩ. Djã ne ren kêt ba ren arým ar amã, “Kati, kêt”, ane. Nhym be, kati. Mrãmri ne Ibãm nhõ kikretikam me ùrkwã krãptikumrëx. Ba arým 'ÿr itëmmã. Dja ba 'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne arým ar akutêp ar amã anhürkwão mex. ³ Dja ba ar anhürkwão mex kadju tẽ:n kam akubyn ajte ar awÿr bõx. Ne kam arým mã amikôt ar adjan ar ajo tẽ. Be, mÿj kadju? Bir gwaj arek baro'ã ar baba kadju. ⁴ Be, idjãm djà gar arým ama. 'ÿr ipry gar arým ama. Kwãrĩk wãnh axwe amikam adjumar kêt, ane.

Memã pry'ã ujarënh.

Kar 4.12

⁵ Nhym Tôme arým kum,

—Jãm atëmmã ja ar ije mar kêt ne ar ije apry kraxdjwÿ omũnh kêt. Mÿj dja bar nẽn kum ikato? ane.

⁶ Nhym Jeju kum,

—Bir, ba mrãmri ije 'ÿr me pry pyræk. Dja me tu amim imarkumrëx ba arým Ibãm'ÿr meo bõx. Bajbit ije memã katat ikabën jarënhkumrëx ne ije memã tĩn jangjênh nhym me Ibãm kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djãm Ibãm'ÿr me o bõx kadju me'õdjwÿ? Kati. Bajbit ne ba 'ÿr meo bõx. ⁷ Ne ga ren ar aje imarkumrëx ne ren arým Ibãmdjwÿ ma. Be, arým ba ar amã arê gar arým aman omũ, ane.

⁸ Nhym Piripi kum,

—Bënjadjwÿr djwÿnh, ar imã Abãm jakre bar omũ. Ne kam arým ikĩnh ne, ane.

⁹ Nhym Jeju kum,

—E kum Piripi, djãm gormã ne ga ikôt ar aban aje imarn ipumũnhja kêt? Be, me kute ipumũnh o ne me arým Ibãmdjwÿ pumũ. Mÿkam ne ga imã, “Ar imã Abãm jakre bar omũ”? ane. ¹⁰ Be, Ibãmmẽ ne bar itipdjĩn ar iba. Djãm aje amim imar kêt? Ije ar amã ikabën jarënhja ba ba ije arënh kêt. Djãm ba ne ba idjãpênh ar iba? Kati. Ibãm ne ar ijo ban àpênh ar ba. ¹¹ Be, Ibãmmẽ ne bar abenã itypdjĩn ar iba. Ja dja gar aman tu amim imarkumrëx. Nàr idjãpênhkôt imã akaton tu amim imarkumrëx.

¹² Me kute tu amim ikamnhixkumrêx gêdja me idjâpênh o apê. Gêdja me àpênh o ijakre. Be, mỳkam? Bir, arỳm Ibãm'yr itêmkam dja me àpênh o ijakrenh mex ne. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. ¹³ Dja gar amijo Metĩndjwỳnhmã a'wỳ. Tu amim imarkumrêx ne kum amijo a'wỳ ba kam ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. Be, mỳj kady? Bir, dja ba kôt memã Ibãm ra:xo amirĩt. Ja kady dja ba ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane. ¹⁴ Ikukwakam dja gar kum mỳjja kunĩo a'wỳ ba kam ar aje kum arênh kôt ã ar amã o ane.

Arkum Metĩndjwỳnh Karõ'ã ujarênh.

Kar 2.2

¹⁵ Gar mrãmri amã ijabê jabej mã ikabên man kôt ar amijo aba. Ije amrãnh mex'ã ar amã karõ kôt dja gar amijo aba. ¹⁶ Dja ba kam arỳm ar ajo Ibãmmã a'uw nhym arỳm ar amã ajo kĩnh djwỳnh 'ôdjwỳ jano. Nhym kam arỳm arek ar aro'ã ar ba rã'ã: rã'ã ne. ¹⁷ Karõ dja ar amã ano. Karõ kute katàt memã ikabên jarênhkumrêx. Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtjamã dja Karõ janor kêt. Be, mỳkam? Bir, mebê Karõ bipdjur nhym me kute mar kêt kam dja memã anor kêt. Ar ga ne gar atemã. Arỳm aje mar. Karõ arek ar aro'ã ar bakam aje mar. Dja arek ar aro'ã ar ba rã'ã.

¹⁸ Djãm ije ar amã inhiner gar aje me 'uwtĩ pyrãk ne akaprĩn ar abamã? Kati. Ba dja ba mrãmri ar awỳr ibôxkumrêx.

¹⁹ Dja ijã akati ngrêre ba arỳm me kum ikĩnh kêtjabê amijo apdju. Ar gajbit dja ba ar abê amijo ibipdjur kêt. Itĩnkôt dja gar gadjwỳ atĩnkumrêx. ²⁰ Kam dja gar amim, “Be, mrãmri ne Jeju Bãmmê tipdjin ar ba. Badjwỳ ne ba Jejumê itipdjin ar iba. Jejudjwỳ ne imê tipdjin ar ba.” Djã gãm ar ã amim ane. ²¹ Mỳj me'ô ne mrãmri kum ijabêkumrêx? Bir, ba ne ba me kute katàt amijo ba'ã memã karõ. Dja me kam amim ikabên man kôt ar amijo ba. Me ja ne me mrãmri kum ijabêkumrêx. Dja me mrãmri kum ijabêkumrêx nhym Ibãmdjwỳ arỳm kum me abê. Badjwỳ dja ba imã me abên arỳm ikabêno memã amijo amirĩt nhym me arỳm mrãmri imarkumrêx, ane.

²² Nhym Djuda 'ôdjwỳ. Djãm Djuda Ikadji? Kati. Djuda 'ôdjwỳ Jejumã kum,

—Be, mỳkam dja ga ar bajbit ar imã amijo amirĩt? Mỳkam dja ga me kunĩmã amijo amirĩt kêt? ane.

²³ Nhym Jeju kum,

—Bir, me kum ijabê dja me ikabên man kôt ar amijo ba. Nhym kam Ibãm arỳm kum me abê bar kam arỳm me'yr bôx ne ar meo iba. ²⁴ Nhym be, me kum ijabê kêtja dja me ikabên mar kêt ne kôt amijo ba kêt ne tu ate krãn amidjwỳnhbit ma. Be, ije ar amã ikabên jarênh gar aje marja djãm ba ikabên? Kati. Ibãm kute ijanor djwỳnh kabên ne ja.

²⁵ Gwaj baro'ã ar babari ne ba ar amã ikabên ja jarê. ²⁶ Dja ba mã tẽ nhym ar ajo kĩnh djwỳnh arỳm ar amã ikabên jarê. Metĩndjwỳnh Karõja tãm dja arỳm ar amã arê. Ije amrêbê ar amã ikabên jarênh ja kunikôt dja ar amã arê. Kàjkwakam Ibãm dja ar amã Karõ jano nhym arỳm bôx ne ar amã ikabên jarê. ²⁷ Itêm tekrekam dja gar ikabênkôt adjumar mex. Idjumar mex kôt adjumar mex. Djãm me kum ikĩnh kêtja kabênkôt adjumar mexmã? Kati. Tãm ne kajgo. Ba ikabên kôt dja gar adjumar mex ne mrãmri adjumar mexkumrêx. Kwãrĩk wãnh amikukãm axwe adjumar ne atĩn prãm kêt.

²⁸ Ôbê ne ba arỳm ar amã, “Dja ba mã tẽn kam akubyn ajte ar awỳr tẽn bôx”, ane. Ga ren ar mrãmri amã ijabêkumrêx ne ren akĩnhkumrêx. Ije ar amã Ibãm'yr idjãbir jarênh ar aje markam ne gar ren akĩnhkumrêx. Be, mỳkam? Bir, kàjkwakam Ibãm kute raxo ijakrenhkam. ²⁹ Be, jakam ba arỳm ar amã arê. Idjãbir kêttri ba ar amã arê. Dja ba wabi gar kam ikabênja man arỳm tu amim imarkumrêx.

³⁰ Jakam dja ba arỳm ar amã ikabên jarênh kwỳ ngri. Be, mỳkam? Bir, arỳm Xatanaj bôx 'yr. Me kum ikĩnh kêtja nhõ bẽnjadjwỳr iwỳr bôx 'yr. Djãm iwỳr bôxkam kute ijo bamã? Arkati. ³¹ Dja ba Ibãm kabên kôt ar amijo iba. Ibãm kute imã 'ã karõ kôt ar amijo iba nhym kam me kum ikĩnh kêtja arỳm ima. Dja me amim, “Mrãmri kum Bãm jabêkumrêx”, ane. Tãm dja me kuma. Kãmã ar dja. Gwaj on 'yr. Nãm Jeju ã kôt ba djwỳnhmã ane.

15

Kute amikukràdjà'ã akrô jakren 'ã ujarënh.

¹ Ne kam apÿnh akrô kukràdjà'ã ajarën arkum,

—Be ga, atemã akrô djôja pumû. Ba ne ba ije akrô bàri pyræk. Ibãm ne kute akrôo djuw mex djwÿnh pyræk. Ar ga ne gar aje akrô bàrikam apÿnh pa pyræk.

² Ga, akrôo djuw mex djwÿnh kute akrô pa kajgo rênha pumû. Pakam ô kêt kam ne kurê. Ibãmdjwÿ kum me kute imar kajgo kÿnh kêt ne wãnh me kanga. Mÿkam? Bir, me kute imar kajgo ne ukapri kêt ne axwe ar ba. Kute mrãmri ne akrô pakam ô kêt pyræk. Kam ne wãnh me kanga. Ga, akrô pa kwÿkam ôja pumû. Nhy m o djuw mex djwÿnh kute 'ã ingrà kajgodjwÿ rênh. Akrô pakam ôbit krãpti kadjy ne kurê. Ibãmdjwÿ kum me kute tu amim imarkumrêxja kÿnh. Ne kam arÿm mebê mÿjja kajgo kunî kurê. Mÿj kadjy? Bir, dja me amim imar 'ãno djan mÿjja kajgo mar kêt. Ne kam arÿm ukapri:n katàt ar amijo ba. Ne kam mexkumrêx kute akrô pakam ô kumexkam mexkumrêx pyræk. Ja kadjy ne mebê mÿjja kajgo kunî kurê.

³ Be, ar aje akrô bàrikam apÿnh pa pyræk. Arÿm ar amex. Ije ar amã ikabën jarënhkôt arÿm ar amex. ⁴ Dja gar arek ijamÿnh tÿxkumrêx ne tu amim imar tÿxkumrêx ne ijã adjukanga kêt kumrêx. Badjwÿ dja ba arek ar ajamÿnh tÿxkumrêx. Djãm akrô pa arek akrô bàri 'amÿnh kêt kam ô got? Arkati. Ar gadjwÿ dja gar ijamÿnh kêt ne ijã adjukanga djãm kam amex? Kati. Te amex prãmje kute akrô pakam ô kêt kam mex kêt pyræk.

⁵ Ba ije akrô bàri pyræk. Ar ga ne gar aje bàrikam apÿnh pa pyræk. Dja gar arek ijamÿnh tÿx ne tu amim imar tÿxkumrêx ne ijã adjukanga kêt kumrêx. Ba badjwÿ dja ba arek ar ajamÿnh tÿx. Kam dja gar katàt ar amijo aban adjukapri:n amexkumrêx kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyræk. Djãm aje amim imar kêt kam amex prãm got? Dja ga ijã adjukangan arÿm te amex prãmje. ⁶ Dja me amim imar rerekren ijã ukanga nhy m Metindjwÿnh arÿm wãnh me kanga. Ga, akrô pa ate bàri'ã ari nhy m o djuw mex djwÿnh kute rênh ne wãnh rênh nhy m arÿm ngràja pumû. Nhy m kam me kute o atom ne kuwykam rênh nhy m xëtja pumû.

⁷ Gêdja gar arek ijamÿnh tÿx ne tu amim imarkumrêx ne ijã adjukanga kêt ne tu amim ikabën mar tÿxkumrêx nhy m kam Ibãm arÿm akabënkôt ã amã o ane. Dja gar amã mÿjja kÿnh ne kum o a'uw nhy m arÿm akabënkôt ã amã o ane. ⁸ Dja gar amexkumrêx ne katàt ar amijo aban adjukapri kute akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyræk. Nhy m me amex ja pumûn arÿm Ibãm raxmã kato. Dja gar ã amijo anen arÿm abê ikôt aba djwÿnhkumrêx.

⁹ Imã ar ajabê kute mrãmri ne Ibãm kum ijabê pyræk. Dja gar tu imã ar ajabêja markumrêx ne ar amã ijabê'ã adjukanga kêt. ¹⁰ Gêdja gar mã ikabënja man kôt ar amijo aba. Ije ar amã katàt aje amijo aba'ã karökam ikabënja man kôt ar amijo aba. Ne kam arÿm ar amã ijabê'ã adjukanga kêt. Ga, ije Ibãm kabën kôt amijo ibaja pumû. Ba kam imã Ibãm jabê'ã idjukanga kêt.

¹¹ Be, mÿj kadjy ne ba ar amã ikabën ja jarê? Bir, dja gar ikabën man arÿm ikÿnh akÿnh. Akÿnh ne akÿnh rã'ãn akÿnh tire. ¹² Be, ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karô. Amã aben jabê kute mrãmri ne imã ar ajabê pyræk. ¹³ Djãm ije inhöbikwa kadjy itykkam imã inhöbikwa jabê ngri got? Imã abêo katàt me kunî jakre. ¹⁴ Dja ba ar amã katàt aje amijo aba'ã karô gar ikabën man kunîkôt ar amijo aba ba arÿm ar ajo inhöbikwakumrêx.

¹⁵ Djãm jakam ije ar amã, “Inhö àpênh”, anhÿrmã? Kati. Ne ga ren ar abê inhö àpênhbit ba ren ar amã adjapênh djàbit jarê gar ren jabit man ren kam aje ikabën kunî mar kêt. Nhy m be, kati. Ibãm kute imã kabën jarënh ja ba arÿm ar amã kunî jarê. Ije ar amã Ibãm kabën kunî jarënhkam arÿm ije jakam ar amã, “Inhöbikwa”, anhÿrmã.

¹⁶ Djãm ar ga ne gar amijo ipytã? Kati. Ba ne ba amijo ar apytàn arÿm ar adjapênh djà'ã ar amã karô. Be, mÿj kadjy? Bir, dja gar katàt ar amijo aban adjukaprikumrêx ne memã ijã adjujarënh mô. Ne kam arÿm Metindjwÿnhmã amexkumrêx rã'ã. Kum amexkumrêx rã'ã ne arÿm aje mrãmri ne akrô pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyræk. Ja kadjy ne ba adjapênh djà'ã ar amã karô. Mÿj kadjy dja gar ã amexo ane? Bir, dja gar ikukwakam

mỳjja'ã Ibãmmã a'uw nhym arỳm ã ar amã o ane. Ar aje kum arēnh kôt ã ar amã o ane. Ja kadjy dja gar ã kum amexo ane. ¹⁷ Ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karõ.

Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja'ã ujarēnh.

Mat 10.16,22; Dju r 7.7; Pir 1.29; A Xim 3.12; Dju k 3.13

¹⁸ Be, dja me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kum ar akurê jabej. Ikumrēx ne me ã kum ikurêo ane. Ja dja gar ama. ¹⁹ Ne ga ren ar me kum ikĩnh kêtja jaxwe kôt ajaxwe nhym ren me kum ar ajabê ne. Nhym be, kati. Me axwe kôt ajaxwe kêt. Ba ne ba amijo ar apytãn mebê amikôt ar apumjuw. Kam ne me kum ikĩnh kêtja kum ar akurê.

²⁰ Ba arỳm ar amã, “Ar abê inhõ àpēnhkam djãm aje araxo ijakrenh got”? ane. Djãm ar aje araxo ijakrenh got gar amim, “Kati. Dja me ijo bikēnh kêt”, anhỹro aba? Kati. Ikôt dja me ar ajo bikēnhkumrēx. Nhym be, me kwỳ kute amim ikabēn mar kôt dja me amim ar akabēndjwỳ ma. ²¹ Be, mỳkam dja me ar ajo ajkê? Bir, ikôt ar abakam. Me kute ijanor djwỳnh mar kêt kam dja me ar ajo ajkê. ²² Ne ba ren me'ỳr ibõx kêt ne ren memã ikabēn jarēnh kêt nhym Metĩndjwỳnh ren memã axwe jarēnh kêt. Nhym be, kati. Arỳm ne ba me'ỳr bõx ne memã ikabēn jarē nhym me kute amim imar kêt. Kam dja mrãmri memã axwe jarēnhkumrēx. Jakam dja me te Metĩndjwỳnhmã kum, “Kati. Ijaxwe kêt”, anhỹrmã.

²³ Be, me kum ikurêja kum Ibãmdjwỳ kurê. ²⁴ Ne ba ren ije me nokrekam mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx kêt nhym ren me omũnh kêt nhym Metĩndjwỳnh ren memã axwe jarēnh kêt. Nhym be, kati. Arỳm me kute omũnhkam ne me kum ikurēn kum Ibãmdjwỳ kurê.

²⁵ Me kum ikurêja'ã ne me bakukãmãre amrēbê: pi'òk no'òk ne. Ba ne ba kam amikukãm memã kum, “Ajmã ije meo kêt kam ne me kum ikurê.”

Nã bãm ã memã ane nhym me arỳm kukràdjàkam 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym kam me aben djõ'ã arēnho mō:n arēnho mōr tãmtã arỳm iwỳr o bõx. Tũ:mrãm iwỳr o bõx. Nhym me kamingrãnyre arỳm kum ikurê. Ajmã ije meo kêt kam me kum ikurê.

²⁶ Be, dja ba Ibãm 'ỳr wabin 'ỳr bõx ne arỳm ar amã ar ajo kĩnh djwỳnh jano, ar amã Metĩndjwỳnh Karõ jano. Ta dja katat memã kabēn jarēnhkumrēx. Ibãm kurũm dja tẽ. Dja ba ar amã ano nhym bõx. Ne kam kute ipumũnh kôt arỳm ar amã ijã ajarẽ. ²⁷ Ar gadjwỳ gêdja gar ijã memã adjujarēnh aba. Idjãpēnh kraxkôt iro'ã ar abakam aje ipumũnh kôt memã ijã adjujarēnh aba.

16

¹ Ar aje ibê amijo akēx kêt kadjy ne ba ar amã ikabēn jarẽ. ² Me bikprõnh djàkam dja me ar akangan me nêje bõm ar amẽ. Ne arĩk ar ajã amim, “Dja ba ar kupa nhym kôt Metĩndjwỳnh arỳm kum ikĩnhkumrēx”, anen arỳm ar abĩ. ³ Me kute Ibãmmẽ ar imar kêt kam dja me ã ar ajo ane.

⁴ Djãm amrēbê ne ba ar amã ikabēn ja jarēnho tẽ? Kati. Gwaj baro'ã ar babari ne ije ar amã arēnh kêt. Ajbir ne ba ar abê idjãbir kutã ar amã arẽ. Dja ba wabi nhym me arỳm ar ajo bikēnho ba. Kam dja gar akubyn ije ar amã ikabēn jarēnh ja'ỳr amijo bõx ne arỳm aman amim, “Be, mrãmri kute imã arēnh kôt ne me arỳm jakam ã ijo bikēnho bao ane”, ane.

Metĩndjwỳnh Karõ kute õ me jao bamã.

⁵ Jakam ba arỳm kute ijanor djwỳnh'ỳr idjãbirmã. Kam ne gar aje imã, “Jãm dja ga tẽ”? anhỹr kêt. ⁶ Be, mỳkam? Bir, ba ije ar amã idjãbir jarēnh gar akaprĩ raxkam ne gar aje ikukjêr kêt. ⁷ Kwārĩk wãnh ar akaprĩ kêt. Dja ba wabin arỳm ar amã ajo kĩnh djwỳnh 'õdjwỳ jano. Metĩndjwỳnh Karõ jano nhym ar awỳr bõx gar adjumar mexkumrēx. Ba ren idjãbir kêt nhym ren Karõ ar awỳr bõx kêt. Nhym be, kati. Dja ba idjãbirkumrēx ne ar awỳr anorkumrēx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrēx.

⁸⁻¹¹ Mrãmri dja Metĩndjwỳnh Karõ pykakam bõxkumrēx. Ne kam ta arỳm mã pykakam me axwemã kum, “Mrãmri ajaxwekumrēx”, anhỹro ba. Nhym kam me arỳm kôt

amijaxwe maro ba. Be, mỳkam? Bir, me kute amim imar kêt kam ne me axwe. Dja Metĩndjwỳnh Karō ta arỳm mã memã kum, “Jeju katàt kute amijo bakumrêx”, anhỹro ba. Nhyam kam me arỳm kôt ikatàtkumrêx maro ba.

Be, mỳkam? Bir, Ibãm'ỳr idjàbir gar aje ipumũnh kêt kam dja me mrãmri ikatàtkumrêx maro ba. Dja Metĩndjwỳnh Karō ta arỳm mã memã kum, “Dja ga ajaxwe pãnh atokry”, ane. Nhyam kam me arỳm kôt amimaro ba. Be, mỳkam? Bir, dja me kum ikĩnh kêtja nhõ bẽnjadjwỳrbê Xatanaj tokry. Axwe pãnh tokry. Dja me ja man arỳm amimaro ba, amijaxwekam pãnh tokry mã maro ba.

¹² Be, ba te ije ar amã ikukràdjã kumex jarênh prãmje. Ar aje ikukràdjã kumex mar kadjy ne gar ajamak mex kêt rã'ã. ¹³ Kwãrik wãnh rã'ã. Dja ĩ Metĩndjwỳnh Karō bõx. Kute memã katàt kabên jarênhkumrêxja bõx. Ne kam arỳm ar ajo ba gar ikabên katàt kunĩ ma. Djãm ta ne kute amikabên jarênhmã? Kati. Ba dja ba kum arê nhyam arỳm ar amã kute ikabên marja jarê gar arỳm ama. Dja ar akukãm apỳnh mỳjja apõx djwỳnhram ar amã arê gar arỳm ama. ¹⁴ Ba dja ba kum ikabên jarê nhyam kuman arỳm ar amã arê. Kute ar amã ikabên jarênhkam dja ijo rax gar arỳm ira:xmã akaton ama. ¹⁵ Be, ba Ibãm kabên o ikabênkam ne ba ar amã, “Ba dja ba Karõmã ikabên jarê nhyam kuman arỳm ar amã arê”, ane.

¹⁶ Arỳm itêm 'ỳr. Dja ba tẽ gar arỳm ipumũnh kêt. Nhyam kam ijã akati ngrêre gar ajte ipumũ. Ibãm'ỳr idjàbir 'ỳr. Kam dja gar ajte ipumũ. Nãm ã Jeju kôt ba djwỳnhmã ane.

Ar'ỳr ar kĩnh djã bõx kadjy kute arkum arênh.

¹⁷ Nhyam kôt ba djwỳnh kwỳ ar abenmã kum,

—Nãm gwaj bamã, “Arỳm itêm 'ỳr. Dja ba tẽ gar arỳm ipumũnh kêt. Nhyam kam ijã akati ngrêre gar arỳm ajte ipumũ”, ane. Ne, “Ibãm'ỳr idjàbir 'ỳr. Kam dja gar ajte ipumũ”, ane. Be, mỳj'ã ne gwaj bamã ja jarê? ane. ¹⁸ Ne kam,

—Kute gwaj bamã, “Akati ngrêre”, anhỹrkam mỳj'ã ne kute gwaj bamã ja jarê? Gwaj te baje mar prãmje, ane.

¹⁹ Be, ar kute kukjêr prãm kôt ne Jeju arỳm ar kuma. Ne kam arkum,

—Djã ne gar bit aje ikukjêrmã? Ije ar amã, “Arỳm itêm 'ỳr. Dja ba tẽ gar arỳm ipumũnh kêt. Kam dja ijã akati ngrêre gar arỳm ajte ipumũ”, anhỹr. Ije ar amã anhỹrkam djã ne gar aje bit abej ikukjêrmã?

²⁰ Ba ar amã arê gar ama. Dja gar muw ne akaprĩ rax. Nhyam be, me kum ikĩnh kêtja dja me kĩnh. Dja gar akaprĩ tẽn kam ĩ arỳm akĩnhkumrêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

²¹ Be, me nire kra àkam kaprĩre. Me kra bixadjwỳr 'ỳr nhyam me kaprĩre. Ne kam me kra bixadjwỳrkam arỳm kaprĩo aknon mar kêt ne. Me kĩnhkam ne me arỳm kaprĩo akno.

²² Dja gar ã akaprĩn ajte akĩnho ane. Jakam gar akaprĩ. Kwãrik wãnh rã'ã. Dja gwaj ajte aben pumũ gar akĩnhkumrêx. Nhyam kam me arỳm te kute ar amã akaprĩ jadjãr prãmje.

²³ Gwaj baje ajte aben pumũnhkam dja gar imã adjã'wỳr prãm kêt. Ne kam ikukwakam Ibãm tamã mỳjjao a'uw nhyam arỳm ã ar amã o ane. Mỳjja kunĩo ikukwakam kum adjã'wỳrja dja ã ar amã o ane. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx. ²⁴ Kraxje ar aje ikukwakam Ibãmmã adjã'wỳr kêt rã'ã. Ikukwakam kum a'wỳ nhyam arỳm ã ar amã o ane. Ar akĩhtire kadjy dja ã ar amã o ane.

²⁵ Be, Ibãm kukràdjã'ã ne ba pykakam apỳnh mỳjja jakren ar amã arê nhyam kukràdjã kwỳ ar abê bipdjur. Adjỹm, dja ba ĩ ar amã ã arênhho anhỹr kêt. Dja ba ar amã Ibãm kukràdjã jarê nhyam ar amã amirĩtkumrêx ne ar abê bipdjur kêt. ²⁶ Amrê akati mörjakam ije ar ajo Ibãmmã idjà'wỳr prãm kêt. Ar ga dja gar ikukwakam kum a'uw nhyam arỳm ar ama.

²⁷ Be, mỳkam? Bir, ta kum ar ajabêkam. Ar amã ijabêkam ne ta kum ar ajabê. Ije ar amã, “Ta ne ijano ba tẽ”, anhỹr gar aje tu amim ikabên markumrêxkam ne ta kum ar ajabê. Dja gar kum a'uw nhyam ta arỳm ar ama. ²⁸ Ibãm kurũm ne ba amrê tẽn pykamã bõx. Dja ba jakam pyka kurũm Ibãm'ỳr tẽn arỳm 'ỳr bõx, ane.

²⁹ Nhyam kôt ba djwỳnh kum,

—Be, jakam ne ga arým imã akabên jarênho amirítkumrêx. Aje akukràdjà'ã pykakam mýjja'ã adjujarênhja jakre kêt. Ga tu akukràdjà jarênho amirítkumrêx. ³⁰ Jakam bar arým amim ama. Mrãmri ne aje mýjja kunĩ markumrêx. Jakam ar ije ajte akabên jabej akukjêr prãm kêtumrêx. Be, mrãmri ne ga kàjkwakam Metĩndjwýnh kurüm tẽn abôxkumrêx, ane.

³¹ Nhyim Jeju arkum,

—Djãm jakam ne gar mrãmri tu amim imar tỳxkumrêx? Kati. ³² Adjým, dja gar amidjwýnhbit man ĩ ibê ajmã. Me umaje ibê ajmã ba arým ate dja. Be, djãm mrãmri ba ate idjãmmã? Kati. Ibãm kute imê amijo kajkepkam dja ba ate idjãm kêt.

³³ Be, mýj kadjy ne ba ã ar amã ane? Bir, dja gar ĩ ije ar amã ikabên jarênhja man arým tu amim markumrêx. Ne kam arým ikanàrrãm adjumar mex ne ar aba. Be, me kum ikĩnh kêtja kôt dja gar arek ar aba nhyim me ar ajo bikênho ba. Kwãrik wãnh kam ar akapri kêt. Ba ne ba itýxo ije me kum ikĩnh kêtja jakrenh mex ne. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã ane.

17

Jeju Metĩndjwýnhmã amijo à'wýr.

¹ Nãm arkum anen kam kãjmã ôkren kãjkwa jabên Bãmmã kum,

—Djünwã, arým itokry'ã myt bôx. Dja ga memã iraxo amirít gê me iraxmã kato. Dja me iraxmã kato ba arým memã araxo amirít nhyim me gadjwý araxmã kato. ² Be, mýjkôt dja me gu baraxmã kato. Bir, aje me kadjy ijã Bẽnjadjwýr djwýnh mênhkôt. Apýnh pyka djari kunikôt dja ba me kunĩmã nhỹ. Ne kam arým me kwýmã tĩn jadjã. Aje mã ikôt me kamênhja kunĩmã tĩn jadjã nhyim me arým gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ga ijã Bẽnjadjwýr djwýnh mẽ. Kôt dja me kum gu bakĩnhkumrêx.

³ Be, mýj ne me kute marmãn arým gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne? Bir, dja me amim, “Kãjkwakam Metĩndjwýnh pydji. Mrãmri ne kubê Metĩndjwýnhkumrêx. Mrãmri ne kute pykamã Jeju janorkumrêx”, anhỹro ba. Ja ne me kute marmã. Me kute mar ne tu amim gu bamarkumrêxmã. Dja me tu amim gu bamarkumrêx ne arým gu bakôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁴ Pykakam ar ibari ba arým memã araxo amirít nhyim me kwý arým kum akĩnhkumrêx. Aje adjapênh djà'ã imã karô kôt ba apên arým 'ã aminhinomã amimê. ⁵ Jakam badjwý dja ga memã iraxo amirít gê me iraxmã kato. Adjakam mýjja kunĩ kator kêttri gu ar baba. Kam gu bara:x. Amrêbê: gu baraxja kôt dja ga jakam ijo rax.

Kute Bãmmã kôt ba djwýnhho à'wýr.

⁶ Ga ne ga arým mebê anhõ me kwýo akêx. Me kum akĩnh kêtja bê anhõ me kwýo akêx ne mã ikôt me kamê. Ba kam arým memã ajo amirítkumrêx ne. Nhyim kam me arým akabên man kôt ar amijo ba. ⁷ Arým me kute imarn arým ijã amim, “Jeju ne Metĩndjwýnh kukwakambit apênh ne kabên jarênho ba”, anhỹro ba. Ja ne me kute mar. ⁸ Aje akabên'ã imã karô kôt ba memã arê nhyim me arým tu amim markumrêx ne mã kôt ar amijo ba. Ne mã ijã amim, “Mrãmri kãjkwakam Metĩndjwýnh kurüm ne tẽn bôx. Mrãmri ta ne kute anorkumrêx nhyim arým tẽn bôx”, ane.

⁹ Djãm pykakam me kum akĩnh kêtjao ne ba amã a'uw? Kati. Aje ikôt me kamênhja ne ba amã a'uw. ¹⁰ Ga ne ga arým inhõ me kunĩo anhõ. Badjwý ne ba arým anhõ me kunĩo inhõ. Gu baro'ã arým meo banhõ. Nhyim me arým memã iraxo amirít. ¹¹ Djünwã, amexti:ren akatãtkumrêx. Jakam dja ba arým awýr tẽn arým pykakam me kum akĩnh kêtjamê ro'ã ar iba kêt. Nhyim be, gu banhõ me ne me pykakam me kum akĩnh kêtjamê ro'ã ar ba rã'ã.

Djünwã, prĩne amexkam dja ga amim gu banhõ me utàn meo aba. Ga ne ga ikôt me kamê. Me kum aben jabên axikôt kabên kadjy dja ga me utàn meo aba. Gu bamã aben jabên baje axikôt bakabên pyrãk gê me ã kum aben jabên ã axikôt kabêno ane. ¹² Pykakam me kum akĩnh kêtjamê ro'ã ar ibari ne ba akukwakam me utàn ar meo iba. Aje ikôt me kamênhja ne ba me utàn ar meo iba nhyim 'õ biknor kêtumrêx. Ikôt ba djwýnhbê Djuda

pydji ne axwekumrêx. Pydjibit dja arým akuno. Amrêbê me ikukãmãre kute 'ã pi'ók no'ók kôt dja akuno.

¹³ Be, jakam ne ba arým awýr idjábir 'ýr. Pykakam ar ibari ba amã ikabên ja jarê. Me kute amã ikabênja mar kadjy ba amã arê. Dja me kuman arým mrãmri ikĩnh kĩnhkumrêx. ¹⁴ Arým me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê. Be, mýkam? Bir, nã bãm memã akabên jarê nhym me arým tu amim markumrêx. Ne kam arým ate mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtjabê amijo ba. Ije ate mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba. Kam ne me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê.

¹⁵ Djãm ije amã, “Me kum akĩnh kêtja bê dja ga amim gu banhõ meo wabi”, anhýrmã? Kati. Dja me arek me ro'ã ar ba. Dja ga mã me utàn ar meo aba gê gu banhõ me ja me axwe kôt axwe kêt. ¹⁶ Me arým mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtja bê amijo ba. Ate ije mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba.

¹⁷ Mrãmri akabên katàtkumrêx. Aje memã akabên katàt jarênhkôt dja ga amimexo meo mex gê me katàt ar amijo ba. ¹⁸ Ga ne ga arým idjápênh djà'ã imã karõn arým pykakam me kum akĩnh kêtja'ýr ijano ba tẽ. Badjwý ne ba akudjwa arým me àpênh djà'ã gu banhõ me jamã karõn arým me kum akĩnh kêtja'ýr me ano. ¹⁹ Imã me abêkam ne ba itykmã. Dja ba akabênkôt me kadjy ty nhym me arým amexo mex. Dja me tu amim ikabên katàt markumrêx ne arým amexo mex.

Kute Bãmmã me kute mar kunõ à'wýr.

²⁰ Djãm me jabit ne ba amã meo a'uw? Kati. Dja me ì amũ memã ikabên jarê nhym me kwý ikabên man tu amim imarkumrêx. Amũ me jaodjwý ba amã a'uw.

²¹ Be, mýj kadjy ne ba amã meo a'uw? Bir, dja ga ikabên man arým memã amak bõ nhym me arým akabênkôt kum aben jabên axikôt kabên. Dja me axikôt kabên kute gu bamã aben jabên axikôt bakabên pyræk. Be, mýj kadjy dja me kum aben jabên axikôt kabên? Bir, gêdja amũ me kum akĩnh kêtja me omũn arým kum gu bakĩnh ne arým tu amim imarkumrêx. Ne kam ijã amim, “Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba”, ane. Ja kadjy dja me kum aben jabê.

²² Ga ne ga ijo rax ba arým gu banhõ meo rax. Nã bãm memã gu bakukràdjã jarê nhym me arým tu amim markumrêx ar o ba. Ar o ba:n arým rax ne. Be, mýj kadjy ne ba meo rax? Bir, dja me kum aben jabên axikôt kabên kute gu bamã aben jabên axikôt bakabên pyræk. Ja kadjy ne ba meo rax. ²³ Bamê gu banhõ me jamê ne me itipdjín ar iba. Gu badjwý batipdjín ar baba. Gora gê me prĩne kum aben jabên axikôt kabên. Nhym kam me kum akĩnh kêtja me omũn arým amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba. Ga, Metĩndjwýnh kum me abêja pumũ. Kum me abê kute kum Jeju jabê pyræk”, ane. Dja me kum akĩnh kêtja me omũn ã amim ane.

²⁴ Djũnwã, mýjja kunĩ kator kêttri ne ga amã ijabê. Kam dja ba wabi ga arým ijo ra:x ne. Aje mã ikôt me kamênhdjwý dja ga o wabi gê me iro'ã ar ba. Dja me iro'ã ar ba:n irax pumũnh ar o ba. Ja ne ba imã kĩnh.

²⁵ Djũnwã, ga ne ga akatàt ne ajaxwe kêtikumrêx nhym me kum akĩnh kêtja kute amar kêt. Bajbit ije amar nhym me jadjwý arým kute amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhym arým pykakam bõx ne ar ba”, anhýro ba. Tãm ne me kute amim tu markumrêx. ²⁶ Ba kam arým memã ajã ajarê. Dja ba memã ajã idjujarênh rá'ã ne. Be, mýj kadjy dja ba memã ajã idjujarênh rá'ã? Bir, amã me abê kute amã ijabê pyræk. Amã me abêja'ã dja ba memã idjujarênh rá'ã nhym me arým mar rá'ãn kam arým kum ajabê:. Ba kam arým meo iba. Ja kadjy dja ba memã ajã idjujarênh rá'ã. Nãm ã Jeju Bãmmã kabêno ane.

18

Me kute Jeju pa 'amýnh ne o mõr.

Mat 26.47; Mak 14.43; Ruk 22.47

¹ Jeju Bãmmã kabên pan kam arým kôt ba djwýnhmẽ ro'ã katon mõ. Mõ:n kam arým pakretibê Kedõ'ýr bõx ne 'ã rê. Ne kam mõn pidjõkõ'ýr bõx ne arým 'ýr wadjàn kam nhý.

² Nhyim onij Djuda dja. Kute Jeju kurê djwýnhmã kangaja dja. Djuda ne arým kute ar ýr djà pumũnh. Amrêbê ne Jejumê kôt ba djwýnh ar pidjôkô'ýr mrãnh ku'ê nhyim kam Djuda arým kute ar ýr djà pumũnh. ³ Kam ne arým me rũnh'ýr bôx ne memã arê. Nhyim me arým aminhõ krãkamngõnhmẽ aminhõ àpênhmã kum,

—Me Djudakôt mõn Jeju pa 'amýn amrê o mõn o bôx. Nãm ã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebê pardjêumẽ memã ane. Nhyim Djuda arým kute omũnhkôt katàt Jeju'ýr meo mõ. Nãm me Jeju kadjy ngõnhpôkmẽ kuwymẽ àbêr djãmẽo mõ. Me 'ýr o mõ:n arým pidjôkô'ýr o bôx.

⁴ Nhyim Jeju ta kãjmã djan me'ýr kato. Ta ne kute amikukãm mýjja kunĩ markam amikukãm me krãkamngõnh ma. Ta me'ýr katon memã kum,

—Mýj me'õ jabej ne ga me mõ? ane.

⁵ Nhyim kam me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mõ, ane.

Nhyim Jeju memã kum, “E kum, ba”, ane. Be, Djuda ne krãkamngõnhmẽ ro'ã dja. ⁶ Nãm Jeju, “E kum, ba”, ane. Nhyim me tu umaje ajkran akubyn ajkamên arým tým ne nõ.

⁷ Nhyim kam ajte me kukij ne memã kum,

—Mýj me'õ jabej ne ga me mõ? ane.

Nhyim me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mõ, ane.

⁸ Nhyim memã kum,

—E kum, arým ne ba me amã, “Ba”, ane. Kwãrĩk wãnh ga me bajbit ijabej gê ar ja mã tẽ, ane. Be, mýkam ne Jeju ã krãkamngõnhmã ane? ⁹ Bir, kute ajbir Bãmmã kabẽnkam ar'ã ujarẽnh kôt. Kute kum,

—Aje ikôt me kamẽnhja ne ba ije 'õo ibiknor kêt, anhýr kôtô. Kôt ne Jeju jakam ar nêje me krãkamngõnhmã kabẽn ne arým o mebê ar utà.

¹⁰ Nhyim kam Ximão Pedru, Jejukôt ba djwýnhja arým õ kàxdjwa kajgo. Ne kam arým kaban o akabên arým o bẽnjadjwýr nhõ àpênh jamak ta. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax nhõ àpênhja jamak ta. Bẽnjadjwýr rax nhõ àpênh nhidjibê ne Maku.

¹¹ Nãm bẽnjadjwýr rax nhõ àpênh jamak ta nhyim Jeju arým Pedrumã kum,

—Kwãrĩk wãnh. Akubyn àkam anhõ kàx jadjà. Djãm itokry kêtã ne ga inêje me tak ne? Ibãm kute itokry'ã imã karõ kôt dja ba itokry, ane.

¹² Nhyim kam me arým Jeju pa 'amýn uwpre. Me krãkamngõnhmẽ me õ bẽnjadjwýr ar pa 'amý. Mebê idjaer rũnh nhõ àpênhdjwý pa 'amý.

Me kute bẽnjadjwýr Ananh'ýr o bôx.

¹³ Nãm me uwpre kam arým bẽnjadjwýr rax Ananh kumrêx'ýr o mõ. Bẽnjadjwýr rax Kajbaj ne Ananho umrengêt. Kajbaj ne amex tãmkam kubê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax. ¹⁴ Amrêbê ne Jeju'ã memã kabẽn jarên memã kum,

—Me'õ pydji dja me babê idjaer kunĩ pãnh ty. Kam dja gu me arým badjumar mex, ane. Be, me krãkamngõnh bẽnjadjwýr rax Ananh kumrêx'ýr Jejuo mõ. O mõn arým õ kikreti'ýr o wadjà.

Pedru kute aminêje memã 'êx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Ruk 22.55

¹⁵ Nhyim Ximão Pedru kôt tẽ. Jejukôt ba djwýnh 'õdjwýmẽ ro'ã ne ar Jeju kôt tẽ. Kôt tẽ:n arým kre tã dja. Nhyim Pedru nhikjêja memã kum,

—Ba wadjà. Bẽnjadjwýr kute ipumũnh tũmũ, ane. Ne kam arým Jeju kôt wadjà. Bẽnjadjwýr nhõ kikreti nhipôkri ne kênh ngrire. Kam ne wadjàn dja. ¹⁶ Nhyim Pedru bõm kre tã arek dja. Nhyim Pedru nhikjêja akubyn 'ýr akêx ne. Ne kam bẽnjadjwýr nhõ àpênh nire kre tã ku'ê djwýnhjamã Pedru jarê. Ne kam amikôt Pedruo wadjà.

¹⁷ Nhyim kam bẽnjadjwýr nhõ àpênh nija tẽn Pedrumã kabẽn ne kum,

—Djãm ga ne ga abê Jejukôt aba djwýnh 'õ? ane.

Nhym kum, “Kati”, ane.

¹⁸ Nhym wānh me ànhũnho kumex. Bēnjadjwỳr nhõ àpēnhmẽ õ me krākamngõnh ànhũnho kumex. Me arek kryje pĩ prào amim kuton ànhũnho kumex. Nhym Pedru me'ỳr tẽn mekõt ànhũnho dja.

Bēnjadjwỳr rax kute axwe'õ jabej kukjêr.

Mat 26.59; Mak 14.55; Ruk 22.66

¹⁹ Nhym kam me arỳm bēnjadjwỳr rax'ỳr Jejuo bõx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bēnjadjwỳr rax'ỳr ne o bõx nhym arỳm kabem dja. Nhym kam arỳm kukij ne kum,

—Imã akõt me ba djwỳnh'ã ajarẽ. Mỳj akukràdjà ne ga memã arēnho aba? ane.

²⁰ Nhym kum,

—Djãm me kàxã ne ba memã ikukràdjà jarẽ? Kati. Arỳm ne ba me kunĩmã ikukràdjà jarēnho amirĩt ne. Ne apỳnh me bikprõnh djãmẽ Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam arẽ. Kikretikam ne mebê idjaer kunĩ bikprõnh dja. Ba arỳm kunĩkõt memã ikukràdjà jarēnho amirĩt ne. ²¹ Mỳj kadjy ne ga ba ikukij? Me wã dja ga me kukja nhym me arỳm kute ikabēn mar kõt arỳm amã arẽ, ane.

²² Jeju bēnjadjwỳrmã ane nhym krākamngõnh'õ, kuri ãmja ikra poo Jeju kurwan kum,

—Djãm me ã bēnjadjwỳr raxmã kabēn kute anhỳr? Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bēnjadjwỳr raxmã ne ga akabēn ne, ane.

²³ Nhym Jeju kum,

—Ikabēn punu kêt ne ga ikurwa. Ne ba ren ikabēn punu ga ren aje mỳj ikabēn punu'õ markõt ren memã ijarēnho amirĩt ne kõt ren arỳm ikurwa. Nhym be, kati. Ikabēn katát ne ba arẽ ga ikurwa, ane. ²⁴ Nãm ane nhym Ananh amũ Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bēnjadjwỳr raxbê Kajbajja'ỳr Jeju jano. Uwpre rã'ã ne ano. Nhym me arỳm Kajbaj'ỳr o mõn o bõx.

Pedru ajte aminêje 'êx ne ajte aminêje 'êx.

Mat 26.71; Mak 14.69; Ruk 22.58

²⁵ Nhym Ximão Pedru wānh me krākamngõnh kõt ànhũnho dja. Ànhũnho dja: nhym me arỳm kukij ne kum,

—Djãm gadjwỳ abê Jeju kõt ba djwỳnh'õ? ane.

Nhym memã kum, “Kati”, ane.

²⁶ Nhym kam bēnjadjwỳr nhõ àpēnh'õ ajte kum kabēn ne kum,

—E kum, amũ pidjõkõkam Jejukõt me'õja anokre o nokre ba arỳm omũ. Djãm ga? ane. Pedru kute me'õbê õbikwa jamak 'yrja ã Pedrumã ane. Nãm, “Djãm ga”? ane. ²⁷ Nhym Pedru ajte kum, “Kati”, ane. Nãm kum anhỳr totokbê nhym õkrēn'ãnh arỳm kà.

Me kute Piratu'ỳr o bõx.

Mat 27.1; Mak 15.1; Ruk 23.1

²⁸ Nãm õkrēn'ãnh kà nhym me arỳm Kajbaj kurũm Jejuo mõ. O mõ:n kam kikreti 'õdjwỳ'ỳr o bõx. Piratu nhõ kikreti'ỳr o bõx. Me bajtemkam bēnjadjwỳr nhidjibê Piratu. Kikreti jakam ne Piratu kute memã axwe pãnh jarēnh dja. Nãm me Piratu nhõ kikreti'ỳr Jejuo bõx ne amijã maje bõm arek kumex. Nãm me abenmã kum,

—Kwãrĩk wānh gu me Piratu nhõ kikretimã badjār kêt. Dja gu me me bajtem nhõ kikremã wadjàn arỳm bapunuren te baje mry krēnmã. Me kute Metĩndjwỳnhmã mrykĩ'ãtomti bĩnja te baje krēnmã, ane. Me kute aben bê me bajtem nhõ kikre pymakam ne me ã abenmã anen bõm arek kumex. ²⁹ Me bõm kumex nhym kam bēnjadjwỳr Piratu arỳm me'ỳr katon dja. Ne kam Jeju'ã memã kum,

—Be, mỳj ne me'õja axwe kute? Mỳj ne o ajkê? ane.

³⁰ Nhym me kum,

—Je, ne ren axwe kêt ba me ren amã arēnh kêtumrēx. Nhym be, kati. Mrãmri axwekumrēx, ane.

³¹ Nhym Piratu memã kum,

—Me ga dja ga me amũ o mõn me akukràdjà kõt mỳj axwe'õmã akaton kam arỳm pãnh ajmã on, ane.

Nhym mebê idjaer rũnh kum,

—Be, kati. Me akukràdjà kõt me ije me axwe pãnh me'õ par kêt. Ga ne ga aje me axwe pãnh me par djwỳnh, ane. ³² Be, amrêbê Jeju kute amikukãm memã, “Dja me pĩte'y'ã inhô ba kỳjrũm wajêt”, anhỳr kõt ne me arỳm jakam ã Jeju'ã Piratumã àpnêho ane. Kute pĩte'y'ã nhôr ne bĩn'ã ne me kum apnê.

³³ Nhym kam Piratu arỳm õ kikretimã wadjà. Ne kam amiwỳr Jeju 'uw nhym 'ỳr bõx. Nhym arỳm kukij ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bẽnjadwỳr rax? ane.

³⁴ Nhym kum,

—Djãm ga ne ga ima? Nàr kon. Djãm me'õ ne amã ijarê ga ikukij? ane.

³⁵ Nhym ajte kukij ne kum,

—Djãm ibê me abê idjaer'õ got? Anhõ me wỳnhmẽ me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadwỳrmẽ ne me imã akanga, ane.

³⁶ Nhym kum,

—Be, djãm ibẽnjadwỳr rax kute pykakam me bẽnjadwỳr rax pyræk? Kati. Ne ba ren amijo ane nhym ren inhõ àpênh arỳm inêje me'ỳr prõt ne. Kam ren mebê idjaerkam me rũnhbê aptà. Nhym be, kati. Ibẽnjadwỳr rax kute pykakam me bẽnjadwỳr rax pyræk kêt, ane.

³⁷ ã kute kum anhỳrkam Piratu kum,

—Djãm kam mrãmri abê bẽnjadwỳr rax'õ? ane.

Nhym kum,

—Ga ne ga arỳm imã ibẽnjadwỳr rax jarê. Be, mrãmri. Kadjy ne ba pykakam me'ỳr bõx ne inã kurũm ruw. Ije mrãmri katàt memã ikabên jarênh kadjy ne ba bõx. Nhym me kum ikabên kĩnhja ne me ikabên man kõt ar amijo ba.

³⁸ Nhym kum,

—Tõ nhỳnh ne me kabên katàt'õ? ane. Nãm kum anen arỳm ajte mebê idjaer'ỳr katon Jeju'ã memã kum,

—Be, axwe kêtumrêx ba arỳm kuma. ³⁹ Ba we me abê idjaer nhõ bẽnjadwỳr raxjamã inhiren ano gê ta arek ar me aro'ã ba. Me irôbê mrãnh nhõ akati jakam me akukràdjà kõt dja ba kum inhiren ano. Amex pỳnhkõt ne ba me pỳnh ne me'ã kurên bõm me kurê. Metĩndjwỳnh me irôbê mrãnh nhõ akatikam me akukràdjà kõt ne ba bõm me kurê, ane.

⁴⁰ Nhym me ajte kàj bê kum kabên ne kum,

—Kati. Kwãrĩk wãnh. Be, atemã Baraba dja ga kum anhiren ano, ane. Be, Baraba ne àkĩnhĩ, axwe, nêkrêxmẽ pi'òk kaprĩ prãmje kute me paro ba.

19

Me kute pĩte'y'ã nhôr'ã Piratumã àpnênh.

Mat 27.27; Mak 15.16

¹ Nãm me Piratumã ane nhym kam arỳm krākamngõnhmã Jeju jarê. Me kute kaprêprêk kadjy memã arê. Nhym me o tẽn arỳm mrykà punuo kaprêprêk kumex ne.

² Ne kam mrỳnhĩo kajkep ne ikãnh ne o kute bẽnjadwỳr rax krãdjê pyræk ne kum kutu. Ne kam inòkà ryti kamrêk kute me bẽnjadwỳr rax kà pyræk kum adjà. ³ Ne kam arĩk kum kabêno kute me me rũnhmã kabên pyræk ne kum,

—Be, ga we abê mebê idjaer nhõ bẽnjadwỳr rax. Goja kribêm atĩn 'iry, ane. Ne ikrao titik ne. Nãm me ã 'ã bẽno bikêho ane.

⁴ Nhym kam Piratu ajte me'ỳr katon memã kum,

—Be, ije kam axwe'õ mar kêt. Axwe kêt. Kam ba ije ajte me amã o ikatormã. Dja ba o ikato ga me kam arỳm ama. Axwe kêtja ma, ane. ⁵ Nhym Jeju arỳm kato. Mrỳnhĩo krãdjêmẽ inòkà ryti kamrêk rã'ã ne 'ã kato. Nhym Piratu memã kum,

—Ota, tãm ne ja, ane.

⁶ Nhyim me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebê idjaerkam me krākamngõnhmẽ omũn arỳm kàj bê Piratumã kum,

—Pĩte'y'ã anhõ, ane.

Nhyim memã kum,

—Kati. Djã ne ba kam axwe'õmã ikato got ba pĩte'y'ã kunhõ? Kati. Me ga dja ga me o tẽn pĩte'y'ã anhõ, ane.

⁷ Nhyim mebê idjaer rũnh kum,

—Be, axwekumrẽx. Kute amijo 'êx ne memã kum, “Ibê Metĩndjwỳnh Kra”, anhỹro bakam axwekumrẽx. Nãm Metĩndjwỳnhbê raxo amiptãro ba. Me ikukràdjã kõt me axwe ja pãnh ne me kute me par, ane.

⁸ Nãm Piratu me kabẽn ja man arỳm tĩn prã:m. ⁹ Ne kam akubyn õ kikretimã wadjàn Jeju kukij ne kum,

—Nhỹnh ne akator djã kraxja? ane.

Nhyim Jeju tu anhikrê.

¹⁰ Nhyim kum,

—Je tõ, djãm ikajgo ne ga imã amijarẽnh kêt? Djãm aje imar kêt? Be, ba ikabẽnkõt nhyim me kute pĩte'y'ã anhõr jabej nãr ba ikabẽnkõt nhyim me amã irer jabej. Djãm aje imar kêt? ane.

¹¹ Nhyim Jeju kum,

—Be, Metĩndjwỳnh amybỳm ren kute ajã bẽnjadjwỳr mẽnũh kêt ga ren akajgon ren akabẽn kêt mex ne. Kam me'õ kute amã ikanga djwỳnh axweo ajakrenũh mex ne, ane.

¹² Nãm kum ane nhyim Piratu arỳm kam kum irer jabej. Ne ajte me'yr katon te memã kabẽn nhyim mebê idjaer kum,

—E kum be, Jeju ne arĩk Xedjabê bẽnjadjwỳr raxo amiptã. Djãm Xedja akam ngryk kêt mã ne ga aje Jejumã anhirermã? ane. Xedjabê ne me bẽnjadjwỳr rũnh kunĩ nhõ bẽnjadjwỳr.

¹³ Nãm me ã Piratumã ane nhyim arỳm amijã kuman kam ajte memã Jejuo kato. Ne kam arỳm me axwe pãnh jarẽnh djãkam nhỹ. Me krĩ djã jamã ne me Kẽnpoti jarẽ. Mebê idjaer kabẽnkam ne me me krĩ djã jamã Gabata jarẽ. ¹⁴ Arỳm me irõbê mrãnh nhõ akati nẽje akatikam ne me Jejuo kato. Me kute amim mỳjja kupẽnho kumex djã nhõ akatikam. Kỳjrũm myt nhỹrkam. Nãm me axwe pãnh jarẽnh djãkam nhỹn kam mebê idjaermã kum,

—Be, ota me anhõ bẽnjadjwỳr rax, ane.

¹⁵ Nhyim me kàj bê kum,

—Rũm o tẽ. Rũm o tẽn pĩte'y'ã anhõ, ane.

Nhyim memã kum,

—Djãm me anhõ bẽnjadjwỳr rax ije pĩte'y'ã nhõrmã? ane.

Nhyim me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr ar kum,

—Djãm me inhõ bẽnjadjwỳr rax ne wã? Arkati. Atemã. Me inhõ bẽnjadjwỳr raxbê ne Xedja. Pydji. Ajte 'õdjwỳ kêt kumrẽx, ane.

¹⁶ Nhyim kam me kute pĩte'y'ã nhõrmã arỳm kadjy õ me jamã arẽ.

Me kute pĩte'y'ã nhõr.

Mat 27.32; Mak 15.21; Ruk 23.26

Nhyim kam me Jeju pa 'amỳn mã o mõ. ¹⁷ Ne kam me kum ikrei'ã pĩte'y dji nhyim arỳm ta amikadjy kumỳn o mõ, krãnhre'yr o mõ. Krãnhrebê me krã'i'yr ne o mõ. Mebê idjaer kabẽnkam ne me me krã'imã Gogota jarẽ. ¹⁸ Nãm me o mõn arỳm kam o bõx ne arỳm pĩte'y'ã Jejumã o iten kãjmã kudja nhyim wajêt. Nhyim kam me pĩte'y'ã ar ja amãnhkrutmo ite nhyim ar aktã Jeju nhijẽn wajêt.

¹⁹ Nhyim Piratu mỳj Jeju axweja'ã pi'õk no'õk ne. Nãm pi'õkkam memã kum,

—Mebê idjaer nhõ bẽnjadjwỳr rax ne ja. Krĩraxbê Nadjarekam Jeju. Nãm ã pi'õkkam no'õko ane. Nhyim me kunĩ kute omũnh kadjy me Jeju nhimõkri kunhõ. ²⁰ Nhyim kam mebê idjaer krãptĩ pi'õk pumũn arẽ. Krĩrax kuri ne me kute pĩte'y'ã Jeju nhõr djã. Nhyim

kam me kräpti 'yr ban bôx ne pi'ôk jarë. Apÿnh me kabënkam ne no'ôk. Mebê idjaer kabënkam no'ôk ne mebê kregu kabënkam no'ôk ne me kabënbê Raxinakam no'ôk.
²¹ Nhyim kam mebê idjaer kadjy Metindjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿr Piratumã kum,

—Kwãrik wãnh pi'ôkkam memã kum, “Mebê idjaer nhõ Bënjadjwÿr rax”, anhÿr kêt. Ate gêdja ga pi'ôkkam memã kum, “Nãm amijo 'êx ne memã kum, ‘Ibê mebê idjaer nhõ bënjadjwÿr rax’, anhÿro ba.” Dja ga ã pi'ôk no'ôkkam memã anen 'ã anhõ gê me omũ, ane.

²² Nhyim Piratu arkum,

—Kati. Arÿm ne ba mrãmri 'ã pi'ôk no'ôk ne. Kwãrik wãnh rã'ã, ane.

²³ Nãm me krãkamngõnh ar pïte'ykam Jeju nhõ. Ne kam ar kute abenmã õ kubëkà ngrãnhmã. Nhyim ar 'õ amijo õ kubëkà ja pytà. Nhyim ar 'õ amijo ja pytà. Nhyim ar 'õ amijo ja pytà. Nhyim ar 'õ amijo ja pytà. Ne kam ar inõkãti ja'yr bôx. Ne ar kunĩ kum kïnh. Nhyim inõkãti pydji. ²⁴ Nhyim ar abenmã kum,

—Kwãrik wãnh gwaj abenmã kokjêr kêt. Gwaj pykakam kën kryre rën kôt kuman bajõ amim inõkãti by, ane.

Amrëbê: ne me bakukãmãre ja jarë. Me Metindjwÿnh Kra kabën jarën memã kum, “Dja me abenmã ikà ngrãn ikà ja'ã kën kryre rën kôt 'õ amim kuby.”

Nãm me bakukãmãre ã memã anen arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhyim me aben djõ'ã arënhõ mõ:. Arënhõ mör tãmtã arÿm 'yr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne arÿm 'yr o bôx nhyim me arÿm ã Jeju nhõ kubëkào anhÿrkumrëx.

²⁵ Nhyim nã kanikwÿnh, nãmë ar axikôt apõxjadjwÿ dja. Nhyim Marij 'õdjwÿ, mjên nhidjibê Krõpa adjwÿnhdjwÿ dja. Nhyim Marij Madarenadjwÿ dja. ²⁶ Nhyim Jeju arÿm nã, kurũm katorja pumũ. Nhyim kôt ba djwÿnh, kum abêja nã kuri dja nhyim omũ. Nhyim arÿm kôt ba djwÿnh ja'ã nãmã kum,

—Ë, me'õ nire. Be, tãmwãbê ne arÿm akra, ane. ²⁷ Ne kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Ë, tãmwãbê ne arÿm anã, ane. Nhyim kam arÿm õ kikremã o mõi arÿm o djuw mex ar o ba.

Tyk'ã ujarënh.

Mat 27.45; Mak 15.33; Ruk 23.44

²⁸ Nhyim kam arÿm kute inomã àpênh djã mënkhkam memã kum, “Arÿm imã kôr”, ane. Amrëbê: ne me bakukãmãre Jeju kabën ja jarën memã kum, “Arÿm imã kôr.”

Nãm me ã anen arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhyim me aben djõ'ã arënhõ mõ:. Arënhõ mör tãmtã arÿm 'yr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne Jeju arÿm kum kôrkumrëx ne arÿm memã kum, “Arÿm imã kôr”, ane. ²⁹ Nhyim wãnh pidjõ kangõ kadjã ngõnh'õkam ipun dja. Nhyim me ngõnh puror põnh djã jakritaja kangõmã adjã nhyim kam ipu. Nhyim me pïbê ixõpu idjamã adjã kam kãmã kum kungã ajkwamã adjã. ³⁰ Nhyim arÿm kaõn pidjõ kangõ kadjão ikõ. Ne kam memã kum,

—Arÿm ne ba idjãpênho tën inomã kumë, ane. Ne kam ta aparmã krãn tu amitïnmã iren ta arÿm ty.

³¹ Be, pi'ôk rãrãr nêje arÿm akamãt 'yr nhyim mebê idjaer arÿm êje õ mÿjja kupênho kumex. Nhyim kam mekam me kwÿ Piratu'ÿr mõi kum,

—Ë, dja me pïte'y'ã ar arija 'i kukë gê ar on ty. Dja ar on ty nhyim me on ar adjã. Ne kam pi'ôk rãrãro bikënh kêt, ane. ³² Nhyim arÿm 'yr me krãkamngõnh jano nhyim me 'yr mõi 'yr bôx. 'Yr bôx ne kumrëx ja te'i kukë ne ajte ja te'i kukë.

³³ Nhyim ar ipõkri Jeju wajêt nhyim me 'yr bôx. Nhyim amrëbê tyn wajêt nhyim me arÿm omũ. Ne kam kute te'i kukënh kêt. ³⁴ Nhyim arÿm krãkamngõnh'õ õ kãxo nãnh jarïn arÿm o pênãt'ãnh kanhuw. Kanhuw nhyim kamrõmë ngõmë akàn arÿm prõt ne.

³⁵ Ba ne ba omũn me amã kôt 'ã ajarë. Mrãmri katãt me amã 'ã idjujarënhkumrëx. Mrãmri ije omũnhkumrëx ne kôt me amã 'ã ajarë. Me aje tu amim markumrëxmã ne ba me amã arë. ³⁶ Amrëbê: ne me bakukãmãre tãmja jarën memã kum,

“Be, 'i'ô dja me kwÿnh kêt-kumrêx”, ane.

³⁷ Ne kam ajte arêñ memã kum,

“Dja me kanhuw ne arÿm omũho dja”, ane.

Metĩndjwÿnh kukwakam ne me memã anen arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhyim me aben djô'ã arêñho mō:. Arêñho mōr tãmtã arÿm 'ÿr o bōx. Tū:mrãm me bakamingrãnyrekam ne 'ÿr o bōx. Nãm me te'i kukêñh kêt ne arÿm kanhuw. Me bakukãmãre kute 'ã pi'ôk no'ôk kôtô.

Me kute adjãr.

Mat 27.57; Mak 15.42; Ruk 23.50

³⁸⁻³⁹ Nhyim kam Jôdje Armatê, kubê ne Jeju kôt ba djwÿnh'ô. Mebê idjaer rÿnh pymaje kute memã amijarêñh kêt ne. Kubê Jejukôt ba djwÿnh'ã kute memã amijarêñh kêt ne. Ne kam arÿm Piratu'ÿr tẽn kum,

—Ba Jeju kaban o rwÿn o tẽn adjã, ane. Nhyim Piratu kum, “Ajrã”, ane. Nhyim kam arÿm amũ tẽn. Amũ Nikodemu'ÿr tẽn 'ÿr bōx. Nikodemu ne amrêbê akamãtkam Jeju'ÿr bōx nhyim ar abenmã kabêno nhÿ. Nikodemu ja'ÿr ne Jôdje bōx nhyim ar ro'ã Jeju'ÿr tẽn. 'ÿr tẽn kêtri ne Nikodemu arÿm Jeju kadjy kudjy djào atomkumrêx. Utĩ'ã akrekam utĩ: kute 50 kiru pyrãk. Miramê arômê ne abenkam o akã. Nãm kudjy djà tun arÿm Jôdjemê ro'ã Jeju'ÿr o tẽn 'ÿr o bōx.

⁴⁰ Ne kam arÿm pĩte'y kurũm Jeju kaban o ruwn arÿm kudji. Ne kam rinhuo kubêkào prĩne o kupu. Ar kupu djãkôt me kudjy djà jadjuw ne o kupu. Mebê idjaer kukràdjã kôt ne me ã me tyko ane. ⁴¹ Nhyim wãnh me kute pĩte'y'ã nhôr djà kuri pidjôk'ô. Ne kam kênkre'ô. Kênkre ny. Kraxje me kute kam me'ô jadjãr kêt rã'ã. ⁴² Nãm ar Jeju kupun kumÿn o tẽn. O tẽn arÿm kênkrekam adjã. Arÿm pi'ôk rãrãr bōx 'ÿr nhyim kam ar amibêx ne me kute nhôr djà kuri kênkrekam adjã. Kênkrekam adjã nhyim ar'ã akamãt ne. Nhyim kam ajte akati. Nhyim kam ajte akamãt ne.

20

Akubyn tĩn ne kator.

Mat 28.1; Mak 16.1; Ruk 24.1

¹ Nhyim ajte akati 'ÿr, pi'ôk kamrêk 'ÿr nhyim Marij Madarena arÿm kênkre'ÿr tẽn 'ÿr bōx. 'ÿr bōx nhyim me kute kênpuo kênkre'ã ijêja arÿm amijã kutan kre jakãja'ã dja nhyim Marij arÿm omũ. ² Ne kam akubyn prôt ne arÿm Ximão Pedru'ÿr bōx ne kôt ba djwÿnh'ô jadjwÿ 'ÿr bōx. Jeju kum abêja 'ÿr bōx ne arkum,

—Arÿm ne me kênkre kurũm Bẽnjadjwÿr djwÿnh'o kato. Nãm me nhÿnh o mōñ kudji, ane.

³⁻⁴ Nãm kum ane nhyim kam Pedrumê kôt ba djwÿnh 'ôdjwÿ ar arÿm tu kênkre'ÿr prôt ne. Nhyim kam kôt ba djwÿnh 'ôja arÿm Pedru ren kumrêx kênkre'ÿr bōx. ⁵ 'ÿr bōx ne kênkre'ã ibôn te kre kamũho dja. Nhyim rinhuo kubêkãbit nõ nhyim omũ. Ne kam kênkremã àr kêt.

⁶ Nhyim kam Pedru arÿm kôt bōx ne tu kênkremã 'ÿr wadjã. Ne kam rinhuo kubêkà pumũñ krã kupu djãja pumũ. ⁷ Nhyim krã kupu djãja rinhuo kubêkãmê ro'ã nõr kêt. Jeju ne prĩne krã kupu djã krã mex ne kudji nhyim ate nõ.

⁸⁻⁹ Nhyim kam kôt ba djwÿnh kumrêx bōxja kênkremã wadjàn arÿm omũ. Omũn arÿm amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tĩn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx. Bir, ar kute omũnh kêtri ne ar amim,

—Mrãmri ne arÿm tyn akubyn tĩn kêt, anhÿro ba. Ne ren mrãmri Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'ôk no'ôk markumrêx ne ren amim,

—Be, mrãmri dja akubyn tĩn, anhÿro ba. Nhyim be, kati. Ar kute pi'ôk mar kêt. Kam ne ar kute kupu djã nõrkôt omũnh kêtri amim, “Akubyn tĩn kêt”, anhÿro ba. Ne kam kênkremã 'ÿr wadjàn arÿm omũn amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tĩn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx.

Kute Marijmã amijo amirît.

Mat 28.9; Mak 16.9

¹⁰ Nãm ar kênkre kamũn kam akubyn ar õ kikremã tẽ. ¹¹⁻¹² Nhym Marij ar pãnh kênkre'yr bõx ne bõm arek mýro dja. Nãm mýro djan arým kênkre'ã ibõ. Nhym kênkre kadjwýnhbê Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut nhỹ. Ar õ kubẽkà jaka. Jeju nõi djà'ã ar nhỹ. Nhym ja krã nõi djà'ã nhỹ nhym ja te nõi djà'ã nhỹ. Nhym Marij kênkre'ã ibõn arým ar omũ.

¹³ Nhym ar kum,

—Me'õ nire, mýkam ne ga amýro dja? ane.

Nhym arkum,

—Inhõ Bẽnjadjwýr djwýnh ne me'õ kênkre kurũm o katon o mõn nhýnh kudji. Ije ir djãkõt omũnh kêt kam ne ba imýro dja, ane. ¹⁴ Nãm arkum anen arým mũm akẽx. Mũm akẽx ne arým Jeju pumũ. Djã ne tu omũ? Kati. Kute omũnh kêt.

¹⁵ Nhym kum,

—Mýkam ne ga amýro dja? Mýj me'õ ne ga abej? ane.

Nhym Jejuo kute pidjõkõ pumũnh djwýnh pyrãk ne kum,

—Õ kum, ga aje nhýnh o amõi ne ir jabej imã akre. Dja ba 'yr tẽn arým amrẽ o tẽ, ane.

¹⁶ Nhym kum, “Marij”, ane.

Nhym kam 'yr akẽx ne kum, “Rabi”, ane. Be, me bakabẽnkam ne gu me ren kum, “Ujarẽn djwýnh”, ane. Nãm kum, “Rabi”, anen arým o tým.

¹⁷ Nhym kum,

—Kwãrĩk wãnh ijo atým kêt. Imã anhire. Kraxje Ibãm'yr idjãbir kêt ne ga ijo tým. Tẽn ikamyre arkum ikabẽn jarẽn arkum, “Jeju ne ar amã, ‘Arým Ibãm'yr idjãbirmã. Ibãmbê ne ar Abãm. Arým Itĩndjwýnh'yr idjãbir ne itẽmmã. Itĩndjwýnhbê ne ar Atĩndjwýnh’, ane. Dja ga tẽn ã ikamy arkum ane.” Nãm ã Jeju Marij Madarenamã ane.

¹⁸ Nhym arým kõt ba djwýnh'yr tẽn ar'yr bõx. Ne arkum,

—Arým ne ba Bẽnjadjwýr djwýnh pumũ, ane. Ne kam Jeju ajbir kute kum kabẽn jarẽnhja kõt arým arkum arẽ.

Kõt ba djwýnhmã kute amijo amirît.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.36

¹⁹ Nhym kam arým pi'õk kamrẽkkam akamãt. Nhym kam kõt ba djwýnh ar arým pĩne amijã ijẽn nhỹ. Mebê idjaer rũnh pymaje ne ar ar bikprõnh djãkam amijã ijẽn nhỹ. Nhym kam Jeju bõx ne tu ar aêrbê ar'yr wadjàn ar ipõkri dja. Djan arým arkum, “On ar adjumar mex”, ane. ²⁰ Nãm arkum anen arým arkum ikrakam kàxirãx djwa kre jakren ajte pẽnãt'ãnh kãxdjwa kre jakre. Nhym ar kute mrãmri ar õ Bẽnjadjwýr djwýnh pumũnhkumrẽxkam kĩnhkumrẽx ne.

²¹ Nhym kam ajte arkum,

—On ar adjumar mex. Amrẽbê ne Ibãm me'ã imã karõ. Pykakam me kum kĩnh kêtja'yr itẽm'ã ne imã karõ ba amrẽ tẽ. Dja badjwý Ibãm kudjwa jakam me'ã ar amã karõ. Ar aje ikudjwa me'yr atẽmmã ne ba ar amã me'ã karõ, ane. ²² Nãm arkum anen arým ar akõn arkum,

—Gê on Metĩndjwýnh Karõ ar ajo ba. ²³ Dja ar ajo ba gar kõt me kwý axwe maro akno. Nhym kam Metĩndjwýnh ar akõt me axwe maro akno. Nãr gar me kwý axwe maro abiknor kêt nhym kam Metĩndjwýnh me axwe maro biknor kêt. Nãm Jeju ã arkum anen arým mã tẽ.

Tõmemã kute amijo amirît.

²⁴ Nhym Tõme Djidjimu. Jejukõt ba djwýnhbê 12'õ. Tõme ne kute ar bikprõnh djãkam arkõt yr kêt ne kute Jeju pumũnh kêt. Jeju mã tẽ nhym kam ar Tõmemã kum,

²⁵ —Arým ne bar Bẽnjadjwýr djwýnh pumũ, ane.

Nhym arkum,

—Tô nhÿnh? Ne ba ren ikrakam kàxiràx djwa kre pumün ren kôt inhikra'i jadjàn ren pênàt'ành krekôt inhikra jadjà. Be, kambit ne ba ren tu amim markumrêx ne amim, “Mrãmri ne akubyn tĩnkumrêx”, ane. Nhym be, kati. Akubyn tĩn kêt. Nãm ã Tôme arkum ane. ²⁶ Nhym kam arÿm ar'ã akatibê 8 apêx nhym kôt ba djwÿnh ar ajte bikprõnh djakam nhÿ. Nhym Tômedjwÿ arÿm ar ikô'ã nhÿ. Nhym ar ajte prĩne mebê kikre'ã ijê. Ar nhÿ nhym kam Jeju ajte tu wadjàn arÿm ar ipôkri djan arkum, “On ar adjumar mex”, ane. ²⁷ Ne arÿm Tômemã kum,

—Ajrã. Amrê anhikra 'io goja inhikra kupên omũ. Ne amrê ipênàtkam krekôt goja anhikra jadjà. Kwārĩk wãnh ijã amim, “Kati. Nãm 'êx”, anhÿr kêt. On tu amim imarkumrêx, ane.

²⁸ Nhym Tôme kum,

—Inhõ Běnjadjwÿr djwÿnh, Itĩndjwÿnh, ane.

²⁹ Nhym kum,

—Tôme, ga aje ipumũnhkôt ne ga arÿm tu amim imarkumrêx. Nhym be, me kute ipumũnh kêt djwÿ. Djãm me kute ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrêxkam kaprĩmã? Kati. Dja me te ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrêx ne arÿm kĩnhkumrêx. Ne kĩho katàt ajakre. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁰ Be, kôt ba djwÿnh kute omũnh ne kute raxmã kator kadjy ne Jeju kute mÿjja pumũnh kêt krãptĩ nhipêx. Ne me punu krãptĩo mex. Ije ar amã mÿjja kwÿ'ã idjujarênh ne ije 'ã pi'ôk no'ôk ne ja. Djãm kuni'ã ne ba pi'ôk no'ôk? Kati. Pi'ôk jakam ne ba kwÿbit'ã pi'ôk no'ôk ne. ³¹ Be, mÿj kadjy ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne? Bir, dja gar pi'ôk jarêh aman arÿm tu amim Jeju markumrêx ne amim,

—Mrãmri ne Jejubê gwaj banhõ Běnjadjwÿrbê kumkatikumrêx. Mrãmri kubê Kritukumrêx. Mrãmri kubê Metĩndjwÿnh Krakumrêx, ane. Ja dja gar pi'ôkkam arêh aman tu amim markumrêx. Tu amim markumrêx ne arÿm Jejukôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ba ar amã 'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

21

Kôt ba djwÿnh kute kaběnkôt tep kumex pynêh.

¹ Nãm Jeju ã kôt ba djwÿnhmã amijo amirĩto ane. Tyk ne akubyn tĩnkam ã arkum amijo amirĩto ane. Ne kam ajte kute imôtibê Xiberij'ành kute arkum amijo amirĩt kadjy. ² Nhym kôt ba djwÿnh kwÿ imô nokà'ã ar ba. Ximão Pedrumê Tôme Djidjimumê Natanajeumê Djebedeu kute ar adjwÿrmê kôt ba djwÿnh amãnhkrut 'õdjwÿ ar ba. Natanajeu ne pykabê Garrêjakam krĩbê Kanakam abatành djà. ³ Ar ngô nokà'ã ar ba: nhym Ximão Pedru arkum,

—Ba on tep kwÿ pynê, ane.

Nhym ar kum,

—Bar akôt tẽ, ane. Ne kam tẽn kàkam nhÿn kam nox ne. Ne kam ar kryreti rěho ba. Ne ar rěho ba: nhym ar'ã akamàt. Nhym ar ar o ba: nhym arÿm ar'ã akati tẽ nhym tep kêt mex ne.

⁴ Ar'ã akati tẽ nhym Jeju arÿm bõx ne akàx'ã djà. Nhym ar kute nokre pumũnh kêt ne.

⁵ Jeju akàx'ã djà:n kam amũ arkum kaběn ne arkum,

—Akmere ar, djã ne gar tep'õ pynê? ane.

Nhym ar kum, “Kati”, ane.

⁶ Nhym arkum,

—Ar kà djubôk'ành ajte kryreti mẽn arÿm kwÿ pynê, ane. Nhym kam ar arÿm kà djubôk'ành kryreti mẽ. Nhym arÿm tep kume:x ne. Nãm ar arÿm tep kumex pynê ne arÿm te: kute o àbirmã nhym utĩ: ne.

⁷ Nhym kôt ba djwÿnhja, Jeju kum abêja, Pedrumã kum,

—E kum be, Běnjadjwÿr djwÿnh ne djà, ane. Nhym Pedru kuman amikajgo pumũnh arÿm õ inôkàti jadjàn kam tu Jeju'ÿr nox ne 'ÿr bõx. ⁸ Nhym kôt ba djwÿnh 'õdjwÿ ar kà ngrire 'ôkam arÿm akàx'ÿr mō. Akàx'ÿr tep kaměho mō. Amybÿm ne akàx nhym

ar ar tepo ba. Akàx'ÿr 'ã akrebê 90 metu. ⁹ Nãm ar tep kamênho mô:n arÿm akàx'ÿr o bôx. 'ÿr o bôx ne arÿm o wabi. Nnym arÿm kute tep prà'ã bôr ikwã nnym ar omũ. Nnym djwÿdjwÿ kuri ikwã nnym ar omũ.

¹⁰ Nnym kam Jeju arkum,

—Amrê ar aje tep pynênh kwÿo tẽ, ane.

¹¹ Nnym Pedru arÿm 'ÿr tẽ. Kryretikam tep rûnh krãptĩ. 'ÿr ne tẽ nnym kryretikam tep rã'ã nnym bjêro mô:n akàx'ã arÿm kumẽ. Nnym tep'ã akrekam kubê 153. Nãm te tep rûnh krãptĩn kute kryreti rênh kêt ne. ¹² Nnym kam Jeju arkum,

—Amrê ar môn anhô kwÿ krê, ane. Nnym ar 'ÿr môn arek dja. Ar arÿm kute amim ò Bẽnjadwÿr djwÿnhkôt kute markam ar 'õ kute kum, “Bẽnjadwÿr djwÿnh, djãm ga”? anhÿr prãm kêtumrêx. Nãm ar arek umaje dja. ¹³ Nnym kam Jeju arÿm ar'ÿr tén arkum djwÿmẽ tep ngã. Nãm ã Jeju arkum amijo amirĩto ane. ¹⁴ Be, Jeju akubyn tĩn nhijukri ne amũja'ã arkum amijo amirĩt. Ne ajte arkum amijo amirĩt. Ne akati jakam ajte kute arkum amijo amirĩt ne ja.

Kute Pedrumã akubyn kum àpênh kady kabên jarênh.

¹⁵ Jeju arkum kungã nnym ar arÿm o nhÿ, ò kwÿ krêno nhÿ. Ne kam ò kwÿ krên pa nnym Jeju arÿm Ximão Pedru kukij. Djônaj kute Ximão djirja. Nãm kukij ne kum,

—Ë Ximão. Djãm amã ijabê? Djãm amã ijabêo aje ar ja kunĩ jakrenh? ane.

Nnym kum,

—Nà Bẽnjadwÿr djwÿnh, imã ajabê. Ga arÿm ama, ane.

Nnym kum,

—Inhõ me ne me kute mrykĩ'ãtomti krare pyræk. Dja ga memã ikabên jarênhõ aba. Dja ga memã ikabên jarênhõ kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomtio ba djwÿnh kute ò krito djuw mexo ba pyræk. ã memã ikabên jarênhõ ane, ane.

¹⁶ Ne kam ajte kum,

—Ë Ximão, djãm amã ijabê? ane.

Nnym kum,

—Nà Bẽnjadwÿr djwÿnh, imã ajabê ga arÿm ama, ane.

Nnym kum,

—Inhõ me kute mrykĩ'ãtomti pyræk dja ga ar meo aba, ane.

¹⁷ Ne kam ajte: kum,

—Ë Ximão, Djônaj kra, djãm amã ijabê? ane.

Nnym arÿm kaprĩre. Kute kum, “Djãm amã ijabê”? anhÿro amãnhkrut ne ikjêkêtgam ne arÿm kaprĩre ne.

Nãm Jeju kum ane nnym kum,

—Bẽnjadwÿr djwÿnh, ga ne ga aje mÿjja kunĩ mar. Imã ajabê ga arÿm ama, ane.

Nnym Jeju kum,

—Inhõ me kute mrykĩ'ãtomti pyrækja dja ga memã ikabên jarênhõ aba. ¹⁸ Be, ajabatànny nykam ne ga amipre djào amipren kam ga aje amim pry'ã karõ kôt mrã. Nnym be, abêngêttekam dja ga me'õmã apa bẽ nnym apren apa 'amÿn 'ÿr ajo tẽ. Te atêm prãm kêt nnym 'ÿr ajo tẽ, ane. ¹⁹ Be, me kute Ximão Pedru bĩn kukãm ne Jeju ã kum ane. Pedru dja me kubĩ nnym arÿm ty. Dja ã tyko ane nnym me arÿm kôt Metĩndjwÿnh raxmã kato. Nãm kum anen ajte kum,

—Be, dja ga mã ikôt ajkamẽ, ane.

²⁰ Nãm Ximão Pedrumã ane nnym arÿm akêx ne kôt ba djwÿnh 'òdjwÿ pumũ. Jeju kum abêja pumũ. Tãm ne amrêbê ar àkuro ÿrkam Jeju'ÿr ajkamên kum,

—Bẽnjadwÿr djwÿnh, mÿj me'õ ne kute akurê djwÿnhmã akangamã? ane. ²¹ Nãm Pedru kôt ba djwÿnh ja pumũn kam 'ã Jemãm kum,

—Bẽnjadwÿr djwÿnh, mÿj dja tãmwãdjwÿ kam nẽ? ane.

²² Nnym Jeju Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bôx nhym tĩn rã'ã jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Nhym be, ije adjàpênh djà'ã amã karõja dja ga kôtbít ajamak bẽn ne o aba. Ba dja ga mã ikôt ajkamẽ, ane. ²³ Nhym kam Jeju kukwakam me kute abeno kamyja kute Jeju kabẽn mar kêt ne arĩk 'ã abenmã kum,

—Be, dja kôt ba djwỳnh wã tyk kêt kumrẽx, ane. Nhym be, kati. Djã ne kum, “Dja tyk kêt”, ane? Kati. Nãm Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bôx nhym tĩn rã'ã jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Nhym be, ije adjàpênh djà'ã amã karõ dja ga kôtbít ajamak bẽn ne mã ikôt ajkamẽ, ane. Jabit Jeju Pedrumã arẽ. Tãm ne ja.

²⁴ Ba Jeju kôt iba djwỳnh ne ba me amã Jeju djàpênh'ã ajarẽ. Ije àpênh pumũnhkôt ne ba katàt me amã 'ã idjujarẽnhkumrẽx ne arỳm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne bar ije markumrẽx.

²⁵ Djãm ije apỳnh àpênh djà'ã pi'ôk no'ôkja djãm jabit ne Jeju ipêx? Kati. Ije pi'ôk no'ôk kêttri ne ba amim,

—Ne ba ren àpênh kunĩ'ã pi'ôk no'ôk nhym ren arỳm pi'ôk kume:x. Ne ren apỳnh pyka djàri kunĩkôt ren pi'ôk me akrenh mex ne. Nhym be, kati. Jeju djàpênh jabit ne ba 'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

Metĩndjwỳnh Karō kute meo ba'ã ujarēnh ne ja.

Ruka ne ajte me bakunĩ kadjy Teopiremã pi'òk no'òk ne. Òbê ja ne kum Jeju'ã ujarēnh tēn àbir djāmã kumē. Ne kam jakam ajte Jeju àbirkòt arē ne kam Metĩndjwỳnh kute Amikarō janor nhym kute me 'amỳnh tỳx'ã ajarē. Jeju pykabê ar bari kute ò me jao atom ne kam arỳm kàjkwamã àbirkam kute ar meo ba rã'ã ne kute memã Amikarō janor ne o meo tỳx ar o ba nhym me kute Jeju pyma proobit mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx ar o baja'ã ujarēnh tē. Jejukòt ba djwỳnh ne uma proo arkum me uma kêt mex ne memã 'ã ujarēnh ba nhym me tu amim markumrēx ne 'ã bikprònho dja. Be, nhym Ruka ja kunĩ'ã ajarē ne kam ajte Pedru'ã ajarē ne kam atãri Paur'ã ajarē. Djām Jeju kute amim mebê idjaerbit pytār ne ar meo bamã? Kati, kute pyka kunĩkòt me ja kunĩ pytārmã. Pedru ne memo krax nhym kam Paur mrāmri apỳnh me ò pyka djàri kunĩkòt me'ỳr mrān prĩne memã 'ã ujarēnh ba. Amrēbê ne Paur kum Jeju nhō me ja kurèkumrēx ne prĩne meo bikēnh ar o ba nhym kam Jeju kum amijo amirīt nhym arỳm tu amim Jeju markumrēx ne kum abēn kam kabēnkòt pyka kunĩkòt me'ỳr mrān memã Jeju'ã ajarē nhym kam me tu amim markumrēx ne kam 'ã akuprō.

Jeju djàbir'ã ujarēnh kadjy ne ja.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.46

¹ Be, ga Teopire, amã ne ba amrēbê pi'òk no'òk ne. Pi'òk wākam ne ba Jeju djàpēnh kraxkurũm, kabēn kraxkurũm prĩne amã 'ã idjujarēnh tēn 'ã amã pi'òk no'òk ne. ² Pi'òk no'òko tē:n kam arỳm àbir'ānh amã 'ã ajarēn arỳm 'ānh pi'òk no'òk krāta. Be, Jeju kumrēx ne amijo me kwỳ pytā. Amijo me kwỳ pytān arỳm àpēnh djà'ã arkum karō. Metĩndjwỳnh Karō kukwakam 'ã arkum karōn ar anon arỳm kàjkwa djwỳnhmã wabi. ³ Be, àbir kētri ne tokryn tyn akubyn tĩn ne arỳm arkum amijo amirīt ar o ba. Mỳj kadjy ne arkum amijo amirīt ar o ba? Bir, dja ar tĩnkòt omũn arỳm mã memã kum,

—Mrāmri ne akubyn tĩn. Ar ba ne bar akubyn tĩnkòt omũnh krāptĩ, anhỹro ba. Ar kute ã memã anhỹro ba kadjy ne arkum amijo amirīt ar o ba. Nām arkum amijo amirīt ne mã arkum ujarēnh ba. Metĩndjwỳnh kute amim me utārñ ar meo ba'ã arkum ujarēnh ba. Akubyn tĩn'ã arkum amijarēnh ar o ba: nhym arỳm 'ã arngrobê 40 apêx. ⁴ 'ã arngro apêx kētri ne ar ajte Jejumē ro'ã abeno akuprō nhym arkum 'ã karōn arkum,

—Kwārĩk wānh Djeruxarē kurũm ar akator kêt ne ije amrēbê ar amã gwaj Babām kabēn jarēnh kòt Metĩndjwỳnh Karō jabej ajkam ama. ⁵ Be, Djuão Metĩndjwỳnhmã ngòmābit me angij. Nhym be, dja ar ajã arngro krāptĩ apêx kêt nhym Metĩndjwỳnh arỳm ar amã Karō jano nhym raxo ar akadjwỳnhbê nhỹn ar ajo ba. Nām ã Jeju arkum ane.

⁶ Nhym kòt ba djwỳnh Jeju àbir kutã 'ã akuprō. Be, me bajtemmã ne mebê idjaer àpēnh tũm. Ar 'ã akuprōn kukij ne kum,

—È, Bēnjadjwỳr djwỳnh, djām jakam dja ga me bajtembê me babê idjaero amiptān ar me ijo aba? ane.

⁷ Nhym arkum,

—Bir, gwaj Babām djwỳnh ta ne kute mar. Kabēnkòt dja aje arēnhwã'ã akati nār 'ã mytyrwỳ bōx. Kute ar amã 'ã akati jarēnh ar aje mar prām kêtumrēx. ⁸ Nhym be, dja Metĩndjwỳnh Karō ar akam ruw ne ar amã tỳx jadjà gar arỳm kukwakam atỳx ne. Ne kam ijã memã adjujarēnh ar aba. Krĩraxbê Djeruxarēkam ijã memã adjujarēnh ar aba. Ne amibu'ã pykabê Djudējakam apỳnh me krĩ djàri kunĩkòt ijã memã adjujarēnh ar aba. Ne amũ pykabê Xamarijkam apỳnh me krĩ djàri kunĩkòt ijã memã adjujarēnh ar aba. Ne amũ: pyka kunĩ kòt aba:n apỳnh me ba djà kunĩkòt me'ỳr aban bōx ne memã ijã adjujarēnh ar aba.

⁹ Nām ã Jeju arkum anen arỳm kàjmã tē. Kàjmã tē nhym ar omũnho ku'ê. Nhym kakrã arỳm o akno nhym ar arỳm omũnh kêt ne.

¹⁰ Abej rĩto ku'ê rã'ã nhym arỳm Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh amãnhkrut tu ar kuri dja. Ar õ kubêkà jaka. ¹¹ Ar kuri djan arỳm arkum,

—Ë, pykabê Garrêjakam ar ajabatãnh, mỳkam ne gar kàjkwa jabêno aku'ê? Arỳm ne Jeju ar abê kàjkwa djwỳnhmã wabi gar omũ. Dja gar akubyn rwỳkkõt djwỳ ã omũho ane. Nãm ã Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh arkum ane.

Maxij kute Djuda tykkam pãnh àpênh djà 'amỳnh ne ja.

¹² Nhym kam ar ar ku'ê djà kurũm, krãnhbê Oriwêre kurũm akubyn Djeruxarê'ỳr tẽ. Mebê idjaer ne me amikukràdjà kõt me tyk djà kêt djàkam pi'òk rãrãrkam nĩjar mrãnh kêt. Me mrãnh'ã akreo kirometu pydjibit. Me kukràdjà kõt ar akubyn Djeruxarê'ỳr tẽmo kute kirometu pydji pyrãk. ¹³ Ne kam bõx. Bõx ne kỳjrũm kumoka'ê'ỳr wabi. Ar bikprõnh djãmã wabin nhỹ. Pedrumẽ Djuãomẽ Xijagumẽ Ængremẽ Piripimẽ Tõmemẽ Batormẽmẽ Matêumẽ Xijagumẽ Ximãomẽ Djuda ar nhỹ. Aupêu ne Xijagu ja dji. Ximão ja ne idji kakritbê Xerodji. Djuda ja ne Xijagumẽ ar axikõt apõx. ¹⁴ Ar ja kunĩ axikõt amim Jeju maro nhỹn mã Metĩndjwỳnhmã kabêno nhỹ. Mã kum meo à'wỳro nhỹ. Nhym me niredjwỳ kwỳ nhỹ. Jeju nãbê Marijdjwỳ nhỹ. Jeju kamy ar axikõt ar apõxja ar adjwỳnhdjwỳ nhỹ.

¹⁵ Nhỹ: nhym ar'ã akati kwỳ apêx nhym Pedru arỳm kãjmã Jejukõt ba djwỳnh nhipõkri dja. Arỳm ne me krãptĩbê 120. Kãjmã djan memã kum,

¹⁶—Akmeremẽ àpnhĩre ar, dja gar ikabênja ma. Be, Djuda ne Jeju'ỳr meo mõ nhym kam me pa 'amỳ. Amrêbê: ne me bakukãmãre Djuda'ã ajarẽ. Metĩndjwỳnh Karõ kukwakam Djuda'ã ajarẽ. 'Ã ajarẽ nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me aben djõ'ã arênhõ mõ:. Arênhõ mõr tãmtã arỳm 'ỳr o bõx. Me bakamingrãnyrekam Djuda arỳm Jeju'ỳr meo mõrkumrêx nhym me arỳm pa 'amỳ. Me bakukãmãre Dawi kute 'ã ujarênh kõtõ arỳm 'ỳr meo mõrkumrêx. ¹⁷ Be, Djuda kute 'ỳr meo mõr kêttri ne Jeju arỳm amijo utã. Ar iro'ã amijo ar ipytãn arỳm ano bar kumẽ ro'ã apê.

¹⁸ Jeju te amijo utã nhym kam kurê djwỳnhmã kanga nhym me arỳm pãnh kum ngõnhponho pi'òk kaprĩ ngã. Nhym kam pi'òk kaprĩja pãnh amim pyka'õ by. Nãm pyka byn arỳm kam tỳm ne ajkatõr nhym krêx kunĩ ajkapĩ. ¹⁹ Nhym kam Djeruxarêkam me ja kunĩ abenmã arênhõ ipõk ne. Ne kam amikabên djwỳnhkam õ pykamã Axêdjama jarẽ. Nãm ã Pedru memã ane. Me bakabênkam ne gwaj ren Djuda nhõ pykamã pyka kamrõre jarẽ.

²⁰ Nãm memã anen kam itepã ajte memã kum,

—Be, Djuda tyk ja'ã ne me bakukãmãre amrêbê: mebê idjaer nhõ me ngrer tũm'ã pi'òk no'òk ne memã kum,

“Kwãrik wãnh krĩ djà ja kaprỳ. Gê me'õ kam krĩ kêtikumrêx”, ane.

Ne kamã ajte 'ã memã kum,

“Àpênh djàkam dja me'õ pãnh apê”, ane.

Nãm me bakukãmãre ã Metĩndjwỳnh kukwakam pi'òkkam ane. ²¹ Ije ar amã Metĩndjwỳnh kabên jarênhja kõt gê me'õ Djuda djàpênh djà 'amỳ. Ë, bar Jejumẽ ro'ã ar iba. Ar gadjwỳ ar akwỳ ne gar Jeju kõt ar aba. Be, Jejumẽ ro'ã ar baba 'õ, dja àpênh djàkam apê. ²² Gwaj baro'ã babamo kraxkam ne Djuão Metĩndjwỳnhmã ngõmã me angjênhõ ba. Gwaj arỳm kam Jeju pumũ. Gwaj baro'ã ar baba: nhym kam Jeju arỳm wabi gwaj kam omũho ino re. Gê Metĩndjwỳnh kabên kõt ar ajõ gwaj baro'ã apê. Gwaj baro'ã baje Jeju pumũnhkam dja ar ajõ gwaj baro'ã apê gwaj kam Jeju akubyn tĩnkõt memã badjujarênh ar baba. Nãm ã Pedru arkum ane.

²³ Nhym me arkum,

—Be, ar wã, Jõdje Baxabamẽ Maxijmẽ ne ar aro'ã Jeju pumũ, ane. Jõdje Baxaba nhidji 'õdjwỳbê ne Juxu.

²⁴⁻²⁵ Nhym ar arỳm Metĩndjwỳnhmã ar arên kum,

—Ga abê Bẽnjadjwỳr djwỳnh. Me kunĩ nhõkre kadjwỳnhbê ne ga aje me kabên mar. Ne arỳm ar amãnhkrutja pumũ. Jeju ne amrêbê ar ijano bar 'ã memã idjujarênh ar iba.

Gê ar ja'õ Djuda pãnh ar iro'ã 'ã ujarēnh ar ba. Ga aje amijo ar ja'õ pytàrkõt ar imã o amirĩt. Djuda ne axwekõt Jeju kute ar ijanorjabê amijo kuka. Kwãrĩk wãnh me biknor tokry djàkam wãnh akuno. Nãm ar ã Metĩndjwỳnhmã ane. ²⁶ Ne kam ar idji'ã kēn kryre no'õk. Ne kam kumē. Ne kam 'ã idji kute amirĩtkõt ar arỳm amijo Maxij pytà. Nhym kam me Maxijmã Jeju kute anor'õ jarē. Jeju kute Ar kubê 11 janor kõt ne me arkum arē.

2

Karõ raxo me kadjwỳnhbê ÿrn meo ba kadjy ne ja.

Kar 4.31, 8.15, 10.44, 19.2

¹ Arỳm ne mebê idjaer bikprõnh djà nhõ akati nhidjibê Pēxiko. Kam arỳm Jejukõt ba djwỳnh kunĩ axikõt amim Jeju man ro'ã nhỹ. ² Ro'ã nhỹ: nhym ar aērbê arỳm kàjkwa kurũm mỳjja rãrãk ne arỳm kikremã wadjà. Mỳjja rãrãk kute kòk 'ityx rãrãk pyrãk nhym arỳm me kunĩ kuma. ³ Nhym arỳm mỳjja kute kuwy pyrãk amirĩt. Amirĩto kute me õto bikjēr pyrãk. Ne kam mỳj kuwyja arỳm ar'ã arij. Ar ì pỳnhkõt ar'ã arij nhym ar arỳm abenã omũ.

⁴ Kam ne Metĩndjwỳnh Karõ arỳm ar ì pỳnhkõt raxo ar kadjwỳnhbê nhỹn ar ar o ba. Nhym ar arỳm apỳnh me bajtem ba djàkam me kabēno kabēn ne arỳm arēnhõ dja. Metĩndjwỳnh Karõ ta arkum me kabēn jangij nhym kam ar arēnhõ dja.

⁵ Metĩndjwỳnh Karõ kute ar ar o ba kētri ne me ja apỳnh me bajtem ba djà kunĩkõt aben kurũm ban bõx. Ne arỳm myt tãmkam krĩraxbê Djeruxarēkam ar ba. Me bõx ny ja ne me mebê idjaer kukràdjào kukràdjàn kute ar o ba tũm. ⁶ Nãm me Djeruxarēkam ar ba: nhym arỳm mỳjja rãrãk kato. Nhym me amybỳm mỳjja man itepato ar'ã aben pydji. Me krãptĩ: bõx. Bõx nhym Jeju kõt ba djwỳnh ar arỳm apỳnh me bajtem kabēnkam kabēn jarēnh mexkumrēxõ ku'ê. Ar kute me bõx ny kabēn bajtem jarēnh mexkumrēx. Apỳnh me bõx ny jabatãnh djàkam me kabēnjakam ar kabēn jarēnh mexkumrēx nhym me kunĩ arỳm amikabēn djwỳnh ma. ⁷ Amikabēn djwỳnh man kam te kute kraxkõt ar marmã arkam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Je, me kabēnja ma. Me ja kunĩ ne me pykabê Garrējakam abatãnh. Me kute me bakabēn mar kētkumrēx ne arỳm kam kabēn jarēnh mexkumrēx. ⁸ Amrēbê me bapřĩri apỳnh me bakabēn djwỳnh gu me arỳm jakam maro dja. Mỳj ne me ja me bakabēnkam kabēn kadjy amijon? ⁹⁻¹⁰ Be, apỳnh me bajabatãnh djàbê ne pykabê

Paxijmē

Medjijmē

Erãomē

Mexomimē

Djudējamē

Kapadômē

Põtumē

Adjijmē

Bridjamē

Papirijmē

Edjitemē.

Apỳnh me bajabatãnh djà ne ja.

Ribijkam pykabê Xireni kuridjwỳ me bajabatãnh djà'õ.

Krĩraxbê Rõma kurũm me babõxdjwỳ bakwỳ babê idjaerkumrēx.

Nhym me bakwỳ amrēbê baje mebê idjaer kukràdjào kukràdjà.

¹¹ Kretamē Arabijmē ne me bajabatãnh djà 'õdjwỳ.

Be, apỳnh me bajabatãnh djà ne ja. Nhym me tu me bajaērbê apỳnh me bakabēn djwỳnh kunĩkõt kabēn jarēnh mex. Me bakabēn jarēnh mex ne arỳm kam Metĩndjwỳnh rax'ã ujarēnhõ kumex gu me arỳm ar kuma. Nãm me bõx ny ã Jejukõt ba djwỳnh ar'ã abenmã ane. ¹² Ne arỳm te kute kraxkõt ar marmã arkam no tyn kumex ne ar umaje umar punuren abenmã kum,

—E kum, mỳj'ã ne gu me baje me kabēn marja amijakre? ane.

¹³ Nhyim me kwỳ arkam bẽno ajkẽn abenmã kum,
—Kadjwati kangõ* kumexkam ne me ajbã, ane.

Pedru kute kàj bê me krãptĩ:mã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽn.

¹⁴ Nhyim kam Pedru arỳm kàjmã dja. Jeju kute ar anorbê 11mẽ ar ro'ã kàjmã djan arỳm kàj bê memã kabẽn ne memã kum,

—Me abê idjaer, krĩraxbê Djeruxarẽkam me ar aba kunĩ, dja ga me ikabẽn 'ãno djan ama. ¹⁵ Be, me amãbit ne bar ije kadjwati kangõkam ibibãnh pyrãk. Nhyim be, kati. Ota, kỳjrũm myt nhỹ. Nhỹnh got kỳjrũm myt nhỹrkam kadjwati kangõkam me bibãnh'õ amirĩt ne? Arkati. Ar ba ne bar ibibãnh prãm kêtukumrẽx. ¹⁶ Bar me amã arẽ ga me ama. Bar apỳnh me aba djari me akabẽnkam ikabẽn jarẽn mex ga me ama. Be, amrêbê: Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỳnhbê Djõwe kute ar ijã ujarẽn kõt ne bar ã ikabẽno ane. ¹⁷ Nãm me bakukãmãremã kum,
“Metĩndjwỳnh me bamã, ‘Dja mỳjja kunĩ pykakõt amingrãnh 'ỳr nhyim me kunĩ aminhinomã amimẽn 'ỳr ba arỳm me kunĩmã Ikarõ jano nhyim arỳm meo tuknĩn meo ba.

Me ã pỳnhkõt me kunĩo tuknĩn meo ba. Meo tuknĩ kute mrãmri ne me kute me iby ngõ kapĩ nhyim kute meo tuknĩ pyrãk.

Dja ba Ikarõ jano nhyim akamrer ar, akadjwỳx ar ikukwakam kabẽn jarẽ.

Nhyim me abatãnh ny nokam mỳjja pumũnh kêt kwỳ amirĩt nhyim me omũ.

Nhyim mebêngêt mỳjja kwỳ pyti.

¹⁸ Apỳnh akati djari wãkam dja ba inhõ àpẽn mymẽ inhõ àpẽn nimã Ikarõ jano nhyim arỳm meo tuknĩ. Nhyim me arỳm ikukwakam ikabẽn jarẽ.

¹⁹ Nhyim me te kute mỳjja marmã kam no tyn kumex kadjy dja ba kàkwakam mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx. Ne me kute iraxmã kator kadjy pykakamdjwỳ mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx. Dja ba kam me kamrômẽ kuwymẽ kũm tyk nhipêx.

²⁰ Ne myt nokam akamãt kô tyk ne mytyrwỳo me kamrô. Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute me axwemã pãnh jarẽn nhõ akati bõx 'ỳr. Kam dja memã ra:xi ne memã umati:re. Dja bõx 'ỳr ba kam arỳm ã mỳjjao ane.

²¹ Kam dja me kwỳ ã pỳnhkõt Bẽnjadjwỳr djwỳnhmã amijo a'uw nhyim arỳm me utã. Me ã pỳnhkõt me kunĩ pytã.’ Nãm Metĩndjwỳnh ã me bamã ane.”

Nãm ã Djõwe Metĩndjwỳnh kukwakam ar ijã ane. Be, djãm ar ibibãnh got? Kati. Ga, me bakukãmãre Djõwe kute ar ijã ujarẽnha pumũ. Djõwe kute ar ijã ujarẽn kõt bar arỳm apỳnh me akabẽnkam ikabẽn jarẽn mex. Nãm ã Pedru memã ane.

²² Ne ajte itepã memã kum,

—Me abê idjaer, dja ga me ikabẽnja ma. Metĩndjwỳnh ne krĩraxbê Nadjarekam Jejujao ba nhyim kukwakam arỳm mỳjja pumũnh kêt nhipêxo ba. Me punuo mexo ba. Te me aje marmã kam ano tyk ne aku'e kadjy ne kõt aje raxmã akator kadjy ipêxo ba. Metĩndjwỳnh ta ne o ba nhyim arỳm kabẽnkõt me akam mỳjjao ba. Me ga ne ga me amrêbê kõt omũn ama. ²³ Tãm ne Metĩndjwỳnh kum ire. Me abê idjaermã kum ire. Mỳjja kunĩ kêttri kute amikukãm mỳjja kunĩ mar kõt ne kum ire. Me kêttri ne arỳm amim 'ã karõ mãmđji. Kute amim 'ã karõkõt ne arỳm me amã Jejumã ire. Nhyim me axwe me akabẽn kõt pĩte'ykam kunhôn kubĩ ga me mekõt ajaxwe.

²⁴ Ga, me arỳm tu tykkumrẽxja pumũ. Mỳj me'õ ta dja akubyn meo tĩn nhyim me ajte mekõt ar ba? Arkati. Me arỳm tu tykkumrẽx. Kam me kute mrãmri ne me kute me uwpre tỳxkam me te: kator prãmje kute amikjẽnho bakam tokryja pyrãk. Jejudjwỳ ne mrãmri tu tykkumrẽx. Nhyim be, djãm tyk rã'ã? Kati. Tyk rã'ã prãm kêtukumrẽx. Metĩndjwỳnh ne arỳm akubyn o tĩn ne. Metĩndjwỳnh ne o kute mrãmri ne me kute me uwpre tỳxkam arỳm 'ãpre bõnh pyrãk nhyim akubyn me ta ajte mekõt ar ba pyrãk. ²⁵ Amrêbê: Kritu ta

* ^{2:13} Mỳjja me kute o kãm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mỳjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarẽ.

Metĩndjwỳnhmã amijarẽ. Tyk rã'ã kêt'ã kum amijarẽ. Nhyim me bakukãmãre Dawi arỳm kõt arẽ gu me pi'õkkam omũ. Nãm Metĩndjwỳnhmã kum,

“Bẽnjadjwỳr djwỳnh, inokrekam ga amirĩt rã'ã. Ga imẽ amijo akajkepkam dja me te: idjumar punumã INGRĒKMã.

²⁶ Ba kam arỳm inhõkre kadjwỳnhbê ikĩnhkumrẽx ne ikĩnh'ã memã amijarẽ. Dja ba inhĩkumrẽx ne akubyn itĩn ne ar iba. Ja kadjy dja ba tu amim akamnhĩxkumrẽx ne ate ikrã.

²⁷ Dja ba tyn me tyk ba djãkam ar iba. Djãm kam dja ga ikanga? Kati. Djãm inhĩ rerekmã? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kêtumrẽx. Kam ne ba ikĩnhkumrẽx.

²⁸ Mỳj dja ba itykkam nẽ? Bir, ga ne ga arỳm imã arẽ. Dja ba akubyn itĩn ne akõt ar iba rã'ã: rã'ã ne. Dja ga ikuri dja. Kam dja ba ikĩnhkumrẽx ne.”

Nãm ã Dawi ane nhyim Pedru arỳm kõt memã arẽ. Kritu tyk rã'ã kêt'ã memã arẽ.

²⁹ Ne kam itepã Kritu tĩn'ã memã kum,

—Akmere, ba prĩne me amã me bakukãmãre Dawi kabẽn'ã ajarẽ ga me prĩne ama. Djãm amijã ne kabẽnja jarẽ got? Kati. Dawi ne amrẽbê: ty nhyim me arỳm me tyk nhõ kikrekam adjã gu me baje kikre pumũnh rã'ã. ³⁰⁻³¹ Be, Kritu akubyn tĩn'ã ne kabẽn jarẽ. Dawibê Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh'õ. Nhyim kam Metĩndjwỳnh kum kabẽn jarẽnh mãmđjin kum,

“Dja atãmdjwỳ ar aben djõ'ã apõx. Aben djõ'ã apõx tãmtã nhyim tũmrãm dja atãmdjwỳja kato. Tãmja dja kubê Kritu. Apãnh dja memã nhỹn arỳm kubê Bẽnjadjwỳrbê kumkati. Ikabẽn pydji ne ba arẽ.” Nãm Metĩndjwỳnh ã Dawimã ane nhyim arỳm kuma. Kute amidjõ'ã Kritu kator markam ne Dawi Metĩndjwỳnhmã Kritu kabẽn jarẽnh kum,

“Dja ba tyn me tyk ba djãkam ar iba. Djãm kam dja ga ikanga? Kati. Djãm inhĩ rerekmã? Kati. Dja ga ikanga kêtumrẽx”, ane. Djãm amijã ne Dawi kabẽn ja jarẽ? Kati. Kritu'ã ne arẽ. Bẽnjadjwỳrbê kumkati'ã ne arẽ. Kritu dja ã rerek kêt ne akubyn tĩn.

³² Be, Jeju ne Metĩndjwỳnh akubyn o tĩn. Ar ikunĩ ne bar omũ. Jejubê ne Bẽnjadjwỳrbê kumkati. Kubê ne Kritu. ³³ Nãm akubyn o tĩn nhyim kam wabin arỳm ra:x ne Metĩndjwỳnh djubõk'ãnh me kunĩmã nhỹ. Nhỹ nhyim Bãm arỳm kum Karõ ngã. Amrẽbê kute kum arẽnhkõt ne kum kungã nhyim kam ajbir ar imã ano. Nhyim kam ar ikam ruw ne arỳm ar ijo ba bar arỳm kukwakam me bajtem kabẽn jarẽnh mexkumrẽx ga me arỳm ar ima.

³⁴ Be, mrãmri ne Jeju arỳm wabi. Nhyim be, Dawi ne kãjkwa djwỳnhmã àbir kêt. Nãm amrẽbê: me bakukãmãremã kum,

“Inhõ Bẽnjadjwỳrmã ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh kabẽn ne kum, ‘Amrẽ idjubõk'ãnh nhỹ, Abẽnjadjwỳr raxkam idjubõk'ãnh nhỹ.

³⁵ Ikam ama ba amrẽ awỳr akurẽ djwỳnho mõ ga me kwỳo apardjan me kwỳ nhimex.’ Nãm Metĩndjwỳnh ã Kritumã ane.”

Nãm ã Dawi me bakukãmãremã ane. ³⁶ Me abê idjaer kunĩ dja ga me Dawi kabẽnja man 'ã ikabẽn mar pydji. Mrãmri ne Metĩndjwỳnh Jeju'ã Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽnkhkumrẽx. Kubê ne Kritukumrẽx, me aje pĩte'y'ã nhõrja tãm. Ja dja ga me amim mar pydji. Nãm ã Pedru memã ane.

³⁷ Nhyim me kute ja markam arỳm amim ngryk ne kaprĩre ne. Ne kam arỳm Pedrumẽ Jeju kute ar anorja kunĩmã kum,

—Akmere ar, mỳj dja ba me kam amijon? ane.

³⁸ Nhyim Pedru memã kum,

—Me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Jeju Kritu'y'r amijo akẽx. Bar kam arỳm kukwakam kum ngõmã me ajangij. Nhyim Metĩndjwỳnh arỳm me ajaxwemã maro aknon me akam ngryk kêt ne arỳm me amã Karõ jano nhyim ar me ajo ba. ³⁹ Be, Metĩndjwỳnh ne amrẽbê me amã Karõ jarẽ. Ne ajte me akramẽ atãmdjwỳmã arẽ. Ne ajte anhỹr bê me mõr wãmã arẽ. Kute amiwỳr me 'wỳr kunĩ ne Metĩndjwỳnh arỳm memã Karõ jarẽ. Nãm ã Pedru memã ane.

⁴⁰ Ne kam ajte memã Metĩndjwỳnh kabẽn kumex jarẽn axwe nêje me akre:n ajte memã karõ:. Nãm memã kum,

—Me kamingrãny ja ne me axwekumrẽx. Dja me ĩ me biknor tokry djakam akuno. Me gop mekõt abiknor kêt kadjy amipytã, ane. ⁴¹ Nhyam kam me kum kabẽn kĩnh ne tu amim markumrẽx. Nhyam kam me arỳm Metĩndjwỳnhmã ngõmã me krãptĩ jangij. Mebê 3.000 ne me angij nhyam me arỳm mekõt tu amim Jeju markumrẽxo ba.

Me kute Jeju mar kute abeno õbikwa.

Kar 4.32

⁴² Nhyam me mã Jeju kute ar anorja kukrãdjã man kõt ar amijo ba. Ne aben tã akuprõ. Ne Jeju kute aminhĩ'ã djwỳ jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêro krĩ, aben tã, me kute tyk mar rã'ã kadjy. Ne aben tã Metĩndjwỳnhmã kabẽnõ krĩ. ⁴³ Nhyam me te kute mỳjja marmã kam no tyk ne kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy Jeju kute ar anorja me aerbê mỳjja pumũnh kêt krãptĩ nhipêxo ba nhyam me kunĩ arỳm madjã kreti.

⁴⁴ Nhyam me kute amim Jeju mar kunĩ ro'ã ar ban kute abenbê mỳjja'õ nê kêt ne abenmã abennhõ mỳjjao ba. ⁴⁵ Ne amũ memã apỳnh aminhõ pykamẽ aminhõ mỳjja ngãn pãnh pi'õk kaprĩ jamỳ. Ne kam apỳnh me õ mỳjja kêt mã pi'õk kaprĩ ngã. ⁴⁶ Ne kam akati kunĩkõt Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam axikõt Jeju maro krĩ. Ne kam apỳnh me ũrkwã kõt Jeju kute aminhĩ'ã djwỳ jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêro krĩ. Ne kĩnhhtiren tu aben markumrẽx ne ro'ã õ kwỳ krẽno kumex. ⁴⁷ Ne mã Metĩndjwỳnhmã kum,

—Imã akĩnhkumrẽx. Amexti:re, anhỹro kumex. Nhyam bu'ã me kunĩ kum me kĩnh. Nhyam Bẽnjadjwỳr djwỳnh akati kunĩkõt amiwỳr me kwỳo akẽx. Aben totokmã amiwỳr meo akẽx ne me axwebê me utã. Ne arỳm me kute amim Jeju mar kõt me umjuw nhyam me arỳm mekõt ar aben pydjio ba.

3

Pedru kute me'õ mrãnh kêtõ mex.

¹ Ne kam akati 'õkam arỳm myt ibõ, arỳm 3 ora nhyam Pedrumẽ Djuãõ ar Metĩndjwỳnh nhõ kikreti'ỳr tẽ. Akati kunĩkõt, myt ibõkam ne mebê idjaer kikretikam Metĩndjwỳnhmã kabẽnõ krĩ. Nãm ar 'ỳr tẽn 'ỳr bõx nhyam me me'õ mỳn o tẽ. ² Adjakam ne mrãnh kêt nhyam me mỳn o ba. Akati kunĩkõt ne meo ban kikreti jajkwa krekre kuri krĩ. Ajkwa krekre ja nhidjibê ne Kĩnhhtire. Nãm me o ban krĩ nhyam kam me ngjêx kunĩkõt pi'õk kaprĩ'ã me 'wỳro krĩ.

³ Be, nãm me kumỳn o tẽn kam ỳr. Nhyam Pedrumẽ Djuãõmẽ mekõt àrmã tẽ nhyam ar omũn arỳm pi'õk kaprĩ'ã ar ku'uw. ⁴ Nhyam Pedrumẽ Djuãõmẽ 'ỳr akẽx ne omũ, omũnh tỳx ne kum, “Amrẽ ar ipumũ”, ane. ⁵ Nhyam arỳm ar kuman mỳjja jabej ar'ỳr akẽx ne ar omũnhõ nhỹ.

⁶ Nhyam Pedru kum,

—Inhõ kryt jakao pi'õk kaprĩ kêt ne inhõ kẽn karỳro pi'õk kaprĩ kêt. Nhyam be, atemã inhõ mỳjja ba amã arẽ. Be, Nadjarekam Jeju Kritu kukwakam on kãjmã djan on mrã, ane.

⁷ Nãm anen tu ubõk'ãnh ikra 'amỳn kãjmã aro tẽ. Nhyam on parmẽ parkõn mex ⁸ ne ekruh ne kãjmã dja. Ne arỳm tẽ. Ne kam arkõt Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã wadjã. Nãm arkõt arĩ tẽ, kĩnhkumrẽxkam arkõt àtor tẽn Metĩndjwỳnhmã mextire jarẽnho tẽ. ⁹ Nãm kum mextire jarẽnho tẽ nhyam me kunĩ arỳm omũ. ¹⁰ Omũn kam amim nokre pumũn arỳm abenmã kum,

—E kum, tãmwã ne kikreti jajkwa krekrebê Kĩnhhtire kuri amijo à'wỳro krĩ. Je tõ mỳj ne arỳm kam nẽ? anen te aben kukijn kam no tyn kumex.

Me krãptĩmã Jeju'ã ujarẽn.

¹¹ Nhyam mrãnh kêt ne arỳm mexja arỳm Pedrumẽ Djuãõ aro tỳm ne aro dja. Metĩndjwỳnh nhõ kikreti janhãkam kikre kre kênhkam ne ar dja. Me kute kum Xaromãõ nhõ kikre kre kênh jarẽnhja. Nãm aro dja nhyam me kunĩ arỳm kam ar'ã akuprõn te kute marmã arkam no tyn kumex. ¹² Nhyam Pedru arỳm memã kum,

—Ga me abê idjaer, mỳkam ne ga me te aje marmã me'õjakam ano tyn akumex ne ar ijã ano mao akumex? Djãm ar ba ne bar me'õjamã mrãnh mex jadjà? Kati. Ar ba ne bar ije o mex mar kêt. Djãm ar amimexo ne bar kum mrãnh mex jadjà? Arkati. Jeju ne paro mex ne kum mrãnh mex jadjà.

¹³ Ba me amã arẽ ga me ama. Metĩndjwỳnh kute Abraãomẽ Idjakmẽ Djakomẽ me bakukãmãre kunõ ba djwỳnh arỳm jakam amirax kõt Kra Jejuo ra:xi. Tãmwã ne ga me amrêbê Piratumã kanga. Nhy m kam bit kute kum irermã. Ta kute arek me aro'ã ar ban umar mex kadjy bit kute kum irermã ga me kum, “Kati, Kati”, ane. ¹⁴ Be, Jeju ne Metĩndjwỳnh mexo mex ne katàt ar amijo ban axwe kêt kumrêx ga me kanga. Ne kam me'õ jaxwe kute me parja'ã Piratumã kum, “Tãmwã dja ga kum anhiren ano gê ta me ikõt arek ar ban umar mex”, ane. ¹⁵ Ne kam kute mỳjja kunĩmã tĩn jangjênh djwỳnhja bĩ. Nã gãm me bĩn'ã memã apnê nhy m me kubĩ.

Nhy m be, Metĩndjwỳnh ne arỳm akubyn o tĩn. Ar ba ne bar omũn me amã kõt 'ã idjujarênh ar iba. ¹⁶ Be, Metĩndjwỳnh ne amikõt Jejuo rax bar kam arỳm tu amim Jejuo kamnhĩxkumrêx. Tu amim kamnhĩxkumrêx nhy m arỳm me'õjamã tỳx jadjàn o mex ne. Jeju ta ne ar imã ijamak bõ bar arỳm tu amim kamnhĩxkumrêx nhy m arỳm prĩne me'õjao mex ne. O mex nhy m arỳm me anhipõkri dja ga me akunĩ arỳm omũ.

¹⁷ Be, akmere ar, ba me amã arẽ ga me ama. Anhõ bẽnjadjwỳrmẽ ne ga me ajamakkre kêt kam Jeju bĩ ba arỳm kuma. ¹⁸ Nhy m be, amrêbê: ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarênh djwỳnh kunĩ me bakukãmãremã kum, “Dja Kritu tokry. Metĩndjwỳnh kute Kra'ã Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽnhja dja tokry.” Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Nhy m me aben djõ'ã arẽnhõ mõ:n arẽnhõ mõr tãmtã: arỳm 'ỳr o bõx. Tũ:mrãm me akamingrãnyre amã kurê nhy m arỳm Kritu tokry. Me bakukãmãre kute arẽnh kõt Kritu tokry. Nãm ã Pedru memã ane.

¹⁹ Ne kam itepã memã kum,

—Kam me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ỳr amijo akẽx ne katàt kabẽn man kõt ar amijo aba. Dja ga me ã amijo ane nhy m arỳm me ajo kĩnh ne. Ga, me kum kõrkam kaprĩja pumũ. Ne ajte kute ngõo kõmkam kĩnhja pumũ. Dja ã me ajaxwekam akaprĩkam me ajo kĩnhõ ane.

²⁰ Dja ga me ã amijo ane nhy m arỳm akubyn me amã Kritu jano. Amrêbê: me kute kàj bê me amã 'ã ujarênhja dja me amã ano. Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê ne Jeju. Kritubê ne Jeju. ²¹ Dja arek kàjkwa djwỳnhkam ar ba:n kam akubyn ruw. Kute akubyn mỳjja kunõ ny kadjy akubyn ruw. Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarênh djwỳnhja kunĩ ne me amrêbê: me bakukãmãremã ja jarênhkumrêx. ²² Mrãmri ne Mõjdjê me bakukãmãremã kum, “Ba ne ba Metĩndjwỳnh kukwakam me amã ikabẽn jarẽnhõ iba.

Dja Metĩndjwỳnh ã me akadjy amijo me anhõbikwa'õ pytã nhy m arỳm ã ikudjwa ã me amã kabẽn jarẽnhõ ane.

Dja me amã kabẽn jarẽ ga me prĩne aman kõt ar amijo aba.

²³ Nhy m me'õ kute kabẽn mar kêtja dja me o ajkê nhy m ajte õ me wỳnhkõt amirĩt kêt kumrêx ne.”

Nãm ã Mõjdjê ane nhy m Pedru kõt memã arẽ.

²⁴ Ne kam itepã memã kum,

—Mrãmri ne amrêbê Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarênh djwỳnh kunĩ apỳnh mỳjja apõxmã 'ã ajarẽ. Me ajte Kritu katormã 'ã ajarẽ. Nhy m jakam mỳjja arỳm amirĩt nhy m Kritu arỳm kato. Dja ga pi'õk kõt akubyn arẽnhõ tẽn Xamuwe'ỳr o bõx. Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarênh djwỳnh ne aben nhipẽ apõx tẽn. Kunĩ'ã dja ga pi'õkkam ujarênh jarẽnhõ tẽn arỳm kõt ama. Kukwakam kabẽn jarênh djwỳnh kunĩ ne me Kritu'ã memã ajarẽ. Ja dja ga me kõt ama. ²⁵ Ga me Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarênh djwỳnh kabẽnjao aba rã'ã ne. Metĩndjwỳnhmẽ me bakukãmãremẽ arỳm abenmã kabẽn jarênh mãm dji ga me kabẽno aba rã'ã. Nãm Metĩndjwỳnh Abraãomã kum, “Dja akrakam kra aben djõ'ã apõx. Aben djõ'ã apõx krãptĩ:.

Atàmdjwỳ ja'õ dja meo kĩnh. Dja apỳnh pyka kunĩkõt meo kĩnh nhym me arỳm kĩ:nhkumrẽx.”

Nãm ã Abraõomã kabẽn pydjĩn arẽnho ane. ²⁶ Be, ba me amã arẽ ga me ama. Kute meo kĩnh kadjy ne Metĩndjwỳnh amijo Kra pytàn me akumrẽxmã ano. Dja me anhi pỳnhkõt me ajaxwebê me ajo akẽx ne arỳm me ajo kĩnh. Ja kadjy ne me amã ano. Nãm ã Pedru memã ane.

4

Pedru me rũnh krãptĩmã Jeju'ã ujarẽn.

¹ Nãm ar memã kabẽno dja nhym me rũnh arỳm ar'ỳr bõx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh ar'ỳr bõx. Metĩndjwỳnh nhõ kikreti nẽje ku'ẽ djwỳnhõ ba djwỳnhjadjwỳ mekõt ar'ỳr bõx. Mebê xadjudjẽumẽ mekõt ar'ỳr bõx. ² Pedru ar kàj bê memã Jeju tyk ne akubyn tĩn'ã ujarẽnho dja. Ne kam ajte kàj bê me kute amim Jeju mar tykja kunĩ akubyn tĩn'ã ujarẽnho dja. Jeju akubyn tĩn kõt me tĩn'ã ujarẽnho dja. Kam ne me rũnhja ngry:k ne arỳm ar'ỳr bõx. ³ Nãm me ar'ỳr bõx ne arỳm aro tỳm ne ar pa 'amỳn aro tẽn Ar kubê ijê. Arỳm me'ã akamàt 'ỳr. Nhym kam me akati kadjy Ar kubê ijê. ⁴ Nhym be, me kute Ar kubê ijê kẽtri ne me kute ar kabẽn marja krãptĩ: arỳm tu amim Jeju markumrẽx. Õbê me kute tu amim markumrẽxjamẽ ajbir me krãptĩjamẽ ne me abenã mẽnham krãptĩ:kumrẽx. Me my ne mebê 5.000.

⁵⁻⁶ Nãm me akati kadjy Ar kubê ijê nhym kam me'ã akati nhym me rũnh ar'ã akuprõ. Mebẽngẽtmẽ Mõjdjê kukràdjà mar djwỳnhmẽ ar'ã akuprõ. Nhym me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr raxbê Ananh mekõt nhỹ. Nhym Kajbajmẽ Djuãomẽ Arexãrimẽ Ananh nhõbikwa kunĩ ar'ã akuprõ. Me rũnh ja ne me krĩraxbê Djeruxarẽkam ar'ã akuprõ. ⁷ Nhym me arỳm aro katon me ipõkri ar kudja. Nhym kam me ar kukij ne arkum,

—Mỳj me'õ kukwakam ne gar mrãnh kêtjao mex? Mỳj ne idji kute? ane.

⁸ Nhym kam Metĩndjwỳnh Karõ arỳm raxo Pedru kadjwỳnhbê nhỹn ar o ba. Nhym kam memã kum,

—Mebê idjaerkam me abẽnjadjwỳrmẽ ar abẽngẽt ar, ⁹ mỳjkõt ne bar imã me'õ punuja kaprĩn o mex ga me abej ar ikukij. ¹⁰ Dja bar me amã arẽ ga me ama. Me gamẽ mebê idjaer kunĩ dja ga me ikabẽn ma. Nadjarekam Jeju Kritu, me aje pĩte'y'ã nhõr ne bĩn nhym Metĩndjwỳnh akubyn o tĩnja. Jeju ja kukwakam ne me'õ mrãnh kêtja arỳm mex. Mex ne me anhipõkri dja ga me arỳm omũ. ¹¹ Amrẽbê: ne me bakukãmãre Jeju'ã ajarẽn memã kum,

“E kum kẽn ja ne me kute kikreo ãm djwỳnhja kute kikremã armã te omũn bõm kumẽ.

Kẽn ja ne arỳm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tỳxi.”

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arỳm 'ã pi'õk no'õk ne. Me aje kikreo ãm djwỳnhwã pyrãk. Amã Jeju kurẽ nhym arỳm kute kẽnwã pyrãk ne arỳm kàjkwa djwỳnhkam me bakunĩmã nhỹ. ¹² Djãm ikrebê me'õ kute me bajaxwebê me bapytar? Arkati. Me'õ kute me bapytar kêtikumrẽx. Mrãmri ne kute me bapytar kadjy Metĩndjwỳnh memã Jeju pydji jarẽ. Nhym pyka kunĩkõt me bakadjy me'õdjwỳ kêtikumrẽx. Nãm ã Pedru memã ane.

¹³ Be, Pedrumẽ Djuão ar memã kabẽnkam me rũnh abenmã kum,

—E kum, arkum gwaj bapyma kêtikumrẽx. Be, ar kute me bakukràdjà mar kêt, ar kajgo mexi. Mỳj got ar nẽn ã kabẽn mexo ane, ane. Ne kam arỳm ar kuman abenmã kum,

—Be, ar Jejukõt ba tũmkam ne ar ã kabẽn mexo ane, ane. ¹⁴ Nhym ar kute me'õo mexjadjwỳ ar ro'ã dja nhym me omũ. Ne te kute abenmã, “Nãm ar 'ẽx”, anhyr prãmje.

¹⁵ Ne kam me rũnh me bikprõnh djà nẽje ar ano nhym ar tẽ. Nhym me ar kãxã aro aben maro nhỹ. ¹⁶ Ne abenmã kum,

—Mỳj dja gwaj ar on? Me kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy ar mrãmri mỳjja pumũnh kêt raxja nhĩpẽx. Me'õ punu mex nhym ar arỳm o mex. Nhym Djeruxarẽkam me ja kunĩ arỳm omũ. Kam gwaj baje te memã, “Nãm ar 'ẽx”, anhyr prãmje. ¹⁷ Be, gwaj

ar kangrōnh tỳx gē ar ajte Jeju'ã ujarēnh kêt. Gêdja amũ me bu'ã me wã mar kêt. Nãm me ã abenmã ane.

¹⁸ Ne kam amiwỳr ar ku'uw nhym ar bōx nhym me arkum,

—Kwārĩk wãnh ajte Jeju kukwakam memã kabēn jarēnh kêt. Ne kwārĩk wãnh 'ã memã adjujarēnh kêt, ane. ¹⁹ Nhym Pedrumē Djuão ar memã kum,

—Be, mỳj dja bar nē? Metĩndjwỳnh kute ar imã ar imex jarēnh kadjy mỳj dja bar nē? Djãm me akabēnkôt ar ije Jeju'ã idjujarēnh kêt mã? Nār kon, djãm Metĩndjwỳnh kabēnkôt ar ije Jeju 'ã idjujarēnh mã? Me gadjwỳ amikadjy ama. ²⁰ Be, ar ije Jeju akubyn tĩnkôt omũnh ne ar ije kabēn mar. 'Ã dja bar bir idjujarēnh kumrēx ar iba. Te 'ã idjujarēnh kêt mã, ane.

²¹ Nhym kam me ajte ar kangrōn arkum ire nhym ar arỳm mã tē. Me rũnh ne me te: kute aro aben mar nhym me kute mỳj ar axwe'õ pãnh kute aro bikēnh mã. Ar kute me'õ mexkam ne me kàtàm kunĩ Metĩndjwỳnh mã ra:x jarēn kum ar kĩnh. Me rũnh ren aro ajkē nhym ren bu'ã me kàtàm ren kum me kurê. Kam ne me rũnh te: kute aro bikēnh mã.

²² Be, te me'õ jakryja abatãnh mex nhym ar arỳm o mex. 'Ã amexbê 40 nhjukri ne ajte amex rã'ã arỳm 'ã apēx nhym ar o mex. Djã ne me mỳjja ja'õ pumũ? Arkati.

Me kute Jeju mar kute Metĩndjwỳnh mã rax jarēnh.

²³ Nãm me rũnh Pedrumē Djuão arkum ire nhym ar mã tēn kam arỳm aminhō me ja'ỳr bōx. Ne kam me rũnh kute arkum kabēn kôt memã arē. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳrmē mebēngêtmē kabēn kôt arē nhym me arỳm kuma. ²⁴ Ne kam axikôt Metĩndjwỳnh mã kabēn ne kum,

—Bēnjadjwỳr djwỳnh, abê Metĩndjwỳnh. Ga ne ga kàjkwa nhipêx ne pyka nhipêx ne ngô raxbê pyka kêt nhipêx ne kam mỳjja ar baja kunĩ nhipêx. ²⁵ Be, anhō àpēnh Dawi ne akukwakam memã kum,

“E kum, mỳkam ne apỳnh me ba djakam me bajtem àkrêo kumex? Mỳkam ne me amim mỳjja'ã karō kajgoo kumex?”

²⁶ Pykakam me bēnjadjwỳr rũnh ar arỳm kàjmã dja. Kute Bēnjadjwỳr djwỳnhbê àptarmã arỳm kàjmã djan itepato abeno akuprō.

Õ Kritudjwỳ me arỳm kute kubê àptarmã kàjmã dja. Me õ Bēnjadjwỳrbê kumkatibê àptarmã kàjmã dja.”

Nãm ã me bakukãmãre Dawi ane. ²⁷ Be, Bēnjadjwỳr djwỳnh, mrãmri ne Dawi kabēnkumrēx. Arỳm ne me kute Jejubê àptarmã akuprō. Akra Jeju ne amexo mex. Ga ne ga arỳm 'ã Bēnjadjwỳrbê kumkati mẽ. Nhym Erodjimē Pōxu Piratumē apỳnh me ba djakam me bajtemmē mebê idjaermē me kunĩ kute kubê àptarmã arỳm abeno akuprō.

²⁸ Ga ne ga amrêbê me kētri arỳm amim me'ã karōn amybỳm meo aba. Meo aba: nhym kam me arỳm ã Jejuo ane. ²⁹ Me kute Jejubê àptarmã akuprō. Bēnjadjwỳr djwỳnh, jakam dja ga me kute ar ikangrōnhja ma. Ne kam ar imã itỳx jadjà bar imã me uma kêt ne me kunĩ mã akabēn jarē. Ar ibê anhō àpēnh. ³⁰ Dja ga ar imã tỳx jadjà bar me punuo mex ne akra kukwakam me aêrbê mỳjja pumũnh kêt nhipêx. Me te kute mỳjja marmã kam no tyk ne ku'ên araxmã kator kadjy bar mỳjja pumũnh kêt nhipêx. Akra ne mexti:ren axwe kêt kumrēx, ane.

³¹ Nãm me Metĩndjwỳnh mã kabēn pa nhym me bikprōnh djà arỳm amingrêk ne. Nhym Metĩndjwỳnh Karō arỳm me ĩ pỳnhkôt raxo me kadjwỳnhbê nhỳn ar meo ba. Nhym me arỳm kum me uma kêt ne memã Metĩndjwỳnh kabēn jarē.

Me kute abenmã õ mỳjja nhõr.

Kar 2.42

³² Nhym kam me kute amim Jeju mar krãptĩ: kum aben jabê. Me ĩ pỳnhkôt kum aben jabēn kum Jejuo kĩnh prãm. Ne aminhō mỳjja kunĩo aminhō kêt ne amikutã abenmã kwỳ ngã. ³³ Nhym Jeju kute ar anorja mã memã kum,

—Bēnjadjwỳr djwỳnh Jeju akubyn tĩn. Ar ba ne bar tĩnkôt omũ, anen mã memã 'ã ujarēnh ar ba. Metĩndjwỳnh ne arkum tỳx jadjà nhym ar tỳ:x ne memã 'ã ujarēnh ar ba. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm tu me kunĩ mã ukaprĩ jadjà nhym me arỳm ukaprĩ:kumrēx.

³⁴ Nhyam kam me'õ kum mỳjja'õ prãm kêt-kumrêx. Mỳkam? Bir, apỳnh me ĩ djàri ne me õ pyka nàr õ kikre. Ne kam aben totokmã amũ memã kungã. Ne kam pãnh amim pi'õk kaprĩ byn o tẽn ³⁵ mã Jeju kute ar anorjamã kungã. Nhyam kam ar mã me õ mỳjja kêt mã pi'õk kaprĩ ngã. Me õ mỳjja kêt kõt memã kungã nhyam me kam o mã amim mỳjja jamỳ. Ne kam me'õ kum prãm kêt.

³⁶ Kamã ne me'õ nhidjibê Jõdje. Jeju kute ar anorja ne kum idji ny jarê. Kum Banabe jarê. Me kaprĩreo kĩnh djwỳnh'ã ne ar kum idji jakren kum arê. Kubê ne mebê Rewi'õ. Apêxtibê Xiprekam ne abatãnh djã. ³⁷ Banabe ne arỳm õ pyka. Ne kam pãnh kadjy arỳm amũ memã kungã. Ne kam amim pi'õk kaprĩ byn o tẽn arỳm Jeju kute ar anorjamã kungã. Nãm arkum 'êx kêt ne arkum kungã.

5

Ananijmê Xapire ar 'êx.

¹ Nhyam be, Ananijmê prõ Xapire ne ar õ pyka. Ne kam amũ memã kungã kam pãnh amim pi'õk kaprĩ by. Ne kam 'êx. ² Nhyam my prõmã kum,

—Gu amim kwỳo apdju, ane. Nhyam, “Ã”, ane. Nhyam kwỳbito tẽn Jeju kute ar anorjamã o tẽn o bõx ne 'êx ne arkum,

—Mĩ, bar inhõ pyka pãnh pi'õk kaprĩ jabit by, ane. Ne kam arỳm arkum kungã.

³ Nhyam Pedru kum,

—Ananij, mỳkam ne Xatanaj arỳm ajo ba ga arỳm Metĩndjwỳnh Karõmã ajêx? Arỳm ne ga amim pi'õk kaprĩ kwỳo apdju. ⁴ Ga ren anhõ pyka nhõr kêt nhyam ren anhõ pyka rã'ã ga ren amexkumrêx. Nàr, aje memã õrkam ga ren pi'õk kaprĩõ aba rã'ãn ren amexkumrêx. Mỳkam ne ga amim ajêxja'ã karõ? Djãm ar imãbit ne ga ajêx got? Kati. Metĩndjwỳnhmãdjwỳ ne ga ajêx. Nãm ã Pedru kum ane.

⁵ Nhyam Ananij kabẽn man arỳm tỳm ne ty. Nhyam kam me kute arênh mar kunĩ arỳm umaje madjà kreti ne. ⁶ Nhyam kam me abatãnh ny kwỳ kãmã djan Ananijo kupun o mõn arỳm adjã.

⁷ Nhyam 'ã myt kwỳr kãjbê 'iry. 'Ã 3 ora apêx. Nhyam prõja kute mjên tyk mar kêt rã'ã. Ne kam arỳm me'ỳr wadjã. ⁸ Nhyam kam Pedru kum,

—Aje, on imã arê. Mỳj ne gar pyka pãnh pi'õk kaprĩ on aby? Djãm jabit? ane.

Nhyam mjên kõt kum 'êx ne kum,

—Ô nã. Bar amim ã pi'õk kaprĩ byro ane, ane.

⁹ Nhyam Pedru kum,

—Mỳkam ne ga aje Bẽnjadjwỳr djwỳnh Karõmã amikurê'uk kadjy amjên mẽ aben kõt akabẽn dji? Ota, amjên jadjãr djwỳnh ar arỳm akubyn kikre jãkwa krekre'ỳr mõ. Dja ar rũm gadjwỳ ajo mõ, ane.

¹⁰ Nhyam on parbê tỳm ne arỳm ty. Nhyam ar abatãnh nyre arỳm wadjã. Nhyam arỳm ty nhyam ar omũ. Ne kam o mõn mjên kuri adjã. ¹¹ Nhyam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja kunĩ arỳm umaje madjà kreti. Me kute ar tyk jarênh mar kunĩ arỳm umaje madjà kreti.

Pedru ar kute me krãptĩõ mex.

¹² Nhyam Pedrumê Jeju kute ar anorja kunĩ mỳjja pumũnh kêt krãptĩ nhipêxo ba. Me te kute mỳjja marmã kam no tyk ne ku'ên kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy ne ar mỳjja nhipêxo ba. Xaromãõ nhõ kikre kre kênhkam ne me kunĩ axikõt Jeju maro krĩ. ¹³ Nhyam me kãtãm te me umaje ne te me ikõ'ã krĩ prãmje ne amybỳm abenmã me mexkumrêx jarênhõ kumex. ¹⁴ Nhyam kam me krãptĩ kum Bẽnjadjwỳr djwỳnh kĩnh ne arỳm tu amim markumrêxo kumex. Amim maro kumex ne arỳm mekõt akuprõ. Nhyam kam me kute amim marja arỳm krãptĩ: tẽ. Me mymẽ me niremẽ arỳm krãptĩ: ne.

¹⁵ Nhyam Jeju kute ar anorja mỳjja pumũnh kêt nhipêxo ba. Nhyam me me punuo apõx ne Pedru kukãm pry jakã'ã me adjwỳro mõ. Me ikwã djãkam nàr aty djãkam me adjwỳro mõ. Dja Pedru tẽmkõt karõbit me kwỳ'ã rôrõk nhyam me arỳm mex. Ja kadjy ne me kukãm

me adjwỳro mõ. ¹⁶ NhyM Djeruxarẽ bu'ã me krĩ djàri me jadjwỳ me krãptĩ: 'ã akuprõ. Me aben totokmã 'ỳr me punu jamỳn o ban o bõx. Me karõ punu kute meo badjwỳ nhyM me aben totokmã 'ỳr meo ban meo bõx. NhyM Metĩndjwỳnh arỳm me kunĩ mex ne.

Me kum ar kurẽ.

¹⁷ NhyM kam me rũnh kwỳ arỳm Pedru arkam ngryk ne. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr raxmẽ ro'ã mebẽ xadjudjẽu krĩ kunĩ arkam ngry:k ne. ¹⁸ Jeju kute ar anorjakam ngryk ne ar'ỳr mõn ar'ỳr bõx ne arỳm aro tỳm. Ne kam Ar kubẽ ijẽ nhyM kam me kunĩ ar omũ. ¹⁹ NhyM Bẽnjadjwỳr djwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh 'õ akamãtkam ar'ỳr bõx ne arỳm arkum kikre'ã ijẽ djà'ã kuta. 'Ã kutan arỳm aro katon arkum,

²⁰ —Dja gar Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam tẽn adjujarẽnho dja. Dja me tu amim Jeju markumrẽx ne arỳm kõt tĩn ne ar ba rã'a: rã'a ne. Tãm dja gar memã 'ã adjujarẽnho dja, ane.

²¹ NhyM ar kadjy mrãnh djwỳnh kabẽn man kam myt katorkam arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã wadjã. Wadjàn arỳm 'ã memã ujarẽnho dja. Memã ujarẽnho dja nhyM wãnh me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax ar arỳm me rũnh bikprõnh djakam bõx. Bõx ne arỳm amiwỳr õ me rũnho akuprõ. Mebẽ idjaerkam me rũnh kunĩ akuprõ. Me rũnho akuprõ nhyM arỳm mebẽ ijẽ djãmã ar'ỳr me krãkamngõnh jano nhyM me 'ỳr mõ. ²² 'Ỳr mõn arỳm mebẽ ijẽ djà'ỳr bõx ne te ar abej. Te: ar abej ne arỳm ar abej aprã. Ne kam akẽx ne me rũnh'ỳr mõn 'ỳr bõx ne memã kum,

²³ —Mebẽ ijẽ djà'ã ijẽ tỳx mex nhyM kre'ã ku'ẽ djwỳnh ar bõm 'ã ijẽ djã kabem dja ba me ar omũ. Ne kam 'ã ijẽ djà'ã kurẽn te kadjwỳnhbẽ ar abej aprã, ane. ²⁴ NhyM me rũnh arỳm me kabẽn ma. Metĩndjwỳnh nhõ kikreti nẽje ku'ẽ djwỳnho ba djwỳnh me kabẽn ma. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr me kabẽn ma. Ne te aben kukij ne abenmã kum,

—Je, mỳj dja ar ijukri nẽ? ane.

²⁵ NhyM kam me'õ me'ỳr bõx ne memã kum,

—E kum, onĩj me aja Ar kubẽ ijẽja Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam memã ujarẽnho dja, ane. ²⁶ NhyM kam kikreti nẽje ku'ẽ djwỳnho ba djwỳnhja ar'ỳr õ me jao mõn ar'ỳr bõx. Ne arỳm arkum prĩre ne akubyn me rũnh'ỳr aro bõx. Kum me kãtãm krãptĩ pymakam. Ar'ỳr tẽm kẽtri ne me abenmã kum,

—Gu me ren aro ajkẽ nhyM me ren pãnh kẽno me batitik ne me bapa, ane.

²⁷ Kam ne me arkum prĩre ne arỳm me rũnh'ỳr aro bõx. Aro bõx nhyM ar arỳm me kabem dja. NhyM kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax kukij ne arkum,

²⁸ —Bar arỳm ar amã ikabẽn ne. Jeju kukwakam memã 'ã adjujarẽnh kêt kadjy ar amã ikabẽn gar ajte 'ã adjujarẽnh ar aba nhyM arỳm krĩraxjabẽ Djeruxarẽ kunĩkõt me abenmã ar akukràdjã jarẽnho ipõk ne. Gar kam aja bit ar ijã ar ijaxwe nhõrmã memã ar ije Jeju bĩn djwỳnh jarẽnho aba, ane.

²⁹ NhyM Pedrumẽ Jeju kute ar anorja kunĩ memã kum,

—Bar me amã arẽ ga me ama. Be, dja Metĩndjwỳnh ar imã 'ã karõ bar mrãmri ajbit kabẽn markumrẽx ne kõt ar amijo iba. NhyM be, dja me te ar imã atemã kabẽn jarẽ bar mar kêt ne. ³⁰ Be, Metĩndjwỳnh kute me bakukãmãreo ba ja ne arỳm akubyn Jejuo tĩn ne. Me ga ne ga me pĩ'ã anhõn arỳm abĩ. NhyM Metĩndjwỳnh arỳm akubyn o tĩn ne.

³¹ Be, tãm ne Metĩndjwỳnh arỳm o wabi nhyM arỳm ubõk'ãnh bẽnjadjwỳr rax ne memã nhỹ. Kute me utàr kadjy memã nhỹ. Dja mebẽ idjaermã amak bõ nhyM me arỳm amikam kaprĩren wãnh axwemã iren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx. NhyM kam Metĩndjwỳnh arỳm me axwe maro aknon mekam ngryk kêt. Ja kadjy ne Metĩndjwỳnh arỳm Jejuo wabi nhyM memã nhỹ. ³² Ar ba ne bar omũn memã 'ã idjujarẽnh ar iba. Metĩndjwỳnh Karõdjwỳ ne omũ. Me kute kabẽn mar ne kõt ar amijo baja ne Metĩndjwỳnh arỳm memã Karõ jano nhyM arỳm meo ba. Nãm ã Pedru ar memã ane.

³³ NhyM me arỳm ar kabẽn man arkam ngryk ne àkrẽo kumex. Ne bit kute ar parmã.

³⁴ NhyM Gamarij raxja arỳm me rũnh nhipõkri kãmã dja. Kubẽ ne mebẽ pardjẽu'õ ne

kubê mebê idjaer kukràdjà mar djwỳnh'õ. Nhyim me kunĩ kum kĩnh. Gamarij kàjmã djan Pedru ar'ã memã kum,

—Ar o akator ngrire, ane. Nhyim me arỳm aro kato. ³⁵ Nhyim Gamarij arỳm ar kàxã memã kum,

—Ba ar amã arẽ. Kwãrĩk wãnh ajmã aro kêt. Dja gar ar par jabej mỳj dja gar ijukri nẽ?

³⁶ Ba ar amã arẽ gar ama. Amrêbê me'õbê Teuda ari memã amiraxo àmra ar ba. Nhyim me krãptĩ kute 400 pyrãk mã kôt ajkamẽ. Nhyim kam me arỳm kubĩ nhyim me kunĩ kôt baja arỳm ajmã nhyim arỳm kêt ne.

³⁷ Nhyim kam me'õbê Djuda memã amijo amirĩt ne. Bẽnjadjwỳr bajtem amrêbê kute me idji'ã pi'òk no'òko ãmri ne Djuda memã amijo amirĩt ne. Pykabê Garrêjakam ne abatàn djà. Djuda amijo amirĩt ne amikôt me krãptĩ kamẽ. Ne kam adjwỳnhdjwỳ arỳm ty nhyim me kunĩ kôt bajadjwỳ arỳm ajmã.

³⁸ Be, Teudamẽ Djudakôt me krãptĩ ba. Ne kam me ta arỳm bimànha dja gar ama. Pedru arkum anhikra karo gẽ ar ta mekôt ar ba. Godja ar ta amikabẽnkôt meo ba jabej nhyim me ta ã ajmã. Amrêbê me ja kôt dja me ta ã bimànho ane. ³⁹ Nàr, godja ar mrãmri Metĩndjwỳnh kabẽnkôt meo bakumrẽx jabej gwaj te aro àpanh ne aben bê me ngràn prãmje. Gwaj ren aro ajkẽn arỳm ren Metĩndjwỳnhmã amikurêtuw.

⁴⁰ Nãm ã memã ane nhyim me arỳm kôt amikabẽn dji. Ne kam amiwỳr Jeju kute ar anorja 'uw nhyim ar arỳm bõx. Nhyim kam me ar titik ne arkum,

—Kwãrĩk wãnh Jeju kukwakam memã adjujarẽn kêt, ane. Ne kam arỳm arkum ire nhyim ar tẽ.

⁴¹ Djãm ar kaprĩre ne ar tẽ? Kati. Ar kĩnhkumrẽx ne me rũnhbê tẽ. Mỳkam ne ar kĩnh? Bir, ar amim,

—Be, Metĩndjwỳnh ta ne amim ar ijã karõn amim, “Be, me kum Jeju kurê. Dja kôt me kum ar adjwỳnhdjwỳ kurê.” Nãm ã amim ar ijã karõo ane. Nãm ar ã amim anen arỳm kĩnhkumrẽx. Metĩndjwỳnh ta kute amim ar'ã karõkôt ar tokrykam ar kĩnhkumrẽx ne me rũnhbê tẽ. ⁴² Ne kam akati kunĩkôt kàj bê memã Jeju kukràdjà'a ujarẽn ar ba. Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam o ba. Me õ kikre kunĩ kôt o ban memã kum,

—Mrãmri ne Jejubê Kritukumrẽx. Mrãmri ne Metĩndjwỳnh Jeju'ã me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽnkhumrẽx, anhỹro ba.

6

Me kute amijo Ar kubê 7 pytãr.

¹ Nhyim kam Jejukôt me ba djwỳnh arỳm krãptĩ. Ne kam me kwỳ me bajtembê kregu kabẽnkam kabẽn nhyim me kwỳ mebê idjaer kabẽnkam kabẽn. Nhyim kregukam me kwỳ kabẽnja idjaerkam me kwỳ kabẽnjakam kaprĩre ne. Nãm me Jeju kute ar anorjabê 12'ã abenmã kum,

—Be, Pedru ar akati kunĩkôt me 'uwtĩo djuw mex nhyim kam me bakam me 'uwtĩ kwỳ 'ã kàtãm, ane. ² Nhyim Pedru ar arỳm kuman arỳm amiwỳr Jeju kôt me ba djwỳnh krãptĩ:ja 'uw. Nhyim me ar'ã akuprõ nhyim ar arỳm memã kum,

—Godja bar memã mỳjja nhõrbito iban arỳm te ije Metĩndjwỳnh kabẽn'ã memã idjujarẽn prãmje. Nhyim kam arỳm ar akaprĩre ne.

³ Be, mỳj dja gwaj nẽ? Bir, akmere, àpnhĩre ar, dja gar me kwỳo aben man me'ã aben kukij ne abenmã kum, “Djãm me kunĩ kute ar mex jarẽ? Djãm Metĩndjwỳnh Karõ raxo ar kadjwỳnhbê nhỹn aro ba? Djãm ar krã mex”? ane. Dja gar ã me kabio ane. Nhyim kam me kwỳ ã mexo ane, gar mekam amijo Ar kubê 7 pytãn ar imã ar arẽ. Ar imã ar arẽ bar arỳm ar'ã meo djuw mex djwỳnh rẽ. ⁴ Ne kam meo djuw mex kêt ne ate ikrã. Ate ikrãn arỳm Metĩndjwỳnhmã ikabẽn 'ãno djan memã kabẽn jarẽn 'ãno djan ar o iba, ane.

⁵ Nãm ar ane nhyim me kunĩ arỳm kum ar kabẽn kĩnh ne. Ne kam arỳm amijo Exewão pytã. Nãm mrãmri tu amim Metĩndjwỳnh markumrẽx. Nhyim Metĩndjwỳnh Karõ raxo kadjwỳnhbê nhỹn ar o ba. Nhyim kam me amijo me kwỳ pytã. Piripimẽ Prokorumẽ Nikanõmẽ Ximõmẽ Pamenajmẽ Nikoraumẽ ne me amijo ar utã. Nikorau ja ne amrêbê

kubê me bajtem. Krĩraxbê Āxikikam ne abatànhdjã. Ne kam arỳm me bẽ idjaer kukràdjã man kõt ar amijo ba. Ne kam arỳm tu amim Jeju markumrẽx. Me bẽ kregu kabẽnkam ne kabẽn. ⁶ Nãm me amijo ar utàn arỳm Jeju kute ar anorja kabem aro akuprõ. Nhyim ar arỳm aro Metĩndjwỳnhmã a'uw ne ar'ã ikra jadjuw.

⁷ Nhyim kam me kute Jeju mar arỳm amũ memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnhõ kumex. Nhyim me kàtãm krãptĩ arỳm tu amim Jeju markumrẽx. Nhyim kam Jejukõt me ba djwỳnh arỳm Djeruxarẽkam àptar mex ne. Nhyim me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhdjwỳ krãptĩ: tu amim Jeju markumrẽx ne kabẽn man kõt ar amijo ba.

Me kute Exewãõ pa 'amỳnh.

⁸ Exewãõ ne tu amim Metĩndjwỳnh mar tỳ:xkumrẽx nhyim Metĩndjwỳnh arỳm kum tỳ:x jadjã. Kum tỳx jadjã nhyim arỳm me ipõkri mỳjja pumũnh kêt rũnh nhipẽxo ba. Me punu mex nhyim meo mexo ba. Me te kute mỳjja marmã kam no tyk ne ku'ẽn kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy ne ipẽxo ba. ⁹ Nhyim ate me kwỳ kam kabẽn punun arỳm Exewãõmẽ aktã kabẽno aben japanho dja. Me bẽ idjaer bikprõnh djã 'õ kurũm ne me mõ. Me bikprõnh djã jamã ne me kum,

—Me ta ar ban ta amim àpẽnhdjã ar ba ne ja, ane. Krĩraxbê Xirenimẽ Arexã kurũm ne me ja mõ. Nhyim pykabê Xirxijmẽ Adjij kurũm me jadjwỳ mõ. Ne kam Exewãõmẽ aktã kabẽno aben japanho dja: ¹⁰ nhyim Metĩndjwỳnh Karõ kukwakam memã kabẽn ne kabẽn katãto me akrenhdjã mex ne. Nhyim kam me te: kute kabẽno itymã o ku'ê.

¹¹ Te: kute kabẽno itymã o ku'ẽn kam tẽn arỳm me kãxã me kwỳmã pi'õk kaprĩ jarẽ. Nhyim me arỳm me'ỳr bõx ne memã 'êx. Pi'õk kaprĩ pãnh arỳm memã Exewãõ'ã 'êx ne me kunĩmã kum,

—Be, Exewãõ ne arỳm me bakukãmãkjẽ Mõjdjẽmẽ Metĩndjwỳnh japrỳ bar arỳm kuma. Nãm me ã anen me bẽ Exewãõ kurẽo dja.

¹² Me bẽ kurẽo djan arỳm memã kurẽtuw. Me bẽngẽtmẽ Mõjdjẽ kukràdjã mar djwỳnhmã kurẽtuw. Nhyim me arỳm kam àkrẽo kumex ne 'ỳr prõt ne o tỳm ne pa 'amỳ. Nhyim me rũnh krãptĩ arỳm kutẽp akuprõ nhyim me arỳm me'ỳr o bõx.

¹³ Ne kam me rũnh kabem me 'êxnhĩ kwỳ dja. Nhyim me arỳm me rũnhmã Exewãõ'ã 'êx ne memã kum,

—Me'õ ja ne mã Metĩndjwỳnh nhõ kikreti japrỳo ban mã Mõjdjẽ kukràdjã japrỳo ba.

¹⁴ Nãm mã memã kum, “Nadjarekam Jeju dja ĩ Metĩndjwỳnh nhõ kikretio ajkẽn pyka mẽ o amrà. Mõjdjẽ kute me bakukãmãremã kukràdjã jarẽnhja dja pãnh me bamã kukràdjã 'õdjwỳ jarẽ gwaj baje we mar ne kõt amijo babamã.” Nãm ã memã anhỹro ba bar arỳm kuma. Nãm me 'êx ne ã me rũnhmã arẽnhõ ane.

¹⁵ Nhyim kam me rũnh kunĩ Exewãõkam no ty. Kam no ty nhyim nokre arỳm amijo Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh nokre pyrãk nhyim me arỳm nokre pumũ.

7

Exewãõ me rũnh krãptĩmã me kukãmãkjẽ'ã ujarẽnh.

¹ Nhyim kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax kum kabẽn ne kum,

—Djãm kõt ne me arẽ? ane.

² Nhyim tu me kukãmãre'ã ajarẽn memã kum,

—Akmere, me bẽngẽt ar, dja ga me ikabẽnja ma. Metĩndjwỳnh ne me bakukãmãre Abraõomã amijo amirĩt. Prĩne me:xkumrẽx ne uma: ne arỳm kum amijo amirĩt ne. Pykabê Arãkam ar ba kẽtri Mexomikam ar bari ne Metĩndjwỳnh arỳm Abraõomã amijo amirĩt ne. ³ Ne kam kum,

“Anhõ pyka kurũm akato. Kam anhõbikwa ar baja Ar kubê akato.

Dja ga tẽ: ba kam ĩ amã pyka 'õdjwỳ jakre ga kam 'ỳr tẽn 'ỳr bõx”, ane.

⁴ Nhyim kam kabẽn kõt pykabê Kaudjẽkam me ja nhõ pyka kurũm katon tẽ. Tẽ:n kam arỳm pykabê Ar'ỳr bõx ne kam ar ba. Nhyim kam bãm kute irja arỳm kam kubê ty. Nhyim kam Metĩndjwỳnh arỳm pykaja tãm mã ano nhyim 'ỳr tẽn arỳm 'ỳr bõx. Kam ne

ga me ar aba. ⁵ Dja ne Metĩndjwỳnh pyka jakam kum pyka 'õ ta nhym arỳm o aminhõ? Kati. Kute kam kum pyka 'õ 'yr kêt kumrêx. Kum 'yr kêt ne arỳm kukãm kum arênhbit ne kum, “Dja ba ĩ anhõ kadjy amã pyka ja kanga. Dja akrakam kra aben djô'ã apõx ne arỳm atãmdjwỳ krãptĩ. Me jamẽ me amã dja ba kanga ga me arỳm o aminhõ.” Nãm ã kraxje kra'õ kêt rã'ãkam ã kum ane. ⁶ Ne kam Metĩndjwỳnh ajte Abraãomã kum,

“Atãmdjwỳ krãptĩ dja me me bajtem nhõ pykakam ar ba. Ne kam arỳm memã àpênh kajgo ar ba. Ar ba nhym me arỳm àpênh pytĩo me kamjêro ba. Meo ba: nhym pyka wãkam arỳm me'ã amex krãptĩ: kubê 400 apêx.

⁷ Dja ba kam me tokry pãnh meo ajkê. Me bajtem kute me àpênh'ã memã àpnênh djwỳnho ajkê. Kam dja atãmdjwỳ ar katon arỳm pyka jakam bõx ne imã àpênh ar ba.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh Abraãomã ane. Nhym Exewão kõt memã arẽ. ⁸ Ne kam itepã memã kum,

–Ne kam Metĩndjwỳnhmẽ Abraão ar abenmã kabên jarênh mãmđji nhym kamã Metĩndjwỳnh kum, “Dja ga me aben djô'ã me my nhinhu kà rê”, ane. Nhym kam arỳm Idjak dji nhym ruw. Nhym 'ã akatibê 8 nhym arỳm kra my nhinhu kà krãta. Nhym kam abatãnh ne arỳm Djako dji nhym ruw. Ne kam abatãnh ne kam me bakukãmãre kubê 12 jadjuw. Nãm ar aben jatãri apõx tẽ ne arỳm abatãnh ne.

⁹ Ne kam te kute Jõdje pyrãk prãmje arỳm kam ngryk ne. Kam ngryk ne pi'õk kaprĩ kadjy arỳm me bajtemmã kanga. Nhym kam me pykabê Edjitukam kum ire nhym kam memã àpênh kajgo ar ba. Nhym be, Metĩndjwỳnh ne mã Jõdje mẽ amijo kajkep ¹⁰ ne kaprĩ djã kunĩbê utã. Nãm kum krã mex jadjã nhym bẽnjadjwỳr arỳm kum kĩnh. Edjitukam me õ bẽnjadjwỳr rax nhidjibê Parao kum kĩnh ne arỳm 'ã bẽnjadjwỳr mẽ. Nhym kam pykabê Edjitukam Parao nhõ me kunĩmã nhỹn kum õ mỳjja kunĩ pumũnho ba.

¹¹ Nhym kam Edjitukam me jamẽ pykabê Kanaãkam me ja kunĩbê djwỳ kêt. Nhym prãm arỳm me pa:ro dja nhym me arỳm kaprĩ:ren kumex. Nhym me bakukãmãre ar te amityx djã jabej aprã. ¹² Ne kam abenmã kum, “Edjitukam ne me djwỳo atom nhym kumex”, ane. Nhym Djako me kabên man arỳm djwỳ'yr me bakukãmãre ar ano. ¹³ Nhym ar Edjitu'yr tẽn arỳm 'yr bõx. Ne kam akêx ne arỳm akubyn aminhõ pyka'yr bõx. Ne kam ajte 'yr tẽn 'yr bõx. Nhym kam kamy arkum amijarênho amirĩtkumrêx ne arkum, “Ba. Axikõt gwaj bajapõx”, ane. Nhym kam me Paraomã Jõdje nhõbikwa jarẽ nhym kuma.

¹⁴ Nhym kam Jõdje arỳm bãm Djakomẽ ar'yr kamy ar ano. Õbikwa kunĩ'yr ano. Me abenã ar mẽnhkam ne ar krãptĩkumrêxbê 75. ¹⁵ Nhym kam Djako ar Edjitu'yr tẽn kam 'yr bõx ne kam arek kam ar ba. Nhym kam Djako kubêngêtte kubĩ. Nhym kam me bakukãmãre arkubêngêtte ar kupa. Aben nhipã ar paro tẽ. ¹⁶ Nhym me amũ krĩraxbê Xikĩkam aro ban arỳm kênkrekam ar angij. Amrêbê: ne ar kukãmãre Abraão kute me tyk jangjênh kadjy mebê kênkre by. Xikĩkam Imõ tãmdjwỳmã ne ngõnhponho pi'õk kaprĩ ngãn pãnh kênkre ja by. Kênkre jakam ne me ar angij.

¹⁷ Nhym tũmrãm Metĩndjwỳnh arỳm kute memã pyka kanga kadjy amikabên tũm ma. Kute amrêbê: Abraãomã pyka jarênhja arỳm kute memã kanga kadjy amikabên tũm ma. Nhym Edjitukam arỳm me àptãr mex mõ. ¹⁸ Me àptãr mõ nhym atemã bẽnjadjwỳr rax me kadjy kato. Bẽnjadjwỳr ja ne kute me kukãmãre Jõdje'ã ujarênh mar kêt. ¹⁹ Nãm me kadjy katon arỳm me banhõ me wỳnhmã 'êx ban ar meo bikênh ba. Nãm me bakukãmãremã me prĩre'ã karõn memã kum, “Dja me prĩre axidjuw ga me bõm arẽ gê ty”, ane.

²⁰ Nhym kam Mõjdjê ruw. Nhym Metĩndjwỳnh kum kĩnh. Nhym kam nã ta ùrkwãkam o kaõro krĩ nhym arỳm 'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. ²¹ Nhym kam me bõm kudji. Nhym Parao kra ni arỳm amim kumỳn kra'ã amim o djuw mex. ²² Nhym kam me kum pykabê Edjitu nhõ me ja kukràdjã kunĩ jarẽ nhym arỳm kuma. Ne kute me kabên jarênh kadjy kabên mexkumrêx ne àpênh mex kadjy tỳxkumrêx.

²³ Ne arỳm abatãnh mex ne. Rwỳk'ã amexbê 40 apêx nhym amim, “Ba 'yr inhõ me wỳnhbê idjaer pumũ”, ane. ²⁴ Ne me'yr tẽn kam me'yr bõx. Nhym Edjitukam me kra'õ mebê idjaer'õo bikênh ba dja nhym omũn arỳm o ngryk ne kubĩ. ²⁵ Be, kute bĩn kêttri ne

amim, “Be, Metĩndjwỳnh kukwakam dja ba me utà. Godja me kõt ima”, ane. Nhyam kam me kute mar kêt. ²⁶Nãm Edjitukam me kra'õnh bã nhyam 'ã akati nhyam õ me wỳnh ar aben tako dja. Nhyam bit kute aro mexmã aben nêje arkum kabẽn ne arkum, “Ë, ar ikabẽn ma. Ar aje abeno anhõbikwajakam aben tako dja”, ane.

²⁷Nhyam kute ikjêo bikẽnho ãmja arỳm amũ Mõjdjê kujaten kum, “Nhỳnh ne me'õ me ikady ajã bẽnjadwỳr mẽ, ga aben nêje ar imã akabẽn ne? ²⁸Ga ne ga amũja'ã Edjitukam me kra'õnh bã. Djãm aje ã ijo anhỳrmã”? ane. ²⁹Nhyam arỳm kuman amijã maje atemã pykabê Midjijãmã prõt ne. Prõt ne kam 'ỳr bõx ne arỳm me bajtemwãkam ar ba. Ar ba:n kam arỳm kra ja dji nhyam ruw. Nhyam ajte ja dji nhyam ruw.

³⁰Nhyam kam ar ba: nhyam 'ã amex krãptĩbê 40 apêx. Nhyam akati 'õkam arỳm kapõt kukritkam ar ba. Krãnhbê Xinaj bu'ã kapõtka ar ba: nhyam akaõk tu põko dja. Nhyam kuwykam Bẽnjadwỳr djwỳnh kady mrãnh djwỳnh kum amijo amirĩt ne. ³¹Nhyam te kute marmã kam no tyn djan amim, “Je tõt, mỳj ne wã”? ane. Ne kute omũnh mexmã 'ỳr bikamẽn h tẽ nhyam Bẽnjadwỳr djwỳnh kum,

³²“Ba ne ba ibê me akukãmãre nhõ Metĩndjwỳnh. Ibê Abraõomẽ Idjakmẽ Djako ar õ Metĩndjwỳnh.”

Nãm ã Bẽnjadwỳr djwỳnh kum ane. Nhyam Mõjdjê umaje tertet ne ibõn djan te kãjmã 'ỳr krãn kute omũnhmã.

³³Nhyam Bẽnjadwỳr djwỳnh kum,

“Ë, aparkà kaba. Inhõ pykakam ne ga adjãm wã. Kwãrĩk wãnh o abikẽn h kêt.

³⁴Ë, pykabê Edjitukam me kra ne inhõ me jao bikẽnho ba ba arỳm mrãmri me tokrykõt omũn me kangãngã ma.

Ije me utàr kady ne ba ruw. Amrê tẽ ba Edjitumã ajano.”

Nãm ã Mõjdjê mãmã ane.

³⁵Be, Mõjdjê ja ne me amrêbê kangan kum,

—Nhỳnh ne me'õ ajã bẽnjadwỳr mẽ ne ga aben nêje ar imã akabẽn ne? ane. Be, me te kanga nhyam Metĩndjwỳnh ta arỳm me kady ano. Memã bẽnjadwỳr kady ne ano. Kute me utàr kady ne ano. Bẽnjadwỳr djwỳnh kady mrãnh djwỳnh ne akaõk tu põkkam kum amijo amirĩt nhyam arỳm me kady ano. ³⁶Nhyam kam Mõjdjê Edjitu kurũm meo mõ. Kamã ne me aêrbê mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx. Me te kute mỳjja marmã kam no tyk ne ku'ên Metĩndjwỳnh raxmã kator kady mỳjja kwỳ nhipêx. Edjitukam ipêx ne ajte ngõ ra:x nhidjibê Kamrêkrekam ipêx. Ne kam kapõt kukritkam meo ba: nhyam amex krãptĩbê 40 me'ã apêx. Nãm ã Exewão memã ane.

³⁷Ne itepã ajte memã kum,

—Mõjdjê ja ne mebê idjaermã kum,

“Ba ne ba Metĩndjwỳnh kukwakam me amã kabẽn jarẽnho iba. Dja Metĩndjwỳnh ì me akadja amijo me anhõbikwa 'õ pytà. Amijo utà nhyam arỳm ikudjwa ã me amã kabẽn jarẽnho ane.”

Nãm ã Mõjdjê memã ane.

³⁸Be, Mõjdjê ja ne kapõt kukritkam ar meo aben pydjĩn meo ba. Nhyam kam krãnhbê Xinajkam Bẽnjadwỳr djwỳnh kady mrãnh djwỳnh kum kukràdjã jarẽ. Me kute katat amijo ba'ã Metĩndjwỳnh kute memã karõkam kukràdjã ja ne kum arẽ. Me kute mar ne tĩn ne ar bamã ne kum arẽ. Nhyam arỳm me bakukãmãremã arẽ. Nhyam me aben djõ'ã abenmã arẽ gu me bakamingrãnyre arỳm baje mar ne o baba.

³⁹Nhyam be, me bakukãmãre ne me kum kabẽn mar prãm kêt. Me aminhirõ bê kabẽn rẽn arỳm te akubyn Edjitumã mõrmã bikraro nhỹ. ⁴⁰Mõjdjê krãnh nhimõk'ã kute amikràkam ne me arỳm Arãomã kum,

“Mõjdjêwã, kute Edjitu kurũm me bajo kator ne kute me bajo mõr djwỳnhwã birãm mỳjwã ne arỳm ajmã on. Nhyam got omũ. 'Ỳr aprõt ne me batĩndjwỳnh karõ kwỳ nhipêx gẽ me bakukãm ba.”

Nãm me ã Arãomã ane. ⁴¹Ne kam arỳm mrybàri krare karõ nhipêx ne o we Metĩndjwỳnh. Ne kam arỳm we mry karõ kĩnh djã'ã mryo bõx. O bõx ne parbê kudjin arỳm kum kubĩ.

Ne arỳm kute ikrao mỳjja nhìpêxjakam kĩnh katio dja. ⁴² Nhyim Metĩndjwỳnh arỳm me bẽ
amijo akẽx ne wãnh memã ire. Me ta wãnh kute kanhêti krãptĩmã rax jarẽnh ba kadjy
memã ire. Ije amã arẽnh kõt ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽnh jarẽnh djwỳnh kabẽnh'ã
pi'òk no'òk. Kamã ne Metĩndjwỳnh memã kum,

“Ga me abẽ idjaer, djãm imã ne ga me mry paro aba? Me aje mỳjjamã mry paro aba nhyim
'ã amex krãptĩbẽ 40 apêxja djãm imã ne ga me mry pa got? Arkati.

⁴³ Ate ne ga me mỳjja metĩndjwỳnh karõ nhìpêx ne kum rax jarẽnh aba. Ne mã me
karõbẽ Morkimã kikreo aba. Ne me anhõ metĩndjwỳnhbẽ Rẽnpãnh nhõ kanhêti
karõo aba. Aje ikupa'ã amijo aba prãm kam dja ba arỳm me anhõ pyka djwỳnh bẽ
me akujate. Dja ba me bajtem nhõ krĩraxbẽ Babirõnij nhijukri me akujate.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh memã ane. Nhyim Exewão arỳm kõt me rũnhmã arẽ.

⁴⁴ Ne itepã ajte memã kum,

—Mrykào kikre ne me bakukãmãre kapõt kukritkam ar o ba. Metĩndjwỳnh kute memã
amijo amirĩt nhyim me kute mar kadjy ar o ba. Ta ne Mõj djẽmã 'ã karõn kum, “Ije
kikre'ã amã karõ kõt dja ga ipêx.” Nãm ã Mõj djẽmã 'ã karõo ane. Nhyim arỳm kõt
ipêx nhyim me ar o ba. ⁴⁵ Nhyim kam ô'ã me bakukãmãremẽ Djodjuwemẽ ar kikreo ba:n
arỳm apỹnh me bajtem nhõ pyka djari'yõr o bõx. Nhyim Metĩndjwỳnh arỳm apỹnh me
bajtem ba djario apan me kujate. Me kujate nhyim me arỳm me pãnh pykakam ar ba.
Nhyim me bẽngêgêt aben kukãm me paro mõ. Me paro mõ nhyim me tãmdjwỳ arỳm aben
djõ'ã mrykào kikreo krĩ. O krĩ: nhyim kam tũ:mrãm Dawi arỳm me kadjy katon kam me
kadjy bẽnjadjwỳr. ⁴⁶ Nhyim kam Metĩndjwỳnh kam kĩnh. Nhyim kum, “Metĩndjwỳnh, abẽ
Djakoo aba djwỳnh. Ba amã anhũrkwã nhìpêx”, ane. ⁴⁷ Nhyim be, Dawi ne kute kum kikre
nhìpêx kêt. Nhyim be, krabẽ Xaromão ne arỳm kum kikre nhìpêx.

⁴⁸ Nhyim be, djãm me kute ikrao kum kikretikam Metĩndjwỳnhbẽ kumkati krĩ prãm
got? Arkati. Me bakukãmãre kabẽnh kõt ne ba ikabẽnh jarẽ. Amrẽbẽ: ne me Metĩndjwỳnh
kukwakam memã kum,

“Bẽnjadjwỳr djwỳnh ne me amã,

⁴⁹ ‘Be, kute me bẽnjadjwỳr rũnh krĩ djã pyrãk ne ã kỳjrũm kãjkwakam ikrĩ djã ã imã nõr
ane. Kãjkwabẽ ne ikrĩ djã.

Kute me par ku'ẽ djã pyrãk ne pyka ã iparbẽ imã nõr ane.

Be, djãm me kute imã kikreti'õ nhìpêx nhyim imãnhkutãmã? Arkati.

Djãm me kute imã ikrĩ djã'õ nhìpêx ba kam inhỹr ne ityk djã kêt mã? Arkati.

⁵⁰ Ba ne ba inhikrao kãjkwamẽ pyka nhìpêx. Djã ne ga me ja ma?’

Nãm ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh me amã ane.”

Nãm kukwakam kabẽnh jarẽnh djwỳnh ã memã ane. Ga, me kute ikrao kum kikreti
nhìpêxjakam Metĩndjwỳnhbẽ kumkati kam krĩ kêtja pumũ. Nãm ã Exewão memã ane.

⁵¹ Ne kam itepã ajte memã kum,

—Ba me amã arẽ ga me ama. Be, me akukãmãre kwỳ kute arĩk amijo ba'ã ne ga me ami-
jakren arĩk ar amijo aban mã aminhirõbẽ Metĩndjwỳnh kabẽnh rẽn anhõkre kadjwỳnhbẽ
ajaxwe ar aba. Ne kam ajamakkre kêt kumrẽx ne mã aminêje Metĩndjwỳnh Karõbẽ
adjãptãr aba. ⁵² Nhỹnh got Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽnh jarẽnh djwỳnh'õ nhyim
me akukãmãre kute o bikẽnh kêt? Nãm me mã aben kukãm me kupa. Metĩndjwỳnh
kukwakam kabẽnh jarẽnh djwỳnh mã me bakukãmãremã kum, “Kritu ne katãt ne axwe
kêt kumrẽx. Mrãmri dja bõxkumrẽx.” Nãm me mã ã memã ane nhyim kam me mã me
kupa. Tãm ne ajbir jakam bõx ga me arỳm kangan abĩ. ⁵³ Be, kadjy mrãnh djwỳnh ne
me kadjy Mõj djẽmã Metĩndjwỳnh kabẽnh jarẽ. Me kute katãt amijo ba'ã kabẽnh jarẽ ga me
aben djõ'ã o aba kãjgon mar kêt ne kõt amijo aba kêt kumrẽx. Nãm ã Exewão memã ane.

Me kute Exewão bĩn.

⁵⁴ Nhyim me kute amijã kabẽnh markam arỳm ngryk tỳx mex ne. ⁵⁵ Nhyim be,
Metĩndjwỳnh Karõ arỳm raxo Exewão kadjwỳnhbẽ nhỹn ar o ba. Ar o ba nhyim arỳm
kãjmã krãn kãjkwã pumũn kam Metĩndjwỳnh pumũ. Prĩne me:xkumrẽx ne uma: nhyim

omũ. Nhym Jeju Metĩndjwỳnh djubõk'ãnh dja nhym omũ. ⁵⁶ Nãm Exewão ar omũn arỳm memã kum,

— Ë ota, arỳm ne kàjkwa abenbê ajkij. Kute amijo ĩ ne bõxja ne arỳm ra:x ne Metĩndjwỳnh djubõk'ãnh dja, ba arỳm omũ, ane.

⁵⁷ Nhym kam me tu kàj bê amran amijamak'ã pron itepato 'ỳr prõt ne. 'Ỗr prõt ne o tỳm ne ⁵⁸ arỳm krĩrax kurũm o kato, atykmã o katon kumẽ. Kumẽn kam kẽnõ titik ar o ba. Anhỳr djwỳnh rãm ne me'õ abatàn nhbê Xaur dja. Nhym me aminhõ kubẽkào põx ne parbê adjuw.

⁵⁹ Nãm me Exewão titik ar o ba nhym arỳm amijo Metĩndjwỳnhmã a'uw ne kum,
— Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju, amim ikarõo wabi, ane. ⁶⁰ Ne kam kõnkrão nhỳn kàj bê àmrao kum kabẽn ne kum,
— Bẽnjadjwỳr djwỳnh, dja ga me kute ibĩn pãnh jarẽn nhkêt. Nãm ã ane nhym me arỳm kubĩ nhym arỳm ty.

8

Me kute Jeju nhõ me jao bikẽnho mõr nhym me bimành.

¹ Be, me kute Exewão bĩn kêttri ne Xaur memã kum, “Rã'ã me abĩ”, ane.

Nhym me kubĩn kam arỳm me krãptĩo bikẽnhmo krax ne. Me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajao bikẽnhmo krax ne. Nãm me Djeruxarẽkam meo bikẽnho mõ:n me krãptĩ:o ajkẽ. Nhym me me umaje arỳm ajmã. Pykabê Djudẽjakam pyka kunĩkõt ajmã. Ne pykabê Xamarijkam pyka kunĩkõt ajmã. Jeju kute ar anorjabit ne ar arek Djeruxarẽkam ar ba. ² Nhym me kwỳ kum Metĩndjwỳnh jabêja ne Exewão mỳn o mõn arỳm adjã. Ne kam abej mu:w. ³ Nhym be, Xaur arỳm àkrẽn ari me kute amim Jeju maro bikẽnho ba. Me kute Jejukõt ar aben pydjio bajao bikẽnho ba:n kikre kunĩkõt mrãn wangij ne me bjẽro mrãn meo apõx. Nãm me mymẽ me nireo mõn arỳm me bẽ ijẽ.

Piripi Xamarijkam bõx ne Jeju'ã memã ujarẽn nh.

⁴ Nhym me amũ bimànhja ne me arỳm memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnho mõ. Apỳnh me ba djari memã arẽnho mõ. ⁵ Kamã ne Piripi krĩraxbê Xamarijmã tẽn bõx. Ne kam arỳm kàj bê Kritu'ã memã ujarẽn nh tẽ. ⁶ Nhym me itepato arỳm kabẽn ma, me krãptĩ: kabẽn ma. Nãm mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhĩpẽx nhym me arỳm omũn kam kunĩ kabẽn mar 'ãno dja. ⁷ Be, me karõ punu me krãptĩo ba nhym arỳm ano nhym me karõ amran memã iren arỳm mã mõ. Nhym ajte me akrymẽ me mrãn nhkêt krãptĩo mex. ⁸ Nhym kam me arỳm krĩrax wãkam kĩnhti:re ne.

Ximãobê wajangare'ã ujarẽn nh.

⁹ Nhym krĩrax tãm kam ne me'õ. Me kum Ximão jarẽ. Ta ne kute amijo mỳjja mar pytãr, amijo apỳnh mỳjja mar pytãr ne ari amijo wajangao ba. Nãm me noo biknor ar o ba nhym me kam no tyn kumex. Nhym mã amijo rax ne memã kum,

— Ë, ba ne ba iraxkumrẽx, anhỹro ba. ¹⁰ Nhym me kãtãm mẽ me rũnh kunĩ mar ar o ban abenmã kum,

— Tãm wã ne Metĩndjwỳnh pymao uman tỳ:x ne, ane. ¹¹ Be, amrẽbê ne amijo apỳnh mỳjja mar ne me kupẽn nh ne me noo biknor ar o ba nhym me arỳm maro ba. ¹² Mar ar o ba: nhym kam Piripi arỳm memã kabẽn jarẽ. Memã Metĩndjwỳnh kute amim me utãr ne ar meo bakam kabẽn jarẽ. Ne Jeju Kritu'ã memã ajarẽ nhym me arỳm kuman tu amim Jeju markumrẽx. Nhym arỳm Metĩndjwỳnhmã ngõmã me angij. Me mymẽ me nire jangij.

¹³ Nhym kam Ximãodjwỳ arỳm mekõt amim kuma. Amim kuma nhym me arỳm Metĩndjwỳnhmã ngõmã adjã. Nhym kam arỳm mã Piripi kõt ajkamẽ. Nhym Piripi me aẽrbê mỳjja pumũnh kêt rũnh nhĩpẽxo ba. Me te kute mỳjja marmã kam no tyk ne kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy ne ipẽxo ba. Nhym Ximão amim omũnhõ ban te kute marmã kam no tyn ku'ẽ.

¹⁴ Nhym kam me amũ Djeruxarẽkam memã kum,

—Be, pykabê Xamarijkam ne me arỳm amim Metĩndjwỳnh kabẽn markumrêx, ane. Nhyr Jeju kute ar anorja arỳm kuma. Kuman arỳm me'ỳr Pedrumê Djuão ar ano.
¹⁵ Nhyr ar me'ỳr tẽn me'ỳr bõx. Ne kam Metĩndjwỳnhmã meo a'uw ne kum,

—Dja ga memã Akarõ jano gê me 'amỳn meo ba, ane. ¹⁶ Be, kraxje Metĩndjwỳnh Karõ mekam rwỳk kêt rã'ã. Nãm me Bẽnjadwỳr djwỳnh Jeju kukwakam Metĩndjwỳnhmã ngõmãbit me angij.

¹⁷ Nhyr Pedru ar Metĩndjwỳnhmã meo a'uw ne me'ã ikra jadjuw nhyr Metĩndjwỳnh Karõ arỳm me 'amỳn meo ba. ¹⁸⁻¹⁹ Pedru ar kute me'ã ikra jadjwỳrkõt Metĩndjwỳnh Karõ me 'amỳ nhyr Ximão arỳm amim omũn arkum,

—Ota pi'õk kaprĩ. Dja gar amikudjwa imã akre. Ba badjwỳ ar akudjwa maro iba ne me'ã aminhikra jadjwỳro iba gê Metĩndjwỳnh Karõ me 'amỳn meo ba, ane.

²⁰ Nhyr Pedru kum,

—Metĩndjwỳnh kute tu memã kajgo Amikarõ janorjakam ga arĩk amim, “Dja ba pi'õk kaprĩ pãnh Metĩndjwỳnh Karõ man ar o iba”, ane. Kam gê Metĩndjwỳnh me biknor tokry djãmã ajano ga anhõ pi'õk kaprĩmê ro'ã akuno. ²¹ Be, Metĩndjwỳnhmã akadjwỳnhbê ajaxwe rã'ãn kum amex kêt rã'ã. Kam ne ga aje Karõ mar prãm kêtumrêx.

²² On amikam akaprĩn wãnh ajaxwejamã anhiren Metĩndjwỳnhmã amijo a'wỳ. Gê kute ajaxweo biknor ne akam ngryk kêt jabej. Aje Metĩndjwỳnh Karõ'ã amim karõ punujao biknor ne akam ngryk kêt jabej kum amijo a'wỳ. ²³ Be, arỳm ne ba apumũ. Ajaxwe kute ajamỳnh tỳx ne kute ajo ba rã'ã. Nãm ã Pedru Ximãomã ane.

²⁴ Nhyr Ximão kum,

—Inêje Bẽnjadwỳr djwỳnhmã akabẽn gê aje imã akabẽn jarẽnhja kõt ijo anhỳr kêt, ane.

²⁵ Nhyr kam Pedrumê Djuão ar Bẽnjadwỳr djwỳnh'ã memã amijarẽho djan kabẽn'ã kãj bê memã ujarẽho djan kam arỳm o ino re. Ne kam arỳm Djeruxarẽmã akêx ne. 'Ỳr mõ:n mõr kõt memã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽho mõ. Pykabê Xamarijkam me ja apỳnh me ba djari krãptĩ memã arẽho mõ.

Exopijkam me'õjamã Piripi Jeju'ã ujarẽnh.

²⁶ Nhyr kam Piripi arek Xamarijkam ar ba. Kam ar ba nhyr Bẽnjadwỳr djwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh'õ arỳm 'ỳr bõx ne kum,

—Kajmã djan amũ aparmã tẽ. Ga, Djeruxarẽmê, krĩraxbê Gadjamê abenmã pry mẽnha pumũ. Pry 'ãnh ne kapõt kukrit. Dja ga 'ỳr tẽn 'ỳr bõx, ane. ²⁷ Nhyr arỳm kajmã djan 'ỳr tẽn arỳm 'ỳr bõx. Nhyr me'õ pry'ã tẽ nhyr omũ. Õ pyka djwỳnhbê ne Exopij. Kubê eunuku'õ. Exopijkam bẽnjadwỳr rax nibê Kãdjidji. Nhyr kukwakam ra:xi. Kubê õ nêkrêx kunĩ pumũnh djwỳnh. Djeruxarẽ kurũm ne tẽ. Arỳm ne Metĩndjwỳnhmã rax jarẽn kam tẽ. ²⁸ Ne kam kurũm akubyn õ pyka'ỳr tẽ. Õ kãmranhtỳx, mry kute bjêrjakam tẽ. Ne kam pi'õk jarẽho nhỹ. Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnhbê Idjaij nhõ pi'õk ne arẽho nhỹ.

²⁹ Piripi me'õ ja pumũ nhyr Metĩndjwỳnh Karõ kum,

—'Ỳr aprõt ne kãmranhtỳxmê ro'ã tẽ, ane. ³⁰ Nhyr arỳm 'ỳr prõt ne ro'ã tẽ. Nhyr Idjaij nhõ pi'õk jarẽho nhỹ nhyr arỳm kuma. Ne kam kum,

—Ë, djã ne ga arỳm me kabẽnwã ma? Mỳj'ã ne kabẽn amijakre? ane.

³¹ Nhyr kum,

—Djãm ije mỳjja mar godja ba mỳjja'ã kute amijakreja ma. Kon, me'õ dja imã kraxkõt arẽ ba arỳm kõt kuma. Iwỳr wabin inhikõ'ã nhỹ, ane.

³² Me bakukãmãre Idjaij kabẽn ne eunuku arẽho nhỹ. Nãm amim,

“Me kute bĩnmã o tẽ nhyr uwbõre kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomti djuwbõre pyrãk. Ne kute mrãmri ne me arỳm kĩ jakãro ãmkam mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyre bẽn kêt pyrãk. Nãm ã aminêje kabẽn kêtõ ane.

³³ Nãm me 'êx ne o kãtãm ne 'ã, ‘Tãmwã ne axwekumrêx. Tãmwã ne axwekumrêx’, ane. Axwe kêtumrêx nhyr me arỳm tu kum mỳj axwe pãnh jarẽ. Nhyr arỳm tyn wabi nhyr kute ô'ã me'õ kêt pyrãk”, ane.

Tãm ne eunuku pi'òkkam arēnho nhỹ.

³⁴ Nhyim Piripi 'ỳr wabin ikô'ã nhỹ nhyim kum,

—Imã arē. Mỳj me'õ'ã ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh ja jarē? Djãm amijã nàr me'õ'ã? ane. ³⁵ Nhyim kam Piripi eunuku kute pi'òk jarēnh kôt arỳm kum Jeju'ã ujarēnhmo krax ne arek 'ã ujarēnho tē.

³⁶ O tē:n kam arỳm ngô'ỳr bôx nhyim eunukuja kum,

—Ota ngô. Mỳj dja ba nē ga Metĩndjwỳnhmã ngômã ijadjà? ane.

³⁷ Nhyim Piripi kum,

—Mrãmri aje tu amim Jeju markumrēx jabej ba kam arỳm ngômã ajadjà, ane. Nhyim kum,

—Nà. Ba mrãmri tu amim Jeju Kritu markumrēx. Mrãmri kubê Metĩndjwỳnh Krakumrēx, ane.

³⁸ Nhyim eunuku mry kute kà bjêrmã kabēn nhyim arỳm dja. Nhyim kam ar ngô'ỳr ruw ne arỳm nox ne. Nhyim kam Piripi arỳm Metĩndjwỳnhmã ngômã adjà. ³⁹ Ne kam ar wabin dja. Nhyim kam Bēnjadjwỳr djwỳnh Karō tu Piripi byn mã o tē. Nhyim eunuku arỳm ijukri omũnh kêtumrēx. Ne kam õ pykamã tē. Arỳm kĩnhtiren tē. ⁴⁰ Nhyim kam krĩraxbê Oxotokam ajte Piripi amirĩt ne. Ne kam bu'ã krĩ kunĩkôt memã 'ã ujarēnh tē. Tē:n kam krĩraxbê Xedjare'ỳr bôx.

9

Xaur Jeju'ỳr amijo akēx.

Kar 22.3, 26.9

¹ Nhyim kam Xaurja kute ari meo bikēnho baja kute me kangrōnh rã'ã. Kute Bēnjadjwỳr djwỳnhkôt me ba djwỳnh kangrōnh rã'ã. Nãm mã me'ã memã kum,

—Gê me tu me kupa. Gê me tu me kupa, ane. Nãm memã anhỹr rã'ãn arỳm me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr rax'ỳr tēn arỳm 'ỳr bôx ne kum,

² —Ba krĩraxbê Tamagukam me rũnh'ỳr tē. Dja ga me kute amim Jeju mar'ã pi'òk no'òk ne imã angã ba memã o tē. Ba apỹnh mebê idjaer bikprōnh djakam me rũnh kunĩkôt memã akreo tē. Dja me akabēnkôt me kute amim Jeju mar jabej ne memã katon arỳm imã me kanga. Ba me uwpren amrē Djeruxarē'ỳr meo tēn awỳr meo bôx, ane. Nhyim kam arỳm me'ã memã pi'òk no'òk nhyim arỳm kubyne me'ỳr o tē. ³ Me 'ỳr o tē:n kam arỳm krĩraxbê Tamagu tēpo tē. Tēpo tē nhyim tu aerbê kàjkwa kurũm mỳjja adjēnhja prĩne kurwỳ. ⁴ Nhyim arỳm tu pykabē tỹm ne arỳm me'õ kabēn ma. Nhyim kum,

—Xaur, Xaur, mỳkam ne ga me kute amim imaro abikēnho aba? Aje ba mãn ijo abikēnh pyrāk ane.

⁵ Nhyim Xaur kum,

—Bēnjadjwỳr, mỳj me ajō ga ne ga imã akabēn? ane.

Nhyim kum,

—Ba, ibê Jeju. Nã gãm me kute amim imaro abikēnho aba ne aje ba mãn ijo abikēnho aba pyrāk. Ne kam te adjumar mex prãmje. Ga, mry kute jēnh bjērja pumũ. Me kute mỳjja djwa mexo mry kamjỳr nhyim arỳm umaje prôt tỳxja pumũ. Nhyim kwỳ amakkre kêtumrēx tu amikamjỳr djà kanã ne arỳm tokry ne. Gadjwỳ dja ga ari ijo abikēnho aban arỳm atokry:. Nãm Jeju ã kum ane.

⁶ Nhyim kam kum,

—Bēnjadjwỳr djwỳnh, mỳj ne ga amã kĩnh? Dja ba ã amã o ane, ane.

Nhyim kum,

—On kàjmã djan amũ krĩraxmã wadjà. Kam dja me amã 'ã karō. Dja ga mrãmri katàt me kabēn man kôt amijo abakumrēx, ane.

⁷ Nhyim Xaurkôt ar mōrja me'õ kabēn man kam ar kute ĩ pumũnh kêtumrēx. Ne kam te: umaje te kabēnmã. ⁸ Nhyim kam Xaur kàjmã djan no pôt kajgon arỳm rĩt kêt ne. Nhyim kam ar pa 'amỳn o tēn arỳm krĩraxbê Tamagumã wadjà. ⁹ Nhyim rĩt kêtumrēx ne. Ne kam kute mỳjja krēn kêt ne kōm kêt'ã akati amãnhkrut ne ikjēkêt apēx.

¹⁰ Nhym kam krĩraxbê Tamagukam ne me'õbê Ananij. Bẽnjadjwỳr djwỳnh ne Ananij nokrekam amirĩt nhym arỳm omũ. Nhym kum, “Ananij”, ane.

Nhym kum, “Bẽnjadjwỳr djwỳnh, mỳj nã”? ane.

¹¹ Nhym kum,

—Kàjmã djan tẽn pry nhidjibê Katàt'anh tẽn Djuda nhũrkwã'ỳr bõx. Kam Xaur jabej me kukja. Krĩraxbê Taxukam ne abatànħ djà. Dja ga abej me kukja. Wãkam ne Xaur Metĩndjwỳnhmã amijo à'wỳro nhỹ. ¹² Be, ga ne ga arỳm amikukãm nokrekam amirĩt nhym akarõ pumũ. Ga ne ga arỳm 'ỳr wadjàn 'ã anħkra dji nhym arỳm akubyn rĩt mex ne. Nãm ã apumũho ane. Nãm ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh Ananijmã ane.

¹³ Nhym kum,

—Je, Bẽnjadjwỳr djwỳnh, mỳkam? Xaur wã ne umakumrẽx. Nãm arỳm Djeruxarẽkam anħõ me ja krãptĩ ajkẽ nhym me krãptĩ arỳm imã arẽ. ¹⁴ Ne jakam arỳm me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr ar me ijã pi'òk no'òk nhym amrẽ o tẽ. Me ije amã amijarẽnhja kunĩ kadjy arỳm amrẽ pi'òko tẽ. Kute me idjuwpre kadjy ne o tẽ, ane.

¹⁵ Nhym Bẽnjadjwỳr djwỳnh kum,

—'Ỳr tẽ. Ba ne ba inhõ àpẽnħ kadjy amijo utà. Dja me bajtemmã ijã ajarẽn me bẽnjadjwỳr rũnhmã ijã ajarẽn me bẽ idjaermã ijã ajarẽ. Ja kadjy ne ba amijo utà. ¹⁶ Dja ba ĩ kum, “Dja ga ĩ ijã adjujarẽnħ djõ'ã atokry kumex.” Nãm ã Xaur'ã Ananijmã ane.

¹⁷ Nhym kam arỳm 'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽ:n kam arỳm Djuda nhũrkwãmã wadjàn Xaur'ỳr bõx. Ne kam arỳm 'ã kute ikra djirkam kum,

—Xaur, akmere, gu banhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju ne ijano ba arỳm awỳr bõx. Pry'ã atẽm nhym kute amã amijo amirĩtja tãm ne ijano ba awỳr tẽ. Dja ga akubyn arĩt mex nhym Metĩndjwỳnh Karõ arỳm raxo akadjwỳnhbê nhỹn ar ajo ba. Ja kadjy ne ijano ba tẽ. Nãm Ananij ã kum ane. ¹⁸ Nhym aẽrbê no kurũm mỳjja kute tepkã pyrãk rõrõk ne. Nhym akubyn rĩt mex ne. Ne kam kàjmã dja nhym kam arỳm Metĩndjwỳnhmã ngõmã adjà. ¹⁹ Nhym kam ajte õ kwỳ krẽn arỳm akubyn tỳx ne.

Xaur memã Jeju'ã ujarẽnħ nhym me kum kurê.

A Kõ 11.32

Ne kam arek Tamagukam Jejukõt me ba djwỳnhmẽ ro'ã ar ba nhym 'ã akati kwỳ apêx. ²⁰ Tamagukam ar bari ne apỳnh me bẽ idjaer bikprõnh djãkam kãj bẽ memã ujarẽnħ tẽ. Nãm memã kum,

—Mrãmri ne Jejubê Bẽnjadjwỳrbê kumkatikumrẽx. Kubê Kritikumrẽx. Kubê Metĩndjwỳnh Krakumrẽx, anħỹr tẽ. ²¹ Nhym me kunĩ kute kabẽn markam te kute kraxkõt marn kam no tyn kumex ne aben kukij ne abenmã kum,

—Bãrãm tãmja ne Djeruxarẽkam ari meo bikẽnho ba. Me kute Jeju Kritumã amijarẽnħjao bikẽnho ba. Bãrãm tãmja ne kute ajte me uwpre kadjy amrẽ tẽ. Kute me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr ar'ỳr meo bõx kadjy amrẽ tẽ, ane.

²² Nhym kam Xaur kabẽn mexo amũ amikamẽnho tẽn arỳm kute memã Jeju jarẽnħ mar me:xkumrẽx. Nãm Tamagukam me bẽ idjaermẽ aktã kabẽno aben japa nhym me arỳm kabẽn kõt Jejubê Kritu ma. Mrãmri Jejubê Bẽnjadjwỳrbê kumkatikumrẽx man arỳm te kute kum kabẽn'õ jarẽnħ prãmje. Te o anen õkre kadjwỳnhbê arĩk amikabẽn kwỳ jarẽnho kumex.

²³ Nãm ã memã anħỹr tẽ nhym 'ã akati krãptĩ apêx. Nhym kam me bẽ idjaer kwỳ arỳm o aben maro nhỹn abenmã kum,

—Mỳj dja gwaj Xaur on arỳm kubĩ? ane. Nhym kam me arỳm amũ Xaurmã arẽ nhym arỳm kuma. ²⁴ Me õ krĩrax nẽje ne bu'ã pyka tỳx nhĩpêx jabatànħja nhym kam apỳnh ajkwa krekre djari. Nhym me kute Xaur katorkõt bĩnmã ajkwa krekre kunĩ'ã ku'ẽn omũnh'ã rĩtkumrẽx ne. Nhym Xaur arỳm me kuma. ²⁵ Nhym kam akamãt nhym Jejukõt me ba djwỳnh krĩrax nẽje pyka tỳx'ã Xauro wabin djan kadjy djudjêdjêo kaxnokai akã 'ãpren kam Xaur nhỹr. Ne kam djudjêdjê 'amỳn pyka tỳx burũm aparmã kumẽn o rwỳko tẽn arỳm pykabê kudja. Nhym kam kàjmã djan mã me bẽ katon tẽ.

²⁶ Tẽ:n kam arỳm akubyn Djeruxarẽkam bõx. Ne kam bit Jejukõt me ba djwỳnhmẽ ro'ã ỳrmã. Nhyr me kum uman 'ã abenmã kum,

—E kum nhỹnh ne tãmwã Jeju ma ne kõt ba? Godja ajte me bakwỳo ajkẽ, ane. ²⁷ Nhyr kam Banabe o tẽn Jeju kute ar anorja'ỳr o bõx. Ne 'ã arkum,

—Be, nãm prykõt tẽn arỳm Bẽnjadjwỳr djwỳnh pumũ nhyr kum kabẽn jarẽ. Nhyr kam arỳm krĩraxbẽ Tamagukam Jeju'ã memã ujarẽn ba. Nãm kum me uma kêt ne kàj bẽ 'ã memã ujarẽn ba, ane.

²⁸ Nãm arkum ane nhyr kam me arỳm kum uma kêt ne. Nhyr kam Djeruxarẽkam Jejukõt me ba djwỳnhmẽ ro'ã ar ba. ²⁹ Ar ba:n kum me uma kêt ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh kukwakam memã ujarẽn ar ba. Nhyr mebẽ idjaer kwỳ ne me me bajtembẽ kregu kabẽnkam kabẽn. Nhyr Xaur arỳm me jamẽ aktã kabẽno aben japanho dja. Aben japanho dja nhyr kam me bit kute Xaur bĩnmã.

³⁰ Nhyr Jeju kukwakam me kute abeno kamy arỳm me kuma. Ne kam Xauro tẽn krĩraxbẽ Xedjaremã o tẽn o bõx. Ne kam krĩraxbẽ Taxumã ano nhyr arỳm 'ỳr tẽ.

³¹ Nhyr kam me arỳm me kute amim Jeju marjao bikẽnho ino re. Apỹnh me ja kute Jejukõt ar aben pydjio ba djari meo bikẽnho ino re. Pykabẽ Djudẽjakam o ino re. Ne pykabẽ Garrẽjakam o ino re. Ne pykabẽ Xamarijkam o ino re. Kunĩkõt ne me meo bikẽnho ino re. Nhyr me arỳm akubyn umar mex ne. Ne kam Metĩndjwỳnh maro amũ amikamẽnho tẽn arỳm mar ra:x ne. Ne me kum Metĩndjwỳnh pymakam katat kabẽn kõt ar amijo ba. Nhyr Metĩndjwỳnh Karõ memã kĩnh jadjã nhyr me arỳm kĩnhkumrẽx. Nhyr me kãtãm krãptĩ arỳm tu amim Jeju markumrẽx ne arỳm mekõt ajkamẽ. Nhyr kam me arỳm krãptĩ: tẽ.

Pedru kute Anẽjao mex nhyr Dokre tyk nhyr akubyn o tĩn.

³² Nhyr kam Pedru pyka kunĩkõt kute me omũnh kadjy tẽ. Me omũnh tẽ:n kam krĩbẽ Ridjakam me jadjwỳ'ỳr bõx. Jeju nhõ me ja'ỳr bõx. ³³ Nhyr kamã me'õbẽ Anẽja amrẽbẽ akryn arek ikwã. Akry'ã arỳm amexbẽ 8 apẽx. Nhyr Pedru arỳm omũ. ³⁴ Ne kam kum,

—E, Anẽja, Jeju Kritu arỳm ajo mex ne. On kãjmã djan anhikwã djãwão mex, ane. Nhyr me aẽrbẽ arỳm kãjmã dja. ³⁵ Nhyr krĩbẽ Ridjamẽ krĩbẽ Xaronakam me ja kunĩ arỳm omũ. Ne kam arỳm Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ỳr amijo akẽxo kumex.

³⁶ Pedru krĩbẽ Ridjakam arek ar ba. Nhyr kam krĩbẽ Djopekam Jejukõt ba djwỳnh ni'õ ar ba. Idjibẽ ne Tabita. Mebẽ kregu kabẽnkam ne me kum Dokre jarẽ. Ukaprĩkumrẽx ne mã me õ mỳjja kẽto djuw mexo ba. ³⁷ Ne kam kanẽn arỳm ty. Nhyr me amikukrãdjãkõt ku'õn kikre tãmkam kỳjrũm kumoka'ẽkam kudji nhyr nõ. ³⁸ Krĩbẽ Ridja ne krĩbẽ Djoepo rãm ne ja. Dokre ty nhyr kam me kum,

—Pedru ne Ridjakam ar ba, ane. Nhyr Jejukõt me ba djwỳnh arỳm kuman Pedru'ỳr ar amãnhkrut jano. Nhyr ar 'ỳr tẽn kam 'ỳr bõx ne kum,

—E, amikrã kêt ne Ridja'ỳr tẽ, ane.

³⁹ Nhyr amibẽx ne 'ỳr arkõt tẽ. Tẽn kam arỳm 'ỳr bõx. Nhyr ar Pedruo tẽn kỳjrũm kumoka'ẽ'ỳr o wabi. Nhyr kam me 'uwtĩ kunĩ 'ỳr bõx ne muw. Ne Dokre tĩnri kute apỹnh me inõkãti, apỹnh kubẽkã nhĩpẽx djari mã: kum akreo ku'ẽ.

⁴⁰ Nhyr Pedru arỳm bõm me kunĩ jano. Ne kam kõnkrão nhỹn arỳm Metĩndjwỳnhmã o a'uw. Ne kam tykja'ỳr akẽx ne kum,

—E Tabita, kãjmã nhỹ, ane. Nhyr arỳm no põt ne Pedru pumũn arỳm kãjmã nhỹ.

⁴¹ Nhyr 'ỳr ikran arỳm ikra 'amỳn kãjmã kudja. Ne kam memã kabẽn nhyr me arỳm 'ỳr bõx. Jeju nhõ me jamẽ me 'uwtĩmẽ ne me bõx nhyr arỳm memã kum,

—Ota, arỳm akubyn tĩn ne, ane. ⁴² Nhyr me arỳm krĩbẽ Djopekam kikrepdjĩtã abenmã arẽnho ipõk ne. Nhyr me krãptĩ arỳm tu amim Jeju markumrẽx ne. ⁴³ Nhyr kam Pedru arek krĩbẽ Djopekam ar ba. Me'õbẽ Ximão nhũrkwãkam ne nhỹ. Ximãobẽ ne mry kào mex djwỳnh'õ. Pedru krĩ wãkam ar ba nhyr arỳm 'ã akati krãptĩ apẽx.

10

Me'õ bajtembê Koneru'ã ujarēnh.

¹ Pedru Djopekam ar ba nhym krĩraxbê Xedjarekam me'õbê Koneru ar ba. Kubê ne krākamngõnhre krãptĩ: kubê 100 nhõ bēnjadjwỳr. Me kute krākamngõnh ja'ã memã kum,

—Pykabê Itarij kurũm me ja, anhỹro ba. ² Koneru katat Metĩndjwỳnh kabēn man kõt ar amijo ba. Konerumē ũrkwākam ar krĩja kunĩ ne arkum Metĩndjwỳnh rax pyma. Nãm me õ mỳjja kētkam õdjānhkumrēx ne mã Metĩndjwỳnhmã kabēn ar ba.

³ Nhym kam arỳm myt akēxkam, 3 orakam, Metĩndjwỳnh kadjy mrānh djwỳnh'õ nokrekam amirĩt nhym arỳm omũnho nhỹ. Nhym kum, “Ē, Koneru”, ane. ⁴ Nhym kute omũnhkam madjā kretin kum, “Bēnjadjwỳr djwỳnh mỳj nã”? ane. Nhym kum,

—Ga Metĩndjwỳnhmã akabēn nhym arỳm ama. Ga me õ mỳjja kētkam anhõdjānh nhym arỳm apumũ. ⁵ Jakam dja ga krĩbê Djopemã anhõ me ja kwỳ jano. Kam ne me'õbê Ximão Pedru. Gê ar tēn kum arēn awỳr o bõx. ⁶ Imõti mỳrri ne nhỹ. Mrykào mex djwỳnhbê Ximãomē ro'ã ne ar nhỹ. Dja ar tēn kum arēn amrē awỳr o tēn o bõx nhym arỳm amã arē ga kabēn kõt ã amijo ane.

Nãm ã Metĩndjwỳnh kadjy mrānh djwỳnh Konerumã ane. ⁷ Ne kam mã tē. Nhym arỳm amiwỳr ar amānhkrut ne ikjēkēt 'uw. Me kute ar amānhkrut pa 'amỳnhja ne kum àpēnh kajgo ar ba. Nhym pydji ja ne kubê õ krākamngõnh. Adjwỳnhdjwỳ ne katat Metĩndjwỳnh kabēn man kõt ar amijo ba. Ne kam Koneru tãri kum àpēnh ar ba. Nãm amiwỳr ar ja 'uw nhym ar arỳm bõx. ⁸ Nhym kam prĩne arkum kadjy mrānh djwỳnh'ã ajarēn arỳm krĩbê Djopemã ar ano.

Mỳjja kute Pedru nokrekam amirĩt nhym kute omũnh.

Kār 11.5

⁹ Nhym ar'ã akati nhym ar arỳm 'ỳr tē. 'Ỳr tē:n arỳm krĩ tēpo tē. Nhym arkum ajmã Pedru krĩraxkam kikre'ã wabin imõk'ã nhỹ, imõk ngrengrer'ã nhỹ. Mebê idjaer ne me tu õ kikre nhimõk po. 'Ỳr ne wabin nhỹ. Ne kam Metĩndjwỳnhmã kabēno nhỹ. Kàjkwa nhipõkri myt nhỹrkam. ¹⁰ Ne kam kum prām ne bit kute õ kwỳ krēmã. Nhym ar arỳm kum õmrõo dja. O dja nhym Pedru jaērbê mỳjja amirĩt nhym omũ. ¹¹ Kàjkwa ne abenbê ajkij nhym omũ. Nhym mỳjja kute kubēkati pyrāk rwỳk mō. Idja amānhkrut ne amānhkrut. Nhym mỳjja idja kunĩ 'amỳn o rwỳko mō. ¹² Kadjwỳnhbê ne apỳnh pykakam mry kunĩ. Apỳnh rop, apỳnh mry ngāngāo mrānh, apỳnh àk, mry kunĩ kubēkati kadjwỳnhbê ikwã nhym omũ. ¹³ Nhym kam arỳm me'õ kum kabēn nhym kuma. Nhym kum,

—Ē, Pedru kàjmã djan 'õnh bĩn krē, ane.

¹⁴ Nhym Pedru kum,

—Kati, Bēnjadjwỳr djwỳnh. Mõjđjê kute me ibê mỳjja kakrit pyma ja ne ije kur kētkumrēx, ane.

¹⁵ Nhym ajte kum,

—Be, Metĩndjwỳnh kute mỳjjao mex kwārĩk wānh kum kakrit jarēnh kēt, ane.

¹⁶ Be, me'õ kum kabēn ne ajte kum kabēn ne ajte kum kabēn nhym aērbê mỳjja akubyn kàjkwamã wabi.

¹⁷ Nhym Pedru amim,

—Je, mỳj'ã ne ije mỳjja pumũnhja amijakre? ane. Nãm amim anhỹro dja nhym Koneru kute ar anorja kikre jabej me kukij nhym me arỳm arkum arē. Nhym ar 'ỳr tēn arỳm ajkwa krekre tãri bõx ne dja. Ne arỳm abej me kukij ¹⁸ ne kàj bē memã kum,

—Ximão Pedru, djori kikre wākam nhỹ? ane.

¹⁹ Nhym wānh Pedru kute mỳjja pumũnh'ã arek amikabēn maro nhỹ nhym Metĩndjwỳnh Karõ arỳm kum,

—Ē, ar amānhkrut ne ikjēkēt ne ar ajabej akukij. ²⁰ Kàjmã djan ar'ỳr rwỳn arkõt tē. Kwārĩk wānh ar kubajtemkam axwe amikam adjumar kēt. Ba ne ba ar ano nhym ar tē, ane.

²¹ Nhyṃ Pedru arỳṃ ar'ỳr ruw ne ar'ỳr bōx ne arkum,
—Ē, ba, ba ne gar ijabej. Mỳj ne gar amā kĩnh ne iwỳr tē? ane.

²² Nhyṃ ar kum,

—Krākamngōnh krāptĩ: kubê 100 nhō bēnjadjwỳr'ō ne ar ijano bar awỳr tē. Idjibê ne Koneru. Nām katāt amijo ban kum Metĩndjwỳnh rax pyma. Nhyṃ mebê idjaer kunĩ kum mex jarē. Metĩndjwỳnh kadjy mrānh djwỳnhja ne kum karōn kum, “Pedru'ỳr ar 'ō jano gē amrē awỳr tēn amā kabēn jarē. Dja ga prĩne kabēn ma”, ane. ²³ Nām ar Pedrumā ane nhyṃ arỳṃ arkum, “Amrē ar ikōt wadjā”, ane. Ne kam arkum aminhũrkwā jarē nhyṃ ar arỳṃ kam nhỹ.

Pedru Koneru nhũrkwākam bōx.

Nhyṃ ar'ā akati nhyṃ Pedru arkōt arỳṃ 'ỳr tē. Djopekam Jeju kukwakam me kamy kwỳ ne arkōt tē. ²⁴ Amũ Xedjare'ỳr tēn 'ỳr bōx. Nhyṃ Koneru arỳṃ arkam amako nhỹ. Nām arỳṃ amijā ōbikwamē kute meo ōbikwao akuprō. ²⁵ Nhyṃ ar me'ỳr bōx nhyṃ Pedru kikremā àr tē nhyṃ Koneru arỳṃ kajpa. Ne umaje amijo ngriren parbê tỳṃ ne ibō. ²⁶ Nhyṃ Pedru pa 'amỳn kàjmā kudjan kum,

—E kum, kàjmā dja badjwỳ ibê pykabê me'ō, ane.

²⁷ Ne kam kum kabēn tēn wadjā. Nhyṃ me krāptĩ akuprō nhyṃ arỳṃ me omũ. ²⁸ Ne kam memā kum,

—Be, me ba ne ba me me bajtemmē ibikprōnh kêtikumrēx. Me ibê idjaerkam ikukràdjā kōt ba me me bajtem nhũrkwāmā idjār kêtikumrēx. Arỳṃ ga me ama. Nhyṃ kam Metĩndjwỳnh imā ikukràdjā ny jarē. Imā me kunĩ kĩnhmā ne imā arē. Ne ije me'ōmā kakrit jarēnh kêtṃā ne imā arē. Ije me'ōo me bajtem kêtṃā ne imā arē. ²⁹ Kam aje imā ar anorja iwỳr bōx ne ar kute imā akabēn jarēnhkam ba aminēje ikabēn kêt ne tu arkōt awỳr tēn bōx. Bōx ne arỳṃ me anhũrkwāmā wadjān me anhkō'ā nhỹ. Kam ba me amā arē. Mỳj kadjy ne ga me ijo bōx? Mỳj ne ga me amā kĩnh? Nām ā Pedru memā ane.

³⁰ Nhyṃ Koneru kum,

—Amũja'ā, arỳṃ 'ā arngrobê 4 apêx ba amijajburo nhỹ. Nhyṃ ā myt ibō ane, 3 orakam ba inhũrkwākam Metĩndjwỳnhmā ikabēno nhỹ. Nhyṃ ijaerbê me'ō ikuka kōnh dja nhyṃ ō kubêkà jadjēnh ne. ³¹ Nhyṃ imā, “Ē Koneru, ga Metĩndjwỳnhmā akabēn nhyṃ arỳṃ ama. Ga me ō mỳjja kêtṃā anhōdjānh nhyṃ arỳṃ apumũ. ³² Jakam dja ga krĩraxbê Djopemā anhō me ja kwỳ jano. Kam ne me'ōbê Ximāo Pedru. Gē ar tēn kum arēn awỳr o bōx. Imōti mỳrri ne me'ō mrykào mex djwỳnhbê Ximāo nhũrkwā. Kam ne ro'ā nhỹ. Pedru dja awỳr bōx ne amā arē.” Nām ā me'ō imā ane. ³³ Ba kam amikrà kêt ne awỳr ar ano. Be, arỳṃ ga bōx ba me ikĩnhkumrēx ne. Ne jakam ba me ikunĩ Metĩndjwỳnh parbê nhỹ. Metĩndjwỳnh kute kabēn'ā amā karō kunĩ me ije mar kadjy ne ba me nhỹ. Nām ā Koneru Pedrumā ane.

³⁴ Nhyṃ kam Pedru kum,

—Mrāmri ne Metĩndjwỳnh kum me kunĩ kĩnh aben pyrāk. Ja arỳṃ imā amirĩtkumrēx ne. ³⁵ Be, mebê idjaer nār me bajtem. Apỳnh me ba djā kunĩkōt me kunĩ. Me apỳnh kum Metĩndjwỳnh rax pymān katāt kute amijo baja, Metĩndjwỳnh kum me ja kunĩ kĩnh. ³⁶ Ba me amā kabēn jarē ga me ama. Be, Metĩndjwỳnh ne mebê idjaermā me umar mex jarē. Dja me tu amim Jeju Kritu markumrēx ne arỳṃ umar mex. Kubê ne me kunĩ nhō Bēnjadjwỳr djwỳnh. Metĩndjwỳnh ne mebê idjaermā ujarēnh ny ja jano. ³⁷ Me ga ne ga me arỳṃ 'ā ujarēnh ma. Djuāo kute 'ā memā ujarēnhkam ngōmā me angjēnhkam ne me Garrējakam Jeju'ā ujarēnhmo krax. Ne kam Djudēja kunĩkōt me 'ā ujarēnh ar ba ga me arỳṃ ama.

³⁸ Be, Metĩndjwỳnh ne Nadjarekam Jejumā ta Karō jano nhyṃ arỳṃ raxo kadjwỳnhbê nhỹn ar o ba nhyṃ arỳṃ kukwakam tỳx ne. Ne kam àpēnh mex ar ba. Nhyṃ Xatanaj meo ba nhyṃ me umar punu:re nhyṃ Jeju arỳṃ me kunĩ mex. Metĩndjwỳnh kute kumē amijo kajpekam ne mē meo mex ar o ba.

³⁹ Kute mỳjja kunĩ nhipêxkōt ne bar omũ. Mebê idjaer nhō pykakam bar omũn krĩraxbê Djeruxarēkam omũn arỳṃ 'ā memā idjujarēnh ar iba. Nām me pĩte'y'ā kunhōn

kubĩ. ⁴⁰ Nhyam kam 'ã akatin akatin akati nhyam Metĩndjwỳnh akubyn o tĩn. Ne irãri o amirĩt bar omũ. ⁴¹ Me kunĩmã ne o amirĩt kêt. Metĩndjwỳnh ta kute amrêbê amijo me utar jamã ne o amirĩt ne. Me kute omũnhkôt memã 'ã ujarênh kadjy ne memã o amirĩt. Ar imã ne arỳm o amirĩt ne. Ar ba ne bar akubyn tĩnkam ro'ã inhõ kwỳ krên kôt ikõ.

⁴² Nhyam ta ar imã karõn ar imã, “Mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳm amijo ipytã. Dja ba memã axwe pãnh jarê. Me tĩn ne ar bajamã axwe pãnh jarê. Me tykjamã axwe pãnh jarê. Ja kadjy ne amijo ipytã. Tãm dja gar kàj bê memã arêho aba. Arỳm ar aje ipumũnhkôt memã 'ã adjujarênh ar aba.” Nãm ã ar imã ane. ⁴³ Be, Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh djwỳnh kunĩ ne me amrêbê: me bakukãmãremã kum, “Jeju arỳm tyk ne akubyn tĩnkam dja me kwỳ ĩ pỹnhkôt tu amim markumrêx nhyam Metĩndjwỳnh arỳm me axwe maro aknon mekam ngryk kêt.” Nãm me ã me bakukãmãremã ane, ane.

⁴⁴ Pedru memã ja jarêho dja nhyam Metĩndjwỳnh Karō arỳm me kunĩkam ruw ne ar meo ba. Me kute kabên maro yrja kunĩkam ruw ne ar meo ba ⁴⁵⁻⁴⁶ nhyam me arỳm apỹnh me ba djakam me kabênkam kabêno kumex. Me kute me kabên mar kêtjakam ne me kabêno kumex. Ne apỹnh me kabênkam Metĩndjwỳnh rax jarêho kumex. Nhyam Pedrukôt ar bõxja arỳm kuma. Kôt ar bõx jamã ne me kum me my kà rênhne jarê. Ar ja ne ar amrêbê tu amim Jeju markumrêx. Nãm ar me kabên man arỳm mekam no tyn djan abenmã kum,

—Je, amrêbê me babê idjaermãbit ne Metĩndjwỳnh kute Karō janor. Ne kam arỳm jakam tu me bajtemmã Karō jano, ane.

Nhyam Pedru arkum,

⁴⁷ —Be, amrêbê Metĩndjwỳnh kute me bamã Karō janorkôt ne arỳm jakam ã me bajtemmã anoro ane. Me babê idjaer ren amrêbê abenmã, “Kwãrik wãnh ngõmã me bajtemja jangjênh kêt”, ane. Nhyam be, jakam Metĩndjwỳnh kute memã Karō janorkam me baje ngõmã me angjênh kadjy amimar, ane. ⁴⁸ Ne kam arkum,

—Arỳm ne me tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnh markumrêx. Ar Metĩndjwỳnhmã ngõmã me angij, ane. Nhyam ar arỳm ã meo ane. Nhyam kam me amijã Pedru nênh kum,

—Dja ga arek me ikam ar aba gê ajã akati kwỳ apêx ga kam ajte tẽ, ane.

11

Pedru kute Djeruxarêkam me jamã amikôt amijarênh.

Kar 10.9

¹ Nhyam kam me bajtemdjwỳ arỳm tu amim Metĩndjwỳnh kabên markumrêx nhyam me kwỳ arỳm amũ memã arêho ipõk ne. Nhyam pykabê Djudêjakam Jeju kute ar anorja arỳm me arênh ma. Nhyam Jeju kukwakam me kute abeno kamydjwỳ me arênh ma.

² Nhyam kam Pedru arỳm akubyn krĩraxbê Djeruxarêmã tẽn bõx. Nhyam me kute amim Jeju mar kwỳ mebê idjaer kukràdjã tũm'ã no tỳxi. 'Ã ne me memã me my kà rênhne jarê. Pedru bõx nhyam me my kà rênhne arỳm Pedrumê aktã kabêno aben japanho dja. ³ Ne kum,

—Ga ne ga me bajtem nhũrkwãmã wangij ne me ro'ã adjakuro akrĩ, ane.

⁴ Nhyam Pedru akubyn amijo tẽn krax kurũm prĩne 'ã memã ajarên memã kum,

⁵ —Be, krĩraxbê Djopekam ne ba Metĩndjwỳnhmã ikabêno nhỹ. Nhyam mỳjja ijaêrbê inokrekam amirĩt ba omũho nhỹ. Mỳjja kute kubêkàti pyrak. Nhyam mỳjja idja kunĩ 'ãnh 'amỳn iwỳr o rwỳko mõ. Ne arỳm iwỳr o bõx. ⁶ Ba kam arỳm omũho dja nhyam apỹnh pykakam mry kunĩ, ropmẽ mry ngãngão mrãnhmẽ àkmẽ kadjwỳnhbê nõ ba omũ. ⁷ Nhyam kam kàjkwa kurũm me'õ kabên ba kuma. Nhyam imã, “È Pedru kàjmã djan 'õnh bĩn krẽ”, ane.

⁸ Ba kuman arỳm kum, “Bẽnjadjwỳr djwỳnh, kati. Mõjdjê kute mỳjja kakrit, mỳjja punu wã nêje me imã kabên kôt ije kur kêtumrêx”, ane.

⁹ Nhyam kàjkwa kurũm me'õ ajte imã, “Be, Metĩndjwỳnh kute mỳjjao mex kwãrik wãnh ga kum kakrit jarênh kêt”, ane. ¹⁰ Be, me'õ imã kabên ne ajte imã kabên ne ajte imã kabên nhyam arỳm mỳjja kunĩ akubyn kàjkwãmã wabi.

¹¹ Nhyim ijaêrbê ar amãnhkrut ne ikjêkêt kikrekam inhÿrja'ÿr bõx. Krĩraxbê Xedjare kurũm me'õ imã ar ano nhyim ar tẽn bõx. ¹² Nhyim Metĩndjwỳnh Karõ imã, “Dja ga arkõt tẽ. Kwãrik wãnh ga Ar kubê me bajtemkam axwe adjumar kêt”, ane. Ba kam arkõt tẽ. Nhyim Jeju kukwakam gwaj bakamy Ar kubê 6ja arÿm ikõt tẽ. Bar 'ÿr tẽ:n kam Koneru nhũrkwãkam bõx ne arÿm 'ÿr wadjà.

¹³⁻¹⁴ Nhyim kam ar imã 'ã ajarẽ. Nãm ar imã, “Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh'õ inhũrkwãkam dja ba omũ. Nhyim imã, ‘Dja ga anhõ me ja kwỳ krĩraxbê Djopemã ano. Me'õbê Ximão Pedru ne kam ar ba. Gê ar kum arẽn amrẽ awÿr o bõx. Ta dja amã kabẽn jarẽ. Gamẽ anhõbikwa kunĩmẽ dja gar kabẽn ma nhyim Metĩndjwỳnh arÿm ar ajaxwebê ar apytà.’ Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh imã ane.” Nãm Koneru ã ar imã ane. Nãm ã Pedru me kukràdjà tũm'ã me no tÿxjamã ane.

Ne kam ajte memã kum,

¹⁵ —Ba kam memã ikabẽn kraxbit jarẽnho dja. Nhyim Metĩndjwỳnh Karõ arÿm mekam ruw ne meo ba. Amrêbê kute me bajo ba kõt ne ã wãkamdjwỳ arÿm meo bao ane. ¹⁶ Ba kam akubyn amijo tẽn arÿm amijã Bẽnjadjwÿr djwỳnh kabẽn ma. Nãm me bamã, “Be, Djuão Metĩndjwỳnhmã ngõmãbit me angij. Nhyim be, dja ba ar amã Metĩndjwỳnh Karõ jano nhyim arÿm ar ajo ba”, ane. Nã bãm Bẽnjadjwÿr djwỳnh kabẽn ja man kõt ar amã arẽ. ¹⁷ Be, gu me baje tu amim Bẽnjadjwÿr djwỳnhbê Jeju Kritu markumrẽxkam ne amrêbê me bamã Karõ jano. Jakam ne me bajtemdjwỳ me bakõt tu amim markumrẽx nhyim arÿm ã memãdjwỳ Karõ janoro ane. Kam ba ar amã arẽ gar ama. Djã ne ba iraxo Metĩndjwỳnh jakre got ba kubê aptà? Kati. Nãm ã Pedru memã ane.

¹⁸ Nhyim me arÿm amijã kabẽn man Pedrumã kabẽn krãta. Ne arÿm abenmã Metĩndjwỳnh rax jarẽn abenmã kum,

—Be, me bajtemdjwỳ ne Metĩndjwỳnh arÿm kum me kĩnh ne arÿm memã amak bõ. Memã amak bõ nhyim me arÿm amikam kaprĩre wãnh axwemã iren Jeju'ÿr amijo akẽx. Jakam dja me kõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

Ãxikikam me kute Jeju mar'ã ujarẽn.

¹⁹ Be, amrêbê me kute Exewão bĩnkam ne me me kute amim Jeju marjao bikẽnho mõ. Nhyim kam me arÿm ajmã. Ajmã:n kam me kwỳ amũ pykabê Penixijmã bõx. Nhyim me kwỳ amũ apẽxtibê Xipremã bõx. Nhyim me kwỳ krĩraxbê Ãxikimã bõx. Me ja ne me kãj bẽ mebê idjaermãbit 'ã ujarẽn tẽ. ²⁰ Nhyim be, me kwỳ ja ne me apẽxtibê Xiprekam abatãnh djã nhyim me kwỳ pykabê Xirenikam abatãnh djã. Me kwỳ ja ne me Ãxiki'ÿr bõx ne arÿm me bajtembê kregumã arẽ. Memã Bẽnjadjwÿr djwỳnh Jeju'ã ujarẽn ny jarẽ. ²¹ Nãm me me bajtemmã arẽ nhyim Bẽnjadjwÿr djwỳnh mekmẽ amijo kajkep. Me kute memã Jeju jarẽn jamẽ amijo kajkep nhyim me arÿm kabẽn mexkumrẽx ne. Nhyim me bajtem krãptĩ: tu amim Bẽnjadjwÿr djwỳnh markumrẽx ne arÿm 'ÿr amijo akẽx.

²² Nhyim me arÿm amũ me arẽ. Nhyim onĩj krĩraxbê Djeruxarẽkam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja arÿm me arẽn ma. Ne kam Ãxikimã Banabe jano. Nhyim 'ÿr tẽ:n kam ²³ 'ÿr bõx ne arÿm me omũn amim,

—Be, mrãmri ne Metĩndjwỳnh tu kum me kaprĩ:kumrẽx* ane. Ne kam arÿm mekam kĩnhkumrẽx ne memã 'ã karõn memã kum,

—Dja gar amã Bẽnjadjwÿr djwỳnh jabê:n kabẽn man arek kõt amijo abakumrẽx. Kwãrik wãnh 'ã adjukanga kêt. Nãm ã memã anhÿro bao ane. ²⁴ Be, Banabe ne mexkumrẽx nhyim Metĩndjwỳnh Karõ arÿm raxo kadjwỳnhbê nhÿn ar o ba nhyim mrãmri tu amim Metĩndjwỳnh mar tÿ:xkumrẽx. Nhyim ô'ã arÿm me krãptĩ Bẽnjadjwÿr djwỳnh'ÿr amijo akẽx ne tu amim markumrẽx.

²⁵ Nhyim kam Banabe amũ krĩraxbê Taxumã tẽ. Kute kam Xaur jabej kadjy ne tẽ. Nãm 'ÿr tẽ:n arÿm 'ÿr bõx. ²⁶ 'ÿr bõx ne kam abej ne arÿm kum kato. Ne kam akubyn Ãxiki'ÿr o bõx. Nhyim kam ar arÿm me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajamẽ ro'ã

* 11:23 Djãm me ta ne me axwe kêt nhyim pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kêtã nhyim ta arÿm tu kum me kaprĩ.

akuprõ. Aben tã me ro'ã akuprõ. Me krãptĩ:mã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnho ku'ê: nhym ar'ã amexmẽ na apêx. Be, krĩraxbê ãxikikam ne me Jejukõt me ba djwỳnhja kumrẽxmã me kute amim Kritu mar jarẽ.

²⁷ Nhym kam Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh kwỳ bõx. Krĩraxbê Djeruxarẽ kurũm ãxiki'ỳr bõx. ²⁸ Nhym kam ar 'õ kãjmã me ipõkri dja. Idjibê ne Agabu. Agabu kãjmã djan Metĩndjwỳnh Karõ kukwakam memã kum,

—Dja apỳnh me ba djari pyka kunĩkõt mebê djwỳ kêt. Nhym me kunĩ kum prã:m, ane. Nhym tũmrãm arỳm kato. Bẽnjadjwỳr raxbê Kraõdjõ memã ỳrri ne arỳm kato nhym me arỳm kum prã:m. ²⁹ Nhym memã prãm kêttri ãxikikam Jejukõt me ba djwỳnh kunĩ arỳm abenmã kabẽn djin abenmã kum,

—Gwaj amikutã memã banhõ mỳjja kwỳ jano. Jeju kukwakam me bakamy pykabê Djudêjakam ar bajamã ano, ane.

Nhym me abenmã kum,

—Dja gwaj ã memã o ane. Dja gwaj ã memã o ane, ane. ³⁰ Nhym kam Banabemẽ Xaur ar kute memã o tẽmmã nhym me arỳm arkum aminhõ mỳjja ngã. Ne arkum,

—Dja gar me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnhmã angã nhym me arỳm memã kungrã, ane.

12

Pedru mebê ijê djã kurũm kator.

¹ ãxikikam me kute memã mỳjja nhõrmã o dja: nhym onĩ pykabê Djudêjakam bẽnjadjwỳr raxbê Erodji arỳm àkrê:. Àkrên arỳm õ me ja jano nhym me me kute amim Jeju mar kwỳo rõrõk ne. Me kute Jejukõt ar aben pydjio baja kwỳo rõrõk ne. Kute meo bikẽn kadji meo rõrõk ne. ² Ne kam arỳm kàxdjwa kajgoo Xijagu bĩ. Xijagumẽ Djuão ar axikõt apõx. ³ Nãm me Xijagu bĩ nhym mebê idjaer arỳm kam kĩnhkumrẽx. Nhym Erodji arỳm mekam kĩnhkõt omũn kam kute Pedruo tỳm kadji memã arẽ. Me kute djwỳponhbit kur djã nhõ akatikam ne memã arẽ.

⁴ Nhym kam me arỳm o tỳm ne kubê ijê. Nhym kam Erodji 'ỳr õ krãkamngõnhbê 16 jano. Nhym me kute Pedru pumũnh kadji me arỳm meo aben nhikjê'ã kabẽn. Me kunĩbê 4'ã kabẽn. Nhym kam me 'ã aben japanho dja. Metĩndjwỳnh me irõbê mrãnh djã nhõ akati apêx totokbê Erodji bit kute memã o katormã. Kute memã kukjêr nhym me kute bĩnmã bit kute memã o katormã. ⁵ Kam ne me arek mebê ijê djãkam Pedruo dja. Nhym me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja ne me Pedruo Metĩndjwỳnhmã à'wỳr'ã rĩtkumrẽx.

⁶ Nhym nêje akamãtkam Erodji amim,

—Gê kryrãm, ba memã Pedruo ikato, ane. Nhym Pedru arek õto nõ. Nhym krãkamngõnh amãnhkrut ne aktã ijên o nhỹ. Kàxirãxo ne krãkamngõnh Pedrumẽ aktã amijãpre. Nhym kre'ã ku'ê djwỳnh ar 'ã ijê djã kuri dja. Arek kre nêje dja. ⁷ Nhym Pedru õto nõ: nhym Bẽnjadjwỳr djwỳnh kadji mrãnh djwỳnh'õ arỳm 'ỳr wadjã. Nhym arỳm mebê ijê djã kadjwỳnhbê irã. Nhym arỳm Pedru nhikre'i nhikjêbê kurwan kãjmã kangõn kum,

—Amikrà kêt ne kãjmã dja, ane. Nhym kãjmã dja nhym kàxirãxo inỳx 'ãpre djã arỳm tu rõrõk ne.

⁸ Nhym kadji mrãnh djwỳnh kum,

—On amipren aparkã ponh jadjã, ane nhym arỳm ã amijo ane. Nhym ajte kum,

—Anhõ kubêkã krãkào amikupun ikõt tẽ, ane nhym arỳm amikupu. ⁹ Nhym mã kator tẽ nhym arỳm kõt tẽ. Ne kute amimar kêt kam amim we,

—Be, nãm mỳjja kute ijo anhỹr kajgo. Nã bãm amiptir kajgoo nõ, ane. ¹⁰ Nhym ar arỳm amipãnh 'ã ijê djã ja mẽ. Kam ne kre'ã ku'ê djwỳnh ar ja dja. Nhym ar ajte amipãnh 'ã ijê djã ja mẽ. Kam ne kre'ã ku'ê djwỳnh ar jadjwỳ dja. Nhym kam ar arỳm krĩrax 'ỳr kàxirãxtio 'ã ijê djã ja tẽpo tẽ nhym ta arkum amijã kuta. Nhym arỳm ar kato. Ne pry ja kumrẽx'ã tẽn amipãnh kumẽ nhym kadji mrãnh djwỳnh arỳm mã kubê tẽ.

¹¹ Nhym Pedru arỳm kute amiptir kêtja man amim,

—Je, mrãmri ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju imã kadjy mrãnh djwỳnh jano nhym Erodjibê arỳm ipytà. Mebê idjaer kute ibĩnmã kam amak kajgo nhym arỳm mebê ipytà, ane.

¹² Ne arek amimaro tẽn kam arỳm Marij nhũrkwã'ỳr bõx. Djuão Makô ne Marij kurũm kato. Kikre jakam ne me krãptĩ Metĩndjwỳnhmã kabẽno nhỹ. ¹³ Nhym Pedru bõx ne arỳm kikre'ã ijê djà mô. Nhym me õ àpẽn nija àmôr man arỳm kute me'õ pumũnhmã 'ỳr tẽ. Idjibê ne Rodji. ¹⁴ 'Ỳr tẽn arỳm 'ã ijê djà 'ỳr bõx. Nhym Pedru kabẽn nhym arỳm mrãmri Pedrukumrẽx kabẽn ma. Ne arỳm kĩnhkam tu kikre'ã ijê djà 'ã 'yr kêt ne akubyn me'ỳr wadjàn memã kum,

—Ô kum, Pedru kikre'ã ijê djà tãri dja, ane.

¹⁵ Nhym me tu kum, “Ajbã”, ane. Nhym, “Kati, mrãmri”, ane. Nhym me arĩk kum,

—Be, kadjy mrãnh djwỳnh kute mã Pedruo baja ne dja, ane.

¹⁶ Nhym wãnh Pedru arek 'ã ijê djà môro dja nhym kam me kum 'ã kutan arỳm omũ. Omũn kam arỳm te kute mỳjja marmã kam no tyn kumex. ¹⁷ Nhym memã aminhikra bẽno dja nhym me arỳm anhikrê. Nhym kam arỳm Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju kute mebê ijê djà kurũm o kator'ã memã ajarẽ. Ne kam memã kum,

—Aje, dja gar tẽn Xijagumẽ Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum ijã ajarẽ. Ba on, ane. Ne kam arỳm amũ kikre 'õ'ỳr tẽ.

¹⁸ Nhym kam akati. Nhym arỳm krãkamngõnh abenkam kangao kumex. Bẽnjadjwỳr mekam ngryk karõ abenkam kangao kumex. Ne abenmã kum, “Nãr Pedru? Nãr Pedru?” ane. ¹⁹ Nhym kam Erodji Pedru'ỳr me ano. Nhym me abej ne te abej aprã. Nhym arỳm prĩne kre'ã ku'ê djwỳnh ar kukij. Nhym me te: aminêje kum kabẽn ne. Nhym arỳm memã arẽn memã kum,

—Pedru kator pãnh me kupa, ane. Nhym me arỳm me kupa.

Nhym kam Erodji arỳm pykabê Djudêja kurũm amũ tẽn arỳm krĩraxbê Xedjare'ỳr bõx. Ne kam arek kam ar ba.

²⁰ Arỳm krĩraxbê Xirukam me jamẽ krĩraxbê Xidõkam me jakam ngryk mex ne. Nhym me arỳm axikõt 'ỳr bõx. Me bõx djwỳnh rãm ne me Erodji nhõ àpẽn rax'õmã amijarẽ. Idjibê ne Bradju. Kubê ne Erodji nhõ kumoka'ê, kam õt djà, nêje omũnh djwỳnh. Kute me nêje Erodjimã kabẽn kadjy ne me Bradjumã amijarẽ. Amrêbê ne me kute Erodji nhõ pykakam õ djwỳ jamỳnho ku'ê. Ne kam mebê djwỳ kêt karõ Bradjumã amijarẽ nhym arỳm me nêje bẽnjadjwỳr Erodjimã kabẽn jarẽ.

²¹ Nhym kam Erodji kute memã kabẽn kadjy akati'õ jarẽ. Nhym arỳm 'ã akati bõx. Nhym Erodji arỳm õ kubêkà rũnho prĩne amijo mex ne õ krĩ djà rax'ỳr bõx ne kam nhỹ. Nhỹn arỳm memã kabẽno nhỹ. ²² Nhym kam me arỳm abenmã o akij ne abenmã kum,

—Djãm pykakam me'õ kabẽn got? Be, kubê ne kàjkwakam metĩndjwỳnh'õ, ane.

²³ Nhym totokbê arỳm Bẽnjadjwỳr djwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh mỳj kanêjao kubĩ. Nhym kôp arỳm kakuw nhym arỳm ty. Be, mỳkam? Bir, me kute kum metĩndjwỳnh jarẽn nhym kute aminêje memã kum, “Kati”, anhỹr kêtgam. Kute memã kum, “Kati, atemã kàjkwakam Metĩndjwỳnh pydji”, anhỹr kêtgam ne kadjy mrãnh djwỳnh mỳj kanê punure jao kubĩ nhym arỳm ty.

²⁴ Nhym kam me amũ memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnho kumex nhym me krãptĩ arỳm kum kĩnh. Nhym me kute tu amim Jeju markumrẽxja arỳm krãptĩ: mô.

²⁵ Be, amrêbê ne Æxikikam me kute memã me õ mỳjja kwỳ janormã. Djeruxarêkam me õ mỳjja kêtjamã me kute anormã. Nhym Banabemẽ Xaur ar arỳm amũ me kadjy o mõn memã o bõx ne arỳm memã kungã. Memã kungãn arỳm akubyn kurũm akẽx ne tẽ. Ar Djuão Makô japrõn o tẽ. Tẽn arỳm akubyn Æxikikam bõx.

13

Me kute Jeju mar kute amũ Banabemẽ Xaur ar anor.

¹ Be, Æxikikam me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio bajakam ne me kwỳbê Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỳnh. Nhym me kwỳbê memã kukràdjã'ã

ujarēnh djwỳnh. Ar idjibê ne Banabemê Ximião Nidjêmmê Ruxumê Manaũmmê. Krĩraxbê Xirenikam ne Ruxu abatānh. Manaũm ne bēnjadjwỳr raxbê Erodjimê ro'ã abatānh ne kute o kamy. ² Ar Metĩndjwỳnhmã rax jarē ne kum amijajburo nhỹ. Nhym Metĩndjwỳnh Karõ arkum,

—Dja gar imã Banabemê Xaur aro aben nhikjê. Ba arỳm ar àpēnh djà ny kadjy aro amiptà, ane. ³ Nhym kam ar amijajburo nhỹn Metĩndjwỳnhmã aro à'wỳro nhỹ. Ne kam ar krã'ã aminhikra djin amũ ar ano.

⁴ Metĩndjwỳnh Karõ ã kute ar anoro anhỹrkam ne ar arỳm krĩraxbê Xerxij'ỳr tē:n kam 'ỳr bõx. Ne kam kàraxkam ngõ raxbê pyka kêt kõt tē. Apēxtibê Xipre'ỳr tē:n kam arỳm 'ỳr bõx. ⁵ Krĩraxbê Xarami'ỳr ne ar bõx. Ne kam wabin tē. Apỹnh mebê idjaer bikprõnh djakam kàj bē memã Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh tē. Djuão Makõdjwỳ ne ar aprõn o tē. Arkum àpēnhmã ne ar o tē.

⁶ Ne kam pykakõt krĩraxbê Papu'ỳr tēn 'ỳr bõx. Ne kam arỳm me'õbê Bajēju kajpa. Kubê ne mebê idjaer'õ. Ta ne amijo apỹnh mỳjja mar mexo ban me kupēnh ban amijo wajangao ba. Ne kam ta amijo Metĩndjwỳnh mar mex ne amijo 'êx ne we kukwakam memã kabēn jarēnh ba.

⁷ Nãm pyka tãm kam bēnjadjwỳrmã àpēnh ar ba. Bēnjadjwỳr nhidjibê ne Xedju Paur. Bēnjadjwỳr krã mexkumrēx. Banabemê Xaur ar Papu'ỳr bõx nhym bēnjadjwỳr amiwỳr ar ku'uw ne arkum,

—Imã Metĩndjwỳnh kabēn jarē. Ije mar prãm, ane.

⁸ Nhym kam Erimanh, kubê ne Bajējuja. Me bakabēnkam ne gu me ren kum wajanga jarē. Nhym be, me bajtem kabēnkam ne me kum Erimanh jarē. Nãm bit kute Paur Ar kubê àptarmã. Erimanh bit kute õ bēnjadjwỳr nēje Metĩndjwỳnh kabēn pytarmã ne arỳm kabēno Xaur ar apanho dja.

⁹ Nhym Xaur, idji nhikjêbê ne Paur. Metĩndjwỳnh Karõ raxo Paur kadjwỳnhbê nhỹn ar o ba nhym arỳm wajanga'ỳr akēx ne kam no tyn omũnh djan ¹⁰ kum,

—'Êxnhĩti, axweti, Xatanaj tãmdjwỳ. Nãm me axwe kêt prãm, ga mã amã me kurê. Bēnjadjwỳr djwỳnh memã 'ã karõ katãtkumrēx ga kam ga kupa'ã ar memã arēnh aba nhym me arỳm aman Metĩndjwỳnh kupa'ã amijo ba. Je tô mỳkam ne ga akabēn punu jao krã'yr kêt kumrēx? ¹¹ Jakam arỳm Bēnjadjwỳr djwỳnh kute ajaxwe pãnh ajo bikēnhmã. Dja ga arỳm ano rãn arngro pumũnh kêt nhym ajã akati krãptĩ apêx, ane.

Nhym totokbê arỳm no rãn kam nokrekam akamãt kô tyk pytĩ. Nhym arỳm me'õ jabej àpēnh mō. Me'õ kute pa 'amỹnh ne o tēmmã ne mekõt me'õ jabej àpēnh mō. ¹² Nhym bēnjadjwỳr Xedju Paur kute wajanga no rã pumũnhkam arỳm tu amim Bēnjadjwỳr djwỳnh markumrēx. Nãm anhỹr djwỳnh rãm amim,

—E kum, Bēnjadjwỳr djwỳnh'ã ar kabēn kukràdjã mexkumrēx, anen kam tu amim markumrēx.

Paur Āxiki 'õdjwỳkam memã Jeju'ã ujarēnh ne ja.

¹³ Nhym kam Paurmê ro'ã ar tēmja ar kàraxmã wadjàn nox ne arỳm amipãnh krĩraxbê Papu mẽ. Ne tē:n kam arỳm pykabê Papirijkam krĩraxbê Pedji'ỳr bõx. Nhym kam Djuão Makõ arỳm ar kangan Djeruxarē'ỳr akēx ne.

¹⁴ Nhym kam ar amipãnh krĩraxbê Pedji mẽ. Ne tē:n kam pykabê Pidjikkam krĩraxbê Āxiki 'õdjwỳ'ỳr bõx. Nhym kam arỳm ar'ã pi'õk rārār nhym ar arỳm mebê idjaer bikprõnh djãmã wadjàn nhỹ. ¹⁵ Nhym me'õ pi'õk jarēnh dja. Mõjdjê kukràdjãmê Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh 'õdjwỳmê kabēn jarēnh dja. Ne kam arỳm arēnh pa. Nhym me bikprõnh djakam bēnjadjwỳr ar Paurmã kabēn kadjy memã arē. Nhym me amũ abenmã arēn arỳm kum arēn kum,

—Bēnjadjwỳr ar ar amã kabēn ne ar amã, “Be, akmere ar, ar ajõ aje memã akabēn jarēnh prãm jabej arē”, ane.

¹⁶ Nhym kam Paur arỳm kàjmã dja. Ne memã aminhikra bē nhym me arỳm anhikrê. Nhym memã kum,

—Gar abê idjaer ar, ar akunĩ amã Metĩndjwỳnh pyma ar, dja gar ikabẽn ma. ¹⁷ Me babê idjaero ba djwỳnhbê ne Metĩndjwỳnh. Nãm arỳm amijo me bakukãmãre pytà. Nhyr kam me pykabê Edjitukam ar ba nhyr Edjitukam me ja ar meo kubajtemo ba. Nhyr kam Metĩndjwỳnh me bakukãmãreo krãptĩ:n o ra:x. Ne kam tỳx me:xkõt arỳm meo kato. ¹⁸ Meo kato nhyr me kapõt kukritkam ar ba. Nhyr me mã kam amikrào ba nhyr mã kum me kaprĩn meo ba. Nhyr kam me'ã amexbê 40 apêx. ¹⁹ Nhyr kam Metĩndjwỳnh pykabê Kanaãkam me ar ba tũmjao apêx. Apỳnh me bajtem ba djãribê 7 nhyr arỳm memã meo apêx. Ne kam memã me õ pyka nhirê ne memã kungã.

²⁰ Ne kam aben totokmã memã me kute memã axwe pãnh jarẽnh djwỳnh jarẽ nhyr me aben kukãm ar meo ba. Nhyr kam me'ã amex krãptĩ:o kute 450 pyrãk apêx nhyr Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnhbê Xamuwe me kadjy kato. ²¹ Nhyr kam me amikadjy Metĩndjwỳnhmã bẽnjadjwỳr raxo a'uw. Nhyr arỳm memã Xau, Ki kute irja jarẽ. Nhyr memã bẽnjadjwỳr'ã amexbê 40 apêx. Xaubê ne Bẽnjamĩn djõ'ã me'õ.

²² Nhyr kam Metĩndjwỳnh bõm Xau mẽn pãnh arỳm me kadjy Dawi jarẽ nhyr arỳm ar meo ba. Nhyr Metĩndjwỳnh arỳm 'ã memã kum,

“Dawi ne ba arỳm kum ikato. Dja ba 'ã kum karõ nhyr arỳm katãt ikabẽn kunĩ man kõt ar amijo ba. Djexe ne Dawi dji.” Nãm ã Metĩndjwỳnh memã ane.

²³ Ne kam amrêbê kute me bakukãmãremã arẽnh kõt arỳm tũmrãm me babê idjaer kamingrãny kadjy Jeju jano. Dawija tãm djõ'ã ne kato. Jejubê ne õ kãjkwa kadjy me utãr djwỳnh. ²⁴ Jeju kute ãpẽnhmõ krax kêttri ne Djuão me babê idjaer kunĩ jakren me bamã, “Me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akêx. Ba kam kum ngõmã me ajangij”, ane.

²⁵ Ne kam kute ãpẽn'h'ã aminhinomã amimẽn'h 'ỳr ne me bamã, “Ga me Kritu bõxmã kam amako aba. Djãm ibê tãmwã got? Kati, ibê atemã. Nhyr be, itotokbê me'õ bõxja ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'ã inhibõn ije kum parkã 'ãpre bõnh prãmje. Be, ãm irax ba ren arỳm kum apê. Nhyr be, kati, ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne.” Nãm ã Djuão memã ane. Nãm ã Paur memã ane.

²⁶ Ne itepã ajte memã kum,

—Be, akmere ar, gar abê Abraão tãmdjwỳ ar, ar akunĩ ar amã Metĩndjwỳnh rax pyma ar. Be, Metĩndjwỳnh arỳm me bamã kabẽn jano. Jeju kute me utãr'ã kabẽn jano. Ba arỳm ar amã kabẽn jarẽnhõ dja.

²⁷ Djeruxarêkam me jamê kam me bẽnjadjwỳrmê ne me kute Jeju raxkõt mar kêt. Amrêbê: ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh me bakukãmãremã arê. Me kute Kritu'ã axwe nhõr ne bĩnmã arê. Nhyr me aben djõ'ã kabẽn jarẽnh djwỳnh kabẽn jarẽ. Pi'õk rãrãr kunĩkõt kabẽn jarẽnhõ mõr tãmtã. Nãm me te arẽn mỳjja'ã kabẽn kute amijakreja mar kêt. Jeju'ã kabẽn kute amijakreja mar kêt. Ne kabẽn jarẽnhõ mõr tãmtã arỳm 'ỳr o bõx. Tũmrãm me kamingrãnyre kute mar kêt rã'ãn arỳm Jeju'ã axwe nhõn bĩnmã arê. Amrêbê: Jeju rwỳk kêttri kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh kute arẽn'h kõt arỳm tu bĩnmã arê. ²⁸ Ne te: kute axwe'õ jabej ne kum kator ne pãnh kute bĩnmã te me kukij nhyr axwe kêt kumrêx. Te Jeju axwe kêt nhyr me tu mrãmri kute bĩnkumrêxmã Piratumã o a'uw. ²⁹ Ne kam amrêbê: me bakukãmãre kute pi'õkkam Kritu'ã kabẽn jarẽnh kõt ã Jejuo ane. Kabẽn kunĩkõt me kute o anhỳrmã kõt ne me kamingrãnyre arỳm ã Jejuo ane. ã Jejuo ane nhyr arỳm ty. Ty nhyr kam me arỳm pĩte'y kurũm kaban o ruw ne me tyk nhõ kẽnkrekam adjã nhyr nõ. ³⁰ Nhyr be, Metĩndjwỳnh akubyn o tĩn. ³¹ Nhyr kam kõt ba djwỳnhmã amijo amirĩt ar o ba nhyr arỳm 'ã akati krãptĩ apêx. Jeju tyk kêttri ne ar pykabê Garrêja kurũm ro'ã tẽ, Djeruxarê'ỳr tẽ. Nãm arkum amijo amirĩto ba nhyr kam jakam ar Jeju'ã ujarẽnh ar ba. Ar kute Jeju akubyn tĩn pumũnhkõt memã 'ã ujarẽnh ar ba. Nãm ã Paur memã ane.

³²⁻³³ Ne kam itepã memã kum,

—Metĩndjwỳnh ne amrêbê: me bakukãmãremã kum, “Dja ba akubyn Krituo tĩn”, ane nhyr me aben djõ'ã arẽnho mõ:. Arẽnho mõr tãmtã arỳm 'ỳr o bõx. Me bakamingrãnyrekam Jeju ty nhyr Metĩndjwỳnh arỳm akubyn o tĩn. Tãm ne bar ar amã

arēnho dja. 'Ā ne me bakukāmāre amrēbê: mebê idjaer nhō me ngrer tũmbê 2'ā pi'òk no'òk. Kamā Metĩndjwỳnh arỳm kramā kum,

“Mrāmri abê ikrakumrēx. Jakam ga arỳm ijo Abām kumrēx”, ane.

Kute Kramā anhỳrkôt ne arỳm akubyn o tĩn ne. ³⁴ Nhyam amrēbê: me pi'òk 'òdjwỳ no'òk. Kamā Metĩndjwỳnh kute akubyn o tĩn nhyam ĩ rerek prām kêt'ā ajte kum,

“Ije angêt Dawimā ajarēnh kôt dja ba ā ajo djuw mexo ane”, ane.

³⁵ Nhyam me mebê idjaer nhō me ngrer tũm 'òdjwỳ'ā pi'òk no'òk. Kamā ne Dawi Metĩndjwỳnhmā kum,

“Djām inhĩ rerekmā? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kêt kumrēx”, ane.

Amrēbê: me kute pi'òk no'òk kôt ne Jeju tyn ĩ rerek kêt ne akubyn tĩn ne. Nām ā Paur memā ane.

³⁶ Ne kam itepā ajte memā kum,

—Nhyam be, djām Dawi nhĩ rerek kêt? Kati. Dawi tyn arỳm ĩ rerek ne. Metĩndjwỳnh kabēnkôt ne Dawi kum apê: nhyam kam kubēngêt arỳm kubĩ nhyam ty nhyam me arỳm adjā. Dawi akubyn tĩn kêt nhyam arỳm ĩ rerek ne. ³⁷ Nhyam be, djām Jeju nhĩ rerek? Kati. ĩ rerek kêt. Metĩndjwỳnh kute akubyn o tĩnkam ne ĩ rerek kêt. Nām ā Paur memā ane.

³⁸ Ne kam ajte memā kum,

—Be, akmere ar, ba ar amā arē gar ama. Jeju tyk ne akubyn tĩnkam Metĩndjwỳnh arỳm me axweo aknon mekam ngryk kêt. Ja'ā ne bar kāj bê ar amā idjujarēnho dja. ³⁹ Mōjdjê kute me kute katāt amijo ba'ā memā karōkam kukrādjà gu me te baje mar ne katāt kôt amijo baba prāmje ne kam bajaxwe rā'ā. Nhyam be, dja me tu amim Jeju markumrēx nhyam Metĩndjwỳnh arỳm me axwe kunĩ maro akno. O aknon tu memā axwe kêt jarē nhyam me arỳm kum mexkumrēx ne. ⁴⁰⁻⁴¹ Amrēbê: ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh me bakukāmāremā kum,

“Ē, me atĩn ne ar abari dja ba mỳjja pumũnh kêt nhipêx.

Nhyam me te me amā 'ā ajarē ga me mar prām kêt kumrēx.

Ē, me aje ijapry prām wā dja ga me te aje mỳjja marmā kam ano tyn aku'ên arỳm me biknor tokry djākam akuno”, ane.

Ga, me kute mar prām kêt kam me biknor tokry djākam biknorja pumũ. Kwārĩk wānh mekôt ā amijo anhỳr kêt. Ar ga dja gar tu amim Jeju markumrēx. Nām ā Paur memā ane.

⁴² Nhyam kam me bikprōnh djā kurũm me kator mōrkam ne me Paur arkum,

—Dja gar amrē pi'òk rārār mōrkam ajte ar imā me kabēn ja jarē, ane. ⁴³ Nhyam arỳm me bimānhkam me krāptĩ Paurmē Banabe arkôt tē. Mebê idjaermē me bajtem kute mebê idjaer kukrādjà mar ne kôt kute amijo bajamē ne me arkôt tē. Nhyam ar memā kabēn ne memā kum,

—Metĩndjwỳnh ta kum ar akaprĩkumrēx* Dja gar tu amim markumrēx ne 'ā adjukanga kêt, ane.

⁴⁴ Nhyam kam ajte pi'òk rārār nhyam me ajte ar'ā akuprō. Me kute Metĩndjwỳnh kabēn marmā ne krĩrax wākam me kunĩ ar'ā akuprō. ⁴⁵ Nhyam mebê idjaer kwỳ arỳm ar'ā me krāptĩja pumũn arỳm me'ā ngry:k ne. Ta te kute urāk prāmje arỳm Paur japryō kumex.

⁴⁶ Nhyam kam Paurmē Banabe arkum me uma kêt ne memā kabēn ne memā kum,

—Me abê idjaerkam bar ije me akumrēxmā Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh prām kumrēx. Be, jakam ne ga me aminhirōbê kabēn mēn kam amim, “Djām Metĩndjwỳnhkôt itĩn rā'āmā? Kati. Ja ne imā kĩnh kêt”, ane. Kam dja bar arỳm memā idjujarēnh kadjy me bajtem'yr amijo akēx ne. ⁴⁷ Metĩndjwỳnh kute pi'òk kôt ar imā me bajtem'ā karō kôt dja bar ā amijo ane. Kamā ne Kritumā kum,

“Ga, akamāt kō tykkam me kute mỳjja pumũnh kêt ne mrānh punuja pumũ. Nhyam me kute memā pry kurwỳ nhyam me arỳm irākam katāt mrā. Me bajtemdjwỳ ne me mrānh punun axwe. Ga dja ga memā ikabēn jarē.

* 13:43 Djām me ta ne me axwe kêt nhyam pānh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kêt mē nhyam ta arỳm tu kum me kaprĩ.

Ja kadjy ne ba arỳm ajano. Dja me amim ikabẽn man arỳm gadjwỳ ama. Aje me axwebê me utàr djwỳnh dja me ama. Aje pyka kunĩkõt me axwebê me utàr kadjy ne ba ajano.”

Nãm ã Kritumã ane. Ar badjwỳ ne bar arỳm kabẽnkõt me bajtemmã akẽx ne. Nãm ã Paur memã ane. ⁴⁸ Nhy m me bajtem kute ar markam arỳm kĩnhkumrẽx ne abenmã kum,

—Metĩndjwỳnh kabẽn mexkumrẽx. Metĩndjwỳnh kabẽn mexkumrẽx, ane. Ne kam Metĩndjwỳnh kute me kêttri amijo me utàrja, kute kõt tĩn ne ar ba rã'ã kadjy amijo me utàrja arỳm tu amim Jeju markumrẽx ne.

⁴⁹ Nhy m kam me pykaja kunĩkõt arỳm memã Bẽnjadjwỳr djwỳnh kabẽn jarẽnho ba. ⁵⁰ Nhy m mebê idjaer arỳm Paurmẽ Banabe ar'ã memã apnê. Me nire kwỳ rũnh kute mebê idjaer kukràdjà mar ne kõt amijo bajamã ne me ar'ã apnê. Ne me my bẽnjadjwỳrdjwỳmã ar'ã apnê. Krĩraxbê Æxikikam me jamã apnê. Nhy m kam me ari memã ar kurêtuw. Ne arỳm amibê ar kujate. ⁵¹ Nhy m ar kute me kangao amirĩt kadjy mebê amiparkà'ã me õ pyka ka'u. Ne kam amũ krĩraxbê Ikõni'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽ:n arỳm 'ỳr bõx. ⁵² Nhy m Jejukõt me ba djwỳnh arỳm kĩnhkumrẽx ne. Nhy m Metĩndjwỳnh Karõ arỳm raxo me kadjwỳnhbê nhỹn ar meo ba.

14

Ikõnikam Paur ar memã Jeju'ã ujarẽn.

¹ Nhy m kam Ikõnikam Paurmẽ Banabe ar arỳm mebê idjaer bikprõnh djà'ỳr tẽn wadjàn kam memã ujarẽnho dja. Ne memã kabẽn mexkumrẽxo dja. Nhy m kam me krãptĩ: kum kĩnh ne arỳm tu amim Jeju markumrẽx. Mebê idjaermẽ me bajtembê kregu krãptĩ: tu amim markumrẽx. ² Nhy m kam mebê idjaer kwỳ amakkre kêt ne kute Jeju mar prãm kêtja arỳm me bajtemmã me kurêtuw. Memã Jeju kukwakam me kute abeno kamy kurêtuw nhy m me kum me kurêo ba.

³ Nhy m kam Paurmẽ Banabe ar arek mekam ar ba. Arkum me uma kêt ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ã memã 'ã ujarẽn ar ba nhy m ar'ã arỳm arngro krãptĩ: apẽx. Metĩndjwỳnh ta kute tu kum me kaprĩ'ã memã ujarẽn ar ban* Bẽnjadjwỳr djwỳnh kukwakam me aêrbê mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhĩpẽx. Me te kute mỳjja marmã kam no tyk ne kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhĩpẽx. Nãm ar me punu kwỳo mex. Me kute abenmã kum,

—Mrãmri ne Metĩndjwỳnh kõt ar kabẽnkumrẽx, anhỹr kadjy ar ipẽx.

⁴ Nhy m kam krĩraxkam me apỹnh kabẽn. Me kwỳ mebê idjaer kõt kabẽn. Nhy m me kwỳ Jeju kute ar anorja kõt kabẽn. ⁵ Nhy m kam me bajtemmẽ mebê idjaermẽ mekam me bẽnjadjwỳrmẽ arỳm abenmã ar'ã karõn abenmã kum,

—Gwaj arkum akjan kẽno ar titik gẽ ar ty, ane. ⁶⁻⁷ Nhy m kam ar arỳm me kuman arỳm mã mebê tẽ. Mebê tẽ:n kam arỳm pykabê Rikaõkam bõx. Ne kam krĩraxbê Rixakam bõx ne memã arẽ. Ne kam krĩraxbê Tebikam bõx ne memã arẽ. Ne bu'ã pyka kunĩkõt memã arẽnho ba. Kritu'ã ujarẽn nyja ne memã arẽnho ba.

Rixakam Paur ar memã 'ã ujarẽn.

⁸ Nhy m krĩraxbê Rixakam me'õ mrãnh kêt. Adjàkam ne par punuren mrãnh kêt rã'ã ne arỳm abatàn ne. ⁹ Nhy m kam Paur memã ujarẽnho dja nhy m par punuja kabẽn maro nhỹ. Ne mex kadjy arỳm tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrẽx. Nhy m Paur kam no djar tỳx ne arỳm kute amim kamnhĩxkõt omũ. ¹⁰ Nãm omũn kàj bê kum, “Kàjmã dja”, ane. Nhy m arỳm ekru x ne kàjmã djan arỳm mrãnh mex.

¹¹ Nhy m me krãptĩ arỳm Paur kute o mexkõt omũn kàj bê abenmã o akij. Nhy m be, Paur ar kute me kabẽn mar kêt. Me õ pykabê Rikaõkam me kabẽn kõt ne me kabẽn. Nãm me abenmã o akij ne abenmã kum,

* 14:3 Djãm me ta ne me axwe kêt nhy m pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ne me te: axwe kêt mã nhy m Metĩndjwỳnh ta arỳm tu kum me kaprĩ.

—Apỳnh me batĩndjwỳnh ar amijo me bapyràk ne arỳm pykamã ruw ne ar ba, ane nhym ar kute me kabẽn mar kêt.

¹² Nhym me Banabemã Djupite jarẽ. Ne Paur kute kabẽno Banabe jakrenhkam kum Mekuju jarẽ. Me õ metĩndjwỳnh kajgo kôt ne me arkum idji jarẽ. ¹³ Krĩrax jajkwa krekre 'ỳr ne me kute me õ metĩndjwỳnh kajgomã amijarẽn djà. Me õ metĩndjwỳnh jamã ne we kum Djupite jarẽ. 'Ỳr ne kute mar djwỳnh arỳm mrybàri kwỳo bõx. Nãm me pidjõrã nhipêxo ipõk nhym mry arỳm upij. Be, me krãptĩmẽ Djupite mar djwỳnhmẽ ne me Paur aro õ metĩndjwỳnh kajgon bit kute arkum mry bĩnmã. Bit kute arkum amijarẽn kadjy arkum mry bĩnmã.

¹⁴ Nhym Jeju kute ar anorjabê Banabemẽ Paur ar arỳm me omũn arỳm kuma. Ne kute amikapriõ amirĩt kadjy amikà kadjõn me'ỳr prõt ne. Ne me krãptĩ katikôt aminêje kàj bẽ: memã kabẽn tẽ. Me kute arkum mry bĩn nêje kàj bẽ: memã kabẽn tẽn memã kum,

¹⁵ —Ë, mỳkam ne ga me aje ar imã amijarẽnhmã? Djãm ar ibê Metĩndjwỳnh? Kati. Ar ije me apyràk. Me aje wãnh mỳjja kajgo jamã anhirermã ne bar kàj bẽ me ajakreo iba. Metĩndjwỳnh ne tĩn ne ar ba. Ta ne arỳm kàjkwa nhipêx ne ajte pyka nhipêx ne ajte ngõ raxbê pyka kêt nhipêx ne ajte kam mỳjja kunĩ nhipêx. Tãm dja ga me amim maro aba. ¹⁶ Amrêbê: apỳnh me ba djàkam ne me ta kute amidjwỳnhbit marn amikôt amijo ba kajgo nhym Metĩndjwỳnh ate krã.

¹⁷ Djãm ate krãkam kute me bamã amijo amirĩt kêt? Kati. Kute me bamã amijo amirĩt rã'ã. Ga, kute me bakunĩo djuw mex rã'ãja pumũ. Nãm mã djwỳ nhõ mytyrwỳ kôt apỳnh djwỳ djari pykakam o apõx rã'ã. Ne kam djwỳo mã me bajo djuw mexkumrêx ne o me bajo kĩnhkumrêx. Ne kute me bajo anhỳr rã'ã ne. Ga, Metĩndjwỳnhkumrêx ne kute me bakunĩo djuw mex rã'ãja pumũ. Nãm Paur ar ã aminêje memã ane. ¹⁸ Nãm ar te memã ane nhym me krãptĩ:ja ar'ã ajkẽ. Ne me kute arkum amijarẽn kadjy kute mry bĩn prãm rã'ãn kam arỳm kanga.

¹⁹ Nhym kam mebê idjaer kwỳ bõx. Æxiki kurũm me kwỳ bõx. Ajte Ikõni kurũm me kwỳ bõx. Ne kam memã ar kurêtuw nhym me arỳm kẽno Paur titiko djan arỳm 'ã abenmã, “Arỳm ne ty”, ane. Ne kam arỳm krĩrax nêje bjêro mõn o katon atykmã kumẽ. ²⁰ Nhym kam Jejukôt me ba djwỳnh bõx ne kum ipõk ne. Nhym kam kàjmã djan arỳm akubyn krĩraxmã wadjà. Nhym kam me'ã akati nhym Banabemẽ Paur ar arỳm krĩraxbê Tebi'ỳr tẽ.

Ar arỳm amipry krax'ỳr akẽx.

²¹ 'Ỳr tẽn kam 'ỳr bõx. Ne kam krĩrax tãm kam kàj bẽ memã ujarẽn ny jarẽnho ba nhym me krãptĩ arỳm tu amim Jeju markumrêx. Nhym kam ar akubyn krĩraxbê Rixa'ỳr tẽn 'ỳr bõx ne kam Ikõni'ỳr tẽn 'ỳr bõx ne kam Æxiki'ỳr tẽn 'ỳr bõx. ²² Ne krĩ kunikôt Jeju kôt me ba djwỳnhmã 'ã karõo tẽn memã kum,

—Dja gar tu amim Jeju markumrêx rã'ãn 'ã adjukanga kêt. Dja me kàtãm gwaj bajo bikẽn ar o ba gwaj batokry kumex ma. Nhym kam Metĩndjwỳnh ỳtã amikôt gwaj bapymjyrkumrêx. Arỳm õ me ja kunĩmã bẽnjadjwỳrkam dja ã gwaj bajo ane. Nãm Paur ar ã memã anhỳro tẽmo ane.

²³ Ne kam apỳnh me kute amim Jeju mar djari kunikôt tẽ. Me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djari kunikôt tẽn me kwỳ'ã meo ba djwỳnh rẽ. Ne kam Metĩndjwỳnhmã meo a'uw ne kum amijajbun arỳm memã kum,

—Gar arỳm tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnh markumrêx. Bar kum ar ajo a'uw gẽ mã ar ajo djuw mex ne ar ajo ba, ane. ²⁴ Ne kam arỳm tẽ. Pykabê Pidjijkôt tẽn kam arỳm pykabê Papirij'ỳr bõx. ²⁵ Ne tẽn kam krĩraxbê Pedji'ỳr bõx. Ne kam kàj bẽ memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ. Memã arẽn kam ajte tẽ. Tẽn kam krĩraxbê Atarij'ỳr bõx.

²⁶ Ne kam ajte ngõ raxbê pyka kêt kôt akubyn krĩraxbê Æxiki 'õdjwỳ'ỳr tẽmmã. Krĩrax jakam ne me amrêbê Metĩndjwỳnhmã aro a'uw ne kum,

—Amã ar àpẽn kadjy dja ga tu amã ar kaprikumrêx ne aro djuw mexo aba, ane. Nãm me kum aro a'uw ne kam amũ ar ano. Nhym ar arỳm amũ krĩrax krãptikôt ujarẽn ba.

Ne kam arỳm inomã amidjapênh djà mên ajte akubyn Æxiki ja'ỳr tẽmmã. ²⁷ Ỗr tẽ:n kam arỳm 'ỳr bõx. Bõx ne me kute amim Jeju marjao aben pydjìn arỳm memã amijã ajarẽ. Metĩndjwỳnh kukwakam ar àpênh kunikõt memã 'ã ajarẽn memã kum,

—Be, Metĩndjwỳnh ne arỳm apỳnh me bajtem ba djàkam memã amak bõ nhyr me krãptĩ: arỳm tu amim Jeju markumrẽx, ane. ²⁸ Ne kam arek Jejukõt me ba djwỳnhja kõt ar ba 'ã tũm.

15

Djeruxarẽkam me kute kukràdjào aben mar.

¹ Nãm ar arek Æxikikam ar ba: nhyr kam me kwỳ arỳm pykabê Djudêja kurũm bõx. Ne kam 'êx ne Jeju kukwakam me kamymã kabẽn. Me bajtemmã kabẽn ne memã kum,

—Gê me Mõjdjê kukràdjà kõt me amy nhinhu kà rê. Dja me me amy nhinhu kà rênh kêt nhyr Metĩndjwỳnh kute õ kàjkwa kadjy me apytàr prãm kêt. Nãm me 'êx ne ã memã ane.

² Nhyr kam Paurmẽ Banabe ar arỳm Djudêja kurũm me bõxjamẽ aktã kabẽno aben japa:nho dja. Nhyr kam me abenmã kum,

—Gê Paurmẽ Banabemẽ me bakwỳdjwỳ Djeruxarẽmã tẽ. Gê ar Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnh'ỳr bõx ne me my kà rênh jabej me kukja, ane. ³ Ne kam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja arỳm amũ ar ano nhyr ar tẽ. Tẽ:n pykabê Penixijkõt tẽ. Ne tẽ:n pykabê Xamarijkõt tẽ. Ne tẽmkõt Jeju kukwakam me kute abeno kamymã ujarẽnh tẽn memã kum,

—Apỳnh me bajtem ba djàkam ne me arỳm Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ỳr amijo akẽx ne tu amim markumrẽx. Nãm ar ã memã anhỳr tẽ. Nhyr kam me kunĩ arỳm kĩntirekumrẽx.

⁴ Nhyr ar tẽ:n kam arỳm Djeruxarẽ'ỳr bõx. Nhyr kam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja ar pa krij ne arkum kabẽn mextire jarẽ. Mekam Jeju kute ar anor jadjwỳ, meo ba djwỳnhdjwỳ ne ar ã aro ane. Nhyr kam ar memã amijã ajarẽ. Metĩndjwỳnh kukwakam ar àpênh kunikõt ar memã 'ã ajarẽ.

⁵ Nhyr kam mebê pardjêu kwỳ kàjmã dja. Adjwỳnhdjwỳ ne ar tu amim Jeju markumrẽx. Ar kàjmã djan memã kum,

—Gê me me my kà rê. Me bajtem kute amim Jeju marja my kà rê. Dja me me bakukràdjà'ã memã karõn memã kum, “Djã gãm me katàt Mõjdjê kukràdjà man kõt ar amijo aba”, ane. Dja me ã me bajtemmã ane. Nãm ã mebê pardjêu memã ane.

⁶ Nhyr kam me kute 'ã aben marmã Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnhmẽ akuprõ. ⁷ Ne kam aktã kabẽno aben japanho kumex. Nhyr kam Pedru kàjmã djan memã kum,

—Be, akmere ar, ba ar amã arẽ. Metĩndjwỳnh ne amrẽbê ar akurãm amijo ipytã. Ije me bajtemmã idjujarẽnh kadjy amijo ipytã. Ije memã Kiritu'ã ujarẽnh ny jarẽnh nhyr me kute tu amim markumrẽx kadjy. Ja kadjy ne amijo ipytã. Ja ne gar arỳm aje mar.

⁸ Metĩndjwỳnh ne kute me õkre kadjwỳnhbê me kabẽn kunĩ mar. Nãm kum me bajtem kĩnh ne arỳm memã ta Karõ jano. O ne arỳm gwaj bamã kum me kĩnh amirĩt ne. Amrẽbê ne gwaj bamã anon kam arỳm jakam ã memã anoro ane. ⁹ Djãm kum me babê idjaerbit kĩnh ne kum me bajtem kĩnh kêt? Kati. Me tu amim markumrẽx nhyr arỳm me õkre kadjwỳnhbê memã axweo ajngra. Kam arỳm kum me bajtemdjwỳ kĩnh. Nãm kum me kunĩ kĩnh aben pyràk.

¹⁰ Ar akwỳ ne gar aje, “Dja me bajtem Mõjdjê kukràdjà kõt amijo ba mex”, anhỹro aba. Je tũ, mykam ne gar akabẽn jao Metĩndjwỳnhmã amikurê'uko aba? Djãm Mõjdjê kukràdjà kõt ne me bakukãmãre kute amijo ba mex got? Gwaj badjwỳ djãm kõt ne gwaj amijo baba mex got? Kati. Gwaj bajaxwekam ne gwaj te: baje Mõjdjê kukràdjàkõt amijo baba mexmã. Kam kwãrik wãnh me bajtemmã ja jarẽnh kêt. Me kute Mõjdjê kukràdjà kõt amijo ba mexmã kwãrik wãnh memã arẽnh kêt.

¹¹ Be, mrãmri Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakaprikumrêx.* Kam ta ne õ kàjkwa kadjy gwaj bapytà. Gwaj amrêbê tu amim ja markumrêx. Ta ne tu kum me bajtemdjwỳ kaprĩn ã me utàro ane. Nãm ã Pedru memã ane.

¹² Nhyim me krãptĩ:ja arỳm kabẽn krãta. Nhyim kam Banabemẽ Paur ar arỳm memã kum,

—Be, me kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy bar kukwakam mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx. Nã bãm ar me punu kwỳo mex nhyim me te kute marmã kam no tyn kumex, ane. Nãm ar memã anen 'ã memã ujarẽnho dja.

¹³ Nhyim me arek ar maro nhỹ: nhyim kam ar arỳm anhikrê. Nhyim kam Xijagudjwỳ memã kabẽn. Memã kabẽnkam ne Pedrumã Ximão jarẽ. Nãm memã kum,

—Akmere ar, dja gar ikabẽn ja ma. ¹⁴ Be, Ximão arỳm ar amã arẽ. Metĩndjwỳnh arỳm kum me bajtem kaprĩn kute amim me kwỳ pytãr kraxkõt ne ar amã arẽ.

¹⁵ Me bakukãmãredjwỳ tãm jarẽ. Metĩndjwỳnh kute amim me bajtem kwỳ pytãr jarẽ. Amrêbê: Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỳnh tãm jarẽn arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Dawimẽ kramẽ tãmdjwỳ ar kute aben djõ'ã mebê idjaermã krĩn meo ba. Metĩndjwỳnh me'ã Dawi nhõ kikre jakren memã kum,

¹⁶ “Kam dja ba bõx ne akubyn Dawi tãmdjwỳ'ã bẽnjadjwỳr mẽ. Mrãmri ne me kute akubyn kum õ kikre nhipêx pyrãk. Kikre kukràdjã tũmja ne amrêbê amingrà. Dja ba kãjmã kudjan ipêx ne.

¹⁷ Dja ba ã tãmdjwỳo ane gẽ me anhy ijabej. Gẽ mebê idjaer bu'ã me bajtemdjwỳ ijabej. Me bajtem kute tu amim imarkumrêxja kunĩ ijabej. Ba Ibẽnjadjwỳr djwỳnh dja ba ã meo ane.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh memã ane. Dawi tãmdjwỳmẽ me bajtem'ã memã ane. Ga, kute amim me bajtem kwỳ pytãr jarẽnha pumũ. ¹⁸ Adjãkam kute amikukãm mỳjja kunĩ markõt ne ã memã ane. Nãm ã Xijagu memã ane.

¹⁹ Ne ajte itepã memã kum,

—Ga, me bajtem kute Bẽnjadjwỳr djwỳnho aminhõ Bẽnjadjwỳrja pumũ nhyim kute me bajtemo aminhõ meja pumũ. Ba ar amã arẽ. Me bajtem kwỳ ne ajbir arỳm Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akêx ne tu amim markumrêx. Kwãrĩk wãnh Mõjdjê kukràdjã kunõ me kunor kêt. ²⁰ Gwaj memã Mõjdjê kabẽn ngrêrebit'ã pi'òk no'òk ne memã arẽ. Gwaj memã kum, “Me kute mỳjjaõ metĩndjwỳnh karõ nhipêxjamã mry parja kwãrĩk wãnh krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh aprõ djwỳnh kupa'ã nãr amjẽn djwỳnh kupa'ã akurẽ aba kêt. Mry me kute mut djêõ parja kwãrĩk wãnh àr ne krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh kamrõ krẽn kêt”, ane. Gwaj ã memã ane.

²¹ Gwaj me bajtemmã Mõjdjê kukràdjã jabit jarẽ. Gwaj ren memã arẽn kêt nhyim ren me kute mar kêt nhyim ren kam mebê idjaer kum me kurê. Me Mõjdjê kabẽn'ã no tỳxkam kum me kurê. Be, me õ krĩ kunĩkõt ne me Mõjdjê kabẽn'ã no tỳx ne kãj bê memã arẽnho ku'ê. Pi'òk rãrãr kunĩkõt ne me kute me bikprõnh djãkam mỳjja ja'ã pi'òk no'òk jarẽnho ku'ê. Amrêbê: ne me me bakukãmãremã arẽn ajbir me kute arẽn rã'ã. Kam dja gwaj me bajtemmã Mõjdjê kukràdjã ngrêre jabit jarẽ gẽ me kuman kõt ar amijo ba nhyim kam mebê idjaer arỳm kum me kurê kêt. Nãm Xijagu ã memã ane.

Me kute me bajtemmã pi'òk no'òk.

²² Nhyim kam me abenmã kum,

—Gwaj Paurmẽ Banabe arkõt krĩraxbê Æxikimã gwaj banhõ me ja kwỳ jano, ane. Nhyim Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnhmẽ me kute kõt ar aben pydjio baja kunĩmẽ ne me abenmã kum,

—Be, mextire. Dja gwaj arkõt ar'õ jano, ane. Ne kute arkõt ar anor kadjy amijo Djuda Baxabamẽ Xira ar utã. Ar amẽ ne ar Jeju kukwakam me kamy kurãm rax. Ar ja arkõt

* 15:11 Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhyim pãnh kum gwaj bakapri Kati. Gwaj ba ne gwaj te: bajaxwe kêtã. Nhyim be, Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakaprikumrêx.

mōrmã. ²³ Nhyr kam me arỳm pi'òk no'òk ne. Ar kute o mōr kadjy ne me pi'òk no'òk ne. Ne kamã me bajtemmã kum,

“Me ba Jeju kute me ijanor tũm ja ne ba me me amã ikabẽn jarẽ. Me ije Jeju nhō me jao iba djwỳnhdjwỳ ne ba me me amã ikabẽn jarẽ. Me ibẽ Jeju kukwakam me kamydjwỳ ne ba me me amã ikabẽn jarẽ. Ga me apỳnh me bajtem ba djakam ar aba, krĩraxbẽ Āxikimẽ pykabẽ Xirijmẽ pykabẽ Xirxijkam ar aba. Ba me Jeju kukwakam me ajo ikamy. Wãm ne ba me ikabẽn mex'ã me amã pi'òk no'òk ne. Dja ga me me ikabẽn jarẽn ama.

²⁴ Be, wãm me kwỳ kumrẽx mōrwã ne me arỳm me amã 'êx. Me ikurũm mōn me awỳr bōx ne me amã 'êx. Ne me ikukràdjã tũmo me akunoro ban arĩk me amã, ‘Gẽ me Mōjdjẽ kukràdjã kõt me amy nhinhu kà rê. Dja me me amy nhinhu kà rẽn kêt nhyr Metĩndjwỳnh arỳm kute ò kàjkwa kadjy me apytàr prãm kêt’, ane. Be, me kute me amã anhỹr djô'ã ne ga me te: aje katàt Metĩndjwỳnh kabẽn marmã. Arỳm ne Paur ar amrẽ tẽn me imã ja jarẽ ba me kuman arỳm wãm me amã ikabẽn jarẽ. Djãm me ba ne ba me wãm me 'êxnĩwã jano got? Kati. ²⁵ Be, ba me ije me ajarẽn markam arỳm axikõt ikabẽn ne me akadjy amijo me ijō ar utà. Amijo ar utàn Banabemẽ Paur arkõt me awỳr ar ano. Gu me bamã bakamy Banabemẽ Paur ar kĩnhja kõt ar ano.

²⁶ Be, me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt ja ne me te ar kangrõho ba nhyr ar mã memã Jeju'ã ujarẽn ar ba. Kum me uma kêt ne tu memã banhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnhbẽ Jeju Kritu'ã memã ujarẽn ar ba.

²⁷ Me ije arkõt me amã ar anorjabẽ ne Djudamẽ Xira ar. Dja ga me pi'òk jakam me ikabẽn jarẽn ama. Nhyr ar wã dja ar ajkwakumrẽxkõt ajte me amã tãm jarẽ ga me mrãmri ajte kõt aman mar pydji.

²⁸⁻²⁹ Mōjdjẽ kukràdjã ngrẽrebit dja ba me me amã arẽ ga me aman katàt kõt ar amijo aba. Ba me me amã, ‘Me kute mỳjjao metĩndjwỳnh karō nhĩpẽxjamã mry parja kwãrĩk wãnh krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh mry kamrõ krẽn kêt. Mry me kute mut djẽo parja kwãrĩk wãnh àr ne krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh aprõ djwỳnh kupa'ã nàr amjẽn djwỳnh kupa'ã akurẽ aba kêt’, ane. Jabit ne ba me me amã arẽ. Dja ga me katàt Mōjdjẽ kukràdjã ngrẽre jabit man kõt ar amijo aban arỳm amrãnh mex. Ba me ren me amã itepã kukràdjã 'òdjwỳ jarẽ ga me ren te: aje mar ne katàt kõt amijo aba prãmje. Be, Metĩndjwỳnh Karō ne me ikõt amikabẽn dji ba me me amã ikabẽn jarẽ. Tãm ne ja.”

Nãm me ã me bajtemmã pi'òk no'òkkam kabẽn jarẽnho ane.

³⁰ Nãm me memã pi'òk no'òk ne kam arỳm Paur arkum kungãn arkum, “Aj mã”, ane. Nhyr ar arỳm Āxiki'ỳr o tẽ:n kam 'ỳr o bōx. Ne kam me krãptĩ:o akuprõn arỳm memã pi'òk no'òk ngã. ³¹ Nhyr me memã pi'òk jarẽ nhyr me arỳm kuma. Kabẽn mextire man arỳm kĩnhkumrẽx ne.

³² Nhyr Djudamẽ Xira Ar kubẽ Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỳnh ne arỳm memã 'ã karõ kumex ne memã kum,

—Dja ga me tu amim Jeju mar tỳxkumrẽx rã'ãn 'ã adjukanga kêtumrẽx. Nãm ar ã memã 'ã karõ ane. ³³ Ne arek kam ar ba nhyr ar'ã arỳm akati kwỳ apẽx. Nhyr kam ar memã kum,

—Bar akubyn Jeju kute ar anorja'ỳr tẽ, ane. Nhyr Jeju kukwakam ar kute abeno kamy arkum,

—Aj mã. Ar adjumar mex ne tẽ, ane. ³⁴ Nhyr kam Xira memã kum,

—Ba arek me akam ar iba, ane. ³⁵ Paurmẽ Banabe ar adjwỳnhdjwỳ arek Āxikikam ar ba. Arek me krãptĩ ro'ã kãj bẽ memã Bẽnjadjwỳr djwỳnh kabẽn jarẽn 'ã memã ajarẽ.

Paurmẽ Banabe kute abeno bikjẽr.

³⁶ Nhyr kam ar'ã akati kwỳ apẽx nhyr Paur Banabemã kum,

—Gu baje õbẽ apỳnh krĩraxkõt Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ã memã badjujarẽnha gu akubyn kunĩkõt tẽ. Gu baje Jeju kukwakam meo bakamy pumũho tẽ. Me katàt kute amijo ba jabej me omũho tẽ, ane. ³⁷ Nhyr arkõt tẽn kadjy Banabe kum Djuão Makõ kĩnh.

³⁸ Nhy m be, Paur ne kum o tēm kĩnh kêt. Ōbê kute pykabê Papirijkam kute ar kangan arkôt àpênh'ỳr tēm kêt kam ne kum o tēm kĩnh kêt. ³⁹ Nhy m kam ar kabêno aben japan arỳm abenkam kaprĩre ne. Ne kam arỳm abenbê ajkij. Nhy m kam Banabe arỳm Makô tẽn ngôkôt apêxtibê Xipre'ỳr o tẽ.

⁴⁰ Nhy m Paur amijo Xira pytà. Nhy m kam Jeju kukwakam ar kute abeno kamy ar'ã Metĩndjwỳnhmã kum,

—Ga ne ga adjukaprĩ:kumrêx. Kam tu amã ar kaprĩkumrêx ne ar o aba, ane. Nhy m kam ar mã tẽ. ⁴¹ Ne pykabê Xirijmẽ pykabê Xirixijkam tẽ. Apỳnh me kute amim Jeju mar djari kôt ba. Me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djari kôt ba. Ne memã tỳx jangjênho tẽ. Nãm ar memã kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar tỳxkumrêx rã'ãn 'ã adjukanga kêt kumrêx, anhỹro tẽ.

16

Paur kute mã amikôt Ximoxio ba.

¹ Ne kam tẽn kam arỳm krĩraxbê Tebi'ỳr bôx ne ajte tẽn kam krĩraxbê Rixa'ỳr bôx. Nhy m Jejukôt me ba djwỳnh'õ nhidjibê Ximoxi kam ar ba. Nã kurũm katorja ne kubê mebê idjaer'õ. Nãm nãja kumrêx tu amim Jeju markumrêx. Nhy m bãm kute irjabê me bajtembê kregu'õ. ² Krĩraxbê Rixakammẽ krĩraxbê Ikônikamdjwỳ Jeju kukwakam me kamy mã: memã Ximoxi mexkumrêx jarênho ba.

³ Nhy m Paur Ximoxi'ỳr bôx ne omũn kam kum ar ro'ã ba prãm ne. Kum ar ro'ã ba prãm nhy m be ar kukãm pyka kunĩkôt mebê idjaer krãptĩ ar ba. Me kute Ximoxi mar tũm. Ximoxi bãmbê me bajtembê kreguja me kute mar tũm. Ximoxi my kã krã'yr kêt me kute ajte mar. Nhy m kam mebê idjaer kum Ximoxi kurê kêt mã Paur arỳm kum my nhinhu kã krãta.

⁴ Nhy m kam ar tẽ. Apỳnh krĩraxkôt tẽn kunĩkôt me kute amim Jeju marmã kabên jarênho tẽ. Djeruxarêkam Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnhmẽ ar kabên ne memã arênho tẽ. Me kute mar ne katat kôt kute amijo bamã ar memã arênho tẽ. ⁵ Nhy m kam ar ô'ã apỳnh me kute amim Jeju mar kute ar Jejukôt aben pydjio ba djari tu amim Jeju mar tỳ:xkumrêx. Nhy m akati kunĩkôt me kwỳ kute Jeju mar kêtja me kôt arỳm tu amim markumrêx. Nhy m kam arỳm me krãptĩ.

⁶ Nhy m ar pykabê Bridjakôt tẽn pykabê Garaxakôt tẽ. Nhy m Metĩndjwỳnh Karō arkum,

—Kwãrĩk wãnh pykabê Adjijkam memã Metĩndjwỳnh kabên jarênh kêt, ane. ⁷ Nhy m kam ar tẽn arỳm pykabê Midjij tẽpo tẽ. Ne bit kute pykabê Bixinij katikôt tẽmmã. Nhy m Metĩndjwỳnh Karō akubyn ar nê.

⁸ Nhy m kam ar arek tẽn kam amipãnh pykabê Midjij mẽ. Ne tẽn kam krĩraxbê Krôwadji'ỳr bôx. ⁹ Nhy m ar'ã akamãt ne. Nhy m Metĩndjwỳnh Paurmã me'õ karō bẽ nhy m omũ. Pykabê Matenikam me'õ amiwỳr Paur 'uw nhy m omũ. Nhy m kum,

—Amrê pykabê Matenikam tẽn me ikôt apê, ane. ¹⁰ Be, Paur kute me'õ pumũnhkam bar* on pykabê Mateni'ỳr itêm kadjy amiman abenmã,

—Be, mrãmri ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh gwaj bajuw. Gwaj baje kàj bẽ memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kadjy gwaj bajuw, ane.

Ridjij kute tu amim Jeju markumrêx.

¹¹ Ne kam Krôwadji kurũm ikaton arỳm inox ne. Ne ngôkôt Xamokra'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽn arỳm 'ỳr bôx. Ne ajte tẽn: nhy m kam ar ijã akati. Bar kam ajte tẽn kam arỳm krĩraxbê Nêjapôr'ỳr bôx ne 'ã kã nhõ. ¹² Ne wabin kam ajte Nêjapôr kurũm pykakôt tẽ. Tẽn kam arỳm krĩraxbê Pirpu'ỳr bôx, pykabê Matenikam ne krĩraxbê Piripuja. Krĩrax ja ne kute raxo krĩrax kwỳ jakrenh. Myt apôx djã kutã pykabê Mateni nhikjê'ã kute krĩrax kunĩ jakrenh. Krĩraxbê Rôma nhõ me ja ne me krĩrax jao djuw mex. Bar arek kam ar iba: nhy m kam ar ijã akati kwỳ apêx.

* 16:10 Pi'ôk ja no'ôk djwỳnh nhidjibê ne Ruka. Jakam ne Ruka arkôt tẽmmo krax. 'Ã ne kute, “Bar” jarênhja. Paurmẽ amijã arê.

¹³ Nhym kam ar ijã pi'òk ràràr. Bar kam krĩraxbê tẽn ngõ rax'ỳr bõx. Kam ne mebê idjaer kute Metĩndjwỳnhmã kabẽn djà. Me nire kwỳ arỳm kam akuprõ. Bar me'ỳr tẽn arỳm me ikõ'ã nhỹn kam memã idjujarẽnho dja. ¹⁴ Nhym mekõt me'õ nire, idjibê ne Ridjij. Krĩraxbê Xijxira kra 'õ. Kubê ne kubêkà nhõr djwỳnh. Ta ne kubêkà 'òk nhym kamrêk. Nhym kam pi'òk kaprĩ kadjy memã õro ku'ê. Nãm Mõjdjê kukràdjà kõt mã Metĩndjwỳnhmã rax jarẽnho ba. Bar memã idjujarẽnho dja nhym Ridjij ar ikabẽn maro nhỹ. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm kum amak bõ nhym arỳm tu amim Jeju markumrêx. ¹⁵ Bar kam Ridjijmẽ õ kikrekam õbikwa kunĩdjwỳ Metĩndjwỳnhmã ngõmã ar angij. Nhym kam ar imã krà ne ar imã,

—Ar aje ijã amim, “Mrãmri kute tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnh markumrêx”, anhỹr jabej dja gar on ikõt tẽn inhũrkwãkam anhikwã, ane. Ne kam ar imã krào dja. Bar kam kõt tẽn ùrkwãkam inhikwã.

Me kute Paurmẽ Xira Ar kubê ijê.

¹⁶ Arek ùrkwãkam inhikwã:n kam Metĩndjwỳnhmã kabẽn djà'ỳr tẽn. Nhym me prĩtĩõ ar ikajpa. Me karõ punu ne ar o ba. Nhym me mã amikukãm mỳjja kute apõx'ã prĩtija kukij nhym me karõ punu mã kum arẽ. Kum arẽ nhym õ'ã prĩtija mã memã mỳjja'ã ajarẽ. Nhym kam me arỳm pãnh kum pi'òk kaprĩ ngã. Nhym kam prĩtija nhõ bẽnjadjwỳr ar arỳm kubê pi'òk kaprĩ kumex jamỳ. Ta ne arkum kungã nhym ar arỳm kubê amỳ.

¹⁷ Nãm Paurmẽ ar ikajpan ar ikõt arỳm ar ijo memã àkjêr tẽn. Nãm àkjêrkam memã kum,

—Ota, ar ja ne ar Metĩndjwỳnhbê kumkatimã àpênh ar ba. Ne me amã Jeju kute me apytàr'ã ujarẽnho ba, ane. ¹⁸ Nãm akati kunĩkõt memã anhỹro tẽn nhym kam arỳm ar ijã akati krãptĩ apêx. Nhym kam Paur me karõ punumã àkrên arỳm 'ỳr akêx ne kum,

—Ë, Jeju Kritu kukwakam ba amã ikabẽn ne. On prĩtijamã anhiren kurũm akato, ane. Nhym kum kabẽn majmã nhym arỳm kum iren mã tẽn.

¹⁹ Nhym o ba djwỳnh ar arỳm omũn abenmã kum,

—Je, jakam prĩtija arỳm kute gwaj bamã pi'òk kaprĩ jamỳnh prãm kêt, anen kam ar arỳm Paurmẽ Xira aro tỹm ne ar pa 'amỳ. Ne kam me rũnh'ỳr ar bjêro mõn aro bõx. Me krãptĩ kute djwỳ jamỳnh djakam ne me bikprõnh djà. ²⁰ 'Ỳr ne ar aro bõx ne arỳm me rũnh kabem ar kudjan memã 'êx ne memã kum,

—Ar kubê idjaer ja ne ar me banhõ krĩraxkam me kunĩmã umar punu jangjênho ba nhym me arỳm kangao kumex. ²¹ Nãm ar me bamã atemã kukràdjà jarẽnho ba. Krĩraxbê Rõmakam me ja kute me bajo aminhõ. Ne gu me ren ar kukràdjà wã man kõt ar amijo baba nhym ren me bakam me bẽnjadjwỳr rũnh ren me bakam ngryk ne. Nãm ar ã memã ane.

²² Ne kam me bu'ã me krãptĩ: amim ar kurêtuw. Nhym me rũnh arỳm ar'ã memã apnê. Me kute Ar kubê kubêkà o põx ne kõo ar titik kadjy ne ar'ã memã apnê. ²³ Nhym me arĩk ar titik ne. Ne kam arỳm mebê ijê djãmã aro tẽn kam aro bõx. Ne kam mebê ijê djwỳnhmã kum,

—Dja ga omũnh 'ãno dja gê ar kator kêt, ane. ²⁴ Nãm me kum ane nhym arỳm mebê ijê djà nhĩpõkri kumoka'êkam ar ỳr. Ne kam pĩponh amãnhkrut aktã me temã nãtjao ar te janê nhym ar wãnh nhỹ.

²⁵ Wãnh nhỹ: nhym arỳm ar'ã akamàt kô ipõkri. Nhym ar Metĩndjwỳnhmã kabẽn ne kum ngrero nhỹ. Nhym bu'ã mebê ijê krãptĩ ar maro ikwã. ²⁶ Nhym me aêrbê arỳm pyka amingrêk tỳ:x nhym õ'ã arỳm mebê ijê djà par krax amingrêk ne. Amingrêk nhym on 'ã ijê djà kunĩ jãm amijã kurê. Nhym me kunĩ'ã apỹnh me unênh djàja arỳm amijã kurê.

²⁷ Nhym mebê ijê djwỳnh arỳm no tỳx ne. Ne kam mebê ijê djà'ã ijê djà jãm kute amijã rênhkõt omũ. Ne kam amim,

—Je, arỳm ne mebê ijê kunĩ kato, ane. Ne kam õ kàxdjwa kajgo kaban bit kute o amibĩnmã amijo dja. ²⁸ Nhym Paur kàj bê kum,

—Kwãrĩk wãnh amibĩn kêt. Ota, ba me ikunĩ inhỹr rã'ã, ane.

²⁹ Nhyam kam ngōnhpōk'ã me ku'uw ne mebê ijê djãmã prōt ne wadjà. Wadjàn umaje tertet ne arỳm Paurmẽ Xira ar parbê tỳm. ³⁰ Ne kam aro katon arkum,

—Ë, bēnjadjwỳr ar, mỳj dja ba amijon arỳm ijaxwebê amipyta? ane.

³¹ Nhyam ar kum,

—Dja ga tu amim Bēnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu markumrēx nhyam arỳm ajaxwebê apyta. Anhō kikrekam anhōbikwadjwỳ gē ar tu amim markumrēx, ane. ³² Ne kam arỳm arkum Metĩndjwỳnh kabēn jarē, ò kikrekam ar ỳr kunĩdjwỳmã arē. ³³ Nhyam kam akamāt tām kam Paurmẽ Xira arkum igot ku'ō. Nhyam kam urokam ar arỳm Metĩndjwỳnhmã ngōmã ar angij. Mebê ijê djwỳnhmẽ òbikwa ar angij. ³⁴ Nhyam kam aminhūrkwãmã aro tē. Ne kam arkum òmrō jarē nhyam ar ò kwỳ krēno nhỹ. Nhyam ar kunĩ arỳm kĩnhkumrēx ne. Ar kute amim Metĩndjwỳnh markam ne ar kĩnhkumrēx ne.

³⁵ Nhyam kam ar'ã akati. Nhyam me rũnh arỳm Paur ar'ỳr krākamngōnh ar ano. Nhyam ar ar'ỳr mōn mebê ijê djwỳnh kumrēx'ỳr bōx ne kum,

—Me rũnh ne me arỳm amã, “Arkum anhire gē ar tē.” Nãm me ã amã ane, ane. ³⁶ Nhyam kam mebê ijê djwỳnh Paur'ỳr tēn kum arēn kum,

—Me rũnh ne me arỳm ar ajã imã, “Arkum anhire gē ar tē”, ane. Kam dja gar akaton tēn adjumar mex, ane.

³⁷ Nhyam kam Paur krākamngōnh arkum,

—Krĩraxbê Rōmakam me ja ne me ar ijo aminhō. Nhyam me kute ar ijaxwe jabej ar ikukjēr kētkam tu me ipōkri ar ititik ne. Ne kam tu ar ibê ijê. Ne kam bit kute me kaxã bōm ar imēnhmã. Djãm me kute ã krĩraxbê Rōma nhō me jao anhỹr got? Be, kati. Me kute ã Rōma nhō me jao anhỹr kêt. Gē me ta amrē tēn ar ijo kato, ane.

³⁸ Nhyam kam krākamngōnh ar akubyn tēn me rũnhmã ar kabēn jarē. Nhyam me kute Rōmakam me ja kute aro aminhō markam arỳm ar umaje tĩn prãm. ³⁹ Ne kam arỳm ar'ỳr tēn aminēje arkum kabēn ne arkum,

—Gop ar ijarēnh kêt, ane. Ne kam arỳm aro katon ajte arkum,

—Gop krĩrax jabê mã tē, ane. ⁴⁰ Nhyam kam ar mebê ijê djã kurũm katon Ridjij nhūrkwãmã tēn bōx. Ne kam Jeju kukwakam me kamy pumũn arỳm memã 'ã karōn meo kĩnh. Ne kam mã ajte tē.

17

Texarōnikakam memã Jeju'ã ujarēnh.

¹ Tē:n kam krĩraxbê Āporij'ỳr bōx ne amipānh kumē. Ne tē:n kam krĩraxbê Apōnij'ỳr bōx ne amipānh kumē. Ne tē:n kam krĩraxbê Texarōnika'ỳr bōx. Kam ne mebê idjaer bikprōnh djã'ō. ² Nhyam kam Paur ajte tām ne pi'òk rārarkam me bikprōnh djākam tēn arỳm pi'òkkôt memã 'ã ajarēn me kukij ne 'ã memã karō. Nhyam ajte pi'òk rārār nhyam ajte kam tēn pi'òkkôt memã 'ã ajarē. Nhyam ajte pi'òk rārār nhyam ajte kam tēn pi'òkkôt memã 'ã ajarē.

³ Nãm memã kum,

—Be, amrēbê me bakukãmāre kute pi'òk no'òk ne. Pi'òkkam ne mrãmri Kritu tokryn tyk ne akubyn tĩnmã. Be, pi'òkkam Kritu kute amijo anhỹrmã kôt arỳm Jeju ã amijo ane. Mrãmri ne Metĩndjwỳnh Jeju'ã me banhō Bēnjadjwỳrbê kumkati mēnhkumrēx. Ja dja ga me pi'òk kôt ama. Ga, mrãmri kubê Kritukumrēxja pumũ. Jejuja tām ne ba kãj bē memã arēnho iba. Nãm ã memã anhỹro ku'ê.

⁴ Nhyam kam me kwỳ 'ã amim,

—Be mrãmri. Kôt ne arē, anen arỳm mã Paurmẽ Xira arkôt ajkamē. Me bajtembê kregu kute Metĩndjwỳnhmã amijarēnho baja krãptĩ: arkôt ajkamē. Me nire rũnhdjwỳ krãptĩ arkôt ajkamē.

⁵ Nhyam mebê idjaer kwỳ kute amim Jeju mar kêtja arỳm 'ã ngryk ne. Me te kute ar urāk prãmje arkam ngryk ne. Ar'ã me krãptĩkam arkam ngryk ne. Nhyam me kwỳ axwekam ate ar ba. Nhyam mebê idjaer me jamã kum,

—Paur ar axwekumrêx. Gwaj me kunĩbê ar kurê, ane. Nhym kam me kwỳja krĩraxkam me krãptĩmã ar kurêtuw nhym me arỳm arkam kangao kumex. Ne kam Djaxõ nhũrkwã'ỳr prõt ne. Me kute kam Paur ar abej ne arkum kator ne me krãptĩmã aro katormã ne me ùrkwã'ỳr prõt ne.

⁶ Ne te: ar abej. Ne kam ar pãnh Djaxõmẽ Jeju kukwakam ar kute abeno kamy kwỳ pa 'amỳn aro katon krĩraxkam me rũnh'ỳr aro mõn me'ỳr aro bõx. Ne ar'ã 'êx ne kàj bê memã kum,

—Paurmẽ Xira ar pyka kunĩkõt abenmã me kurê'uko ba nhym me kangao kumex. Nhym kam ar arỳm jakamdjwỳ bõx. ⁷ Nhym kam Djaxõ arkum aminhũrkwã jarẽn aro djuw mex. Ar ja kunĩ ne arkum bẽnjadjwỳr raxbê Xedja kabẽn kurê. Xedjabê ne me bẽnjadjwỳr rũnh kunĩ nhõ bẽnjadjwỳr. Arkum kabẽn kurê. Ne mã memã kum, “Bẽnjadjwỳr rax 'õdjwỳ kute kabẽno Xedja jakrenh ne kubê Jeju.” Nãm ar ã memã anhỳr ba, ane. Be, nãm me ã ar'ã me rũnhmã ane.

⁸ Nhym kam me krãptĩmẽ krĩraxkam me rũnh kute ja markam arỳm arkam ngryk ne àkrêo kumex. ⁹ Ne kam Djaxõ Ar kubê pi'òk kaprĩ kumex byn arkum,

—Paur ar ano gê ar mã tẽ. Ar mã tẽm nhijukribit dja bar akubyn ar amã anhõ pi'òk kaprĩ ngã, ane. Ne kam arkum ire nhym ar akubyn ùrkwãmã tẽ.

Berêjakam memã Jeju'ã ujarẽnh.

¹⁰ Nhym kam Jeju kukwakam me kamy akamàt tãm kam amũ Paurmẽ Xira ar ano. Krĩraxbê Berêjamã ar ano. Nhym ar'ỳr tẽ:n kam 'ỳr bõx. Ne kam mebê idjaer bikprõnh djà'ỳr tẽ. ¹¹ Berêjakam me ja ne me kute amak mexo krĩraxbê Texarõnikakam me ja jakrenh. Paur ar ajkwao memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ nhym me arỳm kum kabẽn kĩnh. Kum kabẽn kĩnh ne kam akati kunĩkõt amim pi'òk jarẽ. Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òk jarẽn amim,

—Djãm Paur ar katàt amikabẽn jarẽnhkumrêx? Djãm ar Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òk kõt amikabẽn jarẽnhkumrêx? ane. Me kute Paur ar mrãmri Metĩndjwỳnh kabẽn kõt kabẽn jabej ã amim pi'òk jarẽnh ne maro ane. ¹² Me kum kabẽn kĩnhkam ne me krãptĩ tu amim Jeju markumrêx. Me ni bajtem rũnhbê kregujamẽ me my bajtemdjwỳ krãptĩ tu amim markumrêx.

¹³ Krĩraxbê Berêjakam Paur kàj bê memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnho ba: nhym amybỳm krĩraxbê Texarõnikakam mebê idjaer arỳm arẽnh ma. Ne kam 'ỳr tẽ:n arỳm kõt bõx. Ne wãkamdjwỳ me krãptĩmã ar kurêtuw nhym me arỳm kangao kumex.

¹⁴ Nhym kam Jeju kukwakam me kute abeno kamy ngõ raxbê pyka kêt'ỳr Paur jano. Nhym Xiramẽ Ximoxi ar arek Berêjakam ar ba. ¹⁵ Nhym me kamy kwỳ Pauro tẽ. O tẽ:n kam arỳm krĩraxbê Atẽna'ỳr o bõx. Nhym kam Paur arkum,

—Dja gar Xiramẽ Ximoxi ar'ỳr tẽn ar'ỳr bõx ne arkum ikabẽn jarẽ gê ar amrẽ tẽ, ane. Nhym ar arỳm akubyn Berêja'ỳr akẽx ne.

Atẽnakam memã Jeju'ã ujarẽnh.

¹⁶ Nhym kam Paur arek krĩraxbê Atẽnakam arkam amako nhỹ. Arkam amako nhỹn kam arỳm mekam kaprĩ:re ne. Be, me kute kum amijarẽnh kadjy ne me apỹnh metĩndjwỳnh karõ krãptĩ nhipêx ne krĩrax tãm kam kikre kunĩkõt umjuw. Nhym arỳm omũn mekam kaprĩre ne. ¹⁷ Ne kam mebê idjaer bikprõnh djakam memã kabẽno ku'ê. Me kukjêro ku'ê. Memã 'ã karõo ku'ê. Me bajtem kute Mõjdjê kabẽnkõt amim Metĩndjwỳnh mar jadjwỳmã 'ã ujarẽnho ku'ê. Ne akati kunĩkõt me krãptĩ kute djwỳ jamỳnh djakam memã 'ã ujarẽnho ku'ê.

¹⁸ Nhym kam apỹnh me kukràdjã tũm'ã ujarẽnh djwỳnh arỳm Paur'ỳr bõx ne kabẽn ma. Me ja ne me mebê epikurêju kukràdjã'ã ujarẽnh ar ba. Nhym ate me jadjwỳ ne mebê exoko kukràdjã'ã ujarẽnh ar ba. Amẽ me ja ne me Paur'ỳr bõx ne kabẽn man kam arỳm abenmã kum,

—Je tô, mỳj ne kabẽn krãptĩja bit kute me bamã arẽnhmã? ane. Nhym me kwỳ 'ã abenmã kum,

—Bãrãm metĩndjwỳnh bajtem'ã memã ujarēnh ar ba, ane. Mỳkam ne me ã abenmã ane? Bir, Paur kute kàj bê memã Jeju'ã ujarēnh ny jarēnh bakam. Ne kute kàj bê me tyk akubyn tĩn'ã ujarēnh ar bakam. Kam ne me ã abenmã ane.

¹⁹ Me ja ne me Paur kabēn man kam kum kràn arỳm o tēn krānhbē Apaku nhimõk'ỳr o bõx. Kam ne me kute aben pydji djà. ²⁰⁻²¹ Nãm me me aben pydji djàkam Pauro bõx ne arỳm kum,

—Dja ga prĩne me imã arē. Aje memã me kukràdjà ny jarēnhja mỳj ne kraxkam kute? Be, ga bõx ne atemã me kukràdjà jarē. Mỳj'ã ne ga arē? ane. Be, krĩraxbē Atēnakam me krĩ tũm kunĩmē me bõx ny kunĩmē ne me mã akati kunĩkõt abenmã ujarēnhbit. Me abenmã apỳnh me ujarēnh ny jarēnh babit nàr me me maro krĩbit. Ne atemã mỳjja kupēnh kēt.

²² Nãm me Paur kukij nhym arỳm me aben pydji djàbē Apaku nhipõkri kàjmã djan memã kum,

—Krĩraxbē Atēnakam me akrĩ ga me aje apỳnh me anhõ we metĩndjwỳnh krãptĩ mar prãm kumrēx. Arỳm ne ba omũ.

²³ Be, nã bãm me anhõ kikre kabe'ã tēn apỳnh me õ mỳjjamã kute amijarēnh djà kumexja pumũnho tēn kam kēn ja'ỳr ikato. Me anhõ we metĩndjwỳnh mar djà'ã kēn jamã ikato. Ga me akabēn'ã kēn no'õk ne. Kamã ne ga me, “Gu me baje metĩndjwỳnh mar kētjamã rax jarēnh djà kadjy ne gu me kēn ja dji”, ane. Be, me ga ne ga me kum kēn djir kajgo. Aje Metĩndjwỳnhkumrēx mar kētkam ne ga me aje kēnja djir kajgon kum amijarēnh kajgo. Be, ba ne ba arỳm ije tãmja mar. Ije Metĩndjwỳnhkumrēx mar. Dja ba Metĩndjwỳnhkumrēx'ã me amã ajarē ga me ama.

²⁴ Be, ta ne pykamē kam mỳjja kunĩ nhipēx. Pykakam mỳjjamē kàjkwakam mỳjjamē kunĩmã Bēnjadjwỳr djwỳnh ne kute o ỳr. Kunĩmã Bēnjadjwỳr djwỳnhkam djãm me kute kum kikre nhym Metĩndjwỳnh kam ỳrmã got? ²⁵ Nàr djãm mỳjja 'õ Metĩndjwỳnh nhõ kēt ga me kam aje kum õrmã? Kati. Be, ta ne kute memã tĩn jangjēnh ne memã àkõr jangjēnh nhym me ar ba. Ta ne memã mỳjja kunĩ nhõro nhỹ.

²⁶ Apỳnh me ba djà kunĩkõt me bakunĩ me banhingēt djwỳnh pydji nhym Metĩndjwỳnh adjàkamã ipēx. Nhym kam ô'ã pyka kunĩkõt me ajmàn kam ar ba. Metĩndjwỳnh amim me kukãm apỳnh me bixadjwỳr djà'ã karõ. Amim apỳnh akati'ã karõ nhym kõt me aben kukãm apõx. Nhym me kukãm amim apỳnh me ba djà'ã karõ nhym me kam aben kukãm apõx ne arỳm kam ar ba.

²⁷ Mỳj kadjy ne me ipēx? Bir, me kute Bēnjadjwỳr djwỳnh jabejmã ne me ipēx. Me gop kute amim mar ne kum katormã ne me ipēx. Djãm kute me bajõmã kre rax got? Kati.

²⁸ Metĩndjwỳnh me bamē amijo kajkep. Kute me bamē amijo kajkepkam ne gu me batĩn ne amingrēk ne amirĩto baba. Ikabēnja kõt me akukràdjà jarēnh djwỳnh kwỳ amrēbē: ã memã ane. Ne memã kum, “Gu me babē Metĩndjwỳnh kra”, ane.

²⁹ Be, ta ne kute me banhipēx gu me babē ta krakam kwārĩk wānh ga me amim, “Be, me ê mex ne umarkõt ne me kute Metĩndjwỳnh karõ nhipēx. Kēn karỳro nàr kryt jakao nàr kēno me kute ipēx mex”, kwārĩk wānh ga me ã amim anhỹr kēt. Metĩndjwỳnh ta kute me banhipēxkam kwārĩk wānh ga me amim anhỹr kēt. ³⁰ Be, amrēbē me kute mar kētkam ne me ã amim anhỹro ba nhym Metĩndjwỳnh ate krã. Ne kam ajbir jakam pyka kunĩkõt me kunĩmã kum, “Me on amikam akaprĩren wānh ajaxwemã anhiren iwỳr amijo akēx”, ane.

³¹ Be, dja ĩ pyka kunĩkõt me kunĩmã axwe pānh jarēn katāt memã o pānhkumrēx. Kute kukwakam memã axwe pānh jarēnh kadjy ne arỳm amijo Jeju pytà. Arỳm kadjy kukãm 'ã akati jarēnh mām dji. Me kunĩ kute kum kator ne mar kadjy ne Metĩndjwỳnh arỳm akubyn o tĩn. Me kute tām wã kute memã axwe pānh jarēnh djwỳnhkõt mar kadjy ne arỳm akubyn o tĩn.

³² Nãm ã Paur memã ane nhym me arỳm aprỳ. Me kute me tyk akubyn tĩn jarēnh markam ne me kwỳ arỳm aprỳo dja. Nhym me kwỳ kum,

—Dja ba me ĩ ajte 'ã ama, ane. ³³ Nhym kam Paur mã mebē tē.

³⁴ Be, tēm kētri nhym me kwỳ mã kôt ajkamēn tu amim Jeju markumrēx. Me'ōja nhidjibê ne Dijoni. Nãm Apakukam me rũnh bikprõnh djàkam me ro'ã rax. Me'õ nire jadjwỳ idjibê Tamari. Nhym me kwỳdjwỳ ar jakôt tu amim Jeju markumrēx.

18

Kôritukam memã Jeju'ã ujarēnh kadjy ne ja.

¹ Nhym kam Paur amipãnh krĩraxbê Atēna mēn arỳm krĩraxbê Kôritu'ỳr tē. 'Ỳr tē:n 'ỳr bõx. ² Ne kam me'õbê idjaer, idjibê Akwire'ỳr bõx. Pykabê Põtukam ne rwỳk djà. Amrēbê ne krĩraxbê Rômakam prõmē ro'ã ar ba. Pykabê Itarijkam ne krĩraxbê Rõma. Prõbê Prixira. Ar kam ar ba: nhym kam bēnjadjwỳr raxbê Kraôdjô mebê idjaer kunĩ jano. Krĩraxbê Rõma kurũm me ano nhym Akwiremē prõ ar arỳm mekôt katon tē. Tē:n arỳm Kôritukam bõx. Ne kam ar ba. Ar ba: nhym kam Paur arỳm Akwire ar'ỳr bõx. Ne kam ar ũrkwākam tē.

³ Paurmē Akwire ar àpēnh djà kute aben pyrāk. Ar kubê kubēkatio kikre nhipēx djwỳnh. Kam Paur arỳm ar ũrkwākam tēn arek kam krĩn ar ro'ã kikre nhipēxo ba. ⁴ Ipēxo ban kam pi'õk rārār kunĩkôt mebê idjaer bikprõnh djà'ỳr ban memã 'ã ujarēnh ku'ê. Nãm mebê idjaermē me bajtembê kregudjwỳmã 'ã ujarēnh ku'ê. Me kujjêro ku'ê, memã 'ã karõo ku'ê. Me kute tu amim Jeju markumrēxmã memã 'ã karõo ku'ê.

⁵ Nhym kam Xiramē Ximoxi ar pykabê Mateni kurũm kôt bõx. Nhym Paur no kato:n memã arēnh prã:m kumrēx ne mã mebê idjaermã kum,

—Mrãmri Jejubê me banhõ Bēnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrēx anhỹro ba. ⁶ Nãm memã arēnh prã:m nhym mebê idjaer arỳm kabēno apanh ne aprỳo ku'ê. Nhym kam Paur kute me kangao amirĩt kadjy amijã kubēkã karnggrõn memã kum,

—Ba te me abê idjaermã Metĩndjwỳnh kabēn jarē ga me mã akabēno ijapanho aku'ê. Jakam dja ga me te aje Metĩndjwỳnhmã kum, “Be, Paur kute me imã arēnh kētkam ne ba me biknor tokry djàkam itokry”, anhỹrmã. Jakam dja ba me bajtemmã tēn memã arē.

⁷ Nãm ã memã anen kam arỳm mebê tēn me'õbê Juxu nhũrkwãmã wadjàn kam nhỹ. Juxu ne amrēbê Metĩndjwỳnhmã rax jarēnh ba. Mebê idjaer bikprõnh djà kuri ne ũrkwã. ⁸ Me bikprõnh djà jakam me õ bēnjadjwỳrbê Kripu. Paur Juxu nhũrkwākam ikwã: nhym kam Kripu arỳm tu amim Bēnjadjwỳr djwỳnh markumrēx. Õ kikrekam õbikwa kunĩdjwỳ tu amim markumrēx. Nhym bu'ã krĩraxbê Kôritukam me krãptĩ Paur kabēn man kam tu amim Jeju markumrēx. Nhym me arỳm Metĩndjwỳnhmã ngõmã me angij.

⁹ Nhym kam akamãtkam Bēnjadjwỳr djwỳnh Paur nokam amirĩt nhym omũ. Nhym kum,

—Kwãrĩk wãnh me umaje abinhikrēnh kêt. Dja ga memã akabēn jarēnh rã'ã. ¹⁰ Ba ne ba amē amijo ikajkep. Me'õ kute awỳr prõt ne ajo bikēnh prãm kētkumrēx. Be, krĩrax jakam inhõ me ja krãptĩkam ne me'õ kute ajo bikēnh prãm kētkumrēx. Nãm ã Bēnjadjwỳr djwỳnh kum ane. ¹¹ Nhym kam arek Kôritukam memã Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh ba nhym arỳm 'ã amex ne 'ã nan ajte 'ã amex apēx.

¹² Nhym akati 'õkam mebê idjaer arỳm akuprõ. Gariju pykabê Akajakam memã bēnjadjwỳrkam ne me akuprõn kam abenmã Paur kurētuw. Abenmã kurētuw ne arỳm 'ỳr prõt. 'Ỳr prõt ne o tỹm ne pa 'amỳn arỳm me kute memã axwe pãnh jarēnh djàkam o bõx. ¹³ Ne kam me rũnhmã kum,

—Me'õ ja ne me ibê ikukràdjã kurēo ban me imã, “Be, ikukràdjã jakôt dja ga Metĩndjwỳnhmã rax jarēnh aba”, ane.

¹⁴⁻¹⁶ Nhym Paur kum amijarēnh 'ỳr nhym Gariju kumrēx ne memã kum,

—Je, me'õja ren axwekumrēx. Ren me'õnh bĩ, nàr ren mỳjjao akĩ ba ren arỳm 'ã me akabēn ma. Nhym be, ate ga me abê idjaer me akabēnbito angryk ne me anhidjibito angryk ne me akukràdjã tũmbito angryk ne arỳm o ikunoro aba. Djãm ba ije mỳjja kajgo jakôt memã axwe pãnh jarēnh got? Rũm me mõn wãnh me akukràdjão aba. Nãm ã Gariju mebê idjaermã anen arỳm me anon bõm me kurē. ¹⁷ Nhym kam me bajtembê kregu kunĩ Xoxinio tỹm. Xoxinibê ne mebê idjaer bikprõnh djàkam memã bēnjadjwỳr rax. Nãm me

o tỳm ne arỳm me kute memã axwe pãnh jarẽnh djàja kabem titik ne. Nhyim Gariju ate krã nhỹ.

Prixiramẽ Akwiremẽ Apõr ar'ã ujarẽnh.

¹⁸ Nhyim kam Paur krĩraxbê Kõritu tãmkam arek ar ba 'ãtũm ne. Ne kam arỳm Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum, “Ba on”, ane. Ne kam arỳm *Prixiramẽ* Akwire ar aprõn aro tẽ. Ar pykabê Xirij'ỳr tẽmmã. Ne krĩraxbê Xekrere kumrẽx'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Bõx kेत्री ne Paur Metĩndjwỳnhmã amikabẽn pydjĩn arẽ. Ne kam amikabẽn kõt amijo tẽn arỳm aminhinomã amimẽ nhyim me arỳm kum krãnh kê, mebê idjaer kukràdjã kõt. Nhyim kam ar nox ne.

¹⁹ Ne tẽ:n kam arỳm krĩraxbê Epexu'ỳr bõx. Nhyim kam *Prixiramẽ* Akwire ar arek Epexukam ar ba kadjy Paur arkum ire. Arkum iren kam tu arỳm mebê idjaer bikprõnh djàkam tẽn memã Jeju'ã ujarẽnhõ dja. Me kukjêro dja, memã 'ã karõõ dja. ²⁰⁻²¹ Nhyim me kum,

—Dja ga arek jakam ar aba. Gê kãjbê ajãtũm ga kam amũ tẽ, ane.

Nhyim memã kum,

—Kati. Djeruxarẽkam mebê idjaer krãptĩ kute aben kajmã'ã amikukràdjã tũm mar kadjy arỳm aben pydji 'ỳr. Ije me aben pydji djã nhõ akati majmã ibõxmã. Ba on me'ỳr. Nhyim kam Metĩndjwỳnh kum akubyn itẽm kĩnh jabej ba kam ajte akubyn me awỳr tẽ. Aj, ba on, ane. Ne kam arỳm krĩraxbê Epexu kurũm tẽ. Ngõkõt tẽ.

²² Tẽ nhyim kam me arỳm krĩraxbê Xedjarekam kã nhõ nhyim kam wabi, krĩraxbê Djeruxarẽ'ỳr wabin kam 'ỳr bõx. Ne kam me kute amim Jeju mar pa krij. Me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja pa krij ne memã kabẽn mex jarẽ. Ne kam krĩraxbê Æxiki'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽ:n arỳm 'ỳr bõx.

²³ Ne kam kam ar ba kãjbê 'ãtũm ne ajte tẽ. Tẽ:n kam pykabê Garaxakõt tẽ. Ne kam pykabê Bridjakõt tẽn apỳnh Jejukõt me ba djwỳnh djari kunĩkõt memã tỳx jangjẽnhõ tẽn mã memã kum,

—Gora tu amim Jeju mar tỳxkumrẽx. Kwãrĩk wãnh 'ã adjukanga kêt, anhỹro tẽ.

²⁴ Nhyim kam mebê idjaer'õ nhidjibê Apõr arỳm krĩraxbê Epexukam bõx. Krĩraxbê Arexãkam ne rwỳk djã. Nãm kabẽn mexkumrẽx ne kute Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'õk no'õk mar mexkumrẽx. Kute memã arẽnh mexkumrẽx nhyim me kãtãm te kute kabẽno itymãn kam kutã amikabẽno biknoro nhỹ. ²⁵ Apõr Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju'ã prĩne me bakukãmãre kabẽn kukràdjã mar mexkumrẽx. Ne kam no kator mex ne prĩne katãt memã kabẽn jarẽnh mexkumrẽx. Ne kam Djuãõ kute Metĩndjwỳnhmã ngõmã me angjẽnhkam me kabẽnbit ne kute mar. Kute ja nhijukri Jeju'ã ujarẽnh kunĩ mar kêt.

²⁶ Apõr ja ne Epexukam bõx ne kam mebê idjaer bikprõnh djã'ỳr tẽn 'ỳr wadjãn arỳm memã 'ã ujarẽnhõ dja. Nãm kum me uma kêt ne memã 'ã ujarẽnhõ dja. Nhyim kam Akwiremẽ *Prixira* ar arỳm 'ã ujarẽnh man arỳm o tẽn kum arẽnh mex. Apõr kute Jeju'ã ujarẽnh mar kêtja kum arẽnh mex.

²⁷ Nhyim kam kute pykabê Akajamã tẽmmã nhyim Jeju kukwakam me kute abeno kamy arỳm memã pi'õk no'õk ne. Kute Akajakam Jejukõt me ba djwỳnhmã õr kadjy ne memã pi'õk no'õk ne arỳm Apõrmã kungã. Pi'õkkam ne me memã 'ã karõn memã kum,

—Dja ga me tu Apõro anhõbikwakumrẽx, ane. Nhyim kam Apõr me'ỳr tẽn me'ỳr bõx. Ne kam arỳm me kute amim Jeju marjamã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ. Nhyim kam me arỳm tu Apõro õbikwakumrẽx. Amrẽbê ne Metĩndjwỳnh tu kum me kaprĩkumrẽx ne memã amak bõ nhyim kam me arỳm tu amim Jeju markumrẽx. Nãm me Apõro õbikwakumrẽx nhyim kam memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ: nhyim kam me arỳm amũ amim mar kamẽn kabẽn mar rax ne.

²⁸ Nãm mã mebê idjaermã me kukãmãre kute Kritu'ã pi'õk no'õk jarẽnh mã memã kum,

—Be, pi'õkkam Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritu kute amijo anhỹrmã kõt ne Jeju arỳm ã amijo ane. Be ga, mrãmri pi'õk kõt Jejubê me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatikumrẽxja pumũ. Mrãmri kubê Kritukumrẽxja pumũ, ane. Nãm me krãptĩ nhipõkri ã memã kabẽn

mex jarẽho ane nhym mebê idjaer te: kute kabẽno itymã te o anen amikabẽno biknoro nhỹ.

19

Paur Epexukam Jeju'ã ujarẽnh.

¹ Nhym Apõr arek krĩraxbê Kõritukam ar ba nhym Paur arỳm atỳx kõt tẽ. Tẽ:n kam krĩraxbê Epexu'ỳr bõx. Ne kam Kritu nhõ me ja kwỳ'ỳr bõx. Ar ja ne ar kute Metĩndjwỳnhmã ngõmã me angjẽnh djwỳnhbê Djuão kabẽnbit mar. ² Nãm ar'ỳr bõx ne arkum,

—Ar aje tu amim Kritu markumrẽxkam djã ne Metĩndjwỳnh Karõ ar ajamỳn ar ajo ba? ane.

Nhym ar kum,

—Kraxje me'õ kute ar imã Metĩndjwỳnh Karõ'ã ujarẽnh kêt kam ne bar ije mar kêt kumrẽx, ane.

Nhym Paur arkum,

³ —Be, me kute Metĩndjwỳnhmã ngõmã ar ajangjẽnhkam mỳj ne me kute o amirĩt kadjy ngõmã ar ajangij? ane.

Nhym ar kum,

—Be, nã bãm ar arỳm amikam ikaprĩren wãnh ijaxwemã inhiren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx. Kute jao amirĩt kadjy me ngõmã ar ajangij. Nãm ã Djuão ngõmã me angjẽho ane, ane.

⁴ Nhym kam Paur arkum,

—Mrãmri ne me amikam kaprĩren wãnh axwemã iren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx. Jao amirĩt kadjy Djuão ngõmã me angij. Kamã ne memã kum, “Be, itotokbê ne me'õ bõxmã. Tãmwã dja ga me tu amim markumrẽx”, ane. Kritubê Jeju'ã ne ã memã ane. Nãm ã Paur arkum ane ⁵ nhym ar arỳm kuma. Ne kam ar tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju markumrẽx nhym arỳm kum ngõmã ar angij.

⁶ Ne kam ar krã'ã aminhikra jadjuw nhym Metĩndjwỳnh Karõ arỳm ar 'amỳ. Nhym ar arỳm apỳnh ar kute me kabẽn mar kêt kam kabẽn jarẽho dja, Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽho dja. ⁷ Kute ngõmã ar angjẽnh ja ne Ar kubê 12 pyrãk.

⁸ Nhym kam Paur aben tã mebê idjaer bikprõnh djãkam tẽn kum me uma kêt ne memã 'ã ujarẽho ku'ê. Nãm aben tã Metĩndjwỳnh kute amim me utar ne ar meo ba'ã memã ujarẽho ku'ê, memã 'ã karõo ku'ê. Nhym me kwỳ amim, “Mrãmri kabẽnkumrẽx”, anhỹro krĩ. Nhym arỳm 'ã mytyrwybê 3 apêx. ⁹ Nhym ate, me kwỳ ta arỳm amakkre kêt ne arỳm kabẽn mar kêt ne me krãptĩ nhipõkri kabẽn punuo dja. Ne memã kum,

—Djãm Jejukõt me kute amijo bakam mex got? Arkati, anhỹro ku'ê. Nhym kam Paur mebê Jeju nhõ me jao tẽn arỳm me kãxã meo krĩ. Me'õbê Xiranu kute memã me kukrãdjã jarẽnh djãkam meo krĩ. Akati kunĩkõt memã ujarẽho krĩ. ¹⁰ Nãm aben tã meo krĩ nhym me'ã amex ne ajte 'ã na ne ajte 'ã amex ne ajte 'ã na apêx. Apêx nhym kam pykabê Adjijkam me õ krĩ kunĩkõt ne me arỳm Paur kabẽn ma. Mebê idjaermẽ me bajtembê kregudjwỳ ne me Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju'ã ujarẽnh ma.

¹¹ Nhym Paur Metĩndjwỳnh kukwakam arỳm apỳnh mỳjja pumũnh kêt djari ipêxo ba. Nãm me punuo mexo ba. ¹² Nãm ipêxo ba nhym me me tjarop kukõnh djã, nãr me õ kubêkã Paurmã o mõn o kupê. Ne kam apỳnh me punu djari memã o mõ nhym me punu kunĩ arỳm mex ne. Nhym me karõ punu kunĩ arỳm memã ire.

¹³⁻¹⁴ Nhym mebê idjaer kwỳja ne ar Epexukam ate ar babit ne arek krĩ kêt. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr'õ nhidjibê Xewa ne ar kunĩ jadjuw. Ar kubê 7. Xewabê ne mebê idjaer'õ. Kra ar ta ne amijo me karõ mar mexo ba. Ar me karõ punu kute meo ba'ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju nhidji jarẽn kum,

—Bar Jeju kukwakam amã ikabẽn. Paur kute kãj bê Jeju'ã memã ujarẽnhja ba kukwakam amã ikabẽn. On kum anhire. Nãm ar ã memã anhỹro ba.

¹⁵ Ne kam ar bit kute me'õ jakam me karõ punu janormã kum Jeju nhidji jarẽnh kajgo. Nhym me karõ punu arỳm ar aêrbê arkum,

—Jeju ije kabẽn mar ne Paur ije kabẽn mar. Nhyr be, ar ga djãm ije ar akabẽn mar got? ane. ¹⁶ Nhyr me'õja me karõ punu kute o baja arỳm tu aro arĩ ne ar titiko tẽ. Nãm aro tẽn prĩne ar õm ne. Ne arỳm Ar kubê ar õ kubêkà kadjõn o põx. Ne ar par punu nhyr ar kajgo mã kıkre kurũm prõt ne.

¹⁷ Nhyr kam me ar arẽnho ipõk ne. Nhyr me kunĩ arỳm kuma. Mebê idjaermẽ me bajtembê kregumẽ krĩraxbê Epexukam me ja kunĩ arỳm kuma. Me kunĩ arỳm umaje madjã kretin Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju ra:xkumrẽxmã kato. ¹⁸ Nhyr kam me krãptĩ kute tu amim Jeju markumrẽxja bõx ne tu amijaxwe djãri arẽnho amirĩtkumrẽx.

¹⁹ Nhyr kam mebê wajanga krãptĩ aben totokmã amidjudjy'ã pi'õk no'õk jao bõx. Ne kam me kute amidjudjy kangao amirĩt kadjy me ipõkri kum kuton kam kurẽ nhyr kumex ne. Mỳj ne pi'õk pãnh kute nhyr me kum kuto? Bir, pãnh ra:x. Kryt jakao ngõnhponho pi'õk kaprĩ krãptĩ:, aben 'ã akre kubê 50.000. Nhyr me tu kum pi'õk kurẽn arỳm kuwykam kunĩ rẽ nhyr xêr. ²⁰ Nhyr kam me arỳm tỳx ne amũ memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnho kumex nhyr me krãptĩ kum kĩnh nhyr me kute tu amim Jeju markumrẽxja arỳm krãptĩ: ne.

²¹ Nãm me ã o ane nhyr Paur õkre kadjwỳnhbê arỳm amim pry karõ djã djirkumrẽx ne amim,

—Ba pykabê Matenimẽ Akajamẽ 'ỳr tẽn kam me omũ. Dja ba anen kam arỳm Djeruxarẽmã tẽ. Ne kam krĩraxbê Rõmamãdjwỳ itẽm prãmkmũrẽx, ane. ²² Ne kam amikukãm Matenimã õ àpẽn amãnhkrut jano. Nãm Ximoximẽ Eraxu ar ano. Ne kam arek pykabê Adjikkam ar ba rã'ã.

Temexu kute me krãptĩ:mã Paur kurê'uk.

²³ Paur ar ba: nhyr kam krĩraxbê Epexukam me krãptĩ arỳm ngryk ne kangao kumex. Be, Temexu kute me krãptĩbê me kute amim Jeju mar kurêkam me arỳm ngryk ne.

²⁴ Temexubê kryt jakao kıkre kryre nhipêx djwỳnh tũm. Kute kıkreti pyrãk ne kıkre kryre nhipêxo ba. Kıkretikam ne me amrêbê Djijanamã amijarẽn djã. Djijanabê ne me õ metĩndjwỳnh kajgo'õ. Nãm kryt jakao kıkre kryre nhipêxo ba. Ne kam kute memã õr pãnh pi'õk kaprĩ jamỳn õ àpẽnãmã kungã. Pi'õk kaprĩ rũ:nh ne amỳn memã kungã.

²⁵ Nhyr me krãptĩ jadjwỳ kute ar mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxo ba. Nhyr Temexu õ àpẽn jao akuprõn metĩndjwỳnh karõ nhipêx djwỳnh krãptĩ jadjwỳo akuprõn memã kum,

—Ë, ar ikabẽn ma. Gwaj badjãpẽn djã ja djõ'ã ne gwaj mã banhõ pi'õk kaprĩ kumex jamỳ. Tãm ne gar arỳm ama. ²⁶ Ë, arỳm ne gar Paur kute ar amijo ba kõt omũn arỳm kabẽn kõt ama. Djãm krĩrax jabê Epexukambit ne ar kabẽn ba? Kati, pykabê Adjijja kunĩkõt ne me krãptĩ:bê metĩndjwỳnh karõ nhipêxja kurêo ban kubê ar meo akêxo ba. Nãm arĩk memã kum, “Djãm metĩndjwỳnh karõ nhipêxjabê Metĩndjwỳnhkumrẽx? Arkati. Kubê Metĩndjwỳnh kêtkmũrẽx”, anhyr o ba.

²⁷ Be, dja Paur memã ja jarẽnho ba rã'ã nhyr me krãptĩ arỳm me baje metĩndjwỳnh karõ nhipêxja kanga. Djijana nhõ kıkretidjwỳ dja me kum kĩnh kêt. Be, Djijanabê me banhõ metĩndjwỳnh raxkmũrẽx. Pykabê Adjij kunĩ, kam me kunĩ kum rax jarẽnho ba. Pyka kunĩkõt apỳnh me ba djãkam me kunĩ: kum amijarẽnho ba. Dja me Paur kabẽn man kõt ar amijo ban arỳm Djijanamã amijarẽn krãta. Nãm ã Temexu memã ane.

²⁸ Nhyr me kute amijã kabẽn ja markam arỳm ngry:k ne kãj bê abenmã kum,

—Epexukam me batĩndjwỳnhbê ne Djijana. Djijana raxkmũrẽx. Epexukam me banhõ metĩndjwỳnhbê ne Djijana. Djijana raxkmũrẽx anhyro kumex. ²⁹ Nhyr me kam me ja djõ'ã kıkrepdjĩtã abenkam kanga:o kumex. Ne kam arỳm Gajumẽ Arxaku ar pa 'amỳ. Pykabê Matenikam ne ar abatãnh djã. Paurmẽ ro'ã ar Epexukam bõx. Nhyr me ar pa 'amỳn aro tẽn me bikprõnh djãtimã aro wadjã.

³⁰ Nhyr Paur kute aben nêje me akre kadjy bit me kanga katikõt àrmã. Nhyr Jejukõt me ba djwỳnh arỳm akubyn Paur nê. ³¹ Be, pykabê Adjikkam me bẽnjadjwỳr kwỳ Pauro õbikwa tũm. Ar jadjwỳ Paur nẽn kum,

—Kwãrĩk wãnh me bikprõnh djãtimã adjãr kêt, ane. Me kute o bikẽn karõ ne ar nê.

³² Nhyim me bikprōnhja ar kanga prōt ne ba. Djām me krāptĩ kute me kanga kraxkōt mar got? Kati. Nām me apỳnh kabēn ne. Me kwỳ 'ã me kabēn ja jarēnho amra. Nhyim me kwỳ 'ã atemā me kabēn ja jarēnho amra. ³³ Nhyim mebê idjaer arỳm Arexārimā 'ã karō. Kute me nēje me kunĩ kukrāmā ne me kum 'ã karō. Nhyim me binhikrēnh kadjy te: memā ikra bēno dja. Nām bit kute mebê idjaer nēje me bajtemmā kabēnmā. ³⁴ Nhyim me arỳm Arexāribê mebê idjaer'ō kōt omū. Omūn arỳm kàj bê kabēno tuknīn mā abenmā kum,

—Epexukam me banhō metĩndjwỳnhbê Djijana raxkumrēx. Nām me ã anhỹro kumex nhyim arỳm me'ã myt ky:n me'ã ora amānhkrut apēx.

³⁵ Nhyim kam krĩraxkam me'ã pi'ōk no'ōk djwỳnh raxja arỳm bōx ne memā kabēn nhyim me arỳm anhikrē. Nhyim kam memā kum,

—Krĩraxbê Epexukam me ar abaja, gu me ba ne gu me babê metĩndjwỳnh raxbê Djijana nhō kikretio djuw mex djwỳnh. Djijana karō ne mrāmri kàjkwa kurūm ruw. ³⁶ Gu me babê o djuw mex djwỳnh nhyim pyka kunikōt me kute me bamar. Me kute me bamarkam ga me ren tu anhikrēn adjākrē kētkumrēx.

³⁷ Be, ga me jakam aro abōxja djā ne ar me banhō metĩndjwỳnh nhō kikretikam mỳjja'ōo akĩnh got? Nār djām ar kute me banhō metĩndjwỳnh'ã kabēn punu'ō jarēnh got ga me ar'ã ajatom ne? Kati. Nā gām me jakam ar jao abōx kajgo. ³⁸ Be, dja Temexumē metĩndjwỳnh karō nhipēx djwỳnh ar kute ar arēnh prām, wānh ne memā axwe pānh jarēnh djā dja. Myt ja tām kam ne memā pānh jarēnh djwỳnh kam memā nhỹ. Gê Temexu ar 'ỳr aro bōx ne kum ar arē. Kam ne me kunĩ kute abenmā axwe jarēnh djā.

³⁹ Nār me aje mỳjja 'ōdjwỳo aben mar prām jabej dja ga me tu me bakukrādja kōtbit akuprōn o aben ma. ⁴⁰ Be, jakam me banhō bēnjadjwỳr rax arỳm me bamā uma. Me bakangatikam kute me bamā pānh jarēnh arỳm me bamā umakumrēx. Godja bēnjadjwỳr rax abej me bakukjēr jabej gu me bakangati ja'ã te: baje kum amijarēnhmā, te: aminēje kum bakabēnmā. ⁴¹ Nām ã me'ã pi'ōk no'ōk djwỳnh rax memā ane. Ne kam memā kum, —Aje, me on ajmā, ane. Nhyim me arỳm ajmā.

20

Paur Matenikam tēm ne kam Krexakam bōx 'ã ujarēnh.

¹ Me kangati apēxkam Paur arỳm amiwỳr Jejukōt ba djwỳnh 'uw nhyim me arỳm bōx. Nhyim kam meo rōrōk ne memā kum,

—Ba on pykabê Mateni 'ỳr. Gora ar amim Jeju mar tỳx ne 'ã adjukanga kēt, ane. Ne kam me kurūm pykabê Mateni'ỳr tē. ² Nām 'ỳr tē:n kam apỳnh Jejukōt me ba djāri me omūnho tēn me tỳxmā memā 'ã karōn memā kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar tỳxkumrēx, anhỹro tē. Nām ã memā anhỹr kumexo tē. Ne tē:n kam arỳm pykabê Krexa'ỳr bōx. ³ Ne kam arek kam ar ba nhyim 'ã mytyrwỳ amānhkrut ne ikjēkēt apēx. Nhyim kam bit kute ngōkōt pykabê Xirij'ỳr tēmmā. Nhyim mebê idjaer bit kute kam o arīmā. Nhyim kam ate pykabê Matenikōt amipry karō djā dji.

⁴ Nhyim kam me kwỳ Paur kōt tēmmā. Pykabê Mateni katikōt tēmmā. Pykabê Xirij'ỳr ne kōt tēmmā. Xopatu Paur kōt tēmmā. Piju ne Xopatu dji. Krĩraxbê Berējakam ne abatānh djā. Nhyim Arxakumē Xekunu arkōt tēmmā. Krĩraxbê Texarōnikakam ne ar abatānh djā. Nhyim ajte Gajudjwỳ kōt tēmmā. Krĩraxbê Tebikam ne abatānh djā. Nhyim ajte Ximoxidjwỳ kōt tēmmā. Nhyim ajte Xikikumē Krōpimu ar adjwỳnhdjwỳ kōt tēmmā. Pykabê Adjijkam ne ar abatānh djā. Paurkōt ar mōr ne ja. ⁵ Xopatu ar ar ikukām tēn krĩraxbê Krōwadjikam ar ikam ama. Badjwỳ Paur kōt tē. Ba ibê Ruka.

⁶ Apỳnh akati wākam ne mebê idjaer amikukrādja kōt djwỳponhbit kuro ba. Nhyim ar ijā akati wā apēx bar krĩraxbê Pirpu kurūm, pykabê Matenikam krĩraxbê Pirpu kurūm inox ne tē. Tē: nhyim kam ar ijā akatibê 5 apēx. Bar kam krĩraxbê Krōwadjikam Xopatu ar'ỳr bōx. Ne kam ar iba: nhyim kam ar ijā akatibê 7 apēx.

Juxiku tỳm ne tyk nhyim kute akubyn o tĩn.

⁷ Nhyr arỳm ar ijā pi'ôk kamrêk ne. Nhyr Jejukôt me ba djwỳnh arỳm akuprō, djwỳ kokjêr kadjy. Jeju kute aminhĩ'ã djwỳ jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjêr ne krên kadjy akuprō. Nhyr Paur arỳm kàj bê memã 'ã ujarênho dja. Akati nhyr tẽm kadjy ne 'ã ujarênho 'iryō dja. 'Ã ujarênho dja: nhyr kam me'ã akamàt kô ipôkri.

⁸ Atemã kikrekam ne me bikprōnh djā. Kikre amānhkrut ne ikjêkêt ne me aben nhiby ipêx. Kỳjrũm kumoka'êkam ne me nhỹ nhyr me ò ngōnhpôk krãptĩ. ⁹ Nhyr me'ã akamàt kô 'iry: nhyr me'ò nōrny nhidjibê Juxiku kre krã'yr'ã nhỹ. Paur memã ujarênho 'iry: nhyr Juxiku arỳm ôtdjwa bĩn mex ne. Nhyr arỳm ôt mex ne e u:n mōn tu:k ane. Pykabê mōn tỹm nhyr me 'ỳr ruw ne kumỹ nhyr arỳm ty.

¹⁰ Nhyr Paur arỳm 'ỳr ruw. Ne tu tykja nhiby tỹm ne 'amỳnh tỳx ne. Ne memã,
—Kwārĩk wānh ga me kam atĩn prām kêt. Arỳm ajte tĩn ne, ane. ¹¹ Ne kam akubyn wabin arỳm djwỳ kokijn ò kwỳ krēno nhỹ. Ò kwỳ krên pan ajte memã ujarênho krax. Ne o nhỹ: nhyr arỳm me'ã ôkrên'ānh kār mex ne. Nhyr kam arỳm tẽ. ¹² Nhyr me ũrkwāmā nōrny akubyn tĩnjao tẽ nhyr arỳm mexkumrêx ne. Nhyr kam me arỳm kĩ:nhkumrêx ne.

Paur kute Epexukam meo ba djwỳnhmã amijarênho.

¹³ Nhyr kam Paur kute bamê Xopatumê ar ijo mōrmã ar imã 'ã karō. Ba ibê Ruka. Nãm ar imã,

—Ba dja ba pykakôt krĩraxbê Axô'ỳr tẽ. Dja ba 'ỳr bōx ne arỳm ar akôt kāraxkam amũ tẽ, ane. Ne kam pykakôt tẽ. Ar ba ne bar kāraxkam tẽ. ¹⁴ Tẽ:n kam arỳm krĩraxbê Axô'ỳr bōx nhyr arỳm ar ikôt bōx. Ne kam ar ikôt kāraxmã wadjā. Bar kam krĩraxbê Mixini'ỳr tẽ:n kam 'ỳr bōx.

¹⁵ Ne kam ajte ngôkôt tẽ. Tẽ: nhyr ar ijā akati. Bar ajte tẽ:n arỳm apêxtibê Kujū'ānh tẽ. Ne ajte tẽ: nhyr ajte ar ijā akati. Bar tẽ:n arỳm apêxtibê Xamu'ānh tẽ. Tẽ:n kam arỳm krĩraxbê Krodjirkam bōx. Ne kam amikrà:n kam ajte ngôkôt inox ne mō. Nhyr ajte ar ijā akati. Bar kam tẽ:n arỳm krĩraxbê Miretukam bōx. ¹⁶ Ar ibōx kêttri Paur ar imã,

—Gwaj krĩraxbê Epexu ja'ã tẽ. Ba ren kam tẽn pykabê Adjijkam amikrà:, ane. Adjijkam ne krĩraxbê Epexu. Nãm mebê idjaer bikprōnh djā nhō akatibê Pêxiko majmã Djeruxarê'ỳr bōxmã. Kam ne amikrà kêt ne tẽ.

¹⁷ Bar krĩraxbê Miretukam bōx nhyr Paur arỳm amũ krĩraxbê Epexukam memã amikabên jano. Nãm memã kum,

—Gê amrê me kute Jeju nhō me jao ba djwỳnh mō. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio bajao ba djwỳnh amrê mōn ipumũ, ane. ¹⁸ Nhyr me arỳm wām kabēno tẽn o bōx ne memã arê nhyr me arỳm kuma. Ne kam arỳm Paur'ỳr tẽn 'ỳr bōx. Nhyr memã kum,

—Be, akmere ar, jakam dja ba tẽ. Ne kam arỳm ar amã ikabên jarê. Be, nã bām katàt ar amijo iba rã'ã gar arỳm ipumũn ima. Me anhō pykabê Adjijkam ibōx totokbê gar katàt ije amijo ibakôt ipumũnhmo krax ne jakam aje ikatàt kôt ipumũnh rã'ã.

¹⁹ Djā nã bām Bēnjadjwỳr djwỳnhmã idjāpênh kêt? Nã bām amijo ingrin akrānmã kum idjāpênh rã'ã ne. Ba kum idjāpênh ar iba nhyr me axwekam irek iwỳr bōx ba mekam imỳr iba. Nhyr mebê idjaer mã: amim ijā karōn ar ijo bikênho ba, ba kam itokry kumex.

²⁰ Djā ne ba ar abê Metĩndjwỳnh kabên'ō nēn ar amã arēnh kêt got? Kati. Ar aje mar mexo amũ amikamēnhmã ne ba ar amã Metĩndjwỳnh kabên kunĩ jarê. Nã bām ar akrãptĩ nhipôkri ar amã arê. Ne ajte ar anhũrkwākôt ar amã arēnhō iba.

²¹ Nã bām me abê idjaermã arēn ajte me abajtembê kregumã arê. Ne mã: ar amã, “Ar amikam akaprĩren wānh ajaxwemã anhiren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akêx ne tu amim Bēnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu markumrêx.” Nã bām ã ar amã ane.

²² Nhyr arỳm jakam Metĩndjwỳnh Karō mã: Djeruxarê'ỳr itēm'ã imã karōo dja ba te imàtmã. Mỳj dja wākam ikam nê? Kon. Ije mar kêt. ²³ Be, krĩrax kunĩkôt ne me Metĩndjwỳnh Karō kukwakam imã kabên jarēn imã, “Dja me mrāmri abê ijê ga mrāmri amitokry kumex ma”, ane. Jabit ne ba amikadjy kuma.

²⁴ Be, me kute imã ja jarēnhkam ne ba ate ikrã. Djãm ba ne ba imã pykakam itĩn kĩnh got? Amrēbê ne Bēnjadjwỳr djwỳnh Jeju imã idjãpēnh djã'ã karõ. Nãm imã, “Metĩndjwỳnh tu kum me kaprĩ. Djãm me ta ne me axwe kêt nhym pãnh kum me kaprĩ? Kati. Me te axwe kêt mã nhym ta arỳm tu kum me kaprĩn memã ijano ba me axwebê me utàro iba. Tãm dja ga memã arēnho aba gê me kuma.” Nãm Jeju ã imã idjãpēnh'ã karõo ane ba kam ije idjãpēnh djã inomã mēnh prã:m. Jabit imã kĩnh. Dja ba inomã kumēn arỳm ikĩnhkumrēx. Djãm imã pykakam itĩn kĩnh got? Kati. Jabit imã kĩnh.

²⁵ Amrēbê ne ba ar amã, “Arỳm ne Metĩndjwỳnh kute amim me utar ne ar meo ba 'ỳr”, anhỳr ne 'ã kàj bê ar amã idjujarēnh ar iba. Be, jakam dja gar akunĩ ajte ipumũnh kêt. Ja ne ba kuman 'ã ar amã amijarē.

²⁶⁻²⁷ Be, djã ne ba ar amã Metĩndjwỳnh kabēn kwỳbit jarē? Kati. Ba ne ba ar amã kabēn kunĩ jarē. Be, mỳj me ajõ ga dja gar ĩ ijã Metĩndjwỳnhmã kum, “Be, Paur kute imã arēnh kêt kam ne ba me biknor tokry djãkam akuno”? ane. Be, kati. Ar aje te Metĩndjwỳnhmã ja jarēnhmã. Ba ne ba ar akunĩmã kabēn kunĩ jarē. Ja dja gar akati jakam aman o abiknor kêt.

²⁸ Ije ar amã ja jarēnhkam dja gar ajaxwe kêt kadjy amijãno djan me axwe kêt kadjy me omũnh 'ãno dja. Metĩndjwỳnh Karõ ne arỳm ar ajã meo ba djwỳnh rē. Ar ajã me kute Jeju maro ba djwỳnh rē. Ga, mrykĩ'ãtomti pumũnh djwỳnh mã mryo djuw mexo baja pumũ. Ar abê me kute Jeju maro aba djwỳnhkam dja gar omũnh djwỳnh kudjwa mã memã kabēn jarēnho aba. Kamrõ prõt kam ne Metĩndjwỳnh arỳm me axweo pãnh. Ta kute o pãnhkam dja gar ikabēn kôt me omũnh 'ãno dja.

²⁹ Be, dja ba tē nhym itekrekam dja me axwe ar awỳr bõx gar abenkam akã. Ga, rop djãkrē mrykĩ'ãtomti katikôt ngjêxja pumũ. Nãm kwỳ pa nhym umaje kunĩ ajmã. Me axwedjwỳ dja me wangij ne Jeju bê ar akwỳo akēx gar akwỳ mekôt ajaxwe. ³⁰ Djãm me kàtãmbit kute ã ar ajo anhỳrmã? Kati. Ar akwỳ dja gar Jeju bê amijo akēx ne arỳm ajaxwen Metĩndjwỳnh kupa'ã memã 'ã ajarē. Nhym kam me kwỳ arỳm ar amaro ban arỳm ar akôt axwe.

³¹ Kam, me kute amiwỳr ar ajõo akēx kêt kadjy dja gar me 'ãno dja. Kwãrik wãnh ikabēno ajamak kêt kati kêt. Nã bãm akatikam ar abê me uma. Ne ajte akamãtkam ar abê me uma. Ne ajte imỳrkam ar abê me uma. Ne ar akunĩbê me umao iku'ê: nhym arỳm amexbê 3 apēx. Kwãrik wãnh ikabēno ajamak kêt kati kêt.

³² Be, akmere ar arỳm itēm 'ỳr. Jakam ba arỳm Metĩndjwỳnhmã ar ajo a'uw. Gêdja ar ajo bakumrēx. Dja gar kabēn ma nhym arỳm ar amã ajamak mex jangij gar mar mexo amũ amikamēn arỳm mar rax ne. Metĩndjwỳnh tu kum gwaj bakaprĩ.* Ukaprĩ'ã dja gar kabēn man arỳm ajamak mexo amũ amikamēn mar rax ne. Be, dja ĩ Metĩndjwỳnh õ me jamã mỳjja ngã. Dja gar kabēn ma nhym kute memã mỳjja nhõrmã kôt arỳm ar amã kungã. Ja kadjy ne ba kum ar ajo a'uw.

³³ Be, djãm ba ne ba imã me'õ nhõ mỳjja puro prãm? Kati. Me'õ nhõ kryt jaka nàr kēn karỳr nàr me'õ nhõ kubēkã ne imã prãm kêt kumrēx. ³⁴ Be, ba ne ba inhikrao idjãpēnho iku'ê. Bamē iro'ã ar ar bamē ne bar imã mỳjja prãm jabej ba ba inhõ pi'õk kaprĩo ar amim kuby. ³⁵ Mỳj kadjy ne ba ã idjãpēnho ane? Bir, dja gar iman arỳm ikudjwa ã adjãpēnho anen kam amikutã me õ mỳjja kêt mã mỳjja nhõro aba. Dja gar kam Bēnjadjwỳr djwỳnh kabēn ma. Nãm memã kum, “Ga amikutã memã mỳjja ngãn kam arỳm akĩnh ne. Kam akĩnho me kute mebê mỳjja jamỳnhkam kĩnhja jakrenh mex”, ane. Be, ije me amã ikabēn jarēnh ne ja. Tãm ne ja.

³⁶ Nãm ã Paur memã anen kam arỳm kõnkrão nhỳn Metĩndjwỳnhmã kabēn. Nhym me kunĩdjwỳ Metĩndjwỳnhmã kabēno nhỹ. ³⁷ Nhym kam me Paurkam mỳro kumex ne aben nhitepã o rôrõk ne ine kaõ. ³⁸ Paur kute memã kum,

—Jakam dja gar akunĩ ajte ipumũnh kêt, anhỳrkam ne me kaprĩ:re. Ne kam kà nhikwã djã'ỳr kôt mõ.

* 20:32 Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhym pãnh kum gwaj bakaprĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêt mã. Nhym be, ta ne tu kum gwaj bakaprĩ.

21

Paur akubyn Djeruxarẽ'ỳr tẽm.

¹ Bar kam mebê tẽn kàraxmã wadjàn amũ mebê inox ne. Ne kam apêxtibê Kux kôn timer. Ne tẽ:n arỳm 'ỳr bõx. Nhyim kam ar ijã akati. Bar ajte tẽ:n kam apêxtibê Rodji'ỳr bõx. Ne ajte tẽ:n kam krĩraxbê Patara'ỳr bõx. ² Ne kam wabin kàrax 'õdjwỳ jabej ne arỳm kum ikato. Pykabê Penixij'ỳr ne kàrax mõrmã. Bar kum wadjàn ajte inox ne. ³ Ne tẽ:n kam amybỳm apêxtibê Xipre pumũ. Ne kam tẽ:n ar idjuge'ãnh amipãnh Xipre mẽn tẽ:n arỳm pykabê Xirij tẽpo tẽ. Ne tẽ:n arỳm krĩraxbê Xiru'ỳr bõx. Kam ne kàraxkam me kute kàkam jẽn timer kadjarmã.

⁴ Bar kam wabin Jejukõt me ba djwỳnh jabej mõn arỳm me kwỳmã ikato. Ne kam mekam ar iba: nhyim kam ar ijã akatibê 7 apêx. Ar ijã akati apêx kêtiri ne me Metĩndjwỳnh Karõ kukwakam Paurmã kum,

—Kwãrik wãnh Djeruxarẽmã àbir kêt, ane.

⁵ Nhyim arỳm ar ijã akati apêx bar tẽ. Nhyim me kunĩ ar ikõt kàrax'ỳr tẽ. Me mymẽ me niremẽ me prĩremẽ ne me ar ikõt mõ. Ba me mõn arỳm krĩrax kurũm ikato. Ne kam ngõ myrri ikõnkrão nhỹn Metĩndjwỳnhmã ikabẽn. ⁶ Bar kam memã kum, “Bar on”, anen kam arỳm kàraxmã wadjàn nhỹ. Nhyim me akubyn ùrkwãmã akêx ne.

⁷ Bar kam amipãnh krĩraxbê Xiru mẽ. Ne tẽ:n kam arỳm krĩraxbê Tomedja'ỳr bõx. Ne kam ar ije Jeju kukwakam me kute abeno kamy pumũnh kadjy arỳm wabi. Nhyim ar ijã akati pydji apêx. ⁸ Nhyim akati bar arỳm mebê tẽ. Ne tẽ:n arỳm krĩraxbê Xedjare'ỳr bõx. Ne kam wabin arỳm Piripi nhũrkwãmã wadjã. Amrêbê ne Piripibê me kute amim Jeju mar o djuw mex djwỳnh'õ. Ar kubê 7 kõt kubê meo djuw mex djwỳnh'õ. Piripi ajte me kute mar kêtjamã Jeju'ã ujarẽn timer ar ba. ⁹ Kra ni ne amãnhkrut ne amãnhkrut. Kraxje ar mjẽn kêt rã'ã. Ar kubê Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽn timer djwỳnh.

¹⁰ Bar Piripi nhũrkwãmã nhỹ: nhyim ar ijã akati krãptĩ apêx. Nhyim arỳm pykabê Djudêja kurũm me'õbê Agabu bõx. Kubê ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽn timer djwỳnh'õ. ¹¹ Agabu ar iwỳr bõx ne arỳm Paur pre djã bõn kuby. Ne kam o aminhinỳxmẽ amite djuwpre. Ne kam ar imã,

—Be, Metĩndjwỳnh Karõ ar amã, “Djeruxarẽkam mebê idjaer dja me ã pre djã djwỳnhja djuwpreo ane. Ne kam arỳm me bajtemmã kanga.” Nãm ã ar amã ane. Nãm ã Agabu ar imã ane.

¹² Bar kuman arỳm tu Paurmã kum,

—Kwãrik wãnh Djeruxarẽmã atẽm kêt, ane. Nhyim Jejukõt me ba djwỳnh, Xedjarekam ar ba tũmjadjwỳ ar ikõt ã kum ane.

¹³ Nhyim Paur ar imã,

—Mỳkam ne gar amỳro imã ikaprĩ jadjaro dja? Kwãrik wãnh me idjuwpre. Godja me wãkam ibĩn jabej. Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jejumã idjãpẽn timer kam ibĩn jabej. Kwãrik wãnh rã'ã, ane.

¹⁴ Nã bãm ar te: nẽn kam kum,

—Aj, Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute amim ajã karõ kõt gẽ ã ajo tẽmo ane, anen arỳm anhikrê.

¹⁵ Nhyim ar ijã akati ja kwỳ apêx bar arỳm amijo atom ne arỳm Djeruxarẽ'ỳr tẽ. ¹⁶ Nhyim Xedjarekam Jejukõt me ba djwỳnh kwỳ ne ar ikõt tẽ. Ar me'õbê Maxõ japrõn ar ikõt o tẽ. Apêxtibê Xiprekam ne abatãnh djã. Jejukõt ba tũm. Djeruxarẽkam ne õ kikre. Õ kikrekam ar inhỹr kadjy ne ar aprõn aro mõ.

Djeruxarẽkam bõx ne kute Metĩndjwỳnhmã amijo mex.

¹⁷ Bar Djeruxarẽ'ỳr tẽ:n kam arỳm 'ỳr bõx. Nhyim Jeju kukwakam ar ikamy ar ipumũn kam kĩnhkumrêx ne ar imã kabẽn timer jarẽ. ¹⁸ Nhyim ar ijã akati. Bar kam ije Xijagu pumũnh kadjy Paurkõt 'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Nhyim me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnh kunĩ kam nhỹ. ¹⁹ Nhyim Paur arỳm arkum kabẽn mextire jarẽ. Ne kam arkum apỹnh timer bajtemkam àpẽn timer'ã ajarẽ. Kute apỹnh mỳjja nhipêx'ã prĩne ajarẽ.

²⁰ Nhyim ar kute ja markam arỳm Metĩndjwỳnhmã rax jarẽ. Ne kam arỳm Paurmã kum,

—Be, akmere, ga, mebê idjaer kute tu amim Jeju markumrêxja arỳm krãptĩja pumũ. Me me'ã akrekam ne mebê 1.000'ã akre krãptĩkumrêx. Ne kam me kunĩ Mõjdjê kukràdjã'ã notỳ:x. ²¹ 'Ã no tỳx nhym me kwỳ arỳm ajã 'êx ne memã ajarê. Ne memã kum, “Paur arĩk apỳnh me bajtemkõt ban mebê idjaerbê Mõjdjê kukràdjã kurêo ba. Ne mã memã kum, ‘Kwãrik wãnh me akra my nhinhu kà rênh kêt ne kwãrik wãnh me bakukãmãre kukràdjã mar ne kõt amijo aba kêt’, anhỹro ba.” Nãm me kwỳ ã memã ajã 'êxo ane.

²² Be, me kwỳ kute ajã 'êxo anhỹrkam dja me mrãmri abõx jarênh man arỳm akadjy akuprõ. ²³ Be, djãm aje mebê idjaerbê Mõjdjê kukràdjã kurêo aba? Kati. Gadjwỳ ne aje katat mar ne kõt ar amijo aba. Me kute katat aje amijo abakõt amã kator kadjy dja ga ar ikabên man kõt amijo tẽ. Be, me babê idjaer ar amãnhkrut ne amãnhkrut arỳm Metĩndjwỳnhmã amijarên kum, “Bar Mõjdjê kabên kõt amã amijo mex.” Nãm ar ã kum anen kam arỳm amijo mex.

²⁴ Dja ga ar kudjwa Metĩndjwỳnhmã amijo mex ne Mõjdjê kukràdjã kõt ar aro'ã akrãnh kênh ne. Dja ga anen kam memã ar akrãnh kênh kunĩo pãnh. Dja mebê idjaer kute amim Jeju mar arỳm kõt apumũn ajã abenmã kum, “Be kati. Nãm me Paur'ã 'êx. Ga, me bakõt kute katat Mõjdjê kabên mar ne kõt amijo tẽmja pumũ”, ane. Dja me ã ajã anen arỳm akubyn akam kĩnh ne.

²⁵ Be, mrãmri dja gu me babê idjaerbit katat Mõjdjê kabên man kõt ar amijo baba. Nhym be, me bajtem kute amim Jeju mar dja me me babê idjaer kõt ar amijo ba kêt. Gwaj amrêbê arỳm me kadjy Mõjdjê kabên ngrêrebit'ã pi'òk no'òk ne memã kum, “Me kute mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhípêxjamã mry bĩn kwãrik wãnh krên kêt. Kwãrik wãnh mry kamrõ krên kêt. Mry me kute mut djêo bĩn kwãrik wãnh àr ne krên kêt. Kwãrik wãnh aprõ djwỳnh kupa'ã akurê aba kêt. Nàr, kwãrik wãnh amjên djwỳnh kupa'ã akurê aba kêt”, ane. Gwaj ã memã ane. Kam dja me Mõjdjê kabên ngrêre jakõtbit amijo ba. Nãm Xijagu ar ã Paurmã ane.

²⁶ Nhym me'ã akati nhym Paur arỳm me kabên man kõt amijo tẽ. Nãm ar amãnhkrut ne amãnhkruto tẽn ar ro'ã Metĩndjwỳnhmã amijo mexmo krax ne. Ne kam ar Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã wadjàn me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhmã kum,

—Ar ijã akatibê 7 apêxkam dja bar arỳm amijo mexo ino re. Kam dja bar me kute Metĩndjwỳnhmã mry bĩn kadjy mryo bõx, ane.

Me kute Paur pa 'amỳnh ne uwpre.

²⁷ Nhym kam ar'ã akatibê 7 apêx 'ỳr nhym mebê idjaer pykabê Adjj kurũm bõxja arỳm Paur pumũ. Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam ar ba nhym me omũ. Ne kam me me kunĩmã kurêtuw ne arỳm pa 'amỳ. ²⁸ Pa 'amỳn o djan 'ã 'êx ne kàj bê memã kum,

—Ë me abê idjaer, amibêx ne ar ikõt o kangõ. Ota, me'õ ja ne bar arỳm ar amã arê. Nãm mebê ar inhõ me wỳnh kurêo ba. Nãm ajte mebê Mõjdjê kukràdjã kurêo ba. Nãm ajte mebê kikreti ja kurêo ba. Nãm apỳnh me ba djari kunĩkõt me kunĩbê kurêo ba. Ne kam arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kreo àpnu. Nãm arỳm amikõt me bajtembê kreguo wadjà nhym Metĩndjwỳnhbê arỳm kikreti kre punure ne. Nãm me ã Paur'ã 'êxo ane.

²⁹ Be, amũ jakam ne Paur krĩraxbê Djeruxarêja tãmkam me'õ bajtemmê ro'ã tẽ. Idjibê ne Krõpimu. Me bajtem nhõ krĩraxbê Epexukam ne Krõpimu abatãnh djã. Amũ jakam ne kubajtemjamê ar ro'ã tẽ nhym me arỳm ar omũ. Ne jakam Paur kikretikam ar ba nhym me arỳm omũn arĩk 'ã abenmã kum,

—Be, arỳm ne Paur Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã me bajtemo wadjà. Nhym Metĩndjwỳnhbê arỳm kikreti kre punure ne, ane.

³⁰ Nãm me anen kam arỳm krĩraxkam me kunĩmã Paur kurêtuw. Nhym me arỳm prõt ne 'ã akuprõ. Ne arỳm Paur pa 'amỳn Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kurũm bjêro mõn o katon kam pãnh 'ã ijê. ³¹ Ne kam bit kute Paur bĩnmã o dja. Nhym me'õ arỳm krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr'ỳr tẽ. Bẽnjadjwỳr ja ne me krãptĩ: kubê 1.000mã nhỹ. Nhym me'õ arỳm bẽnjadjwỳrja'ỳr tẽn kum,

—Ĕ, bēnjadjwỳr, krĩraxbē Djeruxarē jakam me kunĩ arỳm kangao kumex, ane.

³² Nhyr bēnjadjwỳr amikrà kēt ne ò krākamngōnh mōn meo ba djwỳnhmē ro'ã meo mō. Meo ba djwỳnh ne krākamngōnh krāptĩ: kubē 100o ba. Nhyr bēnjadjwỳr meo mōn me'ỳr prōt ne. Nhyr me krāptĩ arỳm krākamngōnh pumūn umaje Paur titik krāta.

³³ Nhyr krākamngōnh nhō bēnjadjwỳr Paur'ỳr bōx ne pa 'amỳn ò krākamngōnhmā 'ã karōn kum, “Kàxiràx amānhkruto uwpre”, ane. Nhyr me arỳm uwpre. Nhyr arỳm bu'ã me ku'ê kukij ne memā kum,

—Mỳj me'ò ne ja? Mỳj ne o ajkē? ane. ³⁴ Nhyr me kàj bē 'ã kum apỳnh kabēn kwỳ jarē. Nhyr me kangao kumexkam te: kute me mar mexmā. Ne kam ò krākamngōnhmā 'ã karōn kum,

—Me banhō kikretimā o wadjà, ane. ³⁵ Nhyr me o mōn arỳm kikreti'ã me àbir djà'ỳr bōx. Ne arỳm 'amỳn kàjmā me bē arĩn o mō. Me àkrē kumexkam ne me kàjmā me bē Paur jarĩn o mōn o wabi. ³⁶ Me krāptĩ: ne me kōt mōn kàj bē memā kum, “Me tu abĩ. Me tu abĩ”, anhyro mō.

Kute me krāptĩ:mā amijarēnh.

³⁷ Nhyr kam me bit kute aminhō kikretimā Pauro àr 'ỳr nhyr me bē kregu kabēnkam arỳm krākamngōnh nhō bēnjadjwỳrmā kum, “Ba amā ikabēn jarē”, ane.

Nhyr kum,

—Je, djām me bē kregu kabēnkam ne ga akabēn mex? ³⁸ Djām abē Edjitukam me'ōwā kēt? Òbē ne me krāptimā bēnjadjwỳr kurētuw nhyr me arỳm kangao kume:x ne. Nhyr kam kapōt kukritmā me àprār krāptĩ: kubē 4.000o kato. Djām abē tām wā kēt? ane.

³⁹ Nhyr Paur kum,

—Kati. Ibē me bē idjaer'ò. Krĩraxbē Taxukam ne irwỳk djà. Taxu raxo kute pykabē Xirxijkam apỳnh krĩrax djari krāptĩ jakrenh mex. Me ja ne ijo ò me wỳnh. Ba me krāptĩ ren kute ibĩnjamā ikabēn jarē, ane.

⁴⁰ Nhyr kum, “Ajrà”, ane. Nhyr àbir djà'ã djan me binhikrēnh kadjy arỳm memā aminhikra bē. Nhyr kam me arỳm binhikrēnhkumrēx. Nhyr arỳm me bē idjaer kabēnkam memā kabēn jarē.

22

Paur me krāptimā kabēn.

Kar 9.3, 26.13

¹ Memā kabēn ne memā kum,

—Akmere ar, ba aminēje me amā ikabēn jarē. Dja ga me ikabēn ma, ane.

² Paur ne me bē idjaer kabēn djwỳnhkam memā kabēn jarē nhyr me arỳm tu binhikrēnhkumrēx ne.

³ Nhyr kam ajte memā kum,

—Ibē ne me bē idjaerkumrēx. Ba pykabē Xirxijkam krĩraxbē Taxukam ruw. Ne kam krĩraxbē Djeruxarēja tām kam ijabatānh djà. Gamarij ne prĩne imā me bakukāmākjē kukràdjà jarē ba prĩne mar mexkumrēx ne. Nā bām Metĩndjwỳnh kabēn'ã ino tỳx ne. Mytja tām kam ne gar akunĩdjwỳ ã kabēn'ã ano tỳxo ane. ⁴ Ba 'ã ino tỳx ne kam me kute amim Jeju maro ibikēnhō iba. Me kute me par kadjy ne ba meo ibikēnhō iba. Ne mā me mymē me nire djuwpren mā me bē ijē djāmā meo mrā.

⁵ Be, me rũnh dja ar amā, “Be, kōt ne Paur arē”, ane. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr raxmē apỳnh me rũnhmē dja me ã me amā ane. Me ta ne me me'ã pi'òk no'òk ne imā kungā. Ba kam krĩraxbē Tamagumā o tē. Nā bām bit ije kam me bē idjaer rũnhmā o itēmmā. Ne bit kam me kute amim Jeju mar djuwpren ije Djeruxarēmā meo imōrmā nhyr me kute kam me axwe pānh jarēnhmā. Ja kadjy ne ba bit ije memā pi'òko itēmmā.

⁶ Nā bām me'ỳr o tēn arỳm krĩraxbē Tamagu tēpo tē. Nhyr arỳm kàjkwa nhipōkri myt nhỹ nhyr ijaerbē arỳm kàjkwa kurūm mỳjja adjēnhō prĩne ikurwỳ. ⁷ Ba kam arỳm

tu pykabê tỳm ne me'ō kabên ma. Nhyim imã, “Xaur, Xaur mỳkam ne ga me kute amim imaro abikênho aba? Nã gãm aje ba măn ijo abikênho aba pyræk”, ane.

⁸ Ba kam kum, “Bẽnjadjwỳr, mỳj me ajō ga ne ga imã akabên”? ane.

Nhyim imã, “Ba ibê Jeju. Krĩraxbê Nadjarekam ijabatàn djà. Nã gãm me kute amim imaro abikênho aba ne aje ba măn ijo abikênho aba pyræk”, ane. ⁹ Nhyim ar ikôt mōrja ne ar mrãmri adjên pumũn arỳm kam tĩn prãm ne. Nhyim be, kabênja ne ar kute mar kêt. ¹⁰ Jeju imã ane ba kam kum, “Bẽnjadjwỳr djwỳnh, mỳj dja ba nẽ”? ane.

Nhyim Bẽnjadjwỳr djwỳnh imã, “On kàjmã djan amũ krĩraxbê Tamagumã wadjà. Kam dja me'ō awỳr bōx. Ba ne ba arỳm amim ajã karōn arỳm kum arẽ. Tãm dja ikukwakam amã ikabên jarên amã 'ã karō. Dja ga ikabên man kôt ar amijo aba.” Nãm ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh imã ane.

¹¹ Be, mỳjja inokam adjên tỳx ba kam arỳm ino rã. Nhyim ar ikôt mōrja arỳm inhikra 'amỳn ijo mō ba arỳm Tamagu'ỳr bōx.

¹² Nhyim kam me'ōbê Ananij arỳm iwỳr bōx. Ananij ne katàt Mōjdjê kukràdjà man kôt ar amijo ba nhyim Tamagukam mebê idjaerja kunĩ mex jarẽ. ¹³ Ananij iwỳr bōx ne djan imã, “Akmere Xaur, on akubyn arĩt mex”, ane. Ba kam arỳm myt tãm kam akubyn irĩt mex ne kàjmã ikrãn omũ.

¹⁴ Nhyim imã, “Metĩndjwỳnh kute me bakukãmãkjêo ba djwỳnh ne arỳm amijo apytà. Arỳm ne amim ajã karō. Tãm dja ga ama. Arỳm ne ga me'ō katàt kute amijo ban axwe kêt kumrêxja pumũ. Arỳm ne ga Jeju pumũn kabên ma. Ja kadjy ne arỳm amijo apytà. ¹⁵ Ga dja ga aje mỳjja pumũnh ne mar kôt me kunĩmã 'ã ajarẽ. ¹⁶ Be, mỳj kadjy ne ga nhỹ? Aje, kàjmã dja. Ba Metĩndjwỳnhmã ngômã ajadjà. Ga, me ngrã tykkam me kute amipōnh ne arỳm mexja pumũ. Gadjwỳ dja ga Bẽnjadjwỳr djwỳnhmã amijo a'uw gê amã axwe kêt jarẽ ga kum amex.” Nãm ã Ananij imã ane. Nãm ã Paur me krãptĩmã 'ã ujarênho ane.

¹⁷⁻¹⁸ Ne kam itepã ajte memã kum,

—Ba kam akubyn Djeruxarêkam bōx. Ne kam Metĩndjwỳnh nhō kikretimã wadjàn arỳm Metĩndjwỳnhmã ikabêno nhỹ. Kum ikabêno nhỹ nhyim arỳm Bẽnjadjwỳr djwỳnh inokrekam amirĩt ba omũ. Nhyim imã, “Aje, amikrà kêt ne on Djeruxarê kurũm akato. Dja ga te memã ijã adjujarên ar aba nhyim me amim amar kêt kumrêx”, ane.

¹⁹ Ba kam kum, “Kati Bẽnjadjwỳr djwỳnh, dja me ima. Ba ne ba apỳnh mebê idjaer bikprōnh djakam mrãn me kute amim amar jabej mō. Ne me titik ne mebê ijêo iba. ²⁰ Nhyim me kute ajã ujarên djwỳnh Exewão bĩno mō ba arek me kuri dja. Ne memã kum, ‘Ajrã me on abĩ’, anhyro djan kam memã kubêkà jamỳn o dja. Nã bãm ã imã me kurêo ane nhyim me kunĩ kute imar”, ane.

²¹ Nhyim imã, “Kati, on akato. Dja ba amũ: apỳnh me bajtem ba djari me'ỳr ajano ga me'ỳr mrã.” Nãm ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh imã ane. Nãm ã Paur memã ane.

Me krãptĩja ajte Paurkam ngryk.

²² Nãm me arek maro dja nhyim kam me bajtemmã amitēmja jarẽ. Nhyim kam me arỳm tu ngryk ne. Ngryk ne on kàj bê kabêno kumex ne krãkamngōnhmã kum,

—On me abĩ. Axwekumrêx. Tĩn ne ar bakam ne punukumrêx, ane.

²³ Nãm me kàj bê kabêno djan arỳm aminhō kubêkà krãkào pōx ne kurên kàjmã pyka rênho dja. Me ngryk tỳ:xkam ne me ã amijo ane. ²⁴ Nhyim kam krãkamngōnh nhō bẽnjadjwỳr me omũn arỳm ò me jamã 'ã karōn kum,

—Me kikretimã Pauro wadjà. Mrykà punuo kaprêprêk gê tokry pymaje axwe'ō kôt amijarẽ. Ba gop me 'ã kabêno kumex kraxkôt kuma, ane. ²⁵ Nhyim me arỳm kadjy djudjêdjêo uwpreo dja. O dja nhyim Paur arỳm mebê 1000 ba djwỳnhjamã kum,

—Ë, dja ga me ikukjan ima. Krĩraxbê Rômakam me ja ne me ijo aminhō. Me bakukràdjà kôt ne me kute me axwekumrêx jabej me kujêr kumrêx. Me kute me axwe markambit ne me kute me kaprêprêk. Kraxje me aje imar kêt kam ne ga me tu ikaprêprêko mō, ane.

²⁶ Nhyim meo ba djwỳnh kuman arỳm uwpreo kangan krãkamngōnh nhō bẽnjadjwỳr rax'ỳr tẽn kum,

—Ĕ, aminĕje Paur kukja. Gwaj ren bakukràdjà kupa'ã o ajkĕ. Be, krĩraxbĕ Rōmakam me ja ne me Pauro aminhō, ane.

²⁷ Nhyĵ krākamngōnh nhō bĕnjadjwỳr rax arỳm 'ỳr tĕn 'ỳr bōx ne kum,

—Djām mrāmri ne krĩraxbĕ Rōmakam me ja ajo aminhōkumrĕx? ane.

Nhyĵ kum, “Nã”, ane.

²⁸ Nhyĵ bĕnjadjwỳr kum,

—Be, Rōmakam me ja kute ijo aminhō kadjy ne ba arỳm pãnh pi'ôk kaprĩ kumex ne memã kungã. Mỳj ne ga gadjwỳ memã nĕ? ane.

Nhyĵ Paur kum,

—Rōmakam me ja ne me ibãm kute idjiro aminhō. Ibãm kôt ne me ijo aminhō, ane.

²⁹ Nhyĵ me bit kute kaprĕprĕk 'ỳrja arỳm umaje kum kre rax ne dja. Nhyĵ krākamngōnh nhō bĕnjadjwỳr raxdjwỳ kute Rōmakam me ja kute Pauro aminhōja markam arỳm umaje tĩn prãm. Kabĕnkôt me kute uwprekam ne umaje tĩn prãm.

Paur kute me rũnh krãptĩmã amijarĕnh.

³⁰ Nhyĵ kam me'ã akati nhyĵ bĕnjadjwỳr bit kute kraxkôt marmã. Bit kute mebĕ idjaer kute Paurmã axwe jarĕnh kraxkôt marmã. Nãm arỳm 'ã kàxirax bōn kum ire. Ne kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bĕnjadjwỳrmĕ me rũnh kunĩmã amikabĕn jano. Me Paur'a bikprōnhmã ano. Nhyĵ me arỳm 'ã akuprō. Nhyĵ kam me Pauro tĕn me ipôkri kudja.

23

¹ Nhyĵ kam Paur me rũnhkam no djar tỳxkumrĕx ne memã kum,

—Akmere ar, ije amimarkam ne ba akubyn amimaro tĕn kam amiwỳr amijo bōx ne arỳm amim, “Djã ne ba amikam mỳjja'ô ma nhyĵ me ibĕ ijĕ? Kati. Ije amikam mỳjja'ô mar kĕt ne katat Metĩndjwỳnhmã idjãpĕnh ar iba. Akati jakam ne ba katat kum idjãpĕnh rã'ã ne. Metĩndjwỳnh ne prĩne ipumũn ima.” Nã bãm ã amimaro ane.

² Nhyĵ kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bĕnjadjwỳr rax Ananij Paur bu'ã me ku'ĕmã 'ã karōn kum,

—Me on ajkwabĕ kurwa, ane. Nhyĵ me arỳm kurwa.

³ Nhyĵ Paur kum,

—Ga ne ga ajĕx ne amijo Metĩndjwỳnh maro aba. Metĩndjwỳnh dja ĩ gadjwỳ akurwa. Dja ĩ amã ajaxwe pãnh jarĕ. Nã gãm me bakukràdjà kôt aje ikukjĕr ne imã mỳj ijaxwe pãnh jarĕnhmãn ate me bakukràdjà kupa'ã ijã memã apnĕ nhyĵ me ikurwa, ane.

⁴ Nhyĵ kam bu'ã me ku'ĕ kum,

—Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bĕnjadjwỳr raxmã ne ga adjãkjĕro dja. Djãm ã me kute kum anhỳr got? ane.

⁵ Nhyĵ Paur memã kum,

—Akmere ar, kubĕ me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bĕnjadjwỳr raxkôt ije mar kĕt. Ba ren ja man ren ã kum anhỳr kĕt. Be, Metĩndjwỳnh ne memã kum, “Kwãrĩk wãnh me bĕnjadjwỳrmã adjãkjĕr kĕt”, ane nhyĵ me arỳm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Kam ba ren kum idjãkjĕr kĕt. Nãm ã Paur memã ane.

⁶⁻⁸ Ne kam ôkre kadjwỳnhbĕ amim,

—Be, ibu'ã me ku'ĕ jabĕ ne mebĕ xadjudjĕu nhyĵ jabĕ mebĕ pardjĕu, ane. Be, mebĕ xadjudjĕu ne me amikukràdjà kôt mã memã kum,

—Me tyk akubyn tĩn kĕt ne Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh kĕt ne me karō kĕt, anhỳro ba. Nhyĵ be, mebĕ pardjĕu ne me mã memã kum,

—Kati. Mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrĕx. Mrãmri Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnhkumrĕx. Mrãmri me karōkumrĕx, anhỳro ba. Paur apỳnh me ja kukràdjà ja man arỳm mebĕ pardjĕu kôt amikabĕn djin kàj bĕ me rũnhmã kum,

—Be, akmere ar, ibĕ mebĕ pardjĕu'ô. Ibãm kute idjirbĕ mebĕ pardjĕu'ô. Be, mrãmri dja Metĩndjwỳnh akubyn me tyko tĩnkumrĕx. Ja ne ba tu amim markumrĕx. Ije mrãmri me tyk akubyn tĩnja jarĕnho ibakôt ne gar imã ijaxwe jarĕn we ijaxwe jabej ikukjĕro nhỹ.

Nãm ã memã ane nhym mebê pardjêumẽ mebê xadjudjêumẽ aben kukràdjà mỳr jabej arỳm abenkam ngryk ne aktã kabẽno aben japanho kumex. Nhym kõt me krãptĩ: apỳnh kabẽno kumex.

⁹ Ne kam kangao kumex. Nhym mebê idjaer kukràdjà mar djwỳnh kwỳ kàjmã dja. Ar kute mebê pardjêu kukràdjàkõt amijo baja kàjmã djan arỳm Paur nêje memã bẽn tỳx ne memã kum,

—Djãm me karõ mex kukwakam nàr Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh kukwakam me akubyn tĩn jarẽnhkam axwe got? Kati, axwe kêt. Gwaj ren 'ã axwe nhõn ren kam Metĩndjwỳnh bakurê djwỳnh. Nãm ar ã memã ane ¹⁰ nhym me arỳm kabẽn mỳr jabej kangao kumex. Nhym kam krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr rax amim,

—Je, me kute arỳm abenmã Paur nhirẽnh 'ỳr pyrãk, anen arỳm krãkamngõnhmã kum,

—On me 'ỳr rwỳn pa 'amỳn o katon me banhõ kikretimã o wadjà, ane. Nhym me arỳm o wadjà.

¹¹ Nhym arỳm me'ã akamàt nhym Bẽnjadjwỳr djwỳnh arỳm tẽn kuri djan kum,

—On atỳx ne akĩnh. Ga arỳm mrãmri Djeruxarẽ jakam ijã memã adjujarẽnhkumrẽx. Dja ga ĩ krĩraxbê Rõmakamdjwỳ ã adjujarẽnhõ ane, ane.

Me kute Paur bĩn kadjy kute o aben mar.

¹² Nhym arỳm 'ã akati nhym mebê idjaer kwỳ me kàxã aben kõt kabẽn djin abenmã kum,

—Dja gwaj baje mrãmri Paur bĩnkumrẽx kadjy amijajbu. Dja gwaj bajõ Paur bĩn kêttri mỳjja'õ krẽ nàr ikõ gora gẽ Metĩndjwỳnh gwaj bajõnh bĩ. Gwaj bakabẽn kajgo pãnh gwaj bajõnh bĩ, ane. ¹³ Me krãptĩbê 40 ne ijukri ajmã kute ne me ã abenmã Paur'ã karõo ane. ¹⁴ Ne kam me rũnh'ỳr bõx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ mebêngêt'ỳr bõx. Ne kam memã kum,

—Ba me ije Paur bĩnkumrẽx kadjy arỳm aben kõt ikabẽn djirkumrẽx ne abenmã kum, “Kwãrĩk wãnh gwaj mỳjja'õ krẽn ne kõt bakõm kêt. Gwaj baje Paur bĩnkambit dja gwaj banhõ kwỳ krẽn kõt ikõ. Dja gwaj bajõ bajẽx ne mỳjja 'õ krẽn kõt ikõ nhym arỳm Metĩndjwỳnh gwaj bajõnh bĩ. Gwaj bakabẽn kajgo pãnh gwaj bajõnh bĩ.” Nã bãm me ã abenmã ane. ¹⁵ Kam ne ba me me amã arẽ. Me ije bĩnkumrẽx kadjy dja ga me krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr'ỳr tẽ. Gamẽ me rũnh 'õdjwỳmẽ 'ỳr tẽn kum Paur'ã a'uw ne kum, “Ajte akatikam me imã Pauro rwỳ ba me prĩne kukjêr mex”, ane. Dja ga me ã kum ane. Nhym arỳm o kato ba me arỳm kubĩ. Me awỳr bõx kêttri ba me tu bĩnkumrẽx. Nãm me ã me rũnhmã ane.

¹⁶ Nhym kam Paur tãmdjwỳ arỳm me kute ingêt kangrõnh jarẽnh ma. Ne kam me krãkamngõnh nhõ kikretimã wadjàn arỳm Paurmã me arẽ.

¹⁷ Nhym kam Paur amiwỳr me krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100o ba djwỳnh'õja 'uw nhym bõx. Nhym kum,

—Ë, anhõ bẽnjadjwỳr'ỳr bõktijao tẽ. Nãm kute kum mỳjja'õ jarẽnhmã, ane.

¹⁸ Nhym arỳm 'ỳr o tẽn õ bẽnjadjwỳr'ỳr o bõx. Bẽnjadjwỳr nhidjibê ne Kraõdjõ Rixijanh. Nãm 'ỳr o bõx ne kum,

—Aje me'õbê ijê nhidjibê Paur ne amiwỳr ijuw ne imã, “Ë, anhõ bẽnjadjwỳrmã bõktijao tẽ. Nãm kute kum mỳjja'õ jarẽnhmã.” Nãm ã Paur imã ane, ane.

¹⁹ Nãm meo ba djwỳnh kum ane nhym arỳm bõkti pa 'ãbyn amũ o tẽn me kàxã kum,

—Mỳj ne ga aje imã arẽnhmã? ane.

²⁰ Nhym kum,

—Mebê idjaer arỳm aben kõt kabẽn dji. Me kute amã arẽnh ga aje me rũnhmã ajte ngêtwa Pauro akator nhym me we kute prĩne kukjêr mexmã. ²¹ Kwãrĩk wãnh ga memã o akator kêt. Me kubê 40 ne ijukri ajmã kute ne me ngêtwakam amako nhỹ. Me kute tu bĩnkumrẽx kadjy arỳm abenmã kum, “Kwãrĩk wãnh gwaj mỳjja'õ krẽn ne kõt bakõm kêt. Gwaj baje Paur bĩnkambit dja gwaj banhõ kwỳ krẽn kõt ikõ. Dja gwaj bajõ 'ẽx ne mỳjja 'õ krẽn kõt ikõ nhym arỳm Metĩndjwỳnh gwaj bajõnh bĩ. Gwaj bakabẽn kajgo pãnh gwaj

bajōnh bĩ” Nām me ã abenmã ane. Ne kam jakam me kute bĩn kadjy akabēnkam amako nhỹ. Nām ã bōkti bēnjadjwỳrmã ane.

²² Nhyṃ krākamngōnh nhō bēnjadjwỳr rax arỳm kum,

—Aj, aje imã arēnhja kwārĩk wānh me'ōmã arēnh kētkumrēx. Aj mã, ane.

Me kute Xedjare'ỳr Pauro mōr.

²³ Ne kam amiwỳr krākamngōnh kubê 100o ba djwỳnh amānhkrut 'uw ne arkum,

—Gar krākamngōnh kubê 200mã arē gē me amijo atom. Me ajã kājbe kō 'irykam, 21 orakam dja ga me krĩraxbê Xedjare'ỳr mō. Mebê 70djwỳ dja me kawaru'ã 'ỳr mō. Mebê 200djwỳ dja me kàxo nānh jamỳn 'ỳr o mō. ²⁴ Paurdjwỳ kadjy dja gar kawaru kwỳo mō. Gar me krāptĩo mōn mebê idjaerbê Paur pytār mex ne bēnjadjwỳrbê Perimã o bōx. Nām bēnjadjwỳr ã meo ba djwỳnh arkum ane.

²⁵ Ne kam amũ bēnjadjwỳr raxbê Perimã amikabēn'ã pi'ōk no'ōk ne kum,

²⁶ “Ba ibê Kraōdjō Rixijanh. Bēnjadjwỳr Peri, araxkumrēx. Ba ne ba amã pi'ōk no'ōkkōt wām amã ikabēn mex jarē.

²⁷ Pi'ōk jakōt ba amã me'ōbê Paur jano. Ajbir ne mebê idjaer o tỳm ne pa 'amỳn bit kute bĩn 'ỳr. Ba kam arỳm krĩraxbê Rōmakam me ja kute Pauro aminhōja man 'ỳr inhō krākamngōnh mōn mebê utà. ²⁸ Ne kam me kute axwe jarēnh kraxkōt bit ije marmã. Ne kam kadjy mebê idjaer nhō me rũnh'ỳr o bōx. ²⁹ Ne kam arỳm kuman amim, ‘Be, mebê idjaer ta kukràdjà kōt ne me kum axwe jarē’, ane. Nhyṃ kute me babê Rōma kukràdjà'ōo bikēnh kēt. Kam pānh me baje bĩn nār pānh baje kubê ijê kadjy kēt.

³⁰ Nhyṃ mebê idjaer bit kute bĩn kadjy aben kōt kabēn djĩn arỳm prykōt kum nōn kam amako nō. Nhyṃ me imã arē ba on wām ano. Ne me kute kum axwe jarēnh djwỳnhmādjwỳ arỳm memã 'ã karōn memã kum, ‘Bēnjadjwỳr rax kuka kōnh dja gar kum axwe'ō jarē’, ane. Be, tām ne ja.”

Nām ã krākamngōnh nhō bēnjadjwỳr pi'ōkkam Perimã ane. Ne me kute 'ỳr o mōr kadjy arỳm memã pi'ōk ngã.

³¹ Nhyṃ kam me'ã akamāt. Nhyṃ me krākamngōnh arỳm bēnjadjwỳr kabēnkōt Djeruxarē kurũm Pauro katon o mō. Akamāt kōkam mō:n kam arỳm krĩraxbê Pakrir'ỳr o bōx. ³² O bōx nhyṃ kam arỳm me'ã akati. Nhyṃ me krākamngōnh pykabê mrānhja akubyn aminhō kikretimã akēx ne.

Nhyṃ me kawaru'ã mōrja amũ Pauro mō. ³³ Ne o mō:n kam arỳm krĩraxbê Xedjare'ỳr o bōx. Ne kam bēnjadjwỳr Perimã pi'ōk ngān kam kum, “Ota, Paur ne ja”, ane. ³⁴ Nhyṃ arỳm amim pi'ōk jarēn kabēn ma. Ne kam kukij ne kum,

—Nhỹnh pykajakam ne arwỳk djà? Mỳj ne idji kute? ane. Nhyṃ kum, “Xirxijkam ne ba irwỳk djà”, ane. ³⁵ Nhyṃ kum,

—Gē me kute amã axwe jarēnh djwỳnh bōxmã ba kam arỳm akabēn ma, ane. Ne kam ò krākamngōnhmã kum,

—Bēnjadjwỳr rax Erodji nhō kikrekam dja gar Pauro nhỹ, ane.

24

Kute bēnjadjwỳr Perimã amijarēnh.

¹ Nhyṃ me'ã akatibê 5 apēx nhyṃ mebê idjaer rũnh arỳm Xedjare'ỳr bōx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr rax Ananijmē mebēngētmē me kadjy me kabēn jarēnh djwỳnhbê Teturmē ne me arỳm Xedjare'ỳr bōx. Ne kam arỳm bēnjadjwỳr Peri'ỳr tēn 'ỳr bōx. 'Ỳr bōx ne arỳm Paur kàxã 'ã axwe janhō nhyṃ bēnjadjwỳr Peri kuma. ² Kuman arỳm Paur'ỳr ò àpēnh jano nhyṃ me o bōx.

Nhyṃ Tetur arỳm 'ã axwe nhōrmo krax ne bēnjadjwỳr rax Perimã kum,

—Be, ga me imã abēnjadjwỳr raxkam ne ba me idjumar mexkumrēx. Ga me imã mỳjja kumexo mex. ³ Be, me imã akĩnh ne pyka kunĩkōt amã amikĩnh jarēnh rã'ã. ⁴ Dja ba akunor ngri ne amã ikabēn 'ikrānnebit jarē ga ikabēn ma.

⁵ Ba me me'õja axwekumrẽxmã ikato. Nãm apỳnh me ba djã kunĩkõt mebê idjaer kunĩmã me banhõ bẽnjadjwỳr kurê'uko ba nhym me arỳm kangao kumex. Kubê meo ba djwỳnh'õ. Krĩraxbê Nadjarekam Jejuwã kukràdjã kõt ne õ me jao ba. ⁶ Ne kam kute Metĩndjwỳnh nhõ kikretio àpnumã ba meo tỳm ne pa 'amỳ. Ne bit ije kum pãnh jarẽnhmã o mõ. Me ikukràdjã kõt ne ije kum axwe pãnh jarẽnhmã o mõ.

⁷ Nhym kam krākamngõnh nhõ bẽnjadjwỳrbê Rixijanh bõx ne me imã àkrê:. Ne arỳm me ibê Paur pytàn mã o mõ. ⁸ Ne kam me kute kum axwe jarẽnh djwỳnhmã 'ã karõn memã kum, “Bẽnjadjwỳr rax'ỳr dja gar tẽn kum arẽ”, ane. Be, ga dja ga abej kukjan arỳm ama. Me ije me'õjamã axwe jarẽnh kõt dja ga ama. Nãm ã Tetur Perimã ane.

⁹ Nhym mebê idjaer kunĩ 'êx ne kum,

—Be, mrãmri ne kõt arẽ. Mrãmri ne kõt arẽ, ane.

¹⁰ Nhym bẽnjadjwỳr Peri arỳm Paur'ỳr akẽx ne inhuo akre. Paur kute kum ami-jarẽnhmã akre nhym kam kum,

—Ga ne ga pyka jakam aje memã axwe pãnh jarẽnhõ aba nhym arỳm jakam ajã amex krãptĩ apêx. Ba arỳm kõt aman akam ikĩnh ne arỳm aminêje amã ikabẽn jarẽ.

¹¹ Be, ba ne ba ajbir Djeruxarẽmã wabin 'ỳr bõx. Ije Metĩndjwỳnhmã rax jarẽnh kadjy ne ba wabi nhym arỳm jakam akatibê 12bit apêx. Ga dja ga me kukja gẽ me arỳm kute ipumũnh kõt amã, “Be, mrãmri ne akati kõt arẽ”, ane. ¹² Ajbir ne ba bõx ne ije Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam me'õmẽ aktã ikabẽno aben japanh kêt-kumrẽx ne ije amijã me krãptĩo ibikprõnh kêt-kumrẽx. Apỳnh me bikprõnh djãkam ije meo anhỳr kêt ne krĩraxkam ije meo anhỳr kêt-kumrẽx. Nhym mebê idjaer rũnh akabem ỳrja kõt kute imã kator ne ipumũnh kêt-kumrẽx. Ije mebê bẽnjadjwỳr kurêkõt me kute imã kator ne ipumũnh kêt-kumrẽx.

¹³ Kam me kute ijarẽnhja kõt ga te aje mỳj ijaxwe'õmã akator ne marmã. ¹⁴ Dja ba amã amijarẽ ga imarkumrẽx. Be, Jeju kõt ne ba amijo iba. Kõt ne ba me ikukãmãreo ba djwỳnhmã rax jarẽnhõ iba, Metĩndjwỳnhmã rax jarẽnhõ iba. Nhym mebê idjaer kwỳ 'êx ne ijã abenmã kum, “Metĩndjwỳnh kupa'ã ne amijo ba”, ane. Nhym be, kati. Ba ne ba mrãmri tu amim Mõjdjê kukràdjã markumrẽx ne tu amim Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh kunĩ kabẽn markumrẽx ne kõt ar amijo iba. Me kabẽn'ã pi'õk no'õk kõt ne ba amijo iba.

¹⁵ Be, mrãmri dja Metĩndjwỳnh akubyn me tyko tĩn. Me axwe kêtjao tĩn. Me axwejao tĩn. Ja ne ba tu amim markumrẽx. Be, me rũnh nhỳr jadjwỳ ne me amim ã maro ane. ¹⁶ Mrãmri ne me tyk kunĩ akubyn tĩnmã. Ba kam ijaxwe kêt kadjy amijãno dja. Metĩndjwỳnh kute imã ijaxwe jarẽnh karõn ibu'ã me kunĩdjwỳ kute imã ijaxwe jarẽnh karõ amijãno idjãm rã'ã: ne.

¹⁷ Be, amrêbê ne ba apỳnh me ba djãkam ar iba nhym ijã amex krãptĩ apêx. Ba kam akubyn inhõ me wỳnh'ỳr bõx. Mebê idjaer'ỳr bõx. Ibõx kêttri ne me bajtem me õ mỳjja kêt kadjy imã pi'õk kaprĩ ngã ba arỳm o bõx ne memã kungã. Ne me kute ikadjy Metĩndjwỳnhmã mry bĩn kadjy me 'ỳr bõx. ¹⁸ Ne kam arỳm me ikukràdjã kõt Metĩndjwỳnhmã amijo mex ne arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã wadjã. Nhym mebê idjaer kwỳ arỳm pykabê Adjij kurũm bõx. Kikretikam bõx ne arỳm ipumũ. Ipumũ ba amijã me krãptĩo ibikprõnh kêt ne ije memã me bẽnjadjwỳr'õ kurê'uk kêt nhym me kam kangati kêt-kumrẽx.

¹⁹ Adjij kurũm me bõxwã kute Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam ipumũnhkõt ren awỳr bõx. Ne ren me kute mỳj ijaxwe'õ markõt ren amã ijarẽ. ²⁰ Nàr gẽ akuka kõnh me ỳrwã'õ kute Djeruxarẽkam ipumũnhkõt amã ijarẽ. Mebê idjaer rũnh kute Djeruxarẽkam ijaxwe jabej ikukjêrkõt gẽ me'õ kute ipumũnh jabej amã ijarẽ. Me kute mỳj ijaxwe'õmã katorkõt amã ijarẽ.

²¹ Ba amã amijarẽ ga ama. Ba Djeruxarẽkam me ipõkri idjãmkam kàj bê memã kum, “Ije mrãmri me tyk akubyn tĩn jarẽnhõ ibakõt ne gar akati jakam mỳj ijaxwe'õ jabej ikukjêro nhỹ”, ane. Djãm ori ije ja jarẽnhkam ijaxwe'õ? Kati. Tãm ne ja. Nãm ã Paur Perimã ane.

²² Nhyim Peri kute Paur kabẽn markam arỳm kadjy akati 'õdjwỳ jarẽ. Amrẽbê ne Peri Jeju'ã ujarẽn nh ma. Nãm kadjy akati 'õ jarẽn memã kum,

—Dja krãkamngõnh nhõ bẽnjadwỳr Rixijanh amrẽ tẽ. Ba kam arỳm prĩne ajã ujarẽn nh ma, ane. ²³ Ne kam krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadwỳrjamã Paur'ã karõn kum,

—Dja ga omũ gẽ ta ar mrã. Gẽ õbikwa ta 'ỳr wangij ne o djuw mex. Nãm ã Peri anen kam mã tẽ.

²⁴⁻²⁵ Nhyim arỳm 'ã akati kwỳ apêx nhyim Peri akubyn bõx. Prõ nhidjibê Kruhire ne o bõx. Kubê mebê idjaer'õ. Nhyim kam Paur'ỳr õ me ja jano nhyim me kum o bõx. Nhyim kam arkum ujarẽn nhõ djan arkum,

—Metĩndjwỳnh ne arỳm mrãmri Jeju'ã me banhõ Bẽnjadwỳrbê kumkati mẽ. Kubê ne Kritu. Djã gãm ar tu amim Jeju markumrẽx nhyim Metĩndjwỳnh arỳm ar amã ajaxwe kêt jarẽ gar arỳm kum amexkumrẽx. Djã gãm ar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Dja Metĩndjwỳnh ì me kunĩmã axwe pãnh jarẽ. Kadjy amrẽ akati mõr rã'ã, ane.

Nãm prĩne ã kum 'ã ujarẽn nhõ ane nhyim kabẽn pymaje Peri arỳm madjã kretin kum,

—Aj mã. Gẽ idjãpẽn nh'õ kêt kam ba ajte amã arẽ. Ga ajte imã arẽ ba kuma, ane. ²⁶ Nãm anen õkre kadjwỳnhbê amim,

—Dja Paur imã pi'õk kaprĩ nhõr jabej ba arỳm kum inhire gẽ tẽ, ane. Ne kam pi'õk kaprĩ jabej aben tã amiwỳr Paur 'uw ne kum kabẽno krĩ.

²⁷ Paur mebê ijê djãkam nhỹ nhyim arỳm 'ã amex amãnhkrut apêx. Nhyim arỳm Peri kato nhyim Poxu Pexu arỳm pãnh memã bẽnjadwỳr rax. Peri kator kêttri ne kute mebê idjaero kĩnh kadjy tu wãnh mebê ijê djãkam Paurmã irerkumrẽx nhyim wãnh krĩ rã'ã.

25

Kute bẽnjadwỳr Pexumã amijarẽn nh.

¹ Pexu pykabê Djudêja'ỳr bõx ne kam krĩraxbê Xedjarekam bõx. Nhyim kam 'ã akatin akatin akati nhyim krĩraxbê Xedjare kurũm katon Djeruxarẽ'ỳr tẽ. Tẽ:n kam 'ỳr bõx.

² Nhyim kam me rũnh Pexumã Paur jarẽ. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadwỳr raxmẽ mebê idjaer nhõ me rũnh 'õdjwỳmẽ ne me kum arẽ ³ ne kum,

—Ë, amã me ikĩnh jabej gop amrẽ Djeruxarẽmã Pauro bõx, ane. Me kute kum arẽn nh kêttri ne me abenmã kum,

—Gêdja me amrẽ pry'ã Pauro mõ gwaj kubĩ, ane. ⁴⁻⁵ Nãm me rũnh ã Pexumã Paur jarẽn nhõ ane nhyim kam memã kum,

—Kati, gẽ wãnh Xedjarekam me arek o nhỹ. Badjwỳ arỳm 'ỳr itẽm 'ỳr. Gẽ ar anhõ me rũnh'õ ar ikõt 'ỳr tẽn axwe'õ jabej kukja gẽ kum amijarẽ gẽ kam kum axwe jarẽn nhkumrẽx, ane.

⁶ Nhyim me'ã akatibê 10 ne ajmã kute apêx nhyim kam arỳm Xedjare'ỳr tẽ:n 'ỳr bõx. Nhyim akati nhyim arỳm tẽn memã axwe pãnh jarẽn nh djãkam memã nhỹ. Ne arỳm Paur'ỳr õ me ja jano nhyim me o mõn 'ỳr o bõx. ⁷ O bõx nhyim arỳm Djeruxarẽ kurũm mebê idjaer kwỳ 'ỳr bõx ne Paurmã ipõk ne. Ne kam Pexumã Paur jarẽn nhõ dja. Nãm me kum axwe krãptĩ: jarẽn nhõ dja. Djãm axwe kryre ne arẽ? Kati, Axwe rũ:nh ne arẽ. Me kute axwekõt omũnh kêt ne tu arĩk kum axwe jarẽn nhõ dja. Nhyim Pexu me kabẽn ma:n kam mrãmri Paur jaxwe'õmã kator ne mar kêt kumrẽx.

⁸ Nhyim Paur aminêje Pexumã kum,

—Be, ba ne ba ije mebê idjaer kukràdjã 'õo ibikẽn nh kêt ne Metĩndjwỳnh nhõ kikretio ibikẽn nh kêt ne mebê bẽnjadwỳr raxbê Xedja kurê kêt, ane. Xedja ne me bẽnjadwỳr rũnh kunĩ kurãm rax.

⁹ Nhyim be, Pexu bit kute mebê idjaerjao kĩnhmã ne arỳm Paurmã kum,

—Djãm Djeruxarẽkam atẽm prãm? Dja ba kam mrãmri ajã me ja kabẽn kumrẽx jabej, ane.

¹⁰ Nhyim Paur kum,

—Kati. Bẽnjadwỳr raxbê Xedja kabẽn kõt aje me axwe jabej me kukjêr djã ne ja. Jakam dja ga ima. Mỳj kadjy dja ga Djeruxarẽmã ijo tẽ nhyim me ikukij? Ba ne ba mebê idjaer

'õo ibikẽnh kêt kumrẽx ga arỳm ama. ¹¹ Be, me ren ijaxwe'õmã kato ne ren pãnh tu ibĩ, ba ren aminẽje ikabẽn 'õ jarẽnh kêt ne. Nhyim be, me 'ẽx ne kute imã ijaxwe jarẽnh kajgokam ne ga te aje memã ikangamã. Ba bẽnjadjwỳr raxbẽ Xedja'ỳr tẽn aminẽje kum ikabẽn jarẽ. Nãm ã Paur kum ane.

¹² Nhyim kam Pexu amibu'ã me rũnhmã kabẽn nhyim me Pauro aben ma. Nhyim kam kum,

—Nã gãm imã, “Ba bẽnjadjwỳr raxbẽ Xedja'ỳr tẽn aminẽje kum ikabẽn jarẽ”, ane. Be, jakam dja ga mrãmri amũ Xedja'ỳr atẽmkumrẽx, ane.

Pexu kute Paur'ã Angripa kabẽn mar.

¹³ Nhyim 'ã akati kwỳ apẽx nhyim bẽnjadjwỳr raxbẽ Angripamẽ prõbẽ Berni ar krĩraxbẽ Xedjare'ỳr bõx. Ar kute Pexumã kabẽn mex jarẽnh kadjy ne ar bõx. ¹⁴ Ne kam arek kam ar ba nhyim ar'ã akati kwỳ apẽxmã. Nhyim Pexu arỳm bẽnjadjwỳr raxmã Paur'ã ajarẽn kum,

—Peri mebẽ ijẽ djakam me'õmã iren arỳm mã tẽ. ¹⁵ Ba krĩraxbẽ Djeruxarẽkam ar ibari nhyim mebẽ idjaer nhõ me rũnh arỳm imã Paur jarẽ. Me õ mebẽngẽtmẽ me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ imã arẽ ba arỳm kuma. Me imã, “Dja ga kum axwe pãnh jarẽn abĩ”, ane.

¹⁶ Ba memã kum, “Be, djãm Rõmakam me ja kukràdjã kõt ne ba me ije me axwe jabej me kukjẽr kêt kam tu me par? Kati. Ba me me axwe jabej me kukjẽr kumrẽx. Nhyim me me kuka kõnh axwe jarẽnh kumrẽx ba me me kuma. Nhyim kam me me imã amijã aprã ba me arỳm kuma. Me ije me axwemã ijapõxkambit ne ba me arỳm pãnh me kupa.” Nã bãm ã memã ane.

¹⁷ Ne kam mebẽ idjaer arỳm amrẽ Xedjare jakam bõx. Nhyim me'ã akati ba amikrà kêt ne ije memã axwe pãnh jarẽnh djakam bõx ne memã nhỹ. Ba kam Paur'ỳr inhõ me ja jano nhyim me o bõx. ¹⁸ O bõx ba arĩk 'ã amim, “Be, mrãmri axwekumrẽx”, ane. Nhyim me kwỳ kãjmã ku'ẽn kam 'ã imã kabẽn kajgobit jarẽnh ku'ê.

¹⁹ Nãm me 'ã imã, “Paur kum me ikukràdjã kurẽ”, ane. Ne me'õ nhidjibẽ Jeju jarẽ. Nãm me Jeju tyk jarẽnh nhyim be, Paur ne Jeju tĩn jarẽ. Nãm me ã Paur'ã kabẽn kajgo jarẽnh ane. ²⁰ Ba amim, “Je, djãm ije me kukràdjã mar got”? ane. Ne kam kum, “Djãm Djeruxarẽkam atẽm prãm? Dja ba kam ajã me ja mrãmri kabẽnkumrẽx jabej”, ane.

²¹ Nhyim kam Paur imã, “Ba gop tẽn aminẽje bẽnjadjwỳr raxbẽ Xedjamã ikabẽn jarẽ”, ane. Ba krãkamngõnhmã kum, “Dja gar o nhỹ ba kam ĩ arỳm Xedjamã ano.” Nã bãm ã memã ane. Nãm ã Pexu Angripamã ane.

²² Nhyim kum,

—Badjwỳ me'õja kabẽn ma, ane.

Nhyim kum,

—Gẽ akatimã ga kam arỳm kabẽn ma, ane.

Paur Angripa kabem ãm ne kute kum amijarẽnh.

²³ Nhyim arỳm ar'ã akati nhyim Angripamẽ Berni ar õ nẽkrẽxo prĩne amikunhẽr ne me axwemã pãnh jarẽnh djãmã wadjã. Krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ krĩraxkam me rũnh ja arkõt wadjã. Nhyim Pexu arỳm Paur'ỳr õ me ja jano nhyim me o bõx. ²⁴ Nhyim Pexu Angripamã kum,

—Bẽnjadjwỳr raxbẽ Angripamẽ me akàtãmjamẽ, djã ne ga me me'õja pumũ? Krĩraxbẽ Djeruxarẽkam mebẽ idjaer kunĩmẽ krĩrax jakamdjwỳ mebẽ idjaer kunĩmẽ ne me imã me'õja jarẽnh ku'ẽn kam kàj bẽ imã, “On abĩ. On abĩ”, anhỹro kumex.

²⁵ Ba kam te ije axwe'õmã ikator nhyim me kute pãnh bĩnmã te kukij nhyim axwe kêtẽ. Nhyim ta imã, “Ba gop tẽn aminẽje bẽnjadjwỳr raxbẽ Xedjamã ikabẽn jarẽ. Ta ne kute raxo me kunĩ jakrenh”, ane. Kam dja ba 'ỳr anorkumrẽx. ²⁶ Dja ba anen kam te ije me banhõ bẽnjadjwỳr raxmã Paur jaxwe'ã pi'òk no'òkmã. Ba kam amã o ikato. Ga, bẽnjadjwỳr rax Angripa, akumrẽx ne ba aman amã o ikato. Ga dja ga axwe'õ jabej kukjan

ama ba arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. ²⁷ Ba ren me'ò bê ijêja jano ne ren ije kôt axwe'ã pi'òk no'òk janor kêt ne ren Xedjamã kute iběno ibikěnh pyræk. Nãm ã Pexu Angripamã ane.

26

¹ Nhyam kam Angripa arỳm Paurmã kum,

—Ajrã. Aminêje akaběnh jarě, ane.

Nhyam memã aminhikra bėnh arỳm aminêje kum,

² —Bėnjadjwỳr rax Angripa, arỳm mebê idjaer ijã axwe krãptĩ janhô ba kam aminêje amã ikaběnh jarě. Myt ja tãmkam aje ikaběnh mar prãm kam ne ba ikĩnhkumrěx. ³ Ga ne ga aje prĩne mebê idjaer kukrãdjã mar. Me kute kukrãdjã jabej aben kukjêrdjwỳ aje prĩne mar. Aje markam ne ba ikĩnhkumrěx. Dja ba amã amijã ajarě. Gop amijamãr 'irynt ikaběnja kunĩ ma.

⁴ Be, inhô pyka djwỳnhkam, krĩraxbê Djeruxarėkam ne me kute ipumũnh. Iprĩrũm ne mebê idjaer kunĩ ipumũ. ⁵ Me kute ipumũnhkôt ren ijã amã ajarě. Ba mebê pardjėu kukrãdjã man kôt ar amijo iba. Mebê pardjėu ne me prĩne kute me ikukãmãkjê kukrãdjã marn kôt amijo ba mex. Prĩne kute kôt amijo ba mexo kute mebê idjaer kunĩ jakrenh. Me ja kôt ne ba amijo iba. ⁶ Ne kam jakam arỳm akabem dja ga ijaxwe jabej ikukjêro nhỹ. Be, Metĩndjwỳnh me ikukãmãkjemã kum, “Dja ba mrãmri akubyn me tyko tĩn”, ane. Kute akubyn me tyko tĩnja ne me tu amiwỳr kamnhĩxkumrěx.

⁷ Me ikukãmãkjê Djako ne krabê 12 jadjuw. Krabê 12 ja ne ar aben djô'ã apỳnh tãmdjwỳ ba djãri kubê 12, apỳnh me krãptĩ: ba djãri kubê 12. Apỳnh me ikukãmãkjê ba ja ne me akatikammě akamãtkammě mã Metĩndjwỳnhmã amijarėnho kumex. Ne mã kum àpėnho kumex ne mã amim, “Mrãmri dja Metĩndjwỳnh akubyn me tyko tĩn”, ane. Ne mã me akubyn tĩn nhô akati bôx jabej ajkam ama.

Ba ne ba mekôt tu amim kamnhĩxkumrěx ne mã me kunĩmã kum, “Mrãmri dja Metĩndjwỳnh akubyn me tyko tĩn”, ane. Nhyam kôt mebê idjaer kamingrãnyre imã ijaxwe jarě ga kam ijaxwe'ò jabej ikukjêro nhỹ. ⁸ Be, djãm aje mekôt amim, “Metĩndjwỳnh te kute akubyn me tyko tĩnmã”? ane. Djãm aje amim anhỹr got? Kati. Ga ne ga aje ã amim anhỹr prãm kêt. Nãm ã Paur Angripamã ane.

⁹ Ne kam ajte kum,

—Be, badjwỳ amrėbê ne ba mekôt amim, “Kê, Nadjarekam Jeju wã. Ba 'ã me kaběnbê idjãptãrkumrěx gė me ĩ maro ba”, ane. ¹⁰ Ne kam kôt mrãmri Djeruxarėkam ã mebê idjãptãro ane. Ne me kady Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bėnjadjwỳr ar kaběnkôt me krãptĩbê ijê. Jeju nhô me jabê ijê. Nhyam me kute me parmã ba mekôt memã kum, “Ajrã. Me abĩ”, ane. ¹¹ Ne mã me bikprõnh djã kunĩkôt meo ibikėnho iba. Me tokry pymaje kute Jeju japrỳn kanga jabej ne ba mã meo ibikėnho iba. Meo ibikėnho iba:n kam amũ apỳnh krĩrax bajtem djãridjwỳ me'ỳr mrãn bôx.

¹² Kamã ne ba krĩraxbê Tamagu'ỳr tẽ. 'Ỳr itėm kėtri ne me kady Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhô bėnjadjwỳr ar me kady imã pi'òk no'òk ne. ¹³ Bėnjadjwỳr rax Angripa, nã bãm me'ỳr pi'òk no'òko tẽ: nhyam arỳm ijã kãjkwa nhĩpòkri myt nhỹ. Nhyam kãjkwa kurũm mỳjja jadjėnh prĩne ikurwỳ ba arỳm omũ. Adjėnh tỳxo kute arngro jakrenh. Nhyam ikôt me mōrdjwỳ mỳjja jadjėnh me kurwỳ.

¹⁴ Bar ikunĩ pykabê irôròk ne. Ba kam me'ò kaběnh ma. Nhyam mebê idjaerkam ikaběnh djwỳnhkôt imã kaběnh ne imã, “Xaur, Xaur, mỳkam ne ga me kute amim imaro abikėnh ar o aba? Nã gãm aje ba mãn ijo abikėnho aba pyræk. Ga ari aje ijo abikėnho abakam te adjumar mex prãmje. Ga, mry kute jėnh bjėrja pumũ. Me kute mỳjja djwa mexo mry kamjỳr nhyam arỳm umaje prôt tỳxja pumũ. Nhyam kwỳ amakkre kėtkam tu amikamjỳr djã kanãn arỳm tokry ne. Gadjwỳ dja ga ari ijo abikėnho aban arỳm atokry: ne”, ane.

¹⁵ Ba kum, “Bėnjadjwỳr mỳj me ajō ga ne ga imã akaběnh ne”? ane.

Nhyam imã, “Ba ibê Jeju. Nã gãm me kute amim imarjao abikėnho aban aje ba mãn ijo abikėnh pyræk. ¹⁶ Be, amibėx ne kãjmã dja. Ije ajã inhô àpėnh djwỳnh mėnh kady ne ba amã amijo amirĩt. Aje ajbir ipumũnh'ã dja ga memã ajarě. Dja ba ĩ mỳjja kwỳ nhĩpėx

ne kōt amā amijo amirīt ga ipumū. Jadjwỳ dja ga 'ã memā ajarē. ¹⁷ Jakam dja ba me bajtemmā ajanon mā me bajtembê apytà nhym me kute abĩn kêt. Ne mebê idjaerdjwỳbê apytà nhym me kute abĩn kêt.

¹⁸ Ga, me no mjōtkam kute mỳjja pumũnh kêt ne arĩk ba punuja pumū. Nhym be, me no pōt ne me mỳjja kunĩ pumũn kam katàt ba. Ga ajte, akamàt kō tykkam me kute mỳjja pumũnh kêt ne ba punuja pumū. Nhym me memā mỳjja kurwỳ nhym me arỳm mỳjja kunĩ pumũn katàt ba.

Me bajtemdjwỳ ne me arĩk ar ban axwe. Dja ba memā ajano ga memā ikabēn jarē. Memā arē nhym me arỳm tu amim imarkumrēx ne arỳm katàt amijo ban axwe kêt ne ar ba. Xatanaj ne kute meo ba tũm. Kubê dja ga Metĩndjwỳnh'ỳr meo akēx nhym me arỳm tu amim imarkumrēx. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm me axwe maro aknon mekam ngryk kêt. Mekam ngryk kêt ne arỳm mekōt me umjuw. Ta kute amimexo meo mexja kōt me umjuw. Dja me tu amim imarkumrēx nhym Metĩndjwỳnh arỳm me axwebê me utà. Ja kadjy dja ba me bajtemmā ajano.” Nãm ã Jeju imā ane. Nãm ã Paur Angripamā ane.

Ne kam ajte kum,

¹⁹ —Kam, Bēnjadjwỳr raxbê Angripa, Jeju kute kàjkwa kurũm imā amijo amirĩtkam ne ije omũnhkam djãm ijamakkre kêt ne ije mar kêt? Kati. Arỳm ne ba tu amim markumrēx ne katàt kabēn man kōt ar amijo iba. ²⁰ Kam ne ba krĩraxbê Tamagu kumrēxkam memā 'ã ajarē. Ne kam Djeruxarēmē pykabê Djudēja kunĩkōt memā 'ã ajarē. Ne kam apỳnh me bajtem ba djakam memā 'ã ajarē. Ne memā kum, “Dja gar amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēx. Ne kabēn man kōt ar amijo aba gē me ar apumũn arỳm amim, ‘Be, mrãmri ne ar kute Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēxkumrēx’, ane. Gē me ar apumũn ã amim ane”, ane.

²¹ Amrēbê ije memā ja jarēnho ibakam ne me arỳm ijo tỳm, mebê idjaer ne me Metĩndjwỳnh nhō kikretikam ijo tỳm ne ipa 'amỳn bit kute ibĩnmã. ²²⁻²³ Nhym Metĩndjwỳnh mã: mebê ipytà ba memā idjujarēnho itēm rã'ãn arỳm myt ja'ỳr bōx. Nã bãm me kàtammē me rũnhmã 'ã idjujarēnh itēm rã'ã ne. Mōjdjēmē Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh ar amrēbê me bakukãmāremã kum, “Dja me banhō Bēnjadjwỳrbê kumkatibê Kritu tokryn tyn akubyn tĩn ne. Akubyn tĩno me bamã wa. Ne kam kãj bē mebê idjaermã amijarē. Ne ajte me bajtemmā amijarē. Ne memā kum, ‘Ga, ityk ne akubyn itĩnja pumū. Dja ga me tu amim imarkumrēx ne arỳm ikōt atyk nhijukri akubyn atĩn’, ane. Nãm ã memã anhỹro ba. Kabēn ja ne kute memã pry kurwỳ djã pyrãk. Kōt ne me katàt amijo ban tĩnkumrēx.” Nãm ã Mōjdjê ar me bakukãmāremã ane. Me kabēn jabit ne ba memã arēnho iba.

Nãm ã Paur Angripamā ane. ²⁴ Nãm kum ja jarēnho dja nhym Pexu tu o kapêr tan kàj bē kum,

—Paur, nã gãm ajbã. Aje pi'òk nhidji jarēnh krãptikam ne ga ajbã, ane.

²⁵ Nhym kum,

—Bēnjadjwỳr Pexu, kati. Ibibãnh kêt. Mrãmri ne ba katàt ikabēn jarēnhkumrēx ne ibēno ibikēnh kêt. ²⁶ Bēnjadjwỳr raxbê Angripa kute imarkumrēx. Kam ne ije amipudjur kêt ne tu aminēje kum ikabēn jarēnhkumrēx. Djãm me kute mỳjjao bipdjur ne o ba? Kati. ²⁷ Nãm me tu irãri o ba nhym me kunĩ kute omũnh ne mar. Kam Angripadjwỳ arỳm prĩne kute mar. Ba ne ba ja ma, ane.

Nãm anen arỳm Angripa'ỳr akēx ne kum,

—Bēnjadjwỳr rax Angripa, djãm ga ne ga arỳm Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh'ã amim, “Mrãmri Metĩndjwỳnh kōt me kabēnkumrēx”? ane. Arỳm ba ama. Mrãmri ne ga ã amim ane. Nãm ã Paur kum ane.

²⁸ Nhym Angripa kum,

—Aje Kritu'ỳr ijo akēx'ỳr, ane.

²⁹ Nhym Paur kum,

—Ga ren 'ỳr amijo akēx 'ỳr nàr ga ren ikudjwa tu amim Kritu markumrēx ba ren kam ikĩnhkumrēx. Me kunĩ kute jakam imaro ỳrdjwỳ ren ikudjwa tu amim markumrēx ba

ren mekam ikĩnhkumrẽx. Jao ne ba Metĩndjwỳnhmã a'uw. Nhyr ren me kute ikudjwa adjuwprekambit ne ba ren ikĩnh kêt.

³⁰ Nãm Paur ã Angripamã ane. Nhyr kam bẽnjadjwỳr rax Angripamẽ bẽnjadjwỳr Pexumẽ Bernimẽ ar ja nhikõ'ã me ýrjamẽ arỳm kãjmã dja. ³¹ Kãjmã djan kubẽ akẽx ne mõn kãxã o aben maro djan abenmã kum,

—Ne ren axwe gwaj ren kubĩ nàr kubẽ ijẽ. Nhyr be, kati. Axwe kêtikumrẽx, ane.

³² Nhyr kam Angripa Pexumã kum,

—Ren kute amã arẽnh kêt ne ren kute amã, “Ba gop bẽnjadjwỳr raxbẽ Xedjamã aminẽje ikabẽn jarẽ”, anhyr kêt, gwaj ren arỳm kum banhire nhyr ren ta mekõt ar ba, ane.

27

Me kute krĩraxbẽ Rõmamã Pauro mõr.

¹ Nhyr kam bẽnjadjwỳr ar memã kum,

—Me on ngõkõt pykabẽ Itarij'ýr mebẽ ijẽjao mõ, ane. Ne kam arỳm krãkamngõnho ba djwỳnh nhidjibẽ Jurmã Paur ar arẽ. Paurmẽ mebẽ ijẽ kwỳmẽ ne meo ba djwỳnhmã arẽ. Kum arẽ nhyr arỳm kute pykabẽ Itarij'ýr meo mõrmã. Jurbẽ ne bẽnjadjwỳr raxbẽ Xedja nhõ krãkamngõnh krãptĩ: kubẽ 100 nhõ bẽnjadjwỳr 'õ. Ba ibẽ Ruka ne ba ajte mekõt tẽ.

² Ba me kam pykabẽ Itarij'ýr imõrmãn kam krĩraxbẽ Amitukam me ja nhõ kàraxmã wadjàn arỳm inox ne. Pykabẽ Adjij'ãnh ne me kute kàraxo mõrmã. Me'õ nhidjibẽ Arxaku ne me ikõt tẽ. Pykabẽ Matenikam krĩraxbẽ Texarõnikakam ne abatànhdjã.

³ Ba me kàraxkam mõ: nhyr me ijã akati. Ba me kam krĩraxbẽ Xidõ'ã kàrax nhõ. Nhyr Jur kum Paur kaprĩn kum,

—Ajrã. Anhõbikwa'ýr wabi gẽ ar ajo djuw mex, ane. Nhyr ar'ýr wabin ar ikõ'ã nhỹ:n kam ajte akubyn kàraxmã wadjã. ⁴ Ba me kam inox ne. Ne apẽxtibẽ Xipre tekre'ãnh mõ, kõk me ikutã àbẽrkam. ⁵ Ne kam pykabẽ Xirxij'ãnh mõ:n kam amipãnh kumẽ. Ne pykabẽ Papirij'ãnh mõ:n kam amipãnh kumẽ. Ne kam arỳm pykabẽ Rixijkam krĩraxbẽ Mire'ýr bõx ne kam kàrax nhõ.

⁶ Nhyr kam krãkamngõnh kubẽ 100 nhõ bẽnjadjwỳr arỳm kàrax 'õdjwỳmã kato. Nãm krĩraxbẽ Arexãkam me ja nhõ kàraxmã kato. Kã wãkam ne me kute pykabẽ Itarij'ýr mõrmã. Nhyr kam me ijo tẽ ba me kã wãmã wadjã. ⁷ Ne kam inox ne mõ. Ne iprĩ'ã mõ: nhyr arỳm me ijã akati kwỳ apẽx. Ba me kam krĩraxbẽ Nidju tẽpo mõ. Nhyr kõk djãbẽr tỳ:x me ibẽ aptã ba me kam aparmã apẽxtibẽ Kreta'ýr mõ. Mõ:n kam Kretakam krãnh krã'yrbẽ Xamona'ãnh mõ. ⁸ Ne kam iprĩ'ã mõ:n kam arỳm amipãnh Xamona mẽ. Ne kam kàrax nhikwã djã nhidjibẽ Kã jarij djã mexte'ýr bõx ne 'ã kàrax nhõ. Krĩraxbẽ Raxẽr kuri ne nõ.

⁹ Nhyr kam me ijã akati krãptĩ apẽx. Nhyr Paur amim,

—E kum, arỳm ne ba me amikrà nhyr arỳm na 'ityx 'ýr. Na 'ityx'ã mytyrwỳ bõx 'ýr. Be, arỳm me kute amijajbur'ã akati apẽx. Me ibẽ idjaer kute Metĩndjwỳnhmã amijajbur djã nhõ akatija apẽxkam na 'ityx kumex. Arỳm na 'ityx kumexkam ne ba me imã imõr pyma:, ngõ raxbẽ pyka kêtgam me imõrja pyma:, ane. Ne kam memã kum,

¹⁰ —Ikabẽn dja gar ama. Dja gwaj ngõ raxbẽ pyka kêtgam mõ nhyr na arỳm gwaj bajo ajkẽ. Ne arỳm kãkam me jẽnhmẽ kàraxo bikẽnh mex ne. Ja ne ba gwaj bakukãm kuma. Nãm ã Paur memã ane. ¹¹ Nhyr krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳrja Paur kõt kabẽn djir kêt. Nãm kào akẽx djwỳnhmẽ õ kàrax djwỳnh kõt kabẽn dji. ¹² Ne kam me kute na 'ityx apẽx jamãrbẽ kàrax nhikwã djã punure. Nhyr me bẽn 'ãtom ne abenmã kum,

—Gwaj on banox ne amũ krĩraxbẽ Penixij'ýr babõxmã. Ne kam kam na 'ityx apẽx kam ama, ane. Be, apẽxtibẽ Kreta tãmkam ne krĩraxbẽ Penixij. Penixijkam kã nhikwã djãkam dja aparmã kõk 'ityx wabẽ nàr kãjmã wabẽ nhyr bu'ã akãx kõkbẽ aptã nhyr kàrax nõr mex ne.

Kõk tỳ:x kute tu kàrax rẽnho mõr.

¹³ Nãm me bẽn 'átom nhym kòkdjwỳ arỳm aparmã kàjbê wabê. Nhym me arỳm abenmã kum,

—Aje. Jakam arỳm 'ỳr me banox kadjy mexkumrẽx, ane. Ne kam arỳm djudjêdjêti'ã kẽn 'ãprejao wabin kàraxkam kudji. Ba me kam mỗ. Apêxtibê Kreta 'ãnh mỗ. ¹⁴ Nhym kàjbê 'átũm nhym kòk arỳm àbêr tỳx ne. Kòk djàbêr tỳx jamã ne me kum Juraku jarê. ¹⁵ Nhym arỳm kòk djàbêr tỳ:x ne tu kàrax rênho mỗ. Rênho mỗ: ba me kam arỳm tu kum inhire nhym kòk arek o mỗ.

¹⁶⁻¹⁷ Nhym kam kà arỳm kòk djàbêr kòt apêxti nhidjibê Kraôdja tekre'ãnh mỗ. Amrêbê ne ba me kàrax katê'ã kà ngrire nhôn o mỗ. Ne kam arỳm jakam idjâpênh rax ne kà ngrireo wabin kàraxkam kudji. Nhym kam me djudjêdjêtio ibũmkòt kàrax'ã kajngàro tẽ. Ngô tỳ:x kute kàrax ka'êk kêt kadjy ne me 'ã kajngàr. Kòknhòkà raxkam ne ba me mỗ. Kòknhòkà raxkam ne me par kwỳ pumjuw nhym ku'ê tũm. Nhym me apỳnh pĩo krãbê o kapan ajte kraxbê o kapa. Ne pĩ'ã apỳnh kubêkàti janhô. Kòk kute o mỗr tỳx kadjy ne me 'ã anhô. Ba me mỗ: nhym kòk me ijo mỗr tỳ:x ne. Nhym kute arerek'õ'ã kàrax mẽn nh karõ ne me arỳm par'ã wabin kubêkàtimẽ kukràdjà kunĩ bôn arỳm o ruwn kudjin kam nhỹ. Nhym kòk arek kàraxo mỗ. Nhym arỳm kà kajgon pĩ'ã mỗ. Arerek wã nhidjibê ne Xixi.

¹⁸ Nhym kòk djàbêr tỳ:x ne me ijo àbêr tỳ:x. Nhym kàrax amijadjwỳr tỳxo mỗrri: nhym 'ã akati. Nhym me kàrax kajkritmã arỳm ngònhmã kàkam me jênh kwỳ rẽ. ¹⁹ Nhym kam arỳm me inox'ã akatibê 3 apêx ba me arỳm ngònhmã kàraxkam apỳnh kukràdjà kwỳ rẽ. ²⁰ Ne kam mỗ: nhym arngromẽ kanhêti amirĩt kêt'ã arỳm akati krãptĩ apêx. Nhym kòk 'itỳ:x me ijo mỗr tỳx rã'ã ne. Ba me te: amipytâr djà'õ jabej ar irĩt ne arỳm idjumar punure ne.

²¹ Ne mỗn arỳm inhõ kwỳ krên kêt 'átũm ne. Nhym kam Paur kàkam me àpênh'ỳr tẽn arỳm me ipòkri djan memã kum,

—Ë, ba ar amã arẽ gar ama. Nã gãm ren ar amũja'ã ikòt akabẽn dji gwaj ren apêxtibê Kreta'ãnh arek wajêt. Ne ren kam badjumar mex nhym ren mỳjja'õ biknor kêt. ²² Jakam dja gar akubyn adjumar mex ne atỳx. Dja te kàrax wadjà nhym ngô kute gwaj bajõnh bĩn prãm kêtumrẽx.

²³ Be, akamàtkam Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh'õ iwỳr bõx ne ikuri dja. Metĩndjwỳnh ta ne mã ijo ba, ba kum idjâpênh ar iba. ²⁴ Kadjy mrãnh djwỳnhja ne imã, “Paur, on atĩn prãm kêt. Dja ga bẽnjadjwỳr raxbê Xedja kabem adjãmumrẽx. Nhym aro'ã me mỗr wã ne Metĩndjwỳnh arỳm akòt me kunĩ dja. Akòt dja me tyk kêtumrẽx”, ane.

²⁵ Be, ã kute imã anhỹrkam dja gar adjumar mex. Mrãmri dja amikabẽn kòt ngòbê gwaj bapytarkumrẽx. Metĩndjwỳnh kute gwaj bapytârja ne ba tu amim kamnhĩxumrẽx. ²⁶ Nhym kam mrãmri kòk 'itỳx dja apêxti'õ'ã gwaj bamẽnhkumrẽx. Kàraxmẽ ro'ã gwaj bamẽnhkumrẽx, ane.

Kàrax bika'êk'ã ujarênh.

²⁷ Nhym kam arỳm me inox'ã akatibê 14 apêx nhym akamàtkam ngô raxbê pyka kêt nhidjibê Angrikukam kòk 'itỳx ari: kàraxo ba. Nhym akamàt kò ipòkri kàkam me àpênh abenmã kum,

—Ë, kute akàx'ỳr kà arỳm mỗr pyrãk, ane. ²⁸ Ne kam koror jabej ngô'ã kadjàt'ã tu jakre nhym 'ã djudjêdjêbê 30 metu apêx. Nhym me kam amak ngriren ajte 'ã kadjàt jakre. Nhym arỳm kàjbê krãn 'ã 27 metu apêx.

²⁹ Nhym kàrax kẽn'ã bika'êk karõ me arỳm ngònhmã djudjêdjêti mẽ. Djudjêdjêti'ã kẽn 'ãpreja mẽn ajte ja mẽn ajte ja mẽn ajte ja mẽ. Nhym kẽn arỳm akubyn kàrax pynê. Nhym me'ã akatio wajêt ne arỳm axwe umar. ³⁰ Nhym kam kàraxkam me àpênh bit kute mebê amipdjur ne amijã maje kàrax kurũm katormã. Nãm me 'êx ne memã kum,

—Ba me kà ngrirekam djudjêdjêti'ã kẽn 'ãpreja'õ nhỹr ne o ikaton kà krwỳt'ãnh kumê gê akubyn kà krwỳt pynê, ane. Ne kam djudjêdjêti'ã kà ngrireo ruwn bit ngònhmã

mẽnhmã. ³¹ Nhyr Paur arỳm me krākamngõnhmẽ mebê 100 nhõ bẽnjadjwỳr'ỳr tẽn memã kum,

—Dja me wã mõn arỳm utàr djà kêt ne me gadjwỳ apytàr djà kêt, ane. ³² Nhyr me krākamngõnh arỳm 'ỳr mõn 'ã djudjêdjêti kunĩ jakà. Nhyr arỳm kà ngrire mebê ngõnhmã nox ne akuno.

³³ Nhyr arỳm akati tẽ nhyr Paur arỳm memã arẽn memã kum,

—Nã gãm ar kòk apêxkam amakbê amijajbu nhyr arỳm ar ajã pi'òk kamrêk amãnhkrut apêx. ³⁴ Ar atỳx kadjy gop on ar anhõ kwỳ krẽ. Ngõ kute ar apar prãm kêtumrêx.

³⁵ Nãm ã memã anen arỳm djwỳ'õ by. Ne me kunĩ nhipòkri Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽn kokij ne arỳm krẽnmo krax ne. ³⁶ Nhyr kam me kunĩ akubyn kĩnh ne adjwỳnhdjwỳ ò kwỳ krẽnno kumex. ³⁷ Kàraxkam me ikunĩ ne me ikrãptĩ:. Me kute me ijã akrebê 276. ³⁸ Nhyr me ò kwỳ krẽn arỳm ajne. Ne kam kàrax kajkritmã ngõnhmã jẽn rẽ. Atemã bãygogo 'yo jẽn rẽ.

³⁹ Nhyr arỳm akati. Nhyr me arỳm pyka pumũ. Nhyr me'õ kute amrêbê pyka pumũnh kêtumrêx. Nhyr wãnh pyka kute aktã ngõ nhijêkam ngõ binhikrênhja. Nhyr me arỳm amybỳm kàrax kadjy omũ. Ne kam abenmã kum,

—E kum, gwaj 'ỳr kam mãn kàraxo wadjã gê umar mex, ane.

⁴⁰ Ne kam arỳm kẽn kunĩ'ã djudjêdjêti 'ãpre bõn tu kum ire. Ne kà katẽ pynênh djã'ã djudjêdjê 'ãpre bõ. Ne kam kà krwỳt'ãnh par'ã kubêkatio wabin 'ã kunhõ, kòk kute kàraxo mõr tỳx kadjy. Ne arỳm akàx'ỳr kàrax krão akẽx ne. ⁴¹ Nhyr kam kàrax arỳm ngõ kute aben mok djã'ỳr bõx. Kam ne kororre. Ne mõn 'ã nõn arỳm 'ã nõr tỳx mex ne. Nhyr ngõ djãkà 'itỳx arỳm kàrax katẽ titik ne ka'êko mõ.

⁴² Nhyr krākamngõnh ar abenmã kum,

—Mebê ijê tũm nox ne akàxmã rên ne atỳxã àbir ne mã prõt kêttri gwaj me kupa, ane.

⁴³ Nhyr krākamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr Paur'ã maje akubyn me unên memã kum,

—Kwãrĩk wãnh. Gê me rênja kumrêx tu nox ne rên akàx'ã wabi. ⁴⁴ Gê me rên kêt pĩponh jamỳ nàr ngõ kute kà ka'êk jamỳn 'ã mekõt rê, ane. Ba me kam ikunĩ arỳm inox ne. Ne kam ikunĩ arỳm akàx'ã wabi.

28

Apêxtibê Matãkam ar ba.

¹ Ba me arỳm wabi nhyr me bajtem apêxtikam ar baja me imã,

—Apêxti ja nhidjibê ne Matã, ane. Ba me kam kuma. ² Nhyr kam namẽ krykam apêxtikam me bajtemja kum me ikaprikumrêx. Ne kam arỳm me imã kuton me imã kabẽn mextire.

³ Nhyr Paur arỳm pĩ ngrà kwỳ karwàn kuwykam adjuw. Nhyr kangã djãkrê kuwy pymaje pĩ ngrà kurũm katon arỳm Paur nhikra nhãn 'ã wajêt. ⁴ Nhyr me arỳm ikra'ã kangã jêtkõt omũn abenmã kum,

—Be, tãmwãbê ne me par djwỳnh'õ. Jakam dja ty. Ngõ ne kute bĩn kêt nhyr be, kangã dja kubĩ. Axwe pãnh dja ty, ane. ⁵ Nhyr kangã ikra'ã wajêt nhyr tu kum ikra wabê nhyr arỳm kuwykam tỳm. Nhyr kam tokry kêt ne. ⁶ Nhyr me te Paur nhigot jabej. Nàr, me aêrbê tyk ne tỳm karõ te 'ã ajkam ama. Te kam ama:n omũno kumex. Omũnh 'ãtũm nhyr ajmã kute kêtumrêx. Nhyr kam me atemã kabẽn djin abenmã kum,

—Be, kubê ne metĩndjwỳnh'õ, ane.

⁷ Apêxti tãmkam bẽnjadjwỳr nhidjibê Pubriju. Ò pyka kuri ne ba me dja. Pubriju me imã,

—Inhõ kikrekam dja gar nhỹ, ane. Bar kam 'ỳr mõn kam nhỹ nhyr arỳm me ijo djuw mex mexumrêx. Ba me kam kam inhỹr'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx.

⁸ Nhyr kam Pubriju bãm kute ir djwỳnhja kà kangron iku:w. Nhyr Paur arỳm 'ỳr wadjàn Metĩndjwỳnhmã o a'uw ne krã'ã ikra djin arỳm o mex ne. ⁹ Nãm Paur ã o ane nhyr kam apêxtikam me punu kunĩ 'ỳr bõx nhyr arỳm me o mex ne. ¹⁰ Nhyr kam me

me imã mỳjja kumex ngã. Ba me kam arỳm inoxmã. Nhyim me arỳm apỳnh me imã mỳjja kĩnh djàri kàraxkam kumex ne.

Krĩraxbê Rõma'ỳr mõrn bõx.

¹¹ Me inox kêttri ne apêxtikam me ijã mytyrwybê amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ba me arỳm inox ne. Krĩraxbê Arexãkam me õ kàraxkam inox ne. Nãm me amrêbê amex jamãrbê apêxti'ãnh kàraxja nhõ. Kàrax krwỳt'ã ne me karõ amãnhkrut wajêt. Ja nhidjibê ne Kaxu. Nhyim ja nhidjibê Põr.

¹² Ba me inox ne mõ:n kam krĩraxbê Xiraku'ãnh kàrax nhõ. Nhyim me ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx.

¹³ Ne kam ajte inox ne pyka 'ãnh mõ:n kam krĩraxbê Reguju'ỳr bõx. Ne kam me aà'ã mõ: nhyim me ijã akati. Nhyim kam kãjmã kõk wabê ba me ajte akatikam krĩraxbê Poteroj'ỳr bõx ne 'ãnh kà nhõ.

¹⁴ Bar kam wabin Jeju kukwakam me kute abeno kamy kwỳ jabej ne memã ikato. Nhyim me ar imã,

—Dja gar inhũrkwãkam nhỹ, ane. Bar kam nhỹ. Nhyim ar ijã akatibê 7 apêx. Bar kam itekõt krĩraxbê Rõma'ỳr mõ.

¹⁵ Nhyim kam me amũ krĩraxbê Rõmakam Jeju kukwakam me kute abeno kamymã ar ijarê. Nhyim me arỳm ar ikutã mõ, kute ar ikajpar kadjy. Ne kam Apiju'ãnh djwỳ jamỳnh djãmê me õt djãbê 3mẽ kam bõx. Bar kam me'ỳr bõx. Nhyim kam Paur me omũn arỳm Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽn akubyn tỳx ne.

¹⁶ Ba me kam mõ:n arỳm krĩraxbê Rõma'ỳr bõx. Nhyim kam krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadjwỳrja mebê ijê tũmo bõx. Me nêje ku'ê djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmã mebê ijê tũm kunõ bõx. Nhyim arỳm mebê ijê djãkam mebê ijê. Nhyim be, me Paurmã kum,

—Ga dja ga anhõ kikrekam nhỹ. Krãkamngõnh pydjibit dja anêje nhỹ, ane. Nhyim kam me'õ nhũrkwã purokam nhỹ.

Kute Rõmakam mebê idjaermã amijarẽnh.

¹⁷ Nhyim kam arỳm Paur'ã akatin akatin akati nhyim arỳm amiwỳr mebê idjaer rũnh 'uw nhyim me 'ỳr bõx ne arỳm 'ã akuprõ. Nhyim kam memã kum,

—Akmere ar, djãm me babê idjaerkam ne ijaxwe'õ? Nãr djã ne ba me bakukãmãkjê kukràdjã'õo ajkê? Arkati. Ijaxwe kêt nhyim Djeruxarêkam me arỳm ibê ijên krĩraxbê Rõmakam me jamã ikanga. ¹⁸ Nhyim me prĩne ijaxwe jabej ikukij ne ima. Nhyim bẽnjadjwỳr ar ijã abenmã kum, “Ren bĩn kadjy axwekumrêx gwaj ren arỳm kubĩ. Nhyim be, kati. Axwe kêtumrêx”, ane. Ne bit kute imã ikra karo ba itẽmmã.

¹⁹⁻²⁰ Nhyim mebê idjaer mã kabẽno bẽnjadjwỳr ar apa. Ba kam aminêje arkum, “Ba gop bẽnjadjwỳr raxbê Xedjamã aminêje ikabẽn jarẽ”, ane. Nhyim ar arỳm amrê 'ỳr ijano ba tẽn bõx. Dja ba aminêje Xedjamã ikabẽn jarẽ. Djãm ije kum inhõ me wỳnhbê idjaer jaxwe'õ jarẽnhmã? Arkati. Imã inhõ me wỳnh jabêkam ne ba amiwỳr ar ajuw. Ije ar apumũnh ne ar amã ikabẽnmã ne ba amiwỳr ar ajuw. Ë, ba ar amã arẽ gar ama. Dja Metĩndjwỳnh akubyn me tyko tĩn. Mebê idjaer ne me tu amiwỳr me akubyn tĩn kamnhĩxkumrêx. Badjwỳ ne ba tu amiwỳr kamnhĩxkumrêx. Ije amiwỳr kamnhĩxkam ne me arỳm kàxirax jao idjuwpre. Nãm ã Paur memã ane.

²¹ Nhyim kam me kum,

—Pykabê Djudêjakam ne me nĩnh ar imã ajã pi'õk no'õk kêt. Nhyim mebê idjaer'õ nĩnh bõx ne kute ajã mỳjja'õ jarẽnh kêt. ²² Be, pyka kunĩkõt me kute me kukràdjãja japyrõ ba. Jabit ne bar kuma. Nhyim be, ar ba ne bar ije 'ã adjujarẽnh mar prãm, ane.

²³ Ne kam kute mar kadjy kum akati'õ jarẽ. Nhyim kam me kute kum akati jarẽnh bõx nhyim me krãptĩ Paur nhũrkwãmã wadjã. Nhyim kam kryrãm memã ujarẽnhmo krax ne akamãtkam o ino re. Metĩndjwỳnh kute amim me utar ne ar meo ba'ã memã ajarẽ. Nãm memã Mõjdjê kukràdjã jarẽn Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh kunĩ kabẽn jarẽ. Ne me kabẽn kõt memã kum,

—Ga, pi'òk kòt Jejubê me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatija pumũ. Kubê Krituja pumũ. Dja gar tu amim Jeju markumrêx. Nãm ã memã anhỹro nhỹ.

²⁴ Nhyr me kwỳ tu amim kabẽn markumrêx. Nhyr me kwỳ amim kabẽn mar kêt. ²⁵ Ne arỳm kabẽno aben japanho kumex ne arỳm ajmã. Nhyr me bimành kêtri Paur memã kum,

—Idjaij ne amrêbê: Metĩndjwỳnh Karõ kukwakam me akwỳ'ã kabẽn jarẽ. Mrãmri ne arẽnhkumrêx. Nãm me bakukãmãremã kum,

²⁶ “Me'ỳr tẽn memã ikabẽn jarẽn memã kum,

‘Dja ga me maro aku'ê kajgon mar kêt ne, kukràdjã'ã mỳjja kute amijakreja mar kêt ne. Ne omũnh kajgon amim omũnhkumrêx kêt.’ Mỳkam?

²⁷ Bir, arỳm ne ga me adjumar djakam ajamakkre kêt ne ajamakkre jaduj ne tu ano ngõr. Nã gãm me arĩk ã ibê amijo abao ane. Mỳkam?

Bir, aje anoo omũnh kêt mã ne aje ajamako mar kêt mã ne aje ikukràdjã'ã mỳjja kute amijakreja adjumar djakam mar kêt mã ne aje iwỳr amijo akẽx ba ije me ajo mex kêt mã. Nã gãm me ibê ã ajamakkre kêt mã ano kêtõ ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij ane. Nhyr me bakukãmãre aben djõ'ã arẽnhõ mõ:. Arẽnhõ mõr tãmtã arỳm me awỳr o bõx. Tũ:mrãm ga me akamingrãnyre ã ikabẽn mar kajgoo ane.

²⁸ Me aje ikabẽn mar kajgokam dja Metĩndjwỳnh arỳm me bajtem mã ijano. Dja ba memã Metĩndjwỳnh kute me utàr'ã ajarẽ nhyr me arỳm tu amim markumrêx nhyr kam arỳm me axwebê me utã. Nãm ã memã ane.

²⁹ Paur mebê idjaermã arẽnh pa nhyr me arỳm mã kubê mõ. Ne aktã kabẽno aben japanho mõ.

³⁰ Nhyr kam Paur ta aminhũrkwãkam arek krĩ nhyr 'ã amex ne ajte 'ã amex. Paur ta õ pi'òk kaprĩ õ kikre djwỳnh mã ùrkwãõ pãnh. Nãm ùrkwãkam nhỹ nhyr me mã 'ỳr ban bõx nhyr mã kam me kunĩõ djuw mex. ³¹ Ne kàj bê Metĩndjwỳnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ã memã ujarẽnhõ krĩ. Ne mã memã Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu'ã kukràdjã jarẽnhõ krĩ. Nãm kum me uma kêt ne ã memã arẽnhõ ane. Nhyr me'õ kubê àptàr kêt kumrêx. Tãm ne ja.

Paur kute Rômakam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne krîraxbê Rômakam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm krîraxbê Rôma'ÿr tēm kutã memã pi'ôk no'ôk ne. Nãm 'ÿr tēm kêt rã'ã, kute Rôma pumũnh kêt rã'ã ne kam 'ÿr tēm mã krà ne kam amikukãm memã pi'ôk no'ôk jano. Me kute Jeju mar kute omũnh ne kam ôkre kadjwýnhbê kute amim,

—Nã mrãmri ne Metĩndjwýnh kute Paur janor. Nãm prĩne kute Metĩndjwýnh kukràdjã marja pumũ, anhÿr kadjy. Kam ne Paur memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ajarēn memã kum,

—Me kunĩ ne me axwe, ane. Mebê idjaer nàr, pyka kunĩkôt me kunĩ axwekam mexo kute Metĩndjwýnh tēp kêt kumrēx. Nhym be Metĩndjwýnh ukaprĩkôt arÿm me bamã me bapytàr djwýnh jano. Me bamã kurê rã'ãkam, bamã bajaxwe kĩnh rã'ãkam me bawÿr me utàr djwýnh jano. Nhym kam me kunĩ, mebê idjaer, nàr kon pyka kunĩkôt me kunĩ dja me tu amim Jeju markumrēx nhym Metĩndjwýnh arÿm meo kra ne meo tÿx, axwebê meo tÿx nhym me arÿm katàt ar amijo ba. Nhym Metĩndjwýnh dja kum me abê rã'ã rã'ã. Ne kam ajte amũ akati 'ô kam dja ajte mebê idjaero tÿx nhym me arÿm 'ÿr amijo akēx. Nãm ã Paur memã ane. Tãm ne ja.

¹ Ba ibê Paur. Ibê Jeju Kritu nhõ àpēnh. Ta ne amiwÿr ijuw ne arÿm mebê amim ipytàn ar ijo ba. Ijo ban arÿm ijano ba arÿm Kritu'ã ujarēnh ny jarēnhõ iba. ² Amrēbê: ne kukwakam memã kabēn jarēnh djwýnh ar me bakukãmãremã ujarēnh ny jarēn mã memã kum,

“Dja Metĩndjwýnh ï memã ujarēnh ny jarē.”

Nãm me ã Metĩndjwýnh nhõ pi'ôkkam memã ane. ³ Kra'ã ne ujarēnh nyja. Krabê Jeju Kritu'ã ne ujarēnh nyja. Me banhõ Bēnjadjwÿrbê kumkati'ã ne ujarēnh nyja. Nãm Kra amijo ï ne nã kurũm kato. Nã kurũm katon arÿm kôt kubê me bakukãmãre Dawi tãmdjwÿ. ⁴ Ne kam tyn akubyn tĩn nhym kam Metĩndjwýnh Karõ arÿm memã tÿx jadjà nhym me arÿm tÿx. Tÿx ne arÿm memã Jeju'ã ujarēnh ar ba. Ne memã kum,

—Mrãmri, Jejubê Metĩndjwýnh Krakumrēx. Ga, tyk ne akubyn tĩnja pumũ, anhÿro ba. ⁵ Ta ne tu kum ikaprĩn ijano ba arÿm memã 'ã idjujarēnh ar iba. Gēdja apÿnh me ba djã kunĩkôt me idjujarēnh man arÿm tu amim Jeju markumrēx ne arÿm katàt kabēn man kôt ar amijo ba. Ja kadjy ne ijano ba Jeju'ã idjujarēnh ar iba. ⁶ Ga, ar gadjwÿ Jeju Kritu kute amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo baja pumũ.

⁷ Krîraxbê Rômakam Metĩndjwýnh kum ar ajabê. Kute ar ajo aminhõ kadjy arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ar akunĩmã ne ba pi'ôk no'ôkjakam ikabēn jarē.

Gê Metĩndjwýnh tu kum ar akaprĩ. Kubê ne me Babãm. Ne kam Bēnjadjwÿr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Paur kute Rômakam me omũnh prãm'ã amijarēnh ne ja.

⁸ Ba mã ijo ba djwýnh, Metĩndjwýnh kumrēxmã ar ajarēn mã kum ar akunĩkam amikĩnh jarē. Apÿnh me ba djã kunĩkôt ne me ar ajã abenmã kum,

—Onĩj, Krîraxbê Rômakam me arÿm tu amim Jeju markumrēx, anhÿro ba. Ba kam ar akam ikĩnhkumrēx.

⁹⁻¹⁰ Ne Metĩndjwýnhmã ar ajarēnh rã'ã ne. Kum idjà'wÿr kunĩkôt ne ba mã kum ar ajarē. Ba ar awÿr itēm kadjy mã kum amijo a'uw ne kum,

—Djũnwã, ba jakam krîraxbê Rômakam ar'ÿr tēn ar'ÿr bôx, idjumar mex ne ar'ÿr bôx. Ga mrãmri aje ar'ÿr ibôx'ã amim karõ jabej ba jakam ar'ÿr ibôxkumrēx. Nã bãm ã kum amijo idjà'wÿro ane. Mrãmri ne ba ar awÿr ikrà ne. Djã nã bãm ar amã ijēx? Metĩndjwýnh ta ne kute ar amã ijēx kêt kôt kute imar. Djãm kum idjãpēnh kêt got?

* 1:7 Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhym pãnh kum gwaj bakaprĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêt mã. Nhym be, ta ne tu kum gwaj bakaprĩ.

Mrämri Kra'ã ujarënh ny ne ba kàj bê memã arënhho ibakumrëx. Kam ne ba mrämri ar amã arënhkumrëx.

¹¹ Mÿkam ne ba ã kum idjà'wÿro ane? Bir, ije ar apumünh prä:mkam. Dja ba ar akam bôx ne Metïndjwÿnh kadjy arÿm ar amã adjàpënh djà'õ'ã karõ. Metïndjwÿnh Karõ kukwakam ar amã 'ã karõ gar arÿm maro aban arÿm Jejukôt ar amijo aba. Kôt ar amijo aban arÿm 'ã angrà tÿx ne 'ã adjukanga kêtumrëx. ¹² Gwaj kam baje tu amim Jeju markumrëx'ã aben pumün arÿm aben man kam tu amim Jeju mar tÿ:xkumrëx ne bakïnhkumrëx.

¹³ Bir, ar awÿr itëmmã ne ba mã amim 'ã karõ kräptï nhym apÿnh mÿjja mã ibê aptà. Ar aje imar kêt karõ ne ba ar amã ja jarë. Imã ar awÿr ibôx prä. Ga, me kute bågogo djêo baja pumü. Arÿm me kute ê parkam kïnhkumrëx. Badjwÿ dja ba ar akam bôx ne Jeju'ÿr me kwÿo akëx nhym me arÿm tu amim markumrëx. Tu amim markumrëx ba kam arÿm ikïnhkumrëx. Ije me akam Jeju'ÿr meo akëx prä. Kute arÿm ije amü me bajtem 'ödjwÿkam 'ÿr meo akëx pyræk. Me ibê idjaer ne ba me me bêt idjaer kêt me bajtemo iba. Ba ne ba ije Metïndjwÿnh'ÿr me bajtemo akëx prämkumrëx.

¹⁴ Jeju imã me kuní'ã karökôt ne ba ije me kunímã 'ã ujarënh ny jarënh prä. Me krör tumbê kregujamê me krör nyjamã ije arënh prä. Ne me krã mexmê me krã mex këtã ije arënh prä. Ije Jeju'ÿr meo akëx kadjy ne ba ije memã arënh prä. ¹⁵ Kam krïraxbê Rômakam me gadjwÿmã ije Kritu'ã ujarënh ny jarënh prä:mkam ne ba dja.

¹⁶ Bir, djãm ije Kritu'ã ujarënh ny jarënhbê ipijàm? Kati. Ba arënhkumrëx nhym me arÿm kwÿ i pÿnhkôt tu amim markumrëx nhym kam Metïndjwÿnh arÿm me utà. Tÿxkôt me utà. Me bêt idjaer kumrëx ne me utà. Ne kam me bajtembê kregujadjwÿ me utà. Kam ne ba ije arënhbê ipijàm kêtumrëx. ¹⁷ Ujarënh nykam ne Metïndjwÿnh kute memã axwe kêt jarënhjao amirít gwaj arÿm kam kuma. Dja me tu amim markumrëx nhym arÿm memã axwe kêt jarë nhym me arÿm kum mex. Dja me tu amim markumrëx ne amim marbê ar ba rä'ã: ne. Me bakukãmãre kabën kôt ne ba ar amã arë. Amrëbê: me bakukãmãre memã kum,

“Metïndjwÿnh kute memã axwe kêt jarënh nhym me arÿm kum mexja dja me tu amikajmã'ã markumrëx ne arÿm tïn ne ar ba”, ane.

Amrëbê: ne me bakukãmãre memã ja jarë nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Kam mrämri dja me tu amim Kritu markumrëx nhym Metïndjwÿnh arÿm memã axwe kêt jarënhkumrëx nhym me arÿm kum mexkumrëx ne. Nãm ã meo ane ba kam krïraxbê Rômakam ar aje amim Jeju marjamã arë.

Paur kute memã Metïndjwÿnh mekam ngyrk jarënh ne ja.

¹⁸ Nhym be, atemã mÿjja ne Metïndjwÿnh kute me axwemã o amirít. Amingryk ne memã o amirít. Me kute Metïndjwÿnh mar prä. Kêt ne axweja kunïkam ne ngyrk ne. Me axwekam kute amim,

—Kati. Ije kabën katàtwã mar prä. Kêt, anhÿro bajamã ne mekam ngyrko amirít ne. ¹⁹⁻²⁰ Godja me kwÿ amim,

—Mÿkam ne Metïndjwÿnh ikam ngyrk ne? Djãm arÿm imã amijo amirít ba kuma? Kati. Ta kute imã amijo amirít kêtumrëx ne tu ikam ngyrk ne, ane. Djãm mrämri ne me kwÿ kabënja? Kati. Nãm me 'ëx. Arÿm ne me Metïndjwÿnh man mar kajgo. Me te kute noo omünh kêt nhym Metïndjwÿnh arÿm prä. Memã amijã mÿjja kwÿo amirít ne nhym me arÿm kuma. Tÿ:xi ne tÿx rä'ã: rä'ã ne. Kubê me kunímê mÿjja kuní tïn djwÿnhkumrëx. Ja ne o amirít nhym me arÿm kuma. Adjakamã ne mÿjja kuní: nhipêx nhym me arÿm omü. Jakamdjwÿ mÿjja rä'ã nhym me arÿm omü. Mÿjja rÿnh, mÿjja pÿma, mÿjja tïn nhym me arÿm prä. Omün arÿm apôkmã amim,

—Be, Metïndjwÿnh tÿ:xi ne tÿx rä'ã: rä'ã ne. Kubê ne mÿjja kuní, me kuní tïn djwÿnhkumrëx. Nãm me ã amim anen arÿm Metïndjwÿnh man kam mar kajgo.

²¹ Djãm me kute markam kum,

—Metĩndjwỳnh ara:x ne apyma:kumrẽx. Me imã akĩ:nhkumrẽx? ane. Arkati. Nãm me te Metĩndjwỳnh man kum rax jarẽnh kêt ne ate kubê krã. Ate kubê krãkam ne me arỳm arĩk amim mỳjja'ã karõ punuo ba. Bẽn katikumrẽxkam ne me arỳm no kêt ne kam arỳm umar djãkam kute akamãt kô tyk pyrãk. ²² Me ta ne me amijo krã mex ne amijo àmra ar ba. Ne kam mrãmri arỳm no kêtumrẽx. ²³ Ne kam arỳm Metĩndjwỳnh raxo kubê kumkatija mar kangan kum amijarẽnh kanga, Metĩndjwỳnh tĩno kubê kumkatija kanga. Ne ate kam pãnh apỳnh mebêngôkre,† ãk, mry, mry ngãngão mrãnh, apỳnh mỳjja tĩn 'ikrãn maro ba. Maro ban arỳm karõ nhipêx ne o Metĩndjwỳnh ne kum amijarẽho ba.

²⁴ Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm wãnh memã ire. Me kum mỳjja punu prãmja ta kute wãnh ar o ba kadjy wãnh memã ire. Me ta kute wãnh ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba kadjy. Me ta kute aben nhĩo àpnu kadjy. Ja kadjy ne wãnh memã ire. ²⁵ Mrãmri Metĩndjwỳnh katãt amikabẽn jarẽnhkumrẽx nhym me arỳm aminhirôbê kabẽn rẽ. Aminhirôbê kabẽn rẽn arỳm pãnh me 'êxnhĩ kabẽn'y'r amijo akẽx ne kôt ar amijo ba. Me ren mỳjja kunĩ nhipêx djwỳnh maro ban ren kum rax jarẽho ban ren kum àpênh ar ba rã'ã ne. Nhym be, kati. Nãm me kangan arỳm mỳjja nhipêxmãbit rax jarẽho ban kum àpênh ar ba. Nhym be, mrãmri ne mỳjja kunĩ nhipêx djwỳnh ra:xi. Me kute amim marja kute kum rax jarẽnh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrẽx.

²⁶ Nhym be, me axwe ne me Metĩndjwỳnh kanga. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm wãnh memã ire. Me kum mỳjja punu prãm ta kute wãnh ar o ba kadjy ne wãnh memã ire. Nhym me arỳm pijãm kêt ne axwe amijo ban kam abenbê me kupênho ba prã:m. Me nire axwe amijo ban me my kangan arỳm amikupa'ã me nire kupênho ba. ²⁷ Nhym me mydjwỳ axwe amijo ban me ni kangan aktã kurê prã:mkam pijãm kêtumrẽx amikupa'ã me my kupênho ba. Kam Metĩndjwỳnh arỳm memã axwe pãnh jarẽnh katãt. Me ta ne me amijo bikẽn mex ne.

²⁸ Metĩndjwỳnh ne kute õ mỳjjakôt arỳm memã amijo amirĩt nhym me arỳm kuma. Ne kute mar rã'ãmã ne ate kam ajte amim,

—Kati. Ije mar prãm kêtumrẽx, anhỹro ba. Mã me kute ã amim anhỹro bakam ne Metĩndjwỳnh arỳm wãnh memã ire. Nhym kam me arỳm mỳjja punubit man arỳm axwe amijo ba.

²⁹ Ne kam apỳnh axwe kunĩo ba tỳ:x ne.

Ne ajte ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba prã:mkumrẽx ne.

Ne ajte meo bikẽn kume:x.

Ne ajte kute amim mỳjja rũho atom prã:m.

Ne ajte amim meo bikẽn'ã karõ prã:m.

Ne ajte me õ mỳjja'ã ngryk prã:m.

Me axwe amijo bakam ne me ajte aben par prã:m.

Ne ajte kute kabẽno aben japanh prã:m.

Ne ajte memã 'êx ne me noo biknor prã:m.

Ne ajte kum me kurê:.

Ne ajte kute me kãxã me arẽnh prã:m ne.

³⁰ Me axwe amijo bakam ne me ajte memã me kurê'uk prã:m ne.

Ne ajte kum Metĩndjwỳnh kurê:o ba.

Ne ajte tu memã ãkjêr prã:m ne.

Ne amijo àmra prã:m ne.

Ne ajte amibẽn prã:m ne.

Ne ajte apỳnh axwe kumex'ã amim karõo ba prã:m ne.

Nhym me bãmmẽ me nã ar te ar me akre: nhym me ajte amakkre kêt prã:m ne.

³¹ Me axwe kute amijo bakam ne me ajte no kêt:ne.

Ne ajte 'êx ne we memã kabẽn pydjĩn arẽnh nhym me me mar pydji. Mar pydji nhym me atekam ajte,

† 1:23 Apỳnh me õ pyka djãri kunĩkôt ne me kunĩ bêngôkre.

—Kati. Dja ba ipêx kêt ne, anen ajte kabên 'ôdjwÿo ikjên kabên pydji mar kêt-kumrêx ne. Ne ajte kum me abê kêt-kumrêx ne.

Ne ajte ukapri kêt-kumrêx.

³² Me kute ã amijo anhÿro bajamã ne Metîndjwÿnh arÿm memã axwe pãnh jarê. Me axwejakam me biknormã. Tãm ne arÿm memã arê nhym me arÿm prÿne kuma. Nãm me te kuman axwe amijo ba rã'ã ne. Djãm me axwe amijo babit? Kati. Nãm me ajte apÿnh axwe ja'ã amÿ memã kum,

—Á amijo ane. Kam ne me kum me akÿnhkumrêx, anhÿro ba. Nãm me ã axweo ane ba kam arÿm wãm Rômakam me amã arê. Tãm ne ja.

2

Metîndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarênh.

Mat 13.41; Ruk 13.3; Idja 9.27

¹ Me akwÿ ne ga me amÿ memãbit axwe jarênh o aba. Djãm me gadjwÿ ajaxwe kêt got ga me amÿ me wã'ã amim,

—Me axwekumrêx. Dja Metîndjwÿnh me axwe pãnh me kanga, ane? Me aje me'ã amim, “Dja me axwe pãnh me kanga”, anhÿr kôt dja Metîndjwÿnh me gadjwÿ arÿm me akanga. Mÿkam? Bir, me gadjwÿ me ajaxwekam. Me ajaxwe kute mrãmri ne amÿ me wã axwe pyræk. Me axwe kôt me ajaxwekam dja me gadjwÿ pãnh me akanga. Djãm me aje Metîndjwÿnhmã kum,

—Ijaxwe kêt. Ga ren ikanga kêt, anhÿrmã? Kati. Me gadjwÿ me axwe kôt ajaxwekam ne ga me aje te kum anhÿrmã.

² Nhym be, me kute ã axweo bao anhÿrja'ã ne Metîndjwÿnh katà:t memã kum,

—Pãnh dja me biknor tokry djækam akuno, ane. Tãm ne gwaj baje markumrêx. ³ Me abê pykakam me ï kajgo. Akajgokam aje amÿ me wãbit'ã amim, “Dja Metîndjwÿnh pãnh kanga”, anhÿro aba. Ne kam ajte mekôt ã ajaxweo ane. Mekôt ã ajaxweo anhÿrkam djãm apydji Metîndjwÿnh kute akanga kêt-mã? Kati. Gadjwÿ. Dja katàt amã ajaxwe jarê ne kam arÿm pãnh akangakumrêx.

⁴ Nâr, ga me te ã ajaxweo ane nhym Metîndjwÿnh ukapri ra:x ne ngryk tô:n kute amijã ngryk nê 'âtü:m. Djã ne ga me ukapri'ã amim, “Kê, djãm mÿjja mex”? ane? Kati. Kwãrÿk wãnh ã amim anhÿr kêt. Metîndjwÿnh kute me ajaxwebê amiwÿr ajo akêxmã ne kum me akapri:. Me aje 'ÿr amijo akêxmã kum me akapri. Djãm me aje amijã ja mar kêt?

⁵ Ga me atekam ajte kubê ajamakkre kêt ne 'ÿr amijo akêx prãm kêt. Be ga, me mã kute amim mÿjjao atomja pumÿ. Me mã amim adjuw nhym arÿm mã kãjmã ajkamên arÿm kum ra:xja pumÿ. Ga me aje me uræk ne mã ajaxwe nhym mã me akam ngryk ne mã kãjmã me akam ngryk ajkamê. Nhym kam dja ò akati arÿm me awÿr bôx. Kute katàt memã axwe pãnh jarênh djã nhõ akati me awÿr bôx nhym arÿm me akam ngry:k ne. Me ajamakkre kêt-kam me akam ngry:k ne.

⁶ Dja Metîndjwÿnh katàt memã o pãnh. Dja katàt apÿnh me kute mÿjjao ba kôt memã o pãnh. Me ï pÿnhkôt katàt memã o pãnh. ⁷ Me kute arek katàt amijo bajamã dja katàt memã o pãnh. Metîndjwÿnh kute ta amimexo meo mex kadjy, ne kute memã, “Amexkumrêx”, anhÿr kadjy, ne kute memã ï ny, ï punu prãm kêtja nhõr kadjy ne me arek katàt amijo ba. Nhym kam Metîndjwÿnh katàt memã o pãnh nhym me arÿm Metîndjwÿnh kôt tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁸ Nhym be, me kute amidjwÿnhbit mar ne kute kabên katàt kangan me axwe kôt axwe. Dja katàt me jadjwÿmã o pãnh ne arÿm mekam ngry:k ne. Nhym kam arÿm mÿjja puma: mekam apôx. ⁹ Me me axwe kôt axweja dja me arÿm ï pÿnhkôt umar punure ne tÿn prã:m. Mebê idjaer kumrêx dja ã ane. Nhym kam me bajtemdjwÿ ã ane.

¹⁰ Nhym be, me mex kôt me mexja dja me arÿm me:xkumrêx nhym Metîndjwÿnh arÿm kum me kÿ:nhkumrêx. Nhym kam me arÿm umar me:xkumrêx. Mebê idjaer kumrêx dja ã umar mexo ane. Nhym kam me bajtemdjwÿ ã ane. ¹¹ Mÿkam dja me ã ane? Bir, djãm

Metĩndjwỳnhmã me'õ pyman kute kum 'ã mamã? Arkati. Nãm me kunĩo kute aben pyrãk ne katãt kute memã o pãnhkumrẽxmã.

¹² Metĩndjwỳnh ne me bakukãmãre Mõjdjẽmã kukrãdjã jarẽ. Me kute katãt amijo ba kadjy kukrãdjã jarẽ nhym amũ mebẽ idjaermã arẽ. Nhym kam me aben djõ'ã kukrãdjã'ã, "Mõjdjẽ kukrãdjã, Mõjdjẽ kukrãdjã", anhỹro ba. Dja Metĩndjwỳnh katãt memã axwe pãnh jarẽho nhỹ.

Nhym me bajtem, memã me kute Mõjdjẽ kukrãdjã jarẽnh kêtja. Godja me bajtemja kwỳ kam axwe jabej arỳm axwe pãnh akuno. Djãm kam Metĩndjwỳnh kute memã kum,

—Aje Mõjdjẽ kukrãdjã kõt amijo aba kêtka dja ga akuno, anhỹrmã? Kati. Mỳkam? Bir, me kute memã Mõjdjẽ kukrãdjã jarẽnh kêt nhym me kam kute mar kêt. Kam dja ã memã anhỹr kêt. Nhym kam me arỳm axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djãkam akuno.

Nhym mebẽ idjaerdjwỳ, memã me kute Mõjdjẽ kukrãdjã jarẽnh tũmja. Godja me kwỳ kam axwe jabej Metĩndjwỳnh dja arỳm memã kum,

—Aje Mõjdjẽ kukrãdjã kõt amijo aba kêtka dja ga akuno, ane. Me kute kukrãdjã mar ne kõt amijo ba kêtka dja ã memã ane. Nhym kam me arỳm axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djãkam akuno. ¹³ Djãm me kute memã kukrãdjã jarẽnh nhym me kute mar kajgoja djãm Metĩndjwỳnh kute memã axwe kêt jarẽnh? Kati. Me kute amim kukrãdjã markumrẽx ne kõt amijo ba jabit dja memã axwe kêt jarẽ nhym me arỳm kum mex ne.

¹⁴ Me bajtemmã me kute Mõjdjẽ kukrãdjã jarẽnh kêtja. Me kwỳ ta ne me tu kute amikadjwỳnhbẽ kukrãdjã mar ne tu kõt ar amijo ba. Kam me kwỳ ta tu kute mar mexkumrẽx ne tu kõt amijo ba mexkumrẽx. Te me kute memã Mõjdjẽ kukrãdjã jarẽnh kêt nhym me ta tu kute mar ne kõt ar amijo ba mexkumrẽx. ¹⁵ Me tu kadjwỳnhbẽ kabẽn mexkumrẽx ne kute mrãmri ne umar djãkam arỳm Metĩndjwỳnh kukrãdjã no'õk pyrãk. Me ta kute amikadjwỳnhbẽ markam ta tu kute axwe nẽje amikukrà. Ne kam axwekam kute amim, "Mrãmri ijaxwe", nãr axwe kêtka kute amim, "Kati, imexkumrẽx", anhỹr.

¹⁶ Me kwỳ tu kute kukrãdjã kõt amijo ba ja dja Metĩndjwỳnh ã memã axwe kêt jarẽ nhym me arỳm kum mex ne. Amrẽ õ akati mõrn bõxkam dja ã me kwỳmã ane. Nhym be me kwỳ kute mex pyrãk ne te amikadjwỳnhbẽ axwe pudju nhym tu me kuman arỳm memã pãnh jarẽnhkumrẽx. Jeju Krituo dja memã axwe pãnh jarẽnhkumrẽx. Ja ne ba ujarẽnh nykam memã arẽho iba.

Paur kute memã me kute mex o me akrenh kêt jarẽnh.

¹⁷ Be, me ga ne ga me memã kum, "Ba ibẽ idjaer", anhỹro aba. Ga me ajte memã kum, —Ba ne ba Mõjdjẽ kukrãdjã kõt ar amijo iba nhym kam Metĩndjwỳnh kum ikĩnhkumrẽx, anhỹro aba. Ne ajẽx ne amijo amran memã kum,

—Me jabit ne ba me ije Metĩndjwỳnh mar mexkumrẽx, anhỹro aba. ¹⁸ Nhym me me amã Mõjdjẽ kukrãdjã jarẽ ga me we aje pĩne markam we aje Metĩndjwỳnh kute amim me'ã karõ kõt mar ne mỳjja kabin we amijo mỳjja mexbit pytãn memã arẽ. ¹⁹ Ne kam ajte we aje amimarkõt amim,

—Me no rã katãt pry'ã mrãnh kadjy ne me kute me pa 'amỳnh ne kute meo mrãnh katãt. Ba ije me urãk ne mrãmri ibẽ katãt me no kẽto iba djwỳnhkumrẽx, anhỹro aba. Ne ajte amim,

—Me axwe ne me kute mrãmri ne akamãt kõt tykkõt me ar ba pyrãk. Ije mrãmri ne memã pry kurwỳ djwỳnh pyrãk. Ba ne ba ibẽ me axwe kêt kadjy me akre djwỳnh, anhỹro aba. ²⁰ Ne me'ã amim,

—Ba ne ba ibẽ me no rerekremã kukrãdjã jarẽnh djwỳnh. Me kute me kra karãre pyrãk ne me no rerekre. Ba ne ba me no tỳx kadjy memã kukrãdjã'ã idjujarẽnh djwỳnhkumrẽx, anhỹro aba. We aje Metĩndjwỳnh kukrãdjã katãtkumrẽxja kunĩ maro abakam ne ga ã 'ã amijo adjãmrao ane.

²¹ Ba me amã arẽ. Me aje amũ me akren ã amim anhỹrkam mỳkam ga: ne ga amijakre kêt? Aje amũ me ãkĩnhĩ kêt kadjy me akrekam mỳkam ga: ne ga adjãkĩnhĩ? ²² Aje memã kum,

—Kwārīk wānh mebê prōo adjākīnh kêt, anhỹro abakam mỳkam ga: ne ga mebê prōo adjākīnho aba? Ga we amā mỳjjao metĩndjwỳnh karō nhipêx kurê:o aba. Mỳkam ga: ne ga mỳjjao metĩndjwỳnh karō nhipêx nhõ kikrekam ar aba? Mỳkam ga: ne ga mebê adjākīnh kadjy kam ar aba? ²³ Aje Mōjdjê kukràdjà'ã memã kum, “Kukràdjaja ne mexkumrêx”, anhỹro abakam mỳkam ga ne ga ajte ari kukràdjakam amikrào aba? Ga kukràdjakam amikrào aba nhym me arỳm adjô'ã abenmã kum, “Metĩndjwỳnh kajgo”, anhỹro ba.

²⁴ Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwỳnh kukwakam me ajã kabên jarên kum, “Apỳnh me bajtem ba djari ne me me ajaxwekôt Metĩndjwỳnh japry:.” Nãm me ã me ajã me bakukãmãremã anen arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga me kukràdjào abikênho aba nhym me arỳm ã me ajaxwe djô'ã Metĩndjwỳnh japryò ane.

²⁵ Me abê idjaer, mỳj kadjy ne me me amy kà nhinhu rê. Bir, me aje amy kà rênh mar ne aje 'ã amim, “Arỳm ne Metĩndjwỳnh ijo aminhõ”, anhỹr kadjy. Djãm me bamy kà rênhkambit nhym arỳm me bajo aminhõ? Kati. Gu me baje ajte Metĩndjwỳnh kukràdjà marn kôt ar amijo babakam ne arỳm me bajo aminhõ. Nhym be, godja ga me kukràdjakam ajaxwe jabej arỳm me amy kà rênh kajgo. ²⁶ Kam me my kà tãja, me bajtemja, godja me ta kute amikam katàt kukràdjà marn kôt amijo ba jabej nhym Metĩndjwỳnh arỳm meo aminhõ. Te me my kà tã nhym arỳm meo aminhõ.

²⁷ Kam, dja me my kà tãja, kubê me bajtemja arỳm me abê idjaermã ajaxwe jarê. Ta te kute Mōjdjê kukràdjà'ã pi'òk no'òk mar kêt kam dja arỳm me amã ajaxwe jarê. Ta tu kute katàt kôt amijo bakam dja me amã arê. Me aje Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã pi'òk no'òk mar kajgon amy kà rênh kajgon kukràdjakam amikrà ar o aba. Nhym kam me ta arỳm me apumũn me amã ajaxwe jarê.

²⁸ Mỳj xêjabê ne Metĩndjwỳnh nhõ me jakumrêx? Djãm me kute amibên ne ajkwa kajgokam memã kum, “Ibê idjaer, ibê idjaer”, anhỹrbit? Djã ne me kute amijo anhỹrbit ne kam mrãmri mebê Metĩndjwỳnh nhõ me jakumrêx? Kati. Djã ne me me my kà nhinhubit rê nhym kam arỳm me mrãmri kubê Metĩndjwỳnh nhõ me jakumrêx? Kati. ²⁹ Me kute mrãmri kadjwỳnhbê Metĩndjwỳnh kabên mar ne kôt amijo babit. Me jabit ne mebê ò me jakumrêx. Me kute amikadjwỳnhbê amim mỳjja'ã karō djakam kute Metĩndjwỳnh Karō mar ne kum amijã maja me jabê ne ò me jakumrêx.

Nhym be, me kute kukràdjà 'ã no'òk mar kajgon me my kàbit rênhja me jabê ne ò me ja kêt. Me kute Metĩndjwỳnh Karō mar ne kum amijã maja djãm pykakam me ar baja gêdja memã mex jarê? Kati. Metĩndjwỳnh dja memã mex jarê nhym arỳm mebê ò me jakumrêx.

3

Kute memã Metĩndjwỳnh 'êxnhi kêt ne kabên kajgo kêt jarênh.

¹ Nhym kam mỳj kadjy dja mebê idjaer? Kam ajte mỳj kadjy dja me me my kà nhinhu rê? Djãm mebê idjaer kute mỳjja maro kute me bajtem jakrenh? ² Nã. Me kute mỳjja maro kute me akrenh me:xi. Bir, me kute Metĩndjwỳnh kabên mar. Metĩndjwỳnh kute me kute katàt amijo ba'ã memã karōkôt amikabên'ã pi'òk no'òkja ne me kute mar ne o ba.

³ Me kwỳ kute amim Metĩndjwỳnh kabên mar kêt kam mỳj gêdja kam kute? Djãm me kute kabên mar kêt kam ne Metĩndjwỳnh arỳm kabên kajgo? ⁴ Arkati. Dja te me kunĩ 'êxnhi kabên kajgo. Nhym be, Metĩndjwỳnh ne kabên kajgo kêt kumrêx. Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwỳnhmã kabên kajgo kêt kumrêx jarên kum, “Dja me te ajã amim, ‘Kabên kajgo’, anen kam mrãmri akabênkumrêxmã katorcumrêx.” Nãm me bakukãmãre ã Metĩndjwỳnhmã ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me arỳm aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã gu me bakamingrãnyredjwỳ baje arênh rã'ã. Mrãmri ne me arênhkumrêx. Metĩndjwỳnh kabên kajgo kêt kumrêx.

Metĩndjwỳnh me axwekam ngrykkam ne katàt.

⁵ Nhym be, pykakam me kajgo ta ren kabên kajgokam ren abenmã kum,

—Metĩndjwỳnh ren gwaj bajaxwekam ngryk kêt. Ga, gwaj bajaxwekôt me kum Metĩndjwỳnh kĩnhja pumũ. Me kute gwaj bajã, “Tãmwã ne axwe:. Ba ne ba imã me axwe kĩnh kêtukumrêx. Ba dja ba atemã ne imã Metĩndjwỳnhbit kĩnh”, ane. Be ga, gwaj bajaxwe nhym me kum gwaj bakĩnh kêtja pumũ. Ne kam kôt kum Metĩndjwỳnh kĩnh. Gwaj bajaxwekôt me kum kĩnhkam Metĩndjwỳnh ren gwaj bakam kĩnh, ane. Me ta ren ã kabên kajgo jarênho ane.

⁶ Djãm mrãmri me kabên? Kati. Ne ren Metĩndjwỳnh gwaj bajaxwekam kĩnh ne ren kam gwaj bamã bajaxwe pãnh jarênh kêt. Ne ren apỳnh me ba djã kunĩkôtdjwỳ ren memã axwe pãnh jarênh kêt. ⁷ Nhym ren ajte me ta ajte kabên kajgokam memã kum,

—Metĩndjwỳnh ren ijêxnhĩkam ngryk kêt ne. Ga, ijêxnhĩkôt me kum Metĩndjwỳnh kĩnhja pumũ. Me kute ijã, “Tãmwã ne 'êxnhĩ. Djãm ba dja ba kôt ijêxnhĩ? Kati. Ba dja ba imã kôt ijêxnhĩ kĩnh kêtukumrêx. Metĩndjwỳnhbit dja ba imã kĩnhkumrêx”, ane. Be ga, ijêxnhĩ nhym me kum ikĩnh kêt ne kam kôt me kum Metĩndjwỳnh kĩnhja pumũ. Ijêxnhĩkôt me kum kĩnhkam ne ren ikam kĩnh ne ren imã ijaxwe jarênh kêt ne ijêxnhĩ pãnh ikanga kêt ne. Ne ren me kabên kajgokam ã ren memã ane.

⁸ Me'õ ar ta ne arĩk ijã,

—Paur memã kum, “Gwaj bajaxwe baba nhym gwaj bajaxwekôt arỳm mỳjja mex apôx”. Nãm ã memã anhỹro bao ane, ane. Kati. Nãm me arĩk ikabên kêt jarê. Ne ren mrãmri Metĩndjwỳnh me axwekam kĩnh bar ren ã memã ane. Nhym be, kati. Mrãmri me axwekam ngryk ne kute me kangakumrêx. Me kute ar ikabên kêt jarênh ja dja Metĩndjwỳnh pãnh me kanga. Kute me kangaja katàt, punu kêt, nhym Metĩndjwỳnhdjwỳ katàt.

Kute memã me kunĩ kupãnhã axwe jarênh.

Kar 17.30; Kô k 6.9; Gar 3.22; Xit 3.3

⁹ Mỳj dja gu me babê idjaer abenmã nê? Djãm gu me baje,

—Gu me ba ne gu me bamexo me bajtem jakre, anhỹrmã? Kati. Ba ibê Paur ne ba arỳm me kunĩ'ã,

—Mebê idjaermẽ me bajtemmẽ ne me kute aben pyrãk. Me kupãnhã axwe:n ta te: axwe kêt prãmje, ane. ¹⁰ Me bakukãmãre kabên kôt ne ba me amã arê. Amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Djãm me'õ axwe kêt? Arkati. Me'õ axwe kêtja kêtukumrêx. ¹¹ Me'õ kute mar kêtukumrêx. Me'õ kute Metĩndjwỳnh jabej kêtukumrêx.

¹² Me ta amiprykôt binhirên ban kunĩ kupãnhã Metĩndjwỳnhbê punu:re. Djãm me'õ pydjı ne àpênh mex? Arkati. Me'õ mex kêtukumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane. ¹³ Ne kam ajte memã kum,

“Me ajkwakam me kabên apôx ne kute mrãmri ne me kute arỳm pyka krã'ã kuprãr nhym kurũm mỳjja punu prôt pyrãk. Nãm me ã kabên punuo ane.

Me kute memã 'êxkôt ne me me noo biknoro ba.

Me kabên ne kute kangã djwakam tokry djãja pyrãk.

¹⁴ Me kute me ùn kume:x ne me kabên djã kume:x.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane. ¹⁵ Ne kam ajte memã kum,

“Nãm me amikrà kêt ne tu me paro ba.

¹⁶ Ne ari meo bikênho ba: nhym me me ô'ã tokry kume:x ne umar mex kêtukumrêx.

¹⁷ Mỳj dja me umar mex kadjy nê? Ja ne me kute mar kêtukumrêx.

¹⁸ Me kum Metĩndjwỳnh pyma kêtukumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã gu me bakamingrãnyredjwỳ baje arênh rã'ã. Mrãmri ne me arênhkumrêx. Me kupãnhã axwen ta te axwe kêt prãmje.

¹⁹ Be, mebê idjaermã ne Metĩndjwỳnh kukràdjã kunĩ jarê. Me kute kukràdjã maro baja, me jamã ne arê. Mỳj kadjy ne memã arê? Bir, me kute kukràdjã maro ban ta te kute kôt

amijo anhÿrmã.* Ne kam kôt kute amijaxwemã katormã. Ja kadjy ne memã kukràdjà jarë. Kam dja me kunĩ ajte Metĩndjwÿnh me axwekam ngryk ma. Dja me amim,

—Metĩndjwÿnh ne ijaxwekam ngryk, ane. Tãm dja me arÿm kam kuma. Apÿnh me ba dja kunĩ dja me ngryk markumrëx. Ja kadjy ne memã kukràdjà jarë. Tãm ne gu me baje arÿm mar.

²⁰ Kam djãm me kute kukràdjà mar ne kute kôt amijo anhÿro ba nhym Metĩndjwÿnh arÿm kute memã kum, “Be, ajaxwe kêt”, anhÿrmã? Kati. Nhym be, mÿj kadjy ne memã kukràdjà jarë? Bir, me kute amijaxwemã kator kadjy ne memã kukràdjà jarë.

Metĩndjwÿnh ta kute memã axwe kêt jarënhja'ã ujarënh.

Gar 2.16; Xit 3.5

²¹ Nhym be, jakam atemã me'õ kôt Metĩndjwÿnh kute memã axwe kêt jarënh nhym me arÿm kum mex ne. Djãm me kute Metĩndjwÿnh kukràdjà mar ne ta kute kôt amijo anhÿro ba nhym kôt kute memã axwe kêt jarënhmã? Kati. Atemã me'õ kôt ne kute memã axwe kêt jarënh. Amrëbê: kute Mõjdjëmã kukràdjà jarënhkam Metĩndjwÿnh arÿm memã Kritu'ã ajarë. Kukwakam kabën jarënh djwÿnhdjwÿ ne me arÿm memã 'ã ajarë. ²² Me kute tu amim Jeju Kritu markumrëx kôt ne Metĩndjwÿnh kute memã axwe kêt jarënh nhym me arÿm kum mex ne. Me ï pÿnhkôt kwÿ kute tu amim Kritu markumrëxja nhym kute tu memã axwe kêt jarënh. Mÿkam?

Bir, me kunĩ ne me axweo kute aben pyræk. ²³ Djãm me'õ ta mexo Metĩndjwÿnh mǎnhkutã? Arkati. Me kunĩ kupãnhã axwe. ²⁴ Nhym kam tu memã axwe kêt jarë nhym me arÿm kum mex ne. Djã ne me kukràdjà maro ban kôt amijo anhÿro ba nhym pãnh arÿm memã axwe kêt jarë? Kati. Ta ne tu kum me kaprÿn ta memã arë. Kritu Jeju ta ne arÿm me axweo pãnh mex nhym kam kôt ta memã axwe kêt jarë nhym me arÿm kum mex ne.

²⁵ Metĩndjwÿnh ne amim Jeju dja nhym kam arÿm me axwe pãnh pÿte'y'ã wajët nhym kamrô prõt nhym arÿm ty. Nhym kam me kute tu amim markumrëxja Metĩndjwÿnh arÿm me ja jaxwekam ngryk kêt. Be, ja kadjy ne pÿte'y'ã wajët. Ne mÿjja 'õdjwÿ kadjy ne Jeju pÿte'y'ã wajët. Me kute Metĩndjwÿnh kute katàt meo baja mar kadjy. Kute katàt memã axweo pãnhkumrëx ja mar kadjy. Amrëbê: pÿte'y'ã jët këttri ne me axwe: nhym Metĩndjwÿnh ren mekam ngry:k ne ren me biknor tokry djækam me kumën kam ren arÿm katàt memã axweo pãnh kumrëx. Nhym be, kati. Nãm amijã ngryk nê:n tu me axwe maro akno. Djãm ã kute memã anhÿrkam katàt kute meo bakumrëx? Nà, mrãmri katàt.

²⁶ Mÿj ne me kam kuman kam Metĩndjwÿnh katàtja ma? Bir, jakam ne Metĩndjwÿnh Jejumã me axwe pãnh jarë nhym kam Jeju me pãnh tyn arÿm Metĩndjwÿnhmã me axweo pãnh. Nhym kam me arÿm Metĩndjwÿnh kute katàt memã o pãnhja man arÿm kum kato. Jeju kute me axweo pãnhjamã kato. Nhym kam me tu kute amim Jeju markumrëxja ne Metĩndjwÿnh arÿm katàt kute memã axwe kêt jarënhkumrëx.

²⁷ Djãm kam gwaj ba ne gwaj baje,

—Metĩndjwÿnh kukràdjà kôt ne ba amijo anhÿro iba. Imexkumrëxja pumũ, anhÿrmã? Kati. Djãm gwaj bajõ bamex? Arkati. Nhym be, dja gwaj tu amim Jejubit markumrëx nhym Metĩndjwÿnh tu gwaj bamã axwe kêt jarë gwaj arÿm kum bamexkumrëx ne.

²⁸ Kam, djãm me kute Metĩndjwÿnh kukràdjà mar ne kute kôt amijo anhÿro ba nhym kam kute kôt memã axwe kêt jarënh? Kati. Atemã ne wã. Nhym be, me kute tu amim Jeju markumrëxbit. Kõtbit ne kute memã axwe kêt jarënh nhym me arÿm kum mexkumrëx.

²⁹ Djãm Metĩndjwÿnh kute mebê idjaerbato ba? Djãm kute me bajtemo ba kêt? Kati. Kute me bajtemdjwÿo ba. ³⁰ Mÿkam? Bir, Metĩndjwÿnh pydji:. Kam dja mebê idjaerbê me my nhinhu kã rënhja tu amim Jeju markumrëx nhym kôt arÿm memã axwe kêt jarë. Nhym me bajtembê me my kã tãjadjwÿ dja me ajte tãm. Dja me tu amim Jeju markumrëx

* ^{3:19} Djãm pi'õk jarënh'ã ne me kute kukràdjà mar ne kôt kute amijo anhÿr ja jarënh Kati. Kute memã kum, “Kwãrik wãnh ajaxwe kêt”, anhÿr nhym me kôt kute ã amijo anhÿr ne axwe këtã. Ja'ã ne kute me kute mar ne kôt amijo anhÿr ja jarënh.

nhym kôt arÿm me adjwÿnhdjwÿmã axwe kêt jarê. ³¹ Djãm gwaj baje tu amim Jeju markumrëxkam ne gwaj baje Metÿndjwÿnh kukràdjà kôt amijo anhÿrja kangamã? Kati. Nhym bê ne gwaj baje kukràdjà kanga prãm. Gwaj ba baje tu amim Jeju markumrëxkam ne gwaj baje kukràdjà kôt amijo anhÿr prãm kumrëx.

4

Kute Abraãomã axwe kêt jarênh'ã ujarênh.

Gar 3.6; Xij 2.23

¹ Kam gwaj akubyn amijo tën me bakukãmãre Abraão'ã ujarênh ma. Mÿj ne ta amikam kuma? Djãm ta ne mex? Kati. ² Djãm Abraão kute amijo ba mex pãnh Metÿndjwÿnh kum axwe kêt jarê? Kati. Kute amijo ba mex pãnh kute kum axwe kêt jarênh kêt. Ren kute amijo ba mex pãnh ren kum axwe kêt jarê nhym ren amimexo àmra ar ba. Nhym be, kati. Metÿndjwÿnhmã ne amimexo àmra kêt. ³ Mÿkam? Bir, djãm Abraão ta axwe kêt? Kati. Metÿndjwÿnh ne tu kum axwe kêt jarê nhym me arÿm 'ã ajarê. Me bakukãmãre amrêbê: memã kum,

“Abraão ne tu amim Metÿndjwÿnh kamnhÿxkumrëx nhym 'ã amim,

‘Be, nãm tu amim ikamnhÿxkumrëx ba kam ba tu kum axwe kêt jarê nhym arÿm imã mex.’ Nãm Metÿndjwÿnh ã Abraão'ã amim ane.”

Nãm me bakukãmãre ã Abraão'ã memã ane. Nãm tu amim Metÿndjwÿnh kamnhÿxkumrëx nhym ta tu kum axwe kêt jarê.

⁴ Be ga, me'õ me bënjadwÿr'õmã àpênhja pumũ. Kute amim pi'òk kaprÿ kwÿ byr kadjy bënjadwÿrmã apê. Nãm kadjy kum apê:n arÿm o ino re. Nhym kam bënjadwÿr arÿm kum pi'òk kaprÿ ngã. Àpênh pãnh ne kum pi'òk kaprÿ ngã. Djãm kajgo got? Kati. Àpênh pãnh ne kum kungã.

⁵ Nhym be, djãm me kute amijo ba mex pãnh Metÿndjwÿnh kute memã axwe kêt jarênh? Kati. Me kute amijo ba mex pãnh kute memã axwe kêt jarênh kêt. Me tu kute amim Metÿndjwÿnhbit markumrëx nhym kôtbit arÿm kute memã axwe kêt jarênh. Metÿndjwÿnh kute me axwemã axwe kêt jarênh djwÿnh ta kute ã memã anhÿr nhym me arÿm kum mexkumrëx. ⁶ Me bakukãmãre Dawidwÿ ne amrêbê: ja tãm jarê. Metÿndjwÿnh kute tu memã axwe kêt jarênh nhym me arÿm kum mexkumrëx. Me ja ne me kÿnhkumrëx. Me kute kukràdjà kôt amijo ba mex pãnh ne Metÿndjwÿnh kute memã axwe kêt jarênh kêt. Tãm ne me bakukãmãre Dawi 'ã ajarê. ⁷ Nãm memã kum, “Metÿndjwÿnh kute wãnh me axweo biknor ne me kam ngryk kêt ne kute me axweo bipdjur ja ne me kÿ:nhkumrëx.

⁸ Bënjadwÿr djwÿnh kute tu memã axwe kêt jarênh ja ne me kÿnhti:re ne.”

Nãm me bakukãmãre Dawi ã memã ane nhym me aben djô'ã arênho mō:n arênho mōr tãmtã gu me bakamingrãnyre baje arênh rã'ã. Mrãmri ne arênhkumrëx. Mrãmri Metÿndjwÿnh kute tu memã axwe kêt jarênhkam ne me kÿnhkumrëx.

⁹ Djãm kute mebê idjaermãbit arênh? Djãm kute mebê idjaerbê me my kà rênh jamãbit arênh? Kati. Me bajtembê me my kà tãjadwÿ.

Ga, Abraãodwÿ ja ma. Abraão ne tu amim Metÿndjwÿnh kamnhÿxkumrëx nhym 'ã amim,

—Abraão ne tu amim ikamnhÿxkumrëx ba kam arÿm tu kum axwe kêt jarê, ane. Tãm ne gwaj arÿm kuma. ¹⁰ Mÿj ne kute kum axwe kêt jarênhkam kute? Djã ne kumrëx kum amimy nhinhu kà krãta nhym kam arÿm kum axwe kêt jarê? Kati. Kute amimy kà krã'yr kêttri ne kum axwe kêt jarê nhym arÿm kum mexkumrëx.

¹¹ Nhym kam Metÿndjwÿnh arÿm kum my kà krã'yr'ã kum karō. Nhym kabênkôt arÿm amijo tën arÿm amimy kà krãtan kam arÿm amijã maro ba. Nãm mar kunÿkôt amim,

—Be, amrêbê ne ba tu amim Metÿndjwÿnh kamnhÿxkumrëx nhym arÿm tu imã ijaxwe kêt jarênhkumrëx. Ga, imy kà krã'yrja pumũ, anhÿro ba. Amrêbê kute my kà krã'yr kêttri ne Abraão tu amim Metÿndjwÿnh kamnhÿxkumrëx nhym arÿm tu kum axwe kêt jarênhkumrëx.

Nhym kam tûmràm amimy kà krâtan arÿm ã amim anhÿro ba. Æ amimy kà krã'yr'ã amim anhÿro ba. Mÿj kadjy ne kute my kà krã'yr kêttri kum axwe kêt jarê? Bir, me bajtem my kà tãja kunĩ kajmã'ã ne kum axwe kêt jarê. Abraãobê me kute amikajmã'ã Metĩndjwÿnh marja kunĩ nHINGÊT kadjy. Dja me tu amim markumrêx nhym arÿm tu memã axwe kêt jarênhkumrêx. ¹² Abraãobê ne me my kà rênhja nHINGÊT. Djãm Abraãobê ne me my kà rênhbit nHINGÊT? Kati. Abraão kute amimy kà krã'yr kêttri kute tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêx. Nhym me kute Abraão kudjwa tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêxja me ajbit Abraãobê me ingêt.

¹³ Nhym ajtekam Metĩndjwÿnh arÿm tu Abraãomê ô'ã tãmdjwÿ arkum ar kute meo aminhôn meo bamã arênhkumrêx ne arkum,

—Gamê adjô'ã atãmdjwÿmê dja gar apÿnh me ba djã kunĩkôt meo aminhôn meo aba. Meo aminhôn meo aba kute mrãmri ne me tãmdjwÿ ingêt nhõ nêkrêxo aminhôn o ba pyrãk. Nãm ã tu Abraãomê ô'ã tãmdjwÿmã kabên pydjın arênhho ane. Djãm ar kute Mõjdjê kukràdjã mar ne kôt kute amijo anhÿro ba pãnh kute arkum ar kute meo bamã arênh got? Kati. Nãm ar tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêx nhym arÿm tu arkum axwe kêt jarên kam arÿm kôt arkum kute meo bamã arê. Kabên pydjın arê.

¹⁴ Ne ren memã me kute Mõjdjê kukràdjã maro ba pãnh ren memã kute meo bamã arê nhym kam me ren kute Mõjdjê kukràdjã maro ba nhıbej ren amim Metĩndjwÿnh kamnhĩx kêt. Nhym kam ren kabênja jarênh kajgo. Nhym be, kati. Djãm me kute kukràdjã mar ne kôt kute amijo anhÿro ba pãnh memã me kute meo bamã arê? Kati. Ja pãnh kute memã me kute meo aminhõ jarênh kêt. ¹⁵ Me kute Mõjdjê kukràdjãbit maro baja ne Metĩndjwÿnh mekam ngrykbit. Mÿkam ne mekam ngrykbit? Bir, me kute kukràdjãkam amikrào ba prãmkam ne mekam ngrykbit. Nhym be, memã me kute Mõjdjê kukràdjã jarênh kêt nhym me kute mar kêt jabit ne me kute kukràdjãkam amikrà kêt. Ren me arÿm memã arê nhym ren me arÿm kuma, kambit me kute kam amikrà. Nhym be, me kute mar kêt kam ne me kute kukràdjãkam amikrà kêt.

¹⁶ Kam, me kute tu amim markumrêxja ne Metĩndjwÿnh memã me kute meo bamã arê. Mÿkam? Bir, dja Abraão djô'ã tãmdjwÿ kunĩ tu amim markumrêx nhym Metĩndjwÿnh ta arÿm tu kum me kaprĩ. Tu kum me kaprĩkam gêdja arÿm mrãmri tãmdjwÿ kunĩmã apÿnh me ba djãkam me ja nhõrkumrêx nhym me arÿm ar meo ba. Djãm mebê idjaer kute Mõjdjê kukràdjã mar jabit dja meo ba? Kati. Me kute Abraão kudjwa tu amim Metĩndjwÿnh markumrêxja kunĩ dja me meo ba. Mrãmri ne kute me ja kunĩmã kute meo bamã arênhkumrêx. Abraãobê ne me bakunĩ nHINGÊT.

¹⁷ Metĩndjwÿnh ne amrêbê: me bakukãmãre Abraãomã ja jarê. Kum me bakunĩ nHINGÊT jarê. Metĩndjwÿnh kum,

“Apÿnh me ba djã krãptĩ:kam me jamã ne ba arÿm ajo me ingêt.”

Nãm ã Abraãomã ane. Nhym me arÿm 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym me aben djô'ã arênhho mõ:n arênhho mõr tãmtã gu me bakamingrãnyredjwÿ baje arênh rã'ã ne. Ga, mrãmri Abraão kubê me banHINGÊTKUMRÊXJA pumũ. Abraão kute tu amim kamnhĩxkumrêxja ne arÿm Metĩndjwÿnh nokrekam kubê me banHINGÊTKUMRÊX. Metĩndjwÿnh ta ne kute akubyn me tyko tĩn ne mÿjja kukãm 'ã ajarê. Mÿjja kator kêt rã'ã nhym memãbit kute kator prãm kêt pyrãk. Nhym be, Metĩndjwÿnhmãbit arÿm mÿjja amirĩt nhym arÿm kukãm 'ã ajarê. Ga, mrãmri Abraão kubê me banHINGÊTKUMRÊXJA pumũ.

¹⁸ Ne ren atemã me'õ ne ren te amiwÿr kute meo aminhõja katorkam ama ne ren 'ã ukanga. Nhym be, kati. Nãm Abraão kute meo aminhõmã tu amiwÿr kam amako tẽmkumrêx ne me kadjy tu amim Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêx. Ne kam arÿm meo aminhõkumrêx, arÿm kubê me ingêt. Kubê apÿnh me ba djã krãptĩkam me ja nHINGÊT. Metĩndjwÿnh kute kum anhÿr kôt. Kute kum, “Dja ã atãmdjwÿ krãptĩo ane”, anhÿr kôt ne Abraão arÿm tu amiwÿr me kamnhĩxkumrêx. ¹⁹ Nãm te amim,

—Arÿm Xaramê ar ibêngê:tte. Nã bãm te ar ikra'õ prã:mje. Mrãmri ar ije me tykkam kra prãm kêtja pyrãk, ane. Nãm te amim anen tu amim kamnhĩxo tẽmkumrêx. Arÿm ne

Abraão'ã amex kräpti: kubê 100 pyræk. ²⁰ Djã ne Metĩndjwỳnh kum kabēn jarē nhym we amim,

–Dja ijo anhỹr jabej. Nàr kon. Dja ijo anhỹr kêt jabej? ane. Kati. Nãm tu amim kamnhĩx tỳxkumrêxo tē. Ne kam o Metĩndjwỳnhmã ra:x jarē. ²¹ Nãm amim,

–Djãm Metĩndjwỳnh 'irere:k got? Mrãmri kute imã ikra jarēnh kôt dja imã ikra nhõrkumrêx, ane. ²² Kute ã amim anhỹrkam ne Metĩndjwỳnh arỳm 'ã amim,

–Ba tu kum axwe kêt jarē nhym arỳm imã mex ne, ane. ²³ Djã ne Abraãobit man amim, “Ba tu kum axwe kêt jarē”, ane nhym me'ã pi'òk no'òk ne? Kati. ²⁴ Gwaj badjwỳ ne arỳm gwaj bama. Dja gwaj tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrêx nhym arỳm gwaj bamãdjwỳ axwe kêt jarē. Metĩndjwỳnh kute akubyn gwaj banhõ Bēnjadjwỳr djwỳnh Jejuo tĩn djwỳnh dja gwaj tu amim kamnhĩxkumrêx, tu amim markumrêx nhym arỳm gwaj bamãdjwỳ axwe kêt jarē gwaj kam arỳm kum bamex ne. ²⁵ Nãm me memã Jeju kanga nhym me arỳm kubĩ. Mỳj kadjy? Bir, kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy ne me Jeju kanga nhym me arỳm kubĩ. Kubĩ nhym arỳm akubyn o tĩn. Kute gwaj bamã axwe kêt jarēnh kadjy ne akubyn o tĩn.

5

Kritu tykkôt me umar mex ne kĩnh.

Mat 5.12; A Kô 4.8; Pir 1.28; Ped k 4.13

¹ Gwaj baje tu amim Jeju markumrêxkam ne Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bamã axwe kêt jarē. Kute gwaj bamã axwe kêt jarēnhkam arỳm gwaj bakam ngryk kêt ne. Bēnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu gwaj bajaxwe pãnh tokrykam ne gwaj bakam ngryk kêt. Gwaj bakam ngryk kêt kam ne gwaj arỳm badjumar me:xkumrêx ne ar baba. ² Jejukôt ne Metĩndjwỳnh arỳm kute gwaj ba mar. Gwaj tu amim Jeju markumrêx nhym arỳm kute gwaj bamarkumrêx. Gwaj kum amijarē nhym arỳm tu kum gwaj bakapřikumrêx.* Tu kum gwaj bakapřikumrêx gwaj arỳm kôt badjãm tỳx. Dja gwaj ĩ Metĩndjwỳnh mexkumrêx pumũ. Baje Metĩndjwỳnh me:xkumrêx pumũnhkam amakbê gwaj bakĩnhkumrêx.

³ Ne kam te apỳnh gwaj badjumar punu, batokry djãri gwaj bawỳr bõx gwaj bakĩnhkumrêx. Gwaj badjumar punu, batokry japõkmã bakĩnhkumrêx. Mỳkam? Bir, gwaj kam amim,

–Dja ba te itokryn mã Jeju kôt ar amijo iban 'ã idjukanga kêt. ⁴ Mã kôt ar amijo iba:n kam arỳm kum imexkumrêx. Kum imexkumrêx ne kam arỳm tu amiwỳr kamnhĩxkumrêx. Nã gwãm ã amim anen kuman arỳm bakĩnhkumrêx.

⁵ Baje omũnhkumrêxkam amakbê mỳj dja gwaj amikam kuman kôt batỳx. Bir, kum gwaj bajabê:. Nãm gwaj bamã Karõ jano nhym arỳm gwaj bamã arēnhõ ba. Gwaj bamã,

–Ga, Metĩndjwỳnh kum ajabê:ja pumũ, anhỹro ba. Ne kum gwaj bajabêja pñe gwaj bamã o amirĩt mex gwaj arỳm amikam kuma. Ja ne gwaj kuman arỳm baje kam amakjakam batỳx. Baje Metĩndjwỳnh pumũnhkumrêxkam amakjakam batỳx.

⁶ Amrêbê ne gwaj te: kum bamex pñamje ne mã: bajaxwe rã'ã ne nhym arỳm õ akati bõx nhym arỳm Kritu gwaj bapãnh ty. Metĩndjwỳnh kute amrêbê tyk nhõ akati'ã kum karõ kôt ne akati wajêt nhym Kritu arỳm gwaj bapãnh ty. Gwaj ba ne gwaj bamã Metĩndjwỳnh kĩnh kêt ne ar baba nhym arỳm gwaj bapãnh ty.

⁷ Djãm gwaj bajõ ne gwaj ren baje me'õ jaxwe pytãr kadjy ty? Kati. Djã ne gwaj ren bajõ baje me'õ kute katãt amijo baja pytãr kadjy ren batyk pñam? Kon. Gwaj baje me'õ djukapřĩ pytãr kadjy mrãmri ren batyk pñam jabej.

⁸ Nhym be, djãm gwaj ba ne gwaj katãt amijo baba nãr badjukapřĩ? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe: nhym Kritu arỳm kute gwaj bapytãr kadjy ty. Nãm Metĩndjwỳnh ã kum gwaj bajabêo amirĩto ane.

⁹ Kamrõ prõt ne tykja kam ne Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bamã axwe kêt jarē gwaj arỳm kum bamex ne. Gwaj baje ja markam ne gwaj amim,

* 5:2 Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhym pãnh kum gwaj bakapřĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêt mã. Nhym be, ta ne tu kum gwaj bakapřĩ.

—Mrāmri ne Kritu kute Metīndjwỳnh ngrykbê ipytàr mexkumrêx, ane.

¹⁰ Amrêbê ne gwaj Metīndjwỳnhô bakurê djwỳnh nhym Kra arỳm ty. Ty nhym Metīndjwỳnh arỳm gwaj bajo ôbikwa. Kute gwaj bajo ôbikwakam ne gwaj arỳm amim,

—Mrāmri dja amim ipytàr me:xkumrêx. Arỳm tyn akubyn tīn ne. Kam dja ipytàr mexkumrêx, ane. ¹¹ Djām jabit? Kati. Ajte. Gwaj Metīndjwỳnhkam bakī:nhkumrêx. Bēnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu djâpēnhkôt kam bakīnhkumrêx. Kute gwaj bajaxweo pānhkôt bakī:nhkumrêx.

Me kute tu amim Kritu markumrêxja tīn.

Kô k 15.21

¹² Nhym be, Adão pydji me kukām axwe nhym kam me kunī kudjwa arỳm axwen arỳm ty. Me kunī Adão kudjwa axwekam arỳm kunī ty. ¹³ Mỳj ne me axwekam kute? Bir, Metīndjwỳnh kute Mōjdjêmä kukràdjà jarēnh nhym amū amidjô'ã kute memã arēnh kêtri ne me arỳm pykakam axwe ar ba. Nhym be, djām kute memã kukràdjà jarēnh kêtri Metīndjwỳnh kute memã kum, “Ajaxwe”, anhỳr? Kati. Kute memã kukràdjà jarēnh kêtri nhym me kute mar kêtri ne kute memã axwe jarēnh kêt. ¹⁴ Nhym be, kute pidjô krēn kêt kadjy kabēn ja ne Adão arỳm kam axwe. Djā ne me kunī Adão kôt ã axweo ane? Djā ne me ã Metīndjwỳnh kabēnkam amikrào ane? Kati. Me te Metīndjwỳnh kabēnkam amikrà kêt ne arỳm axwe. Ne kam arỳm ty. Axwekam aben djô'ã ty: nhym kam arỳm Metīndjwỳnh Mōjdjêmä kukràdjà jarē. Adão kumrêx axwe nhym me kunī kudjwa axwe. Nhym be, me'ôdjwỳ amrê mōrmã ne atemã ne ukapří. Jeju ne ukapří.

¹⁵ Gwaj Adãomē Jeju Kritumē abenã ar maro nhỹ. Adão axwe nhym Jeju Kritu ukapří. Adão pydji axwekam ne me krãptī: ty. Aben djô'ã ty. Nhym be, Jeju Kritu pydji tu kum me kaprí:kumrêxkam† ne arỳm amim me krãptī: pytà. Metīndjwỳnh tu kum me kaprí nhym Jeju Kritudjwỳ ukapří ne arỳm me axwe krãptī: pytà. ¹⁶ Adão pydji axwekôt mỳjja kator nhym be, Jeju djukapríkôt mỳjja kator. Apỳnh mỳjja kator. Adão pydji axwe kôt Metīndjwỳnh arỳm kam ngryk ne pānh memã biknor jarē nhym me arỳm me biknor tokry djàkam akuno. Nhym be, te apỳnh me axwe djàri krãptī nhym Metīndjwỳnh kute memã Jeju nhõr kôt memã axwe kêt jarē nhym me arỳm kum mex ne. ¹⁷ Adão pydji axwekôt me kunī aben djô'ã ty. Nhym be, Metīndjwỳnh tu kum me kaprīn tu memã axwe kêt jarē nhym me arỳm kum mex ne. Kute memã axwe kêt jarēnhkôt dja me tīn. Nām me Jejuo aminhõ nhym Metīndjwỳnh arỳm kum me kaprí:kumrêx nhym me tīn. Adãokôt ne me ty. Nhym be, Jeju Kritu pydjikôt ne me tīn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

¹⁸ Adão kute pidjô krēnkôt axwe. Axweja pydji kôt ne Metīndjwỳnh arỳm me kunīmã biknor jarē nhym me arỳm me biknor tokry djàkam akuno. Nhym be, Jeju Kritu me axwe pānh ty. Ja pydjikôt ne Metīndjwỳnh arỳm memã axwe kêt jarē nhym me arỳm kum mex ne. Me kum axwe kêt kam me kunī arỳm Metīndjwỳnh kôt tīn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ¹⁹ Bir, me'ô pydji kute Metīndjwỳnh kabēn kangakam Metīndjwỳnh arỳm me krãptīmã axwe jarē. Nhym be, me'ô pydji kute Metīndjwỳnh kabēn markumrêxkam dja Metīndjwỳnh arỳm me krãptīmã axwe kêt jarē nhym me arỳm kum mex ne.

²⁰ Nhym ajtekam Metīndjwỳnh arỳm memã Mōjdjê kukràdjà jarē. Apỳnh me axwe djàrio krãptī: kadjy ne memã kukràdjà jarē. Nhym be, te apỳnh me axwe djàri krãptī: nhym ukaprí:. Me te mã axwe nhym mã ukaprí:. Ukaprío amū amikamēn arỳm ukaprí ra:x ne. ²¹ Mỳj kadjy? Bir, me mã axwe:n te axwe kêt prāmje. Ne kam arỳm me biknor tokry djàkam akuno. Nhym be, Metīndjwỳnh tu kum me kaprí:kumrêx ne memã axwe kêt jarē ne kam arỳm meo ba. Meo ban memã tīn jangij nhym me kôt tīn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nām me tu amim me banhõ Bēnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu markumrêx ne kam arỳm Metīndjwỳnhkôt tīn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

† 5:15 Djām me ta ne me axwe kêt nhym arỳm pānh kum me kaprí Kati. Me ta ne me te: axwe kêt mā nhym ta arỳm tu kum me kaprí.

6

Me Kritumẽ ro'ã tyk ne akubyn tîn.

A Kô 5.17; Gar 2.20; Kor 2.13

¹ Te gwaj bajaxwe nhym Metĩndjwýnh tu kum gwaj bakaprĩ. Djãm tu kum gwaj bakaprĩkam dja gwaj we abenmã kum,

—Gwaj mã bajaxwe ar baba rã'ã. Gêdja kam Metĩndjwýnh tu kum gwaj bakaprĩ:kumrêx, ane? Djãm gwaj baje ã abenmã anhÿrmã? ² Arkati. Arÿm gwaj tu bajaxwe kangakumrêx. Baje mrãmri ne me tyk kute tu axwe kangakumrêx pyræk. Djãm kam gwaj bajaxwe rã'ãmã? Arkati. ³ Me kute ngômã gwaj bajangiênhja kunĩ gwaj amim,

—Ba Kritu Jejumẽ itydpji. Ne kam arÿm kute mrãmri ne Kritumẽ ro'ã ityk ne ijadjãr pyræk. Nã gwãm ã amim ane. Djãm ar aje ja mar kêt?

⁴ Kam, me kute ngômã gwaj bajangiênhkam ne kute gwaj Kritumẽ ro'ã batyk ne bajadjãr pyræk. Ga, Bãm mexo uma:n arÿm akubyn Krituo tĩnja pumũ. Gwaj badjwý baje mrãmri ne Kritumẽ ro'ã akubyn batĩn pyræk. Gwaj ã amimaro ane. Kam dja gwaj atemã amijo baba nyo amijo baban katåt amijo baba.

⁵ Godja gwaj kumẽ batipdjikam baje ro'ã batyk pyræk jabej dja gwaj kam kumẽ baje mrãmri ne ro'ã akubyn batĩn pyræk. ⁶ Bir, amrêbê ne gwaj ar bajaxwe: baba. Ne kam Jejumẽ batipdjĩn arÿm kute ro'ã pĩte'y'ã arÿm bajarij pyræk. Ne kute bajaxwe wãnh arij pyræk. Gwaj ã amimaro ane. Gwaj kam arÿm bamã bajaxwe prãm kêt. Arÿm gwaj Jejumẽ batydpji. Ne kam baje bajaxweo krã'yr mar mexkumrêx. ⁷ Ga, arÿm me tykkam me ajte axwe kêtja pumũ. Gwaj badjwý arÿm baje Jejumẽ ro'ã batyk pyræk ne bamã bajaxwe prãm kêt.

⁸ Godja gwaj baje ro'ã batyk pyræk mar jabej ne kam arÿm baje ro'ã akubyn batĩn pyræk jadjwý mar ar o baba. Tãm ne gwaj baje tu amim markumrêx. ⁹ Mýkam? Bir, Kritu arÿm mrãmri akubyn tĩnkam ajte tyk'yr bõx prãm kêtumrêx. Dja ajte tyk prãm kêtumrêx. Tãm ne gwaj baje ajte markumrêx. ¹⁰ Mýkam? Bir, tykkam ne arÿm gwaj bajaxwe pãnh tyk mãmdji. Nhym be, jakam ne akubyn tĩn ne ar ba. Metĩndjwýnh kabên kôt ar amijo ba kadjy tĩn ne ar ba.

Me kute wãnh axwemã irerkumrêxmã.

Rô 8.4; Ep 4.17; Kor 3.5; Ped k 4.1

¹¹ Tãm dja gar amijã aman amim,

—Badjwý ne ba ije me'õ tyk pyræk ne tu wãnh ijaxwemã inhirerkumrêx. Nhym be, jakam ije Metĩndjwýnhkôt katåt ar amijo iba kadjy ne ba ije me'õ tyk ne akubyn tĩn pyræk ne ar iba, ane. Dja gar ã amim ane. Gwaj banhõ Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritumẽ batipdji kôt dja gar ã amim ane.

¹² Ba ar amã me'õ'ã ajarẽ gar ama. Me'õja ne õ bẽnjadjwýrmã àpênh ar ba ne kubê utĩ:n amim,

—Ba te ije bẽnjadjwýr kangan ikator ne ate ikrãn ityk djã kêt prãmje. Nhym ijã no tÿx ne mã ijãno djan idjãpênh'ã inê ne, ane. Ar gadjwý ar aje me'õja pyræk ne te ajaxwe kêt prãmje ne ajaxwe rã'ã. Kwãrik wãnh ajte amã ajaxwe prãm kêt. Jakam akubyn kubê aminê gê ar anhõ ba kêt, ar anhĩ tyk prãmjao ba kêt. ¹³ Kwãrik wãnh kum adjãpênhmã me axwe nhõ bẽnjadjwýrmã amijarênh kêt. Kwãrik wãnh kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarênh kêt. Dja gar kôt ajaxwe. Kubê aminê. Nhym be, aje me'õ tyk ne akubyn tĩn pyræk dja gar Metĩndjwýnhmã amijarẽ, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarẽ. Ne kam arÿm kôt katåt amijo aba.

¹⁴ Amrêbê ne gar amim,

—Ba dja ba Mõjdjê kukrãdjã man kôt amijo anhÿro iban arÿm kôt Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhÿro aban te kôt amijo anhÿr prãmje ne ajaxwe rã'ã. Nhym be, jakam ne gar amim,

—Metĩndjwýnh djukapritire ta ne tu ijo mex, anhÿro aban arÿm tu amim markumrêxo aba. Kam ar aje wãnh ijaxwemã anhirer kadjy atÿx.

Me kute Metîndjwÿnho bĕnjadjwÿrn kum àpĕnhmã.

Kô k 7.22; Gar 5.1

¹⁵ Gwaj baje Môjdjê kukràdjà marn kôt amijo anhÿro babakôt Metîndjwÿnh kute gwaj bajo mex kêt. Nhy m be, tu kum gwaj bakaprikôt ta kute gwaj bajo mex. Djâm kam gwaj baje we amim,

—Ba gêt ijaxwe rã'ã. Tu kum ikaprikam ba gêt ijaxwe rã'ã. Dja imã ijaxwe pãnh jarĕnh kêt, anhÿr ne kam kôt bajaxwe rã'ãmã? Kati.

¹⁶ Godja gar me axwe nhõ bĕnjadjwÿrmã kum,

—Ã. Ba amã apĕ ga arÿm ijo aba, anhÿr jabej gar arÿm kum adjàpĕnhkumrĕx. Ne kam arÿm ajaxwen kam ô'ã arÿm akuno, me biknor tokry djâkam akuno. Nhy m be godja gar Metîndjwÿnhmã kum,

—Ba akabĕn kôt amã idjàpĕnhkumrĕx, anhÿr jabej ne arÿm Metîndjwÿnho ar anhõ bĕnjadjwÿrkumrĕx jabej arÿm aje kabĕn marn kôt amijo anhÿro aba. Ne kam arÿm ô'ã ajaxwe kêt ne akatât. Djâm ar aje ja mar kêt?

¹⁷ Nhy m be, ba Metîndjwÿnhmã ar akam amikĭnh jarĕ. Gar amrĕbĕ me axwe nhõ bĕnjadjwÿrmã apĕ. Kum adjàpĕnhri te katât aje amijo abamãn arerekre. Ne arÿm jakam mrãmri aje Metîndjwÿnh kabĕn markumrĕx. Me kute ar amã Metîndjwÿnh kabĕn jarĕnhja amã kĭnh. Ne kam mrãmri aje mar ne kôt amijo anhÿro abakumrĕx. ¹⁸ Ne kam arÿm ajaxwe kĕtmã atÿx ne arÿm akatât. Abĕ Metîndjwÿnh nhõ àpĕnh ne arÿm kôt katât ar amijo aba.

¹⁹ Ar ano rerekren ar ajamak mex kĕtkam ne ba tu pykakam me kukràdjà kôt ar amã ikabĕn jarĕ. Amrĕbĕ ne gar aje me axwe nhõ bĕnjadjwÿrmã adjàpĕnh kadjy kum amijarĕ, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djà jarĕ. Aje amũ ajaxweo amikamĕnh kadjy kum amijarĕ nhy m ar ajo ba. Gar kum apĕn te katât amijo abamãn arÿm arerekre. Nhy m be, jakam dja gar Metîndjwÿnho ar anhõ bĕnjadjwÿr ne kum adjàpĕnhkumrĕx. Ne kam aje katât amijo abamã arÿm atÿx ne. Dja gar kum atÿx ne arÿm katât amijo aban amũ kum amexo amikamĕnho mõ.

²⁰ Me axwe nhõ bĕnjadjwÿrmã adjàpĕnhri Metîndjwÿnh kute ar ajo ba kĕtkumrĕx gar te katât kôt amrãnh mex prãmje. ²¹ Jakam dja gar akubyn amijo tĕn amima. Kam amikam apijàm ne. Amrĕbĕ ate ar abakam mÿj got gar me axwe nhõ bĕnjadjwÿrkam amim aby. Arkati. Ar ga ne gar ar mekôt aba kajgo. Me ate ar ba djô'ã ne me me biknor tokry djâkam akuno. ²² Nhy m be, jakam ne Metîndjwÿnh arÿm me axwe nhõ bĕnjadjwÿrbĕ ar apytà gar kum adjàpĕnh ar aban arÿm ô'ã amexkumrĕx. Ne amũ amexo amikamĕnho mõn kam ô'ã arÿm Metîndjwÿnhkôt atĭn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

²³ Tãm ne ja. Me axwe pãnh ne me arÿm me biknor tokry djâkam akuno. Nhy m be, Metîndjwÿnh ne kute memã tĭn jangjĕnh nhy m me arÿm kôt tĭn ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djâm me kute kum o pãnhkam kute memã angjĕnh? Kati. Me kute kum o pãnh kĕtkam tu kute memã angjĕnh. Me kute tu amim gwaj banhõ Bĕnjadjwÿr djwÿnhbĕ Jeju Kritu markumrĕx nhy m arÿm ta kum me kaprĭn kute memã kôt tĭn jangjĕnh.

7

Me kute Kritubit marn kôt amijo bamã kute arĕnh.

Rô 8.2; Gar 4.1; Ep 2.2; Kor 3.7

¹ Akmere, àpnhĭre ar, Metîndjwÿnh kute Môjdjĕmã kukràdjà jarĕnh gar aje mar mexja, ar amã ne ba ikabĕn. Me tĭnri ne me kute kukràdjà mar ne kôt kute amijo anhÿro bamã. Nhy m be, djâm me arÿm tykkam kute kôt amijo bamã? Kati. Arÿm me tykkam me kute kôt amijo ba kêt. Djâm ar aje ja mar kêt got?

² Ba ar amã arĕ. Me'õ nire arÿm mjĕnkam dja arek mjĕn'ã ngrà. Metîndjwÿnh kukràdjâkôt arek mjĕn'ã ngrà. Mjĕn tĭnri 'ã ngrà. Godja mjĕn'ã ngrà kêt jabej arÿm Metîndjwÿnh kukràdjâkam amikràn arÿm axwe. Nà, dja mjĕn tĭnri 'ã ngrà. Nhy m be, arÿm kubĕ mjĕn tykkambit dja arÿm 'ã ngrà kêt.

³ Godja mjên tĩri me'õdjwỳ'yr mõr jabej nhym me arỳm kum mjênkam axwe jarẽ. Arỳm ne me'õjao akĩ. Nhym be, godja mjên arỳm kubê ty nhym my 'õmẽ arkum aben kĩnh kwãrik wãnh ar abenwỳr mõ. Djã ne kam ar Metĩndjwỳnh kukràdjàkam amikrà? Kati. Arỳm mjên kubê tykkam nhym ar kute abenwỳr mõrkam kute kukràdjàkam amikrà kêt. Me kute kum mjênkam axwe jarẽnh prãm kêtumrẽx. Tãm dja gar ama.

⁴ Mjên tykkam kukràdjà mỳj'ã ne ba ar amã arẽ? Mỳj ne gar aje kam marmã? Bir, amrẽbê ne gwaj Metĩndjwỳnhmã bamex kady Mõjdjê kukràdjà man kôt amijo anhỹro baba. Tãm ne kute mrãmri ne gwaj bamjên arỳm tyk pyræk. Jakam ne gwaj baje kukràdjà kôt amijo baba prãm kêt. Jakam arỳm Kritu tyn akubyn tĩn ne. Kritumẽ batipdjikam ne gwaj baje Mõjdjê kukràdjà marn kôt amijo anhỹro baba prãm kêt. Kam Metĩndjwỳnhmã bamex kady gwaj Kritubit man kôt ar amijo baba. Ja'ã ne ba ar amã mjên tykkam kukràdjà jarẽ. Kritu tyk ne akubyn tĩnjamẽ batipdji kady ne gwaj Kritu man kôt ar amijo baba. Metĩndjwỳnhmã bamexkumrẽx kady gwaj Kritu man kôt ar amijo baba.

⁵ Amrẽbê gwaj ba baje amidjwỳnhbit o kĩnh prãmkam ne gwaj tu bajaxwe:. Me te Mõjdjê kukràdjào gwaj bajaxwe nẽje gwaj bajakre gwaj bajamakkre kêt ne kam bajaxwe: ne. Metĩndjwỳnhkam bajaxwe: ne. Nhym bit kute me biknor tokry djàkam gwaj bamẽnhmã. ⁶ Amrẽbê ne gwaj baje te Mõjdjê kukràdjà marn te kôt amijo anhỹro baba. Ne amim,

—Dja ba Mõjdjê kukràdjà man kôt amijo anhỹro iban arỳm Metĩndjwỳnhmã ijaxwe kêt, anhỹro baba. Ne kam kôt te bajaxwe kêt prãmje.

Nhym be, jakam arỳm gwaj Kritumẽ batipdjikam baje ro'ã batyk pyræk ne arỳm baje ajte Mõjdjê kukràdjà tũm'ã pi'òk no'òkja mar prãm kêt. Djãm gwaj baje ajte amim,

—Dja ba Mõjdjê kukràdjà man kôt amijo anhỹro iban arỳm Metĩndjwỳnhmã ijaxwe kêt, anhỹrmã? Kati. Gwaj baje amim anhỹr kêtumrẽx. Jakam ne gwaj mỳjja ny man amim,

—Arỳm ne Metĩndjwỳnh Karõ iwỳr bõx ne ijo ba. Ta ne kute Metĩndjwỳnhmã ijo mexo ba, anhỹro baba.

Dja me Mõjdjê kukràdjà man kôt amijaxwe ma.

Rõ 3.20, 5.20

⁷ Metĩndjwỳnhmã gwaj bajaxwe kêt kady ne gwaj ajte Mõjdjê kukràdjà kôt amijo anhỹro baba kêt. Kam, djãm gwaj we baje amim,

—Mõjdjê kukràdjà punu, anhỹr jabej? Arkati. Ne ba ren Mõjdjê kukràdjà mar kêt ne ren amijaxwemã ikator kêt ne ren ajte amijaxwe mar kêt. Ë, ren me Mõjdjê kukràdjào nẽje ikukrà kêt, imã me'õ nhõ mỳjja pro kĩnh ne amim 'ã karõ kêt kady ren ikukrà kêt ba ren tu imã me õ mỳjja pro kĩnh ne 'ã amim karõ iban kam ren kam amijaxwe ja mar kêt. Me kute nẽje ikukrà kêt kam ne ba ren kam amijaxwe mar kêt.

⁸ Nhym be, kati. Arỳm ne me Mõjdjê kukràdjào nẽje ikukrà. Ba kam arỳm amijaxwe ma. Ba kãjbê imã me'õ nhõ mỳjja puro kĩnh nhym me Mõjdjê kukràdjào mã imã,

—Kwãrik wãnh amã me õ mỳjja puro prãmje ar aba kêt, ane. Ba kam ba arỳm imã me õ mỳjja pro kĩ:nh. Ne kam arỳm me õ mỳjja puro prãmje ar iba. Ne arỳm imã apỳnh me õ mỳjja puro kĩ:nh ne arỳm ijaxweo imõr me:x ne. Ne ren Mõjdjê kukràdjà kêt nhym ren me mar kêt nhym ren me axwe ren kute kajgo pyræk. Kam ne ba ren badjwỳ ren amijaxwe mar kêt ne. Nhym be, kati. Arỳm ne ba kukràdjà man ajte kôt ijaxwe ma.

⁹ Amrẽbê ije Mõjdjê kukràdjà mar kêttri ne ba ate ikrãn amim,

—Dja ba Metĩndjwỳnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, anhỹro iba. Ne kam kute itĩn pyræk ne ar iba. Ne kam arỳm Mõjdjê kukràdjà man amim,

—Je, arỳm ijaxwe:. Ijaxwe pãnh dja Metĩndjwỳnh arỳm ikangan me biknor tokry djàkam imẽ, ane. Ba kam arỳm ityk pyræk. ¹⁰ Ba arĩk amim,

—Dja ba Mõjdjê kukràdjà mextire man kôt amijo anhỹro iban arỳm Metĩndjwỳnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Ne kam te ije kôt amijo anhỹrmãn kam arỳm amim,

—Ijaxwe:. Dja Metĩndjwỳnh ikangan me biknor tokry djàkam imẽ. Nã bãm ã amim ane. Ne kam ije Mõjdjê kukràdjà mextire markam amityk ma.

¹¹ Mỳkam? Bir, ba ne ba amim ijêx ne aminoo aknon amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt amijo anhÿro iban Metĩndjwỳnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Nhym be, kati. Me kunĩ te kute kukràdjà marn kôt amijo anhÿr prãmje, ne kam kam amikràò ba. Badjwỳ ne ba kam amikràò iba. Ne kam aminoo aknon arĩk amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt amijo anhÿro iban arỳm Metĩndjwỳnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Nhym be, kati. Ije kukràdjàkam amikràkam dja Metĩndjwỳnh me biknor tokry djàkam imě. ¹² Djãm kam Môjdjê kukràdjà punu? Kati. Mexkumrěx. Metĩndjwỳnh kukwakam ne Môjdjê kute memã kukràdjà jarěnh. Môjdjê kute kam me axwe kêt kadjy me akre katàtkumrěx. Kukràdjà mexkumrěx.

¹³ Djãm Môjdjê kukràdjà mex kôt ije amijo anhÿr djô'ã ne ijaxwen me biknor tokry djàkam itěmmã? Arkati. Ba kukràdjà maro iban kam arỳm amijaxwemã ikaton amima. Ne kam te kukràdjà kôt amijo anen mã ijaxwen kam arỳm mã amim,

—Dja Metĩndjwỳnh ijaxwe pãnh me biknor tokry djàkam imě. Be, ijaxwe ne punu:re, anhÿro iba.

Ta te: axwe kêt prãmje mã axwe'ã kute amijarěnh.

Gar 5.17

¹⁴ Metĩndjwỳnh Karō ne Môjdjê kukràdjà jarě. Nhym be, jakam djě ne ba mã Metĩndjwỳnh Karō ma? Kati. Imã ijaxwe prã:m ne te ijaxwe kêt prãmje. ¹⁵ Djãm imã mỳjja kĩnhja ne ba o iba? Kati. Imã mỳjja kĩnh kětja ne ba o iba. Mỳkam ne ba o iba? Kon. Ije mar kêt. ¹⁶ Imã mỳjja kĩnh kěto ibakam ba arỳm amim,

—Mrãmri, Môjdjê kukràdjà mexkumrěx, ane. ¹⁷ Djãm kam ba ne ba o iba, imã mỳjja kĩnh kětjao iba? Kati. Ikadjwỳnhbê ijaxwe ja ne 'ã imã apnên ijo ba. ¹⁸ Djãm imex got? Ije amidjwỳnhbito kĩnh prãmkam djãm imex got? Ije mỳjja mexo iba kadjy te imã mỳjja mexbit kĩnh. Kam, ije mỳjja mexbito iba kadjy mỳj dja ba amijon? Kon. Ije amikam mar kêtikumrěx. ¹⁹ Imã mỳjja mex kĩnhja djãm tãm ne ba o iba? Kati. Imã ijaxwe kĩnh kětja ijaxwe ja ne ba o iba. Te imã ijaxwe kĩnh kêt mã o iba. ²⁰ Kam, imã ijaxwe kĩnh kětjao ibakam djãm ba ne ba o iba? Kati. Ikadjwỳnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnên ijo ba.

²¹ Kam, djã ne ba mrãmri mỳjja mexo ibakumrěx? Kati. Bit ije mỳjja mexo iba kunĩkôt ne ba mã mỳjja punu o iba. ²² Ba ne ba imã Metĩndjwỳnh kukràdjà kĩnh. ²³ Nhym be, ikadjwỳnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnê. Ba amim, “Ba on imexbit”, ane. Ne kam mã ijaxwen te ijaxwe kêt prãmje. Ije mỳjja mexo iba prãm kunĩkôt mã ijaxwe. ²⁴ Ba amim,

—ÿ, watĩre. Ikadjwỳnhbê ijaxwe ja ne ijaxwemã ingrěk prãm ba arỳm me biknor tokry djàkam itěmmã. Mỳj me'ò dja ikadjwỳnhbê ijaxwe jabê ipytã? Nã bãm ã amim ane. ²⁵ Bir, gwaj banhō Běnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu dja ikadjwỳnhbê ijaxwebê ipytã. Ba kam mã Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarě. Tãm ne ja.

Ba kam mã amim,

—Ba on Metĩndjwỳnh kaběnh kôtbit amijo iba, ane. Nhym be, ikadjwỳnhbê ijaxwe mã kute ijo ba prãmikumrěx. Tãm ne ja.

8

Me kute Metĩndjwỳnh Karō marja tĩn.

¹ Kritu Jejumě gwaj batipdji nhym arỳm kute gwaj bakadjwỳnhbê bajaxweo apěxmã. Kam, Metĩndjwỳnh kute gwaj bamã bajaxwe pãnh jarěnh kêt gwaj me biknor tokry djàkam babiknor kêtikumrěx. Baje amidjwỳnhbito kĩnh kadjy bajaxweo baba kětja, baje Metĩndjwỳnh Karō kôt amijo babaja, gwaj ba dja gwaj me biknor tokry djàkam babiknor kêtikumrěx.

² Mỳkam? Bir, gwaj mã bajaxwekam arỳm me biknor tokry djàkam batěmmã. Nhym be, gwaj arỳm tu amim Kritu Jeju markumrěx nhym Metĩndjwỳnh Karō gwaj babê bajaxwe kurěnh kubê gwaj bamã tỳx jadjà gwaj kam arỳm katàt amijo baba kadjy batỳx. Ne kam babiknor kêtikumrěx ne Metĩndjwỳnhkôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. ³ Bir, gwaj baje amidjwỳnhbito kĩnh kadjy bajaxweo babakam ne gwaj te: katàt baje amijo

baba prämje ne te baje Môjdjê kukràdjà mar ne te kôt baje amijo baba mexmã. Nhyam kam Metĩndjwỳnh pykamã ta Kra pydji jano nhyam ta amijo kute me axwe nhĩ pyræk ne ar ba. Nãm aminhĩ tã pĩte'y'ã wajêt nhyam Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bamã tỳx jadjà. Katàt baje amijo baba kadjy arỳm gwaj bamã tỳx jadjà nhyam gwaj bajaxweja arỳm gwaj bamã rerekren ajte kute gwaj bajo ba kêt.

⁴ Dja gwaj amidjwỳnhbito kĩnh kêt ne bajaxweo baba kêt ne Metĩndjwỳnh Karõ man kôt ar amijo baba. Nhyam kam arỳm gwaj bamã tỳx jadjà. Gwaj bajaxwe kêt kadjy bamã tỳx jadjà. Gwaj kam arỳm kum bajaxwe kêt ne katàt ar amijo baba. Ne kam arỳm tu Môjdjê kukràdjà kôt katàt ar amijo baba.

Me ta kute amidjwỳnhbito kĩnh.

Gar 5.16

⁵ Bir, me ta kute amidjwỳnhbito kĩnhja ne me kum axwe mar prãm. Nhyam be, me kute Metĩndjwỳnh Karõ kôt amijo baja ne me kum Karõ mar prãm. ⁶ Nhyam me mã kum axwe mar prãm ja dja me me biknor tokry djækam akuno. Nhyam be, me kum Karõ mar prãm dja me Metĩndjwỳnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne umar mexkumrêx.

⁷ Mỳkam ne me mã: kum axwe mar prãm akuno? Bir, me kum Metĩndjwỳnh kurêkam. Me ja ne me kute Metĩndjwỳnh kukràdjà kôt amijo ba prãm kêt. Nãm me te: kôt amijo ane. ⁸ Me ja, me kute amidjwỳnhbito kĩnh kadjy axweo ba prãmja ne me te kute Metĩndjwỳnh kĩnhmã.

Me kum Metĩndjwỳnh Karõ mar prãm'ã ujarênh.

Dju r 7.38

⁹ Nhyam be, djãm ar ga ne gar amã ajaxwe maro aba prãm? Kati. Ar ga ne gar amã Karõ mar prãm. Mrãmri ar akam Metĩndjwỳnh Karõ ỳrkumrêx jabej ar amã Karõ mar prãm. Nhyam be, me'òkam Kritu Karõ ỳr kêtja Metĩndjwỳnh kute o aminhõ kêtumrêx.

¹⁰ Nhyam be, mrãmri Kritu ar akam ỳrkumrêx jabej ar anhĩbit dja ty. Me axwe djõ'ã me batyjakam dja ar anhĩbit ty. Nhyam be, Metĩndjwỳnh kute ar amã axwe kêt jarênh nhyam Karõ kute ar ajo bakam dja gar kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. ¹¹ Nhyam kam Metĩndjwỳnh arỳm Karõ akubyn Jejuo tĩn. Karõ ja ar akam ỳr jabej dja ar gadjwỳ ar ajo tĩn. Krituo tĩn djwỳnh ar ajo tĩn. Dja gar te arỳm ty nhyam akubyn ar gadjwỳ ar ajo tĩn. Ar akam Karõ ỳr jao akubyn ar ajo tĩn.

¹² Kam, djãm gwaj baje amidjwỳnhbito kĩnh kadjy mã bajaxweo babamã? Kati. ¹³ Dja gar arek ajaxweo aban arỳm akuno. Me biknor tokry djækam akuno. Nhyam be, dja gar apỳnh ajaxweo krãta. Aparo ajaxwe'ỳr amrãnh, anhikrao aje ajaxweo nhipêx, anoo aje ajaxweo pumũnh, adjumar djækam aje ajaxweo mar, ajajkwao aje mỳjja punu jarênh ajaxweo kunĩ krãta kute mrãmri ne me kute mỳjja bĩnkam arỳm àpênhõ krã'yr pyræk. Dja gar Metĩndjwỳnh Karõ maro ajaxweo krãtan arỳm Metĩndjwỳnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹⁴ Mỳkam? Bir, me kute Metĩndjwỳnh Karõ maro ba nhyam kute meo baja ne me mrãmri kubê Metĩndjwỳnh krakumrêx. ¹⁵ Karõ kute ar ajo bakam djãm Metĩndjwỳnh ar ajo õ àpênh kajgon kum ar akurênh ar ajo ajkê gar amã uma: ar aba? Kati. Karõ kute ar ajo bakam Metĩndjwỳnh arỳm ar ajo krakumrêx gar amã kĩ:nhkumrêx. Ne kam kum, “Djũnwã”, ane. Mebê idjaer kabênkôt ne me kum, “Aba”, ane. Nhyam be, me bakabênkôt ne gwaj kum, “Djũnwã”, ane.

¹⁶ Metĩndjwỳnh Karõ ta ne gwaj bakadjwỳnhbê gwaj bamã,

—Be, omũ. Mrãmri abê Metĩndjwỳnh krakumrêxja pumũ, anhỹro ba. Kam, gwaj babê Metĩndjwỳnh krakumrêx. Tãm ne gwaj baje markumrêx. ¹⁷ Arỳm gwaj babê krakam dja gwaj arỳm Metĩndjwỳnh nhõ mỳjjao aminhõ. Kritumê ro'ã dja gwaj õ mỳjjao aminhõn ar o baba. Kôt batokry jabej o aminhõ. Kritukôt mrãmri batokry jabej dja gwaj õ mỳjjao aminhõn arỳm ro'ã bame: xkumrêx.

Me kute amimexkumrêx kam amak.

Dju r 17.22; A Kõ 4.17; Kor 3.4

¹⁸ Bir, mỳj dja gwaj batokry jakam kuma? Bir, 'ã dja gwaj amim,

—Jakam ba itokry ne kute itokry rax pyræk. Nhym be, dja ba ĩ Kritumẽ ro'ã ime:xkumrẽx nhym me kunĩ arỳm ipumũ. Dja ba kam ikĩnh. Ne ikĩnhkam ajbir itokry ja mar kêt, ane. Gwaj ã batokry'ã amim ane. ¹⁹ Dja gwaj babê Metĩndjwỳnh krakôt bakato. Dja amrẽ õ akati bõx gwaj kam arỳm bakato. Djãm kam dja gwaj bapunu: got? Kati. Dja gwaj kam bame:xkumrẽx. Mỳjja kunĩ Metĩndjwỳnh kute ipêx ja ne amiwỳr gwaj bakatorkam ama:. Mrymẽ bàmẽ pykamẽ mỳjja kunĩ amiwỳr gwaj bakatorkam ama:.

²⁰ Mỳkam ne amiwỳr gwaj bakam ama:? Bir, Metĩndjwỳnh kute mỳjja kunĩ nhipêx ja ne amrẽbê amijo ajkẽn arỳm punu. Pykakam 'ê kumex ne mỳjja djàkrê kumex kato. Djãm mỳjja ta ne amijo ajkê? Kati. Metĩndjwỳnh kabẽnkôt ne ã mỳjja amijo bikẽnho ane. Nhym be, ajmãkam dja mỳjja kunĩ mexkumrẽx. Mỳjja kunĩ amiwỳr amimexkam ama:.

²¹ Mỳkam? Bir, jakam ne mỳjja punu prãm, kà rerek prãm, kro prãm, apõk prãm. Nhym be, mỳjja kute amijo mexkam dja punu prãm kêt, kà rerek prãm kêt, kro prãm kêt, apõk prãm kêtukumrẽx. Gwaj babê Metĩndjwỳnh kramẽ ro'ã dja mỳjja me:xkumrẽx ne kĩ:nhkumrẽx. Dja ĩ gwaj babê Metĩndjwỳnh kra amirĩt. Ne kam bamexkumrẽx ne bakĩnhkumrẽx. Nhym kam me baro'ã mỳjja kunĩdjwỳ mexkumrẽx. Kam ne mỳjja kunĩ amiwỳr amimexkam ama:.

²² Jakam ne mỳjja kunĩ: tokry pymaje kangãngã. Kute mrãmri ne me nire kra àn tokry pymaje kangãngã pyræk ne kute kra bixadjwỳrkam ama:k pyræk. Amrẽbê: ne mỳjja kangãngã jakam kangãngã rã'ã ne.

²³ Gwaj badjwỳ ne gwaj banhĩ nykam ama:. Gwaj badjwỳ baje arỳm amijã Metĩndjwỳnh Karõ kakinhja ne gwaj banhĩ nykam ama:. Dja gwaj babê Metĩndjwỳnh krakumrẽx amirĩt. Nhym akubyn bõxkam dja gwaj bamã banhĩ ny ngã. Dja gwaj banhĩ nyja rerek prãm kêt ne apêx prãm kêt ne ny rã'ã. Banhĩ nykam amakbê bakangãngã. Banhĩja punu prãmkam batokry pymaje bakangãngã.

²⁴ Gwaj amiwỳr banhĩ ny kam ama: nhym arỳm Metĩndjwỳnh amim gwaj bapytã. Nhym be, djãm arỳm ne gwaj banhĩ nyja pumũ? Kati. Gwaj ren arỳm banhĩ ny pumũn ren amiwỳr kam amak kêtukumrẽx ne ren ate bakrãn ar baba. ²⁵ Nhym be, kati. Kute gwaj bamã banhĩ ny jadjàr kêttri ne gwaj amiwỳr kam ama:n kam akrãnmã amiwỳr amãr 'iry.

²⁶ Gwaj banhĩ nykam amakbê Metĩndjwỳnh Karõ kum gwaj bakaprĩ:. Gwaj bakaprĩn barerekrekam ne Karõ kum gwaj bakaprĩ:. Ne Metĩndjwỳnhmã gwaj bajo a'u:w. Gwaj bakaprĩn barerekrekam dja gwaj amim,

—Mỳj dja ba ikaprĩkam Metĩndjwỳnhmã ikabẽn jarẽn on? anen te baje Metĩndjwỳnhmã amijarẽnhmã. Nhym kam Karõ kute pykakam gwaj bajo ba arỳm gwaj bama. Gwaj baman arỳm kum gwaj bakaprĩ:. Kum gwaj bakaprĩn arỳm amũ kãjkwakam Metĩndjwỳnhmã gwaj bajo a'u:w. Djãm gwaj bakabẽnkam ne gwaj bajo a'uw? Kati. Ta kabẽn mar kêtgam. Kum gwaj bakaprĩ:kam ne kabẽno kangãngã gwaj bajo a'u:w. Nãm ã Karõ amybỳm amũ kãjkwakam Metĩndjwỳnhmã gwaj bajo à'wỳro ane.

²⁷ Metĩndjwỳnh ne kute me kunĩ djumar djakam me kabẽn mar mexkumrẽx ne kam arỳm kute prĩne Karõ kabẽn mar mex. Karõ ta ne arỳm kute gwaj bajã Metĩndjwỳnh kabẽn mar. Kute gwaj bajã amim karõkam kabẽn ja kute mar ne kabẽn kôt kute kum gwaj bajo à'wỳr. Jeju kute arỳm gwaj bajo õ me ja, Karõ kute Metĩndjwỳnhmã gwaj bajo à'wỳr. Metĩndjwỳnh kabẽn kôt kute kum gwaj bajo à'wỳr. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm kute prĩne kabẽn mar mex.

Kra mex kôt me mex.

Rô 8.37; Pír 1.12; Ped k 5.10

²⁸ Be, nhym apỳnh mỳjja kute gwaj bajo baja. Mỳjja kunĩkôt. Apỳnh gwaj bakaprĩ djari nàr apỳnh gwaj bakĩnh djari kute gwaj bajo baja. O ne Metĩndjwỳnh amim gwaj bajo mexo tẽ. Gwaj bamã abêja ne gwaj bajo mexo tẽ. Metĩndjwỳnh ne amrẽbê: gwaj bakukãm amim gwaj bajã karõn arỳm kôt amiwỳr gwaj bajuw ne ar gwaj bajo ba. Ne kam arỳm apỳnh mỳjjao gwaj bajo mexo tẽ. Ja ne gwaj arỳm baje mar.

²⁹ Mỳj kadjy ne gwaj bajo mexo tē? Bir, Kra mex kôt gwaj bamex kadjy. Mỳjja kunī kētri ne kute me kukām ò me ja kunī mar ne arỳm amijo me utà. Kra mex kôt kute meo mex kadjy ne amijo me utà. Krakôt kute ò me ja kunīo mexo tēmcam ne kute mrāmri ne me kra kutewa apôx nhym kôt aben nwhitepā kamy kunī apôx pyrāk. Kra kute kamy krāpti:mā wa kadjy ne Kra mex kôt gwaj bajo mexo tē. ³⁰ Kute amijo me utār ja ne amiwỳr me ku'uw ne meo ba. Kute amiwỳr me 'wỳr ja ne memā axwe kêt jarē nhym me arỳm kum mex ne. Kute memā axwe kêt jarēnh ja dja meo me:xkumrēx. Nhym me arỳm kàjkwakam Kra mex kôt mrāmri me:xkumrēx. Dja gwaj kàjkwakam kôt arỳm bame:xkumrēx.

Metīndjwỳnh kum me abē ne me'ā ukanga kêt.

³¹ Metīndjwỳnh arỳm gwaj bamā axwe kêt jarē. Ne kam dja ī Kra kôt prīne gwaj bajo mex. Kam, djām me'ō kute Metīndjwỳnh bē gwaj bajo akēx gwaj kôt bajaxwemā? Kati. Metīndjwỳnh ā kum gwaj bajabēo anhyrkam dja me'ō kubē gwaj bajo akēx kêt kumrēx. ³² Nām amijā Kra djwỳnh pydji nē kêt ne gwaj bakunī kadjy kanga nhym arỳm gwaj bapānh ty. Djām kute gwaj bakadja Kra kangakam kute gwaj babē mỳjja mex'ō nēmā? Arkati. Kute gwaj bamā mỳjja mex kunī nhōrmā.

³³ Mỳj me'ō dja gwaj bamā axwe jarē? Kati. Metīndjwỳnh kute amijo gwaj bapytārja dja gwaj bamā axwe jarēnh kêt. Ta ne arỳm gwaj bamā axwe kêt jarē gwaj arỳm kum bamex ne. Kam dja te me'ō kute gwaj bamā axwe jarēnhmā.

³⁴ Mỳj me'ō dja gwaj bamā me biknor tokry djākam babiknormā arē? Kati. Kritu Jeju ne tyn akubyn tīn ne ajte Metīndjwỳnh djubôk'ānh nhỹ. Metīndjwỳnh djubôk'ānh nhỹn ajte gwaj banēje kum kabēno nhỹ. Kam dja te me'ō kute gwaj bamā babiknormā arēnhmā. ³⁵ Kritu kum gwaj bajabē:

Dja te me'ō gwaj bajo ajkē nhym Kritu kum gwaj bajabē rā'ā:n gwaj bajo ba rā'ā: ne.

Dja te apỳnh gwaj bakaprī djāri ajte gwaj bajo ba nhym Kritu kum gwaj bajabē rā'ā.

Dja te apỳnh mỳjja tỳx ajte gwaj bajo ba.

Dja te me ajte kum gwaj bakurē. Kritumā badjāpēnhkam te kum gwaj bakurē.

Dja te ajte gwaj bamā prā:m.

Dja te ajte gwaj bakà kêt kam bamā kry:.

Dja te apỳnh mỳjja puma ajte gwaj bajā apôx.

Dja me ajte te kàxo gwaj bapa. Nhym Kritu mā: kum gwaj bajabē rā'ā:n gwaj bajo ba rā'ā: ne.

³⁶ Apỳnh gwaj bakaprī djāri kute gwaj bajo ba kôt ne me bakukāmāre amrēbē: Metīndjwỳnhmā amijarēn kum,

“Be, amā ar idjāpēnhkam ne me kute ar ibīn pyrāk. Myt kunīkôt ne me kute ar ibīn pyrāk.

Nām me ar ijo mrykī'ātomti pyrāk ne kum ar ibīn prām.”

Nām ā me bakukāmāre Metīndjwỳnhmā anen arỳm 'ā pi'ôk no'ôk ne. Kam gwaj badjwỳ bakamingrānyre dja gwaj mrāmri mekôt ā apỳnh bakaprī djāri maro ane. Jejumā badjāpēnhkam ā apỳnh bakaprī djāri maro ane.

³⁷ Jeju ne gwaj bajā ukanga kêt ne kum gwaj bajabē rā'ā:. Kam te apỳnh mỳjja pymaja gwaj bajo ba gwaj amim Jeju mar tỳx ne arỳm kubē amijo akēx kêt kumrēx.

³⁸ Djām gwaj batykkam kum gwaj bajabē kêt ne gwaj bajā ukangamā? Kati.

Nār, djām gwaj batīn ne ar babakam kum gwaj bajabē kêt ne gwaj bajā ukangamā? Kati.

Nār, djām kadjy mrānh djwỳnh 'ō kute gwaj bajo bikēnh nhym kum gwaj bajabē kêt ne gwaj bajā ukangamā? Kati.

Nār, djām me karō punu,

nār djām jakam apỳnh mỳjja apôx,

nār djām amrē apỳnh mỳjja apôx mōr,

nār djām apỳnh mỳjja 'itỳx gwaj bajo bikēnh nhym kum gwaj bajabē kêt ne gwaj bajā ukangamā? Kati.

³⁹ Nār, djām kàjkwa kurūm mỳjja apôx,

nār djām pyka krakri mỳjja apôx,

nàr djām Metīndjwỳnh kute amũ apỳnh mỳjja kunĩ nhípêx'õ kute gwaj bajo bikênh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajã ukangamã? Arkati.

Apỳnh mỳjja pyma te gwaj bajo ajkê nhym Metīndjwỳnh kum gwaj bajabê:n gwaj bajo ba rã'ã:.

Nãm ã kum gwaj bajabêo ane. Gwaj baje Kritu Jejuo banhõ Bēnjadjwỳr djwỳnhkõt ã kum gwaj bajabêo ane. Tãm ne ba tu amim markumrêx.

9

Metīndjwỳnh ta kute amijo me utàr.

¹⁻² Djām gwaj baje Mōjdjê kukràdjà mar ne kõt baje amijo babakam ne Metīndjwỳnh kute gwaj bamã axwe kêt jarênh gwaj arỳm kum bamex ne? Kati. Nã gwãm tu amim Jeju markumrêx nhym arỳm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arỳm kum bamex ne. Nhym be, inhõ me wỳnh, inhõbikwabê mebê idjaer djām me kute tu amim Jeju markumrêx? Kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Nãm me amim,

—Ba Mōjdjê kukràdjà man kõt ar amijo iba nhym Metīndjwỳnh arỳm imã ijaxwe kêt jarê ba arỳm kum imex, ane. Me kute amim Jeju mar kêt kam dja Metīndjwỳnh arỳm pãnh me kanga. Kam ne ba ikadjwỳnhbê ikaprĩn iban imỳr rã'ã: ne. Kritu kõt ne ba katàt ikaprĩ'ã ar amã amijarēnhkumrêx. Metīndjwỳnh Karõ ta ne ajte idjumar dja kadjwỳnhbê imã,

—Mrãmri 'ã ajêx kêt kumrêx, ane. Mrãmri ikaprĩkumrêx. ³ Inhõ me wỳnh, inhõbikwabê mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt. Ba ren me kadjy Metīndjwỳnhmã kum,

—Kwārĩk wãnh mebê idjaer kanga kêt. Ba dja ga me pãnh ikanga, ane. Nhym ren me kam arỳm tu amim Jeju Kritu markumrêx ba ren arỳm ã Metīndjwỳnhmã ane. Nhym be, kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Kam ne ba mekam ikaprĩ:re. ⁴ Mebê idjaerkumrêx. Metīndjwỳnh ne amrêbê meo kra nhym Metīndjwỳnh rax djô'ã me ra:x. Ne kam ajmã kuten amim Jeju mar kêt ba arỳm mekam ikaprĩre ne. Metīndjwỳnhmê ne me kute aktã abenmã amijarēnh mãm dji nhym arỳm memã kum,

—Ba dja ba me ajo djuw mex rã'ã: rã'ã ne, ane. Ne arỳm memã Mōjdjê kukràdjà jarê nhym me o ba. Ne kukràdjà kõt kum apê ne kum amijarēho ba. Nhym kute memã mỳjja jarênh mãm dji. Me kukãm apỳnh mỳjja mex apôxmã kute memã arēnh mãm dji. Nhym me ajmã ne Jeju mar kêt ne ar ba. Ba kam mekam ikaprĩre ne.

⁵ Me bakukãmãre ne me me babê idjaer kukãmãrekumrêx nhym Jeju Kritu arỳm mekam amijo ĩ ne kato. Kubê ne apỳnh me ba dja kunĩkõt me kunĩ, mỳjja kunĩ Tīndjwỳnh. Pydji ne me:xkumrêx ne ra:x. Mex ne rax rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arēnhkumrêx. Jeju Kritu me ibê idjaer kurũm kato nhym kam me ajmã ne Jeju mar kêt ne ba. Ba kam mekam ikaprĩ:re ne imã me kaprĩ:kumrêx.

⁶ Metīndjwỳnh kute mebê idjaero kran kute memã, “Me abê ikra”, anhỹrkam ne me kwỳ arỳm kanga. Me kwỳ kute kangakam djām arỳm kam Metīndjwỳnh kabēn kajgo? Kati. Metīndjwỳnh kabēnkõt me kwỳbê Metīndjwỳnh krakumrêx. Djām mebê idjaer kunĩ ne Metīndjwỳnh kute meo kra? Kati. Me kwỳbit. ⁷ Nàr, djām Abraão djô'ã me ar ba kunĩ ne Metīndjwỳnh kute memã,

—Me abê Abraão tàm djwỳkumrêx, anhỹro ba? Kati. Me kwỳmãbit. Nãm Abraõomã kum,

—Idjak kurũm dja atàm djwỳ apôx, ane.

⁸ Mỳj'ã ne gwaj kabēn ja ma? Bir, amrêbê: me bakukãmãre Abraão ta ne amikabēnkõt õ àpēnh kajgomã Imaêr dji nhym kato. Djām kra Imaêrmê ô'ã tàm djwỳ apôxmê djã ne Metīndjwỳnh me jao krakumrêx? Kati. Metīndjwỳnh kute kabēn pydjĩn arēnh kõt ne prõkumrêxmã Idjak dji nhym arỳm kato. Nhym kam Metīndjwỳnh arỳm o krakumrêx. Kra Idjakmê kam tàm djwỳ apôxmê ne Metīndjwỳnh meo krakumrêx. ⁹ Arỳm ne Abraõomã kum,

—Dja ba ĩ bõx nhym Xara arỳm kra, ane. Metīndjwỳnh kute kabēn pydjĩn arēnh ne ja. Nhym kam arỳm kra kato nhym Metīndjwỳnh amikabēnkõt arỳm o kra.

¹⁰ Nhyim ajtekam me banhingêt Idjak Rebekamã kra ar kudji nhyim tujarô rã'âkam Metĩndjwỳnh arỳm kra ar'ã amim karõ. ¹¹⁻¹³ Ar rwỳk kêttri. Ar mex nàr ar axwe kêttri ne arỳm ar'ã amim karõn Rebekamã kum, “Kutewa dja kutapumã apê”, ane.

Pi'ôkkam kute me bakukãmãremã ar arènh kôt ne ã Rebekamã ane. Ne memã kum, “Imã Djako kĩnh. Nhyim be, imã Ixau kĩnh kêt”, ane.

Djãm mexkam ne kum Djako kĩnh? Kati. Djãm axwekam ne kum Ixau kĩnh kêt? Kati. Kute ar'ã amim karõ kôt kum Djako kĩnh ne kum Ixau kĩnh kêt. Idjujarènhja ne me kunĩ'ã amijakre. Mỳj dja gwaj me kunĩ'ã amim arèn kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Be, Metĩndjwỳnh ne amikabèn kôt arỳm amijo me utà. Kute me kêttri me'ã amim karõ kôt ne arỳm amijo me utà. Djãm me ta mexkôt ne amijo me utà? Kati. Amikabèn kôt. Kute amiwỳr me 'wỳr djwỳnh ta amikabèn kôt ne kute amijo me utà, ane. Tãm dja gwaj idjujarènh ja markam amim arèn maro baba.

¹⁴ Metĩndjwỳnh ta kute amijo me utà. Me kator kêttri kute amijo me utà. Kute amim me'ã karõ kôt kute amijo me utà. Djãm kam gwaj ba baje amim,

—Be ga, Metĩndjwỳnh kute katàt amijo ba kêtja pumũ, anhỳrmã? Arkati. Metĩndjwỳnh katàt ry tipdji. ¹⁵ Ga, Metĩndjwỳnh amrèbê: me bakukãmãre Mõjdjêmã kum,

“Ba dja ba amim me'õ'ã karõn tu imã kaprĩ. Ba dja ba amim me'õ'ã karõn tu imã kĩnh.” Nãm ã Metĩndjwỳnh me bakukãmãremã ane.

¹⁶ Mỳj ne gwaj kabèn ja burũm kuma? Bir, djãm me'õ ta kum kĩnh nhyim kum kaprĩ? Kati. Nàr, djãm me'õ ta kum apê nhyim kum kaprĩ? Kati. Metĩndjwỳnh ta ne tu kum me kaprĩ. Tãm ne gwaj Metĩndjwỳnh kabènja burũm kuma. ¹⁷ Amrèbê: me bakukãmãre ar bari ne Metĩndjwỳnh Parao'ã amakkre kêt mèn ajte o bikènh dja. 'Ã amakkre kêt mènho ãmri ne kum,

“Mỳj kadjy ne ga anã kurũm ruw ba ajo ikato? Bir, ije ajã ajamakkre kêt mènne ne ajo ibikènh kadjy. Ije me kunĩmã akam itỳxo amirĩt kadjy ne ba ajo ikato.

Apỳnh pyka kunikôt dja me iraxmã katon abenmã irax ne ipyma jarè. Ja kadjy ne ba ajo ikato. Me kute ipyma: mar kadjy. Kadjy ne ba ajo ikato.”

Nãm ã Paraomã ane nhyim me arỳm 'ã pi'ôk no'ôk ne. ¹⁸ Arỳm ne ba Rebeka'ã ajarèn ajte Mõjdjê'ã ajarèn ajte Parao'ã ajarè.

Mỳj dja gwaj Metĩndjwỳnh kute kam arkum kabèn jarènh burũm kuma? Mỳj'ã ne amijakre? Bir, Metĩndjwỳnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam amikabènkôt arỳm tu kum me kwỳ kaprĩ. Tãm ne gwaj kute Rebekamã kabèn jarènh ne ajte Mõjdjêmã kute kabèn jarènh burũm kuma. Ba kam ajte Parao'ã ajarè. Mỳj dja gwaj Metĩndjwỳnh kute kam kabèn jarènhja burũm kuma? Bir, Metĩndjwỳnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam ta amikabènkôt ajte tu me kwỳ'ã amakkre kêt rë. Tãm dja gwaj Paraomã kabèn burũm kuma.

¹⁹ Djãm ar ajõ imã,

—Metĩndjwỳnh kute ã amim me'ã karõo anhỳrkam mỳj me'õ ne kubê àptàrmã? Arkati. Metĩndjwỳnh ta kute me'ã amakkre kêt mènne kam ne ren memã axwe jarènh kêt. Mỳkam ne memã axwe jarè? ane. Djãm aje ã imã anhỳrmã? ²⁰ Kati. Kwãrĩk wãnh mỳjwã wã jarènh kêt. Pykabê ne ga ar aban angri:re ga we ajte akabèno aje Metĩndjwỳnh japanhmã. Nã bãm me bakukãmãre kabèn kôt amã ane. Amrèbê ne me memã kum,

“Djãm arỳm mỳjja nhípèx kute ipèx djwỳnhmã kum,

‘Mỳkam ne ga ga inhipèx prãm ne kam ã ijo ane?’ anhỳrmã? Kati.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Mrãmri ne me bakukãmãre memã arènhkumrèx. ²¹ Ga, ngyo ngõnh nhípèx djwỳnh ta kute amim 'ã karõ kôt kute ngy kajgo jamỳnh ne o ngõnh nhípèxja pumũ. Ta mỳjja mex kadjy ngõnh nhípèx. Nàr, ajte ta mỳjja punu kadjy ngõnh nhípèx. Metĩndjwỳnhdjwỳ, kute me ipèx djwỳnh ta amikabènkôt tu ã meo ane. Djãm kam gwaj baje bakabèno apanhmã? Kati.

²² Ta amikabènkôt tu ã meo ane. Mekam ngryk ne tu kute meo biknorkumrèx kadjy ne me ipèx. Me kwỳ ja'ã ne ta amim karõn amim,

—Dja ba ï me kwỳkam ingyko amirít ne. Nhyim me kunĩ ipumũn arỳm 'ityx ma, ane. Ne kam ajte amijã ngryk nẽn amiwỳr me amār 'iry.

²³ Ne kam mekam ukaprĩ kadjy me kwỳ nhipẽx. Amrēbē: ne ta me'ã amim karõn amim, —Me ja dja ba amimexo meo me:xkumrēx. Ne me kunĩmã mekam idjukaprĩo amirít. Me kunĩ dja me 'ã ipumũn ime:xkumrēx ma. Ja kadjy dja ba amimexo meo me:xkumrēx, ane. Djãm ta kute amim me'ã karõn ajte ã me ipēxo anhỳrkam djãm katàt kute amijo ba kêt? Kati. Katàt ne amijo ba. ²⁴ Ta ne tu ã gwaj badjwỳ gwaj bajo meo ane. Ta ne amiwỳr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. Djãm me ibē idjaerbito ba? Kati. Me abajtemdjwỳo ba.

²⁵ Metĩndjwỳnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam ta amikabēnkõt arỳm amijo me utàn ar meo ba. Me bakukãmãre Ôdjēja amrēbē: ja jarē. Metĩndjwỳnh ta amikabēnkõt kute amijo me kwỳ pytārja jarē. Metĩndjwỳnh ne Ôdjėjãmã kabēn jarē nhyim me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwỳnh ne me amã,

‘Amrēbē ije me kwỳo inhõ kêt. Nhyim be, jakam dja ba memã inhõ me ja jarē.

Me kwỳ amrēbē imã me kĩnh kêt. Nhyim be, jakam dja ba imã me kĩnh.’

Nãm ã Metĩndjwỳnh me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Ôdjēja memã ane nhyim me arỳm kabēn'ã pi'òk no'òk ne. Ga, Metĩndjwỳnh ta kute amijo me bajtem kwỳ pytārja pumũ. ²⁶ Nhyim kam ta ajte memã kum,

“Metĩndjwỳnh ne me amã,

‘Pyka 'òkam me'ã ne ba memã kum,

Ije meo ikra kêt ne ja, ane. Pyka tãmkam dja me ï memã kum,

Me abē Metĩndjwỳnh tĩn ne ar baja kra ar, ane. Dja me ï ã memã ane’, ane.

Metĩndjwỳnh ã me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Ôdjēja memã ane nhyim me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, ajte Metĩndjwỳnh ta kute amijo me bajtem kwỳ pytārja pumũ.

²⁷ Nhyim kam me bakukãmãre Idjaij ajte amrēbē: tãm jarē. Metĩndjwỳnh ta amikabēnkõt kute amijo me kwỳ pytārja jarē. Idjaij mebē idjaer'ã kàj bē memã kum,

“Dja mebē idjaer krãptĩ: kute mrãmri ne ngõ raxbē pyka kêt kam pykati 'ykã krãptĩ pyrãk. Dja te me krãptĩ nhyim arỳm amim me ngrērebit pytã. Me anhybit me utã. Me kute amim

mar me utã.

²⁸ Nhyim me kute Metĩndjwỳnh mar kêt djwỳ. Mỳj dja me on?

Bir, Bēnjadjwỳr djwỳnhbē Metĩndjwỳnh kute pykabē me axwemã pãnh jarēnhmã. Dja meo kukrà kêt kumrēx ne katàt memã pãnh jarēnhkumrēx ne on inomã kumē.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij memã ane nhyim me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, ajte Metĩndjwỳnh ta kute amijo me kwỳ pytārja pumũ.

²⁹ Nhyim kam Idjaij ajte tãm'ã ajarēn memã kum,

“Bēnjadjwỳr djwỳnh 'ityxo kubē kumkati amrēbē: me axwe raxkam arỳm krĩraxbē Xõtõmamē krĩraxbē Gomora gan pyka mẽ o amrà.

Ne ren kum me bajã ma kêt gu ren me badjwỳ arỳm mekõt bakêt. Nhyim be, kati. Nãm kum me bajã ma nhyim kam me badjõ'ã me anhy rã'ã, me kwỳ rã'ã ne.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij memã ane. Ga, me bakukãmãre kabēnja kunĩ kõt Metĩndjwỳnh ta amikabēnkõt kute amijo me kwỳ pytār ne meo baja pumũ.

Mebē idjaer kute Kritu mar kêt.

³⁰ Mỳj dja gwaj jakam abenmã arē? Bir, me bajtem ne me amrēbē kute Metĩndjwỳnhmã amijo mex jabej kêt. Nãm me te kum amijo mex jabej kêt nhyim Metĩndjwỳnh ta arỳm kum me kaprĩn memã axwe kêt jarē. Me tu amim Jeju Kritu markumrēx nhyim Metĩndjwỳnh arỳm tu memã axwe kêt jarē nhyim me arỳm kum mex ne.

³¹ Nhyim be, mebē idjaer kute Metĩndjwỳnh kukràdjã marn kõt amijo bakam djãm me arỳm kum axwe kêt? Kati. ³² Mỳkam? Bir, me kute amim Kritu mar kêt kam. Me kute amim,

—Djãm ba dja ba amim Jeju ma got? Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt, ane. Me kute amim anhÿro bakam ne me axwe rá'ã ne. Kam ne me kute kên me par tok nhym me rôrok pyræk. Me kute amim Jeju mar kêt.
³³ Metĩndjwýnh ne amrêbê me bakukãmãremã kum,
 “Ota, ba Xijãokam kên'õ nhÿr. Kên wã kute me par tokkam me rôrok prãm kumrêx. Kam dja me kum kên wã kurê.
 Nhym be, dja me kwý ĩ pÿnhkôt tu amim markumrêx ne arým pijàm kadjy kêt kumrêx.”
 Nãm Metĩndjwýnh ã memã ane nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Kritu'ã ne kên jakren arê nhym me kum kurêmã. Nhym kôt mebê idjaer ã kum kurên mar kêt o ane.

10

¹ Akmere, àpnhĩre ar, imã mebê idjaer kĩ:nh. Mebê inhõbikwakam imã me kĩnh. Metĩndjwýnh ren amim mebê idjaer kunĩ pytà ba ren mekam ikĩnhkumrêx. Nã bãm mã Metĩndjwýnhmã kum,

—Gop amim me utà. Gop amim me utà, anhÿro iba.

² Ba ne ba amrêbê mekam ar iban prĩne me omũ. Kam djãm me Metĩndjwýnhmã àpênh prãm ngri got? Me kum àpênh prã:m. Me te kum àpênh prãm ne kute Metĩndjwýnh mar kêt. Me arík ar kupa'ã ba. ³ Metĩndjwýnh ta ne memã kum,

—Me kute amim Kritu markam dja ba memã axwe kêt jarê nhym me arým imã mex ne, ane. Nhym me atekam ajte mar kêt ne amim,

—Djãm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba ijaxwe kêt. Ba dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt ne Metĩndjwýnhmã imex ne, anhÿro ba.

⁴ Djãm gwaj ba baje amim,

—Djãm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhÿrmã? Djãm gwaj baje ã amim anhÿrmã? Kati. Kritu ta ne gwaj bakadjy prĩne kukràdjà man kôt amijo ba me:xkumrêx. Gwaj baje Kritubit mar ne tu amim markumrêx nhym Metĩndjwýnh arým tu gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne.

Mÿj dja me nẽn arým axwe kêt?

⁵ Me bakukãmãrebê Môjdjê ne amrêbê: memã kum,

“Dja me katàt kukràdjà man kôt amijo ban kam arým tĩn ne ar ba rá'ã: rá'ã ne”, ane. Kute memã ja jarênhkam mÿj dja me nẽn arým axwe kêt? Bir, dja me katàt kukràdjà man kôt ar amijo ban arým axwe kêt. Ja ne Môjdjê amrêbê memã arê. ⁶ Nhym be, ajbir jakam me kute tu amim Jeju markumrêx, nhym Metĩndjwýnh arým tu memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne. Gar akwý ne gar arík amim,

—Mÿj me'õ godja kàjkwa djwýnhmã wabi? Ne ren me'õ kàjkwamã wabin ren iwÿr Krituo ruw ba ren kôt omũn tu amim markumrêx, ane. Kwãrĩk wãnh ja jarênh kêt. ⁷ Gar akwý ajte arík amim,

—Mÿj me'õ godja me tyk ba djækam ruw? Ne ren me'õ me tyk ba djækam Kritu'ÿr ruw ne ren iwÿr o wabin iwÿr o bõx ba ren tu amim markumrêx, ane. Kwãrĩk wãnh ja jarênh kêt. Mÿkam dja gar ja jarênh kêt? Bir, arým ne me ar amã Kritu'ã ajarê gar arým ama. Ne kam ajte tu amim markumrêx kêt. ⁸ Metĩndjwýnh ne me bakukãmãremã kum,
 “Djãm onĩj ikabên nõ? Kati, arým ne akadjwýnhbê nõ. Ajakwa kôt ne ga memã arê nhym ajakwakam nõn adjumar djà kadjwýnhbê nõ”, ane.

Kabên ja ne bar kàj bê memã arê. Dja me kwý tu amim kabênja mar ne amim Kritu markumrêx. Ja kadjy ne bar memã kabên ja jarê. ⁹ Nã bãm ar memã kum,

—Dja gar amibu'ã memã amijarên memã kum, “Mrãmri Jejubê inhõ Bẽnjadjwÿr djwýnhkumrêx”, anen ajte ar adjumar djà kadjwýnhbê amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh akubyn Jejuo tĩnkumrêx”, ane nhym arým amim ar apytà, ane. Ar ikabên ja ne bar memã arê. ¹⁰ Mÿkam? Bir, me umar djà kadjwýnhbê ne me tu amim markumrêx nhym arým tu memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne. Ne kam amibu'ã memã amijarên memã kum,

—Arÿm ba tu amim Jeju markumrêx, ane nhym arÿm amim me utà. ¹¹ Me bakukâmäre kabên kôt ne ba ar amã ikabên ja jarê. Amrêbê: ne me bakukâmäre memã kum, “Djãm me kute tu amim markumrêx nhym Metïndjwÿnh kute amim me utàr kêt nhym me arÿm pijàm? Kati.

Djãm me kute amim, ‘Ba arÿm tu amim Metïndjwÿnh markumrêx nhym arÿm ibê kajgo’, anhÿrmã? Kati. Me kwÿ ï pÿnhkôt kute tu amim markumrêxja dja Metïndjwÿnh arÿm me utàrkumrêx.”

Nãm ã me bakukâmäre memã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, me kute tu amim markumrêx nhym kute amim me utàrja pumũ. Mrãmri me kabênkumrêx. Ba kôt ar amã ikabên jarê.

¹² Djãm kam kute mebê idjaerbit pytàr ne kute amũ me bajtembê kreguja pytàr kêt? Kati. Kute me bajtemdjwÿ pytàr. Mÿkam? Bir, Bënjadjwÿr djwÿnh ne pydji:n me kunĩmã bënjadwÿr rax. Mebê idjaermã Bënjadwÿr ra:xi. Me bajtemmã Bënjadwÿr ra:xi. Me ï pÿnh kôt me kute kum amijo à'wÿrja ne Bënjadwÿr djwÿnh kute apÿnh meo djuw mex. Õ mÿjja kume:xo meo djuw mex. ¹³ Me bakukâmäre ne me amrêbê: ã memã ane. Nãm me memã kum, “Me kwÿ ï pÿnhkôt dja me Bënjadwÿr djwÿnhmã amijo a'uw ne kum, ‘Ipytà’, ane nhym arÿm me utà.”

Nãm ã me bakukâmäre memã ane. Ga, me bajtemdjwÿ kute tu amim Jeju markumrêxja pumũ. Metïndjwÿnh kute amim me adjwÿnhdjwÿ pytàrja pumũ. Mrãmri ne me kabênkumrêx ba me amã arënhkumrêx.

¹⁴ Nhym be, me kute amim Jeju kamnhÿx kêtka djãm me kute kum, “Jeju ipytà”, anhÿrmã? Kati. Ne ajtekam me kute Jeju'ã ujarënhja mar kêtka djãm me kute amim kamnhÿxmã? Kati. Ne ajtekam kraxje me kute memã Jeju'ã ujarënh kêtka djãm me kute marmã? Kati. ¹⁵ Ne ajtekam me kute me'ÿr me anor kêtka djãm me kute memã Jeju'ã ujarënhmã? Kati. Nhym be, Metïndjwÿnh arÿm me'ÿr me kwÿ jano nhym me arÿm kaj bê memã 'ã ajarê nhym me kum kÿ:nhkumrêx. Me bakukâmäre kabên kôt ne ba ar amã ja jarê. Amrêbê: me bakukâmäre memã kum, “Kritu'ã ujarënh ny, kôt me umar mexja. Apÿnh mÿjja mex'ã me ujarënh nyja. Ujarënhkam me kÿ:nhkumrêxja. Djãm kute memã 'ã ujarënh ny jao mrãnh djwÿnh mex ngri got? Me'ÿr bôxkam me kum kÿ:nhkumrêx.”

Nãm ã me bakukâmäre memã ane. Ga, me kwÿ kum kÿnhkumrêxja pumũ. Mrãmri me kabênkumrêx.

¹⁶ Nhym be, djãm mebê idjaer kunĩ ne me arÿm Kritu'ã ujarënh ny ma? Djãm me kunĩ arÿm Krituo aminhõ? Kati. Mebê idjaer kunĩ kute Krituo aminhõ kêt. Me bakukâmäre Idjaij ne amrêbê: me arê. Me kute amim mar kêtja jarê. Nãm memã kum, “Nhÿnh got me'õ kute tu amim ar ikabên markumrêx?”

Nãm me bakukâmäre ã mebê idjaer jarëho ane. Ga, me kute amim mar kêtja pumũ.

¹⁷ Bir be, kam me kute memã Metïndjwÿnh kabên jarënhkambit ne me arÿm kuman tu amim markumrêx. ¹⁸ Djãm arÿm ne me mebê idjaermã 'ã ujarënh ny jarê nhym me arÿm kuma? Nã, arÿm. Amrêbê: ne me bakukâmäre memã arê nhym me arÿm kuma. Nãm me memã kum,

“Apÿnh me ba djà kunikôt ne me me kabên ma. Djãm jakambit ne me kuma? Kati. Orï:nãdjwÿ ne me arÿm kuma.

Apÿnh me ba djà kunikôt ne me arÿm me'ÿr kabëno bôx ne arÿm memã arê nhym me arÿm kuma.”

Nãm me bakukâmäre ã memã ane. Ga, mebê idjaer arÿm kute Kritu'ã ujarënh ny marja pumũ. ¹⁹ Ba ajte me amã arê. Mÿj'ã ujarënh ny kute amijakreja djãm me kute mar? Nã. Me kute mar. Ne kam me kute mar kajgo. Metïndjwÿnh ne amrêbê mebê idjaermã amikabên jarê. Me bajtem'ã memã amikabên jarê. Nhym Môjdjê arÿm kabên man amũ Metïndjwÿnh kukwakam me bakukâmäremã arën memã kum,

“Metïndjwÿnh ne me amã,

'Me aje me'ã, Me kakrit, anhÿrja. Me ja dja ba amim me utà. Dja ga me kam te ga aje me uràk prãmje angryk ne. Ne aje me'ã, Me no kêt, anhÿr ja. Me ja dja ba amim me utà. Dja ga me kam te ga aje me uràk prãmje amim angry:k ne.'

Nãm ã Metĩndjwÿnh me amã ane."

Nãm ã me bakukãmãre Mõjdjê mebê idjaermã ane. ²⁰ Ne kam me bakukãmãre Idjaijdjwÿ kum mebê idjaer pyma kêt ne ajte me bajtem'ã memã ajarê. Metĩndjwÿnh ne kum amikabên jarê nhym kukwakam arÿm me bakukãmãremã kum,

"Metĩndjwÿnh ne me amã,

'Me kute ijabej kêt ja ne me arÿm imã kato. Ba ne ba memã amijo amirĩt nhym me arÿm imã kato. Me kute ijabej me kukjêr kêtjamã ne ba amijo amirĩt.'

Nãm ã Metĩndjwÿnh me amã ane."

Nãm ã Idjaij me bajtem'ã mebê idjaermã ane. ²¹ Nhym Metĩndjwÿnh ajte mebê idjaer'ã memã kum,

"Me kute aminhirõbê ikabên rênh ne amakkre kêt. Me jamã ne ba kryrà m te ipa koror ne amiwÿr me kam amako iku'ê: nhym ijã akamàt nhym me kute imar kêt kumrêx."

Nãm ã Metĩndjwÿnh mebê idjaermã ane. Be ga, mebê idjaer arÿm kute Kritu'ã ujarênh ny mar ne mar kajgoja pumũ.

11

Metĩndjwÿnh kute amijo me anhybit pytàr.

¹ Kam djãm arÿm ne Metĩndjwÿnh õ mebê idjaer kunĩ kanga? Arkati. Ga, badjwÿ ibê mebê idjaer 'õja pumũ. Nhym bê ne badjwÿ kute ikanga. Ibê Abraão tãmdjwÿ'õ. Tãmdjwÿ Bẽnjamĩn djõ'a ne ba ikato. Ba ibê idjaerkumrêx nhym kute ikanga kêt.

² Metĩndjwÿnh ne me kunĩ kêttri amijo me kwÿ pytà. Kute amijo mebê idjaer kwÿ pytàr ja ne kute me kanga kêt. Me bakukãmãre Erij ne amrêbê Metĩndjwÿnhmã mebê idjaer'ã kabên ne 'ã ajarê. Nhym me arÿm kabên'ã pi'òk no'òk. Erij kabên dja gar ama. Nãm arĩk amim,

—Arÿm ne me kunĩ Metĩndjwÿnh kanga, ane. ³ Ne kam Metĩndjwÿnhmã kum,

"Bẽnjadjwÿr djwÿnh, arÿm ne me akukwakam kabên jarênh djwÿnh kunĩ pa. Ne arÿm apÿnh anhõ ki djari kungrà. Ba kam ipydjin ar iba nhym me kute badjwÿ ibĩnmã ijabej ar ba."

Nãm ã Erij kum ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. ⁴ Nhym mÿj ne Metĩndjwÿnh me bakukãmãre Erijmã arê? Bir, nãm kum,

"Ba ne ba amim me krãptĩ: pytà. Me'ã akre kubê 7.000 kute bajbit amim imarkam ne me Baaumã kõnkrão krĩ kêt ne kute kum amijarênh kêt kumrêx ba arÿm amim me utà."

Nãm ã Metĩndjwÿnh me bakukãmãre Erijmã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Be ga, amrêbê: mebê idjaer kwÿ kute amim Metĩndjwÿnh mar tÿxja pumũ. Me anhy kute amim mar tÿx. ⁵ Ajbir jakamdjwÿ mebê idjaer janhy kute amim Jeju Kritu mar tÿx. Ta ne me kêttri tu kum me anhy kaprĩn amijo me utà nhym kam me kute amim mar tÿx. ⁶ Djãm me ta kute katàt kabên mar ne kôt kute amijo ba pãnh ne Metĩndjwÿnh amijo me utà? Kati. Ta ne me kêttri tu kum me kaprĩn arÿm amijo me utà. Nãm ren me kute arÿm kum o pãnhkam ren amijo me utà djã ne ren kam tu kum me kaprĩ? Kati. Kam ren tu kum me kaprĩ kêt. Nhym be, kati. Tu kum me kaprĩkumrêxkam ne me kute kum o pãnh kêt.

Mebê idjaer krãptĩ jamakkre kêt.

⁷ Kam, djãm gwaj baje amim,

—Metĩndjwÿnh ne arÿm õ mebê idjaer kanga, anhÿrmã? Kati. Mebê idjaer ta te kute Metĩndjwÿnhmã amijo mex jabej ar ban axwe rã'ã ne. Ne kam Metĩndjwÿnhmã mex kêt ne. Nhym be, Metĩndjwÿnh kute me kêttri amijo mebê idjaer kwÿ pytàr ja ne me arÿm Metĩndjwÿnhmã mex ne. Nhym kam mebê idjaer 'ã kàtãmja Metĩndjwÿnh arÿm me'ã amakkre kêt mẽ. ⁸ Me bakukãmãre kute amrêbê: me'ã pi'òk no'òk kôt Metĩndjwÿnh ã meo ane. Kamã ne me bakukãmãre memã kum,

“Metĩndjwỳnh ne me'ã kàptĩ mẽ. Nãm me te non no kêt. Te me amak krekren kute mar kêt.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane nhym me jakam amakkre kêt rã'ã. ⁹ Nhym me bakukãmãre Dawi ajte memã tãm jarẽ. Me amakkre kêt nhym 'ã memã kum, “Me kute ate krãn àkur raxbit markam gê Metĩndjwỳnh me aêrbê memã axweo pãnh. Gê me te: aminêje amijo ane. Kute mrãmri ne mrybê ka'ê aêrbê kute unênh pyrãk, nhym kute kên me aêrbê kute me tok nhym me rôrôk pyrãk.

¹⁰ Gê me amakkre kêt ne no kêt gê me kaprĩ pymaje ibôn mrãnh rã'ã: rã'ã ne.”

Nãm ã me bakukãmãre Dawi me amakkre kêt'ã memã ane.

Kute me'ã pidjô jakren 'ã memã ujarênh.

¹¹ Ba kam ar amã arẽ. Mebê idjaer ne me kum Jeju kĩnh kêt ne arỳm axwe. Kute mrãmri ne kute kên me par tok nhym me rôrôk pyrãk. Me kum kĩnh kêt kam djãm Metĩndjwỳnh tu kute me kangakumrẽxmã? Arkati.

Nhym be, arỳm me kum Jeju kĩnh kêt kam ne Metĩndjwỳnh arỳm me bajtem'ỳr akêx ne arỳm amim me utãro dja. Mebê idjaer ne mebê idjaer kêt jamã me bajtem jarênh ba nhym Metĩndjwỳnh arỳm me'ỳr akêx ne me utãro dja. Dja amim me bajtem pytãro dja nhym mebê idjaer arỳm omũ. Kute me bajtem pytãrkôt omũ:n arỳm amim ngryk ne. Me te ta kute me urãk prãmje amim ngryk ne. Ne amim,

—Je tô mykam ne ba me imã Jeju kĩnh kêt? Ga, Metĩndjwỳnh kute me bajtembit pytãrja pumũ, ane. ¹² Nãm me kum Jeju kĩnh kêt nhym me kute Jeju mar arỳm amũ me bajtem jamã Jeju'ã ajarẽ. Apỳnh me ba djã kunĩkôt ne me memã arẽ nhym me arỳm tu amim markumrẽx. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm amim me utã. Nhym kam me arỳm kĩ:nhkumrẽx. Nhym be, mebê idjaer kum Jeju kĩnh kêt kam ne me kĩnh kêt kumrẽx.

Nhym be, mebê idjaer kute meo me bajtembit, me bajtembit ne Metĩndjwỳnh amim me utã. Kute amim me utãrkam ne me kĩ:nhkumrẽx. Kam godja mebê idjaer amim ngryk ne ã akubyn Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akêx jabej ne tu amim Jeju markumrẽx jabej. Me kute tu amim Jeju markumrẽxkam dja me kĩ:nhkumrẽx. Dja me kĩnho me bajtem jakrenh me:x ne.

¹³ Me abajtemmã ne ba ikabên. Kritu ne me abajtemmã ijano. Ije me amã Kritu'ã idjujarênh kadja ijano. Ije me amã Kritu'ã idjujarênhkam ikĩnh ne mebê idjaermã me akam ikĩnh jarênh kume:x. ¹⁴ Nã bãmh inhõ me wỳnhmã me ajarênh memã kum,

—Ba me bajtemmã Kritu jarênh iba nhym me krãptĩ: arỳm tu amim markumrẽx nhym Metĩndjwỳnh arỳm me krãptĩ: pytã, anhỹro iba. Ba ã memã anhỹro ibao ane. Nhym godja me te: ta kute me urãk prãmje amim,

—Ga, Metĩndjwỳnh kute arỳm ikangaja pumũ. Nãm me bajtembit me utãro ba. Jakam dja ba tu amim Jeju markumrẽx gê Metĩndjwỳnh arỳm amim ipytã, anhỹr jabej. Godja me amim ngryk ne arỳm tu amim Jeju markumrẽx jabej nhym Metĩndjwỳnh arỳm me utã.

¹⁵ Nhym be, jakam mebê idjaer kute amim Jeju mar kêt. Kam Metĩndjwỳnh arỳm me kanga. Nãm me bajtem'ỳr amijo akêx ne arỳm amim me utãro ba. Me kute tu amim Jeju markumrẽxkam ne amim me utãro ba. Nhym be, godja mebê idjaer amim ngryk jabej ne tu amim Jeju markumrẽx jabej nhym Metĩndjwỳnh arỳm amim me utã. Kam, arỳm kute me utãrkam mỳj dja me kam nẽ? Bir, dja me kute mrãmri ne arỳm me tyk ne akubyn tĩn pyrãk. Kam dja me kunĩ kĩnhkumrẽx.

¹⁶ Amrêbê: ne me abenmã kum,

—Be, me kukãmãkjê kukrãdjã kôt ne me kute Metĩndjwỳnh kumrẽxmã djwỳ kwỳ rênh ne kum òr. Godja djwỳ kumrẽx me kute kum rênhja kum mex jabej nhym kôt djwỳ kunĩdjwỳ kum mex. Nãr, godja pidjô jarê kum mex jabej nhym apỳnh padjwỳ kum mex, ane. Mrãmri ne me kute abenmã arênhkumrẽx. Me bakukãmãre Abraão ne kute urãk. Abraão arỳm Metĩndjwỳnhmã mex. Kam, dja ô'ã mebê idjaerdjwỳ Metĩndjwỳnhmã mex.

¹⁷ Ba me amã arẽ ga me ama. Mebê idjaer ne kute pidjô djujabê pa pyrãk. Me abajtem ne ga me aje pidjô djujabê kêt pa pyrãk. Mebê idjaer kute Jeju mar kêt kam ne Metĩndjwỳnh arỳm me kangan kam arỳm me abajtem pytãn me ajo aminhõ. Kute

mrãmri ne me'õ kute pidjô b̀arikam pa djujabê mok ne kute pãnh pa djujabê kêt jadjàr pyr̀ak. Me ga ne ga me ar̀ym jakam tu amim Jeju markumr̀ex nhym Metĩndjẁynh ar̀ym me apytàn me ajo aminhõn me ajo djuw mex. Me aje mrãmri ne pidjô djujabê kêt pa kute pidjô djujabê jarêkam kangô mex kaôro ariija pyr̀ak. Mebê idjaer djẁynh kẁy kute amim Jeju marmê ro'ã ne Metĩndjẁynh ar̀ym me ajo djuw mex. ¹⁸ Djãm me amã mebê idjaer kurêmã? Djãm me aje amijo adjãmran amim,

–Be, ga, Metĩndjẁynh ar̀ym mebê idjaer kangan kum me bajbit ikĩnhja pumũ, anh̃rmã? Kwãrik wãnh amijo adjãmra kêt. Ga me abajtem dja ga me mrãmri amijã ikabên ma. Djãm ga ne ga Metĩndjẁynhmã t̀yx jangij got? Arkati. Ta ne amã t̀yx jangij kute mrãmri ne pidjô jarê b̀arimê pamã t̀yx jangjênh pyr̀ak.

¹⁹ Ga me ren amim,

–Be, Metĩndjẁynh ne mebê idjaer kangan ar̀ym me ibajtembit ipytã. Nãm me kanga kute mrãmri ne me'õ kute pidjô djujabê pa mok ne kanga pyr̀ak. Ne kam ar̀ym pãnh pidjô djujabê kêt pao tèn pidjô djujabê b̀arikam adjã. Nãm Metĩndjẁynh ã me ijo ane, ane.

²⁰⁻²¹ Mrãmri ne Metĩndjẁynh ar̀ym amim me apytãro ba. Nhym be, kwãrik wãnh amijo adjãmra kêt ne amim,

–Te me ibajtem nhym Metĩndjẁynh ar̀ym me ijo kra. Me bajbit kum me imexkumr̀ex, anh̃r kêt. Kwãrik wãnh ã amijo adjãmrao anh̃r kêt. Dja ga amã Metĩndjẁynh puma. Mebê idjaer kute Jeju mar kêt kam ne Metĩndjẁynh ar̀ym me kanga. Nãm me kanga kute mrãmri ne me kute pidjô pa djẁynh mok ne kanga pyr̀ak. Me ren Jeju kanga kêt nhym ren ar̀ym amim me utã. Me ga ne ga me tu amim Jeju markumr̀ex nhym ar̀ym amim me apytã. Kam, dja ga me akubyn amijo tèn amiman amidjẁynho adjãmra kêt. Metĩndjẁynh ta kum me akaprĩkam ne ar̀ym me apytã. Dja ga me amidjẁynho amra nhym ar̀ym me gadjẁy akanga.

²² Dja ga me Metĩndjẁynh kum me kaprĩja ma:ro aba. Ne uma:djẁy ma:ro aba. Mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt ne ar̀ym Metĩndjẁynhbê amijo akêx. Kam ne ar̀ym mekam ngryk. Nhym be, me ga ne ar̀ym tu kum me akaprĩ. Dja ga me ukaprĩ ma:ro aba. Godja ga me ukaprĩja mar kêt jabej nhym ar̀ym me akanga. Dja me akanga kute mrãmri ne me kute pidjô pa mok ne wãnh kanga pyr̀ak.

²³ Mebê idjaer ar̀ym kute Jeju mar kêt djẁy godja me kẁy ar̀ym Jeju'̀yr amijo akêx jabej ne tu amim markumr̀ex jabej. Metĩndjẁynh dja ajte meo kran me utã mrãmri ne kute amim me abajtem pytarja pyr̀ak. Kute akubyn me utãr mar mexkumr̀ex.

²⁴ Ga, me abajtem Metĩndjẁynh kute me apytãr ne ajo kraja pumũ. Nãm amim me apytã kute mrãmri ne me kute pidjô djujabê kêt paja pidjô djujabêkam adjãr pyr̀ak. Kute ã kum me akaprĩo anh̃rkam djãm kum mebê idjaer kaprĩ prãm kêt? Kati. Mebê idjaer ne me kute mrãmri ne pidjô djujabê pa pyr̀ak. Kum me kaprĩ prãmkumr̀ex. Kum ajte meo kra prãmkumr̀ex ne kum amim me utãr prãmkumr̀ex. Kam dja me ajte kubê Metĩndjẁynh krakumr̀ex kute mrãmri ne amrêbê me kukãmãrebê Metĩndjẁynh krakumr̀exja pyr̀ak.

Metĩndjẁynh kute tũmrãm mebê idjaer kunĩ pytar.

²⁵ Akmere ar, mebê idjaer kẁy rax ne me amakkre kêt ba ar̀ym me amã me arê. Me aje mar kadjy ne ba me amã arê. Dja ga me aman ar̀ym amijo adjãmra kêt. Dja mebê idjaer djẁynh amakkre kêt ar ba:. Nhym kam me bajtem Metĩndjẁynh '̀yr amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Metĩndjẁynh ne me kêtri ar̀ym amijo me bajtem kẁy pytar. Kute amijo me utãrja kunĩ dja '̀yr amijo akêx ne tu amim Jeju markumr̀ex nhym ar̀ym me utã.

²⁶ Dja me utã nhym kam mebê idjaerdjẁy ar̀ym tu amim Jeju markumr̀ex, kunĩ: tu amim markumr̀ex nhym Metĩndjẁynh ar̀ym amim me kunĩ pytar. Ije me amã ja jarênh ne me kute mar kêt kumr̀ex. Mar kêt kumr̀ex ba ar̀ym me amã arê. Dja ga me aman ar̀ym amijo adjãmra kêt. Me bakukãmãre kute amrêbê: 'ã pi'òk no'òk kôt dja ã me adjẁynhdjẁy pytarãro ane. Kamã ne Metĩndjẁynh memã kum,

“Dja me utâr djwÿnh krîraxbê Xijão kurûm katon amim mebê idjaer pytà. Djako djô'ã ne mebê idjaer apôx. Dja amim me utà nhym me arÿm Metîndjwÿnhmã axwe kêt.

²⁷ Bamê mebê idjaer kukãmãremê ne bar aktã abenmã ikabên jarênh mãmджи. Nã bãm memã kum,

‘Ije memã ikabên jarênh kôt dja ba arÿm me axwe maro aknon arÿm me kam ingyryk kêt ne.’

Nã bãm ã memã ane.”

Nãm ã Metîndjwÿnh me bakukãmãremã ane. Ga, kute mebê idjaerdjwÿ pytàrmãja pumũ.

²⁸ Nãm me mebê idjaermã Kritu'ã ujarênh ny jarê nhym me kum kînh kêt. Me kum kînh kêt kam ne me arÿm Metîndjwÿnhho kurê djwÿnh. O kurê djwÿnh nhym arÿm mebê amijo akêx ne arÿm amim me utâr kêt. Nãm mebê amijo akêx ne arÿm amim me bajtem pytà. Nhym be, kum me ikukãmãre kînh. Kum me kînh kôt ne kum me ibê idjaer kwÿ kînh rã'ã ne. Kute me kêttri amijo me ipytârja kum me ikînh rã'ã.

²⁹ Amrêbê ne me bakukãmãremã apÿnh mÿjja jarê. Ne ajte kute meo ba kadjy amiwÿr me ku'uw. Djãm kute kabên jarênh ne ajte atemã kabên 'õ jarênhmã? Kati. Djãm kute kabên tÿm japanh ne o biknormã? Kati. Mrãmri ne tu kabên jarênhkumrêx. Kam ne kum mebê idjaer kwÿ kînh rã'ã.

³⁰ Ga me abajtem ne ga me amim Metîndjwÿnh mar kêt. Amim mar kêt nhym kam arÿm tu kum me akaprîm amim me apytã. Mebê idjaer ne me amim mar kêt nhym kam arÿm mebê amijo akêx ne arÿm tu kum me akaprîm amim me apytã. ³¹ Nã, mebê idjaerdjwÿ ne me kute jakam amim mar kêt. Dja me amim mar kêt nhym Metîndjwÿnh kum me akaprî kôt ajte kum me kaprî. ³² Nãm mebê idjaermê me bajtemmê arÿm axikôt amakkre kêt. Amrêbê: ne me Metîndjwÿnh kabênkôt amakkre kêt ne ta te amak mexmã. Mÿj kadjy ne me amakkre kêt? Bir, Metîndjwÿnh kum me kunî kaprî kadjy ne me amakkre kêt.

Metîndjwÿnh rax'ã ujarênh.

Ep 3.20; Kor 1.16

³³ E kum, Metîndjwÿnh ne kute mÿjja mar me:xkumrêx. Kute amim me'ã karõ mar me:xkumrêx. Kute me mar mexo me barer me:x ne. Mÿj me'õ ne kute kum kator ne kute mar? Djãm me'õ amak mexo 'ÿr bôx? Ari:kati. Umaro memã kre ra:x ne me'õ umaro 'ÿr bôx kêt kumrêx. Kute me kunîo ba me:xkumrêx. Mÿj me'õ ne kute uràk? Ari:kati. ³⁴ Me bakukãmãre ne me amrêbê: Metîndjwÿnh djumar'ã ajarên memã kum, “Bênjadjwÿr djwÿnh kute apÿnh mÿjja marja djãm arÿm ne me'õ kute mar? Djãm arÿm ne me'õ kumrêx kum mÿjja'ã karõ nhym arÿm kôt kute mar? Ari:kati.”

³⁵ “Nâr djãm Metîndjwÿnh we me'õmã kum,

‘Ga ne ga akumrêx imã angã. Dja ba kam amã o pãnh ne’, ane? Ari:kati.”

Nãm ã me bakukãmãre Metîndjwÿnh djumar'ã ujarênho ane. ³⁶ Ta ne kumrêx amim mÿjja kunî'ã karõ nhym kôt mÿjja kunî apôx. Ta ne mÿjja kunî nhîpêx nhym apôx. Amikadjy ne ipêx ne. Gê me kunî 'ã kum rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

12

Me kute Metîndjwÿnhmã aminhõr'ã memã karõ.

Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11

¹ Akmere, àpnhîre ar, Metîndjwÿnh kum gwaj bakaprî:kumrêx. Kum ar akaprî:kam dja gar kum amingã. Ga, Jeju kute Metîndjwÿnhmã aminhõrja pumũ. Nãm kum amingãn pîte'y'ã wajêt ne arÿm ty. Ar gadjwÿ dja gar kudjwa kum amingã. Djãm me kute abîn ne kute kum anhõrmã? Kati. Ar ga dja gar atîn ne prîne kum amijã ma gê ar akam kînh ne ar ajo aminhõn ar ajo ba. ã kum aminhõro anen kam arÿm katat Metîndjwÿnh kabên markumrêx ne kôt amijo abakumrêx. Ja ne mexkumrêx.

² Djãm me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kute ar ajo amipyràk ne amikukràdjà punu kôt kute ar ajo bamã? Kati. Kwãrîk wãnh mekôt amijo aba kêt. Dja gar mebê adjumar djà nyn atemã akabên nybit ma. Mÿj kadjy? Bir, Metîndjwÿnh ne arÿm ar ajã kabên mex

jarê. Nãm amim ar ajã karõn kabên mex jarê. Dja gar atemã akabên nybit man arým amijã Metîndjwýnh kabên mexja ma. Ne kam kabên mex kôt ar amijo aban pñine kum amex. Kum amex nhym arým akam kînhkumrêx. Ja kadjy dja gar mebê atemã adjumar djà nyn atemã akabên nybit ma.

³ Ba ar akunimã ikabên jarê. Djãm amikukwakam ne ba ar amã arê? Kati. Metîndjwýnh ta ne tu kum ikaprîñ arým imã ikabên'ã karõ. Kôt ne ba ar amã ikabên jarê. Ar anhî pýnhkôt ar amã arê. Ar gadjwý ne Metîndjwýnh arým ar amã adjapênh djà'ã karõ. Ar aje adjapênh djà markam dja gar mã amim Metîndjwýnh rax ma. Kwãrik wãnh arîk amim, "Be, iraxkumrêx", anhýr kêt. Dja gar katãt amim,

—Be, nã bãm tu amim Metîndjwýnh markumrêx nhym arým imã idjapênh djà ja'ã karõ ba kabênkôt maro iba, ane. Djã gãm me ã amimaro ane.

⁴ Ga, gwaj banhî pýnhja pumũ. Gwaj banhî pýnhkôt badjapênh djà krãptî. Gwaj baparkam bamrãnh djà. Gwaj banhikrao baje mýjja kupênh djà. Ne gwaj bakrãkam banhõ mýjja mar djà. Ne gwaj banokam baje mýjja pumũnh djà. Ne gwaj bajamakkrekam baje mýjja mar ne kupênh djà. Gwaj banhikam badjapênh djà krãptî. ⁵ Ga, Kritudjwý. Te gwaj bakrãptî gwaj baje amim Kritu markam baje kumê banhî pydji pyrãk. Djãm gwaj bamã aben jabê kêt mã? Djãm gwaj apýnh ar babamã? Kati. Gwaj banhî pýnhkôt abeno banhõbikwa.

⁶ Metîndjwýnh tu kum gwaj bakaprîkam gwaj abeno banhõbikwan banhî pýnhkôt apýnh badjapênh djà. Metîndjwýnh ta ne gwaj bamã badjapênh djà'ã karõ gwaj maro baba. Gwaj banhî pýnhkôt apýnh Metîndjwýnh mã badjapênh djàn kum badjapênh ar baba.

Godja me'õ Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênhja mar jabej gê kute amim Metîndjwýnh mar kô:t memã arê. ⁷ Nãr, godja me'õ me kadjy mýjja 'õ kupênh mar jabej gê me kadjy kupê. Nãr, godja me'õ memã Metîndjwýnh kukrãdjã jarênh mar jabej gê arê. ⁸ Nãr, godja me'õ kute 'ã memã karõ mar jabej. Me kute amim Jeju mar rerekre jamã 'ã karõ mar jabej. Me kute amim mar tÿx'a memã karõ mar jabej. Gê memã 'ã karõ ba gê me amim mar tÿx. Nãr, godja me'õ memã mýjja nhõr jabej gê õdjãnh ne memã kungã. Nãr, godja me'õ kute meo ba mar jabej gê meo ba 'ãno djan 'ã ukanga kêt. Nãr, godja me'õ kum me kaprî mar jabej. Djãm nokre kaprîñ kum me kaprî mã? Kati. Dja nokre kînh ne kum me kaprî.

Me kum me abê'ã memã karõ.

Dju r 13.34; Xim k 1.5; Idja 13.1

⁹ Dja gar amã me abê. Kwãrik wãnh amijo ajêx kêt. Dja gar mrãmri amã me abê katãtkumrêx.

Godja me abenkam axwe nãr amijo axweo ba, ar ga dja gar amã axwe kînh kêt:kumrêx.

Nãr, godja me abenkam mex nãr amijo ba mex ar ga dja gar amã mex kînh ne 'ã angrã: ne.

¹⁰ Kute ar amã akamy jabê pyrãk ne aben mã aprî:ren amã aben jabê.

Kwãrik wãnh gar me'ã amim,

—Gê me kumrêx imã imex jarê. Ba kam amipãnh ã memã mex jarênhõ ane, anhýr kêt. Ar ga akumrêx dja gar memã wan tu memã mex jarênhõ aba. Memã mex jarênhõ aban kãjmã memã rax kamênhõ aba.

¹¹ Metîndjwýnh kadjy mýjja 'õo aba'ã ar adjukanga kêt ne atÿx. Dja gar Karõ man kôt amã Metîndjwýnh jabê:n arek kadjy mýjjao aba.

¹² Dja gar amiwýr Metîndjwýnh nhõ mýjja mexja kamnhîxkumrêx. Aje amiwýr kamnhîxkôt akînhkumrêx.

Dja te apýnh ar akaprî djãri ar ajo ba arek amim Jeju mar tÿx rã'ãn 'ã adjukanga kêt. 'ã adjukanga kêt ne Metîndjwýnh mã amijo adjã'wýr rã'ã ne.

¹³ Godja Jeju nhõ me ja õ mýjja kêt jabej ar amã me kaprîñ amikutã memã mýjja kwý ngã. Gê me ar awýr wangjê gar meo djuw mex. Ja dja gar amã kînh.

¹⁴ Godja me'õ ar ajo bikênh jabej gar Metîndjwýnh mã o a'uw ne kum,

—Dja ga o djuw mex, ane. Æ kadjy kum ane. Kwārīk wānh kum,
—Dja ga ijo angryk ne o ajkē, anhÿr kêt.

¹⁵ Godja me'ō kīnh jabej ar gadjwÿ kôt akīnh.

Godja me'ō muw ar gadjwÿ kôt akaprīn muw.

¹⁶ Dja gar axikôt akabēn man axikôt arē.

Kwārīk wānh amijo araxmā amijo adjāmra kêt. Ar amā me kajgo kīnh ne ro'ã ar aba.

Kwārīk wānh amim,

—Ba ne ba ijamak mex'ã ipydji, anhÿr kêt.

¹⁷ Godja me'ō ar ajo ajkē kwārīk wānh amipānh o abikēnh kêt.

Dja gar akabēn katāt ne katāt amijo aba gē me amim ajā,

—Be, mrāmri, tām wā ne katāt kute amijo bakumrēx, ane.

¹⁸ Ar ga dja gar me kunīmē abenmā akabēn mexkumrēx jarē ne 'ã adjukanga kêt. Nār gar te me'ōmā akabēn mex jarē nhym tu ar ajapa. Kwārīk wānh rã'ã.

¹⁹ Akmere, àpnhīre ar, imā ar akīnhkam ne ba ar amā ikabēn jarē. Kwārīk wānh amipānh kêt. Dja gar Bēnjadjwÿr djwÿnhkam ama gē ta ar ajo ngyrk.

Metīndjwÿnh ne amrēbē: me bakukāmāremā kum,

“Ba ne ba ibē memā o pānh djwÿnh. Ba dja ba ajo ingyk ne o pānh. Kwārīk wānh amipānh kêt.”

Nām ã Bēnjadjwÿr djwÿnh memā ane. Kam dja gar kam ama. ²⁰ Nhym kam ajte memā kum,

“Kam godja akurē djwÿnh kum prām jabej ga kum mÿjja ngā gē kukrē. Godja kum kôr jabej ga kum ngô ru gē o ikō.

Dja ga ane nhym ta arÿm amiman amim ngyrk jabej ne ajo òbikwa jabej.”

Nām Bēnjadjwÿr djwÿnh ã me bakukāmāremā ane. Kam kwārīk wānh amipānh kêt.

²¹ Me kute ar ajo bikēnhkam djām mekôt ajaxwemā? Kwārīk wānh mekôt ajaxwe kêt. Ar ga dja gar adjukaprīo meo djuw mex.

13

Me kute me bēnjadjwÿr kabēn kôt amijo ba'ã memā karō.

Xit 3.1; Ped k 2.13

¹ Pykakam me bēnjadjwÿr rūnh me kute katāt amijo ba'ã kute memā karōkam dja gar me kabēn mar tÿx ne kôt ar amijo aba. Nhÿnh ne bēnjadjwÿr'ō Metīndjwÿnh kute ar kêt. Nām me bēnjadjwÿr kunī pumjuw. ² Gēdja me'ō kum ò bēnjadjwÿr kurē jabej. Djām ò bēnjadjwÿr kajgo ne kum kurē? Kati. Kajgo kêt. Metīndjwÿnh ne 'ã bēnjadjwÿr mē. Me kum kurē dja Metīndjwÿnh arÿm memā axwe pānh jarē.

³ Djām me mexkam kum krākamngōnh nhō bēnjadjwÿr pyma? Kati. Me axwekambit kum uma. Ar amā uma kêt kadjy mÿj dja gar nē? Bir, dja gar amextiren ar aba nhym arÿm ar amā mextire jarē. ⁴ Mÿj kadjy dja gar kabēn ma? Bir, ar amextiren ar aba kadjy ne me ar amā krī. Metīndjwÿnh ne ar akadjy me'ã ò àpēnh rē nhym me ar amā krī. Nhym be, godja gar ajaxwe jabej on atīn prām. Djām kute amijā kàxdjwa kajgo nhōrn kute o ba kajgo? Kati. Metīndjwÿnh ne me àpēnh'ã me kurē kute kukwakam àpēnhmā, me badjumar mex kadjy àpēnhmā. Kam dja me'ō axwe nhym arÿm kam ngyrk nhym arÿm tokry. Kadjy ne me bēnjadjwÿr nhō kàxdjwa kajgo.

⁵ Kam dja gar tu me kabēn ma. Djām ar amā umakambit? Djām kambit dja gar kabēn ma? Kati. Ar ga ne gar aje anhōkre kadjwÿnhbē 'ã amim,

—Pykakam anhō bēnjadjwÿr kabēn ma, anhÿro aba. Ar akabēnja kôt dja gar me bēnjadjwÿr kabēn ma.

⁶ Kam dja gar ajte amikutā me bēnjadjwÿrmā ar anhō pi'òk kaprī kwÿ ngā. Me kute ar amā ipōxu'ã karō kôt memā kwÿ ngā. Mÿkam? Bir, me mā ar akadjy bēnjadjwÿrkam àpēnhkam. Metīndjwÿnh ne me'ã ò àpēnh djwÿnh rē. Gora ar memā angā. ⁷ Me kute 'ã ar amā karō kôt ar anhō bēnjadjwÿrmā angā. Ar aje adjàpēnh pānh pi'òk kaprī jamÿnhja ar aje kum kwÿ nhōrmā. Aje me kabēnkôt amikutā kwÿ ngriren 'yr ne aje kum òrmā.

Kwārīk wānh kubê nê kêt. Ar kum angā. Nàr, gar pi'òk kaprī pānh me'òbê nèkrêx jamy. Nhyr me ar amā,

—Ar aje nèkrêx jamynh pānh'ã akreja kôt dja gar pi'òk kaprī kwỳ ngā. Amikutã me bēnjadjwỳrmã kwỳ ngā, ane. Kwārīk wānh kubê nê kêt. Ar kum angā. Nàr, dja me ar amā,

—Dja gar amā me bēnjadjwỳr puma, ane. Tu ar amā uma. Nàr, dja me ar amā,

—Dja gar kàjmã me bēnjadjwỳrmã rax kamē, ane. Tu kàjmã kum rax kamē.

Akubyn bôxkam amakbê me kum aben jabê'ã memã karō.

Mat 22.39; Dju r 15.12; Ped k 1.22

⁸ Ar aje amikutã memã anhō mỳjja'õ nhõrmã kwārīk wānh mebê nê kêt. Ar amā me abēmdjwỳ kwārīk wānh mebê aminê kêt. Dja gar mrāmri amā me abēkumrêx ne arỳm aje Metīndjwỳnh kukràdjã marn kôt amijo aba mexkumrêx. Me kute katàt amijo ba'ã kute memã karōkôt kukràdjã kôt gar arỳm amijo aba mexkumrêx.

⁹ Me bakukãmāre ne Metīndjwỳnh kukwakam memã kabēn kukràdjã jarēn memã kum, “Kwārīk wānh mebê prō nàr mjēno adjākīnh kêt.

Kwārīk wānh me'õnh bīn kêt. Kwārīk wānh adjākīnhī kêt.

Kwārīk wānh me'ã ajêx kêt.

Kwārīk wānh me amā me'õ nhõ mỳjja puro kīnh ne 'ã amim karō kêt.”

Nām ã memã anen kam ajte memã kum,

“Me amā amibu'ã me ja jabê. Kute mrāmri ne ga me amā amijabêja pyrāk dja ga me ã amā amibu'ã me ja jabêo ane.”

Nām ã memã ane. Ja dja gar aman ar amā me abê. Ar amā me abêkam ne gar tu Metīndjwỳnh kukràdjã kôt amijo aba mex. Me kute katàt amijo ba'ã kute memã karōkôt kukràdjã kunīkôt gar tu amijo aba mex. Kukràdjã 'õ ne 'ã kàtām kêt. Ar amā me abêkam gar aje kukràdjã kunī marn kôt amijo aba mexkumrêx.

¹⁰ Nhyr bê ne me kum me abêkam kute meo bikēnh. Kati. Dja gar mã amā me abêjabit man arỳm urokam Metīndjwỳnh kabēn kukràdjã kunīkôt amijo aba mexkumrêx.

¹¹ Kam, ba ajte ar amā arē. Arỳm 'ỳr. Mỳkam ne gar ate akrã? Ar aje mrāmri ne me õto nõr pyrāk. On ar ano tỳx. Gwaj baje tu amim Kritu kamnhīxkumrêxmo kraxkam akubyn bôxja kute onīj pyrāk. Nhyr be, kati. Gwaj bawỳr bôx ne kute amim gwaj bapytār nhõ akatija arỳm 'ỳr.

¹² Arỳm akamàt kêt 'ỳr. Me axwe kumexkam kute pykakam akamàt pyrāk. A'u ne gwaj bajo rām ne ja. Dja Kritu bôx nhyr arỳm me mexkumrêx. Me mexkumrêxkam dja kute pykakam a'u pyrāk. Kam gwaj on wānh badjapēnh punu kute akamàt kô tyk pyrāk ja kanga. Kute mrāmri ne me krākamngõnh kute amipytār kadjy õ kàxo kubêkà jangjēnh pyrāk. Gwaj Kritu kukwakam batỳx ne katàt ar amijo baba. Kritu kute gwaj bajaxwebê bamã tỳx jadjār. Dja gwaj bamã tỳx jadjã gwaj arỳm katàt ar amijo baba. Kukwakam katàt ar amijo baba ne arỳm baje mrāmri ne me kute a'ukam mrānh pyrāk.

¹³ Gwaj memã katàt ar amijo baba kute a'uri me katàt ba pyrāk. Djām mekôt ar abixaêr punumã? Djām kadjwati kangôkam* ar abibānhmã? Djām mekôt aprõ kupa'ã, amjēn kupa'ã akurē abamã? Djām mekôt ar abixaêr tỳ:x ne tu apunu raxmã? Djām ar aje abenmã akabēn punu abamã? Djām ar aje aben nhõ mỳjja puro'ã angrykmã? Kati. Kwārīk wānh. ¹⁴ Bēnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu mextire kôt dja gar amextiren ar aba. Ar amex ja dja gar ama. Kwārīk wānh ar aje amidjwỳnhbito kīnh kadjy ar ajaxwe aba kêt.

14

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarēnh.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

* 13:13 Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibānh kunīja, kadjwati kangômē uba kangômē, mỳjja kangô kunī ne me kum kadjwati kangô jarē.

¹ Me kwỳ kute amim Jeju mar rerekreja dja gar o anhõbikwa. Kwãrik wãnh mỳjja'õ mỳr jabej ar amã kurê kêt ne 'ã amim, "Axwe", anhỹr kêt. ² Me kute ar amã,

–Dja gar ãm mry pumũ, anhỹro ba. Ga kam aje amim Jeju mar tỳxkam amim,

–Kati. Ba dja ba mỳjja kunĩ kuro iban kam Metĩndjwỳnhmã imex rã'ã, anhỹro aba. Nhym me kwỳ kute amim Jeju mar rerekren kum mry pyman djwỳbit kuro ba.

³ Kwãrik wãnh ar amã kurê kêt. Ar aje mỳjja kunĩ kuro abakam kwãrik wãnh ar amã me'õ kute djwỳbit kurja kurê kêt. Nàr ar akwỳ aje djwỳbit kurja kwãrik wãnh me kute mỳjja kunĩ kur'a ã akabẽn kêt ne amim, "Me axwe", anhỹr kêt. Mỳkam? Bir, Metĩndjwỳnh ta kute arỳm o krakam. Kwãrik wãnh mỳjja kur mỳr jabej ar amã aben kurê kêt. ⁴ Me axwekam djãm ar ga dja gar memã axwe pãnh jarẽ? Kati. Metĩndjwỳnh dja memã axwe pãnh jarẽ. Nàr, me mexkam djãm ar ga dja gar memã kĩnh djà ngã? Kati. Metĩndjwỳnh dja memã kĩnh djà ngã. Djãm ar ga ne gar meo aba? Kati. Metĩndjwỳnh ne meo ban me axwebê memã tỳx jangjêhno ba. Kam kwãrik wãnh ar amã kurê kêt.

⁵ Amrêbê me bakukãmãre ne me kute apỳnh akati maro ba. Nhym ajbir jakam dja me kute amim Jeju mar kwỳ amim, "Akati punu ne ja", anhỹro ba. Nhym ajtekam me kwỳ kute amim Jeju mar kute akati mar kêt ne amim,

–Kati. Akati kunĩ ne mex ne 'õ kute aben japanh kêt, anhỹro ba. Gê kam me kunĩ ta ã pỳnhkõt prĩne akatio amiman ta akati ma nàr ta mar kêt. Kwãrik wãnh akati'õ mỳr jabej ar amã aben kurê kêt.

⁶ Me'õ kute akati marja ta kute Bẽnjadjwỳr djwỳnh markam kute akati mar. Nàr, me'õ kute akati mar kêtja ta kute Bẽnjadjwỳr djwỳnh markam kute akati mar kêt. Ajte me'õ kute mỳjja kunĩ kurja ta kute Bẽnjadjwỳr djwỳnh markam kute kur. Ga, ta kute 'ã Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarênhkam kute kurja pumũ. Nàr, me'õ kute djwỳbit kurja ta kute Bẽnjadjwỳr djwỳnh markam kute djwỳbit kurja pumũ. Ga, kute djwỳbit kurkam kute 'ã Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarênh ne kute kurja pumũ.

⁷ Gwaj baje amim Jeju mar kunĩ djãm gwaj baje amidjwỳnhbit maro babamã? Kati. Dja gwaj Metĩndjwỳnh maro baban ajte gwaj babu'ã me ar baja maro baba. Gwaj batĩnri dja gwaj Metĩndjwỳnh maro baba nàr gwaj tyn Metĩndjwỳnh ma. ⁸ Bẽnjadjwỳr djwỳnh ne gwaj baje markumrêx. Dja gwaj batĩn ne ar babari Bẽnjadjwỳr djwỳnh maro baba. Ne tyn Bẽnjadjwỳr djwỳnh ma. Kam dja gwaj batĩn ne ar baba jabej nàr batyk jabej. Kwãrik wãnh rã'ã. Bẽnjadjwỳr djwỳnh ne gwaj baje mar nhym arỳm gwaj bajo kra.

⁹ Mỳj kadjy ne Kritu tyn akubyn tĩn ne? Bir, kute me tykmẽ me tĩn kunĩmã Bẽnjadjwỳr djwỳnh ne meo ba kadjy. Ja kadjy ne tyn akubyn tĩn ne.

¹⁰ Ga kam ar aje Jeju kukwakam me'õo ar akamyja mỳkam dja gar mỳjja'õ mỳr jabej ar akamymã axwe jarên ar amã kurêo aba? Djãm ar abê memã axwe pãnh jarênh djwỳnh got? Kati. Dja gwaj bakunĩ Kritu kabem dja nhym ta arỳm gwaj bamã bajaxwe pãnh jarêhno nhỹ. Kwãrik wãnh ga akamymã axwe jarênh kêt. ¹¹ Amrêbê me bakukãmãre kute 'ã pi'òk no'òk kõt dja gwaj kabem djan amikõt kum amijarê. Nãm memã kum, "Bẽnjadjwỳr djwỳnh ne memã arên memã kum,

'Itĩn ne ar iba. Djãm itĩn ne ar iba kêt ne ba ikabẽn kajgo? Itĩn ne ar ibakumrêx ne ba me amã ikabẽn ne. Me kunĩ dja me ikabem kônkrão nhỹn kunĩ amikõt imã amijarê.'

Nãm ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh ane."

Nãm me bakukãmãre ã memã anen arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. ¹² Ga, pi'òk no'òkja kõt gwaj banhĩ pỳnh kõt gwaj baje Metĩndjwỳnhmã amikõt amijarênhmãja pumũ.

¹³ Dja gar aje meo akamy kwỳja ma. Me kwỳ kute amim Jeju mar rerekreja ma. Kwãrik wãnh mỳjja'õ mỳr jabej ar amã kurê kêt. Dja gar atemã amijo tẽn ar akamy'ã amim,

–Ba on Metĩndjwỳnhmã amijangri tỳx. Ikamy ne ipumũnhno ba. Nok ba ren tu ikamy nokrekam mỳjjao iban ren Metĩndjwỳnhbê ikamyo akêx. Ba on amijangri tỳx. Ba ren kubê o akêx ne ren kam ije mrãmri ne mỳjja kute me par tok nhym me rôròk pyræk, ane. Dja gar ã amim anen ã ar akamy maro ane.

¹⁴ Nhyim me kute mỳjja kurdjwỳ. Djām me kute mỳjja'õ krĕn arỳm Metĩndjwỳnhmã axwe? Arkati. Ja ne ba ije Bĕnjadjwỳr djwỳnh Jeju kabĕnkõt markumrĕx. Nhyim be, dja ar akamy kwỳ mỳjja 'õ'ã amim,

—Dja ba kukrĕn Metĩndjwỳnhmã ijaxwe, anhỹro ba. Be, akamy jamã ne mrãmri mỳjja punu. ¹⁵ Ga kam tu akamy nokrekam mỳjja ja krĕ nhyim kõt arỳm akam kaprĩre ne. Godja ajã amim,

—Nãm mỳjja punure krĕn arỳm Metĩndjwỳnhbĕ amijo ajkĕ, ane. Godja ã akamy anen arỳm kaprĩ:re ne. Djām amã akamy kĩnhkam ne ga tu nokrekam mỳjja krĕ? Kati. Aje amidjwỳnhbit mar. Kritu kum akamy kĩnh ne kam kadjy ty. Gadjwỳ ga ren amã kĩnh ne ren nokrekam mỳjja krĕn kĕt. Nhyim be, kati. Ga amidjwỳnhbit man amã akamy kĩnh kĕt ne tu nokrekam mỳjja krĕn arỳm akamyo ajkĕ. Kwãrĩk wãnh o anhỹr kĕt. ¹⁶ Dja ga te mỳjja 'õ'ã amim,

—Kati. Imã ne mexkumrĕx, ane. Nhyim me kute ajã, “Axwe”, anhỹr prãm kwãrĩk wãnh nõ. Dja ga ãm mỳjja pumũ gĕ me ajã anhỹr kĕt.

¹⁷ Metĩndjwỳnh kute gwaj bajo bakam djã ne gwaj baje mỳjja kuro babaja mar tỳx? Nàr, djām gwaj baje mỳjjao bakõm mar tỳx? Kati. Gwaj baje mar kajgo. Nhyim be, kute gwaj bajo bakam gwaj baje bajaxwe kĕt kadjy amimar. Gwaj badjumar mex kadjy baje amimar. Gwaj bakĩnh kadjy baje amimar. Gwaj baje Metĩndjwỳnh Karõ maro babakam ne gwaj bakĩnh kadjy baje amimar. Metĩndjwỳnh kute gwaj bajo bakam mỳjja mex ja kadjy gwaj baje amimar tỳxkumrĕx. ¹⁸ Mỳkam? Bir, me mỳjja mex jao ba ne me Kritumã àpĕnhõ ba ne arỳm kàjkwakam Metĩndjwỳnhõ kĩnh nhyim pykakam me ar badjwỳ kum me kĩnh.

¹⁹ Gwaj abenmã bakabĕn mex ne badjumar mex kadjy amima. Gwaj abenmã Jeju'ã ajarĕn arỳm mar mexo amũ aben kamĕ. Ja kadjy dja gwaj amima. ²⁰ Djām ar aje me'õõ akamya mar kĕt ne ar aje adjakurbit mar ne o ar aje Metĩndjwỳnh bĕ o akĕxmã? Akamybĕ Metĩndjwỳnh nhõ àpĕnh. Kwãrĩk wãnh kubĕ o akĕx kĕt. Mrãmri ne me kute mỳjja kunĩ kurkam Metĩndjwỳnhmã mex.

Nhyim be, godja gar akamy mar kĕt ne amidjwỳnhbit man arỳm tu nokrekam mỳjja'õ krĕ ne kam arỳm o Metĩndjwỳnh bĕ o akĕx. Aje kubĕ o akĕxkam arỳm ajaxwe. ²¹ Djām aje tu mỳjjao aba ne aje tu mry'õ kuro abamã? Nàr djām ar aje tu uba kangõõ akõmo abamã? Nàr djām ar aje apỳnh mỳjja 'õdjwỳõ abamã? Nàr djām ar aje mỳjjao abakõt ar amã Metĩndjwỳnh bĕ akamyo akĕx pyma kĕt? Aje o abakõt aje o kubĕ o akĕx pymakam kwãrĩk wãnh o aba kĕt. Dja gar akamy man kwãrĩk wãnh o aba kĕt. Nàr djām ar aje mỳjja 'õõ abakõt ar aje akamymã kaprĩ jadjàr jabej nàr ar aje akamymã Metĩndjwỳnh mar rerekre jadjàr jabej? Kwãrĩk wãnh o aba kĕt. Dja gar akamy ma. Kwãrĩk wãnh o aba kĕt.

²² Apỳnh mỳjja'ã ne gar amim,

—Ije amim Metĩndjwỳnh markam ne mỳjja ja ajmã kute kĕt. Ba ren o iba ne ren ijaxwe kĕt, anhỹr jabej. Amimãbit dja gar arĕ gĕ Metĩndjwỳnhbit ama. Nok gar ren ar akamy mar kĕt ne ren tu mỳjjao abao anen ren amim angryk ne ren amim,

—Mỳkam ne ba o iban Metĩndjwỳnh bĕ ikamyo akĕx? ane. Nhyim be ar aje amikam ajaxwe'õ mar kĕtkam dja gar adjumar mextire. ²³ Godja me'õ kute mỳjja'õ krĕnmã amim,

—Kon. Dja ba kukrĕn arỳm ijaxwe jabej, anen atekam tu krĕn jabej. Djori kam mex? Kati. Arỳm axwe. Mỳkam? Bir, kute Metĩndjwỳnh mar kĕt ne tu krĕnkam. Me kute mỳjjao ba kunĩkõt dja me kumrĕx o Metĩndjwỳnh ma. Ne kam arỳm o ba. Godja me Metĩndjwỳnh mar kĕt ne tu mỳjjao ba jabej arỳm axwe.

15

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarĕnh rã'ã.

Mak 10.45; Kõ k 10.24; Pir 2.4

¹ Kam, gwaj baje amim Jeju mar tỳx jabej ne gwaj ren me kute amim mar rerekre jamã baprĩre. Djām gwaj baje amidjwỳnhbito bakĩnhõ babamã? Kati. Gwaj meo kĩnh. ² Gwaj

bakunĩ banhĩ pÿnhkôt amibu'a meo kĩnh. Mÿj kadjy? Bir, me mexmã. Me kute Jeju mar mexo kute amũ amikamēnh ne mar raxmã.

³ Ga, Kritudjwÿ kute amidjwÿnho kĩnh kêtja pumũ. Kute amidjwÿnho kĩnh kêt kôt ne me bakukãmãre Kritu kabēn jarē. Nãm Kritu Bãmmã kum,

“Me kum akurê kôt ne me kum ikurê.”

Nãm ã Kritu Bãmmã ane nhym me bakukãmãre memã arē nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhym kam tũ:mràm me bakamingrãnyrekam Kritu katon ar ba nhym me arÿm kum kurê. Kum kurê nhym arÿm amidjwÿnho kĩnh kêt. Gwaj badjwÿ kwārĩk wãnh amidjwÿnhbito kĩnh kêt.

⁴ Metĩndjwÿnh ne mã me bakukãmãreo djuw mexo ba nhym me mã me'ã ajarēn mã me'ã pi'ôk no'ôko ba. Mÿj kadjy? Bir, dja gwaj pi'ôk jarēn mã amijã kabēn kunĩ maro baba. Ja kadjy ne me 'ã pi'ôk no'ôk ne. Dja gwaj amijã kabēn kunĩ man arÿm tu amim Jeju mar tÿx ne. Nhym kam te apÿnh gwaj bakaprĩ djari gwaj bajo ba gwaj tu amim Jeju mar tÿx rã'ãn 'ã badjukanga kêt. Ne kam mã amijã kabēn kunĩ man te bakaprĩn akubyn bakĩnh ne. Bakĩnh ne arÿm amiwÿr kamnhĩx tÿx. Ja kadjy ne me me bakukãmãre'ã ajarēn me'ã pi'ôk no'ôk ne.

⁵ Metĩndjwÿnh ne kute amijamãr 'iry ne kute memã tÿx jangjēnh nhym me kute amim mar tÿx ne kĩnh. Nã bãm mã kum ar ajo a'uw gē ar amã akabēn mextire jadjã. Ar aje Jeju Kritu kôt ar amijo abakam gē ar amã akabēn mextire jadjã gar axikôt abenmã akabēn mextire jarē. ⁶ Ne kam axikôt anhökre kadjwÿnhbê Metĩndjwÿnh ra:x ne uma:ja man arÿm me kunĩmã arēnho amirĩt ne. Ja kadjy ne ba ã Metĩndjwÿnhmã ar ajo idjã'wÿro ane. Metĩndjwÿnhbê ne Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu Bãm.

Metĩndjwÿnh kum me bajtemdjwÿ kĩnh.

Kar 10.34; Rô 9.24; Gar 3.28; Ep 2.16

⁷ Kam dja gar abeno anhöbikwa kute Kritu gwaj bajo öbikwa pyrãk. Ar aje memã Metĩndjwÿnh raxo amirĩt kadjy ar abeno anhöbikwa.

⁸ Ba kam ajte ar amã arē gar ama. Kàjkwakam Metĩndjwÿnh ne amrēbê mebê idjaer kukãmãremã mÿjja jarē. Me my kã rēnhjamã arē. Nãm memã apÿnh mÿjja jarēnh mãmджи. Nhym kam kôt Jeju Kritu nã kurũm katon ar ba. Me bakamingrãnyrekam ar ba. Ar ba:n arÿm mebê idjaermã àpēnh ar ba. Metĩndjwÿnh kute me bakukãmãremã apÿnh mÿjja jarēnh kôt ne memã àpēnh ar ban mÿjja nhipêxo ba. Nhym me arÿm omũn amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwÿnh kabēnkumrēx. Ga, Jeju arÿm kôt memã àpēnh ar baja pumũ. Metĩndjwÿnh kute me bakukãmãremã arēnh kôt àpēnh ar baja pumũ. Nãm me Jeju pumũn arÿm ã amim ane.

⁹ Jeju memã mÿjja pumũnh kêt nhipêxo ba:, me punuo mexo ba: nhym me bajtemdjwÿ arÿm omũ. Me kute Metĩndjwÿnh raxmã kator ne abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwÿnh ukaprĩ ngri got? Mrãmri ne ukaprĩ:kumrēx, anhÿr kadjy. Ja kadjy ne me bajtemdjwÿ arÿm mÿjja pumũnh kêt kwÿ pumũ:. Djãm mebê idjaerbit ne me kute Metĩndjwÿnh raxmã katorn kum rax jarēnhmã? Kati. Me bajtemdjwÿ ne me kute raxmã katorn kum rax jarēnhmã. Me bakukãmãre ne amrēbê: ja jarē. Me bajtem kute Metĩndjwÿnhmã rax jarēnhja jarē. Kritu kàjkwakam Bãmmã amijarēn kum, “Me bajtem nhipökri dja ba memã ajã idjujarēnho amirĩt ne apyma'ã ngre.”

Nãm ã Kritu Bãmmã me bajtem jarēnho ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. ¹⁰ Nhym kam me bakukãmãre 'ödjwÿ me bajtemmã kum,

“Me abajtem, me on õ me wÿnh kôt akĩnhkumrēx.”

Nãm ã memã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. ¹¹ Nhym kam me bakukãmãre 'ödjwÿ me bajtemmã kum,

“Me abajtem kunĩ dja ga me Bēnjadjwÿr djwÿnhmã mextire jarē.

Apÿnh me aba djã kunĩkôt ar abaja kum mextire jarē.”

Nãm ã me bajtemmã ane nhym me ajte 'ã pi'ôk no'ôk ne. ¹² Nhym kam Idjaijdjwÿ me bakukãmãremã me ajarē. Nãm Kritu'ã arē nhingröt jakren memã kum,

“Dja me bakukâmäre Djexe tàm djwỳ'õ kato. Tũ:mràm me kamingrãnyrekam kato. Me kute mrãmri ne pĩ 'yr nhym tũmràm ajte arêkam ingrãn abatàn h pyræk.

Dja ã tàm djwỳ'õ katorn ar bao anen arỳm kubê Bẽnjadwỳrbê kumkati. Ne kam arỳm apỳnh me ba djari meo ba. Nhym kam me bajtem arỳm tu amim kamnhĩxkumrêx.”

Nãm ã Idjaij me bakukâmãremã ane. Me bakukâmãreja kunĩ ne me me bajtem jarê. Metĩndjwỳnh kum me kaprĩ nhym me kute kum rax jarênhmãja jarê.

¹³ Metĩndjwỳnh ne kute memã amak bõnh nhym me kute amiwỳr õ mỳjja mex kamnhĩxo ba. Gê ar amã ajamak bõ gar tu amim Kritu markumrêx. Ne kam arỳm kõt ar akĩnhti:ren ar adjumar mexti:re. Nhym kam Metĩndjwỳnh Karõ ar amã atỳx jadjã gar amiwỳr kamnhĩx tỳx ne. Ja kadjy ne ba ã kum ar ajo idjã'wỳro ane.

Paur kute me bajtem kadjy ãpênh'ã amijarênh.

¹⁴ Akmere, ãpnhĩre ar, djãm ar amex kêt ne ba ar amã ikabên? Kati. Ar ga ne gar arỳm amextire ne ar aje Metĩndjwỳnh mar mexkumrêx. Ne kam aje abenmã 'ã karõ mar mexkumrêx. Tãm ne ba arỳm ije markumrêx. ¹⁵ Ije ar amã pi'òk no'òkkam ne ba itỳx ne ar amã 'ã karõ. Te ar aje arỳm ikabên mar jabej ba akubyn ar amã arê gar ajte ama. Metĩndjwỳnh ne tu kum ikaprĩn tu imã idjãpênh djã'ã karõ ba arỳm kabên kõt ar amã ikabên jarê.

¹⁶ Ije me bajtemmã Metĩndjwỳnh'ã ujarênh ny jarênhõ iba kadjy ne imã Kritu Jejumã idjãpênh'ã karõ. Mỳj kadjy? Bir, ije Metĩndjwỳnhõ kĩnh kadjy. Ije 'ỳr me bajtemo akêx nhym me kum mexmã. Dja me tu amim Jeju markumrêx nhym Metĩndjwỳnh Karõ arỳm meo mex. Tãm dja Metĩndjwỳnhõ kĩnhkumrêx.

¹⁷ Kritu Jeju kute imã tỳx jadjãrkam ne ba me bajtemmã Metĩndjwỳnh kabên jarênhõ iba. Idjãpênh djã jakam ne ba ikĩnhkumrêx ne ar amã 'ã amijarênhõ amirĩtkumrêx.

¹⁸ Kum idjãpênhkam ne ba Kritu kukwakam mỳjja pumũnh kêt kumex nhipêx. Kritu kukwakam ije mỳjja nhipêxbit dja ba 'ã amijarê. Me bajtem kute kabên mar ne kõt amijo ba kadjy ne ba memã kabên jarê. Nã bãm memã kabên jarênh kõt mỳjja kwỳ nhipêx nhym me arỳm omũ. Omũn arỳm kabên man kõt ar amijo ba.

¹⁹ Metĩndjwỳnh Karõ 'itỳxkõt ne ba mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx. Ne me punuo mex. Nhym me karõ punu meo ba ba me nêje me ano nhym me arỳm memã ire. Nã bãm mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx nhym me te kute marmã kam no tyn kume:x ne arỳm Metĩndjwỳnh raxmã kato. Ba kam kàj bê memã Kritu'ã ujarênh ny jarênhõ iba. Djeruxarêkam arênhõ iba:n amũ apỳnh pykakam me ba djari kunĩ kõt o iba:n o inhipòk ne. Ne arênhõ iba:n arỳm pykabê Irrij'ỳr arênhõ bõx.

²⁰ Ba ne ba me kute Kritu mar kêtjamã arê. Me kute memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kêtjamã ne ba ije kàj bê memã arênh prã:mkumrêx. Me'õ kumrêx kute memã 'ã ujarênh ny jarênh nhym me arỳm kute mar. Me jamã ne ije arênh prãm ngrire. Me ujarênh nhiby ije ajte memã arênh prãm ngrire. Amũ me kute mar kêt jamãbit ije kàj bê memã arênh prãm kumrêx. Ga, me'õ arỳm kute kikre nhipêxmo kraxja pumũ. Nhym kam me'õ djwỳ arỳm 'ỳr bõx ne omũ. Omũn ajte iby ipêx prãm kêt. Badjwỳ ije me arỳm kute mar jamã ajte arênh prãm ngrire. Me kute mar kêt jamãbit ne ije arênh prãm kumrêx. ²¹ Ije me amã ja jarênh kõt ne me amrêbê: me bakukâmãremã arênh memã kum,

“Me kute memã 'ã ujarênh kêt jamã dja me memã 'ã ajarê nhym me arỳm kuma.

Me kute mar kêt ja dja me arỳm kraxkõt prĩne amijã kuma.”

Nãm me ã me bakukâmãremã ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ba 'ã pi'òk no'òk pumũn arỳm ije me kute mar kêt jamã arênh prãm kumrêx. ²² Me kute memã arênh kêt jamã ije arênh prãm kam ne ba pyka jakam amikrà ar o iban te ar awỳr ikrã krãptĩ ne.

Me õ krĩraxbê Rõma'ỳr tẽm kadjy kute memã amijarênh.

²³ Nhym be, jakam arỳm ne ba pyka ja kunĩkõt memã Kritu'ã ajarênh arỳm inomã kumẽ nhym me arỳm kuma. Amrêbê ne ba ar awỳr ikrã nhym ijã amex krãptĩ apêx. Jakam dja

ba wãm ar awÿr tãn bôx ne ²⁴ ar akam dja. Dja gwaj kam abeno bakĩho bakrĩ:n bakrĩ kãjbê 'iry.

Ba kam arÿm amũ pykabê Êpanha'ÿr tẽ. Êpanha'ÿr itẽm kadjy dja gar ikôt o kangõn 'ÿr ijano. Ba kam arÿm 'ÿr tẽ. Ja kadjy ne ba amima. ²⁵ Nhym be, ajbir jakam dja ba Djeruxarê'ÿr itẽm ne ibôx kumrêx ne Jeju nhõ me jamã pi'ôk kaprĩ ngã.

²⁶ Matenimẽ Akajakam Jeju nhõ me ja ne me kute amũ memã õ pi'ôk kaprĩ kwÿ janormã. Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar kwÿ ne me õ mÿjja kêt ne ar ba nhym me kute memã anormã. ²⁷ Me ta ne me kute memã anormã. Mrãmri me kute memã õr prãmkam mexkumrêx. Djeruxarêkam me kute amim Jeju mar ja ne me kumrêx Kritu'ã ujarênh nyo ban amũ me bajtemmã arẽ. Mebê idjaer ne me amũ me bajtemmã Kritu jarê nhym me arÿm tu amim markumrêx ne kĩnhkumrêx. Ne kam me kute amikutã memã õ pi'ôk kaprĩ janor prãmkomrêx.

²⁸ Dja ba me'ÿr pi'ôk kaprĩo bôx ne memã kungã. Me kĩnh djã ja memã kungãn arÿm akubyn tẽ. Akubyn pykabê Êpanha'ÿr tẽ. 'ÿr tẽ:n krĩraxbê Rôma kumrêxkam ar akam bôx. Ne kam amũ pykabê Êpanha'ÿr tẽ. ²⁹ Ije Kritu mar raxkôt ikĩ:nhkumrêx. Ar akam ibôx ne ije prĩne ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênhkam dja gar ikudjwa akĩnhkumrêx. Tãm ne ba arÿm kuma.

³⁰ Akmere, àpnhĩre ar, Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kabênkôt, Metĩndjwÿnh Karõ kum gwaj bajabêja kabênkôt ne ba ar amã arẽ. Dja gar Metĩndjwÿnhmã ijo adjã'wÿr 'ãno dja. Ba ne ba idjãpênh tÿx ar iba. Kum ijo adjã'wÿr 'ãno djan o iro'ã apên ikôt o kangõ.

³¹⁻³² Dja gar kum,

—Djũnwã, arÿm Paur pykabê Djudêjakam tẽmmã. Kam me kwÿ kute amar kêt ne ar ba. Dja ga mebê utã. Gêdja krĩraxbê Djeruxarêkam tãn Jeju nhõ me jamã me õ pi'ôk kaprĩ ngã. Dja ga memã kĩnh jadjã gê me kum me kĩnh ne amim me õ pi'ôk kaprĩ by. Djũnwã, aje mrãmri Paur ar ikam bôx'ã amim karõ jabej amrẽ ar iwÿr ano gê kĩnh ne ar ikam bôxkumrêx. Dja bar kam Paur kôt abenmã tÿx jangijn Jeju kôt ar amijo iban 'ã idjukanga kêt, ane. Dja ga ã kum ijo adjã'wÿro ane. ³³ Metĩndjwÿnh ne kute memã umar mex jangjênh djwÿnh. Jakam ba kum ar ajo a'uw gê ar akunĩ mẽ amijo kajkep rã'ã ne. Tãm ne ja.

16

Kute apÿnh õbikwamã kute amikabên mex janor.

¹ Gwaj bakanikwÿnh Bebi ije ar amã arênhmã. Bebi ne mexkumrêx ne krĩraxbê Xekrerekam me kute amim Jeju mar kadjy àpênh ba. Me kute Jejukôt ar aben pydjio baja kadjy àpênh ba. ² Dja gar amã kĩnh ne kum akabên mex jarê. Bẽnjadjwÿr djwÿnh Jeju nhõ me ja ne me kum aben jabê. Dja gar me kudjwa amã Bebi jabê. Godja gar àpênh'õ'ã omũ nhym Bebi kum ar aje kôt o kangõn prãm jabej tu kôt o kangõ. Ta ne me krãptĩ:kôt o kangõ. Badjwÿ ikôt o kangõ. Dja gar pãnh kôt o kangõ.

³ Ne ajte amũ Prixiramẽ Akwire arkum ikabên mex jarê. Nãm ar iro'ã Kritu Jejumã àpênh ba. ⁴ Ar ta ne ar inêje memã kabên. Nãm me te umati tã nhym arkum amijã ma kêt ne tu me'ÿr tãn inêje memã kabên. 'Ã ne ba arkum ukaprĩ: jarê. Me bajtem kute amim Jeju mar kunĩ, apÿnh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djãri ne me ajte arkum ukaprĩ jarê.

⁵ Ar õ kikrekam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bawãdjwÿ. Me wãmãdjwÿ dja gar ikabên mex jarê. Wãkam imã inhõbikwa kĩnh. Kubê Epenexu. Dja gar kum ikabên mex jarê. Pykabê Adjijkam ne Epenexu kumrêx Kritu'ÿr amijo akêx.

⁶ Dja gar ajte Marijmã ikabên mex jarê. Marij ne gwaj bakadjy àpênh rax.

⁷ Dja gar ajte wãkam inhõbikwa Tõnikumẽ Djunijmẽ arkum ikabên mex jarê. Ar wã ne me ar iro'ã ar ibê ijê. Jeju kute ar anorja ne ar abenmã Tõnikumẽ Djunij ar arẽ:n kute ar mar tÿx. Ar kumrêx Kritu'ÿr amijo akêx. Ba kam badjwÿ 'ÿr amijo akêx.

⁸ ãprĩtumẽ ne bar imã Bẽnjadjwÿr djwÿnh jabê. Kam imã ãprĩtu jabê. Ar kum ikabên mex jarê.

⁹ Ne ajte Ubanumã ikabên mex jarê. Ubanu Kritu kadjy gwaj bakôt àpênh ar ba. Etakidjwý imã kînh. Dja gar ajte kum ikabên mex jarê.

¹⁰ Ne ajte Aperimãdjwý ikabên mex jarê. Aperi ne Kritumã àpênh mexkumrêx nhym me arým kôt kuma. Dja gar ajte Artobur nhô kikrekam ar wãdjwýmã ikabên mex jarê.

¹¹ Ne ajte inhôbikwa Erodjiãomã ikabên mex jarê. Ne Naxixu nhô kikrekam ar kute Bënjadjwýr djwýnh marjamã ajte ikabên mex jarê.

¹² Gwaj bakanikwýnh Kripenamê bakanikwýnh Kripodjamã dja gar ajte arkum ikabên mex jarê. Nãm ar Bënjadjwýr djwýnhmã àpênh ar ba. Dja gar ajte Pexirmã kum ikabên mex jarê. Me kum me bakanikwýnh kînh. Pexir ne Bënjadjwýr djwýnhmã àpênh ra:x.

¹³ Nhym Rupumê nã ar. Badjwý ne ba o inã. Dja gar ajte arkum ikabên mex jarê. Bënjadjwýr djwýnh ne amijo Rupu pytàn ar o ba.

¹⁴ Dja gar ajte Axikritumê Prekôtimê Erimanhmê Patubamê Erimijmê ar ro'ã gwaj baje aro bakamyja arkum ikabên mex jarê.

¹⁵ Ne Pirogumê Djurijmê Nerumê Neru kanikwýnhmê Orípamê ar ro'ã Jeju nhô me ja kunímê dja gar arkum ikabên mex jarê.

¹⁶ Ne abenwýr bôx ne abeno arôrök ne aben pa krij. Apýnh me kute amim Kritu mar ne kôt ar aben pydjio ba djàri ne me ar amã kabên mex jarê.

Me kute aminêje me 'ãno ãm'ã memã karô.

¹⁷ Akmere, àpnhîre ar, gora ikabên ma. Arým ne gar aje Metîndjwýnh kabên kukràdjà mar katàt. Dja me'ô ar bôx ne kupa'ã ajte ar amã atemã mýjja'ô jarê. Ne abenbê ar ajo bikjêr prãm ne Metîndjwýnhbê ar ajo akêx prãm. Gora ar aminêje me 'ãno djan memã akàx. ¹⁸ Mýkam? Bir, djãm me wã ne me gwaj banhô Bënjadjwýr djwýnhbê Kritumã apê? Kati. Nãm me amidjwýnhbit man mã axwe. Ne kute me noo biknor kadjy prîne memã me kabêno irô mex. Ne memã 'êx ne kabên mexkumrêx. Nhym me no rerekreja kum me kabên kînhkumrêx.

¹⁹ Nhym be ar ga ne gar aje Metîndjwýnh mar mex nhym me kuní kute abenmã ar ajarênho ipök ba ar ama. Ne kam ar akam ikînhkumrêx. Kam, dja gar mýjja mexbit ma. Kwãrik wãnh mýjja punu mar kêt.

²⁰ Metîndjwýnhkôt me umar mexkumrêx. Ta dja ar amã tÿx jadjà nhym Xatanaj te ar amã apnê. Kôt ar ajaxwemã te ar amã apnê gar amijãno dja. Arým aje Xatanajmã rerek jadjãrmã. Aje mrãmri ne aparo Xatanaj krã kajyr pyræk. Arým aje Xatanajmã rerek jadjãr 'ÿr.

Gê Bënjadjwýrbê Jeju tu kum ar akaprîn ar ajo ba. Tãm ne ja.

²¹ Ximoxi ikôt àpênhja ne ar amã kabên mex jarê. Inhôbikwa Juxumê Djaxômê Xopatudjwý ar amã kabên mex jarê.

²² Ba ibê Texu ne ba Paur kukwakam pi'ök ja no'ök. Nã bãm tu amim Bënjadjwýr djwýnh markumrêx. Ne amũ ar amã ikabên mex jarê.

²³ Gajudjwý ne ar amã kabên mex jarê. Jakam ar ije amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ibaja kuní ne bar mã Gaju nhô kikrekam bôx nhym mã ar ikunío djuw mex.

Eraxumê gwaj bakamy Kwatu ar amã kabên mex jarê. Eraxu ne kute krîrax jakam bënjadjwýrmã pi'ök kaprî pumûnh djwýnh. ²⁴ Gê Bënjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu tu kum ar akuní kaprî:kumrêx ne ar ajo ba.

²⁵ Dja ar amã tÿx jadjà. Amrêbê ne ba kàj bê memã Jeju Kritu'ã ajarê nhym 'ã ujarênh arým ar awýr bôx gar tu amim markumrêx. Ar aje tu amim markumrêxkam dja ar amã tÿx jadjà gar kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt. Amrêbê ne Kritu'ã ujarênh nyja me bakukãmãrebê bipdjur tùm. Nhym kam me kute arênh kêtumrêx.

²⁶ Nhym kam ajbir jakam Metîndjwýnh arým gwaj bamã Kritu'ã ujarênho amirîtkumrêx. Amrêbê: ne Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh Kritu'ã pi'ök no'ök gwaj jakam, 'ätü:mkam amim arên arým kuma. Metîndjwýnh tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Kabên kôt ne gwaj apýnh pyka djàri kuníkôt memã Kritu'ã ajarê nhym kuníkôt me arým 'ã ujarênh ma. Dja me kwý tu amim Kritu markumrêx ne kabên markumrêx ne kôt ar amijo ba. Ja kadjy ne gwaj memã 'ã ajarê.

²⁷ Metĩndjwỳnh pydji ne amak me:xkumrěx ne no me:xkumrěx. Ba kum meo a'uw gê memã amak bô. Me kute tu amim Jeju Kritu markumrěxkôt gê memã amak bô. Dja memã amak bô nhym me kunĩ arỳm kum rax jarěnh rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

Paur kute Kôritukam me jamã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paur ne krîrâxbê Kôritukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm arým pyka kunĩ'ÿr mrãnhkôt me'ÿr bôx ne memã Jeju jarê nhym me kwÿ arým tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprô. Nhym kam Paur arým mã me jadjwÿ'ÿr tẽ nhym tekrekam me amijo ajkê. Nãm me abenmã kum,

—Djã nãm mrãmri Jeju Paur jano nàr kon, ane ne kam ajte abenbê bikjêro kumex. Ne kam ajte kute Jeju tyk marmãn kam ajte bibãnh ar mrãn abenbê djwÿ pytãro ba. Ne kam ajte me kâtãm nhipôkri aben japrÿ ar o ba. Nhym kam ajte me'ô bãmbê prôo akĩ nhym me tu ate krãn ar ban kute nêje kukrà kêt. Ne kam ajte abenmã kum,

—Kati, me akubyn tĩn kêt. Nãm me tu tykkumrêx, anhÿr ar o ba. Ne kam ajte,

—Mã dja gwaj nê? Djãm gwaj baje mry me kute mÿjjao Metĩndjwÿnh karô nhipeãmã bôrja kurmã nàr kon? ane. Ne kam ajte,

—Me kuprÿ ne ar babit ne mex, nàr kon me abenwÿr môrbit mex, ane. Be, nhym Paur mÿjja ja kunĩ man kam prĩne pi'ôk no'ôkkôt memã 'ã karô.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Kritu Jeju ne amiwÿr ijuw. Metĩndjwÿnh kute amim ijã karô kôt Jeju amiwÿr ijuw ne ar ijo ban ijano. Ba kam arým 'ã memã idjujarênh ar iba. Me bakamy Xoxinidjwÿ ne ikôt dja.

² Krîrâxbê Kôritukam ar aje Metĩndjwÿnh mar ne kôt aje ar aben pydjio abaja ba ar amã ikabên jarê. Kritu Jeju ne arým amimexo ar ajo mex. Arým amiwÿr ar ajuw gar tu amim markumrêx. Kute ar ajo ô me ja kadjy ne amiwÿr ar ajuw. Nãm amiwÿr gwaj bakunĩ 'uw. Apÿnh gwaj baba djãri bakunĩ 'uw. Gwaj baje banhô Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritumã amijo badjà'wÿrja kunĩ 'uw. Kute gwaj bajo ô me ja kadjy ne gwaj bakunĩ 'uw. Amũ me wãmê gwaj bamê ne Jeju arým amiwÿr gwaj bakunĩ 'uw. Ar amã ne ba ikabên jarê.

³ Metĩndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Kute Metĩndjwÿnhmã mekam amikĩnh jarênh ne ja.

⁴ Ba mã ijo ba djwÿnh, Metĩndjwÿnhmã ar akam amikĩnh jarê. Metĩndjwÿnh tu kum ar akaprĩ. Gar tu amim Jeju Kritu markumrêx nhym arým kum ar akaprĩ. Kam ne ba mã kum ar akam amikĩnh jarê. ⁵ Nãm kum ar akaprĩn prĩne ar ajo djuw mex. Mÿj ne ar ajo djuw mex on? Bir, nãm ar amã apÿnh akĩnh djã, adjãpênh djã'ã karô gar maro aban kam arým kôt aje memã kukràdjã jarênh me:xkumrêx ne aje mÿjja mar me:xkumrêx. ⁶ Ar ba ne bar ar amã Kritu jarê. Ar ije omũnh kôt bar ar amã arê: gar arým amim,

—Mrãmri Paur ar kabên katàtkumrêx, ane. Nã gãm ar amim anen kam arým tu amim Kritu markumrêx.

⁷ Ne kam aje àpênh djã kunĩ mar ne o aba. Metĩndjwÿnh Karô ne ar amã àpênh djã kunĩ'ã karô gar aje mar ne akubyn bôxkam amako aba. Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu bôxkam amako aba. Kam ne ba mã Metĩndjwÿnhmã ar akam amikĩnh jarê.

⁸ Ta dja mã ar amã tÿx jadjã gar mã amim mar tÿx rã'ã: nhym Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu arým bôx. Ne kam ar amã ajaxwe jarênh kêtumrêx gar arým kum ajaxwe kêt ne amextire ne dja. ⁹ Metĩndjwÿnh ne mrãmri kabênkumrêx. Kabên kôt dja gwaj bajo djuw mexkumrêx. Ta ne arým kra'ÿr ar ajuw. Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu'ÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam arým o anhôbikwakumrêx. Mrãmri kabênkumrêx.

Me kabêno aben japanho ku'ê nhym nêje memã kabên.

Rô 15.5; A Kô 13.11; Pir 2.2; Ped k 3.8

¹⁰ Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã arê gar ama. On abenmã akabên pydjĩn arê. Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kukwakam ne ba ar amã amex'ã karô. Kwãrik wãnh

* 1:3 Djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhym pãnh kum ar akaprĩ Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kêtãm. Nhym be, ta ne tu kum ar akaprĩ.

apÿnh mÿj xêjakôt adjãm ne abenã akabên kêt. Ate dja gar axikôt akabênjabit man axikôt akabên jarên kôt prïne amex. ¹¹ Akmere, àpnhïre ar, Krôre nhô kikre wãkam ar kwÿ arÿm nÿnh iwÿr bôx ne ar arÿm ar ajã imã,

—Onÿj, me kabêno aben japanho kumex, ane. Ba arÿm ar kabên man arÿm wãm ar amã arê. ¹² Gar we akwÿ amã me kÿnh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kÿnh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Apôr kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kÿnh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Xepa kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kÿnh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Kritu kôt ar iba, anhÿro aba. Nã gãm ar ã ari aben bê abikjêrn amã aben kÿnh kêtone ane nhym me arÿm imã arê ba arÿm kuma.

¹³ Nã gãm ar arÿm apÿnh mÿj xêja kôt aku'ên arÿm abenã akabê:n ne. Nã gãm ar arÿm aje abenmã Kritu nhirênh pyrãk. Djãm ba ne me arÿm pÿte'y'ã inhô gar we ikôt ar aba? Djãm imã ne me arÿm ngômã ajadjã gar we ikôt ar aba? Kati:.

¹⁴⁻¹⁶ Djãm ba ne ba ngômã ar ajangij? Kati. Ije ngômã ar ajangiênh kêt. Kam ne ba ikÿnh ne Metÿndjwÿnhmã amikÿnh jarê. Mÿkam ne ba kam ikÿnh? Bir, ba ren ngômã ar ajangij nhym ren ar ajô arÿk ijã amim,

—Ba ne ba tu amim Paur markumrêx. Nãm arÿm amim ngômã ijadjã, ane ba ren kam ikapÿre ne. Nhym be, kati. Kripumê Gajubit ne ba ngômã ar adjã. Exepa nhô kikrekam ar jadjwÿ ba ngômã ar angij. Nhym me'ôdjwÿ ije mar kêt. Ar ngrêre jabit ne ba ngômã ar angij.

¹⁷ Djãm ije ngômã me angîênh kadjy ne Kritu ijano ba tê? Kati. Kàj bê ije memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kadjy ne ijano ba tê. Me kum Metÿndjwÿnh kÿnh kêtja me ta krã mexja djãm me ta krã mexo ikrã mex ne ikabên mex ne ba ar amã arê? Kati. Me kum Metÿndjwÿnh kÿnh kêtja krã mexo ikrã mex kêt. Ba ren me krã mexo ikrã mex ne ren ar amã ikabên mex jarên ren arÿm o amibê Kritu'ã ikabênja kuno. Kritu pÿte'ykam tyk'ã ikabên ja ne ba ren o kuno. Nhym kam ren me arÿm Kritu mar kêt ne.

Me ta krã mex'ã ujarênh.

Kô k 3.19

¹⁸ Nhym be, kati. Kritu pÿte'ykam tykbit ne ba kàj bê ar amã 'ã ajarê nhym arÿm ar amã amirÿtkumrêx. Nhym kam me biknor tokry djãkam me biknor prãmja ikabên man amim,

—Kê. Djãm katãt kute amikabên jadjwÿr got? Nãm krã punu, ane. Nhym be, gwaj ba, Jeju kute gwaj bajo bakumrêxja gwaj amim,

—Mrãmri, Paur kute Kritu pÿte'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx. Nãm 'ã ajarê nhym me tu amim Kritu markumrêx. Nhym kam Metÿndjwÿnh arÿm 'ityxo me utàn ar meo bakumrêx, ane. ¹⁹ Amrêbê: Metÿndjwÿnh kute me bakukãmãremã arênh ne ja. Nãm memã kum,

“Me ta krã mex ne kute memã kabên mexja dja ba mebê kabêno akno. Nhym kam me arÿm kabên kajgo me:xi.

Nhym me ta amak mex ne kute prïne memã mÿjja'ã karô mex ne kute mar ja dja ba mebê amak mexo akno nhym me arÿm kabên kajgokumrêx.”

Nãm Metÿndjwÿnh ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhym kam me arÿm aben djô'ã arênhomô:n arênhomôr tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tÿ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju Kritu arÿm pÿte'y'ã wajêt ne kam ty. Ty nhym Metÿndjwÿnh arÿm o gwaj bapytàn kam arÿm mebê amak mexo akno. Nhym kam me arÿm kabên kajgo me:x ne.

²⁰ Nhÿnh ne me'ô ta krã mex? Nhÿnh ne me kum Metÿndjwÿnh kÿnh kêtja ta krã mex? Kati. Nhÿnh ne me'ô ta kute prïne me kukràdjã mar? Kati. Nhÿnh ne me'ô ta krã mex ne kute kabên mexo kute me apanh mar? Kati. Me kum Metÿndjwÿnh kÿnh kêtja ne me krã mex kêt. Me kabên kajgo me:xi.

²¹ Mỳkam ne me kabên kajgo mexi? Bir, Metîndjwỳnh ta kute katàt me'ã amikabên djirkumrêx ne amim,

—Djãm me kum ikính kêtja ta kute imarmã? Djãm me ta krã mex ne kute imarmã? Arkati. Me kute kàj bê memã Kritu pîte'ykam tykja'ã ujarênh nhym me kute me'ã, “Me krã punu”, anhỳrja. Me kute anhỳrkam gê inhõ àpênh ar kàj bê memã Kritu pîte'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx. Nhym kam me kwỳ kute tu amim Kritu markumrêx ba arỳm me utàn ar meo iba. Ja ne imã kínhkumrêx. Nãm ã Metîndjwỳnh me'ã amim ane. Kute amim anhỳrkam ne me kabên kajgo me:xi. Me kum Metîndjwỳnh kính kêt ta krã mexja ne me kabên kajgo me:xi.

²² Be, mebê idjaer ne me ar imã,

—Goja mỳjja pumũnh kêt'õ nhipêx ba me omũn kam arỳm amim Kritu'ã akabên markumrêx, anhỳro ba. Nhym be, me bajtembê kregu ne me kute ar imã,

—Goja me krã mex o akrã mex ne akabên mex ne arỳm imã Kritu 'ã ajarê. Dja ba me aman kam arỳm amim Kritu'ã akabên markumrêx, anhỳro ba. ²³ Bar kàj bê memã kum,

—Metîndjwỳnh ne Jeju'ã Bênjadjwỳrbê kumkatibê Krituja mẽ nhym arỳm pîte'y'ã wajêt ne ty, ane. Nhym mebê idjaer arỳm kôt kum Jeju kurê kute mrãmri ne kên me par tok nhym me rôrôk ne arỳm kum kurêja pyræk. Nhym be, me bajtem kwỳ ne me abenmã,

—Nãm ar ari kabên kwỳ jadju:w. Nãm ar krã punu, anhỳro ba.

²⁴ Nhym be, bar katàt me kwỳmã 'ã ajarê. Metîndjwỳnh kute arỳm amiwỳr me kwỳ 'wỳr ne ar meo bajamã 'ã ajarê. Mebê idjaerja nàr me bajtemja bar katàt me jamã 'ã ajarê. Katàt Kritu pîte'ykam tyk'ã memã ajarê. Nhym me abenmã kum,

—Djãm Metîndjwỳnh 'irere:k got? 'Itỳxo kute me kunĩ rer me:xi. Djãm Metîndjwỳnh kute ari kabên jadjwỳr got? Metîndjwỳnh kute no mexo, kabên mexo me kunĩ rer me:xi, anhỳro ba.

²⁵ Mỳkam me ã abenmã anhỳro ba? Bir, Metîndjwỳnh kute krã mexo, 'itỳxo kute me kunĩ rer mexkam. Nãm me kute Metîndjwỳnh'ã amim, “Krã punure”, anhỳr, me ta ne me krã punure. Nhym be, Metîndjwỳnhbit ne krã me:xxumrêx. Nàr, nãm me kute, “'Irerekre”, anhỳr, me ta ne me 'irerekre. Nhym be, Metîndjwỳnh 'itỳxo kute me rer me:xi.

²⁶ Aj, mỳj gêdja ga me kam amikadjy ama? Bir, mỳj ne ga me kam akute nhym Metîndjwỳnh arỳm amiwỳr me ajuw ne me ajo ba? Bir, djãm me akrãptĩ akrã mexkam ne amiwỳr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djãm me akrãptĩ ajitỳx nhym kam arỳm amiwỳr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djãm me akrãptĩ arũnh nhym kam arỳm amiwỳr me ajuw ne me ajo ba? Kati.

²⁷ Nhym be, me kum Metîndjwỳnh kính kêt kute me'ã, “Me krã punure”, anhỳr Metîndjwỳnh arỳm amijo me we krã punure ja pytàn meo ba. Mỳj kadjy? Bir, dja meo ban arỳm meo me we krã mexjao apa. Me ta kute amijo krã mexjao apa nhym me arỳm pijàm ne. Me kum Metîndjwỳnh kính kêtja kute me'ã, “Me rerekre”, anhỳrja Metîndjwỳnh arỳm amijo me we rerekre ja pytàn meo ba. Mỳj kadjy? Bir, dja meo ban arỳm meo me we 'itỳx jao apa. Me ta kute amijo 'itỳxjao apa nhym me arỳm pijàm ne. ²⁸ Me kum Metîndjwỳnh kính kêtja kute me'ã,

—Me kajgo. Me kum me kính kêtumrêx, anhỳro ba. Me kajgo ja Metîndjwỳnh arỳm amijo me utàn meo ba.

Mỳj kadjy? Bir, dja meo ban arỳm meo me rũnho apa nhym me arỳm pijàm ne kajgo ne. ²⁹ Dja meo ba nhym me kunĩ arỳm Metîndjwỳnhmã amijo àmra kêt. ³⁰ Nhym be, ar ga ne Metîndjwỳnh arỳm amijo ar apytàn Kritu Jeju kôt ar ajo ba. Ne arỳm gwaj bamã Kritu jano nhym bôx ne arỳm gwaj bamã katàt kabên jarênhkumrêx. Gwaj kam arỳm markumrêx ne kôt arỳm bakrã mexkumrêx. Nhym Metîndjwỳnh ajte Kritu kôt arỳm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arỳm ta mexo bamex ne. Nhym ajte Krituo gwaj bajaxweo pãnh mex.

³¹ Amrêbê: me kute me bakukãmãremã arênh kôt ne ba ar amã arê. Nãm memã kum,

“Djãm amijo adjãmra prãm? Kwārîk wãnh amijo adjãmra kêt.
Dja ga Bënjadjwÿr djwÿnho amra.”

Nãm ã memã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Kam, dja gwaj Jeju Kritubito amra.
Tãm ne ja.

2

¹ Akmere, àpnhîre ar, amrêbê ne ba ar awÿr bôx ne Metîndjwÿnh kukwakam ar amã kabên jarê. Djã nã bãm me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja krã mexo ikrã mex ne arÿm mekôt prîne ikabên jarênh mex, prîne mekôt ar amã ikabên jarênh mex gar arÿm amã ikabên kînhkumrêx? Kati. Mÿkam? ² Bir, ba ar awÿr ibôx kêtri amim,

—Dja ba arkam bôx ne Jeju Kritubit man arkum 'ã ajarê. Krite pîte'y'ã jêt ne tyk'ã dja ba ajarê. Kwārîk wãnh ba arkum atemã mÿjja'ô jarênh kêt. Nã bãm ã amim ane.

³ Ne kam ar awÿr bôx ne amikam irerekre ma. Ba irerekre man arÿm ar apymaje itertet kumex. ⁴ Djã nã bãm amim,

—Ba me krã mex o ikrã mex ne prîne arkum ikabên jarênh mex gê ar arÿm ikabên mex man kôt ar amijo ba, ane? Djã nã bãm amim anen arÿm ã ar amã arênh ane? Kati. Metîndjwÿnh Karô ne ijo ba gar arÿm ipumû. Ba kam arÿm ar amã ikabên jarê gar arÿm ama. ⁵ Mÿj kadjy ne ba ã ar amã ikabên jarênh ane? Bir, ar aje me ta krã mex mar kêt kadjy. Nhym be, Metîndjwÿnh ne 'ity:x. Ar aje tu amim Metîndjwÿnh markumrêx kadjy ne ba ã ar amã ikabên jarênh ane.

Me kute Metîndjwÿnh Karô marbit ne me krã mex.

Mat 7.6; Dju r 14.22

⁶ Be, djã nã bãm ar ikrã punun kôt ikabëndjwÿ punu? Kati, nã bãm ar ikrã mex ne kôt ikabên mex. Me amak mexjamã ne bar prîne memã arê. Nhym be, me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kabên kôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Nâr, me rûnh kwÿ kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kabênkôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Me ja dja me ï kêtumrêx.

⁷ Nhym be, Metîndjwÿnh kute katât kabên jadjwÿrkumrêx. Kabên ja ne bar ije memã arênh. Mÿjja kunî kêtri ne Metîndjwÿnh kute tu amim kabên'ã karôkumrêx. Kute prîne amimexo gwaj bajo mex kadjy amim kabên'ã karô. Ne kam kute me bakukãmãremã arênh kêt. Ne kam ajbir ar imã kabên jarê bar arÿm jakam memã arênh iba.

⁸ Djãm pykakam me rûnh'ô kute kabênja mar? Kati. Ne ren me rûnh kuman ren pîte'y'ã Jeju nhôr kêt. Bënjadjwÿr djwÿnh Jeju ne prîne mex ne umakumrêx. Ren me kute pîte'y'ã nhôr kêtumrêx. ⁹ Mrãmri me'ô ta kute kabênja mar kêtumrêx. Ije ar amã arênh kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã arê. Me memã kum,
“Metîndjwÿnh ne arÿm me kadjy amim mÿjja mex'ã karô.

Djãm me'ô ta kute omûnh? Kati. Me'ô ta kute omûnh kêt.

Djãm me'ô ta kute mar? Kati. Me'ô ta kute mar kêt.

Djãm pykakam me'ô ta kute amim 'ã karô? Kati. Me'ô ta kute amim 'ã karô kêt.

Me kum abêja kadjy ne Metîndjwÿnh amim mÿjja mex'ã karôn memã kudji. Nhym kam me'ô ta kute mar kêtumrêx.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym arÿm 'ã pi'òk no'òk ne.

¹⁰ Ga, me ta te kute marmãja pumû. Nhym be, Metîndjwÿnh ta ne arÿm gwaj bamã o amirîtkumrêx. Karô kute gwaj bamã kabêno amirîtkumrêx. Karô kute prîne mÿjja mar. Metîndjwÿnh kute ôkre kadjwÿnhbê amim mÿjja'ã karôja kunî ne Karô kute prîne mar mex. ¹¹ Djãm gwaj babu'ã me'ô kute gwaj bakadjwÿnhbê bakabên mar? Kati. Gwaj bajbit ne gwaj baje banhôkre kadjwÿnhbê bakabên mar. Metîndjwÿnhdjwÿ ôkre kadjwÿnhbê kabênja me'ô kute mar kêtumrêx. Metîndjwÿnh Karôbit arÿm kute mar.

¹² Djãm me kum kînh kêtja karô ne Metîndjwÿnh gwaj bamã ano nhym gwaj bajo ba? Kati. Ta Karô ne gwaj bamã ano. Gwaj baje bakînh djã mar kadjy ne gwaj bamã ano. Metîndjwÿnh ta gwaj bamã apÿnh bakînh djã ngã, kajgo gwaj bamã kungã. Gwaj ba ne baje bakînh djãjao pãnh kêt. ¹³ Bar memã gwaj bakînh djã'ã idjujarênh ar iba. Djãm me kum Metîndjwÿnh kînh kêt ja ne ar imã 'ã ajarê, ta krã mexkôt ar imã 'ã ajarê? Kati.

Metîndjwÿnh Karô ne ar imã 'ã ajarê. 'Ã ajarê bar ije mar ne arÿm memã 'ã idjujarênh ar iba. Karô kute katât kabên jadjwÿrkumrêx ar ije mar ne Karô kabên kôt memã 'ã ajarê.

¹⁴ Nhym be, me ja, Metîndjwÿnh Karô kute meo ba kêtja djãm me kute amim Metîndjwÿnh Karô kabên mar prãm? Kati. Mÿkam? Bir, nãm me aprÿn amim,

—Djãm kute amikabên jadjwÿr mex got? Nãm krã punu, ane. Ne kam amim,

—Ba gêt mekôt kabên ma, ane. Ne kam 'ÿr tẽn gwaj bakôt maro krîn mar kajgo. Mar kajgon arÿm amim,

—Je, mÿj'ã ne kabên jarê? ane. Ne te 'ã amijakren te kute marmã.

¹⁵ Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje Metîndjwÿnh kabên kunĩ mar kadjy bamex. Gwaj baje Metîndjwÿnh Karô markôt kadjy bamex. Nhym be, me kute Karô mar kêtja ne me te kute Metîndjwÿnh kabên marmã. Ne kute gwaj badjwÿ gwaj bamar kêt.

¹⁶ Ikabênja kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã kum,

“Bênjadjwÿr djwÿnh kute mÿjja'ã amim karô djãm me'ô kute mar? Kati.

Kam, djãm me'ô kute Metîndjwÿnhmã mÿjja'ã karômã ne kum, ‘Gêdja ga ã ane’? ane.

Arkati. Metîndjwÿnh ajbit ne kute mÿjja kunĩ mar.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Nhym be, gwaj bajbit ne gwaj Karô kôt Kritu djumaro badjumar ne arÿm baje mar. Kute amikabên'ã amim karôja gwaj arÿm baje mar. Tãm ne ja.

3

Me kute me prïre pyræk nhym kute memã arênh.

Kô k 14.20; Ep 4.14; Idja 5.11

¹ Akmere, àpnhïre ar, djãm ije ar amã ikabên kunĩ jarênhmã? Djãm arÿm ar ajamak mex got ije ar amã ikabên kunĩ jarênhmã? Kati. Ar aje Metîndjwÿnh Karô mar kêt rã'ã. Me kum Metîndjwÿnh kïnh kêt kukràdjaja ne ar aje mar tÿx rã'ã. Ar aje me prïre bixadjwÿr nyre pyræk.

² Ga, me prïre bixadjwÿr nyrekam kute mÿjja tÿx kur kêtja pumũ. Ar gadjwÿ Metîndjwÿnh kabên kwÿbit ne ba ar amã arê. Amirïtbit ne ba ar amã arê. Ije ar amã kunĩ jarênh kêt. Metîndjwÿnh kabên kwÿ ne mebê bipdjur ne mebê tÿx. Me kute Metîndjwÿnh Karô marjabit ne kute kabên bipdjur mar. Djãm ije ar amã kabên bipdjur jarênh prãm? Kati. Amrêbê ne ar aje Karô mar mex kêt. Gar kam ajte jakam aje Karô mar mex kêt rã'ã. Ba kam te ije ar amã Metîndjwÿnh kabên kunĩ jarênh prãmje.

³ Ar aje amidjwÿnhbito kïnh kadjy amimar tÿx rã'ã ne. Ne kam te aje me uræk prãmje angryk ne ari akabêno aben japanho aku'ê. Ne kam arÿm apÿnh mÿj xê jakôt aku'ê ne arÿm abenã akabê:n ne. Djãm kam ar aje me kum Metîndjwÿnh kïnh kêtja kukràdja mar kêt got? Djãm mekôt ar aje amijo aba kêt got? Mrãmri me kum Metîndjwÿnh kïnh kêt kôtbit ar aje amijo abakumrêx. ⁴ Ar akwÿ ar amã me kwÿ kïnh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar amijo iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte tãm ne memã kum,

—Ba ne ba Apôr kôt ar amijo iba, anhÿro aba. Gar kam aktã ar amã aben kïnh kêt aban mÿj xêja kôt aku'ên ã aben bê akêxo ane. Djãm me kum Metîndjwÿnh kïnh kêtja kôt adjumar kêt got? Ar aje me kum Metîndjwÿnh kïnh kêtja kôt adjumarkumrêx.

⁵ Djãm Apôrmê ar irax got gar ar ikôt aben bê abikjêr prãm? Kati. Ar irax kêt ne ingrire ne ibê Metîndjwÿnh nhô àpênhbit. Ar ikabên kôt ne gar tu amim Jeju markumrêx. Kute ar imã apÿnh ar idjapênh djã'ã karô kôt ne bar kum idjapênho iba.

⁶ Bar ije puro djuw mex djwÿnh pyræk. Ba ne ba ije pur kre djwÿnh pyræk. Nhym Apôr kute ngo djwÿnh pyræk. Nhym be, Metîndjwÿnhbê djwÿ kunĩmã rÿnh jangjênh djwÿnh. Ba ikumrêx ne ba ar amã Jeju'ã ajarê gar arÿm 'ÿr amijo akêx ne kôt ar amijo aba. Nhym kam Apôr bôx ne ar amã Metîndjwÿnh kabên ra:x ne arê gar ama. Nhym be, Metîndjwÿnhbit ne ar amã ajamak bô gar arÿm amũ maro amikamê. ⁷ Kam ne ba ikajgokumrêx. Nhym Apôrdjwÿ kajgokumrêx. Nhym be, Metîndjwÿnhbit ne raxkumrêx. Kute memã amak bônham ne raxkumrêx.

⁸ Djwÿ abatânhmã ne kre djwÿnh pur kre nhym ajte ngo djwÿnh pur ngo. Ar badjwÿ ne ar aje Jeju mar raxmã bar ar amã arê. Ar ije ar amã arênh mex kôt dja Metîndjwÿnh ar inhÿ pÿnhkôt ar imã o pãnh ne. ⁹ Ar iro'ã ne bar Metîndjwÿnhmã idjâpênh ar iba. Ar ga ne gar aje Metîndjwÿnh nhô pur pyrâk. Ar aje Metîndjwÿnh mar ne kôt amijo aba kadjy ne bar ar akam apê kute mrãmri ne me kute purkam âpênh pyrâk. Ne ar aje mrãmri ne kute Metîndjwÿnh nhô kikre pyrâk. Kute kên krâptïo kikre pyrâk. Ar akrâptï nhym Metîndjwÿnh arÿm amijo ar apytàn ar ajo kra.

Kikre'ã memã ujarênh.

A Kô 6.16; Ep 2.20; Ped k 2.5

¹⁰ Metîndjwÿnh tu kum ikaprïkam ne ba prïne ar amã Metîndjwÿnh kukràdjâ jarênh mex. Kute mrãmri ne me kute prïne kikre nhipêx mexja pyrâk ne ba ar amã kukràdjâ jarênh mex. Ba ne ba ikumrêx ar amã kukràdjâ jarê gar ama. Kute mrãmri ne me kute kikremã pyka nhipônho tēm, katà:t pyka nhipônho tēm ne kam kam kên kapïn ne kam iby pyka tÿx kapïnja pyrâk ne ba ikumrêx ar amã arênh mex. Me'ô ne arÿm ar awÿr bôx ne ajte ar amã kukràdjâ 'ôdjwÿ jarê. Kute mrãmri ne me'ôdjwÿ kute pyka kadjwÿnhbê kên ja nhiby kikre pyrâk ne me'ô ar amã kukràdjâ 'ôdjwÿ jarê. Ije ar amã kukràdjâ jarênh nhijukri ar amã arê. Gora gê ikôt bôxja ikudjwa ajte Metîndjwÿnh kukràdjâ jarênh 'ãno djan prïne katàt ar amã arênh mex. Kute mrãmri ne me kute kikre 'ãno ãm ne prïne katàt ipêx mexja pyrâk gora gê me katàt ar amã arênh mex.

¹¹ Djãm me kute pyka kadjwÿnhbê kên ngràn ne kupa'ã kute ajte 'ôdjwÿ nhipêxkam mex got? Kati. Kritudjwÿ. Djãm me'ô kute katàt memã Kritu'ã ujarênh nhym ajte me'ôdjwÿ bôx ne kute memã kupa'ã 'ã ujarênhkam mex got?

¹² Ë, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mÿjja tÿxo, mÿjja pãnh raxo kikrekam punu got? Me kute kên karÿro ipêx nâr kute kryt jakao ipêx nâr kute kên pãnh rax 'ôdjwÿo ipêx. Tãm dja punu kadjy kêt ne tũmrãm mex rã'ã ne. Me'ô kute ar amã Metîndjwÿnh kabên jarênhjadjwÿ godja ar amã katàt Metîndjwÿnh kabênkumrêx jarê gar ama. Nhym kam kute mÿjja pãnh raxo kikre pyrâk. Gar kam arÿm Metîndjwÿnhmã amex rã'ã ne tu amim Jeju markumrêx rã'ã ne.

Ë, gop ajte kikre ma. Djãm me kute mÿjja rerekre, mÿjja pãnh kryo kikrekam mex got? Me kute pïo ipêx nâr kute bôo ipêx nâr kute bôo ipêx. Tãm dja tēmbê punu. Me'ô kute ar amã Metîndjwÿnh kabên jarênhjadjwÿ godja bôx ne Metîndjwÿnh kabên kupa'ã ar amã arê, Metîndjwÿnh kabên kêt jarê, ta kabên ar amã arê gar ama. Nhym kam kute mÿjja rerekreo kikre nhipêx pyrâk. Dja ar amã arê gar ama. Ne kam arÿm Metîndjwÿnhmã amex kêt ne tēmbê apunu ne tu amim Jeju markumrêx kêt.

¹³ Dja Jeju arÿm bôx 'ÿr nhym arÿm apÿnh me umar punu djâri ban bôx. Kute mrãmri ne kuwy kikre'ÿr bôx pyrâk. Nhym kam me arÿm me omũ. Me'ô kute memã kabên jarênh mex kôt dja me arÿm omũ. Nâr me'ô kute memã kabên jarênh punu kôt dja me arÿm omũ. Godja me'ô arÿm katàt memã kabên jarênhkumrêx jabej nhym te me umar punu djâ me'ÿr bôx nhym me mex rã'ã ne. Dja me kute mrãmri ne kuwy kikre'ÿr bôx ne xêt kêt ne umar mex mex ne ku'ê pyrâk. Nâr, godja me'ô kupa'ã memã ta kabên jarênh jabej. Nhym kam me umar punu djâ me'ÿr bôx. Nhym kam me arÿm mex kêt ne Jeju bê amijo akêx. Dja me kute mrãmri ne kuwy kikre'ÿr bôx nhym pôk ne xêt pyrâk.

¹⁴ Godja me'ô katàt memã Metîndjwÿnh kabên jarênhkumrêx jabej nhym me arÿm Jeju mar tÿx rã'ã. Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm me'ôjamã pãnh mextire ngã.

¹⁵ Nâr godja me'ô memã arênh punu jabej nhym me arÿm Jeju bê amijo akêx. Nhym kam me'ôja arÿm umar punure. Kute pãnh'ô byr kêt kam dja umar punure. Nhym be, dja Metîndjwÿnh arÿm me'ôja pytã. Kute mrãmri ne me kute kikre pôk katikôt kute me pa 'amÿnh ne meo kator pyrâk.

¹⁶ Metîndjwÿnh Karô ar akam ÿrkam ar aje mrãmri ne Metîndjwÿnh nhô kikreti pyrâk. Djãm ar aje ja mar kêt? ¹⁷ Metîndjwÿnh nhô kikreti ne ta mexo mex ne uma. Gêdja me'ô ô kikretio bikênh jabej nhym kam pãnh o bikênh rax ne. Ar gadjwÿ ar aje Jeju markam

aje mrâmri ne ò kikreti pyrâk ne ta mexo amex. Gêdja me'ô ar abê Metîndjwÿnh kurên kubê ar ajo akêx jabej nhym kam pân̄h o bikên̄h rax ne.

¹⁸ Gar ajô we aje prîne me kukràdjà mar. We aje me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêt kukràdjà mar ne mekôt ar amijo aba. Ba amã arê ga ama. Kwãrik wãnh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Ba ne ba mekôt ikrã mexkumrêx, anhÿr kêt. Djãm mrâmri akrã mexkumrêx? Kati. Ate dja ga amim, “Ikrã punu”, ane. Mÿj kadjy dja ga ã amim ane? Bir, dja ga amim anen kôt amim Metîndjwÿnh man arÿm kôt akrã mexkumrêx.

¹⁹ Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kute amikukràdjà punu kôt amijo ban kute amim, “Ba ikrã mexkumrêx”, anhÿrja, me jamã ne Metîndjwÿnh memã krã punu jarê. Ije ar amã arên̄h ja ne me amrêbê: me bakukãmãremã arên̄h memã kum,

“Ga, me kute mry kukràdjà mar kute kum ka'ên̄ kam kute kum ò mry janhôrja pumũ.

Nhym mry ta amikukràdjà kôt amijo ba tãmtã ò mry'ÿr bôx ne ta arÿm amipynê. Nhym me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêt djwÿ we ta krã mexkam dja me amikukràdjà punu kôt amijo mör tãmtã arÿm ta amijo bikên̄h mex ne.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. ²⁰ Nhym me ajte kam memã kum,

“We me krã mex. Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja we me krã mexja. Me ta umar kôt ne me amim 'ã karô.

Nhym Bênjadjwÿr djwÿnh arÿm me kabên̄ man kam arÿm amim,

‘Me kabên̄ mrâmri kajgokumrêx.’

Nãm ã amim ane.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne.

²¹ Kam, djãm ar aje mekôt we me krã mexjao adjãmramã? Kati. Kwãrik wãnh mekôt we me krã mexjao adjãmra kêt. Mÿkam? Bir, mÿjja kunĩ ne ar anhô mÿjjakam.

²²⁻²³ Metîndjwÿnh ne Krituo Kra nhym arÿm ar ajo kamy. Ar aje tu amim markumrêxkam arÿm ar ajo kamy. Nhym kam Metîndjwÿnh djwÿ arÿm ar ajo kran kam arÿm ar amã mÿjja kunĩ ngã. Ne kam ba arÿm ibê ar anhô àpên̄h. Nàr, kam Apôr arÿm kubê ar anhô àpên̄h. Nàr, kam Pedru arÿm kubê ar anhô àpên̄h. Kritu kute ar ajo krakam pykakam mÿjja kunĩ ne ar anhô mÿjja. Gar arek mekôt atÿn ne ar aba nàr ty. Te tyn arÿm Metîndjwÿnh kôt atÿn ne ar aba rã'ã: rã'ã. Kam mÿjja kunĩ ne ar anhô mÿjja. Ajbir jakam mÿjja ne ar anhô mÿjja. Nàr amrê gwaj bawÿr mÿjja apôxdjwÿ ne ar anhô mÿjja. Kritu kute ar amã mÿjja kunĩ bakam mÿjja kunĩ ne ar anhô mÿjja.

4

Paur kute Kritumã àpên̄h'ã memã amijarên̄h.

Rô 14.4

¹ Kam gê me ar ijã abenmã kum,

—Ar wãbê ne Kritu nhô àpên̄h ne ar gwaj bamã Metîndjwÿnh kabên̄ jarên̄ho ba. Amrêbê memã kabên̄ jarên̄h kêtja ne ar arÿm jakam gwaj bamã arên̄ho ba, ane. ² Bir, mÿj dja memã kabên̄ jarên̄h djwÿnh memã arên̄h on? Bir, dja memã arên̄h katàt. Metîndjwÿnh kute kum arên̄h kôt dja memã arên̄h katàt.

³ Nhym be, ba. Ar ga ar aje te idjãpên̄h jaxwemã akator prãmkam djãm kam itÿn prãmmã? Kati. Djãm ije idjãpên̄h jaxwe'ômã ikatorn mar? Kati. Ije amikam ijaxwe'ô mar kêt. ⁴ Ne kam djãm ije amikam ijaxwe'ô mar kêt kam ije amim, “Ijaxwe kêt kumrêx”, anhÿrmã? Kati. Bênjadjwÿr djwÿnh ne kute imar. Ta ne kute idjãpên̄h jaxwe'ô pumũnh jabej ne kute imar.

⁵ Kam, kwãrik wãnh me'ômã axwe jarên̄h kêt. Nàr, kum axwe kêt jarên̄h kêt. Gwaj Bênjadjwÿr djwÿnh nhô akatikam ama. Ta dja bôx ne me mex nàr me axweo amirÿt ne mÿjja kunĩ amirÿt. Ga, me kute akamàt kô tykkam mÿjjao bipdjurja pumũ. Nhym a'ukam amirÿt nhym me kunĩ arÿm omũ. Bênjadjwÿr djwÿnh djwÿ dja mÿjja kunĩ amirÿt, me kute mÿjja pudjurja kunĩ amirÿt gê me kunĩ kuma. Me kute umar djã kadjwÿnhbê

amim mÿjja'ã karôjao amirît gê me kunî kuma. Kam gêdja me ï pÿnhkôt me mex jabej memã mex jarê. Nâr, me axwe jabej memã axwe jarê.

⁶ Akmere, àpnhîre ar, ba ar amã,

—Kwãrîk wãnh me'õ'ã, “Axwe” nâr “Mexkumrêx”, anhÿro aba kêt. Ja ne ba ajte Apôrmê ar amijã arê. Ar akadjy ne bar amijã arê. Dja gar kam ar iman arÿm ar ijôo adjãmra kêt. Ne kam arÿm Metîndjwÿnh kabênbit mar rax. Kute me'ã kabên jarênh jabit mar rax. Ne kam arÿm me'õo adjãmran ate amÿ amã me'õ kurê kadjy kêt.

⁷ Mÿj me'õ ne ar amã arê gar amim,

—Ba ne ba imexkumrêx, anhÿro aba? Nhÿnh ne ar amex'ôja? Nhÿnh ne ar anhô mÿjja'ôja? Kati. Metîndjwÿnh ta ne ar amã kungã gar kam amijo amran amim,

—Djãm me'õ ne imã kungã? Kati. Ba ne ba imex. Ba ne ba inhô mÿjja, anhÿro aba.

⁸ Nã gãm ar aje mrãmri ne kute me ajne pyræk. Nã gãm ar amim,

—Arÿm jakam imexkumrêx. Ije imexo amÿ amikamênh prãm kêt. Arÿm jakam iraxkumrêx ne ije mrãmri ne ibênjadwÿr rax pyræk. Arÿm ne ba amipãnh Paur ar kumê. Nã gãm ar ã amim anhÿro aba. Djãm mrãmri ne akabênwã? Kati. Ga ren ar mrãmri araxkumrêx ba ren ikînhkumrêx. Gar ren kam amipãnh ar ijô mênh kêtumrêx. Ar ba ne bar ren ar aro'ã ren irax.

⁹ Nhym be, kati. Kritu kute ar ijanorja djãm ar ba ne bar irax? Kati. Ga, me kute me par kadjy kute me ipôkri me umjÿr nhym me kunî kute me omÿnhja pumÿ. Ar badjwÿ. Bar memã Metîndjwÿnh kabên jarênho iban kam memãbit ar ije mÿjja pyræk. Nhym kam me kunî 'ã ar ipumÿ. Nhym me kute ar ibîn prãm. Pykakam me ja 'ã ar ipumÿ. Nhym Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ 'ã ar ipumÿ.

¹⁰ Bar Kretimã apê nhym me arÿm ar ijã, “Nãm ar krã punu”, ane. Nhym be, ar ga ne gar amim,

—Ba tu amim Kritu markumrêx ne ikrã mexkumrêx, anhÿro aba. Ar ijã ne me, “Ar rerekre”, ane. Nhym be, ar ga ne gar amim,

—Ba ne ba itÿ:xkumrêx, anhÿro aba. Nhym be, ar ijã ne me, “Ar ngrire”, ane.

¹¹ Apÿnh myt djãri ne bar prãmkam, kôrkam ar iba. Ne ajte inhô kubêkã punuren iba. Nhym me ajte ar ikam àkrê kumex ne ar ititik ne. Bar ajte arek ar inhÿr djã kêt ne ar ibaobit iba. ¹² Bar ajte inhikrao idjãpênh tÿx. Me te ar imã,

—Gora gê Metîndjwÿnh ajo ajkê, ane bar mã memã kum,

—Gê Metîndjwÿnh ajo djuw mex, ane. Me te ar ijo ajkê bar arek memã dja. ¹³ Me te mã memã ar ijã kabên punu bar mã memã iprîren nêje me kukrà. Me kubê ar ikînh no kati. Kute mrãmri ne mÿjja arÿm punurekam me kubê kînh no kati pyræk. Ga, me kute mÿjja kro janhînh ne mÿm rênhja pumÿ. Nãm me ã ar ijo ane. Akati jakam me kubê ar ikînh no kati rã'ã. Be, djãm kam ar irax?

¹⁴ Djãm ije ar amã apijãm jadjãr kadjy ne ba ã ar amã amijarênh ane? Kati. Nã bãm ar abê akabên kajgo pymao dja. Me kum kra jabêja pyræk ne ba imã ar ajabê. Imã ar ajabêkam ne ba ar abê akabên kajgo pymao dja.

¹⁵ Ga, me bãm kute kra jadjwÿr nhym apôxja pumÿ. Badjwÿ ne ba ar amã Kritu Jeju jarê gar ikabênkôt tu amim markumrêx ne kôt ar amijo aba. Ba kam ba ije ar abãm pyræk. Gar Kritu man kôt ar amijo aba nhym kam me krãptî aben totokmã ar awÿr bôx. Ar awÿr bôx ne ar amã arê gar arÿm me krãptî kabên ma. Nhym be, djãm me kute ipyræk? Kati. Djãm me kumrêx ar amã arê? Kati. Ba ikumrêx ne ba ar amã arê. Kam me kute ar abãm pyræk kêt. Ba ikumrêx ne ba ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê gar ikôt arÿm tu amim markumrêx.

¹⁶ Kam ne ba arÿm ar amã 'ã karô. Dja gar ijã amijakren ikôt ar amijo aba.

¹⁷ Ar aje ijã amijakren mã ikôt amijo abamã ne ba arÿm ar amã Ximoxi jano nhym ar awÿr tê. Imã ikra Ximoxi jabê:. Ba ikumrêx ne ba kum Bênjadjwÿr djwÿnh'ã ajarê nhym arÿm tu amim markumrêx ne arÿm katàt kabên man kôt ar amijo ba. Ba kam arÿm o ikra. Nã bãm katàt Kritu markumrêx ne kabên kôt ar amijo iba. Me kute katàt Kritu mar ne kabên kôt amijo bamã ne ba memã arênh ane. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben

pydjio baja kunĩmã ne ba memã arênho iba. Tãm dja Ximoxi ar amã arê gar ajte ama. Dja gar kam ikudjwa katàt Kritu markumrêx ne kabên kôt ar amijo aba.

¹⁸ Be, kute ar awÿr ibôx kêt pyrâk gar akwÿ amijo adjàmra ar aba. ¹⁹ Bënjadwÿr djwÿnh mrãmri ar awÿr itêm'ã kute amim karô jabej dja ba amikrà kêt ne ar awÿr tẽ. Ar awÿr tẽn ar awÿr bôx ne me kute amibên prãmja kabên kôt me kuma. Djãm me kabênjabit dja ba kuma? Kati. Dja ba mrãmri me àpênh tÿxkumrêx jabej memã ikato. Djãm mrãmri ne we Metĩndjwÿnh me wãmã tÿx jadjà? Kon. Dja ba bôx ne goja me omũ.

²⁰ Metĩndjwÿnh kute meo bakam djãm me kabênbit? Kati. Mrãmri kute meo bakumrêxkam kute memã tÿx jadjardjwÿ. ²¹ Mÿj dja ba ar awÿr ibôxkam gar amã kĩnh? Ga, me kute me àbêr djào me kaprêprêk nhym me tokryja pumũ. Me kute memã bën tÿxkamdjwÿ me tokry. Djãm ba ar awÿr ibôx ne ar amã ibên tÿxmã gar atokrymã? Nàr ar awÿr ibôx ne imã ar ajabêkam ije ibên prïo ar amã ikabên. Djãm tãm ne gar amã kĩnh?

5

Me kute bõm me'õ jaxwe mênh'ã memã karõ.

¹ Me ar akurũm iwÿr tẽn bôx ne imã ar akam me'õ jarê. Ne imã,

—Me'õ ne bãmbê prõ pytàn o ikwã. Nãm me ã imã ar akam me'õ jarênho ane ba kuman arÿm ar amã arên ajte ar amã me'õja axwe jarê. Me kute Jeju mar kêt'õ kute bãmbê prõ pytàr kêt. Wākambit we me'õ kute Jeju mar arÿm bãmbê prõ pytà. ² Gar kam apijàm kêt. Me'õja bãmbê prõ pytà gar mÿjja 'õ jarênh kêt ne ate ar akràn arÿm amijo adjàmrahit. Ne ga ren ar amikam akaprĩ:ren ren aminêje bõm me'õja mẽ gẽ ar akôt krĩ kêt.

³ Mrãmri ne ba jakam idjãmkam ar amar 'ãno djan arÿm mrãmri me'õ jaxwe wã'ã ikabên djirkumrêx. ⁴ Dja gar Bënjadwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kute gwaj bamã arênh kôt me'õ'ã akuprõ. Kute bãmbê prõ pytàrja'ã akuprõn amim kukjan kam kum axwe pãnh jarê. Dja ba ar akàxã ar amaro nhÿn arÿm ar akôt ikabên dji. Bënjadwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu ne gwaj bajo ban arÿm àpênh tÿx. Kam dja gar katàt me'õja'ã ar akabên djirkumrêx ba arÿm ar akôt ikabên dji. ⁵ Axwekam 'ã ar akabên djirkumrêx ne on Xatanajmã kanga gẽ ar o ban arÿm o ajkẽ. Dja o ajkẽ nhym arÿm ty. Nhym kam Jeju arÿm amikôt karõ dja. Õ akatikam dja Bënjadwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu bôx ne arÿm amikôt karõ dja nhym arÿm biknor kêt.

⁶ Gar ate akràn amijo adjàmrakam mex kêtumrêx. Ga, me kute djwÿ nhigot djà ngrire djwÿkam rênhkam arÿm djwÿ kunĩ'ÿr bôx nhym igotja pumũ. Me'õ jaxwejadwÿ. Dja gar ate akrã nhym me'õ amijo tẽm tãmtã gar akrãptĩ arÿm amã axwe kĩnh ne kôt ajaxwe.

⁷ Ga, mebê idjaer kukràdjà kôt ne me kute djwÿ nhigot djà tũm kunĩ kapĩnja pumũ. Nhym kam arÿm djwÿ nykam igot djà kêt. Dja gar aminêje me'õ jaxwe jano gẽ mã tẽ gar kam arÿm ajaxwe kêt. Ga, me kute me irôbê mrãnh nhõ akatikam me axwe pãnh mryki'ãtomti parja pumũ. Kritu ne ã anen arÿm ta gwaj bajaxwe pãnh ty. Nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex.

⁸ Ga, Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhõ akatikam me kute katàt Metĩndjwÿnh mar kadjy kute djwÿponhbit kurja pumũ. Kritu gwaj bajaxwe pãnh tykkam gwaj badjwÿ dja gwaj katàt Metĩndjwÿnh maro baba. Ga, me kute djwÿ nhigot djà tũm kur kêtja pumũ. Gwaj badjwÿ dja gwaj bajaxwe tũm kunĩ kangan bamã aben kurêja kangan arÿm katàt Metĩndjwÿnh maro baba. Me kute djwÿkam djwÿ nhigot djà kêtjabit kur, kute djwÿponhbit kur. Gwaj badjwÿ dja gwaj bajêx kêtumrêx ne bakabênkumrêx ne katàt Metĩndjwÿnh maro baba.

Djãm me axwemẽ ro'ã me ar bamã?

À Tex 3.6

⁹ Amrêbê ne ba ar amã pi'òk no'òk ne ar amã,

—Me mjên djwÿnh kupa'ã nàr prõ djwÿnh kupa'ã kurê ba kwãrĩk wãnh ro'ã ar aba kêt, ane. ¹⁰ Djãm me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja'ã ne ba ar amã ane? Djãm ar aje me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtme ro'ã aba kêtme? Kati. Pyka kunĩkôt me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja krãptĩ gwaj te memã bakàxmã. Me mjên djwÿnh kupa'ã nàr prõ djwÿnh kupa'ã kurê

baja, me kute amim mỳjjao atom rûnh prã:mja, me kute me noo biknor ne kute mebê mỳjjao àkĩnh prãmja, me kute mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxmã amijarênh prãmja. Pyka kunĩkõt me axweja krãptĩ gwaj te memã bakàxmã.

¹¹ Nhym be, me'õ ta kute amijo Jeju mar, ta kute amijo gwaj bakamy'õ. Dja kum axwe kĩnh rã'ã djãm ro'ã ar abamã? Kati. Me ja'ã ne ba ar amã,

—Kwãrĩk wãnh me ro'ã ar aba kêt, ane. Godja me'õ mjên djwỳnh kupa'ã nàr prõ djwỳnh kupa'ã kurê ba prãm nàr amim mỳjja rûnho atom prãm nàr mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxmã amijarênh prãm nàr kute mebê me kurê prãm nàr kadjwati kangôkam* bibãnh prãm nàr kute me noo biknorn mebê mỳjjao àkĩnh prãm godja me'õ ta kute amijo Jeju mar ne ã axwe prãm rã'ão ane kwãrĩk wãnh ro'ã aba kêt. Kwãrĩk wãnh ro'ã anhõ kwỳ krëndjwỳ kêt.

¹²⁻¹³ Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja djãm on gwaj baje memã axwe pãnh jarênho babamã? Kati. Metĩndjwỳnh ta dja me kum kĩnh kêtjamã axwe pãnh jarê. Nhym be, gwaj ba baje amim Jeju mar bajaxwe jabej baje abenmã axwe pãnh jarênho babamã. Kam, ba ar amã arê. Ar akam me'õ jaxwe ja dja gar kum axwe pãnh jarênhkumrêx ne arỳm aminêje bõm amê gê ar aro'ã bikprõnh kêt. Tãm ne ja.

6

Me kute memã axwe pãnh jarênh.

¹ Be, jakam ije ar amã mỳjja 'õdjwỳ jarênhmã. Be, ar akam me kute Jeju mar'õ ajmã ajon axwe. Axwe gar arỳm pa 'amỳn tu apijàm kêt ne me kute Jeju mar kêt'ỳr o mrã. Kute kukjêr ne kum axwe pãnh jarênhmã 'ỳr o mrã. Mỳkam ne gar kute amim Jeju mar'õ'ỳr o amrãnh kêt?

² Be, dja gu me baje amim Jeju mar ĩ pykakam me kunĩ kukij ne memã axwe pãnh jarê. Jeju akubyn bõxkam gu me babê Metĩndjwỳnh nhõ me ja dja gu me me kunĩmã axwe pãnh jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwỳ me kute amim Jeju mar jaxwe ja'ã akuprõ ne kum axwe pãnh jarê. Djãm ar aje amim Jeju markam ajõ akrã mex kêtgam ne gar amikupa'ã me kute Jeju mar kêtgmã meo mrã?

³ Be, Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh kwỳ axwe. Dja gwaj ĩ memã axwe pãnh jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwỳ ren me kute amim Jeju mar'ỳr meo mrã. Nhym be, kati. Amikupa'ã ne gar me kute Jeju mar kêtgmã meo mrã nhym me kute Jeju mar kêtgam arỳm memã axwe pãnh jarê. ⁴ Dja me kute amim Jeju mar'õ ajmã ne axwe jabej, kadjy dja gar me'õ kute amim Jeju marjao amiptã. Ar akam rax kêt'õo amiptã gê ar amã kukjan kum axwe pãnh jarê.

⁵ Ga ren ar amikam apijàm ne. Ar aje me kute Jeju mar kêtjamã me kute amim Jeju maro amrãnh prãmkam ga ren ar amikam apijàm ne. Nhym be, kati. Amikam ar apijàm kêtgam ne ba ar amã ikabên ne. Ar ga ne gar aje amim Jeju markam ar akrã mex ne ate me kute Jeju mar kêt'ỳr meo mrã. Kwãrĩk wãnh. Ar ga ne gar ren me kute amim Jeju mar'õ jaxwe'ã akuprõ ne ren arỳm amim kukij ne ren arỳm kum axwe pãnh jarê.

⁶ Nhym be, kati. Ar aje amim Jeju mar ne gar me kute Jeju mar kêt'ỳr meo mrã. Ar aje Jeju kukwakam meo akamyja me'ỳr meo mrã nhym me arỳm memã axwe pãnh jarênho krĩ. Nhym kam me kute Jeju mar kêtja me'ã ar apumũnho kumex. Kam ne ba ipijã:m ne.

⁷ Ar aje amikupa'ã me kute Jeju mar kêt'ỳr meo amrãnhkam ne gar arỳm axwe amijo mrã. Axwe amijo amrãnhkam ga ren ar arỳm ate akrã. Me kute amim Jeju mar ren te ar anoo akno ga ren ar ate akrã. Me ren te ar abê mỳjjao akno ga ren ar ate akrã ren me kute Jeju mar kêt'ỳr meo amrãnh kêt. ⁸ Nhym be, kati. Ar ga ne gar me noo abiknor ne mebê mỳjjao abiknoro aba. Ar akamy ne gar ã aro ane.

⁹ Kwãrĩk wãnh gar amim,

* ^{5:11} Mỳjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômẽ uba kangômẽ, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

—Dja ba te ijaxwe ră'ă nhyM Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ijo wabin ijo ba, anhÿr kêt. Kwărik wănh ă amim ajêx ne aminoo abiknoro anhÿr kêt. Mÿj xê dja Metîndjwÿnh meo ba kêt?

Bir, me kute mjên djwÿnh kupa'ă năr prô djwÿnh kupa'ă kurê ba prămjă.

Năr me kute mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêxmă amijarênh prămjă.

Năr me kute mebê prôo âkînh năr mjêno âkînhjă. Metîndjwÿnh kute me jao ba prăm kêt.

Năr me kute me kupêho ikwă kadjy me my kute amijo me nire pyrăkjă.

Năr me my kute me my kupêho ikwăjă năr me nire kute me nire kupêho ikwăjă.

Metîndjwÿnh kute me jao ba prăm kêt.

¹⁰ Năr me âkînhjă.

Năr me kute amim mÿjjao atom rÿnh prămjă.

Năr me kute kadjwati kangôkam* bibănh prămjă. Metîndjwÿnh kute me jao ba prăm kêt.

Năr me kute mebê me kurê kadjy me'ă kabên punu prămjă.

Năr me kute me noo biknor ne mebê mÿjjao prôt prămjă.

Metîndjwÿnh kute ô kăkwakam me ja'ôo ba prăm kêt kumrêx. Kwărik wănh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Dja ba te imă ijaxwe prăm ră'ă nhyM Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ijo wabin ijo ba, anhÿr kêt.

¹¹ Amrêbê gar akwÿ mekôt ă amijo ane. NhyM kam Metîndjwÿnh arÿm ar ajo kute mrămri ne me kute me pônhy nhyM me arÿm mextire pyrăk. Năm arÿm amimexo ar ajo mex ne arÿm ar amă axwe kêt jarê gar arÿm kum amexkumrêx. Ar aje tu amim Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu markam ne arÿm ă ar ajo ane. Metîndjwÿnh Karôo arÿm ă ar ajo ane.

Me ari prô, mjên kupa'ă kurê ba nêje kute me akre.

Mat 5.27; Ep 5.3; Kor 3.5

¹² Nă găm ar abenmă,

—Apÿnh imă mÿjja kînh djari dja ba kunio iba nhyM Metîndjwÿnh ajmă ijo kêt kumrêx, anhÿr ar o aba. Djăm ba ne ba amim anhÿr ar o iba? Kati. Djăm apÿnh imă mÿjja kînh djari dja ba kunio iban arÿm amijo mex? Kati. Gar amim,

—Apÿnh imă mÿjja kînh djari dja ba kunio iba nhyM Metîndjwÿnh ajmă ijo kêt kumrêx, anhÿr ar o aba. Djăm ba ne ba amim anhÿr ar o iba? Kati. Dja ba imă mÿjja kînh ne arÿm ije o ibamă ne kam arÿm amiman amim,

—Kati. Dja ba mÿjja wăo iban kam arÿm te ije kangamă, ane. Dja ba ă amimaro anen kam arÿm o iba kêt ne. Te imă kînh ba o iba kêt ne.

¹³ Nă găm ar abenmă,

—Me tik kadjy ne djwÿ. Djwÿo me ajne kadjy ne me tik, anhÿr ar o aba. NhyM be, djwÿmê me tik kajgo. Metîndjwÿnh dja pyka mē o amră nhyM kêt ne. NhyM be, gwaj ba, djăm gwaj bakajgo? Kati. Mÿj kadjy ne gwaj ar baba? Bir, gwaj baje Bênjadjwÿr djwÿnh mar nhyM kute ar gwaj bajo ba kadjy ne gwaj ar baba. Mÿj kadjy ne gwaj banhipêx? Djăm ga aje amjên djwÿnh kupa'ă ar akurê aba, năr gwaj baje baprô djwÿnh kupa'ă ar bakurê babamă? Djăm ja kadjy ne Metîndjwÿnh gwaj banhipêx? Kati. Ta amikadjy ne gwaj banhipêx.

¹⁴ Metîndjwÿnh tÿxo arÿm akubyn Bênjadjwÿr djwÿnhho tîn ne. Ne kam gêdja gwaj badjwÿ kôt akubyn gwaj bajo tîn.

¹⁵ Be, Kritu ne arÿm gwaj bajo kute apÿnh amikukrădjă pyrăk. Kute arÿm ijo amikukrădjă pyrăkkam djăm ije me kuprÿ mjên prămjao inôrmă? Kati. Djăm me ni kuprÿjă mex? Kati. Kam ije me kuprÿo inôr prăm kêt kumrêx. Kritu kute arÿm ijo amikukrădjă pyrăkkam ije me kuprÿo inôr prăm kêt kumrêx. ¹⁶ Amrêbê ne me bakukămăre memă kum, “Ar ĩ abenă tÿm ne kam kute ĩ pydji pyrăk.”

* 6:10 Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibănh kunijă, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunĭ ne me kum kadjwati kangô jarê.

Năm ã me bakukãmãre memã ane. Ga, me kute me kuprÿ mjên prãmjao ikwãkam abenã tÿm ne kam kute mrãmri ne ï typdji pyrãk ja pumũ. Ja ne Kritumã mex kêt. ¹⁷ Nhy m be, me Bënjadwÿr djwÿnhmẽ typdjija ne me arÿm ta Karõkõt typdji.

¹⁸ Ar aje me'õ kuprÿo anõrmã on kum akàx ne kubê aprõt ne. Dja ga me kuprÿo anhikwãn arÿm aminhïo abikênh rax ne. Nhy m be, aje mÿjjao adjãkĩnhkam ne ga amibu'ã meo ajkê. Nàr aje me'õnh bĩnkam nàr aje memã ajêxkam ne ga amibu'ã meo ajkê. Nàr, apÿnh me àpênh jaxwe 'õdjwÿkam me kute amibu'ã meo bikênh. Nhy m be, me kute me kuprÿo ikwãkambit ne me kute aminhïo bikênh rax ne.

¹⁹ Djãm ar aje amimar kêt? Ga, Metĩndjwÿnh õ kikretikam ÿrja pumũ. Metĩndjwÿnh Karõ ne ar akamdjwÿ nhÿ. Mexti:re ne axwe kêt kumrêx ne ar akam nhÿ. Kãjkwakam Metĩndjwÿnh ne ar amã ano nhy m nhÿ. Djãm ar aje ja mar kêt? Djãm ar ga dja gar amijo aba? Kati. ²⁰ Metĩndjwÿnh arÿm pãnh raxo ar ajo pãnh ne ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhy m pĩte'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pãnhja pumũ. Kute pãnh ra:xo ar ajo pãnh ne ar ajo ba. Kam, dja gar katàt ar amijo aban adjukaprĩ nhy m kam me arÿm ar apumũn amim,

—Be ga, me kute katàt Metĩndjwÿnh mar ne kõt kute amijo baja pumũ. Me ukaprĩkumrêx. Kam, ne me mrãmri Metĩndjwÿnh'ã ujarênhkumrêx ne. Arÿm imã kĩnhkumrêx, ane. Dja me ã ar akatàt pumũnhkam ane.

7

Me abenwÿr mõi'ã ujarênh.

Ep 5.22; Kor 3.18; Idja 13.4

¹ Ar aje amrêbê nĩnh imã pi'õk no'õkkam ne gar mÿjja kwÿ jabej ikukij. Me kute abenwÿr mõi jabej ikukij. Jakam dja ba arÿm kõt ar amã arê gar ama. Be, me abenwÿr mõi kêt kam ne me kwÿ mexkumrêx.

² Nhy m be, ar amy kunĩkõt ren aprõ nhy m ar anire kunĩkõt ren amjên. Mÿkam? Bir, me krãptĩ kute mjên djwÿnh kupa'ã nàr prõ djwÿnh kupa'ã kurê ba prãm kam. ³ Ne kam ar amy, kwãrik wãnh ate anhikwãn aprõbê aminê kêt. Ar aniredjwÿ, kwãrik wãnh amjênbê ate anhikwãn kubê aminê kêt. ⁴ Mÿkam? Bir, djãm me abenwÿr bakam akubyn kuprÿkam kute amijo baja kõt kute amijo ba rã'ãn kute amidjwÿnhbit mar ne kute o bamã? Arÿm prõ'ÿr bakam gêdja prõdjwÿ maro ba. Nhy m prõdjwÿ amipãnh mjên maro ba.

⁵ Kam kwãrik wãnh aben bê ate ar anhikwãn aben bê aminê kêt. Ar aje abenmã akabên mex jarênhkambit dja gar apÿnh anhikwã. Nãm me kwÿ kute Metĩndjwÿnhmã amijajbur ne kum kabên'ã rĩt kadjy apÿnh ikwã kryre. Ne kam ajte ro'ã ikwã. Me kute aben bê aminê'ã akati krãptĩkam tÿx kêt. Tÿx kêt kam Xatanaj ren axwe'ã memã apnê nhy m me ren arÿm rerekren ren arÿm prõ djwÿnh kupa'ã amijo tẽ. Nàr mjên djwÿnh kupa'ã amijo tẽ. Nhy m be, kati. Dja gar apÿnh anhikwã: nhy m ajã akati ngrêrebit apêx gar kam ajte aro'ã anhikwã.

⁶ Djãm ar akunĩ abenwÿr amõrmã ne ba ar amã 'ã karõ? Kati. Ar akwÿ amã amijo anhÿr prãm kêt jabej amã amijã ma. ⁷ Ba iprõ kêtja pumũ. Ba amim,

—Me kunĩ ren kute ipyrãk ne ren me mexkumrêx, ane. Metĩndjwÿnh ne me kwÿmã tÿx jangij nhy m me kum amijã ma rã'ã. Nhy m me kwÿ tÿx kêt ne kum amijã ma kêt. Gêdja me ta kute amimar kõt abenwÿr ba nàr abenwÿr ba kêt jabej.

⁸ Ne kam ar aprõ kêt. Nàr, ar amjên kêt. Nàr ar anhikjê arÿm ty. Ba ar amã arê. Ga ren ar arã'ã ne ren aje ipyrãk ne ren kam amexkumrêx. ⁹ Nhy m be, te amã amijã mamã ne abenwÿr amõi prãm. Abenwÿr ar amõi prãm kam dja gar tu abenwÿr mõi. Abenwÿr ar amõrkam amexkumrêx. Ar amã aben prãm kajgo ne mex kêt.

¹⁰ Nhy m be, ar ajõ arÿm abenwÿr amõrkam ba arÿm 'ã ar amã karõkumrêx. Bënjadwÿr djwÿnh kumrêx ne imã arê ba kõt ar amã arê. Ar anire, kwãrik wãnh amjên kanga kêt. ¹¹ Nàr kon, godja ar ajõ aje arÿm amjên kanga jabej ne ajte amã amjên prãm jabej. Dja ga amã akubyn amjên tũm kĩnh gê akubyn awÿr mõi. Nàr dja ga te o ane nhy m

kum akînh kêt kwârîk wānh atemā amjên 'ôdjwÿ jabej kêt. Me amydjwÿ, kwârîk wānh aprô kanga kêt.

¹² Ne kam ar ajô anhikjê kute Jeju mar kêt dja ba ar amā arê. Djām Bēnjadjwÿr djwÿnh ne imā arê ba arÿm ije ar amā arēnhmā? Kati. Ba ije markam dja ba ar amā arê. Ga abê Jeju kukwakam ikamy'ô arÿm aprô nhym kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akînh. Kwârîk wānh kanga kêt. ¹³ Ar anidjwÿ arÿm amjên nhym kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akînh. Kwârîk wānh kanga kêt. ¹⁴ Mÿkam? Bir, amjên kute Jeju mar kêtja ne Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr o tē. Akôt ne amiwÿr o tē. Nhym ar ajô aprô kute Jeju mar kêtja ne Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr o tē. Akôt amiwÿr o tē. Ne ren amiwÿr o tēm kêt nhym ren akradjwÿ Metîndjwÿnh nokrekam mex kêt. Nhym be, kati. Akôt akradjwÿ Metîndjwÿnhmā mex.

¹⁵ Nâr, gêdja kute Jeju mar kêtja akanga jabej. Kwârîk wānh wām tē. Akmere, àpnhîre ar, djām aje arek 'ã angràn akaprî rã'ãmā? Kati. Arÿm kute akangakam on ate akrã. Gwaj badjumar mexmā ne Metîndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. ¹⁶ Me nire ar, djām mrāmri ar aje Jeju'ÿr ar amjêno akêxmā? Djām arÿm aje mar? Kati. Aje mar kêt. Nâr, me my ar, djām mrāmri ar aje Jeju kôt ar aprô akêxmā? Djām arÿm aje mar? Kati. Aje mar kêt.

¹⁷ Metîndjwÿnh kute amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo bakam djām aje aba djà kangamā? Kati. Djām aje aprô, amjên kangamā? Kati. Akuprÿkam djām aje me'ô'ÿr amôrmā? Kati. Djām aje adjâpênh djà kangamā? Kati. Ba ar amā arê gar ama. Dja gar arek apÿnh aba djà, adjâpênh djâjakam amrānh katàt rã'ã. Ja'ã ne ba me kute amim Jeju mar kunîmā karôn memā arê. Apÿnh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djârija kunîkôt memā arê.

¹⁸ Djām arÿm ar amy nhinhu kà rēnh nhym Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwârîk wānh ar amy kà rēnho bimirak kêt. Kwârîk wānh memā,

—Imy nhinhu kào akuprôn 'ã kay gê kam arÿm kute adjâkamā imy kà djwÿnh pyrâk, anhÿr kêt. Tu ar amy kà rēnh rã'ã ne ar abê idjaer rã'ã. Djām ar amy nhinhu kà tã nhym Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwârîk wānh ar amy kà rēnh kêt. ¹⁹ Djām me kute amimy kà nhinhu rēnh nhym Metîndjwÿnh arÿm me kam kînh? Kati. Djām me amimy kà tã nhym arÿm me kam kînh? Kati. Nhym be, dja gar kabên man kôt ar amijo aba. Kute me kute katàt amijo ba'ã memā karôkôt, kabênja kôt dja gar amijo aba nhym kambit arÿm ar akam kînhkumrêx.

²⁰ Apÿnh ar adjâpênh djà tûm, ar aba djà tûm nhym Metîndjwÿnh kute kam amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo ba. Kam ar ajo bakam kwârîk wānh ar aba djà tûm kanga kêt. Dja gar mā Metîndjwÿnh man arek ar aba djà tûm, ar adjâpênh djà tûmkam ar aba rã'ã ne.

²¹ Djām me kute apa 'amÿnh ga tu memā adjâpênh kajgo ar aba nhym Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ajuw ne ar ajo ba? Kwârîk wānh adjâpênh pānh kêt kam adjumar punu kêt. Adjumar mex ne arek kam adjâpênh rã'ã. Nhym kam me amā,

—Arÿm me kute amā ikra karomā, ane.

Dja ga kum,

—Ã. Bon ba arek mekôt ar iba, ane. Nhym me arÿm amā ikra karo ga arÿm ga arek mekôt ar aban amim apê. ²² Kam, ar akwÿ ne me arÿm ar apa 'amÿ gar tu memā adjâpênh kajgo ar abaja. Kwârîk wānh kam ar akaprî kêt. Kritu ne arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam ga kôt ar amijo aban akînhkumrêx. Nâr, ar akwÿ me'ô kute ar apa 'amÿnh kêt gar amim adjâpênh ar abaja. Kritu ne arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba kute mrāmri ne me'ô bēnjadjwÿr kute me pa 'amÿnh nhym me kute katàt kabên kôt ar amijo ba pyrâk. Kritu ne arÿm ar ajo ba gar katàt kabên kôt ar amijo aba.

²³ Ga, me kute arÿm me'ô pa 'amÿnhja pumû. Nhym me'ôja arÿm 'ÿr bôx ne arÿm o pānh ne o katon o aminhō. Nhym kam arÿm kum àpênh ar ba. Metîndjwÿnhdjwÿ ne kute pānh raxo ar ajo pānh ne ar ajo katon arÿm amim ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhym kute pîte'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pānhja pumû. Pānh ra:xja pumû. Kam me kum Metîndjwÿnh kînh kêt kukràdjaja kwârîk wānh ar amā kînh kêt gê me amikôt ar ajo ba

kêt. Ga ren ar amã kînh nhym ren me amikôt ar ajo ba ga ren ar arÿm aje mrãmri ne me'ô pa 'amÿnh ne mekôt ba pyræk.

²⁴ Akmere ar, apÿnh ar adjapênh djà tÿm, aba djà tÿm nhym Metîndjwÿnh kute kam amiwÿr ar ajo akêx. Kam kute amiwÿr ar ajo akêxkam kwârîk wãnh ar aba djà tÿm kanga kêt. Dja gar tu amim Metîndjwÿnh mar tÿxkumrêx ne arek ar aba djà tÿmkam ar aba rã'ã ne.

²⁵ Me nire kraxje me'ô kute 'ÿr môr kêt rã'ã. Me'ã ne ije ar amã karômã. Ba ije markam djà ba me'ã ar amã karô. Djãm Bênjadjwÿr djwÿnh ne imã arê ba arÿm ije ar amã arênhmã? Kati. Ba ije markam djà ba ar amã 'ã ikabên jarê. Bênjadjwÿr djwÿnh kum ikaprîkam ne arÿm ije ikabên jarênh katàt kadjy ijo mex. Ba kam ba katàt ar amã arênhkumrêx.

²⁶⁻²⁷ Me kute gwaj baje amim Jeju marjao bikênh kumex gwaj batokry kumex. Kam, djãm arÿm amjên nàr arÿm aprô? Dja ga arã'ã. Kwârîk wãnh kanga kêt. Nàr, djãm amjên kêt rã'ã nàr djãm aprô kêt rã'ã? Dja ga arã'ã. Kwârîk wãnh amjên nàr aprô jabej kêt.

²⁸ Nàr, ga kam arÿm me'ô nire'ÿr mô. Djãm kam ga arÿm amijo ajkên ajaxwe? Kati. Nhym me my'ô 'ÿr mörkam djãm nire axwe? Kati. Djãm arÿm amijo ajkên axwe? Kati. Ba ar amã arê gar ama. Dja gar abenwÿr môn arÿm amikam ar adjumar punu, ar atokry kumex ma. Ar ajamãnhkrutkam ne ajte ar akrakam djà gar amikam adjumar punu kumex ma. Nàr, djà gar abenwÿr amôr kêt ne arÿm ar adjumar punu kumex mar kêt. Apydjikam adjumar punun aje atokry kumex mar kêt. Ar adjumar punun ar atokry karô ne ba kukãm ijamak bën bit abenwÿr ar amôr nêje ar akukrà.

²⁹⁻³¹ Akmere àpnhîre ar, ba ar amã arê gar ama. Pykakam mÿjja kunî djà î kêt ne. Gwaj mÿjjao baba 'ikrãn ne. Kam, djà gwaj pykakam gwaj banhô mÿjja kunîkôt bajamak bën tÿx kêt. Godja arÿm aprô. Djãm aje o aba rã'ãmã? Kati. Dja ga o aba 'ikrãn ne. Kam kwârîk wãnh kôt ajamak bën tÿx kêt. Nàr, godja arÿm amÿr jabej. Djãm amÿr rã'ãmã? Kati. Dja ga amÿr 'ikrãn ne. Kam, kwârîk wãnh kôt ajamak bën tÿx kêt. Nàr, godja arÿm akînh jabej. Djãm akînh rã'ãmã? Kati. Dja ga akînh 'ikrãn ne. Kam kwârîk wãnh kôt ajamak bën tÿx kêt. Nàr godja ga arÿm pi'ôk kaprî pãnh mÿjja mex'ô byr jabej. Djãm o aba rã'ãmã? Kati. Dja ga o aba 'ikrãn ne. Kam, kwârîk wãnh kôt ajamak bën tÿx kêt. Gwaj pykakam gwaj banhô mÿjja kunîkôt bajamak bën tÿx kêt. Djãm gwaj baje o baba rã'ãmã? Kati. Dja gwaj o baba 'ikrãn ne.

³² Mÿkam ne ba ar amã ikabên ja jarê? Bir, djà gar ikabên ja man arÿm pykakam mÿjja kôt ajamak bën tÿx kêt ne adjumar punu kêt.

Me prô kêt ne me kute kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnhmã àpênh kadjy amimar. O kînh kadjy kute amimar. ³³ Me arÿm prô ne me kute pykakam mÿjja kadjy àpênh kadjy amimar. Kute prôo kînh kadjy kute amimar.

³⁴ Me nire arÿm mjênja ne atemã umar nhym me nire me'ô kute 'ÿr mör kêtja ne atemã umar. Me apÿnh umar. Mjên kêtja Bênjadjwÿr djwÿnhmã àpênh kadjy kute amimar. Nãm prîne kum amijã man Bênjadjwÿr djwÿnh mar 'ãno djà. Nhym be, arÿm mjênja pykakam mÿjja kadjy àpênh kadjy kute amimar. Nãm kute mjêno kînh kadjy kute amimar.

³⁵ Djãm ar akunî akuprÿmã ne ba ar amã ja jarê? Nàr, gar arÿm aprôkam nàr gar arÿm amjênkam, djãm kam ar akaprîmã ne ba ar amã ja jarê? Kati. Bênjadjwÿr djwÿnhmã prîne ar amexmã ne ba ar amã arê. Dja gar ikabênja man arÿm kum adjapênh 'ãno djà. 'ãno djà nhym mÿjja'ô arÿm ar akunor kêt. Ja kadjy ne ba ar amã arê.

³⁶ Nàr, akra nhym mjên kêt rã'ã jabej ga arÿm kam adjumar mex kêt ne ar o aba. Arÿm abatàn mex tèn kum mjên prãm. Arÿm aje mjênãm arênh ne ör prãm jabej kum angã. Ga kam amex. Kwârîk wãnh ar abenwÿr mô. ³⁷ Nàr kon, akra kum me my prãm kêt ne aje me'ômã ör prãm kêt. Aje amim akra'ã karôn amim,

—Kati. Ba arek ikrao iba, ane. Jadjwÿ ne mex. ³⁸ Kam ne me kute mebê kra nê mexo me kute memã ör jakrenh.

³⁹ Metîndjwÿnh kukràdjà kôt dja prô mjên 'ã ngrà. Mjên tînri 'ã ngrà. Nhyam kam godja arÿm mÿjja'õ kubê kubî nhyam tyk jabej. Dja kum me my 'õdjwÿ 'ÿr mör prãm jabej arÿm 'ÿr mō. Dja me'õ kute amim Jeju marbit 'ÿr mō. ⁴⁰ Ba kam bajbit 'ã amim,

—Nãm ren mjên kêt rã'ã nhyam ren umar mex. Arÿm ajte mjênkam umar mex ngrire, ane. Nã bãm ã amim ane. Metîndjwÿnh Karõ kute ijo bakam ba badjwÿ 'ã katàt ikabên jarê. Ja ne ba kuma. Tãm ne ja.

8

Me kute mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipexmã mry bôrja'ã ujarênh.

Kô k 13.2; Gar 5.13; Ped k 4.8; Dju k 3.18

¹ Me kute mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipexmã mry bôrja krëndjwÿ. Jadjwÿ ne gar abej ikukij. Gar imã,

—Djãm ar ije amim Jeju mar mÿjja karõmã mry bôrja kurmã? Nàr djãm ar ije kur kêtãm? ane. Jakam ije 'ã ar amã ikabên jarênhmã. Ar ga ne gar we,

—Djãm ar ino kêt? Djãm ar ijamakre kêt? Arÿm ar ije mÿjja mar, ane. Nà, gwaj bakunî baje mÿjja kwÿ mar. Badjwÿ dja ba ar amã arê. Gwaj baje mÿjja kumex markam ne gwaj baje amibên prãm. Nhyam be, gwaj bamã aben jabêkam baje abenmã tÿx jangiêho tèn kam baje amim Jeju mar mexo amũ aben kamên arÿm mar rax ne.

² Be, me kute mÿjja maro amibên prãm kam djãm mrãmri kute mÿjja markumrêx? Kati. Kraxje kute mÿjja mar mex kêt rã'ã. ³ Nhyam be, me'õ kum Metîndjwÿnh jabê jabej, tãmja dja Metîndjwÿnh amipãnh kuma.

⁴ Kam, me kute mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipexmã mry bôr kurja mÿj dja gwaj mar on? Mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipex kunî ne kajgokumrêx. Nhyam be, Metîndjwÿnh pydji. 'Õdjwÿ kêtumrêx. Ja ne gwaj kam kuma. ⁵ Mrãmri me kute arîk apÿnh mÿjjamã metîndjwÿnh jarênh. Kàjkwakam nàr pykakam mÿjja krãptikumrêx nhyam me kute arîk kum metîndjwÿnh, bënjadjwÿr djwÿnh jarêho ba.

⁶ Nãm me te mÿjja kumexmã metîndjwÿnh jarê gwaj bamã ne Metîndjwÿnh pydjibit. Me Babãm djwÿnh. Tãm ne kute mÿjja kunî nhipex. Kute amikadj gwaj banhipêx. Bënjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu pydji. Kôt ne mÿjja kunî kato. Gwaj badjwÿ kôt bakato. Ja ne ar aje mar. Badjwÿ ije mar.

⁷ Metîndjwÿnh pydjibit. Nhyam kam mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipex ja ne kajgo. Ne kam djãm me kunî kute amim, “Mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipex ne kajgo”, anhÿro ba? Kati. Me kwÿ ja ne me arîk amim,

—Be, mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipexbê metîndjwÿnh'õ. Nãm me kwÿ ã amim ane, kute Metîndjwÿnhkumrêx mar rerekre rã'ãkam. Ne kam arÿm mry bôrja krê. Ne kam arÿm amim,

—Be, mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipexmã ne me kute mry bôrja. Kubê ne metîndjwÿnh'õ. Ba arÿm mekôt mryja krê. Arÿm ne ba Metîndjwÿnhkumrêxkam ijaxwe ne, ane. Me kute Metîndjwÿnhkumrêx mar rerekre rã'ãkam me ã amim ane.

⁸ Nhyam be, djãm gwaj baje Metîndjwÿnh mar tÿxkam ã amim ane? Kati. Gwaj ã amim anhÿr kêt. Gwaj baje mÿjja kunî krên kajgokumrêx nhyam ajmã kute kêt. Djãm gwaj baje mÿjja'õ krêno Metîndjwÿnh kôt ajkamê? Kati. Nàr, djãm gwaj baje krênkam ne Metîndjwÿnh gwaj bamã punu jarê? Kati. Nàr, djãm gwaj baje krên kêt kam ne gwaj bamã mex jarê? Kati. Mÿjja kunî ne me kute krên kajgo. Kam ajmã kute kêt.

⁹ Nhyam be, gora amijãno dja. Dja gar amidjwÿnhbit maro aban arÿm tu mÿjja karõ nhõ mry krêno aba. Nok ga ren tu õ mry krêno abao ren me'õ akêx jabej. Nok ga ren me'õ kute amim Jeju mar rerekreja Metîndjwÿnhbê o akêx jabej nhyam ren ate ar ba jabej. Kam gora amijãno dja. Nok ga ren o me'õ akêx ne ren kam aje mÿjja kute me par tok nhyam me rôrôk pyrãk.

¹⁰ Ga amim,

—Djãm ije mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipex nhõ mry krênkam Metîndjwÿnhbê ajmã ikuten ijaxwe? Kati. Ije krênkam ajmã ikute kêt. Mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipex ne

kajgo. Õ mrydjwÿ ne kajgo, anhÿro aba. Aje amim anhÿro abakam ne ga tu mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipêx nhõ kikretikam tÿn me ikõ'ã nhÿ. Nhÿ:n arÿm õ mry krê. Nhÿm arÿm me'õ kute amim Jeju mar rerekre awÿr bõx ne arÿm amim omÿ. Djãm kute 'ã amim karõ kÿtmã got? Kati. Dja amim,

—Je, ba badjwÿ krêno iba, ane. Kute Metÿndjwÿnh mar rerekreja dja amim anen arÿm krêno ba.

¹¹ Ga amim,

—Djãm ije mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipêx nhõ mry krÿnkam Metÿndjwÿnhkumrêxbê ajmã ikuten ijaxwe? Kati. Ije mry krÿnkam ajmã ikute kÿt. Mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipêx ne kajgo. Õ mry ne kajgo, anhÿro aba. Ne kam tu mÿjja karõ nhõ mry krê. Nhÿm kam aje me'õ akamyja kute Metÿndjwÿnh mar rerekreja arÿm apumÿ. Ta kute anhÿr djwÿnhram arÿk amim,

—Mÿjjao metÿndjwÿnh karõ nhipêxbê metÿndjwÿnh'õ. Dja ba õ mry krÿn arÿm Metÿndjwÿnhkumrêxbê ajmã ikuten arÿm ijaxwe, anhÿro ba. Ta kute arÿk amim anhÿro ba ja ga arÿm tu nokrekam mÿjja karõ nhõ mry krê. Nhÿm arÿm apumÿn amim,

—Ga, me'õ kute Metÿndjwÿnh mar tÿx kute mÿjja karõ nhõ mry krÿnja pumÿ. Je, ba badjwÿ kuro iba, ane. Ne kam arÿm tu mÿjja karõ nhõ mry krê. Kritu kute utàr kadjy arÿm axwe pãnh ty. Akamy kute amim Jeju mar rerekre jaxwe pãnh ty. Ga krê nhÿm arÿm akudjwa kukrê. Kukrÿn arÿm arÿk amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba.

¹² Akamy kute amim Jeju mar rerekreja ta kute arÿk amim,

—Dja ba mÿjja karõ nhõ mry'õ krÿn kam ajmã ikuten ijaxwe, anhÿro ba. Ga mÿjja karõ nhõ mry krê nhÿm arÿm akudjwa kwÿ krÿn arÿm arÿk amim, “Ijaxwe”, anhÿro ba. Nhÿm kam Kritu arÿm ga amã, “Ajaxwe”, ane. Ga ren krÿn kÿt nhÿm Kritu ren amã ajaxwe jarÿnh kÿt. Nhÿm be, kati. Ga krê nhÿm Kritu arÿm amã, “Ajaxwe”, ane. ¹³ Kam mÿj ne ba ren ba nÿ. Bir, ba ren mÿjja karõ nhõ mry krê nhÿm me'õ kute amim Jeju mar rerekre ren ikudjwa kukrÿn ren amim, “Ijaxwe”, ane ba ren kam ajte krÿn kÿtkumrêx. Me kute ipumÿnh ne ikudjwan kute amim, “Ijaxwe”, anhÿr karõ dja ba ajte krÿn kÿtkumrêx.

9

Jeju kute Paur janor'ã kute memã amijarÿnh.

¹ Djãm mrãmri ne ba we imã mÿjja kÿnh ne ije o ibamã nhÿm me we ipa 'amÿ ba we te ije o ibamã? Kati. Ba ne ba ije o iba kÿt. Djãm mrãmri ne we Jeju ta kute ijanor kÿt? Kati. Mrãmri ne ta kute ijanorkumrêx. Djãm mrãmri ne ba we ije gwaj banhõ Bÿnjadjwÿr djwÿnh pumÿnh kÿt? Kati. Mrãmri ije omÿnhkumrêx. Kum idjãpÿnhkam djãm 'ÿr ije ar ajo akÿx kÿt got? Ba ne ba Jeju'ÿr ar ajo akÿxkumrêx.

² Wãnh ar abu'ã me wã ijã,

—Kati. Jeju kute Paur janor kÿt, ane. Ije Kritu'ÿr me wão akÿx kÿtkam ne me ã ijã ane. Djãm ar ga ne gar ijã ane? Kati. Ar ga ne gar aje ijã anhÿr kÿt. Mÿkam? Bir, ba ne ba Kritu'ÿr ar ajo akÿx. Dja gar akubyn amikõt amijo tÿn ba ije Kritu'ÿr ar ajo akÿxja ma. Ne arÿm amim,

—Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx. Ga, Paur kute Kritu'ÿr ijo akÿxja pumÿ, ane. Dja gar ã amim ijã ane.

Me kute ren Paurdjwÿo djuw mex'ã kute memã amijarÿnh.

³ Ar akwÿ ne gar we abenmã,

—Djãm gwaj baje Paur aro djuw mexmã? Ar kute gwaj bamã kukràdjã jarÿnh pãnh aro djuw mexmã? Kati. Kwãrÿk wãnh gwaj o pãnh kÿt. Djãm Jeju ne Paur jano got? Kwãrÿk wãnh gwaj Paurmã o pãnh kÿt, ane. Ar akwÿ ã ijã ane. Me kwÿ jamã ije jakam amijarÿnhmã.

⁴ Jeju kute ar 'õdjwÿ janorja ar awÿr bõx ne ar amã kukràdjã jarÿ. Gar kam pãnh arkum mÿjja ngã nhÿm ar kukrÿn o ikõ. Nhÿm be, ar ba, djãm ar bajbit ne gar ren ar imã o pãnh kÿt got? Ar ije amã kukràdjã jarÿnhja gar ren ar imã o pãnhkumrêx.

⁵ Ar kute ni kute amim Jeju mar'ÿr mör ne mã amikôt o ba. Djãm kam bajbit ren iprô'ÿr imör kêt got? Ba ren iprô'ÿr imörkumrêx. Wãnh ne Jeju kute ar anor 'ôdjwÿ ar memã arênho ban mã prô japrôn o ba. Jeju kôt axikôt ar apôxdjwÿ. Pedrudjwÿ. Idji 'ôdjwÿbê ne Xepa. Wãnh ne ar mã prô japrôn o ba.

⁶ Jeju kute ar 'ôdjwÿ janorja ar ar awÿr bôx ne ar amã arê gar arÿm memã kabêno pãnh. Nhym be, bamê Banabemê ne bar ije ar amã pãnh'ã idjà'wÿr kêt. Ar idjà'ÿr pãnh ne bar amim inhô pi'ôk kaprî jamÿ. Djã ne ba ren ar amã ikabên pãnh'ã idjà'wÿr kêt? Kati. Ba ren ar amã ikabên pãnh'ã idjà'wÿrkumrêx.

⁷ Ga, me krâkamngônha pumû. Nhÿnh got krâkamngôn'ô me 'ÿr prôt ba ne ta ô pi'ôk kaprîo kute amim djwÿ, mÿjja jamÿnh? Kati, kute anor djwÿnh nhô pi'ôk kaprîo ne amim mÿjja jamÿ. Kute me aêro ba nhym kute pãnh memã pi'ôk kaprî nhôro ne me amim mÿjja jamÿ. Ga, ajte me kute pidjô kre nhym nep nhym me kute kurja pumû. Djãm pidjô nep nhym me kute kur kêt got? Ga, nep nhym me kute kre pãnh kute krênja pumû. Ga, ajte me kute mryki'âtomtio djuw mexo baja pumû. Djãm kute kà kangô kwÿo kôm kêt got? Kute kwÿo kôm kumrêx. Kute o djuw mex pãnh kute kwÿo kôm kumrêx.

⁸ Ba ibê pykabê me'ô kajgo ne ba ar amã ja jarê. Nhym kôt Metîndjwÿnhdjwÿ ar amã arê. ⁹ Kamã ne amrêbê: me bakukâmäre Môjdjê memã 'ã karô. Nãm Metîndjwÿnh kukwakam memã 'ã karôn memã kum, “Mryti kute ituo me amã bãygogo ngânho tēm kam kwārîk wãnh ajkwabê ijê djà inhumã adjar kêt.

Kwārîk wãnh ta àpênh pãnh ô kwÿ krê.”

Nãm ã memã ane. Djãm Metîndjwÿnh kute mrybit mar? ¹⁰ Djãm kute gwaj bamar kêt? Kati. Kute gwaj badjwÿ gwaj bamar. Gwaj bajã ne kabên jarê. Kam, gê pur kre djwÿnh àpênh ar bakam tu amim djwÿ kwÿ kamnhîxkumrêx ne djwÿ tÿxkam amim kwÿ byrkumrêx. Kute kre pãnh kwÿ byrkumrêx. Gê djwÿ ngânh djwÿnhdjwÿ àpênh ar bakam tu amim djwÿ kamnhîxkumrêx. Ne àpênh pãnh amim kwÿ byrkumrêx.

¹¹ Ar badjwÿ ne bar arÿm ar amã Metîndjwÿnh kabên jarê. Bar ren ar abê pãnh byrkumrêx. Ar ije mrâmri ne me kute purkam 'y kre pyrâk. 'Y ingrôt ne abatânh ne arÿm ngrà. Nhym kam me êo môn arÿm amim kwÿ by. Ar badjwÿ ne bar ar amã Metîndjwÿnh kabên jarê. Djãm ba ren ar ije pãnh ar akutã mÿjja'ô byr kêt got? Ba ren ar ije ar abê pãnh byrkumrêx. ¹² Me'ôdjwÿ ne me ar awÿr bôx ne ar amã Metîndjwÿnh kabên jarê. Ne kam ajte ar amã pãnh'ã a'uw gar tu memã mÿjja ngã. Me kute ar amã arênh pãnh tu memã mÿjja ngã. Ar badjwÿ ar ibê ar anhôbikwakumrêx ne bar ar amã Metîndjwÿnh kabên jarê. Mÿkam ne gar ren ar ibê pãnh nê? Djã ne bar ren ar amã 'ã a'uw gar ren ar ibê pãnh nê? Kati. Gar ren ar ibê nê kêt. Gar ren ar ikabên pãnh ar imã mÿjja ngã bar ren ar abê byrkumrêx.

Nhym be, kati. Ar ba ne bar ije ar abê pãnh byr kêt. Te mÿjja prãm ar ikangô. Te ar idjà'wÿr ar ikangô. Bar amim,

—Kati. Ba ren ar memã Kritu'ã ujarênh ny jarên iby ren memã pãnh jarê nhym ren me abenmã, “Je, mÿkam ne Paur gwaj bamã Kritu'ã ujarênh ny jarên ajte gwaj bamã pãnh jarê”, ane. Ne ren abenmã ja jarên ren arÿm Kritu mar rerekre. Nã bãm ar ã amim anen kam ar ikabên pãnh jarênh kêt ne.

¹³ Be ga, Metîndjwÿnh nhô kikretikam me àpênho ku'êja pumû. Me kute kikretikam mÿjjao memã àpênho pãnh. Me kute kikretikam Metîndjwÿnhmã mry par ne kute bôro ku'êja kute àpênh pãnh amim mry kwÿ 'ÿr. Ja ne gar arÿm aje mar. ¹⁴ Kôt ne Bênjadjwÿr djwÿnh arÿm memã 'ã karôn memã kum,

—Gê me kute memã ujarênh ny jarênha pãnh amim me kutã mÿjja kwÿ byn ô kwÿ krên mex, ane.

¹⁵ Nhym be, ba ne ba ije ar amã 'ã idjà'wÿr kêt. Nâr djãm arÿm jakam ije ar amã idjà'wÿr kadjy ne ba ã ar amã ikabêno anen ã ar amã pi'ôk no'ôko ane? Kati. Ba ne ba memã Kritu'ã ujarênh ny jarên pãnh jarênh kêt. Ne kam ikînhkumrêx. Gar ren imã o pãnh ba ren arÿm ikînh kêt ne ren kam ikaprîre.

Metîndjwÿnhmã àpênh'ã kute memã amijarênh.

¹⁶ Nhyim be, kàj bê ije ar amã ujarênh ny jarênhô ibakam djãm ba ne ba amim 'ã karôn amim,

—Ba dja ba memã arê, ane? Kati. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ta ne imã idjàpênh djà'ã karô ba te akubyn ije aminêmã. Ba ren aminên amim,

—Kati, ba memã ujarênh ny jarênh kêt, ane nhyim ren pãnh arÿm imã kaprî jadjà ba ren kam ikaprîkumrêx. ¹⁷ Godja ba imã memã arênh kînhkôt memã arê nhyim pãnh arÿm imã ikînh djà ngã. Nhyim be, dja ba imã memã arênh kînh kêt kam tu memã arênhô iba. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ta kute tu imã 'ã karôkumrêxkam. Kam ne ba tu memã arênhkumrêx.

¹⁸ Ije ikabên pãnh jabej kêt kam mÿj dja ijo kînh? Bir, ije memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh ne memã pãnh jarênh kêt kam ne ba ikînhkumrêx. Me kute amã amijo à'wÿrja ne me amijo a'uw nhyim be, bajbit ne ba ije amijo idjà'wÿr kêt. Kam ne ba ikînh.

¹⁹ Djãm pykakam me'ô ne ipa 'amÿ ba kum apên arÿm memã Jeju jarênhô iba? Kati. Me'ô ne kute ipa 'amÿnh kêt. Ba ne ba memã arênhô iba. Te me'ô kute ipa 'amÿnh kêt ba imã me kînh. Imã me kunî kînh ne ije memã arênhô iba. Ije mrãmri ne me'ô kute amijo me kunî nhô àpênh djwÿnh pyrâk. Imã me kunî kînh ne me kunîmã arênhô iba. Dja ba me kunîmã arên arÿm Jeju'ÿr me krãptîo akêx.

²⁰ Dja mebê idjaer jabej ba ba amijo mebê idjaer pyrâk. Ije Jeju'ÿr mebê idjaer kwÿo akêx kadjy ba ã amijo ane. Me kute Môj djê kukrãdjà mar tÿx jabej ba ba amijo ije Môj djê kukrãdjà mar tÿx. Ije me kwÿo akêx kadjy ba ã amijo ane.

²¹ Nâr me kute mebê idjaer kukrãdjà mar kêt jabej ba ba amijo ije mebê idjaer kukrãdjà mar kêt. Ije me kwÿo akêx kadjy ba ã amijo ane. Djãm kam ije Metîndjwÿnh kukrãdjà 'amÿnh rerekre? Kati. Ije Metîndjwÿnh kukrãdjà 'amÿnh tÿx ne Kritu kukrãdjà 'amÿnh tÿxkumrêx.

²² Me rerekremã ba ba amijo irerekre pyrâk. Ije me rerekre kwÿo akêx kadjy ba ã memã amijo ane. Me kunîmã ije amijo me urâk. Ije amijo me urâk kunîkôt dja ba Jeju'ÿr me kwÿo akêx jabej. ²³ Dja ba amijo me urâk ne memã ujarênh ny jarê nhyim me arÿm amim kuma. Ba kam arÿm amim ikînh djà by, Metîndjwÿnh kute memã me kînh djà nhôrja amim kuby, me ro'ã kuby.

²⁴ Be ga, me kute aben rer djàja pumû. Kam me kute aben rer kadjy me kunî prôt. Nhyim be, me'ô pydjibit me kunî ren arÿm amim kînh djà by. Krãdjêja by. Djãm ar aje ja mar kêt? Ar gadjwÿ dja gar Jeju man kôt ar amijo aba. Atÿx ne kôt amijo aba ne amã djukanga kêt. Dja ga anen arÿm akînh djà byrkumrêx. Metîndjwÿnh kute memã kînh djà nhôrja byrkumrêx. ²⁵ Nhyim kam me kute me rer prãmja kunî ne me kadjy amijangri tÿx. Kute kînh djà punu byrmã. Kute pi'ôo krãdjê byrmã amijangri tÿx. Nhyim be, gwaj ba ne gwaj baje bakînh djà punu prãm kêtja byrmã. Kadjy gwaj Metîndjwÿnhmã amijangri tÿx ne katât ar amijo baba. Nok gwaj ren kum amijangri kêt ne ren Metîndjwÿnhmã bamex kêt nhyim ren gwaj bamã kînh djà nhôr kêt.

²⁶ Djãm ije mrãmri ne me arîk prôt pyrâk ne amikukãm ikînh djà mar kêt got? Ba amikukãm ikînh djà mar 'ãno djan Metîndjwÿnhmã apê. Djãm me ajbit ije me akre? Djãm ije amijakre kêt got? Ne ba ren amijakre kêt ne ren ije mrãmri ne me bit kute ikra krão me titikmãn kôkremã ukabêr kajgo pyrâk ne ren ikajgo mexi. ²⁷ Nhyim be, kati. Nã bãm mã amijakren mã amikukràn amim,

—Je, djãm ije amidjwÿnhbito kînh ne ijaxwemã? Kati. Kwãrîk wãnh ijaxwe kêt, anen mã akubyn aminê. Ne kam ije mrãmri ne me ta kute amititik pyrâk. Ne mã amijakren arÿm amiman katât amikabên kôt ar amijo iba. Ije mrãmri ne me kute me pa 'amÿnh nhyim me kute katât me kabên mar ne mekôt amijo ba pyrâk. Ne ba ren me ajbit jakren ren amijakre kêt ne ren arÿm ate amijo iba. Nhyim kam Metîndjwÿnh ren arÿm imã,

—Djãm amã dja ba kînh djà ngã? Kati. Ije amã ôr prãm kêt kumrêx, ane.

10

Memã mebê idjaer tûm'ã ujarênh.

Idja 3.8; Djuda 5

¹ Be, akmere, àpnhîre ar, ar aje mar kêt karô ne ba ije ar amã me bakukãmäre'ã idjujarênhmã. Amrêbê: ne me bakukãmäre kapôt kukritkam mö. Metîndjwýnh ne me kadjy kakrã nhipêx nhym me kunî kakrã parbê mö. Nhym kam ngô raxbê pyka kêt aprakamã memã ajkij nhym me kam ngô bikjêrkôt môn rê. ² Me kunî Môjdjê kôt ar amijo ba. Ga, me kute ngômã gwaj bajangjênhja pumû. Nhym me gwaj bajã amim,

—Ga, me arým kute Jeju mar ne kôt amijo baja pumû, ane. Me bakukãmäredjwý kunî Môjdjê kôt ar amijo ba ne kakrã parbê môn ajte ngô parbê môn rê. ³ Metîndjwýnh memã djwý jano nhym axidjuw nhym me kunî djwý jabit kuro ba. Nhym ta ajte memã ngôo kato nhym me kunî ngô jabito kôm ar o ba. ⁴ Metîndjwýnh nhô kên ne mekôt ar ba nhym me kôt ngôo kôm ar o ba. Kên ja ne Kritu'ã amijakre.

⁵ Nãm Metîndjwýnh te meo djuw mexo ban me kunîkam kînh kêt. Nãm me kwý ngrêrebitkam kînh. Ne me krãptîkam kînh kêt nhym kam me arým ty. Nhym wãnh me kapôt kukrit kunîkôt me tyk jangij nhym me krã wãnh kumex. Me tykkôt ne gwaj Metîndjwýnh mekam kînh kêtja ma.

⁶ Mýj kadjy ne gwaj baje me bakukãmäre marmã? Bir, dja gwaj me kuman arým me kudjwa ã anhÿr kêt ne bamã mýjja punu prãm kêt.

⁷ Kam kwãrik wãnh me kwý kudjwa kêt ne mýjjao metîndjwýnh karô nhipêxmã amijarênhô aba kêt. Amrêbê: ne me me bakukãmäre'ã ajarênh memã kum, “Me mry karômã mry bôn kukrênh kam kôt kômo nhÿ. O nhÿ:n kam kãjmã dja. Kãjmã djan ajte mry karômã tor ne kam kînh katio nhÿ”, ane.

Ga, me kute amrêbê: memã 'ã ujarênh nhym me bakukãmäre kute 'ã pi'ôk no'ôkja pumû.

⁸ Nãm me mjên djwýnh kupa'ã nâr prô djwýnh kupa'ã kurê ba. Kwãrik wãnh gwaj me kudjwa kêt. Me bakukãmäre kwý ã anen kam akati pydjikam arým ty. Krãptî: kubê 23.000 arým ty.

⁹ Nãm me kwý ajte amim,

—Ba ijaxwe mex gê goja ijo ajkê. Goja Metîndjwýnh mrãmri kute ipumûnh jabej goja ijo ajkê, anhÿro ba. Nãm me amim anhÿro ba: nhym kangã krãptî arým bôx ne me imex ne. Kwãrik wãnh gwaj me kudjwa ã bakabêno anhÿr kêt.

¹⁰ Me kwý Bênjadjwýr djwýnhmê ô àpênh ar'ã kabên ar ba. Bênh prikam 'ã kabên ar ba. Kwãrik wãnh me kudjwa kêt. Nãm me'ã kabên ar ba: nhym Metîndjwýnh arým me'ÿr kadjy mrãnh djwýnh jano nhym me arým me'ÿr bôx ne arým me imex ne.

¹¹ Mýkam ne mýjja ã me bakukãmäreo anhÿro ba? Bir, gwaj baje amijã mýjja mar kadjy. Nãm me me'ã pi'ôk no'ôk gwaj arênh maro baba. Arým pykakam me kute aminhinomã amimênh djã nhô akati bôx 'ÿr gwaj mýjja'ã pi'ôk no'ôk jarênhja maro baba. Dja gwaj amikajmãtã mýjja man arým bamã bajaxwe pyma. Me kute gwaj babê bajaxwe pyma kadjy ne me arým me'ã pi'ôk no'ôk ne. ¹² Dja gar amijã ano tÿx. Nok ga ren ar ajô amim,

—Ba ne ba itÿxkumrêx. Ije me kudjwa ã ijaxweo anhÿr prãm kêt, anhÿro aba. Nok ga ren ar te amitÿx jarênh ren arým me kudjwa ren ajaxwe ar aba.

¹³ Nhym be, jakam ne me ar ajaxwe'ã ar amã àpnênh ba. Djãm ar gajbit ar ajaxwe'ã ar amã àpnênh ba? Kati. Nãm ar ajaxwe'ã ar amã àpnênh ban tãm'ã me kunîmã àpnênh ba. Nhym be, Metîndjwýnh ne kute gwaj bamar ne kabênkumrêx. Amikabên kôt dja mrãmri gwaj bajo djuw mexkumrêx ne gwaj bajã ukanga kêt. Dja me te axwe'ã ar amã àpnênh ba nhym arým ar amã tÿx jadjã nhym kam me tÿxo kute ajakrenh prãm kêt. Gar kam arým memã akàx ne ajmã akute kêt.

Me kute mýjja karômã amijarênh nêje kute me akre.

Ap 9.20

¹⁴ Kam akmere ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên jarê. Godja me mýjjao metîndjwýnh karô nhipêxmã amijarênh prãm kwãrik wãnh mekôt amijo anhÿr kêt ne

on memã akàx. ¹⁵ Ar akrã mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Goja ije kôt arênh jabej dja ga ikabên mexmã akato.

¹⁶ Gwaj baje ngônhrakam pidjô kangô'ã Metîndjwýnhmã amikînh jarênhô bakrî nhym kôt gwaj bajo djuw mex gwaj bakînhkumrêx. Gwaj baje o bakômkam arým Kritu kamrô'ã kangô jakre. Ne kam arým Kritu kamrô prôt ne tyk baje mar pydji. Ne baje djwý kokjêr ne krênkam arým Kritu nhî'ã djwý jakre. Ne kam arým me kute Kritu pîte'y'ã nhôr nhym tykja baje mar pydji. Mrãmri ikabênkumrêx. ¹⁷ Gwaj Kritu pydji'ã djwý jakren pydjín kubyn bakunî kukrê. Te bakrãptîn kute gwaj banhî pydji pyrãk. Ne kam baje djwý pydjija kwý krênkôt baro'ã Kritu mar pydji.

¹⁸ Ga, me bakukãmãrebê idjaerjadjwý pumû. Me kunî Metîndjwýnhmã mry bôrja krê. Me kute krênkam arým ro'ã mar pydji. ¹⁹ Mýj ne ba ije me kute mýjjao metîndjwýnh karô nhípêx'ã ar amã arênhmã? Bir, mýjjao metîndjwýnh karô nhípêx tîn ne ar ba kêt ne kajgo. Me kute kum mry bôrdjwý me kute kur kajgo.

²⁰ Nhym be, me kute Metîndjwýnh mar kêtja ne me mýjjao metîndjwýnh karô nhípêxmã mry bôr ne kum amijarênhô ba. Djãm Metîndjwýnhmã ne me amijarênhô ba? Kati. Me karô punu ar bajamã ne me amijarênhô ba, Xatanaj nhô àpênhjamã amijarênhô ba. Me mýjjao metîndjwýnh karô nhípêxmã amijarênhô ban kam me karô punu ar bajamã amijarênhô ban kam arým mar pydji. Ne kam 'ã typdji. Djãm kam ar aje me kudjwa me karô punu mar pydjín 'ã atypdji prãm? Kati. Ja ne ba ar abê uma. ²¹ Djãm ar aje Bênjadjwýr djwýnh nhô ngônhrakam pidjô kangô akôm prãm ne ajte me karô punu nhô ngônhrakam pidjô kangô akôm prãm? Kati. Djãm aje Bênjadjwýr djwýnh nhô djwýmã akrî prãm ne ajte me karô punu nhô mrymã akrî prãm? Kati. Kwãrik wãnh. ²² Dja gwaj ari amijo akêxo ane nhym Bênjadjwýr djwýnh arým gwaj bakam ngryk ne. Te ta gwaj bajã pydji prãmje arým ngryk ne. Djãm gwaj batýxo baje akrenh got?

Me katát ar amijo ban ukaprî'ã kute memã karô.

Mat 20.28; Rô 15.1; Pir 2.4

²³ Nã gãm ar abenmã,

—Ba apýnh imã mýjja kînh djàri kunîo iba nhym Metîndjwýnh ajmã ijo kêtumrêx, anhýro aba. Djãm ba ne ba ije amim anhýr? Kati. Djãm apýnh imã mýjja kînh djàri dja ba kunîo iban arým amijo mex? Kati. Gwaj bamã mýjja kînh kunîo babakam djãm kunîkôt baje amim Jeju mar mex? Djãm kôt gwaj baje mar mexo amû amikamênh? Kati. Kunîkôt gwaj baje amû amikamênh kêt. ²⁴ Kwãrik wãnh amidjwýnhbit mar kêt. Ne aje mýjjao abamã ar amibu'ã me ama. Me aman kam mýjja man amim,

—Ba ren o iba nhym ren me arým 'ã ipumû ne ren arým Jeju mar prãm kêt. Kam, dja ba o iba kêtumrêx, ane. Dja ga ã me maro anen arým o aba kêtumrêx. Nàr, ga amim,

—Dja ba o iba nhym me arým 'ã ipumûn arým kum Jeju mar prãmumrêx. Kam, tãm dja ba o ibakumrêx, ane. Dja ga ã me maro anen kam arým o abakumrêx.

²⁵ Ga, me kute memã mry nhôr djàja pumû. Kam ne me mýjjao metîndjwýnh karô nhípêx nhô mry memã kungã ne mry kajgo tu o akàn kungã. Ga kam mry nhôr djakam bôx. Aje mry'ô byrmã bôx. Tu mry byn krê. Kwãrik wãnh amim me kukjêr ne memã kum,

—Djãm mýjjao metîndjwýnh karô nhípêx nhô mry? anhýr kêt. ²⁶ Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum,

“Pykamê pykakam mýjja kunîdjwý, mýjja kunî ne Metîndjwýnh nhô mýjja”, ane.

Ja dja ga aman me kukjêr kêt. Tu abyn krê. Kwãrik wãnh amã uma kêt.

²⁷ Nàr, ajtekam godja me'ô kute amim Jeju mar kêtja amã kràn amã,

—Dja ga ikutã anhô kwý krê, ane ga kum, “Ã”, ane. Tu kute amã mýjja jarênh kunî krê. Kwãrik wãnh kum,

—Djãm me karô nhô? anhýr kêt. Dja ga amim,

—Mýjja kunî ne Metîndjwýnh nhô, ane. Dja ga amim anen tu krê.

²⁸ Nhym be, godja amû me'ôdjwý nînh bôx ne amã,

—Be, ja ne me mỳjja metĩndjwỳnh karõ nhipêxmã kubõ ga krê, ane. Kwãrĩk wãnh kam krên kêt. Me'õja ne arĩk amim,

—Dja ba me karõ nhõ mry krên arỳm ajmã ikuten ijaxwe, anhỹro ba. Ga ren omũnh nhirãm arek mỳjja karõ nhõ mry krê nhym ren arỳm akudjwa kwỳ krê. Ren kwỳ krên ren arỳm amim, “Ijaxwe”, anhỹro ba. Mrãmri ne pykamẽ kam mỳjja kunĩdjwỳ, mỳjja kunĩ ne Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja. ²⁹⁻³⁰ Nhym be, djãm aje amidjwỳnhbit marmã? Kati. Me'õjadjwỳ dja ga aman omũnh nhirãm krên kêt. Nok ren akudjwa kwỳ krên ren arỳm amim, “Ijaxwe”, anhỹro ba. Ga ren amidjwỳnhbit ma nhym ren me'õ bõx ne amã kabẽn ga ren amim,

—Je tô mỳkam ne me'õ imã kabẽn ne ikunoro dja? Arỳm ba mry ja'ã Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽ. Ba tu omũnh nhirãm kukrê, ane. Kwãrĩk wãnh amidjwỳnhbit mar ne omũnh nhirãm krên kêt.

³¹ Ga dja ga katàt ar amijo aban adjukaprĩ. Aje anhõ kwỳ krên ne akõmkõt nàr aje anhõ mỳjja kunĩõ abakõt katàt ar amijo aban adjukaprĩ. Nhym kam me arỳm apumũn amim,

—Be ga, me kute katàt Metĩndjwỳnh mar ne kõt amijo baja pumũ. Me ukaprĩkumrêx. Kam, mrãmri ne me Metĩndjwỳnh'ã ujarênhkumrêx. Arỳm imã kĩnhkumrêx, ane. Kam, dja me kum Metĩndjwỳnh kĩnhkumrêx.

³² Kwãrĩk wãnh amidjwỳnhbit maro aba kêt. Dja ga amidjwỳnhbit maro aban arỳm Metĩndjwỳnh bê me'õ akêx. Mebê idjaer nàr me bajtem nàr me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja. Kwãrĩk wãnh aje amidjwỳnhbit maro Metĩndjwỳnh bê me'õjao akêx kêt. Nok ga ren me'õ akêx ne ren kam aje mrãmri ne mỳjja kute me par tok nhym me rôrõk pyræk. ³³ Ba ije me kunĩõ kĩnh kadjy ije amimar ne katàt ar amijo iba. Ije mỳjjaõ iba kunĩkõt katàt ar amijo iba. Djãm ije amidjwỳnhbit mar? Kati. Ije me krãptĩ mex kadjy amimar. Ije Metĩndjwỳnh'ỳr meo akêx nhym kute me utàr nhym me mex kadjy amimar.

11

Mjên dja prõõ ba nhym kàjmã kum rax kamẽ.

Ep 5.22; Xim k 2.9; Ped k 3.1

¹ Nã bãm Kritu'ã amijakren kõt ar amijo iba. Ar gadjwỳ dja gar ijã amijakren ikõt ar amijo aba.

² Be, ije amrêbê ar amã ikabẽn jarênh gar aje mar rã'ã ne ikabẽn kunĩkõt ar amijo aba. Kam ne ba mrãmri ar amã amex jarẽ.

³ Me kute me bikprõnh djækam amikrã'ã prodjwỳ. Jadjwỳ ne gar abej ikukij. Gar imã, —Dja bar me bikprõnh djækam ikrã'ã pro jabej. Nàr, dja bar 'ã pro kêt. Mỳj dja bar nê? Nã gãm ar ã imã ane. Jakam ije ar amã ikabẽn jarênhmã. Ga, me krãja pumũ. Me krækam ne me umar ne kam kukwakam amũ ikrao apê nàr parkam mrã. Me krã ne amũ me kukràdjã kunĩ ngrêk ne meo ba. Kritudjwỳ ne gwaj bakunĩõ ba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyræk. Gwaj bamydjwỳ ne gwaj baprõõ baba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyræk. Metĩndjwỳnhdjwỳ ne Krituo ba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyræk.

⁴ Godja me my mekõt akuprõn Metĩndjwỳnhmã kabẽn nàr kukwakam memã kabẽn jarẽ djãm kute amikràdjê tur ne o amikrã'ã pro? Kati. Kam kute amikrã'ã prokam mex kêt. ⁵ Nhym be, godja me nire Metĩndjwỳnhmã kabẽn nàr kukwakam memã kabẽn jarẽ djãm amikrã'ã pro? Nã. Me nire kute amikrã'ã prokam mex. Ren kam amikrã'ã pro kêt nhym ren me arỳm kam pijàm ne. Ren me kam pijàm kute mrãmri ne me nire prĩne krã kênhkam ren me arỳm kam pijàm pyræk. ⁶ Dja me nire amikrã'ã pro prãm kêt nhym ren me kum krãnh kê. Mỳj kadjy ren me kum krãnh kê? Bir, pijàm kadjy. Nhym be, kati. Me nire krãnh kênhkam nàr kĩ jakàrkam mex kêt. Mex kêtgam gê me nire amikrã'ã pro.

⁷ Adjækamã ne Metĩndjwỳnh amimexkõt, amipymakõt me my nhipêx nhym arỳm mexkumrêx ne uma. Kute amikõt ipêxkam me my kute amikrã'ã pro kêt. Nhym be, djãm Metĩndjwỳnh amimexo me nire nhipêx? Kati. Kute amimexo me nire nhipêx kêt. Nãm me my mexo me nire nhipêx. Kam dja me nire amikrã'ã pro. ⁸ Djãm me'õ nireõ ne

Metîndjwÿnh my nhîpêx? Kati. My nhôkwao ne ni nhîpêx. ⁹ Djâm me my me nîrekôt ba kadjy ne my nhîpêx? Kati. Mykôt ba kadjy ne ni nhîpêx.

¹⁰ Kam dja me nîre me my kabên man kôt ar amijo ba. Kamdjwÿ dja me nîre arÿm amîkrâ'â pro. Amîkrâ'â pron arÿm memâ amijo amîrît. Mrâmri kute mjên kabên mar ne kôt amijo bakumrêxja dja memâ o amîrît nhym me arÿm omÿ. Dja amîkrâ'â pron Metîndjwÿnh kadjy mrânîh djwÿnhmâdjwÿ amijo amîrît nhym me arÿm omÿ.

¹¹ Nhym arÿm me kute Bênjadjwÿr djwÿnh markam djâm me nîre ta ar ban kum me my mar prâm kêt ne ar ba? Kati. Nâr, djâm me my ta ar ban kum me nîre mar prâm kêt ne ar ba? Kati. Ar ta ne ar ar ba kêt. Arkum aben mar prâ:m. ¹² My nhôkwao ne ni nhîpêx nhym me nîre kurûmdjwÿ arÿm me my apôx. Nhym be, Metîndjwÿnh rax ne mÿjja kunî nhîpêx. ¹³ Be, godja me nîre amîkrâ'â pro kêt ne Metîndjwÿnhmâ kabên jabej djâm kam mex? Ar ga dja gar amim mex jabej kabi.

¹⁴⁻¹⁵ Me my kî jabjêkam mex kêt. Nhym be, me nîre kî jabjêkam me kum me kînhkumrêx. Me krâ'â pro kadjy ne mexkumrêx. ¹⁶ Nhym dja ar ajô aje me nîre krâ kajgo mÿr jabej akabêno ijapanîh prâm. Kwârîk wânîh rã'ã. Djâm ar ikam me nîre kute amîkrâ'â pro kêt? Nâr djâm amÿ me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja apÿnh ba djâkam me nîre kute amîkrâ'â pro kêt? Arkati. Me nîre amîkrâ'â pro. Tãm dja gar ama. Tãm ne ja.

Me kute Jeju'ã djwÿ jakren kute kur.

¹⁷ Gar abîkprônîh ne aje amim Jeju mar kadjy djwÿ krê. Be, djâ ne gar akuprôn arÿm Jeju man aje mar mexo amÿ aben kamê? Kati. Ar aje Jeju'ã djwÿ krên ne aje Jeju marmâ akuprôn ate aben kam amex kêt ne. Djâm kam we ije ar amâ mex jarênhmâ? Kati. Kam ar amex kêtumrêx.

¹⁸ Ar aje amim Jeju mar ar aje aben pydjio abakam gar we arÿm apÿnh mÿj xêjakôt akrî ne arÿm abenâ akabê:n ne. Ja ne me nînh imã arê ba arÿm kuma. Birâm mrâmri ne me kabênkumrêx. ¹⁹ Mrâmri gêdja ar akam me kwÿ abenâ kabê:n ne. Nhym be, mÿj xêja dja mrâmri Metîndjwÿnhmâ mex? Djâm me ajkwa kajgokambît memâ kum,

—Ba ne ba ije amim Jeju mar, anhÿro ba ne kute katât kôt amijo ba kêt? Djâm kam me arÿm Metîndjwÿnhmâ mex? Kati. Me kum mex kêtumrêx. Nhym be, me kute tu amim Jeju markumrêx ne katât Jeju kôt ar amijo ba. Be, me ja ne me mrâmri Metîndjwÿnhmâ mexkumrêx.

²⁰ Ar abîkprônîhkam djâm ar aje Bênjadjwÿr djwÿnh mar kadjy ne gar anhô kwÿ krê? Kati. Ar aje amidjwÿnhbît mar kadjy ar anhô kwÿ krê. ²¹ Nã gãm ar apÿnh aben bê anhô djwÿ jamÿn o aprôt ne o akrî. Nhym me kwÿ kum prâm ne te 'ã ar apumÿ. Gar akwÿ atekam anhô kwÿ krên raxkam ajbã. ²² Djâm ar aje anhô kwÿ krên ne akôm kadjy ar anhûrkwã kêtumrêx ne gar aben bê djwÿo aprôt? Djâm ar amâ me kute amim Metîndjwÿnh mar ne kôt ar aben pydjio baja kurên me ô mÿjja kêtja kanga nhym me arÿm pijâm ne? Mÿj dja ba kam ar amâ arê? Djâm kam ije ar amâ amex jarênhmâ? Kati. Kam ar amex kêtumrêx.

²³ Nhym be, gwaj babîkprônîh ne baje djwÿ krên ne baje Jeju tyk marmâ. Bênjadjwÿr djwÿnh ta ne imã tãm'ã karô ba kuman arÿm amrêbê ar amâ arê. Ne jakam ije ajte kôt ar amâ tãm jarênhmâ. Bênjadjwÿr djwÿnh Jeju arÿm djwÿ by. Djuda ate têm ne kute kurê djwÿnhmâ kangao âmri nhym akamât tãmkam arÿm djwÿ byn ²⁴ 'ã Metîndjwÿnhmâ amîkînh jarê. Ne kam arÿm kôt ba djwÿnh arkum djwÿ kokij ne 'ã aminîh jakre. Ne arkum,

—Ar abyn krê. Inîhî ne ja. Dja me pîte'y'ã inhôn ibî. Dja gar akuprôn inhî'ã djwÿ jakren krê. Dja gar ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum anen arkum kungã nhym ar arÿm kukrê. ²⁵ Kukrên arÿm krên pa.

Nhym kam arÿm ngônîhkrâdjwÿ by. Ngônîhkrâkam pidjô kangô byn arÿm arkum,

—Pidjô kangô ja ne ikamrô prôt ne ityk'ã amîjakre. Arÿm ikamrô prôt ne itykkôt gêdja Metîndjwÿnh arÿm memâ kabên ny jarênh mãmîdji. Gêdja memâ kum, “Dja gar tu amim ikra markumrêx ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingryk kêt”, ane. Kabên ny ne ja. Dja

gar akuprôn ikamrô'ã pidjô kangô jakren o ikôn ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane. ²⁶ Kam dja gar akuprôn 'ã djwý krên 'ã pidjô kangô ikôn ã maro ane. Ar aje ã maro anhÿr kunikôt gar arým memã Bënjadjwýr djwýnh tyko amirít. Dja gar memã o amirító akrí tãmtã nhym í akubyn bôx.

²⁷ Kam me kute Bënjadjwýr djwýnh nhô djwýo mýjja kajgon kute krênja ne me arým axwe. Me kute Bënjadjwýr djwýnh nhô pidjô kangô mýjja kajgon kute o kômja ne me arým axwe. Kute Bënjadjwýr djwýnh tyk mar kêt kam ne axwe. Axwe kute mrãmri ne me kute Jejuo bikênh ne kamrômã ôpôkkam me axwe ja pyrâk.

²⁸ Kam dja gar amijaxwe jabej adjumaro nhÿn arým amima. Amiman amijaxwe kôt Metîndjwýnhmã amijarê. Ne kam arým Jeju'ã djwý krên 'ã pidjô kangô ikô. ²⁹ Dja gar ajô Bënjadjwýr djwýnh tyk mar kêt ne tu djwý krê ne tu pidjô kangô ikô nhym kam Metîndjwýnh arým ajo ajkê.

³⁰ Ga, ar akrãptí aje Bënjadjwýr djwýnh mar kêt kam tu ar aje krên ne o akômja pumû. Kam arým ar akrãptí arerekren akanê nhym me kwý arým ty. ³¹ Gwaj ren bakumrêx bajaxwe jabej badjumaro nhÿn ren arým amijaxwe ma. Ne kam ren arým amijaxwe kôt Metîndjwýnhmã amijarê. Nhym kam ren Metîndjwýnh arým gwaj bajaxwe pãnh gwaj bajo bikênh kêt. ³² Bënjadjwýr djwýnh kute gwaj babê bajaxwe kurê. Kute gwaj babê kurê kadjy ne gwaj bajo ajkê. Ne ren gwaj babê bajaxwe kurê kêt gwaj ren arým akuno. Nhym be, kati. Me axwe kôt me biknor tokry djâkam babiknor kêt kadjy ne gwaj babê bajaxwe kurê.

³³ Kam akmere ar, dja gar Bënjadjwýr djwýnh tyk mar kadjy akuprôn abenkam amako nhÿ. Kwãrik wãnh aben bê anhô djwý 'amýnh ne tu o aprôt kêt. Dja gar abenkam amako nhÿ. ³⁴ Nhym me'ô kum prãm gê úrkwâkam ô kwý krên mex. Ô kwý krên mexkam gê ar awýr bôx ne ar aro'ã nhÿ. Ne kam arým Bënjadjwýr djwýnh tyk mar katât ne arým djwý krên kangô ikô. Mýkam? Bir, kute pãnh meo bikênh kêt kadjy. Me kute Bënjadjwýr djwýnh tyk mar kêt ne tu kute krên ne o kôm kam ne Metîndjwýnh kute pãnh meo bikênh pyma.

Be, ije ar amã mýjja kwý'ã idjujarênh prãm rã'ã. Ba wãm itêm ne ar akam ibôxkambit dja ba ar amã arê.

12

Karôkôt me apýnh Metîndjwýnhmã àpênh djâ.

Dju k 4.1

¹ Ar ga ne gar Metîndjwýnh Karôkôt adjâpênh jabej ikukij, ba arým kuma. Ba ar amã 'ã ajarê gar ama. ² Amrêbê ar aje amim Jeju mar kêttri ne me amã,

—Dja gar mýjja metîndjwýnh karô nhipêxmã amijarênhô aba. Nãm me ã ar amã ane gar arým ari mekôt apýnh mýjja metîndjwýnh karô nhipêx jamakkre kêtjamã amijarênhô aba nhym kute ar amar kêt kumrêx. Kam ne gar Metîndjwýnh Karô djâpênhja mar kêt. Ja ne gar aje mar. ³ Kam, ar aje Metîndjwýnh Karô djâpênhja mar kadjy ba jakam ar amã arê. Me'ô kute Metîndjwýnh Karô kukwakam kabên'ô jarênhkam djâm kute memã kum,

—Djâm Jeju mex? Kati, punure, anhÿro ba? Arkati. Metîndjwýnh Karô kukwakam ne me kute Jeju'ã kabên mexbit jarênhô ba. Ne kam ajte me'ô kute memã kum,

—Mrãmri Jejubê Bënjadjwýr djwýnhkumrêx, anhÿro ba, Metîndjwýnh Karôbit kukwakam kute arênhô ba.

⁴ Kam, mýj ne Metîndjwýnh Karô djâpênh kute? Bir, nãm apýnh mýjja'ã memã karô nhym me arým kôt kute mar ne arým kam kum àpênh ar ba. Djâm kam apýnh karô kute apýnh mýjja'ã memã karô? Kati. Metîndjwýnh Karô ta pydji. Pydji kute 'ã memã karô.

⁵ Bënjadjwýr djwýnh kadjy gwaj apýnh badjâpênh djâri maro baba. Djâm kam apýnh Bënjadjwýr djwýnh? Kati. Bënjadjwýr djwýnh ta pydji. ⁶ Metîndjwýnh apýnh gwaj bajo ô àpênh ne kam kum badjâpênh kadjy apýnh gwaj bamã bano mex, bajamak mex, badjê mex jarê. Djâm kam apýnh Metîndjwýnh? Kati. Metîndjwýnh ta pydji.

⁷ Metîndjwÿnh Karô kute gwaj bakôt amirîr kadjy arÿm gwaj bakunîmã 'ã karô. Gwaj badjâpênh djà'ã gwaj bamã karô. Dja gwaj bakunî apÿnh badjâpênh djà kôt kum apên arÿm abenmã Metîndjwÿnh raxo amirîr ne kam bakunî arÿm ra:x ma. Rax man arÿm katà:t kôt ar amijo baba nhym arÿm gwaj bakam kînhkumrêx.

⁸ Kute gwaj bakunîmã àpênh djà'ã karô kôt ne Karô gwaj bakam me kwÿmã amak mex jadjà. Nhym kam arÿm kute memã kabên katàt jarênh mar mexkumrêx.

Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã apÿnh mÿjja mar kêt jarê nhym me arÿm kôt kute mar ne kute gwaj bamã arênh mar mex.

⁹ Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã Metîndjwÿnh raxo amirîr nhym me arÿm kôt tu amim Metîndjwÿnh markumrêx.

Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã me punuo mex'ã kum karô nhym me arÿm kôt kute me punuo mex mar mex.

¹⁰ Nhym ajte gwaj bakam me kwÿmã mÿjja pumÿnh kêt nhîpêx'ã kum karô nhym me arÿm kôt kute mÿjja pumÿnh kêt nhîpêxja mar mex.

Nhym ajte gwaj bakam me kwÿmã kabên jarênh ba nhym kam me arÿm kôt kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh mar mex. Nãm ã gwaj bamã ane gwaj kam baje apÿnh mÿjja mar mex ne arÿm o kum badjâpênh ar baba.

Nhym be, me'ô Metîndjwÿnhmã àpênh gêdja gwaj bawÿr bôx. Nâr kon, me'ô me karô punumã àpênh gêdja gwaj bawÿr bôx. Kute mex pyrâk gêdja gwaj bawÿr bôx. Mÿj dja gwaj me'ômã bakator on? Bir, Metîndjwÿnh Karô ajte gwaj bakam me kwÿmã me'ô jarênh nhym me arÿm kôt kute kum kator mar mex. Me'ô Metîndjwÿnhmã àpênhkumrêx gwaj bawÿr bôx nhym me arÿm kuman gwaj bamã,

—Metîndjwÿnhmã àpênhkumrêx ne wã, ane. Nâr, me'ô me karô punumã àpênhja gwaj bawÿr bôx nhym me arÿm kuman gwaj bamã,

—Me karô punumã àpênh ne wã, ane. Gwaj bakwÿ Metîndjwÿnh Karôkôt badjâpênh djà 'ôdjwÿ ne ja.

Nhym kam ajte Metîndjwÿnh Karô gwaj bakam me kwÿmã me kabên'ã karô nhym me arÿm kôt kute me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar mex.

Nhym kam ajte Metîndjwÿnh Karô gwaj bakwÿmã me kabên'ã karô nhym kôt me kute gwaj bakabên djwÿnhkôt amÿ gwaj bamã me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar mex. Metîndjwÿnh Karôkôt gwaj bakwÿ badjâpênh djà 'ôdjwÿ ne ja.

¹¹ Metîndjwÿnh Karô ta ne kute gwaj bamã apÿnh badjâpênh djari arênh ne ja. Gwaj banhî pÿnhkôt kute gwaj bamã arênh. Ta kute gwaj bajã amim karôn arÿm kôt gwaj bamã badjâpênh djà jarênh ne ja.

Gwaj baje Kritumê banhîo typdji pyrâk.

Rô 12.4; Ep 4.16; Kor 3.15

¹² Ga, gwaj banhîja pumÿ. Gwaj banhîkam apÿnh badjâpênh djà krâptî. Gwaj baparkam bamrãnh djà. Ne banhikrao baje mÿjja kupênh djà. Ne bakrâkam banhô mÿjja mar djà. Ne banokam baje mÿjja pumÿnh djà. Ne bajamakkrekam baje mÿjja mar ne kupênh djà. Be, gwaj banhîkam apÿnh badjâpênh djà krâptîja pumÿ. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam gwaj baje kumê banhî pydji pyrâk. Ne kam gwaj banhî pÿnhkôt apÿnh badjâpênh djà krâptî, badjumar djà krâptî.

¹³ Metîndjwÿnh Karô ne pydji. Ne kam gwaj bakunîo ban Kritu pydji'ã gwaj bamê. 'Ã ne me ngômã gwaj bajangjênh jakre. Gwaj te babê idjaer nâr te gwaj babajtem nhym arÿm Metîndjwÿnh Karô Kritu pydji'ã gwaj bamê. Nâr, me arÿm gwaj bakam ar kwÿ pa 'amÿ nhym ar memã àpênh kajgo ar ba. Metîndjwÿnh Karô arÿm ar o ban Kritu pydji'ã ar kumê. Nâr, gwaj bakam ar kwÿ me kute ar pa 'amÿnh kêtja nhym ar arek mekôt ar ban umar mex. Kwârîk wãnh râ'ã. Metîndjwÿnh Karô pydji arÿm gwaj bakunîo ban Kritu pydji'ã gwaj bamê. Metîndjwÿnh Karô kute ngô pyrâk gwaj bakunî baje pydjio bakôm pyrâk.

¹⁴ Ga, gwaj banhîja pumû. Djâm gwaj badjâpênh djà pydjibit? Kati. Gwaj banhîkam apÿnh badjâpênh djà krâptî, badjumar djà krâptî. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam kumê banhî pydji pyrâk. Ba ar amã arê gar ama. Kritu mē gwaj baje banhî pydji pyrâk.

¹⁵ Birâm Kritukam gwaj bajō djâpênh djà kute gwaj bapar djâpênh djà pyrâk ne kajgo. Ne kam kum àpênh djà kînh kêt. Kum me'ô djâpênh djà kînh, àpênh djà mexkumrêx kute me ikra djâpênh djàja pyrâk kum kînh. Ne kam ren amim,

—Tãmwã ne àpênh djà mexkumrêx. Me kum kînhkumrêx. Nhym be, me kum ba idjâpênh djà kînh ngrire. Mÿkam ne Metîndjwÿnh Karō imã idjâpênh djà ja'ã karō? Kute Kritu ijo ôbikwa kêt pyrâk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrâk, ane. Djâm kute amim anhÿrkam djâm mrãmri Kritu kute o ôbikwa kêt? Kati. Mrãmri kute o ôbikwakumrêx.

¹⁶ Ne birâm atekam Kritukam gwaj bajōdjwÿ djâpênh djà kute me amak djâpênh djà pyrâk. Ne kam kum àpênh djà kînh kêt. Kum me'ô djâpênh djà kînh, àpênh djà mexkumrêx kute me no djâpênh djàja pyrâk kum kînh. Ne kam ren amim,

—Tãmwã ne àpênh djà mexkumrêx. Me kum kînhkumrêx. Nhym be, me kum ba idjâpênh djà kînh ngrire. Mÿkam ne Metîndjwÿnh Karō imã idjâpênh djà ja'ã karō? Kute Kritu ijo ôbikwa kêt pyrâk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrâk, ane. Djâm kute amim anhÿrkam djâm mrãmri Kritu kute o ôbikwa kêt? Kati. Mrãmri, kute o ôbikwakumrêx.

¹⁷ Ne ren gwaj banobit ne ren gwaj bajamakmê bajamakkre kêt mÿjo ne gwaj ren badjumar? Ne ren gwaj bajamakbit ne ren banhijäkcre kre kêt mÿjo ne gwaj ren badjubâr?

¹⁸ Nhym be, kati. Metîndjwÿnh ta gwaj bakadjy apÿnh gwaj bakukràdjà, gwaj badjâpênh djà nhipêx. Ta ne kute amim gwaj badjâpênh djà'ã karō kôt arÿm apÿnh gwaj badjâpênh djà nhipêx. Kritudjwÿ. Gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam ne gwaj apÿnh kôt badjâpênh djario baba.

¹⁹ Nhym be, Metîndjwÿnh ren gwaj banhijäkcrebit nhipêx gwaj ren badjàkur kêt, badjâpênh kêt, bamrãnh kêt. Ren gwaj bakukràdjà'ô pydjibit nhipêx mÿj ne gwaj ren nê? Ne ren gwaj banhijäkcrebit nhipêx ne ren gwaj bajajkwa nhipêx kêt gwaj ren badjàkur kêt. Ne ren gwaj banhikra nhipêx kêt gwaj ren badjâpênh kêt. Ne ren gwaj bapar nhipêx kêt gwaj ren bamrãnh kêt. Mÿj ne gwaj ren kam nê? Gwaj ren kam ajmã nê.

²⁰ Nhym be, kati. Gwaj bakukràdjà kunî. Gwaj badjâpênh djà krâptî. Nhym be, gwaj banhî pÿnhbit. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhym kute gwaj bajo ôbikwakam kute kumê gwaj baje banhî pydji pyrâk. Nhym be, apÿnh gwaj badjâpênh djà krâptî. Kam kwãrik wãnh ar amã adjâpênh djà kurê kêt.

Me kute abeno ôbikwan kum aben jabê'ã memã karô.

Rô 12.10; Pir 2.3; Ped k 2.17

²¹ Ba ar amã mÿjja jarê gar ama. Djâm gwaj bamã bano kînh ne ate bamã banhikra kurê? Kati. Gwaj bamã bano kînh ne bamã banhikra kînh ne bamã bakukràdjà kunî kînh. Metîndjwÿnh Karō ne kute gwaj bamã apÿnh badjâpênh djà'ã karō gwaj o baba ne kam bamã badjâpênh djâdjwÿ kunî kînhmã. Djâm gwaj baje me kabên mar kêtja jarênh djâm jabit ne gwaj bamã kînhmã? Djâm me punuo mex ne gwaj bamã kînh kêt mã? Kati. Dja gwaj bamã badjâpênh djà kunî kînh aben pyrâk.

²² Gwaj bakukràdjâdjwÿ kwÿ rerekre. Gwaj bakî, gwaj bajamak, gwaj bajai, gwaj bakukràdjâ kwÿ rerekre. Te kwÿ rerekre gwaj bamã kî:nhkumrêx ne. Ne ren kêt gwaj ren ajmã nê? ²³ Nhym gwaj bakukràdjâ kwÿ me kum kînh kêt jabej gwaj amim o mex. Gwaj o mex ne kãjmã kamê nhym me arÿm kum kînh. ²⁴ Gwaj bakukràdjâ me kum kînhja gwaj o mex kêt ne kãjmã kamênh kêt.

Metîndjwÿnhdjwÿ ne Kritu nhô àpênh aro aben pyrâk ne kum ar kunî kînh aben pyrâk. Nãm mã me kum ô àpênh kînh kêtjao mex ne kãjmã kum mex kamê. Nhym kam me arÿm kum ô àpênh kunî kînh aben pyrâk. ²⁵ Mÿkam ne ô àpênh aben pyrâk? Bir, ne ren meo aben pyrâk kêt nhym ren me amirax mÿr jabej abenmã kabên ne. Nhym be, kati. Me kute abenmã anhÿr kêt kadjy ne arÿm ô àpênh aben pyrâk nhym kam me arÿm abeno djuw mex'ã kabên.

²⁶ Nhyam kam godja gwaj bajõ tokry jabej gwaj bakunĩ arým ô'ã batokry. Nàr godja me kàjmã kum rax kamẽ nhyam arým kĩnh. Kĩnhkam gwaj arým ô'ã bakĩnh ne. ²⁷ Ar aje tu amim Kritu markam nhyam kute ar ajo õbikwakam ar aje mrãmri ne kumẽ anhĩ kute pydji pyrãk. Nhyam arým ar ajo õ àpênh.

²⁸ Me baje amim Jeju mar kunĩ ne kôt ar aben pydjio babaja ne Metĩndjwýnh kute aben nHITEPã me bajã àpênh rênh. Nãm me bakwý'ã memã wa djwýnh mẽ. Jeju ne amrêbê ar ijano bar 'ã idjujarênh ar iba. Ar ikumrêx. Nhyam me bakwý'ã ajte kukwakam kabên jarênh djwýnh mẽ nhyam me ar ijatãri. Nhyam me bakwý'ã memã kukràdjã'ã ujarênh djwýnh mẽ nhyam me me atãri. Nhyam kam ajte me bakwý'ã mýjja pumũnh kêt nhipeX djwýnh mẽ. Ne kam ajte me bakwýmã me punuo mex'ã karõ gu me baje mar. Nhyam kam ajte me bakwýmã me àpênhkôt o kangõnh'ã karõ gu me baje mar. Nhyam kam me kwýmã meo ba djwýnh'ã kum karõ nhyam me kute mar. Nhyam kam me bakwýmã me kabên'ã karõ gu me kôt baje me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar.

²⁹ Djãm kam me bakunĩbê Jeju kute ar anorja? Kati. Me bakwýbit. Djãm kam me bakunĩbê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh? Kati. Me bakwýbit. Djãm me bakunĩbê memã kukràdjã'ã ujarênh djwýnh? Kati. Me bakwýbit. Djãm me bakunĩ baje mýjja pumũnh kêt nhipeX mar, baje me punuo mex mar? Kati. Me bakwýbit. ³⁰ Djãm me bakunĩ baje me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwýbit. Djãm me bakunĩ baje me kabên djwýnhkôt amũ memã me kabên mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwýbit. ³¹ Kam ar adjàpênh djãja'õ mexo kute kunĩ jakrenh dja gar amã kĩnh. Mex ja dja gar abej týx.

Ne kam mýj dja gar nèn kam apê? Bir, dja gar amã me abên kam apê. Gwaj bamã me abê kêt kam badjàpênh kajgo. Gwaj bamã me abêkambit mrãmri badjàpênh mexkumrêx.

13

Me kum me abê'ã ujarênh.

¹ Gwaj bamã me abêkambit ne mrãmri gwaj badjàpênh mexkumrêx. Ne ren gwaj bakam me'õ ren pykakam apýnh me bajtem kabên mar kêtja jarẽ nàr ren kàjkwakam Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kabên mar kêtja jarẽ. Ne ren kum me abê kêt. Djãm kam mex? Kati. Kum me abê kêt kam kabên kajgokumrêx. Kum me abê kêt kam kabên jarênh kajgo kute mrãmri ne me ngõnh krõkrõkti titikkam kanga kajgo pyrãk.

² Nhyam ren gwaj bakam me'õ kute Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh mar. Ne ren kute mýjja bipdjur tũm kunĩo amirĩt mar. Ne ren me kute mýjja marja kunĩ ren mar. Ne kam ren kum me abê kêt. Djãm me'õja rax? Kati. Kum me abê kêt kam ne kajgo me:xi.

Nhyam ren gwaj bakam me'õ ren mrãmri kute Metĩndjwýnh rax markumrêx. Ne ren mýjja nhipeX kadjy amim kamnhĩx mexkumrêx. Ne ren kum,

—Djũnwã, dja ga imã krãnhwã kaba, ane. Nhyam ren arým kum kadjãrkumrêx. Nhyam kam ren me'õja kum me abê kêt. Djãm me'õja rax? Kati. Kum me abê kêt kam ne kajgokumrêx.

³ Nhyam ren gwaj bakam me'õ ren õ mýjja kunĩ me bikênhmã kungrã. Ne ren kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, Kute memã mýjja nhõrja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

Nhyam ren kam me'õ kute me'õ pytar kadjy memã kum,

—Kwãrik wãnh kuwyo tãmwã bĩn kêt. Ba dja ga pãnh kuwyo ibĩ, ane. Nhyam ren me arým kabênkôt pãnh kubĩ. Kubĩ nhyam tykjao ren arým me'õ pyta. Nhyam be, ren tykja anhyr djwýnhrà m kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, tykja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

⁴ Gwaj bamã me abêkam dja gwaj memã bano kator kêt ne amijamãr 'iry.

Ne bamã me kaprĩ.

Ne me õ mýjja'ã bangryk kêt.

Ne bamã me abêkam babên kati kêt.

Ne amijo badjàmra kêt.

⁵ Ne memã baprire ne memã bakabên jarẽ.

Ne bamã me abêkam amidjwÿnhbit mar kêt.

Ne amijã bangryk nê.

Nhym me'õ gwaj bajo ajkê gwaj amipãnh kadjy mar kêt-kumrêx.

⁶ Ne bamã me abêkam me axwekam bakĩnh kêt-kumrêx.

Ne me kute katãt amijo bakam bakĩnhkumrêx.

⁷ Ne memã me arênh prãm kêt.

Ne bamã me abêkam tu amim me markumrêx ne amim, “Mrãmri kabênkumrêx”, anen amiwÿr mÿjja kamnhĩxkumrêx.

Ne mekôt badjãm tÿxkumrêx ne 'ã badjukanga kêt.

⁸ Ne bamã me abêkam arÿm Metĩndjwÿnh kadjy badjãpênhkumrêx ne bakajgo kêt-kumrêx. Nhym be, Metĩndjwÿnh Karõ kute apÿnh memã ãpênh djã jarênhja dja ã kêt. Dja kukwakam kabênh jarênh djwÿnh ã memã arênh kêt. Nhym me ã me bajtem kabênh mar kêtja jarênh kêt. Nhym me kute apÿnh mÿjja mar djwÿnh ã mar kêt. Nhym be, djãm me kum me abênh kam kum me abê kêt-mã? Arkati. Dja me kum me abê rã'ã. Ne kam kajgo kêt rã'ã ne. ⁹ Jakam gwaj mÿjja kwÿbit man Metĩndjwÿnh kukwakam kabênh kwÿbit jarê. Gwaj baje kabênh kunĩ mar kêt. ¹⁰ Nhym be, dja ã mÿjja kunĩ kute amirĩt djã nhõ akati bõx gwaj arÿm prĩne mÿjja kunĩ ma nhym me:xkumrêx. Nhym mÿjja kãjbê mexja arÿm kêt ne.

¹¹ Amrêbê iprĩri ikabênh kute me prĩre kabênh pyrãk. Iprĩri ije mÿjja mar kute me prĩre kute mÿjja mar pyrãk. Ne ije amim mÿjja'ã karõ kute me prĩre amim mÿjja'ã karõ pyrãk. Ba kam arÿm ijabatãnh ne arÿm iprĩre prãm kêt. Ba arÿm iprĩre kam amijo ibaja kanga.

¹² Jakam gwaj baje Metĩndjwÿnh nhõ mÿjja pumũnh mex kêt kute mrãmri ne ixepunukam me kute mÿjja pumũnh mex kêt pyrãk. Dja gwaj ã omũnh ane:n kam ã arÿm kuka kũnh omũnh mexkumrêx. Jakam gwaj baje mÿjja kwÿbit mar. Dja gwaj ã maro ane:n kam ã arÿm prĩne mar mexkumrêx. Dja gwaj maro kute mrãmri ne ta kute prĩne gwaj bamar pyrãk.

¹³ Jakam gwaj tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx rã'ã. Ne amiwÿr kamnhĩxkumrêx rã'ã. Ne bamã me abê rã'ã. Ne kam gwaj baje tu amim markumrêxja ne kãjbê mex. Gwaj amiwÿr kamnhĩxjadjwÿ ne kãjbê mex. Nhym be, gwaj bamã me abêja ne mexo kute kunĩ jakrenh.

14

Aben kabênh djwÿnhkôt me kute abenmã arênh'ã memã karõ.

¹ Dja gar mã amã me abê. Ne kam ajte ar amã apÿnh adjãpênh djãdjwÿ kĩnhkumrêx. Metĩndjwÿnh Karõ kute 'ã ar amã karõja dja gar amã kĩnh. Ne kam ar adjãpênh djã'ã abê Metĩndjwÿnh kukwakam kabênh jarênh djwÿnhja dja gar amã kĩnhkumrêx. Abê kukwakam kabênh jarênh djwÿnhkam aje me aben djwÿnh kabênkôt memã arênh. Tãm dja ga amã kĩnhkumrêx.

² Nhym be, me'õ kute me bajtem kabênh mar kêt jarênhkam djãm gwaj bajõmã ne arê? Kati. Gwaj bajõ baje mar kêt. Metĩndjwÿnhmã ne arê. Me'õ ta ne mÿjja mar kêt jarê. ³ Nhym be, me'õ kute gwaj bakabênkôt Metĩndjwÿnh kukwakam kabênh jarênh ja ne mex. Gwaj baje markam ne mex. Nãm gwaj bamã arê gwaj kam bajamak mexo amũ amikamênhõ tẽn arÿm Metĩndjwÿnh mar rax ne. Nãm gwaj bamã 'ã karõn gwaj bajo kĩnh. ⁴ Nhym be, me'õ kute me bajtem kabênh mar kêtja jarênh ne amidjwÿnhmãbit arênh kam ajbit arÿm amak mexo amũ amikamê. Me'õdjwÿ kute mar kêt. Nhym be, me'õ kute me aben djwÿnh kabênkôt Metĩndjwÿnh kukwakam kabênh jarênhja. Ja ne me kute amim Jeju marja kunĩmã arê nhym me arÿm kuma. Ne kam arÿm amak mexo amũ amikamênh arÿm Metĩndjwÿnh mar rax ne.

⁵ Ar akunĩ ren me bajtem kabênh mar kêtja jarê ba ren kam ikĩnh ngrire. Nhym be, ren ar akunĩ me bakabênkôt Metĩndjwÿnh kukwakam kabênh jarê ba ren kam ikĩnhkumrêx ne. Mÿkam? Bir, ar aje kukwakam kabênh jarênhkam ne gar amexkumrêx. Nhym me'õ kute me bajtem kabênh mar kêt jarênhja kãjbê mex. Nãr, godja me'õ ar amã me kabênh

mar kêtja jarênh jabej. Nhym me'ôdjwÿ me bakabênkam amÿ ar amã me'ô kabên jarê gar arÿm kabên mar jabej. Kambit dja mexkumrêx. Ar aje kabên markam mexkumrêx. Ne kam arÿm ajamak mexo amÿ amikamên arÿm mar rax ne. Ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunÿ arÿm mar rax ne.

⁶ Akmere, àpnhÿre ar, ba ren ar awÿr bôx ne ren ar amã me bajtem kabên mar kêtja jarê djã ne ga ren ar amim aman akÿnh? Kati. Dja ba ar awÿr bôx ne me bakabênkôt ar amã arê gar arÿm amim aman arÿm akÿnh ne. Metÿndjwÿnh kute imã mÿjja ny jarênh dja ba me bakabên kôt ar amã arê gar arÿm amim aman arÿm akÿnh. Nâr ije mÿjja'ô bipdjur tÿm mar dja ba me bakabênkôt ar amã arê gar arÿm amim aman arÿm akÿnh ne. Nâr, dja ba me bakabênkôt Metÿndjwÿnh kukwakam ar amã kabên jarê gar arÿm amim aman arÿm akÿnh ne. Nâr, dja ba me bakabênkôt ar amã Metÿndjwÿnh kukràdjã jarê gar kam arÿm amim aman arÿm akÿnh ne.

⁷ Nhym be, aje memã me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrãmri ne me kute me ô'i kakôr punu pyrãk. Nhym kam me abenmã kum,

—Je tô mÿj ne kute kakôr punuja? ane. Ar aje me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrãmri ne me kute pÿjãbàrekam ngrer punu pyrãk. Nhym kam me abenmã kum,

—Je tô mÿj ngrer punu ja? ane. ⁸ Me krãkamngôn timer apÿnh prôt djãri ô me ngrer. Ô'ikam me ngrer. Ne ren me me ngrer kupa'ã ô'i kakô djã ne ren krãkamngôn timer me ngrer man kurê djwÿnhmê aben kutã prôt kadjy akuprô? Kati.

⁹ Kam ar gadjwÿ ga ren ar memã akabên djwÿnh jarênh kêt djã ne me ren akabên ma? Kati. Ne ga ren ar aje kôkmã akabên nhym kute akabên mar kêt pyrãk. ¹⁰ Apÿnh me ba djãkam apÿnh me kabên krãptÿ. Ne kam me kute aben djwÿnh kabênkôt kute aben kabên kunÿ mar. ¹¹ Gwaj ren me kabên mar kêtjakam abenmã bakabên ne ren abeno me bajtem.

¹² Ar gadjwÿ ne gar ã aje aben kabên mar kêtka ã abeno me bajtemo ane. Kam, me bakabênkôt dja gar memã akabên jarê. Metÿndjwÿnh Karô kute ar amã apÿnh ar adjãpênh djã jarênh dja gar me bakabênkôt memã akabên jarênh kôt apê nhym me arÿm ar akabên markumrêx. Ne kam arÿm amak mexo amÿ amikamên arÿm mar rax ne. Me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja kunÿ arÿm mar rax ne. Ar adjãpênh djã ja'ô dja gar amã kÿnhkumrêx.

¹³ Kam, ar ajô aje me bajtem kabên mar kêtja jarênh markam dja ga Metÿndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum,

—Me ikabênkam dja ga ajte imã arê, ane. Dja ga ã kum ane gê me bakabênkam ajte amã arê. Ga kam arÿm amÿ me bakabênkam memã arê nhym me arÿm ama. Tãm ne ja.

¹⁴ Metÿndjwÿnhmã gwaj bakabênkamdjwÿ. Godja gwaj kum me bajtem kabên mar kêtja jarênh arÿm baje mÿj kabên jarênhja mar kêt. Gwaj bajajkwakambit ne gwaj arê ne kam bajamakjao baje mar kêt ne.

¹⁵ Mÿj godja gwaj kam nê? Bir, dja gwaj me bajtem kabên mar kêtjao kum bakabên jarênh mã bakabên djwÿnhkôt kum bakabên jarênh arÿm amikabên ma. Dja gwaj mã me kabên mar kêtjao kum ngren mã bakabên djwÿnhkôt kum ngren arÿm amikabên ma.

¹⁶ Godja gar me bajtem kabên mar kêtka bit kum mex jarê mÿj godja ar abu'ã me ja kute akôt kum, “Mrãmri”, anhÿr on? Me kute akabên mar kêtja mÿj godja me akôt nê? Me kute akabên mar kêtumrêx. ¹⁷ Mrãmri ga me bajtem kabênkôt kum mex jarê. Nhym be, abu'ã me ja dja me amim amar kêt ne amak mexo amÿ amikamên timer kêt.

¹⁸ Ba ne ba ije apÿnh me bajtem kabên mar kêtja jarênh kumex. Ije me bajtem kabên mar kêtja jarênh ar akunÿ jakren timer mex ne. Kam ne ba Metÿndjwÿnhmã amikÿnh jarê.

¹⁹ Ne kam me kute amim Jeju mar kute aben pydjikam djãm mekam ije me bajtem kabên mar kêtja jarênh prãm? Kati. Nhym be, me kabên djwÿnh ije arênh prãmumrêx. Ije memã Metÿndjwÿnh kukràdjã jarênh nhym me kute mar kadjy ije me kabên djwÿnh jarênh prãmumrêx. Ne ba ren me bakabên djwÿnhkôt ikabên ngrêrebê 5bit jarênh ren imã ikabên timer kÿnhkumrêx. Nhym be, ne ba ren me bajtem kabên mar kêtja kabên krãptÿ: kubê 10.000 jarênh ren kam imã ikabên timer kÿnh ngri:re ne.

²⁰ Akmere, àpnhîre ar, kwârîk wānh ar aprîre kêt ne arîk amim akabên kajgo jarênh kêt. Dja gar ajabatānh ne amim akabênkumrêx jarê. Dja gar me prîre ma. Prî:rekam me axwe kêt dja gar aman me kudjwa ajaxwe kêt ne katāt ar amijo aba. ²¹ Be, amrêbê: ne Bênjadjwÿr djwÿnh me bakukāmāre Mōj djēmā 'ā karō nhym kukwakam memā 'ā karō. Nām te memā 'ā karō nhym me kute mar kêt ne amakkre kêt rā'ā ne. Nhym kam arÿm memā kabên ne memā kum,
 “Me kabên mar kêt kôt, me bajtem kabênkôt dja ba jakam memā ikabên jarê.
 Dja ba te memā arê nhym me amim ikabên mar kêt rā'ā ne.”
 Nām me amakkre kêt kam Bênjadjwÿr djwÿnh ā me bakukāmāre'ā ane nhym me arÿm 'ā pi'ôk no'ôk ne.

²² Kam, ba ar amā arê. Mÿj xê kadjy ne me kute me bajtem kabên mar kêt jarênh? Djām me kute tu amim Metîndjwÿnh markumrêxja kadjy ne me kute arênh? Kati. Me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute arênh. Nhym be, mÿj xê kadjy ne me kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh, kute me bakabên djwÿnhkôt kabên jarênh? Djām me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute kabên jarênh? Kati. Me kute amim Jeju marja kadjy ne me kute kabên jarênh. ²³ Kam, godja gar akunî aben pydjî akunî arÿm me bajtem kabên mar kêtjakam akabên jarênh jabej. Nhym me kute Metîndjwÿnh kabên mar prāmja ar akôt wadjā. Nār me kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjān ar akabên ma. Gar me bajtem kabên mar kêt jarênh akumexkam mÿj dja me ar ajā abenmā arê? Bir, dja me abenmā abibānh jarê.

²⁴ Nhym be, dja gar akunî abikprōnh djākam akabên djwÿnhkôt Metîndjwÿnh kabên jarê. Aben totokmā arê. Nhym kam me'ô kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjā. Nār me'ô kute Metîndjwÿnh kabên mar prāmja ar akôt wadjā. Ne kam arÿm amijā akabên ma:ro nhÿ. Maro nhÿn arÿm amiman arÿm amim,

—Mrāmri ne ba mekôt ajmā ikuten ijaxwe, anhÿro nhÿ. Amimaro nhÿ:n arÿm amim kator mex ne. ²⁵ Dja gar akunî akabên djwÿnhkôt ā arênh ane nhym arÿm prîne amima. Kute apÿnh mÿjja punu nhipêx ne kute amikam o bipdjur djāri amikam kuma. Ne kam Metîndjwÿnh pymaje arÿm tu mÿrbê tÿm ne kum rax jarê. Ne kam arÿm ar ajā me kunîmā kum,

—Be, mrāmri Metîndjwÿnh mekmē amijo kajkepkumrêx, ane.

Me kabên'ā atom ne kute arênh nêje me akre.

Kar 2.42; Idja 10.25

²⁶ Akmere ar, ba apÿnh ar adjāpênh djā'ā ar amā karō gar ama. Me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memā akabên jarê. Me kute amim mar mexo amū amikamēnhmā dja gar memā arê. Kwârîk wānh ar akabên kajgo jarênh kêt. Arÿm ar abikprōnhkam ar aje memā apÿnh anhō me ngrer jarênhmā nār memā kukràdjā'ô jarênhmā me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memā arê. Nār ar aje me bajtem kabên mar kêt kam akabên jarênhmā nār Metîndjwÿnh kute ar amā mÿjja 'ôo amirîtja ar aje memā arênhmā me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memā arê. Nār, ar aje me bajtem kabên mar kêtja akabên djwÿnhkôt memā arênhmā me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memā arê. Kwârîk wānh ar akabên kajgo jarênh kêt.

²⁷ Nhym kam ar akam me'ô ar me bajtem kabên mar kêtja jarênh jabej. Djām ar krāptî kute arênhmā? Kati. Gê ar amānhkrut nār ar amānhkrut ne ikjêkêt arê. Ar jabit. Djām me kute kabên jarênh'ā atom* ne aben mar kêt mā? Kati. Kwârîk wānh. Gê ar aben nHITEPĀ pÿnh ne memā arênh tē. Nhym kam gēdja me'ô me bakabên kôt amū memā arênhkumrêx. ²⁸ Nār kon, dja me me bajtem kabên mar kêtja jarê nhym me'ô kute me bakabênkôt amū ar amā arênh mar kêt. Kute mar kêt kam kwârîk wānh me me bajtem kabên jarênh kêt. Me'ô kute me ijuk'ā ar amā arênh mar kêt kam gê me ja anhikrê. Ar aje aben pydjîkam anhikrê. Gê me bixamarkam amimābit me kabên mar kêt jarênh Metîndjwÿnh bit arê.

* 14:27 'ā krāptî

²⁹ Nhyam kam me'ô ar kute Metîndjwýnh kabên jarênhmã. Djâm tu ar krãptĩ kute arênhmã? Kati. Gê ar amãnhkrut nàr kon ar amãnhkrut ne ikjêkêt ne arê. Aben nHITEPã pýnh ne arênho tẽ gê kam ar bu'ã me ja ar maro krĩ. Mrãmri Metîndjwýnh kabên kôt ar kabên katàtkumrêx jabej ar maro krĩ.

³⁰ Gê ar aben nHITEPã memã kabên jarênho tẽ. Nhyam kam wãnh me'ôdjwý nhý nhyam Metîndjwýnh arým kum mýjja 'ôo amirît nhyam kuma. Gê kumrêx kabên jarênho ãmja kum anhikrê. Nhyam kam me'ô ýrja kãjmã djan pãnh memã kabên jarê. ³¹ Gêdja gar akunĩ aben nHITEPã apýnh ne Metîndjwýnh kabên jarênho tẽ gê me kunĩ arým amim ar akabên ma. Ar akabên man arým amim Jeju mar mexo amũ amikamên arým kôt kĩnh.

³² Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh ne me kute amimexkumrêx. Dja gar aminên ar apýnh ne aben nHITEPã memã akabên jarê. ³³ Djâm ar aje akabên'ã atom ne aje aben kabên mar kêt mã? Djâm Metîndjwýnh kute ar amã ar akangaja jadjãrmã? Kati. Nãm kute memã me umar mexbit jadjãrmã. Nãm ã apýnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djãri umar mexo ane.

³⁴ Nhyam kam me niredjwý. Mýj dja ga me abikprõnh djãkam nê? Djâm me nire kute memã arênhmã? Kati. Dja me anhikrên me my kabên ma. Djâm apýnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djãri me nire kute kam memã kabên 'ô jarênh? Kati. Kunĩkôt me anhikrê. Ar akam me niredjwý, gê me me kudjwa anhikrên me my kabên ma. Me bakukãmãre kute Metîndjwýnh kukràdjã'ã pi'ôk no'ôkkôt ne me nire kute me abikprõnh djãkam me my kabên mar ne kute kôt amijo bamã. ³⁵ Ne me kute mýjja'ô marmã, djâm me aben pydji djãkam kute me kukjêrmã? Kati. Gê me akrãnmã aminhürkwãkam mjên kukja. Me kute amim Jeju mar aben pydjikam me nire kute kabên'ô jarênhkam ne mex kêt ne.

³⁶ Djâm ar ajõ aje akabêno ijapanhmã? Djâm ar akumrêx ne gar aje Metîndjwýnh kabên jarênhmo krax djwýnh? Djâm ar gajbit ne Metîndjwýnh kabên ar awýr bõx? Kati.

³⁷ Godja me'ô we,

—Ibê Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh, ane. Nàr,

—Ije Metîndjwýnh Karõ mar, ane. Gê tãmwã ikumrêx iman ijã ar amã,

—Paur kabênkumrêx. Kute gwaj bamã kabên'ã pi'ôk no'ôk ja ne mrãmri Bênjadjwýr djwýnh kute kum arênhkumrêx, ane. Dja ã ar amã ane gwaj kam arým me'õja markumrêx. ³⁸ Nàr, dja me'ô amakkre kêt prãm kwãrik wãnh me'ô kabênja mar kêt.

³⁹ Kam, akmere ar, ar akabên djwýnhkôt aje Metîndjwýnh kabên jarênhja amã kĩnh. Nhyam be, dja ar akam me'ô kute me bajtem kabên mar kêtjakam kabên'ô jarênh prãm jabej. Kwãrik wãnh kubê adjãptãr kêt. ⁴⁰ Ne kam ar akabên jarênh'ã atom kêt gê mex. Nhyam be, apýnh dja gar aben nHITEPã akabêno aku'ê. Ije Metîndjwýnh Karõkôt ar adjãpênh'ã idjujarênho ino rer ne ja. Tãm ne ja.

15

Jeju tyk ne akubyn tĩn'ã ujarênh.

Kar 2.23, 10.39, 13.29

¹ Jakam ba ajte ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê. Ije amrêbê ar amã 'ã ujarênh ny jarênh gar arým tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Ba ajte ar amã tãm jarê. ² Ar aje amim 'ã ujarênh nyja markôt Metîndjwýnh arým ar apytã. Tãm dja ba ajte kãj bê ar amã arê. Ar aje kam tu amim mar týtã rã'ã jabej arým ar apytã. Nàr ar aje mar kajgo jabej.

³ Metîndjwýnh ne kute imã kabên mex jarênhja ba arým ar amã arê. Kritu ne arým gwaj bajaxwe pãnh ty. Amrêbê: Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh nhyam me kute 'ã pi'ôk no'ôk kôt Kritu arým gwaj bajaxwe pãnh ty. ⁴ Ty nhyam me arým adjã. Nhyam me kute ajte 'ã pi'ôk no'ôk kôt 'ã akatin akatin akati nhyam arým akubyn tĩn ne.

⁵ Nãm akubyn tĩn nhyam kam Pedru arým omũ. Pedru nhidji 'ôdjwýbê ne Xepa. Nhyam kam Jeju kute ar anorbê 12djwý arým omũ.

⁶ Nhyam kam ajte arngro pydjikam gwaj baje meo bakamy krãptĩ kubê 500 ne kam ajmã ijukri 'ã akre kuteja adjwýnhdjwý arým omũ. Me kute omũnhja krãptĩ ne akati jakam

tîn ne ar ba rã'ã ne. Nhyim me kwÿbit arÿm ty. ⁷ Nãm me omÿ nhyim kam ajte Xijagu omÿ. Nhyim kam Jeju kute ar anorja kunÿ omÿ. ⁸ Kam ne ba ba me tekren arÿm omÿ. Ije mrãmri ne me prÿre nhõ akati nhõkre djã kôt me aêrbê bixadjwÿr pyrãk. Imã Jeju kurê:o iba. Nhyim kam memã amijo amirÿto ba nhyim me omÿnho ba. Omÿnho ba ba kam badjwÿ arÿm omÿ. Nãm ijaêrbê imã amijo amirÿt ba me totokbê arÿm omÿ.

⁹ Jeju kute ar anorja djwÿ ar rÿnho kute ijakrenh mex. Bajbit mekam ikajgo pyrãk. Mrãmri ne me ren kute ijã memã kum, "Jeju ne Paur jano", anhÿr kêt. Ije me kute amim Jeju marjao ibikênhõ ibakam ne me ren ijã anhÿr ar ba kêt.

¹⁰ Nhyim be, kati. Metÿndjwÿnh tu kum ikaprÿ kôt* Jeju arÿm ijano ba arÿm 'ã idjujarênh ar iba. Djãm kum ikaprÿ kajgo? Kati. Ba ne ba kum idjãpênhõ ar kunÿ jakrenh mex. Djãm ba ne ba apê? Kati. Metÿndjwÿnh ta ne tu kum ikaprÿn ikadjwÿnhbê djan ijo ba. Ijo ban ikam apê ba arÿm kum apê. ¹¹ Nhyim ar wãdjwÿr kãj bê memã 'ã ujarênh ar ba. Badjwÿr ba kãj bê memã 'ã idjujarênh ar iba. Bar aktã Kritu'ã memã ajarê gar kam arÿm tu amim markumrêx.

Medjwÿr tyk ne akubyn tîn.

Ruk 20.37

¹² Me arÿm kãj bê Kritu akubyn tîn'ã ar amã ajarê gar arÿm aje mar. Mÿkam ne ga ate ar akwÿ ajte memã kum,

—Kati. Me tyk akubyn tîn prãm kêtumrêx, anhÿro aba? ¹³ Ne ren mrãmri me tyk akubyn tîn kêt nhyim Kritudjwÿr ren akubyn tîn kêt ne. ¹⁴ Ne ren mrãmri akubyn tîn kêt ba ren ar kãj bê 'ã ar amã idjujarênh ar iba kajgo. Ga ren ar gadjwÿr ren amim maro aba nhyim ren arÿm kajgo:kumrêx. ¹⁵⁻¹⁶ Ne ren mrãmri me tyk akubyn tîn kêt nhyim Kritudjwÿr ren akubyn tîn kêt ne. Ba ren ar kam me kunÿmã Metÿndjwÿnh jarênh'ã ijêxnhõ iban memã,

—Metÿndjwÿnh arÿm akubyn Krituo tîn, anhÿro iba. ¹⁷ Ne ren mrãmri Kritu akubyn tîn kêt ga ren ar amim maro aba nhyim ren arÿm kajgo:kumrêx. Gar kam ren ajaxwe tÿm rã'ã ne.

¹⁸ Nhyim me kute Kritu mar arÿm tykdjwÿr ren akubyn tîn kêt ne ren mrãmri tu biknorkumrêx. ¹⁹ Gwaj ren batÿnri amim Kritu kamnhÿx ne ren kam arÿm ty. Ne ren kam akubyn gwaj batÿn kêt djã ne gwaj ren kam bakÿnh? Kati. Gwaj ren kam bakaprÿkumrêx. Ne ren bakaprÿo katãt me kunÿ jakrenh mex ne.

²⁰ Nhyim be, kati. Mrãmri ne Metÿndjwÿnh akubyn Krituo tÿnkumrêx. Kam me kute amim Kritu mar tyk kunÿdjwÿr dja me Kritu kôt akubyn tîn ne. ²¹ Pykakam me'õ djô'ã ne me arÿm ty. Ne kam akubyn tÿndjwÿr pykakam me'õdjwÿr djô'ã akubyn tîn. ²² Adão kôt me ja kunÿ Adão djô'ã ty. Nhyim Kritu kôt me ja kunÿ ajte Kritu djô'ã akubyn tîn.

²³ Djãm me kumrêx akubyn tîn? Kati. Kritu arÿm tyn kam kumrêx akubyn tîn ne wabi. Dja ï akubyn bõx. Akubyn bõx kambit dja akubyn õ me jao tîn.

²⁴ Nhyim kam arÿm pykakam mÿjja kunÿ aminhinomã amimê. Kam dja Kritu arÿm Bãmmã me kanga. Kute meo baja kunÿ arÿm Bãmmã me kanga. Kute kum me kanga djwÿnhrãm dja pykakam me bÿnjadjwÿr kunÿo kajgo. Me 'itÿx kunÿo kajgo. Nhyim kam me arÿm meo ba kêt ne arÿm rerekre. Kam dja Kritu arÿm Bãmmã õ me ja kunÿ kanga nhyim arÿm me kunÿo ba. ²⁵ Bir, ajbir jakam ne Kritu Metÿndjwÿnh kabênkôt arek meo ba. Dja meo ba:n arÿm kurê djwÿnh kunÿmã rerek jadjã. Ga, me kum bÿnjadjwÿr rÿnh pymakam rerekren parbê rôrøkja pumÿ. Kurê djwÿnh kunÿdjwÿr dja Kritu pymaje rere:kre.

²⁶ Gwaj badjwÿr. Mÿj dja gwaj bajon? Bir, dja gwaj bajo ban arÿm akubyn gwaj bajo tîn. Gwaj kam batÿk kêtumrêx. Gwaj bakurê djwÿnhbê batÿkjadjwÿr dja kêtumrêx. Gwaj bakurê djwÿnho ino rer ne ja. ²⁷ Nã, dja Kritu kurê djwÿnh kunÿmã rerek jadjã. Amrêbê ne me me bakukãmãremã 'ã ajarênh memã kum, "Arÿm ne me kunÿmã rerek jadjã nhyim me kunÿ arÿm umaje parbê kum rôrøk ne",

* 15:10 Djãm ba ne ba ijaxwe kêt nhyim pãnh kum ikaprÿ Kati. Ba ne ba te ijaxwe kêtã. Nhyim be, ta ne tu kum ikaprÿ.

ane. Amrêbê me ã Kritu'ã ane. Me bakukãmãremã ane. Kam dja Kritu arÿm me kunĩmã rerek jadjã. Djãm kam Metĩndjwÿnh ta Kritumã rerekre? Kati. Mÿjja kunĩ, me kunĩ Metĩndjwÿnhmã rerekren kam arÿm Kritumã rerekre. ²⁸ Kute me kunĩmã rerek jadjãr nhym me kute o bẽnjadjwÿr raxkam dja Kra ta arÿm Bãmmã bẽnjadjwÿr rax jarẽ. Nhym kam Bãm arÿm me kunĩmã rax'ã pydji. Ta ne Kra kadjy mÿjja kunĩmã rerek jadjã.

²⁹ Ë, jadjwÿ. Me kute me tĩnri ngômã me angjênh kêt nhym me arÿm tyk. Nhym me kute me tykja mar kadjy ne me ãm djãkam ngômã me tĩnja jangjênh ba. Ne ren mrãmri me tyk we akubyn tĩn kêt nhym ren me ngômã me angjênh kajgo. Nhym be, kati. Mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrêx.

³⁰ Badjwÿ myt kunĩkôt imã me kute ibĩn pyma. ³¹ Akati kunĩkôt imã me kute ibĩn pyman mã kum idjãpênh ar iba. Ne ren me tyk akubyn tĩn kêt ba ren ã idjãpênh anhÿr kêt nhym ren me kute ibĩn prãm kêt. Ba ren kam imã ibĩn pyma kêt. Ba ne ba Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Kritu Jeju'ã ajarẽ gar 'ÿr amijo akêx. Kam ikĩnhkumrêx ne mã ar ajo amra. Ne ren me tyk akubyn tĩn kêt ba ren ar amã Kritu'ã idjujarênh kêt gar ren kam amim mar kêt. Ba ren kam ã ar akam ikĩnh anhÿr kêt. Nhym be, kati. Me tyk akubyn tĩnkumrêx.

³² Krĩraxbê Epexu jakam me kute ibĩn prãm. Ga, me kute rop djãkrêo kê nhym kute me par prãmja pumũ. Nã bãm memã Kritu'ã ajarẽ nhym me arÿm imã àkrê:n ibĩn prãm. Ne ren me tyk akubyn tĩn kêt ba ren ba akubyn itĩn kêt ne ren ajmã nẽ. Ren me Epexukam ibĩ ba ren akubyn itĩn kêt ne ren ajmã nẽ. Nhym be, kati. Dja me ibĩn ba akubyn itĩnkumrêx. Nhym be, amrêbê ne me arĩk abenmã kum,

“Dja akatibê gwaj batyk ne babiknor jabej.

Gwaj kam on batĩnri amijo kĩnhbit.

Gwaj banhõ kwÿ krên bakõm rax ne bakĩnh kati”, anhÿro ba.

Ne ren gwaj batyk ne akubyn batĩn kêt ba ren mekôt ã ikabẽno ane. Nhym be, kati. Me tyk akubyn tĩnkumrêx. ³³ Kwãrik wãnh gẽ me ar amã 'êx ne ar anoo biknor kêt. Amrêbê me memã kum,

—Dja me mexja me axweo õbikwan kôt ar ban ï arÿm me axweo axwe, ane. Kôt ne me kute arênhja. Kam kwãrik wãnh gẽ me ar anoo biknor kêt. Ga ren ar amim me kabẽn man ren arÿm me kôt ajaxwe. ³⁴ Wãkam me kwÿ kute Metĩndjwÿnh mar kêt. Gora ar amiman amijãno djan ajaxwe kêt. Ar apijãmmã ne ba ar amã ja jarẽ.

Akubyn me tĩnkam mÿj dja me ïkam kute?

A Kô 5.1; Pir 3.21

³⁵ Godja ar ajõ ikukij ne imã,

—Arÿm gwaj batykkam mÿj dja gwaj akubyn batĩn on? Mÿj godja gwaj banhĩkam kute? ane.

³⁶ Ajbã. Purkam aje mÿjja 'y kreo amõrkam ne gar aje mÿjja 'y jangjênh kute me tyk jangjênh pyrãk. Gar ren aje 'y jadjãr kêt nhym ren ingrõt ne abatãnh kêt. Gwaj badjwÿ ren batyk kêt gwaj ren akubyn batĩn kêt. ³⁷ Gar bãygogo 'y nàr atemã 'y 'õdjwÿ kre nhym kam ingrõt ne kam bàri abatãnh ne. Djãm bàri jabatãnh pro ne ga kre? Kati. 'Ybit. Djãm bàri jabatãnh kute 'y pyrãk? Kati. Atemã. ³⁸ Apÿnh mÿjja djãri ne Metĩndjwÿnh kute 'y kadjy bàri nhipêx. Kute amim 'ã karõ kôt kute ipêx. Pì'y kadjy ne kute pì'y bàri nhipêx. Katèbàri 'y kadjy ne kute katèbàri bàri nhipêx. Apÿnh mÿjja djãri ne kute 'y kadjy bàri nhipêx.

³⁹ Djãm axikôt ne mÿjja nhĩ? Kati. Apÿnh me banhĩmẽ mry nhĩmẽ àk nhĩmẽ tep nhĩmẽ. Apÿnh mÿjja nhĩ. ⁴⁰ Me apÿnh kãkwakam mÿjja pumũn kam kum kĩnh. Myt pumũ, mytyrwÿ pumũ, kanhêtire pumũn kam kum kĩnh. Apÿnh me kum mÿjja kĩnh djãri ne me omũn kum kĩnh. Ne apÿnh pykakam mÿjja pumũn kam kum kĩnh. Mry pumũn, tep pumũn, bà pumũn kam kum kĩnh. Apÿnh me kum mÿjja kĩnh djãri ne me omũn kum kĩnh. Kãkwakam mÿjjamẽ pykakam mÿjja ne me apÿnh kum mÿjja kĩnh djãri. ⁴¹ Me kute myt pumũnhkam kum kĩnhkumrêx. Ne kute mytyrwÿ pumũnhkam kum kĩnhkumrêx. Ne kute kanhêtire pumũnhkam kum kĩnhkumrêx. Apÿnh kanhêtire djãri ne me omũn kum kĩnhkumrêx.

⁴² Me tyk akubyn tînkamdjwÿ. Me tyk jangjênhja myt tãmkam punu. Nhy m be, akubyn me tînkam arÿm punu prãm kêtkumrêx. ⁴³ Me kute me angjênhkam me kum me kînh kêt. Nhy m be, akubyn me tînkam me arÿm kum me kînhkumrêx. Me kute me angjênhkam tÿx kêt. Nhy m be, akubyn tînkam me arÿm 'itÿxkumrêx. ⁴⁴ Pykakam me ï. Kàjkwakam atemã me ï. Pykakam me ne me ï jangij. Nhy m be, akubyn me tînkam ne me atemã ï. Me kàjkwakam me ïjao ï.

Pykakam me ï nhy m kàjkwakamdjwÿ atemã me ï. ⁴⁵ I kabênja kôt ne me amrêbê: memã kum,

“Me banhingêt Adão kumrêx ne Metîndjwÿnh ipêx ne akôn o tîn nhy m arÿm tîn ne.” Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane. Nhy m be, Adão kôt Adão 'ôdjwÿ ne kubê Jeju. Ne kute mÿjja kunïo tîno ba. ⁴⁶ Metîndjwÿnh kute pykakam me ipêxkam djãm kàjkwakam me ïo ne me ï? Kati. Pykakam me ï jao ne me ï. ⁴⁷ Adãoja kumrêx ne Metîndjwÿnh pykao kum ï. Nhy m be, Jeju, Adão 'ôdjwÿja ne kàjkwakam me ïo ï. ⁴⁸ Adão nhÿja kumrêxo pykabê me bakunï nhÿ. Kàjkwakam Adão 'ôdjwÿ nhÿo ne kàjkwakam me ja kunï nhÿ. ⁴⁹ Nhy m be, arÿm gwaj batyk ne akubyn batîn ne badjãbirkam mÿj dja gwaj banhikam kute? Djãm Adão nhÿo gwaj banhĩmã? Kati. Dja gwaj atemã banhĩ kute kàjkwakam Jeju nhÿ pyrak.

Dja meo kukrà kêt ne meo ny.

Tex k 4.16

⁵⁰ Djãm me banhĩ, me bakamrô jao dja Metîndjwÿnh kàjkwakam me bajo ba? Kati. Me banhĩ ja rã'ã, Metîndjwÿnh kute me bajo ba prãm kêt. Me banhĩ punu prãmkam. Nhy m be, kàjkwakam mÿjja punu prãm kêt.

⁵¹ Ba ar amã mÿjja bipdjur tûm jarê gar ama. Djãm gwaj bakunï dja gwaj ty? Kati. Gwaj bakwÿ dja gwaj batyk kêt. Nhy m be, gwaj bakunimã dja Metîndjwÿnh atemã gwaj banhĩ nhipêx. ⁵² Dja gwaj banhipêxo kukrà kêto kute gwaj bano bikraro kukrà kêtja pyrak. Dja me kunï, mÿjja kunï aminhinomã amimê nhy m kadjy mrãnh djwÿnh arÿm ô'i kakô. Nhy m kam Metîndjwÿnh akubyn me tyko tîn ne. Dja me ï punu prãm kêto akubyn meo tîn ne. Ne kam arÿm gwaj badjwÿ atemã gwaj banhĩ nhipêx.

⁵³ Gwaj banhĩ tûmja ne punu prãm nhy m be me ï punu prãm kêto dja gwaj banhĩ ny. Jakam gwaj batyk prãm nhy m be dja gwaj ï batyk prãm kêt ne batîn rã'ã: rã'ã ne. ⁵⁴ Dja gwaj banhĩ punu prãm kêt ne batyk prãm kêt ne Metîndjwÿnh kôt batîn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Nhy m kam me kute amrêbê: mÿjja jarênhja dja katorkumrêx. Amrêbê: ne me memã kum,

“Arÿm me tyk kêt. Arÿm akubyn meo tîn nhy m me arÿm tyk kêtkumrêx. Ne tu tîn rã'ã: rã'ã ne.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhy m me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. ⁵⁵ Nhy m kam me ajte memã kum,

“Ga, mÿjja kakrit kute me kamjÿr nhy m me arÿm tykja pumũ.

Dja Bênjadjwÿr djwÿnh me batykjao apêx kute mrãmri ne me kute mÿjja kakrit perey jakàr nhy m kute arÿm me kamjÿr kêt pyrak.

Bênjadjwÿr djwÿnh dja akubyn me tyko tîn. Nhy m kam nhÿnhjakam me ajte tykmã? Kati. Arÿm me tyk kadjy kêtkumrêx.

Ga, me tÿx kute me pa 'amÿnh ne kute meo baja pumũ. Nhy m me te kator ne te ta ar ba prãmje.

Me kunïdjwÿ ne me aben djô'ã tyn te tîn ne ar ba rã'ã prãmje.

Nhy m be, Bênjadjwÿr djwÿnh dja akubyn me tyko tîn. Nhy m kam nhÿnhjakam me ajte tykmã? Arkati. Arÿm me tyk kêtkumrêx.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhy m me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhy m kam me aben djô'ã arê:n arênhô môr tãmtã:. Me bakamingrãnyre dja gu me ajte arênhô bamôr tãmtã: arÿm 'ÿr o bôx. Mrãmri me batyk kêtkumrêx'ÿr o babôxkumrêx.

⁵⁶ Mÿjja kakrit kute me kamjÿrkôt ne me ty. Me axwekôtdjwÿ ne me tyn arÿm me biknor tokry djãkam akuno. Ne kam mÿj ne me kute amijaxwe mar on? Bir, me memã

Môjdjê kukràdjà jarê nhyim me arým amijã kuman amijaxwe ma. Ne kam arým te axwe kêt prãmje. Te: axwe kêt prãmje ar ba:n arým axwe pãnh tyn kam me biknor tokry djakam akuno.

⁵⁷ Nhyim be, Metĩndjwýnh ne ukaprĩkumrêx ne arým Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu jano. Nhyim kam arým gwaj bajaxwe pãnh tyn akubyn tĩn. Dja gwaj kêt te tyn akubyn batĩn. Akubyn batĩn ne ajte batyk kadjy kêtikumrêx, bajaxwe kadjy kêtikumrêx. ⁵⁸ Kam, akmere, àpnhĩre, dja gar arek Bẽnjadjwýr djwýnhkôt adjãm tỳx ne tu amim mar tỳxikumrêx. Kwãrik wãnh 'ã adjukanga kêt. Mýjja 'òkôt 'ã adjukanga kêt. Kum adjapênh kumex rã'ã. Bẽnjadjwýr djwýnhkôt adjapênhja kajgo kêtikumrêx.

16

Metĩndjwýnh nhõ me ja kadjy pi'òk kaprĩ'ã kute memã karõ ne ja.

Kar 11.29; Rô 15.25; A Kô 8.1; Xim k 6.18

¹ Jakam Metĩndjwýnh nhõ me ja kadjy pi'òk kaprĩ'ã ije ar amã karõmã. Dja gar Jeju nhõ me jamã pi'òk kaprĩ jano. Ije krĩraxbê Garaxakam me kute amim Jeju marjamã arênh kêt dja gar memã pi'òk kaprĩ jano.

² Pi'òk kamrêk kunĩkôt dja gar akunĩ me kadjy anhõ pi'òk kaprĩ kwý jadjuw. Apýnh ar anhõ pi'òk kaprĩja nhidji kêt dja gar me kadjy kwý jadjuw. Ar anhõ pi'òk kaprĩ rax jabej ar anhõ rax kwý tan me kadjy adjuw. Nãr ar anhõ ngrire jabej ngrire kwý tan me kadjy adjuw. Adjuw ne o atom. Dja ba bõx nhyim arým o atom pro. O atom pro ba kubyn kam 'ã idjã'wýr ar iba kêt.

³ Dja ba bõx gar amim amikam me'õ aro amiptàn imã ar arê. Ba kam ar'ã pi'òk no'òk ne arkum kungã arým krĩraxbê Djeruxarê'ýr ar ano. Gê ar pi'òko tẽn anhõ pi'òk kaprĩo tẽn. Ne Djeruxarê'ýr o tẽn o bõx ne memã kungã gê me omũ. Ne kam arým ar mar katãt. ⁴ Nãr kon, gar me'ýr ijanor prãm jabej ba dja ba me'ýr aro tẽn aro bõx. Dja gar ã pi'òk kaprĩo ane. Tãm ne ja.

⁵ Jakam dja ba ar awýr itẽm'ã ajarẽ. Wãm ar awýr gẽdja ba ĩ tẽn ar apumũ. Gẽdja ba pykabê Mateni kumrêxkam tẽn:n kam ajte amũ ar awýr tẽn bõx. ⁶ Ne kam ar akam arek idjãm jabej ar akam ijã na apêx jabej. Gar kam amũ itẽm kadjy ikôt o kangõn ijano. Ba kam o ajte amũ itẽm kadjy 'itỳx ne. ⁷ Djãm jakam dja ba ar awýr tẽn bõx? Kati. Ne ba ren jakam ar awýr tẽn ren ar akam idjãm 'iry kêt ne ren ajte amũ tẽn. Arek ar akam idjãm 'iry kadjy ne ba amima. Metĩndjwýnh kute amim ijã karõ kêt ikabẽnkumrêx jabej dja ba arým ã ar akam ane.

⁸⁻⁹ Nhyim be, krĩraxbê Epexujakam ne ba idjapênh mexikumrêx. Me kum idjujarênh kĩnh. Nãm me kute mrãmri ne me kute memã 'ã ijê djã'ã 'yr ne memã, “Ajrã amrẽ wadjã”, anhýr pyrãk ne me kum idjujarênh kĩ:nh. Ba memã Kritu'ã ajarẽ nhyim me ma:ro kumex. Nhyim me kwý krãptĩdjwý kute ikapêrkãr ne ibê àptãr prãmikumrêx. Gẽdja ba kam arek jakam ar iba. Ar iba: nhyim me bikprõnh djã nhõ akatibê Pẽxiko ijã apêx ba kam arým wãm itẽmmã.

¹⁰ Nhyim godja Ximoxi ar akam bõx jabej dja gar kam kum akabẽn mexbit jarẽ. Abenmã ikabẽn ja jarẽ gê ar akam bõx gar amã abê. Ne kam kum akabẽn mexo akabẽn gê umar mex. Mýkam dja gar ã kum ane? Bir, nãm ikudjwa mã Bẽnjadjwýr djwýnhmã àpênh ba. Kam dja gar ã kum ane. ¹¹ Kwãrik wãnh ar ajõ amã kurê kêt. Ne amrẽ ajte tẽn kadjy dja gar kêt o kangõ gê tỳx ne umar mex ne amrẽ tẽn. Nã bãm amiwýr kam amak ar o iba. Gwaj baje aro bakamy Ximoxikôt mõrjadjwý ne ba amiwýr arkam amak ar o iba.

¹² Apõrdjwý ne ba o ikamy. Nã bãm te ar awýr tẽmmã kum ikabẽn mex jarẽ nhyim mã imã,

—Kati. Jakam me'ýr itẽm prãm kêt, ane. Ta dja 'òkam arým ar awýr tẽn.

¹³ Ar ajaxwebê amijã ano tỳx. Kritukôt adjãm tỳx ne tu amim mar tỳxo aba. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja dja gar amã me uma kêt ne atỳx. ¹⁴ Amã me abêbit. Amrãnh kunĩkôt amã me kunĩ jabê.

¹⁵ Nhym kam Exepa nhõ kikrekam ar ja ne ar amrêbê Metîndjwýnh'ýr amijo akêx. Pykabê Akajakam ar kumrêx 'ýr amijo akêx. Ja ne gar arým aje mar. Nãm ar mã Jeju nhõ me ja kôt o kangõnh ar o ba. Arkum me kôt o kangõnh kînhkumrêx. ¹⁶ Dja gar ar kabên ma. Ne me kute ar kudjwa Metîndjwýnhmã àpênh tỳx ar o bajadjwý kabên ma. ¹⁷ Exepamê Potunamê Akaku ar arým amrê iwýr bõx ba arým ikînhkumrêx. Gar amrê iwýr abõx kêt ne ikôt o kangõnh kêt. Nhym kam ar arým iwýr bõx ne ikôt o kangõ. ¹⁸ Ba kam arým ikînhkumrêx ne. Wãkam ar gadjwý amybým dja gar arým aman idjõ'ã akînhkumrêx. Dja ar wãm tẽn bõx gar ar aman abenmã ar mex jarê.

Kute apýnh õbikwa djàri kum amikabên mex janor.

¹⁹ Pykabê Adjijjakam apýnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djàri ne me ar amã kabên mex jarê. Ba me kuman arým pi'òk jakam wãm ar amã arê. Akwiremê Prixira ar amã kabên mex jarê. Arkum ar ajabê ne ar amã amijarê. Ar úrkwãkam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bajadjwý ne me ar amã kabên mex jarê. Ba me kuman arým pi'òk jakam wãm ar amã arê. ²⁰ Jakam gwaj bakamy kunĩ ar amã kabên mex jarê ba kuman arým wãm ar amã arê. Dja gar abenwýr abõxkam abeno arôròk ne aben pa krij.

²¹ Ba ibê Paur ne ba inhikrao ar amã ikabên mex ja'ã pi'òk no'òk ne.

²² Godja ar akam me'õ kum Bênjadjwýr djwýnh jabê kêt jabej Metîndjwýnh dja o ajkê nhym arým me biknor tokry djàkam akuno. Gêdja Bênjadjwýr djwýnh bõxkumrêx. ²³ Gê Bênjadjwýrbê Jeju tu kum ar akaprĩ.*

²⁴ Ota, jakam ba imã ar ajabêkumrêx. Kritu Jeju kum ar ajabê. Ba kôt imã ar akunĩ jabêkumrêx. Tãm ne ja.

* 16:23 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrêx.

Paur kute Kôritukam me jamã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ajte krîraxbê Kôritukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Paur kum me abê nhym be me ja ne me Paur japrÿn 'ã abenmã kum,

—Kati, Metîndjwÿnh kute Paur janor kêt. Ta ne arîk ar ba, ane. Kam ne Paur kaprî rax ne ajte memã pi'ôk no'ôk ne memã kum,

—E kum be mrãmri ne Metîndjwÿnh tu amim idjarkumrêx ne apÿnh pyka kunîkôt me ja'ÿr ijano, ane. Ne kam prîne memã amijã ajarê. Amitokry djà kunîkôt memã arê. Be, Metîndjwÿnh ne tokry japôkmã, umar punu japôkmã tu o tÿx ne nêje mÿjja punuo ajngrà. Xatanaj ne memã mÿjja punu ngã nhym be Metîndjwÿnh ne raxo Xatanaj jakre ne tu me nêje mÿjja punuo bingrânho ba. Nãm ã Metîndjwÿnh umao kute nêje mÿjja punuo bingrânho bao ane nhym Paur memã amijarên kam ajte memã apÿnh mÿjja'ã karô.

¹ Ba ibê Paur. Kritu Jeju ne ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba. Metîndjwÿnh kabênkôt ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba. Ximoxidjwÿ ne ikôt dja. Gwaj baje Ximoxio bakamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Krîraxbê Kôritukam ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio abaja ne ba ar amã ikabên. Bu'ã pykabê Akaja kunîkôtdjwÿ Metîndjwÿnh kute ar ajo ô me ja ba ar amã ikabên. ² Metîndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprî* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Apÿnh me kaprî djari nhym Metîndjwÿnh akubyn meo kînh.

Kor 1.11; A Tex 2.16

³ Metîndjwÿnhbê Jeju Kritu Bãm. Kubê gwaj banhô Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu Bãm. Ba kum mextire jarê. Mÿkam ne ba kum mextire jarê? Bir, me Babãm djwÿnh ne ukaprîkumrêx. Ga, me kaprî nhym Metîndjwÿnh kute me kunîmã kînh jangjênhja pumû.

⁴ Ar ba ne bar apÿnh ar ikaprî djari kuma. Bar amikanê man me Jeju'ã kum ar ikurê man apÿnh ikaprî ja ma nhym Metîndjwÿnh arÿm kunîkôt akubyn ar ijo kînh. Mÿj kadjy ne ã ar ijo kînh ane? Bir, dja me'ôdjwÿ kaprî jabej bar amikudjwa akubyn o kînh nhym arÿm ar ikudjwa kînh. Metîndjwÿnh ta kute ar ijo kînh o dja bar ajte me'ôo kînh. Ja kadjy ne ã ar ijo kînh ane.

⁵ Amrêbê Kritu tokry: bar kôt arÿm itokry kumex ma. Memã 'ã idjujarênhkôt itokry ma nhym Kritu arÿm mã ar ijo kînh bar ikînhkumrêx. ⁶ Mÿj kadjy ne bar itokry? Bir, dja bar itokry gar arÿm amim Metîndjwÿnh ma nhym arÿm ar apytà. Gar kam akubyn akînh. Te atokry akubyn akînh ne. Nâr, godja bar akubyn ikînh jabej. Mÿj kadjy dja bar akubyn ikînh? Bir, ar gadjwÿ dja gar kam akubyn akînh ne arÿm atokrykam atÿx. Ne kam aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Godja gar atokry kute ar itokry pyrâk jabej ne kam arÿm ar ima. Ne kam ar ikudjwa atokrykam atÿx ne aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Ja kadjy dja bar akubyn ikînh. ⁷ Itokryn mã: ikînh. Ne kam ar ajã amim,

—Godja ar ikudjwa tokry jabej ne kam ikudjwa ã kînh ane. Bar amim anen kam tu amim ar akînh kamnhîxkumrêx.

⁸ Akmere, àpnhîre ar, bar ar amã pykabê Adjikkam itokry jarê gar ama. Ar itokry kumex. Bar te: ikatormã te: amijo anen kam arÿm amikukãm itykbtkam ama. ⁹ Mrãmri ne bar mã amim,

—Dja me ibî. Dja me ibî, anhÿr ar ibakumrêx. Mÿj ne bar kam kuma? Bir, dja me ar ikangrônho ba, bar arÿm amikanàrràm ar iba kêt ne arÿm tu amim Metîndjwÿnhbit kamnhîxkumrêx. Ta kute akubyn me tyko tîn djwÿnh dja bar tu amim kamnhîx tÿxkumrêx. ¹⁰ Ta ne kute ar ityk jabê ar ipytâr. Ar ityk pymatijabê ar ipytâr ne kute kubê ar ipytâr rã'ã. Ba tu amim kamnhîxkumrêx ne amim,

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhym ar pân h arÿm kum ar akaprî Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprîkumrêx.

—Mrãmri dja kubê ar ipytàr rã'ã ne, ane. ¹¹ Ar gadjwỳ dja gar ar ikôt o kangõn Metĩndjwỳnhmã ar ijo a'wỳ. O dja gar ar ikôt o kangõ. Ar ikadj Metĩndjwỳnh 'wỳr ar o aban o ar ikôt o kangõ. Nhyam kam arỳm ar akabên man ar akabênkôt kum ar ikaprĩn ar ipytà. Gar kam akĩnh akumex ne ar ikôt Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarê.

Paur kute memã 'êx kêt'ã amijarênh.

¹² Wãkam me kwỳ ar ijã memã kum, “Paur ar 'êxnhĩkumrêx”, ane. Djãm mrãmri me kabênkumrêx? Kati. Bar akubyn amijo tẽn amrêbê ar akam ar ibaja'ỳr amijo bõx ne amiman amim,

—Kati. Nãm me ijã 'êx. Nhyam bê ne ba mekam ijêxnhĩ ar iba. Kati. Ba ne ba Metĩndjwỳnh mexo imex ne mekam ar iba. Metĩndjwỳnh kôt ijêxnhĩ kêtumrêx ne mekam ar iba. Ibu'ã me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja ba memã ijêx kêt. Nãr, me kute amim Jeju marmã ijêx kêtumrêx ne mekam ar iba. Nã bãm ã amimaro anen arỳm amikôt ar amã amijarê. Djãm me kute amidjwỳnhbito kĩnhja we krã mex kôt ne bar ikrã mex ne ar akam ar iba? Kati. Ba ne ba ikrã mex kêt. Nhyam be, Metĩndjwỳnh ta ne tu kum ikaprĩ ba arỳm ikrã mex ne ar akam ar iba. Ba ar amã amikôt amijarên amikam ikĩnhkumrêx. Amikam ikaprĩre kêt.

¹³ Ije ar amã pi'òk no'òkkam ikabên jarênhdjwỳ. Djãm ikabên krãptĩ? Kati. Ba ikabên pỳnh ne arên 'ã pi'òk no'òk gar arỳm omũn ama. Ba kam ar ajã amim,

—Dja me ĩ imar pydji. Ne imar pydji rã'ã ne. ¹⁴ Be, kraxje me kute prĩne imar mex kêt rã'ã. Godja me ĩ imar pydji. Nã bãm ã ar ajã amim ane. Dja gar ĩ iman ikam akĩnhkumrêx kute mrãmri ne ije ar akam ikĩnh pyrãk. Dja Bẽnjadjwỳr djwỳnh akubyn bõx ba ar akam ikĩnhkumrêx. Nã bãm ã ar amaro ane.

¹⁵ Ar ije ã ar amaro anhỹrkam ne ba bit tẽn bêt ar awỳr itêm ne ibõx ne ije ar amã arênh gar aje amim Jeju mar mexo amũ amikamênhmã. Kam ne ba bit ajte akubyn ar akam ibõx ne ije ajte ar amã arênh gar ajte o amũ amikamênhmã. ¹⁶ Ba ar ajã amim,

—Dja ba me kumrêx 'ỳr bõx. Krĩraxbê Kôritukam me'ỳr bõx ne mekam ar iban amũ pykabê Mateni'ỳr tẽn. Ne kam Mateni kurũm akubyn tẽn ajte mekam bõx. Nhyam kam ajte amũ pykabê Djudêja'ỳr itêm kadj godja me ikôt o kangõ ba arỳm 'ityx ne tẽn. Nã bãm ã ar ajã amim ane. Nhyam be, kati. Ar akam ibõx kêt. ¹⁷ Djã nã bãm bit ar akam ibõxmã ne arĩk ikabên dji? Kati. Djã nã bãm me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kudjwa ikabên amãnhkrut ne ar amã,

—Nã. Dja ba ar awỳr bõx, anen atekam ajte amim,

—Kati. Dja ba ar'ỳr ibõx kêt, ane? Kati. Ikabên amãnhkrut kêt.

¹⁸ Metĩndjwỳnh kute kabên pỳnh ne arênh ba ije kudjwa ikabên pỳnh ne arênh.

¹⁹ Bamê Xibanumê Ximoximê ne bar kàj bê ar amã,

—Metĩndjwỳnh Krabê Jeju Kritu dja gar tu amim markumrêx nhyam arỳm ar apytã, ane. Djã ne bar atekam ajte ar amã, “Kati. Dja ar apytãr kêt”, ane? Kati. Dja gar tu amim markumrêx nhyam mrãmri arỳm ar apytãrkumrêx. ²⁰ Metĩndjwỳnh ne gwaj bamã,

—Dja ba ĩ ar amã apỳnh mỳjja mex ngã. Ar aje tu amim Kritu markam dja ba ĩ ar amã kungã. Dja gar ikôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Mỳjja kumex dja ba ar amã kungã. Nãm ã gwaj bamã anen kam kabên pỳnh ne arê. Kabên pỳnh ne arê gwaj arỳm mar pỳnh ne abenmã kum,

—Mrãmri ne arênhkumrêx, ane. Gwaj ã abenmã ane nhyam Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bakam kĩnhkumrêx.

²¹ Kritu ne kute gwaj bamã tỳx jangjênh. Ar bamê ar gamê kute gwaj bamã tỳx jangjênh gwaj tu amim mar tỳxkumrêx ne 'ã badjukanga kêtumrêx. Nãm gwaj bamã Karõ jano nhyam arỳm ar gwaj bajo ba. ²² Ga, me kute mỳjja 'ã aminhidji nhôr nhyam arỳm amirĩtkumrêxja pumũ. Gwaj badjwỳ arỳm ne gwaj bamã Karõ jano nhyam arỳm gwaj bakam nhỹn gwaj bajo ba. Gwaj kam arỳm amikam Karõ man amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳm ijo krakumrêx. Ga, arỳm kute imã Karõ janor nhyam kute ijo bakumrêxja pumũ, ane.

Gwaj amim anen arým kuma. Arým Metĩndjwýnh gwaj bajo kra. Ja ne gwaj kuma. Karõ kute gwaj bajo bakõt ne gwaj kuma. Ga, me kute memã mýjja rũnh nhõrmãnh kute kukãm memã kryre nhõrja pumũ. Nhym me amim kryre jamýn arým amiwýr rũnh kamnhĩxkumrẽx. Gwaj badjwý Metĩndjwýnh arým gwaj bamã Karõ jano nhym arým gwaj bajo ba. Gwaj kam arým amim,

—Ga, Metĩndjwýnh arým kute imã Karõ janorja pumũ. Ga, kute ijo baja pumũ. Mrãmri dja ba kãjkwakam kõt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Karõ gwaj bajo ba gwaj kam amim anen kam arým baje mrãmri ja markumrẽx. Mrãmri kãjkwakam Metĩndjwýnhkõt batĩn rã'ã: rã'ãja markumrẽx ne amiwýr kamnhĩxkumrẽx.

²³ Amrẽbê ne ba pi'õkkam ar amã me'õ jaxwe jarẽ. Me'õ jaxwe: ar akam ar ba gar ate akrã nhym arek ar akam axweo ba rã'ã. Ba ren on ar awýr bõx ne ren arým 'ã ar amã ikabẽn ne ren ar amã kaprĩ jadjã. Ije ar amã akaprĩ jadjã karõ ne ba on ajte Kõritukam ar awýr ibõx kêt. Mrãmri ne ba ar amã amijarẽnhkumrẽx. Metĩndjwýnh ne kute imar. Nok ba ren ar amã ijẽx nhym ren ajmã ijõn. Mrãmri ne ba ar amã amikõt amijarẽnhkumrẽx.

²⁴ Ar aje amim Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju marmã ne bar ar awýr ibõxmã. Djãm ar ije ar akam amijo ibẽnjadjwýr ne ibamã? Kati. Ar ba ne bar ije ar amã kãjmã akĩnh kamẽnhmã. Kritu pydjibit ar aje tu amim markumrẽxmã. Tãm dja ar ajaxwebê ar amã tỳx jadjã gar mã kõt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt.

2

¹ Ar akaprĩ karõ ne ba amim,

—On me'ýr itẽm prãm kêt. Nok ba ren me'ýr bõx ne ren memã kaprĩ jadjãr mex ne, ane. ² Nã bãm ren ar amã kaprĩ jadjãr mex nhym mýj me'õja ren ijo kĩnh? Gar ren akaprĩkam te aje ijo kĩnhmã.

³ Kam ne ba amrẽbê amikukãm ar amã pi'õk no'õkkam ikabẽn jarẽ. Ar aje ikutẽp abeno mexmã ne ba ar amã arẽ. Ba ar awýr itẽm ne ibõx ne ije ar apumũnh ne idjumar punu kêt kadjy ne ba ar amã arẽ. Ar aje ijo kĩnhmã ne ba bit tẽmbê ar awýr itẽm ne ar awýr ibõxmã nhym ren ate ar akwý imã idjumar punu jadjã. Ar akwýkam idjumar punu karõ ne ba amrẽbê amikukãm ar amã pi'õk no'õk ne. Nã bãm ar amexkam amakbê amim ar akunĩ kamnhĩx ne. Ba ar awýr bõx gar iro'ã akĩnh kadjy ba tu amim ar amex kamnhĩxkumrẽx ne. ⁴ Nã bãm ar akam idjumar punu rax ne ikadjwýnhbê itokry kumex man mu:w. Djãm ije ar amã ar akaprĩ jadjãr kadjy ne ba ar amã pi'õk no'õk? Kati. Ar aje imar kadjy. Imã ar ajabê:ê. Ar aje imar kadjy ne ba ã amrẽbê amikukãm ar amã pi'õkkam ane.

Me kute me'õ axwe maro biknor'ã kute memã karõ.

Ruk 17.3; Gar 6.1; Ep 4.32

⁵ Ije amrẽbê pi'õkkam ar amã me'õ jaxwe: jarẽnhja djãm bajbit ne imã ikaprĩ jadjã? Kati. Ar gadjwý ne ar akunĩmã kaprĩ jadjã. Ba ar amã iprĩren ar amã me'õ jaxwe jarẽ. ⁶ Aje, kwãrĩk wãnh ajte ijukri me'õjamã kaprĩ jadjãr kêt. Mrãmri amrẽbê me'õja axwen kam arým kaprĩre. Ar akrãptĩ arým axwe pãnh kum kaprĩ jadjã. Jao dja gar krãta. Kwãrĩk wãnh ajte kum kaprĩ jadjãr kêt.

⁷ Jakam dja gar on me'õja jaxweo aknon ajte mar kêt. Ne kam tu o kĩnh gê akubyn tỳx ne. Gar ren kum kaprĩ jadjãr rã'ã nhym ren kaprĩbê te amijo anen arým rerek mex ne.

⁸ Dja gar ajte kum,

—Mrãmri ar imã ajabêkumrẽx, ane. Dja gar kum ane gê on kaprĩ kêt.

⁹ Be, ije amrẽbê ar amã ikabẽn'ã pi'õk no'õkja ije ar amar kadjy ne ba 'ã pi'õk no'õk. Ije 'ã pi'õk no'õk kadjy ba amikabẽn man amim,

—Ba arkum ikabẽn mex jarẽ gê ar iman goja ikabẽn kõt amijo ba jabej, ane. Ar aje ikabẽn kunĩ mar ne kõt amijo aba jabej ne ba ar amã pi'õk no'õk. ¹⁰ Godja gar me'õ axwe'õo abiknor jabej ba badjwý arým axweo aknon mar kêt ne. Mrãmri me'õja axwekumrẽx jabej ba arým axweo akno, ar adjumar mex kadjy arým o akno. Kritu kukwakam ba arým axweo aknon arým mar kêt ne. ¹¹ Djãm ije axwe mar rã'ã? Kati.

Arÿm ba o aknon mar kêt. Ba ren axwe mar rã'ã nhym ren Xatanaj arÿm gwaj banoo akno. Nãm me noo biknoro ba. Ja ne gwaj baje prïne mar.

¹² Be, ba amrêbê krîraxbê Krôwadjî'ÿr tèn 'ÿr bôx. Ije kàj bê memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kadjy ba Krôwadjî'ÿr tèn 'ÿr bôx. Ne kam memã Kritu jarê nhym kam me kum kînh ne ma:ro kumex. Nãm me kute mrãmri ne me kute memã kikre'ã ijê djà'ã rênh ne memã, “Ajrã amrê wadjà”, anhÿr pyræk. ¹³ Nãm me ã kum Kritu'ã ujarênh ny kînh ane. Me te kum kînh ba idjumar punu rã'ã ne. Nã bãm kam bôx ne te ikamy Xitu jabej ne kum ikator kêt. Xituo ne ba ikamy. Kum ikator kêt kam idjumar punu. Ne kam memã, “Ba on”, anen arÿm amũ pykabê Mateni'ÿr Xitu jabej tẽ.

Me kudjÿ djào me kurwÿk môrja Paur kute amijã akre.

Ep 5.2; Pîr 4.18

¹⁴ Bar te idjumar punun mã Metîndjwÿnhmã ar amikînh jarê. Mÿkam? Bir, ta ne ar ijo djuw mex bar mã Kritu kôt ar amijo iban mã ikînh. Ikînh kute mrãmri ne me kute me kurê djwÿnh'ÿr meo ban kute 'ã àprãrn akubyn ôbikwa têpo ban kurwÿko pôx ne kînhja pyræk. Nãm ã Kritu kôt amijo ibakam ikînh ane.

Ga, me krâkamngôn krãptî: akubyn kurê djwÿnh kurÿm ban kurwÿko pôx nhym me kute kukãm prykôt pidjôrã rênh ne kute kudjÿ djà kudjÿ tÿx bôr nhym kudjÿ:ja pumũ. Nhym kam ardjành me kunîkôt prôt ne kute me kunîo bikamÿr ja pumũ. Ar badjwÿ ne bar pyka kunîkôt Kritu'ã memã idjujarênh iba nhym me arÿm pyka kunîkôt 'ã idjujarênh ma. Kritu ta kute kudjÿ djà mextire pyræk bar me kunîmã 'ã ajarê.

¹⁵ Nã bãm ar ã anen kam arÿm Metîndjwÿnh kînh. Kute mrãmri ne me kute kum kudjÿ djà mextire bôr nhym ardjành 'ÿr àbir nhym kute bãrn kînhja pyræk. Nã bãm ar ã kum anen kam arÿm me jamãdjwÿ ã ane. Metîndjwÿnh kute amim me utãrjamê kute me kangajamê amê me jamã ne bar ije mÿjja kudjÿ mextire pyræk ne memã Kritu'ã idjujarênh iba.

¹⁶ Nhym be, me ja ne me kum Kritu 'ã ar idjujarênhja kînh kêt. Ar ije mÿjja kudjÿ mextire ja pyræk me kum kînh kêt. Metîndjwÿnh kute me kanga nhym me me biknor tokry djãkam biknor ja kadjy ne me kum kînh kêt. Nhym be, ate me ja ne me kum Kritu'ã ar idjujarênhja kînh. Ar ije mÿjja kudjÿ mextire ja pyræk me kum kînh. Metîndjwÿnh kôt me tîn ne ar ba kadjy ne me kum kînh. Be, mÿj me'ô ta ne àpênh djà ja kadjy tÿx? Kritu'ã ujarênh kadjy tÿx. Djãm ar ba? Arkati. Nhym be, Metîndjwÿnh ne ar ijo ban ar imã tÿx jangij bar me kunîmã 'ã idjujarênh ar iba. ¹⁷ Nhym kam me krãptî kute arîk Metîndjwÿnh kupa'ã kabên jarênh punu. Djã ne bar me kudjwa ã arênh ane? Kati. Ar ba ne bar amijãno djan Metîndjwÿnh kukwakam katãt arênhkumrêx. Metîndjwÿnh ta ne ar ipumûnh nhÿ. Ar ije kupa'ã arênh nhym kute ar imã o pãnh karô ne bar ã katãt arênh ane. Kritu ar imê amijo kajkep bar katãt arênhkumrêx ne.

3

Paur ta kute amimex'ã amijarênh kêt.

¹ Djãm mrãmri ne ba ije ajte ar amã amimex jarênhmo kraxja? Kati. Ar ba ne bar ije amimex jarênh kêt. Djã ne bar me kwÿ kudjwa memã, nãr kon ar amã,

—Memã ar imex'ã pi'ôk no'ôk ne ar imã angã bar memã o tèn o bôx. O bôx gê me arên arÿm ar imex man kum ar ikînh, ane? Ne kam ar amã pi'ôko tèn o bôx gar arên kôt arÿm ar imex man ar amã ar ikînh? Kati. Ar ba ne bar imã imex'ã pi'ôk no'ôk prãm kêt. Me kwÿ ne me mrãmri kum amimex'ã pi'ôk no'ôk prãm kumrêx. Nhym be, ar ba ne bar imã prãm kêt.

² Mÿkam ne ar bajbit ar imã amimex'ã pi'ôk no'ôk prãm kêt? Bir, ar ga ne gar aje ar imex'ã pi'ôk no'ôk pyræk. Ar ba ne bar ar amã Kritu jarê gar ar idjô'ã 'ÿr amijo akêx. 'ÿr amijo akêx nhym arÿm ar ajo mex ne. Ar idjô'ã ne gar amex. Nhym kam me kunî kute ar idjô'ã ar amex pumûnh ne kute ar amar. Ne kam jãm kute ar badjwÿ ar imex mar. Me

kute ar apumũnh kute mrãmri ne me kute ar imex'ã pi'òk no'òk pumũnh pyræk. Tãm ne bar kuman ar amã,

—Ar ga ne gar aje ar imex'ã pi'òk no'òk pyræk, ane. Ar badjwý ar ije ar amex pumũnh ne ije ar amar ne arým imã ar ajabê:ê. Me kunĩ ne me kute ar amar.

³ Kritu ta ne ar amã ajamak bô gar adjumar djà ny. Nãm ar ajo kute mrãmri ne me kute pi'òk no'òk pyræk. Ar ba ne bar amã Kritu'ã ajarê gar arým tu amim markumrêx. Nhym kam arým ar amã ajamak bô gar adjumar djà ny. Ga, Metĩndjwýnh Karõ tĩn ne ar baja ne kute ar amã ajamak bôn timer gar adjumar djà nyja pumũ. Kritu ne Karõ ar amã ajamak bô. Ga, me bakukãmãre kute mýjja tỳxo kênpo'a no'òkja pumũ. Djãm ã Kritu ar ajo ane? Kati. Bar ar amã Kritu'ã ajarê gar arým tu amim markumrêx ne arým adjumar djà ny.

⁴ Ar ba ne bar ar amã arê nhym Kritu arým ar ajo mex. Tãm ne bar ije markumrêx nhym mrãmri Metĩndjwýnhdjwý kute ar imar. ⁵ Djãm kam ar ba ne bar ije amim,

—Ba ne ba ije aro mex, anhýro iba? Kati. Metĩndjwýnh ta ne ar imã 'ã karõ bar arým ar amã Kritu'ã ajarê nhym kam ta arým ar amã ajamak bô.

Metĩndjwýnh kute Kritu'ã kabên ny jarênh mãmджи.

⁶ Ta ne me kadjy ar imã ijamak mex jadjà bar memã arênh iba. Metĩndjwýnh ne kute Kritu'ã kabên ny jarênh mãmджи bar arým kuman memã arênh iba. Djã nã bãm Môjdjê kudjwa memã kabên'a kênpoti no'òk tũmja jarênh iba? Kati. Metĩndjwýnh Karõ ne bar memã arênh iba. Mýkam ne bar memã kabên tũm jarênh kêt? Bir, ba ren ar memã tũm jarê nhym ren me te: kute katàt kôt amijo ba prãmje ne ren ta amikôt axwe rã'ã ne. Ne kam ren arým pãnh me biknor tokry djàkam akuno. Nhym be, kati. Bar memã Metĩndjwýnh Karõ jarê nhym me arým maro ba nhym ta arým katàt meo ba. Nhym kam me arým Karõkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁷ Me memã kênpotikam kabên jarênh ba nhym me arým mar kajgon ta amikôt axwe rã'ã. Ne kam pãnh arým akuno. Metĩndjwýnh mýjja tỳxo kênpoti tỳx no'òk ne. Nhym kam Metĩndjwýnh mexo umakôt Môjdjê nokre jadjênh ne arým kênpoti mýn memã o bôx. Ne kam memã Metĩndjwýnh kabên jarênh dja nhym kabên me: xkumrêx nhym me maro dja. Maro djan te kute nokre 'ãno ãm ne omũnhmã. Metĩndjwýnh mexo uma djô'ã ne Môjdjê nokre jadjênh nhym me te kute omũnhmã. Nhym kam adjênh apêx tẽ:n arým tu apêxkumrêx. Nhym Metĩndjwýnh kute Môjdjêmã kabên jarênh tũmjadjwý. Djãm me kute kabên tũm kôt katàt amijo bamã? Kati. Me ta te: katàtmãn axwe rã'ã ne.

⁸ Nhym be, Metĩndjwýnh Karõ ne gwaj bamã kabên ny jarê. Kute gwaj bamã arênh ja ne mexo kute Môjdjê kabên tũm jakrenh mex ne. ⁹ Djãm Metĩndjwýnh kute Môjdjêmã kabên jarênh tũm punu? Kati. Mexkumrêx. Nhym be, nãm me te memã Môjdjê kabên tũm jarê nhym me axwe rã'ã ne. Me ta amikôt axwe rã'ã ne. Axwe rã'ãn kam pãnh arým me biknor tokry djàkam akuno. Nhym be, gwaj Karõ kabên ma nhym arým gwaj bamã tỳx jadjà gwaj arým katàt kôt ar amijo baba. Kam ne Metĩndjwýnh Karõ kabên nyja arým mexo Môjdjê kabên tũm jakrenh mex ne.

¹⁰ Kabên nyja kute tũmja jakrenh mex nhym tũmja me arým kute kum kĩnh kêt pyræk. ¹¹ Tũmja me kute 'ã ukangan mar kêtãm. Nhym be, pãnh kabên nyja dja me mar rã'ã ne kôt amijo ba rã'ã ne. Kam nyja ne mexo kute tũmja jakrenh me:xi.

¹²⁻¹³ Bar Karõ kabên ny mar rã'ãn tu amiwýr kute mýjja jarênhja kamnhĩxkumrêx ne irãri memã kabên ny jarênh amirĩtkumrêx. Nhym be, Môjdjê ta ne kubêkào aminokre'ã pro. Metĩndjwýnh mexo uma djô'ã nokre jadjênh ne kam mebê idjaer kute omũnh kêt kadjy aminokre'ã pro. Nhym kam adjênh arým apêx. ¹⁴⁻¹⁶ Me abendjô'ã Metĩndjwýnh kabên tũm jarê:. Ne akati jakam kute arênh rã'ã ne.

Nhym be, me kam amakkre kêt tẽ:n amakkre kêt rã'ã. Akati jakam me amakkre kêt rã'ã. Ga, gwaj baje kubêkào banokre'ã prokam baje mýjja ngrirebit pumũnhja pumũ. Mebê idjaerdjwý ne me kute Metĩndjwýnh mar ngrire. Nhym be, me kwý arým Bênjadjwýr djwýnh'ýr amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Kôt ar amijo ban arým mar rax ne.

Ga, gwaj baje kubêkào banokre'ã pro kêtkam baje mỳjja pumũnh rũnhja pumũ. Mebê idjaer kwýdjwý ne me Metĩndjwýnh mar rũnh. Nãm me Bẽnjadjwýr djwýnh'ýr amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Ne kam arým Metĩndjwýnh mar rũnh ne. Nhym be, me kute Bẽnjadjwýr djwýnhkôt amijo ba kêtja ne me kute Metĩndjwýnh mar kryre. Me amakkre kêtkam.

¹⁷ Be, Bẽnjadjwýr djwýnhjabê ne Metĩndjwýnh Karõ. Bẽnjadjwýr djwýnh Karõ arým gwaj bamê amijo kajkep. Djã ne gwaj kam arek amim,

—Ba katàt Môjdjê kabên man kôt ar amijo iban arým Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhýro baba? Kati. Gwaj baje amim anhýr kêt. Metĩndjwýnh ta ne gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne.

¹⁸ Ga, me kute kubêkào aminokre'ã pro kêtkam kute mỳjja pumũnh rũnhja pumũ. Gwaj badjwý baje Bẽnjadjwýr djwýnh mex mar rax. Ga, me kute ixekam mỳjja kumex pumũnh mexja pumũ. Gwaj badjwý ã Metĩndjwýnh mar mexo ane. Ne maro baba:n arým kôt ar amijo baba. Ta kute amijo ba pyræk kôt ar amijo baba. Kôt ar amijo baba: nhym arým amikôt gwaj bajo mexo tẽ. Gwaj kam arým bamexo amũ amikamên arým ta mexo bamex ne. Mýj me'õ ne kute gwaj bajo mex? Bir, Bẽnjadjwýr djwýnh Karõ ne kute gwaj bajo mex.

4

Paar kute memã Kritu'ã ujarênh'ã amijarênh.

A Kô 1.12; Tex k 2.1

¹ Metĩndjwýnh kum ar ikaprĩkam ne ar imã me'ã karõn ar imã,

—Dja ga memã Bẽnjadjwýr djwýnhbê Kritu'ã ujarênh nyja jarênhõ aba, ane. Kam ne bar arým memã arênhõ iba. Djã ne bar memã arênh'ã idjukanga? Kati. Bar memã arênh'ã idjukanga kêtkumrêx ne memã arênh ar o iba. ² Djã ne bar memã arên ate mebê amipdjun mebê mỳjja kupênhõ iba? Kati. Amrêbê: ne ba mebê amipdjun mebê mỳjja kupênhõ kanga. Djã ne bar ari memã ijêx ne me noo ibiknoro iba? Nàr ijêxnhĩn ari me noo ibiknor ne Metĩndjwýnh kabên kupa'ã memã mỳjja kwý jarênhõ iba? Arkati. Ar ba ne bar katàt memã arênhõ iba. Ar ije memã Kritu kabên jarênhkam djã ne bar ajmã ikuten kupa'ã amijo iba? Kati. Kritu kôt ne bar katàt ar amijo iba. Metĩndjwýnh ta ne kute ar ipumũnh. Bar katàt ar amijo iban kam katàt memã arê nhym me arým amim,

—Nà. Nãm ar katàt me bamã arênhkumrêx. Ga, katàt ar kute amijo baja pumũ. Ar mexkumrêx. Dja ba amim ar kabên ma, ane. Dja me kunĩ ar ipumũn kwý arým ã amim ane.

³ Bar memã Kritu'ã ujarênh ny jarênhõ iba. Djãm kam mrãmri we Kritu'ã ar idjujarênhõ bipdjurkumrêx? Kon. Mrãmri, me kwý biknor prãmjabê bipdjurkumrêx. Ga, me kute kubêkào aminokre'ã pron mỳjja pumũnh kêtja pumũ. Mỳjja mebê bipdjur. Me biknor prãmdjwý mebê ikabên bipdjurkumrêx.

⁴ Kritumê Metĩndjwýnh ar. Djãm ja ne uma rax nhym ikjê uma ngrire? Kati. Ar umao kute aben pyræk. Me kum amê ar uma:. Bar memã Kritu'ã ujarênh ny jarê. Ujarênh ny kute mrãmri ne memã irã djã pyræk. Gwaj baje amim Kritu markam gwaj baje mrãmri ne me kute irækam mỳjja kunĩ pumũnh mex pyræk. Nhym be, nã bãm ar me biknor prãmmã ujarênh ny jarê nhym mebê bipdjur nhym me kute amim mar kêtê. Me kute mrãmri ne me no rã kute mỳjja pumũnh kêt pyræk, ne te: kute marmã. Me kum Metĩndjwýnhkumrêx kĩnh kêtja nhõ metĩndjwýnh, Xatanaj ne arým memã amakkre kêt jadja nhym me arým ajbit maro ba. Nhym kam arým mebê Kritu'ã ujarênh nyja pytàro ba. Kam ne Kritu'ã ujarênh nyja mebê bipdjurkumrêx.

⁵ Djã nã bãm ar memã,

—Ar ba dja gar tu amim ar imarkumrêx bar kam arým ar apytà, anhýro iba? Kati. Bar kàj bê memã kum,

—Jezu Kritubê ne me kunĩ nhõ Bẽnjadjwýr djwýnh. Tãm dja gar tu amim markumrêx nhym arým ar apytà, anhýro iba. ã Jejumã ar idjapênh kute anhýrkam ne bar ar amã idjapênh ar iba.

⁶ Be, adjàkamã Metĩndjwỳnh ta kabẽn ne, “Akamàt kô tykbit. Gê on a'u. Gê a'u akamàt kurwỳ”, ane.

Ga, a'u kute mỳjja kunĩ kurwỳkam mỳjja kunĩ arỳm memã amirĩt mexja pumũ. Metĩndjwỳnhdjwỳ ne arỳm gwaj bamã bajamak bô gwaj arỳm Kritu mar mex ne. Metĩndjwỳnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj arỳm kuma. Kritu ne kute amijo ba mexkumrêx gwaj arỳm 'ã ujarênh ma. Gwaj baje Kritu mar o ne gwaj baje arỳm Metĩndjwỳnh mar. Metĩndjwỳnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj baje Kritu mar o kuma.

Me kute ngyo ngôn̄h pyràk nhym Metĩndjwỳnh mekam ÿr.

A Kô 11.23; Kor 1.11

⁷ Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje mrãmri ne ngyo ngôn̄h pãnh ngrire pyràk. Gwaj bapãnh ngrire. Te gwaj bapãnh ngrire nhym gwaj bakam Metĩndjwỳnh nhỹ. Metĩndjwỳnhbê kumkati nhỹ. Mỳj kadjy ne gwaj bakam nhỹ? Bir, Metĩndjwỳnh ta dja gwaj bakam amityxo amirĩt nhym me arỳm ajbit rax ma. Dja me gwaj bamar kêt ne arỳm Metĩndjwỳnh ajbit ma. Ja kadjy ne gwaj bakam nhỹ.

⁸ Ar ije ngyo ngôn̄h pãnh ngrire pyràk. Me arĩk ar ibu'ã ar ijã kabẽn punu krãptĩ. Me ã kabẽn pytĩ: ane. Djã ne kam bar Jejumã idjãpênh'ã idjukanga? Kati. Bar 'ã idjukanga kêt ne kum idjãpênh rã'ã. Ne mã amim,

—Mỳj godja bar amijon? Mỳj godja bar amijon? ane. Djã nã bãm ar kam amim Metĩndjwỳnh kamnhĩx kêt got? Bar tu amim kamnhĩxkumrêx.

⁹ Me ar ijo bikênh ba. Djãm kam Metĩndjwỳnh kute ar ikanga got? Kute ar ikanga kêtumrêx. Nhym me arỳm pyka'ã ar imê bar nõ. Djãm kam bar arỳm ty? Kati. Ar itĩn ne ar iba.

¹⁰ Akati kunĩkôt me kute ar ibĩn puma. Kute mrãmri ne amrêbê Jeju akati kunĩkôt me kute bĩn puma pyràk. Nã bãm ã ar ije amikam me kute ar ibĩn puma maro ane. Dja te me kute ar ibĩn puma nhym Jeju mã ar ikam tĩn ne ar ijo ba. Bar kam itĩn ne nhym me arỳm ar ijã abenmã kum,

—Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrãmri Jeju tĩn ne ar ba. Tãm ne ar utàr ar o ba, ane.

¹¹ Bar Jejumã idjãpênh ar iba nhym akati kunĩkôt me ar ibĩn puma. Bar kam itĩn rã'ã ne. Nhym kam me arỳm ar ijã abenmã kum,

—Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrãmri Jeju tĩn ne ar ba. Ta ne ar utàro ba, ane. ¹² Me kute ar ibĩn puma bar itĩn rã'ã. Gar kam arỳm ar ipumũn arỳm tu amim Jeju markumrêx ne arỳm kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹³ Kam ne me amrêbê: memã kum,

“Ba ne ba tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx. Ne kam arỳm memã arênh o iba.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arỳm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ar badjwỳ ne bar tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx ne kam memã arênh o iba. Dja te me kute ar ibĩn puma bar tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx ne mã memã arênh ar o iba.

¹⁴ Nhym be, godja me mrãmri ar ibĩn jabej mỳj dja bar kam ikute? Metĩndjwỳnh ne arỳm akubyn Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jejuo tĩn ne. Ta dja Jejukôt akubyn ar badjwỳ ar ijo tĩn ne ar ijo môn arỳm amikabem ar ipumjuw. Ar gamê dja gwaj baro'ã kabem baku'ê. Tãm ne bar tu amim markumrêx. ¹⁵ Akati kunĩkôt me kute ar ibĩn puma. Bar itokry ne ikaprĩre maro iba. Mỳj kadjy? Bir, ar akadjy. Bar te itokry kumex nhym Metĩndjwỳnh mã kum ar ikaprĩ bar mã memã Kritu jarênh o iba. Gar kam arỳm ar ipumũn arỳm Metĩndjwỳnh djukaprĩ: man kam arỳm akĩ:nhkumrêx. Akĩ:nhkumrêx ne kum,

—Djũnwã, adjukaprĩ:kumrêx. Imã akĩ:nhkumrêx, anhỹro aba. Nhym gwaj babu'ã me krãptĩ: gwaj bapumũn arỳm kum Metĩndjwỳnh kĩnh. Ne kam tu amim markumrêx ne adjwỳnhdjwỳ kĩ:nhkumrêx. Kĩ:nhkumrêx ne arỳm kum,

—Djũnwã, adjukaprĩ:kumrêx. Imã akĩ:nhkumrêx, anhỹro ba. Dja me krãptĩ: kum amikĩnh jarê nhym Metĩndjwỳnhdjwỳ arỳm kĩnhkumrêx. Ja kadjy bar itokry o iba.

¹⁶ Dja me krãptĩ: kum amikĩnh jarê. Bar amikukãm ja man mã kam ikĩnh nhym kam arỳm irerek iwỳr bôx kêt. Memã ar idjujarênhkôt bar itokrymê ikaprĩ maro iba. Maro

iba: nhym arÿm ar ibê ar inhĩ kator mex ne. Nhym be, djãm kam ar irerekre? Kati. Te ar ibê ar inhĩ kator mex bar mã ikĩnh ne mã 'ityx ne. Akati kunĩkôt mã 'ityx ne.

¹⁷ Mÿj ne bar kuman mã ikĩnh ne mã 'ityx ne? Bir, djãm me kute ar ijo bikênh rã'ã rã'ãmã? Kati. Me kute ar ijo bikênh 'ikrãn ne. Kam dja bar Metĩndjwÿnh'ÿr tẽn bõx ne ikĩnhkumrêx. Djãm kam ar ikĩnh 'ikrãn ne? Kati. Dja bar kam ikĩnh rã'ã: rã'ã ne. Jakam ar ikaprĩre. Metĩndjwÿnhkôt dja bar ikĩnh:re. Tãm ne bar kuman mã ikĩnh ne mã 'ityx ne.

¹⁸ Djãm gwaj baje mÿjja pumũnhja ne bar kôt ijamak bẽn? Me kute ar ijo bikênh ja nàr ar itokry ja nàr ar ikaprĩ ja djãm kôt ne bar ijamak bẽn? Kati. Mÿjja pumũnh kêt kôt ne bar ijamak bẽn 'ãno dja. Gwaj baje mÿjja pumũnh ja dja ĩ kêt ne. Nhym be, gwaj baje mÿjja pumũnh kêt ne rã'ã: rã'ã ne. Metĩndjwÿnhkôt ar baban bakĩnh:re ja ne baje omũnh kêt rã'ã. Kàjkwakam õ mÿjja baje omũnh kêt rã'ã. Mÿjja ja ne rã'ã: rã'ã ne. Ar ije mÿjja pumũnh kêt jakôt bar ijamak bẽn 'ãno dja. Ne kam mã ikĩnh ne mã 'ityx.

5

Atemã me ĩ ny'ã ujarênh.

Pir 3.21

¹ Be, gwaj banhĩ ja kute mrãmri ne kubêkãtio kikre pyrãk. Pykakam ar babari gwaj kam nhÿ, banhĩ kute kubêkãtio kikre pyrãk ja kam nhÿ. Ga, me kute tẽmbê kubêkãtio kikre ngrãnhja pumũ. Gwaj badjwÿ gwaj on ty. Nhym be, arÿm gwaj batykkam gwaj arÿm Metĩndjwÿnh'ÿr tẽn arÿm atemã banhĩ ny. Metĩndjwÿnh dja gwaj banhĩ ny nhipêx gwaj kôt ar baba rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne bar ije markumrêx. Gwaj banhĩ ny ne kute gwaj banhũrkwã ny pyrãk.

² Dja gwaj kàjkwamã tẽn arÿm banhĩ ny. Kute mrãmri ne me kute kubêkã tũmo põx ne ny jangjênh pyrãk dja gwaj banhĩ ny. On jakam gwaj bamã banhĩ ny prã:m. Gwaj banhĩ ny prãmje kam ama:n kam amakbê bakangãngã. On gwaj banhĩ ja katyk ne tokry djaje bakangãngã. ³ Gêdja gwaj arÿm kàjkwakam banhĩ nyn bakajgo kêt. Ne bakadjwÿnhbit ar baba kêt. Gwaj banhĩ:ĩ.

⁴ Jakam gwaj banhĩ ja, kute kubêkãtio kikre pyrãk ja, gwaj kam ar babari bakangãngã. Batokry djaje bakangãngã. Djãm on gwaj bamã banhĩ kangan bakajgo prãm, kàjkwakam bakajgo ar baba prãm? Kati. Gwaj bamã on kàjkwakam banhĩ ny prãm. Ne kam arÿm batyk kêt ne banhĩ nyn batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

⁵ Ja kadjy ne Metĩndjwÿnh gwaj banhipêx. Gwaj batĩn ne ar baba rã'ã rã'ã kadjy ne gwaj banhipêx. Ga, me kute memã mÿjja rũnh nhõrmãn kukãm kute mÿjja kryre nhõrja pumũ. Me amim kryre jamÿn arÿm amiwÿr mÿjja rũnh kamnhĩxkumrêx. Gwaj badjwÿ. Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bamã Karõ jano nhym arÿm gwaj bajo ba gwaj arÿm amim,

—Ga, Metĩndjwÿnh arÿm kute imã karõ janorja pumũ. Ga, arÿm kute ijo baja pumũ. Mrãmri dja ba kàjkwakam kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Karõ kute gwaj bajo bakam dja gwaj ã amim ane. Ne kam arÿm baje mrãmri ja markumrêx. Dja gwaj mrãmri kàjkwakam Metĩndjwÿnhkôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne gwaj baje mrãmri markumrêx ne amiwÿr kamnhĩxkumrêx.

⁶ Ar ije itĩn markam 'ityx rã'ã ne. Kum idjãpênhkam 'ityx rã'ã. Jakam ne bar arek inhĩ jakam ar iba. Arek kam ar ibari djãm Bẽnjadjwÿr djwÿnh'ÿr ar ibõx? Kati. 'ÿr ar ibõx kêt rã'ã. Ja ne bar ije mar. ⁷ Djãm jakam ne bar Bẽnjadjwÿr djwÿnh pumũnhbê ar iba? Kati. Te ar ije omũnh kêt bar tu amim Bẽnjadjwÿr djwÿnh markumrêx ne ar iba. ⁸ Ar ije markam 'ityx rã'ã. Nhym be, ba ren ar on Bẽnjadjwÿr djwÿnh'ÿr tẽn bõx ne kôt ar iban ren ikĩ:nhkumrêx. Ba ren ar on tyn inhĩja kangan ren arek Bẽnjadjwÿr djwÿnhkôt ar iba. Ne kam ren ikĩ:nhkumrêx ne.

⁹ Kam ne bar arek kum idjãpênh iba. Arek pykakam inhĩ ja'ã ar iba jabej bar Bẽnjadjwÿr djwÿnhmã idjãpênh ne ije o kĩnh kadjy amima. Nàr bar ityk ne kàjkwamã itêm jabej bar Bẽnjadjwÿr djwÿnhmã idjãpênh ne ije o kĩnh kadjy amima. Ar ije o kĩnhmã ne bar kum idjãpênh ar iba.

¹⁰ Mÿkam ne bar ije o kÿnhmã? Bir, dja Kritu kàjkwakam krÿ djàkam gwaj bamã nhÿ. Gwaj kam arÿm 'ÿr bôx ne kabem dja nhym arÿm gwaj bakukij. Pykakam gwaj ar babari gwaj baba mex jabej bakukij. Nàr, gwaj baba punu jabej bakukij. Gwaj kam arÿm prÿne amikôt kum amijarê nhym kam arÿm gwaj bakunimã o pãnh. Apÿnh gwaj banhÿ djari gwaj bamã o pãnh. Gwaj baje amijo baba kôt gwaj bamã o pãnh. Katàt gwaj baba mex jabej arÿm gwaj bamã o pãnh mex. Nàr ate gwaj amijo baba punu jabej arÿm gwaj bamã o pãnh punu.

Metÿndjwÿnh kute me kunÿo òbikwao ãm.

A Kô 4.2

¹¹ Dja gwaj baje amijo baba kôt gwaj bakunimã o pãnh. Kam ne bar Kritu'ÿr me 'wÿro iba. Me kute Kritu'ÿr amijo akêxmã me 'wÿro iba ne me axwe nêje ar me kukràò iba. Bÿnjadjwÿr djwÿnh puma: bar arÿm kuman arÿm nêje ar me kukràò iba. Ne katàt ar amijo iba nhym Metÿndjwÿnh prÿne kute ar imar. Ar gadjwÿ ar aje ar imar jabej ne aje amim,

—Mrãmri ne Paur ar katàt kute amijo bakumrêx, anhÿr jabej.

¹² Wãkam ne me we ar ijã,

—Ar wã ne ar ajte ar amã amimex jarênhò ba, ane. Djãm mrãmri me kabên? Kati. Wãkam me kwÿ ta amimexo amran ar amã,

—Ba ne ba Kritu'ã idjujarênh mexkumrêx. Me kum ikÿnhkumrêx, anhÿro ba. Djãm mrãmri ne me kabên mex? Kati. Nãm me amijo 'êx. Djãm Kritu kabên kôt me kum me abê? Kati. Me jamã dja gar ar ijã ajarênh memã kum,

—Paur ar kute katàt ar imã arênhkumrêx. Paur ar kute katàt Metÿndjwÿnh kabên marn kôt amijo bakumrêx, ane. Dja gar ã memã ane nhym me arÿm pijàm ne.

¹³ Djãm mrãmri ne bar we ajbã ar amã amijarê? Nà. Kwãrik wãnh rã'ã. Bar we ajbã. Metÿndjwÿnh kadjy ne bar we ajbã. Nàr, djãm mrãmri ar ikrã mex ne katàt ar amã amijarênhkumrêx? Metÿndjwÿnh ta ne kute ar imar. Ar aje Metÿndjwÿnh mar kadjy ne bar katàt ar amã amijarênhkumrêx.

¹⁴ Kritu kum gwaj bajabê:ê. Kum gwaj bajabêkam ne gwaj bakunÿ pãnh ty. Gwaj badjwÿ bamã Kritu jabê:n arÿm 'ã memã badjujarênh prã:m. Dja me te Kritu'ã gwaj bakangrônho ba. Kwãrik wãnh rã'ã. Gwaj ty. Gwaj bamã batyk puma kêt. Kritu gwaj bakunÿ pãnh tykkam gwaj badjwÿ gwaj bamã batyk puma kêt. ¹⁵ Gwaj bakunÿ pãnh tykkam mÿj dja gwaj nê? Bir, dja gwaj amidjwÿnhbit maro babaja krãta. Ne kam Kritu maro baban kôt ar amijo baba. Nãm gwaj bapãnh tyn akubyn tÿn ne. Kam dja gwaj maro baban kôt ar amijo baba.

¹⁶ Arÿm gwaj bapãnh tykkam djãm kam ar ije me mar punu? Kati. Me kum Metÿndjwÿnh kÿnh kêt ja ne me kute me mar punu. Djã ne bar ã me mar punuo ane? Kati. Bar aminhijukri amidjan kam arÿm ar ije me mar punu kêt. Mrãmri amrêbê ar ije Kritu mar punu. Djãm jakam ar ije mar punu rã'ã? Kati. Bar arÿm aminhijukri amidjan kam arÿm ije mar punu kêt.

¹⁷ Bir, mÿj ne ar ije me mar on? Bir, dja Kritu meo kra nhym me arÿm umar djà ny. Amrêbê ne me mÿjja tÿm kôt ar amijo ba. Ne jakam arÿm kute mÿjja tÿmkôt amijo baja arÿm krãtan arÿm mÿjja nykôt ar amijo ba. Be ga, me arÿm mrãmri prÿne umar djà nykumrêxja pumÿ. Bar aminhijukri amidjan arÿm kute meo ny ja ma.

¹⁸ Metÿndjwÿnh ta ne arÿm prÿne meo ny. Gwaj badjwÿ ne gwaj amrêbê Metÿndjwÿnhò bakurê djwÿnh nhym ta arÿm gwaj bajo nyn gwaj bajo òbikwa. Jeju Kritu arÿm tyn akubyn tÿn gwaj kam tu amim markumrêx. Nhym kam Metÿndjwÿnh arÿm gwaj bajo òbikwa. Gwaj bajo òbikwan arÿm me'ã gwaj bamã karò. Gwaj baje memã 'ã badjujarênhmã gwaj bamã karò. Gwaj kam arÿm memã kum,

—Ga me aje Metÿndjwÿnhò akurê djwÿnh. Nhym be, dja ga me tu amim Jeju markumrêx nhym arÿm me ajo nyn me ajo òbikwa. Nã gwãm ã memã anhÿro baba.

¹⁹ Metÿndjwÿnh ta ne me kunÿo òbikwao dja. Kritu arÿm tyn akubyn tÿn ne nhym me arÿm tu amim markumrêx nhym kam arÿm meo òbikwa. Meo òbikwan arÿm memã

axwe kêt jarê nhym me arÿm kum mex ne. Nhym arÿm ar imã Kritu'ã ujarênhja jarê. Bar memã 'ã ajarêñ memã kum,

—Dja ga me tu amim Kritu markumrêx nhym Metîndjwÿnh arÿm me ajo nyn me ajo ôbikwakumrêx, ane. Tãm ne bar memã arêñho iba.

²⁰ Kam ne bar Kritu kabênkôt memã idjujarêñh ar iba ne Kritu kukwakam 'ÿr ar ajwÿro iba. Ar aje Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêxmã ar ajwÿro iban ar amã,

—Dja gar tu amim Kritu markumrêx nhym Metîndjwÿnh arÿm ar ajo ôbikwa, anhÿro iba. Bar 'ÿr ar ajwÿro iba kute mrãmri ne Kritu ta mãn kute amiwÿr me 'wÿro ba pyrãk.

²¹ Kritu amikam axwe 'õ mar kêt ne axwe kêt me:x ne. Nhym be, Metîndjwÿnh arÿm kum axwe jarê. Nhym mÿj axwe'õja? Bir, gwaj ba bajaxwe pro. Nãm kum gwaj bajaxwe pro jarê nhym arÿm kute ta mãn axwe djwÿnh pyrãk. Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm pãnh gwaj bamã axwe kêt jarê. Gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym Metîndjwÿnh arÿm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm Metîndjwÿnh jaxwe kêt bajaxwe kêt. Kam dja gar tu amim Kritu markumrêx nhym Metîndjwÿnh arÿm ar ajo ôbikwakumrêx.

6

¹ Metîndjwÿnh kôt ne bar idjàpêñh ar iba. Kam ne bar arÿm ar amã arê. Metîndjwÿnh ne tu kum ar akaprî:kumrêx* ne ar amã ar ajamak bô gar arÿm amim ama. Ar aje amim markam tu amim markumrêx ne kwãrik wãnh 'ã adjukanga kêt. ² Mÿkam dja gar 'ã adjukanga kêt? Bir, Metîndjwÿnh ne arÿm gwaj bakukãmãremã kabêñ ne memã kum, “On jakam ije me amar. Ga me imã amijarê ba arÿm me ama. Imã me akaprîkam ne ba me ama.

Ë, on akati jakam ije me apytãr. Ba me apytãn arÿm me ajo djuw mex.”

Nãm ã Metîndjwÿnh gwaj bakukãmãremã ane. Badjwÿ kôt ar amã arê. Mytja tãmkam Metîndjwÿnh kum ar akaprî. Akati jakam kute ar apytãr. On 'ÿr amijo akêx. Kwãrik wãnh 'ã adjukanga kêt.

Paur kute apÿnh kaprî djãri'ã amijarêñh.

Kor 1.10

³ Ar ba ne bar amijaxwe nêje amijãno dja. Mÿkam ne bar amijãno dja? Bir, ba ren amijãno idjãm kêt ne ren arÿm ajmã ikute. Nhym kam ren me'õ arÿm ijã,

—Djãm Metîndjwÿnhmã ar àpêñh wãkam ar mex? Kati, ar axwe ar ba, ane. Me'õ ren ar ijã anen ren arÿm Metîndjwÿnh bê amijo akêx. Me'õ kute Metîndjwÿnh bê amijo akêx karõ ne bar amijaxwe nêje amijãno dja. ⁴ Ne ar imrãnh kunîkôt katãt Metîndjwÿnhmã idjàpêñhkumrêx nhym me kunî kute kôt ar imar.

Katãt kum ar idjàpêñhkam te apÿnh ar ikaprî djãri ar ijo ba bar kum idjàpêñh'ã idjukanga kêt.

Ne ajte apÿnh itokry ma.

Ne ajte imã mÿjja prãm ne inhõ mÿjja kêt.

Ne ajte apÿnh mÿjjakam itĩn prãm.

⁵ Katãt kum ar idjàpêñhkam me ajte mry kã punuo ar ikaprêprêk.

Nhym me ar ibê ijê

nhym me krãptî: ar ikam àkrên ar ikam kangao kumex.

Bar apÿnh idjàpêñh tÿxo prĩne amidjôm ne.

Ne ajte apÿnh idjàpêñh'ã ino tÿx ne inhôt kryre nhym arÿm akati.

Bar ajte Metîndjwÿnhmã amijajburo iba. Katãt kum ar idjàpêñhkam bar ã ane.

⁶ Ne ajte kam prĩne amijaxwe nêje amijãno dja.

Ne ajte prĩne mÿjja mar mexkumrêx.

Nhym me ajte ar ijo ajkê bar bit ingrykmãn ajte akubyn amijã ingryk nê.

Ne kum ar idjàpêñhkam ajte imã me kaprî.

Nhym Metîndjwÿnh Karõ ajte ar ijo ba bar mrãmri imã me abêkumrêx.

⁷ Ne ajte katãt memã ikabêñ jarêñhkumrêx

* 6:1 Djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhym pãnh kum ar akaprî Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kêtã nhym arÿm ta kum ar akaprî.

nhym Metĩndjwỳnh ajte ar ikôt àpênh tỳx.

Kum ar idjápênhkam bar amijãno djan katàt ar amijo iba. Ga, krākamngôn kute kàxo kubêkà jangjênh ne kute kurê djwỳnhbê amipytãrja pumũ. Ar badjwỳ ne bar inhõ kàxo kubêkà jadjãr mãn prãbê amijãno djan katàt ar amijo iba. Me kute ar imã ar ijaxwe jarênh karõ ne bar amijãno dja.

⁸ Nhym me ajte kum ar ikĩ:nhkumrêx. Djãm kam ar ije amidjwỳnhbit mar ne Metĩndjwỳnhmã idjápênhmã kanga? Kati. Bar mã kum apê.

Nhym me ajte te mebê ar ikurê bar mã kum apê.

Nhym me ajte te ar ikàxã abenmã kum,

—Djãm ar wã mex got? ane bar mã Metĩndjwỳnhmã apê.

Nhym kam me ajte te ar ikàxã abenmã kum,

—Me kum ar kĩ:nhkumrêx, ane bar mã kum apê.

Nhym me ajte te ar ijã,

—Nãm ar ta amijo Metĩndjwỳnh maro ba. Nãm ar memã 'êx ne me noo biknoro ba, ane. Nãm me te ar ijã ane bar katàt kum idjápênhkumrêx rã'ã.

⁹ Nhym me ajte te ar ibê ate krãn ba nhym Metĩndjwỳnh kute ar imarkumrêx. Nhym õ me jadjwỳ kute ar imarkumrêx.

Nhym me ajte kute ar ibĩn pyma. Te ar ibĩn pyma. Ota, ar itĩn rã'ã.

Nhym me ajte mã ar ikaprêprêk. Ne te ar ikaprêprêk bar ityk kêt.

¹⁰ Ne ajte ikaprĩ:ren ikaprĩ japôkmã mã ikĩnh.

Ne ajte ar inhõ mỳjja kêt. Te ar inhõ mỳjja kêt bar memã Kritu'ã idjujarênh ar iba nhym me arỳm tu amim markumrêx. Me krãptĩ ne me tu amim markumrêx ne arỳm kôt Kritu nhõ mỳjja kume:xo õ mỳjja.

Te ar inhõ mỳjja kêt bar tu amim Kritu markumrêx ne arỳm Kritukôt ar inhõ mỳjja kunĩ.

¹¹ Krĩraxbê Kôritukam ar ga ne bar imã ar ajabê:. Kam ne bar prĩne amikôt ar amã amijarênho amirĩtkumrêx. ¹² Djã nã bãm ar ar abê amiptàn imã ar ajabê kêt got? Ar ga ne gar amã ar ijabê kêt. ¹³ Ar ije ar ajo ikramãn prãbê bar ar amã ikabên. Ar gadjwỳ dja gar amipãnh ar imã akabên mex jarênh ar amã ar ijabê.

Me kute Jeju marbito aben nhikjê'ã kute memã karõ.

Ep 5.7; A Xim 2.4; Xij 4.4; Ped k 2.11

¹⁴ Ga, mry kute jênh bjêr kadjy me kute o aben nhikjêja pumũ. Mry kute aben pyrãk kambit ro'ã àpênh mex. Ar gadjwỳ ar aje me'õ anhikjêãm me kute amim Jeju marbito anhikjê. Kwãrik wãnh me'õ kute Jeju mar kêtõ anhikjê kêt ne ro'ã adjápênh kêt.

Djãm me axwemê me axwe kêt kute aben pyrãk ne ro'ã àpênh mex? Kati. Ga, a'umê akamãtmê ro'ã ba kêtja pumũ. Apỳnh ne ba. Ar gadjwỳ ne gar aje amim Jeju mar. Kam ar amã ajaxwe kĩnh kêt. Me kute Jeju mar kêtja ne me kum axwe kĩnh. Djãm ro'ã ar adjápênhkam mex? Kati. Kam mex kêt.

¹⁵ Djãm Kritumê Berij axikôt kabên? Kati. Ar apỳnh kabên. Berij nhidji 'õdjwỳbê ne Xatanaj. Me kute amim Jeju mardjwỳ djãm me kute amijo ba kute me kute Jeju mar kêtja amijo ba pyrãk? Kati. Me kute amim Jeju mar katàt ar amijo ba. Nhym be, me kute mar kêtja ate amijo ba. Me apỳnh ba.

¹⁶ Djãm Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam me kute kum amijarênh kadjy apỳnh mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxja krĩ? Djãm Metĩndjwỳnhmã ja mex? Arkati. Me kute kam Metĩndjwỳnhmãbit amijarênhmã. Gwaj badjwỳ. Djãm gwaj baje Metĩndjwỳnhmã amijarênh ne jãm mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxmã amijarênhmã? Me kute Jeju mar kêtja kudjwa mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxmã amijarênhmã? Kati. Gwaj baje me kute Jeju mar kêtja kudjwa kêt ne mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxmã amijarênh kêtãmã. Ga, Metĩndjwỳnh õ kikretikam ýrja pumũ. Gwaj badjwỳ. Metĩndjwỳnh ne gwaj bakam nhỹ. Metĩndjwỳnh tĩn ne ar bakumrêx. Tyk kêtumrêx. Tãm ne gwaj bakam nhỹ. Metĩndjwỳnh ta ne amrêbê: memã kum,

“Ba dja ba mekôt ar iban mekmê ar mrã. Dja me imã, ‘Me inhõ Metĩndjwýnh’, ane ba meo iba rã'ã ne.”

Nãm ã amrêbê: me bakukãmãremã ane. ¹⁷⁻¹⁸ Ne kam ajte,

“Kam, on me me kute imar kêtjamã akàx. Djãm me aje meo anhikjên me ro'ã adjãpênhmã? Kati. Kwãrik wãnh. On me memã akàx ne ate ar aba.”

Nãm ã Bẽnjadjwýr djwýnh me bakukãmãremã ane. Ne kam ajte memã kum,

“Kwãrik wãnh me axwe kôt ajaxwe kêt. Me axwe kôt ajaxwe kêt kam ba dja ba ibê abãm kumrêx. Ne kam arým ajo ikrakumrêx. Ajo ikra mykumrêx. Ajo ikra nikumrêx.”

Nãm ã Bẽnjadjwýr djwýnh me bakukãmãremã ane. Bẽnjadjwýr djwýnh 'ityxo kubê kumkati ta ne memã ja jarê.

7

¹ Ga, kute gwaj bamã mýjja mex jarênhja pumũ. Mrãmri ne gwaj bamã kabên pydjín arê. Kam dja gwaj on wãnh bajaxwe kunĩ kanga. Baje amidjwýnhbito kĩnh kady bajaxwe kunĩ gwaj on wãnh kanga. Bakabên punu kunikôt, badjãpênh jaxwe kunikôt ne gwaj tu Metĩndjwýnhbê amijo ajkê. Gwaj wãnh kunĩ kangan katãt Metĩndjwýnh kôt ar amijo baba. Gwaj kum bamexo amũ amikamên prĩne ta mexo bamex. Gwaj bamã umakôt ã kum bamexo batêmo ane.

Paur kute memã amikĩnh jarênh.

² Dja gar amã ar ijabê. Djã nã bãm ar ar ajõo ajkê? Djã nã bãm ar ar ajõo àpnu? Djã nã bãm ar ar ajõbê mýjja 'õo iprõt? Arkati. ³ Djãm ar ije ar amã ajaxwe jarênhmã ne bar ar amã ja jarê? Kati. Arým bar ar amã,

—Gwaj baro'ã dja gwaj batĩn ne ar baba. Nãr kon ar atyk jabej gwaj baro'ã ty, ane. Nãm bãm ar ã imã ar ajabêo ane. ⁴ Nã bãm tu amim ar amex markumrêx ne prĩne ar amã amikôt amijarê. Nã bãm ar akam ikĩnh ne memã ar akam ikĩnh jarênh kumex ne. Nãm te apýnh ikaprĩ djãri iwýr ban bõx ba ar amex djõ'ã akubyn ikĩnh ne amikĩnh ra:x ma.

⁵ Nã bãm ar amrêbê pykabê Mateni'ýr tẽn 'ýr bõx. Nhym kam apýnh ar ikaprĩ djãri mã ar iwýr ban bõx bar te ityk djã kêt prãmje. Me kum ar ikurê:n ari ar ijo ba bar arým itĩn prã:m.

⁶ Nhym be, me Batĩndjwýnh kute me kaprĩo kĩnh ba tãm ne arým akubyn ar ijo kĩnh ne. Arým Xitu ar akurũm bõxkam ne bar akubyn ikĩnh ne. ⁷ Djãm bõxkambit ar ikĩnh? Kati. Kute ar imã ar ajarênh djõ'ã ne bar ajte ikĩnh. Nãm ar imã ar akam amikĩnh jarê. Nãm ar imã,

—Nãm me ar ajo ama: ne kaprĩre ne muwn mã memã kum, “Paur ne ba ar imã kĩnhkumrêx”, anhýro ba. Nãm ã Xitu ar imã ar ajarênho ane. Ba kam arým Xitu kĩnh djõ'ã badjwý ar akam ikĩnhkumrêx.

⁸ Amrêbê ar ije ar amã pi'õk no'õkkam ne ba amim ingyk ne amiman ar ajã amim,

—Ý, watĩre. Mýkam ne ba arkum pi'õk no'õk ne arým arkum kaprĩ jadjã? ane. Djãm jakam ije amim anhýr rã'ã? Kati. Ije inhõ pi'õko ije ar amã kaprĩ jadjãr ngrĩrebit. ⁹ Jakam ne ba ikĩnh ne. Mýkam? Djãm ar akaprĩkam? Kati. Gar akaprĩkam arým akubyn amima. Ba kam arým ikĩnh ne. Ar aje Metĩndjwýnh kabên markôt gar arým akaprĩ. Akaprĩn arým akubyn amima. Ga, ar aje akubyn amimarkam ije ar ajo ibikênh kêtja pumũ. Ije pi'õkkam ar amã ikabên'ã no'õko ije ar ajo ibikênh kêtê.

¹⁰ Me kute arým amikam Metĩndjwýnh kabên mar ne kôt kaprĩkam ne me arým amiman wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx. 'Ýr amijo akêx nhym arým me utã. Djãm kute me utãrkam me amim ngyk ne kaprĩ? Arkati. Nhym be, me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtjamã ne me kabên jarê nhym me arým amim ngyk ne amikam kaprĩ. Amikam kaprĩ kajgon wãnh axwemã irern kute Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx kêt ne arým akuno. Me biknor tokry djãkam akuno.

¹¹ Nhym be, amrêbê inhõ pi'õk ar awýr bõx ja ne gar amim arên aman arým amima. Amiman arým amijo mex prãm ne amijo mex ngyr'ã ar ano kator me:x ne arým abenbê

ar ajaxwe kurê. Abenbê ar ajaxwe kurên arým ar amã ajaxwe puma:. Ne kam ijo ama:n arým inêje mã memã akabên. Ne kam me'õ jaxwe jabe:j ne axwemã akatorkumrêx. Ar Metîndjwýnh kabên kôt akaprîkumrêxja pumû. Ne kam arým ar amexo amirîtkumrêx. Ôbê ne ba ar amã apýnh mýjja kwý jarê. Gar arým jakam mýjja kunîkôt imã amimexo amirîtkumrêx ba arým ar ama.

¹² Ba amrêbê ar amã pi'òk no'òk ne. Me'õ jaxwe ne ba kuman pi'òkkam arým ar amã arê. Nãm ar ajo ajkê ba kuman pi'òkkam arým ar amã arê gar arým ama. Djãm ar aje jabit marmã ne ba ar amã arê? Kati. Ar aje badjwý imarmã. Ba ar ajã ino tỳ:x. Tãm ne ar aje marmã ne ba ar amã arê. Mrãmri ne ba ar ajã ino tỳxkumrêx. Metîndjwýnh ta ne kute imar. ¹³ Ar aje ar imar ne akubyn ar akînhkam bar badjwý ar adjô'ã akubyn ikînh.

Nhym Xitudjwý ar awýr bôx ne bit umar punure. Gar kam akunî arým aêrbê o kînh nhym arým ar akam kînhkumrêx. Ne kam arým amrê tèn iwýr bôx ne imã ar ajã ajarê bar badjwý arým ô'ã ikînh tire. ¹⁴ Nã bãm Xitumã ar amextire jarê. Djãm kam ikabên kajgon arým kam ipijàm ne? Kati. Ije amrêbê ar amã ikabên kunî jarênhja ba ar akôn timer. Ije Xitumã ar amex jarênhdjwý ba ar amex kôn timer kum arê. Nhym kam ta ar awýr bôx ne arým ta ar amex pumûnhkumrêx.

¹⁵ Ne kam ta ajte akubyn jakam bôx ne akubyn amijo tèn ar ama:ro nhý. Nãm ar awýr bôx gar akunî aje kabên maro akumex. Nã gãm ar atertet ne kum akabên mexbit jarê. Nãm akubyn amijo tèn ar amaro nhýn arým amybým kum ar ajabê:ê. ¹⁶ Kam ne ba arým ate ikrãn amim ar amexbit man arým ar akam ikînhkumrêx.

8

Kute me ôdjàn timer'ã memã karô.

Kar 11.29; Rô 15.25; Kô k 16.1; Xim k 6.18

¹ Kam, akmere, àpnhîre ar, ba ar amã pykabê Matenikam me arê. Ga, Matenikam apýnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djãri ne me ukaprîkumrêxja pumû. Djãm me ta ne me ukaprî? Kati. Metîndjwýnh ta ne kum me kaprî ra:xi nhym me arým kuman arým ô'ã kum me kaprîkumrêx. ² Nãm me te amikam tokry ne kaprî kumex man arým apôkmã amikam kînh kati ma. Nãm me te ô mýjja ngrire ne memã mýjja nhôr prã:m. Nãm me tu ôdjàn timer:re ne memã mýjja kumex ngã.

³ Be, apýnh me àpên timer djã kôt ne me kute apýnh pi'òk kaprî jamýnh. Me kwý ô pi'òk kaprî rax nhym me kwý ô ngrire. Djãm Matenikam me ô pi'òk kaprî rax? Kati, me ô ngrire. Nãm te me ô pi'òk kaprî ngriren memã kumex ngã. Ba ne ba omû. Me ta ne me memã kungã.

⁴ Nã bãm bit akubyn memã nèn memã kum,

—Kati. Ar anhô pi'òk kaprî ngrire. Kôt dja gar memã ngrirebit ngã, ane. Nhym ar imã,

—Kati. Djeruxarêkam Jeju nhô me ja ne me ô mýjja kêt ne kum prãm. Bar kam imã me kaprî. Ar ba dja bar memã kumex ngã, ane.

⁵ Bar kam me kute memã pi'òk kaprî nhôrkam ama. Nhym kam me ta kumrêx ar ijaêrbê Metîndjwýnh mã amingãn amim,

—Ba katãt Bênjadjwýr djwýnh kabên man kôt amijo iba mex, ane. Ne kam amim,

—Ba Paur kabên man kôt amijo iba mex, ane. Metîndjwýnh kabên timer ne me ã ane. Ne kam me kadjy ar imã pi'òk kaprî ngã. ⁶ Matenikam me ã ane bar kam Kôrituwãkam ar abaja'ã Xitumã karô. Ta ne amrêbê ar awýr bôx ne ar amã arê. Gar kam arým memã pi'òk kaprîo atommo krax. Nhym kam jakam ar iwýr bôx. Kam ne bar ar ajã Xitumã karôn kum,

—Dja ga Kôritukam memã arê gê me mrãmri ukaprîkumrêx ne pi'òk kaprîo atomo tèn inomã mên timerkumrêx, ane.

⁷ Akmere àpnhîre ar, gar arým amex ne arým tu amim Metîndjwýnh markumrêxo aba. Ne aje kabên jarênh me:xkumrêx. Ne aje kôt mýjja kume:x mar. Ne mrãmri akabên timerkumrêx ne amã ar ijabê:kumrêx. ã amexo ane. Nhym be, dja gar mekam adjukaprîdjwý ne me kadjy pi'òk kaprîo atomkumrêx.

⁸ Djãm ar ba ne bar amirax pumũnh nhiràm ar amã,

—Ar iraxja man ar ikabẽn kôt memã o atomkumrẽx, anhỹro iba. Kati. Nã bãm ã ar amã anhỹr kêt. Matenikam me ja kumrẽx ne me memã o atomo tẽn inomã kumẽ. Ar gadjwý ar aje ar ikabẽn mar ne aje memã o atomo atẽn ne inomã mẽnhmã. Djãm mrãmri ne gar amã ar ijabêkumrẽx? Ar amã ar ijabêkam dja gar o atomkumrẽx.

⁹ Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu ta ne tu ukaprĩkumrẽx. Tãm ne gar arým aje mar. Nãm õ mýjja kumex. Mýjja kunĩ ne õ mýjja. Nãm te õ mýjja kunĩn arým ar akadjy õ mýjja kêt. Gar kam arým mýjja kumexo anhõ.

¹⁰ Ba kam arým ja man ar amã arẽ. Be, amũ amex ja'ã ne gar akumrẽx aje memã pi'òk kaprĩ nhõr prãm ne arým o atommo krax ne. ¹¹ Jakam dja gar o atomo tẽn inomã mẽnhkumrẽx. Djãm ar aje memã õr prãm ne o atommo krax ne katẽri krã'yrkam mex got. Kati. Gar amã memã õr prãm ne ajte o atomo tẽn inomã mẽnhkumrẽx. Kambit arým mex. Ar aje apýnh adjãpẽn pãnh pi'òk kaprĩ jamýnh kôt dja gar memã ikjê rên memã o atom.

¹² Be, me kute memã õr prãm kumrẽxja ne Metĩndjwýnh kute me mar ne arým mekam kĩnh. Djãm me'õ nhõ mýjja kêt kam dja Metĩndjwýnh memã kum, “Memã angã”, ane? Kati. Me õ mýjja rax gêdja 'ã akren pi'òk kaprĩ rax ngã. Nhym be, me õ mýjja ngrire dja 'ã akren pi'òk kaprĩ ngriren kum kungã.

¹³ Djãm ar aje memã õr nhym me kum prãm kêt gar ajte me pãnh anhõ mýjja kêt mã ne ar amã prãmmã? Djãm ja kadjy ne ba ar amã arẽ? Kati. Gêdja ar anhõ mýjja nhym amũ me õ mýjja nhym kam ar ajõ'ã kàtãm kêt. Gamẽ amũ me wãmẽ gêdja ar anhõ mýjjao aben pyrãk. Ja kadjy ne ba ar amã ikabẽn. ¹⁴ Jakam arým ar anhõ mýjja kumexkam ar aje memã kwý nhõr nhym memã prãm kêt mã. Nhym kam ajmãkam gar me pãnh amã prãm jabej nhym me õ mýjja kumex jabej. Ne kam arým amipãnh ar amã mýjja ngã. Gar kam anhõ mýjjao aben pyrãk. ¹⁵ Me bakukãmãre kute djwýbê mýj ne jao atomo bakam ne me ã ane. Amrêbê: ne me'ã memã kum, “Nãm me djwýo atom kumex nhym me mãn hkutã ne. Ne djwý'ã kàtãm kêtne. Nhym me jadjwý djwý ngrireo atom nhym me mãn hkutã ne. Ne me'ã 'ã kàtãm kêt ne.” Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, me kunĩ õ djwý nhym me'õ'ã djwý'ã kàtãm kêtja pumũ.

Kute me'ýr Xitu ar anor kadjy.

¹⁶ Be, Metĩndjwýnh ne Xitumã amak bõ nhym kute ar amarkumrẽx. Kute ba ije ar amar pyrãk ne ã ar amaro ane. Ba kam Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽ. ¹⁷ Bar Xitumã ar ajã karõn kum,

—Dja ga memã arẽ gê me pi'òk kaprĩo atomo tẽn inomã mẽnhkumrẽx, ane.

Nhym ar imã,

—Be, mrãmri. Dja ba ã memã ane, ane. Ne kam ta kadjy ar awýr tẽn prãm kumrẽx. Ne kam arým kute ar awýr pi'òko tẽn ne kute o bõxmã gar aje omũnhmã.

¹⁸ Bar ar ajã Xitumã karõn kam kôt ije gwaj bakamyja 'õdjwý janormã. Gwaj bakamy jamẽ Xitu ar ar awýr tẽn mã. Ar ikamy ja ne àpẽn mexkumrẽx. Kute Kritu'ã ujarẽn ny jarẽn hkam àpẽn mexkumrẽx. Me kute amim Jeju mar kunĩ apýnh kôt ar aben pydjio ba djãri kunĩ ne me aben mã mex jarẽ. ¹⁹ Me kute Jeju mar ta ne me amijo utàn ar imã,

—Gwaj bakamy ja dja ar ikabẽn kôt ar akôt pi'òk kaprĩo tẽn memã kungã, ane. Gwaj bakamy ja ne bar kuman kumrẽx Xitu kôt ar awýr ano. Dja ar bõx gar me kadjy pi'òk kaprĩo atom inomã mẽnhkumrẽx. Ar badjwý dja bar ã ar awýr tẽn bõx gar ar imã pi'òk kaprĩ ngã bar Xitumẽ ro'ã arým Djeruxarẽ'ýr o tẽ. 'Ýr o tẽn o bõx ne iro'ã memã kungã. Me ar ikôt Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy dja bar ã o ane. Ar aje memã õr prãm nhym me kute jadjwý mar kadjy dja bar ã o ane.

²⁰ Godja bar memã pi'òk kaprĩ kumexo tẽn memã kungã. Nhym kam me ar ikôt gwaj bakamy tẽnja pumũn ar ijã ar idjãkĩnhĩ nhõr kêt. ²¹ Dja bar iro'ã katàt memã o tẽn o bõx. Metĩndjwýnh dja katàt ar ije amijo ibakôt ar ipumũ. Nhym pykakam me ar badjwý dja me katàt ar ije amijo ibakôt ar ipumũ.

²² Kam gwaj bakamy ja Xitu kôt ar awÿr tēmmã. Dja bar kam gwaj bakamy 'ôdjwÿ jano nhym arkôt tē. Gwaj bakamy jadjwÿ ne mexkumrēx. Metîndjwÿnhmã àpēnh kunîkôt gwaj bakamy ja mrãmri kum ukanga kêtumrēx ne kum àpēnhkumrēx bar arÿm amim omû. Nhym tu amim ar amarkumrēx. Kam ne ar akadjy àpēnh prãmumrēx. Gwaj bakamy jadjwÿ dja arkôt ar awÿr tē.

²³ Nhym Xitudjwÿ. Be, tãmjamē ne bar iro'ã apê. Ne kam arÿm ar iro'ã ar akam idjapēnhmã. Nhym gwaj bakamy ar jadjwÿ, apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari ne me ar ano. Nhym kam ar arÿm me kabēn kôt ar awÿr tēmmã. Kute memã Kritu raxo amirî kadjy ar awÿr tēmmã.

²⁴ Kam dja gar pi'ôk kaprîo atomo tēn inomã mēnhkumrēx. Nhym ar arÿm o ar amarkumrēx. Ar amã ar abêja markumrēx. Nã bãm ar mã memã ar ajarēho iba. Ar akam ar ikînh jarēho iba. Dja gar pi'ôk kaprîo atomo tēn inomã mēnhkumrēx gē ar pi'ôk kaprî pumûnhkumrēx. Kam dja ar abenmã kum,

—Mrãmri Paur kabēnkumrēx, ane. Kam gēdja ar akubyn ô pykakam bôx. Bôx ne apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari memã ar ajarēho ba. Ne memã kum,

—Mrãmri ne me ôdjanhkumrēx. Nãm me arÿm pi'ôk kaprîo atom. Djeruxarēkam me kute Jeju marja kadjy ne me arÿm pi'ôk kaprîo atomkumrēx, ane. Dja ar ã ar ajarēho ane.

9

¹⁻² Djãm ar aje amijã pi'ôk kaprî nēmã ne ba ajte ar amã arē? Kati. Ar aje pi'ôk kaprîo atommã ne ba ar amã arē. Ar ga ne gar aje Jeju nhõ me jamã o atom prãmumrēx. Arÿm ba ar apumûn Matenikam me jamã ar ajarēho iba. Nã bãm memã kum,

—Onîj, pykabê Akajakam krîrãxbê Kôritukam me ja ne me arÿm kute memã ôr prãmumrēx. Amû amex ja'ã me kute memã ôr prãmumrēx. Nã bãm ã ar ajã memã anhÿro iba nhym kam me ar akudjwa kute memã ô pi'ôk kaprî nhõr prãmumrēx.

³ Kam, ar aje pi'ôk kaprîo atomo atēm ne inomã mēnh kadjy ije ar awÿr gwaj bakamy ar anormã. Ar ga ne gar imã,

—Dja bar o atomo tēn inomã mēnhkumrēx, ane. Kam dja gar o atomo tēn inomã mēnhkumrēx nhym kam ikabēn dja kajgo kêt, Matenikam me jamã ikabēn ja dja kajgo kêt. Nok ba ren ikabēn kajgo. Ije memã kum,

—Kôritukam me ja kute ôr prã:m, anhÿrkam gar ren katēri pi'ôk kaprîo atom krãta ba ren arÿm ikabēn kajgo.

⁴ Dja ba ar awÿr tē nhym Matenikam ar ja'õ ikôt ar awÿr tēm ne ar awÿr bôx jabej. Kam bar ren ar awÿr bôx ga ren ar arÿm pi'ôk kaprî katēri o atom krãta nhym ren Matenikam ar jamē ba ren ar ar apumûn ren arÿm ar akam ren ar ipijãm ne. Ga ren ar gadjwÿ kam apijãm ne. Ba ren ar amim,

—Nã bãm ar bit tÿx'ã me kamnhîxkumrēx nhym meo mōn tu krãta. Bar kam arÿm ipijãm, ane.

⁵ Gwaj bapijãm karõ ne bar abenmã kum,

—Gwaj amikukãm bakamy ar ano, ane. Ne kam arkum,

—Dja gar me'ÿr atēmumrēx ne me'ÿr bôx nhym kam me arÿm ar ikukãm pi'ôk kaprîo atomo tēn inomã mēnhkumrēx. Nã bãm ar ã arkum ane. Dja ar ikabēn ja man ar awÿr bôx ne ar amã arē. Arÿm ne ba amrēbê ar amã arē. Ar aje o atomo atēm ne inomã mēnhmã ba ar amã arē. Djãm me kute pi'ôk kaprî'ã ngryk ne amim,

—Je tô, mÿkam ne me ibê pi'ôk kaprî jamÿnho ba, anhÿrkam mex? Kati. Kam mex kêtumrēx. Dja gar o atomo tēn inomã mēnhkumrēx bar arÿm ar awÿr bôx gar arÿm anhõdjanh ne akînhkumrēx. Ne kam arÿm me kadjy ar imã angã. Kam dja bar arÿm Djeruxarēmã o tēn o bôx ne arÿm memã kungã.

Me kînh ne kute memã mÿjja nhõr raxmã.

Kô k 16.2; Xim k 6.18; Idja 13.16

⁶ Ba ar amã arê gar ama. Godja me 'y ngrêre ne kren kam djwý ngrêre ne o atom. Nàr, godja me 'y kumex ne kren kam djwý kumex ne o atom. Tãm dja gar anhõ pi'òk kaprĩ'ã ama. ⁷ Djã gãm ar abenã ar anhõ pi'òk kaprĩ jakre kumrêx ne amim,

—Be, kôt dja ba memã amikutã kwý ngã, anen kam memã angã. Kwãrĩk wãnh 'ã maje amim,

—Dja ba memã kwý ngã nhym ibê kêt ba ajmã nê, anhÿr kêt. Nàr, kwãrĩk wãnh 'ã maje amim,

—Gê me imã 'ã àpnênh tÿxmã ba kam memã kwý ngã, anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, dja me òdjàn ne kĩnh ne memã mÿjja ngã nhym Metĩndjwýnh arÿm kum me kĩnhkumrêx. Tãm dja gar ama.

⁸ Djãm Metĩndjwýnh òdjÿ got ar abê mÿjja 'õ nênmã? Kati. Dja ar amã mÿjja kunĩ ngã. Djãm kute ar amã mÿjja ngrêre nhõrmã? Kati. Mÿjja kumex dja tu ar amã kungã gar arÿm akĩnhkumrêx. Ar gadjwý dja gar akati kunĩkôt mekam adjukaprikumrêx. ⁹ Ikabênja kôt ne me amrêbê: memã arên memã kum, “Arÿm ne amikutã me ò mÿjja kêt mã ò mÿjja ngrã. Nãm katàt amijo bakumrêx rã'ã: rã'ã ne.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne.

¹⁰ Ga, me kute pur kreo mörja pumũ. Metĩndjwýnh ne me kute kre kadjy kute memã 'y nhõr. Ne kam kute memã djwý nhõr. Me ò kwý krên djã'ã kute memã òr. Mÿj'ã ne ba ar amã ja jarê. Bir, ar aje memã mÿjja nhõr'ã ne ba ar amã ja jarê. Metĩndjwýnh ta dja ar apumũ. Dja gar me ò mÿjja kêt mã amikutã anhõ mÿjja kwý ngã nhym arÿm ar apumũn ar amã mÿjja kumex ngã. Ar aje memã mÿjja nhõr jakrenh mex ne ar amã kungã. Ga, me kute mÿjja 'y kumex ne kren arÿm ò djwý kumex ne kute o atomja pumũ. Ar gadjwý dja gar memã mÿjja kumex ngã. Nhym Metĩndjwýnh arÿm pãnh ar amã mÿjja kumex ngã gar arÿm katàt ar amijo aban kum amexkumrêx ne.

¹¹ Ar anhõdjànham mÿj dja Metĩndjwýnh ar amã nê? Bir, dja mã ar amã mÿjja kumex ngã gar mã amikutã memã anhõ mÿjja kwý ngã. Anhõdjàn ne mã memã angã. Dja gar ar imã amikutã ar anhõ pi'òk kaprĩ kwý ngã bar kubyn arÿm memã ar anhõ pi'òk kaprĩ tèn memã kungã. Dja me ar anhõ pi'òk kaprĩ byn arÿm Metĩndjwýnh mã amikĩnh jarê. Gwaj badjõ'ã kum amikĩnh jarê.

¹² Dja gar Jeju nhõ me jamã angã nhym me arÿm o amikĩnh. Djãm me o amikĩnhbit? Kati. Dja me kĩnh ne ar adjõ'ã Metĩndjwýnh mã amikĩnh jarênho kumex. ¹³ Ne kam ar amarkumrêx ne arÿm Metĩndjwýnh mã kum,

—Mrãmri ne me kute Kritu'ã ujarên ny markumrêx ne arÿm akabên kôt òdjànhtire. Òdjànhtire ne arÿm amikutã ar imã ò mÿjja kwý ngã arÿm amũ me kum prãm kunĩmã kwý ngã. Bar kam arÿm amã amextire jarê, ane. Ar aje memã pi'òk kaprĩ nhõrkam dja me ã Metĩndjwýnh mã ane.

¹⁴ Ar aje memã pi'òk kaprĩ nhõrkam dja me kum ar ajabên arÿm ar akadjy Metĩndjwýnh mã kabên ne kum,

—E kum, Djünwã, me kĩnh djã rax ne ga memã angã nhym me arÿm adjõ'ã ar imã pi'òk kaprĩ jano. Bar kam amã amextire jarê, ane. Dja me ã Metĩndjwýnh mã ajã ane. ¹⁵ Mÿj kĩnh djãja ne Metĩndjwýnh memã kungã? Bir, Kraja ne arÿm memã kungã. Nãm gwaj bakunĩmã kungã. Kra ra:xi. Mÿj me'õ ne kute prĩne 'ã ujarên mex kadjy 'ÿr bõx. Arkati. Kra ra:x ne gwaj bamã kungã gwaj kam kum amikĩnh jarê.

10

Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx.

¹ Ga, Kritu kabôt kati ne kute memã prĩ mex ne ar meo baja pumũ. Ja ne ba kuman arÿm ar amã ikabên mex jarê. Ar gadjwý dja gar Kritu man badjwý ikabên ma. Ba ibê Paur ikabên ma. Wãkam me'õ ar memã kum,

—Paur ne amybÿm kute tÿx pyrãk ne me ÿtãri 'ÿr bõxkam kum me uma:, ane. Djãm mrãmri me kabên? Kati. ² Dja gar on ikabên ma. Got ba ren ar awÿr bõx ne tu ar amã ibên tÿ:x ne. Nã bãm anhÿr djwýnh rãm amim,

—Dja ba wãkam bôx ne ar kwýmã ibên tÿx jabej, ane. Ar akwÿ aje amim,

—Paur ne amidjwÿnhbito kÿnh ne axwe ar ba, anhÿro abakam ba ibôx ne ije ar akwýmã ibên tÿx karô ne ba ar amã,

—Dja gar on ikabên ma, ane. ³⁻⁵ Ga, me kurê djwÿnh me'ÿr bôxja pumÿ. Me'ÿr bôx nhym me arÿm àbêr djà jamÿn o me'ÿr prôt ne arÿm aminêje me aê. Pykakam ne me ã aminêje meo ane. Djã ne bãm ar ã me kudjwa ane. Kati. Nã bãm ar ije pykakam me àbêr djà jamÿnh kêt. Metÿndjwÿnh ne tÿ:x. Bar tÿxo itÿx ne me nêje ikabêno me ity nhym me arÿm anhikrê.

Ga, me kurê djwÿnh kwÿ kute aminêje kikre tÿ:x nhipêxja pumÿ. Nhym be, me tÿxo me ja jakre ne me arÿm me'a kikre kate. Ne kam arÿm pardja'ã me pa 'amÿn meo ban meo bôx nhym kam me arÿm memã àpênh ar ba.

Me kwÿ jadjwÿ ne me kute me bakurê djwÿnh pyrãk. Me 'êxnhÿ. Metÿndjwÿnh ne kute gwaj bamã amijã ujarênh pydji baje mar pydjimã nhym me arÿm 'êx ne ta amijo Metÿndjwÿnh mar mex ne arÿk kupa'ã memã 'ã ujarênh punu. Nhym kam me arÿm me maro ba. Nhym me Metÿndjwÿnh kupa'ã apÿnh mÿjja rÿnh jarênh mebê Metÿndjwÿnh kabênkumrêx kurênh arÿm me noo akno. Nãm me memã 'êx ba. Me kabên 'êxnhÿ ne kute mrãmri ne me ô kikre tÿx pyrãk. Bar kam ikabêno me ity nhym me arÿm ar imã rerekre. Ar imã rerekre nhym me arÿm katàt Kritu'ã ujarênh man katàt kabên kôt ar amijo ba. Kam ar ije mrãmri ne me kute me pardja'ã me pa 'amÿnh ne me meo ban meo bôx pyrãk nhym me arÿm Kritu kôt amijo ba.

⁶ Ar gadjwÿ dja gar prÿne Kritu kabên kôt amijo aba mex ba arÿm bôx. Bôx nhym ar ajô ate aje ar amijo aba prãm rã'ã ba arÿm ar amã ibên tÿx gar arÿm pãnh atokry.

⁷ Ar akwÿ ne gar abenmã,

—Djã ne Kritu Paur jano? Kati, anhÿro aba. Ba ar amã arê gar ama. Djãm gwaj baje me krãkàbit pumÿnh ne kam arÿm amim, “Tãmwã ne mex”, ane nàr, “Tãmwã ne mex kêt”, ane. Djãm gwaj baje me krãkàbit pumÿnho ne arÿm prÿne me mar mex? Kati. Djãm mrãmri Kritu ar ajo bakumrêx gar arÿm ama. Aje mrãmri markumrêx jabej ar badjwÿ ar ima. Djãm Kritu kute ar ijo ba kêt got? Ar badjwÿ mrãmri Kritu kute ar ijo bakumrêx. Gwaj ba ne Kritu kute gwaj bajo bakumrêx. Gwaj baje aben pyrãk. Tãm dja gar ama.

⁸ Ba ren ar amã ar irax jarênh kumex. Djã ne ba ren kam amikam ipijãm? Kati. Mrãmri ne Bênjadjwÿr djwÿnh ar ba ar ijã irax mênhkumrêx. Ar akady ar ijã ar irax mênhkumrêx. Djãm ar ije ar amã ibên tÿx kady ne ar ijã rax mē? Kati. Bar Kritu'ã ar amã ajarê gar mar mexo amÿ amikamênh mar rax. Ja kady ne Bênjadjwÿr djwÿnh ar ijã rax mē.

⁹ Ba ren ajte ar amã amirax jarênh kumex. Nhym be, kati. Me kute ar amã,

—Paur ne ar amã pi'ôk no'ôko kute ar ajaêr prãm, anhÿr. Djãm mrãmri? Kati. Ije ar ajaêr prãm kêt. ¹⁰ Me kwÿ ta ne me arÿk ijã kabên ne ar amã,

—Paur ne pi'ôkkambit we kabênkumrêx ne tÿ:x. Djãm mrãmri ne tÿxkumrêx? Kati. Dja ta anhÿtãri ar awÿr bôx ne arÿm rerekren kabên punure gar amã kabên kÿnh kêt, ane. Nãm me kwÿ ã ijã ar amã ane.

¹¹ Gora gê wãkam me'ô ar ajte ikabên ma. Amybÿm ar ikabên kajgo kêt. Pi'ôkkam ar amã ar ikabênkumrêx. Dja ba wãkam ar awÿr bôx ne wãkamdjwÿ itÿxkumrêx. Ar ije pi'ôk no'ôkkam 'itÿx kôt itÿxkumrêx.

¹² Me kwÿ ta ne me amiraxo àmra ba. Me kum me kÿnhmã ne me ta amijo àmra ba. Djãm ar ije amijo me urãk? Kati. Djãm ar ije me'ã amijakreo iba? Kati. Nhym be, me ta ne me amirax jabej abenã amijakreo ban amim,

—Irax kute tãmwã rax pyrãk, anhÿro ba. Nàr,

—Ba ne ba iraxo tãmwã jakre, anhÿro ba. Djãm kam me krã mex? Kati. Me krã punu.

¹³ Nhym be, kati. Metÿndjwÿnh ne ar imã idjãpênh djà'ã karô bar Kritu'ã memã idjujarênh ar iba. Djã ne bar kam amijo me'ô nhô àpênh djà pytàn 'ã ar amijo amra? Kati. Metÿndjwÿnh ta ne ar imã ar idjãpênh djà'ã karô. Kabên kôt ne bar memã Kritu jarênh 'ÿr meo akêxo iba. Kute ar imã ar idjãpênh djà jakre kôt ne bar idjãpênh tē:n kam

arým ar gadjwý ar awýr bôx ne arým ar amã arẽ. Ar ba ne bar ar amã Kritu jarẽn arým ar gadjwý 'ýr ar ajo akẽx ne. Ar ije Kritu'ýr ar ajo akẽxkam ne bar iraxja.

¹⁴ Bar ren ar awýr ibôx kêt ne ren arík ar amã amijarẽnh kajgo. Nhym be, kati. Arým ne bar ar gadjwý ar awýr bôx ne ije kàj bê ar amã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽnhkumrẽx. Kam ne bar ar akadjy irax.

¹⁵ Pyka 'ôdjwýkam dja me'ô Metĩndjwýnhmã apên arým Kritu'ýr meo akẽx. Djã ne bar kam me kwý kudjwa ô pykakam ô me ja'ýr bôx ne ô àpênh djà'ã amimên arík memã kum, —Ba ne ba Kritu'ýr ar ajo akẽx ne. Kam ne ba ar akadjy irax, anhýro iba? Kati. Ar ije ã memã anhýr prãm kêt. Adjým. Dja ba ajte akubyn ar awýr bôx ne ajte ar amã Kritu kabên jarẽ. Gar kam arým amim Kritu mar mexo amũ amikamênho tẽ:n arým mar mexkumrẽx. Nhym kam ar abu'ã me krãptĩ arým ar adjô'ã ajte 'ýr amijo akẽx ne.

¹⁶ Dja gar ajte ar ikôt o kangõ bar ajte amũ ar anhijukri me jamã arênho tẽ. Amũ memã Kritu'ã ujarẽnh ny jarênho tẽ. Ja ne bar kam ama. Djãm ar ije me kwý kudjwa me'ô djàpênh djà'ã amimênh ne arík me àpênh proo idjãmra prãm? Kati.

¹⁷ Amrêbê: me kute me bakukãmãremã arênh kôt bar amijo iba. Nãm me memã kum, “Djãm amijo adjãmra prãm? Kwãrik wãnh amijo adjãmra kêt. Dja ga Bẽnjadjwýr djwýnho amra.”

Nãm me ã memã ane bar kabên man kôt ar amijo iban amijo idjãmra kêt ne Bẽnjadjwýr djwýnho amra. ¹⁸ Djãm me'ô ta kute amijo rax ne kute memã amijarẽnhkam Metĩndjwýnh kute 'ã memã kum, “Ã. Mrãmri ne raxkumrẽx”, anhýr? Kati. Metĩndjwýnh ta kute me'ô'ã rax mênhkambit kute 'ã memã kum, “Mrãmri ne raxkumrẽx”, anhýr.

11

Me 'êx ne ta kute amijo Jeju kute anor pyrãk.

Mat 7.15; Rô 16.17; Kor 2.8; A Ped 2.1

¹ Ba ije ar amã amijarẽnhkam kute ibên kati pyrãk. Ar arek nhýn ikabên ma. Nã, dja gar arek ikabên maro nhý. ² Nã bãm ar ajã ino tỳ:x kute Metĩndjwýnh ô me ja'ã no tỳxja pyrãk. Dja gar katàt Kritu kôtbit amijo aban ajaxwe kêt. Kwãrik wãnh me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt kukràdjãkôt amijo aba kêt. Mekôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne ba ar ajã ino tỳx ne.

Ga, me bãm, me nã kra ni'ã no tỳxja pumũ. Me my kute Ar kubê kupênh kêt kadjy kra'ã no tỳxja pumũ. Nhym kam arým abatàn nhym mjên pydji 'ýr mörkumrẽx nhym krô'ã mjên kêtumrẽx.

Badjwý. Ba arým Kritumã ar ajarên kum,

—Kôritukam ar ja dja ar katàt akôtbit amijo ban me kum akĩnh kêt kukràdjãja kôt amijo ba kêt. Nã bãm ã kum ar ajarênho anen arým ar ajã ino tỳx ne. Dja gar katàt Kritu kôtbit amijo aban ajaxwe kêt. Kwãrik wãnh me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kôt amijo aba kêt. Mekôt amijo aba kêt kadjy ba ar ajã ino tỳx ne.

³ Me kute ar anoo biknor karõ ne ba ar akam axwe idjumar. Ar aje katàt Kritu pydji kôt amijo aban ajaxwe kêtã. Godja me arík kupa'ã ar amã mýjja kwý jarẽ gar aman arým Kritu kupa'ã amijo aban ajaxwe. Nãm ã kangã no tỳ:xkam kute me bakwatynh Ewamã 'êx ne noo biknoro ane. Me kute ar gadjwý ar anoo biknor karõ ne ba ar akam axwe idjumar.

⁴ Godja me ar awýr bôx ne ije ar amã Jeju'ã ujarênh ny jarênh kupa'ã ar amã atemã Jeju 'ôdjwý'ã ujarênh jabej. Djã nã gãm ar me kanga? Kati. Nã gãm ar tu amã me kĩnh ne arek me kabên maro akrĩ. Djã nã gãm ar me kôt Metĩndjwýnh Karõ maro aba? Kati. Atemã me karõ punu ne gar me kôt maro aba. Djãm Kritu'ã ujarênh ny ne gar amim maro aba? Kati. Atemã mýjja punu'ã ujarênh ny ne gar maro aba. Nãm me ar amã kupa'ã arẽ gar amã me kĩnh ne arek me kabên maro akrĩ.

⁵ Me kwý ta amijo 'êx ne ar amã,

—Kritu ne ijano ba ar amã arênho iba, ane. Ta ne ar amijo raxo ba. Djãm mrãmri ne we ar ja ikurãm rax? Kati. ⁶ Nãm me ijã,

—Paur ne kabên tô, anhÿro ba. Kwãrik wãnh rã'ã. Ikabên tô. Djã ne ba Kritu'ã ajarên ikabên tô? Kati. Ar ga ne gar prÿne katàt 'ã idjujarênhja ma, ikabên amirÿtkumrêxja ma.

⁷ Nã bãm ar amã ujarênh ny jarên pãnh ije amim ar abê pi'òk kaprÿ jamÿnh kêt. Djãm kam ne gar arÿm ijo kajgo? Ije amim ar abê pi'òk kaprÿ jamÿnh kêt kam ne ije amijo me kajgo pyrãk. Mÿkam ne ba ã amijo ane? Bir, ije ar ajo raxmã ne ba ije amijo me kajgo pyrãk. Djãm kam ne gar amim,

—Paur kajgon axwe, ane. Kwãrik wãnh gar amim anhÿr kêt.

⁸ Djãm ba ne ba ar amã amijo a'uw? Kati. Amũ me ja ne ba me ku'uw, ne apÿnh me õ pykakam mrãnh bõx ne me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djãri me ku'uwn memã kum,

—Ar ikôt o kangõ ba Kôritukam memã arẽ. Nã bãm ã memã ane nhym me arÿm imã pi'òk kaprÿ ngã ba amÿ. Ne kam ar akam bõx ne ar amã Kritu kabên jarẽ. Ne kam ba inhõ mÿjjao pãnh ne. Amũ me'õ nhõ pi'òk kaprÿ inhõ mÿjjao pãnh. Ije ar amã idjã'wÿr kêt kadjy ne ba inhõ mÿjjao pãnh ne ar akam idjãpênh ar iba. Ar amã arênho iba.

⁹ Ne kam ar akam ar iba nhym kam prãm iwÿr bõx. Djã nã bãm ar ajõ 'uw? Kati. Mateni kurũm gwaj bakamy ar bõx. Ne kam ar ta arÿm ijo djuw mex. Inhõ mÿjja ibê kêt nhym ar arÿm imã kunÿ ngã. Ar akam idjãpênh kunikôt ije pãnh ar abê pi'òk kaprÿ jamÿnh kêt. Dja ba rã'ãn ar abê amÿnh kêt kumrêx ne.

¹⁰ Mrãmri ne Kritu kabên katãtkumrêx. Badjwÿ kôt katàt ar amã ikabên jarênhkumrêx. Pykabê Akajakam ar abê Kôritu ar, ije idjãpênh pãnh ar abê pi'òk kaprÿ jamÿnh kêt. Ije amÿnh kêt'ã dja ba ar amã amijarênho iba rã'ã. Dja gar ajõ ije amijarênh jabê adjãptãr kêt kumrêx. ¹¹ Ije idjãpênh pãnh ar abê pi'òk kaprÿ jamÿnh prãm kêt. Ja'ã ne ba ije ar amã amijarênh prãm ne arÿm ar amã amijarẽ. Mÿkam? Djãm imã ar ajabê kêt kam? Kati. Imã ar ajabêkam ne ba arÿm ar amã amijã ajarẽ. Metÿndjwÿnh kute imar.

¹² Ne ba ren ar abê pi'òk kaprÿ jamÿ nhym ren me'õ ikãxã ar amã,

—Be, djãm ar bajbit ne bar ar abê pi'òk kaprÿ jamÿ? Ga, Paurdjwÿ kute ar abê pi'òk kaprÿ jamÿnh ar o bawã pumũ. Ar ije aben pyrãkja pumũ, ane. Ar kute ijã, “Ar ije aben pyrãk”, anhÿr karõ dja ba irã'ãn idjãpênh pãnh ar abê pi'òk kaprÿ jamÿnh kêt rã'ã ne.

¹³ Djãm mrãmri ne bar ije aben pyrãk? Djãm mrãmri ne Kritu ar ano kute mrãmri kute ijanorja pyrãk nhym ar 'ã ujarênh ar ba? Arkati. Nãm ar ar anoo biknoro ba. Nãm ar ta memã 'êx ne memã,

—Kritu ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba, ane. ¹⁴ Djã ne ba amim,

—E kum, mÿkam ne ar me noo biknoro ba, ane? Kati.

Ga, me axwe nhõ bënjadjwÿrbê Xatanajdjwÿ kute me noo biknorja pumũ. Nãm amijo Metÿndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh pyrãk ne me noo biknoro ba. ¹⁵ Kam õ ãpênhdjwÿ ar õ bënjadjwÿrbê Xatanaj kudjwa memã 'êx ne amijo Metÿndjwÿnh nhõ ãpênh pyrãk. Ar ta arÿk ar amã,

—Dja gar ikabên man kam mrãmri katàt ar amijo abakumrêx, anhÿro ba. Kam ar kute aminhinomã amimêhkam dja Metÿndjwÿnh ar 'êxnhi kôt arkum o pãnh katàt nhym ar arÿm me biknor tokry djãkam akuno.

Apÿnh amikaprÿ djãri Paur kute 'ã amijarênh.

¹⁶ Ba ajte ar amã arẽ gar ama. Kwãrik wãnh amim,

—Paur ne amimex jarênho ba. Ga, bën katikumrêxja pumũ, anhÿr kêt. Nãr gar aje ijã amim anhÿr jabej arek nhÿn ikabên ma. Ba ajte ar amã amimex jarẽ gar ama.

¹⁷ Ije ar amã amimex jarênh ja ne kute Bënjadjwÿr djwÿnh kabên pyrãk kêt. Ne kute ar amã ibên kati pyrãk ne ar amã amijarẽ. ¹⁸ Me krãptÿ ne ar amã amijo àmra prã:m. Me kute amidjwÿnhbito kÿnh kadjy amijo àmra prã:m. Ba ne ba bir amimex kôt ar amã amijarênho amirÿtkumrêx gar badjwÿ ima.

¹⁹ Me kwÿ ne me mrãmri bën katikumrêx. Nãm me ar awÿr bõx ne ar amã amijarẽ gar arek me kabên maro akrÿ. We ar akrã mex ne kam arek me bën kati maro akrÿ. ²⁰ Dja me'õ bën kati ar akwÿ apa 'amÿn amiwÿr ar ajo akêx gar arÿm kôt ar amijo aba. Ne kam ate akrã arek me'õja kabên maro akrÿ. Dja me'õ bën katikôt ar akwÿ anoo aknon ar abê

mÿjjao prôt, gar kam ate akrān arek me'ôja kabēn maro akrī. Me'ô ta dja ar akam amijo ra:x nār ar akwÿ nobê tak ne. Gar kam ate akrān arek kabēn maro akrī.

²¹ Ba ren badjwÿ ar amā ibēn tÿx gar ren ikabēn ma. Nhym be, kati. Ba ne ba ar amā ibēn tÿx kêt. Ba akrānmā ar akam ar iba gar kam arÿm amim, “Paur rerekre ne kajgo”, anhÿro aba. Nhym be, kati. Irerekre ne ikajgo kêt.

Me ta ne me amijā, “Jeju ne ijano ba bôx”, anhÿro ba. Me amijo amra:n arīk ar amā, “Ba ne ba iraxkumrêx.” Nām me ā ar amā anhÿr ar o ba. Ba badjwÿ jakam ar amā amimex jarē gar ama. Nā bām ije ibēn kati pyrāk ne ar amā amirax jarē gar ama.

²² Djām ar wābêbit ne ebraga. Badjwÿ. Djām ar wābêbit ne idjaer. Badjwÿ ibê idjaer. Djām ar wābêbit ne Abraão tām djwÿ. Badjwÿ ibê Abraão tām djwÿ. ²³ Djām ar wābêbit ne Kritu nhō àpēnh. Badjwÿ ibê Kritu nhō àpēnhkumrêx ne o ar akrenh mex. Nā bām ije ar amā ibēn kati pyrāk ne ar amā amirax jarē. Nā bām kum idjapēnh tÿxo ar akrenh mex ne.

Me kute mry kà punuo ikaprêprêk kume:xi. Ba te ije itak'ā akremā.

Ne kute ajte ibê ijê krāptiō ar akrenh mex ne.

Ne ajte bit kute ibīnmā ijo baja krāpti: ba ityk pyma ar iba. Ga, ibê Kritu nhō àpēnhkumrêxja pumū.

²⁴ Kamā ne apÿnh mebê idjaer djāri ajte mry kà punuo ikaprêprêk kumex. Nām me ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk nhym kam me ajte ikaprêprêk. Me kute ikaprêprêk kunīkôt ne me kute mrykà punuo itak'ā akre krāpti: kute 39 pyrāk.

²⁵ Nhym kam me ajte kôo ititik ne. Nhym kam me ajte kôo ititik ne. Nhym kam me ajte kôo ititik ne.

Nhym kam me ajte kute ibīnmā kēno ititi:k ne. Ga, ibê Kritu nhō àpēnhkumrêxja pumū. Ba kākamdjwÿ, kà rūnhkam ngô raxbê pyka kêt kam iba nhym ijā kà ja wadjā. Ne ajte ijā ja wadjā. Ne ajte ijā ja wadjā.

Ba ajte ngô raxkam wadjā ne pī'ā wajê:t ne ar iba:. Nhym ijā akamāt ne akati ba wabi.

²⁶ Nā bām ar imrānh kume:x ne.

Nhym kam ajte apÿnh ngô rūnh djārikam idjār pyma: ne.

Nhym apÿnh me àkīnhī kute ijaêrbê ijo tÿm ne ijo bikēnh pyma:.

Nhym apÿnh mebê idjaerdjwÿ kute ijo bikēnh pyma:.

Nhym me bajtemdjwÿ kute ijo bikēnh pyma:.

Apÿnh krīrax djārikam ar iba ne apÿnh kapôt kukrit djārikam ar iba ne ngô raxbê pyka kêt kam ar iba. Ja kunīkôt ne mÿjja kute ijo bikēnh pyma: ne.

Nhym me 'êx ne kute amijo Jeju mardjwÿ kute ijo bikēnh pyma:.. Ga, ibê Kritu nhō àpēnhkumrêxja pumū.

²⁷ Nā bām idjapēnh pytidjwÿo iku'ên o amidjôm me:x ne.

Ne ajte inhôt kêt krāpti:.

Prāmmē kôrkam ne ba ajte ar iba.

Ije ajte amijajbur kumex.

Ajte imā kryn ikà kêt ne ar iba.

²⁸ Ikà krākà'ā mÿjja ne ja.

Ba kam me kute amim Jeju marja ma:ro ikrī. Apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djāri ne ba kunīkôt me ma:ro ikrī. Ne me kwÿ'ā àpnhīx ne, ne akati kunīkôt mekam idjumar punu:re.

²⁹ Dja mekam me'ô rerekre. Djām kôt irerek kêt got? Kôt badjwÿ irerekre.

Dja me Metīndjwÿnhbê me'ôo akêx. Djām o ingryk kêt got? O ingrykkumrêx. Nā bām me ma:ro ikrī. Ga, Kritumā idjapēnhkumrêxja pumū.

³⁰ Me kwÿ ta kute amijā,

—Kritu ne ijano ba bôx, anhÿro baja djām mrāmri ar kum àpēnhkumrêx. Kon. Ga, Kritumā idjapēnhō ije me akrenh mexja pumū. Dja ba ar amā amimex'ā idjujarēnh prām

jabej arÿm ar amã apÿnh itokry djãri, apÿnh ikaprĩ djãri'ã ar amã ajarẽ. Kunĩ kôt irerekre. Ba ar amã irerekredjwÿ 'ã ajarẽ gar ama.

³¹ Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Tĩndjwÿnh kute imar. Jeju Bãm, mexti:re rã'ã: rã'ã ne. Tãmja ne kute imar. Ije amimex jarẽnh ne ijêxnhĩ kêtôt kute imar.

³² Ba ajte ar amã irerekre jarẽ gar ama. Krĩraxbê Tamagu nhõ bẽnjadjwÿrja bit kute ipa 'amÿnhmã. Bẽnjadjwÿr rax Areta ne Tamagu nhõ bẽnjadjwÿr jamã nhÿ. Tamagu nhõ bẽnjadjwÿr õ krãkamngõnhmã ijarẽ. Nhyim krĩrax bu'ã pyka tÿx nhipêx apÿnh ajkwa krekre djãri. 'Ã ikator nhyim me kute ipa 'amÿnh kadjy nàrãm ne me ibê kre kunĩ pytà.

³³ Nhyim me kute amim Jeju mar arÿm djudjêdjêo kaxnokai jakà 'ãpren kam inhÿr. Ne kam kÿjrũm krĩrax nêje pyka tÿxja burũm imẽ. Kre krã'yrkôt burũm imẽn arÿm ijo ruw. Ba arÿm pykabê djan mã mebê ikaton iprõt ne. Be, djãm kam 'itÿx got? Kati. Ba ne ba irere:kre. Nhyim be, Metĩndjwÿnhbit tÿ:x ne arÿm ipytã.

12

Kute kãjkwa pumũnh'ã amijarẽnh.

¹ Djãm ije amikôt ar amã amijarẽho iban kôt iraxmã? Kati. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Ba ar amã mÿjja'ã ajarẽ. Me kute mÿjja pumũnh kêtja ba arÿm omũ. Dja ba ar amã 'ã ajarẽ. Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute amrêbê memã mÿjja jarẽnh kêt. Arÿm ne imã arẽ. Nãm imã arẽ ba arÿm kuma. Dja ba ar amã 'ã ajarẽ gar ama.

² Ba amipumũ. Ije amim Kritu markam amipumũ. Nhyim kam Metĩndjwÿnh arÿm amiwÿr ijo àbiro tẽ ba amipumũho tẽ. Nãm kãjkwa jan iby jan amũ ja. 'ÿr ne ijo wabi, amiwÿr ijo wabi ba arÿm amipumũ. Bãrãm inhĩtã got ijo wabi nàr kon ikadjwÿnhbit got o wabi. Kon, ije mar kêt. Metĩndjwÿnh ta ne kute mar. Ba ije amipumũnhja'ã arÿm amex krãptĩ apêx. Amexbê 14 ne ijukri ajmã 'ã akre kute ne ijã apêx. ³ Bãrãm inhĩtã got ijo wabi nàr kon ikadjwÿnhbit got o wabi. Kon. Ije mar kêt.

⁴ Nã bãm amipumũho tẽ nhyim Metĩndjwÿnh amiwÿr õ kãjkwa djwÿnhmã ijo wabi. Kãjkwa djwÿnh ne me:xkumrêx. Kam mÿjja punu kêtumrêx. Metĩndjwÿnh õ kãjkwa djwÿnhmã ijo wabi ba amipumũ. Ne kam arÿm kam me kabẽn ma. Me kabẽn mexkumrêx. Punu kêtumrêx. Ba kam te ije me kabẽn jarẽnhmã. Mexti:rekam te ije arẽnhmã. Pykakam me babêngôkre kabẽn'ÿr bõx kêt. Nhyim ta ibê uma, ije arẽnh kêtãm.

⁵ Be, tãm ne ja. Ije amipumũnhja'ã dja ba ar amã amikôt amijarẽ. Djãm ba ije ar amã amimex jarẽnhmã? Kati. Ba irerek mexi. Kam ne ba ar amã amikôt amijarẽ. ⁶ Nàr, ba ren ar amã amimex jarẽ djã ne ba ren ibẽn kati? Kati. Ba ren ibẽn kati kêtumrêx ne kam mrãmri ar amã amimex jarẽ. Ne ren katàt amimex kôt ar amã amijarẽnhkumrêx nhyim ren me'õ arÿm ren ijo amra: ne. Nhyim be, kati. Irerekre'ã dja ba ar amã amijarẽ gar kam arÿm aje ipumũnh kôt ne aje ikabẽn mar kôt imar katàt.

⁷ Ga, kute imã apÿnh mÿjja pumũnh kêtjao amirĩtja pumũ. Nãm imã mÿjja rũnho amirĩt. Ba ren kam 'ã amijo amra. Nhyim be, kati. Kam amijo idjãmra kêt kadjy itokry djã ja iwÿr bõx. Mrãmri itokry djã ja ne kute mrÿnhĩ arek me ikam ku'ê nhyim me tokry pyrãk. Xatanaj imã itokry djã ja jano nhyim iwÿr bõx ba arÿm itokry. ⁸ Kam, kute kubê ipytãr kadjy ba te Metĩndjwÿnhmã amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw.

⁹ Nhyim arÿm imã,

—Kati. Dja ga atokryja mar rã'ã ne. Be ga, me tokry ne kaprĩrekam rerekreja pumũ. Me te rerekre ba idjukaprĩn itÿx puroo memã tÿx jangij. Gadjwÿ dja ba ajo djuw mex. Dja ga te atokry ne arekrekre ba dja ba ajo djuw mex ga arÿm atÿx.

Nãm ã Metĩndjwÿnh imã ane. Kam ba itokry ne irerekre rã'ã. Tãm ne ba ije ar amã arẽnh prãm. Irerekre dja ba ar amã arẽ, me kunĩmã irerekre jarẽ. Kritu tÿxo itÿx kadjy ije memã irerekre kôt amijarẽnh prãm.

¹⁰ Kam Kritumã idjãpênkam mã ne ikute? Bir, apÿnh irerek djãri ne iwÿr ban bõx. Nhyim apÿnh me kwÿ imã akij. Nhyim apÿnh itokry djãri iwÿr ban bõx. Nhyim apÿnh me kwÿ ijo ajkê. Nhyim apÿnh mÿjja puma djãri ikam apõx. Te apÿnh mÿjja ikam apõx ne

te irerekre ba kunîkôt ikînh. Mÿkam? Bir, dja ba ba irerekre nhym Kritu arÿm imã tÿx jadjã ba arÿm itÿx ne.

Me kute kupa'ã Paur mar.

¹¹ Ije amimex kôt ar amã amijarênhkam kute ibên kati pyrãk. Mÿkam ne ba amimex jarê? Bir, ar aje ikupa'ã ijarênhkam. Ar ga ne gar ikupa'ã abenmã kum,

—Djãm Kritu ne Paur jano nhym 'ã ujarênh tẽ? Kati. Kute anor kêt, ane. Ba kam amã amimex kôt amijarê. Ba amimex kôt amijarên kute ibên kati pyrãk. Ar ga ne ga ren ar abenmã kum,

—Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx nhym gwaj bamã 'ã ujarênh ar ba, ane. Ga ren ar anen ba ren amimex kôt ar amã amijarênh kêt. Ar akam me'õ ar ta arîk amijo 'êx ne kute ar amã,

—Kritu ne ijano ba ar amã idjujarênh ar iba, anhÿr ne ta amijo raxo ba. Djãm mrãmri ne ba we ar wã katëri irax? Kati. Ba ne ba ar wãmẽ ije aben pyrãk ne ar katëri itêm kêtumrêx. Ne kam djãm ba ne ba irax? Kati. Ba ne ba ikajgo. Nhym be, mrãmri ne Kritu ijano ba 'ã idjujarênh ar iba.

¹² Amrêbê ne ba arek akrãnmã ar akam mÿjja pumûnh kêt nhipêxo iba. Ne apÿnh me punu djãri meo mex gar omûn arÿm Kritu raxmã akato. Ba ar akam mÿjja rûnh nhipêxo iba gar amim,

—Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx. Ga, Kritu kute anor kôt kute mÿjja nhipêxja pumû. Nã gãm ar amrêbê ã amim ane. Mÿkam ne gar jakam arÿm amim,

—Kati. Kritu kute Paur janor kêt, ane?

¹³ Mÿkam ne gar jakam arÿm amã ikînh kêt ne? Nã gãm ar amim,

—Be, Paur kum me ikînh kêt. Nãm kum me wãbit kînh. Kum apÿnh me kute amim Jeju mar wãbit kînh. Kum apÿnh kôt me ar aben pydjio ba djãri wãbit kînh ne arÿm àpênh pãnh mebê pi'òk kaprî jamÿ. Nhym be, gwaj bajbit ne kute gwaj babê pi'òk kaprî jamÿnh kêt. Nã gãm ar ã amim ane. Djãm mrãmri imã me wãbit kînh? Kati. Imã ar gadjwÿ kînh. Imã ar akînh aben pyrãk. Kwãrik wãnh gar ikam angryk kêt.

¹⁴ Ota, jakam ba arÿm ar awÿr itëmmã. Arÿm ne ba ar akam tẽn ajte ar akam tẽ. Ne jakam ajte ar akam itëmmã. Dja ba ar akam tẽn bôx ne ajte idjapênh pãnh ar abê pi'òk kaprî byr kêt. Djãm ar anhõ mÿjja ne ba abej ne ar akam itëmmã? Kati. Imã ar anhõ mÿjja prãm kêt. Ar aje amim Jeju mar raxmã ne ba ar akam itëmmã. Ja ne ba imã kînh. Djãm me kra ne kute bãm kadjy mÿjjao atom ne adjwÿr? Kati. Bãm ne kute kra kadjy mÿjjao atom.

¹⁵ Ba ije ar abãm pyrãk dja ba ar akadjy apê:n prîne ibê inhî kato. Ne kam ikaprî kêt. Ikînhbit. Ar ga dja gar te amã ikînh ngrire. Ba dja ba kãmã imã ar akînh kamênho tẽn mã ar akadjy apê. ¹⁶ Be, ar ga ne gar ima. Idjapênh pãnh ije ar abê pi'òk kaprî jamÿnh kêtja ma. Nhym be, ar akam me'õ arîk ar amã,

—Djãm me kum prãmja kadjy ne Paur kute ar abê pi'òk kaprî jamÿnh? Kati. Paur no tÿxtikam ne arîk ar amã 'êx ne ar anoo akno. Nãm arÿm ar anhõ pi'òk kaprîo aminhõ, anhÿro ba.

¹⁷ Be, amrêbê ba ar awÿr ar ja jano nhym ar awÿr bôx. Ne kam arÿm ar abê pi'òk kaprî byn arÿm imã o bôx. Djãm kam ne ba arÿm o aminhõ? Kati. ¹⁸ Nã bãm ar ajã Xitumã karõ. Gwaj bakamy jadjwÿ ba arkôt ano nhym ikabên kôt ar arÿm ar awÿr tẽn bôx. Djãm Xitu kute ar anhõ pi'òk kaprîo aminhõ? Djã ne atemã ibê kabên djin atemã ibê amijo tẽ? Kati. Ar ije imrãnh katato aben pyrãk gar arÿm ama.

¹⁹ Ar akwÿ ne gar aje abenmã kum,

—Be, Paur ar mrãmri gwaj bajo ajkê. Ga, ar kute aminêje gwaj bamã amijã àprãrja ma, ane. Djã ne bar ar ajõo ajkê got bar ar amã amijã aprã? Arkati. Bar tu amim Kritu markumrêx ne ar amã amijarê nhym Metîndjwÿnh ta kute ar imar. Akmere àpnhîre ar, djãm ar ije amijo djuw mex kadjy ne bar ar akam apê? Kati. Ar gajbit bar ije ar ajo djuw mex kadjy ar akam apê. Ar ije ar amã arênh gar aje Kritu mar raxmã. Ja kadjy bar ar akam apê.

²⁰ Imã ar ajaxwe kêt prãm. Nok ren ar ajaxwe ba ren ar awÿr bôx. Ar amã ne ba ikabên mexobit ikabên prãm. Ikabên ja ne gar amã kînh. Ne ba ren ar awÿr bôx ne ren ar amã ibên tÿx ne. Ar amã ibên tÿx karô ba amikukãm pi'ôkkam ar amã ikabên. Ga ren ar aje akabêno aben japanh prãm ba ren ar awÿr bôx ne ren ar amã ibên tÿx ne. Ga ren ar aje aben nhô mÿjja'ã angryk prãm nâr ren ar aje abenkam adjâkrê prãm ba ren ar amã ibên tÿx ne. Nâr ga ren ar abenmã adjâkjêr prãm nâr ren abenã akabên punu ba ren ar amã ibên tÿx ne. Nâr ren ar aje aben kàxã abenbê aben kurê prãm nâr ren abên kati prãm nâr ren abenmã adjâkjêro abikarêr prãm ba ren ar amã ibên tÿx ne. Ar awÿr ibôx gar akrãpti ajaxwe ja'ô karô ne ba pi'ôkkam amikukãm ar amã ikabên ne.

²¹ Ga ren ar akwÿ ajaxwe prãm rã'ã. Nâr ren akwÿ ar aprô djwÿnh kupa'ã akurê aba prãm rã'ã. Nâr akwÿ amjên djwÿnh kupa'ã akurê aba prãm rã'ã. Nâr ren akwÿ aje apijãm kêtikam adjâpênh punu prãm rã'ã. Amrêbê ar akwÿ ã ajaxweo ane ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ar amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhirer ne aje akubyn Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx kêt karô ne ba amikukãm pi'ôkkam ar amã ikabên ne. Ba ren ar akam bôx nhym ren Metîndjwÿnh ar akam imã irerek jadjà ba ren ar akrãptikam imÿr rax. Ar akam imÿr rax karô ne ba amikukãm ar amã ikabên ne.

13

Kute me kwÿbê axwe puma.

¹ Jakam ba arÿm ar awÿr itëmmã. Arÿm ba ar akam tën ajte ar akam tẽ. Ne jakam ajte ar akam itëmmã. Be, amrêbê: Metîndjwÿnh me bakukãmãremã kum, “Dja me'ô amijarênh jabej. Gê ar amãnhkrut nâr ar amãnhkrut ne ikjêkêt kabên kôt memã arê. Ar kute kabên mar kôt arê nhym me arÿm kuma.

Ar axikôt kabênkam dja me ar kabên man arÿm abenmã kum, ‘Mrãmri me'ôja kute amijarênh nhym ar kute kabên kôt arênhkumrêx’, ane. Dja me ã abenmã ane.”

Nãm ã Metîndjwÿnh me bakukãmãremã ane. Ja dja gar amijã ama. ² Be, ôbê ne ba ar awÿr bôx. Ne kam ajte ar awÿr bôx ne ar abê ajaxwe puma. Jakam ba ajte ar akàxã pi'ôkkam ar abê uma. Ja dja gar amijã aman ikabên mar pydji. Amrêbê ar akwÿ ajaxwe jabej nâr ajbir ar akwÿdjwÿ axwe jabej djãm ije ar amã iprimã? Kati. Dja ba bôx ne ar amã iprî kêt ne tu itÿx.

³ Gar akwÿ ijã,

—Goja mrãmri Paur Kritu kabêno kabênkumrêx jabej bar goja kabênkumrêxmã ikato, anhÿro aba. Ar aje ijã anhÿrkam dja ba bôx ne itÿx. Djãm Kritu ar akam àpênhkam rerekre? Kati. Ar akam tÿ:xi. ⁴ Mrãmri me kute pîte'y'ã nhôrkam memã amijo rerekre. Nãm te memã amijo rerekren jakam Metîndjwÿnh 'itÿxkôt tîn ne ar ba. Ar badjwÿ ne bar kôt amijo irerekre. Ne te amijo irerekre dja bar bôx ne Kritu kôt itîn ne ar iban Metîndjwÿnh 'itÿxo ar akam itîn ne ar iba.

⁵ Djãm bajbit ne gar aje imexkôt imã akatormã? Ar gadjwÿ dja gar amima:ro tën amim akatorkumrêx ne amim,

—Djãm mrãmri ije tu amim Kritu markumrêx? ane. Dja ga ã amikukjêro anen kam mrãmri ar aje tu amim markumrêx jabej amim,

—Nà ije mrãmri tu amim Kritu markumrêx, anen kam arÿm ja markumrêx. Aje tu amim markumrêxja markumrêx. Ja dja gar amim akatorkam ama. Kritu ne mrãmri ar akam ÿrkumrêx. Djãm ar aje amikam ja mar kêt? Nâr kon, ar ajô ga mrãmri amijo ajêx ne amijo Jeju mar jabej nhym kam mrãmri ar akam ÿr kêt.

⁶ Dja gar amiman arÿm ar badjwÿ ar iman amim,

—Mrãmri ne Paur ar kute Kritu markumrêx, ane. Ar aje amim ja jarênh ne ba kam ama.

⁷ Jakam ne bar Metîndjwÿnhmã ar ajo a'uw ne kum,

—Dja ga meo djuw mex gê me axwe'ô kêt, ane. Mÿj kadji dja gar ajaxwe kêt? Djãm me kute ar akôt ar imar ne kute ar imã mex jarênh kadji? Kati. Godja me te ar ijã, “Paur ar

ta ne amijo 'êx ne amijo Jeju maro ba", anhÿr rã'ã jabej. Kwãrîk wãnh rã'ã. Ar ba dja bar we amijo ijêx ne. Ar ga dja gar katàt ar amijo aban ajaxwe kêt. Ar ajaxwe kêt mã ne bar ar ajo Metîndjwÿnh mã a'uw.

⁸ Djãm bar Metîndjwÿnh kabên katàt kupa'ã amijo iba nhym kam arÿm kabên katàt kêt? Kati. Metîndjwÿnh ta kabên katàt rã'ã: rã'ã ne. Nhym be, kati. Bar katàt kabên kôtbit amijo iba prãm kumrêx. Nhym kam me arÿm ar ikôt Metîndjwÿnh kabên katàt kumrêx mã kato.

⁹ Dja bar te memãbit irerekre. Kwãrîk wãnh rã'ã. Ar ga dja gar Metîndjwÿnh kabên kôt katàt ar amijo aban arÿm atÿx. Kôt atÿx kam ar ikînh kumrêx. Prîne ar amex ja ne ar imã kînh kumrêx.

¹⁰ Mÿj kadjy ne ba ar akàxã pi'ôkkam ã amikukãm ar amã ikabêno ane? Bir, ba ren ar awÿr bôx ne ren ar amã ibên tÿx. Bênjadjwÿr djwÿnh kute ijã rax mênh kôt ba ren ar amã ibên tÿx. Ar amã ibên tÿx karô ne ba ar akàxã ã amikukãm ar amã ikabêno ane. Djãm ije ar ajo ibikênh kadjy ne ijã rax mē? Kati. Dja ba ar amã arê gar amim Jeju mar mexo amũ amikamên arÿm mar rax ne. Ja kadjy ne ijã rax mē.

Kute memã amikabên mex jarêno ino rer.

¹¹ Akmere àpnhîre ar, ikabêno ino rer ne ja. Dja gar adjumar mex ne prîne Metîndjwÿnh mã amex. Ne prîne amijã ikabênja ma. Ne axikôt ar akabên ne aben mã akabên mexo akabên. Dja gar amijo ane nhym Metîndjwÿnh arÿm ar amē amijo kajkep. Kubê ne me kum aben jabê djà krô krax. Kubê ne me umar mex djà krô krax. Tãm gêdja ar amē amijo kajkep.

¹² Dja gar amã aben jabêo amirît kadjy aben pa krij ne aben tatak. ¹³ Amrê jakam Jeju nhô me ja kunî ne me amũ ar amã kabên mex jarê.

¹⁴ Gê Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu tu kum ar akunî kaprîn* ar ajo ba. Gê Metîndjwÿnh kum ar akunî jabên ar ajo ba. Gê Metîndjwÿnh Karô ar akunî mē amijo kajkep ne ar ajo ba. Tãm ne ja.

* 13:14 Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhym pãnh arÿm kum ar akaprî Kati. Ta ne tu kum ar akaprî kumrêx.

Paur kute Garaxakam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne pykabê Garaxakam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm arým pyka kunĩ'ÿr mrãnhkôt me'ÿr bôx ne memã Jeju jarê nhym me kwÿ arým tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprô. Nhym kam Paur arým mã me jadjwÿ'ÿr tẽ nhym tekrekam mebê idjaer kwÿ me'ÿr bôx ne memã kum,

—Djãm ar aje tu amim Jeju markambit Metĩndjwÿnh kute ar apytàr? Kati, dja gar prĩne Mõjdjê kukràdjãdjwÿ kôt ar amijo aban kam arým Metĩndjwÿnhmã amex, ane.

Nhym kam Paur memã kum,

—Arkati. Mrãmri ne me tu amim Jeju markumrêx nhym Metĩndjwÿnh arým memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex. Me ta ne me mÿjja kukràdjãkôt amijo bakôt Metĩndjwÿnhmã mex kêt. Mrãmri ne me tu amim markumrêx nhym Metĩndjwÿnh ukaprikôt arým memã axwe kêt jarê, ane.

Djã nãm ã Abraão Mõjdjê kukràdjãkôt amijo bao ane nhym Metĩndjwÿnh arým kum axwe kêt jarê? Kati, nãm tu Metĩndjwÿnh markumrêx ne arým Metĩndjwÿnhmã mex. Nhym amũ tũmrãm Mõjdjê katon memã kukràdjã jarê. Bir be, gwaj badjwÿ tu amim Jeju markumrêx ne arým kênhkam ar baba. Gwaj bajaxwe kute gwaj bate djê pyrãk ne gwaj babê Metĩndjwÿnh kurê. Nhym Metĩndjwÿnh arým bajaxwebê bapytà. Arým ne gwaj bate djê apêx. Mÿkam dja gwaj akubyn Mõjdjê kukràdjã tũmo amite djê ar o baba? Kati, Jeju kute gwaj bajãpre bõnhkam gwaj kênhkam ar babakam gwaj Jeju kukràdjã ny kôt amijo baba rá'ã. Nãm ã Paur memã anen ajte memã Jeju kute anor kôt memã amijarê. Tãm ne ja.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Djãm pykakam me'õ kajgo ne ijano? Nàr, djãm Metĩndjwÿnh ne me'õ kajgomã ijã karõ nhym ijano? Kati. Jeju Kritumê Bãmbê Metĩndjwÿnh ijano ba arkum idjãpênh iba. Jeju Kritu arým ty nhym Bãm akubyn o tĩn ne. ² Jeju kukwakam bakamydjwÿ ikôt dja bar wãm ar amã ikabên mex jarê. Pi'ôk no'ôkkam ar amã arê. Pykabê Garaxakam apÿnh ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio aba djãri ne ba ar amã ikabên mex jarê.

³ Metĩndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rá'ã ne. ⁴ Jeju Kritu ne gwaj bakadjy amingã. Nãm gwaj bajaxwe pãnh ty. Me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja ne me axwe:. Mekôt bajaxwe kêt kadjy gwaj bapãnh ty. Kute kubê gwaj bapytàr kadjy gwaj bapãnh ty. Me Babãmbê Metĩndjwÿnh kute kum 'ã karõ kôt ne gwaj bapãnh ty. ⁵ Metĩndjwÿnh ne ra:x ne uma:. Gê me aben djõ'ã memã Metĩndjwÿnh rax jarênh rá'ã: rá'ã ne. Mrãmri, tãm ne ja.

Me memã Kritu kupa'ã ujarênh nhym mebê uma.

Mat 7.15; Ep 4.14; Kor 2.8; A Ped 2.1

⁶ E kum, djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhym Metĩndjwÿnh pãnh kum ar akaprĩn amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar ga ne gar ajaxwe: nhym ta kum ar akaprĩ. Kritu ar ajaxwe pãnh ty nhym kam Metĩndjwÿnh ta kum ar akaprĩn amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Nhym kam wãnh me kwÿ ar awÿr bôx ne arým 'êx ne ar amã we Kritu'ã ujarênh ny 'õdjwÿ jarê. Me wãnh ar amã arê gar arým ijaêrbê me'ÿr amijo akêx ne mekôt amijo abao dja. ⁷ I:je. Djãm mrãmri ne me ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê? Kati. Nãm me arĩk ar anoo biknoro ba. Kritu kupa'ã ne me ar amã arênh ba.

⁸ Arým ne bar kàj bê ar amã arê, katãt Kritu'ã ujarênh nykumrêx jarê gar arým amim ama. Nhym be, godja ar ijõ akubyn ar awÿr bôx ne ar amã Kritu kupa'ã ajte ujarênh ny 'õdjwÿ jarênh jabej gê Metĩndjwÿnh on pãnh o akno gê biknor rá'ã rá'ã ne. Nàr, godja kàjkwakam kadjy mrãnh djwÿnh 'õ ar awÿr bôx ne ar amã kupa'ã ujarênh ny 'õdjwÿ jarênh jabej gê Metĩndjwÿnh on pãnh o akno gê biknor rá'ã: rá'ã ne. ⁹ Bar ajte jakam ar

* ^{1:3} Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

amã arẽ gar ama. Arÿm ne bar katàt ar amã Kritu'ã ujarẽnh nykumrẽx jarẽ gar amim ama. Nhym be, godja me'õ ar awÿr bõx ne ar amã Kritu kupa'ã ajte ujarẽnh ny 'õdjwÿ jarẽnh jabej gẽ Metĩndjwÿnh on pãnh o akno gẽ biknor rã'ã: rã'ã ne.

¹⁰ Djãm me kum ikĩnhmã ne ba abej ar iba? Kati. Metĩndjwÿnh kum ikĩnh ne ba abej. Djãm ije meo kĩnh prãm got? Kati. Ne ba ren meo kĩnh prãm ba ren ibê Metĩndjwÿnh nhõ àpẽnhkumrẽx kêt.

Jeju ta ne Paurmã amijarẽ.

A Kõ 1.12; Tex k 2.4

¹¹ Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã arẽ. Ije kàj bê ar amã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽnhja djãm me'õ ta ne amim ujarẽnh'ã karõn imã arẽ? Kati. ¹² Djãm me kute aben djõ'ã ujarẽnh ar baja ne me'õ imã arẽ ba o iba? Kati. Nàr, djãm me'õ kute prĩne ujarẽnh marja ne imã arẽ ba kuma? Kati. Jeju Kritu ta ne imã ujarẽnh ny jarẽ ba maro iba. Tãm ne ba jakam pi'õkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arẽ.

¹³ Arÿm ne me ar amã ijã ajarẽ gar ama. Amrêbê ne ba mebê idjaer kukràdjã kõt ar amijo iban Metĩndjwÿnh nhõ me ja kute amim Jeju maro ibikẽnh kumex. Ne kam me kute amim Jeju mar kêt kady mebê Jeju kurên abenbê me ngrànho iba. ¹⁴ Ne mebê idjaermẽ ro'ã ijabatànha ije me kukràdjã maro me akrenh mexo tẽ. Ne me ikukãmãre kukràdjã tũm'ã ino tÿ:x ne o iba.

¹⁵ Nhym kam Metĩndjwÿnh ta arÿm kum ikĩnh ne kum ikaprĩ. Djãm ba ne ba imã kĩnh nhym kum ikaprĩ? Kati. Ta ne tu kum ikaprĩn arÿm amiwÿr ijuw ne ijo ba. Adjãkamã inã tikkrekam ijêtri ne Metĩndjwÿnh amijo ipytã.

¹⁶ Ije kàj bê me bajtemmã 'ã idjujarẽnh kady arÿm imã Krao amirĩt. Kute imã Krao amirĩtkam djã nã bãm o me'õ kumrẽx ma nhym arÿm imã arẽ ba ô'ã memã arẽnh o iba? Kati. Kritu ta ne imã arẽ. ¹⁷ Nàr, djã ne ba krĩraxbê Djeruxarẽ kumrẽxmã tẽn bõx? Nãm Jeju ar ja kumrẽx janon kam badjwÿ ijano ba kum idjãpẽnh ar iba. Djã nã bãm Jeju kute ar anor ja kumrẽx'ÿr Djeruxarẽmã tẽn bõx nhym ar imã kabẽn'õ jarẽ ba memã arẽnh o iba? Kati. Ar'ÿr Djeruxarẽkam itẽm kêt. Ate ne ba pykabê Arabijkam tẽ. Ba kam ajte akubyn krĩraxbê Tamagumã akẽx. Kritu ta ne imã kabẽn jarẽ ba memã arẽnh o iba. Tãm ne ba jakam pi'õkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arẽ.

¹⁸ Nhym kam ijã amex amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Kambit ne ba arÿm Djeruxarẽ'ÿr tẽ. Ije Pedru pumũnhmã 'ÿr tẽ. Ne kam Pedru'ÿr bõx ne ar iro'ã nhÿ. Ar iro'ã nhÿ: nhym ar ijã akatibê 15bit apêx ne. Djã ne ba kam idjãm 'iry got Pedru imã me kabẽn 'õ jarẽ ba memã arẽnh o iba? Kati. ¹⁹ Djã ne ba kam Jeju kute ar anorja 'õdjwÿ pumũ? Kati. Ije ar 'õ pumũnh kêt. Bẽnjadjwÿr djwÿnh kamy axikõt katorja ne kubê Xijagu. Xijagubit ne ba omũ.

²⁰ Djã nã bãm ar amã ijêx? Kati. Metĩndjwÿnh kute imarkam ne ba mrãmri ar amã ikabẽnkumrẽx.

²¹ Ne kam Djeruxarẽ kurũm ikaton tẽ. Tẽ:n kajõnhkõt pykabê Xirijmẽ Xirxij'ÿr tẽ. Tẽ:n kam arÿm kam bõx.

²² Nhym Djeruxarẽ bu'ã pykabê Djudêjakam apÿnh me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio ba djãri me kute ipumũnh kêt rã'ã. ²³ Nhym be, me kwÿ ne me amũ memã ijarẽn memã kum,

—Paur kute me bajo bikẽnh o ba ja ne arÿm jakam kàj bê Kritu'ã memã ujarẽnh ar ba. Me kute Kritu kõt amijo bamã memã 'ã ujarẽnh ar ba. Me kute Kritu mar kêt kady ne Paur amrêbê mebê Kritu kurêo ba. Ne jakam arÿm 'ã memã ujarẽnh ar ba. Nãm me ã ijarẽnh o ane. ²⁴ Nhym me arÿm jabit man ikam Metĩndjwÿnhmã mextire jarẽnh o kumex. Be, djãm kam ne me'õ ikabẽn'ã imã karõ ba memã arẽnh o iba? Kati. Kritubit ne imã arẽ ba arÿm pi'õkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arẽ.

2

Pedru ar kute Paur kabẽn'ã aben mar.
Kar 15.4

¹ Nã bãm ar iba: nhym kam ijã amexbê 14 apêx. Ba kam Banabekôt Djeruxarêmã tẽ. Xitudjwý ne ba o tẽ. ² Metĩndjwýnh ta ne imã 'ã karõ ba kabên kôt 'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n kam arým 'ýr bõx. Ne kam me krãptĩ kàxã me rũnh kumrëxmẽ ro'ã akuprõ. Me kute amim Jeju mar rũnhmẽ ro'ã akuprõ. Memãbit ar rũnh pyrãkjamẽ ro'ã akuprõ. Ne kam memã arẽ. Ije me bajtemmã Kritu'ã idjujarënh ny jarënhõ ibaja ne ba memã arẽ. Ne ba ren Djeruxarëkam me krãptĩ kumrëxmã arën ren kam te memã arẽ nhym ren me kute imar kêt ne. Nhym be, kati. Me krãptĩ kàxã ne ba me rũnh kumrëxmã arẽ.

³⁻⁴ Nhym Xitubê me bajtembê kreguja ikôt dja. Me ja ne me kute Mõjdjê kukràdjã kôt amijo ba kêt ne my nhinhu kà tã. Nãm Xitu ikôt dja. Nhym me ta kute amijo 'êx ne kute amijo Jeju mar mexja ne me arým apdjun mekôt wadjã. Bar Kritu Jeju kabên kôt idjumar mex ne ar ibamã nhym me amim,

—Paur ar kute Mõjdjê kukràdjã kôt amijo ba katàt jabej ba ar omũ. Gêdja ar kôt amijo ba kêt ba me kukràdjã'ã arkum apnê, ane. Ga, me ta te: kute Mõjdjê kukràdjã kôt amijo ba mexja pumũ. Ne te: Metĩndjwýnhmã amijo mexo ban umar punu. Ar idjumar punu ja kadjy ne me ã amim ar ijã ane. Ne kam te: kute Xitu my kà krã'yrmã memã 'ã apnê. Djã ne me kute amim Jeju markam me rũnh ja ne mekôt kabên dji? Kati. Me mekôt kabên djir kêt ne kute,

—Gê ar Mõjdjê kukràdjã kôt amijo tẽn on Xitumã my kà ta, anhýr kêtumrëx.

⁵ Djãm ar ba ne bar me ta kute amijo Jeju mar mexja kabên kôt Xitu my kà krãta? Kati. Bar me kabên kôt Mõjdjê kukràdjã kôt amijo itëm kêtumrëx. Mýkam? Bir, ne ba ren ar mekôt amijo tẽn my kà krãta gar ren ikôt Mõjdjê kukràdjã maro aban kôt ar amijo aba. Ne kam ren arým Kritu kabên katàt mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Amrëbê ne bar ar amã katàt Kritu'ã ujarënh ny jarë gar kôt ar amijo aba. Kôt amijo aba rã'ã kadjy ne bar me ja kôt amijo iba kêtumrëx.

⁶ Nhym be, memãbit ar kute rũnh pyrãk ja, me kute ar'ã abenmã kum,

—Amrëbê ne ar gwaj bamã wan gwaj bajo ba. Gwaj bamã ne ar raxkumrëx, anhýrja. Djãm me kute ar rũnh'ã abenmã anhýrkam djãm imã ar uma? Kati. Memãbit ne ar kute rũnh pyrãk. Nhym be, Metĩndjwýnhmã ne ar ngri:ren kajgo. Bir be, Kritu ne imã kabên jarë. Djãm ijukri ne ar rũnh imã mýjja 'õdjwý jarë ba kam memã arënhõ iba? Kati. Ar kute ijukri imã mýjja'õ jarënh kêtumrëx. ⁷ Ne kam ar ipa krij ne ar itatakbit. Arým ne ar kute imar ne ar abenmã kum,

—Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh Paurmã kum, “Ga dja ga me bajtemmã Kritu'ã ujarënh ny jarë”, anhýrkumrëx. Nãm ar ã abenmã ane.

⁸ Metĩndjwýnh ne mebê idjaermã Pedru jano nhym arým memã Kritu'ã ajarë. Ga, me krãptĩ: arým kute tu amim markumrëxja pumũ. Metĩndjwýnh ajte badjwý ijano ba me bajtemmã 'ã ajarë. Ga, me jadjwý krãptĩ tu kute amim markumrëxja pumũ. ⁹ Xijagumẽ Pedrubê Xepamẽ Djuãomẽ ne ar kumrëx tũm. Ar memãbit rũnh. Ar ja ne ar amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwýnh ta kum Paur kapri:kumrëx nhym mrãmri arým kôt kum àpênhkumrëx, ane. Nãm ar anen arým Banabemẽ bamẽ ar ipa krij ne ar itatak ne ar imã,

—Mrãmri ar ga dja gar me bajtem'ýr mrãn memã 'ã ajarë. Nhym be, ar ba dja bar mebê idjaer'ýr mrãn memã 'ã ajarë, ane. ¹⁰ Ne kam ar imã,

—Dja gar ar ikam me õ mýjja kêt mar rã'ã, ane. Jabit ne ar ar imã arẽ. Ba kam arým ar kuman amũ memã me arënhõ iba nhym me arým memã mýjjao atomo ba. Nã bãm ã Djeruxarëkam me maro anen arým pi'õkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arẽ.

Paur Pedrumã kabên ne.

¹¹ Bar kam krĩrãxbê Æxikimã tẽn bõx ne kam dja. Nhym kam Pedru nĩnh tẽn kam Æxikikam ar iwýr bõx. Ba kam arým kuka kõnh kum ikabên ne. Arým Metĩndjwýnh kabên kupa'ã kute amijo tẽmkam ne ba kum ikabên ne.

¹² Mýkam? Bir, amrëbê ne Pedru tu me bajtemmẽ ro'ã àkuro krĩ. Ar ba ne bar me bajtemmẽ ro'ã idjàkuro nhý nhym Pedru mekmẽ ro'ã àkuro nhý. Nhym kam me kwý Mõjdjê kukràdjã'ã no tỳxja arým bõx. Xijagu kurũm ne me bõx. Me ja ne me memã kum,

—Dja me me bajtemmē ro'ā àkuro krīn arým Môjdjê kukràdjà kupa'ā amijo tē. Nām me ā memā anhỹro ba. Me ja bōx nhym Pedru arým me omũ. Ne kam arým me bajtemmē ro'ā ò kwỹ krēn krātan arým ate nhỹ. Me Môjdjê kukràdjà 'ā no tỳxja, me my kà rēnhneja, kute 'ā kum kabēn karō ne Pedru ate nhỹ. Me ja kute kum,

—Kwārīk wānh me bajtemmē ro'ā adjàkur kêt. Abê mebê idjaer. Môjdjê ne me bamā, “Kwārīk wānh me bajtemmē ro'ā adjàkur kêt”, ane ga kam me ro'ā adjàkuro akrī, anhỹr karō ne Pedru ate nhỹ.

¹³ Nhym kam ar ikam mebê idjaer kunī Pedru kôt amijo mōn ate ar ibê nhỹ. Nhym kam Banabedjwỹ arým rerekre ne me umaje kôt amijo tēn ate me bajtembê amijo tēn ate ar ibê nhỹ.

¹⁴ Ba kam me omũ. Kritu'ā ujarēnh ny ne katàtkumrēx nhym me arým kupa'ā amijo mō ba arým me omũn arým Pedrumā ikabēn ne. Me kunī nhipòkri ne ba 'ā kum ikabēn ne kum,

—E kum, ga ne ga arým me bajtem kôt ar amijo aban ajte. Ga arým mebê idjaer kukràdjàbê amijo akēx ne arým me bajtem kôt ar amijo aba. Mỳkam ne ga arým jakam ajte mebê idjaer kukràdjà kôt me kute amijo ba'ā me bajtemmā karō dja? Nā bām ā Pedrumā ikabēno ane.

¹⁵ Ne kam ajte Pedru arkum,

—Mrāmri me bakukāmākjê kôt ne gu me babê idjaerkumrēx. Me baje me bajtem'ā abenmā kum, “Me axwe”, anhỹro baba. Djām me baje me wā kôt amijo baba got? Arkati. Me ba ne gu me babê idjaerkumrēx. ¹⁶ Djām kam me kute Môjdjê kukràdjà kôt amijo bakam ne me mrāmri axwe kêt? Kati. Me kute kukràdjà kôt amijo baja ne me te axwe kêt prāmje. Nhym be, me tu kute amim Jeju Kritu markumrēx. Nhym kambit arým memā axwe kêt jarē nhym me kum axwe kêt. Tām ne gwaj amrēbê kuma. Me bajtemja ne me tu amim Kritu markumrēx. Gwaj badjwỹ ne gwaj bajaxwe kêt kadjy tu amim Kritu Jeju markumrēx. Djām gwaj bajaxwe kêt kadjy ne gwaj baje Môjdjê kukràdjà marn kôt ar amijo baba? Kati. Kadjy ne gwaj tu amim Kritu markumrēx. Djām pykakam me'ò ta axwe kêt prām? Arkati. Me'ò ta kute Môjdjê kukràdjà marn kute kôt amijo bakam te: axwe kêt prāmje. Nā bām ā Pedru arkum ane.

¹⁷ Ne kam ajte arkum,

—Me'ò ta ne te axwe kêt prāmje. Nhym be, dja gwaj tu amim Kritu markumrēx ne arým bajaxwe kêt. Ne kam amim Kritu maro tē nhym arým gwaj bamā bajaxweo amirīto tē gwaj arým amima. Gwaj baje amimarkam djām gwaj baje me kwỹ kudjwa amim, “Ije amim Kritu kabēn markôt ne ba ijaxwe”, anhỹr mā? Arkati. Kritu kute me axwe'ā memā àpnēnh kêt. Kabēnkôt me'ò axwe prām kêtumrēx. ¹⁸ Be, amrēbê ne gwaj te: Môjdjê kukràdjà kôt bajaxwe kêt prāmje bajaxwe rā'ā ne. Nhym be, jakam ba arým kubê amijo akēx. Kubê ije amijo akēxkam ba ren ar akudjwa ren akubyn Môjdjê kukràdjà'yr amijo akēx ne ren amim,

—Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhỹro iba. Djām kam ba ren mrāmri ijaxwe kêt? Arkati. Akubyn ije 'yr amijo akēxkam ba ren arým Metīndjwỹnh kabēn mar kêt ne kam ren kam amikrà ar o iba.

¹⁹ Amrēbê ne ba amim,

—Ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhỹro iba. Djām kam mrāmri ijaxwe kêt? Kati. Ijaxwe rā'ā. Ne kam arým Môjdjê kukràdjà ma. Amrēbê ne Môjdjê memā kum, “Dja me axwe arým pānh ty”, ane. Tām ne ba kuman kam ijaxwe man kam arým amim,

—Kati. Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban te ijaxwe kêt prāmje, ane. Kam ne ba arým Môjdjê kukràdjà kôt ar amijo iba kêt. Ga, me arým tykkam kute kôt amijo ba kêtja pumũ. Badjwỹ ije me tyk pyrāk. Ne kam arým Metīndjwỹnh kadjy itīn ne ar iba.

²⁰ Ba ne ba Kritumē ro'ā pīte'ykam ty. Ne kam ba itīn ne ar iba kêt. Kritu ta ne ikam tīn ne ar ba. Nā bām ā amimaro ane. Ne kam inhī jakam itīn ne ar iba jakam ne ba tu amim Metīndjwỹnh kra markumrēx ar o iba. Ta ne kum ijabēn ijaxwe pānh ty. ²¹ Nām Kritu ā kum ikaprī o ane. Djā nā bām kubê ate ikrān Môjdjê kukràdjàbit mar 'āno dja? Djā nā

bām ijaxwe kêt mā kukràdjàbit man o Kritubê aptà? Kati. Ne ren me Môjdjê kukràdjà kôt ren axwe kêt nhym ren kam Kritu me axwe pānh tykja ren kajgokumrêx. Nhym be, kati. Kritu kôtbit ne me axwe kêt. Nā bām ā Pedru arkum anen ajte pi'ôkkam wām pykabê Garaxakam ar amā arê.

3

Me ta kute amijo mex kêt.

Ep 2.8; Pir 3.9; A Xim 1.9; Xit 3.5

¹ Ar abê Garaxa ar, ar ano rere:kre. Mÿj me'ô ne ar amā 'êx ne ar anoo akno? Ē, Metĩndjwÿnh kabēn katàtkumrêx. Kabēn kôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne me ar anoo akno. Arÿm ne ba prĩne ar amā Kritu pĩte'y'ā jêt'ā ajarê gar prĩne ama. Nhym kam me ar anoo akno. Ar ano rere:kre.

² Dja gar ar imā arê ba kuma. Djā nā gām ar Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt? Djā nā gām we ar ajaxwe kêt nhym Metĩndjwÿnh Karō arÿm ar awÿr bōx ne ar ajo ba? Dja gar imā arê ba kuma. Kati. Nā gām ar Kritu'ā idjujarēnh man tu amim Kritu markumrêx nhym Karō arÿm ar awÿr bōx. ³ Nā gām ar Metĩndjwÿnh Karōkôt amijo abamo krax. Djā nā gām jakam Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aban aje kôt ga: we amijo amexmā.

⁴ Amrêbê ar aje Kritu mar'ā ne me ar ajo bikēnh ba gar arÿm kadjy atokry kumex ma. Godja gar jakam kubê amijo akêx ne 'ā adjukanga jabej nhym arÿm kadjy ar atokry ja arÿm kajgo. Nhym be, kati. Ar aje mrāmri tu amim Kritu markumrêx rā'ā jabej arÿm atokryja kajgo kêt. ⁵ Djā nā gām ar Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm ar amā Karō jano nhym kam ar akam mÿjja pumūnh kêt nhipêx, ar akam apÿnh me punuo mex? Kati. Nā gām ar Kritu'ā idjujarēnh man tu amim markumrêx nhym arÿm kôt ar amā Karō jano nhym kam arÿm ar akam apÿnh mÿjja pumūnh kêt nhipêx.

⁶ Me bakukāmāre Abraōdjwÿ ne

“tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx nhym arÿm tu kum axwe kêt jarê.”

⁷ Kam, me kute tu amim Kritu markumrêx, me ja kunĩ kute mrāmri ne Abraō tàm djwÿ pyrāk. Tām dja gar ama. ⁸ Amrêbê: ne Metĩndjwÿnh amim,

“Dja me bajtem tu amim Kritu markumrêx ba kam tu memā axwe kêt jarê nhym me arÿm axwe kêt.”

Nām ā amim anen kam kàj bê Abraōmā tām jarê. Nhym me arÿm 'ā pi'ôk no'ôk ne. Mrāmri ne me kute tu amim Kritu markumrêx nhym kute tu memā axwe kêt jarēnh. Ja 'ā ne Abraōmā kum,

“Ga tu amim ikamnhĩxkumrêx. Ba kam arÿm imā akaprĩ. Dja atàm djwÿ akôt tu amim imarkumrêx. Ba kam arÿm imā me kaprĩ. Dja apÿnh me ba djākam me bajtem djwÿ akôt tu amim imarkumrêx. Ba kam arÿm imā me adjwÿnh djwÿ kaprĩ”, ane.

⁹ Ga, me kute tu amim Kritu markumrêxja Metĩndjwÿnh arÿm kum me kaprĩja pumū. Abraō tu amim kamnhĩxkumrêx nhym me kute kôt tu amim markumrêxja Metĩndjwÿnh arÿm kum me kaprĩ.

¹⁰ Be, me kute amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt ar amijo iban arÿm ijaxwe kêt, anhÿro baja. Me ja kunĩ'ā ne Metĩndjwÿnh arÿm amim,

—Me wā dja ba me kanga nhym me arÿm me biknor tokry djākam akuno, ane. Mÿkam dja me kanga? Bir, amrêbê Metĩndjwÿnh me bakukāmāremā kum,

“Ga, Môjdjê kukràdjà 'ā pi'ôk no'ôkja pumū. Godja me mar kêt ne katàt kunĩ:kôt amijo ba kêt jabej ba dja ba pānh me kanga nhym me arÿm me biknor tokry djākam akuno.”

Nām Metĩndjwÿnh ā me bakukāmāremā ane. Me bit kute kukràdjà kunĩkôt amijo baja, djām kôt me axwe kêt mā? Kati. Nām me te kute kukràdjà kunĩkôt amijo ba ne kam axwe

rã'ã. Kam Metĩndjwỳnh ta kaběnkôt dja me ja kunĩ akuno. ¹¹ Nhyam kam me ajte me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwỳnh kute memã axwe kêt jarěnh nhyam me arỳm kum mexja dja me tu amikajmã'ã markumrěx ne arỳm tĩn ne ar ba”, ane.

Ga, Metĩndjwỳnh kute memã axwe kêt jarěnhja pumũ. Me kute tu amim markumrěx kambit ne kute memã axwe kêt jarěnh. Kam me kute Mỏjdjẻ kukuranjả marn kôt amijo baja te: axwe kêt prãmje. ¹² Nhyam kam ajte pi'ỏkkam memã kum,

“Me kute Mỏjdjẻ kukuranjả marn kôt amijo baja gẻ me prĩne kunĩkôt amijo ba mex”, ane. Djãm pi'ỏkkam kabẻn jakam ne memã, me kute tu amim Metĩndjwỳnh markumrěx jarẻ? Kati. Kute arẻnh kẻtkumrẻx. Nãm memã, kôt me kute amijo babit jarẻ.

¹³ Nhyam be, Metĩndjwỳnh ne memã Kritu jarẻ. Kritu arỳm pẻte'y'ã gwaj bajaxweo pẻnh. Amrẻbẻ ne Metĩndjwỳnh memã kum,

–Godja me Mỏjdjẻ kukuranjả mar kêt ne katỏt kukuranjả kunĩ: kôt amijo ba kêt, ba dja ba pẻnh me kanga nhyam me arỳm me biknor tokry djỏkam akuno, ane. Tãm ne Metĩndjwỳnh amrẻbẻ arẻ. Kam gwaj ba ne gwaj kôt amijo baba kêt ne bajaxwe: Ga, gwaj bajaxweo pẻnh Metĩndjwỳnh bit kute gwaj bakangaja pumũ.

Nhyam be, kati. Jakam Kritu arỳm gwaj bajaxweo pẻnh. Gwaj bakadjy ne Kritu ta mằn axwe djwỳnh pyrỏk ne pẻte'ykam wajẻt. Nhyam kam Metĩndjwỳnh arỳm kute kanga pyrỏk nhyam me biknor tokry djỏkam biknor pyrỏk. Nãm ã anen pẻte'ykam wajẻt ne arỳm gwaj bajaxweo pẻnh. Amrẻbẻ: ne Mỏjdjẻ me bakukãmãremã kum,

“Me pẻ'ã me anhỏ nhyam me arij. Nhyam kam Metĩndjwỳnh arỳm me kanga nhyam me arỳm me biknor tokry djỏkam akuno”, ane.

Ga, Kritu pẻte'ykam jẻtkam Metĩndjwỳnh kute kanga pyrỏkja pumũ.

¹⁴ Kam, Jeju Kritu arỳm gwaj bajaxweo pẻnh. Nhyam kam Metĩndjwỳnh arỳm me bajtemo djuw mex ne arỳm memã axwe kêt jarẻ. Tãm ne Abraỏmã arẻ. Gwaj tu amim Kritu markumrẻx, nhyam Metĩndjwỳnh Karỏ arỳm gwaj bawỳr bỏx. Amrẻbẻ kute gwaj bamã Karỏ jarẻnhja arỳm gwaj bawỳr bỏx. Ja kadjy ne Kritu gwaj bajaxweo pẻnh.

Metĩndjwỳnh ne Abraỏmã kabẻn pẻnh ne arẻ.

Idja 6.13

¹⁵ Akmere, àpnẻire ar, ba ar amã pykakam me kukuranjả'ỏ jarẻ gar ama. Godja me'ỏ ar tu abenmã mỳjja'ỏ jarẻnhkumrẻx. Nhyam me rỳnh arỳm 'ã pi'ỏk no'ỏkkumrẻx. Djãm kam ajte me'ỏ kute ijukri kabẻn 'ỏ jarẻnhmã? Nẻr, djãm kam kute kabẻn 'ỏo bingrẻnhmã? Arkati. Arỳm ne me tu 'ã pi'ỏk no'ỏk mằmdji. ¹⁶ Abraỏmã ne Metĩndjwỳnh apẻnh mỳjja jarẻn kam kum kabẻn pẻnh ne arẻn kum,

–Dja ba ajo djuw mex ne atỏmdjwỏo djuw mex, ane. Djãm kute kabẻn jao bingrẻnhmã? Kati. Djãm tỏmdjwỏ krẻptẻ'ã ne kum, “Dja ba atỏmdjwỏo djuw mex”, ane? Kati. Tỏmdjwỏ pydji'ã ne kum arẻ. Tỏmdjwỏ ja ne kubẻ Kritu.

¹⁷ Metĩndjwỳnh ne amrẻbẻ: tu Abraỏmã tỏmdjwỏbẻ Krituja jarẻnhkumrẻx. Nhyam kam tẻ:mrỏm, arỳm kute kum arẻnh'ã amexbẻ 430 apẻxkam Mỏjdjẻmã kukuranjả jarẻ. Djả ne kute Mỏjdjẻmã me kukuranjả jarẻnhỏ kabẻn tẻm japa? Djả ne kute amrẻbẻ: Abraỏmã tỏmdjwỏbẻ Kritu jarẻnhja arỳm arẻnh kỏgo? Arkati. Kute amrẻbẻ: Abraỏmã arẻnh kute mar tẻx rỏ'ã ne.

¹⁸ Djả ne me kute Mỏjdjẻ kukuranjả marn kôt amijo bakam axwe kêt ne ajte kute amim Kritu markam axwe kêt? Kati. Nhyam be, arỳm ne Metĩndjwỳnh mrỏmri tu Abraỏmã tỏmdjwỏ Kritu jarẻnhkumrẻx nhyam amim tu markumrẻx nhyam arỳm kum axwe kêt jarẻ.

¹⁹⁻²⁰ Nhyam be, mỳj kadjy ne Metĩndjwỳnh Mỏjdjẻmã kukuranjả jarẻ? Bir, me kute amijaxwe mar ne kute kôt amim kator kadjy. Ja kadjy ne Mỏjdjẻmã kukuranjả jarẻ. Me aben djỏ'ã abenmã arẻnhỏ mỏ: Abenmã arẻnhỏ mỏr tằmtẻ arỳm tẻmrmỏm Abraỏo tỏmdjwỏ Kritu'yẻr o bỏx. Me bakamingrẻnyrekam Kritu arỳm katon ar ba. Nhyam kam me tu amim markumrẻx nhyam Metĩndjwỳnh arỳm memã axwe kêt jarẻ. Metĩndjwỳnh ne Mỏjdjẻmã kukuranjả jarẻ. Kadjy mrẻnh djwỳnh kumrẻxmã ne arẻ nhyam arỳm amũ Mỏjdjẻmã arẻ nhyam amũ memã arẻ. Nhyam kam me krẻptẻ amipẻnh Mỏjdjẻmã amijarẻ

nhym amũ Metĩndjwỳnhmã me arẽ. Nhym be, djã nãm Metĩndjwỳnh me'õmã Kritu jarẽ nhym arỳm amũ Abraãomã arẽ? Kati. Metĩndjwỳnh pydji ne tu Abraão kuka kòngh djan kum tàmđjwỳbê Kritu jarẽ.

²¹ Metĩndjwỳnh ne Abraãomã apỳnh mỳjja mex jarẽn kum tàmđjwỳbê Kritukõt axwe kêt jarẽ. Djã ne kam amikabẽn jao aknon kam memã kum,

—Dja ga me Mõjdjê kukràdjà man kõt ar amijo aba. Ba kam arỳm me amã axwe kêt jarẽ, ane? Kati. Dja me Mõjdjê kukràdjà man kõt ar amijo ban arỳm te axwe kêt prãmje ne Metĩndjwỳnhkõt tĩn ne ar ba kêt. Ne ren me Mõjdjê kukràdjà'õ man kõt ar amijo ban ren kam axwe kêt ne ren kam Metĩndjwỳnh kõt tĩn ne ar ba nhym Metĩndjwỳnh ren kam memã kum,

—Dja ga me Mõjdjê kukràdjà man kõt ar amijo aban kam ajaxwe kêt, ane.

²² Nhym be, kati. Me'õ ta te axwe kêt prãmje. Metĩndjwỳnh ne pi'òkkam me kunĩ kupãnhĩtã memã axwe jarẽ. Mỳj kadjy ne me kunĩmã axwe jarẽ? Bir, me kute tu amim Jeju Kritu markumrẽx kadjy. Dja me tu amim markumrẽx nhym Metĩndjwỳnh arỳm memã axwe kêt jarẽ. Tãm ne amrẽbê: me bakukãmãremã arẽnh pydji.

²³ Nhym be, amrẽbê me bakukãmãre kute tu amim Kritu markumrẽx kêttri ne me Mõjdjê kukràdjàkõt ar amijo ba. Me ta te: katormã ar amijo ba. Me kute mrãmri ne mebê ijêkam me ta te: katormã amijo ba pyræk. Gwaj badjwỳ te bakatormã ari amijo baba. Nhym kam tũmràm me arỳm gwaj bamã Kritu'ã ajarẽ, gwaj arỳm tu amim markumrẽx ne arỳm bakato. Bakaton arỳm gwaj ba ar baban bakĩnhkumrẽx.

²⁴ Kam, Mõjdjê kukràdjà ne kute me kra prĩre pumũnh djwỳnh pyræk. Me bakukãmãre ne me kute me kra prĩre pyræk. Ne kam me omũnh djwỳnh kõt ar amijo ba, Mõjdjê kukràdjà kõt ar amijo ba nhym mebê tỳ:xi. Me kute aben djõ'ã kõt amijo ba tãmtã nhym kam tũmràm arỳm Kritu me'ỳr bõx. Gwaj bawỳr bõx gwaj arỳm tu amim markumrẽx nhym arỳm tu gwaj bamã axwe kêt jarẽ. ²⁵ Gwaj arỳm tu amim Kritu markumrẽx. Djãm kam gwaj baje akubyn Mõjdjê kukràdjà'ỳr amijo akẽx prãm? Kati. Arỳm me abatãnhkam djãm akubyn kute amipumũnh djwỳnh prãm? Kati. Gwaj badjwỳ ne gwaj akubyn baje Mõjdjê kukràdjà mar prãm kêt. Kritu ne gwaj tu amim markumrẽx.

Mebê Metĩndjwỳnh kra'ã ujarẽnh.

Dju r 1.12; Rõ 8.14; Ep 1.5

²⁶ Ar akunĩ ne gar arỳm abê Metĩndjwỳnh kra. Gar arỳm tu amim Kritu markumrẽx ne arỳm abê Metĩndjwỳnh kra. ²⁷ Me kute ngõmã ar ajadjàr kunĩja, mỳj'ã ne ngõmã ar ajadjàrja amijakre? Bir, Kritumẽ ne gar atypdji. 'Ã ne amijakre. Gar kam arỳm aje Kritu pyræk. Kritubê Metĩndjwỳnh Kra. Ar gadjwỳ ne gar Kritu kõt abê Metĩndjwỳnh kra.

²⁸ Djãm kam dja gar ajõ aben mỳr jabej memã kum, “Ibê idjaer”, ane? Nàr, “Ibê me bajtembê kregu”, ane? Nàr, gar ajõ aben mỳr jabej memã kum,

—Nãm me ipa 'amỳ ba me kabẽnkõt kajgo ari idjapẽngh tỳxo iban idjumar punu, ane? Nàr,

—Me kute ipa 'amỳnh kêt ba arek mekõt ar iban idjumar mex, ane? Nàr gar ajõ aben mỳr jabej memã kum, “Imy”, ane, nàr, “Ini”, ane? Djãm aje amim Kritu markam aje aben mỳr jabej ã abenmã anhỹro abamã? Kati. Ar aje amim Kritu markam ne ar akunĩ abeno anhõbikwan apydji:i. ²⁹ Ne, ar abê Kritu nhõbikwakam Metĩndjwỳnh arỳm ar ajo Abraão tàmđjwỳ. Kute ar anhingêt Abraãomã kabẽn pỳnh ne arẽnhja kunĩ ne ajte ar amãdjwỳ arẽ. Dja gar arỳm Abãm nhõ mỳjjao aminhõ. Metĩndjwỳnh nhõ mỳjjao aminhõ.

4

Metĩndjwỳnh gwaj bajo kra.

¹ Jakam ne ba ar amã arẽ, me abê Garaxakam me jamã arẽ, gar ama. Me kra prĩre ne me kute bãm nhõ nèkrẽx kunĩõ bamã te o ane. Prĩrekam kute o ba kêt rã'ã. Nãm me kute bãm nhõ àpẽngh kajgo pyræk ne kajgo: ne. ² Nhym kam me omũnh djwỳnh me prĩre jamã mrãnh mex'ã karõn me omũnhõ ba nhym me kam kõt amijo ba. Nãm me prĩre pumũnh

djwýnh meo ba: nhym me arým abatành ne. Nhym me bām kute ò akati jarēnhja arým bōx nhym kam me arým bām nhō nēkrēxo aminhōn o ba.

³ Gwaj badjwý Kritu bōx kētri ne gwaj baje me prīre pyrāk. Gwaj baje me àpēnh kajgo pyrāk ne gwaj bakajgo: ar baba. Nhym me kute gwaj bamā pykakam me kukràdjà jarēnh gwaj ajbit maro baba. Kute mrāmri ne me prīre pumūnh djwýnh me prīremā mrānh mex'ā karōo ba nhym me kute kōt amijo baja pyrāk. Gwaj badjwý gwaj pykakam me kukràdjàkōtbit amijo baba.

⁴ Nhym be, kam arým ò akati bōx nhym Metīndjwýnh arým pykamā Kra jano nhym me'ò nire kurūm kato. Katon arým Mōjdjē kukràdjà man kōt ar amijo ba. ⁵ Mýj kadjy ne Mōjdjē kukràdjà man kōt ar amijo ba? Bir, kute gwaj bajaxweo pānh kadjy. Gwaj te Mōjdjē kukràdjàkōtbit amijo baban mā bajaxwe:. Nhym Kra arým gwaj bajaxweo pānh nhym kam Metīndjwýnh arým gwaj bajo kra. Ja kadjy ne Kra arým ruw ne Mōjdjē kukràdjà man kōt ar amijo ba.

⁶ Kute gwaj bajo krakam ne arým gwaj bamā Kra Karō jano nhym arým gwaj bakam nhýn gwaj bajo ba. Gwaj kam amikam Karō ma nhym arým gwaj bakadjwýnhbē Metīndjwýnhmā kum, “Aba, Aba”, anhyro nhý. Me kabēn djwýnhkam kum, “Aba, Aba”, anhyro nhý. Me bakabēnkam ne Karō ren arēn ren kum, “Djūnwā, Djūnwā”, anhyro nhý. ⁷ Ga, me kute me pa 'amýnh nhym me memā àpēnh kajgo ar baja pumū. Amrēbē ar gadjwý ne gar Mōjdjē kukràdjà man kōt amijo aba kajgo. Ne jakam arým Mōjdjē kukràdjà kōt amijo aba kēt. Kritu ar akadjy ty nhym Metīndjwýnh kute ar ajo krakam. Dja ar amā ò mýjja ngā gar o aba.

Me kute akubyn me kukràdjào ba prām.

A Kō 11.3; Kor 2.16; Ped k 1.14

⁸ Be, ar abē me bajtem ne gar amrēbē ar aje Metīndjwýnhkumrēx mar kēt ne kōt amijo aba kēt. Apýnh mýjja metīndjwýnh karō nhipēxjamā ne gar adjàpēnh tỳx kajgo aba. Djām mrāmri ne kubē Metīndjwýnhkumrēx? Arkati. Gar o aban aje mrāmri ne me pa 'amýnh nhym me memā àpēnh tỳx kajgo ba ne te apōx prāmje ja pyrāk.

⁹ Nhym be, jakam ne gar arým aje Metīndjwýnhkumrēx mar. Djām ar ga ne gar amim mar? Kati. Ta kumrēx ne kute ar amarn arým ar amā amijo amirīt gar kam kōt arým amim maro aba. Arým ar aje Metīndjwýnhkumrēx mar jakam mýkam ne aje akubyn me kum Metīndjwýnh kīnh kētja kukràdjà marn kōt amijo aba prām? Gar me kukràdjà kōt ar amijo aban te ajaxwe kēt prāmje. Kam ar arerekre. Me kukràdjà kajgo. Dja gar kōt ar amijo aban arým aje mrāmri ne me pa 'amýnh nhym me memā àpēnh kajgo ba pyrāk.

¹⁰ Ar aje mýjja kajgo kadjy adjàpēnh tỳx prām kam ne gar apýnh akati krāptīkam me kukràdjà man arým abenmā kum,

–Akati ja dja gwaj 'ā bano tỳx ne Mōjdjē kukràdjà kōt bamex, anen ajte apýnh mytyrwý'ā abenmā kum,

–Mytyrwý ja dja gwaj 'ā bano tỳx ne me kukràdjà kōt bamex, anen ajte abenmā kum,

–Dja gwaj bàygogo djē pan ajte Mōjdjē kōt akati ja ma, anen ajte abenmā kum,

–Dja gwaj amex ja'ā bano tỳx ne Mōjdjē kukràdjà kōt bamex, ane. Dji:jāk. Djām me kukràdjà kajgoja krāre got? Djām ar aje ā amijo anhyrkam Metīndjwýnh kute ar amā ajaxwe kēt jarēnh gar kum amex got? ¹¹ Amrēbē ba me abē Garaxakam Kritu jarēnho iban idjāpēnh kume:x. Ar akam idjāpēnh kajgo gar aje Kritu mar kajgo karō ne ba ar ajā idjāpnhīx ne axwe idjumar ne.

¹² Akmere, àpnhīre ar, on ar ikudjwa. Ba ne ba ije ar apyrāk. Djām ba ne gar ijo ajkē, ba ar amā ikabēn? Kati. ¹³ Nhym be, amrēbē ije ar amā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh kutewa. Kamā ne ba ikanēn ar amā Kritu'ā ajarē gar ama. ¹⁴ Nām itokry te ijo ba djām kam ne gar amā ikurēn ikanga? Kati. Nā gām ar prīne imar mex. Nā gām ar ijo Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh pyrāk nār ijo Kritu Jeju pyrāk ne ar amā ikī:nh ne. ¹⁵ Ba ino kanē: gar te aje ikadjy ano kadjār ne pānh imā ano jadjār ba ikanē kētmā. Ba ne ba 'ā ar apumūn arým ar amā arē. Ar amā ikīnh. Mýj ne gar arým jakam amijon? ¹⁶ Djām ije katāt ar amā Metīndjwýnh kabēn jarēnhkam gar arým ijo akurē djwýnh?

¹⁷ Be, wākam me'ō ar kute amiwÿr ar ajo akēxmā àpênh kume:xo ba. Djām me kute ar ajo mex kadjy? Kati. Me kute ar abê ikurēmā. Dja me ar abê ikurê gar kam arÿm mekôt ar amijo aban arÿm me kukràdjà'ã ano tÿx ne ar o aba. Ja kadjy ne me ar abê ar ikurêo ba.

¹⁸ Ne ren me kute ar ajo mexmā àpênh kumex ne ren kam mrāmri mexkumrēx. Ar akam idjāmkam ne me ren ar ajo mexmā àpênh kumex ne ren ajbubê itÿmkamdjwÿ ren ar ajo mexmā àpênh kumex ne kam ren mrāmri mexkumrēx. Nhy m be, kati. Me kute ar abê ikurê kadjy ne me àpênh kumex.

¹⁹ Ba ne ba imā ar ajabê:ê kute mrāmri ne me kum kra prīre jabêja pyrāk. Ije me'ō nire kra àkam umar punure pyrāk ne ar akam idjumar punu:re. Me'ōja amijo 'êx ne Kritu kupa'ã ar amā arē ba ar ama:ro iba. Nok gar ren kabēn man Kritu kupa'ã amijo tē. Ga, me prīre kute nā tikkrekam aminhipêxo baja pumū. Nām aminhipêxo ba:n arÿm prīne aminhipêx nhinomā kumē. Ar gadjwÿ. Dja gar prīne Kritu kôt amexo amū amikamēnho tē. Amikamēnho tē:n kam arÿm prīne Kritu mexo amex. Tām ne ba imā kīnh. Nā bām ar ama:ro iba. ²⁰ Ar awÿr ibôx prām kam ne ba dja. Ne ba ren inhÿtā ar awÿr bôx. Djā ne ba ren kam ar amā ibēn tÿx? Kati. Kam ne ba ren ar amā ibēn rerekbito ikabēn. Nhy m be, kati. Amybÿm ne ba axwe ar akam idjumar ne.

Agaremē Xara'ã ujarēnh.

²¹ Dja gar jakam imā arē. Ar aje Mōjdjê kukràdjà marn kôt amijo aba prāmja mÿkam ne gar amikadjy kukràdjà kunī mar kêt? ²² Ba ar amā kukràdjà jarē gar ama. Mōjdjê ne kute 'ã pi'ôk no'ôkkam memā Abraão kra amānhkrut'ã ajarē. Kra ja ne Abraão ò àpênh kajgobê Agaremā kudji. Agare ne kubê me pardja. Nām Abraōmā àpênh kajgobit ar ban umar punure. Ò àpênh kajgo jamā ne kra ja dji. Nhy m be, prō djwÿnhbê Xaramā ne kra djwÿnhja dji. Prō ja ne kubê me pardja kêt ne ta arek mekôt ar ban umar mex.

²³ Nhy m kam Abraão ta ne Xara kute kum arēnhkôt me pardjajamā kra ja dji nhy m kumrēx ruw. Nhy m be prō djwÿnhmā kute kra djwÿnh djirja ne Metīndjwÿnh kabēnkôt. Metīndjwÿnh ta kute kum kra jarēnh kôt ne Abraão arÿm prōbê Xaramā kudji. Kute kum, “Dja akra'ō amirīt”, anhÿr kôt arÿm kum kudji. Xara kubê me pardja kêt ne ta arek mekôt ar ban umar mexkumrēxjamā ne kudji nhy m kam ruw.

²⁴ Mÿkam ne ba ar amā ar nire abenkôt kra rwÿkja'ã ajarē? Mÿj'ã ne ar nireja amijakre? Bir, ar amānhkrut Metīndjwÿnh kabēn amānhkrut'ã amijakre.

Ba ar amā kabēn jarē gar ama. Metīndjwÿnh kute Abraōmā kabēn jarēnhkam ne kum Kritu jarē. Kritu'ã ne Xara amijakre. Nhy m be, Mōjdjê kukràdjà'ã ne Agare amijakre. Be, kabēn amānhkrut ne ja. 'ã ne ar nire amānhkrut amijakre. Metīndjwÿnh ne krānhbê Xinajkam Mōjdjēmā me kukràdjàja jarē. Me kukràdjàja kôt ne me àpênh tÿx kajgobit ar ban te axwe kêt prāmje. Krānhbê Xinaj'ã ne Agare amijakre. Agare ne kubê me pardja ne Abraōmā àpênh tÿx kajgobit ar ba. ²⁵ Agare'ã ne krānhbê Xinaj amijakre. Pykabê Arabijkam ne krānhbê Xinaj. Nhy m kam Xinaj'ã ne pykakam krīraxbê Djeruxarēja amijakre. Djeruxarē jakam me ar ba ne me kute Mōjdjê kukràdjàbit mar. Me kute Mōjdjê kukràdjàbit mar ne me àpênh tÿx kajgobit ar ban te axwe kêt prāmje.

²⁶ Nhy m be, me kute amim Kritu mar ne me kàjkwakam Djeruxarēkam ar ba. Me ja ne me kute Mōjdjê kukràdjà marn kute kôt amijo baja kangan Kritubit kôt ar amijo ba. Kôt ar amijo ban kubê me pardja kêt ne ta arÿm arek mekôt ar ban umar mex ne. Kàjkwakam Djeruxarē ne kute me banā pyrāk.

²⁷ Ga, Metīndjwÿnh amrēbê: kute me bakukāmāremā kabēn jarēnh nhy m me arÿm kute 'ã pi'ôk no'ôkja pumū. Nām Metīndjwÿnh tu krīraxbê Djeruxarēmā kabēn jarē. Nām tu kum,

“Ga te akra prāmje ne akra kêt kumrēxja on akīnh. Aje akra à mar kêtja on tu adjāmra tÿx kaba.

Djām mrāmri akra kêt ne ar abamā, amjēn kute akangakam akra kêt ne ar abamā? Kati. Dja me arÿm mjēnja te akurām kra krāpti ga dja ga akra krāptiō me akrenh mex ne.”

Năm ã kàjkwakam krĩraxbê Djeruxarêjamã ane. Ga, kàjkwakam krĩraxbê Djeruxarê kute mrãmri ne gwaj bakunĩ nã pyrækja pumũ. Arým gwaj bakrãptĩn tu amim Kritu markumrêx nhym Metĩndjwýnh arým tu gwaj bamã axwe kêt jarê.

²⁸ Ga, Metĩndjwýnh kute Abraãomã kum, “Dja akra amirĩt”, anhýrja pumũ. Nhym kam kute kum arênh kôt arým Idjak kato. Ar gadjwý ne gar aje Idjak pyræk. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ne ar amã,

—Dja gar tu amim Kritu markumrêx. Ba kam arým ar amã axwe kêt jarên arým ar ajo ikra, ane. Gar kam arým tu amim markumrêx nhym kute ar amã arênh kôt arým ar ajo kra. Kute Abraãomã arênh kôt ne arým kra Idjak kato. Ar gadjwý kute ar amã arênh kôt ne arým ar amã axwe kêt jarên arým ar ajo kra.

²⁹ Nhym be, amrêbê: Imaêr kum Idjak kurêo ba. Metĩndjwýnh Karô kabên kôt ne Abraão arým kra Idjak dji nhym katon ar ba nhym Imaêr kum kurêo ba. Abraão ta ne Imaêr dji nhym arým kum kamybê Idjak kurêo ba. Nãm ã akati jakam me kum gwaj bakurêo ane. Me kute amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhýro baja. Me ja ne me kum gwaj bakurê. Kum gwaj baje amim Kritu marja kurêo ba. Gwaj baje amim Kritu mar ne gwaj amim,

—Dja ba tu amim Kritu markumrêx nhym Metĩndjwýnh arým imã ijaxwe kêt jarê, anhýro baba. Gwaj anhýro baba nhym me arým kum gwaj bakurêo ba.

³⁰ Nhym kam mýj ne amrêbê: me bakukãmãre arê nhym me'ã pi'ôk no'ôk ne? Bir, Xarabê me pardja kêtja ne Agare'ã Abraãomã kabên ne kum,

“Djãm gu banhõ àpênh kajgo kraja kute ikra kôt anhõ mýjjao aminhõmã? Amýrbê kute o aminhõmã?

Kati. Ikrabit dja anhõ mýjjao aminhõ. On ikra nêje bõm Agaremê kra ar amê.”

Nãm ã Xara Abraãomã ane. ³¹ Ar tãm 'ã dja gwaj amijakren amima. Me kute amim,

—Ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban ijaxwe kêt, anhýrja ne me te axwe kêt prãmje. Nãm me me pardja kra'ã amijakre ne àpênh kajgo ar ba. Dja me Metĩndjwýnh nhõ mýjjao aminhõ kêt ne axwe rã'ã. Nhym be, gwaj ba ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym Metĩndjwýnh arým tu gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bajaxwe kêt. Gwaj ba ne gwaj me pardja kêt kra'ã amijakre ne kam Metĩndjwýnh nhõ mýjjao aminhõ.

5

Pykakam me kute kukràdjã kajgo kôt amijo ba nêje me akre.

Rô 3.21; Kor 2.20

¹ Gwaj ba: arek mekôt ar baban badjumar mex kady ne Kritu arým gwaj bapytã. Ga, mryti kute jênh pytĩ tur ne kute o baja pumũ. Gwaj badjwý amrêbê: gwaj pykakam me kukràdjã kôt badjapênh tỳx kajgobit ar baba. Kam ne gwaj badjumar punu:re. Nhym Kritu arým gwaj bapytã gwaj arým me kukràdjã kôt badjapênh kêt. Gwaj ba ne gwaj Kritukôt arek ar baban badjumar mex. Arým Kritu kôt badjumar mexkam kwãrĩk wãnh Môjdjê kukràdjã'ýr amijo akêx kêt ne kôt amijo aba kêt. Dja ga kôt ar amijo aban arým akaprĩ:re kute mrãmri ne mry jênh pytĩkam kaprĩ pyræk. Gê me te: kukràdjã'ã ar amã karô gar arek mebê dja. Kritu kôt dja gar adjãm tỳx.

² Ba ibê Paur ne ba me abê Garaxamã arê. Godja gar aje memã kum,

—Ajrã. Môjdjê kukràdjã kôt imy nhinhu kã krãta. Dja ba kôt ijaxwe kêt, anhýr jabej nhym me amy kã nhinhu krãta gar kam arým aje Kritu mar kajgo. ³ Ba ajte mrãmri me kunĩmã arênhkumrêx. Metĩndjwýnh ne arým me my kã rênhamã kute prĩne Môjdjê kukràdjã kunĩ kôt amijo bamã memã arê.

⁴ Ar ajõ ar aje amim,

—Ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhýr. Ar aje amim anhýrkam aje Kritu mar kajgo. Nhym kam Metĩndjwýnh kum ar akaprĩ kêt ne arým ar amã axwe jarê. Ar ga ne gar Kritu bê amijo akêx.

⁵ Nhyim be, gwaj ba ne gwaj arým tu amim Kritu markumrêx. Nhyim kam Metîndjwýnh arým Karõ kôt gwaj bajo mex. Dja Karõ gwaj bajo ban arým gwaj bajo mex gwaj kam bakunî bajaxwe kêt. Tãm ne gwaj tu amiwýr kamnhîxkumrêx. ⁶ Be, Kritu kôt gwaj baje amijo babakam djãm Metîndjwýnh kute gwaj bamy kà rênh mar? Nàr djãm kute gwaj bamy kà tã mar? Kati. Ja ne kum kajgokumrêx. Nhyim be, gwaj baje tu amim Kritu markumrêxkam. Kambit ne gwaj mrãmri kum bakajgo kêtumrêx ne kum bajaxwe kêt. Ne baje tu amim markumrêxkam arým bamã me abêkumrêx.

⁷ Amrêbê ne gar aje mrãmri ne me rer djwýnh prõt mex pyræk. Ne katàt Kritu kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtumrêx. Mýj me'õ ne ar abê aptà? Gar kabên katàt man kôt ar amijo aba nhyim ar abê aptà? ⁸ Djãm Metîndjwýnh kute amiwýr ar ajwýr djwýnh ta ne ar abê aptà? Djãm ta ne Môjdjê kukràdjà'ã ar amã karõn o ar abê aptà? Kati. Atemã me'õ.

⁹ Ga, me kute djwýkam igot djà kryre rênhja pumũ. Nhyim kam arým djwý djôm mē amrà. Ar gadjwý ne me ngrêre ar amã 'ã karõo dja. Dja me arek ar amã 'ã karõo dja: nhyim me kabên ar anhî kunî mē amrà arým me'ýr ar ajo akêx gar arým mekôt ar amijo aba. ¹⁰ Nhyim be, arým ne gar aje ikabên ja markam ba tu amim ar akamnhîxkumrêx ne amim,

—Kati. Jakam dja ar ikabên man Kritu kôtbit amijo ba, ane. Nhyim be, me'õ ja kute Môjdjê kukràdjà'ã ar amã karõn ar amã kaprî jadjàrja gédja Metîndjwýnh arým kum axwe pãnh jarê.

¹¹ Nhyim me we ar amã,

—Purdjwý ne me my kà rênh'ã memã àpnênho ba, anhýro ba. Djãm mrãmri me kabên? Kati. Ba ne ba kàj bê memã kum,

—Kritu ne píte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx, nhyim Metîndjwýnh arým tu me amã axwe kêt jarê ga me kum ajaxwe kêt, anhýro iba. Ne ba ren iby ajte memã kum,

—Gê me me amy kà rênh gê kam arým Metîndjwýnh me amã axwe kêt jarê, anhýro iba nhyim ren me kum ikurê kêt. Nhyim be, kati. Nã bãm memã kum,

—Kritu ne píte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx nhyim Metîndjwýnh arým tu me amã axwe kêt jarê, anhýro iba. Jabit ne ba memã arê. Ne kam ije me my kà rênh'ã memã karõ kêt. Kam ne me arým ijo bikênho ba. ¹² Be, me kute ar amy kà rênh'ã ar amã karõn ar amã kaprî jadjàrja ren ta ã amijo bikênho ane.

Me kute Metîndjwýnh Karõ mar'ã memã karõ.

Idja 13.3; Ped k 1.22; Dju k 3.11

¹³ Kam, akmere àpnhîre ar, djãm ar aje Môjdjê kukràdjà marn kôt amijo aban ar akaprîmã ne Metîndjwýnh amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar adjumar mex ne arek mekôt ar abamã. Ja kadjy ne Metîndjwýnh amiwýr ar ajo akêx. Ar aje Môjdjê kukràdjà kôt amijo aba kêt ne arek mekôt ar abakam djãm kam arým tu ajaxwemã? Djãm aje amidjwýnhbito kînh kadjy tu ajaxwemã? Kati. Kwãrîk wãnh ajaxwe kêt. Arým aje Môjdjê kukràdjà mar kêt ne arek mekôt ar abakam dja gar amã aben jabên abenmã apê.

¹⁴ Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ne memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyræk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

Dja gar Metîndjwýnh kabênja pydjibit man kôt ar amijo aban arým Môjdjê kukràdjà kunî man kôt amijo aba. Mrãmri ar amã me abêkam ne gar tu Metîndjwýnhmã amexkumrêx.

¹⁵ Nàr kon dja gar amã aben kurêo aba mýj dja kam akute? Ga, ropre kute aben kamjãnh ne kute abeno apêxo baja pumũ. Ar gadjwý dja gar amã aben kurê tãmtã ï arým aben bê akunî ajmã.

¹⁶ Gwaj ba, bamã amidjwýnhbito kînh prãm ne kôt arým bajaxwe prãm. Nhyim be, dja gar amim Metîndjwýnh Karõ man mã kôt ar amijo aban kam arým kôt ajmã akute kêt ne katàt amijo aba.

¹⁷ Djām ar ga ne gar Metĩndjwỳnhmā ajaxwe kêt? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe prām ne amim, “Ba amidjwỳnhbito kĩnh”, anhỹro baba. Nhyam kam Metĩndjwỳnh Karō mā gwaj bamā,

—Kati. Kwārĩk wānh, anen ā akubyn gwaj banēo ane. Karō mā akubyn gwaj banē gwaj ba bajaxwemā mā amim, “Ba amidjwỳnhbito kĩnh”, anhỹro baba. Gwaj mā bakabēno Metĩndjwỳnh Karō japanho baba. Nhyam ta mā akubyn gwaj banēo ba. Kam ar ga ne gar te ga: ajaxwe kêt prāmje.

¹⁸ Nhyam be, ar ga dja gar amim Metĩndjwỳnh Karō man mā kôt ar amijo aba nhyam kam ta arỳm katàt ar ajo ba. Dja gar amim Karō maro aba:n arỳm amā Mōjdjê kukràdjà maro aba prām kêt kumrēx.

Me kute amidjwỳnhbito kĩnh prām kam apỳnh axwe djari 'ā ujarēnh ne ja.

¹⁹ Me kute amidjwỳnhbito kĩnh prām kam ne me apỳnh mỳjjao ban kôt axwe. Me kute apỳnh mỳjjao baja ne me kunĩ kute mar.

Nām me mebē prōo akĩ, mjēno akĩ.

Ne ajte ari prō, mjēn kupa'ā kurē ba.

Ne ajte kute abenbē me kupēno amijo àpnuo ba.

Ne ajte amijo àpnu me:x ne.

Me kute amidjwỳnh kĩnh prām kam kute mỳjjao ba ne ja.

²⁰ Ne ajte mỳjjao metĩndjwỳnh karō nhipēxmā amijarēno ba.

Ne ajte ta apỳnh mỳjja maro amiptàn arỳm amijo wajangao ba.

Ne ajte kum me kurēo ba.

Ne ajte axikôt kabēn kêt ne abenā kabēn ba.

Ne ajte me ō mỳjja pro'ā ngryk ba.

Ne ajte kute amijā ngryk nē kêt ne tu ngryk ba.

Ne ajte kute amidjwỳnhbit markam amijo rax pytàro ba.

Ne ajte kute amiwỳr meo akēx prāmje aben bē me kurēo ba.

Ne ajte apỳnh mỳj kukràdjàja'ā no tỳx ne kam mỳr jabej apỳnh me kwỳ djari kôt bikprōnh ba.

Me kute amidjwỳnhbito kĩnh prām kam kute mỳjjao ba ne ja.

²¹ Ne ajte te kute me uràk prāmje ngryk ba.

Ne ajte aben paro ba.

Ne ajte kadjwati kangôkam* bibānh ba.

Ne ajte apỳnh mỳjja punukam aben tỳx jabejo ba.

Be, apỳnh mỳjja kute ja pyràk rā'ā. Me kute amidjwỳnhbito kĩnh prām kam kute mỳjjao ba ne ja. Dja Metĩndjwỳnh ĩ ō me ja kunĩo ba. Djām kam kute me jao bamā? Me kute mỳjja jao ba, djām kute meo bamā? Kati. Dja me ja wānh me biknor tokry djākam akuno.

Tām ne ba amrēbē ar amā arēn ajte jakam ar amā arē.

Metĩndjwỳnh Karō kute meo bakam me kute amijo ba mex.

²² Nhyam be, dja Metĩndjwỳnh Karō ta ar ajo ba.

Gar arỳm ô'ā amā me abē.

Ne ajte akĩnhtire.

Ne ajte adjumar mex.

Ne ajte memā ano kator kêt ne amijamār 'iry.

Dja Karō ta ar ajo ba gar ajte ô'ā memā aprĩ.

Ne ajte anhōdjānh.

Ne ajte katàt Metĩndjwỳnh kabēn man kôt ar amijo aban 'ā adjukanga kêt.

²³ Ne ajte akabôt katin ar aba.

Ne ajte amijaxwe kêt kadjy amijāno dja.

* 5:21 Mỳjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunĩja, kadjwati kangômē uba kangômē, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarē.

Dja Karō ta ar ajo ba gar arým ā amijo anen kam Metīndjwýnh kôt amijo aba mexkumrêx nhym arým ar akam kīnhkumrêx ne ar amā ar akatàtkumrêx jarē.

²⁴ Krite kute gwaj bajo aminhōkam gwaj arým bamā bajaxwe prām kêt. Baje amidjwýnhbito kīnh kadjy bajaxwe prām kêt. Baje mebê me kupênh prām kêt ne bamā mýjja punu prām kêt. Baje mrāmri ne Krite mē ro'ā aktā banhikra, baparmo i'êk pyrāk. Gwaj ā amimaro ane.

²⁵ Mrāmri Karō kute gwaj bajo ba jabej gwaj mā Karō man prīne kôt amijo baba mex.

²⁶ Kwārīk wānh gwaj bakajgokam arīk amijo badjāmra ar baba kêt. Dja gwaj amijo badjāmra ar baba:n arým abenmā aben kurê'uko baba. Ne aben rax mýr jabej aben kam bangryko baba.

6

Me kum me kunī kaprī'ā kute memā karō.

¹ Akmere àpnhīre ar, godja me'ō arým axwe nhym me arým kute kôt omūnh jabej. Ar ga aje anim Metīndjwýnh Karō maro abaja dja gar me'ōmā aprīren akubyn Metīndjwýnh'ýr o akêx. Ne amiman amim,

—Ý, watīre. Nok ba ren akati 'ōkam Metīndjwýnh maro aknon ren ā kudjwa ijaxweo anhýr jabej, ane. Dja gar ā amimaro anen ajaxwe nêje amijāno djan arým me'ōjamā aprīren akubyn 'ýr o akêx jabej.

² Ga, me kute jênh pytīo baja pumū. Nhym me arým 'ýr bōx ne arým kum kaprīn kôt o kangō. Ar gadjwý dja gar aben maro aba nhym me'ō amikam kaprīre. Ar amā kaprīn kum kaprī kwý ngri. Dja gar ā anen arým aje Krite kukrādjà marn kôt amijo aba mexkumrêx.

³ Nhym be, godja ajō katàt aje amijo aba kêt kam mā amim,

—Djām ba ijaxwe? Kati. Ijaxwe'ō kêt kumrêx, 'itýx, anhýro aba jabej. Djām mrāmri ne akabên? Kati. Ga ne ga amim ajêx ne aminoo abiknoro aba.

⁴ Ar akunī apýnh anhī djāri gar mrāmri katàt aje amijo aba jabej ga: amikabi. Ne kam mrāmri katàt aje amijo abakam ga amikam akīnh. Nhym be, djā ne aje amim,

—Ba ne ba ije katàt amijo ibao tām wā jakrenh, anhýro abakam djām mrāmri akatàt? Kati. Ar aje ā amim anhýro abakam akatàt kêt kumrêx. ⁵ Nhym be, ar akunī apýnh anhī djāri dja gar goja mrāmri akatàtkumrêx jabej katàt amijo aba.

⁶ Be, dja Metīndjwýnh kabên jarênh djwýnh ar amā kabên jarênh ku'ê, ar amikutā kum ar anhō mýjja mex kwý ngā. Kum angā gē ar akôt o amikīnh.

⁷ Djām me kute Metīndjwýnh'ā abenmā kum,

—Djām mrāmri dja Metīndjwýnh memā axwe pānh jarē? Kati. Kabên kajgo. Me àkīnhīkam pānh kêt. Me 'êxnhīkam pānh kêt. Me axwe kunīkam pānh kêt, anhýr? Djām me kute anhýrkam mrāmri me kabênkumrêx? Kati. Kwārīk wānh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt. Ga, mrýnhī 'y, akrō 'y, akaōk 'y, 'ê 'ōdjwý 'yja pumū. Djā ne ren me 'y ja kren ren kôt djwý mex jamý? Kati. Me kute 'y mexbit krekam kute kôt djwý mex jamýnh.

⁸ Gwaj badjwý. Godja gwaj amidjwýnhbito kīnh kadjy bajaxwe jabej, badjākīnhō baba jabej, bakabên punuo baba jabej. Metīndjwýnh dja pānh gwaj bamā mýjja punu ngā gwaj arým bakaprī:re. Dja gwaj baje me kute mrýnhī 'y kren arým kaprī pyrāk. Nār, godja gwaj amim Metīndjwýnh Karō man katàt kôt ar amijo baba, Metīndjwýnh Karō dja arým gwaj bamā o pānh. Pānh dja gwaj arým kôt batīn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne.

⁹ Kam dja gar adjukaprīn katàt aje amijo aba'ā adjukanga kêt. Dja gar ā anen ī arým amim akīnh djā byn akīnhkumrêx. Kute mrāmri ne me kute bāygogo djē parkam me kīnh pyrāk. ¹⁰ Pykakam mekôt ar abari dja gar amā me kunī kaprī. Dja gar me kute amim Jeju marja kumrêx aman amā me kaprīn kam amā me kunī kaprī.

Metīndjwýnh kute meo nykambit kīnh.

¹¹ Ga, ba inhikrakam ije ar amā pi'ōk no'ōkkam ije no'ōk rūnhja pumū.

¹² Me ar amy kà rēnh'ā ar amā àpnēnhō ba. Dja gar me kabên kôt ar amy kà rē nhym amū me ja arým me'ā abenmā kum,

—Be, me Môjdjê kukràdjà'ã no tỳxkumrêx. Me mexkumrêx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kà rênh'ã ar amã apnê. Ne ren 'ã ar amã àpnênh kêt nhym ren me 'ã kum me kurêo ba. Nhym ren me Kritu píte'ykam jêtbit'ã ar amã ajarê nhym ren me 'ã kum me kurêo ba. Nhym be, kati. Nãm me ar amy kà rênh'ã ar amã àpnênho ba nhym me arỳm kum me kĩnh. ¹³ Djãm me arỳm my kà rênhkam kute mrãmri Môjdjê kukràdjà marn kôt amijo bakumrêx? Kati. Ne kam mỳj kadjy ne me ar amy kà rênh'ã ar amã apnê? Bir, dja me amiwỳr ar ajo akêx ne 'ã amidjwỳnhbito amran memã kum,

—Be, arỳm ar me bakukràdjà kôt ba mexkumrêx. Ba ne ba 'ỳr aro akêx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kà rênh'ã ar amã àpnênho ba.

¹⁴ Nhym be, djã ne ba ba: amijo idjãmra prãm? Kati. Běnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu ne ba o idjãmra prãm. Kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy ne arỳm píte'ykam ty. Tãm ne ba o amra. Píte'ykam tykkam Metĩndjwỳnh arỳm imã ijaxwe kêt jarê. Kam, me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt kukràdjà ba arỳm kanga. Ga, me arỳm tykkam kum mỳjja kĩnh kêtja pumũ. Badjwỳ imã me kukràdjà kĩnh kêt. Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt kukràdjà imã kĩnh kêt. Ba Kritumê ro'ã píte'ykam arỳm ityk pyræk ne imã me kukràdjà kĩnh kêt.

¹⁵ Be, arỳm gwaj baje tu amim Jeju Kritu markam djãm Metĩndjwỳnh kute gwaj bamy kà rênh mar nàr djãm kute gwaj bamy kà tã mar? Kati. Mỳjja ja ne arỳm kum kajgokumrêx. Nhym be, gwaj arỳm tu amim markumrêx nhym arỳm gwaj bajo ny ne. Tãm ne Metĩndjwỳnh kute markumrêx. ¹⁶ Me kute ikukràdjà jakôt amijo baja gê Metĩndjwỳnh kum me kaprĩ gê me umar mexkumrêx. Metĩndjwỳnh nhõ mebê idjaerkumrêxja gê kum me kaprĩ gê me umar mexkumrêx.

¹⁷ Jakam dja gar aminhijukri amidjan ajõ ajte imã ikaprĩ jadjàr kêt. Kute mrãmri ne me kute Běnjadjwỳr djwỳnh Jejuo bikênhkam apỳnh kà rã kumex pyræk ne ikà rã kumex. Jejukôt ne ba ikà rã kumex. Kam kwãrĩk wãnh ajte imã ikaprĩ jadjàr kêt.

¹⁸ Gê Běnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju tu kum ar akaprĩ.* Tãm ne ja.

* 6:18 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arỳm kum ar akaprĩ Kati. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrêx.

Paur kute Epexukam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne krĩraxbê Epexukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm me Paurbê ijê nhym mebê ijê djàkam ãmkam ne memã pi'ôk no'ôk ne. Kute meo tỳx ne meo kĩnhmã ne memã pi'ôk no'ôk ne. Ne memã Metĩndjwỳnh kute mỳjja kunĩ'ã karõ amirĩt ne. Metĩndjwỳnh kute pyka nhĩpêx kêtĩri ne gwaj bajã amim karõ ne kam jakam arỳm Jejukôt gwaj bapytàro tẽn kam amũ 'òkam dja bajaxwe kunĩo apêx. Be, pykabê ar babari dja Xatanajmẽ õ me karõ punumẽ gwaj bawỳr prõt. Be, gwaj baje Jeju mar kunĩ dja gwaj tu Xatanajmã baku'ê tỳx ne amijo aptàn o apa. Kam ne Paur apỳnh memã 'ã karõ, me kute katàt amijo ba'ã memã karõ.

Metĩndjwỳnh ne Kritukôt mỳjja kunĩ o ba. Ne Kritukôt mỳjja kunĩ 'y ne o ban kam ajte kôt gwaj bapytà. Ne kôt gwaj bajo kĩnh. Be, Kritu ne gwaj baje Jeju mar kunĩmã bẽnjadjwỳr. Kute gwaj bajo djuw mexo baja pumũ. Nãm ã Paur memã o amirĩto ane.

¹ Ba ne ba ibê Paur. Metĩndjwỳnh ne Jeju Kritumã ijã karõ nhym arỳm ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba.

Krĩraxbê Epexukam Jeju kute ar ajo õ me ja ne ba pi'ôk kôt ar amã ikabên. Gar aje arek Kritu Jeju kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtja ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên.

² Metĩndjwỳnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn* ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Mỳjja kunĩ kêtĩri Metĩndjwỳnh kute amijo me utàr.

Rô 8.29; Tex k 1.4; A Tex 2.13; Ped k 1.2

³ Be, Metĩndjwỳnh ne ukaprĩ:kumrêx. Kute Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Krituo ba nhym kute o Bãm. Metĩndjwỳnh ta ne gwaj bajo djuw mex. Gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym prĩne kàjkwakam õ mỳjja kunĩo gwaj bajo djuw mex. ⁴ Ga, kute amijo gwaj bapytàrja pumũ. Mỳjja kunĩmẽ me kunĩ kator kêtĩri ne amijo gwaj bapytàn amim,

—Be, me wã dja me tu amim Kritu markumrêx ba arỳm meo inhòkumrêx nhym me arỳm imã axwe kêtikumrêx. Nãm ã kum gwaj bajabêkam gwaj bajã amim ane. ⁵ Amrêbê me kunĩ kêtĩri, mỳjja kunĩ kêtĩri ne ta kum gwaj bakĩnhkumrêx ne amijo gwaj bapytà. Ne kam tu amim gwaj bajã karòkumrêx ne amim,

—Me wã dja me tu amim Jeju Kritu markumrêx ba arỳm meo ikrakumrêx, ane. ⁶ Metĩndjwỳnh tu kum gwaj bakaprĩ:kumrêx. Nãm kum Kra jabêkumrêx, ne Krakôt kum gwaj badjwỳ kaprĩ:kumrêx. Dja gwaj kam bakunĩ: kum,

—E kum, djãm adjukaprĩ ngri: got? Adjukaprĩ ra:xi. Amexti:re. Me imã akĩnhkumrêx, anhỳro baba. Gwaj baje ã kum anhỳro baba kadjy ne arỳm amijo gwaj bapytà.

⁷ Nãm Krakôt kum gwaj bakaprĩ:kumrêx. Kra ne amikamrõo gwaj bajaxweo pãnh. Nhym kam arỳm gwaj bajaxwe maro aknon bakam ngryk kêt ne. Nãm ukaprĩ:kumrêxkôt ã gwaj bajaxweo ane. ⁸ Kute prĩne mỳjja kunĩ mar. Kute amikukãm mỳjja kunĩmẽ me kunĩ'ã amim karõ. Ne kam gwaj badjwỳ, kute amim gwaj bajã karõ kôt arỳm kum gwaj bakaprĩ:kumrêx.

⁹ Ta ne amrêbê: kute mỳjja kunĩ markôt arỳm amim kabên'ã karõ. Ta ne kum kabên kĩnh ne arỳm amim kabên'ã karõ ne kam memã arênh kêt 'átũm. Ne kam ajte ta arỳm jakam gwaj bamã kabênja jarê. ¹⁰ Nãm jakam gwaj bamã,

—Dja ĩ me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akati bõx ba kam Kritu'ã me kunĩmẽ mỳjja kunĩo akuprõ. Kàjkwakam mỳjja nàr pykakam mỳjja dja ba Kritu'ã kunĩo akuprõ nhym arỳm kunĩo ba, ane. Amrêbê kute kabên jarênh kêt ja ne jakam arỳm gwaj bamã arê.

¹¹ Amrêbê mỳjja kunĩ kêtĩri, me kêtĩri ne amijo me ibê idjaer pytà. Nãm tu me ijã amim karòkumrêx ne amim,

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arỳm kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

—Be, me wā dja ba memā amak bô nhym me arým tu amim Kritu markumrêx ba kam arým meo aminhō. Nām ã me ijā amim ane. Ta ne kute amim mýjja kunīmē me kunī'ā karō. Kute amim 'ā karō kôt ne mrāmri kute o apôxkumrêx ne kute o bakumrêx. Djām me ibê idjaerbit ne amijo me ipytà? Kati. Mýjja kunī:. Kute amim mýjja kunī'ā karō kôt arým mrāmri kute o apôx ne o bakumrêx.

¹² Mýj kadjy ne amijo me ibê idjaer pytà? Bir, ba me ikumrêx ne ba me tu amim Kritu markumrêx ne kôt ar amijo iba. Me kunī dja me me ijā abenmā kum,

—Ga, me kute Kritukôt katàt ar amijo baja pumū. Kritu mexti:rekumrêx. Me bamā kīnhkumrêx, anhÿro ba. Ja kadjy ne amijo me ipytà. ¹³ Me ibê idjaer kumrêx ne ba me tu amim markumrêx. Nhym kam me arým me abajtemmā Kritu'ā ujarēnh ny katàtkumrêxja jarē ga me aman tu amim markumrêx. Nhym kam Metīndjwýnh arým me ajaxwebê me apytàn kam me amā Karō jano.

Amrêbê Kritu kute me bamā Karō jarēnhja ne me amā ano nhym arým me ajo ba. Ga, me kute mýjja'ā aminhidji janhôr nhym arým amirítkumrêxja pumū. Me badjwý Metīndjwýnh arým me bamā Karō jano nhym arým me bajo ba. Me bajo ba gu me arým amim,

—Mrāmri ne Metīndjwýnh arým ijo krakumrêx. Ga, arým kute imā Karō janor nhym kute ijo bakumrêxja pumū, ane. Karō ne me bajo ba gu me ã amim ane. Kam, gu me baje mrāmri ja markumrêx. Arým Metīndjwýnh kute me bajo kraja ne gu me baje mrāmri markumrêx.

¹⁴ Ga, me kute memā mýjja rūnh nhōrmān kam kukām kute memā mýjja kryre nhōrja pumū. Me amim kryre jamýn arým amiwýr rūnhja kamnhīxkumrêx.

Me badjwý Metīndjwýnh arým me bamā Karō jano nhym arým me bajo ba gu me arým amim,

—Ga, Metīndjwýnh arým kute imā Karō janorja pumū. Ga, kute ijo baja pumū. Mrāmri dja ba kàjkwakam kôt itīn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Karō ne me bajo ba gu me ã amim anen kam arým baje mrāmri ja markumrêx. Mrāmri kàjkwakam Metīndjwýnhkôt batīn ne ar baba rā'ā: rā'āja baje mrāmri markumrêx ne amiwýr kamnhīxkumrêx. Dja gu me Metīndjwýnh kôt batīnmāja maro baba: nhym Kritu arým bôx ne amikôt me bajo mō. Metīndjwýnh kute amijo me bapytārjao mō. Dja amikôt me bajo mō nhym me kunī arým abenmā kum,

—Metīndjwýnh me:xkumrêx. Me bamā kīnhkumrêx, ane.

Kute Metīndjwýnhmā meo à'wýr.

Kor 1.9; Pir 1.9; Tex k 5.23; Idja 13.20

¹⁵⁻¹⁶ Kam ne ba mā Metīndjwýnhmā ar akam amikīnh jarēnhō iba. Ar ga ne gar arým tu amim Bēnjadjwýr djwýnh Jeju markumrêx ne kam amā Jeju nhō me ja kunī jabê:. Nhym kam me arým imā ar ajarē ba ar aman mā Metīndjwýnhmā ar akam amikīnh jarēnhō iban kam mā kum ar ajo a'uwn kum,

¹⁷ —Metīndjwýnh, ga ne ga Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Krituo aba. Djūnwā, amexti:re. Dja ga Akarōo aro aba gē ar arým ô'ā katàt akabēn markumrêx nhym arým arkum Akrao amirítkumrêx gē ar mar mexkumrêx. ¹⁸ Anhō me ja dja me arým kàjkwakam anhō mýjja mexti:rekumrêxo aminhō. Mýjja ja kadjy ne ga amiwýr ar 'wýr ne aro aba. Dja ga arkum anhō mýjjao amirít gē ar prīne mexti:rekôt kuman amiwýr kamnhīxkumrêx. ¹⁹ Me kute tu amim amarkumrêxja dja ga memā tỳx jadjà. Aje memā tỳx jadjàr kadjy ajity:xi. Me kadjy ajityxo abê kumkati. Mýj ne ga aje meo tỳx kadjy ajityxkam kute? Tām dja ga arkum o amirít, gē ar prīne kuma. Anhō mýjja ja dja ga arkum o amirít gē ar kuma. Nā bām ã ar akadjy Metīndjwýnh 'wýro ane.

Metīndjwýnh ne 'ity:xi. ²⁰ Ga, Kritu arým tykkam Metīndjwýnh 'ityxo kam àpēnhja pumū. 'ityxo kam àpēnhō kute akubyn o tīnja pumū. Nām ajte kàjkwā djwýnhkam o wabin aminhikô'ā ýr. Raxo kute me rūnh jakrenh mex kadjy amidjubôk'ānh ýr.

²¹ Kýjrūm, me rūnh kunī nhiby ýr. Nhym arým rax ne tỳxo me akrenh me:x ne. Nhym pa:rbê memā ýr djwýnh kunīmē me rūnh kunīmē me 'ityx kunīmē me bēnjadjwýr

kunĩmẽ ne me kum ngri:re. Jakam me bakam me rũnh kunĩ ne me kum ngri:re, nàr amrẽ pyka ny mörkam me rũnh kunĩ ne me kum ngri:re. Me kunĩ ne me kum ngri:ren kajgo:.

²² Pa:rbê me kunĩ kum kajgo me:xi. Metĩndjwýnh arým me rũnh kunĩ kadjy Jeju'ã ra:x mẽ. Ne õ me kute amim Jeju marja kunĩ kadjy 'ã rax mẽ nhym arým meo ba. Kute meo bakam arým kute me krã pyræk.

²³ Ga, me bakrãja pumũ. Me bakrãkam ne gu me badjumar nhym kam kukwakam amũ me banhĩ amingræk ne ar me bajo ba. Me bakrãkam gu me badjumar ne arým me banhikrao badjapênh nàr me baparkam bamrãnh. Me bakrã amũ me bakukràdjã kunĩ ngræk ne me bajo ba. Kritudjwý kute me bakrã pyræk ne me bakunĩo ba, me babê õ me ja kute ta ï pyrækjao ba, me bangræk ne me bajo ba, me baje amim mar kunĩjao tuknĩn ar bajo ba. Ta ne kute amiraxo pykamẽ kãjkwamẽ mýjja kunĩo tuknĩn ar o ba kute me badjwý me bajo ba.

2

Metĩndjwýnh kute akubyn Krituo tĩnkõt õ me jadjwýo tĩn.

Kô k 6.11; Xit 3.3

¹ Nhym be, ar ga ne gar amrêbê ajamakkre kêt kute me tyk amakkre kêt pyræk ne ar aba. Gar Metĩndjwýnh kabênkam amikrào aban mekõt ajaxwe. ² Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kukràdjã kêt ne gar amijo aba. Gwaj banhiby me karõ punu nhõ bẽnjadjwýr kukràdjã kòtdjwý ne gar amijo aba. Me karõ nhõ bẽnjadjwýrja tãm ne jakam me amakkre kêt prãmjao ba. ³ Amrêbê gwaj bakunĩdjwý ne gwaj mekõt amidjwýnhbito kĩho baban arým bajaxwe:. Djãm me'õ ne gwaj bajo axwe gwaj bajaxwe? Kati. Gwaj ba ne gwaj bamã bajaxwe prãm ne amim 'ã karõn arým kêt bajaxwe. Amrêbê gwaj bajaxwekam ne Metĩndjwýnh gwaj bakam ngryk ne. Me axwe kunĩmẽ gwaj bakam ngry:k ne.

⁴ Djãm gwaj bakam ngryk rã'ãmã? Kati. Metĩndjwýnh kum gwaj bakaprĩ:kumrêx ne kum gwaj bajabê:. ⁵ Gwaj bajaxwekam ne gwaj bajamakkre kêt kute mrãmri ne me tyk amakkre kêt pyræk. Gwaj kam tu amim Kritu markumrêx ne kam mrãmri ne baje me tyk ne akubyn tĩn pyræk. Metĩndjwýnh ne jakam Kritumẽ ro'ã akubyn gwaj badjwý gwaj bajo tĩn ne. Ta ne tu kum ar akaprĩn arým ar apytã.

⁶ Metĩndjwýnh ne jakam Kritumẽ ro'ã akubyn gwaj badjwý gwaj bajo tĩn. Gwaj kam arým bajamak mex ne ar baba nyo ar baba. Kritumẽ ro'ã ar baban ar baba rã'ã: rã'ã ne kute mrãmri ne jakam on kãjkwakam Kritumẽ ro'ã ar baba pyræk. ⁷ Mýj kadjy ne gwaj Kritumẽ ro'ã ar baba? Bir, Metĩndjwýnh gwaj bakam ukaprĩkumrêx. Kute me kunĩmã gwaj bakam ukaprĩo amirĩt kadjy ne gwaj Kritumẽ ro'ã ar baba. Gwaj tu amim Kritu Jeju markumrêx nhym kam gwaj bakam õdjãnhkumrêx. Ukaprĩ:kumrêx kêt ne gwaj bakam õdjãnhkumrêx. Amrê amex mör jakam ne amũ nĩ:jkamdjwý dja memã gwaj bakam ukaprĩjao amirĩt rã'ã: rã'ã rã'ã.

⁸ Be, Metĩndjwýnh ta ne kum ar akaprĩ. Ar ga ne gar amex kêtikumrêx, nhym ta kum ar akaprĩn ar amã Kritu jano nhym ty. Gar kam tu amim markumrêx, nhym arým kêt amim apytã. Djãm ar amex ne ar adjukaprĩ gar ga: amipytã? Kati. Metĩndjwýnh ta ne kum ar akaprĩn ar amã Kritu janon kam ta amim ar apytã. ⁹ Djãm we kute ar amã,

—Be, ga ne ga amex ne adjukaprĩkumrêx, anhýr, ne kam we kêt kute amim ar apytãr? Arkati. Nãm ren ã ar ajõmã ane, gar ren arĩk ga amimexo adjãmra ar aba.

¹⁰ Nhym be, kati. Metĩndjwýnh ta ne gwaj bajo mex gwaj kam arým badjukaprĩ. Kritu Jeju tyn arým akubyn tĩn nhym kêt arým gwaj bajo ny. Metĩndjwýnh ta ne gwaj bajo ny gwaj aminhijukri amidjan kam arým bamã me kaprĩo baba. Ar adjukaprĩ ja ne Metĩndjwýnh amim 'ã karõ. Gwaj bakêtri amim 'ã karõ. Ne kam tũmrãm arým gwaj bajo ny gwaj arým kêt bamã me kaprĩo baba.

Mebê idjaermẽ me bajtem arým Kritu kêt abeno õbikwa.

¹¹ Be, amrêbê ne ba me imã me akurêo iba. Ga me abajtemkam ne ba me ibê idjaerkam imã me akurêo iba. Ba me me ajã memã kum,

—Me wā ne me my nhinhu kà rênh kêt. Metĩndjwỳnh kum me kĩnh kêt. Me ba ne ba me imy kà rênh. Nhyim Metĩndjwỳnh kum me ikĩnhkumrêx, ane. Djām mrāmri me kute me imy kà rênhkam arỳm me imex? Kati. Me imy kàbit rênh.

¹² Me abajtemkam ne ga me amrêbê aje Kritu mar kêt kumrêx ne ate amijo aba. Ba me ibê idjaer ne ba me ari me ajo kubajtemo iba. Metĩndjwỳnh ne amrêbê: kute me ipytàr'ã me imã,

—Me kute tu amim ikra markumrêx dja ba amim me utà, ane. Ne kam 'ã me imã apỳnh mỳjja jarênh māmđji ba me maro iba. Djām me abajtemmã ne Metĩndjwỳnh mỳjja ja jarê? Kati. Kute me amã arênh kêt ga me aje mar kêt. Kam ne ga me Metĩndjwỳnhkôt atĩn kadjy kêt ne aje amiwỳr atĩn kamnhĩx kêt ne aje mekôt Metĩndjwỳnh mar kêt. Ne kam ate kubê amijo aba. Tãm dja ga me nhỹn ama ne mar rã'ã ne.

¹³ Metĩndjwỳnh bê ne ga me amrêbê ate ar amijo aba. Nhyim be, jakam ne arỳm Kritu Jeju kamrô me bakadjy prôt ne nhyim me bapãnh ty. Ga me kam kôt ar amijo aba nhyim arỳm ar me ajo ba.

¹⁴ Ta ne me bamã,

—Me abeno anhôbikwa, ane. Nãm ã me bamã ane, gu me arỳm abeno banhôbikwa. Me abajtemmẽ me ibê idjaermẽ ne gu me bamã aben kurê. Me bamã aben kurêja ne kute mrāmri ne gu me baje aben nêje ka'ê pyræk. Gu me kam Jeju kabênkôt arỳm abeno banhôbikwa nhyim kute mrāmri ne aben nêje ka'ê ngrành pyræk.

¹⁵ Môjdjê kute Metĩndjwỳnh kukwakam mebê idjaermã 'ã karôkam kukràdjaja ne Kritu arỳm o kajgo. Pĩte'y'ã tyko arỳm o kajgon arỳm ajte mar kêt. Mỳj kadjy ne o kajgo? Bir, nãm o kajgon arỳm amiwỳr me bajo akêx. Amiwỳr me bajo akêx gu me arỳm abeno banhôbikwa. Ga, kute me bajo nyja pumũ. Gu me arỳm baje mrāmri banhĩ tipđji pyræk. Ja kadjy ne Môjdjê kukràdjào kajgo. ¹⁶ Kritu pĩte'y'ã tyko ne me bajo aben pyđjin kam Metĩndjwỳnh'ỳr me bajo akêx ne. Gu me kam arỳm o banhôbikwan kam bamã aben kurê kêt.

¹⁷ Kritu arỳm me abajtem'ỳr bôx. Metĩndjwỳnh bê amijo akre raxkam arỳm me awỳr bôx. Me awỳr bôx ne arỳm kàj bê me amã kabên jarê. Me aje Metĩndjwỳnho anhôbikwa kadjy ne me amã kabên jarê. Ajte me aje me ijo anhôbikwa kadjy ne me amã kabên jarê. Ne, me ibê idjaer ije Metĩndjwỳnh kôt amijo ibakam Kritu arỳm me iwỳr bôx ne kàj bê me imã kabên jarê. Me ije Metĩndjwỳnho inhôbikwa kadjy ne me imã kabên jarê. Ne me ije ajte me ajo inhôbikwa kadjy me imã kabên jarê.

¹⁸ Djām apỳnh me Babãm'ỳr me bapry? Kati. Arỳm ne me Babãm'ỳr me bapry pyđji. Metĩndjwỳnh Karô pyđji. Me ibê idjaermẽ me abajtemmẽ ne gu me Karô pyđji kôt me Babãm'ỳr bôx.

¹⁹ Kam ne ga me arỳm abajtem kêt ne me akàtàm kêt. Metĩndjwỳnh ne arỳm me ajo ò me ja ne me ajo òbikwa. Me ibê ò me tũmmẽ ro'ã me ajo òbikwa.

²⁰ Gu me kam arỳm baro'ã babê Metĩndjwỳnh nhô kêno kikreti pyræk. Kritu ne ar ijano bar me awỳr bôx ne me amã arê. Ar ba ne bar Metĩndjwỳnh kukwakam me amã arê, ga me kabên ma. Ar ba ne bar ije mrāmri ne kikreti kadjy pyka mã: par krax ku'ê pyræk. Jeju Kritu kute mrāmri ne kikre par krax kadjy kum kajpar djà djwỳnh pyræk.

²¹ Kum kajpar djà djwỳnh kôn̄h ne me prĩne kên jadjwỳr mexo mō:. Kôn̄h ne me aben nHITEPã adjwỳr mexo mō. Ne kam aben nhiby kên jadjwỳr mexo mō: nhyim Metĩndjwỳnh nhô kikreti arỳm abatàn̄h mō. Metĩndjwỳnh Karôdjwỳ ã me bajo anen Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu kôt me bapymjỳr mexo mō. Metĩndjwỳnh me ibê idjaero òbikwan kam me abajtemo òbikwa gu me arỳm Jeju kôt djan arỳm batypđjin dja. Batypđjin djan arỳm Metĩndjwỳnhmã bamexkumrêx ne.

²² Djām me ibê idjaerbit ne me ijo òbikwa? Kati. Me abajtemdjwỳ. Gu me kam arỳm baro'ã babê Metĩndjwỳnh nhô kêno kikreti pyræk. Metĩndjwỳnh ne me bamã Karô jano. Kute me bamẽ amijo kajkep kadjy ne me bamã ano.

3

Metĩndjwỳnh kute me bajtem'ỳr Paur janor.

¹ Metĩndjwỳnh kute me amã Karõ janorkam ne ba arỳm kum me ajo a'uw. Me abajtemo ne ba kum a'uw ne me amã ne ba Jeju Kritu'ã idjujarẽnh ar iba nhym me arỳm 'ã kum ikurẽn idjuwpre. Ba ibê Paur ne me arỳm idjuwpre.

² Me ga ne ga me arỳm ama. Metĩndjwỳnh ta ne kute imã me ajã karõ ga me arỳm ama. Nãm imã,

—Arỳm imã me bajtemdjwỳ kaprĩ. Ga dja ga memã 'ã adjujarẽnh djwỳnh, ane. Tãm ne ga me aje mar jabej ba ajte akubyn me amã arẽ. ³ Kum me abajtem kaprĩmã ne kute amrẽbê arẽnh kêt. Ne kam jakam ba imã arỳm arẽ ba arỳm me amã 'ã pi'òk no'òk ngrire ga me arỳm omũn aman ⁴ badjwỳ ima. Metĩndjwỳnh kute Kritu'ã mỳjja jarẽnh kêt ba ije prĩne marja dja ga me ama.

⁵ Nãm amrẽbê kute memã arẽnh kêt nhym pykakam me kra'õ kute mar kêt. Me kute aben djõ'ã mar kêt. Nhym kam Metĩndjwỳnh Karõ arỳm jakam ar imã arẽ bar arỳm jakam kuma. Kritu ne ar ijano bar ibê õ àpẽnhkumrẽx ne kukwakam idjujarẽnh ar iba. Nãm ar imã arẽ bar jakam arỳm kuma.

⁶ Kute mỳjja jarẽnh kêtja arỳm ar imã arẽn ar imã,

—Djãm me bajtemmẽ me abê idjaermẽ arek apỳnh ar abamã got? Arkati. Dja ga me akunĩ tu amim Kritu'ã ujarẽnh ny markumrẽx ne arỳm aro'ã kõt ar aba. Ne kam arỳm aro'ã Metĩndjwỳnh nhõ mỳjjao aminhõn aro'ã kõt ar aban kam aje anhĩ tipdji pyrãk. Ne kam Metĩndjwỳnh kute amrẽbê: memã mỳjja jarẽnh mãm djija me aro'ã amim aby. Me abê idjaermẽ me abajtemmẽ dja ga me tu amim Kritu markumrẽx ne arỳm me aro'ã amim aby, ane. Tãm ne ar imã arẽ ba arỳm kuma.

⁷ Metĩndjwỳnh ta ne 'itỳkkõt ijo ban tu kum ikaprĩ.* Ne kam arỳm imã me'ã karõ ba memã Kritu'ã kabẽn nyja'ã idjujarẽnh ar iba.

⁸ Metĩndjwỳnh nhõ me ja kunĩ ne me kute rũnho ijakrenh mex. Ba kam bajbit ikajgo me:x ne. Nã bãm te ikajgo: nhym Metĩndjwỳnh ta arỳm tu kum ikaprĩn kam arỳm imã idjãpẽn djã'ã karõ. Ta ne imã,

—Ga dja ga me bajtemmã kãj bẽ Kritu'ã adjujarẽnh ar aba, ane. Kritu ne memã kĩnh djã rũ:nh ngã, krãptĩ: ngã. Me te: kute kĩnh djã'ã ujarẽnh inomã mẽnhmã. Kritu kõt me kĩnh djã ja'ã ne ba idjujarẽnh ar iba.

⁹ Kum ikaprĩkam ne imã,

—Ije memã ikabẽn jarẽnh kêtja dja ba amã arẽ ga arỳm prĩne ama. Ije amim me bajtem pytãrmã. Tãm dja ga aman me kunĩmã arẽnho amirĩto aba. Nãm ã imã ane. Metĩndjwỳnh ta ne Krituo mỳjja kunĩ nhipêx. Adjãkamã kute Jeju Krituo mỳjja kunĩ nhipêx ne kute me abajtem pytãr'ã amim karõn kute me bakukãmãremã arẽnh kêt tãm ne imã arẽ.

¹⁰⁻¹¹ Mỳkam ne kute amrẽbê me bakukãmãremã me apytãr jarẽnh kêt? Bir ga, Kritu kute ajbir pykakam abenã me bamẽnhja pumũ. Kam ne me kãjkwakam aparmã abenã me bapumũnho nhỹ. Kãjkwakam me bẽnjadjwỳrmẽ me rũnhmẽ ne me jakam me bapumũnho nhỹ. Me baje amim Jeju mar kunĩja pumũnho nhỹn arỳm me bakõt Metĩndjwỳnh raxmã kato. Me kute me bakõt Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy ne Metĩndjwỳnh kute amrẽbê me bakukãmãremã arẽnh kêt. Memã kute me abajtem pytãr ne kute abenã me bamẽnhja kute arẽnh kêt.

Nãm me me bapumũnho nhỹn me bajã abenmã kum,

—Be, djãm mrãmri ne djãm Metĩndjwỳnh kute prĩne abenã me mẽn mar mexkumrẽx. Nãm mỳjja kunĩ kेत्रĩ amim me'ã karõkumrẽx. Djãm kabẽno kute amikapêr kãr? Kati. Nãm Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu'ỳr meo akẽx nhym tu kute ar meo bakumrẽx. Djãm Metĩndjwỳnh no kêt got? Ga, prĩne kute aben ã me mẽn mar mexkumrẽxja pumũ. Ga, me kute abeno õbikwa mexkumrẽxja pumũ, ane. Nãm me me bapumũnho nhỹn ã abenmã ane. Me kute kãjkwakam ã abenmã anhỹr kadjy ne Metĩndjwỳnh kute amrẽbê

* 3:7 Djãm Paur ta axwe kêt nhym pãnh kum kaprĩ Kati. Paur te axwe kêtã nhym ta arỳm tu kum kaprĩ.

me bakukãmãremã arênh kêt. Kute memã me abajtem pytàr ne kute aben ã me bamênhja jarênh kêt.

¹² Metĩndjwỳnh ne uma:. Kam dja me kute Kritu mar kêtja kum uma:. Me badjwỳ gu me ren baje Kritu mar kêt ne ren bamã Metĩndjwỳnh puma: ne. Nhym be, kati. Arỳm ne gu me tu amim me banhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu markumrêx ne arỳm batĩn prãm kêt. Ne kam arỳm Metĩndjwỳnh pymatio banhõbikwakumrêx ne kum amijarênhõ baba.

¹³ Kam kwãrĩk wãnh amim mar rerekre kêt. Me amextire kadjy ne ba Metĩndjwỳnhmã apê. Nhym kam me arỳm 'ã kum ikurên ijo bikênhõ ba. Gê me te ijo bikênhõ ba kwãrĩk wãnh kam amim mar rerekre kêt. Dja ga me tu amim Jeju mar tỳxkumrêx.

Kute meo Metĩndjwỳnhmã à'wỳr.

¹⁴ Me akĩnh kadjy ne ba arỳm ikõnkrão nhỳn Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu Bãmmã me ajarê. ¹⁵ Ta ne me kute amim Jeju mar kunĩõ kra. Kàjkwakam me kute amim Jeju marmê pykakam me kute amim Jeju marmê ne me kunĩõ kra. Ba arỳm kum me ajo a'uw. Nã bãm kum,

¹⁶⁻¹⁷ —Djũnwã, ara:x ne adjukaprĩti:rekõt dja ga memã tỳx jadjã. Gê Akarõ me umar djakam memã tỳx jadjã gê me kõt tỳ:x ne mrãmri tu amim Kritu markumrêx. Nhym kam Kritu arỳm mrãmri tu me kadjwỳnhbê ỳrkumrêx. Nhym kam me arỳm ô'ã kute mrãmri ne pidjõ pykakam arê jabjêkam ku'ê tỳx pyrãk. Kam dja me mar tỳxkumrêx. Mỳj dja me kuma? Bir, Kritu mrãmri kum me abê:kumrêx. Tãm dja me mar tỳxkumrêx. Ne kam ô'ã mrãmri me kum me abê:kumrêx ne.

¹⁸ Dja me kum me abê:kumrêx ne kam arỳm prĩne kuma. Mỳj dja me kuma? Bir, Kritu ta kum me abê:kumrêx. Ja dja me prĩne kuma. Kritu nhõ me ja kunĩ dja me prĩne kuma. Mỳj ne Kritu kum me abêkam kute? Kum me abê ja ne kute mỳjja jabatã:nh pyrãk. Mỳjja jabatãnh ne kum me abê ja'ã amijakre. Me te kute kàjkwa nãr kon, pyka'ã akremãja pumũ. ã abatã:nh ane nhym me te aktã irê'ỳr bõx ne 'ã akremã. Nãr kon, me te 'ênhõt nãr krax'ỳr bõx ne 'ã akremã. Nãr kon, me te 'ã àbir nãr aparmã rwỳk ne 'ã akremã.

¹⁹ Nãm ã Kritu kum me abê ra:xo ane. 'Ã akre'ỳr me bõx kê:tkumrêx. Me kute mar mex kê:tkumrêx. Kritu kum me abê:ê. Kum me abêo me rer me:x ne. Dja kum me abê rã'ã: rã'ã ne. Nhym be, Djũnwã, dja ga memã akren memã arê gê me kuma. Dja me prĩne Kritu kum me abêja ma ga kam arỳm araxo me kadjwỳnhbê nhỹ. Ne kam me ĩ pỳnhkõt meo tuknĩn prĩne meo aba mex. Nhym kam me prĩne araxmã katon arỳm prĩne amikam ama. Nã bãm ã me Babãmmã ajarênhõ ane.

²⁰ Metĩndjwỳnh ne ra:xi. Me'õ ne kute raxo têp kêtumrêx. Kute mỳjja kunĩ nhipêx mar. Mỳjja 'õ kubê tỳx kêtumrêx. Djãm me baje kum mỳjja ra:xo badjã'wỳr nhym te kute me bakadjy ipêxmã nhym kubê tỳxmã? Kati. Kubê tỳx kêt. Nãr, djãm me baje amim mỳjja ra:x'õ'ã karõ nhym te kute me bamã ipêx mã? Arkati. Me bamãbit ne kute mỳjja rũnh pyrãk. Nhym be, kumã ne mỳjja kunĩ kry:re. Kute mỳjja kunĩ nhipêx kadjy umaro, tỳxo kute me bajakrenh me:xi. Djãm gu me baje kum mỳjja rax'õ jarênh nhym te kute umaje ne ipêx kêtãmã. Kati. Tỳxo me bakadjwỳnhbê ỳrkam dja arỳm mỳjja rũnh nhipêx ne. ²¹ Gu me kam kum,

—Me ije amim Jeju mar kunĩ ne ba me amã, “Ara:x ne apyma:kumrêx”, anhỹro iba. Dja ba me aben djõ'ã amã arax jarênh rã'ã: rã'ã ne, ane. Gu me ã kum ane.

4

Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.

Rõ 15.5; Pir 2.1; Ped k 3.8

¹ Ë, Bẽnjadjwỳr djwỳnhmã ne ba apê nhym me 'ã kum ikurên idjuwpre. Ba kam arỳm ar amã 'ã karõ. Katãt ar aje amijo aba kadjy ne Metĩndjwỳnh arỳm amiwỳr ar ajuw ne ar ajo ba. Kam dja gar katãt ar amijo aba nhym Metĩndjwỳnh arỳm ar akam kĩnhkumrêx.

² Dja gar kum amijo angri. Kwãrĩk wãnh amijo adjãmra kêt ne akrãnãmã ar amijo aba. Kwãrĩk wãnh memã bêx kêt ne memã aprĩren memã akabên. Gê me'õ ar ajõõ bikênh

jabej akubyn amijã angryk nê. Ar amã aben jabêkôt amijã angryk nê ne. ³ Metĩndjwýnh Karõ kute abenã ar amênh gar aje abeno anhõbikwakam aje mrãmri ne me ĩ pydji pyrãk. Kam amã aben jabên abenmã akabên mex jarê. Abenmã akabên mex ry typydji 'ãno djan aben nêje aben pumũ.

⁴ Gwaj baje mrãmri ne me ĩ pydji pyrãk ne ren kam axikôt bakabên. Metĩndjwýnh Karõ pydji kute gwaj bajo ba gwaj ren axikôt bakabên. Kute amiwýr gwaj bajwýr ne gwaj bajo bakam gwaj bakunĩ amiwýr me'õ pydji kamnhĩxkumrêxo baba. ⁵ Bênjadjwýr djwýnh pydji:. Gwaj bakunĩ baje tu amim Jeju pydji: markumrêx ne pydji kôt ar amijo baba nhym me arým ngômã gwaj bajangij. ⁶ Nhym me Batĩndjwýnh pydji kubê ne gwaj bakunĩ Bãm djwýnh ne gwaj bakunĩmã Bênjadjwýr djwýnh. Nãm gwaj bakunĩõ ban bakunĩ mẽ amijo kajkep. Ga, gwaj baje mrãmri ne me ĩ pydji pyrãkja pumũ.

⁷ Nhym be, ajtekam gwaj banhĩ pýnhkôt apýnh gwaj badjãpênh djã. Kritu ta kum gwaj bakaprĩn gwaj banhĩ pýnhkôt arým amim gwaj bajã karõ. Amim gwaj bajã karõn arým gwaj bakunĩmã gwaj badjãpênh djã'ã karõ. Gwaj kam banhĩ pýnhkôt arým apýnh badjãpênh djã maro baba. Gwaj badjãpênh djã'ã ne Metĩndjwýnh gwaj bakĩnh djã jarê.

⁸ Amrêbê: gwaj bakêtri ne Metĩndjwýnh me bakukãmãremã kum, "Nãm kãjkwamã wabin amim me uwpre tũm krãptĩja pytàn meo mõ. Ne kam pykakam me jamã me kĩnh djã ngã", ane.

Ga, Metĩndjwýnh kute Kritu kãjkwamã àbir jarênhja pumũn kam kute memã kĩnh djã nhõrja pumũ.

⁹ Mýj ne kãjkwamã àbir kêtri nê? Bir, nãm ruw. Nãm apa:rmã pykamã ruw ne pyka mã: nõ. ¹⁰ Nõ:n kam ta ajte wabi. Kãjkwã kunĩ mýrbê kãjkwã djwýnhmã wabin kam nhý. Kute mýjja kunĩ mẽ amijo kajkep kadjy kam nhý. Kute kãjkwamẽ pykamẽ amijo kajkep ne o ba kadjy kam nhý.

¹¹ Ga, Kritu àbirkam kute memã me kĩnh djã nhõrja pumũ. Tãm ne Metĩndjwýnh me bakukãmãremã arê. Mýj'ã ne kute memã kĩnh djã nhõrja amijakre? Bir, kute memã apýnh àpênh djã nhõr'ã ne amijakre. Kritu ne arým gwaj bamã apýnh badjãpênh djãri'ã ajarê gwaj maro baba. Ar ije 'ã idjujarênhmã ne ar ikwýmã 'ã karõn ar ijano. Bar kam ije omũnhkôt memã 'ã idjujarênh ar iba. Nhym kam ajte gwaj bakwýmã apýnh kabên jarê gwaj maro baba ne arým kukwakam amũ memã kabên jarênhõ baba. Nhym kam ajte gwaj bakwýmã bakabên mex'ã karõ gwaj me kute Jeju mar kêtjamã arênhõ baba. Nhym kam me arým amim Jeju maro ba. Nhym kam ajte gwaj bakwýmã me kute Jeju marjao djuw mexo ba'ã karõ. Gwaj meo djuw mexo baba nhym kam me tu amim Jeju mar týxkumrêx ne 'ã ukanga kêt ne ar ba. Nhym kam ajte gwaj bakwýmã memã kukràdjã'ã badjujarênh'ã karõ gwaj memã 'ã badjujarênhõ baba. Kritu kute gwaj bakĩnh djã'ã gwaj bamã apýnh badjãpênh djã nhõr ne ja.

¹² Dja gwaj apýnh badjãpênh djãjakam apê:, Jeju nhõ me ja prĩne kum mex kadjy apê: nhym kam me adjwýnhdjwý Metĩndjwýnhmã àpênh ar ba. Gwaj me kadjy badjãpênh ar baba nhym me kunĩ arým Kritu mar mexo amũ amikamên arým amim mar ra:x ne. Me kute Kritu mẽ ĩ pydji pyrãk ja arým amim mar ra:x ne. ¹³ Djãm kam dja gwaj Metĩndjwýnh Kra mar punun kam bakabên kajgo'õ mýr jabej abenmã bakabên ar baba? Kati. Dja gwaj Kra'ã bakabên pydjibit man axikôt arên tu amim markumrêx. Ne kam baje me prĩre pyrãk kêt ne Kritu mar rerekre kêt ne bajabatãnhkumrêx. Ne kam prĩne amim kuman arým amim mar ra:xkumrêx.

¹⁴ Djãm gwaj bano rerekre kute me prĩre no rerekre pyrãk rã'ãmã? Nhym apýnh me 'êxnhĩ mrãn bõx ne no týxtikam ari gwaj banoo biknoro bamã? Me kute ari apýnh me kukràdjã jarênhõ kute kõk, kute ngõ djãkã ari mýjja japĩn pyrãk. Djãm gwaj baje jãm Kritukôt bakabên djir ne ajte jãm me kukràdjã punukôt bakabên djir ne ari: bakabên jadjwýro babamã? Kati.

¹⁵ Gwaj ba dja gwaj bamã aben jabên bakabên katãtbit jarên arým kãjmã Kritumã aben kamênhõ tẽ. Baje mar mexo, kum bamexo kãjmã aben kamênhõ tẽ. Ga, gwaj bakrãja pumũ. Gwaj bakrãkam badjumar ne kam amũ banhikrao apê nãr baparkam mrã. Gwaj

bakrã ne amũ gwaj bakukràdjà kunĩ ngrêk ne gwaj bajo ba. Gwaj bakrã kumrêx umar nhym kam ô'ã amũ gwaj bakukràdjà kunĩ apê. Kritudjwý ne kute gwaj bakrã pyrãk ne gwaj bakunio ba gwaj kukwakam apýnh kum badjapênh djari kum badjapênh ar baba.

¹⁶Ga, gwaj bapar, bate, bapa, banhikra, bano, banhijãkre, bakukràdjà kunĩ, kunĩ apýnh gwaj bakudjêkkôt kute aben jamýnh týx, kute abenmã týx jangjênh mex. Ne ren gwaj bakudjêk kêt gwaj ren bakukràdjà kunĩ ren aben bê ajka'u gwaj ren kam kãjmã baku'ê kêt. Kritudjwý ne ã ane. Nãm gwaj bakrãptio õbikwa gwaj banhĩ pýnhkôt apýnh kum badjapênh djari. Gwaj kam baje aben jamýnh týx mãn prãbê abeno banhõbikwan baro'ã Kritumã apê. Te apýnh kum badjapênh djari gwaj baro'ã kum badjapênh ar baban o abenmã týx jangjênh baba. Kute gwaj bamã badjapênh djã'ã ujarênh kôt gwaj kum badjapênh ar baba. Gwaj bamã aben jabêo ro'ã aben kamênh mō. Gwaj baje mar mexo, kum bamexo aben kamênh mō.

Me kute me kukràdjà punu kôt amijo ba kêtãmã.

Kor 3.5; Ped k 4.7

¹⁷Ije ar amã ja jarênhkam djãm ar aje arek amijo aba tüm kôt amijo aba rã'ãmã? Amrêbê ne gar ate Metĩndjwýnh bê ar amijo aban me bajtem kukràdjà punu kôt ar amijo aba. Djãm aje arek me kukràdjà punu kôt amijo aba rã'ãmã? Kati. Tãm ne ba ar abê uma:. Me wã ne me amim mýjja kajgobit'ã karõ ba.

¹⁸Nãm me tu amakre kêtumrêx. Nhym me te kute memã mýjja mex'ã karõ nhym me kute mar kêtumrêx. Mýjja'ã me kabên kute amijakreja ne me kute mar kêtumrêx. Kam ne me arým umar djãkam mýjja punubit man arík ar ba. Arík ar ba kute mrãmri ne akamãt kô tykkam me arík ar baja pyrãk. Nãm me Metĩndjwýnhbê: amijo ban kam kôt tĩn ne ar baja mar kêtumrêx. ¹⁹Nhym ren me me akre ren me amimaro tẽn ren arým amim ngryk ne. Nhym be, kati. Me ja ne me kute amimar kêtumrêx ne kam kute kurêbit mar ne aben bê me kupênh ra:x ne mýjja punu kunĩ nhipêxo ban ajbit mar prãm ne.

²⁰Nhym be, Kritu. Djã ne gwaj bamã,

—Ajrã mekôt ã amijo ane, ane? Arkati. ²¹Arým ne gar mrãmri Jeju kabên katãt kôt ama. Nãm amã, “Kwãrĩk wãnh”, ane. Nãr ar akwý aje mar kajgo jabej ba ajte ar amã tãm jarê. ²²Amrêbê ne gar me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kukràdjà kôt ar amijo aba. Aje kangamã. Me kukràdjã kôt ne me kum mýjja punu prãm ne amim 'êx ne amim, “Ajrã, kam amexkumrêx”, anhýro ba. Aje me kukràdjã ja kangamã. ²³Adjumar djã ny kadjy aje amimarmã. ²⁴Ne amrãnh nymã ne mrãmri Metĩndjwýnh katãtkôt katãt aje amijo abamã ne mexo amexmã.

²⁵Kam memã ajêxo abaja tu wãnh kangakumrêx ne abu'ã me kunĩmã akabên katãtbit jarê. Mýkam? Bir, Kritu amikôt gwaj bakunio ba gwaj baje kumê banhĩ pydji pyrãk. Kam dja gwaj memã bakabên katãt jarê.

²⁶Godja ga angryk jabej kwãrĩk wãnh kam ajaxwe kêt. Kwãrĩk wãnh angryk'ã akamãt kêt ne angryk 'iry kêt. ²⁷Ajaxwe kêt gê Xatanaj akam ãm kêt.

²⁸Kwãrĩk wãnh ar ajõ adjãkĩnhĩ ajte mýjja 'õo adjãkĩnh kêtumrêx. Ga dja ga adjapênh týx ne anhikrao katãt mýjja kupênh mex. Ne kam adjapênh pãnh arým amim anhõ mýjja jamý. Ne kam arým amikutã me õ mýjja kêtjamã kwý ngã.

Me kabên mex'ã kute memã karõ.

²⁹Kwãrĩk wãnh akabên punu'õ jarênh kêt. Memã akabên mexbit jarê gê me kuman mex. Gê me mexo amũ amikamên arým mexkumrêx.

³⁰Kwãrĩk wãnh Metĩndjwýnh Karõmã kaprĩ jadjãr kêt. Metĩndjwýnh ne arým ar amã ano nhym amim ar ajo ba. Nhym o kute mrãmri ne arým ar ajã kute aminhidji nhõr pyrãk.* Dja Karõ arek amim ar ajo ba: nhym kam Jeju arým bõx. Bõx ne amikôt ar ajo mō.

* 4:30 Ga, me kute mýjja'ã aminhidji janhõr nhym arým amirĩtkumrêxja pumũ. Ar gadjwý Metĩndjwýnh arým ar amã Karõ jano nhym ar ajo ba gar arým amim, “Mrãmri ne arým ijo krakumrêx. Ga, arým kute imã Karõ janor nhym kute ijo baja pumũ”, ane.

³¹ Dja gar wānh angryk, kam amadjakam atokryja wānh kanga. Ne wānh mekam adjakrēmē angrykmē akabēn punumē wānh kangakumrēx. Ar aje meo abikēnh'ā amim karōja kunī dja ga wānh kangakumrēx.

³² Ar ga dja gar amā aben kaprīn abenmā abēn rerek ne aben jaxwe maro aknon abenkam angryk kêt. Mỳkam? Bir ga, Metīndjwỳnh arỳm Kritu tykkôt kute ar ajaxwe maro biknor ne ar akam ngryk kêtja pumū. Kam dja gar aben jaxwe maro aknon abenkam angryk kêt.

5

¹ Ga, me bām kum kra jabê nhym kute bām kôt amijo baja pumū. Nām kute amim, —Ba djūnwā kudjwa, ba djūnwā kudjwa, anhỳro ba. Metīndjwỳnh kum ar ajabêkam dja gar kôt ar amijo aban kudjwa amā me abêo aba. ² Ga, Kritu kum gwaj bajabê:ja pumū. Ne kam arỳm gwaj bajaxwe pānh Metīndjwỳnhmā amingā nhym me kam kubī nhym arỳm gwaj bajaxwe pānh ty. Kritu kute mrāmri ne mry bīn pyrāk, me kute amrêbê me axwe pānh kute Metīndjwỳnhmā mry par pyrāk. Me kum mry pan kubô nhym arỳm ardjành bān kīnh ne. Dja gar Kritu kudjwa ā amā me abêo ane nhym arỳm akam kīnhkumrēx ne.

Apỳnh me axwe djāri nêje kute me kukrà.

A Xim 2.4; Xij 4.4; Dju k 1.6, 2.15

³ Nhym be, me mjēn djwỳnh nār prō djwỳnh kupa'ā kurē ba. Nār me àpēnh punu:re kunī nhym me arỳm mekam pijām ne. Nār me kute mỳjjao atom rūnh prā:m. Kwārik wānh ar ajō amijo anhỳr kêtikumrēx gē me ajarēnh kêtikumrēx. Djām Jeju nhō me ja kute ā amijo anhỳrkam mex got? ⁴ Nār, me kabēnkamdjwỳ. Ar amy aje me nire kukràdjā'ā me aprỳ nhym me ar akam pijām. Nhym ar anire aje me my kukràdjā'ā me aprỳ nhym me ar akam pijām. Nār, ar abixaêrkôt ar akabēn kajgo. Nār me keket kadjy ar amy me ni'ā abēno ajkē nhym ar ani amipānh me my'ā abēno ajkē. Ar akabēn ja ne mex kêt. Kwārik wānh memā arēnh kêt. Atemā dja gar memā Metīndjwỳnhkam amikīnh jarē.

⁵ Nhym be, me mjēn djwỳnh nār prō djwỳnh kupa'ā kurē ba. Nār, me àpēnh punu:re nhym me mekam pijām ne. Nār, me kute mỳjjao atom rūnh prā:m. Me ja ne me mrāmri ne me kute mỳjjao metīndjwỳnh karō nhipēxmā amijarēnho ba pyrāk. Djām me ja Metīndjwỳnh kute meo bamā? Djām Kritumē Metīndjwỳnh ar me kunīmā Bēnjadjwỳrkam djām ar kute meo bamā? Nār, djām ar kute me jamā ar ō mỳjja nhōrmā? Arkati. Ja ne gar aje amrêbê mar. ⁶ Ar aje markam kwārik wānh me'ō ajte kabēn kajgoo arīk ar amā,

—Ajrā. Ā ajaxweo ane. Dja Metīndjwỳnh ajmā ajo kêtikumrēx, anhỳr kêt. Kwārik wānh o anoo biknor kêt. Me amakkre kêt prām kute ā axweo anhỳr prām kam ne Metīndjwỳnh arỳm mekam ngry:k ne. ⁷ Kam kwārik wānh mekôt ā ar ajaxweo anhỳr kêt.

⁸ Mỳkam? Bir, amrêbê ne gar ajaxwe:n aje akamāt kô tykkam me ar baja pyrāk. Nhym be, jakam ne gar arỳm Bēnjadjwỳr djwỳnh kôt ar amijo aban arỳm aje a'uri me ar baja pyrāk. Bēnjadjwỳr djwỳnh kute ar ajo krakam dja gar ajmā akute kêt ne katāt ar amijo aba. Dja gar aje mrāmri ne me a'uri ar baja pyrāk. ⁹ Metīndjwỳnh Karō dja meo ba nhym kam me ô'ā ukaprikumrēx ne katāt kute kabēn jarēnhkumrēx ne 'êxnhī kêtikumrēx.

¹⁰ Dja gar Bēnjadjwỳr djwỳnh kīnh, mỳj akabēnkôt, aje mỳjo abakôt aje Bēnjadjwỳro kīnh jabej amikabi. ¹¹ Ne kwārik wānh me axwe kôt ajaxwe kêt. Me axwe ne me kute akamāt kô tykkam me àpēnh punu pyrāk. Djām me àpēnh punu djō'ā mỳjja mex got? Arkati. Kwārik wānh me axwe kôt ar ajaxwe kêt. Ar ga dja gar me axwe nêje me kukrà.

¹² Mỳkam dja gar me axwe kôt ajaxwe kêt? Bir, me me kàxā apdjūn ba punukumrēx. Gwaj ren abenmā me arēn ren bapijā:m ne. ¹³ Me axwe ne me apdjūn àpēnh punuo ba: nhym me arỳm memā Metīndjwỳnh kabēn jarē. Nhym kam me arỳm amijaxwe ma. Me kute memā arēnh nhym me kute amimar kute mrāmri ne me kute memā mỳjja kurwỳkam mỳjja kunī kum amirīt pyrāk. ¹⁴ Me kute memā Metīndjwỳnh kabēn jarēnhkambit ne me arỳm kute amijaxwe kunī mar. Amrêbê: ne me me bakukāmāremā me kute amijaxwe mar'ā ajarē. Me memā kum,

“Kute mrāmri ne me ōto nōrkam kute me kabēn mar kêt pyrāk ne ga aje Metīndjwýnh mar kêt.

On ano tỳx ne amim kabēn ma kute mrāmri ne me krā apōx ne no tỳxkam amak mex pyrāk.

Aje kabēn mar kêt kute mrāmri ne me tyk kute me kabēn mar kêt pyrāk. On kabēn man kôt ar amijo aba kute mrāmri ne me tyk ne akubyn tīn ne ar ba pyrāk.

Dja ga kabēn ma nhym Kritu arým prīne amā arē ga prīne amima.

Kute mrāmri ne me kute memā pōk ne o kute pry kurwý nhym kam me kute prīne rīt mex pyrāk”, ane.

Mrāmri ne me kute me bakukāmāremā arēnhkumrēx. Mrāmri ne Metīndjwýnh kute memā arēnh ne kute me axwe kunīo amirīt mā.

¹⁵ Kam dja gar amijā ano tỳx ne katāt ar amijo aban ajmā akute kêt. Djām ano kêt mā? Kati. Dja gar akrā mex ne amijā ano tỳ:x ne katāt ar amijo aba. ¹⁶ Ar abu'ā me axwe kunīja dja gar me'ā ano tỳ:x. Nhym kam ar aje memā Metīndjwýnh kabēn jarēnh djā ar awýr bōx gar arým memā arē. Akati jakam me axwe krāptīkam dja gar ā memā ane.

¹⁷ Kam kwārīk wānh ar akrā punu kêt. Dja gar amijo Bēnjadjwýr djwýnh man kum, —Mýj dja ba nē ga kam arým ikam akīnhkumrēx jabej? ane. Dja gar ā kum anen arým prīne amijo Bēnjadjwýr djwýnh markumrēx.

¹⁸ Kwārīk wānh kadjwati kangōkam* ar abibānh kêt. Kam ne me arým amijo ajkēn punu mex ne. Ar ga dja gar Metīndjwýnh Karō mar tỳx ne 'ā adjukanga kêt gē ar anhī pýnhkôt raxo ar akadjwýnhbē nhýn ar ajo ba mex.

¹⁹ Dja gar mar tỳx ne abenmā mebē idjaer nhō me ngrer tūm jarē, me ngrerkôt Bēnjadjwýr djwýnhmā mextire jarē. Metīndjwýnh'ā me ngrerja kunī jarē. Djām ate akrān ajajkwa kajgokambit aje Bēnjadjwýr djwýnhmā me ngrer jarēnhmā? Kati. Dja gar amikam me ngrerkam kabēnja markumrēx ne angrerkôt kum arēnhkumrēx.

²⁰ Dja gar Karō mar tỳx ne mā Metīndjwýnhmā, me Babāmmā amikīnh jarē. Mýjja kunīkôt kum amikīnh jarē. Djām ar adjumar mexkambit dja gar kum amikīnh jarē? Kati. Ar adjumar punukamdjwý dja gar kum,

—Djūnwā, te idjumar punu ga mā ijo djuw mex ne mā ijo kīnh. Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Kritu ba tu amim markumrēx ne arým amā amikīnh jarē, ane. Dja gar akati kunīkôt ā kum amikīnh jarēho ane.

²¹ Dja gar akrānmā aben kabēn man kôt ar amijo aba. Ar aje Metīndjwýnh pyma markam dja gar ā amijo abao ane.

Prōmē mjēnmē abenā memā karō.

Kō k 11.3; Kor 3.18; Ped k 3.1

²² Me aniremā ne ba ikabēn jarē. Dja gar amjēn kabēn man akrānmā kôt ar amijo aba. Aje mrāmri ne Bēnjadjwýr djwýnh kôt ar amijo aba pyrāk dja gar ā amjēn kôt amijo abao ane. ²³ Mýkam? Bir, ar amjēn ne ar ajo ba kute mrāmri ne me krākam umar ne o kute amingrēk ne ba pyrāk. Me krākam ne me umar ne kam amū ikrao apē nār parkam mrā. Me krā ne amū me kukrādjà kunī ngrēk ne meo ba. Nām Kritudjwý ā me kute amim marja kunīo ane. Ta ne kute me krā pyrāk ne meo ba. Ne kam arým me utān meo ba. Ō me kunī ne me kute ta ī pyrāk nhym me utān meo ba. ²⁴ Nhym kam Kritu nhō me kute amim mar kunīja akrānmā kabēn man kôt amijo ba. Dja me aniredjwý ā amjēn kabēn kunī mar ne kôt amijo abao ane.

²⁵ Me amymādjwý ne ba ikabēn jarē. Dja gar amā aprō jabē: kute Kritu kum ō me kute amim marja kunī jabē pyrāk. Ga, Kritu arým me kadjy tykja pumū.

²⁶ Mýj kadjy ne me kadjy ty? Bir, prīne kute meo mex kadjy. Kute mrāmri ne me kute ngōo kubēkà pōnh nhym prīne mex pyrāk. Mrāmri ne kabēn kute ngō pyrāk ne prīne meo mex. Kritu memā kabēn jarē nhym me amim kuman arým Metīndjwýnh

* ^{5:18} Mýjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mýjja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

mexo mex. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. ²⁷ Õ me kute amim marja kunī prīne kum me:xkumrēx nhym me arým kum me kī:nhkumrēx nhym kam kute amikabem me umjýr ne kute ar meo ba kadjy. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Dja õ me ja kute ta ĩ pyrākja prīne mexkumrēx ne axwe kêtikumrēx kute mrāmri ne me kà mjô kêtikumrēx ne ngrā kêtikumrēx nhym mýjja 'õ kute meo bikēnh kêtikumrēx pyrāk. Dja me Metīndjwýnh mexo mex ne kum punu kêtikumrēx nhym arým meo ba. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Be, djām kum õ me ja jabê ngri: got?

²⁸ Bir be, me mydjwý dja me ã kum prõ jabêo ane. Kum prõ jabêo kute mrāmri ne me kum aminhī jabêja pyrāk. Me kum prõ jabêja ne me kum aminhī jabê. ²⁹ Djā nām me'õ kum aminhī kurê? Kati. Me kum aminhī jabê ne õ kwý krēnmě kuběkāmě mýjja kunīo aminhīo djuw mex.

Nām ã Bēnjadjwýr djwýnh me baje Kritu mar djwýnhho djuw mexo ane. ³⁰ Me banhī pýnhkôt ne gu me baje Kritumě banhī typdji pyrāk. Baje Kritu pa pyrāk, no pyrāk, par pyrāk. Baje ta kukràdjà kunī pyrākka me Kritu amim me bajo djuw mex.

Dja ã me amim prõdjwýo djuw mexo ane. ³¹ Amrêbê: ne me bakukāmäre 'ã memã kum,

“Kamã dja me my prõ kadjy arým bāmmě nã arkum iren kam arým prõbit'ã ngrà ne. Nhym kam ar ĩ abenã tým ne kam kute ĩ typdji pyrāk.”

Nām me bakukāmäre ã memã ane.

³² Be, ije ar amã kukràdjà jarēnhja ne me kute prīne mar mex kêtikumrēx, mebê týx. Kritumě me bamě õ me kute amim marja kunī'ã ne ba ikabēn ja jarē.

³³ Kam ne ba ar amã aprõ jabêkumrēxmã ar amã 'ã karõ. Kute mrāmri ne ar amã amijabê pyrāk ne ar amã aprõ jabēn aje o djuw mexmã. Nhym ar anireja, ar amjēn ne ar ajo ba. Kam ar aje amijã marmã ne ba ar amã 'ã karõ. Tām ne ja.

6

Bāmmě kramě abenã memã karõ.

Kor 3.20

¹ Jakam ne ba me aprīremã 'ã karõ. Bēnjadjwýr djwýnh kabēnkôt dja gar abāmmě anã kabēn man ar kabēn kôt ar amijo aba. Ja ne mex. ²⁻³ Mýkam? Bir, amrêbê: Metīndjwýnh me bakukāmāremã kum,

“Me amã abāmmě anã jabēn ar kabēn ma.”

Nām ã memã anen kam kôt memã mýjja mex jarēn memã kum,

“Kam arým adjumar mex ne kribēm pykakam ar aba”, ane.

Metīndjwýnh kute memã 'ã karõkôt kukràdjà ne ja. Kukràdjà kumrēx kute kôt memã mýjja mex jarēnh ne ja. Kam dja gar mar týx ne.

⁴ Ne ar amy, ar ajabatānhwādjwý, ar amã ne ba 'ã karõ. Kwārīk wānh akra arkum amikurê'uk kêt. Ari arkum adjàkrêo kum amikurê'uk kêt. Ar ga dja gar akumrēx amijã Bēnjadjwýr djwýnh kabēn man arým katàt kôt ar amijo aba. Ne kam kôt axwe nêje ar akren kam mrānh mex'ã arkum karõ. Dja gar ã akra aro ane gē ar akôt Metīndjwýnh kôt ar amijo ba.

Bēnjadjwýrmě õ àpēnhmě abenã memã karõ.

Kor 3.22; Xim k 6.1; Xit 2.9; Ped k 2.18

⁵ Ar akwý ne me arým amim ar apa 'amý gar memã adjàpēnh týx kajgo ar aba. Ar amã ne ba ikabēn. Dja gar pykakam ar anhõ bēnjadjwýr kabēn ma. Ar anhõ bēnjadjwýr raxmě uma dja gar aman kum adjàpēnh katàt. Kute mrāmri ne Kritumã ar adjàpēnh pyrāk dja gar ã kum adjàpēnhho ane. ⁶ Djām ar aje anhõ bēnjadjwýr ýtābit kum adjàpēnh katàtmã? Kati. Ar amã kàxkamdjwý dja gar amim,

—Kati, Kritumã ne ba apê. Kam dja ba Metīndjwýnh kabēn kôt mrāmri pykakam inhõ Bēnjadjwýrmã idjapēnh katàtkumrēx. ⁷ Dja ba kabēn man kum idjapēnhkam ikīnh. Nã bām kute pykakam memã idjapēnh pyrāk. Nhym be, kati. Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnhmã ne ba apê, ane. Dja gar ã amim anen kam kum adjàpēnhkam akīnh.

⁸ Mỳkam? Bir, ar akwỳ apa 'amỳnh aje me kabēn kôt adjàpēnh tỳx kajgo ar aba. Bēnjadjwỳr djwỳnh Jeju kute aparmā ar adjàpēnh pumũnh. Ar adjàpēnh mex kôt dja ar amā o pānh mex. Nār ar akwỳ apa 'amỳnh kêt wā ne ar ga gar adjàpēnh ar aba. Me kute ar amā o pānh kadjy gar adjàpēnh ar aba. Bēnjadjwỳr djwỳnh kute ar adjàpēnh pumũnh. Ar adjàpēnh mex kôt dja ī ar amā o pānh mex. Me akunī adjàpēnh mex kôt dja ta amā o pānh mex. Tām ne gar amrēbē ama.

⁹ Ne bēnjadjwỳr ar, ar aje amim me pa 'amỳnh nhym me ar amā àpēnh kajgo ar bawā ar amā ne ba ikabēn. Dja gar ije ajbir ar anhō àpēnhmā ikabēn jarēnhja ma. Ikabēn kôt ar gadjwỳ ar anhō àpēnhmā amex. Kwārīk wānh aje meo abikēnhmā me kangrōnho aba kêt. Djām bēnjadjwỳr'ā apydji? Kati. Ar gadjwỳ ne kàjkwakam ar anhō Bēnjadjwỳr djwỳnh. Tām ne ba ar amā arē gar amrēbē aje mar. Ta ne kum me'ō pyma kêt kumrēx.

Metīndjwỳnh nhō kàxo kubēkà'ā ujarēnh.

Rô 16.20; Tex k 5.8; Xij 4.7; Ped k 5.8

¹⁰ Akmere àpnhīre ar, ije ar amā arēnho ino rer kadjy ne ja. Bēnjadjwỳr djwỳnh tỳ:xi. Atỳx kadjy gora amim maro aba nhym arỳm ar amā atỳx jadjà. ¹¹ Me karō punu nhō bēnjadjwỳr kute gwaj bamā 'êx ne gwaj banoo biknor prām kumrēx. Dja gar amijā ano tỳx ne arek kubē dja nhym arỳm ar anoo biknor kêt. Arek kubē ar adjām ne aje kangōnh kadjy dja gar aminēje Metīndjwỳnh nhō kàxo kubēkà jangjē, kute gwaj bamā kàxo kubēkà nhōr kunīja aminēje angjē.

¹² Mỳkam dja gar angjē? Bir, djām me ī, gwaj baje me omũnhja ne gwaj baje aminēje me kangōnhmā? Kati. Me karō punu pumũnh kêtja. Apỳnh me axwe nhō bēnjadjwỳr ja ne gwaj baje aminēje me kangōnhmā. Apỳnh me karō punu, me rũnh 'itỳx ja ne gwaj baje aminēje me kangōnhmā. Pykakam me axwe prāmja ne me kute mrāmri ne akamāt kô tykkam me mrānh punuja pyrāk. Me ja nhō bēnjadjwỳr ne gwaj baje aminēje kangōnhmā. Kàjkwakam me karō jaxwe ar baja. Me karō punu ja ne gwaj baje aminēje me kangōnhmā. ¹³ Kam, dja gar aminēje Metīndjwỳnh nhō kàxo kubēkà kunī jangjē. Dja aje me kangōnh nhō akati awỳr bōx ga mebē atỳx ne me kangōnho dja. Ne kam arỳm meo apan me kujate. Kam dja ga arek mebē adjām tỳx rā'ā.

¹⁴ Be, mỳj dja mebē ar anhō kàxo kubēkàja kute gar aminēje angij? Bir, ajēxnhī kêt ne akabēnkumrēx. Ajēxnhī kêt kadjy ne ar anhō kàxo apre djà. Ga, krākamngōnh kàxo pre djào kute kà janēnh tỳxja pumũ. Kute o kàxo kubēkàja kunī janēnh tỳx nhym arỳm 'ā rorok kêt. Ar gadjwỳ ar aje apre djào amikrax pre mǎn pràbē ajēxnhī kêt ne akabēnkumrēx. Akabēn kajgo kêt ne arek me karō punu kangōnho dja. Nhym kam me te kute Metīndjwỳnhbē ar ajo akēxmā.

Metīndjwỳnh kabēnkôt dja gar katāt ar amijo aban ajaxwe kêt. Akatāt jabē ne anhō kàxo anhinōkà. Ga, krākamngōnh kute kurē djwỳnhbē amipytār kadjy kute kàxo inōkà jangjēnhja pumũ. Ar gadjwỳ ar aje kàxo ar anhinōkà jadjār mǎn pràbē ajaxwe kêt ne Metīndjwỳnhmā akatāt. Ne arỳm me karō punubē amipytār aminēje kangōnho dja.

¹⁵ Ar prīne 'ā ujarēnh nyja ma. Aje 'ā ujarēnh ny mar jabē ne ar aparkà tỳx. Ga, krākamngōnh kute parkà tỳx jangjēnhja pumũ. Kurē djwỳnh'ỳr prōt ne kute amiparo bikēnh kêt kadjy ne kute parkà tỳx jangjēnh. Ar gadjwỳ ar aje ar aparkà tỳx jadjār mǎn pràbē dja gar Kritu'ā ujarēnh ny kôt adjumar mexja prīne aman arỳm me'ỳr mrān memā arē. Dja gar memā arēn arỳm o aminēje me karō punu kangōnho dja nhym me te: kute Metīndjwỳnhbē ar ajo akēxmā.

¹⁶ Dja gar kam tu amim Metīndjwỳnh markumrēx. Aje tu amim markumrēx jabē ne ar anhō kàxo kruwbē àptār djà. Ga, krākamngōnh kute kruwbē àptār kadjy kute amỳnhja pumũ. Ar gadjwỳ ar aje anhō kruwbē àptār djà byr mǎn pràbē tu amim Metīndjwỳnh markumrēx. Tu amim markumrēx ne arỳm arek me karō jaxwe nhō kruwbē adjàptào dja. Aje tu amim markumrēx jao dja ga ō kuwyo kruw kunībē aptàn mǎ pa. Me kabēn punu, apỳnh me kaprī djàri, apỳnh me tokry djàri ne kubē me karō jaxwe nhō kuwyo

kruwja. Ar aje tu amim markumrëxjao dja gar mã pa. Nhyim me te: kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akëxmã.

¹⁷ Mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳm kute amim ar apytàrkumrëx. Ja dja gar tu amim markumrëx. Jabê ne ngônho ar akrãdjê. Ga, krãkamngônho kute amikrã pytãr kady kute ngônho krãdjê turja pumũ. Ar gadjwỳ ar aje ngônho akrãdjê tur mãn prãbê tu amim ja markumrëx. Mrãmri Metĩndjwỳnh arỳm kute amim ar apytàrkumrëxja markumrëx. Ne kam arek me karõ punu kangônho dja nhyim me arỳm te kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akëxmã.

Dja gar ajte prĩne Metĩndjwỳnh Karõ kabên man memã arê. Aje kabên mar jabê ne ar anhõ kãxdjwa kajgo. Ga, krãkamngônho kute kurê djwỳnho àpanh kady kute õ kãxdjwa kajgo jamỳnhja pumũ. Ar gadjwỳ ar aje ar anhõ kãxdjwa kajgo byr mãn prãbê prĩne Metĩndjwỳnh Karõ kabên man memã arê. Ne arỳm me karõ punu kangônho dja nhyim me arỳm te kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akëxmã.

¹⁸ Dja gar kam Metĩndjwỳnhmã akabêno aba. Kum mỳjja kunĩo a'wỳ. Akati kunĩkõt kum ar akabên jarê. Aje Metĩndjwỳnh Karõ mar'ã ar amã djukanga kêt gê prĩne ar ajo ba mex. Prĩne kute ar ajo ba mexkam mã Metĩndjwỳnhmã akabên jarê. Kum Jeju nhõ me ja kunĩo a'wỳ. Ar ano tỳx ne amã djukanga kêt ne meo a'wỳ.

¹⁹ Badjwỳ kum ijo a'wỳ gê ijamak'y'r kabêno bõx ba gop imã me uma kêt ne memã kabên jarê. Me krãptĩ kute Kritu'ã ujarênh ny mar kêt rã'ã. Ba gop me kunĩmã arênh amirĩtkumrëx gê 'ã ujarênh ny memã amirĩtkumrëx. ²⁰ Ba ne ba Bẽnjadjwỳr djwỳnh kabênkõt memã 'ã ujarênh ny jarênh iba nhyim me arỳm kãxirãx jao idjuwpre. Dja gar kum ijo a'wỳ gê me te arỳm idjuwpre ba gop imã me uma kêt ne memã arênhkumrëx ne gop mrãmri kabênkõt ibê 'ã idjujarênh djwỳnhkumrëx ne memã arênhkumrëx.

²¹⁻²² Xikiku ne ba arỳm ar amã ano. Imã gwaj bakamy Xikiku jabêkumrëx nhyim Bẽnjadjwỳr djwỳnhmã àpênh katãtkumrëx ne 'ã ukanga kêtumrëx. Ba arỳm ar amã ano. Gêdja ar awỳr bõx ne arỳm ijã ar amã ajarê. Mỳjja kunĩ'ã ar amã ajarê gar arỳm iman arỳm ikam adjumar punu kêt ne akĩnh.

²³ Metĩndjwỳnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar aje abeno akamywão djuw mex gar adjumar mex ne amã aben jabêkumrëx ne tu amim ar markumrëx. ²⁴ Ar amã Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu jabêkumrëx ne 'ã adjukanga kêtja gê ar tu kum ar akaprĩkumrëx.* Tãm ne ja.

* ^{6:24} Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhyim ar pãnh arỳm kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrëx.

Paur kute Pirpukam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Krĩraxbê Pirpukam ne Paur memã Jeju jarê nhym kam me kwỳ arỳm tu amim markumrêx. Paur kum ar kĩnhkumrêx nhym ar jadjwỳ amipãnh kum Paur kĩnhkumrêx nhym kam Paur ar kurũm tẽn atemã krĩrax 'ôkam bôx. Bôx nhym me ja kum Metĩndjwỳnh kabẽn mar prãm kêt ne kam Paur pa 'amỳn o tẽn mekbê ijê djakam kumê. Nhym arĩk kaprĩre ne mekbê ijê djakam dja, prãm kam dja. Nhym kam krĩraxbê Pirpukam Paur nhôbikwaja kum kĩnh djà jano, kôt kum ô kwỳ krẽn djà jano, nàr kon kum pi'ôk kaprĩ jano nhym kubyn kĩnhkumrêx. Paur kute amikajmãtã arkum Jeju jarênhja ta ne kôt kum mỳjja jano, Epaprodjikôt ne kum kĩnh djà jano. Nhym 'ỳr o bôx. 'Ỳr o bôx nhym kubyn kam kĩnhkumrêx ne akubyn arkum,

—Ota ba arỳm kubyn arỳm ikĩnhkumrêx ne, ane. Nhym kute kôt kum kĩnh djào bôxja, Epaprodjija ate kanê ne kam arỳm mexkumrêx ne kam ô pykamã tẽmmã, nhym Paur kute kôt arkum pi'ôk no'ôk janormã. Kute arkum pi'ôk no'ôk ne kôt anor ne ja.

Ë, Paur kute arkum pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur kute Metĩndjwỳnhmã ar arênh.

Ep 1.15

¹ Ba ibê Paurmê Ximoximê ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ar ibê Jeju Kritu nhô àpênh ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ë, krĩraxbê Pirpukam Kritu Jeju nhô me ja, ô me mextire jamã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Ar aje Jeju nhô me jao aba djwỳnhwãmê atãri àpênhwãmê, ar akunĩmã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

² Gê Metĩndjwỳnh ar ajo djuw mex, Metĩndjwỳnhbê gwaj Babãmmê krabê Bẽnjadjwỳr Jeju Kritu ar ukaprĩkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

³ Ota ba inhô Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarê. Nã bãm mã ar aman ar amar rã'ã. Nã bãm ar akam ikĩnh ne ije ar amar kunĩkôt kum amikĩnh jarê. ⁴ Djã nã bãm ar akam ikaprĩ? Kati, nã bãm ikĩnhkumrêx ne ije kum ar akunĩo idjã'wỳr katã kum amikĩnh jarê. ⁵ Mỳkam ne ba ikĩnhkumrêx ne ar ajo a'uw? Bir, ar ikôt adjàpênhkam. Kra:x kurũm ne gar ikôt apê ne memã Jeju kukràdjã ny'ã idjujarênh atêm rã'ã ne kam kôt ijo djuw mex ba kam itỳxkumrêx ne memã Jeju'ã idjujarênh tẽ.

⁶ Kam ne ba ar akam ikĩnh ne. Arỳm ba kuma. Metĩndjwỳnh ta ne arỳm ar ajo mexmo krax ne. Dja ar ajo mexo tẽn o tẽn o tẽn rã'ãn arỳm inomã kumê gar akunĩ amextire. Æ kute ar ajo anhỳrmã ne ba amikajmã'ã kuma. Mỳj akatikam dja inomã kumê? Bir, akubyn Jeju Kritu bôx nhô akatikam.

⁷ Be, kôt ne ba ije ar akunĩo ijamakja. Bir, mrãmri. Mỳkam? Bir, imã ar akĩnhkumrêxkam. Ar akunĩ ne gar ikôt ar adjàpênh aba. Metĩndjwỳnh kute imã idjapênh jarênhja ne gar ikôt kum adjàpênh ar aba. Djãm mekbê ijê djakam idjãmkambit ne gar adjàpênh ar aba? Kati, irãri ar ibaridjwỳ ne gar ikôt adjàpênh ar aba. Irãri ar ibari ije Jeju kukràdjã ny'ã idjujarênh nhym me kute aprỳo ba, ba prĩne kôt memã 'ã idjujarênh ne ije memã kum,

—Mrãmri ne ba ije me amã kôt Jeju'ã idjujarênh ar o ibaja, anhỳrja, be, nã gãm ar ã ikôt Jeju'ã idjujarênh ane. Kam ne ba imã ar akĩnhkumrêx ne. ⁸ Imã ar akĩnhkôt ne ijamak inhô djakam tokry ne. Mrãmri ne ba kôt ar amã arê. Metĩndjwỳnh kute prĩne me kadjwỳnhbê me omũnhkôt arỳm ikadjwỳnhbê ipumũ, ije ar ajo ijamakkôt ipumũ. Imã ar akĩnh raxi. Kute Jeju Kritu kute kum ar akĩnh pyrãk. Aben kôt ne bar ã ar amaro ane.

⁹ Nã bãm Metĩndjwỳnhmã ar ajo a'uw. Ar amã aben jabêo amôr rã'ã o amôr rã'ãn arỳm ar amã aben jabê rax kadjy. Kadjy ne ba Metĩndjwỳnhmã ar ajo a'uw. Be, dja gar amã aben jabêo atêm rã'ãn kam arỳm kôt prĩne mỳjja pumũnh mex ne kôt akrã kre mex.

¹⁰ Gar kam amim mỳjja kabin mỳjja mexbito amiptã. Nhym mũm mỳjja punu nõ gar

katàt mỳjja mexbito amiptàn kam amextire ne ajmā akute kêt ne ar aba rā'ā nhym arỳm akubyn Kritu bōx. ¹¹ Nà, gar kam amextire. Jeju Kritu kute katàt me krā pymjyr djwỳnh tām gêdja katàt ar amā ar akrā pumjuw gar katàt mrā. Nhym me kam ar apumùn kam kôt Metĩndjwỳnhmā rax jarēn kum mex jarē. Tām ne ja.

Paur tyko nàr tĩno kute Jeju raxo amirĩtmā.

Kor 1.24; A Xim 2.9

¹² Akmere ar, àpnhĩre ar, ě, ba ar amā arē. Djā nām me ibē ijēn kam Jeju'ā me ujarēnh nyja mekbē krāta? Kati, nām me mā Jeju jarē, arēnh ry typydji nhym me kunĩ kuma, me kute arēnh bap̄tār kêt. ¹³ Nhym kam bēnjadjwỳrbē Xedja nhō krākamngōnhre kunĩ kuma, mete mekbē ijē djākam imēnhkôt kuma. Nā bām Kritu'ā idjujarēnh tē nhym me mekbē ijē djākam imē nhym me kunĩ kôt kuma. ¹⁴ Nhym gwaj baje abeno bakamy kwỳ rax ne mekbē ijē djākam idjām kôt ipumùn kam Bēnjadjwỳr kanàrràm kum me uma kêt kumrēx ne irāri ar tu memā Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh ar o ba.

¹⁵⁻¹⁷ Nhym bep apỳnh ne me kwỳ kute amijo rũnh prām kam Jeju'ā pydjĩn 'ā ujarēnh mōr prāme memā Jeju jarēnh o ba. Kum ikĩnh kêt ne 'ā pydji prāme ne arĩk ajkwakambit we memā Kritu jarēnh ar o ba. Ikaprĩ rax kadjy, mekbē ijē djākam idjām kam ikaprĩ rax kadjy ne me arĩk Jeju'ā ujarēnh ny jarēnh kajgo ar ba.

Nhym bep ate ne me kute mrāmri ukaprĩkôt ar memā Jeju jarēnh o ba. Me ja ne me kum ijabēn arỳm prĩne ipumũ. Metĩndjwỳnh kute imā idjapēnh jarēnh ba ije tu katàt arēnhkumrēx nhym kôt me kute ibē ijē kôt ipumùn kum ijabēn kam ikudjwa memā Jeju jarēnh o ba. Nhym bep ate ne me kwỳ arĩk Kritu'ā ujarēnh kajgoo ba.

¹⁸ Kwārĩk rā'ā gē me tu ar amē arek 'ā ujarēnh ba. Dja me kum Jeju jabēn 'ā ujarēnh mexja mrāmri rā'ā. Nhym me kute 'ā pydji prāme Jeju jarēnh kajgojadwỳ mrāmri rā'ā. Mrāmri gēdja me amē ar 'ā ujarēnh ba. Gē kam me kunĩ Kritu'ā ujarēnhja ma. Ba kam arỳm ikĩnhkumrēx. Gēdja ba mā ikĩnh rā'ā ne. ¹⁹ Jeju Kritu Karō gēdja ijo ba rā'ān ikadjy me ngrēk nhym me kam ikaba. Nhym adjwỳnhdjwỳ mrāmri ar aje Metĩndjwỳnhmā ijo adjà'wỳro gēdja me arỳm bōm imē. Ja ne ba arỳm prĩne kuma. Kam dja ba ikĩnh rā'ā ne.

²⁰ Gora ba imā me uma kêt ne idjām tỳx ne Kritu'ā ajarē. Gora ba ā anhỳr jabej kam memā Kritu raxo amirĩt ne amikam ipijām kêt. Ije Kritu raxo amirĩt prā:mā. Itĩn rā'ā nàr kon mete ibĩn jabej o ne ba ije Krituo rax prām, o ne ba ije memā o amirĩt nhym me arỳm kôt kute kum katormā. Amrēbē ne ba memā Kritu raxo amirĩt rā'ā. Gora ba jakam djwỳ ā o ane. Tām ne ba amim kamnhĩx ne aminhōkre kadjwỳnhbē maro nō.

²¹ Ikĩnh djābē ne Kritu. Ajbit dja ba kuman o amikĩnh. Djām ityk nhijukri ikaprĩ? Kati, ityk nhijukri dja ba ikĩnh o itĩnja jakrenh mex ne. Ityk nhijukri dja ba arỳm Kritubē ikĩnh djā pumùn kam ikĩnhkumrēx ne.

²² Nhym bep dja ba arek itĩn jabej kam Kritumā apē ne memā 'ā ajarē nhym me krāptĩ arỳm amikajmā'ā Jeju ma. Jadjwỳ ne mexkumrēx. Ije, nā bām te ari mỳjja ma. ²³⁻²⁴ Nām te mỳjja 'ō imā pydji prāme. Nā bām ityk ne Kritumē ro'ā iban inhýtā ije aben pumũnhmā kuman jām itĩnkam ije Kritumā idjapēnhja ma. Ije, nā bām te ari mỳjja ma. Dja ba tyn arỳm mrāmri imexo, ikĩnh o itĩnja jakrenh mex ne. Tām ne ba imā kĩnhkumrēx ne. Nhym bep dja ba itĩn ne kam ar amādjwỳ kĩnh jadjàn ar amā arēnh nhinom kumē.

²⁵ Nà, dja ba itĩn ne kam ar amā Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh o tēn inom kumē. Tām ne ba arỳm prĩne kuma. Itĩn ne arek ar ar akam iba rā'ā, ar aje amim Jeju mar rax ne o atēm ne kôt akĩnh kadjy. Ja ne ba arỳm kuma. ²⁶ Bir be, dja ba arỳm ar awỳr ibōxjakam gar arỳm ipumùn kam arỳm ikôt Kritu Jejumā mex jarē. Kute ipytār kôt ipumùn kam akĩnh rax ne kam arỳm akunĩ kikrepdjitā Kritu Jejumā rax jarē.

Ar te tokry Jeju'ā ukanga kētmā.

Ruk 6.22; Xij 1.12

²⁷ Ě, ar ikabēn ma. Gar arỳm Kritu'ā ujarēnh nyja ma. Gora kôt ar amijo aba. Dja ba ar awỳr itēm ne ibōx ne ije inhýtā ar apumũnh jabej arỳm ikĩnhkumrēx. Ar aje kôt amijo abakam ikĩnhkumrēx. Nàr kon, mekbē ijē djākam idjām rā'ā jabej nhym arỳm iwỳr ar ajā

ujarēnh bôx jabej dja ba kuman ikīnhkumrēx. Gar atypydjin adjām tỳx ne axikôt akabēn ne ar memā Jeju kukràdjà ny'ã adjujarēnh aban aro'ã aje o angryk ne aje akabēno me unēnhkam. Me kute Metīndjwỳnh Kabēn japryja dja gar akabēno me unē. Ja dja ba kôt kuman arỳm ikīnhkumrēx ne.

²⁸ Kwārīk wānh me kute ar ajaprywā ne mūm kute Metīndjwỳnh akēx ne kute aprywā kwārīk wānh gar amā me uma kêt. Ate gēdja me wānh ar axwe ba. Gwaj mrāmri tu katàt Metīndjwỳnhmā badjapēnh mex ne. Nhyim kam kôt me ar amā katon kam amijā,

—Bep djām mrāmri ne Metīndjwỳnh ar wā pytà. Nhyim bep ba ne ba ije mar kêt kam kute ipytār kêt kumrēx. Dja ba tu ibiknorkumrēx. Bep djām mrāmri ne ar ja arỳm mrāmri Metīndjwỳnh aminhō. Kam ne kute ar utārja, ane. Dja me ar apumūn kam ā ane.

²⁹ Arỳm ne Metīndjwỳnh Kritu kadjy amim ar ajā karō. Ga kam ar arỳm amikajmātā Kritu ma. Djām ja'ābit ne amim karō? Kati, mỳjja 'ōdjwỳ. Ē, aje Kritukôt amijo abakam ar atokrymādjwỳ. ³⁰ Dja gar ikudjwa Kritukôt djan o angryk nhyim me arỳm jām ar ajo akēx ne ar amā tokry jadjà ga kam ar ikudjwa aje Kritukôt amijo abakam te atokryn te akaprin mā kôt ajkamē. Wākam idjām kam ne ba ā ane gar kôt ipumū. Jakam idjām kam djwỳ ne ba Krituo ingryk ne memā ikabēn gar ijā ujarēnh ma. Tām ne gar gadjwỳ arỳm kôt adjām ne aje o angryk ne atokryo aben pyrāk kadjy ne Metīndjwỳnh ar ajā amim karō. Tām ne ja.

2

Ar kute Kritu kudjwa amijo kàtammā.

Ep 4.1; A Kô 8.9

¹ Akmere ar, àpnhīre ar, gora axikôt akabēn ne akabēno ikīnh. Be, ga arỳm Kritu kute ar amā tỳx jangīēnhwā pumū. Ne ajte kum ar ajabēn kam ar akaprikam kute ar amā kīnh jadjār wā pumū. Metīndjwỳnh Karōdjwỳ kute ar ajo ōbikwan kute ar ar ajo bawā pumū. Gar kôt aje abeno anhōbikwan kam amā aben kaprī. ² Be, ā kute ar ajo anhỹrwākam dja gar kôt axikôt akabēn ne akabēno ikīnh. Kam dja ba arỳm kàjmā amū ikīnh ajkamē. Dja gar akabēn'ã kabēn ne ar amā aben jabēo aben pyrāk ne axikôt akabēn ne abenmā kum,

—Gwaj atemā bakabēn kêt ne kam gwaj badjapēnh aben pyrāk ne gwaj bakabēno aben pyrāk, ane. O dja gar amū kàjmā ikīnh kamēnh mō.

³ Kwārīk wānh gar amikadjwỳnhbē amijo abēnjadjwỳr ne ar meo aba kêt. Kwārīk wānh gar amijo arax prām kêt. Dja gar tu amikam apijām ne amijo angrire ne amijo akātām. Kwārīk wānh gar amikadjwỳnhbē amijo abēnjadjwỳr kêt. Nhyim bep amū me ja'ābit dja gar aminēje me'ã bēnjadjwỳr rēn kàjmā me kamēnh tē. ⁴ Kwārīk wānh gar gajbit amimar ne ar amijo aba kêt. Kwārīk wānh gar amijo adjāptār ne ar mebē mỳjja jao anhỹro aba kêt. Dja gar amū me jadjwỳ ma.

⁵ Be, Kritu Jeju kute amijo ngrija pumū. Kute mrāmri amijo ngri mex ne kute amijo kàtāmja pumū. Kudjwa dja gar ā amijo ane.

⁶ Nà, Kritu raxmē Metīndjwỳnh raxo aben pyrāk. Kute aben pyrāk. Dji Kritu kubē Metīndjwỳnhkêt. Nām ren Kritu ren amirax pumūnh japkrem ren arek ar ba.

⁷ Nhyim bep kati, nām te rax ne, te kàjkwakam ō mỳjja mex ne tu me bakadjy amikangan ruw. Tu amikunī kangan amijo ngrin me bawỳr ruw. Ne kam ar memā àpēnh ba. Nām tu amijo kubēngōkre.*

⁸ Ne kam ī kute me babēngōkre nhīja pyrāk. Axikôtō. Nām amijo ngrire ne amak mex ne akrānmā Bām kabēnkôt mrā. Akrānmā Bām kabēnkôt mrānh rā'ã nhyim me kubī. Djā nām me bīn kajgo? E kum kati, pīte'y tokry tỳxkam ne me kubī.

* ^{2:7} Kritu ne amijo kubēngōkre kute mrāmri ne apỳnh me ō pyka djari kunīkôt me kunī: bēngōkreja pyrāk. Kubē kà jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī: bēngōkre. Me kamrōmē me kukràdjà kunī kubēngōkre aben pyrāk. Jakam dja ga Karō 17.26 jarēn ama.

⁹ Kam ne Metĩndjwỳnh raxo kàjmā kamēn kam kum idji mex jarē, idjibē kumkati ne kum arē, idji rax ne kum arē. Kàjmā kute raxo amũ mỳjja kunĩ jakrenh, o kute mỳjja jakrenh mexi.

¹⁰ Dja me Jeju nhidji man kam arỳm umaje ibô, pijàm djaje ibô. Mỳjja kunĩ dja idji raxkôt kuman kam arỳm umaje ibôn anhikrên 'ô kabēn kêtumrēx. Kàjkwakam kadjy mrānh djwỳnhmē pykakam me kunĩmē, pyka kadjwỳnhbē me karômē mỳjja kunĩ.

¹¹ Be, me kunĩ dja me abenmā,

—Nà, Jeju Kritu, ajbit ne Bēnjadjwỳr djwỳnh, ane. Dja me ane nhym kam Metĩndjwỳnhbē Bāmdjwỳ dja ô'ā memā rax nhym me Bāmmādjwỳ kàjmā rax jarēho tē.

Be, dja gar ā Jeju Kritu'ā amijakreo ane.

¹² Jeju ne amak mex ne Bām kabēnkôt ar amijo ba. Kam dja gar gadjwỳ, akmere ar, àpnhĩre ar, ajamak mex ne kabēnkôt ar amijo aba. Be, gora ar ikamā ajamak mexwā kwārĩk wānh rā'ā. Gar itekre kamā mỳjja punu wā 'ô nhipēx kêt. Nā gām ar ikam ajamak mex ne prĩne Metĩndjwỳnh kabēnkôt ar amijo aba. Gora ar aje Metĩndjwỳnh kabēnkôt amijo abawā rā'ā. Gora Metĩndjwỳnh kute ar apytār ne kute ar ar ajo bakam gora ar mā ajamak mex ne kôt amijo aba rā'ā. Ne kum adjapēnh rā'ā ne. Dja gar amā Metĩndjwỳnh pyman kam apijàm ne kam kum adjapēnh rā'ān kôt ar amijo aba rā'ā ne.

¹³ Nhym mỳj me'ô ne ar angrēk gar kabēnkôt ar amijo aban kum adjapēnh prām ne kum adjapēnh ar aba? Bir, Metĩndjwỳnh. Metĩndjwỳnh ta ne ar amā arē gar kabēnkôt ar amijo aban kum adjapēnh prām ne kum adjapēnh ar aba.

¹⁴ Kwārĩk wānh gar aben prĩkam mỳjja japyr kêt ne akabēno aben japanh kêt. Dja gar tu abenkam akabēn mex. ¹⁵ Mỳkam? Bir, ar ajaxwe kêt ne ajmā akute kêt ne arek ar abamā. Ar abē Metĩndjwỳnh krakumrēxkam memā katāt amrānhmā. Gora memā katāt mrā gē me axweja, me arĩk ar baja ar apumũ. Katāt ar amrānhkam ne gar aje ngōnhpōkti nhirā pyrāk, aje akamāt kô tykkam ngōnhpōkti kute memā irāja pyrāk. Nhym bep me axweja, me arĩk ar baja ne me kute akamāt kô tyk pyrāk.

¹⁶ Dja gar aje ngōnhpōkti pyrāk ne aje mā memā Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh nhym me kute amim mar ne tĩn rā'ā rā'ā rā'āmā. Dja gar ā amijo anhỹr ar o aba ba kam ar akam ikĩnh. Kritu akubyn bōx ne kute me bakabin kam kute ar amexmā apōxkam dja ba ar akam ikĩnh ne ar ajo idjāmra iba ne kam aminhōkre kadjwỳnhbē,

—Be, djā nā bām te arkam idjapēnh rax? Djā nā bām te arkum Jeju jarēho iba? Djā nā bām arkum arēnh kajgo? Kati, nām ar amikajmātā Jeju markumrēx. Ba kam idjapēnh kajgo kêt, ane.

¹⁷ Birām djām me ibĩ. Kon ne. Dja me te ibĩ ba mā ikĩnh. Nhym Metĩndjwỳnhdjwỳ mā ikam kĩnh. Mỳkam? Bir, dja mete ibĩn jabej ibĩ nhym Metĩndjwỳnh mrāmri ikam kĩnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kute amrēbē Metĩndjwỳnhmā mry par ne kute kum bōr nhym kam mekam kĩnhja pyrāk. Dja ā ikam kĩho ane. Ar gadjwỳ, dja gar amim Metĩndjwỳnh kamnhĩx. Kam gēdja Metĩndjwỳnh ar akamdjwỳ kĩnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kute Metĩndjwỳnhmā mry nhiby uba kangô runh nhym kam mekam kĩnhja pyrāk. Kute tām pyrāk. Dja ā itykkam gwaj bakam kĩho ane. Bir, mrāmri, kwārĩk wānh ibĩn rā'ā ba tu ikĩnh ne. Gwaj bakunĩ baro'ā bakĩnh ne. ¹⁸ Gar gadjwỳ ā ikôt akĩnh ane gwaj baro'ā bakĩnh.

Ximoxi'ā ujarēnh.

¹⁹ Adjỳm, dja ba ĩ wām ar awỳr Ximoxi jano. Ije ar awỳr anormā tu amijā Bēnjadjwỳr Jeju kamnhĩxkumrēx. Dja ar akam bōx ne akubyn iwỳr tēn bōx ne kam imā ar ajarē. Kute imā ar ajarēnh mexo dja imā ikĩnh jadjā, ba kam ajte ikĩnh ne. ²⁰ Ximoxi ne mexkumrēx. Nhỹnh ne atemā me'ô ne ba ije wām ar awỳr anormā? Kati, Ximoxi pydjii. Ajbit ne ikôt mrāmri ar ajo djuw mex ne. ²¹ Me kunĩ ne me amidjwỳnhbit ma, ne kam Jeju Kritu mar kêt ne.

²² Nhym bep ate ne Ximoxi. Gar arỳm mexmā akato. Nām ikôt àpēnh mexkumrēx. Kute me kra bām kôt àpēnh mexja pyrāk. Nām ā ikôt memā Jeju'ā ujarēnh ny jarēho

têmo ane. ²³ Be, tãm ne ba ije ar awÿr anormã tu kamnhĩxkumrêx. Dja ba amima, itĩn jabej nàr kon ityk jabej, dja ba amiman kam on ar awÿr ano nhym wãm tẽ.

²⁴ Adjÿm, dja ba badjwÿ ÿ wãm ar awÿr tẽn bõx. Nã bãm itẽmmã tu amijã Bẽnjadjwÿr djwÿnh kamnhĩxkumrêx.

²⁵ Mrãmri dja ba akubyn ar awÿr ikamy Epaprodji jano. Nã gãm ar iwÿr ano nhym iwÿr bõx ne ikõt àpênh ar ba. Bar kam iro'ã ar ije Jejuo ingyryk ne memã ikabên iba. Tãm ne gar iwÿr ano nhym iwÿr bõx ne kam ar akàxã ijo djuw mex ar o ba, ba kam ije arÿm akubyn ar awÿr anormã.

²⁶⁻²⁷ Nãm ar ajo ama: ne. Ba kam ije akubyn ar awÿr anormã. Mrãmri ne arÿm kanê tÿx ne tyk 'ÿr. Tyk 'ÿr nhym Metĩndjwÿnh kum kaprĩn arÿm o mex ne. Kum tãmja kaprĩn kum badjwÿ ikaprĩ. Ikaprĩ nhiby ajte ikaprĩ karõ ne kanêbê utà, Epaprodji pytà, nhym arÿm mexkumrêx ne ar ajo aman kam,

—ÿ, arÿm ne ar ikanêkõt iman arÿm ikam umar punu, anen kam ar akõt umar punu.

²⁸ Kam ne ba ije akubyn ar awÿr anor prãmrumrêx, gẽ ar awÿr tẽn bõx gar omũn kam ajte akĩnhkumrêx. Ar akĩnhkumrêx ba badjwÿ arÿm ikaprĩ apêx. ²⁹ Bir be, kam dja ar awÿr bõx gar amiwÿr o wadjà, ne akĩnhkumrêx ne Bẽnjadjwÿr kôpdji'ã kum akabên mex jarẽ. Dja gar ã o ane, me'õ kute Epaprodji pyrãk dja gar ã o ane, kãjmã kamênho tẽ. ³⁰ Be, tu amiwÿr o wadjàn kum akabên mex jarẽ. Djã nã gãm ar omũ, Kritumã àpênh ar bakam ren tykja pumũ? Nãm ikõt ar àpênh ba. Gar te ikõt adjapênh prãm nhym kam ta ar akàxã ikõt àpênh ar ba. Kute amikam tyk mar kêt ne tu ikõt ar àpênh ba.

3

Paur kute amikukràdjà tũm kunĩ kanga.

¹ Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, gora ar ajte ikabên ma. Gora ar akĩnh. Gora ar gwaj banhõ Bẽnjadjwÿrwã kõt akĩnh.

Ë, ba ajte ar amã mÿjja 'õdjwÿ jarẽ, õbê ije ar amã 'ã pi'òk no'òkja dja ba ajte ar amã arẽ. Djã nã bãm ije ajte akubyn ar amã arênhbê imã idjukanga? Kati, me kute ar anoo biknorbê dja ba ajte akubyn ar amã arẽ. ² Ë, gora ar aminêje me omũ. Me axwe, me arĩk ar bawã ar aminêje me omũ. Me wã ne me mÿjja punubit nhipêx ne memã me kute me mykà jakàrmãbit arênh ar o ba. Nãm me 'êx ne we ar memã,

—Djãm me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomã. Bep kati, dja ga me amim ama nhym me me amy nhinhu kàdjwÿ rê. Metĩndjwÿnh ne kum me my nhinhu kà rênhbit kĩnh ne meo kra, bep me mykà tã ne kute meo kra kêt, anhÿr ar o ba. Nãm me 'êx. Me 'êxnhĩ ne me ar 'êx ba. Bir, nhÿnh me jabê ne Metĩndjwÿnh krakumrêx? Gwaj ba.

³ Gwaj ba ne gwaj mrãmri babê Metĩndjwÿnh krakumrêx. Gwaj baje Metĩndjwÿnh mar ne kum rax jarênh nhym Metĩndjwÿnh Karõ kute gwaj bajo ba nhym Kritu Jeju kute gwaj bapytàr gwaj baje kam kamnhĩxbê ar baba. Kam ne gwaj babê Metĩndjwÿnh krakumrêx. Djãm gwaj ba ne gwaj ajmã amijon amiptàn ar amijo badjãmra baba? Kati, Kritu Jeju ne gwaj bapytà gwaj kam Kritukam bakĩnhkumrêx ne o ar badjãmra baba.

⁴ Djori me'õwã amikukãmãreo amran we,

—Ba inhingêt kôpdji'ã Metĩndjwÿnhmã imex, anhÿr ar o ba? Nàr kon ajmã amijon amijo àmra ba? Bir be, ba ren amijo idjãmra prãm ne ren badjwÿ ren amikukãmãreo amran ren amimexo idjãmra iba. Djãm ikàtàm, djãm iprÿ kàtã got ba? Arkati, inhingêt kute imã mÿjja rero kute me ja kunĩ rer. Gora ima.

⁵ Ë, ijã pi'òk kamrêk pydji nhym me imykà krãta. Ibê idjaerkumrêx nhym inhingêt bê Bẽnjamĩn. Djãm ibajtem got? Kati, inãmẽ ibãm amẽ Ar kubê idjaer djwÿnhĩ. Ibê mekbê pardjêu 'õ ne ba prĩne Mõjdjê kukràdjãkõt amijo iba mextire. ⁶ Nã bãm imã Mõjdjê kukràdjã kĩnhkumrêx ne o ingyryk ne meo ajkê, me kute amim Jeju marjao ibikênh mex ne. Nã bãm prĩne Mõjdjê kukràdjãkõt amijo iba. Nhÿnh ne me'õ ijã,

—Kati, nãm Mõjdjê kukràdjã 'õo akno, ane? Kati, nã bãm prĩne kõt amijo iba. ⁷ Bir be, amrêbê mÿjja ja kunĩ imã mex ba kanàrràm amijo iba.

Nhym bep kati, jakam arým imã punun imã kajgo. Ba arým kanga. Kritubit ne ikadjy mex, ba kam kanàrràm ar amijo iba. ⁸ Djãm Môjdjê kukràdjãmê me ikukãmãre jabit imã kajgo? Kati, mýjja kunĩ ne imã kajgo mexi. Nhym ije inhõ Bënjadjwýrbê Kritu Jeju marmã, ajbit pydji ne imã mex, imã kĩnh, ba kôtbít ijamak bën. Bir be, Kritu kadjy ne ba mýjja kunĩ kanga. Nã bãm ikukràdjã tùm kunĩo mĩn ne tu bõm kumê, ije ajbitõ aminhõ kadjy.

⁹ Ije Krituo aminhõn kam kôt idjãm ne kôt ibamã ne ba mýjja kunĩ kanga. Ta ne imã ijaxwe kêt jarê ba kam kum imexkumrêx. Djãm Môjdjê kukràdjãkôt ije ar amijo ibakam imexkumrêx? Kati, Kritukôt ne ba imex. Nã bãm amikajmã'ã Kritu ma nhym Metĩndjwýnh imã ijaxwe kêt jarê ba kam kum imex ne. Nãm me ã amikajmãtã Kritu maro ane nhym arým Metĩndjwýnh memã axwe kêt jarêho ane.

¹⁰⁻¹¹ Bir be, ije Kritu mar ne kôt ar amijo ibamã ne ba mýjja kunĩ kanga. Mýkam ne ba mýjja kunĩ kanga? Bir, ije prĩne Kritu mar nhym kute ta tỳxo ijo tỳx, tỳxja tãm kute akubyn amitĩn jao itỳxmã ba kudjwa tokryo itokryn 'ã INGRÀ tỳx rã'ã nhym me kute Jeju kudjwa ibĩn jabej ba kanga kêt ne kam ije ityk nhijukri akubyn itĩn ne ikator kadjy amim kamnhĩxbê ar amijo iba.

¹² Djãm arým imexo imexkumrêx? Djãm arým imex ne ijaxwe 'õ kêtumrêx? Kati, ãm ije amijo itêm rã'ã. Tũmrãm gêdja Metĩndjwýnh ijã mex mẽ ba kam mrãmri imexkumrêx. Kadjy ne Kritu Jeju ipytàn ijã amim karõ.

¹³⁻¹⁴ Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, kraxje ijaxwe apêx kêt rã'ã. ãm ije amijo itêm rã'ãã. Ne kam mýjja pydji'ã ino tỳx. Mýjja tùm, ije amijo iba tũmja ne ba tu wãnh kum inhire. Tu wãnh kum inhiren mar kêt ne amikukãmbit maro tẽ.

Kute me kute aben rerkam prõt tỳx ne kam amim kĩnh djã jamýnhja pyrãk. Nãm me amikukãm 'ýr prõt ne prõt tỳx ne tyk djã kêt ne arým 'ý:r tẽ. Me kute me tỳxmẽ me tyk djã kêt nhõ nêkrêx jamýnhmã. Me kute amim amýnhmã ne me katãt 'ýr prõt ne. Me prõtãkôt ari ar rĩt kêt ne ate krãn mũm rĩt ne mũm rĩt kêt. Ajbit ne me kuman tu 'ýr prõt ne.

Bir be, nã bãm ã ane. Nã bãm ã amijo anen 'ýr amijo itêm rã'ãn 'ã inopdji ne. Metĩndjwýnh kute ijã amim karõkôt ne ba amijo tẽ. Metĩndjwýnh ikam kĩnh ne kute imã ikĩnh djã nhõr ba ije amim amýnhmã ne ba kôt amijo tẽ. Bir be, nã bãm ajbit ma. Ije kôt amijo iba nhym ikam kĩnh ne kute imã ikĩnh djã nhõrmã ne ba kadjy amijo itêm rã'ãn 'ã inopdji ne.

Mýj nêkrêx nã, mýj ikĩnh djã ne ba ije amim byrmã? Bir, Metĩndjwýnh kute kãjkwamã me bajwýr gu me 'ýr bamõr ne õ kãjkwakam mýjja mextikam ar babamã, tãm. Kritu Jejukôt dja gu me kãjkwamã wadjã. Mýj me'õkôt? Bir, Kritu Jeju pydjikôt dja ba kãjkwamã wadjã. Kadjy ne ba amijo itêm rã'ãn 'ã inopdji ne. Metĩndjwýnh ikam kĩnh ne kute imã ikĩnh djã nhõr kadjy.

¹⁵ Gwaj baje amim Jeju mar tùm ne kôt arým bamexja, dja gwaj arek kôt amijo bamõr rã'ã. Metĩndjwýnhmã bajaxwe kêt kadjy arek amijo batêm rã'ã. Nã, gwaj o ane, ã axikôt maro ane. Dja gar akwý ate anhõ kre kadjwýnhbê,

—Kê, waj. Ije Metĩndjwýnhkôt ar ije amijo iba prãm kêtumrêx. Mýj kadjy gêdja bar mýjja wãkôt ar amikangõnho iba? anhýr jabej, nhym Metĩndjwýnh arým ar amã kabën 'õ jarê gar arým aman kam kôt amim akato.

¹⁶ Ë, ja dja gar ama. Arým ne gwaj kôt amijo batêmo ane. Gwaj arek bamõr rã'ã. Metĩndjwýnh kute gwaj bajo mõr gwaj arek kôt bamõr ne atemã mũm bajõ bamãt kêt ne tu arek katãt kôt amijo batêm nhym tũmrãm Metĩndjwýnh kute gwaj bajã mex mẽnh gwaj bamextire ne bajaxwe kêtumrêxmã.

¹⁷ Akmere ar, àpnhĩre ar, ar aro'ã ijã amijakren ikôt amijo tẽ. Ë, ar ipumũ. Ar akajmãtã katãt imrãnhja pumũ. Dja gar ipumũn kam katãt ã ikudjwa ar amijo anhýr ar o aba. Arým ar kwý kute ikõpdji'ã ikôt ar amijo ba. Dja gar ar kudjwa ama.

¹⁸ Nhym bep ate ne me kwý kum Kritu kurê. Nãm me arĩk ar ba ne kute Kritu me bakunĩ kadjy pĩte'ykam tykja mar prãm kêtumrêx ne kum kurê. Arým ne ba ar amã me

ja jarēnh krāptī ne kam ajbir ajte akubyn ar amā arē, imỳrkam ne ba ar amā arē. ¹⁹ Me ja dja me tu biknorkumrēx. Djā nām me kum Metīndjwỳnh kīnh got? Kati, nām me arīk ar ban kam kum axwebit kīnh ne. Djā nām me pijām ne? Nām me ren axwekam pijām ne ar ba. Bep kati, nām me pijām kēt ne ar ban ajte ta amijo àmra ba. Djā nām me kàjkwakam mỳjja ma? Kati, nām me pyka jakam mỳjjabit mar ar o ba.

²⁰ Bep ate ne gwaj ba. Gwaj banhō pykakumrēxbē ne kàjkwa, Metīndjwỳnh nhō kàjkwa. Kurūm dja Bēnjadjwỳr Jeju Kritu kubē me bapytār djwỳnhja bōx. Tām ne gwaj kōtbit bajamak bēn ne amār ar o baba. ²¹ Dja bōx ne kam me bajo ny, me banhī punuja, tyk prāmja dja o ny gu me kam banhī kute ta ī mextire, ī kadjwỳnh ajmā kute kēt, ī mextire pyrāk. Mỳjo dja me banhīo ny? Djām Jeju Kritu rerek got. Tỳxi. Ta tỳxo. Dja amitỳxo amijo aptān kam amikōt mỳjja kunī mēn kam mỳjja kunī nhō bēnjadjwỳr. Ta tỳx tāmō dja me banhīo ny.

4

*Kute arkum amijo ba mexmā 'ā karō.
Ep 4.3; Pir 2.2; Kor 3.15; Xij 3.17*

¹ Be, akmere ar, àpnhīre ar, kam dja gar ā Bēnjadjwỳrkōt amijo aban 'ā angrà tỳxo ane. Djām imā ar akīnh ngri. Axwe imā ar akīnh, ije ar ajo ijamak tỳxkam ne ba ar amā ikabēn jarēn ar amā pi'ōk no'ōk ne. Ar ajo dja ba amikīnh ar o iba. Ar ga dja ba ar ajo idjāmra mō, imā ar akīnh raxkam, akmere ar, àpnhīre ar. Ar Jeju 'ā angrà tỳx ne kōt aje amijo abamā ne ba ā ar amā pi'ōk no'ōko ane.

² Ē, àpnhīre ar, Ebodjijmē Xīxiki, ba ar amā ikabēn jarē. Kwārīk wānh akabēno aben japanh kēt. Ar abē Bēnjadjwỳr djwỳnh krakam on ar aje aben pyrāk ne aro'ā axikōt akabēn. ³ Gadjwỳ, akmere, ikōt adjàpēnh djwỳnhkumrēx, dja ga arkum akabēn jarē gē on ar kute aben pyrāk ne kabēno aben japanh kēt. Nām ar ikōt àpēnh ar ban memā Jeju'ā ujarēnh ny jarēnh ar o ba. Ne kam Kremēxidjwỳkōt àpēnh ar ba. Kremēximē me ikōt àpēnh kunīmē, me tām ne me arỳm Metīndjwỳnh me tīn rā'ā rā'amā arỳm pi'ōk no'ōkkam anim me idji janhō. Nhym bep ar nire kute ar ikōt àpēnhja ne ajmān ar arỳm ajbir kabēno aben japa. Mỳkam? Arkumā dja ga akabēn jarē.

⁴ Be, on tu ar akīnh ry typydji, ar abē Bēnjadjwỳr djwỳnh krakam on tu ar akīnh ry typydji. Ba ajte ar amā arē,

—Ar akīnhkumrēx. ⁵ Gora me kunīmā ar adjukaprī. Bēnjadjwỳr arỳm akubyn bōx 'ỳrkam dja gar me kunīmā adjukaprī gē me kunī ar adjukaprīkōt ar ama.

⁶ Kwārīk wānh gar mỳjjakam adjumar punu kēt. Tu Metīndjwỳnhmā akabēn ne prīne kum amijarēn mỳjjao a'wỳ. Ne mỳjjao adjà'wỳr katā kum amikīnh jarē. Kute ar amā mỳjja kunī nhōrkam kum amikīnh jarēn kum ōdjānh jarē. Ā kum amijarēnho ane. ⁷ Dja gar ane nhym kam Metīndjwỳnh ar amā umar mex djā jarē gar kam adjumar mexkumrēx ne ar aba. Djām tāmā nhō me umar mex djā punu got. Tāmā ne ō me umar mex djā ra:xi. Nām me te kute mar ne kute kraxkōt omūnhmā. Kritu Jejukōt dja gar adjumar mexkumrēx. Ō me umar mex djājao dja prīne ar anēje aptā. Nhym me umar punu 'ō ar amā àr prām kētkumrēx, amadjāmā àr kētkumrēx ne ar anhōkre kadjwỳnhbē àr kētkumrēx.

⁸ Be, akmere ar, àpnhīre ar, ba ajte ar amā mỳjja jarē. Godja mỳjja mextire, nār mỳjja ajmā kute kēt ne kīnhkumrēx jabej gora ar ajbit ma. Kwārīk wānh gar mỳjja punu 'ō mar kēt.

Bep mỳjja me kute arēnh ne 'ēxnhī kēt 'ō,
me kute katāt kabēn jadjwỳr 'ō,
mỳjja mex me kute kōt amijo ba 'ō,
me kabēn mex me kute o aben nhikjē kēt 'ō,
mỳjja mex me kute omūnh ne kīnhkumrēx 'ō,
mỳjja mextire me kute kikre kunīkōt mar ne kute o 'ỳrja 'ō,
mỳjja ja dja gar mar o aba.

⁹ Ije ar amã ikabên jarênh gar aje ikabên mar ne ikabênkôt aje amijo aba ne ije amijo iba gar aje ije amijo ibakôt ipumünh gora ar ã ikudjwa amijo ane nhym kam Metîndjwýnh ar amã umar mex jarên prîne ar ar ajo ba. Tãm ne ja.

¹⁰ Be, nã bãm ikînh ra:x ne. Ne Bënjadjwýrmã amikînh jarê. Nã gãm ar ajte ijo djuw mex ba kam ikînhkumrêx ne. Ar aje ijo djuw mex kêt ne kam ajbir ajte ijo djuw mex. Ar atãri ar iba ga ren ar ijo djuw mex rã'ã. Nhym bep amybým ne ba ar iba gar ijo djuw mex kêt. Djã nã gãm ar ijo aknon ijo djuw mex kêt. Arkati, nã gãm ar aje imar rã'ã ne te jãnh gar aje ijo djuw mex prãme.

Kute arkum arkam amikînh jarênh.

¹¹⁻¹² Djãm imã prãm nãr inhõ mýjja kêt kam ne ba ije ar amã amijarênhja? Kati, ikînhkumrêx. Ba arým amikam ajkam aman arým tu ate ikrã. Ë, godja inhõ mýjja kêt kam nãr kon inhõ mýjja krãptîkam ba tu kam ikînhkumrêx ne ar iba. Godja mýjja punu arým iwýr bõx ba tu ikînhkumrêx. Nhym mýjja mexdjwý arým iwýr bõx ba arým ikînhkumrêx. Mýjja punu nãr mýjja mex iwýr ban bõx katã ba tu ikînhkumrêx ne ar iba. Imã prãm nãr ijajne jabej, inhõ nêkrêx krãptî nãr inhõ nêkrêx kêt jabej ba tu ikînhkumrêx ne ar iba. Ja ne ba arým ije mar tÿx. ¹³ Kritu ta ne ijo tÿx nhym mýjja kunî iwýr ban bõx katã ba tu ate ikrãn ikînhkumrêx ne ar iba.

¹⁴ Bep mrãmri ne gar adjukaprîkumrêx. Nã gãm ar itokry pumün kam anhõdjãnhkôt imã mýjja jano. Mrãmri ne gar amexkumrêx.

¹⁵ Amrêbê ije pykabê Matenikam memã Jeju'ã idjujarênh ny jarênhmo krax ne kam kurüm itêmkam ne gar gajbit ikôt apê ne imã mýjja kwý jano. Atemã me kute Jejukôt aben pydji 'õ kute imã mýjja janor kêt. Ar gajbit ne gar imã mýjja jano. Be, gar aje imar rã'ãja pumũ. Krîbê Pirpukam ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja, ar gajbit ne gar imã pi'òk kaprîre jano ba amim kuby. ¹⁶ Ne ajte krîbê Texarônîkakam idjãm rã'ãkam inhõ pi'òk kaprîre kêt. Gar imã kwý jano, ne ajte ano.

¹⁷ Djãm ar aje ajte imã pi'òk kaprîre nhõrmã ne ba ajte ar amã ane? Kati, Metîndjwýnh ar akam kînh ne kute ar adjukaprîo pãnh gar akînh raxmã.

¹⁸ Nã, mrãmri ar aje imã anorja kunî arým iwýr bõx ne imãnhkutã kwý ijakre. Gar aje Epaprodjikôt imã anor nhym kute imã o bõxja imã kungã nhym arým inhõ mýjja krãptî ne. Ar aje imã òrja kute Metîndjwýnh nhõ mry pyrãk, kute ò mry kudjýre pyrãk. Me kute Metîndjwýnhmã mry par ne kute kum bõr nhym kum kînh ne mekam kînhja. Kute tãm pyrãk. Nã gãm ar imã mýjja ngã nhym kam Metîndjwýnh ar akam kînhkumrêx. ¹⁹ Kam dja ar amã mýjja ngã nhym ar amãnhkutã ne.

Djãm inhõ Metîndjwýnh ò nêkrêx kêt got. Arkati, kàjkwakam ò mýjja krãptîti: kute kanhêtire pyrãk. Dja ar amã kwý ngã, Kritu Jeju djô'ã ar amã kwý ngã nhym kam ar anhõ mýjja ar amãnhkutã. Nhýnh ne Metîndjwýnh ar amã mýjja 'õ nhõr kêt? Kati, dja ar amãnhkutã kungã nhym rã'ãn kumex.

²⁰ Gê me kunî me banhõ Metîndjwýnhmã rax jarê, Metîndjwýnhbê me Babãmmã rax jarê. Kum rax jarênh rã'ã rã'ã. Gê me ã ane. Tãm ne ja.

²¹ Nã bãm ar ajo ama, wãnh, Kritu Jejukôt ar abê Metîndjwýnh nhõ ar amexja ne ba ar akunîo ama ne. Wãnh ar abenmã ijarê. Nhym jakamdjwý ar kute Jejukôt abeno kamy ar ajo amak rã'ãn ar amã amijarê. ²² Jakam, Metîndjwýnh nhõ me mex kunî ne ar ar ajo amak rã'ãn ar amã amijarê. Nhym bënjadjwýr Xedja nhürkwãkam me jadjwý ar ajo amak tÿ:x ne.

²³ Gê gwaj banhõ Bënjadjwýr Jeju Kritu ukaprîkôt prîne ar akunîo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Korxikam me jamã pi'ôk no'ôk ne ja.

Me'ô nhidjibê Epapraj ne arÿm Paurkôt Jejuo aminhõ. Ne kam akubyn õ pykabê Korximã tẽn kam memã ar Jeju'ã ujarẽnh ba. Nhyim mekam kwÿ arÿm tu amim Jeju markumrêx ne kôt aben pydji. Nhyim kam Epapraj Paur'ÿr tẽn bõx. Mekbê ijê djâkam Paur ãm rá'ã nhyim Epapraj 'ÿr bõx ne kam õ pykabê Korxikam ar ja Paurmã ar arẽnho nhÿ. Nhyim kam tu Paur kute ar omũnh kêt kam tu kum ar kĩnhkumrêx. Kute ar omũnhmãn prãbê tu kum ar kĩnhkumrêx ne kam arkum pi'ôk no'ôk ne. Nhyim bep Korxikam me kwÿ ne me Metĩndjwÿnh kabẽn kupa'ã ar memã arẽnho ba. Nãm me 'êx ne we,

—Me mykà rênhbit ne Metĩndjwÿnh kum me kĩnh ne meo kra. Ne ajte memã 'êx ne we,

—Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnhmã akabẽn. Djãm abẽnjadjwÿr got ga katàt Metĩndjwÿnhmã amijarê? Dja ga kadjy mrãnh djwÿnh kumrêxmã amijarê gê amũ kum ajarê, ane. Kati, nãm me memã 'êx. Nhyim me kute mÿjja krẽnmã nhyim me mebê mÿjja pyman memã kum,

—Ë, kwãrik wãnh ja krẽn kêt, ane.

Kam ne Paur arkum,

—Kwãrik wãnh atemã me kabẽnwã mar kêt. Nhyim bep Kritu ne kabẽn mexkumrêx. Tãm gêdja gar 'ãno djan kabẽn ma. Kritu ajbit kute me utàr. Kwãrik wãnh kadjy mrãnh djwÿnhmã akabẽnwã wãm nõ. Kritu pydji ne kute me utàr. Kwãrik wãnh atemã 'õ jabej kêt. Ajbit ne Metĩndjwÿnh djwÿnhĩ ne mÿjja kunĩ 'y ne kute me utàr. Nà, nhyim Jeju Bãmbê Metĩndjwÿnh tãm ne amiwÿr me bajo bõx. Kra kukwakam amiwÿr me bajo bõx ne me bajo õbikwakumrêx. Nãm ã Paur arkum pi'ôk no'ôko anen kam arkum ano. Tãm ne ja.

¹⁻² Ba ibê Paurmê gwaj bakamy Ximoximẽ ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ibê Paur, Metĩndjwÿnh kute ijã amim karõ nhyim Jeju Kritu kute ijanor ba itẽm, ba, ba ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Krĩraxbê Korxikam Kritu nhõ me ja, õ me mextire ja, ar aje amim Kritu markumrêx ne 'ã angrà tÿx ne Kritukôt aje abeno akamyja, ar amã ne ba pi'ôk no'ôk ne.

Gê Metĩndjwÿnh ar ajo djuw mex, Metĩndjwÿnhbê me Babãmmê krabê Bẽnjadjwÿr Jeju Kritu ar ukaprĩkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba, ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwÿnhmã arkam amikĩnh jarẽnh.

³ Bar ije Metĩndjwÿnhmã ar ajo idjã'wÿrkôt mã kum ar akam amikĩnh jarê. Bãmbê Metĩndjwÿnh, gwaj banhõ Bẽnjadjwÿr Jeju Kritu Bãmbê Metĩndjwÿnh kumã ne bar amikĩnh jarê. ⁴ Mÿkam ne bar kum ar akam ikĩnh jarê? Bir, nã gãm ar tu amim Kritu Jeju markumrêx ne kam kôt amã me jadjwÿ jabêkumrêx, amã õ me ja, õ me mextire ja jabêkumrêx bar arÿm kuman kam ikĩnhkumrêx.

⁵ Be, kute ar amã mÿjja mex djir ne gar kam ama. Metĩndjwÿnh kute kàjkwakam ar amã mÿjja mex djir ne katàt ar amã arẽnh, mÿjja mex tãm ne gar aman tu amim kamnhĩxkumrêx ne kam kam ama. Ar aje mÿjja mexkam amakkam ne gar tu amim Jeju markumrêx ne kam kôt amã õ me ja jabêkumrêx. Bir be, nã gãm ar Jeju'ã ujarẽnh nyja man tu amim kamnhĩxkumrêx. Jeju'ã ujarẽnhja ne katàt nõ. Kabẽn punu kêt. Kabẽn 'êxnhĩ kêt. Kam ne katàt nõ.

⁶⁻⁷ Be, Jeju'ã ujarẽnh ny arÿm wãkam ar awÿr bõxwã pumũ. Nãm me pyka kunĩkôt Jeju'ã ujarẽnho ajmã. Arÿm ne me o ajmã nhyim me ar akudjwa arÿm kuman arÿm kum mÿjja mexbit kĩnh ne ar o ba. Nãm me mÿjja mexbit ma. Be, nãm ã wãkamdjwÿ ar amã arẽnho ane. Gar arÿm ã mÿjja mexbit maro ane. Krax kurũm ar aje mar totokbê ne gar ã amijo ane.

Epapraj ne ar amã Metĩndjwỳnh jarėnho tẽ gar arỳm kõt maro tẽ. Nà, Epapraj ne ar amã Metĩndjwỳnh djukapřĩ jarẽ. Metĩndjwỳnh ne ukapřĩkõt ar ajo djuw mex. NhyM Epapraj ar amã ukapřĩ jarẽ gar kam arỳm tu amim markumrẽx. Nã gãm ar anhõkre kadjwỳnhbẽ,

—Nà, mrãmri ne arỳm Metĩndjwỳnh djukapřĩkumrẽx ne ja, ane. Nà, Epapraj ne ar amã arẽ gar maro tẽ. Ar imã Epapraj kĩ:nhkumrẽx. Nãm ar ikõt àpėnh ar ba. Mrãmri Křitu nhõ àpėnhkumrẽx ne kum àpėnh ar ba ne kute kanga kėtkumrẽx. Nãm wãm ar akam bõx ne ar ikõpdji'ã ar àpėnh ba.

⁸ Be, Epapraj, ta ne ar imã ar amex jarėn ar imã,

—Ota arkum aben jabėkumrẽx. Metĩndjwỳnh Karõ ne abenã arkum karõ nhyM arỳm kum aben jabėkumrẽx, ane. Nãm ã ar imã ar ajarėnho ane.

⁹ Bir be, kam ne bar mã kum ar ajo a'uw. Epapraj kute ar ajarėnh bar ije mar totokbẽ ne bar Metĩndjwỳnhmã ar ajo idjã'wỳr ry typydji. Nã bãm ar kum ar ajã,

—Dja ga přĩne arkum 'ã karõ gẽ ar kuman akabėnkõt ar amijo ba. Dja ga Akarõo přĩne ar no bõ, Akarõo ar no bõ gẽ ar přĩne akukrãdjã ma. Nã bãm ar ã kum ar ajo idjã'wỳro ane.

¹⁰ Bir be, dja Metĩndjwỳnh přĩne ar amã ar adjapėnh'ã karõn ar ano bõn ar amã amikukrãdjã jarẽ gar kam arỳm mã kõt amijo aba mextire gẽ Bėnjadjwỳr ar akam kĩnhkumrẽx. Ga kam ar amã mỳjja mexbit kĩnh ne ar o aban ajte Metĩndjwỳnh maro tẽ:n amũ maro ajkamėn mar rax ne.

¹¹ Gėdja Metĩndjwỳnh přĩne ar ajo tỳx. Djãm uma ngri got. Uma raxo kute mỳjja kunĩ jakrenh. Ta tỳxo godja přĩne ar ajo tỳx ne, ta mexo přĩne ar ajo mex ne. Ga kam ar akrãnmã amijo aba. Kwãřĩk wãnh gẽ te mỳjja punu ar akam apõx nãr kon ar akapřĩ ar akam apõx gar mã Jejukõt ajkamėn tu akrãnmã amijo aban angyřk kėt ne tu akĩnhkumrẽx. ¹² Ne tu Jeju Bãmbẽ Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽ.

Bir, mỳkam? Bir, arỳm ne gwaj bajo mex. Gwaj bamex nhyM kute õ me mextire jamẽ ro'ã gwaj bamã mỳjja nhõrmã. Kute õ me jamã mỳjja mextire djir ja tãm gėdja gwaj baro'ã gwaj bamã kungrã. Õ pykakam a'ubit, õ pykakam me axwe 'õ kėt, mỳjja punu 'õ kėt tãm'ỳr dja gwaj bõx nhyM kute gwaj bamã mỳjja ngrãnh ne kam ar kute gwaj bajo bamã. Kadjy ne gwaj bajo mex ne.

¹³ Be, arỳm ne mrãmri tu gwaj bapytãrkumrẽx. Amrėbẽ ne Xatanaj ar gwaj bajo ba gwaj kam bamã bajaxwebit kĩnh ne ar o baba nhyM kam kute mrãmri akamãt kõ tykkam kute ar gwaj bajo ba pyrãk. NhyM arỳm Metĩndjwỳnh kubẽ gwaj bapytã nhyM arỳm wãnh ar ba. Arỳm tu Xatanajbẽ gwaj bapytãrkumrẽx. Xatanaj kute àtykřĩ ar gwaj bajo bajabẽ ne arỳm gwaj bapytã nhyM Kra arỳm ar gwaj bajo ba. Bãm kum Kra kĩnhkumrẽx ja ta ne arỳm ar gwaj bajo ba.

¹⁴ Nà, Bãm ta Xatanajbẽ gwaj bapa 'amỳ. Amrėbẽ Xatanaj ajbit ar gwaj bajo ba nhyM kam Bãm kubẽ gwaj bapa 'amỳn gwaj bajo katon gwaj bajaxwe tu o aknon gwaj bajo ba. Kra tyk ne kamrõ bikapĩnkõt ne Bãm gwaj bapytãn gwaj bajaxweo aknon tu mar kėt ne.

Křitu kute raxo katãt me kunĩ jakrenh.

Dju r 1.1; Kar 10.36; Kor 2.9; Idja 1.2

¹⁵ Nà, kra ta ne memã Bãmo amirĩt ne. Djãm me kute noo Metĩndjwỳnh pumũnh got. Me kute noo omũnh kėt. NhyM kam kra ta memã Bãmbẽ Metĩndjwỳnho amirĩt ne. Amẽ ar kute aben pyrãk. Ar amẽ tãmỹ. NhyM kam kra ta memã Bãmo amirĩt ne. Ne kam ajte kubẽ Metĩndjwỳnh Krakam ta ne õ mỳjja kunĩ djwỳnh, mỳjja kunĩ nhõ bėnjadjwỳr.

¹⁶ Ta ne kute mỳjja kunĩ 'yr djwỳnh. Bãm kabėnkõt ne mỳjja kunĩ 'y. Kãkwamẽ pykakam mỳjja ja kunĩ 'y. Mỳjja me kute noo omũnhjamẽ mỳjja me kute noo omũnh kėtjamẽ, tãm ne kunĩ 'y. Me karõ nhõ bėnjadjwỳrmẽ kadjy mrãnh djwỳnh nhõ bėnjadjwỳrmẽ mebėngõkre* nhõ bėnjadjwỳr rũnhmẽ bėnjadjwỳr krymẽ mỳjja kunĩ ne

* 1:16 Apỳnh me õ pyka djãri kunĩkõt ne me kunĩ bėngõkre. Kubėkã jakamẽ me kakřãtykmẽ me babėngõkřemẽ ne me kunĩ: bėngõkre.

amim ipêx ne. Bãm kabênkôt amim ku'y. Nãm prïne amim mỳjja kunĩ 'y, prïne o atom, kam ne ò mỳjja kunĩ djwỳnh, ta ò mỳjja djwỳnh.

¹⁷ Adjakam, mỳjja kator kêttri ne Jeju ar tĩn ne ba. Djãm pykabê mỳjja ta ar ba? Kati, ta ne kute mỳjjao ba djwỳnh ne kam kute mỳjja 'ò kanga kêtikumrêx. Kute mỳjja kunĩ 'yrkam ne kute mỳjja 'ò kanga kêt. Kra ta ne ar mỳjjao ba. Nnym mrãmri mỳjja tu kunĩ rã'ã: rã'ã.

¹⁸ Nnym ajte Krabê Jeju ta ne ò me ja kady bẽnjadjwỳr. Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo baja me tãm ne me kute Jeju nhĩ pyræk. Nnym bep Jeju ne kute krã pyræk. Jeju ne kam ò me ja kady bẽnjadjwỳr. Ta ne kutewa ne kam amikôt mỳjja kunĩo apôxo tẽ. Ne kubê Metĩndjwỳnh krakam kumrêx me tyk kurũm tĩn ne kato. Kam ne ajbit pydji raxo kute mỳjja kunĩ jakrenh, raxo mỳjja kunĩmã wa.

¹⁹ Kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhĩ. Apỳnh Ar kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhĩ. Kra kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhkumrêx. Metĩndjwỳnh ne Kramẽ kute aben pyræk'ã amim karõ nnym kam Kradjwỳ kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhĩ. Ar amẽ kubê Metĩndjwỳnh djwỳnhĩ.

²⁰ Bir be, Metĩndjwỳnh ta ne amim Kra'ã karõ, krakôt kute amim mỳjja kunĩo òbikwamã, pykakam mỳjja nàr kàjkwakam mỳjja, kunĩ kute o òbikwamã. Mỳjkôt? Krakôt, kra ne me kady pĩte'ykam tyn kamrõ ajkapĩ nnym kam kôt Bãm memã kabẽn mex jarẽ nnym me arỳm umar mexbit ma.

Metĩndjwỳnh kute meo òbikwa.

²¹ Amrêbê ne gar Metĩndjwỳnho akurê djwỳnh. Ar aje ajaxwekôtbit ajamak bẽn ne aje mỳjja jaxwebit ar o abakam ne gar o akurê djwỳnh. ²² Nnym bep ajbir ne Metĩndjwỳnh ar ajo òbikwa. Nã gãm ar te amã kurê nnym Metĩndjwỳnh tu ar ajo òbikwakumrêx. Kra ne me kady amijo kubêngòkren ruwn kam ty. Nnym kam kôt Metĩndjwỳnh ar ajo òbikwakumrêx. Mỳj kady ne ar ajo òbikwa? Bir, kute amiwỳr ar ajo bõx, gar kabem aku'êmã. Ar mrãmri Metĩndjwỳnh mexo amextire ne ajmã akute kêt ne ar aba ne ar akam mỳjja punu 'ò kêtikumrêx ne kabem aku'êmã. Kady ne Metĩndjwỳnh ar ajo òbikwa, godja gar arek o tẽn kanga kêt jabej. ²³ Godja gar arek aje Jeju 'ã angràn mrãmri adjãm tỳx ne aje kanga kêt jabej ne kam ajte amijã kamnhĩxbê kam amak ar o aban kanga kêt jabej. Nã gãm ar arỳm Jeju'ã ujarẽnh nyja man kam amim kamnhĩx ne kam kam ama. Godja gar mrãmri arek kôt amijo atêm rã'ã ne aje kanga kêt jabej ne kam mrãmri arỳm 'yr bõx. Djãm ar gajbit ne gar Jeju'ã ujarẽnh ma? Kati, pyka kunĩkôt ne Jeju'ã ujarẽnh mekôt ajmã. Ba ibê Paur ne ba memã Jeju kukràdjã ny'ã idjujarẽnh mō. Idjapênh ne ja. Kam ne ba kàjbê memã 'ã idjujarẽnh mō.

Paur me kady àpênh.

²⁴ 'À idjujarẽnh mō nnym me arỳm kôt ijo ajkê ba itokry ne. Djãm kôt ikapri? Arkati, ikĩnhkumrêx. Me akady ne ba itokry ne kam ikĩnh ne. Mete Krituo bikênh nnym tokryja 'ã ne me ijakre. Ba kam ba itokrykôt mete inhĩo bikênh ba, ba itokryjakôt ne ba Kritu tokry nhinomã rênho tẽ. Jeju nhĩ kady, mete amim Jeju mar ne kute Jeju nhĩ pyrækja, me kady ne ba itokryja. ²⁵ Ne me akady idjapênhja. Metĩndjwỳnh ne me akady idjan imã idjapênh jarẽ. Ba kam me amã idjapênh ar iba. Mỳj idjapênh nã? Bir, ije me kunĩmã prïne Metĩndjwỳnh kabẽn'ã idjujarẽnh itêm nnym me kunĩ kute marmã.

²⁶ Amrêbê ne me kunibê Kritu apdju ne. Nãm me bakukãmãre amikam kra jadjwỳro tēm tãmtã: nnym bipdjur rã'ã. Nnym kam ajbir Metĩndjwỳnh arỳm memã o amirĩt, ta ò me mextire jamãbit o amirĩt ne. Kute amim me ja'ã karòkôt ne memãbit o amirĩt ne. ²⁷ Amrêbê ne amim 'ã karõ ne kam mebê udju: ne. Ne arỳm jakam memã o kato, ò me mextire jamãbit ne o amirĩt ne. Mỳj ne mekbê udju ne ajbir memã o amirĩt ne? Bir, Kritu me bakadjwỳnhbê ýrja. Tãm ne gu me ò mỳjja mex'ã amim kamnhĩx ne. Kritu me bakadjwỳnhbê ýrkam ne myt kunĩkôt mã me bamã mỳjja mex ngã ba me ikĩnhkumrêx. Mã ne mỳjja mexja kute? Bir, mỳjja mex ja ne apêx prãm kêtikumrêx. Mỳjja mex ja ne mexo kute mỳjja kunĩ jakrenh, kute me kute ò nèkrêxo amimexja kunĩ jakrenh mex ne.

Dja mã amirît rä'ã ne. Djãm me kwýmã ne o amirît ne? Kati, pyka kunîkôt ne ò me jamã o amirît ne.

²⁸ Bir be, kam ne bar mã me kunîmã Kritu'ã ajarê. Ar ikrã mexkôt, ar ikabên mexo ne bar me kunîmã tîn jangijn me kunîmã Metîndjwýnh kabên jarê. Ar ije Metîndjwýnhmã meo imõr ne kum me õrmã. Me kunî arým kute Kritu mar mex ne kute inomã mênh, me tãm ne bar ije Metîndjwýnhmã meo imõr ne kum me õrmã. ²⁹ Kadjy ne ba idjâpênhkam ityk djà kêt ne. Djãm Kritu rerek got. Axwe tỳx ne ta tỳxo ijo tỳ:x ba kam me kadjy idjâpênh ra:x ne.

2

Kritu ajbit rax nhym me kute ja mar kadjy ne Paur djâpênh raxja.

¹ Ê, ba ar amã arê, gar ama. Gora ar amã idjâpênh raxjakôt ima. Krîraxbê Raodjikam ar jamê apýnh krî rûnh djâri me jamê me aje te ipumûnh kêt ba akrânMã ar me akunîmã idjâpênh ibaja pumû.

² Mỳj kadjy ne idjâpênh raxja? Ije ar amã tỳx jangjênh gar ajte atỳxmã. Ne ajte ar amã aben jabên axikôt akabên ne ar abamã. Ga kam ar aje mrãmri Kritu markumrêxmã, Metîndjwýnh kute prîne mekbê o bipdjurja ar aje mar ne aje katât kôt mar ar o abamã. Mỳj ne mekbê o apdju? Kritu. Kritu mekbê bipdjur ne gar aje marmã. Me kute Kritu mar rax ne kute mrãmri me ò nêkrêx rûnh pyrâk. Dja gar ã Kritu mar rûnho ane. Kadjy ne idjâpênh raxja.

³ Nã, Kritu pydji ne kute amikadjy memã no mex jangjênh djwýnh. Ajbit kute memã Bãmmê ar kukràdjào amirît, kukràdjà bipdjurjao amirît nhym kôt me arým ò mỳjja mex maro tẽ, ò mỳjja mex maro tẽn kam kôt no mex. Nhym kam apýnh me kute Metîndjwýnh nhõ mỳjja mar djâri mrãmri kute ò nêkrêx mextire ja pyrâk. Be, ga Kritu pydji kute amikadjy memã no mex jangjênh nhym me no mex ne kute ò mỳjja marja pumû. ⁴ Atemã 'õ kêt. Ta pydji ne kute Bãmo amirît. Ê, me'õ kute ar anoo biknor karõ ne ba ar amã katât 'ã ajarê. Me 'êx ne kute kabên punuo amikabên mex ne o kute ar anoo biknor karõ ne ba ar amã ane.

⁵ Nãm te jãnh prãme ba amybýmbit imã ar akînh ne ar amar rä'ã. Arým ne ba ar aman kam ikînhkumrêx ne. Nã gãm ar amim Kritu markumrêx ne 'ã angrà tỳx ne amã me uma kêt ne kanga kêtumrêx ne 'ãno dja, ne akrânMã aben mẽ ar aba. Ba kuman kam ikînhkumrêx ne.

Ar kute Kritubit mar kadjy.

⁶ Bir be, ar aje Kritu Jejuo anhõ Bênjadjwýrkam ã kôt amijo abao ane, anhõ Bênjadjwýr Jejukôt ã amijo abao ane. ⁷ Dja gar ã amû Kritu maro abikamênho atêm kute mrãmri ne pĩ abatàn kadjy kute pykamã arê ngjênh ne kute pyka 'amýnh tỳxja pyrâk. Dja gar ã amû Kritu maro abikamênho atêmo ane, ne ã Kritu 'amýnh tỳx ne 'ãno adjãmo ane. Ne amrêbê ar aje amim Kritu marja arek o tẽ. Me kute ar amã arênhkôt dja gar arek o anhýro tẽ. Dja gar ã o anhýro atêm rä'ãn prîne mar tỳx ne. Ne kam Metîndjwýnhmã amikînh jarê, ne kum amikînh jarênh 'ãno dja.

⁸ Dja gar aminêje me kabên punuwã pumû. Dja me kabên punu 'êx ne amijo kabên mex ne mõn ar anoo akno. Djãm me kabên punuja kabên katât got, kabên mex got? Kati, me kabên kajgo mexi. Me ta ne me ar abenmã 'êx ban amû abenmã arênh mõr tãmtã nhym ĩ kamingrãny amû abenmã arênh mõ. Djãm Metîndjwýnh kabênkôt ne wã? Kati, me ta kukràdjâkôt ne me kabên kajgowã. Nhym bep Atemã ne Kritu kabên katâtã. Mrãmri katât arê.

⁹ Kubê Metîndjwýnh djwýnhkumrêx. Amijo kubêngôkren me bawýr pykamã ruw. Kubêngôkrekam ne kubê Metîndjwýnhkumrêx. ãm Metîndjwýnh djwýnhĩ. Ta ne kubê Kritu. ¹⁰ Ne ta gwaj bakadjwýnhbê nhýn gwaj bamã umar mexti:re jarê. Gwaj bamã umar mextire jarê gwaj kam bakînhkumrêx. Mã ne gwaj bakînh kute? Bir, mrãmri me kute ò nêkrêx rû:nhkam kînhja pyrâk. Dja gwaj Jejukam bakînhõ bamã nêkrêx kînhja jakrenh mex ne. Ê, mrãmri ne Kritu raxo kute me bênjadjwýr rûnhmẽ me bênjadjwýr kry kute

meo baja kunĩ jakrenh. Ta ne umar mexo ar gwaj bajo ban gwaj bajo kĩnho ba, gwaj bamã kĩnh jangjênho ba.

¹¹ Arÿm gwaj baje Krituo aminhõkam ne gwaj atemã bakukràdjã. Gwaj bakukràdjã tũm, gwaj bajaxweja ne gwaj arÿm tu wãnh kangan kum banhire. Ne kam gwaj bamex kute mrãmri ne mekbê idjaer kute me my nhinhu kã rênh nhym me kam mex ne kĩnhja pyrãk. Me bajtem kute Metĩndjwÿnh nhõ me ja mar kadjy ne me me my nhinhu kã rê. Nãm me me my nhinhu kã rên mũm kurên kam kĩnh nhym Kritudjwÿ arÿm gwaj bamã gwaj bakukràdjã tũmja mũm ã rênho ane gwaj kam ã badjwÿ ã bamexo ane nhym Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bakam kĩnh ne.

¹² Jeju akubyn tĩn ne me tyk krã kurũm kator'ã ne ngõnhmã gwaj bajangjênhja amijakre. Ngõnhmã gwaj bajangjênh ne kute Jeju tyk ne pykakam ir pyrãk. Nãm me ã ngõnhmã gwaj bajangjênho ane. Ngõnhmã gwaj bakrã jangjênh, gwaj kam akubyn bakrã apõx ne kute Jeju kênkre kurũm akubyn tĩn ne kator pyrãk. Metĩndjwÿnh ta ne tÿxo akubyn Krituo tĩn, me tyk kurũm Krituo kato. Gwaj kam arÿm tu amim kamnhĩxkumrêx nhym kam ngõ kurũm me bakator kute gwaj badjwÿ akubyn batĩn pyrãk, kute ta tÿxo Kritumẽ ro'ã gwaj bajo tĩn pyrãk. Kam dja gwaj bakukràdjã nykõtbit amijo baba.

¹³ Bir be, amrêbê ne gwaj baje batyk pyrãk ne ar baba. Nã gwaj bajaxwekumrêx ne mũm amikukràdjã tũm rênh kêt kam kute me batyk pyrãk. Nhym bep ajbir ne Metĩndjwÿnh gwaj bajaxwe kunõ biknorkumrêx. Nhym kam kute Kritumẽ ro'ã gwaj bajo tĩn pyrãk.

¹⁴ Arÿm ne Metĩndjwÿnh Mõjdjê kukràdjão apêx. Mõjdjê kute memã “Kwãrik wãnh” anhÿr ne 'ã pi'õk no'õkja arÿm o apêx. Nã gwaj te kukràdjãkõt amijo babamã ãm mã bajamakkre kêt. Nhym kam Metĩndjwÿnh õkre kadjwÿnhbê,

—Ikra tykkõt, mete pĩte'ykam kum o i'êk nhym tykkõt dja me tu amim ikamnhĩxkumrêx ba kam me'ã mex rê. Nãm me te Mõjdjê kukràdjãkõt te o anen mar kêt kumrêx ne, ane. Nãm ã Metĩndjwÿnh o anen ã Mõjdjê kukràdjão apêxo ane.

¹⁵ Be, Kritu tykkõt ne Metĩndjwÿnh me karõ punu rũnhjadjwÿo ajkê, me karõ punu nhõ bẽnjadjwÿrmẽ, me tãm ne Metĩndjwÿnh meo ajkê. Nãm me amipardja'ã me pa 'amÿn kam meo kurwÿko ban meo bõx. Me ipõkri ne me meo kurwÿko ban meo bõx ne kam prĩne mekbê àbêr djã kunõ apdjun kam memã me uma ngrãnh mex ne. Nhym me kunĩ kõt omũn arÿm kõt kuma. Nãm ã Kritu tykkõt ã Metĩndjwÿnh me karõ punu rũnho bikênho ane.

¹⁶ Metĩndjwÿnh kute me karõ punu rũnho bikênhkam kwãrik wãnh õ kukràdjãja mar kêt. Nãm me Mõjdjê kukràdjã kupa'ã mekbê mÿjja puma ar o ba ne memã amijangri'ã apnê. Bir be, kukràdjã kakritja dja gar mar kêt. Metĩndjwÿnh arÿm kute mÿjja tũmjao apêxkam dja gar mar kêt. Kwãrik wãnh ga arĩk ar adjãkur abakam gê me'õ adjãkur mÿr jabej ar amã kabên 'õ jarênh kêt, nãr kon, mÿjjao akõm mÿr jabej gê me'õ ar amã kabên 'õ jarênh kêt. Nãr kon, me rer mex 'õkam, mytyrwÿ 'õkam, akati 'õkam, me rer mexo mõrkam, mekõt ar aje amijo anhÿr kêt kam, kwãrik wãnh gê me kam ar amã kabên 'õ jarênh kêt. Kwãrik wãnh mÿjja kukràdjã ja mÿr jabej gê me'õ ar amã àkrê kêt.

¹⁷ Kritu bõx kêttri ne me kukràdjã ja arĩk kam ar ba. Nãm me Kritu kutêp ar kukràdjã jabito ba. Kajmã'ã ari o ba nhym kam bõx ne arÿm o ajngrã, kukràdjã tũmja tu mũm kumẽ.

¹⁸ Kwãrik wãnh me 'êx ne kute amijo pijãm ne arĩk Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnhmã kabênja wãnh nõ. Nãm me kum mÿjja ja kĩnh ne 'ã ar amã apnê, ar aje me kudjwamã. Nãm we me,

—Dja gar me ikudjwa kadjy mrãnh djwÿnhmã amijarên kum rax jarê nhym arÿm Metĩndjwÿnh kum ar akĩnh. Dja ga ar o anhÿr kêt nhym arÿm kum ar akĩnh kêt. Djãm abẽnjadjwÿr got ga tu Metĩndjwÿnhmã akabên, ane. Kati, nãm me 'êx. Kwãrik wãnh wãm nõ gê me ja ar anoo biknor kêt.

Nãm we me biptirkam mÿjja pytiro ikwãnh we ar amã kõt 'ã ujarênh ba. Kati, nãm me 'êx. Me ja ne me kajgo mex ne kam we ar amã mÿjja jarênho ban we amijo àmra ba. Kati,

nãm arĩk ar ta amijo 'êx ne amijaxwekõt amiman kam we amijo àmra ba. Kati, nãm me 'êx. ¹⁹ Ne arỳm Kritumã iren 'amỳnh kêt.

Kritubê Metĩndjwỳnh djwỳnhkumrêx. Ta ne wỳnhĩ. Kute ta krã pyrãk. Me baje Kritu mar ne gu me baje ĩ pyrãk. Nhyim bep Kritu ta ne kute krã pyrãk nhyim me kum iren 'amỳnh kêt. Nã gu me bakukràdjari ajkanhõk ne kam tu batypydji. Apỳnh kêtê. Me bakukràdjãmê me bakudjêk kunĩo aben pydjim me bakrãmã kumê.

Nãm ã Kritu ta kubê krãkam ta ĩo djuw mexo tẽ, me bajo djuw mexo tẽmo ane. Kritu ne ta õ me jamã bẽnjadjwỳr ne kam amim meo atom ne meo djuw mex. Te apỳnh me ba djari baba nhyim tu amim me bajo atom, me bajo aben pydji gu me batypydjin aben mẽ ar baban kam kõt bamã aben jabên kam baro'ã Kritu maro tẽ. Metĩndjwỳnh ne amim me bajã karõ gu me kam kàjmã kõt ã maro batẽmo ane.

²⁰ Arỳm ne gar Kritumê ro'ã ty nhyim arỳm ar amã mỳjja kukràdjã kakritja mùm kumê. Kritu kute ar amã mỳjjao apêx gar kam mã ajte amã akukràdjã kakrit kĩnh. Mỳkam ne gar akubyn mã amã pyka jakam me kukràdjã jabit kĩnh ne kõt ar amijo aba? Nãm we me,

²¹ —Kwãrĩk wãnh byr kêt,

—Kwãrĩk wãnh kakinh kêt,

—Kwãrĩk wãnh kupênh kêt, ã we anhỳr ar ba gar kõt amijo aba.

²² Djãm Metĩndjwỳnh kukràdjã ne ja ne me we ar “Kwãrĩk wãnh” ar o ban mekbê mỳjja puma ar o ba? Kati, me ne me ane. Kukràdjã tùm, kukràdjã kakritja arỳm kêt. Metĩndjwỳnh arỳm kukràdjã tùmjao apêx gu me arỳm kõt amijo baba kêt. Mrãmri kute me badjàkur djã pyrãk. Tebê dja me batikkrekam apêx ne me banhi'ã apêx ne me bakràk'ã mrã. Nãm ã kukràdjã kakrit, kukràdjã tùmja apêxo ane.

²³ Me kute mebê mỳjja pymaja ne me 'êx ne kabên mex ne. Bep kati, nãm me tu ar mỳjjamã amijarênhõ ba, mỳjjao Metĩndjwỳnh ne ar kum amijarênhõ ban 'ã memã apnê nhyim me kudjwa. Nãm we me 'êx ne we ar amijo pijãmo ban ar ta aminhĩ djwỳnhõ bikênhõ ba. Me ta kute we amibê axwe rênhmã prĩne amijo bikênhõ ba. Metĩndjwỳnh kute memã ja jarênh kêt. Me ta ne me arĩk ta kute amijaxwe bĩnmã apỳnh amijo ba djari amijo ba. Nãm me amititik ne kam amijo bikênh mexo ba. Kati, ãm kajgo mexi. Nãm me te aminhĩ djwỳnhja te o ane nhyim ãm mã axwe. Djã nãm me amibê axwe kurê? Kati, nãm me te o anen mã axwe.

3

Ar kute katàt amijo bamã arkum 'ã karõ.

¹ Gora ar Kritumê ro'ã arỳm akubyn atĩnkam, ngõ kurũm ar ajapõx kute akubyn atĩn pyrãk, kam dja gar kàjkwakambit mỳjja jabej ajkam ama. Kam ne Kritu nhỹ, Metĩndjwỳnh djubõk'ãnh nhỹ. ² Dja gar kàjkwakam mỳjjakõtbit ajamak bẽn. Kwãrĩk wãnh pykakam mỳjja mar kêt.

³ Kute Kritumê ro'ã arỳm atyk pyrãk. Djãm me tykkam kute pyka jakam mỳjja mar got. Bir be, arỳm Kritumê ro'ã ar atyk ne ro'ã akubyn atĩnkam, dja gar jakam, pyka jakam, Kritumê atypydjin ari ar aba. Nhyim kam Kritu kadjwỳnhbê, Metĩndjwỳnh ar ajo bipdjur mex ne, kute apytàr mex kadjy. Kam dja gar kàjkwakam mỳjjabit ma. ⁴ Be, Kritumê ne gar atypydjin ar aban kam tu atĩnkumrêx ne. Gêdja Kritu akubyn raxo amirĩt ne kam abêngõkredjwỳ* arỳm araxo amirĩt.

⁵ Bir be, kam dja gar arĩk abawã tu krã'yrkumrêx gê on wãnh nõ. Kwãrĩk wãnh gar krõ'ã aprõ kêt, nhyim me nijadjwỳ krõ'ã mjên kêt. Ar aprõ prãm, nhyim me ni mjên prãmja kwãrĩk wãnh nõ. Gê me my prõ prãm ne kurê ar ba, nhyim me ni ar mjên prãm ne kurê ba kwãrĩk wãnh nõ. Me kum mỳjja punubit prãmja kwãrĩk wãnh nõ. Ne me kum nêkrêxbit prãmja kwãrĩk wãnh nõ. Nãm me kum nêkrêxbit kĩnh ne kam kõtbit amak bẽn ne kam kum Metĩndjwỳnhja mar prãm kêtumrêx. Me kute mỳjjao Metĩndjwỳnh karõ nhípêx ne kute we kum ar amijarênhõ baja tãm ne Metĩndjwỳnh kum kĩnh kêtumrêx.

* ^{3:4} Apỳnh me õ pyka djari kunĩkõt ne me kunĩ bêngõkre. Kubêkã jakamê me kakràtykmê me babêngõkremê ne me kunĩ: bêngõkre.

Nhym me kum nêkrêxbit prâmjadjwÿ kum kînh kêt-kumrêx. Amê punu nhym kam kum kînh kêto aben pyrâk ne. Kam ne ba ar amã,

—Tãm gêdja on wãnh nō, ane.

⁶ Mÿjja ja kunîkôt ne Metîndjwÿnh mekam ngry:k ne. Godja me kute mÿjja jao ban kam kute Metîndjwÿnhkôt amijo ba kêt-kumrêxja, me tãm gêdja Metîndjwÿnh mekam ngryk ne ï memã o pãnh. ⁷ Nhym bep amrêbê ne gar gadjwÿ ã amijo aba punuo anen ajbit ma.

⁸ Bep jakam dja gar on mÿjja ja kunî kanga. Kwãrik wãnh gar angryk kêt ne memã adjâkjêr kêt ne aje amipãnhmã mar kêt ne me kãmex jarênh kêt ne ajajkwakam akabên punu 'õ jarênh kêt. Me my kute me nire kukràdjà'ã me aprÿja dja kêt. Nhym me niredjwÿ kute me my kukràdjà'ã me aprÿjadjwÿ dja kêt-kumrêx.

⁹⁻¹⁰ Kwãrik wãnh gar akukràdjà tùm jakôt abenmã ajêxnhî kêt. Arÿm ne gar akukràdjà tùmja mùm kunî mẽ. Ar aje akukràdjà tùm-kôt aje abenmã ajêx aba ja ne gar arÿm nhî'ãm kunî mẽ. Pãnh ne gar akukràdjà nykôt mÿjja mexbit ma. Metîndjwÿnh kute ar ajo ny nhipêx djwÿnh ne ar ajo nyo tẽ, ar aje Metîndjwÿnh mex pyrâk kadjy ne ar ajo nyo tẽ, prîne ar aje Metîndjwÿnh markumrêxmã ne ar ajo nyo tẽ.

¹¹ Metîndjwÿnh kute meo nykam ne me arÿm abenmã kre rax kêt ne tu arÿm abenã tÿm ne typydji. Arÿm Kritukôt me apÿnh ba djari kute abeno kurê djwÿnh kêtê ne kam arÿm tu abeno kamyn abeno õbikwa. Me bajtemmê mebê idjaermê, me tãm ne Metîndjwÿnh arÿm meo aben pydji. Ne ajte me my nhinhu kà rênhmê me mykã tãmê, me tãm ne Metîndjwÿnh ajte meo aben pydji. Me kute arÿm me krõrmê me krõr kêt apÿnh õ pykakam ba djari bajamê, me tãm ne Metîndjwÿnh arÿm meo aben pydji. Me kute me pa 'amÿnh nhym me memã àpênh kajgo ar bajamê me kute memã o pãnh kadjy àpênhjamê, me tãm ne arÿm Metîndjwÿnh meo aben pydji. Nà, ne arÿm memã me kute abeno kurê djwÿnhja arÿm o ajngrà. Kritukôt ne me aben pydji ne kam kute Kritubit mar, arÿm ajbit kute amikajmâtã mar. Djã nãm kum me'õ kînh kêt ne? Kati, nãm kum me kunî kînh ne me 'ãno dja. Nãm me 'ãno ãmo aben pyrâk ne.

¹² Ga Metîndjwÿnh kute amijo ar apytâr ne arÿm kute amim ar ajo bikjêr ne kam kute ar ajo mex ne kum ar ajabêkumrêxja pumũ. Kam gêdja gar tu amim akukràdjà ny man kôt amijo aba. Gora ar amã me kaprî ne adjukaprî ne ar meo aba. Kwãrik wãnh ar ajõ apydji arax prãme ari aba kêt. Dja gar memã aprî mex ne ar meo aba. Tu akabôt katin akrãnmã ar meo aba. Be, mÿjja mex ja dja gar ã maro anen kam tu kôt amijo aba.

¹³ Gêdja me'õ ari kute anoknoro ba jabej kwãrik wãnh ga kum adjâkrê kêt ne mã kum akabên mex jarê. Dja gar ã anen ar abeno aba. Dja gar abenkam amikrà rax jabej nâr kon amikrà ngri jabej tu o aknon abenkam angryk kêt. Gar Bênjadjwÿr djwÿnh arÿm ar aje kam amikràja tu o biknorkumrêx ne ar akam ngryk kêtja pumũ. Dja gar ã anen ar aje abenkam amikràja tu o abiknorkumrêx ne abenkam angryk kêt.

¹⁴ Gora ar mÿjja ja kunîkôt amijo aban kam ajte iby amã aben jabê. Gora ikabên ja ma. Ar amã aben jabên ar abeno aba. Ar atypydji djà ne ja. Ar amã aben jabên kam atypydjin kam amexkumrêx. ¹⁵ Djãm ar aje abeno ajtemmã ne Metîndjwÿnh amiwÿr ar ajuw? Kati, gar atypydjin aben kam adjumar mex kadjy ne amiwÿr ar ajuw. Bir be, kam dja gar adjumar mexbit ma. Kritu ta umar mextire jao dja ar amã umar mextire jadjà ne o aben nêje me akukrà. Dja ta õ me umar mex djào prîne ar ajaên kam o aben nêje ar ajakre. Ê, gora ar Metîndjwÿnhmã amikînh jarê.

¹⁶ Gora ar prîne ajamakkrekam Kritu kabên kunî nhôn kôt ar amijo aba. Ne akabên mexo abenmã Metîndjwÿnh kukràdjà jarênh o abenmã tîn jadjà. Ne Metîndjwÿnh'ã angrer aba. Mebê idjaer nhõ me ngrer tùm jarênh kam ajte Metîndjwÿnh Karõ kute ar amã me ngrer ny jarênhjadjwÿ jarê. Ne Metîndjwÿnhmã ar amikînh jarê, angrerkôt kum akadjwÿnhbê akînh jarê.

¹⁷ Dja gar Bênjadjwÿr Jejukôt amijo aban Jeju Bãmbê Metîndjwÿnhmã amikînh jarê. Djãm ar akàtàm, djãm ar anhõ bênjadjwÿr kêt dja gar adjàpênh punun akabên punu? Kati, ar abê Bênjadjwÿr Jeju nhõ àpênhkam dja gar adjàpênh mexkumrêx ne akabên

mex ne. Ar abê Bēnjadjwyr Jeju nhō àpēnhkam dja gar anhō bēnjadjwyrkôt amiman kôt akabēn mexkumrēx ne kôt adjàpēnh mexkumrēx ne mỳjja kunìkôt Jeju Bāmbē Metīndjwynthmā amikīnh jarē. Kritukôt kum amikīnh jarē.

¹⁸ Ë, ar apa, ar anire, arým ar amjēnja dja gar amjēn kabēn man kôt amijo aba. Bēnjadjwyr djwynth kute ar amā ā anhỹrkam dja gar ā amjēn kabēn mar ne kôt amijo abao ane nhym kam mexkumrēx ne.

¹⁹ Ë, ar apa, ar amy, ar amā aprō jabēn kum akabēn djà jarēnh kêt ne kum akabēn mexbit jarē.

²⁰ Ar apa, ar aprīre, gora ar ar anāmē ar abām ar kabēn man ar kabēnkôt amijo aba. Ar kute ar amā kabēn jarēnhjakôt amijo aba ne o abiknor kêt. Nhym kam Bēnjadjwyr djwynth ar akam kīnhkumrēx ne.

²¹ Ë, ar apa, ar ajabatānhja, kwārīk wānh gar akra arkum akabēn kêt ne arkum ngryk jadjār kêt. Arkum akabēn mexbit jarē. Dja gar arkum adjàkrē nhym ar arým kaprī ne katāt mrānhja kanga.

²² Ë, ar apa, memā ar adjàpēnh kajgo ar abawā, me kute ar ajo pānh ne amim ar apa 'amynth gar memā adjàpēnh kajgo ar abawā gora ar pyka jakam ar apa 'amynth djwynthja kabēn ma. Kute mỳjja ar amā arēnh kunìkôt dja gar kabēn man kôt amijo aba. Djām me kute ar apumūnho ku'èkambit got gar memā adjàpēnh mex ne, nhym we me ar akam kīnhmā? Kati, me kàxādjwý dja gar tu adjàpēnh katāt ne. Ar amā Bēnjadjwyr Jeju kīnh ne amā umakam dja gar tu kum adjàpēnh katāt ne.

²³ Gora tu ar adjàpēnhkumrēx. Kwārīk wānh gar adjàpēnh punu kêt. Dja gar tu adjàpēnh kunī amā kīnh ne kupēnho tē. Ne tu adjàpēnh mexkumrēx ne katāt adjàpēnh tē. Djām pykabē mebēngōkre 'ōbitmā ne gar apē? Kati, kàjkwa kam ar anhō Bēnjadjwýrmā ne gar apē. Kam ne ba ar amā katāt ar adjàpēnh'ā karō, ar aje katāt adjàpēnhwāo atēmmā ne ba ar amā adjàpēnh'ā karō.

²⁴ Gora ar ama. Bēnjadjwyr djwynth ta dja ar amā o pānh. Kute ò me jamā mỳjja mextire djirja dja ar amā kungā gar amim aby. Bir be, Bēnjadjwyr Kritumā ar adjàpēnhja man kam kôt kute ar apa 'amynth djwynthmā adjàpēnh ar aba.

²⁵ Bep apynth me axwe djāri gēdja Metīndjwynth memā axwe pānh jarēnh tē. Amrēbē tīnri axweri gēdja Metīndjwynth kôt kum o pānh ne, tīnri axwekam dja memā o pānh aben pyrāk ne. Djā nām we,

—Ije bep tāmja ne òbikwa krāptī ne kam bēnjadjwyr rax. Kwārīk wānh kum pānh jarēnh kêt. Ba 'uwtījamā pānh jarē, anhỹr got? Kati, nām tu memā pānh jarēnh aben pyrāk ne. Ne me axwekam katāt memā o pānh.

4

Me bēnjadjwyr kute ò àpēnh ba katātmā.

¹ Ë, ar apa, ar aje meo pānh ne amim me pa 'amynth nhym me ar amā àpēnh kajgo ar bawā, ar amā ne ba ikabēn. Gora ar anhō àpēnhmā akabēn mex jarēn meo aba katāt. Ë, ar gadjwý ne gar kàjkwakam anhō Bēnjadjwyr. Gora ar ama. Tām ne ja.

² Ë, ar apa, gora ar akupānhtā Metīndjwynthmā akabēn 'āno dja. Gora ar Metīndjwynthmā amijarēnhkam amā adjukanga kêt ne aje kum amijarēnh ar o abakôt aje mỳjja'ā 'wýrja tām dja gar kam ama. Ne kum ar akabēnkôt kum amikīnhdjwý jarēnh 'āno dja.

³ Kum ar akabēnkôt ar badjwý kum ar ijo a'wý gē Metīndjwynth mỳjja kute ar ibē àptārjao ajngrà bar tu memā Metīndjwynth kabēn jarē, memā Kritu jarē. Nām mekbē apdju bar kam ije memā o amirītmā. Kam ne ba mekbē ijē djākam idjāmja. Nā bām ije memā Kritu jarēnh itēm katikôt nhym me mekbē ijē djākam imē. ⁴ Bir be, kam gēdja gar kum ijo a'wý, ije memā arēnh ne ije katāt memā o amirītmā. Ije Jeju mekbē bipdjurja memā arēnh ne ije memā mā o amirīt nhym me kute katāt marmā. Nà, kadjy ne Metīndjwynth amim idja, ije prīne memā o amirītmā. Tām ne ja.

⁵ Be, me kàtàm kadjy, me kute Jeju mar kêtja, kadjy dja gar akrànmã amijo aba mextire ne memã akabên mexbit jarê. Gêdja aje Jeju'ã adjujarênh djà awÿr bôx ga kam mekmã Jeju jarê.

⁶ Gora akrànmã memã adjujarênh akrĩ gê me ar amã,
—E kum goja ajte adjujarênh nhÿ. Ga nã gãm akabên mar prãmre, ane. Gêdja me kute mÿjja 'õ mar prãm jabej akukij ga kam memã katàt 'ã adjujarênh nhÿ. Be, tãm ne ja.

Apÿnh õbikwamã kute kabên janor.

⁷ Ota me bakamy Xikiku dja ar amã prĩne ijarê. Gwaj bamã Xikiku jabêkumrêx tãm dja ar amã ijarê. Nã, nãm ikôt àpênh mexkumrêx ne àpênh kanga kêtumrêx. Bênjadjwÿr nhõ àpênhkumrêx ne ja. Nãm ar ikôt kum àpênh ar ba. Ta dja prĩne ar amã ijarê. ⁸ Kadjy dja ba ar awÿr ano, kute ar amã ar ijarênh gar aje ar imar nhym kute ar amã kĩnh jadjàr gar ajte atÿx ne akĩnhmã. Kadjy dja ba ar awÿr ano. ⁹ Gwaj bakamy Ônemudjwÿ dja ba ano, wãm ar ro'ã ar ano. Gwaj bamã Ônemu jabêkumrêx, tãm dja ba ano. Nãm amim Kritu markumrêx ne kanga kêt. Ar ajõ 'õ. Be, ar ta dja ar ar amã jakam mÿjja kunĩ jarê.

¹⁰ Gwaj bakamy Arxakumê ar iro'ã mekbê ijê djàkam dja. Ne ar ajo aman wãm ar amã amijarê. Nhym Makudjwÿ kubê Banabe tàmdjwÿja adjwÿnhdjwÿ ar ajo aman wãm ar amã amijarê. Ë, arÿm ne ba ar amã 'ã karõ. Dja ar awÿr tèn bôx gar amiwÿr o wadjàn kum akabên mex jarê. ¹¹ Jejuw, mete kum Juxu jarênhja adjwÿnhdjwÿ ar ajo aman wãm ar amã amijarê. Be, Arxakumê Makumê Jejuw ar ajbit ne Ar kubê idjaer ne kute amim Jeju mar ne ar ikôt àpênh ar ba. Ar kute mekmã Jeju jarênh nhym me kute amikajmãtã Jeju mar nhym Metĩndjwÿnh kute ar meo bamã ne ar ikôt àpênh ba. Nãm ar ikôt àpênh mexkumrêxo ikĩnh ne.

¹² Epapraj, ar ajõ 'õ ne kubê Kritu Jeju nhõ àpênh ne ar ajo aman wãm ar amã amijarê. Nãm Metĩndjwÿnhmã ar ajo à'wÿr 'ãno dja. Tyk djà kêt ne ar ajo à'wÿro ban kum,

—Ga dja ga aro tÿx gê ar ajã ngrà tÿx ne akanga kêt ne amar mex nhinomã kurê. Ga dja ga arkum 'ã karõ gê ar kôt mrã, aje amim ar'ã karõkôt mrã. Nãm ã kum ar ajo à'wÿro ane.

¹³ Be, ba ne ba inoo Epapraj pumün kôt ar amã 'ã pi'òk no'òk ne. Mrãmri ne ar ajã àpnhÿx ne. Krĩrãxbê Raodjikam ar jamê krĩrãxbê Ijeporikam ar jamê me akunĩ'ã ne àpnhÿx ne. Ba ne ba arÿm omün ar amã 'ã pi'òk no'òk ne.

¹⁴ Rukabê me kane djwÿnh gwaj bamã kĩnhkumrêxjamê Temanhmê ar ar ajo aman wãm ar amã amijarê.

¹⁵ Nã bãm Raodjikam gwaj baje abeno bakamyo ama ne. Gora arkum ijarê. Nĩpa nhürkwãkam ar kute Jejukôt aben pydjwãmê Nĩpa bêngòkremê ne ba o ama ne. Ar wãmãdjwÿ ijarê.

¹⁶ Ë, ije ar amã pi'òk no'òk nhõrwã gar omü:n omünh pan kam amü krĩrãxbê Raodjikam ar kute Jejukôt aben pydjwãmã angã gê kam ar amipãnh ar amã wã ngã. Dja ba ije wãm ar amã pi'òk no'òk nhõrwã gar ga wã pumün amü ar wãmã angã gê Raodjikam ar wã amrê amipãnh ar amã wã ngã. Gar aprakamã omü.

¹⁷ Ë, Akipumã kum,

—Gora Bênjadjwÿr kute amã adjàpênh jarênhja on o tèn inomã amê, ane.

¹⁸ Ba ibê Paur ne ba wãm ar amã ikabên ne. Nhym bep ngrire ja ne ba ba inhikrao ipêx ne. Nã bãm ar ajo aman kam wãm ar amã amijarê. Gora mekbê ijê djàkam idjãmja man o abiknor kêt. Gê Metĩndjwÿnh ukaprikôt ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur Kute Texarônikakam me jamã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Paurmê ikjêbê Xira krî nhidjibê Pirpukam bôx ne mekmã Jeju jarê. Nhyim me kwý kum Jeju'ã ujarênh mar prãm kêt ne prîne aro ajkên kam Ar kubê ijê. Nhyim akati nhyim me ajte bôm ar kumê nhyim ar mã me kurûm tẽ. Mã me kurûm tẽn kam krîbê Texarônikakam bôx ne ajte mekmã Jeju jarê. Nhyim me kwý rax ne tu Jejuo aminhõ. Nhyim kam mekbê idjaer ajte mekmã ar kurêtuw. Nhyim kam Paur krîbê Texarônika kurûm tẽ. Tẽn atemã krî 'ôkam bôx. Nhyim Texarônikakam ar kute Jejuo aminhõja arek abeno bikprônho dja. Nhyim Paur ar kurûm tẽn aro aman te akubyn ar'ýr tẽn prãme ne kam Ximoxi ar'ýr ano. Texarônikakam ar kute Jejuo aminhõja kute arek Jeju kabênkôt ar amijo ba rã'ã jabej kute ar omûnhmã ar'ýr ano.

Nhyim Ximoxi ar'ýr tẽn bôx ne ar omûn kam akubyn Paur'ýr tẽn. Akubyn tẽn bôx ne Paurmã ar arê,

—**Ãm arkum Jeju kînhkumrêx.** Onij ar arek Jeju kabênkôt ar amijo ba, ane. Nhyim kam Paur kuman kam kînhkumrêx ne arkum pi'ôk no'ôk. Mýj'ã ne Paur pi'ôk no'ôk? Bir, Paur kurê djwýnh ne Paur'ã kabên ne. Nãm me,

—**Paur ne me amã 'êx. Nãm me amã akubyn tẽmmã amijarê.** Nãm 'êx. Nãm arík ar ba. Me bôx kêtja pumû, ane. Nãm ã Paur kurê djwýnh 'ã kabên ane. Nhyim Texarônikakam ar ja arým me tyk jabej Paur kukij. Ne kam ajte Jeju akubyn bôx jabej kukij nhyim Paur ja kuní'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

¹ Ba ibê Paur ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Xiramê Ximoximê ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Krîraxbê Texarônikakam ar aje amim Jeju mar ne kôt aben pydjiwãmã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Metîndjwýnhbê ar Babãm ne kam krabê Bênjadjwýr Jeju Kritu arkôt ne gar aben pydji, ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

Gê Metîndjwýnh ar ajo djuw mex, Metîndjwýnhbê gwaj Babãmmê Bênjadjwýr Jeju Kritu ar ukapríkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metîndjwýnhmã arkam amikînh jarênh.

² Nã bãm ar Metîndjwýnhmã ar akam ikînhkumrêx jarê ne kum ar ajarênh 'ãno dja. ³ Mýkam ne bar ar akam ikînh? Bir, ar aje tu amim Jeju markumrêx ne arým kôt aje amijo abakam ne bar ikînhkumrêx. Ne ajte ar amã Metîndjwýnh jabêkôt arým kum adjâpênh raxkamdjwý ne bar ikînhkumrêx. Ne ajte ar aje arým Jeju Kritu jabej mã adjumarkamdjwý ne bar ikînhkumrêx. Gwaj banhõ Bênjadjwýr Jeju Kritu akubyn bôxmã ar aje mã abej ajkam amakkamdjwý ne bar ikînhkumrêx. Kam ne bar ar akam ikînhkumrêx ne gwaj Babãmmã ar ajarê, gwaj banhõ Metîndjwýnhbê gwaj Babãmmã ar ajarê.

⁴ Akmere ar, àpnhîre ar, mrãmri ne arým Metîndjwýnh kum ar ajabêkôt arým amijo ar apytã. Kute ar ajo kra kadjy amijo ar apytã bar arým kuma.

⁵ Djãm Jeju'ã ar amã idjujarênh nyja kabên kajgo got? Kati. Mrãmri ne ba ar amã Jeju'ã idjujarênhkumrêx ne. ãm Metîndjwýnh pyma kôt ne bar mã ar amã Jeju kabên jarê. Djãm ar ba ne bar ar amã ikabên jarê? Kati, ãm Metîndjwýnh Karõ kabênkôt ne bar ar amã ikabên jarê. ãm Metîndjwýnh kabênja ne kajgo kêt. ãm 'êxnhî kêt. Tãm ne bar mã kuman ar amã arê.

Nã bãm ar ar akam imexkumrêx ne akrãnmã ar ar ajo iba. Gar arým prîne ar ipumûn tu amim ar ikabên markumrêx. ⁶ Ar ikabên man ar ijã amijakren Bênjadjwýr Jeju'ãdjwý arým amijakre. Ar ijã amijakren mã ar ikôt amijo aba. Nhyim kam me ar ajo ajkê. Ar aje Jeju markam ne me ar ajo ajkê. Nãm me te ar ajo ajkê gar mã ajamako ar ikabên mar týx mex ne. Ne tu ate akrãn tu akînhkumrêx ne. Nã gãm ar Metîndjwýnh Karõ kabênkôt tu akînhkumrêx ne mã ar ikabên ma.

⁷ Nhyim arÿm Akajakam ar kute amim Jeju marjamê Matenikam ar kute amim Jeju marja me kunî arÿm ar apumû, ar aje Jejukôt ar amijo aba pumûn arÿm ar ajã amijakren kute ar apyrak ne ar ba. ⁸ Ê, ar ga ne gar memã Jeju'ã ajarê nhyim Akajakam ar jamê Matenikam ar jamê ne me arÿm kunî Bênjadjwÿr Jeju'ã adjujarênh ma. Djãm me ajbit ne me kuma? Kati, nã gãm ar me kunîmã arê nhyim me arÿm kuman kam arÿm amû abenmã arê. Nhyim me arÿm prîne kuma. Nã gãm ar aje amim Metîndjwÿnh marja memã amijarê nhyim me arÿm prîne kuma ne kam amû aben djô'ã abenmã ar ajarê. Nhyim kam pyka kunîkôt me arÿm ar ajarênhbit ma. Kam ne bar ije arÿm memã ar ajarênh kêt.

⁹ Me ja ta ne me ar imã ar ajarê. Me ja ta ne me ar imã,

—Be, onîj Texarônîkakam ar ja ne arkum ar akînhkumrêx. Be, ga ar abôxkam ar kute ar amã kabêh mexbit jarênhja ma, ane. Ne ajte ar imã,

—Be, Texarônîkakam ar ja ne ar arÿm mÿjjao we Metîndjwÿnh karô nhîpêxja kangan arÿm Metîndjwÿnhkumrêx, Metîndjwÿnh tînjao aminhõ. Ar kute amikadjy kum àpênhmã ne ar o aminhõ, ¹⁰ ne arÿm krakam amako dja. Metîndjwÿnh kra ne ar arÿm amiwÿr kam amako dja, ane.

Nãm me ã ar ajarêho ane. Mrãmri ne gar Metîndjwÿnh krabê Jejukam ama. Tãm ne tykkam Bãm ajte akubyn o tîn ne. Tãm dja ajte kàjkwa kurûm bôx. Tãm ne gar kam ama. Tãm ne kubê gwaj bapytâr djwÿnh ne Metîndjwÿnh ngrykbê gwaj bapytã. Godja Metîndjwÿnh me axwekam ngryk ne. Bãm ngrykbê godja Jeju arÿm gwaj bapytã. Tãm ne bôxmã gwaj kam ama.

2

Paur arkam àpênh mex.

A Kô 1.12

¹ Akmere ar, àpnhîre ar, wãnh ar ar akam idjãm ne kajgo kêtumrêx. Gar arÿm ama.

² Ar awÿr ar imôr kêtri ne me Pirpukam prîne ar ijo ajkên ar imã kabêh punu jarê. Gar arÿm ama. Nãm me ja te ar ijo ajkê bar ar amã Metîndjwÿnh'ã idjujarênh ny jarênh rã'ã ne. Metîndjwÿnh ne ar imã tÿx jadjã bar itîn prãm kêt ne tu ar amã arê. Nãm me te Metîndjwÿnh'ã ar amã ar idjujarênhkôt kum ar ikurê bar mã ar amã arê.

³ Nã bãm ar ar amã,

—On ar tu amim Jeju markumrêx, ane.

Djãm kupa'ã ne bar ar amã arê?

Nâr djãm mÿjjã 'õ prãme ne bar ar amã arê?

Nâr djã nã bãm ar ar amã ijêx? ⁴ Arkati, Metîndjwÿnh ta ne ar ijano bar tẽ. Nãm ar imã,

—Gora ar memã Jeju kukràdjã ny'ã ajarê, ane. Nãm ã Metîndjwÿnh ar imã ane bar kabênkôt me akunîmã 'ã idjujarênh mõ.

Djãm me abêngôkre* amã ikînh kadjy ne ba me amã Metîndjwÿnh'ã idjujarênh mõ? Kati, Metîndjwÿnh ta ar ikam kînh kadjy ne bar me amã 'ã idjujarênh mõ ne kum ar idjâpênh iba. Tãm ne kute prîne ar ikabi. Kum ar idjâpênhkôt ne arÿm ar ipumû.

⁵ Djã nã bãm ar ar amã ijêx ne ar atãri ar amã,

—Bep ar amexkumrêx, anen kam ar akàxã ar ajã ikabêh ne? Arkati. Arÿm ne gar imex pumû.

Nâr djã nã bãm ar arîk ar amã ijêx ne pi'ôk kaprîre prãme ar amã ikabêh jarê? Kati, Metîndjwÿnh ta ne prîne ar ikadjwÿnhbê ar ipumû.

⁶ Nâr djãm wãkam ar aje ar imã ar imex jarênhmã ne bar tẽ? Kati, Kritu kute ar ijanorkôt ne bar tẽ.

Nâr djãm atemã me ja'õ kute ar imã ar imex jarênhmã ne bar tẽ? Kati, Metîndjwÿnh ta ne kute prîne ar ipumûnh. ⁷ Kritu kute ar ijanor pumûnh nhiràm ne bar ren ar amã,

—Amrê ar ar imã mÿjjã ngã,

* ^{2:4} Apÿnh me õ pyka djãri kunîkôt ne me kunî bêngôkre. Kubêkà jakamê me kakrãtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre.

—Gop ar ar imã apê, ane ne ren arÿm ikabêno ar akaty.

Nhym bep kati, ã ar ije anhÿr kêtê. Nã bãm ar akrànã ar ajo iba. Mrãmri ne me nire kute amim kra karàkam o djuw mex pyràk. Nã bãm ã ar ar ajo ibao ane.

⁸ Ar imã ar akĩnh raxi. Kam ne bar prĩne arÿm ar amã Metĩndjwÿnh kukràdjã ny'ã ajarê ne ar itĩn prãm kêtumrêx ne. Djê ne ren me'õ kute ar ibĩn prãm bar kam ren tu ate ikrãn mã ar amã Metĩndjwÿnh'ã ajarê nhym kam me ren ar ibĩ. Nã bãm ã imã ar akĩnh rax ane.

⁹ Akmere ar, àpnhĩre ar, ar akam ar idjãm kam ar idjãpênh raxja gar omũ. Arngro'ãmê akamãtkammê ar idjãpênhja pumũ. Bir mykam? Ar ije pi'òk kaprĩre'ã ar ajwÿr kêt kadjy. Ar ije kãj bê ar amã Metĩndjwÿnh kukràdjã ny'ã idjujarêno iku'êkam ije pi'òk kaprĩre'ã ar ajwÿr kêt kadjy.

¹⁰ Nã bãm ar akrànã: ar ar ajo iba. Nã bãm ar ar ajo iba mexkumrêx ne ar ar ajo iba. Ar aje Jeju marja, ar ga ne bar akrànã ar ar ajo iban ijaxwe kêtumrêx ne. Ar imrãnh mexkumrêx. Nã bãm ar katàt amijo iba. Gar arÿm ar ipumũ. Metĩndjwÿnhdjwÿ ne arÿm prĩne ar ipumũ.

¹¹⁻¹² Nã bãm ar ar akunĩ:o ikrakumrêx ne ar ar ajo iba, ne ar akunĩmã ikabên jarên ar amã,

—Kwãrĩk wãnh Metĩndjwÿnh kanga kêt. Gora ar 'ã angrà tÿx, ane.

Ne kam ajte me kaprĩmã kum,

—Kwãrĩk wãnh akaprĩ kêt. Metĩndjwÿnh dja ajo kĩnh, ane.

Ne kam ajte ar amã,

—Gora ar mã Metĩndjwÿnh kabênkôt ar amijo aba rã'ã ne, ane.

Ar aje ã anhÿrkam godja Metĩndjwÿnh ar akam kĩnhkumrêx. Metĩndjwÿnh ne ar kute gwaj bajo ba djwÿnh. Tãm ne amiwÿr gwaj bajuw. Tãm ne kute ar gwaj bapytàr ne ar kute gwaj bajo bamã amiwÿr gwaj bajuw. Gwaj bamextire ne õ pyka mexti:re, õ pyka ra:xkam ar babamã ne amiwÿr gwaj bajuw. Kadjy dja gar katàt amijo aba, Metĩndjwÿnh ar akam kĩnh kadjy.

Akubyn kute arkam amikĩnh jarênh.

¹³ Arÿm ne bar ar amã Metĩndjwÿnh kabên jarê gar arÿm ama. Kam ne bar mã ar akam ikĩnhkumrêx ne Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarê. Djã nã gãm ar mar kajgo got? Kati, nã gãm ar tu markumrêx. Nã gãm ar anhõkre kadjwÿnhbê,

—Djãm mebêngõkre kabên got? Kati, Metĩndjwÿnh kabên ne ja, ane. Kôt ne gar arê. Metĩndjwÿnh kabênkumrêx ne ja. Metĩndjwÿnh ne arÿm ta kabêno katàt ar akrã dja, kam ne gar arÿm amrãnh mexkumrêx mō.

¹⁴ Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, djãm wãnh Texarônikakam, ar anhõ kròkambit ne me ar ar ajo bikêno ba? Kati, mekbê idjaerkamdjwÿ ne me õ kròkam me ar ar o bikêno ba, pykabê Djudêjakam. Mekbê idjaer kwÿ ne ar arÿm Kritu Jejukôt aben pydji. Nhym me kute Jeju mar kêt ar aro bikêno ba. Gar ar anhõ kròkam me kute ar ajo bikênhja pumũ. Aprakamã ar aje amim Metĩndjwÿnh marja ne me arĩk ar me ajo bikêno ba.

¹⁵ Amrêbê ne mekbê idjaer ta ar Metĩndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh paro ban kam arÿm Bẽnjadjwÿr Jeju bĩn kam arÿm ar badjwÿ ar ijo kurê djwÿnh ne. Arÿm o Metĩndjwÿnhmã ngryk jadjàn me kunĩkam amikrà ar o ba.

¹⁶ Mã ne mekbê idjaer mekam amikrà on? Bir, nã bãm ar ije me bajtem, me jamã Metĩndjwÿnh kabên jarêno itêm nhym kute me utàrmã nhym mekbê idjaer mã: ar ikukrà ar o ba. Godja me ã anen arek Metĩndjwÿnhmã ngryk jadjàro tẽ:n kam arÿm Metĩndjwÿnhmã ngryk jadjàr mex ne. Nhym kam arÿm Metĩndjwÿnh prĩne me axwe pãnh meo ajkê.

Kute aro amak'ã kute arkum amijarênh.

¹⁷ Akmere ar, àpnhĩre ar, nã bãm ar ar akurũm itêm ngrire ne ar ajo ama: ne. Ne kam ar ije me 'uwtĩ tũm pyràk. Nã bãm ar ar ajo aman iba. Ne te ije inhÿtã ar apumũnh prãme.

¹⁸ Ne te akubyn ar awÿr imør prâme. Ibê Paur ne ba te akubyn ar awÿr itëmmã ikràn ikràn nhyim Xatanaj mã: ar ikukrà.

¹⁹⁻²⁰ Ë, Bënjadjwÿr Jeju akubyn bôxkam, kuka kôn timer gwaj badjãmkam, nhyim dja bar mex jarê? Ar ga. Ar ga dja bar ar amex jarê ne kum,

—Be, ar ja ne ar mexkumrêx ne ar ba. Arÿm amar tÿx ne, ane. Be, ar ga dja bar ar ajo idjãmra mō. Ar ije kum ar ajarënhmã ne bar kam ama ne. Mÿjbê ne ar ikînh djà? Ar ga. Texarônikakam ar ga ne gar abê ar ikînh djà. Nhyim Metîndjwÿnhdjwÿ dja ar imã ar amex jarê bar kam ikînhkumrêx ne.

3

¹⁻² Nã bãm axwe ar akam idjumar ne kam inhökre kadjwÿnhbê amim,

—Birãm ijamak dja ibî, ane. Kam ne ba ar awÿr Ximoxi janon kam ate: krîbê Atënakam dja. Gwaj bakamy Ximoxi ar ikôt Metîndjwÿnhmã àpênh ba. Tãm ne bar ar awÿr ano. Kute memã Kritu'ã ujarënh ny jarënho baja tãm ne bar ar awÿr ano. Kute ar amã tÿx jadjãr ne kute ar amã kabën jarënhmã ne kute ar amã,

—Arÿm ne gar tu Jeju markumrêx ne. Gora ar 'ã angrà tÿx, anhÿrmã ne bar ar awÿr ano nhyim tẽ. ³ Birãm me kute ar ajo bikënh gar arÿm aje Jeju kanga karō ne bar ar awÿr Ximoxi jano nhyim tẽ, kute ar amã tÿx jadjãrmã ar awÿr ano nhyim tẽ.

Be, mrãmri godja me arîk ar ba gwaj bajo ajkê. Arÿm ne Metîndjwÿnh gwaj bajã amim karō. Me arîk ar ba kute me baje Jeju maro bikënhmã ne amim me bajã karō, me kute me bajo bikënh gu me Jeju'ã bangrà rã'ã jabej amim me bajã karō. Gar arÿm ama.

⁴ Ar akam ar idjãmkam ne bar arÿm ar amã arê. Anhÿr djwÿnhram ne bar ar amã arën ar amã,

—Gora ar ar ikabën ma. Godja me ar ar ajo bikënho ba, ane. Be, kôtô. Nã bãm tu kôn timer kum irkumrêx gar arÿm ama.

⁵ Kam ne ba ar awÿr Ximoxi jano. Ije ar amar prãm kute ibîn kajgo ne ba ar awÿr ano, ije marmã. Ar aje Jeju kanga kêt jabej ne ba ar awÿr ano. Ar 'ã angrà rã'ã jabej ne ba ar awÿr ano. Nã bãm inhökre kadjwÿnhbê amim,

—Birãm arÿm godja Xatanaj arkum ar kute Jeju kangamã arkum 'ã apnê nhyim arÿm ar kanga. Nhyim arÿm ar idjãpênh, ar ije arkum arënhja arÿm kajgo, ane. Nã bãm ã amim ikabën jarënho ane.

Ximoxi kute ar mex jarënh.

⁶ Nhyim bep kati. Nã bãm ar ar awÿr Ximoxi jano nhyim ar awÿr tën ar akurüm tën bôx ne arÿm ar imã ar ajarënh mextire ne. Bar kam ikînhkumrêx ne. Nã gãm ar tu aje Jeju markumrêx ne 'ã angrà tÿx nhyim omün bôx ne ar imã arê bar ikînhkumrêx. Nhyim ajte ar amã me abê jarê. Nãm ar imã,

—Onîj ar ar ajo ama ne. Ar kute ar apumünh prãmã. Ar kute ar apumünh prãm gar gadjwÿ aje ar omünh prãm kute aben pyrãk, ane. Be, nãm Ximoxi ã ar ajã ar imã anen ã ar ajarënho ane.

⁷ Be, akmere ar, àpnhîre ar, ar aje Jeju mar tÿx ne mã 'ã angrà rã'ãja ne omün akubyn bôx ne ar imã arê. O ar imã ar ikînh jadjã. Nãm me ja ar ijo ajkê. Ar ijo ajkê bar idjumar punure ne kam irerekre. Nhyim bep ar ga ne gar ar imã kînh jadjã. ⁸ Jakam ne bar arÿm ajte itÿxkumrêx ne. Ar aje Bënjadjwÿr mar ne 'ã angrà tÿx rã'ãkôt ne bar arÿm ajte 'itÿx ne.

⁹ Jakam dja bar Metîndjwÿnhmã ar akam ikînh jarê. Mÿjkôt ne bar ikînh? Bir, ar akam. Ar aje mar ne 'ã angrà tÿxkam ne bar ikînhkumrêx ne kam gwaj Batîndjwÿnhmã amikînh jarê. ¹⁰ Akamãt kunîkôt arngro kunîkôt ne bar amikadjy Metîndjwÿnh ma:ro iku'ê. Ar awÿr ar itëm, gwaj baje aben nhÿtã aben pumünh bar ije ôbê ar amã Metîndjwÿnh kabën jarënho ino rer kêtja jarënh gar aje prîne amim marmã. Kam ne bar amikadjy Metîndjwÿnh ma:rbito kuma.

¹¹ Gora gê gwaj Babãmbê Metîndjwÿnhmẽ gwaj banhō Bënjadjwÿrbê Jeju, gora gê ar ar ijano bar kam wãm ar awÿr tẽ.

¹² Mrãmri ne gar arÿm amã aben jabên ar aba. Gê Bënjadwÿr abenã ar amã karô gar amã aben jabê rax. Amã aben jabê rax ne ar abeno aba. Ne ar amã me kunĩ jabê, ar amã me kunĩ jabê rax ne ar aba, ar amã me abê raxo kute ar imã ar ajabê ja pyræk. ¹³ Kam dja Metĩndjwÿnh arÿm ar ajo tÿx ne, gar arÿm 'ã angrà tÿx ne. Nhym kam Jeju akubyn bôxkam gar ajaxwe kêt kam amextire ne ar aba. Gwaj banhô Bënjadwÿr Jeju dja ô me ja kunĩ bôx. Ô me ja kunĩ bôx gu me bajaxwe kêt kam me Babãmbê Metĩndjwÿnh kabem bakumex. Gu me baje Jeju mar bakunĩ ajmã bakute kêt ne Metĩndjwÿnh mexo bamexkumrêx ne dja, me Babãm kuka kôn h dja.

4

Me kute katàt amijo bao Metĩndjwÿnh kĩnhmã.

Rô 12.9, 13.13; Kor 3.5

¹ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, bar prĩne arÿm ar amã arê gar arÿm ama. Ar aje Metĩndjwÿnh kabênkôt ar amijo aba nhym ar akam kĩnh kadjy ne gar arÿm ama. Mrãmri ne gar arÿm ã anhÿr ar aba. Ba kam ar ije ajte ar amã arênhmã. Bënjadwÿr Jeju djô'ã ajte ije ar amã arênhmã.

—Arek ar Metĩndjwÿnh kabênkôt ar amijo aba rã'ã ne. ² Amrêbê ne bar ar amã ikabên jarê ga arÿm ar ama. Bënjadwÿr Jeju kabênkôt ar amã ikabên jarê gar arÿm prĩne ama.

³ Metĩndjwÿnh ne arÿm ar ajã amim karô. Ar Metĩndjwÿnh mexo amextire ne ar aba ne ajaxwe kêt ne ar abamã ne ar ajã amim karô. Kam dja gar aprô prãm kêt ne abenbê prôo adjækĩnh kêt ne amextire ne ar aba. Nhym me nidjwÿ mjên prãm kêt gar arek ar aba.

⁴⁻⁵ Kam dja gar aprô djwÿnh'ÿrbit tu abakumrêx ne ar o aba ne amexkumrêx. Nhym bep me kàtãm, me kute Metĩndjwÿnh mar kêt me tãm ne me prô prãm kam, kurêkam tu arík prô'ÿr ba. Nhym bep kati, kwãrik wãnh mekmã nõ. Nhym bep ar ga dja gar aprô djwÿnh'ÿrbit aban 'ã apÿnh ne. Kwãrik wãnh gar krô'ã meo aprô kêt. Kwãrik wãnh gar krô'ã meo amjên kêt. Ne kam arík ar aba kêt. ⁶ Kwãrik wãnh akamykam amikrà ar o aba kêt ne kubê prôo adjækĩnh kêt. Mÿkam? Bir, Bënjadwÿr Jeju godja mÿjja ja kunĩ pãnh ne. Ê, kute o pãnh kêtri ne bar anhÿr djwÿnhràr arÿm prĩne ar amã arê gar ama.

⁷ Be, djãm gwaj arík ar baba kadjy ne Metĩndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw? Kati. Arkati, gwaj bamextire ne katàt bamrãnh kadjy. Katàt me bamrãnh ne baje abenbê prôo badjækĩnh kêt kadjy ne Metĩndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw.

⁸ Dja me'ô kabên ja mar prãm kêt djãm mebêngôkre kabên dja me'ô mar prãm kêt ne? Kati, Metĩndjwÿnh kabên dja mar prãm kêt. Metĩndjwÿnh ta kute ar amã ta Karô mex janor tãm dja me'ô mar prãm kêt.

⁹ Nã gãm ar amã aben jabê. Ar aje Jeju marja ne gar amã aben jabê. Metĩndjwÿnh ne ar amã arê gar kam amã aben jabê. Kam dja ba ar amã 'ã pi'ôk no'ôk kêt ne. ¹⁰ Nã gãm ar amã aben jabê, Matenikam ar kute Jejukôt abeno kamy kunĩmê ne gar amã aben jabê. Kam dja ba ar amã,

—Akmere ar, àpnhĩre ar, gora arek ar ã anhÿr ar aba rã'ã ne, ane.

¹¹ Ba ajte ar amã arê,

—Gora ar abenkam akabôt katin ar aba. Adjàkrê kêt ne ar aba. Kwãrik wãnh kikrekôt môr ne mÿjja pumũnh ne mÿjja mar ne arênho aba kêt. Gora anhkrao adjàpên h aba. Tãm ne ba arÿm amrêbê ar amã arê. ¹² Bir, mÿj kadjy dja gar ar adjàpên h aba? Bir, me kàtãm kum ar akĩnh kadjy. Kadjy dja gar ã ane. Mÿkam ne gar akwÿ ar adjàpên h kêt ne aba? Ar apê ne ate amim mÿjja by ne me 'wÿr kêt.

Jeju akubyn bôxmã.

Kô k 15.51

¹³ Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, ba ajte ar amã arê, ar aje prĩne mar kadjy. Me arÿm tyk tũmja dja ba ar amã arê gar ama, ar akaprĩ kêt kadjy. Nhym bep me kute Jejukam amak kêtja dja me mrãmri kaprĩ. Me ja'ô dja ty nhym me ja tu kaprĩkumrêx, tyk nhjukri Jeju'ÿr bôx kêt kam. Nhym bep gu me ba dja gu me ã bakaprĩ anhÿr kêt kumrêx ne.

¹⁴ Jeju tyk ne akubyn tîn. Tãm ne gu me arÿm tu amim kamnhîxkumrêx ne. Dja me tyk ã Jejukôt akubyn tîn ane. Tãm dja gu me kuman tu amim kamnhîxkumrêx ne. Mrãmri godja Metîndjwÿnh me tyk tÿmja Jejumê ro'ã meo mō, me kute amim Jeju mar tyk tÿmja dja Jejumê ro'ã meo mō. Me kute tu amim Jeju markumrêxja, me tyk tÿmja, me tãm godja Metîndjwÿnh Jejumê ro'ã meo mō.

¹⁵ Ê, Bënjadjwÿr ne ar imã arê bar ô'ã prîne ar amã arê, katàt ar amã arê. Gu me batînja dja gu me me tykmã wa kêt. Bënjadjwÿr akubyn bôxkam dja gu me batîn rã'ãja me tykmã wa kêt.

¹⁶ Bënjadjwÿr ta dja kàjkwa kurÿm ruw ne kàj bê me bamã akij ne amiwÿr me bajuw. Kadjy mrãnh djwÿnh nhō bënjadjwÿrmê dja ar me bamã akij ne Metîndjwÿnh nhō mÿjja kute poti nhōkre pyræk kakô. Nhym kam me kute amim Kritu mar tyk tÿmja, me kumrêx tyk ne pykakam nōrja dja me kumrêx pyka kurÿm katon wabi. Dja me akubyn tîn ne katon wabi.

¹⁷ Gu me batîn rã'ãjamê dja gu me baro'ã wabi. Me batîn ne ar babaja dja gu me batîn ne wabi. Nhym bep me kumrêx tyk ne pykakam nōrja dja me kumrêx akubyn tîn ne kam me batîn rã'ãjamê abenã bôx. Gu me arÿm baro'ã Bënjadjwÿr'ÿr wabi. Metîndjwÿnh godja me baro'ã me babyn Bënjadjwÿr'ÿr me bajo wabi. Kakrækam dja me babyn Bënjadjwÿr'ÿr me bajo wabi. Gu me kam Bënjadjwÿr Jeju kajpa, kôk djâbêrkam dja gu me kajpa nhym kam kàjkwamã me bajo mō. Gu me kam kôt ar baba. Ar baba rã'ã: ne. Dja gu me Bënjadjwÿrkôt ar babao ino rer kêt mex ne ar baba. Ar baba rã'ã ar baba.

¹⁸ Kam dja gar abenmã ikabën ja jarêhno aban o ar akapribê abenmã kînh jadjà.

5

Meo bikênhdjà nhō akati'ã ujarênh.

Mat 24.29; Mak 13.26; Ruk 21.25, A Ped 3.10

¹ Ê, akmere ar, àpnhîre ar, mÿj kadjy dja ba ar amã 'ã pi'ôk no'ôk ne? Mÿj mytyrwÿ 'ôkam nâr mÿj akati 'ôkam dja meo bikênh djà nhō akati me'ÿr bôxmã ne ba ije 'ã ar amã pi'ôk no'ôkmã? ² Godja me aêrbê Bënjadjwÿr Jeju kute meo bikênh djà nhō akati me'ÿr bôx. Arÿm ne gar prîne ama. Me aêrbê. Akamàtkam me àkînhî me aêrbê me ùrkwãmã ngjêx ne kute mekbê mÿjjao àkînhno ba. Dja meo bikênh djà nhō akati ã me aêrbê me'ÿr bôx ane.

³ Kute me nire kra àn tokrykam kute kubê amijo bipdjur kêt ne kubê prôt kêtja pyræk. Mrãmri godja meo bikênh djà arÿm ã me'ÿr bôxkumrêx o ane, nhym me kubê amijo bipdjur kêtumrêx. Dja me abenmã,

—Be, arÿm ne gu me badjumar mexkumrêx ne ar baba. Godja mÿjja'õ ajmã me bajo kêtumrêx ne, ane. Me kute abenmã arênh rã'ã nhym me aêrbê meo bikênh djà nhō akati me'ÿr bôx, Bënjadjwÿr kute meo bikênh djà nhō akati me'ÿr bôx. Godja me'ÿr bôx nhym me kubê amijo bipdjur kêtumrêx ne 'õ kubê kator kêtumrêx.

⁴ Nhym bep kati, akmere ar, àpnhîre ar, djãm àtykri ar amrãnh got meo bikênh djà nhō akati ar ajaêrbê ar awÿr bôxmã. Kute me àkînhî me aêrbê me ùrkwã'ÿr mrãnh ne ngjêx pyræk. Nhym bep kati, djãm ar ajaêrbê ar awÿr bôx kêtumrêx ne. Me mÿ ja'ÿrbit dja bôx. Me arík ar ba'ÿr dja bôx.

⁵ Nhym bep kati, ar ga ne gar a'ukam mrã, ne arngro'ã mrã. Nã gãm ar Metîndjwÿnh kabênkôt ar amijo aban kam kute a'uri ar amrãnh pyræk. Gwaj ba ne gwaj akamàtkam baba kêtumrêx, àtykri baba kêtumrêx. Nhym bep me arík ba ne me kute àtykri me ba pyræk.

⁶ Kam dja gwaj a'ukam bamrãnhja, arngro'ã bamrãnhja 'ã bano tÿx rã'ã ne babibãnh kêt ne ar baba. Nhym bep me arík ar baja, àtykri ar baja dja me wãnh arík ar ba. Nhym bep gwaj ba dja gwaj ã anhÿr kêtumrêx ne ar baba. ⁷ Nhym bep me Jejubê jãm krãja ne kute arík akamàtkam me ba pyræk. Nhym me arík ar badjwÿ ne me kute me bibãnhkam arík akamàt kô tykkam ba pyræk.

⁸ Nhyim bep kati, a'uri gwaj bamrânha dja gwaj bajaxwe kêtikumrêx ne ar baba. Ê, dja gwaj amijã bano tÿx. Xatanaj ne kute gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã àpnênh prãmikumrêx. Kam dja gwaj amim Jeju mar 'ãno djan arek bamã me abê. Kute mrãmri ne me kute ngônho kubêkà jangjênh nhyim me te kute me'ã kamjÿrja pyrãk. Dja gwaj ã baje amim Jeju mar 'ãno badjãm ne bamã me abêo ane. Nhyim kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã apnê. Gwaj Jeju 'ãno djan amiwÿr kam ama. Kute mrãmri ne me kute ngônho krãdjê tur nhyim me te kute kôo me ikwÿr kajgo ja pyrãk. Dja gwaj ã baje Jeju 'ãno badjãm ne amiwÿr kam amako ane nhyim kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã apnê.

⁹ Djãm Metĩndjwÿnh me bakam ngyrk ne kute me bajo bikênh kadjy ne amijo me bapytàn amim me bajã karõ? Kati, kute me bapytãrmã ne me bajo amiptã. Me banhõ Bênjadjwÿr Jeju Kritu ta ne me bapytàn ar me bajo ba.

¹⁰ Ta ne me bapãnh tyn ajte me bakadjy tĩn ne. Gu me kôt bakunĩ batĩn ne. Dja gu me arÿm batyk jabej nãr kon batĩn rã'ã jabej mrãmri dja gu me bakunĩ ajte Jejukôt batĩnkumrêx ne. ¹¹ Me akubyn tĩn dja gar mã abenmã arê. Ne mã o abenmã kĩnh jangij ne o abenmã tÿx jangij. Arÿm ne gar ã ane. Jakam dja gar mã ã anhÿr atêm rã'ã.

Akubyn ajte arkum 'ã karõ.

Gar 6.6; Xim k 5.17

¹² Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, dja gar prĩne ar kute Jeju nhõ me jao ba djwÿnh kabên ma. Ar ja ne ar prĩne ar ar ajo djuw mexo ba, Bênjadjwÿr Jeju kabênkôt ar ar ajo djuw mexo ban ar amã àpênh ar ba, ne ar ar akreo ba. Kam dja gar prĩne ar kabên ma. ¹³ Gora ar prĩ:ne ar kabênja man amã ar abên amã ar kĩnh. Ar akrãnmã ar amã àpênhkam dja gar amã ar kĩnhkumrêx ne ar aba. Gora ar akunĩ abenmã adjãkrê kêt ne amã aben jabên ar aba.

¹⁴ Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, ba ajte ar ar amã ikabên jarê. Godja me kum ukanga gar mekmã kum,

—On adjãpênh ar aba. On mÿjja kupê, ane.

Godja me kaprĩ gar memã kĩnh jangjê. Godja me kute amim Jeju mar rerek gar mekmã kum,

—On amim Jeju mar mex ne 'ã angrã tÿx, ane.

Gora ar akunĩ abenmã akabên mexbit jarên abenmã adjãkrê kêt ne ar abeno aba.

¹⁵ Godja me'õ ar ar ajõkam ar amikrào ba ga amipãnh o abikênh kêt ne. Tu ate akrãn ar aba. Godja gar abenkam adjukaprĩn ar aban me kunĩkam adjukaprĩn ar aba.

¹⁶ Gora ar akĩnh rã'ã rã'ã.

¹⁷ Gora ar Metĩndjwÿnhmã akabên 'ãno dja.

¹⁸ Gora ar myt kunĩkôt Metĩndjwÿnhmã kum,

—Aje imã mÿjja janorja ne mexkumrêx. Ba akam ikĩnhkumrêx, ane. Adjumar mexkam nãr apunukam nãr abikênhkam nãr mÿjja kute ajo bikênhkam dja gar kum ã amijarênho ane ne 'ãno dja. Ar aje mÿjja kunĩkam akĩnh ne aje kum amijarênhmã ne Metĩndjwÿnh ar ajã amim karõ. Nãm ã ar aje Kritu Jeju mar'ã amim karõo ane.

¹⁹⁻²⁰ Dja me'õ Metĩndjwÿnh Karõkôt ar amã mÿjja'õ jarê gar aprÿ kêt. Kwãrĩk wãnh Metĩndjwÿnh Karõ ar amã kabên'õ jarê gar ate akrã kêt. Dja gar ate akrã nhyim arÿm Metĩndjwÿnh Karõ ar amã kabên kêt ne. ²¹ Dja gar prĩne me kunĩ kabên kabi. Dja me'õ kabên mex jabej gar tu kabên markumrêx ne kabênkôt ar amijo aba. Dja me'õ kabên punu gar tu ate akrã.

²² Be, gora ar rũm apÿnh mÿjja punu djãri kunĩmã akre rax.

²³ Gê Metĩndjwÿnh ta kute me bamã umar mex jarênh djwÿnh prĩne amim ar amã mex jadjã gar kam ta mexo amexkumrêx ne ar aba. Me akunĩ dja gar anhĩ pÿnhkôt amexo tuknĩn ar aba. Dja me banhõ Bênjadjwÿr Jeju Kritu akubyn tẽ gu me bamextire ne ar baba. Gu me bajaxwe kêt ne ar baba. Ajmã bakute kêt ne ar baba. Badjumar djãmê banhĩmê bakarõmê ajmã bakute kêt ne ar baba. ²⁴ Metĩndjwÿnh ta ne amiwÿr ar ajuw, ta godja ar amã mex jadjã. Mrãmri godja ar amã mex jadjã. Metĩndjwÿnh ne kabênkumrêx. Mrãmri dja ar amã mex jadjã gar amexkumrêx ne ar aba.

²⁵ Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, ar badjwỳ dja gar Metĩndjwỳnhmã ar ijarẽ.

²⁶ Ar aje Jejukôt abeno akamy dja gar idjô'ã aben pa krij.

²⁷ Ba ar amã arẽ, Běnjadjwỳr kaběnkôt ar amã arẽ. Ije ar amã pi'ôk no'ôkja dja gar akamy kunĩmã arẽ.

²⁸ Gê gwaj banhõ Běnjadjwỳr Jeju Kritu ukapřĩkôt přĩne ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Texarônikakam me jamã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Arÿm ne Paur Texarônikakam ar jamã pi'ôk no'ôk ne. Nhym arÿm mã me'õ ar'ÿr o tẽ nhym ar arÿm omün kam amipãnh Paurmã pi'ôk no'ôk ne kum amijarẽ. Texarônikakam ar kwÿ kum ukanga rã'ã. Nhym ar kwÿ meo bikẽnh djà nhõ akati kupa'ã arẽn memã kum,

—Arÿm ne me bawÿr bõx. Mã dja gu me nẽ? Paur ne arÿm arẽ, anhÿro kumex. Nhym kam ar abej Paur kukij.

Nhym ar kwÿ ajte amikam umar punu ne Paurmã kum,

—Birãm dja ba Metĩndjwÿnh'ÿr ibõx kêt jabej, ane. Nãm ar ã Paurmã amijarẽnho ane nhym kam Paur omün ajte arkum pi'ôk no'ôk ne. Ar kute Texarônikakam Jeju marjamã ajte pi'ôk no'ôk ne arkum tÿx jadjà. Nãm ar axwe amikam umarjamã kum,

—Kwãrĩk wãnh gar amikam adjumar punu kêt. Metĩndjwÿnh ta ne ar amã tÿx jadjà gar 'ã angrà tÿx ne. Nhym me te ar ajo ajkẽ. Adjÿm, dja Metĩndjwÿnh ar ajo ngryk ne meo ajkẽ. Metĩndjwÿnh kute meo bikẽnh djà nhõ akati kraxje bõx kêt rã'ã. Dja ï bõx. Nhym bep ar ga ne Metĩndjwÿnh amijo ar apytà, kute ar apytãrmã ne amijo ar apytà. Kam dja gar mã 'ã angrà tÿx ne, ane.

Ne kam ajte arkum ukangajamã àpẽnh'ã apnẽ. Nãm ã Paur arkum pi'ôk no'ôko anen arkum ano. Gwaj 'ÿr Paur kabẽn ma.

¹ Ba ibê Paur ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Xiramẽ Ximoximẽ ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ar aje krĩbê Texarônikakam amim Jeju mar ne kôt aben pydjijamã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Metĩndjwÿnhbê gwaj Babãmmẽ krabê Bẽnjadjwÿr Jeju Kritu arkôt ne gar aben pydji. Ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

² Gê Metĩndjwÿnh ar ajo djuw mex, Bẽnjadjwÿr Jeju Kritumẽ Bãmbê Metĩndjwÿnh ar ukaprĩkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarẽ, gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwÿnhmã arkam amikĩnh jarẽnh.

³ Mrãmri ne bar mã Metĩndjwÿnhmã ar akam ikĩnh jarẽ, akmere ar, àpnhĩre ar. Nã gãm ar arÿm Jeju mar tÿxo tẽn kam arÿm akunĩ amã aben jabê rax tẽ. Kam ne bar mrãmri Metĩndjwÿnhmã ar akam ikĩnh jarẽ. ⁴ Kam ne bar ar ajo amra. Apÿnh pyka djari ne bar mekmã ar ajo amra. Me kute Metĩndjwÿnhkôt aben pydjijamã ne bar ar ajo amra. Me te kute ar ar ajo bikẽnho ban ar ajaprÿo ba gar aje mã tu Jeju mar tÿxkumrẽx ne mã 'ã angrà tÿx. Tãm ne bar mã memã arẽ.

⁵ Be, arÿm ne me kute Jeju mar kêtja ar ajo ajkẽ. Arÿm ar amã Metĩndjwÿnh jabêkam ar ajo ajkẽ. Bir, mÿj kadjy? Mÿjja kute gwaj bajo bikẽnh gwaj bakaprĩkôt godja Metĩndjwÿnh amim gwaj bakabi ne amim gwaj bajo mex ne. Gwaj bamex ne Metĩndjwÿnh kute õ me ja ar o ba'ÿr babõx ne kam kam ar baba kadjy. Be, ga Metĩndjwÿnh kute katàt memã o pãnhja pumũ.

⁶ Djã nãm Metĩndjwÿnh kupa'ã memã o pãnh? Arkati. Nãm katàt kute memã o pãnhmã amim 'ã karõ. Godja Metĩndjwÿnh me kute ar ajo bikẽnhjao ajkẽ ⁷⁻⁸ gar kam arÿm ajo bikẽnhja arÿm adjumar mexkumrẽx ne atyk djà kêt ne. Ar badjwÿ dja bar idjumar mexkumrẽx ne ityk djà kêt.

Mÿj akatikam? Bir, Jeju kàjkwa kurũm kute amijo amirĩtkam. Kuwy pòk jabatãnhmẽ kadjy mrãnh djwÿnh pymamẽ, tãm dja Jeju amikôt o mõ. Kute ar apãnh meo bikẽnhmã dja bõx. Me kute Metĩndjwÿnh mar kêtõ bikẽnhmã dja bõx. Me kute Jeju kabẽn mar prãm kêtja, gwaj banhõ Bẽnjadjwÿr Jeju'ã ujarẽnh ny mar prãm kêtja kute meo bikẽnhmã dja bõx.

⁹ Dja prĩne ar apãnh meo ajkẽ nhym me biknor rã'ã: ne. Tu biknorkumrẽx. Godja Bẽnjadjwÿr tu abenbê me bajo bikjêrkumrẽx nhym me wãnh ba djakam tu wãnh bakumrẽx ne Metĩndjwÿnh'ÿr bõx kêtumrẽx. Ne kam Bẽnjadjwÿr pumũnh kêtumrẽx ne mex pumũnh kêtumrẽx ne uma pumũnh kêtumrẽx ne tÿx pumũnh kêtumrẽx.

¹⁰ Be, dja Jeju ĩ bôx. Akubyn me'ÿr bôx nhym ta ð me ja kunĩ dja me kum mextire jarĕn kum uma jarĕn kum tÿx jarĕ. Me kute amim Jeju mar kunĩ dja me uma pumÿn ari aben pumÿn kam kĩnhkumrĕx ne Jejumã mextire jarĕn kum uma jarĕ. Ar gadjwÿ dja gar me kudjwa Jejumã mextire jarĕ. Jeju'ã ar idjujarĕnhja ne gar tu markumrĕx ne. Kam dja gar me kudjwa kum mex jarĕ.

¹¹ Kadjy ne bar mã gwaj banhõ Metĩndjwÿnhmã ar ajarĕn ar akadjy Metĩndjwÿnh 'uw ne kum ikabĕn. Metĩndjwÿnh ne arÿm amiwÿr ar ajuw. Kam ne bar kum,

—Ga aje amiwÿr ar 'wÿr djwÿnh dja ga amikadjy katàt ar krã dja. Ota ar ja katàt mrãnh prãmkumrĕx. Ota ar arÿm tu amim Jeju markumrĕx ne kam kum mÿjja mexbit kĩnh ne ar o ba. Abĕ mÿjja 'õ bipdjur kĕtkõt dja ga katàt ar krã dja. Atÿxkõt dja ga ã aro ane. Nã bãm ar ã Metĩndjwÿnhmã ar ajarĕnho ane.

¹² Ar aje Jeju marja godja Metĩndjwÿnh katàt ar akrã pumjuw nhym kam me ja ar apumÿn arÿm Jejumã mextire jarĕ. Ar amex pumÿnh nhirãm mã Jeju jarĕnho ba. Nhym gwaj banhõ Bĕnjadjwÿr Jeju Kritudjwÿ dja ar amexkõt ar apumÿn arÿm ar akam kĩnh ne ta dja ar amã ar amex jarĕ. Gwaj banhõ Metĩndjwÿnh djukaprĩkumrĕx, nhym Bĕnjadjwÿr Jeju Kritudjwÿ ukaprĩkumrĕx. Ar ukaprĩkõt dja ar katàt ar akrã dja.

2

Kute me'õ ar axwe baja katormã arĕnh.

¹⁻² Akmere ar, àpnhĩre ar, Bĕnjadjwÿr Jeju Kritu akubyn bôx gwaj baje 'ã aben pydjimã, kam dja gar axwe amikam adjumar kĕt ne ar aba. Kwãrĩk wãnh gar arĩk abenmã ajĕx ne,

—Arÿm ne gwaj bajo bikĕnh djã nhõ akati gwaj bawÿr bôx, anhÿr kĕt ne kam adjumar punu kĕt. Godja me'õ arĩk 'ĕx ne,

—Arÿm ne gwaj bajo bikĕnh djã nhõ akati gwaj bawÿr bôx, ane. Nàr kon arĩk 'ĕx ne,

—Arÿm ne gwaj bawÿr bôx. Metĩndjwÿnh Karõkõt ne ba kuman kam ar amã ikabĕn jarĕ. Nàr kon ijã,

—Arÿm ne Paur gwaj bamã pi'òk no'òk ne. Arÿm ne gwaj bajo bikĕnh djã nhõ akati gwaj bawÿr bôx, ane. Kati, dja gar tu ate akrã ar aba. Nãm me 'ĕx ar ba.

³ Kwãrĩk wãnh me'õ arĩk ar amã 'ĕx ne ar amã kabĕn jarĕ gar kõtbit ajamak bĕn kĕt. Dja gar tu ate akrã ar aba.

Ē, meo bikĕnh djã nhõ akati bôx djwÿnhrà m godja me kato, ne amibĕ Metĩndjwÿnh kurĕn axwebit ma. Nhym kam gormã me'õ katon kam me kadjy bĕnjadjwÿr ne kam ar axwe ban ĩ axweo amijo amirĩt mex ne. Godja axweo amijo amirĩt kumrĕx nhym kam atãri arÿm meo bikĕnh djã me'ÿr bôx. Kam godja me'õ ar axwe baja tu biknorkumrĕx ne. Arÿm ne Metĩndjwÿnh me'õ jaxweja tu biknorkumrĕxmã amim 'ã karõ.

⁴ Be, dja me'õ ar axwe baja arĩk 'ĕx ne amijo Metĩndjwÿnh. Godja me kute mÿjja metĩndjwÿnhja kunĩ kum kurĕn mekbĕ o akabĕ, ne me kute mÿjja karõ nhipĕx ne kum, “Me Itĩndjwÿnh”, anhÿr kajgoja kunõ akabĕ. Ne kam ta amijã bĕnjadjwÿr rax mĕ. Ne kam Metĩndjwÿnh nhõ kikremã wadjàn nhÿn kam mekmã kum,

—Ibĕ ne Metĩndjwÿnh, ane. Nãm arĩk 'ĕx ne amijo Metĩndjwÿnh. Axwekam arĩk 'ĕx ne mekmã amijo Metĩndjwÿnhho nhÿ.

⁵ Djãm arÿm ne gar ikabĕno akno? Ar akam idjãm kam ne ba arÿm bĕnjadjwÿr ar axwe baja ar amã arĕ gar arÿm ama.

⁶ Ē, kraxje bĕnjadjwÿr ar axwe baja nhõ akati 'ÿr bôx kĕt. Gĕdja ð akati 'ÿr bôx nhym arÿm axweo amijo amirĩt ne. Nhym bep mÿjja ne mã me banĕje bĕnjadjwÿr ar axwe baja kukrà, me baje Jeju mar nĕje kukrà. Arÿm ne gar mÿjja ja ma.

⁷ Mrãmri ne me arÿm bĕnjadjwÿr ar axwe bajakõt axwebit ma. Axweo kute amijo amirĩt kĕt rã'akam ne me kukãm axwemãbit amima. Nhym bep kute me banĕje kukrà djwÿnhja dja me banĕje kukrà dja:n kam mã tĕ. ⁸ Mã tĕ nhym kam arÿm axweo memã amijo amirĩt. Nhym kam Bĕnjadjwÿr Jeju bôx. Bôx ne kam axwe pãnh akõro pyka mĕ o amrà. Umao dja bôx ne o kubĩ, prĩne o akno.

⁹ Ë, godja bënjadwÿr ar axwe baja Xatanaj kabënkôt bôx ne kam ar ro'ã ar ba. Xatanajmë dja ar ar ba nhym kam bënjadwÿr ar axwe baja ar mekmã amimao ba, ar mekmã amimao pôxo ba. Ne kam mekmã mÿjja pumÿnh kêt nhipêx ar o ba. Kute o me noo biknormã ar mÿjja pumÿnh kêt nhipêxo ba. Nãm ar mekmã 'êx ba.

¹⁰ Dja prïne mÿjja punu kunio me noo akno nhym me kuma. Dja me jamã 'êx nhym kute mrãmri pyrãk, nhym me kôtbit amak bën ne, ajbit ma. Metĩndwÿnh kute me jao biknor'ã amim karôja, me tãm. Metĩndwÿnh kute katàt memã amikabën jarënh nhym me kute mar prãm kêtja, me tãm. Me tãm ne me kum Metĩndwÿnh kabën mar prãm kêtumrëx ne kum kĩnh kêtumrëx nhym te Metĩndwÿnh kute me utãrmã. Kam dja me tu biknorkumrëx ne. ¹¹ Nãm Metĩndwÿnh katàt mekmã amikabën jarë nhym me mar prãm kêt ne kum 'êxnhĩbit kĩnh ne. 'Êxnhĩbit mar prãm nhym kam me kute 'êxnhĩbit mar kadjy me kanga. Me kute 'êxnhĩbit marmã me kanga. ¹² Mÿkam? Bir, nãm te Metĩndwÿnh mekmã amikabën katàt arë, nhym me kum axwebit kĩnh ne. Kam dja Metĩndwÿnh me jamã axwe pãnh jarën me biknor djà'ÿr me ano.

Me kute Metĩndwÿnh kukràdjã'ã ngrã tÿxmã kute arënh.

¹³ Akmere ar, àpnhĩre ar, nhym bep ar ga ne gar atemã. Ar ga ne Bënjadwÿr Jeju kum ar ajabê:kumrëx. Metĩndwÿnh ne amijo ar apytã, kute ar apytãrmã ne amijo ar apytã. Amrëbê mÿjja kêttri ne amijo ar apytã, ar aje tu Metĩndwÿnh kute katàt amikabën jarënh markumrëx nhym Metĩndwÿnh Karõ kute katàt ar akrã djar kadjy ne amijo ar apytã. Kam ne bar mã Metĩndwÿnhmã ar akam ikĩnh jarë.

¹⁴ Kadjy ne amiwÿr ar ajuw. Ar amã idjujarënh kôt, Jeju'ã idjujarënh nykôt ne amiwÿr ar ajuw. Gwaj banhõ Bënjadwÿr Jeju Kritu ne kute umao, mexo, raxo mÿjja kunĩ jakrenh gwaj kôt badjwÿ ã baje anhÿrmã ne amiwÿr gwaj bajuw.

¹⁵ Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, kam dja gar 'ã angrã tÿx ne. Ar ije ar amã prïne Metĩndwÿnh kukràdjã jarënhja dja gar ajamako mar tÿx mex ne. Ar ije pi'ók no'ókam ar amã arënh ne ije ijajkwakam ar amã arënhja tãm dja gar ajamako mar tÿx mex ne mã ama.

¹⁶⁻¹⁷ Be, gwaj banhõ Bënjadwÿr Jeju Kritu ne kum gwaj bajabê:kumrëx. Nhym Metĩndwÿnhbê gwaj Babãmdjwÿ kum gwaj bajabê:kumrëx. Nãm tu kum gwaj bakaprĩn gwaj bamã tÿx jadjãr rã'ã: rã'ã ne. Gwaj kam batÿxo ino rer kêt rã'ã ne. Nhym kam arÿm gwaj bamã mÿjja mex jarë gwaj kam amim kamnhĩxbê ar kadjy baba.

Gê Metĩndwÿnhmë krabê Jeju Kritu ar prïne ar amã kĩnh jadjã ar amã tÿx jadjã. Gar kam arÿm akabën mexkumrëx ne ar aban apÿnh mÿjja mex djãribit kupê.

3

Ar kute Metĩndwÿnhmã Pauro à'wÿrmã kute arënh.

¹ Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, Metĩndwÿnhmã ar ijarë gê Bënjadwÿr djwÿnh'ã ar idjujarënhja pyka kunikôt ajmã gê me kuman tu amim Jeju kamnhĩxkumrëx gê me kum mextire jarë. Gora gê me kute me apyrãk ne ar ba. Ar ga ne gar Metĩndwÿnh'ã ar idjujarënhja man tu amim Metĩndwÿnh markumrëx ne. Nhym kam ar akam me ja ar apumÿnh nhirãm ar akôt Metĩndwÿnhmã mextire jarë. Gora gê Bënjadwÿr'ã ar idjujarënhja ã pyka kunikôt bimãnh ane.

² Gora ar ajte Metĩndwÿnhmã ar ijarë gê on me axwemë me kabën punubê ar ipytã gê me ar ibĩn kêt. Djã nãm me kunĩ Jeju ma got me ar imã kabën mex ne? Kati, kam dja gar ajte Metĩndwÿnhmã ar ijarë.

³ Nhym bep ar ga. Ar ga dja Bënjadwÿr ar amã tÿx jadjã ar anêje axwe djwÿnhbê Xatanaj kukrà. Mrãmri dja ã ane. Arÿm ne ar amã arë. Djãm Metĩndwÿnh kabën krãptĩ got? Kati, Metĩndwÿnh ne kabënkumrëx. Mrãmri ne arÿm ar amã arë, mrãmri dja ar amã tÿx jadjã ar anêje axwe djwÿnh kukrà.

⁴ Arÿm ne bar ar akam ikĩnhkumrëx. Ar aje Bënjadwÿr djwÿnh kabën mar ne kôt ar amijo abakam ne bar arÿm ikĩnhkumrëx. Amrëbê ne gar amikam ar ikabën man arÿm

kôt ar amijo aba. Mrãmri dja gar arek ã anhÿr rã'ãn tu ar ikabên man kôt ar amijo aba. Arÿm ne bar prÿne ar amã ikato. Kam ne bar ar akam ikÿnhkumrêx.

⁵ Gê Bënjadjwÿr ta ar amã Metÿndjwÿnh jabê kadjy ar amã arê. Gar kam amã Metÿndjwÿnh jabêkumrêx. Gê ta ajte ar amã arê, gar aje 'ãno adjãm ne aje kanga kêt kadjy ar amã arê. Gar kam aje Kritu pyrãk gê me te ar ajo ajkê gar kanga kêtumrêx.

Arkum ukanga nêje kute ar akre.

Ep 4.28; Tex k 4.11

⁶ Ê, akmere ar, àpnhÿre ar, Bënjadjwÿr Jeju Kritu kabênkôt dja bar ar amã ikabên 'õ jarê. Dja ar aje Jejukôt abeno akamy kwÿ kum ukangan àpênh prãm kêt jabej gar rÿm arkum akre rax. Ar kute ar ikabên mar kêtumrêx dja gar rÿm arkum akre rax.

⁷ Arÿm ar aje mar. Ar aje ar ijã amijakre ne ar idjãpênho adjãpênhmã, arÿm ne gar ama. Djãm ar akam ar idjãmkam ar idjãpênh kêt ne ar iba. Arkati. ⁸ Ar ar idjãpênh ra:xja pumÿ. Nã bãm ar prÿne mÿjja kupê. Arngro'ã akamãtkam ar idjãpênh iba. Nã bãm ar amim apê. Ar ije pi'òk kaprÿre'ã ar ajwÿr kêt kadjy. Nhÿnh ne me'õ kute ar ijo djuw mex'õ bar ije kum o pãnh kêt? Arkati.

⁹ Nã bãm ar ã ane. Ar aje ar ijã amijakren ar ikôt amijo abamã. Jeju Kritu kute ar ijanor pumÿnh nhirãm ren ate ikrãn arek ikrÿ nhym me ren ijo djuw mex kajgo nhym ren mrãmri kôt. Nhym bep kati, ar ba ne bar idjãpênhbit iba, ar aje ar idjãpênhkôt ar ipumÿnh ne aje ar ijã amijakremã. ¹⁰ Ar akam ar idjãmkam ne bar arÿm ar amã,

—Godja me'õ àpênh prãm kêt kwãrik wãnh gar kum õ kwÿ krên djã nhôr kêt, ane.

¹¹ Ar akam ar akwÿ ne ar àpênh prãm kêtumrêx ne ar ba bar arÿm kuma. Nãm ar mÿjja kupênh kêt ne kam kikre kabe'ã kabên prãm kadjybit ar ba. ¹² Ê, ar prÿne ikabên ma. Bënjadjwÿr Jeju Kritu kabênkôt ne bar arkum ukangajamã ikabên jarê ne àpênh'ã arkum apnê ne arkum,

—Dja gar akrãnmã adjãpênh ar aba. Ar anhõ kwÿ krên kadjy adjãpênh ar aba, ane.

¹³ Be, akmere ar, àpnhÿre ar, ar akunÿ dja gar amrãnh mexja kanga kêt. Ar akunÿ dja gar amrãnh mexkumrêx ne.

¹⁴ Godja me'õ ar ikabênja mar prãm kêt, ar ije ar amã 'ã pi'òk no'òkja mar prãm kêt gar 'ãno djan omÿn kum akre rax. Kute on amim kator ne pijãm kadjy. Kadjy dja gar 'ã ano tÿx ne 'ãno djan omÿ. ¹⁵ Djãm ar aje o akurê djwÿnhmã? Kati, ar aje o akamykam dja gar abên djãnh no katio bit kum akabên ne kum,

—On tu Metÿndjwÿnh kabên markumrêx ne kôt ar amijo aba, ane. Dja gar ã kum ane.

Kabên jarênho ino rer.

¹⁶ Gê Bënjadjwÿr kute memã umar mex jarênh djwÿnh ta ar amã umar mex jarê gar mã adjumar mexbit man o aba gê te mÿjja ar ajo ajkê gar mã adjumar mex ne ar aba. Gê Bënjadjwÿr amimê ar ar ajo ba.

¹⁷ Aje, ibê Paur ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Ê, ba ne ba inhikrao pi'òk no'òk ja ngrÿre no'òk ne o ino re. Ije memã pi'òk no'òk kunÿkôt ne ba ã pi'òk no'òk kryre o ane.

¹⁸ Gê gwaj banhõ Bënjadjwÿr Jeju Kritu prÿne ukaprÿkôt ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Ximoximã pi'òk kumrëx no'òk ne ja.

Paur ne krabê Ximoximã pi'òk no'òk ne. Mÿjkôt ne o kra? Jejukôt. Kute kum arënh nhym kute tu amim markumrëxkôt ne o kra. Nhym kam arkum aben kïnhkumrëx ne.

Nhym kam Paur kumrëx ne krïraxbê Epexukam bôx ne kam ar memã Metïndjwÿnh'ã ujarënh ba ne kam tẽ. Nhym kam Ximoxidjwÿ arÿm kam bôx. Kam tẽn bôx ne kam ar kam memã 'ã ujarënh ba, memã Jeju jarënh ba. Nhym me kwÿ arÿm prïne amikajmãtã Jeju ma. Nhym bep ar kwÿ ne ar arïk 'êx ne kute amijo Jeju mar. Ar kute mar kêt kumrëx ne arïk 'êx ne memã mÿjja jarë. Nãm we ar,

—Kwãrïk wãnh abenwÿr mör kêt, ane. Ne,

—Mrywã kur kêt, ane. Nãm ar ã kupa'ã me akre ar o bao ane. Ar ja 'ã ne Paur Ximoximã kum,

—Dja ga akabëno ar ity gê ar anhikrê, ane. Ne kam ajte me kute amim Jeju mar'ã kum karõ ne kum,

—Ë, Jeju nhõ me jao ba djwÿnhmẽ me atãri àpënhjamẽ gêdja ar katàt mrãn memã Metïndjwÿnh'ã ajarë, ane. Ne kam Ximoximãdjwÿ kum,

—Ë, gadjwÿ, gadjwÿ dja ga katàt mrãn Metïndjwÿnh kabënkôt prïne memã arë, ane.

Ne kam ajte me'ã kum karõ, me Metïndjwÿnh kabënkôt katàt mrãnhmã, me mymẽ me niremẽ me ari memã àpënh kajgo ar bajamẽ me 'uwtimẽ, me kunï. Me kunï ne me Metïndjwÿnh kabënkôt katàt mrãnhmã ajte Ximoximã me'ã karõ. Ne kam me'ã kum pi'òk no'òk ne kum ano. Tãm ne ja.

¹⁻² Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'òk no'òk ne. Ximoxi, ikra djwÿnh, amã ne ba pi'òk no'òk ne. Ije amã Jeju jarënh ga tu aje amim markumrëx kôt ne ba arÿm ajo ikrakumrëx ne. Ba ibê Paur, ne ba amã pi'òk no'òk ne. Djãm ba ne ba Jejumã idjãpënh? Kati, Metïndjwÿnhmẽ Kritu Jeju ar ta ne ar imã idjãpënh jarën ijano, ije memã 'ã idjujarënhmã ijano. Metïndjwÿnh, kute gu bapytãr djwÿnhjamẽ Kritu Jeju gu baje amiwÿr kam amakjamẽ, ar ta ne ar imã kabën jarë ba kam arkum idjãpënh iba.

Be, gê Metïndjwÿnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhõ Bënjadjwÿrmẽ Bãmbê Metïndjwÿnh ar ukaprïkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akaprï ne amã umar mex jarë, ga kam adjumar mex ne ar aba.

Kute Metïndjwÿnh kabën jarënh djwÿnh 'êxnhï bôxmã arënh.

Rô 16.17; Xim k 6.3; Xit 1.10

³ Ë, dja ga arek Epexukam djan nêje ar kukrà. Wãnh ne ar kwÿ arïk kupa'ã ar memã arënh ba, Metïndjwÿnh kabën kupa'ã ar memã arënh ba. Dja ga nêje akabëno ar ity. Nã bãm itëm kutã, pykabê Matenimã itëm kutã amã ikabën jarën kam arÿm ajbir ajte ar'ã amã pi'òk no'òk ne ano.

⁴ Dja ga arkum,

—Kwãrïk wãnh ar me tÿmre'ã ujarënh kajgomẽ me akukãmãre nhidji me kute tÿmrãm abenmã arënhja kwãrïk on wãnh nõ. Kôt ne me abenmã kabën ar ban kam me kute amim Metïndjwÿnh mar ne 'ãno ãm kêt. Tãm dja on wãnh nõ, ane.

⁵ Akmere Ximoxi, mÿj kadji ne ba amã ikabën ja jarë? Bir, me kum aben jabê kadji. Godja me ôkre kadjwÿnhbê axwe 'õ nõr kêt ne kute amikam axwe 'õ mar kêt kam arÿm kôt kum aben jabê. Ne kam ajte me kute mrãmri amim Jeju markumrëx kôt ne me kum aben jabê. Kadji ne ba amã ikabën ja jarë.

⁶ Bir be, me kwÿ arÿm kute ja mar prãm kêt kam arÿm kabën kajgoo kumex, ne abenkam kangao kumex. Jabit ne me kuma. ⁷ Djãm me ja kute mÿjja mar got. Kute Môjdjê kukràdjã mar kêtjakam kukràdjã kupa'ã ar memã arënh ba. Ar ta ne ar amijo memã mÿjja'ã ujarënh djwÿnh ne. Ne kute memã,

—Mrãmri ne ba ije me amã arënhja. Kôt ne ba me amã arë, anhÿr ar o ba. Bep kati, ar kute ta amikabën mar kêt ne Môjdjê kukràdjã mar kêt.

⁸ Be, Môjdjê kukràdjaja ne mexkumrëx. Gu arým kuma. Ne ren ar kuman kôt ar amijo ba nhym arým rân mexkumrëx. Nhym bep kati, ar ja kute mar kêt ne ar kupa'ã memã arënh ar o ba.

⁹ Be, nhÿnh me jamã ne Môjdjê kukràdjaja? Djãm me kute katàt amijo bajamã? Kati, me kute axweo amiptàrjamë, me amakkre kêtjamë, me kute Metĩndjwÿnh mar prãm kêtjamë, me axwejamë, me kute mÿjja punubit mar prãmjamë, me kute Metĩndjwÿnh japrÿjamë, me kute nãmë bãm ar parjamë, me kute me parjamë ¹⁰ me prõ nàr mjên prãmjamë, me my ta kute aben nĩho bajamë, me kute mekbê krao àkĩnhjamë, me 'èxnhĩjamë, me kute me kà mex jarënhjamë, nàr me kute mÿjjao amiptàr, Metĩndjwÿnh kute katàt memã amikukràdjaja jarënh ne mekbê mÿjja puma nhym me kute o amiptàrjamë. Me ja kunĩ kadjy ne Môjdjê kukràdjaja. Gu arým kuma.

¹¹ Nà, Metĩndjwÿnh amikabën nykôt katàt memã amikukràdjaja jarë. Djãm kabën ny punu got. Axwe mextire. Metĩndjwÿnh ne mexo, umao me rer mex ne. Nhym kabën nydjwÿ ã mexo, umao ane. Nhym kam ta, Metĩndjwÿnh kĩnhtire ta ne imã amijã ujarënh ny jarën ijano ba kam ô'ã memã arënh tẽ, memã 'ã idjujarënh tẽ.

Kritu kum Paur kaprĩ ne kute àpênh 'ã mën.

¹² Ë, akmere, mrãmri ne Kritu Jeju gu banhõ Bënjadjwÿr amim idja. Kum idjàpênhmã ne amim idja. Nãm amikajmã'ã ima, ije 'ã ingrã tÿx ne kanga kêtã kôt tu iman amim idjan imã idjàpênh jarë.

—Dja ga imã apê, ane. Ne kam kadjy imã tÿx jadjà ba kam kum idjàpênh mex ar iban kôt kum amikĩnh jarë. Mrãmri ne Kritu Jeju imã mexkumrëx ba kam kum amikĩnh jarë.

¹³ Amrêbê ne ba Jeju japrÿ ar o iban arík ũno iban Jeju nhõ me jao ibikënhõ iba. Nã bãm te Jejukam ijaxwe nhym tu kum ikaprĩn kam amim idja. Nà, mrãmri ne tu kum ikaprĩ. Kraxje ije amikajmã'ã Jeju mar kêtã ije amimar kêt nhym bi kum ikaprĩ. ¹⁴ Nãm gu banhõ Bënjadjwÿr tu ukaprĩkôt kum ikaprĩ raxkumrëx ne prĩne ijo djuw mex. Djãm ukaprĩ kêt got. Kum ikaprĩ rax ba arým jakam ije amikajmã'ã amim markumrëx. Ije amikajmã'ã Kritu Jeju markumrëx ne imã abê:kumrëx.

¹⁵ Ë, mrãmri ne me abenmã kum,

—Kritu Jeju arým pykamã ruw, kute me axwe pytãrmã ne ruw, ane. Mrãmri ne me abenmã arë. Kabën ja dja me tu markumrëx ne amijamakkrekam kunhõ. Be, kute me axwe pytãrmã ne pykamã ruw.

Ba ne ba ijaxweo me axwe kunĩ jakre. ¹⁶ Te ijaxwe rax nhym bi kum ikaprĩ rax ne. Jeju Kritu kute akrãnmã meo tẽm nhym me kute mar kadjy. Te ijaxwe raxo ije me kunĩ jakrenh nhym mã Jeju kute akrãnmã prĩ'ã ijo tẽmja pumũ. Mÿkam? Godja me'õ kute ijaxwe pyrãk ne kute Jeju japrÿ jabej dja ikôpdji'ã ã ikudjwa anen tu amim Jeju kamnhĩxkumrëx ne kam ikudjwa tyk nhijukri tĩn rã'ã rã'ã kadjy. Kadjy ne Jeju kum ikaprĩn akrãnmã prĩ'ã ijo tẽ. Kam ne ba amã,

—Jeju kute me axwe pytãrmã ne pykamã ruw, ane.

¹⁷ Be, Metĩndjwÿnh djukaprĩja pumũ. Kumã dja me rax jarë. Djãm bënënjadjwÿr ngri got. Dja memã Bënënjadjwÿr rax rã'ã: rã'ã Bënënjadjwÿr rax. Dja tyk kêtãkumrëx ne. Me kute noo omũnh kêtãkumrëx ne. Kubê Metĩndjwÿnh pydji. Atemã 'õ kêtãkumrëx. Kumã dja me rax jarën kum uma jarën mex jarë. Dja me kum arënh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri. Tãm ne ja.

¹⁸ Ë, ikra Ximoxi, akmere, ba arým amã ikabën jarë. Gora ikabën ja ma. Amrêbê ne me Metĩndjwÿnh kabën jarënh djwÿnh adjàpênhmã akabin prĩne adjàpênh'ã amã karõ. Kôt ne ba amã ikabën ja jarë. Ë, dja ga ar ikabën ja man kôt atÿx ne. Ë, ba me abenwÿr prõt'ã atÿx jakre. Ë, gora atÿx. Gora atÿx ne amã me uma kêt ne kàj bê memã Metĩndjwÿnh kabën jarë gẽ me amikajmãtã kuma. Kute me tÿx kum me uma kêt ne tu kute abenwÿr prõtja pyrãk.

¹⁹ Nà, dja ga ã anen Jeju'ã angrã tÿx ne amim mÿjja mexbit man kôt amijo aban kam amikam ajaxwe 'õ mar kêtãkumrëx ne ar aba.

Nhym bep me kwỳ ne me arỳm Jeju'ã ngrà tỳx kêt ne kôt amijo ba kêt ne kam arỳm kangan amijo ajkê. ²⁰ Be, Imenemê Arexãrimê ne ar arỳm Jeju kangan amijo ajkê. Arỳm ne ar amijo ajkê. Kam ne ba arỳm Xatanajmã ar kanga, ar kute Jeju japrỳ kêt kadjy ne ba arỳm kum ar kanga.

2

¹ Be, akmere, ba amã arê ga aman amũ idjô'ã memã arê. Dja me Metĩndjwỳnhmã mã kabên ne kum me kunĩ jarê. Mã ne mete Metĩndjwỳnhmã kabên kute? Dja me kum aben jarên kum abeno a'uw. Ne kam jãm meo akêx ne me jadjwỳ kum meo a'uw. Ne kôt kum ôdjãnh jarên kum amikĩnh jarê. ² Nã, dja gu me kum pykakam me bẽnjadwỳr rũnhjao a'uw ne kam ajte me bẽnjadwỳr kry kute meo ba jadjwỳo a'uw.

Mỳkam? Bir, me kute akrãnmã me bajo ba gu me badjumar mex ne ar baba kadjy. Kam dja gu me Metĩndjwỳnh kabênkôt ar baba ne kôt ar amijo baba katàt ne. ³ Be, me ã kute Metĩndjwỳnhmã kabêno anhỹrkam mexkumrêx. Kam dja Metĩndjwỳnh mekam kĩnhkumrêx. Metĩndjwỳnh kubê me bapytàr djwỳnh dja mekam kĩnhkumrêx.

⁴ Nã, kute me kunĩ pytãr prãm kumrêx. Nãm arỳm memã katàt kabên nhym me kute tu markumrêxmã. ⁵ Nã, Metĩndjwỳnh pydjii ne kam ajte kute Bãm'ã me bamênh djwỳnh pydjii, kubêngôkre,* kubê ne Kritu Jeju. Me bajaxwekam ne gu me Metĩndjwỳnh'ỳr babôx kêt ne. Nhym kam kra ta amijo kubêngôkren me bawỳr bôx ne kam Bãm'ỳr me bajo bôx. Gu me kam arkôt baba. Kute Bãm'ỳr me bajo bôx djwỳnh pydjii. Atemã 'ô kêt, kubêngôkre, kubê ne Kritu Jeju.

⁶ Jeju ta, kute memã amikangan me kunĩ pãnh tyk, tãm ne amrêbê Metĩndjwỳnh 'ã akati jakre nhym arỳm 'ỳr bôx nhym kam arỳm amijo aptàn memã amikangan me kunĩ pãnh ty, me kunĩ kute mar kadjy. Me kunĩ kute,

—Mrãmri Metĩndjwỳnh kum me bajabên kute me bapytãrmã, anhỹr kadjy. Kadjy ne ty.

⁷ Kam ne Metĩndjwỳnh ijano ba tẽ. Ba ikumrêx itêm ne ije memã Metĩndjwỳnh kute me utàr jarênhmã. Jeju kute ijanorkôt ne ba me bajtemdjwỳ'ỳr tẽn bôx ne memã kàj bê Metĩndjwỳnh'ã ajarê. Nã bãm memã Metĩndjwỳnh kabên katàtja, 'êxnhĩ kêtja jarê nhym me amikajmã'ã kuma. Kadjy ne ijano ba tẽ. Mrãmri ne ikabênja. Ijêxnhĩ kêt kumrêx.

⁸ Ije, ije ar amã Metĩndjwỳnh jarênh gar aje kum akabênmã ba ate o akno. Ba akubyn ar amã arê gar ama.

Dja pyka kunĩkôt mete abeno bikprõnhkam me my Metĩndjwỳnhmã kabên. Dja me prĩne Metĩndjwỳnhmã amijarê. Me mexo mexkumrêx, me kute mỳjja punu 'ô mar prãm kêt, me ja dja me kum kabên. Nhym bep me ngryknhĩ, me kute kabêno aben japanh, me tãm dja me kum kabên kêt ne.

Me nire kute akrãnmã amijo bamã.

Kô k 14.34; Xit 2.3; Ped k 3.1

⁹⁻¹⁰ Nhym me niredjwỳ. Dja me nire kute Jeju marja akrãnmã amijo ba mexkumrêx, kwãrik wãnh amimex ne me my nokam mrãnh kêt. Dja ga me apijãm ne ar aba. Mỳkam dja ga me akrākàbito mex? Nã gãm me amikakrwỳnhmẽ akunhêrmẽ angãmẽ kubêkà mexmẽ o amimex ne ar aba. Me akrākàbit ne mex. Me my nomã amrãnh kadjybit aje amikrã ngrãnh, amikakrwỳnh, ne amimex, ja ne punu. Bep kati, me nire kute,

—Ba ije Jeju mar, anhỹrja dja apỳnh kabên mexo amiptàn o amimex.

¹¹ Me kute Metĩndjwỳnhkôt abeno bikprõnhkam dja me nire anihkrên nhỹn Metĩndjwỳnh kabên maro nhỹ. Akrãnmã dja me Jeju nhõ me jao ba djwỳnh kabên maro nhỹn amijamakrekam kunhõ. ¹² Kwãrik wãnh me nire dja me me my jakre kêt ne me

* 2:5 Kritu ne amijo kubêngôkre kute mrãmri ne apỳnh me ô pyka djari kunĩkôt me kunĩ: bêngôkreja pyrãk. Kubê kà jakamẽ me kakrãtykmẽ me babêngôkremẽ ne me kunĩ: bêngôkre. Me kamrômẽ me kukràdjã kunĩ kubêngôkreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarên ama.

mymã kabên jarênh kêt ne. Nhyr bep me my gêdja me me niremê me mymê me akre nhyr me nire anhykrên me kabên maro nhÿ.

¹³ Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ne mybê Adão kumrêx nhipêx ne kam atãri nibê Ewa nhipêx ne. ¹⁴ Be djãm Xatanaj ne Adão noo akno? Kati, nija ne noo akno. Nhyr kam nija arÿm Metîndjwÿnhkam amikrà. Be, kam ne ba amã,

—Kwãrik wãnh me nire dja me me my jakre kêt, ane.

¹⁵ Nija ne te Metîndjwÿnhkam amikrà nhyr mã Metîndjwÿnh kum me nire jabêkumrêx ne me kra bixadjwÿr kutã me utã. Me nire kute Jeju marja gêdja me Jeju 'ãno dja ne mã kum me abêkumrêx ne kute mÿjja punu 'õ mar prãm kêt kam gêdja mexo mexkumrêx ne mã me my nomã mrãnh kêt. Godja me ã kute anhyr jabej nhyr Metîndjwÿnh me kra bixadjwÿr kutã me utã nhyr me kra me bîn kêt ne.

3

Kute ar kute Jeju nhõ me jao ba djwÿnhmã 'ã karõ.

Xit 1.6

¹ Be mrãmri ne me abenmã kum,

—Gêdja me'õ kute meo ba prãm jabej, kute Jeju nhõ me jao ba prãm jabej, mrãmri mexkumrêx. Nã, mrãmri mexkumrêx. Nã, kôt ne me kute arênhja.

² Be, mã gêdja Jeju nhõ me jao ba djwÿnh kute? Me axwe kêt ne kute amijo ba mextire nhyr kam me me'ã kabên kêtja, me prõ pÿnh, me bixaêr punu kêt, me kute amipnênh ne ar ba, me kabôt kati, me kute meo djuw mex prãm, me kute memã Metîndjwÿnh'ã ujarênh prãm, me ja gêdja me Jeju nhõ me jao ba.

³ Kwãrik wãnh me kum kadjwati kangô* djãnh, me àkrê, me kute kabêno me apanh prãmja, me kute pi'òk kapribit mar ne kute amim o àptãrja, kwãrik wãnh me ja gêdja me meo ba kêt ne. Bep kati, me ukaprimê, me kute umar mex marja dja me Jeju nhõ me jao ba.

⁴ Dja me'õ meo ba prãm jabej dja kumrêx amim prômê kra jakre, ne arkum mrãnh mextire gê ar omÿn kam adjwÿnhdjwÿ kôt mrãnh mexkumrêx. Dja amim ar jao ba mex nhyr kra amakkre mex ne kabênkôt ar amijo ba nhyr kam arÿm kôt Jeju nhõ me jao ba.

⁵ Nok ren me'õja ar meo ban kam prômê kra jakre kêt kumrêx ne kam Metîndjwÿnh nhõ me jabit me akre, mã gêdja on? Mã gêdja kam nê? Ije, mÿkam ne prômê kraja ar o ba mex kêt nhyr kra jaxwe rã'ã? Ije kum bep nãm ren amim prômê krawã kumrêx jakren kam ren kôt Metîndjwÿnh nhõ me ja jakre. Mÿkam ne prômê krawã ar o ba kêt ne kam Metîndjwÿnh nhõ me jabit ar o ba?

⁶ Kwãrik wãnh me'õ ajbir kute Jejuo aminhõ ny'õ'ã Jeju nhõ me jao ba djwÿnh mênh kêt. Mÿkam? Bir, kute amiraxo àmra nhyr kam ren Metîndjwÿnh kute o bikênh karõ dja me kute Jejuo aminhõ ny'õ'ã meo ba djwÿnh mênh kêt. Ne ren amiraxo amra nhyr ren Metîndjwÿnh o ajkê. Mrãmri kute Xatanajo bikênhja pyrãk. Xatanaj kute amiraxo àmra nhyr kam Metîndjwÿnh kute prïne o bikênhja pyrãk. Ne ren me'õ ajbir kute Jejuo aminhõ ne ren meo ban ren amijo amra, Xatanajkôt amijo amra nhyr ren Metîndjwÿnh adjwÿnhdjwÿ o ajkê.

⁷ Nhyr bep kati, Jeju nhõ me jao ba djwÿnh dja amijo ba mextire nhyr kam me kâtãmdjwÿ kum kÿnh ne kum mex jarê. Nãm ren arík ar ba nhyr kam me kâtãm rãn 'ã kabên ne. 'Ã kabên nhyr kam rãn Xatanaj ikôta, Xatanaj meo ba djwÿnhja nhikôta.

⁸ Nhyr Jeju nhõ me jao ba djwÿnh jatãri me àpênhjadjwÿ dja me katãt mrã gê me me'ã kabên kêt. Dja me kabên mexmê me kabên punuo aben nhikjê kêt. Dja me kum kadjwati kangô† djãnh kêt. Kwãrik wãnh gê me pi'òk kapri prãmebit me noo biknor prãm kêt.

⁹ Dja me amim Metîndjwÿnh kukràdjã markumrêx ne 'ã ngrã tÿx ne. Metîndjwÿnh kute

* 3:3 Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunija, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê. † 3:8 Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunija, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

me bamābit amikukràdjào amirītja, kukràdjà tām̄bit dja me 'ã ngrà tỳx ne maro ba ne mỳjja mexbit mar ar o ba. Mỳjja mexbit mar ar o ban kam amikam axwe 'õ mar kêt. Kadjy dja me Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã ngrà tỳx ne ar o ba. ¹⁰ Dja me Jeju nhõ me jao ba djwỳnh jatāri me àpēnhja kumrëx kabi nhym me kabēn mex ne kam ar kôt àpēnh ba. Godja me mrāmri mexkumrëx jabej ne kam arỳm àpēnh ar ba.

¹¹ Nhym Jeju nhõ me jao ba djwỳnh jatāri me àpēnh prōjadjwỳ. Me adjwỳnhdjwỳ dja me katāt mrā gē me me'ã kabēn kêt. Dja me me kà mex jarēnh prām kêt. Dja me bixaēr punu kêt ne ar ba. Dja me prīne mrānh mextiren kabēn pỳnh ne arē. Dja ã Jeju nhõ me jao ba djwỳnh jatāri me àpēnh prōja ã ane.

¹² Be, Jeju nhõ me jao ba djwỳnh jatāri me àpēnh gēdja me prō pỳnh ne. Dja me õ kikre kumrëxkam amim ar ja jakren arkum mrānh mexkumrëx gē ar omūn kam adjwỳnhdjwỳ kôt mrānh mexkumrëx. Dja me amim krao ba mexkumrëx gē ar kabēn mexkumrëx ne ar ba. ¹³ Godja me atāri me àpēnhja mrāmri àpēnh mex ne kam arỳm memā amimexo amirīt nhym me kàtāmja arỳm me mex pumūn kam kum me kīnh. Gēdja mekam amikam pijām kêt ne kājma djan tu memā Jeju'ã ajarē. Me kute amim Kritu Jeju mar tūmkam tu memā 'ã ajarē. Bir be, dja ã Jeju nhõ me jao ba djwỳnhmē atāri me àpēnhmē ã ane.

¹⁴ Be, nā bām amā ikabēn'ã pi'òk no'òk ne amikukām ano. Dja ba ĩ wām kôt tē. Nā bām amim itēm djā ma. ¹⁵ Nār kon birām dja ba amikrà ga prīne omūn kam kôt memā arē, me kute mar kadjy. Metĩndjwỳnh kra kunī kute kôt ar amijo ba mar kadjy. Kadjy ne ba amā pi'òk no'òk jano. Apỳnh pyka kunīkôt ne me bakwỳ arỳm amijo Jeju pytà nhym Metĩndjwỳnh arỳm kôt me bajo kra. Gu me kôt arỳm apỳnh banhõ pyka djāri kam aprakamā kôt aben pydji, Metĩndjwỳnh tĩnjakôt mã pyka kunīkôt aben pydji. Ne me kàtām̄mā Metĩndjwỳnh kabēn jarēnh ar o baba, Metĩndjwỳnh 'ēxnhī kêt ne kute katāt kabēn jarēnhja memā arēnh ar o baba.

¹⁶ Bir be, djām mỳjja kakrit, djām mỳjja prīre, djām mỳjjao bikēnh ne gu me arỳm amim kuman kam amim kamnhīxbē ar baba? Djām mỳjja ngri: got me tebē kute mar ne ate krāmā? Mrāmri ne Jeju ra:xi.

Nām amijo kubēngōkren[‡] kato.

Nhym Metĩndjwỳnh Karō kabin axwe kētmā katon kôt memā arē.

Nhym kadjy mrānh djwỳnhdjwỳ arek omūnh ar o ba.

Nhym me apỳnh me õ pyka djāri kāj bē memā 'ã ujarēnhõ ajmā.

Nhym me kam pyka kunīkôt tu amim markumrëx ne.

Nhym kam Metĩndjwỳnh kājkwamā o wabi, õ kājkwā mextiremā o wabi. Õ kājkwā mexo kute pykabē mỳjja kunī jakrenhjamā o wabi.

Nām ã Jeju raxo ane.

4

Kubē me kabēn 'ēxnhī pyma.

¹ Be, akmere. Anhỳr djwỳnhhrām ne Metĩndjwỳnh Karō arỳm prīne me bamā arē, ne, —Pyka kute o ino rer 'ỳrkam dja me kwỳ amibē Jeju kangan ate amijo ba. Arỳm kum kīnh kêt ne kam ate me karō 'ēxnhīja kabēn ma, me karō djujarēnh punubit man kôt amijo ba, ane.

² Nā, mrāmri me kwỳ dja me me karō djō'ã me akre. Me ajkwao bit kute Jeju mar ne 'ēxja, me tām ne me òkre kadjwỳnhbē kute mỳjja punubit markam pijām kêt mex ne arīk 'ēx ba ne me karō 'ēxnhī djō'ã me akre ne memā kum,

³ —Kwārīk wānh abenwỳr mōr kêt. Dja ga me tu akuprỳkumrëx ne ar aba, ane. Ne ajte mry'õ nār me àkur djā'õ mekbē uman memā,

[‡] 3:16 Kritu ne amijo kubēngōkre kute mrāmri ne apỳnh me õ pyka djāri kunīkôt me kunī: bēngōkreja pyrāk. Kubē kà jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī: bēngōkre. Me kamrōmē me kukràdjà kunī kubēngōkreo aben pyrāk. Jakam dja ga Karō 17.26 jarēnh ama.

—Kwārîk wānh krên kêt, ãm omũ, ane. Nhym bep kati, Metîndjwýnh ta ne me bamã mry, me badjàkur djà nhípêx, me baje 'ã kum amikînh jarênh ne krên kadjy ne me bamã ipêx. Me baje amim Jeju markumrêx ne kam kôt baje mýjja marja, me bamã ne Metîndjwýnh me banhõ kwý krên djà'ã apýnh mýjja nhípêx.

⁴ Be, mýjja kunî Metîndjwýnh kute ipêxja ne mexkumrêx. Djãm mete mry nàr djwý'õ kanga kadjy ne Metîndjwýnh ipêx? Arkati, me kute Metîndjwýnhmã 'ã amikînh jarênh ne tu kute amim byr ne krênmã ne ipêx. ⁵ Metîndjwýnh kabênkôt arým mrymẽ apýnh me badjàkur djà mexkumrêx. Mýjja kunî ne arým mexkumrêx. Gu me arým 'ã kum amikînh jarê nhym arým mexkumrêx.

⁶ Akmere, dja ga memã arẽ, me kute Jejukôt abeno kamymã ikabên ja jarẽ. Godja ga memã ikabên ja jarên arým mrãmri abê Kritu Jeju nhõ àpênhkumrêx. Nà, Metîndjwýnh kabên ne gu baje tu amim markumrêxja, kôt dja ga arek amijo tèn amijo tèn kam atýxkumrêx. Jeju kukràdjà mexkumrêx, tãm ne ga arým kôt amijo tẽ. Dja ga arek kôt amijo tèn amijo tèn arým atýxkumrêx. Atýx ne arým Kritu Jejumã adjàpênh mex ne.

⁷ Nhym bep me tũmre'ã ujarênh kajgoja dja wānh nõ. Tãm ne punu. Kati, dja ga prĩne Metîndjwýnh kukràdjàkôt amijo tẽ. Katàt amrānh kadjy dja ga arek amijo tèn arek amijo tèn kam amityxmã amijakre. Djãm akrākà'ã ne ba amã ane? Kati, akadjwýnhbê atýx'ã ne ba amã ane.

⁸ Mrãmri ne me ĩ krākà týx kadjybit amijo djuw mex. Ja ne kàjbê mex. Nhym bep me kadjwýnhbê me týxja mete Metîndjwýnh kukràdjàkôt amijo tẽmkam týx, ja ne mrãmri mexkumrêx, tũmrãm mexkumrêx. Pyka jakam gu badjumar mex ne ar baba kadjy mex. Ne kam ajte batyk nhijukri akubyn batĩnkam kadjy mexkumrêx. Kadjy ne ba amã,

—Metîndjwýnh kukràdjàkôt amijo tèn kam kôt atýx, kôt amex, ane.

⁹ Mrãmri ne kabênja nhym me abenmã arẽ. Kabên ja dja me tu markumrêx ne amijamakkrekam nhõrkumrêx. ¹⁰ Metîndjwýnh kute me kunî pytār djwý:nhkumrêx. Mrãmri ne gu me amim Metîndjwýnh kamnhĩxbê ar baba, Metîndjwýnh tĩnja kamnhĩxbê ar baba. Kam ne gu amikukãm kuman kam badjàpênh rax ne memã arẽho tẽ, batyk djà kêt ne memã arẽho tẽ.

Metîndjwýnhmã àpênhkumrêxmã kum 'ã karõ.

¹¹ Be, akmere, dja ga apijàm kêt ne tu memã ikabên ja jarên memã Metîndjwýnh kukràdjà jarẽ. ¹² Kwārîk wānh gẽ me amã,

—ÿgê, e kum djãm ajabatānh ne ga ar me akreo aba, anhyr kêt. Bep kati, dja ga te ajbir ajabatānh ne mã katàt mrã gẽ me ajã amijakre, me kute amim Jeju marja ajã amijakre. Kadjy dja ga akabên mexbit jarênh ar o aban amrānh mex ne amã me abên amim Jeju markumrêx ne 'ã angrà týx ne aprõ prãm kêt ne ar aba. Dja ga ã ane nhym me ajã amijakren ã akudjwa amijo anhyro bao ane.

¹³ Dja ga kàj bê memã Metîndjwýnh kabên jarên memã Metîndjwýnh kabẽno amirĩt ne memã kukràdjà jarẽ. Ja dja ga 'ãno adjãm rã'ã ba awýr bõx. Ba ibê Paur dja ba awýr bõx.

¹⁴ Amrêbê ne me kute Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh arým Metîndjwýnhmã adjan amã,

—Ë, Metîndjwýnh ne arým amijo apytã ga kum adjàpênhmã. Ta dja amã týx jadjà ga kam atýx ne ar kum adjàpênh aba, ane. Nhym kutã Jeju nhõ me jao ba djwýnh akrã'ã ikra jadjuw, ga kam Metîndjwýnhmã adjàpênh ar aba. Kwārîk wānh Metîndjwýnh kute amim adjarwão abiknor kêt. Memã Metîndjwýnh kukràdjà jarênh 'ãno dja ne mã memã 'ã adjujarênh aba.

¹⁵ Be, dja ga ikabênja tu markumrêx ne amijamakkrekam anhõn kôt amijo mõ. Dja ga ã amijo atẽmo anen arým amrānh mexkumrêxo tèn o tẽ nhym me kunî arým amrānh mexkôt apumũn kôt amã kato. ¹⁶ Ë, ajaxwebê amipnên amrānh katàt kadjybit amima. Gora memã Metîndjwýnh kabên jarẽ. Gora memã arênh 'ãno dja. Godja ga anen arým amiptàn kam o me jadjwý pytã, me kute akabên maro ýrjadjwý pytã. Tãm ne ja.

5

Mebêngêtemê me 'uwtĩ'ã kum karõ.

A Xim 2.24

¹ Ê, godja me kute amim Jeju marwã 'õ, mebêngêtte 'õ, me'õkam amikrà, kwãrik wãnh ga kum abên tỳx kêt ne akràn mã kum akabên ne kum,

—Kwãrik wãnh ga ã anhÿr kêt, ane. Mrãmri ne me kra djwÿnh kute bãmmã kabênja pyrãk, akràn mã kum akabên. Dja ga me kraremê me nôr nyreo akamyn me adjwÿnhdjwÿmã akabên mex jarê. ² Dja ga mebêngêxteo anãn me adjwÿnhdjwÿmã akràn mã akabên. Dja ga me kra pÿnhmê me kurerero akanikwÿnhkumrêx ne memãdjwÿ katàt akabên jarên mekam apijãm ne meo akanikwÿnhkumrêx. Dja ga ã me kute amim Jeju mar kunĩmã akabên jarênho ane.

³ Ê, akmere, ba amã me 'uwtĩ'ã karõ, ga amũ idjõ'ã memã arê. Me kute amim Jeju marwã kute akràn mã mebê mjên tykjao djuw mexmã. Me kute amim Jeju marwã dja me me 'uwtĩbitõ djuw mex. ⁴ Nhy m bep djãm me'õbê mjên ty nhy m arÿm kra nàr kon tàmdjwÿ 'õ arÿm ta amim o djuw mex ne. Me'õ kra 'õ nã kute amim o djuw mex nhy m abatãnh ne arÿm amipãnh amim nãõ djuw mex ne. Ne me'õ tàmdjwÿ 'õ kwatynh 'õ amim tàmdjwÿõ djuw mex ne. O djuw mex nhy m abatãnh ne kam amipãnh kwatynho djuw mex ne. Me kute mrãmri Metĩndjwÿnh mar jabej dja ã õ kikre kumrêxkam amim me 'uwtĩõ djuw mexo anen kam atãri amũ me jadjwÿ o djuw mex ne. Kam ne Metĩndjwÿnh arÿm mekam kĩnhkumrêx ne.

⁵⁻⁶ Ate gêdja me'õbê mjên ty nhy m arĩk ar ba. Nãm amidjwÿnhbit amiman ar amijo ba. Ne kam kute me'õ tyk pyrãk. Tĩnri kute me'õ tyk pyrãk, kute Metĩndjwÿnh mar kêt kam, arĩk ar bakam. 'Uwtĩ kajgo ne wã. Kwãrik wãnh me wã. Me tãm dja gar aje Jeju marwã o djuw mex kêt. Nhy m bep atemã me'õ mjên kubê tyk nhy m kam ate: ar ba ne kam amijã Metĩndjwÿnh kamnhĩxkumrêx ne kam kum kabên ne kum amijo a'own kam ajte jãm me jao akêx ne ajte kum meo a'uw. Akamãtkammê a'urimê kum kabên 'ãno dja. Me'õ tãm ne mrãmri 'uwtĩkumrêx. Tãmbit dja gar aje Jeju marwã o djuw mex ne.

⁷ Dja ga memã ikabên ja jarê gê me'õ kra nàr kon me'õ tàmdjwÿ õbikwa 'uwtĩõ djuw mex. Dja o djuw mex gê me 'ã kabên kêt. ⁸ Godja me kute amim Jeju mar 'õ ta ùrkwã djwÿnhkam amim me jao djuw mex kêt ne kam arÿm mrãmri axwen arÿm Jeju kabên kanga, ne kute axweo me kàtãmja, me kute Jeju mar kêtja jakrenh mex ne.

⁹ Ê, ba amã me 'uwtĩ nhõ pi'õk'ã karõ. Dja ga me 'uwtĩ nhidji pi'õk no'õkkam anhõ, me kute amim Jeju marwã kute kôt meo djuw mex kadjy. Ê, kwãrik wãnh me abatãnh nybê mjên tykwã kwãrik wãnh me 'uwtĩkôt pi'õk no'õkkam idji nhõr kêt. Kubê mjên tyk bêngêxtebit dja ga idji nhõ gê me kute amim Jeju mar meo djuw mex.

Djãm ori arÿm 'ã amex 60 apêx jabej? Djãm ori mjên tĩnri krõ'ã mjên kêt nhy m kam kubê mjên tyk nhijukri me kute krõ'ã o prõ kêt jabej? ¹⁰ Djori kum mÿjja mexbit kĩnh ne ar o ba nhy m me kunĩ arÿm kôt omũn abenmã arênh jabej? Djori amikõpdji'ã kra jakreo tẽ nhy m kudjwa mexkumrêx jabej? Djori õbikwa kêt kam meo djuw mex jabej? Djori prĩne Metĩndjwÿnh nhõ me wãõ djuw mex ne memã õdjãnh jabej? Djori kum me umar punu kaprĩ jabej? Djori kute mÿjja mexo amiptãrkôt kute mÿjja mexbit mar jabej? Djãm ori ã kute anhÿr jabej mrãmri mexkumrêx, me 'uwtĩkôt pi'õk no'õkkam idji nhõ, me kute amim Jeju marja kunĩ kute me 'uwtĩ jao djuw mex kadjy.

¹¹⁻¹² Nhy m bep kwãrik wãnh ar abatãnh nybê mjên tykja kwãrik wãnh pi'õk no'õkkam me 'uwtĩ ro'ã idji nhõr kêt. Mÿkam? Bir, ar 'uwtĩja kute õbê,

—Ba ikuprÿ gê me'õ iwÿr mõr kêt kumrêx. Ba tu Kritumã idjãpênhbit, anhÿrja tu o aknon ajte kum me my kĩnh nhy m me'õ 'ÿr mõr prãme kum Kritu kĩnh kêt ne kubê amijo akêx nhy m me arÿm 'ã kabên ne.

¹³ Nhy m ar kam kum ukangabit ma ne kam kikremã ipõko tẽ. Djãm arkum ukangabit? Kati, nãm ar kabên prãmdjwÿ, ne me'ã kabên tẽ, me pijãm djãbit, mÿjja punubit jarênho tẽ.

¹⁴ Kam ne ba memã kum,

—Dja ar abatành nybê mjên tyk ajte mjên ne kam amim kra mỳ ne kramê mjêno djuw mex ne akrànã àpênh ar ba. Be, nã bãm ã ar abatành nybê mjên tykjamã ane. Mỳkam? Bir, me bakurê djwýnh kute me bajã kabên kêt kadjy. ¹⁵ Bir be, Ar kubê mjên tyk kwỳ arỳm Jeju kangan Xatanajkôt amijo ba. Kam ne ba amã arê.

¹⁶ Nhym bep me kute amim Jeju mar ni 'õ nàr my 'õ õbikwabê mjên tyk jabej ta dja amim õbikwa 'uwtĩo djuw mex. Nhym ate me kute Jejukôt aben pydjija gêdja me'õ 'uwtĩkumrêx ne ate: ar bajao djuw mex ne.

Me kute kàjmã meo ba djwýnh kamênhmã.

¹⁷ Ë, me jadjwỳ. Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute prĩne meo baja, ar tãm dja me kàjmã me kamê. Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênh ne kute memã o amirĩtkam àpênh rax. Me tãm dja me mrãmri kàjmã me kamên memã o pãnh mex ne. Ar kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênh pãnh.

¹⁸ Kam ne Metĩndjwýnh kabên'ã pi'õk no'õkkam memã,

—Mryti kute amã àpênh ar ba ne kute amã bàygogo 'ykà ka'uko ipõko ãmja kwãrĩk wãnh inhu djuwpre kêt gê ta àpênh pãnh àkur tẽ. Nãm mryti'ã Metĩndjwýnh nhõ me jao ba djwýnh jakren àkur'ã kum pãnh jakre. Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã me kute o pãnhmã. Ne ajte Metĩndjwýnh kabênkam ne,

—Me àpênh ne pãnh, ane. Me àpênh me mãnhkutã tãm gêdja memã o pãnh, ane. Kam ne ba amã,

—Dja me Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã o pãnh mex, ane.

¹⁹ Ë, mỳjja 'õdjwỳ dja ba amã arê. Gêdja me Jeju nhõ me jao ba djwýnh'ã kabên ne arĩk me kàtàm jarê ga tu ate akrã. Djãm me 'êxnĩ kêt got. Nhym bep me'õ ar amãnhkrut nàr kon amãnhkrut ne ikjê kêt ne mrãmri kute noo axwekôt omũnh ne axikôt arênh ga kam arỳm tu 'ỳr tẽn kum akabên jarê gê amim kato. ²⁰ Godja mrãmri Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute mekam axwe jabej dja ga tu me kute amim Jeju mar nhipõkri kum abên tỳx, me kute maro ỳrja tĩn prãm ne axwe kêt kadjy.

²¹ Ë, ba amã mỳjja 'õdjwỳ jarê. Dja ga tu memã akabêno aben pyrãk. Dja ga tu me kunĩmã axikôt akabên.

Ë, Metĩndjwýnhmẽ Kritu Jejumẽ Metĩndjwýnh kute amijo kadjy mrãnh djwýnh pytãr ja, ar kute ikabên mar ne ikôt kabênkam ne ba mrãmri tu amã ikabên jarê.

Ë, gora ikabên ja ma. Ikabên kunĩ ma, prĩne ikabên ja ma. Ë, dja ga me kunĩmã akabêno aben pyrãk. Kwãrĩk wãnh me umaje anhõkre kadjwýnhbê amim,

—Be, inhõbikwa ne ja. Ba kum ikabên kêt, anhỹr kêt. Dja te anhõbikwa, ga tu kum akabên jarê, apijãm kêt ne tu kum akabên jarê.

Nàr kon, kwãrĩk wãnh anhõkre kadjwýnhbê amim,

—Be, tãwã ne õbikwa krãptĩ. Ba kum ikabên kêt, anhỹr kêt. Dja te õbikwa krãptĩ ga tu kum akabên jarê, amã me uma kêt ne tu kum akabên jarê. Dja ga tu me kunĩmã akabêno aben pyrãk.

²² Ë, kwãrĩk wãnh ga arĩk aje me kabi kêt kam Metĩndjwýnhmã me umjỳr kêt, kum àpênh kadjy kum me umjỳr ne 'ã anhkra jadjwỳr kêt. Dja ga anen ano katon tu mar kêt ne Metĩndjwýnhmã me'õ dja nhym arỳm mekam amikràò ba jabej ga kam ga mãn kute ajaxwe pyrãk. Kwãrĩk wãnh ã anhỹr kêt ne mekôt ajaxwe kêt. Ga dja ga tu katàt mrã.

²³ Ë, atikkrekam akanê prãm kam ne ga akanê prãm ne. Kadjy dja ga uba kangô kwỳ ikõ. Uba kangômẽ ngômẽ apýnh dja ga o akõmo tẽ.

²⁴ Ë, me kwỳ ne me axwekam amirĩtkumrêx. Nhym me kunĩ kôt omũn arênho kumex. Nhym kam me memã axwe pãnh jarê. Nhym bep me kwỳ ne me axwekam amirĩt kêt ne. Metĩndjwýnh gêdja tũmrãm memã o amirĩt ne memã kum katon memã pãnh jarê nhym me kam kôt omũ. ²⁵ Nhym me mexdjwỳ ne me amirĩt ne. Nhym me abenmã me arê. Nhym me kwỳ apdju ne. Djãm mrãmri tu bipdjurkumrêx? Kati, Metĩndjwýnh gêdja tũmrãm memã me mexo amirĩt ne, nhym me arỳm kôt omũ.

6

Me ò àpênh kajgoja'ã kum karô.

Ep 6.5; Kor 3.22; Xit 2.9; Ped k 2.18

¹ Ë, akmere, dja ga me memã àpênh kajgo ar bawã, me kute meo pãnh ne amim me pa 'amýnh nhym me memã àpênh kajgo ar ba ne kute amim Jeju mar wãdjwýmã arê gê me ò bënjadjwýr kabên kôt amijo ban prïne kabên ma. Mýkam? Bir, me kâtãm kute Metíndjwýnh japry kêt kadjy, ne kute Metíndjwýnh kukràdjãdjwý japry kêt kadjy. ² Dja ga ajte me memã àpênh kajgo ar bawãmã kum,

—Ë, djori ar anhõ bënjadjwýrwã ar akudjwa kute Jeju mar jabej kwãrĩk wãnh gar amã kurê kêt. Djãm ar aje Jejukôt abeno akamykam amã kurêmã got. Arkati. Dja gar tu kum adjapênh mextire ne ar aba. Mýkam? Bir, ar akamymã ne gar apê. Kute Jeju mar 'õ, Metíndjwýnh kum abê 'õ, kumã ne gar apê. Kam dja gar kum adjapênh mextire ne ar aba, ane. Á me pardjamã ane.

Ë, gora prïne memã ikabên ja jarên ikabên jao amirĩto aba.

Nêkrêxkôtbit me umarja ne me umar mex kêt kumrêx.

³⁻⁴ Godja me'õ atemã kabên 'õ jarênho ku'ê prãm jabej arým amijo ajkên kam Bënjadjwýr Jeju Kritu kabên mexja kubê kĩnh no kati ne kam kôt kabên kêt ne. Ne ajte Metíndjwýnh kute katãt gu bakrã pymjýr'ã ujarênhja kubê kĩnh no kati ne kam kôt kabên kêt ne. Mrãmri ne 'êx ne amiraxbito amran kam kute mýjja mar kêt mexi. Nãm ajbãn ajmãn me kukràdjã kajgo mex mýr jabej memã akij. Ne kam kabêno me apanhbit mar prãm. Á me kute anhýr ne punu. Nãm me ã anhýr ban kam mýjja kukràdjã'ã ngryk ne abenbê meo bikjêro ban aben japry ne aben kamnhĩx ar o ban ⁵ mã kabêno aben japanh ar o ba. Mýjwã ne arým me ja djumar djã ajmã o nhym me arým katãt kabênkumrêxja mar kêt. Nãm me nêkrêx prãme 'êx ne we,

—Be, ba amijo Jeju mar gê inhõ nêkrêx kumex ba kam amimexkumrêx ne, ane. Nãm me ã nêkrêx prãme amim 'ã karõo ane. Kam ne me abenkam axwe ar baja.

⁶ Mýjkôt ne me umar mex ne amimex ar o ba? Bir, me kute Metíndjwýnh kukràdjãkôt amijo ba ne nêkrêx jabej umar kêt kam ne me umar mex ne ba. Ne amidjumar mexwão amimex ar o ba. ⁷ Mýj ne gu me banã tikkre kurũm amýn o axidjuw? Kati, nã gu me banhýkam axidjuw. Me batykkamdjwý, mýj ne gu me amýn o banhikwãn ty? Kati, nãm gu me banhýkam banhikwãn ty.

⁸ Bir be, dja me banhõ kwý krên djãmẽ me banhõ kubêkã jabej, mrãmri, me bamãnhkutã. Kam dja gu me badjumar mex ne atemã mýjja 'õ jabej kêt. Metíndjwýnh dja me bajo djuw mex ne. ⁹ Nhym bep me kute amim nêkrêx nãr pi'òk kaprĩo àptãr ne kute o amimexja dja me amijo ajkê. Nãm me nêkrêx prãme ar axwe ba ne kam te kum nêkrêx prãm kêt mã ne mã nêkrêxbit ma. Ne kum mýjja kakritmẽ mýjja punubit kĩnh ne kôt arým amijo ajkê ne kam arým tu biknorkumrêx ne.

¹⁰ Bir be, nãm me ã kum nêkrêx nãr pi'òk kaprĩbit kĩnh ne ã amijo ane. Ne arým amijo bikênh mex ne. Mýkam? Bir, nãm me kum nêkrêxbit kĩnh ne kam ajbit man kam kôt apýnh axwe djãri kuníkôt amijo ba. Memã nêkrêx prãm kwý ne me arým Jeju mar kangan kam arým amijo ajkê, kaprĩo prïne amijo ajkê.

Akubyn Ximoximã kute katãt amijo bamã 'ã karô.

¹¹ Nhym bep ga, akmere, ga abê Metíndjwýnh nhõ àpênhkam dja ga mýjja ja kunĩmã akre rax ne. Katãt amrãnh kadjy mýjja jamã akre rax. Katãt amrãnh ne aje Metíndjwýnh kukràdjãkôt amijo aban aje amim Jeju kamnhĩxbê ar aban amã me abên aje akrãnmã amijo atêm, kam dja me ajo ajkê ga mã aje akrãnmã amijo atêm ne anhĩ djuwbôn ar abamã, tãm dja ga ama.

¹² Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo tēm ne kute me kute aben rer pyrãk. Me kute aben rerkam ne me týx ne prõtobit prõt ne mebê apôx. Kam dja ga 'ã amijakren ã atýxo anen mã Jejukôt amijo tē, kute me prõtja pyrãk. Gora ga ã anen kam atyk nhijukri atĩn

rã'ã rá'ã rá'ã 'ÿr tu abôxkumrêxmã. Kadjy ne Metĩndjwýnh amiwýr ajuw. Kadjy ne ga me ipôkri memã katàt amijarênh mex ne. Nã gãm memã kum,

—Be, arým ne ba tu amikajmã'ã Jeju markumrêx, ane. Nã gãm ane, nhym me apumũ. Kam ne ba amã,

—Arek amijo tẽn kam atyk nhijukri atĩn rá'ã rá'ã rá'ã 'ÿr tu abôxkumrêx, ane.

¹³ Ë, Metĩndjwýnhmẽ Jeju Kritu ar kute ikabẽn mar ne ikôt kabẽnkam ne ba amã ikabẽn jarẽ. Metĩndjwýnh ne mýjja kunĩ tĩn djwýnh. Ta ne kute ikabẽn mar ne ikôt kabẽn. Kam ne ba amã ikabẽn jarẽ. Nhym Kritu Jejudjwý kute katàt amijarênh mexja, kute bẽnjadjwýrbê Põxu Piratu kabem katàt amijarênh mexja. Ar kute ikabẽn mar ne ikôt kabẽnkam ne ba amã ikabẽn jarẽ ne amã,

¹⁴ —Ë, gora prĩne ikabẽn man kôt amijo aban kudjar kêt ne amrãnh mextire gẽ me ajã kabẽn kêt. Dja ga mã ã anhyro aba rá'ã nhym arým Jeju Kritu gu banhõ Bẽnjadjwýr kato. ¹⁵ Dja õ akati arým 'ÿr bõx nhym Metĩndjwýnh dja kum arẽ nhym arým bõx. Nã, Metĩndjwýnh ta pydji ne memã Bẽnjadjwýr rax ne meo ba. Atemã 'õ kêt. Metĩndjwýnh umar mex ne kĩnhkumrêx tãm ne Bẽnjadjwýr raxbê kumkatiti:. Kute bẽnjadjwýr raxo pykabê me bẽnjadjwýrja kunĩ jakrenh mexi. Kam ne kubê Bẽnjadjwýr raxbê kumkatiti: ne meo ba. ¹⁶ Ajbit pydji ne tyk prãm kêtumrêx, tĩn rá'ã: tĩn djwýnh. Ne irãkam ar ba, arngrokam ar ba. Nãm kam axwe 'õ kêt. Kam gẽdja me tẽp kêtumrêx. Nhýnh got me'õ arým noo omũ? Arkati. Me'õ kute noo omũnh kêtumrêx. Dja tũmrãm omũnh kêt rá'ã. Kumã dja me uma jarênh rá'ã: rá'ã. Tãm dja me kãmã kamênh rá'ã rá'ã. Gẽdja memã Bẽnjadjwýr ne meo ba rá'ã rá'ã. Mrãmri.

¹⁷ Ë, me pykakam õ nêkrêx kumexmã dja ga,

—Amijo arax kêt. Djãm nêkrêx kute me apytãrmã ne ga me nêkrêx kanàrrãm ar aba? Kati, kwãrĩk wãnh. Nêkrêx ne kajgo ne me abê biknor prãm. Kati, dja ga me Metĩndjwýnh kanàrrãm ar aba. Metĩndjwýnh ta ne kute õdjãnhkôt me bamã mýjja kunĩ nhõr, o kute me bakĩnh kadjy, ta kanàrrãm dja ga me ar aba, ane. ¹⁸ Gora me akabẽn mexbit jarẽ ne mekam adjukaprĩn ar meo aba, ne memã anhõdjãnh ne memã anhõ mýjja ngrã, ane.

¹⁹ Dja ga ã me õ nêkrêx krãptĩjamã arênhõ ane gẽ me ã anen kam arým amityk nhijukri kadjy atemã kãkwakam nêkrêxo aptã. Nêkrêx tãm ne mekbê biknor prãm kêt ne memã nõr rá'ã. Dja me kam arým 'ÿr bõx, mrãmri tu amitĩnkumrêx ja'ÿr bõx.

²⁰ Ë, Ximoxi, Metĩndjwýnh kute amã kukràdjã rerja gora prĩne omũ. Gora 'ãno djan omũnh tỳx. Me kabẽn kajgo, me kabẽn tũm dja wãnh nõ. Rũm kum akre rax. Nhym me 'êxri amijo kute mýjja mar ne kam mýr jabej abenkam kangati dja adjwýnhdjwý wãnh nõ. ²¹ Mrãmri ne me kwý kupa'ã,

—Ije mýjja mar, anen kam ajbit mar ar o ba ne kam amibê arým Jeju mar kanga ne. Gẽ Metĩndjwýnh ukaprĩkôt prĩne ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Ximoximã atãri pi'òk no'òk ne ja.

Paur ne ajte Ximoximã pi'òk no'òk ne. Kríraxbê Rômakam ne me Paurbê ijê nhym mekbê ijê djâkam dja. Nãm amijamãro dja. Me kute bĩnmã amijamãro dja. Ne kam krabê Ximoximã pi'òk no'òk ne. Jejukôt ne Paur Ximoxio kra. Nhym Ximoxi kríraxbê Epexukam djan memã Metĩndjwýnh kabên'ã ujarêho dja. Nhym Paur mete bĩn kutã kum pi'òk no'òk ne kum,

—Arým ityk 'yr. Arým ne ba amijo rãm ne ja. Gop arek memã Metĩndjwýnh kabêno amirĩto aku'ê. Ba ije amã arênhja dja ga amũ idjô'a memã arê. Gora atýx ne, ane. Ne ajte kum,

—Amrê Rôma'yr tẽn ipumũ, ane. Nãm ã Paur Ximoximã ane. Paur kute kum týx jadjãr nhym Ximoxi týx ne katãt kute memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh ne kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênhmã. Nhym me 'êx ne kute amijo Jeju nhõ me jao ba djwýnhja ne me Metĩndjwýnh kabên kupa'a ar memã arêho ba. Nhym bep Ximoxi gêdja katãt memã arê. Kadjy ne Paur kum pi'òk no'òk ne ano.

¹⁻² Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'òk no'òk ne. Imã akĩ:nhkumrêx, akmere, ba kam ajo ikra. Ba ibê Paur, ibê Jeju Kritu nhõ àpênh ne ba amã pi'òk no'òk ne. Metĩndjwýnh ta ne imã arên ijano, ije memã arênhmã ijano. Metĩndjwýnh ne arým me bamã kabên pydjín arê, me baje arým amim Kritu Jeju markumrêxkam ne kute me bajo tĩnmã me bamã kabên pydjín arê, gu me batĩn rã'a rã'ãmã. Ba kam ô'a memã arêho tẽ.

Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhõ Bẽnjadjwýrmẽ Bãmbê Metĩndjwýnh ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akaprĩ ne amã umar mex jarê, ga kam adjumar mex ne ar aba.

³ Ê, nã bãm aman kam mã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. Metĩndjwýnh ta, kumã ne ba amikĩnh jarên kum ajarê. Kumã ne ba idjãpênh. Ije amikam ijaxwe 'õ mar kêt ne kum idjãpênh iba. Me bakukãmãre ne ã Metĩndjwýnhmã àpênh ar bao ane ba kam badjwý ã kum idjãpênh ar ibao ane.

⁴ Abenbê gu babikjêr kutã amýrkam ije amar rã'a. Akamãtkammẽ a'urimẽ ba aman kam te ije apumũnh prãme. Dja ba apumũn kam arým ikĩnhkumrêx ne. ⁵ Ba ije prĩne amar. Ga ne ga aje akabêno aben nhikjê kêt ne tu amim Jeju markumrêx ba arým ama. Akwatynh Roxdjimẽ anã Juniximẽ ne ar ã akajmãtã amim Jeju kamnhĩxo ane. Ga kam gadjwý ar kôpdji'a tu amikajmã'a Jeju markumrêx. Ba kam arým amã ikator mex ne.

Tu kum me uma kêtã 'ã karõ.

⁶ Kam ne ba ije amã ikabên jarênhmã. Aje amimar kadjy ne ba akubyn amã arê. Ê, ije ajã aminhikra djirkam Metĩndjwýnh kute amã mýjja rerja dja ga tu markumrêx ne ar o aban on ajte atýx ne kum adjãpênh týx ne. Tu amã me uma kêt ne memã Jeju jarê. ⁷ Djãm me batĩn prãm ne ar babamã got Metĩndjwýnh me bawýr ta Karõ jano. Arkati, me batýx ne ar baban bamã aben jabên baje amipnênh ne ar babamã. Nãm ã Metĩndjwýnh Karõ me bajo ane.

⁸ Kam dja ga apijãm kêt ne tu memã Jeju'a ajarênh ajte badjwý ikam apijãm kêt ne. Nã bãm Kritu'a idjujarênh ny jarêho tẽ nhym me mekbê ijê djâkam imẽ. Kam dja ga ikam apijãm kêt ne. Nhym bep kati, dja ga tu atýx ne memã Jeju'a ajarê nhym me kum Jeju kurêkam kôt kum akurên akam ngryk ne ajo ajkê ga kam ikudjwa atokry. Kwãrĩk wãnh rã'a Metĩndjwýnh dja on amã týx jadjã, atokry katikôt amã týx jadjã ga kam atýx ne ar aba.

⁹ Nã, Metĩndjwýnh ta, kute me bapytãr djwýnh dja amã týx jadjã. Nãm me bapytãn amiwýr me bajuw, me bamextire ne ar baba kadjy ne amiwýr me bajuw. Mã ne gu me nẽ nhym Metĩndjwýnh kôt me bapytã? Djãm me bamex ne ar babakôt ne me bapytã? Arkati, ta ne tu me bajã amim karõ, ukaprĩkôt ne tu me bajã amim karõn kam amiwýr me bajuwn me bapytã. Me baje tu amim Kritu Jeju markumrêxkam me bapytã. Amrêbê:,

kute pyka nhipekêtri ne Metĩndjwýnh ukaprĩkõt me bajã amim karõ, Jeju Kritu kute me bapytãrmã ne amim me bajã karõ. ¹⁰ Amrêbê ne me bajã amim karõn kam ajbir me bamã o amirĩt. Kritu Jeju, me bapytãr djwýnh arým me bawýr tẽn bõx ne me bamã Metĩndjwýnh djukaprĩo amirĩt. Arým ne bõx ne me bamã me batyko apêx gu me tu batĩnkumrêx, me batyk nhijukri batĩn rã'ã:n amũ ijukri batyk kêtikumrêx ne. Be, Metĩndjwýnh ukaprĩja pumũ. Nhyr me Jeju'ã gwaj badjujarênh nykõt arým kuma.

¹¹ Kam ne Metĩndjwýnh ijano. Kum idjãpênh ne me kunĩmã kãj bê Jeju'ã idjujarênhmã ijano ba tẽn. Ije me kunĩmã kukrãdjã ny jarênh nhyr me kute marmã. Kadjy ne ijano ba tẽn. ¹² Nã bãm tẽn memã arê nhyr me kam ijo ajkê. Jeju'ã idjujarênhkõt ijo ajkê ba itokry. Djã nã bãm kam ipijãm? Arkati, arým ne ba tu amim Jeju kamnhĩxikumrêx ne kam arým prĩne amim àtãri. Gêdjã prĩne ije Jejumã amikangkam prĩne ijo djuw mex ne ijãno dja. Ne ijãno ãm rã'ã: nhyr õ akati arým 'ýr bõx nhyr akubyn me bawýr bõx. Tãm ne ba mar tỳx ne amijã kamnhĩx ne.

¹³ Gora ije amã katãt ikabênh jarênhja amijamakrekam anhõn 'ãno djan ikõpdji'ã kõt ar amijo aba. Ne aje arým amikajmã'ã Kritu Jeju marja 'ãno djan kõt tu amã me kunĩ jabê ne. ¹⁴ Ë, Metĩndjwýnh kute katãt memã kabênh jarênhja ga aje kõt ar amijo abaja gora mã kõt ar amijo aba rã'ã. Nhyr Metĩndjwýnh Karõ kute me bakam krĩja dja ajo tỳx ga kam kõt ar amijo aba.

¹⁵ Pykabê Adjĩkam me kunĩ ne me ikangan mõ, me umaje mõ ga arým ama. Nhyr Pijerumê Emodjedjwý mekõt ikanga.

¹⁶ Nhyr bep ate ne Nexipõr. Tãm ne imã kĩnh jadjãr mexikumrêx. Ne ajte imã kĩnh jadjã. Nãm imã kĩnh jangjênh krãptĩ ne. Me kute ibê ijêkam pijãm kêt ne. Kum me uma kêt ne. Gê pãnh Bẽnjadjwýr Jeju kum kaprĩ. Kum Nexipõrmê õbikwa kunĩ ar kaprĩ. ¹⁷ Nãm krĩraxbê Rõmakam ajbir bõx ne prĩ:ne ijabej. Ijabej tẽn ijabej tẽn ijabej tẽn kam imã kato. ¹⁸ Amrêbê krĩraxbê Epexukamdjwý ikõt ãpênhja ga arým aje mar mex. Nãm apýnh mýjja kupên o ikõt kangõ. Gê Bẽnjadjwýr Jeju kum kaprĩ, Bẽnjadjwýr akubyn bõxkam kum kaprĩ. Tãm ne ja.

2

Ãm tỳx ne rerek kêt mã kute arênh.

¹ Be, akmere Ximoxi, gora atỳx. Kritu Jeju ta ukaprĩkõt dja ajo djuw mex ne ajo tỳx ga kam atỳx ne ar aba. ² Ë, gop ikabênh ma. Ba ije me ipõkri memã ikabênh jarênh nhyr me krãptĩ kute mar ga gadjwý aje marja tãm dja ga amidjõ'ã me kwýmã arê. Me mrãmri kabênkumrêxmã dja ga arê. Me kute amim Jeju mar 'ãno ãmmãbit dja ga arê nhyr kam me akõpdji'ã amũ aben nhijuk'ã memã arênhõ tẽn.

³ Ë, me krãkamngõnhreja pumũn me'ã amijakre. Dja ga abê krãkamngõnh prãbê te atokryn mã Kritu Jejukõt ajkamê. ⁴ Ë, me krãkamngõnhre ba kutã kute amijangri tỳx ne kute tu mýjja mar kêt ne mũm mrãnhbit kute marja pumũ. Jabit ne me kute mar ne ba. Me kute atemã mýjja kajgo mar kêt ne tu ba, me õ bẽnjadjwýr kute memã kabênh mex jarênh ne mekam kĩnh kadjy. Gadjwý dja ga ã amijo anhýr ar o aban anhõ Bẽnjadjwýr Jeju Kritu kabênkõt amrãnhbit aje mar nhyr kõt kute apumũnh ne akam kĩnh kadjy.

⁵ Ë, dja ga me kute aben rerdjwý pumũn me'ã amijakre. Gadjwý dja ga ã anen Kritu Jeju kukrãdjãkõtbit ar amijo aba. Me kute aben rerkam dja me mrãnh tỳx'õ pydjĩn me bakukrãdjã tũmkõt me kure. Nhyr kam me kumãbit kĩnh djã ngã. Be, gadjwý dja ga ã anen Kritu Jeju kukrãdjãkõtbit ar amijo aban kam kãjkwamã 'ýr bõx.

⁶ Ë, dja ga ajte me õ pur djwýnh kam ãpênh rax pumũn me'ã amijakre. Nãm me õ pur djwýnh amim pur jadjuwn arým kam djwý kre nhyr arým abatãnh ne. Nhyr me õ pur djwýnh kumrêx kam djwý krênh arým kĩnh ne. Dja ga 'ã amijakren adjãpênh rax ne. Nhyr kam Metĩndjwýnh amã o pãnh ne. ⁷ Ë, dja ga ikabênja mar ar o aba. Nhyr kam tũmrãm dja Bẽnjadjwýr djwýnh arým ano bõ ga kam arým mýjja kunĩ ma.

⁸ Ë, Jeju Kritu dja ga omũ. Bẽnjadwÿr raxbê Dawi tãmdjwÿ 'õ. Ga tyk ne akubyn tĩn ne katorja pumũ. Kukràdjã ny'ã ne ba ar idjujarẽnh ibaja, ⁹ Jeju kukràdjã ny'ã ar idjujarẽnh ibakõt ne me kum ikurẽn ijo ajkẽ ba itokry ga me kute idjuwpreja pumũ. Nãm me ijo ijaxwen idjuwpre ba nõ. Ë, djã nãm me idjuwpre o mebê Metĩndjwÿnh kabẽnbê aptã? Kati, dja me 'ã ujarẽnh tẽm rã'ã ne amũ abendjõ'ã pyka kunĩkõt abenmã arẽ. ¹⁰ Kam ne ba te itokryn Metĩndjwÿnh 'ãno djan tu ate ikrã. Mÿj kadjy? Bir, Metĩndjwÿnh nhõ me ja kadjy, Metĩndjwÿnh kute amijo me utãrja kadjy. Me jadjwÿ Kritu Jeju kute me utãr nhym me kõt õ kãjkwa mextirekam ar ba rã'ã: rã'ãmã. Õ kãjkwa mextire, kam mÿjja punu kêt, prĩne mexo kute pykabê mÿjja ja jakrenh, õ kãjkwa mextire jakam me ar ba rã'ã rã'ãmã. Kam ne ba te itokryja. Me jadjwÿ kute amim Jeju mar nhym kute me utãrmã.

¹¹ Mrãmri ne me abenmã,

—Dja gu me Jejukõt batyk jabej kõt ajte batĩn.

¹² —Dja me te me bajo ajkẽ gu me te batokryn mã Jeju 'ãno djan kam pãnh batyk nhijukri akubyn batĩn ne babẽnjadwÿr ne ar meo baba.

—Dja gu me amikatin jãm Jejubê bakrã nhym adjwÿnhdjwÿ me babê amikatin jãm me babê krã.

¹³ —Dja gu me amrẽbê baje amijo Jeju pytãrkam me krãptĩjakõt bajaxwe nhym kam Jeju dja me bamar rã'ã ne. Me ba dja gu me amibê kanga nhym bep ta gẽdja me bamar rã'ã ne, me bakanga kêt ne. Mÿkam? Bir, ta ne kabẽnkumrẽx. Kabẽn pydji ne me bakadjy arẽ. Gẽdja atemã ajte amibê kabẽn 'õ jarẽnh kêt ne. Kam dja amibê me bakanga kêt ne.

Ë, mrãmri ne me ã abenmã kabẽnwã jarẽnho ane.

Kute memã Metĩndjwÿnh kabẽn jarẽnhmã.

¹⁴ Wãnh dja ga ajte akubyn memã tãm jarẽ gẽ me ajte kuma. Ne ajte memã kum,

—Ë, kwãrik wãnh me akabẽn kukràdjã mÿr jabej abenmã adjãkrê kêt ne akabẽno aben japanh kêt, ane. Dja ga memã wã jarẽ, kãj bẽ memã akabẽn jarẽ. Metĩndjwÿnh kute akabẽn mar ne akõt kabẽnkam memã akabẽn jarẽ gẽ me kuma. Djã nãm me ari abenã atom bakam mex got? Kati, nãm me mÿjja man nhÿnh kabẽn ja'õ mÿr jabej ajmãn ar abeno bikẽnh o ba.

¹⁵ Ë, gora Metĩndjwÿnhmã adjãpẽnhkam atÿx. Prĩne katãt Metĩndjwÿnh kabẽn'ã memã adjujarẽnh ar aban memã arẽ. Metĩndjwÿnh kabẽn ne katãt. Kam dja ga katãt memã 'ã ajarẽ. Metĩndjwÿnh akam kĩnh ne kute amã,

—Amexkumrẽx. Ba akam ikĩnhkumrẽx, anhÿr kadjy. Kadjy dja ga adjãpẽnhkam atÿx ne kam amikam apijãm kêt ne.

¹⁶ Kwãrik wãnh me kabẽn kajgo kwãrik wãnh nõ. Me kabẽno kute aben japanh kwãrik wãnh nõ. Rũm kum akãx. Wã, me kabẽn wão dja me Metĩndjwÿnhbê amiptãr mex ne. Kubê o amiptãro mõn o mõn o mõn ã kubê o amiptãr mex ne arÿm o amipunu mex ne.

¹⁷ Me kabẽn punu wã kute wajre pyrãk. Ga wajre kute amũ me ã kuro baja pumũ. Nhym me ujarẽnh punuja ã prĩne meo bikẽnho ane. Me ja 'õ nhidjibê ne Imene. 'Õdjwÿ ne Pireto.

¹⁸ Nãm ar amibê Metĩndjwÿnh kabẽn kanga, Metĩndjwÿnh kute katãt memã kabẽn jarẽnh ja kangan kabẽn punuo amũ Jeju nẽje meo akẽxo tẽn memã kum,

—Arÿm apẽx. Arÿm Metĩndjwÿnh kute akubyn meo tĩn djã arÿm apẽx, ane. Nãm ã ar memã 'ẽxo anen me kwÿo ajkẽ, me kute amim Jeju mar kwÿo ajkẽ.

¹⁹ Nhym bep ate ne Metĩndjwÿnh kabẽn. Metĩndjwÿnh kabẽn ne mrãmri kabẽnkumrẽx. Kute kẽn pyrãk, kẽn nhÿr tÿxja pyrãk. Nãm me te kute kẽn nhikõ 'yrmã. Nãm ã Metĩndjwÿnh kabẽndjwÿ ane nhym me te kute kabẽn nhikõ'yrmã. Nhym Metĩndjwÿnh kabẽn ne memã kum,

—Bẽnjadwÿr djwÿnh ne ta õ me ja prĩne arÿm me àtãri ne prĩne arÿm mekam ama, ane. Ne ajte,

—Gora gẽ me kute “Ije Bẽnjadwÿr Jeju mar” anhÿrja me on mÿjja punu kanga, ane. Nãm ã Metĩndjwÿnh kabẽn'ã pi'õk no'õk ane. Nhÿnh ne me'õ ne kute kabẽn nhikõ'yrmã.

²⁰ Ē, me'ō bēnjadjwyr nhūrkwākam ne ngōnh apŷnh kute abeno djāri kumex. Kwŷ ne adjēnh nhym bep kwŷ ne kajgo. Mexja ne kēn karŷro ipēx ne kwŷ kryt jakao ipēx. Nhym bep kajgoja ne ngōkraxmē ngo ipēx. Tām ne mŷjja kajgo kadjy. Nhym bep mexja ne mŷjja mex kadjybit.

²¹ Nhym me prīne ngōnh ku'ō nhym kam akan kam mexkumrēx, mŷjja mexkumrēx kadjybit ku'ê. Be, gu me badjwŷ ngōnh'ā amijakren prīne amijaxwe, mŷjja punu kangan kam bamexkumrēx, mŷjja mex kadjybit bamextire. Nhym kam me banhō Bēnjadjwyr dja arŷm amim me bapumjuw, kum me badjāpēnh kadjybit amim me bapumjuw. Gu me kam apŷnh badjāpēnh djāri badjāpēnhō baku'ê.

²² Nām me abatānh nyre kum mŷjja punu prām̄kumrēx. Rūm kum akāx ne kubē amiptā. Gē arīk wānh me kute mŷjja punuo bawā arīk wānh memā nō. Nhym bep kati, ga dja ga katāt amrānh'ā anopdji. Katāt amrānh ne aje amim Jeju kamnhīxbē ar aban amā me abēn mekam angryk kēt ne adjumar mex ne ar aba, be, mŷjja ja dja ga 'āno djan 'ā anopdji ne. Kam gēdja ga ā amijo anhŷro tē. Me jamē ro'ā ā amijo anhŷro tē. Me ōkre kadjwŷnhbē axwe'ō nōr kēt ne kute Metīndjwŷnhmā amijo à'wŷrjamē ro'ā dja ga ā amijo anhŷr o tē. Nhym arīk wānh mŷjja punuwā wām nō.

²³ Kwārīk wānh me kute abenā atomwā kwārīk wām nō. Tām ne kajgokumrēx. Tām gēdja wām nō. Djām kōt mete mŷjja mar got. Kōt ne me kum aben kurēn kam aben japrŷn abenmā àkrē.

²⁴ Bep kati, ga abē Bēnjadjwyr djwŷnh nhō àpēnhkam kwārīk wānh akabēno me apanh kēt. Bēnjadjwyr nhō àpēnh ne me me kunīkam ukaprī ne prīne memā Metīndjwŷnh kabēn'ā ujarēnh mex ne, ngryk kēt ne memā 'ā ajarē. Nām ā Bēnjadjwyr nhō àpēnh ā meo ane.

²⁵ Abē Bēnjadjwyr nhō àpēnhkam dja ga ā o anen kam akrānmā akurē djwŷnhmā akabēn ne tu kum akabēn mex jarē. Birām Metīndjwŷnh dja amikadjy me ja ngrēk nhym me arŷm amikam ajkam aman wānh axwemā iren 'ŷr amijo akēx ne arŷm Metīndjwŷnh kute katāt memā kabēn ja arŷm kum kato. ²⁶ Arŷm Metīndjwŷnh kute katāt memā kabēn jarēnh ja man arŷm amim kato. Xatanaj ne me ja pa 'amŷn amiwŷr meo mōn ar meo ba nhym me kam ar kum àpēnh ba. Birām Metīndjwŷnh dja amikadjy akabēno me ngrēk nhym me arŷm amim katon Xatanaj kangan kubē amiptān arŷm jām Jejuo amijakre. Kadjy ne ba amā,

—Akrānmā memā akabēn jarē, ane.

3

Pyka kute o ino rer 'ŷr me axwe raxmā kute arēnh.

Xim k 4.1; Djuda 18

¹ Ē, prīne ikabēn ma. Adjŷm, dja ĩ me umar punu djā kato. Pyka kute o ino rer 'ŷrkam dja ĩ me umar punu djā kato. Mŷkam dja me umar punu? Bir, me axwe raxkam. Ije, mā ne me kukrādja kute?

Je kum dja ĩ me apŷnh amijo ba. ² Dja me ōdjŷn kam amidjwŷnhbit man memā mŷjja nhōr kētkumrēx. Dja me kum nēkrēxmē pi'ōk kaprībit prām̄kumrēx. Dja me amiraxbito amra. Dja me ōkre kadjwŷnhbē amim,

—Ba ne ba imexmē iraxo me akrenh mex ne, ane. Dja me ar me ūno ba. Dja me nāmē bām kabēn mar kētkumrēx. Dja Metīndjwŷnh kute memā mŷjja nhōrja kunī kubē kīnh no kati. Dja me Metīndjwŷnhbē amiptār mex ne.

³ Dja me kum aben kīnh kētkumrēx. Dja me ukaprī kētkumrēx ne kum aben kurēkumrēx. Dja me aben kà mex jarē. Dja me amipnēn ar ba kēt ne tu arīk ar ba. Dja me àkrēkumrēx. Dja me kum mŷjja punubit kīnh ne kam kum mŷjja mex kurēkumrēx.

⁴ Dja me kurē djwŷnhmā ōbikwa kanga. Dja me amakkre kēt. Dja me arīk ta amijā bēnjadjwyr rēnh ar o ba. Dja me amidjwŷnhbit o kīnh ne kum Metīndjwŷnh kīnh kētkumrēx. ⁵ Dja me 'ēx ne mekōt Metīndjwŷnhmā ngrero krī. Ajkwakambit ne kute

Jeju mar. Nhym bep kati, amikadjwÿnhbê kute amikam Jeju mar kêt ne kute uma mar kêt kumrêx. Ê, kwãrik wãnh me ja kôt amrãnh kêt ne rÿm memã akre rax.

⁶⁻⁷ Ê, me arík baja ne me kwÿ me nire'ÿr wangij ne atemã memã kabên jarê. Me nire ja ne me no kêt ne axwebit ma ne kum mÿjja punubit prãmkumrêx ne arík mÿjja punu jabej mrã. Te kute mÿjja marmã ne Metĩndjwÿnh katãt kabênja mar kêt kumrêx. Be, me nire punu jamã ne me atemã kabên jarê nhym me prĩne me kabên man kôt ar amijo ba.

⁸ Me ja, me kute Metĩndjwÿnh kupa'ã memã 'ã ujarênhja ne me kute mÿjja punubit mar. Djãm me kute amim Jeju mar got. Arkati, nãm me kum Metĩndjwÿnh katãt kabênja kurêkumrêx ne kam me kute Mõjdjê kurê djwÿnh pyrãk. Me kute me bakukãmãrebê Mõjdjê kurê djwÿnh ja pyrãk. Ar idjibê ne Djanimê Djãmbri ar. Ar tãm ne ar kabêno Mõjdjê japanho ba. Nhym me kute Metĩndjwÿnh kupa'ã memã 'ã ujarênhjadjwÿ ã kabêno Metĩndjwÿnh kabên katãtja japanho ane, ne Metĩndjwÿnh kabêno mÿjja kajgo ar o ba.

⁹ Bep kati, dja me punuja amijo mrãnh 'ijabjê kêt nhym me memã apôx, me axwemê me bibãnhmê me arík bajamã apôx. Me kute Djanimê Djãmbri arkum katorja pyrãk. Dja ã me memã apôxo ane nhym me kunĩ me axwe kôt me omũ.

Metĩndjwÿnh kabên jarênh'ã ukanga kêt mã kute arênh.

¹⁰ Nhym bep ga ne ga arÿm iman ikôt ar amijo aba. Ije memã Metĩndjwÿnh kabêno amirĩt ne ije kôt ar amijo iba ne ije Metĩndjwÿnh amiptãr kadjy idjãpêho ije amirĩt ga arÿm kôt prĩne ipumũn arÿm prĩne idjãtãri. Ije amikajmãtã Jeju mar ne 'ã ingrã tÿx ne akrãnmã ije meo iba ne imã me abê ne ije Jeju 'ãno idjãm ne ije kanga kêt ga arÿm kôt ipumũ. ¹¹ Me kute ijo bikênh ga ga arÿm itokrykôt ipumũ. Krĩraxbê Æxikimê krĩrax 'õbê Ikõnimê krĩrax 'õbê Rixamê kam me kute ijo bikênhkôt ga arÿm ga ipumũ. Nãm me prĩne ijo ajkê ba itokry: ne. Nhym bep Bẽnjadjwÿr Jeju ne mÿjja kunibê ipytã.

¹² Bir be, mrãmri ne me kute Kritu Jejukôt amijo ban katãt mrãnh prãmja mrãmri dja me kãtãm arÿm me jao ajkê.

¹³ Ê, me axwemê me 'êxnhĩmê gêdja me ĩ punu raxo mõr purokam ĩ punu rax mex ne. Dja me memã 'êx ne me noo akno nhym me kam amipãnh me jamã 'êx ne me noo biknor mex ne.

¹⁴ Nhym bep ga. Ga dja ga mã kôt amijo aba. Ar ije amã Metĩndjwÿnh kabên jarênh ga arÿm ga prĩne aje amim mar dja ga arek 'ãno djan kôt ar amijo aba. Ar ba ar ije amã arênhja ga arÿm ar ipumũ. ¹⁵ Aprĩrekam ga arÿm Metĩndjwÿnh kabên maro tẽ. Maro tẽn o atêm rã'ãn arÿm ajabatãnh ne arÿm prĩne ama. Metĩndjwÿnh kabên mexkumrêx kute ano bõnh ga arÿm aje tu amikajmãtã Kritu Jeju markumrêx nhym arÿm kute apytãrja tãm ne ga arÿm prĩne o tẽn arÿm prĩne ama.

¹⁶ Be, Metĩndjwÿnh ne me bakukãmãremã arê nhym me kabên'ã pi'õk no'õk ne, kôt pi'õk no'õk ne. Pi'õk no'õkja kunĩ ne kubê me banhõ Metĩndjwÿnh kabênja. Mÿj kadjy ne Metĩndjwÿnh kabênja? Bir, kute katãt memã Metĩndjwÿnh kukrãdjã jarênh kadjy, kute me axwe nêje me akre kadjy, kôt me kute amũ aminhijuk'ã amidjar kadjy, kute katãt me krã pymjÿr nhym me kute katãt mrãnhõ amũ amikamêho mõr kadjy. Be, kadjy ne Metĩndjwÿnh kabênja. ¹⁷ Nã, Metĩndjwÿnh ta kabêno dja prĩne õ ãpêho tÿx ne, prĩne o mex gê me kum apÿnh mÿjja mex djãribit kĩnh ne ar o ba. Be, dja ã Metĩndjwÿnh Kabêno meo ane.

4

¹ Ê, Kritu Jeju dja akubyn me bawÿr bõx ne ar me bajo ba, umao ar me bajo ba. Dja bõx ne me kunĩ jaxwekam memã pãnh jarê, me tĩnmê me tykmê me axwekam memã pãnh jarê. Kam ne ba Jeju Kritu kabênkôt, Metĩndjwÿnh kabênkôt amã ikabên jarê. Ne amã,

—Ê, gora memã Metĩndjwÿnh kabên jarê. ² Gora prĩne memã Metĩndjwÿnh kabên kôt kãj bê memã arê gê me kuma. Gora 'ãno dja. Dja me kute mar prãm jabej ga memã arê. Nhym bep djãm me kute mar prãm kêt jabej ga kam ga mã akubyn mekmã arê.

Gora Metĩndjwỳnh kabẽno me ngrẽk. Dja me'õ kute Metĩndjwỳnh mar kêt jabej ga kum Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ gẽ Metĩndjwỳnh kute katàt kabẽn jadjwỳrkõt amim kuman 'ỳr amijo akẽx.

Gora me axwe nẽje me akre. Dja me axwe jabej ga memã akabẽn 'õ jarẽ gẽ me axwe kêt.

Gora memã tỳx jadjà. Dja me'õ kute Jeju mar rerek jabej ga kum tỳx jadjà gẽ 'ã ngrà tỳx.

Dja ga ã me 'ãno adjãmo anen kanga kêt mex ne akràn mã memã Metĩndjwỳnh kabẽn 'ã ajarẽ.

³ Dja ã me kute memã mỳjja kupa'ã arẽnh djwỳnh bõx ne kam Metĩndjwỳnh kupa'ã ar memã arẽnh ba. Nhy m mã me mỳjja punu mar prãm ne. Nhy m te Jeju nhõ me jao ba djwỳnh te katàt memã arẽ nhy m me mar prãm kêt kumrẽx ne. Ne kam me kute kupa'ã memã arẽnh bajabit ma ne amim me punubito atom nhy m me kumex ne kam atemã memã kabẽn punu jarẽ. Me kute me kabẽn punu mar prãm kam ne me me kabẽn punubit ma. ⁴ Nãm me Metĩndjwỳnh kute katàt kabẽn jarẽnhja mar prãm kêt kumrẽx ne jãm kubẽ krã. Ne kam me tũmre'ã ujarẽnh kajgobit mar prãm ne.

⁵ Nhy m bep ga. Ga dja ga mỳjja kunĩkam ano tỳx ne katàt o tẽ. Djãm me te ajo ajkẽ ga tu ate akrãn ar amijo aba rã'ãn mã kam amirĩt ne. Gora adjapẽnh 'ãno dja. Mỳj adjapẽnh gẽdja ga 'ãno dja? Ije kum me kute Jeju mar kêt jamã kukràdjà ny'ã adjujarẽnh gẽdja ga 'ãno dja. Dja ga mã kam apê, prĩne memã Metĩndjwỳnh kabẽno amirĩt ne katàt memã mỳjja jarẽnh mexkumrẽx.

⁶ Ë, arỳm me kute ibĩn 'ỳr. Arỳm itẽm 'ỳr. Arỳm ne itẽm djà ijo rãm ne jao tẽ. Ityk'ã, me kute ijo Metĩndjwỳnh nhõ mry ne ibĩn ba ityk'ã ne ba arỳm itẽm 'ỳr jarẽ. Arỳm ne ba amikam kô krãn mexo tẽn kam amã itẽm djà jarẽ. Arỳm ne ityk djà ijo rãm ne jao tẽ.

⁷ Nã bãm Jejumã idjapẽnh mrãmri ne me kute me prõt tỳxmã mỳjja janhõr nhy m me kumrẽx 'ỳr mrãnh ne bõx ne kute amỳnhja pyrãk. Nã bãm ã amikam itỳxo anen Jejumã idjapẽnhkõt ajbit ma. Nã bãm ã Jejumã idjapẽnh anen kam arỳm o ino rer djà 'ỳr arỳm ibõx tẽ. Nã bãm ã 'itỳx anen amijo tẽn aminhinomã amimẽn arỳm itẽmmã. Nã bãm ije Jeju kanga kêt ne katàt memã mỳjja jarẽn arỳm itẽmmã.

⁸ Nhy m kam Bẽnjadjwỳr Jeju kute katàt memã o pãnh djwỳnhja tãm dja imã o pãnh. Dja katàt imã o pãnh mextire. Arỳm ne ikutẽp kudji. Dja imã,

—Akmere, amrẽ tẽn amim aby. Ba arỳm amã ajaxwe kêt jarẽ ga arỳm imã amexkumrẽx. Ne kam on amim aby, ane. Kute memã o pãnh nhõ akatikam dja imã kungã. Djãm bajbit dja imã kungã? Kati, me kute kam amakja, me kum kĩnhja kunĩmã gẽdja kungã, me kunĩmã o pãnh ne.

Kurê djwỳnh amiwỳr o bõx nhy m ate kuka kõnh dja.

⁹ Akmere, gora amrẽ amibẽx ne on iwỳr bõx. ¹⁰ Nhy m Demaj. Demaj ne kum me kàtãm kukràdjà punujabit kĩnh, me kute Metĩndjwỳnh kurê djwỳnh kukràdjà punu jabit ne kum kĩnh ne ar o ban arỳm ikangan imã iren mã tẽ, pykabê Texarõnika'ỳr tẽ. Nhy m Krexẽxi arỳm pykabê Garaxa'ỳr tẽ. Nhy m Xitu pykabê Damaxa'ỳr tẽ. ¹¹ Rukabit ne ikuri dja. Maku dja ga aprõn amrẽ iwỳr o tẽ. Nãm ikõt àpẽnh mexkumrẽx. Tãm gẽdja ga amrẽ o tẽ. ¹² Xikiku ne ba pykabê Epexu'ỳr ano.

¹³ Ë, iwỳr atẽmkam dja ga amrẽ imã inhinõkà rytiwão tẽ. Wãnh ne ba gu bakamybê Kapukam kum inhire, krĩraxbê Krõwadjikam ne ba kum inhire. Gora amrẽ imã o tẽ. Pi'òk no'òk ngriwãmẽ no'òk raxwãmẽ amrẽ imã o tẽ. Pi'òk no'òktiwã ne ba imã kĩnhĩ. Gora aman amrẽ imã abyn o tẽ.

¹⁴ Ë, Arexãri kute ngõnh nhipẽx djwỳnhja ne prĩne ijo ajkẽ. Metĩndjwỳnh ta dja kum axweo pãnh. ¹⁵ Gadjwỳ dja ga aminẽje tãwã pumũ. Nãm kabẽno ar ijapa ne. Nãm kabẽno ar ijapa: ba te kum ikabẽn mex jarẽ ne te akre nhy m mã kabẽno ar ijapan kam prĩne kabẽno ijo ajkẽ. Kam ne ba amã,

—Gora aminẽje tãwã pumũ, ane. Kam ne ba amã ane.

¹⁶ Me kute amiwÿr ijo bôx kutewakam nhÿnh ne inhôbikwa 'ô ikuri dja? Me kute amiwÿr ijo bôx ne we ijaxwe jabej ikukjêro ÿr kutewakam? Ba we ijaxweo ije amiptâr kadjy nâràm me kute bit ibĩnmã amiwÿr ijo bôx ne we ijaxwe jabej ikukjêro nhÿ. Nhym nhÿnh ne inhôbikwa 'ô ikuri dja? Kati, nãm ar kunĩ ikangan mã prôt ne, mã ipymaje prôt ne. Gora gê inhôbikwa ipymaje prôtwã gora gê Metĩndjwÿnh arkum o pãnh kêt ne arkam ujakrành no kati, arkam ukaprĩ.

¹⁷ Nã, me ne me ipymaje prôt ne. Nhym bep kati, Bẽnjadjwÿr ne ikôt djan imã tÿx jadjà ba tu kanàrràm kàj bê memã Metĩndjwÿnh jarẽ, prĩne kunĩ'ã ajarẽ nhym me bajtem kunĩ arÿm kuma. Djãm me kute ikukjêrkam uma ngri got. Nãm me kubê rop pràbê uma:kumrêx. Nhym bep Metĩndjwÿnhbit ne mebê ipytã.

¹⁸ Nhÿnh ne mÿjja punu 'ô ne kute ijo bikênhmã? Kati, Metĩndjwÿnh ta gêdja inêje jãm mÿjja punu dji. Metĩndjwÿnh ta ne kute ipytâr ta gêdja ipytàn ijo tẽn ô pykakam ijo bôx, môr djãmã ijo bôx ba kam kôt imexkumrêx ne ar iba. Gora gê me kunĩ Metĩndjwÿnhmã kàjmã rax jarẽ. Me kunĩ dja me kàjmã kum rax jarêho tẽ. O tẽn rã'ã rã'ã rã'ã ne. Gora gê me mrãmri o anhÿro tẽ.

¹⁹ Dja ga Prixiramẽ Akwire arkum ijarẽ, ne ajte Nexipôrmẽ prômẽ kramẽ arkum ijarẽ, ar kupãhtã arkum ijarẽ. ²⁰ Ë, Eraxu ne krĩraxbê Kôritukam arek dja. Nhym Krôpimu kanê, pykabê Miretukam kanê ba kam kum inhiren amrê tẽ.

Amrê amibêx ne na tÿm djwÿnhràmm iwÿr bôx.

²¹ Juburmẽ Prudêximẽ Rinumẽ Kraôdjamẽ me kute Jejukôt abeno kamy kunĩ ne me wãm amã amijarẽ. ²² Gê Bẽnjadjwÿr Jeju prĩne ajo ba nhym Metĩndjwÿnhdjwÿ ukaprĩkôt prĩne me akunĩo djuw mex. Tã ne ja.

Paur kute Xitumã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne Xitu kaxã djan kum pi'ôk no'ôk ne. Arým ne Xituo kra ne kum pi'ôk no'ôk ne. Arým ne pykabê Kretakam Xitumã ire nhym kam kam dja. Nhym kam Paur kum pi'ôk no'ôk ne Artemanhkôt ano. Mÿj'ã ne Paur pi'ôk no'ôk ne?

Bir, Xitu kute prĩne memã Metĩndjwýnh kaběno amirĩt ne kute memã kaběn jarěnhmã. Kute me kaběn punu kaběno me itymã, ne kute Jeju nhõ me jao ba djwýnh kum àpěnh kadjy me umjýrmã. Kadjy ne Paur Xitumã pi'ôk no'ôk ne. Ne kam ajte amiwýr Xitu 'uw. Tãm ne ja.

¹⁻⁴ Akmere Xitu, ba, ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Xitu, abê ikra djwýnh, amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Ga ne ga ikôt tu amim Jeju kamnhĩxkumrěx, kam ne ba ajo ikra.

Ba ibê Paur, ibê Metĩndjwýnh nhõ àpěnh. Jeju Kritu ta ne ijano ba tẽ. Nã, Metĩndjwýnh kubê me bapytàr djwýnh ne ijano, ije memã Jeju jarěnh kadjy ijano ne imã,

—On kàj bê ijã adjujarěnh tẽ, ane. Ije memã Jeju jarěnh nhym me kute mar ne kam kute tu amim kamnhĩxkumrěxmã. Arým ne Metĩndjwýnh amijo me kwý pytà. Me ja kute tu amim Jeju markumrěxmã, ne kam arým kôt katàt mrãnhmã. Metĩndjwýnh kaběn katàtja, 'ěxnĩ kětja tãm ne me kute mar ne kam arým kôt katàt mrãnhmã. Nã, kadjy ne Jeju ijano, ije memã Jeju jarěnh nhym me kute amim kamnhĩxkumrěxmã. Mÿj ne me kute tu amim kamnhĩxkumrěxmã? Bir, me batyk nhijukri amũ me batĩn rã'ã rã'ã rã'ãn batyk kětumrěxmã. Metĩndjwýnh 'ěxnĩ kětumrěxja tãm ne me bamã arẽ. Amrěbê ne kute pyka nhipěx kěttri arým kaběn pydji jarěn me bajã amim karõ. Me batyk nhijukri batĩn rã'ãmã ne me bajã amim karõ. Ne kam ajbir ne arým me bamã me batĩnjao amirĩt ne. Ar idjujarěnhkôt o amirĩt ne. Arým kute aminhõ akati jarěnh djakam me bamã o amirĩt ne. Ba ne ba memã 'ã ajarẽ nhym arým amirĩt ne.

Be, akmere, gẽ Metĩndjwýnh ajo djuw mex, Jeju Kritu kubê me bapytàr djwýnhmẽ Bãmbê Metĩndjwýnh ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba, ne amã adjumar mex jarẽ ga kam adjumar mex ne ar aba.

Xitu kute Jeju nhõ me jao ba djwýnh pymjýrmã.

Xim k 3.1

⁵ Mÿj kadjy ne ba pykabê Kretakam amã inhire? Bir, aje mÿjja inomã měnhmã, ije kum o krax ne ije inomã měnh kětja aje ikudjwa inomã měnhmã ne ba kadjy amã inhire. Ne kam ajte aje Jeju nhõ me jao ba djwýnh kum àpěnh kadjy me umjýrmã ne ba kadjy amã inhire. Krĩ kunĩkôt aje me'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rěnhmã, ije amã 'ã karõkôt.

⁶ Bir, mÿj me'õ Ar kubê dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh? Bir, me axwe kětmẽ, me prõ pýnhmẽ, me ja gědja me Jeju nhõ me jao ba. Nhym me kradjwý tu kute amim Jeju markumrěx ne me bãm kaběnkôt mrãnhmã. Nhym me ja bep bãmbit ne kaběn mexkumrěx nhym kam kraja arĩk ar ba, amakkre kět, kute bãm kaběn mar kět nhym me kam kum kĩnh kět ne ar'ã kaběn ba. Kwãrĩk wãnh ga me bãm ja'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rěnh kět. Djãm me kraja kaběn mex got ga aje me bãm'ã meo ba djwýnh rěnhmã.

⁷ Nã, me axwe kětbit dja me kubê Jeju nhõ me jao ba djwýnh. Mÿkam dja ga me ja'ãbit meo ba djwýnh rě? Bir, me kaběn mexbit dja me Metĩndjwýnhmã apê. Djãm me kaběn punu Metĩndjwýnhmã àpěnh got. Kwãrĩk wãnh me amakkre kět, me ngryknĩ, me kum kadjwati kangõbit* djãnh, me àkrê, me kute pi'ôk kaprĩbit prãme me noo biknoro baja, kwãrĩk wãnh me ja'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rěnh kět.

⁸ Nhym bep me kute meo djuw mex prãm, me kum mÿjja mexbit kĩnh, me kute amipněnh ne ar ba, me katàt mrãnh, me mrãmri mexo mexkumrěx, me axwe nẽje kute amijãno ãm, me ajbit dja ga me'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rě. ⁹ Dja Jeju nhõ me

* ^{1:7} Mÿjja me kute o kãm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mÿjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarẽ.

jao ba djwýnh kum Metíndjwýnh kabên kînh ne kôt ar amijo ba. Metíndjwýnh kabên 'êxnî kêtja, ar ije prîne memã arênhja, tãm dja me kôt ar amijo ba. Me kute prîne memã Metíndjwýnh kabên jarênh mextire ne o kute memã týx jangiênh ne o kute me kînhmã. Nà, dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh prîne mekmã Metíndjwýnh kabên jarên kam me kabên punu nêje me akre. Me kum Metíndjwýnh kabên mar prãm kêt ne kute kabêno me bajapanhja dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh me kabên punu nêje me akre gê me kuma.

¹⁰⁻¹¹ Bir, me amakkre kêt ne me kumex ne kabên kajgoo ar me noo biknoro ba. Nãm we me,

—Djãm me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kajgomã? Kati, dja ga me amim amahym me kam me amy nhinhu kadjwý rê, ane.

Nãm ã me noo biknoro ane. Nà, me ja dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh kabêno me unê gê me anhikrê. Nãm me apýnh kikrekam me kunî noo aknon meo ajkê. Mýjo ne me meo ajkê? Me kute Metíndjwýnh kupa'ã mekmã arênhkam ne me meo ajkê. Mýj kadjy ne me Metíndjwýnh kupa'ã mekmã arênh ar o ba? Bir, me kute me noo biknor ne me õ pi'ók kaprîreo prõt kadjy ne me Metíndjwýnh kupa'ã mekmã arênh ar o ba. Kam dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh akubyn kabêno me ity nhym me arým anhikrê.

¹² Bep Kretakam me'õ kute memã kabên jarênh djwýnh'õ ne ta õ me wýnh'ã kabên ne, —Kretakam me kra ne mrãmri 'êxnîkumrêx, axwekumrêx, kum ukangakumrêx, àkurbit kute mar. Nãm ã me'ã kabên ane.

¹³ Nà, mrãmri ne ã ane. Kam dja ga memã akabên jarê, tu memã abên týx, me kute mrãmri amim Jeju mar ne 'ã ngrã týx kadjy. ¹⁴ Dja ga memã abên týx nhym me arým wãnh kabên kakrit marmã ire, mekbê idjaer kukãmãre'ã ujarênh kajgojamã ire. Me kabên punuja ne me kum Metíndjwýnh kabênkumrêxja kurên kam ta amimarkôt kabêno mekbê mýjja puma ar o ba nhym me kabên man kôt amijo ba. Dja ga memã abên týx gê me on kôt amijo baja krãta.

¹⁵ Me axwe kêtã ne mýjja kunî mexkumrêx. Nhym bep me axweo kute amiptarja, me kute Jeju mar kêtja, me tãm ne mekbê mýjja kunî punu. Be, djãm me ja mex got. Nãm me õkre kadjwýnhbê mýjja punubit man mýjja punu'ãbit amim karõ. ¹⁶ Nãm we me ajkwakambit,

—Ije Metíndjwýnh mar, anhýr ar o ban kam arík ar ba. Nãm me axwe, me amakkre kêt, ne te kute mýjja mex marmãn mýjja punubit ma. Djãm ã me kute amim Metíndjwýnh mar kute anhýr.

2

Xitu kute mebêngêtemê me kunĩmã Metíndjwýnh kabên jarênhmã.

¹ Nhym bep ga, akmere, dja ga me kupãnhãta me kute amim Jeju marwãmã Metíndjwýnh kukràdjã'ã prîne adjujarênh ar aba.

² Dja ga mebêngêtemã,

—Gora ar abixaêr punu kêt ne ar aba. Ne akabôt katin ar aba, ne amipnên ar aba. Gora ar tu amim Jeju markumrêx ne amibê kanga kêt ne mã kôt ajkamê. Ne kam mã amã aben jabê, ane. Dja ga ã mebêngêtemã ane.

³ Ne kam ajte mebêngêxtemã kum,

—Gora ar amrãnh mexkumrêx ne ar aba. Metíndjwýnh mex'ã amijakren kôt ar amijo aba, ane. Kwãrik wãnh aben japry kêt ne amã kadjwati kangô* djãnh kêt, ane. Dja gar mekmã mýjja mexbit jarênh ar o aba, ane. ⁴⁻⁵ Nà, akmere, dja ga mebêngêxtemã kum,

—Ë, tynhwa ar, dja gar amũ idjõ'ã me kra pýnh jakre gê me ar ajã amijakren me akudjwa kum mjên jabên kum kra jabên amipnên ar ban mjên prãm kêt ne ar ban õbikwao djuw mex ne ukaprikumrêx ne mjên kabên ma, ane. Mýkam? Bir, dja me kãtãm te kute me amrãnh punu 'õ pumũnh ne kute ar akôt Metíndjwýnh kabên japrymã te me ajabej ajkam aman kam tu ate krã, ane.

* ^{2:3} Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunija, kadjwati kangômê uba kangômê, mýjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

Dja ã mebêngêxte me kra pÿnh jakreo ane.

⁶ Akmere, dja ga me kraremãdjwÿ akabên jarê gê me amipnên ar ba. ⁷ Ga dja ga katàt mrã gê me krare apumün kam akôt ar amijo ba. Dja ga katàt memã Metĩndjwÿnh kabên jarênh mextire ne abixaêr kêt. ⁸ Dja ga memã arên mã memã akabên mextire jarê gê me te kabêno kute ajapanhmã, me kum akurê ar o baja te akabên punu jabej umar ar ban arÿm pijàm ne ate krãn ar ba.

⁹ Dja ga me memã àpênh kajgo ar ba jamãdjwÿ akabên jarê. Me kute meo pãnh ne amim me pa 'amÿnh nhym me memã àpênh kajgo ar bajamã akabên jarê. Dja ga memã kum,

—Gora me anhõ bënjadjwÿr kabên ma. Dja gar prĩne me kabên man me kabênkôt ar amijo aba ne memã adjàpênh mex ar aba gê me ar akam kĩnh, ane. Kwãrĩk wãnh me anhõ bënjadjwÿr pãnh akabên kêt ne akabêno apanh kêt, ane.

¹⁰ Kwãrĩk wãnh mekbê adjakĩnh kêt, ane. Dja gar katàt memã apê gê me kàtàm ar adjàpênh mexkumrêxkôt ar apumün kam arÿm kum Metĩndjwÿnh kĩnh, Metĩndjwÿnh kubê me bapytàr djwÿnhja kum kĩnh, ne kum Metĩndjwÿnh kabëndjwÿ kĩnh ne. Dja ga ã me memã àpênh kajgo ar bajamã akabên jarênho ane.

¹¹ Mÿkam dja gu me katàt mrã? Bir, Metĩndjwÿnh ne arÿm me kunĩ kadjy ukapriõ kato. Kute me bakunĩ pytär kadjy ne ukapriõ kato. ¹² Nã gu me prĩne ukapriõ man kam arÿm pãnh arĩk ar babaja kanga. Ne mÿjja punu, me kute Jeju mar kêt kute mÿjja punuo amikĩnhja tu arÿm kangakumrêx nhym wãnh nõ. Gu me kam on pyka jakam amipnên ar baban katàt mrã ne Metĩndjwÿnh kabênkôt akràn mã ar amijo baba. Dja gu me prĩne amim Metĩndjwÿnh djukapri man kam ã kôt amijo ane.

¹³ Ne akràn mã ar amijo bababê amiwÿr Jeju kamnhĩx, akubyn rwÿk djà amiwÿrkam amako tẽ. Me banhõ Metĩndjwÿnh, me bapytàr djwÿnhbê Jeju Kritu tãm dja me bajaêrbê kato, ta raxo kubê kumkatio me bawÿr kato. Djãm ngri got. Raxo, mexo kubê kumkati. Nhÿnh ne me'õ mexo, raxo, umao kumãnhkutã? Dja me bawÿr kato gu me arÿm bakĩnhkumrêx. Me bakĩnh djà ne ja. Tãm ne gu me amiwÿrkam amak ar o baba.

¹⁴ Be, Jeju Kritu ta ne me bajaxwe pãnh tyk kadjy memã amikanga, kute me bajaxwe kunibê me bapytàr ne kute amim me bajo mexmã ne mekmã amikanga. Kute amim me bajo mex ne kute me bajo õ me wÿnhkumrêx ne kute ar me bajo bamã ne mekmã amikanga. Kute me bajo õ me wÿnh gu me kam bamã mÿjja mexbit kĩnh ne arek ar o babamã.

¹⁵ Bir be, ikabên ja dja ga prĩne me kupãnh tã me kute amim Jeju marwãmã arê, memã kôt arê. Me kapriõ jamã kĩnh jangê gê me kapriõ kêt. Gora atÿx ne me axwe nêje me akren memã abên tÿx gê me arek ar ba. Kwãrĩk wãnh gê me ajã kabên kêt.

3

Kute Metĩndjwÿnh djukapri marn kute katàt amijo bamã.

Ep 4.2; Pir 2.3; Kor 3.12

¹ Gora me kute amim Jeju marwãmã akabên jarê gê me on akabên ma. Dja ga memã kum,

—Gora me me bënjadjwÿrmẽ meo ba djwÿnh kabên man me kabênkôt ar amijo aba. Dja me me amã me adjàpênhkumrêx jarê ga me kam kubê amikati kêtumrêx ne tu 'ÿr tẽ. Nhym bep djãm me me amã mÿjja punu'ã apnê ga me ate akrã. ² Kwãrĩk wãnh ga me abenã akabên kêt, ane. Gora me akabôt katin amã aben kapriõ akràn mã aben mã akabên jarê, ane. Dja ga ã ajte memã akabên jarênho ane gê meo biknor kêt.

³ Amrêbê ne gu me badjwÿ bano kêtumrêx ne bajamakkre kêtumrêx nhym me arĩk me banoo biknoro ba. Nã, amrêbê ne gu me arĩk ar babari bamã mÿjja punu kunĩ kĩnh ne. Ne te baje bajaxwemã banhirer ne arek ar babamã mã bamã bajaxwe kĩnh ne. Me bajaxwen abenã bakabên ne aben nhõ mÿjja'ã bangryk ar baba. Nhym me kum me bakurê: gu me badjwÿ amipãnh bamã me kurê.

⁴⁻⁵ Nhyim bep ajbir ne Metĩndjwỳnhbê me bapytàr djwỳnh ukaprĩo kato ne kum me bajabêkumrêx. Nã gu me te bamã bajaxwebit kĩnh nhyim Metĩndjwỳnh tu ukaprĩkôt me bapytà. Kum me bajabên kam me bapytà. Djãm me bamrãnh mexkôt ne gu me amiptã? Arkati, ta ne ukaprĩkôt me bapytà. Nãm me ngôo amingrã ku'õn kam arỳm akubyn mexkumrêx. Nhyim Metĩndjwỳnh Karõdjwỳ ã me bajo nyo ane, ã me bajo mexo ane. Nãm me bajo ny ne me babê me bajaxwe krãta gu me kam baje babixadjwỳr ny pyrãk ne bakabên punu mar kêt ne bakabên mexbit ma. Nhyim kam Metĩndjwỳnh Karõ mã me bajo mexo tẽm rã'ã ne. ⁶ Ukaprĩkôt ne me bawỳr Karõ jano, kute me bajo djuw mexmã. Jeju Kritu kubê me bapytàr djwỳnh djô'ã ne me bawỳr ano. Djãm õdjỳ got me babê Karõ nê? Kati, mrãmri ne õdjãnhkumrêx ne me bamã ta Karõ jano ne prĩne o me banhipêx ne ar me bajo ba.

⁷ Be, djãm Metĩndjwỳnh djukaprĩ ngri got. Nãm ukaprĩkôt me bamã me bajaxwe kêt jarê. Gu me bamex ne batyk nhijukri batĩn rã'ã: rã'ãn ar baba kadjy ne me bamã me bajaxwe kêt jarê. Nãm amũ me batĩn rã'ã: rã'ã rã'ãmã arê gu me amiwỳr kamnhĩxbê ar baba. Adjỹm, dja me bamã kungã.

⁸ Mrãmri ne ikabênja. Ikabênkumrêx. Dja ga memã prĩne idjô'ã ikabênja kôt arê gê me kute amim Metĩndjwỳnh marja kum mỳjja mexbit kĩnh ne ar o ba. Kam ne mexkumrêx, me kunĩmã mexkumrêx.

⁹ Kwãrik wãnh me abenkam kangatija wãnh nõ. Tãm ne kajgo mexi. Kwãrik wãm nõ. Kwãrik wãnh me bakukãmã nhidjikôt me àkrêja wãnh nõ. Nhyim me kute kabêno aben japanh ne me kute abenmã àkrêjadjwỳ kunĩ dja wãnh nõ. Mõdjê kukràdjã tũm'ã ne me ã abenmã ane. Tãm ne kajgo mexi. Punure. Tãm dja wãnh nõ.

¹⁰ Dja me'õ kabêno kute abenbê meo bikjêr jabej ga nêje kukrà. Dja ate krã ga ajte kum akabên jarê. Godja mã ate krã jabej ga kam arỳm tu kangakumrêx. Arỳm ne ga te kabên punu nêje te o ane nhyim mã kum kabên punu kĩnh. ¹¹ Arỳm ne ga kôt kum akato. Mrãmri ne me'õ ja punukumrêx. Atemã kabên. Kum axwe kĩnhkam ne ga arỳm kum akato. Nãm kabêno amijo amirĩt. Mrãmri dja ga tu kangakumrêx. Tãm ne ja.

Kabên o ino rer.

¹²⁻¹³ Be, dja ba awỳr Artemanh nãr kon Xikiku jano gê awỳr tẽn bõx ga kam tebê mã amrê iwỳr tẽ. Krĩraxbê Nikoporikam dja gu abenwỳr bõx. Kam dja ba na tỹmkam arek akam amako dja. Nĩnh iwỳr atẽm kêttri dja ga Djenajmẽ Apõr aro tẽn amũ ar kujate. Djenajbê ne me kadjy kabên jarênh djwỳnh, ar ja. Dja ga prĩne aro djuw mex ne aro tẽn amũ ar kujate gê ar tẽm mex ne ãkam tẽm kêt. Ga kam amrê iwỳr tẽ.

¹⁴ Be, gora gê gu banhõbikwa kute Jeju marwã, mỳjja mexbit ma ne kum ajbit kĩnh. Mỳkam? Bir, gu banhõbikwa kute me 'uwtĩo djuw mex ne mekam kum ukanga kêt ne kute akrãnmã ar meo djuw mexo bamã.

¹⁵ Ar ja, arkam idjãm ja kunĩ ne ar kute ajo amak rã'ãn kam wãm amã amijarê. Badjwỳ ne ba ar wão ama ne. Ar wã kute Jeju mar ne kum gu bakĩnhkam ne ba aro ama ne. Arkum ijarê.

Gê Metĩndjwỳnh ukaprĩkôt ar akunĩo djuw mex. Tãm ne ja.

Paur kute Piremõmã pi'ôk no'ôk ne ja.

Paur ne kamybê Piremõmã pi'ôk no'ôk ne. Jejukôt ne ar abeno kamy. NhyM Piremõ nhõ kubê kra 'õ, me pardja 'õ kum àpênh kajgo ar baja arým mã kubê tẽ. Birãm kubê pi'ôk kaprĩreo akĩn mã kubê o tẽ. Ne kam pyka 'õkam bõx. Pyka 'õkam Paur memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh ar bakam bõx nhyM kam Paur Jeju'ã ujarênho ku'ê. Mekbê ijê djakam ãm rã'akam ne 'ã ujarênho ku'ê. NhyM kubê kraja kuman kam tu amim Jeju markumrêx, tu amim kamnhĩxkumrêx ne. NhyM kam Paur arým o kra. Kum abêkumrêx ne, ne kam te kute nêman ajte Piremõmã ano. 'Ã pi'ôk no'ôk ne Piremõmã ano nhyM Xikiku õ pi'ôk no'ôko tẽ. NhyM kam kum,

—Kwãrĩk wãnh, ga kam angyrk kêt. Tu amã abê. Jejukôt dja gar tu abeno akamy ne amã aben jabê, ane. Nãm ã Paur Piremõmã pi'ôk no'ôko ane. Tãm ne ja.

¹⁻² Piremõ, amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Ba, ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Gu bakamy Ximoximê ne bar amã pi'ôk no'ôk ne. Piremõ, ga ne ga ar ikôt Metĩndjwýnhmã adjapênh ar aba bar imã akĩnhkumrêx ne amã pi'ôk no'ôk ne. Gamê gwaj bakanikwýnh Apijmê Akipu gwaj bakôt àpênhamê ar aje amim Jeju mar ne kôt anhũrkwãkam aben pydjijamê, ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Ba, ibê Paur, Jeju Kritu'ã idjujarênh ibakam me kute ibê ijêja, ba ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne.

³ Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex, Metĩndjwýnhbê me Babãmmê krabê Bênjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba ne amã umar mex jarê ga adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarênh.

⁴ Mrãmri ne ba akam ikĩnhkumrêx ne kam ije inhõ Metĩndjwýnhmã amijarênh katã kum ajarênh rã'ã. Nã bãM kum,

—Ota ba Piremõkam ikĩnhkumrêx, ane. Nã bãM ã kum akam ikĩnh jarênho anen kôt kum mextire jarê. ⁵ Mýkam ne ba akam ikĩnh ne? Bir, amã me abêkam, amã Metĩndjwýnh nhõ me ja kunĩ jabêkam ne ba akam ikĩnhkumrêx ne. Ne ajte aje tu amim Jeju kamnhĩxkumrêx, tãm ne me iwýr arênho bõx. Kam ne ba akam ikĩnhkumrêx ne.

⁶ Be, nã bãM Metĩndjwýnhmã ajarê ne kum,

—Arým ne Piremõ amikajmã'ã Jeju ma. Kam dja ga kum õdjãnhmê kum me abê jarê gê memã õdjãnh ne kum me abê, ane. Nã bãM ã Metĩndjwýnhmã ajarênho ane.

Nã, akmere, dja me akabên mex man anhõdjãnh pumũn arým akôt Kritu ma, Kritu nhõdjãnhmê ukaprĩ ma. Nãm ukaprĩkôt apýnh mýjja mex djãrio me bakĩnh ne arým gadjwý ajo kĩnh ne, gê me gop apumũn kam arým akôt Kretimã kato.

⁷ Nã, nãm me imã ajarê ba kam ikĩnhkumrêx ne kam ajte itý:xkumrêx ne. Amã me abêkam, amã me kute Jejukôt abeno kamy jabêkam ne ba ikĩnhkumrêx ne kam itýxkumrêx. Ga, akmere, nã gãM Metĩndjwýnh nhõ me mexja prĩne meo djuw mex ne meo kĩnh ne. Ba kuman kam ikĩnhkumrêx ne.

Ônemu nêje kum kabên.

⁸⁻¹⁰ Amã me abêkam ne ba mýjja'ã ama. Ba ikrabê Ônemu'ã ama. Me kute ibê ijê rã'akam ne Ônemu iwýr bõx ba kam o ikra. Nã bãM kum Jeju jarê nhyM tu amim markumrêx ba kam o ikra.

Ibê Kritu nhõ àpênhkam ren amã ibên týx ne. Ne ren amã,

—Kwãrĩk wãnh arek ikuri dja, ane. NhyM ren arým tu mrãmri dja.

NhyM bep kati, imã ajabêkam ne ba tu 'ã ama. Ba ibê Paur, ibêngêttekam amã ikaprĩ jabej, nhyM me kute Kritu Jeju'ã idjujarênh ibakam ibê ijê ga amã ikaprĩ jabej ne ba tu 'ã ama.

¹¹ Nãm amrêbê akam punu ne kam ajbir amã mexkumrêx, ne badjwý imã mexkumrêx ne.

¹² Ba arým ije akubyn awýr anormã. Imã abêkumrêx tãm ne ba ije amã anormã. Godja ba akubyn amã anon kam o ama: ne. ¹³ Nã bãm te ije o aminhõ prãme nhym arek ikuri ãm ne kute akàxã ijo djuw mexmã. Ije Jeju kukràdjã ny'ã idjujarênh ibakam ne me ibê ijê ba mebê ijê djãkam dja nhym Ônemu kute akàxã imã àpênhmã ba te ije o aminhõ prãme.

¹⁴ Nhym bep kati, nã bãm inhõkre kadjwýnhbê amim,

—Kati, ba dja ba ã anhýr kêt ne. Ga dja ga amã ikaprĩ jabej arým imã nê gê arek ikuri dja. Aje amimarkõt dja ga amã ikaprĩ jabej arým imã nê gê kam ikuri dja, ane.

¹⁵ Amrêbê ne mã abê tẽm ngrire ne kam arým akubyn awýr tẽmmã. Kon ne, birãm arým akubyn tu awýr bõxkumrêx ne arek wãnh akuri ãm rã'ã: rã'ãmã arým wãm tẽmmã. ¹⁶ Djãm aje o me bajtem'õ pyrãk nhym amã àpênh kajgo ar bamã ne akubyn awýr tẽmmã? Kati, arým ar aje Kritukõt abeno akamymã. Arým kubê akamy. Akamy, gu arým bamã kĩnhkumrêxja tãm ne awýr tẽmmã. Mrãmri imã kĩnh raxi. Nhym bep ga dja ga amã kĩnh raxo ijakre. Amã àpênhkam ne gar arým ajbir Bẽnjadwýr Jejukõt abeno akamykam dja ga amã kĩnh raxo ijakre.

¹⁷ Be, kam dja akubyn awýr bõx ga amiwýr o wadjàn kum akabên mex jarê. Gu baro'ã badjãpênh ne abeno banhõbikwakam baje aben pyrãk jabej dja ikàxã awýr bõx ga o ipyrãk ne kutã aprõt ne pa 'amýn amiwýr o wadjàn kam kum akabên mex jarê.

¹⁸ Djori ajo ajkê? Nãr kon, djori abê mýjjao akĩ? Kute ajo bikênh jabej amrê imã 'ã pi'òk no'òk ba kam amã o pãnh. ¹⁹ Ê, gop ije inhikrao pi'òk no'òkja pumũ, ba ibê Paur dja ba amã o pãnh. Kwãrĩk wãnh, ga dja ga àkĩnhĩ pãnh kum arênh kêt.

Gora ijã mãn amijakren ikudjwa pãnh jarênh kêt, àkĩnhĩ pãnh kum arênh kêt, tu ate akrã. Ga ije amã Jeju jarênh ne ije amã pãnh jarênh kêtja pumũ. Nã ba ren amã Jeju jarênh kêt ga ren amim mar kêt ne tu abiknorkumrêx ne. Bep kati, nã bãm amã arê ga ama ba kam ije amã pãnh jarênh kêt. Gora aje ipyrãk ne tu àkĩnhĩ pãnhja mar kêtumrêx. Ônemu kute ajo bikênh tũmja tu o pãnh mar kêt.

²⁰ Nã, akmere, gora ã anen kum akabên mex jarê gu banhõ Bẽnjadwýr kabênkõt tu kum akabên mex jarê. Kum akabên mex jarên o ikĩnh, akmere. Gu baje Kritukõt abeno bakamykam gop ijo kĩnh, akmere. ²¹ Be, nã bãm inhõkre kadjwýnhbê amim,

—Dja tu ikabên man kõt amijo ba. Dja ikabên man kam o djuw mexo ikabên jakre, ane. Nã bãm ã amim anen kam amã pi'òk no'òk ne.

²² Ê, ajte mýjja 'õdjwý. Ba wãm awýr itẽm ne ibõx jabej on ikutêp imã kikre kre kapõ ne kikre kadjwýnhbê inhikwã djãwã kapĩ. Godja Metĩndjwýnh wãm awýr ijano ba kam awýr tẽn bõx. Kadjy dja ga Metĩndjwýnhmã ijo a'uw nhym kam arým awýr ijano. Me kute ikadjãr ba kam wãm awýr itẽmmã. Kam ne ba amijã Metĩndjwýnh kamnhĩxbê nõ.

²³ Epapraj ne kute ajo amak ne kute ajarênh rã'ã. Adjwýnhdjwý ne me kubê ijê. Nãm Kritu Jeju'ã ujarênh ar ba nhym kam me kubê ijê nhym iro'ã mebê ijê djãkam dja. ²⁴ Makumẽ Arxakumẽ Temanhmẽ Rukamẽ ar adjwýnhdjwý kute ajo amak ne kute ajarênh rã'ã. Ar ja ne ar ikõt àpênh ar ba.

²⁵ Gê Bẽnjadwýr Jeju Kritu ukaprĩkõt prĩne ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju mar nhõ pi'ôk no'ôk ne ja.

Me'õ ne Jeju'a pi'ôk no'ôk ne kam mekbê idjaer kute amikajmã'ã Jeju markumrêx jamã ano, ar kute mrãmri Jeju'a ngràkumrêxmã. Mekbê idjaer kwỳ ne ar amikajmã'ã Jeju man kam arỳm kute ari mỳjjakôt akêxmã. Nãm ar abenmã,

—Gwaj akubyn Mòjdjê kukràdjà tùmjakôt amijo baba.

Ne ajte,

—Gwaj akubyn Metĩndjwỳnhmã mry bôn kamrô kapĩ. Birãm Jeju kamrô me bajaxweo bingrành mànhkutã kêt, gwaj akubyn mry kamrôdjwỳ me bajaxwe pành ajte Metĩndjwỳnhmã kungã ane. Kam ne me'õ arkum pi'ôk no'ôk ne arkum,

—Kati, Jeju pydji kute me bajaxweo bingrành djwỳnh. Kwãrĩk wãnh atemã ibej mỳjja 'õ jabej kêt. Jeju kamrô pydji ne me bajaxwe mànhkutã. Kwãrĩk wãnh Jeju kamrô nhibej mry kamrô nhõr kêt, ane. Nãm ã anen kam arkum Jeju mex jarẽ. Jejubê ne Metĩndjwỳnh kra. Jeju ne mỳjja kunĩ kuràm mexkumrêx. Ne kadjy mrãnh djwỳnh kuràm raxi. Ne Mòjdjê kuràm raxi. Ne me kute me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhja kuràm raxi. Jeju kamrô ne mry kamrô kuràm mexkumrêx ne kam kute o me axweo bingrành kadjy mexkumrêx. Nhyr Jeju kukràdjà nyja ne Mòjdjê kukràdjà tùm jakajbê bõx ne kuràm mexkumrêx. Kam gêdja me mrãmri Jeju'ã ngràkumrêx ne mã 'amỳn kanga kêtumrêx ne mã kôt ajkamên õ pykakam bõx, kàjkwakam õ pykakam bõx.

Metĩndjwỳnh kra kute raxo kadjy mrãnh djwỳnh jakrenh.

Kor 1.15

¹ Amrêbê ne Metĩndjwỳnh me bakukãmãremã kabên. Me kute kabên jarênh djwỳnhkôt ne memã kabên, ne apỳnh mỳjja djãri kôt memã amijo amirĩto tẽ. Nãm memã kabên tẽm tãmtã ã amũ kamingrãnymã kabên ba. ² Nhyr bep ajbir ne Krakôtbit me bamã kabên ne. Ajbir ne akati kute o ino rerkambit Krakôt me bamã kabên ne me bamã amijo amirĩt ne.

Bir be, arỳm kute Kramã mỳjja kunĩ kangaja pumũ. Nhyr kam Kra arỳm pykamẽ kàjkwamẽ mỳjja kunĩ 'y. Metĩndjwỳnh djô'ã ne mỳjja kunĩ 'y. ³ Nãm Metĩndjwỳnh jadjênho adjênh ne. Kubê Metĩndjwỳnh tãm. Ar kute aben pyræk. Nãm 'itỳxkumrêx ne kam ta amikabênkôt mỳjja pumũnh 'ãno dja. Kute mỳjja kunĩ nhipêxja pumũnh 'ãno dja. Djãm kabên ngri got. Nãm ta amikabên pymao mỳjja kunĩ pytàn 'ãno djan ar o ba.

Bir be, tãwã ne me babê me bajaxweo põx ne me bajo mex ne kam arỳm mã tẽ, mã kàjkwamã tẽn kam nhỹ, Metĩndjwỳnh djubôk'ãnh nhỹ. Metĩndjwỳnh kubê kumkati djubôk'ãnh nhỹ. Djãm me kàtàm ne me me bẽnjadwỳr rũnh djubôk'ãnh krĩ? Kati, ãm me bẽnjadwỳr rũnhbit. Me bẽnjadwỳr rũnh ne me me ubôk'ãnh krĩ.

⁴ Nã, kra ne ra:xi. Raxo kute kadjy mrãnh djwỳnh jakrenh mexi. Ne umaodjwỳ kute kadjy mrãnh djwỳnh jakrenh. Bãm ne 'ã bẽnjadwỳr mẽ nhyr uma: ne. ⁵ Nhỹnh ne Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh 'õmã kum,

“Mrãmri abê ikrakumrêx. Jakam ne ba arỳm ajo ikrakumrêx ga amipãnh ijo Abãm kumrêx”, ane got.

Kati, kramãbit ne ã kabên ane. Nàr kon, nhỹnh ne Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh 'õ'ã memã kum,

“Dja ba o ikra nhyr ijo Bãm”, ane got.

Kati, Kra'ãbit ne ã kabên ane. ⁶ Ne kam ajte, kute pykamã kra janorkam memã kum, “Gora gê ikadjy mrãnh djwỳnh kunĩ ikramã rax jarẽ”, ane.

Be, kubê Metĩndjwỳnh krakam arỳm kum mỳjja kunĩ re nhyr rax ne.

⁷ Nhyr bep kadjy mrãnh djwỳnh'ãbit ne,

“Nã bãm amikadjy mrãnh djwỳnh nhipêx nhyr kute kôkmẽ kuwy pyræk.

Akràn mã imã mrãnh ne ikadjy àpên mã”, ane.

8-9 Nhyim bep Kramābit ne kum,

“Be, Metīndjwŷnh, mrāmri dja ga meo aba rā'ā rā'ā ne.

Nā gām katāt meo aban amā mŷjja mexbit kīnh ne katāt amijo aba ne amā mŷjja punu kurê.

Kam ne ba ibê anhō Metīndjwŷnh ne amijo apytàn arax kadjy adja. Ga kam akīnhkumrêx ne. Nā gām araxmê akīnho anhōbikwa kunī jakrenh mex ne”, ane.

Nām ā Kramā ane ne kam ajte kum,

¹⁰ “Ga, Bēnjadjwŷr, ga ne ga krax kurūm pyka nhipêx ne anhkrao kàjkwa nhipêx.

¹¹⁻¹² Dja ī apêx. Nhyim bep kati, gajbit dja ga arā'ā: rā'ā rā'ā.

Nhyim bep kati, dja ī kute kubêkà pyrāk ne tūm ne.

Mrāmri ne me kute kubêkà, mŷjja tūm, inôkà tūm nhyim me kute krān o mrānh ne 'ê'ā rēnhja pyrāk. Dja ga ī ā kàjkwamê pyka tūm krān o atēm ne mēnho ane. Ne kam arŷm pānh ny nhô.

Nhyim bep ga dja ga tūmrām arā'ā rā'ā ne. Ga adjwŷnh tāmō dja ga amŷ arā'ā: rā'ā ne. Dja ga atemā kêtumrêx”, ane.

Bir be, nām ā Kramā ane.

¹³ Nhyŷnh got kadjy mrānh djwŷnh 'ōmā kum,

“Amrê idjubôk'ānh nhŷ, abēnjadjwŷr raxkam idjubôk'ānh nhŷ.

Ikutêp nhŷ ba 'ŷr amrê awŷr akurê djwŷnho mō ga kwŷ o apardjan kwŷ nhimex”, ane.

Djām kute kadjy mrānh djwŷnhmā ā anhŷr got? Arkati, Kramābit ne ā kabēn ane.

¹⁴ Nhyim bep kadjy mrānh djwŷnh ne Metīndjwŷnh nhô àpēnh kajgo. Djām mebêngôkre got* amirīt ne? Kati, me kute noo omŷnh kêt nhyim Metīndjwŷnh me bakadjy ano. Me ba ba, Metīndjwŷnh kute me bapytār ne kute ar me bajo bamā, me bawŷr ne anoro dja, kute me bapumŷnh ne kute me bajāno āmmā ne me bawŷr ano.

2

Me kute Metīndjwŷnh kabēn mar 'āno āmmā.

¹ Bir be, kam, Metīndjwŷnh kute me bamā krabê kumkati janorkam dja gwaj tu amijamakkrekam nhôrkumrêx. Me kute gwaj bamā katāt arēnh gwaj baje marja tām dja gwaj tu amijamakkrekam nhôrkumrêx ne 'amŷnh tŷx, gwaj baje o babiknor karō. Dja gwaj ate ar bakrān baban kam ī o babiknor mex ne, o babiknor mexo tē.

² Amrêbê ne kadjy mrānh djwŷnh memā Mōjdjê kukràdjà jarê, me kute kôt amijo bamā. Nhyim me'ō kôt kute amijo ba kêt nār kon kubê binhirēnh katā nhyim kam arŷm kum o pānh ne. Katāt kum o pānh ne. ³ Bir be, dja gwaj badjwŷ ate bakrān ar baba djām kute gwaj bamā o pānh kêt mā? E kum kati, gêdja gwaj bamādjwŷ o pānh ne. Amrêbê ne Metīndjwŷnh memā kukràdjàbit jarê. Nhyim me ate krān ar ba nhyim arŷm memā o pānh ne. Nhyim bep ajbir, ajbir ne me bamā kra ngā, krabê me bapytār djwŷnh me bamā kungā. Djām ate gwaj bakrājamā kute o pānh kêt mā? E kum kati ne. Dja gwaj bamādjwŷ o pānh ne. Bēnjadjwŷr ta ne kumrêx memā amijarê, kute me utārmā amijarê. Nhyim kam kute ar meo baja, me kôt baja ne me kuman kam ô'ā gwaj bamā kôt arê, kabēno kabēn ne gwaj bamā arê.

⁴ Nhyim Metīndjwŷnhdjwŷ kôt mŷjja kwŷo amirīt, me kute kôt kum kator kadjy ne umao apôx ne o mŷjja 'yro ba, apŷnh mŷjja pumŷnh kêt 'yro ba, me kôt baja ne me uma proo mŷjja 'yro ba. Nām me me akrymê me kanêo mex, me tyk kwŷo tīn, bōm me nêje me karō rē, ā ar meo anhŷro ba. Nhyim kam Metīndjwŷnh ajte kôt memā ta Karō jano, apŷnh àpēnh djāri ne kadjy tu ukabikôt memā kungrà. Nām ā Metīndjwŷnh kute meo bao ane, me kute Jejumā kator kadjy.

Jeju amijo kubêngôkren kute me bapyrāk.

* 1:14 Apŷnh me ô pyka djāri kunīkôt ne me kunī bêngôkre. Kubêkà jakamê me kakrātykmê me babêngôkremê ne me kunī: bêngôkre.

⁵ Djām kadjy mrānh djwỳnh Metīndjwỳnh kute amim umjỳr got? Kute ar pykao ba kadjy, kute amim umjỳr got? Ije ar amā pyka ny jarēnhja tām, djām kute ar o bamā? Kati, Jejubit ne kute ar pykao ba kadjy Metīndjwỳnh amim kudja. Kute mỳjja kunĩo ba kadjy ne amim kudja. ⁶ 'Á ne me'õ Metīndjwỳnh kabēnkam,

“Ē, Metīndjwỳnh, djām me ibēngōkre imex got ga aje me imar rā'āmā? Mỳkam ne ga me ikakritjao djuw mex ne?”

⁷ Nā gām o kàtām, akadjy mrānh djwỳnh kōpdji'ā o kàtām. O kàtām 'iry kêt ga ajte umamē raxo utà ⁸ nhym ajte mrāmri bēnjadjwỳr rax ne mỳjja kunĩo ba”, ane.

Nām ā Metīndjwỳnh kabēnkam ane. Ga kute mỳjja kunĩo baja pumũ. Nhỳnh ne mỳjja'õ kubê 'ā kàtām ne? Kati. Djām me babēngōkre'ā ne kabēnja? E kum kati, Jeju'ā ne ā ane. Mebēngōkre kute mỳjja kunĩo ba kêtja pumũ.

⁹ Nhym bep Jeju'ā ne ā ane. Mrāmri ne kadjy mrānh djwỳnh kurām kàtām 'ikrān mex ne, nhym Metīndjwỳnh ajte 'ā raxmē umamē kumē. Nām me bapānh ty nhym kam pānh Metīndjwỳnh 'ā kute raxmē umamē mēnhō ane. Metīndjwỳnh me bakam ukapri kôt ne amim kra'ā karō nhym kam me bapānh ty, me bakunĩ pānh ty. Djā nām tyk kadjy tokry kêt ne ty? Kati, nām tyk kadjy tokry: ne. Nhym kam pānh Bāmja 'ā umamē ra:xmē kumē.

¹⁰ Djām Metīndjwỳnh kute kra tokry'ā amim karōja punu got? Kati, mrāmri katāt. Metīndjwỳnh kute mỳjja kunĩ 'yr ne kute ar o baja tām ne krabê Jeju'ā amim karō, kute tokry maro tēm ne inomā mēnh ne kam mrāmri kubê me bapytār djwỳnhkumrēxmā. Tokrykôtbit ne me bapytā. O ne Metīndjwỳnh me bakrāptĩ pytān me bajo kra, kute õ kàjkwa mextiremā me bajo tēm gu me kramē baro'ā arkam babamā. Jeju ne me bamā wan me bamā pryō mōn kàjkwamā wadjā. Dja gu me ĩ kôt pry'ā mōn wadjā.

¹¹ Bir be, ta Bām ne kubê me Babām pydji. Ta, kute me bajo mex ar o bajamē gu me bamē ne gu meo Babām pydji. Kam ne me bajo kamy. Me bakam pijām kêt ne tu me bajo kamy. ¹² Nām Bāmmā kum,

“Dja ba ikamyremē ikanikwỳnhremā ajo amirīt.

Me kute aben pydji nhipōkri dja ba memā amex jarē”, ane.

¹³ Ne kam ajte,

“Metīndjwỳnh kanàrrām dja ba ar amijo iba”, ane.

Ne kam ajte,

“Ota ba dja. Metīndjwỳnh kute imā ikra nhōrjamē ro'ā ne bar dja”, ane.

Nām ā Jeju gwaj bajo õbikwao ane. ¹⁴ Bir be, Metīndjwỳnh krabê ne gu me babaja. Ga me banhija pumũ. Me barerek, me bakatyk, me bakanê, me batokryja pumũ. Kam ne Jeju amijo kubēngōkren* kute me bapyrākā. Ne kam amitykkôt Xatanajo ajkē. Xatanaj kute memā tyk jarēnh nhym me kabēnkôt tykja tām ne prīne o ajkē. Kadjy ne amijo kubēngōkren ty.

¹⁵ Ta amitykkôt Xatanajo ajkēn kubê me bakaba. Nā gu me bamā batyk pyma: ne. Me batĩnri bamā batyk pyma: ne. Nhym kam Jeju ne me bakadjy tyn kam o me bamā me batyk pymajao ajngrà, gu me arỳm bamā uma kêt ne.

¹⁶ Djā nām amijo kadjy mrānh djwỳnh ne ruw ne me utà? Kati, nām amijo kubēngōkren ruw. Nām amijo Abraão tām djwỳ 'õn ruwn me utà.

¹⁷ Kam ne me bajo kamykumrēx ne kam kamymē kute aben pyrāk. Nām me banhio ĩ, ne kam me bakôt tokry, me bakôt mỳjja maro ba, me bakôt muw, me bakôt kīnh. Bir be, nām prīne kute kamy bēngōkre pyrāk, kute me bapyrāk ne kam arỳm kubê Metīndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr rax djukaprikumrēx ne Metīndjwỳnhmā àpēnhkumrēx ar ban kute kanga kêt. Nām me bakadjy Metīndjwỳnhmā amijarē, me bajaxwe pānh tyk jarē, nhym arỳm me bajaxweo ajngràn me bajaxweo akno.

* ^{2:14} Kritu ne amijo kubēngōkre kute mrāmri ne apỳnh me õ pyka djari kunĩkôt me kunĩ: bēngōkreja pyrāk. Kubē kà jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunĩ: bēngōkre. Me kamrômē me kukrādjà kunĩ kubēngōkreo aben pyrāk. Jakam dja ga Karō 17.26 jarēn ama.

¹⁸ Djãm me banhõ Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr kute gwaj bamar kêt, kute gwaj batokry mar kêt? Kati, kute gwaj bamar. Xatanaj kute gwaj bajo baja mar. Djãm kute adjwỳnhdjwỳmã mỳjja jarẻnh kêt, axwe'ã àpnẻnh kêt. Pykabẻ ar baridjwỳ ne kum axwe'ã apnẻ nhy m adjwỳnhdjwỳ tokry: ne. Kute tokrydjwỳ mar. Kute mỳjja kunĩ mar. Kam dja gwaj bakam ukaprĩ: ne gwaj bawỳr prõt ne kubẻ gwaj bapytã. Xatanaj kute gwaj bamã axwe'ã àpnẻnhkam dja gwaj bawỳr prõt ne kubẻ gwaj bapytã.

3

Jeju kute raxo Mỏjdjẻ jakrenh.

¹ Nã, akmere ar, àpnẻire ar, ar abẻ Metĩndjwỳnh nhõ me mextireja, Metĩndjwỳnh kute kàjkwa kadjy gwaj baro'ã amijo gwaj bapytãr, on ar Jejukỏt ajamak bẻn. Ễ, dja ba ar amã Jeju rax jarẻ. Arỳm ne Metĩndjwỳnh me bawỳr Krabẻ Jeju jano, me bakadjy ano nhy m bỏx. Ne kam mrãmri ne kubẻ me banhõ Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax. Tãm ne gwaj tu amim kamnhĩxkumrẻx ne kam memã arẻnh ar o baba. ² Nhy m kam Jeju bỏx ne kum àpẻnhkumrẻx ar ba. Metĩndjwỳnh kute anorjamã àpẻnh ar ba ne kanga kẻtkumrẻx. Kute Mỏjdjẻ pyrỏk. Mỏjdjẻdjwỳ ne prẻne kute anor djwỳnhjamã àpẻnh ar ba ne Metĩndjwỳnh nhõ me jao ban meo djuw mexkumrẻx ne kute me kanga kẻtkumrẻx.

³ Nhy m bep Jeju ne Mỏjdjẻ kurỏm rax ne. Kam dja me mã abenmã Jeju pymamẻ rax jarẻnh ar o ba. Ga me kute amim kikreja pumũ. Kikre nhipẻx djwỳnh ne raxo, tỳxo kikre jakre. Nãm ã Jeju kute kikre nhipẻx ar o ba prỏbẻ Mỏjdjẻ nhipẻxo ane ne kam raxo Mỏjdjẻ jakrenh mex ne. ⁴ Nhẻnh ne kikre 'ỏ ta kute aminhipẻx got? Kati, kikre 'yr djwỳnh ta ne ikrao kikre 'y. Bir be, nãm ã Metĩndjwỳnh mỳjja kunĩ 'yro ane. Nã, mỳjja kunĩ nhipẻx djwỳnhbẻ ne Metĩndjwỳnh. Ta ne Mỏjdjẻdjwỳ nhipẻx ne.

⁵ Mrãmri ne Mỏjdjẻ prẻne Metĩndjwỳnh nhõ me ja kunỏo ban meo djuw mexkumrẻx ne kute me kanga kẻt ne memã Metĩndjwỳnh kute amũ tũmrỏm amikukrỏdjỏo amirẻtja kajmã'ã memã arẻnh ba. Kubẻ Metĩndjwỳnh nhõ àpẻnh. Ỏ àpẻnh kajgo.

⁶ Nhy m bep Kritu kubẻ Metĩndjwỳnh kra. Kubẻ Metĩndjwỳnh kra ne ta ỏ me jao ban prẻne meo djuw mexo ban kute me kanga kẻtkumrẻx. Ễ, gwaj ba ne gwaj babẻ ta ỏ me ja. Nhy m Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bamã mỳjja mex dji. Gwaj batẻn prỏm kẻt ne baje amim kamnhĩxbẻ mỳjja mexja kam amak ne kam bakẻnh rã'ã jabejmã. Dja gwaj o anhyro bamỏr ne inomã mẻnh jabej babẻ ta ỏ me ja.

Me amakkre kẻt ne ar ba nẻje memã kabẻn.

Kỏ k 10.1; Djuda 5

⁷⁻⁸ Kam ne Metĩndjwỳnh Karỏ memã kum,
“On me akati jakam on aje Metĩndjwỳnh kabẻn mar jabej gẻ on wãm ajamakkre kẻt on wãm nỏ.

Amrẻbẻ ne me akukỏmẻre amakkre kẻtkumrẻx ne kapỏt kukritkam jãm Metĩndjwỳnh akẻx ne 'ã kabẻn ne. Me kute ngryk jabejmã ne me,

‘Kati, Metĩndjwỳnh dja me bajo bikẻnh kẻt. Dja gu me te kam amikrỏ ar o baba nhy m me bajo bikẻnh kẻt. Kute me bajo krakam dja tu ate krỏ’, ã ar anhyr ba.

Nãm me ã me kute Metĩndjwỳnh ngryk jabejmã ã ane.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh ane ne kam ajte memã kum,

⁹ “Nã, wỏnh ne me akukỏmẻre kute amim ikakinhmã, kute ingryk jabejmã ar ikam amikrỏ:o ba. Nã bãm te me nokam memã mỳjja kwỳo amirẻt ar o iba nhy m me ãm ate kute we ingryk jabejmã ar we ã anhyr ba. Me kute we ingryk jabejmã 'ã amexbẻ 40.

¹⁰ Kam ne ba me jakam ingy:ky ne memã kum,

‘Mrãmri ne me ja ajte ikam amikrỏn ibẻ binhirẻnh mỏ. Ne ikabẻn mar prỏm kẻtkumrẻx’, ane.

¹¹ Kam ne ba ingy:ky ne mrãmri ikabẻn pydjịn arẻ. Nã bãm memã kum,

‘Aj, me ja dja me inhỏ pyka'yr bỏx kẻtkumrẻx ne ikỏt me tyk djỏ kẻt djỏkam tyk djỏ kẻt kẻtkumrẻx’, ane.”

Nām ā Metīndjwýnh kabēn ane.

¹² Ē, akmerē ar, àpnhīre ar, kam ne ba ar amā, gora ar amijāno dja. Ar akadjwýnhbē ajaxwe 'ō, apunu 'ō ar akam kator ga kam arým ar aje amim Jeju kamnhīx kêt ne aje Metīndjwýnh tīnja kanga karō dja gar mrāmri amijāno dja. ¹³ Kwārīk wānh gar amikam ajamak kêt kati kêt. Dja gar akati kunīkôt abenmā akabēn ne o abenmā tỳx jadjà. On akati jakam, Metīndjwýnh kute ar amā,

—On jakam, anhýr ja ma. Metīndjwýnh kute me amakkre kêtō tỳm kêttri. Gêdja mýjja punu 'êxri kute mex pyrāk ne arým ar anoo akno. Kute ar anoo biknor gar ajamakkre kêt karō dja gar on abenmā tỳx jadjà.

¹⁴ Gwaj bakunī baro'ā babê Kritu nhō me ja dja gwaj 'ā bangrà tỳx. Amrêbê gwaj baje amim kamnhīx nyrekam batỳxja dja gwaj o batēm rā'ā o tēn o tēn o tēn inomā kumē. Gwaj gop mrāmri ā o anhýr jabej kam arým babê Metīndjwýnh nhō me jakumrêx.

¹⁵ Bir be, on dja gar ā amijo ane. Ga Metīndjwýnh Kabēn kute, “On me akati jakam on aje Metīndjwýnh kabēn mar jabej gê on wām ajamakkre kêt on wām nō.

Amrêbê ne me akukāmāre amakkre kêt kumrêx ne kapôt kukritkam jām Metīndjwýnh akêx ne 'ā kabēn ne”, anhýrja pumū.

¹⁶ Nhýnh me ja ne me Metīndjwýnh kabēn mar kajgon kam jām o akêx ne? Je kum Mōjdjê kute pykabê Edjitu kurūm meo kator ne kute meo baja kunī, me tām.

¹⁷ Nhym nhýnh me ja ne Metīndjwýnh mekam ngryk ne? Mekam ngryko tēm rā'ā'ā amex krāptībê 40? Je kum, me tām, me kute Metīndjwýnhkam amikrào ba ne kam wānh kapôt kukritkam apýnh rôrôk ban wānh tyko ikwā, me tām.

¹⁸ Nhym nhýnh me ja'ā ne Metīndjwýnh memā kabēn pydjīn arē ne memā kum, “Aj, me ja dja me inhō pyka'ýr bōx kêt kumrêx ne ikôt me tyk djà kêt djàkam tyk djà kêt kêt kumrêx”, ane.

E kum me tām, me kute Metīndjwýnh kabēn mar kêt ne ar baja, me'ā ne ane. ¹⁹ Bir be, ga me kute amim Metīndjwýnh mar prām kêt kam 'ýr bōx kêtja pumū.

4

Metīndjwýnh memā me tyk djà kêt djà jarē.

¹ Ē, gwaj amijāno dja. Gwaj bajō 'ýr babōx kêt karō dja gwaj amijāno dja. Metīndjwýnh kute ō pyka'ýr memā kràn kute memā tyk djà kêt djà jarēnhja tām ne gwaj bamā nōr rā'āā. Kam dja gwaj amijāno dja, gwaj bajō 'ýr babōx kêt karō. ² Ē, 'ā ujarēnhja, 'ā ujarēnh mexkumrêxja ne arým gwaj bawýrdjwý bōx, gwaj arým me kudjwa kuma. Me bakukāmāre kumrêx 'ýr bōx nhym me kuma. Nām me mar kajgokumrêx ne. Djā nām me kuman amikajmā'ā tu kamnhīxkumrêx? Kati, nām me ām mar kajgon ate krā. ³ Nhym bep gwaj ba ne gwaj baje tu amim markumrêx ne baje amijā kamnhīxkumrêxja, gwaj ba dja gwaj 'ýr babōxkumrêx ne kam kam batyk djà kêt ne. Nhym bep me amakkre kêt'ā ne Metīndjwýnh memā kum,

“Nā bām ingy:k ne mrāmri ikabēn pydjīn arēn memā kum,

‘Aj, me kute ikabēn mar kêtja dja me inhō pyka'ýr bōx kêt kumrêx ne ikôt me tyk djà kêt djàkam tyk djà kêt kêt kumrêx’, ane.”

Djām kam me tyk djà kêt djà kêt got me 'ýr bōx kêt mā. Je kum amrêbê ne Metīndjwýnh pyka nhipêxo tēn inomā kumēn kam me kukām tyk djà kêtmo krax ne te memā tyk djà kêt djà jarēn te mekam ama. ⁴ Be, Metīndjwýnh kabēnkam ne pi'ôk rārār'ā memā,

“Nām pi'ôk tyk to ino rerkam àpēnho ino ren kam pi'ôk rārār kam tyk djà kêtō nō”, ane.

⁵ Ne kam ajte me tyk djà kêt djà jarē, ne,

“Aj, me ja dja me inhō pyka'ýr bōx kêt kumrêx ne ikôt me tyk djà kêt djàkam tyk djà kêt kêt kumrêx”, ane.

⁶ Me bakukāmāre kumrêx kute 'ā ujarēnh mar kajgoja me tām ne me 'ýr bōx kêt kumrêx, me kute amim Metīndjwýnh mar kêt kam. Tām, me tyk djà kêt djà, ne arek

me ja kadjy nör rä'ä, atemã me ja kadjy nör rä'ä. ⁷ Kam ne Metĩndjwýnh ajte akati 'õ jarẽ ne memã,

“Akati jakam on ajamakkre kêt wã on wãm nõ ga me ikabên man kam ikôt atyk djà kêt djà'ýr bõx.”

Nãm amũ tũmrãm Dawimã kabên nhym ô'ã memã arẽ, ajbir ije me amã arênhja tãm, ne memã,

“On me akati jakam on aje Metĩndjwýnh kabên mar jabej gê on wãm me ajamakkre kêt on wãm nõ”, ane.

⁸ Bir be, nãm ren Djodjuwe ren me tyk djà kêt djà'ýr meo bõx nhym ren Metĩndjwýnh ren ajte tũmrãm akati 'õ jarênh kêt kumrêx, me tyk djà kêt djà kadjy akati 'õ jarênh kêt kumrêx.

⁹ Nhym bep kati, 'ýr kute meo bõx kêt kam memã nör rä'ä. Metĩndjwýnh nhõ me ja kadjy, kadjy ne nör rä'ää, gwaj bamã nör rä'ää. Kute pi'ók rårarkam Metĩndjwýnh kôkam kôto nör ja pyræk. Dja gwaj ã kudjwao ane. ¹⁰ Kôt dja gwaj badjapênh jakàn kam Metĩndjwýnh kudjwa bakôkam kôto banhikwã. ¹¹ Ajrã, gora gwaj batýx ne kudjwa 'ýr bõx ne kudjwa bakôkam kôto nõ. Gwaj bajõ baje me bakukãmãre'ã amijakren bajamakkre kêt ne arík ar baban 'ýr babõx kêt karõ ne ba ar amã,

—Gora gwaj batýx ne kudjwa 'ýr bõx, ane.

¹² Djãm Metĩndjwýnh kabên kajgo got. Kabên kute mýjja tĩn ne àdjõnh pyræk. Dji tĩnkêt. Dji kute mýjja kyxkêt. Ga mrãmri me kute kàx aktã irékôt prĩne wa ngrãnh nhym kute mýjja kyx týxja pumũ.

Nãm ã Metĩndjwýnh kabên kute kàx pyræk ne wa mexo kàx jakrenh mexo ane. Mrãmri me kute kàx djwa mexo mrymã ukabêr ne kute o mry toprik ne kute amũ katàt o 'i jakàr nhym kre kamrêk ne ikwã nhym 'i kanhĩnja amirĩt mex ne ikwãja pyræk.

Nãm ã Metĩndjwýnh kàx'ã amikabên jakreo ane ne kabêno ã gwaj bajo ane. Nãm ta kabêno gwaj bakadjwýnhbê prõt ne gwaj badjumar djà'ã kurên gwaj bakamũnho ane. Ne kam gwaj banhõkre kadjwýnhbê baje amim mýjja'ã karõja, baje mýjja mar ar o babajao amirĩt ne mýjja kabi. Gwaj Metĩndjwýnh kabên mar ar o baba nhym Metĩndjwýnh gwaj badjumar djàkam gwaj bamã kabên ne,

—Mexkumrêx, ikabênkôt ne ga amijo aba, ane.

Nàr kon,

—Ë, nã gãm aje ikabênkôt amijo aba kêt, ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh Kabên kute kàx pyræk ne gwaj bakadjwýnhbê: prõto ane. ¹³ Bir be, nhýnh ne mýjja 'õ Metĩndjwýnhbê apdju? Arkati, kute mýjja nhipêx kunĩ ne amirĩtkumrêx ne nõ. Irãri kum nõ. Noo kute mýjja kunĩ pytàr. Kumã dja gu me amijarẽ, kubê mýjja 'õ biknor kêt kumrêx.

Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax'ã ujarênh.

¹⁴ Ije ar amã arênh ja ma. Ije õbê ar amã Jeju rax'ã idjujarênhja dja ba akubyn ar amã arẽ. Gora gwaj baje amim Jeju mar ne 'ã ar memã badjujarênh babaja gora gwaj 'ã bangrà týx. Ga gwaj banhõ Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ra:xja pumũ. Nãm kàjkwamã wadjàn amũ kajõnhkôt katon kam ýtã Metĩndjwýnh'ýr bõx. Kubê ne Jeju. Kubê ne Metĩndjwýnh kra.

¹⁵ Gwaj banhõ Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax djukaprĩkumrêx. Djãm kute gwaj barerek mar kêt got? Kati, nãm te Xatanaj axwe'ã kum apnê nhym ãm tu ate krã. Gwaj apýnh bajaxwe djãri kute 'ã gwaj bamã àpnênh, 'ã ne kum apnê nhym ãm tu ate krãn axwe kêt kumrêx ne.

¹⁶ Bir be, gora gwaj amikam bapijãm kêt ne tu Metĩndjwýnhmã amijarẽ. Õd-jànkhkumrêx gwaj kam tu kum amijarẽ. Dja gwaj bakam ukaprĩkumrêx. Gêdja mýjja kute ar gwaj bajo baja, gwaj bajaxwe, gwaj barerek, gwaj bakaprĩ, gwaj batĩn prãm kute ar gwaj bajo baja, kam dja gwaj tu bapijãm kêt ne Metĩndjwýnhmã amijã ajarẽ nhym kam ta ukaprĩkôt prĩne gwaj bajo djuw mexkumrêx ne.

5

¹ Ë, Metĩndjwỳnh kute amim me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax, bẽnjadjwỳr bẽngõkre 'õ* djarmãja pumũ. Kute amim 'õ djar kadjy ne amijo me bajõ, me babẽngõkre 'õ pytàn amim kudja, nhym kam ta, me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh ta ne me ô'ã Metĩndjwỳnh ma. Nhym me kâtãmja amijaxwe pãnh me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhjamã mryo mrãn kungã nhym me axwe pãnh Metĩndjwỳnhmã kubõ, me ô'ã kubõ. Nhym kam Metĩndjwỳnh me ja jaxweo ajngràn tu o akno. Nãm ã me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh memã Metĩndjwỳnh maro ane.

² Djã nãm me no kêtja, me kute Metĩndjwỳnhbê ikõ màtjamã àkrẽmã got? Kati, adjwỳnhdjwỳ axwe prãmkam mekam ukaprĩn memã àkrẽ kêt ne tu memã kabẽn rerek jarẽ. ³ Ne ta me kudjwa axwe prãmkam adjwỳnhdjwỳ ta amijaxwe pãnh kum mry bõ. Djã nãm me ajbit axwe pãnh kum mry bõ? Kati, ta, adjwỳnhdjwỳ amijaxwe pãnh kum mry bõ.

⁴ Djã nãm me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr ta amijã bẽnjadjwỳr rẽ got, ta o amiptàn amijã me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rẽ got? Kati, Metĩndjwỳnhbit ne amijo utàn amim 'ã bẽnjadjwỳr rẽ ne amim umjuw. Ga Metĩndjwỳnh ajbit kute Arão'ã me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr mẽnha pumũ. Metĩndjwỳnhbit ne me'ã bẽnjadjwỳr rẽ.

⁵ Bir be, nãm ã Kritudjwỳ o ane. Ta kute amijo rax ne kute o amiptar ne amijã me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax mẽn kêtumrẽx. Nhym bep kati, Metĩndjwỳnh ta ne amim kudjan kum,

“Mrãmri abê ikrakumrẽx. Jakam ne ba arỳm ajo ikrakumrẽx ga amipãnh ijo Abãmikumrẽx”, ane.

Nãm ã Metĩndjwỳnh nhõ pi'õk no'õkkam ã kum ane. ⁶ Ne kam ajte kum,

“Abê me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Merkixatek ne akajmã'ã Metĩndjwỳnh mar djwỳnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'ã gadjwỳ abê me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh”, ane.

⁷ Mrãmri ne Jeju me kurãm me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh mexkumrẽx. Kute amijo kubẽngõkren† pykakam ar bari Metĩndjwỳnhmã kabẽn ne amijo a'uw. Kàj bê kum kabẽn ne amra. Metĩndjwỳnh pydji kute tykbê utar kadjy narãm kum kabẽnkam muw. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm kabẽn ma, Jeju jaxwe kêt ne kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar ne kõt ar amijo bakam Metĩndjwỳnh arỳm kabẽn ma.

⁸ Be, djã nãm kubê Metĩndjwỳnh Krakam kute tokrymẽ kaprĩ mar kêt got? Kati, nãm te kubê Metĩndjwỳnh kra, te axwe kêt ne mã tokry man kaprĩ ma. Nãm tokry katikõt Bãm kabẽn man kõt ar amijo ba. Te tokryn mã Bãm kabẽn mar 'ãno dja. Kam ne kute kabẽnkõt ar amijo baja mar mexkumrẽx. ⁹ Ne kam arỳm mrãmri tokryo ino re. Tokryo ino ren kam arỳm kubê me utar djwỳnhkumrẽx ne. Me kute Jeju kabẽn mar ne kute kõt ar amijo ba, me ja ne me utàn kam kute ar meo ba rã'ã rã'ã rã'ãmã.

¹⁰ Be, kute me utarkumrẽx ne kute meo ba rã'ã rã'ã nhym kam kõt Metĩndjwỳnh kum, “Abê me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax. Merkixatek nhijuk'ã gadjwỳ abê me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax”, ane.

Nãm ã Metĩndjwỳnh kute amim arkam ã kum ane.

Me abatãnh kute me prĩre pyrãk.

Kõ k 3.1; Ep 4.14

¹¹ Nã bãm bit ar ije ar amã Merkixatek jarẽnhmãn kam ajte akubyn ar amã arẽnh kêt. Nã bãm ren ar ar amã kunĩ jarẽ ga ren ar mar kêtumrẽx ne, ar ajamakkre kêtam, ar

* 5:1 Apỳnh me õ pyka djari kunĩkõt ne me kunĩ bẽngõkre. † 5:7 Krite ne amijo kubẽngõkre kute mrãmri ne apỳnh me õ pyka djari kunĩkõt me kunĩ: bẽngõkreja pyrãk. Kubẽ kã jakamẽ me kakrãtykmẽ me babẽngõkremẽ ne me kunĩ: bẽngõkre. Me kamrõmẽ me kukrãdjã kunĩ kubẽngõkreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarẽn ama.

ajamak'ã tomkam. Dja gar on amijamak'ã tom tan gop mỳjja ma. ¹² Nã gãm ar amrêbê memã Metĩndjwỳnh kabẽn'ã adjujarẻnhmãn ajte mar kêt ne.

Nhym bep kati, me'õ gẻdja akubyn ar amã Metĩndjwỳnh kukrẻdja kraxkỏt arẻ. Nã gãm ar aje me bixadjwỳr ny pyrẻk. Me bixadjwỳr ny ne me kute kỏ kaỏrbit mar ne kute me ỏkumrẻx kur kẻt. Gar gadjwỳ aje mỳjja mar kẻt rỏ'ỏkam aje me bixadjwỳr ny pyrẻk. ¹³ Ar aje mỳjja mar kẻtkam aje me prẻne pyrẻk. Ar aje kỏ kaỏr rỏ'ỏ. Nhym bẻ ne ga gop ar ajabatẻnhkam aje gop mỳjja mar. Ar aje Metĩndjwỳnh kabẽn katỏtja o amiprẻk kẻt rỏ'ỏ.

¹⁴ Bep ate ne me abatẻnh. Me abatẻnh ne me kute me ỏkumrẻx kur. Nã gãm ar ren Metĩndjwỳnh kabẽn maro tẻn ren o amiprẻk ne ren arek maro tẻn o tẻn o tẻn ren marja amũ o abikamẻnh o tẻn kam ren aje me abatẻnh pyrẻk ne kam ren prẻne ren mỳjja kabi, prẻne mỳjja punumẻ mỳjja mexmẻ prẻne ren kabin mỳjja man kam ren aje me abatẻnh pyrẻk.

6

¹⁻³ Gwaj Kritukỏt babikamẻnhmo kraxkam arỳm Kritu kukrẻdja kwỳ ma. Nẻm me Kritu kukrẻdja kraxbit gwaj bamỏ arẻ gwaj kuma. Mỳj kukrẻdja krax ne gwaj arỳm kuma?

Me batyk kadjy bamỏ bajaxwe kẻnhja wẻnh kum banhirer ne kam baje amikajmỏtỏ Metĩndjwỳnh mar ja. Nhym ajte me kute ngỏmỏ me bajangẻnh'ỏ ujarẻnhjadjwỳ. Ne kam ajte me kute Metĩndjwỳnhmỏ me bapymjỳr gu me kum badjỏpẻnh kadjy me kute me bajỏ ikra jadjwỳr ja. Ne kam ajte me batyk ne akubyn batẻn ne bakator nhym Metĩndjwỳnh kute me bamỏ bajaxwe pẻnh jarẻnhmỏ ne kute me jamỏ me tẻn rỏ'ỏ rỏ'ỏmỏ arẻnh ne ate me jamỏ me biknor rỏ'ỏ rỏ'ỏ jarẻnh ja. Ja ne mar tỳm, kukrẻdja krax.

Djẻm ajbit ne gwaj baje marmỏ? Kati, kwỳ rax ne gwaj baje mar kẻt rỏ'ỏ. Gwaj on ajte amũ ijukri on mỳjja 'ỏdjwỳ man gop amũ maro babikamẻnh o mỏ. Nã gãm ar te o anen te aje kỏjmỏ mar kamẻnhmãn kam mỏ akubyn ama, akubyn kraxbit maro mỏ.

Nhym bep kati, dja gwaj on amũ ijukri on mỳjja 'ỏdjwỳ ma. Gwaj baje mỳjja marmỏ ne Metĩndjwỳnh amim gwaj bajỏ karỏ, gwaj on kuma, kute gwaj bamỏ no mex jadjỏr jabej dja gwaj on ỏ o ane.

Me kute Metĩndjwỳnhbẻ amijo akẻx karỏ memỏ kabẻn.

Idja 10.26

⁴ Nhym bep ate ne me kute Jeju kangaja. Tỏ mỏ dja me me on akubyn Metĩndjwỳnh'ỳr meo akẻxmỏ? Kati, gẻdja me te meo ane. Arỳm ne Metĩndjwỳnh me ja no bẻnh pydji nhym me arỳm amim kuma. Jeju kute me utỏrmỏ kỏjkwa kurỳm bỏxja ne me arỳm amim kuma. Nhym Metĩndjwỳnh ta memỏ Karỏja ngrỏ nhym meo ba. ⁵ Nhym me kam arỳm mrẻmri Metĩndjwỳnh Kabẻn mexkumrẻxmỏ kato. Ne arỳm amim mỳjja pyma kwỳ pumũ. Jeju akati 'ỏkam akubyn bỏx ne kute meo ba kỏjmỏ'ỏ mỳjja pymaja kwỳ pumũ. Omỳnh kạgon kam ate amibẻ kanga, amibẻ kurẻ ar o ba.

⁶ Be, me ja, me kute bit amim Jeju marmẻn ajte jẻm kute kubẻ amijo akẻx ne kangaja, djẻm me kute akubyn Metĩndjwỳnh'ỳr meo akẻxmỏ? Arkati, gẻdja me te meo ane, dja me te akubyn 'ỳr kute meo akẻxmỏ te meo ane. Mỳkam? Bir, me kute Jeju kangaja ne me o ajkẻ. Nẻm kute mrẻmri ne me kute Metĩndjwỳnh krao bikẻnh ne kute akubyn pẻte'y'ỏ nhỏrkam o bikẻnhja pyrẻk. Nhym kam me kỏtẻm Jeju japrỏo kumex.

⁷ Ễ, gop ar pyka mexja pumũ. Na ne pyka jakam bixadjwỳr krẻptẻ ne kam amũ pyka ja mỏ prỏt ne. Nhym me kam kam mỳjja kren prẻne 'ỏ karẻn o djuw mex nhym kam ingrỏt ne abatẻnh. Ỏ wỳnh kute krẻn ne tỳxmỏ ne ingrỏt ne ỏn kumex. Pyka mex ne ja. Pyka mex ja ne Metĩndjwỳnh arỳm kum kẻnh ne ỏkre kadjwỳnhbẻ amim,

–Pyka ja ne mexkumrẻx. Ba kum kẻnh jadjỏ ne kum djwỳ jarẻ gẻ mỏ arek kam djwỳ nhingrỏt ne ỏn kumex, ane.

⁸ Nhym bep ate ne pyka punu. Nẻm te na axidjuw nhym me te karẻ nhym mỏ mrẻnhẻmẻ mjẻxẻtte nhẻbit apỏx ne kumex. Pyka kạgo mexi. Me te kam mỳjja nhingrỏt jabej, djwỳ nhingrỏt jabej ne kam ỏkre kadjwỳnhbẻ amim,

—Axuk wānh nōre. Ba tu kanga gē wānh nōre. Mỳj kadjy dja ba prīne karên 'āno dja? Gē me'ō tu kum adjà gē prīne xēt. Kê, ane.

Dja ã Metīndjwỳnh me kute akubyn kubê akēxjamã anen kuwyo imôkam me kurê.

⁹ E kum ar ga, akmere ar, àpnhīre ar, ar imã ar akīnhja, djām ar amã ne bar ikabên ja jarēnho iba? Kati, arỳm ne bar ar amexkôt ar ama. Ar ga ne gar tu amim Jeju markumrêx nhym arỳm ar apytà. Ga kam ar aje pyka mexja pyræk.

¹⁰ Djām Metīndjwỳnh punu got. Djām kute ar amar kêt got. Kati, dja katàt ar adjapênh man o biknor kêt ne. Nã gãm ar amã Metīndjwỳnh kīnhkumrêx ne kam ô'ã ò me mex jadjwỳo djuw mex ar o aba. Ne arek ar o aba rã'ã ne. Kam dja Metīndjwỳnhdjwỳ ar amar rã'ã ne.

¹¹ Bir be, gora ar 'āno dja. Nã bãm ar inhökre kadjwỳnhbê,

—Gora gē ar ĩ pỳnhkôt kum Jejuwã kīnh ne kam kīnh rã'ã rã'ãn kôt ar amijo ban inomã kumê, ane.

Nã, dja gar ã anen inomã amên kam arỳm 'ỳr bôx. Ar aje amim kam amakja ne aje amim kamnhīxja arỳm 'ỳr bôx.

¹² Nã, gora ar amã adjukanga kêt ne 'āno djan inomã amên kam 'ỳr bôx. Kwãrīk wānh ar amã adjukanga kêt. Ê, me kute amim Jeju mar ne kute akrānmã arek amiwỳr kam amakja, me tãmbit dja me 'ỳr bôx. Mỳjja mex, Metīndjwỳnh kute 'ã memã katàt kabên pydjīn arēnhja'ỳr dja me bôx. Bir be, gora on ar ja'ã amijakren me kudjwa mỳjja ja kunĩ 'ỳr bôx.

Metīndjwỳnh kute Abraãomã tãmdjwỳ jarēnh mãmджи.

¹³⁻¹⁶ Ar me bakukãmãrebê Abraãoja pumũ. Amrêbê Metīndjwỳnh Abraãomã kabên pydjīn arê. Nãm kum,

“Ê, mrãmri dja ba ajo kīnh ne amã atãmdjwỳ krãptĩ ngã nhym aptàn kumex.

Ba ibê Metīndjwỳnh ne ba amã ikabên. Mrãmri ne ikabênja”, ane.

Be, Metīndjwỳnh kute Abraãomã kabên pydjīn arēnh ne ja. Nãm Abraão akrānmã arek amiwỳr kam aman kam 'ỳr bôx. Metīndjwỳnh kute kum kabên pydjīn arēnhja'ỳr bôx ne arỳm kran arỳm tãmdjwỳ.

Me babêngökre baje memã bakabên pỳnh ne arēnh kadjy ne atemã me'ō'ỳr mrã. Me'ō kute raxo me bajakrenh ne kute me bakabên marmã 'ỳr tēn kum arê, kute adjwỳnhdjwỳ me bakabên mar ne kute ar o bamã. Gu me kum bajêx karō, kum bajêx nhym kute o ngrykmã ajte atemã me'ō'ỳr mrãn kum me bakabên ja jarê.

Nhym bep Metīndjwỳnh kute Abraãomã kabên pydjīn arēnhkam nhỳnh ne atemã me'ō Metīndjwỳnh kuràm rax got kute adjwỳnhdjwỳ kabên marmã? Kati, Metīndjwỳnhbê kumkati pydjīi. Kam ne ta tu aminhidji jarēn Abraãomã kabên pydjīn arēn kum,

“Ê, mrãmri dja ba ajo kīnh ne amã atãmdjwỳ krãptĩ ngã nhym aptàn kumex. Ba ibê Metīndjwỳnh ne ba amã ikabên. Mrãmri ne ikabênja”, ane.

¹⁷ Nãm kabên pydjīn arēn kam ta aminhidji jarê. Nãm arỳm 'ã amim karōn kôt kabên pydjīn arê. Nãm akubyn atemã kabên 'ō jarēnh kêtumrêx. Nãm ta arỳm amim pry pydji jarê. Ne kam me kute prīne amim mar tỳxmã, Metīndjwỳnh kute memã kabên pydji jarēnh nhym me kute amim mar tỳxjamã ne kabên pydjīn arēn kam ta memã aminhidji jarê.

¹⁸ Bir be, kumrêx ne kabên pydjīn arēn kam adjwỳnhdjwỳ ta aminhidji jarēn memã,

—Ba ibê Metīndjwỳnh dja ba ajo kīnh, ane.

Dja akubyn atemã kabên 'ō jarēnh kêtumrêx ne. Dja 'êxnhĩ kêtumrêx. Djām Metīndjwỳnh kabênkam 'êxnhĩn kute akubyn memã kabên 'ō jarēnhmã got. Arkati. Kam dja gar ja man kam ajte atỳxkumrêx, ajte akīnhkumrêx. Atỳx ne tu amim kamnhīxkumrêx ne mã kam ama. Metīndjwỳnh arỳm gwaj bakukãm gwaj bamã mỳjja mex jarê gwaj mã kam ama. Kute gwaj bapytãrmã ne gwaj arỳm 'ỳr baprôt nhym arỳm gwaj bapytàn gwaj bamã mỳjja mex jarê, kãjkwa jarê.

¹⁹ Gora gwaj kam batÿx ne tu amim kamnhîxkumrêx ne mã kam ama. Mrãmri dja gwaj 'ÿr bôx. Kam ne gwaj bakadjwÿnhbê badjumar mex ne baku'ê tÿx ne. Mrãmri ne me kute ngômã kên rênh nhym kà arek arij tÿx nhym ngô kute o ba kêt ja pyræk. Dja gwaj ã bakadjwÿnhbê badjumar mex ne batÿxo ane. Gwaj baje amim Metïndjwÿnh kabên kamnhîx ar o babakam dja gwaj ã bakadjwÿnhbê badjumar mex ne batÿxo ane.

Metïndjwÿnh nhô kikreti ja ma. Kadjwÿnhbê Metïndjwÿnh nhô mÿjja nêje kubêkati wajêt. Nhym me kady Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr raxbit 'ÿr ngiênh.

²⁰ Nhym bep Jeju ne ta kàjkwakam ùrkwāti djwÿnhjamã wadjà. Me bakukãm ne 'ÿr wabin kum wadjà. Kute me banhirâr ne me bajo djuw mex ne me bakadj Metïndjwÿnhmã kabênmã. Dji kubê Metïndjwÿnh mar djwÿnh djwÿnhkêt. Kubê Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr rax dja rã'ã rã'ã ne. Merkixatek ne kajmã'ã Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhym kam Jeju ijuk'ã kubê Metïndjwÿnh mar djwÿnh ne me bakadj Metïndjwÿnhmã kabên ne.

7

Jeju kute raxo Merkixatek jakrenh.

¹⁻³ Be, mÿj me'ôbê ne Merkixatekja? Nãm krîbê Xarêkam me ja nhô bënjadjwÿr ne adjwÿnhdjwÿ kubê Metïndjwÿnh pymao kubê kumkati mar djwÿnh. Idji kutewa ne katàt me mrãnh nhô bënjadjwÿr, Merkixatek. Idji jatãri jadjwÿ ne me umar mex nhô bënjadjwÿr. Krî nhidjibê ne Xarê. Me umar mex ne ar bakam ne me tu 'ã kum idji. Me ô bënjadjwÿrjamã, Merkixatekmã ne me me umar mex nhô bënjadjwÿr ane.

Ije nhym mã ne bãmmê nã ar kute? Kati, e kum bep me kute bãmmê nã noo ar omÿnh kêtikumrêx ne me kute ar arênh kêtê. Kon ne. Ingêtmê kwatynhmê me kute omÿnh kêt mexi. Me kute rwÿkkôt mar kêt, nã 'ô kurÿm rwÿkkôt mar kêt ne ajte kute tyk djà kôt mar kêtikumrêx. Nãm tu nhî'ãnh tê. Kute Metïndjwÿnh Kra pyræk ne me kady Metïndjwÿnh mar djwÿnh rã'ã rã'ã ne.

Be, ta ne Abraão kutã tên kajpan kum kabên jarêho kînhkumrêx ne. Abraão arÿm mÿj bënjadjwÿrja ar'ÿr prôt ne ar kubîn kam akubyn tê nhym Merkixatek kutã tên kajpan o kînh ne.

Nhym kam kum mÿjja kwÿo ajkij. Kute mÿjja kwÿo mörjao ajkij nhym mã o mō. Abraão ô mÿjja kunî kryre ne kurên aben kady kum kungã. Merkixatekmã apÿnh aben kady o pôxo tên kum kungã nhym abenã rênhkam arÿm rax nhym kam mã o mō.

⁴ Bir be, me Merkixatek raxja pumû. Te Abraão bënjadjwÿr rax ne kute nêkrêx pytãrja tu kute kum kwÿo o bikjêrja pumû. Djãm Merkixatek ngri got.

⁵ Atÿmã ne mekbê Rewi me ô mÿjja jamÿnho ba. Môjdjê ne kukràdjækôt mekbê idjaermã kum,

—Gora me amÿ anhô mÿjja wã kwÿo ajkjen amÿ mekbê Rewibê me kady Metïndjwÿnh mar djwÿnhmã angã, amÿ amikutã memã kwÿo ngã gê me ta ô nêkrêxkôt amim amÿ, ane. Nhym me kam ã anen ô mÿjja kwÿo ajkijn kam amÿ amikutã mekbê Rewimã ôro tê, me ta ô krôkam me jamã kungã nhym me amim amÿ. Amê kubê Abraão tãmdjwÿ nhym mekbê Rewi kute amim amÿnhja tãm ne kubê ô nêkrêx.

⁶ Nhym bep atemã ne Merkixatek. Mekbê Rewi 'ô kêtê. Nãm te kubê mekbê Rewi kêt ne kam tu Abraôbê nêkrêx kwÿo ajkijn kum kînh jadjà. Metïndjwÿnh arÿm Abraôomã kabên pydjin arên kum mÿjja mex jarê nhym Merkixatek arÿm kuman kam kôt Abraôo kînh ne. ⁷ Be, mrãmri ne me'ô kute meo kînhja ne raxo tãmja jakre. Me rÿnh ne me meo kînh.

Kam ne ba ar amã,

—Me Merkixatek raxja pumû.

⁸ Mekbê Rewibê Metïndjwÿnh mar djwÿnh ne me ô nêkrêxo ba. O ban kêt nhym me pãnh kamingrãny amÿ ijuk'ã ajte Metïndjwÿnhmã àpênh ba nhym me ajte memã ôro ba. Nhym bep Merkixatek pydji ne tîn rã'ã rã'ã ne kubê ô mÿjja mō. Ga me Metïndjwÿnh

nhõ pi'òk no'òkkam Merkixatek'ã kute tîn rã'ã: rã'ã, anhÿrja pumũ. Be, Merkixatek raxja pumũ.

⁹⁻¹⁰ Nhyam kam Merkixatek Abraão kutã tẽn kajpa nhyam kum ò mÿjja kwÿo ajkij nhyam mã o mõ. Nhyam kam Rewidjwÿ kute kum òr pyrãk. Rewibê ne Abraão tãmdjwÿ. Rewi ne ingêt kukãmãrebê Abraão ngrekam nør rã'ã, kraxje kadjy kute Rewi bãm djir kêt, ngrekam nør rã'ãkam ne Abraão Merkixatekmã ò mÿjja kwÿo ajkij. Nhyam kam Rewidjwÿ kute kum òr pyrãk. Nhyam kam amũ atũmã Rewi wajêt ne ruw ne kam amũ abatãnh nhyam kam tãmdjwÿ amim mÿjja jamÿnho ba, ò nêkrêxkõt me ò mÿjja jamÿnho ba. Nhyam bep Merkixatek mekbê Rewi kajmã'ã nêkrêxo mõ, Abraão nhõ mÿjjao mõ.

¹¹ Arão kôpdji'ã mekbê Rewibê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnhja ne memã Môjdjê kukràdjã jarênho tẽ. Arão ne kubê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnho kutewa nhyam kam tãmdjwÿ mekbê Rewija amũ aben nhijuk'ã kubê Metĩndjwÿnh mar djwÿnh ne Arão kôpdji'ã memã Môjdjê kukràdjã jarên me kadjy Metĩndjwÿnh ma. Nhyam me te: kõt kute amijo ba mexmã. Nhyam kam atemã me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh 'õ ne kato. Atemã. Arãokõt kêtê. Merkixatekkõt ne kato. Nãm ren me mekbê Rewikõt mex nhyam ren atemã ny 'õ kator kêtumrêx ne. Nãm me te: amimex ne te: axwe kêt nhyam kam kadjy nyja kato.

¹² Bir be, atemã ne me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh ny 'õ kato nhyam kukràdjãdjwÿ ne kõt atemã. ¹³ Gwaj banhõ Bẽnjadjwÿr'ã ne idjujarênhja. ã mÿm me ja kurũm ne kato. ãm atemã. Djãm me ja 'õ kubê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh got? Ne kute Metĩndjwÿnh nhõ ngõnho ki'ã kum mry bõr got. Arkati.

¹⁴ Mekbê Djuda kurũm ne kato. Me ja, mekbê Djuda ne me Metĩndjwÿnhmã àpênh kêtumrêx. Nhyam me kunĩ arÿm kõt omũ. Djã nãm Môjdjê me jamã kum,

—Me ga dja ga me abê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh, ane got? Kati, mekbê Rewimãbit ne arẽ.

¹⁵ Be, arÿm kute amirĩt tẽmja pumũ. Atemã me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh 'õ ne kato. Mekbê Rewi kurũm kator kêtê. Ne kam kute Merkixatek pyrãk. ¹⁶ Mÿjkõt ne kubê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh? Djã nãm mebêngõkre ta Môjdjê kukràdjãkõt kute amũ aben nhijuk'ã abenmã rero tẽn kam Jeju'ÿr bõx ne kum kure nhyam kam arÿm kubê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh? Djãm mekbê Rewi 'õ? Kati. Bir, mÿjkõt? Mÿjja tÿxkumrêx kõt. Ta tu tîn rã'ã:n kute tîn o ino rer kêtumrêx. Kam ne Metĩndjwÿnh 'ã me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr mẽ. ¹⁷ Metĩndjwÿnh nhõ pi'òk no'òkkam kute,

“Abê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Merkixatek ne akajmã'ã Metĩndjwÿnh mar djwÿnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'ã gadjwÿ abê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh”, anhÿrja pumũ.

¹⁸ Be, Môjdjê kukràdjã tũmkõt mekbê Rewi kute aben nhijuk'ã abenmã Metĩndjwÿnh mar djwÿnh rerja ne arÿm tũm ne wãnh nõ. Arÿm kajgo mexi. Kute me utàr kêt. Kam ne Metĩndjwÿnh wãnh kudji nhyam nõ.

¹⁹ Môjdjê kukràdjã kute mÿjjao mex kêt. Nãm me te: kute kõt amijo ba ne te: kõt kute amijo mexmã. Nhyam bep ajbir ne Metĩndjwÿnh me bawÿr mÿjja mex jano, Jeju jano. Tãm ne gwaj kamnhĩxbê ar baban kõt Metĩndjwÿnh'ÿr bõx. Nhyam prĩne raxo, mexo Môjdjê kukràdjã tũm jakre. Kõtbit ne gwaj Metĩndjwÿnh'ÿr bõx.

²⁰⁻²¹ Be, gwaj banhõ Metĩndjwÿnh mar djwÿnh ny, mextireja pumũ. Kumã ne Metĩndjwÿnh kabên pydjĩn arẽ. Bep me ja, me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh tũmja ne Metĩndjwÿnh amim me umjÿr kajgon kute memã kabên pÿnh jarênh kêt. Nhyam bep ate ne Jeju. Metĩndjwÿnh kute amim arkam kum kabên pydjĩn arên kum,

“Ba ibê Bẽnjadjwÿr ne ba arÿm amã ikabên pydjĩn arẽ. Dja ba atemã ikabên 'õ jarênh kêt. Ga dja ga abê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh rã'ã: rã'ã ne”, ane.

²² Be, Jeju kukràdjà nyja mexo kute tùm jakrenh mexi. Nhym Metĩndjwỳnh kute kukràdjà nykòt me bamã mỳjja mex jarēnhja dja mrāmri me bawỳr bōx. Jeju ta dja Metĩndjwỳnh kabēnkòt mỳjja mex nēje omũnh 'āno djan me bamã kungã.

²³ Nà, Jeju mexo kute me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh tùm jakrenhja pumũ.

Ē, mỳjja 'òdjwỳ. Me ja ne me krāptĩ. Nām me aben nhijuk'ã tyk tē. Te kute àpēnh 'āno ām rã'āmān mã aben nhijuk'ã kubēngētte ne tyk tē.

²⁴ Nhym bep Jeju pydji ne mã: tĩn rã'ã rã'ān kam mã kubê me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh rã'ã rã'ān atemã amidjô'ã me'omã rer kêtumrēx. ²⁵ Ajbit ne tĩn rã'ã rã'ākam arek Metĩndjwỳnhmã me banēje kabēn ne me bajo à'wỳr ar ba 'āno dja. Nām me bapytàn ar me bajo ba. Nhỹnh me baja? Bir me baje tu amim Jeju kamnhĩxkòt baje Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēxja, me batām ne ar me bapytàn me bajo ba. Gēdjām ar me bajo ba rã'ã ne. Gēdja me bapytàn rã'ã: ne, rã'ã rã'ã.

²⁶ Bir be, me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr rax ã kute anhyr ne gwaj bamānhkutã. Nām mexo uma. Kute axwe 'õ mar kêtumrēx. Punu 'õ kam nōr kêtumrēx. Nām mũm mexo amiptà nhym ate me axwe wānh ar ba nhym Metĩndjwỳnh o rax ne kàjkwamã amiwỳr o wabin kàjkwa nhiby ỳr nhym kam ar ro'ã ar ba.

²⁷ Nà, atemã. Kute me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr tũmja pyrāk kêt. Djām kute Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr tũm kudjwa myt kunĩkòt ta amijaxwe pānh Metĩndjwỳnhmã mry par ne bōr ne òr got. Me tām ne me kumrēx amijaxwe pānh kum mry pan kubōn kungān kam atāri me kunĩ jaxwe pānh kum mry pan kubōn kungã. Djã nām ã Jeju me kudjwa ane got? Arkati, nām ta Metĩndjwỳnhmã me axwe pānh tyk pydji. Nām me axwe pānh Metĩndjwỳnhmã amikanga pydji nhym tũmrām dja ajte memã tyk kêt ne.

²⁸ Mōjdjê kukràdjākòt ne me axwe prām nhym me amim me umjuw. Nhym bep tũmrām, Mōjdjê kukràdjà arỳm tũmkam ne Metĩndjwỳnh amim krao katon amim kudja. Nhym kam prĩne Metĩndjwỳnh kabēnkòt amijo ba. Axwe prām kêtumrēx. Dja amũ tũmrām axwe 'õ kêtumrēx rã'ã rã'ã, tām ne amim kudjan kam kum kabēn pydjĩn arē. Ne kam adjwỳnhdjwỳ aminhidji jarēn kum,

—Ba ne ba amijo apytàn amim adja. Ga abê imar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr rax, ane. Be, nām ã anen kam amim Kra dja.

8

Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr ny ne Jeju.

¹ Bir be, ije ar amã arēnh ja ma. Arỳm gwaj banhō Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr rax ã kute anhyrja pumũ. Nām kàjkwakam Metĩndjwỳnhbê kumkati krĩ djatikam ubòk'ānh ikò'ã nhỹ, kubê bēnjadjwỳr raxkam ubòk'ānh nhỹ. ² Kubê Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr ne kam Metĩndjwỳnh nhũrkwāti kadjwỳnhbê kumoka'ēkam àpēnh ar ba. Ūrkwāti djwỳnhkam àpēnh ar ba. Djām me ikrao ne me kum kikre got? Kati, Bēnjadjwỳr djwỳnh ta ne amim kikre nhym kàjkwakam dja. Ūrkwã djwỳnh ne ja. Nhym kadjwỳnhbê kumoka'ēkam Metĩndjwỳnh nhō mỳjja nēje kubēkāti wajēt. 'Ỳr ne arỳm wadjàn kam kam àpēnh ar ba.

³ Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr rax kunĩ ne Metĩndjwỳnhmã mry bōn kum kungān kòt kum kĩnh djà ngã. Kadjy ne amim me umjuw. Nhym gwaj banhō Metĩndjwỳnh mar djwỳnhdjwỳ mỳj ne kum kungã? Kati, ām ta ne kum amingã.

⁴ Nām ren jakam, pyka jakam ar ban ren kubê me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh kêtumrēx ne. Ga me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh kumex ne kute Mōjdjê kukràdjākòt Metĩndjwỳnhmã kĩnh djà nhōr rã'āja pumũ. Kam ne ren jakam ar ban ren arỳm kubê me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh kêt.

⁵ Pyka jakam Metĩndjwỳnh nhō kikreja ne kàjkwakam ūrkwāti djwỳnhja'ã amijakre nhym me kam kam àpēnh ar ba. Ô'ã ne pykabê ò kikreja. Nām Mōjdjê kute kikre nhipēxmã nhym kam Metĩndjwỳnh prĩne kòt kum 'ã karō, kute kum 'ã karō nhym kute

kôt kum ipêxmã. Kute kàjkwakam ũrkwãti ja'ã akren kute kôt kum ipêxmã ne kum 'ã karõn kum,

“Gora prĩne inhũrkwãti djwýnh'ã akren imã ipêx, ane.

Krãnhre'ã ije amã akrejakôt dja ga ipêx”, ane.

Be, mýjja kàjbê mex ne ja. Kàjkwakam ũrkwã djwýnh ne mexkumrêx, nhym bep ja, pykabê ja ne ô'ã. Ô'ã ne kam kàjbê mex.

Nhym bep ũrkwã djwýnh ne mrãmri wýnh, mextire. ⁶ Nhym àpênhdjwý mex-tire. Metĩndjwýnh ne kum àpênh ny jarê nhym àpênhja prĩne mexo kute me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh tũm djàpênh tũm jakrenh. Nhym kukràdjã nydjwý prĩne mexo kute tũm jakrenh. O ne Jeju Metĩndjwýnh'ýr mebêngôkreo bõx. Nhym Metĩndjwýnh me bamã kabên pydjĩn arên kam me bamã mýjja mex jarê. Mýjja mexja ne mexo tũmja jakrenh mex ne. Kôt kukràdjã nydjwý mexo tũmja jakrenh mex ne.

⁷ Nãm ren Mõjdjê kukràdjã ajmã kute kêt nhym ren ajte kukràdjã ny kator kêtumrêx ne. Nãm ren kutewaja mex nhym ren ijukri ny 'õ kator kêtumrêx ne.

⁸ Nhym bep kati, nãm kukràdjã tũmja kute me utàr kêt nhym kam pãnh Metĩndjwýnh kukràdjã ny kute me utàrja pãnh o kato. Nãm mekam kĩnh kêt ne memã kum, “Adjým, amũ akati 'õkam dja ba mekbê idjaer kunĩmã atemã ikabên ny 'õ jarênh mãmđji, atemã kukràdjã ny 'õ.

Nà, Djuda aben nhjuk'ã tãmdjwýjamã gêdja ba atemã kukràdjã ny 'õ jarê. Ba ibê Bênjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

⁹ Ate ne nyja. Ate ne tũm, ije me akukãmãremã arênhja, tãm ne tũm.

Amrêbê ne ba me akukãmãre pa 'ãbyn pykabê Edjitu kurũm meo ikaton kam ar meo iban memã ikukràdjã ja jarê.

Nhym be nãm me ikabên mar prãm kêt ne arĩk ar ba. Ba kam amipãnh tu me kanga.

Ibê Bênjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

¹⁰ Bep jakam dja ba mekbê idjaermã ikukràdjã ny jarê. Amũ akati 'õkam dja ba memã ny 'õ jarê.

Ba ibê Bênjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

Me ôkre kadjwýnhbê dja ba ikukràdjã jao adjàn me ajamak krekre'ãdjwý pi'õk no'õk ne. Ne kam meo inhõ me jakumrêx nhym me amipãnh Metĩndjwýnh ipytàn kam amim ijo

Metĩndjwýnhkumrêx.

¹¹ Djãm me õbikwamê kute abenmã kum, nàr me kamy kute abenmã kum,

‘On amim Bênjadjwýr djwýnh ma’, anhýrmã.

Kati, me kunĩ dja arým amim ima. Me kàtãmmê me rũnhmê me kunĩ dja me amim ima.

¹² Ba kam me kute ikam amikràjakam idjukaprĩ ne kam me ikam axweja tu o akno”, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh kukràdjã ny'ã ujarênh ane. ¹³ Kute kukràdjã ny jarênhkam arým õbê jao tũm ne. Be, ga mýjja arým tũm tẽm ne arým biknor 'ýrja pumũ.

9

Kute pykakam Metĩndjwýnh nhõ kikreti jarênh.

¹ Amrêbê ne Metĩndjwýnh prĩne kukràdjã tũmja, kukràdjã kutewaja'ã memã karõ, kôt me kute ar amijo ba ne kum kabên ne kum àpênh kadjy. Nãm me pykabê kum kikren kam kam kum kabêno ku'ê.

² Nãm me kubêkãmê mrykãmê pĩponho kikren ajkwa krekre'ã kubêkã nhõ. Kikrebê kumkati ne ja. Kam ne ngõnhpõktimê pĩponh ku'ê. Nhym djwý me kute Metĩndjwýnhmã õr ne pĩponhkam adjwýrjadjwý ikwã. Apýnh mýjja ku'ê djãri ne ja.

³ Kadjwýnhbê ne kumoka'ê. Nhym kam nêje kubêkã wajêt. ⁴ Kam ne kên karýro kikre kudjý djã bõr djãmê kên karýro pĩo rara krãkã djyjamê ku'ê. Nhym kên karýrreo pĩo rara krãkã dji kam ne ngõnh dja. Kên karýro ngõnhkam djwý nhidjibê “Mýj ne ja” nýt ne dja. Nhym kam kam Arão nhõ kô me aêrbê ingrõt ne ôja nõ. Nhym kam kamdjwý Metĩndjwýnh kute amikabên'ã kên no'õkja amê nõ.

⁵ Nhyr kên karÿro pïo rara krākà dÿja'ã Metïndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh amē ar karō kàjbê prêkja aben kutã dja. Metïndjwÿnhbê kumkatiti:, Metïndjwÿnh pymati, Metïndjwÿnh mexo tuknï kadjy mrãnh djwÿnh karō nhipêx ja dja. Pïo rara 'ã ijê djà'ã dja. 'Ã ijê djà ja ne me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr mry kamrōo kaprêprêk nhyr Metïndjwÿnh apÿnh me axwe djari tu o akno. Aj, djãm on ije ar amã prïne ja jarēnhmã got. Ba ar amã mÿjja 'ōdjwÿ jarē.

⁶ Be, nãm ã Metïndjwÿnh nhō kikrekam apÿnh mÿjja ku'ê djari ku'ê ane. Nhyr me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh kâtãm myt kunïkôt kikrebê kumkatikam wangij ne kam kam apēnh ar ba.

⁷ Nhyr bep me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr rax pydji ne kadjwÿnhbê kumoka'êjamã wangij. Djãm myt kunïkôt? Arkati, kum ngorekambit. 'ÿr ngjēnh nhō akati apōxkambit ne 'ÿr ngjēnh pÿnh ne. Nhyr ajte kum ngore nhyr ajte 'ÿr wadjã. Akati pÿnhkambit. Djã nãm ÿkam 'ÿr wangij? Kati, mry kamrō ne 'ÿr o wangijn Metïndjwÿnhmã kungã. Ta amijaxwemē me kâtãmja jaxwe pãnh ne kum kungã. Me kute mar kêt ne kute Metïndjwÿnhkam amikrào ba pãnh ne me ô'ã o mrãn o wangijn kum kungã.

⁸ Jakôt ne Metïndjwÿnh Karō memã o amirït, me kute me kâtãm Metïndjwÿnh'ÿr ngjēnh kêt kôt mar kadjy. Metïndjwÿnh nhō kikrebê kumkati ãm rã'ã nhyr me kute kukràdjã tÿmjao ba rã'ari ne me kâtãmja Metïndjwÿnh'ÿr ngjēnh kêt kumrêx, kumoka'êjamã ngjēnh kêt kumrêx. Me kâtãmja kraxje 'ÿr ngjēnh kêt.

⁹ Be, pykabê Metïndjwÿnh nhō kikremē kôt kukràdjã tÿmja ne Kritu kukràdjã djwÿnh'ã amijakre nhyr me Kritu kajmã'ã ar o ba. Kukràdjã tÿmja ne me ï krākãbito mex. Nãm me kukràdjã tÿmkôt te Metïndjwÿnhmã mry bôn kum kungã te kum kïnh djã ngãn mã amikam kute axwe mar rã'ã. Me kute kum mry nhōr djwÿnhja te kum mry bôn kum kungã kadjwÿnhbê mex kêt rã'ã ne. ¹⁰ Kukràdjã tÿmkôt ne me me ô kwÿ krēn djãmē mÿjjao kōm djà'ã memã karōn mekbê uma. Ne kam ajte me kute apÿnh amiku'ōnh djari memã 'ã karō, me kute kôt amijo bamã. Apÿnh kukràdjã ja ne me ï krākãbito mex. Metïndjwÿnh kute mÿjja kunïo ny kajmã'ã ne memã kukràdjã tÿmja'ã karō nhyr me ar o ba.

Kritu kamrô'ã ujarēnh.

Xim k 2.5; Idja 8.6, 12.24

¹¹ Nhyr arÿm Kritu bōx ne arÿm kukràdjã ny, kukràdjã mexo kato. Ne kute kukràdjã nyo kator kadjy kubê me kadjy Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhō bēnjadjwÿr rax ne arÿm Metïndjwÿnh nhürkwã djwÿnhmã wadjã. Metïndjwÿnh nhürkwãti prïne kute raxo, mexo pykabê ja jakrenh mexjamã wadjã. Mebēngōkre kute ipêx kêt. Me banhō pykabê mÿjja, pï, bō, bànhōr jao kike nhipêx kêt.

¹² Be, tãm, Metïndjwÿnh nhürkwã djwÿnhbê kumkatimã wadjãn kam amũ kadjwÿnhbê kumoka'ê'ÿr àr pydji. Djã nãm 'ÿr wangij ne akubyn apōx ne 'ÿr ngjēnh krãptï got? Kati, nãm 'ÿr àr pydji. Djãm mokaak kamrō nàr mryti jabatãnh nyre kamrō ne o wadjã, kute Metïndjwÿnhmã òrmã? Arkati, nãm ta amikamrōo wadjã. Ne o me bapytã. Me bapytãrkumrêx. Gu me batïn rã'ã rã'ã ne baje o ino rer kêt kadjy.

¹³ Amrêbê kukràdjã tÿmkôt ne me mry kamrōo me kamï, me akubyn mex kadjy. Nãm me Metïndjwÿnhkam amikràn kam punu. Nhyr kam Metïndjwÿnh mar djwÿnh mryti djũmre kamrômē mokaak kamrōo me kamï. Ne mryti jabatãnh nyre, kaãnhre bïn kum adjãn kam prã byn o me punu kaprêprêk. Nhyr me kam akubyn mex.

¹⁴ Be, ga mry kamrō kute kàjbê meo mexja pumũ. Bep Kritu kamrō ne mrãmri meo mexkumrêx. Metïndjwÿnh Karō tïn o ino rer kêtja tãm ne Krituo ban o tÿx nhyr kam kôt Metïndjwÿnhmã amingã. Djãm punu ne me kubï? Kati, nãm mexo mextire, ajmã kute kêt ne ta Metïndjwÿnhmã amingãn kam kamrō ajkapï. Ta kamrō ne prïne me bajo mex. Me batyk ne baje Metïndjwÿnhmã bakre rax ne nïjar baba kadjy ne gu me bamã bajaxwe kïnh ne o baba. Nhyr kam ta kamrōo prïne me bakadjwÿnhbê me bajo mex gu me kam arÿm

bakadjwÿnhbê bapijàm kêt ne amikam bajaxwe'õ mar kêt ne Metïndjwÿnhmã badjapênh ar baba, Metïndjwÿnh tïnjamã apê.

¹⁵ Kadjy, Kritu kamrô prïne kute me bajo mex gu me Metïndjwÿnhmã badjapênh kadjy ne Kritu kukràdjà nyo kato. Metïndjwÿnh kute amiwÿr me bajwÿr ne kute me bamã kabên pydjïn arênh ne kute me bamã mÿjja mex jarênh gu me 'ÿr babôxmã. Nhym me banhô mÿjja mexja dja rã'ã rã'ãn o ino rer kêt kumrêx. Mrãmri dja Kritu ã memã o ane. Kadjy ne arÿm me axwe pãnh ty. Me kute kukràdjà tÿmjja ar o bari ne me Metïndjwÿnhkam axwe nhym kam arÿm Jeju amityko o pãnh ne.

¹⁶⁻¹⁷ Bir be, nãm tykkôtbit o pãnh. Nhym kam ajte mÿjja tykkôtbit ne mÿjja amirît. Ga me òbikwa tyk kutã kute abenmã ò mÿjja'ã karôja pumÿ. Òbikwaja tyk kutã òbikwamã ò mÿjja'ã karô ne,

—Godja ba ty ga kam inhô mÿjja jao mō.

Ne kam kum ò mÿjja nhidji jarênh kum,

—Tãm dja ga o tẽ, ane.

Gêdja kute kum 'ã karôja ty nhym kam òbikwaja amÿ ajte kudjwa ô'ã ar o ba. Me tykkambit ne me ajmãn aben nhô mÿjja jamÿn mã amÿ abendjô'ã o ba. Me tïn rã'ãkam ne me kute aben nhô mÿjja jamÿnh kêt. Me tykkambit ne me kute me ò mÿjja kajgo jamÿnh. Bir be, me tykkôtbit ne mÿjja amirît. Nhym kukràdjà tÿmjadjwÿ ajte tãm ne.

¹⁸ Nãm me kute kukràdjà tÿm kutewaja o bao kurê'ukmã ne Môjdjê mry kamrô me kamï. Mÿjja tyk ne kamrô bikapïnkôtbit ne mÿjjao mex djà.

¹⁹ Nãm Môjdjê memã Metïndjwÿnh kabên kukràdjà kunï'ã ujarênh kumrêx arê. Metïndjwÿnh kute mekbê mÿjja pymaja memã arênh djan memã kunï jarênh pan kam mry kamrô by, mryti jabatãnh nyremê mokaak kamrô run kam iby ngô run kam pi'ô nhikwÿr ne kadjat kamrêk jakritare jao krax 'ãpren kam pi'ôja mry kamrômã adjàn kam o me kaprêprêk. Metïndjwÿnh kabên kukràdjà'ã pi'ôk no'ôkja kumrêx ne kamïn kam mebêngôkrejadjwÿ kamï. ²⁰ Me kamïn kam mekmã kum,

“Be, Metïndjwÿnh kute me amã amikukràdjà jarênh mãm dji ga me aje kôt amijo aba kadjy kamrô ne ja. Gora me 'ãno dja”, ane.

²¹ Ne kam ajte Metïndjwÿnh nhô kikre kamï. Nãm kapôtã kukràdjaja kumrêx kamïn kam kikre kadjwÿnhbêja'ÿr o wadjàn kam adjwÿnhdjwÿ o kamï, kukràdjaja kunï kamï. ²² Bir be, Môjdjê kukràdjakôt ne me mry kamrôobit mÿjjao mexo ba. Kamrô kapïnkôtbit ne apÿnh me axwe djari Metïndjwÿnh tu me axweo aknon mar kêt kumrêx ne.

²³ Bir be, pykabê Metïndjwÿnh nhô kikremê ò kikrekam kukràdjaja ne kàjkwakam mÿjja djwÿnh'ã amijakre. Kam ne Môjdjê mry kamrôobit ã mÿjjao mexo ane. Nhym bep kàjkwakam mÿjja djwÿ:nh kadjy ne me mÿjja mexbit kum kubïn kungã. Kàjkwakam mÿjja djwÿnhja kadjy ne me mÿjja mexbit kum kubïn kungã. Mÿjja mexo kute pykabê mÿjja ja jakrenh. Mÿj ne mex nhym me Metïndjwÿnhmã kubïn kungã? Je kum Jeju. Jejubit ne mexkumrêx ne kam Metïndjwÿnhmã amingã nhym me kubï.

²⁴ Djã nãm me Metïndjwÿnhmã kikre nhym kam Kritu kadjwÿnhbê kumoka'êja'ÿr wadjà? Kàjkwakam ò kikre djwÿnhja'ã kute amijakre djãm kumã ne wadjà? Kati, nãm tu kàjkwamã wadjà. Kum wadjàn arÿm Metïndjwÿnh kabem djan kum me bajarênh djan me banêje kukràò dja.

²⁵ Djã nãm Metïndjwÿnhmã aminhôr krãptï? Kute pykabê Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr rax kikremã ngjêx krãptïja pyrãk? Kum ngore kunïkôt kute mry kamrôbito mrãnh ne Metïndjwÿnh nhô kikre kadjwÿnhbê kumoka'êmã o ngjêxja pyrãk?

²⁶ Arkati, nãm ren kum aminhôr krãptï ren arÿm tokry krãptï. Ren pyka nhipêx totokbê ren arÿm apÿnh tokry krãptï. Bep kati, arÿm pyka kute o ino rerkam arÿm kator ne kute mekbê axweo apêxmã kute Metïndjwÿnhmã aminhôr mãm dji.

²⁷ Ga Metïndjwÿnh kute me kunï'ã amim karôja pumÿ. Me kunï dja me tyk pydji nhym ijukri dja Metïndjwÿnh memã axwe pãnh jarê.

²⁸ Bir be, nãm ã Kritudjwÿ tyk pydjio ane. Kute Metïndjwÿnhmã aminhôr nhym me kute bïn mãm dji. Nãm amijã me krãptï jaxwe mën kam me pãnh Metïndjwÿnhmã amingã

nhym me kubĩ. Dja ajte me bawÿr kato. Djãm kute axweo pãnhmã? Kati, kute õ me ja pytãr ne kute meo mõrmã. Pykabê me kute abej ajkam amakja pytãr ne ar meo bamã dja ajte kato.

10

Kritu pĩte'ykam tyk pydji.

¹ Bir be, Mõjdjê kukràdjã ne mÿjja mextireja kukãm bõx. Kubê wÿnh kêt. Mÿjja mextire bõx kêttri ne Metĩndjwÿnh Mõjdjê kukràdjãjao kato. Nãm mÿjja mex djwÿnh'ã amijakre kajgo. Kam kute meo mex kêt. Metĩndjwÿnh kute me axweo bingrãnh kadjy ne me kum mry pan kubõn kungã. O anhÿro ba tãmtã: ĩ arek amũ namê amex kunĩkõt o anhÿro tẽ. Nãm me te mry pan kamrõ kapĩn te kute o amikam axweo apêx ne mexmã te o amijo ane. Me kute Metĩndjwÿnh'ÿr bikamẽnh prãmja ne me te amijaxwe kêt mã amijo ane. ² Nãm ren me kute Metĩndjwÿnhkõt amijo ba prãmja mry kamrõ ren amikam axweo apêx ne ren mrãmri amikam axwe'õ mar kêt kumrêx ne ren tu mry par krãta.

³⁻⁴ Nhym bep kati, nãm me te o amijaxweo ane. Mryti djũmre kamrõmẽ mokaãk kamrõ mrãmri me kute amijaxweo apêx kêt. Nãm me te o amijo anen mã axwe. Mry kamrõ kute memã axweo apêx kêt. Nãm tu amex kunĩkõt memã axweo amirĩto tẽ.

⁵⁻⁶ Kam ne Kritu pykamã rwÿk kutã Bãmmã kum,
 “Nã gãm arÿm amã mry kamrõ kapĩnmẽ me kute amã djwÿ nhõrja kĩnh kêt.
 Nhym me kute amijaxweo apêx kadjy nãrãm kute mry par ne rã'ã ngõnho kikum rẽnh
 ne kute kum angjẽnh ne kute amã õrja tãm ne ga arÿm abê kĩnh no kati.
 Ne kam aje ijo inhĩmã ijã amim karõ.

⁷ Ba kam amã,
 ‘Metĩndjwÿnh, ota ba dja. Aje amim ijã karõkõt ne ba jãnh dja. Amrêbê anhõ pi'õk
 no'õkkam aje ijarẽnhkõt ne ba jãnh dja’, ane.”

Nãm ã Kritu Bãmmã ane. ⁸ Nãm kum,
 “Mry kamrõ kapĩnmẽ me kute amã djwÿ nhõrjamẽ me kute amim axweo apêx kadjy
 nãrãm mry par ne kute ngõnho kikum rã'ã rẽnh ne kute kum angjẽnh ne kute
 amã õrja tãm ne ga amã kĩnh kêt ne abê kĩnh no kati”, ane.

Djã nãm me kupa'ã ar o ba? Kati, mrãmri ne Mõjdjê memã kõt 'ã karõ nhym me kute kõt
 ar o ban kute Metĩndjwÿnhmã mry par ne kute õro ba. Nhym Kritu Bãmmã kum,
 “Ga abê kĩnh no kati”, ane.

⁹ Nãm kum kabẽn ja kumrêx jarẽn kam atãri kum,
 “Metĩndjwÿnh, ota ba dja. Aje amim ijã karõkõt ne ba jãnh dja”, ane.

Bir be, nãm me kute mry par ne kum õrja arÿm o apêx. Kute pãnh nyjao katormã
 ne arÿm tũmjao apêx. ¹⁰ Metĩndjwÿnh kute 'ã amim karõkõt ne Jeju Kritu tẽn ruwn ta
 Metĩndjwÿnhmã amidjwÿnh ngã nhym me kubĩ. Nãm kute kum aminhõrkam me bĩn
 mãmdji. O ne prĩne me bajo mex, prĩne me bajo mexo mexkumrêx ne.

¹¹ Me ĩ pÿnhkõt me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh aben nhijuk'ã myt kunĩkõt
 ngõnho ki kabem ku'ẽn mry kupê. Nãm me kute Metĩndjwÿnhmã mry par ne bõr ne
 kum õrmã bõro ku'ê. Nhym akati nhym tãm ne. Nhym akati nhym ajte tãm ne. Nãm
 memã axweo apêx kêt kumrêx ne.

¹² Nhym bep ate ne Kritu Metĩndjwÿnhmã mÿjja pydji ngã. Nãm kum amingã nhym me
 bĩn pydji. Nãm amijã me axwe mẽ nhym me kam bĩn pydji. Nãm me kubĩ nhym kam tu
 amijã me axweo apêxkumrêx. Jakõt ne Metĩndjwÿnh djubõk'ãnh nhÿ, kubê bẽnjadjwÿr
 raxkam ubõk'ãnh nhÿ. ¹³ Ne kam arek kam amako nhÿ. Metĩndjwÿnh kute kurê djwÿnho
 bikẽnh mex nhym me kam umaje kuka kõnh terteto ku'ẽn kam tu mÿrbê rõrõk nhym
 kute kwÿ o pardjan kwÿ nhimex, ja ne kam amako nhÿ.

¹⁴ Bir be, kute Metĩndjwÿnhmã aminhõr pydjijakõt arÿm mrãmri tu me'ã mex
 mẽnhkumrêx nhym me mrãmri mex rã'ã rã'ã rã'ã. Kute me bajo mex ne kute me bajaxwe
 kêtõ tẽmjã, me bajã ne tu mex mẽnhkumrêx. ¹⁵⁻¹⁶ Nhym Metĩndjwÿnh Karõdjwÿ kõt arẽ,

“Bep jakam dja ba memã ikukràdjà ny jarë. Amũ akati 'õkam dja ba memã ny'õ jarënh mãmджи.

Ba ibê Bënjadjwÿr ne ba me amã ikabën ne.

Me õkre kadjwÿnhbê dja ba ikukràdjajao adjàn kunhõ. Ne me amak krekrekamdjwÿ kunhõ”, ane.

Nãm kabën ja kumrëx jarën kam atãri memã kum,

¹⁷ “Apÿnh me ikam ajaxwe djãri, me aje ikam amikrà ar o abajadjwÿ gëdja ba tu mar krãtan o akno.”

¹⁸ Bir be, mrãmri ne Metïndjwÿnh arÿm o akno. Kam ne me kute amijaxwe pãnh Metïndjwÿnhmã mry par ne kum õrja arÿm apëx. Arÿm kët. Arÿm Metïndjwÿnh kute kam me axweja kunõ biknorjakam ajte we amijaxwe pãnh mry par ne ar Metïndjwÿnhmã õro ba. Kati, arÿm kët.

Me kute Kritu mar'ã ukanga këtãmã.

Ep 3.11

¹⁹ Ë, akmere ar, àpnhÿre ar, mrãmri dja gwaj tu bapijàm kët ne Metïndjwÿnh nhõ kikre kadjwÿnhbê kumoka'ëmã wangij ne Metïndjwÿnh 'ÿr bõx ne tu kum amijarë. Mÿjkõt dja gwaj bapijàm kët ne tu 'ÿr wangij? Jejukõt. Gwaj bakadjy tyk ne kamrõ bikapïnkõt dja gwaj bapijàm kët ne Metïndjwÿnh'ÿr bõx ne tu kum amijarë ne kum bakabën.

²⁰ Pykabê Metïndjwÿnh nhõ kikre kadjwÿnhbê kumoka'ê nêje, Metïndjwÿnh krÿ dja nêje ne kubëkàti wajët nhym me 'ÿr ngjênh kët kumrëx. Nhym bep ajbir Jeju ne me bakadjy Metïndjwÿnh'ã kutan 'ÿr pry ny dji. Pry kubê Jeju. Kute Metïndjwÿnhmã ta aminhõr nhym me kute bïn nhym ajte tïnkõt ne gwaj tu Metïndjwÿnh'ÿr mrãn bõx ne wangij ne tu kum bakabën.

²¹ Be, gwaj banhõ Metïndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿr raxkumrëx. Nãm prÿne Metïndjwÿnh nhõ me jao ban meo djuw mex ar o ba.

²² Gora gwaj kam tu Metïndjwÿnh'ÿr mrãn bõx ne tu kum bakabën, on batïnrÿ 'ÿr mrãn bõx ne kum bakabën. Amrëbê ne Mõjdjê Metïndjwÿnh kukràdjãkõt kute meo mex kadjy mry kamrõ me kamÿ nhym me kam akubyn mex ne. Ne kam ajte me kute amijo mex kadjy ngõ mexkambit djuwn o jãm amijã ngrã rë. Gwaj baje tu amim Jeju kamnhÿkcam dja gwaj Metïndjwÿnh kadjy bamex. Jeju ne gwaj bajo mex. Æ gwaj bamex tanhÿrkam dja gwaj Metïndjwÿnh'ÿr mrãn bõx ne tu kum bakabën, on batïnrÿ 'ÿr mrãn bõx ne kum bakabën. Kwãrik wãnh gar ajõ anhõkre kadjwÿnhbê amim,

–Djãm Metïndjwÿnh imã mex? anhÿr kët. Dja gwaj tu amim kamnhÿkcam ne katàt bakabënkam tu 'ÿr mrãn kum bakabën. Pykabê gwaj ar babari dja gwaj ã o ane.

²³ Gora gwaj mã 'ãno dja. Metïndjwÿnh kute gwaj bamã mÿjja mex jarënh gwaj baje tu amiwÿr kamnhÿxbê ar babaja ne gwaj arÿm memã arë nhym me kuma. Gwaj gop mã 'ãno djan gop arek amiwÿr kamnhÿxbê ar baba. Kwãrik wãnh gwaj 'ã badjukanga kët. Metïndjwÿnh ne arÿm gwaj bamã kabën pydjïn arë. Mrãmri ne kabënkumrëx. 'Ëxnhÿ kët kumrëx ne kute gwaj bakanga kët kumrëx. Kam dja gwaj amiwÿr kamnhÿx tÿxbê ar baba.

²⁴ Gora gwaj aben ma ne amidjwÿnhbit mar kët. Dja gwaj bamã aben jabëmãbit abenmã karõ ne ajte bamã mÿjja mexbit kïnh ne baje o baba'ã abenmã karõ.

²⁵ Gora gwaj abeno babikprõnh rã'ã. Nhym bep me kwÿ ne me arÿm kum abeno bikprõnh kanga. Nhym bep kati, gwaj ba dja gwaj o anhÿr kët kumrëx. Gwaj ba dja gwaj abenmã tÿx jangij, mã Jejukõt gwaj babikamënh rã'ã kadjy. Metïndjwÿnh nhõ akati arÿm o rãm ne ja. Kam gëdja gwaj mã abenmã tÿx jangjênh ar o baba.

²⁶ Me kute me bamã Metïndjwÿnh kabën 'ëxnhÿ kët jarënhja ne gu me baje amim marmãn ate mã bamã bajaxwebit kïnh ne, nhÿnh ne mÿjja 'õ ajte me bajaxwe pãnh tykmã got gu me bamã bajaxwebit kïnh ne. Arkati, Jeju pydji ne me bajaxwe pãnh ty. Atemã mÿjja 'õ kët kumrëx. Mÿjja 'õ kute me bajaxwe pãnh tyk ne kute me bamã me bajaxweo bingràn kët. ²⁷ Nhym bep ãm mÿjja ti, mÿjja punuti, mÿjja pymati: wã pydji ne me jamã nõ. Me kum Metïndjwÿnh kurëjamã ne nõ. Memã gëdja axwe pãnh jarë ne kam kuwy

pôktijamã me kurê. Kumã dja me kurê nhym me prïne xêr. Me kajmã'ã ne nõ. Kumã dja me kurê. Djãm uma ngri? Gora ar amikam ajkam ama.

²⁸ Ë, amrêbê me'õ kute Mõjdjê kukràdjàkõt amijo ba kêtja nhym me'õ axwekõt omũ. Birãm me'õ amãnhkrut nãr kon amãnhkrut ne ikjêkêt me'õ jaxwekõt arým noo omũn arê nhym me arým pãnh kubĩ, kum kaprĩ kêt ne tu kubĩ, axwe pãnh.

²⁹ Bir be, kam dja me'õ kute Metĩndjwýnh kra japrýkam mrãmri arým o bikênh rax ne. Me kute Mõjdjê kukràdjào bikênhkam ne me kute tu bĩn kajgomã. Bep me kute Metĩndjwýnh krao bikênhkam dja pãnh rax. Pãnh raxo prïne kute Mõjdjê kukràdjàkõt me kute me bĩn kajgoja jakrenh mex ne.

Nãm me Metĩndjwýnh kra japrý ne kam ajte Metĩndjwýnh kukràdjà ny kady kamrõjao mýjja punu, Metĩndjwýnh kute memã kukràdjà ny jarênh mãmджи kady kamrõ jao mýjja punu. Kra ne tyn amikamrõ kapĩ gu me kam arým Metĩndjwýnh kukràdjà nykõt amijo baba. Kamrõ jao ne me mýjja punu, o mýjja kakrit ne kubê kanga. Jeju kute kamrõ kapĩnkõt ne Metĩndjwýnh memã me axweo ajngrà ne meo mex nhym be nãm me tu kamrõ jao mýjja kakrit ne kanga.

Ne kam ajte Metĩndjwýnh Karõ japrýn kum ngryk jadjà. Metĩndjwýnh Karõ me bakam ukaprĩja, gu me baje te kam amikrà ar o baba nhym mã me bakam ukaprĩ, ja tãm ne me aprý. Djãm ja pãnh kêt got? Mrãmri gêdja prïne Metĩndjwýnh me jao bikênh mex ne.

³⁰ Nhýnh me'õja kute memã kum,

“Bajbit dja ba memã amijo pãnh ne. Ba dja ba me axwe pãnh meo ajkê”,

anhýrja ne gwaj arým mar mexkumrêx. Nhym ta ajte memã kum,

“Bênjadjwýr djwýnh ta dja õ me jamã pãnh jarê”, ane.

³¹ Metĩndjwýnh tĩn ne ar ba tãm dja pao meo bikênh mex ne. Kute pao meo pãnh ja tãm ne uma:kumrêx. Djãm mýjja wã puma ngri got.

³² Ë, amrêbê Metĩndjwýnh kute ar ano bõnh totokbê ja gora ar ama. Nãm me te ar ajo bikênh ba gar mã 'ã angrà týx ne, ne te atokryn mã 'ã angrà týx ne. ³³ Nãm me me ipõkri ar ajaprýn ar akamjêro ba. Nãm ã me ar akwýo ane gar anhitepato ar kuri aku'ên ar omũnho aku'ên kam ar ô'ã akã djàn akaprĩn ar omũnho aku'ê. ³⁴ Nhym me ajte ar akwýbê ijê gar ar ô'ã arerek ne akaprĩn ar omũnho aku'ê. Nhym me te ar anhõ nêkrêxo prõt gar kam mã akĩnh. Mrãmri arým kàjkwakam anhõ mýjja mextirekõt ajamak bẽn kam tu ate akrã. Kàjkwakam anhõ mýjja me:xkumrêx. Mexo kute pykabê ja jakrenh mexi. Tãm gêdja rã'ã rã'ã rã'ã. Nhym me te pykabê mýjja jao ar ajo ajkê, gar kam kàjmã mýjja ja man mã akĩnh.

³⁵ Bir be, gora ar amã me uma kêt ne atýx ne kõt amijo aba rã'ã. Kwãrik wãnh gar amã kanga kêt. Mrãmri dja Metĩndjwýnh pãnh ar amã mýjja mextire ngã. ³⁶ Dja gar arek akrãnmã amijo aba 'ãno dja. Metĩndjwýnh kute ar ajã amim karõ ne kute ar amã mýjja jarênhja kõt dja gar amijo mõ. Dja gar 'ãno djan akrãnmã o amõr rã'ãn arým kõt 'ýr bõx. Kute me bamã kabẽn pydji jarênh ne kute me bamã mýjja mex jarênhja 'ýr bõx. 'Ýr bõx ne amim aby. ³⁷ Metĩndjwýnh kabẽnkam ne krabê Jeju akubyn me bawýr bõx'ã,

“Adjým ngrire, dja ĩ me awýr tẽn bõx. Amrêbê ne tẽmmã krã ne kam arým amrê tẽn 'ýr.

Dja tebê amikrà kêt ne.

³⁸ Me kute amikajmã'ã imar ba arým ije memã axwe kêt jarênh nhym me katàt mrãnhja dja me mã imar rã'ãn ar ikõt ba.

Gêdja me'õ me umaje akubyn ibê akêx ba kam arým ibê kĩnh no kati”, ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh ane. ³⁹ Nhym bep gwaj ba ne gwaj baje ã anhýr kêtumrêx. Djãm gwaj bamã me uman baje kubê amijo akêx ne kam tu babiknorkumrêxmã? Arkati, gwaj ba ne gwaj tu amikajmã'ã markumrêx nhym arým Metĩndjwýnh gwaj bapytàn ar gwaj bajo ba.

¹ Ije, mỳjbê ne me kute amikajmã'ã mỳjja mar? Mã ne kute? Bir, me baje amikajmã'ã mỳjja markam ne gu me tu amim kamnhĩxkumrêx ne amiwỳr kam amakbê ar baba. Ne tu amim markumrêx ne banhõkre kadjwỳnhbê amim,

—Nà, mrãmri dja iwỳr bõxkumrêx, ane. Ne kam ajte me baje banoo mỳjja pumũnh kêt kam tu amim markumrêx ne banhõkre kadjwỳnhbê amim,

—Nà, mrãmri dja ba ĩ amũ akati 'õkam omũ, ane. Nã gu me ã amikadjwỳnhbê amikajmã'ã mỳjja maro ane. ² Nãm ã amrêbê me bakukãmãre tu amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro ane nhym arỳm mekam kĩnh ne.

³ Nã gu me badjwỳ ã amikajmã'ã Metĩndjwỳnh kute pyka nhipêxkõt maro ane. Nãm kabêno pyka nhipêx nhym kato. Me kute noo mỳjja pumũnh kêt ne pyka nhipêx. Nhym arỳm apõx ne amirĩt gu me arỳm kõt omũ. Ne kam amikajmã'ã kute pyka nhipêxkõt kuma, amikajmãtã arênh ma.

⁴ Nãm ã Abeu amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro anen kam õ krit bĩn kugan kum kungã. Nãm kum mỳjja mex ngã. Mexo kute kamybê Kaĩ nhõ mỳjja ja jakrenh. Nhym kam kam kĩnh ne. Ne kum,

—Ga ne ga ajaxwe kêt kumrêx. Aje imã õrja ne ba imã kĩnhkumrêx, ane.

Be, nãm tu amikajmã'ã Metĩndjwỳnh ma. Amrêbê ne ty. Nãm te tyn mã me bamã mỳjja jarê. Tĩn mãn prãbê mã me bamã arê ne,

—Dja ga me ã ikudjwa amim Metĩndjwỳnh maro ane.

⁵ Nãm ã Enokidjwỳ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro anen kam tyk kêt. Nãm Metĩndjwỳnh tu tĩn rã'ão wabi. Nhym me te noo abej aprã. Nhym kêt kumrêx, Metĩndjwỳnh kute tu tĩno àbirkam. Kute o àbir kêttri ne 'ã memã kum,

—Tãmjakam ne ba ikĩnhkumrêx, ane.

Nãm ã Metĩndjwỳnh ane. ⁶ Bir be, nhỳnh ne me'õ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh mar kêt nhym we kam kĩnh? Kati, me kute amikajmã'ã Metĩndjwỳnh marbit ne mekam kĩnh ne kum me kĩnh. Godja me'õ Metĩndjwỳnh'ỳr bõx prãm jabej gora amikajmã'ã Metĩndjwỳnh ma. Metĩndjwỳnh ne tĩn ne ar ban kam mekam ukaprikumrêx ar ba, me kute Metĩndjwỳnh mar prãm ne kute abejja mekam ne ukapri. Ja dja me amikajmã'ã kuman kam kõt Metĩndjwỳnh'ỳr bõx.

⁷ Nãm ã Nõwedjwỳ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro ane. Metĩndjwỳnh ne kum tĩn jadjà. Anhỳr djwỳnhrãm kute amirĩt kêttri ne kum ngõ tãm jarê. Nhym kam Nõwe umaje kà rax nhipêx ne kam kum prõmê kramê upãnhmê aro wadjàn ar utàn ar aro ba. Nhym ate me kum mã axwe kĩnhja ne me tu ate krãn ar ban kam tu biknorkumrêx ne. Nhym bep Nõwe pydji ne amikajmã'ã kuma nhym Metĩndjwỳnh arỳm kum axwe kêt jarê.

⁸ Nãm ã Abraãodjwỳ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro ane. Nãm Metĩndjwỳnh atemã kum pyka ny jarên 'ỳr ano nhym tẽ. Nãm kum kabên pydjĩn arên kum,

—Dja ba amã kungã ga tu o anhõ pykakumrêx ne kam kam ar aba, ane.

Nhym kabên man kam tu 'ỳr tẽ, kute amikajmã'ã pyka pumũnh kêt 'ỳr ne tu tẽ. ⁹ Nãm tu amikajmã'ã Metĩndjwỳnh ma. Amikajmã'ã kuman pyka nyja kam ar ba. Metĩndjwỳnh kute kum pyka jarên ja kam ar ba. Me bajtem nhõ pykakam ar ba. Nãm mrykào kikrekam ar ba. Krabê Idjakmẽ tãmdjwỳbê Djakomẽ ro'ã mrykào kikrekam ar ba. Metĩndjwỳnh kute Idjakmẽ Djako ar adjwỳnhdjwỳmã kute pyka jarênhamẽ ro'ã mrykào kikrekam ar ba. ¹⁰ Mỳkam ne Abraão mrykào kikrekambit ar ba? Bir, kỳjrũm Metĩndjwỳnh kute amim krĩ mex'ã karõn kute prĩne ipêxja kamnhĩxbê ne pykabê mrykào kike jakam ar ba. Krĩ mex rã'ã rã'ã, krĩ mõi ne tũm ne rõi kêt, tãm ne amim kamnhĩxbê ar ban mar ar o ba.

¹¹⁻¹² Nãm ã Xaramẽ mjênbê Abraãodjwỳ amikajmã'ã Metĩndjwỳnh maro ane. Nãm ar te kra prãme ar ba nhym arỳm Xara bẽngẽxte. Te kubẽngẽxte nhym kam kra wajêt ne ruw nhym amim kumỳ. Metĩndjwỳnh arỳm kum kabên pydjĩn arên kum kra jarê nhym kam Xara amikajmã'ã kuman kam,

—Metĩndjwỳnh ne kabênkumrêx, ane.

Nhym kam kute kum kra jarênhja wajêt ne ruw nhym kumy. Te kubêngêxte ne amim kra my. Kam ne Abraão pydji kurûm me kamingrâny apôx ne kumex. Arym kubêngêtte kute amikam kô krân mexo tēm kam ne kra dji. Nhym amû aben nhijuk'ã kam tãmdjwý aptàn kumex. Tãwã pydji kurûm ne me krãpti apôx ne kam kam aptàn kumex ne kute mrãmri kàjkwakam kanhêtire pyrãk. Ne kute ngô rax mýrri pykati ngrã ja pyrãk. Pykati ngrã tãm ne me o itun te kute abenã akremã nhym krãpti: anen amû ajkamê nhym me te o ane. Nãm ã kam tãmdjwý amû aptàn ne kumex o ane.

¹³ Ije ar amã ar tũmre jarênhja ne ar kunĩ amikajmã'ã Metĩndjwýnh mar rã'ãn ty. Metĩndjwýnh kute kabên pýnho memã mýjja jarênhja, kabên ja jarênh ja ne ar kraxje kute amim byr kêt ne ty. Nãm ar kute amybym noo omũnhmãn prãbê amikukãm kuman tu amikam kĩnhkumrêx. Ne memã kum,

—Me bajtemkam ne bar iba. Me õ pyka prokam ne bar iba. Pyka ja ne inhõ pyka djwýnh kêt kumrêx, ane.

¹⁴ Me ja ne me kute õ pyka jabej rã'ã, kute kàjkwakam õ pyka djwýnhja jabej rã'ã kam ã kabên ane. ¹⁵ Nãm ren ar õ pyka kurûm kator ja tẽn o aman arým ren mã ajte akubyn 'ýr tẽ. ¹⁶ Nhym bep kati, kàjkwakam ar õ pyka mextire ja ne ar o aman kam 'ýr tẽm prãmã ne kam ã kabên jarênhja ane. Kam ne Metĩndjwýnh kum ar kĩnhkumrêx. Nhym ar kute Metĩndjwýnhmã kum,

—Ar imã akĩnhkumrêx. Apydji ne ga abê ar itĩn djwýnh, anhýrkam djãm kam Metĩndjwýnh jãm Ar kubê krãmã got, arkam pijammã got. E kum kati, kum ar kĩnh raxkam ne ar kutêp krĩ mex nhipêx ne.

¹⁷⁻¹⁸ Nãm ã Abraão amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro ane. Nãm Metĩndjwýnh Abraão kute Metĩndjwýnhkôt ar amijo ba jabej kabin kra'ã ku'uw. Nhym bit kute krabê Idjak bĩnmã, kute bĩn ne kum õrmã bit kute bĩnmã. Amrêbê Metĩndjwýnh kute kum kra pydji jarênh ja ne bit kute kum bĩnmã. Kra ja'ã, kra pydji ja'ã ne Metĩndjwýnh kute kum, “Akrabê Idjak ja gêdja amû aben nhijuk'ã kam tãmdjwý krãptikumrêx”, anhýrja. Kra ja ne Metĩndjwýnh kum arê nhym kam bit kute bĩn ne kum õrmã. ¹⁹ Nãm õkre kadjwýnhbê amim,

—Metĩndjwýnh dja akubyn imã o tĩn, ane. Ne kam bit kute bĩnmã nhym kam Metĩndjwýnh nêje kukrãn akubyn kum nê ne kam mrãmri kute akubyn o tĩn pyrãk.

²⁰ Nãm ã Idjakdjwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro ane. Ne kam krabê Djakomê Ixau arkum kĩnh djã jarê, ar kukãm ne arkum kĩnh djã jarê. Ar õ mýjja kute amirĩt kêttri ne ar kukãm amû arkum kĩnh djã jarê.

²¹ Nãm ã Djakodjwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro ane. Nãm amû krabê Jôdjekam kra amê aro kĩnh. Arym kubêngêtte, arým bikati mex ne kam mõn amikakêkôt kajpar djã djan kam Metĩndjwýnhmã rax jarên kam tãmdjwýjamã kum,

—Gêdja Metĩndjwýnh ar ajo kĩnh, ane. Nãm ã arkum ane.

²² Nãm ã Jôdjedjwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro ane. Tyk kutã ne amû anhýr djwýnhrà m mekbê idjaer pykabê Edjitukurûm katormã arê. Ne prĩne memã ta amiji'ã karõ, me kute 'io mõrmã ne memã 'ã karõ, me kute 'io mõr ne kute õ pyka djwýnhkam adjãrmã, Metĩndjwýnh kute kum pyka jarênhjakam kute adjãrmã.

²³ Nãm ã Môjdjê nãmê bãmdjwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro ane. Nãm ar rwýk totokbê o apdju. Bẽnjadjwýr raxbê Parao ne me kra my apôx nhym me kute me parmã arê. Nhym arkum bẽnjadjwýr rax kabên puma kêt mex ne tu o apdju, ar kute bĩn kêt ne tu o apdju. Nãm ar kra mextire pumũn kam Metĩndjwýnh kanàrrãm tu o apdju. Nhym o bipdjur'ã mytyrwý amãnhkrut ne ikjêkêt nhym kam ar têtêktikam kunhõ.

²⁴ Nãm ã Môjdjêdjwý amikajmã'ã Metĩndjwýnh maro anen kam arým abatãnh ne kam krõ'ã nãja kanga. Parao kra kute amim prĩrũm mýnhja tãm ne nã kanga. ²⁵ Nãm,

—Kwãrĩk wãnh ba ijaxwejao amikĩnh kêt. Kwãrĩk wãnh wãm memã nõ. Godja ba arĩk ar ibaja kwý ngrire ne o amikĩnh? Kati, gêdjãm wãm kunĩ nõ. Ba gêdja ba Metĩndjwýnh nhõ me jakôt itokry, ane. ²⁶ Môjdjê ne Kritu kajmã'ã tokry, Bẽnjadjwýrbê kumkati kajmã'ã tokry. Nhym amû tũmrãm Kritu bõx ne adjwýnhdjwý kôt kudjwa tokry. Nãm

me kum kurên aprÿn prÿne o ajkê nhym tokry rax ne. Nhym Môjdjêdjwÿ Kritu kajmã'ã kàjbê ã tokry ane.

Nãm,

—Kwãrÿk wãnh me kum ikurên wãnh ijapry kwãrÿk wãnh rã'ã. Ba gêdja ba Bênjadjwÿrbê kumkati kajmã'ã itokry, nhym bep ate gêdja Edjitukam nêkrêx kumexja wãnh memã nõ. Nhym bep ba dja ba Bênjadjwÿrbê kumkati kajmã'ã itokry. Tãmbit ne ba imã kÿnh, ajbit ne imã mex, ane. Nãm amÿ amikukãm Metÿndjwÿnh kute kum pãnh mÿjja mextire nhõrmã amikukãm kuman kamnhÿxbê ar ban kam ã o ane.

²⁷ Nãm ã amikajmã'ã Metÿndjwÿnh maro anen kam kum bēnjadjwÿr rax puma kêt mex ne pykabê Edjitu kurÿm kato. Bēnjadjwÿr rax te kam ngry:k. Nhym kam kum uma kêt mex ne tu kurÿm tē. Kute noo amim Metÿndjwÿnh pumÿnh pyræk. Metÿndjwÿnh pumÿnh kêtja ne kute noo omÿnhmãn prãbê akrãnmã amijo ba rã'ã ne akubyn akēx kêt kumrēx ne.

²⁸ Nãm ã amikajmã'ã Metÿndjwÿnh maro anen kam Metÿndjwÿnh me irõbê mrãnh nhõ akati man kam me kute kamrõo kikre'ã ijê djã kamÿnmã memã arē. Metÿndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh kute me imexmã me irõbê mõr ne kute mekbê idjaer kutewa par kêt kadjy. Nãm tu amikajmã'ã kuman kam me kute kamrõo kikre 'ã ijê djã djymã memã arē nhym me o amiptãro ba.

²⁹ Nãm ã mekbê idjaerdjwÿ amikajmã'ã Metÿndjwÿnh maro anen ngõ rax nhidjibê Kamrêk'ÿr bõx nhym tu memã ngõ ngrã rê nhym me kam 'ã mõn rê. Mrãmri ne kute atÿxkam pyka ngrã ja pyræk, nhym me kam mõn 'ã rê. Nhym mekbê Edjitu mekõt me kudjwa bit 'ã rêrmã mõ nhym tu ngõ meo ajkamuw ne me imex ne.

³⁰ Nãm ã mekbê idjaer amikajmã'ã Metÿndjwÿnh maro anen krÿrãxbê Djeriko nêje pyka tÿx nhipõkjamã ipõko dja. Nãm me Metÿndjwÿnh kabēn man kam kabēnkõt krÿmã ipõko dja. Nhym akati nhym me ajte tãm ne. Nãm me ã kum ipõko anhÿro dja nhym me'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt nhym arÿm nêje pyka tÿxja te tÿx ne tu ajkaten rõrõk ne kumex. Nhym kam 'ãnh mekbê idjaer kurê djwÿnhja'ÿr wadjãn me'ÿr prõt ne.

³¹ Nãm ã me kupry 'õbê Rabe amikajmã'ã Metÿndjwÿnh maro anen kam amiwÿr mekbê idjaer àpkãro mrãnh djwÿnho wadjãn arkum kabēn mex jarēn ar udju ne. Kam ne mekbê idjaer me kute Metÿndjwÿnh kabēn mar prãm kêtja kunÿ nhimex ne kam kute Rabe ar bÿn kêt nhym ar ajbit me kurãm tÿn ne.

³² Bir be, djãm arek ar amã me'ã idjujarēnh itēmmã? Nàr kon, birãm aje. Dja ba Djidjiãomē Barakimē Xããomē Djetemē Dawimē Xamuwemē Metÿndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnhmē me ja kunÿ'ã idjujarēnh tē nhym arÿm ijã akamàt ne.

³³ Nãm me amikajmã'ã Metÿndjwÿnh man kam kurê djwÿnh'ÿr prõt nhym Metÿndjwÿnh memã me kurê djwÿnh rerek mex ne, nhym me mekbê pyka pytã. Nãm me katãt meo ba nhym kam Metÿndjwÿnh kabēn pÿnho memã mÿjja mextire jarē. Nãm me Metÿndjwÿnh kanãrrãm kum rop djãkrêbê rijão puma kêt kumrēx ne. Rop kute krēnmã ne me rop nhÿrkwãkam kumē nhym Metÿndjwÿnh rop jajkwa ajmã o nhym ajkwa põt ne krēn kêt kumrēx ne.

³⁴ Nãm me Metÿndjwÿnh kanãrrãm kum kuwy puma kêt mex ne. Me kute kuwymã ar rēnh nhym ar xêt kadjy nãrãm ne me kuwy pøk jabatãnhmã ar kurē nhym Metÿndjwÿnh ar'ã kuwy bÿn ar utã. Nãm me Metÿndjwÿnh kanãrrãm ar ba nhym me bit kute pao me imexmã nhym Metÿndjwÿnh me utã. Nãm me Metÿndjwÿnh kanãrrãm ar ban katyk mex ne ar ba nhym Metÿndjwÿnh akubyn meo tÿx. Nãm me abenwÿr prõt kam Metÿndjwÿnh kanãrrãm ar ban kam amijo aptãn kàjbê kurê djwÿnh rē nhym me bajtemja me umaje prõt. ³⁵ Nhym me niredjwÿ amikajmã'ã Metÿndjwÿnh ma nhym akubyn memã õbikwa kwÿo tÿn.

Nhym be nãm me kwÿ amikajmã'ã Metÿndjwÿnh ma nhym me me kupa. Nãm me te memã kum,

—On me Metÿndjwÿnh kanga ba me me apar kêt. Dja ga me mã 'ã angrã ba kam me prÿne me ajo ajkê, ane. Te memã ane nhym me amibê kanga kêt kumrēx ne 'ãno dja.

Metĩndjwỳnh kute akubyn meo tĩn nhym me ò pyka mextirekam ar bamã ne me kanga kêtikumrêx nhym me prĩne meo ajkẽn me par punu nhym me tokry:n ty.

³⁶ Nãm me me kwỳ japrỳn me'ã keket ne kam me kaprêprê:k ne prĩne mrykào me kà noxnox nhym kam mrykàkõt me kamrò kukrykry ne. Nãm me me kwỳ djuwpren mekbê ijê djàkam me kurê. ³⁷ Nãm me kẽnno me kwỳ titik ne me kupa. Nãm me pĩ kokjêr djào, kàxkakjêro me kwỳ jakàn me kupa. Ne kàxdjwa kajgoo me kwỳ pa. Nhym me amim mryk'ãtomti, mokaàk kào kubêkàn kayn angij. Me ò mỳjja kêtikumrêx kêtikumrêx ne me ar ba. Nhym me prĩne meo ajkẽn nhym me tokryn kaprĩre ne ba. ³⁸ Nãm me kapõt kukritkam ar ba, krãnhrekam ar ba, kẽnkrekam ar ba, pyka krekam ar ba. ãm me mexikumrêx. Pykabê me ja ne me mexo me ja têt kêtikumrêx ne.

³⁹ Bir be, me ja kunĩ ne me amikajmã'ã Metĩndjwỳnh ma. Nhym kam Metĩndjwỳnh ne me jamã,

—Mrãmri me amexikumrêx. Nã bãm me akam ikĩnhikumrêx, ane.

Nhym bep kraxje me tũmre ja kute byr kêt rã'ã. Metĩndjwỳnh kute kabẽn pỳnho memã mỳjja jarẽnhja ne me kute amim byr kêt rã'ã. ⁴⁰ Adjỳm, Metĩndjwỳnh ne arỳm me bakadjy amim mỳjja mex'ã karõ. Me bakunĩ kadjy ne prĩne amim mỳjja'ã karõ mextire. Djã nãm kute me tũmrebit pytãrmã? Kati, arỳm ne me bajãdjwỳ amim karõ. Nhym kam mexikumrêx. Mexo kute me tũmre pytãrja jakrenh mexi. Kute me tũmre jamẽ ro'ã kute me bajo mexmã. Gu me batipydjĩn bamexo bamexikumrêxmã ne amim me bajã karõ. Be, tãm ne ja.

12

Metĩndjwỳnh kra kunĩmã uwêk màt.

¹⁻² Be, me kume:xja pumũ. Me kute amikajmã'ã Metĩndjwỳnh marja me tãm ne me krãptĩ. Me tãm ne ne me bamã ipòk ne me banhirãn kumex. Kam dja gwaj me ja kudjwa Jeju 'ãno djan kanga kêt. Ë, mrãmri ne me kute aben rerkam mỳjja kute me kukrà nhym me kute o pòx ne amikõt rẽnho ne kajkrit ne prõt mex ja pyrãk. Dja gwaj ã mỳjja kute gwaj bakukràja jãm aminêje kunĩ rẽnho ane. Gwaj bajaxwe kute gwaj bajamỳnh tỳxja jãm aminêje kurên kurên kam arỳm mrãmri bajaxwe kêtikumrêx katat ar amijo baba mexikumrêx ne. Gora gwaj 'ã badjukanga kêt ne mrãmri katat amijo tẽn inomã kumẽ. Kute mrãmri ne me kute aben rerkam amikukãm mỳjja pumũnh ne kam kambit no pymjỳr tỳx mex ne atemã mỳjja 'õ pumũnh kêt ne 'ỳr prõtja pyrãk.

Dja gwaj ã o anen amikukãm Jejubit man kõtbit bajamak bẽn ne baje ibej atemã mỳjja 'õ mar kêt ne Jeju'ỳrbit baprõt ane.

Jeju ta ne gwaj bajamak bõ gwaj tu amim mar kumrêx. Nhym ajte gwaj bajamak bõnho tẽ gwaj arỳm amim mar rax ne. Tãm dja gwaj 'ãno djan kanga kêt ne. Nãm amũ amikukãm kĩnh djã man kam mete pĩte'ykam bĩnja kum uma kêtikumrêx. Djãm me pĩte'ykam arijkam pijàm ngri got. Nãm amikam pijàm mar kêt ne tu ate krãn arek amijo tẽn. Kam ne Metĩndjwỳnh arỳm 'ã bẽnjadjwỳr rax mẽ nhym Metĩndjwỳnh krĩ djatikam ubòk'ãnh ikò'ã nhỹ.

³ Gora ar amikam Jeju man amikam arerek kêt. Me axwe ne me kum kurên prĩne o ajkẽn nhym kam tu arek dja, tu ate krãn dja. Gora ar aman kudjwa arek o tẽn amikam arerek ne akaprĩ kêt ne arek kõt o tẽn. ⁴ Djã nã gãm ar Jeju kudjwa akamrò ajkapĩn ty got? Kati, ar ajaxwebê aku'ê tỳxkam kraxje ajõ akamrò bikapĩn kêt. Kraxje me kute ar ajõ bĩn kêt rã'ã.

⁵ Djãm arỳm ne gar Metĩndjwỳnh kabẽnja o akno? Arỳm kute ar ajo kran kam kute ar amã tỳx jadjãrmã ja. Djã nã gãm ar o akno? Nãm ar amã, “Ë, akmere, gêdja Bẽnjadjwỳr amã uwêk màt kwãrĩk wãnh ga aprỳ kêt ne kam amikati kêt. Gêdja amã bẽn tỳx ga akaprĩ kêt. Mỳkam?”

⁶ Bir, kum me abêjamã ne uwêk màt. Ne kute meo krajadjwỳ kunĩmã uwêk màt ne, me katat mrãnh kadjy”, ane.

⁷ Bir be, Metĩndjwỳnh kute ar amã uwěk màtkam dja gar tu arek dja. Kôt ne Metĩndjwỳnh kute ar ajo kra. Nhỹnh ne me prĩre 'õ bãm kute kum uwěk màt kêt? ⁸ Bir be, Metĩndjwỳnhdjwỳ kute kra kunĩmã uwěk màtja pumũ. Me katàt mrãnh kadjy ne kramã uwěk màt. Mỳj me ne Metĩndjwỳnh memã uwěk màt? Kute me bajo kra djwỳnhja. Nãm ren kute gajbit amã uwěk màt kêt ga ren abê kra djwỳnh kêt kumrêx ne ren kam abê krô'ã me kute adjir pyrãk.

⁹ Ga me babãm bẽngôkre kute me bamã uwěk màt gu me bapijãm djaje banhibôn bakrĩn amikam baje kabẽn maro bakrĩja pumũ. Bir be, gwaj pykabê gwaj babãmja kurãm kàjkwakam Babãmja kabẽn maro nhỹ, gwaj badjumar mex ne ar baba kadjy, amikam kabẽn maro nhỹ. ¹⁰ Pykabê gwaj babãm bẽngôkre kute gwaj baprirerũm gwaj bamã uwěk màt. Me ta kute amimarkôt ne gwaj bamã uwěk màt ne. Nhym bep Metĩndjwỳnh ne gwaj bamex kadjybit gwaj bamã uwěk màt ne. Ta mexo mexkumrêx kôt gwaj bamex kadjy.

¹¹ Djãm me kute memã uwěk màtkam tokry ngri got. Kam ne me tokry:n kam kaprĩre ne. Nhym bep amũ atũmã gẽdja arỳm umar mex ne katàt mrã. Arỳm kute mar ne kôt amijo tẽmkam gẽdja umar mex ne katàt mrã.

¹² Bir be, kam dja gar on ajte amikam atỳx ne arek kôt amijo tẽ. Kute mrãmri ne me krĩ'yr mrãnh ne katyk me:x ne mrãnh ne kõno birẽn nhãm nhãm ne kute krĩo rãm ne jao mrãnh ne arỳm ajte ãmẽ ikra àdjõnh ne arỳm ajte mrãnh tỳx ne arỳm arek mrãnh ja pyrãk. Dja gar ã amikam atỳx ne arek kôt amijo atẽm o ane. ¹³ Nã, dja gar kôt amijo tẽn katàt amiprywã djin arek 'ã mõ, katàt ar abenkôt amrãnh kadjy. Gar aje Jeju mar tũmwã arek me kute amim Jeju mar rerekwãmã mõn amõr mexo mõ gẽ me arek ar akôt mõ. Ar akôt mõn 'õ abenbê màt kêt. Me kute amim Jeju mar rerek ne me kute mrãmri ne me mex mã ba nhym me par tãtãk mekôt 'ok ba pyrãk. Gẽdja kute mar rerekrewã ar akôt tẽm rerekre ne tẽ:n kam arỳm amũ tẽm tỳx ne arỳm amũ mrãnh mex, arỳm Jeju mar tỳx ne.

Me kute axwebê amijãno ãmmã.

¹⁴ Gora ar amũ me wã kunĩmã akabẽn mexbit jarẽn angryk kêt, gar kam adjumar mex ne ar aba. Gora ar Metĩndjwỳnh mexo amexkumrêx. Kam dja gar Metĩndjwỳnh pumũ. Dja gar Metĩndjwỳnh mexo amex kêt ne Bẽnjadjwỳr'yr abõx ne omũnh kêt kumrêx ne.

¹⁵ Ë, Metĩndjwỳnh ne ukaprikôt me utã. Gora ar amijãno dja, ar ajõ Metĩndjwỳnh djukaprijabê jãm akrãn 'yr abõx kêt karõ. Gora ar amijãno dja. Dja gar ajõ ajaxwemo krax ne kam aje mỳjja djỳ pyrãk, aje akrõre djỳ pyrãk. Kute mrãmri ne me kute akrõo tep ka'õnh nhym kute prĩne ngõ jaer ne kute tep nhimexo ba ja pyrãk. Gora ar amijãno dja. Dja me'õ axwemo krax ne kam amikôt me akrãptĩmã axwe jangij. Gora ar amijãno dja.

¹⁶⁻¹⁷ Ne ajte ar ajõ aprõ prãm karõ nhym me niredjwỳ 'õ mjẽn prãm karõ gora ar amijãno dja. Kwãrik wãnh ar ajõ abê Ixau kêt. Gora ar amijãno dja. Ixau ne pykabê mỳjja kakritjabit kum kĩnh ne kam kỳjrũm mỳjja mextire ja kum kĩnh kêt kumrêx. Ixau ne kutewa nhym kam kôt bãm kute Metĩndjwỳnhmã kum,

—Dja ga o rax ne o kĩnh, anhỹr kadjy nãrãm kute kum õ nẽkrêx kunĩ rer kadjy nãrãm bit 'ã no tỳx.

Nhym Ixau kute àkurbit mar ne kam kamyjamã õ kwỳ krẽn djã pydji pãnh mỳjja kunĩ kanga. Nhym kam tũmrãm kum kĩnh ne kam te 'ã o ane. Nhym bãmja nẽ ne. Nhym amim ngryk ne te mỳrkam 'ã bãmo ane. Nhym tu ate krã. Ja ne gar arỳm ama. Gora ar amijãno dja.

¹⁸ Ë, ate ne Metĩndjwỳnh amrêbê me bakukãmãremã kukràdjã tũmjao kato nhym bep ate ne ajbir me aga akamingrãnydjwỳmã kukràdjã nyo kato.

Amrêbê ne me bakukãmãre krãnhbê Xinaj'yr mõn bõx. Nhym põ:ko nhỹ nhym kũm kakrãtyk ne kum ipõk nhym kam kam akamãt kô ty:k ne. Nhym nadjwỳ kam krar ne adjẽnho dja. ¹⁹ Nhym potidjwỳ kakõr tỳx ne, nhym Metĩndjwỳnhdjwỳ õkreti:rekam kabẽn. Nhym me kuman kam umaje amra:n kum,

—Kwãrik wãnh ga ajte me imã akabẽn kêt, ane. ²⁰ Nhym Metĩndjwỳnh arỳm memã,

“Kwārīk wānh me krānh kupênh kêt. Dja ga me abêngôkre 'õ nàr mry 'õ krānhreja kupê ga me arým kēno titik ne abī”, ane.

Nhym me kuman kam umaje àmrao kumex. Te ku'ê tỳxmã. ²¹ Nhym Mòjdjêdjwỳ omün kam,

“Ije kum bep imã uma. Nã bãm umaje itertet ne”, ane.

Djãm uma ngri: got. Nãm ã pykabê Metĩndjwỳnh nhõ krānh ane. 'Yr ne me bakukãmãre bõx.

²² Nhym bep ajbir ne Metĩndjwỳnh me akamingrānymã kukràdjã nyo kato ga kam ar krānhbê Xijão, Metĩndjwỳnh nhõ pyka'yr mõn bõx. Kàjkwakam õ pykabê Djeruxarê'yr bõx. Kam ne Metĩndjwỳnh tĩn ne ar ba, nhym kadjy mrānh djwỳnhdjwỳ kamã ar ba. Kadjy mrānh djwỳnh krãptĩ:. Me'ã akre kubê 1.000.000 krãptĩ:. Nãm me'ã akre kute pi'õ pyrãk ne kĩnh tire ne kute Metĩndjwỳnhmã rax jarēnhmã ar aben pydjĩn ba.

²³ Kamãdjwỳ ne Metĩndjwỳnh nhõ me ja kunĩ aben pydji. Metĩndjwỳnh nhõ me ja kumrêx kute amikajmã'ã marja ne me aben pydji. Amrêbê kute kàjkwakam pi'õk no'õkkam me idji janhõrja tãm ne arým kamã 'ã aben pydji. 'Yr ne gar bõx. Bēnjadjwỳr rax kute me kunĩmã pãnh jarēnh djwỳnh kubê ne Metĩndjwỳnh, 'yr ne ga me bõx. Ne ajte me karõ, me pykakam ar bari katãt mrānh nhym Metĩndjwỳnh kute me'ã mex rēnh, me ja karõ'yr ne gar bõx.

²⁴ Be, Jeju'yr ne gar bõx. Jeju kute me bamã kukràdjã ny jarēnh mãm dji ne kute o kator, ne kute ta kamrõ bikapĩnkõt me bajo mex, 'yr ne gar bõx. Jeju kamrõ kute mexo Abeu kamrõ jakrenh mexi. Amrêbê ne me bakukãmãrebê Abeu tyn kamrõ ajkapĩ nhym me omün kam pãnh bit jarē,

—Gora gê on o pãnh, ane.

Nhym bep me kute Jeju kamrõ markam ne me,

—Metĩndjwỳnh ne Jeju kamrõkõt tu me bajaxweo akno, ane.

Be, Jeju mex tire'yr ne gar bõx.

²⁵ Bir be, kam ne ba ar amã,

—Gora ar amijãno dja gê Metĩndjwỳnh ar amã kabēno dja. Kwārīk wānh ar ajõ kabēnbê jãm akrã kêt. Gora ar ama.

Ë, amrêbê Mòjdjê kute pykabê memã kabēn jarēnhkam me'õ kabēnbê jãm krān ar ba djãm kute kum o pãnh kêt mãm? Kati, Metĩndjwỳnh ne prĩne memã o pãnh. Nhym bep ajbir ne Metĩndjwỳnh kàjkwã kurũm me bamã kabēn jarē. Nhym mexo amrêbê pykabê kabēn ja jakrenh mex ne. Be djãm gwaj badjwỳ kabēnbê jãm bakrã djãm kute gwaj bamãdjwỳ o pãnh kêt mãm? Arkati, dja prĩne gwaj bamãdjwỳ o pãnh. Me kute Metĩndjwỳnh kabēn marbê jãm krãja gêdja meo bikēnh mex ne, ne kam me kute Mòjdjê kabēn marbê jãm krã ja pãnh akrenh mex ne.

²⁶ Amrêbê ne kabēno pykabit karnggrõr kajgo nhym tertet. Nhym bep ajbir ne kabēn pydjĩn arēn memã,

“Djãm pykabit ne ba ije karnggrõrmã? Dja ba ã ajte kàjkwadjwỳ karnggrõ”, ane.

²⁷ Be, kute “Dja ba ajte” anhyrja ma. Metĩndjwỳnh kute mỳjja kunĩ nhĩpêx ja gêdja ajte karnggrõ nhym tu apõx ne rõrõk ne kunĩ akuno. Nhym bep mỳjja jarij tỳxjabit dja arek arij. Tãm ne rõrõk prãm kêt kumrêx.

²⁸ Be, Metĩndjwỳnh nhõ mỳjja dja rõrõk prãm kêt kumrêx. Metĩndjwỳnh kute õ pykakam ar me bajo baja gêdja tỳm prãm kêt kumrêx ne arek gwaj bamã nõr rã'ã rã'ã ne. Tãm ne me bamã arê gwaj tu 'yr babõxkumrêx. Kadjy, Metĩndjwỳnh kute õ pykakam ar me bajo baja tỳm prãm kêt tãm ne gwaj bamã nõr rã'ã, kadjy dja gwaj bakĩnhkumrêx ne ar baban kum amikĩnh jarē. Kum amikĩnh jarēn kum rax jarēn kam kum badjãpênh mex tire gê gwaj bakam kĩnhkumrêx. Gora gwaj kam bapijãm ne bamã uma. ²⁹ Djãm uma ngri got. Dja prĩne meo apêx. Kute mrãmri ne kuwy põkti kute prĩne mỳjja bõr ne o apêx ja pyrãk. Dja ã Metĩndjwỳnh meo apêxo ane.

13

*Kute memã 'ã karõo ino rer.
Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11*

¹ Gora ar abeno akamyn mã amã aben jabê rã'ã. ² Gora ar me bajtemwã man anhürk-wãmã amiwÿr meo wangjê ne mekam adjukaprî. Nãm me kwÿ ã anen aminhürkwãmã kadjy mrãnh djwÿnh kwÿo wangij ne o djuw mex. Kute kraxkôt mar kêt ne tu o djuw mex. ³ Ë, gora ar mekbê ijê djâkam ar ku'êja ma. Dja gar gadjwÿ aje ar ro'ã mekbê ijê djâkam aku'ê mãn prãbê ar ô'ã atokryn akã djàn akaprîn ar aba. Kwãrik wãnh gar ate akrã kêt. Dja gar ã arkôt ane. Me kute prîne aro bikênh nhym ar tokryjadjwÿ gora ar ar ama. Dja gar ar ô'ã akã djàn atokry ne. Be, tãm ne ja. Gêdja ba ajte ar amã mÿjja 'odjwÿ jarê.

⁴ Me abenwÿr bakam ne mrãmri mÿjja mexkumrêx. Dja gar aprô'ÿr aban kam aprô djwÿ:nh'ÿrbit mrã. Nhym me niredjwÿ mjên djwÿnhbit ma. Me kwÿ ne me me prô prokam no kêt ne. Nhym bep ar ga. Ar ga dja gar akunî me prô prokam apijãm ne aprô pÿnh ne. Kwãrik wãnh ga ar krô'ã aprô kêt, gê me nija krô'ã mjên kêt. Me prô prãm, me mjên prãmja dja Metîndjwÿnh memã pãnh jarê. Me kute me'ôbê prô nâr mjêno àkînh jamãdjwÿ pãnh jarê.

⁵ Kwãrik wãnh gar pi'ôk kaprî prãmebit ar aba kêt. Dja te ar anhô mÿjja ngrire gar tu o amikînh. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ta dja ar ajo djuw mex. Arÿm ne ar amã, “Dja ba me akurûm itêm kêtumrêx.

Dja ba me akanga kêtumrêx.

Dja ba me ajo iba rã'ã rã'ã ne”, ane.

Ga Metîndjwÿnh kute ar gwaj bajo ba rã'ãja pumû. ⁶ Bir be, kam dja gwaj batÿx ne banhökre kadjwÿnhbê amim,

“Metîndjwÿnh ta ne kute ijo ba djwÿnh.

Kam dja ba itîn prãm kêt.

Mã ne me kute ijomã”? ane.

Dja gwaj ã amim ane.

⁷ Ë, gora ar kute ar ajo ba djwÿnh ma, ar kute ar amã Metîndjwÿnh kabên jarênhja dja gar ama. Ar kute kôt amijo ba mex rã'ãn ar ty. Ga ar kute amikajmã'ã Jeju mar ne 'ã ngrã tÿx ja pumû. Ar ta ne ar arÿm ty. Ar ja dja gar amikam ar aman kam ar'ã amijakren ar aba. ⁸ Nã, nãm ar amikajmã'ã Jeju ma. Jeju Kritu pydji. Atemã kêt. Amrêbê tãmÿ ne ajbir ajte tãm ne. Tãm gêdja rã'ã rã'ã rã'ã ne. ⁹ Kwãrik wãnh me kute apÿnh mÿjja'ã ujarênh nyo ar anoo biknor ar o baja kwãrik wãnh o ar anoo biknor kêt. Metîndjwÿnh ta ne ukaprîkôt gwaj bajo tÿx gwaj katât mrã. Kam ne mexkumrêx. Bep ate ne me ta kukràdjâkôt mekbê me àkur djã puma. Kam ne punure. Nãm me te o anen arîk ar ba.

¹⁰ Ate ne me bakukràdjã ny. Kritu ta ne Bãmmã me bakadjy amingã nhym me kubî. Nhym me bajaxwe pãnh ty. Nhym bep me kute kukràdjã tûm ar o ba rã'ãja, me Metîndjwÿnh nhô kikrekam àpênh ja kute Jeju me bamã tykja mar kêtumrêx, ne Jeju nhô kukràdjã nyja mar kêtumrêx. Nhym Metîndjwÿnh kute me ja jaxweo biknor kêt ne kute meo kra kêtumrêx.

¹¹ Kukràdjã tûmkôt ne me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿr rax mry pan kamrôo atom ne o tẽ. Metîndjwÿnh nhô kikre kadjwÿnhbê kumoka'êmã o tẽn o wadjã. Me axwe pãnh ne kum kungã. Metîndjwÿnh kute omûnh ne me axwekam ngryk kêt kadjy. Nhym bep mry nhîja ne me atykmã kum angij nhym prîne xêr. ¹² Kôt ne Jeju atykmã tokryn ã tyk ane. Ta kamrôo kute prîne me bajo mex kadjy. ¹³ Kam dja gwaj atykmã jêt djãja'ÿr tẽ. Kôt gwaj batokry nhym me kute kôt gwaj bajaprÿ gwaj kudjwa bapijãmmã.

¹⁴ Djãm pyka jakam ne gwaj banhô pyka? Kati, nhym bep amrê môr rînä ne gwaj kam ama nhym rã'ã rã'ã rã'ãmã. Kam dja me gwaj bajaprÿ gwaj ate bakrã. Kwãrik wãnh rã'ã. Mrãmri dja tu ã ane. Kÿjrûm ne gwaj banhô pykakumrêx, gwaj banhô krîrax djwÿnh.

¹⁵ Bir be, gwaj banhô pyka gwaj bamã nõr nîjkam amakbê mã Metîndjwÿnhmã mex

jarēnh rā'ā ne. Gwaj baje amikajmā'ā Jeju markam dja gwaj ā Metīndjwýnhmā anhÿr ar baba rā'ā ne. Gwaj baje Metīndjwýnho aminhōn baje idji jarēnh ar o babaja dja gwaj ō ane. Kam dja Metīndjwýnh gwaj bakam kīnhkumrēx nhym kam mrāmri kute amrēbē mete Metīndjwýnhmā mry par ne kum ōr nhym mekam kīnhkumrēx ja pyrāk.

¹⁶ Gora ar abenkam adjukaprīn aben man ar abeno aban anhōdjānhkōt abenmā mÿjja ngā. Gora ar mā aman 'āno dja. Gēdja gar ane nhym arÿm ar akam kīnh. Kute amrēbē mete mry par ne kum ōr nhym mekam kīnh ja pyrāk.

¹⁷ Ar kute Metīndjwýnhkōt ar ajo ba djwýnhja gop ar kabēnkōt amijo aba. Dja ar ar amā mÿjja'ō jarē gar tu abēn kēt ne akrānmā kōt aba. Nām ar prīne Metīndjwýnh kabēno ar ajo djuw mex ne ar ajā ukanga kētkumrēx. Mÿkam dja gar arkōt amijo aba? Bir, Metīndjwýnh kute ar kukjēr nhym ar kute kum amikōt amijarēnhmā. Kam dja gar arkōt amijo aba nhym kam ar kīnhkumrēx ne. Ar kīnhkumrēx ne amikōt kum amijarē. Dja gar ā aro anhÿr kēt nhym kam ar kum amijarēnhkam kaprīre ne. Gar gadjwÿ axwe amikam adjumar. Be, tām ne ja.

¹⁸ Gop ar Metīndjwýnhmā ar ijarēnh rā'ā. Ar ije amikam ijaxwe 'ō mar kēt ne ije kōt amijo iba prāmā, Jeju kute imā kukrādja jarēnh kunikōt ije amijo iba prām kam gēdja gar kum ar ijarēnh 'āno dja. ¹⁹ Gora ar on kum ar ijo a'wÿ. Dja gar kum ar ijo a'wÿ bar amikrā kēt ne on arÿm wām ar awÿr bōx.

²⁰⁻²¹ Gē Metīndjwýnh ar amā mex jangjē ga kam ar apÿnh mÿjja mex djāri kunīo amiptān ar o aba. Metīndjwýnh kute memā umar mex jarēnh djwýnh ta gēdja ar amā o ane. Gar kam kabēnkōt akabēn ne kōt ar amijo aba. Kute ar ajā amim karōkōt ar amijo aba. Metīndjwýnh gēdja ar angrēk gar kōt amijo aba mextire. Nhym kam ar akam kīnhkumrēx. Jeju Kritu ta gēdja ar ajo tÿx gar kōt amijo aba. Tām ne kubē me bapumūnh djwýnhbē kumkati. Metīndjwýnh ne me tyk kurūm akubyn Bēnjadjwÿr Jejuo tīn ne o kato. Nhym kam kubē me bapumūnh djwýnhbē kumkaticam prīne me bapumūnh 'āno dja. Mrāmri ne kute mrykī'ātomti pumūnh djwýnh kute prīne amim o djuw mexkōt kute omūnh ja pyrāk. Nām ā me bajo mrykī'ātomtin prīne me bajo djuw mexo āmo ane. Mÿjkōt ne kubē me bapumūnh djwýnhbē kumkati ne raxo kute me omūnh djwýnh kunī jakrenh? Bir, kute Metīndjwýnhmā aminhōr nhym me kute bīn nhym kamrō bikapīnkōt. Be, kamrō bikapīnkōt ne ajte me bamā kukrādja ny jarēnh māmđji ne o kato. Jeju nhō kukrādja nyja dja rā'ā rā'ā rā'ā ne. Ē, gora gē me Kritumā kum kubē kumkatiti:, umati, mexo tuknī jarēnh rā'ā rā'ā rā'ā ne. Tām ne ja.

²² Ē, akmere ar, àpnhīre ar, gora ar pi'ōk no'ōkkam ikabēn ja ma. Tu akrānmā maro tēn inomā amē. Ije pi'ōk no'ōko ar amā tÿx jangjēnh kadjy ne ba ar amā pi'ōk no'ōk ne. Ije ar amā pi'ōk no'ōk krāne.

²³ Ē, ba ar amā arē gar ama. Nām me gwaj bakamy Ximoxi mekbē ijē djārūm kaba nhym amrē tēmmā. Gēdja on bōx jabej bar iro'ā wām tēn bōx ne ar apumū.

²⁴ Nā bām ar akunīo ama ne. Gora ar ar kute ar ajo ba djwýnhwāmā ar ijarē. Ne Metīndjwýnh nhō me mextire wāmādjwÿ ar ijarē. Nhym pykabē Itarijkam me kute Jejukōt abeno kamyja ne me ar ajo ama:n ar amā amijarē.

²⁵ Gē Metīndjwýnh ukaprīkōt ar akunīo djuw mex. Tām ne ja.

Xijagu kute memã pi'ôk no'ôk ne ja.

Jeju kamy'ôbê ne Xijagu. Nãm ar aben djàkam nõ nhym Jeju kumrêx kato nhym tũmrãm Xijagudjwỳ Marij kurũm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tũmrãm arỳm tu amim mar kumrêx. Birãm Jeju akubyn tĩnkôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhõ me jao ba. Ne kam mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm prĩne memã 'ã karõ ne memã kum,

—Djã nã gãm ar amim Jeju man kam tu arĩk ar abamã? Kati, dja gar amim Jeju man kam adjapênh mexo memã amijo amirĩt ne. Pidjõ ne rôrõk ne bario amirĩt ne. Pidjõ mex ne bari mexo amirĩt nhym be mỳjja punu ne bari punuo amirĩt. Dja gar ja man adjapênh mexo memã amijo amirĩt ne.

Kwãrik wãnh me kute abenã kabên, me kute amimexo àmra, me prõ prãm, me kum nêkrêxbit kĩnh, kwãrik wãnh memã wãm nõ. Dja gar mekam adjukapriõ aben pyræk. Kwãrik wãnh ar amã me ja kurên amã me ja jabê ne meo aba kêt. Ar ga ar aje Jeju markam dja gar apỹnh adjapênh mexo memã amijo amirĩt. Ne Jejumã amingã nhym arỳm ar ajo tỳx gar kam apỹnh adjapênh mex ar o aba. Nãm ã Xijagu memã ane.

¹ Ba ibê Xijagu. Ibê Metĩndjwỳnh nhõ àpênh ne ibê Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu nhõ àpênh. Apỹnh me aba djari abenã akrekam me aba djabê 12. Me abê idjaer aje amim Jeju mar. Apỹnh me õ pyka'ỳr me abimãnhwã, me amã ne ba ikabên mextire jarên 'ã pi'ôk no'ôk ne. Dja gar inhõ pi'ôkja jarên amijã ikabênja ma.

Apỹnh me kaprĩ djari kute meo ba.

Ruk 6.22; Kor 1.11; Idja 12.3; Xij 5.7

² Akmere, àpnhĩre ar, godja te apỹnh ar akaprĩ djari ar ajo ba, ar akanê, nàr ar anhõ mỳjja kêt, nàr ar abê anhõbikwa'õ tyk, nàr me kute ar ajo bikênho ba, godja te apỹnh ar akaprĩ djari ar ajo ba. Dja gar kam amim,

—Kati. Kwãrik wãnh ba kam ikaprĩ kêt. Dja ba kam ikĩnhkumrêx, ane. ³ Mỳkam dja gar kam akĩnh? Bir, dja apỹnh ar akaprĩ djari ar ajo ba gar arỳm amim Metĩndjwỳnh mar tỳxo aban 'ã adjukanga kêt. ⁴ 'ã adjukanga kêt ne arỳm amim mar tỳxo amũ amikamên arỳm amim mar tỳ:x ne. Ne kam arỳm prĩne kum amexkumrêx ne akajgo kêtumrêx. Ja ne gar arỳm aje mar. Kam dja gar akaprĩkam akĩnh.

⁵ Ne ar ajamak mexdjwỳ. Godja gar ajõ ajamak mex kêt jabej ajamak bõnho Metĩndjwỳnhmã a'uw. Djãm kute 'ã ar amã àkjêrmã? Kati. Dja gar tu kum amijo a'uw. Metĩndjwỳnh ne kute me kunĩmã amak bõnho ba. Kum amijo a'uw nhym arỳm ar amã ajamak bõ. Dja õdjàn ne arỳm ar amã ajamak bõ gar arỳm kôt ajamak mextirekumrêx.

⁶ Dja gar amijo a'uw ne arỳm tu amim kamnhĩxkumrêx. Kute ar amã õr kadjy tu amim kamnhĩxkumrêx nhym arỳm ar amã kungã. Kwãrik wãnh amim,

—Kon, dja imã õr jabej. Nàr kon, dja imã õr kêt jabej, anhỹr kêt. Mỳkam? Bir, aje tu amim kamnhĩxkumrêx kêtum. Me kute tu amim kamnhĩxkumrêx kêtum ne me kute mrãmri ne ngõ pyræk. Me kute kõk djabêrkam ngõ djàkà ari: amijadjwỳr pyræk, kute ari: amijapĩn pyræk. ⁷ Djãm me kute tu amim kamnhĩxkumrêx kêtum Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute memã mỳjja 'õ nhõrmã got? Arkati. ⁸ Me kute jãm Metĩndjwỳnh kôt amikabên jadjwỳr ne ajte jãm mỳjja punu kôt amikabên jadjwỳr ari: amikabên jadjuw. Ne kam arĩk ba rã'ã. Kwãrik wãnh me kudjwa amim Metĩndjwỳnh kamnhĩx rerekre kêt. Dja gar tu amim kamnhĩx tỳxkumrêx.

⁹ Be, Jeju kukwakam gwaj baje me'õo bakamy'õja dja kajgo jabej djãm Metĩndjwỳnh nokrekam ne kajgo? Kati. Nokrekam rax. Gê amiraxja man arỳm kĩnhkumrêx.

¹⁰ Nhym be, ar 'õ nhõ nêkrêx rax jabej. Djãm Metĩndjwỳnh nokrekam rax? Kati. Metĩndjwỳnh nokrekam kajgo mexi. Gê te kute amikajgo markam amikam kĩnh. Me õ nêkrêx rũnh kute rũnh pyræk. Dja me mrãnhbê kêt ne. Ga, bõ rã mex tãmkam mjõn rôrõkja pumũ. Dja ã me õ nêkrêx rũnh mrãnhbê kêtõ ane. ¹¹ Bõ'ã arngro tỳx apõx ne

kôk kangro wabê nhyim totokbê bô arÿm ngrà nhyim rã arÿm rôrôk ne. Nhyim kam me arÿm kum kînh kêt ne. Me ò nêkrêx rûnhdjwÿ dja me ò mÿjja krãptî jabej katikôt arÿm ã amijaêrbê kêtô ane.

¹² Dja te apÿnh ar akaprî djari ar ajo ba, akanê, nâr anhô mÿjja kêt, nâr ar abê anhôbikwa'ô tyk, nâr me ar ajo bikêho ba. Godja te apÿnh ar akaprî djari ar ajo ba gar amim Jeju mar tÿx rã'ã ne 'ã adjukanga kêt. Kam dja gar akînhkumrêx. Ne kam inomã akaprî mē nhyim Metîndjwÿnh arÿm ar amã akînh djà ngã. Amrêbê ne me kum abêkumrêx jamã kum,

—Dja te ar akaprî djà kumex ar awÿr bôx gar imar tÿx rã'an kam arÿm ikôt atîn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane. Ga, me kute memã me bēnjadjwÿr krãdjê nhôrkam me kînhja pumû. Ar gadjwÿ dja gar amim Jeju mar tÿx rã'ã. Te ar akaprî djà ar ajo ba gar mar tÿx rã'ã nhyim kam arÿm ar amã akînh djà ngã gar kôt atîn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹³ Ne kam godja me ar ajaxwe'ã ar amã àpnênh jabej, kwãrik wãnh gar arîk amim, —Metîndjwÿnh ne ijaxwe'ã imã àpnêho dja ba kam kôt ijaxwe, anhÿr kêt. Djãm me kute axwe'ã Metîndjwÿnhmã àpnênh prãm? Kati. Me te kute o anhÿr prãmje. Metîndjwÿnhdjwÿ kute gwaj bajaxwe'ã bamã àpnênh prãm kêtumrêx. ¹⁴ Gwaj ba ne gwaj bamã bajaxwe prãm kam bajaxwe'ã amim apnên amim, “Ba 'ÿr on kam ajmã ikute jabej”, ane. ¹⁵ Bamã bajaxwe prãm tē:n arÿm ajmã bakuten arÿm bajaxwekumrêx. Bajaxwe tē:n kam arÿm bajaxwe rax ne. Bajaxwe rax ne kam arÿm ty.

¹⁶ Akmere, àpnhîre ar, kwãrik wãnh me ar anoo biknor kêt. Imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên ja jarê. ¹⁷ Metîndjwÿnh ne mex ry typdjin kute axweo amikapêr kâr kêtumrêx. Ga, kute kâjkwakam mÿjja nhirã kunî nhipêx nhyim mexkumrêxja pumû. Nhyim kam amrê kute gwaj bamã mÿjja kunî nhôrjadjwÿ mexbit. Kute gwaj bamã bakînh djà kunî nhôrja prîne mexbit. Metîndjwÿnh mex ry typdji.

¹⁸ Ta kute amijo gwaj bapytâr kôt ne arÿm gwaj bajo kra. Kute gwaj bamã kabên katâtkumrêx jarênh kôt arÿm kute gwaj bajo kra. Kute mrãmri ne me kute bãygogo ja kumrêx djê pyrâk Metîndjwÿnh gwaj bakumrêx gwaj bajo kra, ò me ja kunî kukâm gwaj bajo kra. Ne kam arÿm gwaj bamã amak bô gwaj arÿm badjumar djà ny.

Me kute Metîndjwÿnh kabên mar kajgo nêje kute me akre.

¹⁹ Akmere, àpnhîre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar ikabên 'ãno djan ama. Dja me amã amijarênh prãm ar ga dja gar aje me mar prãm. Ne amijã akabên nênh angryk tô. ²⁰ Mÿkam? Bir, djãm gwaj bangrykkam katât ar amijo baba? Kati. Metîndjwÿnhmã katât baje amijo baba kêtumrêx.

²¹ Kam, dja gar wãnh aje mÿjja punuo aba prãm kunîja kanga. Ar ajaxwe kunîja dja gar kanga. Godja me ar amã Metîndjwÿnh kabên jarê, kabên kute ar apytârja jarê nhyim ar amã wadjà gar akabôt katin tu amim markumrêxo aba. ²² Kute memã me mex'ã karôkam kabên djãm ar aje mar kajgomãbit? Kati. Dja gar tu amim markumrêx ne mrãmri katât kôt amijo abakumrêx. Ar aje mar kajgoo abakam gar amim ajêx ne aminoo abiknoro aba.

²³⁻²⁴ Be ga, me kute ixekam amikarô pumûnh ne apôx ne mã mrãnhja pumû. Ne kam môrbê amikarôo biknorja pumû. Ar ajô aje kabên mar kajgokam ar aje me urâk. Ar aje kabênkôt amijo aba kêt kam tēmbê kabêno akno. ²⁵ Nhyim be, me kwÿ arÿm kabên pumû. Metîndjwÿnh ne pi'ôkkam prîne katât me kute amijo ba'ã memã karô mex nhyim me kute kabên kôt amijo bakam me ta ne me ar ban umar mex. Me kwÿ kabên ja pumûho ban 'ã ukanga kêt ne tu markumrêx ne o biknor kêt. Nhyim kam Metîndjwÿnh arÿm memã tÿx jangijn o djuw mex nhyim me umar mexkumrêx.

²⁶ Ga, me kute mry'ãkrîo mrãnhmã kute krãdjê djào ôto pynênhja pumû. Me kute amijã kabên nê ne me kute mrãmri ne mry'ãkrî nhôto pynênh ne kute o mrãnh mex pyrâk. Nãm me mrãmri kute amim Jeju markumrêx. Nhyim be, me kute amijã kabên'ã ma kêt ne tu kabên ba. Djãm me kute amim Jeju markumrêx? Kati. Me ta ne me amim 'êx ne ta aminoo akno.

²⁷ Gwaj baje mrāmri Metīndjwỳnh, me Babām djwỳnh markumrēxkam mỳj ne gwaj kam bakute? Bir, gwaj kam me 'uwtīmē me bixangrio djuw mexo baba. Me ò mỳjja kētkam meo djuw mexo baba. Gwaj ajte Metīndjwỳnhmā amijangri tỳx ne me kum kīnh kētja jaxwe kôt bajaxwe kêt.

2

Me kum me ò mỳjja kētja kīnh'ā kute memā karō.

¹ Akmere, àpnhīre ar, Bēnjadjwỳr djwỳnh Jeju Kritu mexo umati: ga me tu amim markumrēxo aba. Djām kam ar amā me rūnhbit kīnhmā? Nhym me ò mỳjja kētja djām ar amā me kīnh kētmā? Kati. Dja gar amā me kunī kīnho aben pyrāk. Nhym be, djām mrāmri arỳm ar amā me kunī kīnho aben pyrāk? Kati. Nā gām ar amā me rūnh, me umabit kīnh. Ne kam amā me ò mỳjja kētja kīnh kêt.

² Gar abikprōnh djākam akuprō nhym me'ò rax bōx. Kute ò kēn karỳro ikrakam ràx jangjēnh, aben nhiby angjēnh. Kute ò kubēkà mex jangjēnh. Kute prīne o amijo mex ne arỳm bōx gar omū. Nhym kam me'ò nhō mỳjja kētja bōx. Ò kubēkà apỳnh bikadjōnhja bōx. ³ Ar amā me'ò nhō kubēkà mex ja pyman kum,

—Ota, me krī djà mex. Jakam dja ga nhỹ, ane. Ne kam me'ò nhō mỳjja kētjamā kum,

—Wānh dja ga dja nār iparbē dja ga pykakam nhỹ, ane. ⁴ Djā nā gām ar amā me kīnho aben pyrāk? Kati. Nā gām arīk amim me'ā karō punun amijo me utār punu.

⁵ Akmere, àpnhīre ar, imā ar ajabēkam ne ba ar amā ikabēn jarē. Dja gar amim ikabēn ja ma. Mỳj xēja ne Metīndjwỳnh amijo me utà? Djām me rūnhbit, me umabit? Kati. Pykakam me kute me'ā, “Me bikēnh”, anhỹrja, me ò mỳjja kêt ja ne Metīndjwỳnh amijo me utà. Nhym kam me arỳm tu amim mar tỳxkumrēx nhym kam kute amikôt meo bamā memā arē. Me kum abējamā ne arē. ⁶ Nām te amijo me ò mỳjja kētja pytà gar amā me kīnh kêt nhym kam me arỳm pijām ne. Bir, mỳj xēja ne ar ajo bikēnho ban ar apa 'amỳn me axwe pānh jarēnh djà'ỳr ar ajo mrā? Djām me ò mỳjja kētja ne me 'ỳr ar ajo mrā? Kati. Me rūnh ne me 'ỳr ar ajo mrā.

⁷ Metīndjwỳnh kute ar ajo ba ar, dja gar ikabēnja ma. Mỳj xēja ne Metīndjwỳnh japrỳo ba? Djām me ò mỳjja kêt ja? Kati. Me rūnh ne me aprỳo ba. Metīndjwỳnh ne nexti:rekumrēx nhym me aprỳo ba.

⁸ Metīndjwỳnh ne arỳm me bakukāmāremā 'ā karōn memā kum, “Me amā amibu'ā me ja jabē. Kute mrāmri ne ga me amā amijabēja pyrāk dja ga me ā amā amibu'ā me ja jabēo ane.”

Nām ā me bakukāmāremā ane nhym me arỳm 'ā pi'òk no'òk ne. Kabēn kukràdjà ja ne mexo kute kukràdjà kunī jakrenh. Dja gar kabēn ja mar tỳx ne amā amibu'ā me kunī jabē. Ne kam arỳm amexkumrēx. ⁹ Godja gar amā me ò mỳjja kētja kīnh kêt ne amā me rūnhbit kīnh jabej. Djām kam amā abu'ā me kunī jabēkumrēx? Djām Metīndjwỳnh kukràdjàja kôt amā me abēkumrēx? Kati. Gar kam amikràn arỳm ajaxwe.

¹⁰ Be, Metīndjwỳnh me kute katàt amijo ba'ā kute memā karōkôt apỳnh kukràdjà. Dja gar kam kukràdjà kunī mar tỳx ne kôt ar amijo aba. Ne kam kukràdjà pydjibit mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Djām kam ajaxwe ngri got? Kati. Aje ja pydjibit mar kētkam ajaxwe rax kute mrāmri ne aje kukràdjà kunī mar kētkam ajaxwe rax pyrāk.

¹¹ Ga, Metīndjwỳnh kute me bakukāmāremā kum, “Kwārīk wānh abenbē prō, mjēno adjàkīnh kêt”, anhỹrja ma.

Ne ajte kute me bakukāmāremā kum,

“Kwārīk wānh me par kêt”, anhỹrja ma.

Godja ga kukràdjà kôt mebē prō'ỳr amrānh kêt ne kam me'ònh bīn arỳm o ajaxwe. Te mebē prō'ỳr amrānh kêt ne arỳm ajaxwe. Aje me'ònh bīnkam ga kukràdjà mar kêt ne arỳm kam ajaxwe.

¹² Metīndjwỳnh ne pi'òkkam prīne me kute katàt amijo ba'ā memā karō mex. Nhym kam me kwỳ arỳm kute markumrēx nhym Metīndjwỳnh arỳm memā tỳx jangij. Nhym

kam arÿm katàt kabën kôt ar amijo ban umar mex ne ta arek mekôt ar ba. Dja gwaj kabën ja man kôt ar amijo baba. Gêdja ï Metïndjwÿnh gwaj bakukjêro nhÿn gwaj bamã,

—Djã ne ga ikabën ja markumrêx ne kôt ar amijo aba? ane gwaj amikôt kum amijarê. Godja gwaj kukràdjã kôt amijo baba kêt nhÿm arÿm gwaj bamã axwe jarê. Kute ren gwaj bamã axwe jarênh karô dja gwaj kukràdjã kôt amijo baba mex.

¹³ Nâr, dja gwaj bajô bamã me kaprï kêt nhÿm Metïndjwÿnh arÿm amipãnh kum gwaj bakaprï kêt ne tu katàt gwaj bamã bajaxwe pãnh jarênhkumrêx. Nâr, dja gwaj badjukaprïkumrêx ne kam arÿm bamã Metïndjwÿnh pÿma kêt ne arÿm bakïnhkumrêx.

Djãm me kum me kaprï kêtja Metïndjwÿnh kute me utàr?

¹⁴ Akmere, àpnhïre ar, dja gwaj bamã me kaprï kêt ne atekam ajte memã kum,

—Ba ne ba tu amim Metïndjwÿnh markumrêx, anhÿro baba. Djãm kam Metïndjwÿnh kute amim gwaj bapytàr ne kute ar gwaj bajo bamã? Djãm gwaj bajajkwa kajgokam bakabënbit ne kam bamã me kaprï kêt nhÿm arÿm kute amim gwaj bapytàr ne kute ar gwaj bajo bamã? Kati.

¹⁵ Godja gwaj baje me'ôo bakamy nâr o bakanikwÿnh, ô kubêkà kêt ne kum prãm.

¹⁶ Gwaj kam kum mÿjja'ô nhôr kêt ne kum,

—Gora gê Metïndjwÿnh ajo djuw mex ga adjumar mex ne amã kry kêt ne ajajne, ane. Djãm ja ne mex? Kati. Gwaj baje kum mÿjja'ô nhôr kêt kam ne kajgo.

¹⁷ Mÿj ne gwaj baje kam mar? Bir, dja gwaj bamã me kaprï kêt ne kam memã kum,

—Ba ne ba tu amim Metïndjwÿnh markumrêx, ane. Djãm mrãmri bakabën? Kati. Ga, me arÿm tykkam kute amingrêk kêt ne kajgoja pumû. Gwaj badjwÿ bamã me kaprï kêt kam bakajgo.

¹⁸ Godja me'ô amã,

—Ë, ga ne ga we aje Metïndjwÿnh mar. Ba ne ba imã me kaprïn ije memã mÿjja nhôro iba. Goja gu baje tu amim Metïndjwÿnh markumrêx jabej aben kabi. Ga amã me kaprï kêt kam dja ba te apumûn amim, “Kon. Kute Metïndjwÿnh mar kêt pyræk”, ane. Bajbit dja ba imã me kaprïn memã mÿjja nhôro iba ga arÿm ipumûn ijã amim, “Be, djãm mrãmri tu kute amim Metïndjwÿnh markumrêx. Ga, ukaprïn kute memã mÿjja nhôrja pumû”, ane. Ga kam arÿm ipumû. Ba tu ije amim Metïndjwÿnh markumrêxja pumû. Dja ã me'ô amã ane.

¹⁹ Be, ga ne ga we aje Metïndjwÿnh rax markam memã kum,

—Metïndjwÿnh pydjibit. 'Ôdjwÿ kêt kumrêx, anhÿro aba. Be, mrãmri. Djãm gajbit aje Metïndjwÿnh rax mar? Kati. Xatanaj nhô me karô punudjwÿ kute Metïndjwÿnh rax mar ne kam ajte kum me kaprï kêt ba. Ne kute rax markam abenmã kum,

—Metïndjwÿnh pydjibit. 'Ôdjwÿ kêt kumrêx, anhÿro ba. Ne kam tu umaje tertet.

²⁰ Kê, ano kêt, mÿkam ne ba te ar amã,

—Dja ga memã kum, “Ba ne ba tu amim Metïndjwÿnh markumrêx”, anhÿro aban amã me kaprï kêt ga mrãmri akajgokumrêx. Ga, me arÿm tykkam kute amingrêk kêt ne kajgo nôrja pumû. Gadjwÿ ne ga ã akajgoo ane. Mÿkam ne ba te ar amã ja jarê gar imar kêt?

²¹ Dja gar me bakukãmãre Abraão man kôt ije ar amã arênhja ma. Djãm Abraão kute amim Metïndjwÿnh mar kajgo? Kati. Nãm tu amim markumrêx ne kam kabën kôt amijo tẽ. Nãm kabën kôt Metïndjwÿnh nhô kikam kra Idjak djin bit kute bïn 'ÿr. Nhÿm Metïndjwÿnh Abraão pumûn arÿm amim,

—Mrãmri ne Abraão imã axwe kêt ne mex, ane.

²² Ga, Abraão kute tu amim markumrêx ne kam kute kabën kôt amijo tẽmja pumû. Nãm kabën kôt amijo tẽn kam arÿm tu amim Metïndjwÿnh mar mexkumrêx ne. ²³ Kam ne me aben djô'ã Abraão jarê:n arênhô môr tãmtã nhÿm kam arÿm Môjdjê katon arÿm abatãnh ne. Ne kam arÿm me bakukãmãremã kum,

“Abraão ne tu amim Metïndjwÿnh markumrêx nhÿm arÿm kum axwe kêt jarê nhÿm arÿm kum mex”, ane.

Ne kam pi'ôkkam no'ôk ne. Be, mrãmri ne kôt arênhkumrêx. Nãm arê nhÿm me aben djô'ã abenmã kum,

—Mrāmri ne Metīndjwýnh Abraãoo òbikwakumrêx, ane.

²⁴ Ga, me kute tu amim markumrêx ne kam kute kabênkôt amijo bakam Metīndjwýnh arým kute memã axwe kêt jarênhja pumũ. Djãm me kute mar kajgokam Metīndjwýnh kute memã axwe kêt jarênh? Kati.

²⁵ Me'õ nire kuprý Rbedjwý. Djãm Rabe kute Metīndjwýnh mar kajgo? Kati. Nãm tu amim markumrêx ne kabên kôt amijo tẽ. Nym kam arým kum axwe kêt jarê. Nym Djodjuwe kute ar anorjadjwý Rabe kum ar kaprĩn arým arkum aminhũrkwã jarê. Arkum arên arým ar kurê djwýnhbê arkum atemã pry 'õ jarê. Nym kam ar umar mex ne akubyn 'ã mõn bõx. Nãm ã Rabe kum ar kaprĩo ane nym Metīndjwýnh arým kum axwe kêt jarê.

²⁶ Be, tãm ne ja. Me tyk arým karõ biknorkam kute amingrêk kêtumrêx ne arým kajgo. Gwaj badjwý. Gwaj baje Metīndjwýnh kabên mar kajgon kôt amijo baba kêtumrêx ne kam baje memã kum,

—Ba ne ba tu amim Metīndjwýnh markumrêx, anhýrkam arým bakajgo. Bakajgo kute mrãmri ne me tyk kajgo pyræk.

3

Me òto djujabê kêt'ã ujarênh.

¹ Akmere, àpnhĩre ar, ar akrãptĩ ne gar aje amijo memã kukràdjã'ã adjujarênh djwýnh prãm. Djãm kam mex? Kati.

Mýkam ne mex kêt? Bir, gwaj bakunĩ bakabên kwý kajgo. Gwaj bakabên kajgokam bamex kêt. Ga ren ar abê memã ujarênh djwýnh kêt ne ren akabên kajgo ren gajbit amex kêt. Me krãptĩmã adjujarênh kêtumrêx ga ren gajbit amex kêt. Nym be, kati. Ar akabên kajgo'ã memã adjujarênhkam me krãptĩ arým ar akabên man arým ar adjõ'ã mex kêt. Nym kam Metīndjwýnh arým pãnh ar amã ajaxwe rax jarê. ² Me bakunĩ bakupãnhã bakabên kajgo kumex. Godja ren me'õ kabên kajgo kêtumrêx jabej ren prĩne kute katãt amijo ba kadjy mex.

³ Ga, me kute mry'ãkrĩo mrãnhja pumũ. Nãm me kute krã djên ajkwa katikôt kàxirãx jadjuw ne ari o krã kukênhõ mrã. Ga, te mry rũnh nym me kute ajkwakôt ar krã kukênhõ mrãnhja pumũ.

⁴ Ga, me kute tekrekam no'i kryreo kà rũnhõ baja pumũ. Nãm te kà rũnh nym te kòk djãbêr tỳx nym me tekrekam no'i kryreo unênh ne o krã kukênhõ o baja pumũ.

⁵ Me banhõto kute kà tekrekam no'i pyræk. Me banhõto te kryre gu me o mýjja rũnhõ amra. Nym kuwy kryredjwý. Ga, te bà rũnh nym me kute kuwy kryreo kunĩmã angjênhja pumũ.

⁶ Me banhõto ne kute kuwy pyræk, kute bãmã angjênh pyræk. Apýnh me axwe djãri kunĩkôt ne gu me banhõtoo arên arým ipêx. Me banhĩ katikôt ne me banhõto ikwã. Ne kam kute prĩne me bajo punu prãm. Me banhõtoo bakabênja ne tu apýnh mýjja kunĩo tuknĩn o punu. Kute mrãmri ne kuwy kryre kute bãmã angjênh nym mýjja kunĩ xêtja pyræk. Me axwe nhõ bẽnjadjwýr ja ne kute me banhõtoo krĩ djwýnh.

⁷ Me kute mýjja krãptĩ djujabê. Mry, àk, kwênh, mry ngãngão mrãnh, ngõnhkam mýjja, mýjja krãptĩja ne me kute ujabê. ⁸ Nym be, me banhõtoo bakabênja pydjibit ne kute mrãmri ne mry djujabê prãm kêt pyræk. Me banhõtoo bakabênkam bajamakkre kêt ne bajaxwekumrêx. Me banhõtoo bakabên kute me parkumrêx, kute mrãmri ne udjy rũnh kute me par pyræk.

⁹ Me banhõtoo ne gu me baje Metīndjwýnh, me Babãm djwýnhmã mextire jarênh ne atekam ajte o baje abenmã bakabên punu jarênh. Kute amipyræk ne Metīndjwýnh me banhipêx. Kute me bajo amipyræk ne me banhipêxkam ne gu me baje abenmã bakabên punu jarênh. ¹⁰ Ne kam bajajkwakôt memã bakabên mexmẽ bakabên punuo aben nhikjên memã arê. Akmere, àpnhĩre ar, gu me ren ã memã anhýr kêtumrêx.

¹¹ Djãm inore 'òkôt ngõ djãnhmẽ ngõ djý kute aben nhikjên apõx? ¹² Nãr, djãm pidjõbê pigêre'ã oriwêre djõ arij? Kati. Nãr, djãm akrõ'ã pigêre djõ arij? Kati. Ne ngõ nhinore'òkam kadjwanhĩ ne arým akryja djãm kam ngõ djãnh apõx? Arkati. Axikõtbit

mỳjja apôx. Kwārīk wānh gu me memā bakabēn mexmē bakabēn punuo aben nhikjēn memā arēnh kêt.

Me krā mex'ā ujarēnh.

Gar 5.16

¹³ Ar ajō we akrā mex ne we aje me kukràdjā kunī mar. Goja mrāmri akabēnkumrēx jabej on katāt amijo aban amijo adjāmra kêt. Ne kam arým akrā mex. Kam dja me arým apumū. Akrā mexkôt apumū. ¹⁴ Nhy m be, ga ne ga anhōkre kadjwýnhbê angryk. Me'ō nhō mỳjja'ā angryk. Ne arax mýr jabej akadjwýnhbê adjàkrê. Ne kam 'ā amijo amra. Djām ja ne mex? Djā ne ga katāt ar amijo aba? Kati. Ga ne ga ate amijo aba. Kam kwārīk wānh 'ā amijo adjāmra kêt ne arik amim ajēx kêt.

¹⁵ Djām akrā mex ne ja? Djām kàjkwakam Metīndjwýnh we kute amā ja jarēnh? Kati, atemā. Pykakam me ar ba ne me kute amā wā jarēnh. Me kum Metīndjwýnh kīnh kêtja kôt akabēn ne ja. Xatanaj ne kute amā wā jarēnh. ¹⁶ Mýkam? Bir, me'ō nhō mỳjja'ā angrykkam ne arax mýr jabej adjàkrēkam ne ga akangati. Akangatimē apýnh me axwe djàrimē akam apôx.

¹⁷ Nhy m be, kàjkwakam Metīndjwýnh kute gwaj bamā bakrā mex jadjar gwaj bakabēn mexkam

gwaj baje amikam bajaxwe'ō mar kêt.

Ne badjumar mex prām.

Ne memā baprīn memā bakabēn.

Ne bajamak mex.

Ne badjukaprīkumrēx ne baje mrāmri ne pidjō djō mex ne ô kumex pyrāk.

Ne bamā me ō mỳjja kētmē me rūnh jabēo aben pyrāk.

Ne bajēxnhī kêt ne mrāmri tu amim Jeju markumrēx.

¹⁸ Me kute aben nēje me kukrà ne akrānmā memā arēnh ba ja ne me memā arēnh ba nhy m me arým ajmā kute kêt ne katāt ar amijo ba. Me kute mrāmri ne pidjō djō mex ne ô kumex pyrāk.

4

Me kute amidjwýnhbito kīnhja ne Metīndjwýnhmā à'wýr punu.

¹ Mýj ne ga me aman arým abenwýr aprôt ne aben tako aba? Bir, me aje amim 'ā karō djākam amā apýnh me'ō nhō mỳjja pro prām ne 'ā angryk aba. Ne kam ā abeno anhýro aba. ² Me amā mỳjja kīnh ne aje bit byrmā nhy m me me abē aptā ga me byr kêt. Byr kêt ne arým me kupa. Aje 'ā angryk ne te aje byr prāmje. Ne kam aje 'ā aben tak ne abenwýr aprôt ne kam aje byr kêt rā'ā ne. Mýkam ne ga me aje byr kêt? Bir, me aje Metīndjwýnhmā o adjà'wýr kētkam.

³ Nār, me aje Metīndjwýnhmā o adjà'wýr jabej nhy m kute me amā ōr kêt. Mýkam? Bir, me aje o adjà'wýr punukam. Mýj ne aje o adjà'wýr punu on? Bir, me aje bit byrmā ne aje bit o amidjwýnhbito kīnh prām. Aje amidjwýnhbito kīnh prām kam aje mỳjjao Metīndjwýnhmā adjà'wýr punukumrēx.

⁴ Metīndjwýnh ne arým kute ar ajo ō me jakam ga ren ar amā Metīndjwýnh kīnhkumrēx. Nhy m be, kati. Me kum Metīndjwýnh kīnh kêt kukràdjā punuja ne gar amā kīnh rā'ā. Aje mrāmri ne me kum prō djwýnh kīnh ne kam jām kum krō'ā prō kīnh pyrāk. Nār, aje mrāmri ne me kum mjēn djwýnh kīnh ne kam jām kum krō'ā mjēn kīnh pyrāk. Amā Metīndjwýnh kīnh ne kam jām amā me kum Metīndjwýnh kīnh kêt kukràdjā punuja kīnh. Nā gām ar kam ari akabēno aben nhikjē. Dja gar amā me kukràdjā punu kīnh rā'ān arým amijo Metīndjwýnh kurē djwýnh.

⁵ Amrēbē: ne me memā kum,

—Metīndjwýnh Karō kute me bakadjwýnhbē amijo kajkep ne te arek kum me bajo ba prāmje. Te arek kum me bajo ba prām kam arým ngryk 'ýr.

Nām me ā me bakukāmāremā ane nhy m me arým 'ā pi'ók no'ók ne. Djām me kabēn kajgo got? ⁶ Ajmā gwaj bakuten bajaxwe prām. Nhy m be, Metīndjwýnh ne kum gwaj

bakaprîn gwaj bajaxwe kêt kadjy gwaj bamã tÿx jangij gwaj ajmã bakute kêt. Amrêbê: ne ujarênh djwÿnh me bakukãmãremã kum,

“Me kute amijo àmra prãmja Metĩndjwÿnh arÿm me bê aptà.

Nhym be, me kute amijo ngriren amijo kàtàmja Metĩndjwÿnh tu kum me kaprĩ.”

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, kum me bakaprĩja pumũ.

⁷ Kum gwaj bakaprĩkam dja gar akrànãmã Metĩndjwÿnh kabên man kôt ar amijo aba. Ar Xatanajbê aptà nhym arÿm ar abê prôt ne. ⁸ Dja gar Metĩndjwÿnh man kôt amijo ajkamê nhym arÿm amipãnh ar aman ar awÿr amijo ajkamê. Ar ajaxweja, on ajaxwe krãtan amex kute mrãmri ne me aminhikra punu pônñ nhym arÿm mex pyrãk. Ar aje amijo Metĩndjwÿnh mar ne jãm ajaxwe prãmja, on aje amim ajaxwe'ã karõja krãtan adjumar djà mex ne. ⁹ Ajaxwe prãmkam on adjumar punun on muwn kôt amra. On akeket krãtan muwn on akĩnh krãtan adjumar punu:re ne. ã ajaxwe prãmkam amijo ane. ¹⁰ Dja gar Bẽnjadjwÿr djwÿnh rax man arÿm amijo angrin amijo akàtàm. Nhym kam arÿm kàjmã akamê.

¹¹ Akmere, àpnhĩre ar, kwãrĩk wãnh abenã akabên punu kêt. Metĩndjwÿnh ne arÿm gwaj bamã kukràdjà jarên gwaj bamã,

“Djã gãm me amã aben jabê”, ane.

Kute gwaj bamã kabên ja jarênhkam gar atekam akamy'ã akabên punu jarên 'ã axwe nhô. Mÿj ne gar arÿm aman ã akamy'ã akabên punuo ane? Bir, gar amim,

—Metĩndjwÿnh kukràdjà ja ne mex kêt, anen arÿm akamy'ã ar akabên punu. Ne kam arÿm o Metĩndjwÿnh kabên'ã punu jarên arÿm mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Ne aje Metĩndjwÿnh kukràdjà'ã punu jarênhbit.

¹² Djãm we ar abê mÿjja ne gar amibu'ã me'ã axwe janhôro aba? Metĩndjwÿnh pydji ne arÿm me kute katàt amijo ba'ã memã karõ nhym me arÿm kabên ma. Ta dja me utãr jabej nãr meo biknor jabej nhym me arÿm me biknor tokry djãkam biknor jabej. Atemã me'õ kute meo anhÿr kêt kumrêx. Kam ar ga akajgon kam me'ã axwe janhôr ar o aba.

Me amikukãm amijo àmra ne kute amijarênh nêje kute me akre.

¹³ Ar aje amijo adjãmratija, ikabên 'ãno djan ama. Aje Metĩndjwÿnh mar kêt ne amijo adjãmrakam ga we memã kum,

—On ne nãr kryrãm dja ba krĩ wãmã tẽn bõx ne ije amim pi'òk kaprĩ kumexo atommã. Be, dja ba kam pi'òk kaprĩ pãnh me bê mÿjja jamÿn amũ memã õro ikrĩ. Ne o ikrĩ:n arÿm pãnh inhõ pi'òk kaprĩ kumexo atom. Ne o ikrĩ: nhym arÿm ijã amexmê na apêx. Ba kam arÿm akubyn tẽn, ane. Gar aje memã ã amijo adjãmrao anhÿrja gora ikabên 'ãno djan ama.

¹⁴ Dja ar ajã akati nhym mÿjja ajmã ar ajo gar aje mar kêt kumrêx. Atĩn tẽn: atĩn nHITEP djà ne kute mrãmri ne kakũm ba pyrãk. Kakũm ba:n kam arÿm me aêrbê kêt ne tu kàjkwa mẽ bimirãkkumrêx ne. Nãm ã atĩn tẽn: me aêrbê tu akêto ane.

¹⁵ Kwãrĩk wãnh ã memã amijo adjãmrao anhÿr kêt. Ga ren ar Metĩndjwÿnh man ren memã kum,

—Metĩndjwÿnh kute amim ijã karõ kôt dja ba itĩn ne ar iba rã'ã jabej. Ba kam arÿm krĩ 'òkam itẽm jabej. Nãr atemã idjãpênh jabej, ane. Ga ren ar ã memã anen arÿm ar amex.

¹⁶ Nhym be, kati. Gar Metĩndjwÿnh mar kêt ne amikam akĩnh kadjy amijo amra. Aje ã amijo adjãmrao anhÿrkam ne ajaxwe. ¹⁷ Metĩndjwÿnh ne arÿm ar amã amrãnh mex'ã karõ gar arÿm aje mar. Dja ga mar kajgon kôt amijo aba kêt ne arÿm ajaxwe.

5

Me õ nêkrêx rũnh kute amidjwÿnhbit mar.

Mat 13.22; Ruk 12.15; Xim k 6.6; Ap 18.15

¹ Me rũnhmã ne ba memã kum,

—Ë, me anhõ nêkrêx rũnh, ba me amã arẽ. Dja apÿnh me akaprĩ djãri me awÿr bõxkumrêx. Me akaprĩ ra:x kukãm dja ga me on muwn amra:.

² Mỳkam? Bir, dja me anhõ nêkrêx rax arỳm me abê rerekre ne. Te me anhõ kubêkà mex nhym kàpotire arỳm prĩne me abê apòk ne. ³ Dja prĩne me abê anhõ mỳjja 'òk ne me abê amijo ajkê. Me anhõ kên karỳrmê anhõ kryt jaka dja prĩne me abê punure. Nhym me kunĩ arỳm me anhõ mỳjja punu pumũn me ajã abenmã kum, “Be, omũ. Djãm tãmwã mex got”? ane. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm me amã ajaxwe pãnh jarê ga me atokry:. Atokry kute mrãmri ne kuwy'ã me xêtkam me tokry pyrãk. Be, mỳj kadjy ne ga me amim anhõ nêkrêx rũnho atom nhym kumex? Djãm we me aje amijo rũnhmã? Kati. Me kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja Metĩndjwỳnh me amã ajaxwe pãnh jarê ga me atokry:.

⁴ Ë, akubyn amijo tẽn amima. Ga me ajêx ne anhõ àpênhmã kum, “Dja gar inhõ bãygogo djê pa ba kam ar amã o pãnh”, anhỹro aba. Nhym me ê pa, ga me ate kam arỳm memã o pãnh kêt. Tãm dja ga me akubyn amijo tẽn ama. Djãm Metĩndjwỳnh kute me amar kêt got? Kati. Ë, me kute me amã ê kajgoja kum amijo akij ne kum, “Dja ga ijo angryk”, ane nhym arỳm me kuma. Metĩndjwỳnh ne me krãptĩ:o ban memã Bẽnjadjwỳr djwỳnh. Uma:kumrêx ne arỳm me kute kum amijo àkjêrja ma.

⁵ Me ga ne ga me prĩne amijo djuw mexo aban abixaêr tỳ:xo aba. Aje mrãmri ne mry nhĩptĩ kute ate krãn àkurbit mar nhym me kute myt tãmkam par pyrãk. On dja Metĩndjwỳnh me ajaxweo pãnh ne. ⁶ Ga me arỳm aje me kute katat amijo bakumrêxmã axwe jarênh ne aje me par nhym me kute aminêje me abê àptar kêtumrêx. Tãm dja ga me akubyn amijo tẽn ama. Nã bãm ã me nêkrêx rũnh kute Metĩndjwỳnh mar kêtam memã ane.

Me kute amiwỳr Bẽnjadjwỳr djwỳnh jamãr 'iryãm.

⁷ Nhym be, akmere, àpnhĩre ar, gwaj baje Metĩndjwỳnh markam me kute gwaj bajo bikênhkam, mỳj dja gwaj amim arên kuma? Bir, dja gwaj amim,

–Bẽnjadjwỳr djwỳnh dja bõx ba kôt dja, ane. Bẽnjadjwỳr djwỳnh bõx gwaj kôt baku'êja dja gwaj kuma. Ne kam akrànãmã amiwỳr amãr 'iry:n 'ã badjukanga kêt. Ga, pur kre djwỳnh kute pur kreja pumũ. Ne kam djwỳ mex jamãr 'iry:ja pumũ. Nhym kam kum ngo nhym arỳm na bixadjwỳr mex ne. Nhym kam djwỳ arỳm apòx ne 'y tỳx ne. ⁸ Dja gar kudjwa akrànãmã amiwỳr Bẽnjadjwỳr djwỳnh jamãr 'iry:n 'ã adjukanga kêt. Mỳkam? Bir, arỳm bõx 'ỳr gwaj kôt baku'ê 'ỳr.

⁹ Kwãrik wãnh abên prĩkam abenã akabên kêt. Mỳkam? Bir, Metĩndjwỳnh kute pãnh ar amã ajaxwe jarênh karõ. Kwãrik wãnh abenã anhỹr kêt. Memã axwe pãnh jarênh djwỳnh arỳm bõx 'ỳr.

¹⁰ Ga, me bakukãmãreja ma. Metĩndjwỳnh kukwakam ujarênh djwỳnhja ma. Bẽnjadjwỳr djwỳnh kukwakam ne me memã ujarênh ar ba nhym me 'ã ari meo bikênho ba nhym me amitokry maro ba. Nãm me te meo anhỹro ba nhym me akrànãmã amiwỳr Metĩndjwỳnh jamãr 'iry:n 'ã ukanga kêt. Dja gar me kudjwa ã amiwỳr amãr 'iry:o ane.

¹¹ Nãm me te meo anhỹro ban te mebê Metĩndjwỳnh kurêo ba nhym me Metĩndjwỳnh'ã ukanga kêtumrêx. Me ja ne me kĩnhkumrêx. Ja ne gar aje arỳm mar. Arỳm ne gar Djo'ã ujarênh ma. Me bakukãmãre Djo te amitokry kumex maro ban amim Bẽnjadjwỳr djwỳnh mar'ã ukanga kêtumrêx. Ne kam arỳm tokry mar'ã aminhinomã amimê nhym Bẽnjadjwỳr djwỳnh arỳm o djuw me:xkumrêx. Tãm dja gar ama. Ga, Bẽnjadjwỳr djwỳnh kum me kaprĩ:kumrêxja pumũ.

¹² Akmere, àpnhĩre ar, ar aje memã akabên jarênh nhym me kute amar pydji kadjy djãm aje kam kôt Metĩndjwỳnh nàr õ mỳjja'õ jarênhmã? Kati. Kwãrik wãnh aje memã akabên pydjĩn arênhkôt memã kàjkwa jarênh kêt. Kwãrik wãnh aje memã akabên pydjĩn arênhkôt memã pyka jarênh kêt. Memã ar akabên pỳnhbit ne arê. Aje mrãmri mỳjjao anhỹrmã. Kambit memã kum, “Nà. Dja ba ã o ane”, ane. Nàr, aje mỳjjao anhỹr kêtãmã. Kambit memã kum, “Kati. Dja ba o anhỹr kêt”, ane. Jabit memã arê. Memã akabên pỳnhbit ne arê. Kwãrik wãnh memã akabên jarê ne me kute ar amar pydji kadjy kôt memã apỳnh mỳjja jarê kêt. Metĩndjwỳnh ren ar amã ar ajaxwe jarê.

Me kute aben mar ne Metĩndjwỳnhmã abeno à'wỳr.

¹³ Dja gar ajõ akaprĩ jabej Metĩndjwỳnhmã amijo a'wỳ. Nàr, ar ajõ akĩnhkumrẽx jabej angrerkam kum amikĩnh jarẽ.

¹⁴ Djã ne ar akam me'õ kanê? Gê amiwỳr me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnh 'wỳn amiwỳr aro bõx. Gê ar Metĩndjwỳnhmã o a'wỳn arỳm Bẽnjadjwỳr djwỳnh kukwakam kangõo kungrà. Kangõo kute rõnykangõo pyrækjao kungrà. ¹⁵ Ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute me'õ kanêjao mexmã tu amim kamnhĩxkumrẽx ne kum o a'wỳ nhym arỳm ar kabẽnkõt o mex ne kum tỳx jadjà. Amrẽbê kute àpênh jaxweo ba jabej dja arỳm axwe maro aknon kam ngryk kêt ne.

¹⁶ Dja gar ajaxwe'õkam akaprĩn 'ã abenmã amikõt amijarẽ. Ne kam Metĩndjwỳnhmã abeno a'wỳ nhym arỳm ar ajo mex. Godja gwaj bajaxwe kêt jabej ne kum badjà'wỳr jabej. Ne badjà'wỳr'ã batỳx ne 'ã badjukanga kêt jabej nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bakabẽn kõt àpênh rax.

¹⁷ Be, djãm Erijbê wajanga? Kati. Erij umar kute mrãmri ne gwaj badjumar pyræk. Ne kam Metĩndjwỳnhmã kàjkwa ngrà'ã à'wỳr tỳxkumrẽx. Nhym arỳm kõt namẽ amexkam kàjkwa ngràbit. Ne ajte namẽ amexkam kàjkwa ngrà ne. Ne ajte namẽ amexkam tãm ne. Ne ajte nakam kàjkwa ngrà ne. ¹⁸ Ne kam ajte kum na'ã a'uw nhym kabẽn kõt ajte na axidjuw. Axidjuw nhym kam djwỳ ajte ingrõt. Dja gwaj ã Metĩndjwỳnhmã badjà'wỳro ane nhym ã gwaj bakabẽnkõt àpênh raxo ane.

¹⁹ Akmere, àpnhĩre ar, gêdja ar akam me'õ Metĩndjwỳnh kabẽn katàtja bê ate amijo ba jabej. Nhym me'õ akubyn Metĩndjwỳnh'ỳr o akẽx jabej. ²⁰ Mỳj dja kute arỳm 'ỳr o akẽxkam kuma? Bir, me'õ kute akubyn 'ỳr o akẽxja ne axwebê utà nhym Metĩndjwỳnh arỳm me biknor tokry djàbê utàn kam kum apỳnh axwe djari krãptĩ akno.

Pedru kute memã pi'ôk kumrêx no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ne mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Ar ja ne ar apýnh pykakôt ajmã nhym me Jejukôt aro ajkê ne. Nhym kam Pedru kute aro týx ne o kînhmã arkum pi'ôk no'ôk ne. Ne arkum,

—Mrãmri ne gwaj pykajabê babari Jejukôt batokry. Te batokry gwaj Jeju'ã bangrà týx. Arým gwaj bakutêp gwaj bakînh djã dji. Gwaj Jeju'ã amijakren kudjwa te batokryn tu amikajmãtã Jeju kamnhîx ne bakînh. Nãm ã Pedru arkum ane.

¹ Ibê Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba. Ba ne ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabên jarê. Amrêbê gar apýnh me õ pykakôt aben bê abingrãnhja nhym me kute ar ajo me bajtemo baja ba ar amã ikabên. Pykabê Põtukam, Garaxakam Kapadôkam, Adjikkam, Bixiniykkam, ar aben bê abingrãnhja, ba ar amã ikabên jarê.

² Metîndjwýnh, me Babãm djwýnh arým amijo ar apytã. Amrêbê: mýjja kunĩ kator kêtri amijo ar apytã. Kute prĩne amikukãm mýjja kunĩ markam amijo ar apytã. Karõ ne ar ajo mexo ba gar arým kôt amextiren ajmã akute kêt ne ar aba. Ne kam katãt Jeju Kritu kabên man kôt ar amijo aba. Amrêbê: ne me bakukãmãre mry kamrõ me kaprêk nhym Metîndjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt ne. Jakamdjwý arým Kritu pĩte'ykam ty nhym kamrõ prõt. Kam ne Metîndjwýnh arým ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt.

Gê tu kum ar akaprĩ:kumrêx* gar adjumar mexo amũ amikamên arým adjumar mexkumrêx ne.

Mýj ne me kute amiwýr kamnhîxmã?

Rô 8.29; Ep 1.4; A Xim 1.9; Ped k 2.9

³ Ba Metîndjwýnhmã mextire jarê. Metîndjwýnh ne ra:xkumrêx. Kubê Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu Bãm. Ta ne ukaprĩ ra:xi. Ukaprĩ raxkôt ne arým gwaj bamã amak bõ. Ga, me nã kurũm apõxkam me umar djã nyja pumũ. Metîndjwýnhdjwý ne gwaj bajamak bõ gwaj arým badjumar djã nyn kam bamã katãt amijo baba prã:m ne bamã Metîndjwýnh kĩ:nhkumrêx. Jeju Kritu tyk ne akubyn tĩnkam ne arým gwaj bamã bajamak bõ gwaj arým badjumar djã ny. Kute gwaj bamã bajamak bõnhkam gwaj tu 'ýr babõxmã kamnhîxkumrêx. Dja gwaj 'ýr bõx ne kôt ar baba rã'ã: rã'ã ne. ⁴ Nhym kam arým gwaj bamã mýjja mexti:re ngã, gwaj bamã mýjja kume:x ngã. Djãm mýjja rerekãmã? Kati. Djãm punumã? Kati. Mýjja mex rã'ã: rã'ã ne. Kãjkwa djwýnhkam ne arým ar amã kudji.

⁵ 'Itýxo Metîndjwýnh kute mã amim ar apytãr mex ne ar ajo ba. Gar tu amim markumrêx nhym kute mã 'itýxo ar apytãr mex ne ar ajo ba. Dja mã amim ar ajo ba: nhym me kute aminhinomã amimênh djã nhõ akati arým bõx. Bõx nhym arým prĩne amimex kôt ar ajo mexkumrêx.

⁶ Jakam godja gar apýnh mýjjakam akaprĩ jabej. Me kum ar akurê nãr akanê nãr anhõbikwa'õ abê tyk nãr mýjja 'õdjwýkam akaprĩ jabej. On dja akaprĩ kêt ne. Dja te akaprĩn akĩnhti:re. Mýkam? Bir, dja gar Metîndjwýnhkôt amexti:rekumrêx. Ja ne gar amiwýr kam ama. Kam ne gar akĩnhti:re. Akaprĩ japõkmã akĩnhti:re.

⁷ Ga, kên karýrkam punu kunĩ kator kadjy me kute kuwykam adjwýrja pumũ. Nhym kam arým mexkumrêx. Ar gadjwý dja me kum ar akurê nãr akanê nãr anhõbikwa'õ abê tyk nãr mýjja 'õdjwýkam akaprĩ jabej. Kam dja gar amim Metîndjwýnh man amim maro amũ amikamên arým mar rax ne. Aje Metîndjwýnh mar raxkam akĩnhkumrêx. Kam akĩnho kên karýrkam me kĩnhja jakrenh me:x ne. Kên karýr dja on akuno. Nhym be, ar ga dja gar tu amim Jeju Kritu mar raxkumrêx nhym akubyn bõx ne apumũn ar ajã amim,

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrêx.

—Be, inhõ me wã mex djô'ã ne me mã imex jarên irax jarê ba kam arým ikĩnhkumrêx, ane. Dja ã ar amex djô'ã ane.

⁸ Ar ga ne gar omũnh kêt. Te aje omũnh kêt ne amã abê:kumrêx. Te jakam aje omũnh kêt ne aje tu amim markumrêxkam arým akĩ:nhkumrêx ne te: aje akĩnh'ã memã amijarênh mex prãmje. ⁹ Metĩndjwýnh kute ar apytãrmã gar tu amim Kritu markumrêx nhym arým ar apytã gar kam arým akĩ:nhkumrêx.

¹⁰ Djãm amrêbê: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh kute gwaj bapytãr mar? Mýjjao Metĩndjwýnh kute gwaj bapytãrmã djãm me kute mar? Kati. Nãm me memã kum,

—Metĩndjwýnh ta dja ĩ tu kum me kaprĩkumrêx, anhỹro ba. Jabit ne me arê. Ne kam te: kute amikukãm gwaj bapytãr mar mex prãmje. Nãm me te: kute marmã prĩne pi'õkkõt abenã Metĩndjwýnh kabên jarên abenmã kum,

¹¹ —Je tõ, mýj xêja ne Metĩndjwýnh ta tu mekam ukaprĩkumrêx? Mýj dja me utãr on? Nhỹnh amex jakam dja ã meo ane? Nãm me ã amim ane. Nhym Kritu Karõ me kadjwýnhbê amijo kajkep ne memã Kritu'ã ajarê. Nãm memã kum,

—Dja tokryn kam ĩ arým raxkumrêx. Nãm ã Karõ memã ane nhym me te: kute amikukãm gwaj bapytãr mar mex prãmje. Mýjjao kute gwaj bapytãr ja te kute mar mex prãmje.

¹² Nhym kam Metĩndjwýnh arým memã kum,

—Djãm me ajã ne ba ikabên ja jarê ga me te: aje mar mexmã? Kati. Tũ:mrãm me akamingrãnyre'ã ne ba ikabên jarê, ane. Metĩndjwýnh memã ane nhym kam 'ãtũmkam ujarênh djwýnh ar arým kãj bê ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê. Kute kãjkwa kurũm memã Metĩndjwýnh Karõ janorkõt me ar amã arê gar gajbit arým ama. Kadjy mrãnh djwýnhdjwý te kute mar prãmje gar gajbit arým ama.

Me mexti:ren axwe kêt ne ar ba'ã kute memã karõ.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 2.10; Xit 2.14

¹³ Ar aje markam dja gar ano tỳx ne ajamak mex ne ajaxwe kêt kadjy amijãno djan mrãmri akĩnh djãkam amakkumrêx. Kwãrik wãnh kam amak katêri 'ã adjukanga kêt. Dja Jeju Kritu bõx ne arým memã amijo amirĩt ne arým ar amã akĩnh djã nhõrkumrêx. ¹⁴ Ga, me prĩre kute nã kabên mar ne kõt kute amijo baja pumũ. Ar gadjwý dja gar Metĩndjwýnh kabên man kõt ar amijo aba. Amrêbê ne gar ajamakre kêt ne amã mýjja punu kĩnh. Kwãrik wãnh akubyn amã kĩnh kêt. ¹⁵ Metĩndjwýnh ne mexti:ren axwe kêtumrêx. Ar ga dja gar Metĩndjwýnhkõt amextiren ajaxwe kêt ne ar aba. Amrãnh kunĩkõt ajmã akute kêt ne ar aba. Metĩndjwýnh ta ne amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. ¹⁶ Amrêbê: ne me bakukãmãremã kum,

“Ba ne ba imexti:ren ijaxwe kêtumrêx ne ar iba.

Dja gar ikudjwa amextiren ajaxwe kêt ne ar aba.”

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'õk no'õk. Kam dja gar amexti:ren ajaxwe kêt ne ar aba.

¹⁷ Kãjkwakam me Babãm djwýnhmã ne gar amijo a'uw. Ta ne kute me kunĩ axwe markam kute memã axwe pãnh jarênh. Me kute axwekõt amijo badjãri 'ãnh dja memã pãnh jarênh tẽ. Dja katãt me kunĩmã pãnh jarê. Ar gadjwý kute ar amã ajaxwe pãnh jarênh karõ amijãno djan ar aba. Ga, me me bajtem nhõ pykakam ar bakam amijãno ãm ne katãt kute amijo baja pumũ. Ar gadjwý pykakam ar abari amã Metĩndjwýnh pyman amijãno dja. Ajaxwe kêt kadjy amijãno djan katãt ar amijo aba.

¹⁸ Amrêbê ne gar te ajaxwe kêtã ar akukãmãkjê kukrãdjã kõt amijo aba kajgo:n ajaxwe rã'ã. Nhym kam Kritu arým ar ajaxweo pãnh nhym kam Metĩndjwýnh arým tu ar amã axwe kêt jarê gar kum ajaxwe kêt. Djãm kryt jakao nãr kên karỹro ne ar ajaxweo pãnh? Kati.

¹⁹ Metĩndjwýnh ne kum kra kĩ:nh. Nãm te kum kĩnh ne arým pykamã ano nhym arým amikamrõo ar ajaxweo pãnh. Ga, me bakukãmãre kute mrykĩ'ãtomti par ne kute Metĩndjwýnhmã bõrja pumũ. Mry punu kêt ne prĩne kã mex ne me kupa. Kritudjwý

ajmã kute kêt ne axwe kêt-kumrëx ne arÿm ar ajaxweo pãnh. Pïte'ykam ne kamrô prôt ne arÿm tyn kam arÿm o ar ajaxweo pãnh. Kam dja gar amijãno djan katàt ar amijo aba.

²⁰ Mrãmri ne Metïndjwÿnh amim Kritu'ã karökumrëx. Amim tyk'ã karökumrëx. Pykamë kàjkwamë mÿjja kunï kêttri ne amim 'ã karökumrëx. Ne kam 'ätümkam arÿm ar akadjy Krituo amirït ne. Mÿjja kunï kute aminhinomã amimënh djã nhö akati jakam arÿm o amirït ne. ²¹ Nãm ar akadjy o amirït gar aje kôt tu amim Metïndjwÿnh markumrëx. Nãm o amirït nhym ty nhym akubyn o tïn ne amiraxo o rax nhym arÿm ra:x ne uma:kumrëx. Mÿj kadjy? Bir, gar aje tu amim Metïndjwÿnh markumrëx ne aje amiwÿr kôt atïn kamnhïxmã. Ja kadjy ne akubyn Krituo tïn nhym arÿm ra:xkumrëx.

²² Jakam ne gar arÿm kabën katàt man kôt ar amijo aban arÿm ajmã akute kêt ne ar aban arÿm mrãmri amã me abê katàtkumrëx. Jeju kukwakam me bakamyja amã me abê katàtkumrëx. Kam, dja gar ã anen amim ajaxwe'o'ã karö kêt-kumrëx ne arÿm ar amã aben jabê:

²³ Ga, te bàygogo 'y mex ne punu prãmja pumü. Nhym me bàygogo 'y mex kre nhym arÿm ingrötja pumü. Ar gadjwÿ ne me ar amã Metïndjwÿnh kabën jarë, Metïndjwÿnh kabën kute mÿjja 'y pyrãk ne me ar amã arë. Nhym me kute ar amã arënhja ne kute me àkre pyrãk. Djãm Metïndjwÿnh kabën punu prãm? Kati. Mex rã'ã: rã'ã. Tãm ne me ar amã arë gar aman arÿm tu amim Metïndjwÿnh markumrëx. Nã gãm ar mÿjja nhingröt mãn prãbê tu amim markumrëx. Nhym kam arÿm ar amã ajamak bô gar arÿm adjumar djã ny kute mrãmri ne me prïre bixadjwÿr nykam umar djã ny pyrãk. Ne kam arÿm amã Metïndjwÿnh kï:nh ne aje mar prã:m ne aje katàt amijo aba prã:m ne. Metïndjwÿnh ne amikabën pÿnh ne arë. Djãm kute atemã kabën 'ö jarënhmã ne kute o kabën tùm japanh ne o biknormã? Arkati. Kute amikabëno biknor kêt-kumrëx. ²⁴ Ikabënja kôt ne me amrëbê: me bakukãmãremã kabën jarën memã kum, "Ga, bôja pumü. Bô tïn 'ikrãnne ne arÿm mjô. Me badjwÿ ne gu me bakunï batïn ne ar baba 'ikrãnne.

Ga, pidjôrã mexkumrëxja pumü. Pidjôrã mex 'ikrãnne ne arÿm rôrôk ne. Me badjwÿ ne gu me bamex 'ikrãnne.

²⁵ Nhym be, Metïndjwÿnh ne amikabën pÿnh ne arë. Djãm kute iby atemã kabën 'ö jarënh ne kute o kabën tùm japanh ne o biknormã? Arkati. Kute mar tÿx rã'ã: rã'ã ne."[†] Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Kam ne gwaj kabën mar pÿnh. Amrëbê ne me kàj bê ar amã Kritu'ã ujarënh ny jarë. Kabën pydjïn arë gar mar pydji.

2

¹ Me kute ar amã Kritu'ã ujarënh ny jarënh ar aje mar pydjïkam on wãnh me kãxã akabën punu kanga.

Aje memã ajêxkôt me noo abiknor on wãnh kanga.

On wãnh ajêx ne aje amijo Jeju mar mexja kanga.

Me'ö nhö mÿjja'ã angryk on wãnh kanga.

Akabën punu kunï on wãnh kanga.

² Metïndjwÿnh kabën kute me kà kangô pyrãk dja ga amã kïnh. Aje me prïre rwÿk ny pyrãk kute kum kà djãnh pyrãk ã amã kabën kïnh ane. Ne kabën maro tẽ:n maro amü amikamën mar ra:x ne. ³ Aje arÿm amim Bënjadjwÿr djwÿnh mex kakinhkam dja ga ã amã kabën kïnh ane.

Kute Kritu'ã kën jakre.

⁴ Kritu ne kute kën pyrãk. Nhym be, kën ne tïn ne ar ba kêt. Nhym be, Kritubit ne tïn ne ar ba. Kute kën pyrãk gar arÿm 'ÿr bôx. Nhym me kwÿ arÿm kanga. Nhym be, Metïndjwÿnh ta arÿm amijo utà. Kute o me utàr kadjy arÿm amijo utà. Kum kï:nhkumrëx kute mrãmri ne me kum kën pãnh rax kïnh pyrãk.

[†] 1:25 Kute amikabën jarënh ne o biknor kêt-kumrëx. Kute apÿnh mÿjja jarënh kôt dja mÿjja kunï apôx mexkumrëx.

⁵ Ar gadjwỳ ne gar aje apỳnh kēn pyrāk. Nhy m be, kēn ne tīn ne ar ba kēt. Ar gajbit ne gar atīn ne ar aba. Aje apỳnh kēn pyrāk. Ga, me bakukāmāre kute kēno Metīndjwỳnh nhō kikreti nhipēxja pumū. Ar gadjwỳ ne Metīndjwỳnh arỳm ar ajo kran ar amā Karō jano nhy m kam arỳm ar akam nhỳn ar ajo ba. Gar kam arỳm abeno anhōbikwa mexo mō. Nām ar ajo kute mrāmri ne kēno kikreti nhipēxo mōr pyrāk. Ne kam ajte amim ar apumjuw, kute ar ajo me kadjy Metīndjwỳnh mar djwỳnhmā ne ar apumjuw. Ga, me kadjy Metīndjwỳnh mar djwỳnh kute Metīndjwỳnh nhō kikretikam kum mry bōr nhy m kum kīnhja pumū.

Ar gadjwỳ Karō kute ar ajo bakam ne gar kum apỳnh kīnh djā nhōro aba nhy m kum kīnh. Ar aje tu amim Jeju Kritu markam ne kum kīnh. ⁶ Be, nhy m kam Metīndjwỳnh kēn'ā Kritu jakre. Kēn pānh raxja, me kum kīnhja'ā ne akren me bakukāmāremā kum, “Ota ba krīraxbē Xijāokam kēno kikremo kajpa nhy m dja. Kēn mexkumrēx, kēn pānh rax ne ba amijo utān kudja.

Me kute tu amim kēnja markumrēx dja me pijām kadjy kētkumrēx.”

Nām Metīndjwỳnh ā Kritu'ā me bakukāmāremā ane nhy m me arỳm 'ā pi'ōk no'ōk ne. ⁷ Ar ga ne gar arỳm tu amim Kritu markumrēx ne arỳm amā kī:nh. Amā kīnh kute mrāmri ne me kum kēn pānh rax kī:nh pyrāk.

Nhy m be, me amakkre kētja ne me kute amim Kritu mar kēt ne kanga. Nhy m be, Metīndjwỳnh ta arỳm kāj mā kum rax kamē nhy m arỳm ra:x. Kritu'ā ne amrēbē me bakukāmāre memā ajarē. Nām me memā kum,

“E kum kēn ja ne me kute kikreo ām djwỳnhja kute kikremā armā te omūn kam bōm kumē.

Kēn ja ne arỳm kute kikremo kajpar, kum kajpar tỳxi”, ane.

Be ga, me bakukāmāre kute amrēbē: memā anhỳr kōt me arỳm kute Kritu kangaja pumū. Nhy m kam Metīndjwỳnh arỳm kāj mā kum rax kamē nhy m arỳm ra:x ne. ⁸ Nām me memā kum,

“Kēn ne kute me par tok nhy m kam me rōrōk prām kumrēx”, ane.

Me amakkre kēt ne me kute me rōrōkja pyrāk. Nām me kute amim Kritu mar kēt ne kam arỳm me biknor tokry djākam akuno. Metīndjwỳnh kute amrēbē: me'ā amim karō kōt dja me arỳm akuno.

⁹ Nhy m be, ar ga ne Metīndjwỳnh arỳm amijo ar apytā. Ar ga ne gar aje mrāmri ne me kadjy Metīndjwỳnh mar djwỳnh rūnh pyrāk. Nhy m Bēnjadjwỳr djwỳnh ne ar ajo ba. Ar abē Metīndjwỳnh nhō me wỳnhkumrēx nhy m arỳm amim ar ajo ba. Ar gajbit ne amim ar ajo ba. Amrēbē ne gar ajaxwe: ne aje mrāmri ne me akamāt kō tykkam rōrōk baja pyrāk. Gar ari ajaxweo aba nhy m Metīndjwỳnh arỳm amiwỳr ar ajuw ne ar ajo ba. Jakam ar aje mrāmri ne me irākam katāt ba pyrāk ne katāt Metīndjwỳnh kōt ar amijo aba. Ne kam arỳm memā ra:xmē mextire 'ā adjujarēnh ar aba. ¹⁰ Amrēbē ne gar ate me kajgo kōt ar aba. Nhy m Metīndjwỳnh arỳm jakam ar ajo kran amikōt ar ajo ba. Amrēbē ne kum ar akaprī kēt. Ne kam arỳm jakam kum ar akaprī.

¹¹ Ga, me me bajtem nhō pykakam ar baja pumū. Djām me kute amikukrādja kangan me bajtem kukrādja marn kōt amijo ba prām? Kati. Ar gadjwỳ ne gar me kum Metīndjwỳnh kīnh kētja mē ro'ā ar aba. Me kum amidjwỳnhbito kīnh prām kam axwe:. Me axwe kōt ar ajaxwe puma:. Djām ar aje Metīndjwỳnh kukrādja kangan me axwe kukrādja 'amỳnh ne kōt ajaxwemā? Kati. Kwārīk wānh. Dja gar Metīndjwỳnhmā amijangri tỳx.

¹² Me kute Metīndjwỳnh mar kētjamē ro'ā ar abakam dja gar katāt ar amijo aba. Nhy m kam me ar apumūn arỳm ar ajā 'ēx jabej ne arīk ar ajā kute,

—Ga, me axweja pumū, anhỳr jabej. Kwārīk wānh rā'ā. Ar ga dja gar memā katāt ar amijo aban adjukaprī. Katāt ar amijo aba: nhy m kam Kritu arỳm bōx. Bōx nhy m me arỳm amiman Metīndjwỳnhmā kum,

—Mrâmri amexkumrêx. Me kute amim amarja katàt ar amijo ban ukaprî. Ba kam gadjwÿ amex ma. Mrâmri amexkumrêx, ane. Dja me ar akatàt pumûn arÿm ã Metîndjwÿnhmã ane.

Me kute me bënjadjwÿr kabën marmã.

Rô 13.1; Xit 3.1

¹³ Ba ar amã arë gar ama. Dja gar pykakam me bënjadjwÿr kabën kunî ma. Mÿkam? Bir, gar arÿm kàjkwakam anhõ Bënjadjwÿr djwÿnh kabën maro aba. Ta ne arÿm ar amã me'ã karõn ar amã,

—Pykakam ar anhõ bënjadjwÿr kabën ma, ane. Kute ar amã anhÿrkam ar aje pykakam anhõ bënjadjwÿrdjwÿ kabën marmã. Bënjadjwÿr raxo kute me bënjadjwÿr kunî jakrenhja dja gar kabën ma. ¹⁴ Nàr me bënjadjwÿr kute atãri ar amã ÿr ja dja gar kabën ma.

Metîndjwÿnh ta ne ar amã me bënjadjwÿr jano. Ta ne ar amã aje me kabën marmã arë. Mÿj kadjy ne ar amã me arë? Bir, dja me bënjadjwÿr me axweo bikënho ba. Nàr, dja me katàt kute amijo bajamã mex jarënho ba. Me kute ã meo anhÿr kadjy ne ar amã me bënjadjwÿr jarë. Kam, dja gar me bënjadjwÿr kabën man katàt ar amijo aba. ¹⁵ Katàt ar amijo aba nhym kam me kwÿ ar ajã kabën kajgo kumex jarë. Me bën kati dja me ã ar ajã ane. Kwãrik wãnh rã'ã. Ar ga dja gar arek katàt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt. Nhym kam amû me krãptî arÿm ar amexkõt ar apumûn arÿm me kabën kajgoja mar kêt. Nhym kam me arÿm anhikrên arek dja. Dja gar aje katàt amijo abao ã me kabën kajgoja nhityo ane. Metîndjwÿnh kute ar amã 'ã karõ kõt dja gar ã ane.

¹⁶ Amrëbê ne gar te ajaxwe kêtã ne ajaxwe rã'ã. Jakam ne Kritu arÿm ar ajaxwebê ar apytàn arÿm ar amã tÿx jangij. Ar ajaxwebê ar atÿxkam ar ga ne gar arek mekõt ar aban adjumar mex. Arek mekõt ar abakam kwãrik wãnh arîk ar aba kêt. Ga, me kwÿ kute,

—Ba ne ba arek mekõt ar iban idjumar mex, anhÿrja pumû. Nãm me anen kam arîk ar ban axwe:. Ne kam me kute mrâmri ne me kute kubêkà mex jangjênh ne kadjwÿnhbê punu rã'ã pyrãk. Kwãrik wãnh ã amijo anhÿr kêt. Ar ga dja gar abê Metîndjwÿnh nhõ àpênhkumrêx ne kum adjàpênh tÿx ne katàt kabën man kõt ar amijo aba.

¹⁷ Me kunî ar aje kàjmã memã rax kamênh kadjy dja gar amima. Jeju kukwakam ar aje meo akamyja ar amã me abê. Amã Metîndjwÿnh rax pyman bënjadjwÿr raxja kàjmã kum rax kamë.

¹⁸ Me kute ar ajõ ar apa 'amÿnh gar memã adjàpênh kajgo ar aba ar, ar amã ne ba ikabën jarë. Dja gar akrànã pykakam ar ajo ba djwÿnhmã adjàpênh katàt ne rax ma. Djãm ar ajo ba djwÿnh mex ne kabõt katikambit dja gar kabën kõt kum adjàpênh katàt? Kati. Àkrê prãmkamdjwÿ kum adjàpênh katàt.

¹⁹ Mÿj dja gar nën kam arÿm Metîndjwÿnh kînh nhym ar amã mex jarë? Bir, dja gar katàt Metîndjwÿnh kabën man kõt ar amijo aba. Nhym kõt me arÿm ar ajo ajkê gar kõt arÿm atokry ne akaprî ma. Kam dja gar Metîndjwÿnh kînh nhym arÿm ar amã mex jarë.

²⁰ Godja gar ajaxwe nhym me pãnh ar ajo bikênh jabej gar kam akrànã amitokry mar jabej. Djãm kam gar arÿm Metîndjwÿnh kînh nhym kute ar amã mex jarënhmã? Kati. Nhym be, godja gar katàt ar amijo aba nhym me arÿm kõt ar ajo bikênh jabej gar kam akrànã atokry mar jabej. Katàt ar aje amijo abakambit dja gar arÿm Metîndjwÿnh kînh nhym ar amã amex jarë. ²¹ Katàt ar aje amijo abakõt me kute ar ajo bikênh gar kõt atokry. Ja kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ga, Kritudjwÿ gwaj bakadjy tokryja pumû. Gwaj baje kudjwa katàt amijo baban kõt batokry kadjy ne gwaj bakadjy tokry.

²² “Djã nãm Kritu axwe? Kati. Djã nãm memã 'êx ne me noo akno? Kati.”*

²³ Me kum àkjêrkam djã nãm amipãnh memã akij? Kati. Tokrykam djã nãm me kangrô? Kati. Nãm Metîndjwÿnhmã amijarë. Kute katàt memã axwe pãnh jarënho djwÿnhkumrêx

* ^{2:22} Amrëbê ne Metîndjwÿnh kukwakam kabën jarënho djwÿnhbê Idjaij ja jarë nhym kam Pedru kõt arë.

jamã ne amijarê. ²⁴ Krite ta ne pite'ykam gwaj bajaxweo pãnh. Mÿj kadjy ne gwaj bajaxweo pãnh? Bir, gwaj bamã bajaxweo prãm kêt kadjy.

Ga, me tyk kum axwe prãm kêtja pumũ. Gwaj badjwÿ arÿm batykmãn prabê bamã bajaxweo prãm kêt ne ar baban baje kabên marn kôt baje amijo baba prãm. Ja kadjy ne arÿm gwaj bajaxweo pãnh. Mry kà punuo ne me prïne òm nhym kam Metĩndjwÿnh arÿm kôt gwaj bajo mex gwaj kam ã bamã bajaxweo prãm kêt ane. ²⁵ Ga, mryo ba djwÿnh kêt kam mrykĩ'ãtomti arÿm no biknor ne ate ar baja pumũ. Ar gadjwÿ ne gar ate ar aba. Nhym be, jakam gar arÿm ajo ba djwÿnh Jeju'ÿr amijo akêx ne kôt ar amijo aba nhym arÿm ar apytãro ba.

3

Kute prômê mjên mã abenã karõ.

Xit 2.2; Xim k 2.9, 3.11

¹ Ê, ar apa, arÿm ar amjênwã, ar amã ne ba ikabên ne. Dja gar akrãnmã amjên kabên maro aba. Ar ajõ amjên kute amim Metĩndjwÿnh kabên mar prãm kêt jabej ga dja ga katãt kabên kôt ar amijo aban ï arÿm 'ÿr o akêx ne. ² Godja te amim Metĩndjwÿnh kabên mar kêt ne arÿm apumũ. Katãt aje amijo aban amã Metĩndjwÿnh rax pymakôt arÿm apumũ. Ne kam amex kôt arÿm Metĩndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

³ Be, mÿj dja ga amexkam akute nhym me kum akĩnh ne? Djãm akunhêrkam nãr djãm akĩ prïne mex nãr djãm apÿnh anhõ kên karÿrkam nãr djãm aje akã mex jangjênhkam? Djãm akunhêr jabit ne arÿm kôt amex? Kati.

⁴ Bir, mÿj dja ga ga amexkam akute nhym me kum akĩnh ne? Bir, dja ga anhõkre kadjwÿnhbê akabên mexbit man memã aprïren akrãnmã memã abên rereko aba nhym me arÿm kum akĩnhkumrêx. Nhym kam Metĩndjwÿnhdjwÿ kum akĩ:nhkumrêx kute mrãmri ne me kum õ mÿjja pãnh ra:x kĩnh pyrãk.

⁵ Amrêbê ne me bakukãmãre nire kwÿ mextiren axwe kêt ne ar ba. Ne Metĩndjwÿnh kanãrrãm ar ban arÿm kabên mexbit jarên akrãnmã mjên kabên maro ba. ⁶ Ga, Xara kute Abraão kabên marja pumũ. Nãm katãt kôt ar amijo ban kum rax jarên ar o ba. Ar aje Xara tãmdjwÿ pyrãk dja gar kudjwa amjên kabên man arÿm atĩn prãm kêt.

⁷ Ê, ar apa, arÿm ar aprõwã, ar amãdjwÿ ne ba ikabên ne. Kwãrik wãnh amidjwÿnhbit maro aba kêt ne prïne amim aprõ maro aba. Ajityxo aje aprõ jakrenhkam kum aprï:ren amã abê. Djãm amã aprõ jabê kêt nhym Metĩndjwÿnh kute amarmã? Aje kum amijo adjã'wÿr nhym kute amarmã? Kati. Dja ga amã abê kêt nhym Metĩndjwÿnh arÿm amar kêt. Nhym be dja ga amã aprõ jabê nhym arÿm akabên ma. Djãm apydji ne Metĩndjwÿnhkôt atĩn ne ar abamã? Kati. Metĩndjwÿnh djukaprĩkôt ne ga aprômê kôt ar atĩn ne ar abamã.

Me kute katãt amijo bamã.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.12

⁸ Jakam ne ba ar akunĩmã ikabên. Gora ar akunĩ axikôt abenmã akabên jarê. Kwãrik wãnh amidjwÿnhbit maro aba kêt. Dja gar aben maro aba. Kute me kamy kum kamy jabê pyrãk dja gar ã amã aben jabêo ane. Ar amã aben kaprĩn amijo angrin akãtãm ne ar abeno aba.

⁹ Kwãrik wãnh me'õ ar ajo ajkê gar amipãnh o abikên kêt. Nãr, kwãrik wãnh me'õ ar amã akij gar amipãnh kum adjãkjêr kêt. Ate dja gar kum akabên mex jarên o djuw mex. Ar aje ã abenmã anhÿr kadjy ne Metĩndjwÿnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ja dja gar aman ikabên kôt amijo ane nhym Metĩndjwÿnh ï arÿm ar amã akĩnh djã ngãn ar ajo djuw mex. ¹⁰ Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum,

“Ar adjumar mex ne atĩn 'iryn ar abamã djãm ar amã ja kĩnh? Mÿj dja gar kadjy amijon? Bir, kwãrik wãnh akabên punu'õ jarên kêt. Aje me noo abiknor kadjy, kwãrik wãnh memã ajêx kêt.

¹¹ Godja me arĩk ar ban axwe on memã akãx. Ar ga dja gar ajaxwe kêt ne amã me kaprĩ.

Ar akunî abenkam adjumar mex kadjy dja gar aben nêje aben jakren akabôt katin ar aba ne 'ã adjukanga kêt.

¹² Mÿkam dja gar abenkam adjumar mex? Bir, Bēnjadjwÿr djwÿnh kute katàt me kute amijo baja pumūnh.

Ne kam me kute kum amijo à'wÿrkam arÿm kute me kabēn marn kam kute me kabēn kôt memã ipêx.

Nhym be, me axweja ne Metīndjwÿnh arÿm mekam no kà nhàn ngryk ne arÿm mebé aptà", ane.

Me kute amrēbê: me bakukāmāremã anhÿrkam dja gar ã amexo ane.

¹³ Ar amex prām kam djām me kute ar ajo bikēnh prām? Kati. ¹⁴ Nār gar katàt ar amijo aba nhym me kôt ar ajo bikēnh jabej gar arÿm atokry. Atokry japôkmã akīnh. Akīnh ja dja gar ama. Kwārīk wānh kam ar amã me uma kêt ne atīn prām kêt.

¹⁵ Ne ate Bēnjadjwÿr djwÿnh, Metīndjwÿnh ma. Ne mexo umatija ma. Ne ano tÿx. Amikôt aje memã amijarēnh kadjy ano tÿx. Dja me abej akukij ne amã,

—Mÿj ne ga aman arÿm, “Dja ba Metīndjwÿnh kôt itīn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne”, anhÿro aba? Mÿj ne ga ama? ane. Dja me ã abej akukjêro ane ga kam amikôt memã amijarēn memã kum,

—Kritu ikadjy ty. Ba arÿm tu amim markumrêx. Kam dja ba Metīndjwÿnh kôt itīn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Kwārīk wānh memã bêx kêt. Metīndjwÿnh mexo uma dja gar aman memã aprīren memã amijarē.

¹⁶ Dja gar katàt ar amijo aban amikam ajaxwe'õ mar kêt nhym me arÿm ar ajã 'êx ne memã kum,

—Djām tām wã katàt kute amijo ba got? Kati, axwe, anhÿro ba. Kwārīk wānh rã'ã. Dja te me ar ajã anhÿro ba, ar ga dja gar katàt amijo aba rã'ã. Ne katàt amijo aba tām tã: nhym kam me arÿm ar akatàtkumrêx kôt ar apumūn arÿm amikam pijām ne. Me amikam pijāmmã dja gar katàt amijo ar aba rã'ã.

¹⁷ Mÿkam ne me ar ajã kabēn punu? Bir, godja Metīndjwÿnh ar atokry'ã amim karō jabej. Kute ar ajã amim karō kôt ne me ar ajã kabēn punu gar arÿm atokry. Ajaxwe kêt ne atokry. Ne te atokry ne Metīndjwÿnh mābit amexkumrêx. Nhym be, me kwÿ axwekumrêx nhym Metīndjwÿnh arÿm memã axwe jarē nhym me arÿm tokry:. Nhym be, ga te ajaxwe kêt ne atokry, ja ne mex.

¹⁸ Be ga, Kritudjwÿ tokryja pumū. Gwaj bajaxwekôt tokry. Gwaj bajaxwekumrêx nhym ta axwe kêt kumrêx ne arÿm gwaj bajaxwe pānh tokry. Kute Metīndjwÿnh'ÿr gwaj bajo akêx kadjy tokry. Nām me kubī. Kritu nhīkumrêx nhym me kubī. Nhym kam Metīndjwÿnh Karō akubyn o tīn ne.

¹⁹ Amrēbê: Nôwe me bakukāmāremē ro'ã ar bakam ne ngô me imex nhym me arÿm ty. Nhym kam Metīndjwÿnh arÿm me karōbê ijê. Me tīn ne ar bari ne Metīndjwÿnh arÿm Nôwemã Karō jano nhym arÿm kum arê. Kum arê nhym kuman arÿm kàj bê me akren memã kum,

—Ar ajaxwe:. On wānh ajaxwemã anhire. Nām ã memã anhÿro ba. Kute kà raxo āmri ne ã memã anhÿro ba.

²⁰ Nôwe te memã ane nhym me axwe rã'ã ne. Nhym kam Metīndjwÿnh ngryk tō:n te me kute amijaxwe krã'ÿrmã kam ama:. Nhym kam ngô arÿm me imex nhym me arÿm ty. Nhym kam Metīndjwÿnh arÿm me karōbê ijê. Nhym be, me ngrêrebit arÿm amim kabēn ma. Ar kubê 8bit arÿm amim kabēn man arÿm wānh axwemã ire. Ne kam arÿm kāmã wadjàn kam tyk kêt. Ga, ar kute amim Metīndjwÿnh mar ne arÿm kākam ÿrja pumū. Kam Metīndjwÿnh arÿm ngôkam ar utàn ar aro ba.

²¹ Gwaj badjwÿ ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym me arÿm ngômã gwaj bajangij. Mÿj'ã ne ngô kurūm bajapôxja amijakre? Bir, Jejumē ro'ã akubyn batīn'ã ne amijakre. Gwaj Jejumē ro'ã akubyn batīnkam ne gwaj arÿm Jejukôt katàt ar amijo baba. Djām mÿjja punu'õ gwaj banhī'ã atom nhym me gwaj bajã ku'õ? Kati Gwaj katàt ar amijo baban arÿm amim,

—Metîndjwÿnh ne katàt ije amijo ibakôt kute imar, anen arÿm bakînhkumrêx ne. Ja'ã ne ngô kurûm bajapôxja amijakre.

²² Mrãmri ne Jeju akubyn tîn kàjkwamã wabin arÿm Metîndjwÿnh djubôk'anh nhÿ. Bênjadjwÿr rax ne memã nhÿ ne kute raxo, umao mÿjja kunî, me kunî jakrenh. Kute kadjy mrãnh djwÿnhmê me bênjadjwÿrmê me 'itÿx kunî jakrenh mex ne kabêno me anoro nhÿ.

4

Me kute katàt Metîndjwÿnh kabên kôt amijo ba'ã kute memã karô.

Ep 4.17; Kor 3.5

¹ Kritu nhîkumrêx ne arÿm gwaj bapãnh tokry. Ar aje ja markam dja gar amikukãm mã amim,

—Badjwÿ dja ba kudjwa itokry, ane. Dja gar ã amim ane. Mÿkam? Bir, dja gwaj kudjwa batokryn arÿm amim Metîndjwÿnh mar tÿx ne kam arÿm bajaxwe prãm kêtumrêx ² ne bamã mÿjja punu kînh kêt. Djãm me axwe kôt dja gwaj amidjwÿnhbito kînh kadjy amima, bamã mÿjja punu kînh kadjy amima? Kati:. Arÿm Kritu kudjwa batokrykam dja gwaj Metîndjwÿnh kabên man kôt amijo baba kadjy amima.

³ Amrêbê me kute Metîndjwÿnh mar kêtja kôt gar amijo aban aprô djwÿnh kupa'ã nâr amjên djwÿnh kupa'ã akurê aba. Ne amã mÿjja punu kînh. Ne kadjwati kangôkam* ajajbã. Ne me torkam abixaêr punu. Ne kadjwati kangôkam aben tÿx jabej. Ne mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxmã amijarêho aba. Ja ne punu:re. Nhym Metîndjwÿnh ar akam ngryk. Gar kam arÿm Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

⁴ Nhym kam me amakkre kêt arÿm ar ajã kabê:n. Me kute axweo ba tÿx rã'âkam ar ajã kabên ne. Me abenmã kum,

—Je tô, mÿkam ne me arÿm gwaj bakôt bixaêr kêt? anen kam arîk abenmã kum,

—Nãm gwaj ba kôt ar ba kêt. Axwe. Nãm me ã abenmã ar ajã ane.

⁵ Me wã dja me ï prîne amijaxwe kôt Metîndjwÿnhmã amijarê nhym arÿm memã axwe pãnh jarê. Kute memã axwe pãnh jarênh kadjy arÿm memã dja. Me tînmê me tykmê arÿm memã dja. ⁶ Ê, me arÿm tykja me tînri ne me memã Kritu'ã ajarê. Mÿj kadjy? Bir, me tînri, pykakam ar bari kute amijaxwe mar ne kam arÿm tykkam Metîndjwÿnhkôt tîn ne ar ba kadjy ne me memã arê.

⁷ Me kunî kute aminhinomã amimênh djã nhô akati bôx 'ÿr. Kam dja gar akrã mex kadjy amiman ajaxwe kêt kadjy amijãno djan kum akabêno aba.

⁸ Ar aje Metîndjwÿnhmã akabênkam amex. Nhym be, ar amã aben jabêkam gar arÿm ar amexo amû amikamên arÿm ar amexti:re. Kam ar amã aben jabê:. Dja gar amã aben jabên arÿm aben jaxwe krãptiô aknon mar kêt ne.

⁹ Dja gar abenmã anhürkwã jarên abenkam aku. Kwãrik wãnh aben kàxã ar anhô mÿjja'ã maje amim,

—Mÿj kadjy dja ba kum inhô mÿjja jarê? anhÿr kêt. ¹⁰⁻¹¹ Metîndjwÿnh Karô ne ar amã adjapênh djã'ã karô. Apÿnh ar anhî djãri ar amã 'ã karô gar apÿnh adjapênh djã maro aba.

Ar ajô aje memã kabên jarênh'ã kute ar amã karôja, Metîndjwÿnh kabênkumrêx dja gar memã arê. Kwãrik wãnh memã kabên kajgo'ô jarênh kêt.

Ne ajte kute ar ajômã aje meo djuw mex'ã karôja dja gar memã mÿjja nhôro aba ne me kadjy adjapênhkumrêx. Aje meo djuw mex kadjy Metîndjwÿnh arÿm ar amã tÿx jadjã. Dja gar arerek kêt ne meo djuw mexo aba. Metîndjwÿnh ne ukapri:kumrêx. Ar gadjwÿ dja gar adjukaprikumrêx ne ar adjapênh djã'ã adjukanga kêt ne memã adjapênh ar aba. Memã adjapênh kunîkôt dja me arÿm Metîndjwÿnhmã mextire jarê. Ne kum,

* ^{4:3} Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

—Ga ne ga adjukaprî:kumrêx. Akabênkôt ne Jeju Kritu bôx. Ba arÿm tu amim markumrêx, ane. Metîndjwÿnh ne ra:x ne kute me kunîo ba djwÿnh. Rax rã'ã: rã'ã ne. Ne ren me kunî kum rax jarê. Mrãmri. Tãm ne ja.

Me kum me kute amim Kritu marja kurê.

Mat 10.16; Dju r 16.1; Pir 1.29; Idja 12.3

¹² Akmere, àpnhîre ar, ba ar amã arê gar ama. Ga, me kute kuwykam kên karÿr jadjwÿrja pumû. Me adjuw nhym ôr ne xêr nhym mÿjja punu kunî apôx. Ar gadjwÿ dja ar akaprî djà ar ajo ba gar atokry: ne. Birãm ar amãbit ne kute me kute amim Jeju marja tokry prãm kêt pyræk. Gar kam amim,

—Je tô ba ne ba ije amim Jeju maro iba nhym itokry ja ijo ba. Mÿkam? ane. Kwãrik wãnh amim ja jarênh kêt. ¹³ Be ga, Kritu tokryja pumû. Me kute amim Kritu mar krãptîdjwÿ kôt tokry. Ar gadjwÿ dja gar kôt atokry. Kwãrik wãnh kam akaprî kêt. Dja Kritu me:xkumrêx ne uma:n arÿm bôx. Godja jakam kôt atokry jabej dja gar bôxkam akînhti:rekumrêx.

¹⁴ Ar aje amim Kritu mar nhym me arÿm kam kum ar akurê. Djãm kam ar akaprî got? Ga, Metîndjwÿnh Karô ar amê amijo kajkepja pumû. Karô ra:xkumrêx ar amê amijo kajkep. Kam te me kum ar akurê gar akînhkumrêx. Me ta ne me Kritu'ã kabên punu. Nhym be, ar ga ne gar kum nextire jarê.

¹⁵ Nhym be, dja ar ajô aje me par nhym me kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr, adjãkînhî nhym me kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr aje amim me kukjêr prãm nhym me kute amã amijarênh ga aje amû memã me arênh prãm. Nhym me arÿm kôt ajo ajkê ga atokry. Nâr ajaxwe 'ô nhym me kôt ajo ajkê ga atokry. Djãm kam akînh? Kati. Ajaxwekam akaprîkumrêx. Kwãrik wãnh ã amijo anhÿr kêt.

¹⁶ Nhym be, aje mrãmri amim Kritu markumrêx nhym me arÿm kôt ajo ajkê ga atokry. Kwãrik wãnh kam apijãm kêt. Dja ga kam Metîndjwÿnhmã rax jarên kum,

—Djünwã, ije amim Kritu markam ne me ijo ajkê ba itokry. Ba kam ikînhkumrêx, ane.

¹⁷ Apÿnh gwaj baje marja Metîndjwÿnh kute gwaj bajaxwe jabej amim gwaj bakukjêrmã. Ô akati gwaj bawÿr bôx 'ÿr. Gwaj bajo dja amim me kukjêrmo krax. Gwaj bajo kute memo kraxkam mÿj dja ï arÿm me amakkre kêtka nê? Bir, dja me axwe jabej amim me kukij nhym me arÿm amijaxwe kôt kum amijarê. Nhym kam arÿm memã pãnh rax jarê. Me kute Kritu'ã ujarênh ny mar kêt pãnh tokry rax jarê. ¹⁸ Amrêbê: ne me bakukãmãre ije ar amã arênhja kôt memã kum,

“Metîndjwÿnh kute me katàt kute amijo baja pytàr ne tô, kam àpênh rax.

Nhym kam mã dja me axwemê me kute Metîndjwÿnhbê amijo akêxja mekam nê?

Bir, mrãmri dja memã pãnh jarê nhym me axwe pãnh tokrykumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã memã ane.

¹⁹ Tãm ne ja. Metîndjwÿnh kute ar ajã amim karô kôt dja gar katàt ar amijo aban ajmã akute kêt ne ar aba. Ne te katàt amijo aban arÿm atokry jabej. Kum amijarê gê ta ar atokrykam ar apytà. Metîndjwÿnh kute ar anhipêx djwÿnh kute ar amarkumrêx ne ar ajã ukanga kêtumrêx. Kum amijarê gê ta ar ajo ba.

5

Kute meo ba djwÿnhmã àpênh'ã karô.

¹ Ar akam ar abê Jeju nhô me jao aba djwÿnhwã ba ar amã ikabên jarên ar adjãpênh djà'ã ar amã karô. Dja gar ikabên ma. Ota, badjwÿ ibê Jeju nhô me jao iba djwÿnh. Ba ne ba Kritu tokrykôt omû. Dja ba ajte omû. Djãm rerekren kajgo ba omû? Kati. Dja ra:x ne uma: ba arÿm omûn kôt ar iba.

² Ga, me kute me ô krito djuw mex nhym memã abatãnhja pumû. Ar gadjwÿ dja gar wãkam me kute amim Jeju marmã arênhô aba. Memã Metîndjwÿnh kabên jarênhô aba gê me mar mexo amû amikamên mar rax ne. Djãm me'ô ne kute ar amã ar aje meo aba'ã àpnênh tÿx gar amã uman kabên kôt ar aje me omûnhô abamã? Kati. Ar ga dja gar amã me omûnh kînh ne meo aba. Djãm ar aje pi'ôk kaprîbit mar ne aje amim o adjãptàr kadju

meo abamã? Kati. Ar amã me kînhkam dja gar me o aba. ³ Djãm ar aje amiraxo adjãmran Metîndjwýnh nhõ me ja janoro abamã? Kati.

Ga, mryki'atomtio ba djwýnh õ krit kukãm katàt baja pumũ. Katàt ba nhym õ krit arým kôt katàt amijo ba. Ar gadjwý dja gar Metîndjwýnh nhõ me ja kukãm katàt ar amijo aba gê me ajã amim, “Ba gêt kudjwa”, anen arým ar akudjwa katàt ar amijo ba.

⁴ Ga, me kute aben rer djãja pumũ. Kam me'õ kute me kunĩ rerja dja kînh djã'ã arým amim krãdjê byn kutu. Pi'õo krãdjê tu. Nhym kam pi'õo krãdjê tẽmbê punu. Ar gadjwý dja gar katàt õ me ja kukãm amijo aba mex ne arým amim akînh djã by. Õ me jao ba djwýnh djwýnh dja bõx. Jeju dja bõx ne arým ar amã ar akînh djã mexti:re ngã gar arým amim aby. Djãm ar akînh djã rerekmã? Djãm punumã? Arkati. Kute ar amã ar akînh djã nhõr ja dja mex rã'ã: rã'ã ne.

⁵ Ar ajabatàn nyredjwý, ba ar amã ikabên jarê. Dja gar mebêngêt kabên ma. Arým me abatànkhkam dja gar me kabên man kôt ar amijo aban amim,

—Djãm ije iraxo me akrenh? Kati. Ikaigo, anen abenmã amijo angrin akajgo. Mýkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

“Me amijo àmra prãmja Metîndjwýnh arým mebê aptà.

Nhym be, me kute amijo kajgo dja Metîndjwýnh tu mekam ukapríkumrêx”, ane.

⁶ Metîndjwýnh 'ityxo kubê kumkati dja gar rax man kam arým amijo akajgo. Amijo akajgo: nhym ĩ akati 'õkam arým kãjmã ar akamên ar ajo rax ne. ⁷ Dja gar rax ma:n kum ar adjumar punu djã kunĩ jarênho aba. Kute ar amar ne ar ajo djuw mexo ýrkam ã kum anhýro abao ane.

⁸ Ar ano mex ne amijã ano tỳx ne aminêje rît. Ga, rop jamrexe kàr ar baja pumũ. Nãm kute mry'õ krênmã abej ar ba. Akurê djwýnhbê Xatanajdjwý ne 'ity:x ne àkrê: ne kabên 'ity:x ne me abej ar ba. Kute me'õbê Jeju kurêmã nhym 'ã ukangamã ne abej ar ba. ⁹ Dja gar tu amim Metîndjwýnh mar tỳxkumrêx ne 'ã adjukanga kêt ne o arým Xatanajbê aptàn arek kubê dja. Xatanaj ar abê Jeju kurê prãm ne ajte pyka kuníkôt me bakamydjwýbê kurê prãm. Jeju kukwakam ar aje meo akamyjabê kurê prãm nhym me ar akudjwa arým tokry. Ja dja gar aman kubê aptà.

¹⁰ Metîndjwýnh ta ne tu kum me kaprî:kumrêx* ne prîne kute me kunĩo djuw me:xxumrêx. Ta ne Kritu djãpênkhkôt amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Dja gar õ kãjkwakam kôt atîn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne amiwýr ar ajuw. Be, ar atokry kãjbê 'irykam dja prîne ar ajo mex. Ta dja akubyn ar amã tỳx jadjà gar kôt adjãm tỳx ne 'ã ar adjukanga kêtumrêx. ¹¹ Gê me kunĩ kum mex jarênh rã'ã: rã'ã ne. Gê me kunĩmã rax rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

¹² Ije ar amã ikabên jarênh ja ne ba Xibanumã arê nhym arým 'ã pi'õk no'õk gar arým amim arê. Me bakamybê Xibanu ne tu amim Jeju markumrêx ne 'ã ukanga kêtumrêx. Ba ar amã ikabên jarênh 'ikrãn nhym 'ã pi'õk no'õk ne. Ar akînhmã ne ba ar amã arê. Ba ar amã mrãmri Metîndjwýnh ta tu kum ar akapríkumrêx jarê. Kam dja gar tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêtumrêx.

¹³ Krĩraxbê Babirônijkam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja ne me ar amã kabên mex jarê. Metîndjwýnh kute meo ba kadjy arým amijo me utà. Ar gadjwý arým amijo ar apytà. Makôdjwý ar amã kabên mex jarê. Tãm ne mã ikôt ajkamên arým kute ikra pyræk.

¹⁴ Dja gar abenwýr bõx ne abenmã akabên mex jarên aben pa krij. Ar amã aben jabêkam aben pa krijn aben tatak ne.

Gê ar aje amim Kritu Jeju mar kunĩwã umar mex. Tãm ne ja.

* 5:10 Djãm me ba ne gu me badjukaprĩ nhym pãnh kum me bakaprĩ Kati. Me ba ne gu me badjukaprĩ kêt. Ta ne kum me bakapríkumrêx.

Pedru kute memã atãri pi'ôk no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ajte arkum pi'ôk no'ôk ne. Tyk kêtri ne arkum pi'ôk no'ôk ne. Tekrekam Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh 'êxnhî bôxmã ne arkum arê ne kam arkum,

—Dja gar Jeju'ãbit angràn amũ aje maro amikamênh kadjy katàt ar amijo aba. Akati 'ôkam dja Jeju akubyn bôx ne pyka jao apêx. Kam dja ar amã pyka jakam kukràdjà kînh rax kêt. Dja í apêx gwaj Jeju akubyn bôx kamnhîxbê ar baba. Nãm ã Pedru arkum ane.

¹ Ba ibê Ximão Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba 'ã idjujarênh ar iba. Ba ne ba ar amã ikabên ne. Gwaj Batíndjwýnhmê gwaj bapytâr djwýnh ar ta ne ar arým gwaj bamã axwe kêt jarê. Jeju Kritubê ne gwaj bapytâr djwýnh. Ar ta ne ar gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým tu amim markumrêx ne bamã kînhkumrêx. Ar amã ne ba ikabên jarê.

² Gê Metíndjwýnh tu kum ar akaprî:kumrêx* gar adjumar mexo amũ amikamên arým adjumar mexkumrêx ne.

Me ba mex'ã kute memã karô.

Kô k 1.4

³ Metíndjwýnh ne mexo uma:n prîne mex ne axwe kêtkumrêx. Arým amiwýr gwaj bajuw gwaj tu amim markumrêx nhym 'ityxkôt arým gwaj bamã Karô jano. Ne gwaj bamã kabên jarê gwaj arým bamã kînh ne kôt ar amijo baban kam arým kôt batîn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Gwaj kam bajaxwe kangan bamex prãm. ⁴ Kôt ne kute gwaj bamã mýjja jarênh mãmджи. Kute gwaj bamã mýjja mexti:rekumrêx jarênh. Dja gwaj amiwýr mýjjakam amakbê ta mexo bamex. Ja kadjy ne gwaj bamã mýjja mexti:re jarê. Me kum Metíndjwýnh kînh kêtja ne me mýjja punu kumexo ba. Me 'êxnhî. Me kum me kurê. Me ari prô, mjên kupa'ã kurê ba. Me mýjja punu kumex jao ba. Gwaj ba dja gwaj bamã mýjja punu kînh kêt ne tu kangakumrêx. Ja kadjy ne Metíndjwýnh gwaj bamã mýjja mextire jarênh mãmджи.

⁵ Kute gwaj bamã mýjja nhôrmã arênhkam dja gar amikrà kêt ne amex. Arým ar aje tu amim Metíndjwýnh markumrêxkam dja gar amex.

Amex ne ajte Metíndjwýnh mar mexo amũ amikamên mar rax ne.

⁶ Metíndjwýnh mar rax ne ajte ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Ajaxwe kêt kadjy amijãno djan ajte Metíndjwýnh kôt ar amijo aba. Kôt ar amijo aba'ã adjukanga kêt.

'Ã adjukanga kêt ne ajte mex kôt amex.

⁷ Mex kôt amex ne ajte Jeju kukwakam akamy arkam adjukaprî. Arkam adjukaprî kute me axikôt apôx abenkam ukaprî pyræk.

Arkam adjukaprîn ajte amã me kunî jabê.

⁸ Dja gar ã aba mexo anen aba mexo amũ amikamên aba me:xkumrêx. Ga, pidjô ô me:xkumrêxja pumũ. Nhym me kum kî:nhkumrêx. Ne kam kam kaprî kêtkumrêx. Ar gadjwý dja gar aba me:xkumrêx ne akajgo kêtkumrêx nhym Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu arým kum akînhkumrêx ne akam kaprî kêtkumrêx.

⁹ Nhym be, godja gar ajô aba mex kêt ne aba punu jabej. Aje mrãmri ne me no rã kute amybým mýjja pumũnh kêt pyræk ne aje mar rerekre. Metíndjwýnh ne arým ar ajaxwe tũm maro aknon akam ngryk kêt. Nhym be, ar ga ne gar arým jao ajamak kêt katin arým mar kêt ne.

¹⁰ Kam, akmere, àpnhîre ar, amibêx ne markumrêx. Djãm mrãmri ne Metíndjwýnh amijo ar apytàn amiwýr ar ajuw ne ar ajo bakumrêx? Ja dja gar amibêx ne markumrêx. Ne kam arým amim,

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhym pãnh arým kum ar akaprî Kati. Ta ne tu kum ar akaprîkumrêx.

—Nà. Mrāmri ne Metīndjwýnh arým amijo ipytàn ijo bakumrêx, ane. Dja gar ije ar amã arēnhja kôt amijo aba mex ne kam Metīndjwýnhbê amijo akêx kêtukumrêx.

¹¹ Dja gar aba mexo ane nhym kam arým Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu bôx. Kubê ne gwaj bapytàr djwýnh. Dja bôx ne ô kàjkwamã ar ajo mōn ar ajo bôx ne arým ar amã,

—Aj. On amrê wadjà. Ota, ar anhō mýjja mexti:rekumrêx. Ba dja ba ar ajo iba. Jakam dja ba me kuní:o iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Dja gar pykakam aba mexo ane nhym arým ar ajo bôx ne ã ar amã ane.

Metīndjwýnh kabēn pýnh ne kute memã arēnh.

Ep 4.1; Kor 1.10; Ped k 1.15; Ap 3.4

¹² Kam dja ba ije ar amã ar aba mex ja'ã karō 'ãno dja. Arým ne ba ar amã tãm jarē gar arým aman arým kôt amijo aba mex. Kwãrik wãnh rã'ã. Dja ba ajte ar amã tãm jarēn ajte ar amã tãm jarē gar arým mar tỳx ne. Ne kam aba mex'ã adjukanga kêt.

¹³ Nã bãm amim,

—Pykakam itīn ne ar ibari dja ba mã arkum arē gē ar mar tỳx. Tãm ne mexkumrêx. Nã bãm ã amim anen kam arým mã ar amã arē. ¹⁴ Mrāmri ityk arým ijo rãm ne ja. Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu ne imã arē ba arým kuma. Ga, kubêkatio kikreja pumū. Nãm me kungràn arým mã tē. Badjwý dja ba ty nhym inhī wãnh nō. ¹⁵ Itīnri dja ba ar amã karō 'ãno dja. Ar aba mex'ã ar amã karō 'ãno dja. Dja ba ty gar mã aba mex ne mar tỳx ne arým 'ã adjukanga kêtukumrêx.

¹⁶ Gwaj banhō Bēnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu arým bôx ne 'ityxkôt mýjja pumūnh kêt nhipêxo ba. Bar memã 'ã idjujarēnh ar iba. Djãm me kabēn kajgokôt ne bar amijo iban arým ar amã me ujarēnh kajgo jarē? Kati. Djã ne me ta amim,

—Ba dja ba memã 'ã ajarēn prīne idjujarēnho irō mex gē me idjujarēnh ma? Dja me kuman aben djô'ã amū abenmã arēnho ba, ane. Djã ne me ã amim anen 'êx ne arým amū imã arē ba me ujarēnh kajgoja man arým me ô'ã amū ar amã arē? Kati. Ar ba ne bar Jeju pumūnhkumrêx ne kam kôt ar amã 'ã ajarē. Jejubê ne Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritu ne me kuní, mýjja kuní ba. Bar omūn arým ar amã tãmja'ã ajarē.

¹⁷⁻¹⁸ Amrêbê ne bar Jeju pumū. Metīndjwýnh nhō krãnhkam ne bar djan arým kam Metīndjwýnh kabēn ma. Jejumē ro'ã ne bar djan arým kuma. Kakrã jadjēnh tỳ:x ne me:xkumrêx ne arým Jeju kuno bar omū. Nhym kam Metīndjwýnh arým kàjkwa kurūm Jeju'ã ar imã kabēn jarē. Kakrã jadjēnh tỳ:x kurūm ne ar imã 'ã kabēn jarēn kam,

—Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikĩnhkumrêx. Nãm ã Jeju'ã ane bar arým kabēn ma. Ga, Metīndjwýnh, me Babãm ta kute kum rax jarēnhja pumū. Kum kĩ:nh jarēnhja pumū bar arým kuma.

¹⁹ Be, nã bãm ar Jeju pumūn Metīndjwýnh kabēn ma. Nhym be, amrêbê ne me bakukãmãre Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarē. Metīndjwýnh ne kabēn pýnh ne arē gwaj mar pýnh. Dja gwaj on Metīndjwýnh kabēn mar 'ãno dja.

Ga, ngōnh pōk kryre kute akamàt kō tyk kurwýja pumū. Me'ō ne o akamàt kurwý ne arým amim kam mýjja pumūnho ba. Metīndjwýnh kabēndjwý dja gwaj mar 'ãno djan arým mýjja mar kêt maro tē. Arým mýjja kute apōxmã maro tē. Dja gwaj mar 'ãno badjãmo tē:n arým mýjja'ýr o bôx ne arým prīne mýjja pumūnh mex ne.

Ga, umajýrti noti kãjmã mrãnhja pumū. Kãjmã mrã nhym me arým abenmã kum, “Arým akati 'ýr”, ane. Nhym kam akati ban arým akati nhym kam me arým mýjja kuní pumūnh mex ne. Gwaj badjwý dja gwaj Metīndjwýnh kabēn mar 'ãno badjãmo mō:n arým Kritu'ýr o babôxkumrêx. Nhym kam arým akubyn bôx gwaj arým prīne omūnh mex nhym arým me:xkumrêx ne dja. Gwaj kam prīne mýjja kuní pumūnh mexkumrêx.

²⁰⁻²¹ Amrêbê: me bakukãmãre Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarē nhym me 'ã pi'ók no'ók ne. Djãm kabēn jarēnh djwýnh ta ne amikabēn man o Metīndjwýnh kabēn ne arē? Kati. Metīndjwýnh Karō ta ne ngrêk nhym kam kabēn man Metīndjwýnh kabēn kô:t arē. Karōkôt kute arēnhkam djãm gwaj baje pi'ókkam kabēn jarēnh kajgo ne tu kabēn mar, tu mýjja'ã kute kabēn jarēnhja mar? Kati. Gwaj ba baje tu mar kêt. Dja gwaj Karō kumrêx ma nhym arým gwaj bajamak bô gwaj kam pi'ókkam kabēn jarē. Ne kam arým kôt kuma.

2

Me ta kute amijo 'êx ne kute Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽn.

Djuda 3

¹ Nhyr be, me bakukãmãre kwỳ ne me arỳm amijo 'êx ne memã kum,

—Metĩndjwỳnh kukwakam ne ba ar amã arẽ, anhỹro ba ne arỳm Metĩndjwỳnh kupa'ã memã mỳjja kwỳ'a ujarẽn ar ba. Ar akamdjwỳ dja me kwỳ ta amijo Metĩndjwỳnh mar mex ne ate kupa'ã ar amã mỳjja kwỳ'a ujarẽn ar ba. Dja me 'êx ne kraxkam ujarẽn mexkumrẽx. Ne ujarẽnho tẽ:n kam arỳm 'ênhõtka kupa'ã ajarẽ:n kam arỳm me akwỳ noo akno. Ne arỳm Metĩndjwỳnh bẽ ar ajo akẽx. Dja me ajte Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ã memã kum,

—Djãm mrãmri ne Jeju me axweo pãnhkumrẽx? Kati. Nãm me 'êx, anhỹro ba. Anhỹro ba:n arỳm me aẽrbẽ tyn arỳm me biknor tokry djakam akuno.

² Me 'êxnhi ja ne me prõ prãm, mjẽn prãm ar ba. Dja me krãpti me 'êxnhi man me kõt prõ prãm, mjẽn prãm ar ba. Nhyr me kãtãm me omũn arỳm abenmã kum,

—Be, djãm me kute amim Jeju mar wãkam me mex got? Me axwe, anhỹro ba.

³ Me kute Metĩndjwỳnh'ã 'êxja dja me amim mỳjja rũho atom prã:m ne Metĩndjwỳnh kupa'ã ar amã mỳjja kwỳ jarẽn arỳm ar anoo akno. Ga, me kute memã nẽkrẽx nhõr ne pãnh pi'õk kapri jamynhja pumũ. Ar gadjwỳ dja me ar ajo õ nẽkrẽx pyrãk ne ar anoo aknon arỳm ar abẽ pi'õk kapri jamy. Djãm Metĩndjwỳnh ate krãn ar ban kute me mar kêt? Djã nãm õtdjwan me omũnh kêt? Kati. Dja me aẽrbẽ mrãmri memã axwe pãnh jarẽnhkumrẽx nhyr me arỳm me biknor tokry djakam akuno.

⁴ Djãm me axwe kajgo? Djãm pãnh kêt? Kati. Metĩndjwỳnh kute memã axweo pãnhkumrẽx. Nhyr kadjy mrãnh djwỳnhdjwỳ, djãm kute memã axweo pãnh kêt? Kati. Pãnh ne arỳm apa:rmã me biknor tokry djakam me kumẽ. Ne kam akamãt kõ tykkam mebẽ ijẽ, mrãmri me kute kãxirãxo me 'ãprekam me kute mebẽ ijẽ tỳx pyrãk. Dja 'ãtũm nhyr memã axwe pãnh jarẽn nhõ akati arỳm bõx. Kute kam memã axwe pãnh jarẽn kadjy Metĩndjwỳnh arỳm mebẽ ijẽ. Dja memã axwe pãnh jarẽ.

⁵ Me bakukãmãre Nõwe bu'ã me jadjwỳ, djãm me axwe kajgo? Kati. Me axwe kajgo kêt. Pãnh. Nõwe te kãj bẽ me kute katãt amijo ba'ã memã karõo ba nhyr me axwe rã'ã ne. Memã 'ã karõo ba: nhyr arỳm me'ã ngõ tãm ne me kunĩ nhimex ne. Nhyr be, Nõwemẽ Ar kubẽ 7bit ne Metĩndjwỳnh ngõ tãmbẽ ar utã.

⁶ Krĩrãxbẽ Xõtõmamẽ Gomorakamdjwỳ djãm me axwe kajgo? Kati. Kajgo kêt. Pãnhkumrẽx. Arỳm ne Metĩndjwỳnh memã axweo pãnh nhyr me kunĩ arỳm xẽr nhyr arỳm mỳjja prãbit nõ. Mỳj kadjy? Bir, jakam me amakkre kêt kunĩ kute mar ne kum Metĩndjwỳnh pymãmã. Ja kadjy ne ã memã axweo pãnhõ ane.

⁷ Ne kam me'õbẽ Rodjwỳ. Ro axwe kêt nhyr Metĩndjwỳnh arỳm utã. Xõtõmakam ne me ari prõ, mjẽn kupa'ã kurẽ ban axweti ba. Nhyr Ro axwe kêt ne arỳm mekam pijãm ne kapriẽre ne. ⁸ Ne me axwe kõt me omũn ne me maro ba. Ne kam me õ'ã akati kunĩkõt kadjwỳnhbẽ tokry. Nhyr kam Metĩndjwỳnh arỳm Ro pytãn arỳm me axwe kunĩ ga.

⁹ Ga, Metĩndjwỳnh kute Ro pytãn mar mexkumrẽxja pumũ. Me kute Metĩndjwỳnh mar ne kõt kute amijo badjwỳ ne Metĩndjwỳnh kute me utãn mar mexkumrẽx. Kute kapribẽ me utãn mar mexkumrẽx. Me axwedjwỳ Metĩndjwỳnh kute mebẽ ijẽ mar. Mỳj kadjy dja mebẽ ijẽ? Bir, dja ã memã axwe pãnh jarẽ. Kute memã axwe pãnh jarẽn kadjy dja mebẽ ijẽ.

¹⁰ Me kute Metĩndjwỳnh'ã 'êxja ne me kum amidjwỳnhbito kĩnh prãm. Ne kam kum mỳjja punu kĩnh. Me ja ne ba ar amã arẽn 'ãno dja. Metĩndjwỳnh dja mebẽ ijẽ. Me kum me rũnh kunĩ kurẽn kum me uma kêt. Me amakkre kêt ne amijo ãmra prãm ne tĩn prãm kêt ne tu me rũnh'ã kabẽn punu. Me kwỳ ne me te uma nhyr me 'êxnhija tu me'ã kabẽn punu. ¹¹ Nhyr be, Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh umaro 'ityxo kute me 'êxnhija jakrenh mex. Nãm me te 'ityx djãm me kute Metĩndjwỳnhmã kum, “Me axwekumrẽx”, anhỹr mã? Kati.

¹² Nhyim be, me 'êxnhija ne me kute mry pyræk. Mỳj kady ne mry ar ba? Bir, me kute par ne kute kur kady. Me kute Metĩndjwỳnh'ã 'êxadjwỳ. Mỳj kady ne me ar ba? Bir, dja Metĩndjwỳnh ã meo akno nhyim me arỳm me biknor tokry djækam akuno. Me kute mry pyræk ne kute me mar kêt kam tu me'ã kabẽn punu.

¹³ Me 'êxnhija ne me Metĩndjwỳnh kabẽn kupa'ã memã arẽnho ba. Kam, dja Metĩndjwỳnh memã axwe pãnh nhyim me tokry:. Nãm me pijàm kêt ne a'uri axwe ban õ kwỳ krẽn kôt o ikõn kam ajbãn kurẽ ban kam we kĩnhkumrẽx. Be, me ja ne me ar amã amibẽn amijo amran arỳm ar aro'ã krĩn aku. Ar aro'ã akun ar amã 'êx ne ar anoo biknoro ba. Ga, me kà mexkam mỳjja 'òk, me ngrã 'ã arikkam punuja pumũ. Ar gadjwỳ ne me punuo ar apunu.

¹⁴ Nãm me mebê prõ nàr mjêno àkĩnh kady ari no prõt ne kum axwe prãm. Nhyim me kwỳ kute amim Jeju mar rerekre nhyim me arĩk memã 'êx ne me noo aknon arỳm amiwỳr meo akẽx nhyim me mekôt axwe. Nãm me kute amim mỳjja rũho atom kady no mextire ne Xatanaj man kôt ar amijo ba. Me kute mrãmri ne me tàm djwỳ kute ingêt kôt amijo ba pyræk. Metĩndjwỳnh ne amrêbê: me'ã amim,

—Me wã dja ba me kanga nhyim me arỳm me biknor tokry djækam akuno, ane.

¹⁵ Nãm me tu Metĩndjwỳnh nhõ pry kangakumrẽx ne arỳm me bakukãmãre Barãoja kôt ar amijo ba. Bedjo kute Barão djirja kôt ar amijo ba. Me'õ ne Barãomã kum,

—Dja ga Metĩndjwỳnhbê mebê idjaer kurẽn kum, “Dja ga mebê idjaero ajkẽ”, ane. Ota, pãnh nèkrẽx kumex. Nãm me ã Barãomã ane nhyim arỳm kum nèkrẽx kĩnh ne me kabẽn kôt me'ỳr tẽ. ¹⁶ Me'ỳr tẽ: nhyim Metĩndjwỳnh arỳm õ mrymã me kabẽn jadjà nhyim mry arỳm Barãomã kabẽn ne. Bibãnh ne axwe ja nêje kum kabẽn nhyim arỳm Metĩndjwỳnhbê me kurẽ kêt ne.

¹⁷ Be, me kute Metĩndjwỳnh'ã 'êxja ne me kabẽn kajgo jarẽn kumex. Ga, ngòmkwatikam arỳm ngõ ngràja pumũ. Me kum kôr ne 'ỳr bõx nhyim kam ngõ kêt ne kre kajgo. Nhyim me arỳm kam kaprĩ:re. Ar gadjwỳ dja me 'êxnhĩ Metĩndjwỳnh kupa'ã ar amã mỳjja kwỳ jarẽ: gar aman arỳm akaprĩ:re. Ga, kakũm kòk djàbêr tỳxkam arĩk baja pumũ. Djãm Metĩndjwỳnh ne me 'êxnhĩo ba? Kati. Mỳj kukràdjà punu kôt ne me ta arĩk ba. Kute kakũm arĩk ba pyræk. Kam ne me mekam kaprĩre. Metĩndjwỳnh dja tu akamàt kô tykkam me rẽn kumrẽx nhyim me arek kam ar ba rã'ã: rã'ã ne. Arỳm ne me kady akamàt kô tyk dji.

¹⁸ Nãm me amijo 'êx ne amijo amran mã memã kum,

—Ba ne ba ikabẽn katàtkumrẽx, anhỹro ba. Nhyim me kute amidjwỳnh kĩnh prãm arỳm mekôt axwe prãm. Nhyim me 'êxnhija me kute amidjwỳnh kĩnh'ã memã àpnẽnho ba. Ne memã kum,

—Ajrã. Amidjwỳnh kĩnho aba. Dja ga ikõn kam ajbãn akurẽ aban abixaêr tỳ:x ne arỳm akĩ:nhkumrẽx, ane. Me ã memã anhỹro ba. Metĩndjwỳnh ajbir amiwỳr meo akẽxo mõ nhyim me 'êxnhija arỳm memã 'êx nhyim me arỳm me maro ba. Ne kam arỳm Metĩndjwỳnh bê amijo akẽx ne me 'êxnhĩ kôt amijo mõ.

¹⁹ Xatanaj kute me 'êxnhija pa 'amỳnh tỳx ne amipunu kôt ar meo ba. Nhyim kam me 'êx ne memã kum,

—Ikabẽnkôt dja ga amidjwỳnh kĩnho aba. Djãm aje amidjwỳnh kĩnh nhyim Metĩndjwỳnh akam ngrykmã? Arkati. Dja ga amidjwỳnh kĩnh ne arỳm akĩnhbit, ane. Me kute Metĩndjwỳnh'ã 'êxja ne me ã memã anhỹro ba. Ba ar amã arẽ gar ama. Ga, me kute me pa 'amỳnh nhyim me arỳm kum àpẽn kajo ne kaprĩ baja pumũ. Me kaprĩ ba:n te kute kubê amijo pòxmã. Me axwedjwỳ ne me axwe rã'ãn te ta axwe kêt mã. Me kute mrãmri ne me pa 'amỳnh tỳx nhyim me te kute amijo pòx prãmjeja pyræk.

²⁰ Bir, godja me'õ jaxweja arỳm kute amim Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu marn 'ỳr akẽx, gwaj bapytãr djwỳnhja'ỳr akẽx ne me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt djàpẽn punujabê amiptã. Ne kam akubyn me axwe'ỳr akẽx ne ajte mekôt axwe jabej, mrãmri akubyn mekôt axwekam arỳm axwe ra:x.

²¹ Be, katàt Metĩndjwỳnh kabẽn kôt kute amijo baja ne me'õja arỳm kute mar mex. Ne ren mar kêt ne ren kàjbê axwe. Nnym be, kati. Arỳm ne mar mex. Nãm te mar mex ne arỳm kubê amijo akẽx. Kam ne arỳm axwe ra:x ne. Metĩndjwỳnh me kute katàt amijo ba'ã kute memã karõkôt kabẽnja ne arỳm mar mex ne arỳm kubê amijo akẽx ne arỳm axwe ra:x ne.

²² Amrêbê: me bakukãmãre kabẽn kôt ne me'õja arỳm ã amijo akẽxo ane. Me bakukãmãre memã kum,
 “Ropre ne arỳm õ jaĩn. Ne kam akubyn kukrê. Nnym me te angrô jamydjwỳ ku'õ nnym akubyn ngykam amirê.”

Nãm me bakukãmãre ã me kute Metĩndjwỳnh markam kute kubê amijo akẽx'ã ã memã ane.

3

Bẽnjadjwỳr djwỳnh bõx djà nhõ akati'ã ujarênh.

¹⁻² Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabê. Amrêbê ne ba ar amã Bẽnjadjwỳr djwỳnh akubyn bõxmã arê. Pi'õkkam ba ar amã arê. Ne kam pi'õk jakam ba ajte ar amã arê. Ar ajte mar tỳx rã'ã kadjy. Ije ar amã arênhkam ba akubyn ar ajo tẽn me bakukãmãre kabẽn'ỳr ar ajo bõx. Me bakukãmãre kwỳ ne mebê Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarênh djwỳnhkumrêx ne kukwakam memã kabẽn jarê. Bẽnjadjwỳr djwỳnh akubyn bõxmã arê ba ajte jakam ar amã arê. Bẽnjadjwỳr djwỳnh, gwaj bapytâr djwỳnh ne ar ijano bar memã 'ã idjujarênh ar iba. Dja gar ajte ar badjwỳ ar ima. Ar ije amrêbê Bẽnjadjwỳr djwỳnh kukwakam ar amã katàt ajte amijo aba'ã karõja dja gar ajte ama. Ar ajte Bẽnjadjwỳr djwỳnh akubyn bõxmã mar tỳx rã'ã kadjy ba 'ỳr ar ajo bõx ne ajte ar amã arê. Ba ar amex man ã ar amã arênhõ ane.

³ Dja Bẽnjadjwỳr djwỳnh akubyn bõx 'ỳr nnym me arỳm gwaj bajapry: . Ja kumrêx ba ar amã arê. Dja me mỳjja punubit'ã amim karõn kum axwe prã:m ar ban arỳm gwaj bajapryõ ban ⁴ gwaj bamã,

—Je tõi nhỳnh? Djãm kute aminhõ akati jarênhja on bõxmã got? Adjakamã mỳjja kunĩ kute aminhipêx kraxkôt kute amijo mõi tãmtã rã'ã. Me bakukãmãre kêt mỳrbê mỳjja tãm rã'ã. Djãm on õ akati bõxmã got? ane. Dja me ã gwaj bajapryõ ane.

⁵ Djãm mrãmri ne we mỳjja kunĩ rã'ã nnym we Jeju akubyn bõx kêtãmã? Kati. Ga, adjakamã Metĩndjwỳnh kabẽn kôt kàjkwa katorja pumũ. Nnym kam ajte kabẽn kôt pyka ngõ kurũm katon ngõ kêt aminhipêx.

⁶ Nnym kam kabẽnkôt ajte ngõ pykao ajkamuw n o aknon prĩne o ajkê. Ja ne me kute mar prãm kêtumrêx. Ne kam we mỳjja kunĩ rã'ã jarê. We Jeju akubyn bõx kêt jarê. Kati. Metĩndjwỳnh kabẽnkôt dja Jeju akubyn bõxkumrêx.

⁷ Nnym be, jakam Metĩndjwỳnh ta amikabẽnkôt amim kàjkwamê pyka'ã ma. Dja kabẽnkôt xêr. Metĩndjwỳnh dja ã memã axweo pãnh. Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtjamã axweo pãnh. Nnym kam me arỳm me biknor tokry djakam akuno. Kamã, dja kàjkwamê pyka xêr.

⁸⁻⁹ Me kwỳ ne me amim,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh akubyn bõxmã amijarênh kam ate ari amikrào ba. Nãm me ã amim ane. Djãm mrãmri ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh amikrào ba? Kati. Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã mỳjja jarê. Dja gar amim markumrêx. Dja kàjkwakam Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ã akati pydjibit apêx. 'ã akati pydji apêx ja ne kute gwaj bajã amex krãptĩ: arỳm apêx pyrãk. Ba ajte ar amã arê. Dja gwaj bajã amex krãptĩ:o kute 1.000 pyrãk apêx. Gwaj bajã amex krãptĩ ja ne kute Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ã akati pydjibit apêx pyrãk. Bẽnjadjwỳr djwỳnh ne kute amikrào ba kêt. Kabẽn pydji ne arê. Amikabẽn kôt dja bõxkumrêx. Mỳkam ne amrêbê bõx kêt? Bir, nãm ngyr k tõi amiwỳr me amãr 'iry n amim,

—Djãm me'õ biknor ba kam ikĩnhmã? Kati. Me kunĩ amikam kaprĩren wãnh amijaxwemã irern kute iwỳr amijo akẽxkambit dja ba ikĩnhkumrêx. Nãm ã amim anen amiwỳr me amãr 'iry. Kam ne amrêbê bõx kêt. Nnym be, dja mrãmri akubyn bõxkumrêx.

¹⁰ Dja te amiwÿr me amãr 'iryn arÿm gwaj bajaêrbê bôxkumrêx. Bênjadjwÿr djwÿnh bôx djà nhô akati dja me'ÿr bôx kute mrãmri ne akamãtkam me àkĩnhĩ me aêrbê bôx pyrãk. Dja me'ÿr bôx nhym kàjkwakam mÿjja arÿm kêt ne, kàjkwakam mÿjja kunĩ: kêt ne. Dja mÿjja rãrãk tÿ:x ne arÿm kàjkwa nhĩ'ãm tẽn akuno. Pykadjwÿ dja arÿm xêr. Pykakam me kute mÿjja nhipêxdjwÿ dja xêr. Mÿjjao pyka kute aminhipêx djãdjwÿ dja kunĩ xêr. Dja kuwy kangro tÿ:x nhym arÿm mÿjja kunĩ: xêr nhym arÿm kêt ne.

¹¹ Ga, mÿjja kunĩ kêt mãja ma. Ar aje ja markam mÿj dja gar on jakam amijon? Bir, dja gar on Metĩndjwÿnh kabẽn man kôt ar amijo aban amextiren ajaxwe kêt. Kwãrik wãnh me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja kukràdjã kôt amijo aba kêt. ¹² Dja gar amiwÿr kam aman mã amim,

—Gê Metĩndjwÿnh nhô akati on bôx, ane. Metĩndjwÿnh nhô akatikam dja kàjkwa pôk tÿx ne arÿm xêr. Nhym mÿjjao kàjkwa nhipêxdjwÿ dja arÿm kunĩ ôr, kangro tÿ:x ne arÿm ôr.

¹³ Nhym be, gwaj ba mÿj ne gwaj amiwÿr kam ama? Bir, gwaj amiwÿr kàjkwa nykam ama. Gwaj amiwÿr pyka nykam ama. Metĩndjwÿnh kute gwaj bamã kabẽn pydjìn arênhja gwaj kam ama. Pyka arÿm nykam djãm kam me axwe'ô ar ba? Arkati. Me axwe kêtbit dja me kam ar ba.

¹⁴ Mÿkam ne ba ar amã ja jarê? Bir, dja bôx gar ajaxwe kêt nhym arÿm ar apumũ. Ar ajaxwe kêt kôt ar apumũ gar arÿm adjumar mex. Nãr, dja bôx gar ajaxwe nhym arÿm ar apumũ. Ar ajaxwe kôt ar apumũ gar arÿm adjumar punu. Kam dja gar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Nhym bôx gar prĩne kum amex kute mrãmri ne kubêkã'ã ngrã kêt kumrêx prĩne memã mex pyrãk.

¹⁵ Kam, kwãrik wãnh mekôt amim,

—Bênjadjwÿr djwÿnh akubyn bôxmã amijarẽn ate amikràno ba, anhÿr kêt. Dja gar amim,

—Bênjadjwÿr djwÿnh kute me utàr prã:m. Kam ne ngryk tòn amiwÿr me amãr 'iry. Kam ne bôx kêt rã'ã, ane. Dja gar ã amim ane.

Nãm ã gwaj bakamy Paurdjwÿ ar amã ane. Metĩndjwÿnh kute kum amak bônkhôt ar amã ane. Kute pi'ôk no'ôkkôt ã ar amã ane. ¹⁶ Ô pi'ôk kunĩkôt ne mÿjja ja'ã memã pi'ôk no'ôk ne. Kam kabẽn kwÿ ne me kute marbê mebê tÿxi. Nhym kam me kwÿ amak mex kêtja kute amim Metĩndjwÿnh mar kêt kam memã kupa'ã arẽn prĩne o ajkê. Ne kam Paur kabẽn kupa'ã ta memã amikabẽn jarê. Nãm me ã Metĩndjwÿnh kabẽn'ã pi'ôk no'ôkja kunĩ jarênho ane. Nãm me kupa'ã arẽn arÿm prĩne o ajkên Metĩndjwÿnh kabẽn kupa'ã ta memã amikabẽn jarê. Dja me kupa'ã arênho ba:n arÿm me biknor tokry djãkam akuno.

¹⁷ Kam, akmere, àpnhĩre ar, ar aje arÿm ikabẽn ja markam amijã ano tÿx. Nok ga ren ar me axwe kôt ar amijo aban ren mekôt ajaxwe. Metĩndjwÿnh kupa'ã ne me amijo ba. Ar ga ne gar tu amim Metĩndjwÿnh kabẽn markumrêx. Nok ga ren ar me kabẽn man ren kupa'ã amijo aba. ¹⁸ Dja gar Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu mexo amex tẽn. Kubê ne gwaj bapytãr djwÿnh. Dja gar mexo amex tẽn amũ o amikamẽn arÿm amexkumrêx. Ne mar mexo tẽn amũ o amikamẽn arÿm mar rax ne. Gê me jakam kum rax jarên kum rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

Djuão kute memã pi'ôk kumrëx no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne me kute Jeju marmã pi'ôk no'ôk ne. Arým kubêngê:tte ne arkum pi'ôk no'ôk ne kum ar abên kam kum,

—Ikra ar, akmere ar, àpnhîre ar, Metîndjwýnh ne amijo ĩ ne me bawýr ruw. Kubê ne Jeju. Arým gwaj baje Jeju markam Bãmdjwý ma. Metîndjwýnh kumrëx ne kum gwaj bajabê gwaj kam amipãnh bamã abê ne kam bamã kradjwý jabê, baje abeno bakamykam bamã aben jabê ne kam Metîndjwýnh kabên kôt ar amijo baba, bamã abêkam. NhyM Metîndjwýnh arým Jeju kôt gwaj bajaxwe kunĩ maro akno. Kam dja gwaj kum amijarê nhyM arým gwaj bamar krãta. Nãm ã Djuão kute arkum 'ã karõo ane.

Kabên kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja'ã ujarênh.

Dju k 5.11; Ap 1.18

¹ Be, amrêbê ne me'õ nhidjibê Kabên, kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja, mýjja kunĩ kêtri Kabênja. Kabênja ar imã kabên jarê bar kabênkôt kuman inoo omũ. Ne arým prĩne omũnh mex ne ar inhikrao kupê. Tãm ne bar memã 'ã idjujarênh ar iba. ² Tãmja, kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja ne pykakam bõx ne amijo amirĩt bar arým omũn kam 'ã ar amã amijarê. Metîndjwýnhkôt me tĩn rã'ã: rã'ã kadjy ne me'õja kute memã tĩn jangjênh. Ja ne bar ar amã arê. Ta ne me Babãm djwýnhmê ro'ã ar ban kam arým pykakam ar imã amijo amirĩt. ³ Bar ije omũnh ne mar kôt ar amã arê. Gwaj ba baje abeno banhõbikwa kadjy ar amã arê. Gwaj baje abeno banhõbikwakam mrãmri ne baje me Babãm djwýnhmê Kra Jeju Kritu aro banhõbikwa. ⁴ Mýj kadjy ne ba ja'ã ar amã pi'ôk no'ôk ne? Bir, dja gar omũn aman arým mrãmri akĩho akĩhkumrëx. Ja kadjy ne ba 'ã ar amã pi'ôk no'ôk ne.

Me kute katàt amijo ba.

Dju r 8.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

⁵ Ga, akamàt kô tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne mrãnh punuja pumũ. NhyM me memã pry kurwý nhyM me arým irãkam katàt ba. Me axwedjwý ne me mrãnh punu nhyM me arým memã Metîndjwýnh kabên jarê. NhyM kam me arým amim kuman kabênkôt katàt amijo ba kute mrãmri ne me irãkam katàt baja pyrãk. Metîndjwýnhdjwý djãm mrãnh punun axwe? Arkati. Katàt amijo ban axwe kêtumrëx. Tãm ne Metîndjwýnh ar imã arê bar arým kuman arým ar amã arê.

⁶ Gwaj badjwý godja gwaj memã kum, “Metîndjwýnh ne ijo õbikwan ijo ba”, ane. Ne atekam akamàt kô tykkam bamrãnh punumãnh prãbê amim Metîndjwýnh kabên mar kêt ne bamrãnh punun bajaxwe. Djãm kam mrãmri bakabênkumrëx? Kati. Nã gwãm amijo bajêx ne katàt bakabên kêtumrëx. Metîndjwýnh kute gwaj bajo õbikwa kêt ne kute gwaj bajo ba kêt.

⁷ Metîndjwýnh ne katàt ar amijo ban axwe kêtumrëx. Nãm kute mrãmri ne me irãkam katàt ba pyrãk. Dja gwaj kudjwa kabên kôt katàt amijo baban bamã bajaxwe prãm kêt ne kam arým mrãmri bajêx kêt. NhyM kam Metîndjwýnh mrãmri gwaj bajo õbikwakumrëx ne kute gwaj bajo bakumrëx. Ne kam arým prĩne gwaj bajo mex. Kra Jeju Kritu kamrõkôt gwaj bajo mex.* Kute mrãmri ne me kute mýjja punu põnh nhyM arým prĩne mex pyrãk. Dja ã gwaj bajo mexo ane.

Me kute amijaxwe kôt Metîndjwýnhmã amijarênh.

⁸ Godja gwaj baje amim,

—Djãm ijaxwe? Kati. Ijaxwe kêtumrëx, anhýr jabej, ne kam arĩk amim bajêx ne bakabên katàt kêtumrëx. ⁹ Nãr godja gwaj tu bajaxwe kôt kum amijarê nhyM Metîndjwýnh arým gwaj bajaxwe maro aknon gwaj bakam ngryk kêt ne prĩne gwaj bajo mex. Mrãmri ne kabên kajgo kêt ne katàt kute amijo bakumrëx. Kam dja prĩne gwaj

* 1:7 Dja jãm gwaj bajaxwe man jãm bajaxwe pãnh kamrõ prõtja man kam prĩne gwaj bajo mex.

bajo mex gwaj arým kum bajaxwe kêt. ¹⁰ Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt? Kati. Metíndjwýnh ne arým memã kum, “Me kunĩ kupãhntã axwe”, ane. Kam, godja gwaj baje memã kum, “Kati, ijaxwe'õ kêt”, anhÿr jabej ne arým Metíndjwýnho kute me'õ 'êxnhĩ pyrãk. Ne arým baje amim, “Metíndjwýnh 'êxnhĩ”, anhÿr pyrãk. Ne kam baje Metíndjwýnh kabên mar kêt kumrêx.

2

Me nêje Metíndjwýnhmã kabên djwýnh'ã ujarênh.

Xim k 2.5; Idja 4.14, 9.11

¹ Akmere, àpnhĩre ar, mÿkam ne ba ar amã ikabên ja'ã pi'òk no'òk ne? Bir, ar ajaxwe kêt kadjy. Godja gwaj bajõ arým bajaxwe jabej. Mÿj dja gwaj amim arên kuma? Bir, dja gwaj amim,

–Kàjkwakam ne me'õ dja. Jeju Kritu ne dja. Axwe kêt kumrêx. Ta dja inêje Metíndjwýnhmã kabêno dja. Ta dja inêje kum kabên nhym arým ijaxwe maro aknon ikam ngryk kêt, ane. Dja gwaj ã bajõ bajaxwe jabej amim ane. ² Jejubê ne gwaj bakam ngryko apêx djwýnh. Metíndjwýnh ne gwaj bajaxwekam ngryk nhym Jeju kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy arým ty. Ne kam tyk jakam arým gwaj bajaxweo pãnh nhym kam arým gwaj bakam ngryk kêt. Djãm gwaj bajbit? Kati. Me kunĩ. Apÿnh pykakam me ba djari me kunĩ jaxwe nhym Jejubê mekam ngryko apêx djwýnh.

³ Djãm mrãmri ne gwaj baje amim Jeju markumrêx? Mÿj dja gwaj ja mar on? Bir, dja gwaj me kute katàt amijo ba'ã kute memã karõkõt kabênja markumrêx ne kõt ar amijo baba. Ne kam arým amim,

–Be ga, ije kabên markumrêx ne kõt amijo ibaja pumũ. Mrãmri ije amim Jeju markumrêx, ane. Gwaj kam arým ja ma. Gwaj baje amim Jeju markumrêxja ma. ⁴ Jeju ne me kute katàt amijo ba'ã memã karõn memã arê. Godja gwaj kabên mar kêt ne kõt amijo baba kêt jabej ne memã kum, “Ba ije amim Jeju mar”, anhÿr jabej. Ne kam bajêx ne bakabên katàt kêt.

⁵ Nàr, godja gwaj kabên man kõt amijo baba jabej arým mrãmri bamã Metíndjwýnh jabêkumrêx. Ne bamã abêo amũ amikamênho mõn kam arým amim,

–Mrãmri ne Metíndjwýnh kute amikõt ijo bakumrêx. Ga, imã abêkumrêxja pumũ, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Metíndjwýnh kute amikõt gwaj bajo baja markumrêx. ⁶ Me kute,

–Ba ne ba ije Jeju 'amÿnh tÿx ne 'ã idjukanga kêt, anhÿrja ren katàt amijo ba kute ta katàt amijo ba pyrãk.

Me kum kamy jabêmã.

Dju r 13.34, 15.12; Dju k 3.14

⁷ Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabê. Ije ar amã katàt aje amijo aba'ã karõkam djã ne ba me kabên ny'õ jarê? Kati. Me kabên tũm ne ba arê. Ar aje Jeju kõt amijo abikamênkh krax djãkam me kute ar amã kabên jarênh ja ne ba ar amã arê. ⁸ Ne kam ajte pi'òk jakam katàt aje amijo aba'ã ar amã karõ. Kute mrãmri ne ikabên ny pyrãk ne ba ar amã arê. Jeju kumrêx kute kabên ja mar tÿx ne kõt ar amijo ba. Gar arým kudjwa kõt ar amijo aba. Nhym kam kabên ar amã kute mrãmri ne ny pyrãk. Gar kõt ar amijo aba nhym kam me arým Jeju mex man ar gadjwÿ ar amex ma. Ne kam ar ajã amim, “Mrãmri ne ar kabênkumrêx”, ane. Mÿkam? Bir, gar arým me kukràdjã punu kanga. Me kukràdjã punu kute akamàt kô tyk pyrãk arým kanga. Ne kam arým Metíndjwýnh kukràdjã ny ma. Kukràdjã ny kõt gar katàt ar amijo aba kute mrãmri ne irãkam me katàt baja pyrãk. Nhym kam me arým ar ama.

⁹ Dja me'õ memã kum,

–Ba ne ba Metíndjwýnh kabênkõt katàt ar amijo iba kute mrãmri ne me irãkam katàt baja pyrãk, ane. Ne atekam kum kamy kurê. Gwaj baje Jeju kabênkõt o bakamyja kurê. Djãm mrãmri ne katàt kute amijo bakumrêx? Kati. Axwen kute amijo ba punu rã'ã kute mrãmri ne me akamàt kô tykkam ba punu pyrãk.

¹⁰ Nhyim be, me'õ kum kamy jabêja ne mrãmri Metĩndjwỳnh kabẽnkõt katàt kute amijo bakumrêx. Katàt kute amijo ba kute mrãmri ne me irãkam katàt ba nhyim mỳjja'õ kute me par tok kêt pyrãk.

¹¹ Nhyim be, me kum kamy kurêja ne arỳm amim 'êx ne aminoo aknon kute katàt kute amijo baja mar kêtikumrêx. Kute mrãmri ne me'õ akamàt kô tykkam no biknor ne kute amipry mar kêt pyrãk. Mỳkam ne kute katàt kute amijo baja mar kêt? Bir ga, me akamàt kô tykkam baja te rĩtmãja pumũ. Nhyim nokam akamàt kô tykbit. Me kum kamy kurêdjwỳ ne me amakkre kêt ne kam kute katàt kute amijo baja mar kêt.

¹² Ar aprĩre, akmere, àpnhĩre ar, mỳkam ne ba ã ar amã ikabẽn jarẽnho ane? Bir, gar ajaxwe nhyim Jeju arỳm ar ajaxwe pãnh ty. Nhyim kam Metĩndjwỳnh arỳm Jeju man arỳm ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt ne. Kam ne ba pi'òkkam ã ar amã arẽnho ane.

¹³ Ar akra krãptĩ, ar amã ne ba pi'òk no'òkkam ikabẽn jarẽ. Mỳkam? Bir, Kritu ne mỳjja kunĩ kêttri ar ba. Ar aje Kritu markam ne ba ar amã ikabẽn jarẽ.

Ar ajabatàn nymã ne ba pi'òk no'òkkam ikabẽn jarẽ. Mỳkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwỳr ar ajo akẽxmã gar arỳm mar kêt ne arỳm o apa. Kam ne ba ar amã arẽ.

Ar aprĩre, ar amã ne ba pi'òk no'òkkam ikabẽn jarẽ. Mỳkam? Bir, ar aje me Babãm djwỳnh markam ne ba ar amã arẽ.

¹⁴ Ar akra krãptĩ, ba ne ba pi'òk no'òkkam ar amã ikabẽn jarẽ. Mỳkam? Bir, Kritu mỳjja kunĩ kêttri ar baja ar aje markam ne ba ar amã arẽ.

Ar ajabatàn ny, ba ne ba pi'òk no'òkkam ar amã ikabẽn jarẽ. Mỳkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwỳr ar ajo akẽxmã gar arỳm kubê atỳx ne Metĩndjwỳnh kabẽn mar tỳx ne 'amỳnh tỳx. Ne kam 'ã adjukanga kêt ne arỳm Xatanajo apa. Kam ne ba ar amã ikabẽn jarẽ.

Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kukràdjã punu'ã ujarẽn.

¹⁵ Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kukràdjã punu, me õ mỳjja punudjwỳ, kwãrĩk wãnh ar amã kĩnh kêt. Me kum me kukràdjã punu kĩnhja kum Metĩndjwỳnh jabê kêtikumrêx.

¹⁶ Mỳkam ne me kum abê kêt? Bir, djãm me Babãm djwỳnh kute memã kukràdjã punu jarẽn? Kati. Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja ne me kute memã kukràdjã punu jarẽn. Me axwe kadjy ne me kute memã arẽn ne memã kum,

—Dja ga amidjwỳnhbito kĩnh, anhỹro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

—Dja ga amim mỳjja pumũnh tỳx, anhỹro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

—Dja ga amibẽn amijo adjãmra, anhỹro ba. Me kukràdjã punu ja ne me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja memã arẽnho ba.

¹⁷ Dja me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt kukràdjã punuja ĩ apêx ne me kum mỳjja punu kĩnhdjwỳ ĩ apêx. Nhyim be, me kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar ne kõt kute amijo ba rã'ãja ne me Metĩndjwỳnh kõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Kam kwãrĩk wãnh ar amã me kukràdjã punu kĩnh kêt.

Kritu kurê djwỳnh'ã ujarẽn.

¹⁸ Be, arỳm ijabatàn mexkam ba ar amã ikabẽn jarẽ. Dja gar amim ikabẽnja ma. Arỳm akati bõx 'ỳr. Arỳm mỳjja kunĩ kute pykakõt amingràn nhyim me kunĩ kute aminhinomã amimẽn 'ỳr. Dja akati bõx nhyim Kritu kurê djwỳnh rax arỳm amirĩt gwaj arỳm omũ. Kritu kurê djwỳnh rax ja ne me arỳm ar amã 'ã ajarẽ. Nhyim kute amirĩt kukãm arỳm ajbir jakam kurê djwỳnh kumex ne amirĩt ne. Kumex amirĩt nhyim me arỳm gwaj bamã me arẽ gwaj kam kõt amim,

—Mrãmri arỳm gwaj bawỳr õ akati bõx 'ỳr. Ga, kukãm kurê djwỳnh kumex arỳm amirĩtja pumũ, ane. Gwaj kam arỳm ja markumrêx. Ne amiwỳr akatija markumrêx. Ne amiwỳr me kunĩ kute aminhinomã amimẽn nhõ akatija markumrêx.

¹⁹ Amrêbê ne Kritu kurê djwýnhja gwaj baje amim Jeju marjamê ro'ã krî. Nhy m be, arým ne me Kritu bê amijo akêx ne ate ar ban gwaj baro'ã krî kanga. Gwaj kam arým memã bakaton abenmã kum,

—Be, Kritu kurê djwýnh ne wã, ane. Gwaj baro'ã me krîkam djãm mrãmri me kute gwaj bakôt amim Jeju markumrêx? Kati. Me ren markumrêx ne ren Jeju bê amijo akêx kêt ne ren kator kêt. Nhy m be, kati. Me kute Jeju mar kêt'ã kute amijo amirît kadjy ne me arým kato.

²⁰ Be, Kritu kurê djwýnh dja ar amã 'êx ba. Dja me te ar amã 'êx gar me mar prãm kêt kumrêx. Mýkam ne ar aje me mar kêt? Bir, Kritu mextire ne axwe kêt kumrêx ne arým ar amã Karô jano nhy m arým ar ajo ba. Kute ar ajo bakam ar aje me kabên katât kunî mar ne aje Kritu kurê djwýnhja mar prãm kêt. ²¹ Djãm ar aje me kabên katât mar kêt kam ne ba ar amã pi'ôk ja no'ôk ne? Kati. Ar aje me kabên katât markam ne ba ar amã no'ôk ne. Be, me kute memã 'êx bakam ne me kute me kabên katât kêt arênh kêt kumrêx. Ja ne gar arým aje mar.

²² Nhy m mýj me'ô ne 'êxnîkumrêx? Bir, me 'êxnî ne me memã kum,

—Djãm Jeju'ã ne Metîndjwýnh kute me banhô Bênjadjwýrbê kumkati mênh got? Djãm Jejubê Kritu got? Kati. Atemã. Nãm me ã memã anhýro ba. Me ja ne me 'êxnîkumrêx. Me kute Bãm japrýn Kra japrý. Me ja ne me kubê Kritu kurê djwýnhkumrêx. ²³ Me kute Kra mar kêtja ne me kute Bãm mar kêt kumrêx. Me kute tu amim Kra markumrêxja ne me kute tu amim Bãmdjwý markumrêx.

²⁴ Me kute amrêbê ar amã kukràdjã jarênh dja gar 'amýnh týx ne tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Ar aje Jejukôt amijo abikamênh krax djâkam me kute ar amã kukràdjã jarênhja dja gar 'ã adjukanga kêt. Godja gar 'ã adjukanga kêt jabej ne kam Kramê Bãmdjwý 'ã adjukanga kêt. ²⁵ Nhy m kam Bãm gwaj bamã,

—Dja gar ikôt atîn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane. Mrãmri ne gwaj bamã ja jarênhkumrêx. Kabên pydjín arê.

²⁶ Be, Kritu kurê djwýnh kute Metîndjwýnhbê gwaj bajo akêx prãm. Mekôt bajaxwemã kubê gwaj bajo akêx prãm. Me'ã ne ba ije ar amã pi'ôk no'ôkja. ²⁷ Dja me te: kute ar ajo akêxmã ar ajo ane. Mýkam? Bir, Metîndjwýnh kute ar amã Karô janor nhy m kute ar ajamýnh týx ne ar ajo bakam. Karô kute ar ajo bakam djãm Atemã me'ô kute ar amã, “Ota, me'ô 'êxnî”, anhýrmã? Kati. Karôja ta dja ar amã me 'êxnî jarê. Ta ne kute ar amã mýjja kunî, me kukràdjã kunî jarênh ne katât kute ar amã arênhkumrêx. 'Êxnî kêt kumrêx. Amrêbê kute ar amã kukràdjã jarênh kôt dja gar mã Kritu 'amýnh týxkumrêx ne tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Nhy m kam me te: ar amã 'êx ne kute ar ajo akêxmã.

Metîndjwýnh kra ar'ã ujarênh.

²⁸ Be, arým ijabatàn mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabênja ma. Dja gar amim Kritu 'amýnh týx ne 'ã adjukanga kêt. Gwaj amim 'amýnh týx ne 'ã badjukanga kêt nhy m arým gwaj bamã amijo amirît. Gwaj bamã amijo amirît gwaj kam arým bamã uma kêt ne bapijàm kêt ne dja.

²⁹ Gar arým aje Jeju katât kute amijo baja mar. Me katât kute amijo baja kunîdjwý Metîndjwýnh arým meo kra nhy m me umar djã ny. Jadjwý gar arým aje mar.

3

¹ Me Babãm djwýnh ta ne arým gwaj bamã, “Ikra ar”, ane. Djãm kam kum gwaj bajabê ngri? Kum gwaj bajabê:kumrêx. Nhy m be, gwaj babê Metîndjwýnh krakam me kute gwaj bamar kêt. Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kute gwaj bamar kêt. Mýkam? Bir, me kute Jeju mar kêt kam ne me kute gwaj bamar kêt. ² Akmere, àpnhîre ar, jakam gwaj babê Metîndjwýnh krakumrêx. Ne kam mýj dja gwaj ï bakute? Kon. Kraxje kute gwaj bamã o amirît kêt rã'ã gwaj baje mar kêt rã'ã. Nhy m be, Jeju dja ï gwaj bamã amijo amirît gwaj arým prîne mexkôt omü. Nhy m kam ta amikôt gwaj badjwý gwaj bajo mex gwaj arým baje Jeju pyrâk. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nà. Dja ijo mex ba arým ije Jeju pyræk, ane. ³ Gwaj bawÿr Jeju bôxkam amakbê bamã bamex prã:m. Gwaj bamã bamex kute ta mex pyræk prã:m. Ne kam kam amak djêje amijo mexo tẽ.

⁴ Nhyim be, me axwe ne me Metĩndjwÿnh kukràdjà mar kêt ne kam amikrà ar o ba. Metĩndjwÿnh te memã kum, “Kwãrik wãnh ajaxwe kêt”, ane nhyim me arým kam amikrà ar o ban tu axwe. ⁵ Mÿj kadjy ne Kritu ruw ne nã kurũm katon ar ba? Bir, kute gwaj bamã bajaxweo apêx kadjy ne katon ar ba. Ja ne gar arým aje markumrêx ne amim,

—Kute imã ijaxweo apêx kadjy ne Jeju katon ar ba, ane. Djãm ta axwe'õ? Arkati. ⁶ Me kute amim Jeju mar tÿxo ban 'ã ukanga kêtja ne me mã kum axwe prãm kêt. Nhyim be, me mã kum axwe prãm kute amim Jeju mar kêt.

⁷ Akmere, àpnhĩre ar, me kute me axwe'ã 'êx ne ar amã, “Me axwe kêt”, anhÿrkam kwãrik wãnh gê me'õ o ar anoo biknor kêt. Djãm me axwe mex? Kati. Me katàt kute amijo babit ne me mex. Jeju kôt me mex.

⁸ Nhyim be, me kute arek axweo ba prãmja ne Xatanaj meo ba. Mÿkam? Bir, Xatanaj adjàkamã axwe krax ne kute arek axweo ba prãm. Kam ne arým me kute arek axweo ba prãmja Xatanaj kute meo ba. Metĩndjwÿnh Kra kute Xatanajo àpanh kadjy ne kato. Dja o apa nhyim arým meo ba kêt nhyim me arým axwe kêt. Ja kadjy ne nã kurũm katon ar ba. ⁹ Metĩndjwÿnh kute meo krakam ne me arým umar djà ny. Kam ne me arek kute axweo ba prãm kêt. Metĩndjwÿnh Karõ* kute mÿjja 'y pyræk ne memã wadjàn me kadjwÿnhbê nhÿ, me axwebê àptàro nhÿ. Kam ne me te kute arek axweo bamã. Metĩndjwÿnh kute meo krakam ne me te arek axweo bamã.

¹⁰ Mÿj xêbê ne Metĩndjwÿnh kra ar? Bir, Metĩndjwÿnh kra ne me kum axwe prãm kêt ne kum kamy jabê. Kum gwaj baje Jeju kabênkôt o bakamyja jabê. Kum kamy jabê gwaj arým kôt memã bakaton me omũ. Me jabê ne Metĩndjwÿnh kra ar. Ja ne gwaj omũ. Mÿj xêjabê ne Xatanaj kra ar? Bir, Xatanaj kra ne me kum axwe prãm ne kum gwaj bakamy jabê kêt gwaj kam arým kôt memã bakaton me omũ. Me jabê ne Xatanaj kra ar.

Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.

¹¹ Ba ar amã arẽ gar ama. Metĩndjwÿnh ne memã kum,

—Dja ga me amã aben jabê, ane. Ja ne gar aje amim Jeju marmo kraxkam aje mar ne mar rã'ã. ¹² Be, me bakukãmãre Kaĩ ne arým kamy bĩ. Kwãrik wãnh gar Kaĩ kôt ã amijo anhÿr kêt. Xatanaj ne Kaĩo ba nhyim arým kamy bĩ. Mÿkam ne kamy bĩ? Bir, ta àpênh jaxwe prãmkam nhyim kamy katàt kute amijo ba prãmkam.

¹³ Bir, akmere, àpnhĩre ar, godja me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja kum ar akurê jabej. Kwãrik wãnh ar amim,

—Je tô mÿkam ne me ã ijo ane? anhÿr kêt.

¹⁴ Amrêbê gwaj bajaxwekam ne gwaj me biknor tokry djàkam bamõrmã. Djãm jakam kam gwaj bamõrmã? Kati. Jakam ne gwaj arým Metĩndjwÿnhkôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Mÿjkôt dja gwaj ja markumrêx, ne amim,

—Mrãmri ne arým Metĩndjwÿnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Bir, gwaj arým mrãmri bamã bakamy jabêkumrêxkôt. Dja gwaj bamã bakamy jabêkumrêx ne arým amim,

—Mrãmri dja ba arým Metĩndjwÿnhkôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne. Ga, arým imã ikamy jabêkumrêxja pumũ, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Ne kam kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ãja markumrêx. Nhyim be, me kum kamy jabê kêtja ne me me biknor tokry djàkam mõrmã rã'ã. ¹⁵ Me kum kamy kurê kunĩ ne me kute me par djwÿnh pyræk. Ne kam me par djwÿnh dja Metĩndjwÿnhkôt tĩn ne ar ba kêt. Ja ne gar arým aje mar.

¹⁶ Nhyim be, Jeju mrãmri kum gwaj bajabêkumrêxkam arým gwaj bapãnh ty. Gwaj ren bamã aben jabê kute Jeju kum gwaj bajabê ne gwaj bapãnh tyk pyræk. Nhyim me ren arým kute gwaj bakamy'õnh bĩnmã. Gwaj ren bamã bakamy jabêkumrêxkam ren arým memã kum,

* ^{3:9} Metĩndjwÿnh Karõ ne kabêno memã amak bô nhyim me umar djà nyn arým kum axwe prãm kêt. Dja ga 'ã Ped k 1.23, Xij 1.18, Mat 13.3-23, Dju r 1.13, 3.5 jarên ama.

—Ba dja ga me ibĩ gē ikamy tĩn ne, ane. Gwaj ren bamã abêkumrëxkam gwaj ren ã memã ane. ¹⁷ Nhyr be, me'õ nhõ mỳjja nhyr kamy nhõ mỳjja kêt. Nhyr arỳm omũ. Omũnho nhỹ:n kam arỳm amim,

—Je, djãm ije amikutã kum inhõ mỳjja kwỳ nhõrmã? Kati. Dja ba kum õr kêt, ane. Djãm tãmwã ne Metĩndjwỳnh kõt kum kamy jabê got? Kati.

¹⁸ Be, arỳm ijabatànħ mexkam ne ba ar amã ikabēn jarē. Dja gar amim ikabēn ma. Kwãrĩk wãnh gwaj bajajkwa kajgokambit memã, “Imã me abêkumrëx”, anhyr kêt. Gwaj bakabēn kwỳ kajgokumrëx. Ate dja gwaj bamã aben jabêkumrëx ne abenmã mỳjja ngãn abenmã apê. ¹⁹ Dja gwaj bamã me abêkumrëx ne kam arỳm markumrëx. Metĩndjwỳnh arỳm kute gwaj bajo aminhõkumrëx markumrëx. Ne kam arỳm amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳm ijo aminhõkumrëx, ane. Ne kam ja markumrëx ne ate bakrãn badjumar mex ne ar baba.

²⁰ Nhyr be, godja gwaj banhõkre kadjwỳnhbê amiman amim,

—Djãm mrãmri Metĩndjwỳnh kabēn kõt imã me abêkumrëx? Kati. Imã me abê rerekre, ane. Gwaj amiman arỳm badjumar punu. Ne kam ajte amim,

—Metĩndjwỳnh ne kute mỳjja kunĩ mar ne kute inhõkre kadjwỳnhbê ikabēn mar mexkumrëx. Ta dja imã tỳx jadjã, ba arỳm imã me abêkumrëx, ane. Dja gwaj ã Metĩndjwỳnh'ã amim anen arỳm amikam badjumar punu kêt ne.

²¹ Nãr atekam baje banhõkre kadjwỳnhbê amim bakabēn markam amim,

—Kati. Metĩndjwỳnh kabēnkõt imã me abêkumrëx, anhyr jabej ne arỳm bamã Metĩndjwỳnh puma kêt. ²² Ne kam tu kute gwaj bamã mỳjja nhipêxo kum a'uw nhyr arỳm gwaj bamã ipêx. Mỳkam? Bir, gwaj baje kabēn mar ne kõt amijo baba nhyr gwaj bakam kĩnhkam dja arỳm gwaj bamã ipêx. ²³ Metĩndjwỳnh ne gwaj bamã,

—Dja gar tu amim Ikra Jeju Kritu markumrëx ne ar amã aben jabê, ane. Gwaj kabēn ja man kõt ar amijo baba. Tãm ne ja.

²⁴ Dja gwaj Metĩndjwỳnh kute abenã gwaj bamã karõja man kam kabēn kõt ar amijo baba. Ne kam arỳm Metĩndjwỳnh kõt ar baba. Nhyr kam arỳm gwaj bakadjwỳnhbê amijo kajkep. Djãm mrãmri ne Metĩndjwỳnh gwaj bakadjwỳnhbê mã amijo kajkep-kumrëx? Mỳjkõt ne gwaj ja ma? Bir, Metĩndjwỳnh ne gwaj bamã Karõ jano. Karõ ta dja gwaj bamã,

—Arỳm ne Metĩndjwỳnh akadjwỳnhbê amē amijo kajkep, ane. Kam dja gwaj ja markumrëx, Metĩndjwỳnh gwaj bakadjwỳnhbê amijo kajkepja markumrëx.

4

Me kute me mex jabej me kabimã.

A Dju 7

¹ Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabēn. Dja gar amim ikabēnja ma. Dja me ar awỳr bõx jabej ne ar amã,

—Metĩndjwỳnh kukwakam ne ba ar amã 'ã ajarē, anhyr jabej. Kumrëx dja gar amim me kabin me mrãmri Metĩndjwỳnh kabēn kõt kabēn katãtmã akato. Mỳkam? Bir, me ta kute amijo Metĩndjwỳnh kukwakam ujarēnh djwỳnh ne amijo 'êx baja ne krãptĩ. Ne kam arỳm pyka kunĩkõt apõx ne ar ba. Kam dja gar amim me kabi.

² Mỳj dja gwaj amim me kabin memã bajapõx on? Bir, dja gwaj me kabēn ma nhyr me memã kum,

—Be, mrãmri ne Jeju Kritu kãjkwa kurũm ruw ne nã kurũm katon ar ba, ane. Godja me ã memã anhyro ba jabej. Me wã dja gwaj me markumrëx. Nãm me amijo 'êx kêt ne mrãmri Metĩndjwỳnh kabēn kõt kabēnkumrëx.

³ Nhyr be, me kute memã anhyr kêt ne ate memã kum,

—Be, kati. Nhỹnh ne Jeju Kritu kãjkwa kurũm ruw ne nã kurũm katon ar ba? Kati, anhyro ba. Me kute memã ja jarēnho ba ne me amijo 'êx ne Metĩndjwỳnh kabēn kõt kabēn kêt. Kritu kurê djwỳnh'õ ne ja. Ja ne me arỳm ar amã arē. Kritu kurê djwỳnh rax bõxmã arē. Bõx kukãm ne kurê djwỳnh kwỳ arỳm jakam katon mekõt ar ba.

⁴ Akmere, àpnhîre ar, Metîndjwÿnh kôt gar arÿm akabên aba. Gar arÿm kam kurê djwÿnho apa. Mÿjkôt ne gar o apa? Bir, Jeju ar akam ÿrkôt. Jeju ne ar ajo ban tÿxo kute pykakam kurê djwÿnh kunĭ jakrenh mexi.* Gar kam kukwakam arÿm meo apa. ⁵ Me kum Metîndjwÿnh kĭnh kêtja kôt ne Kritu kurê djwÿnh amijo ba. Ne kam me kabên kôt kabên. Nhyim kam me kum Metîndjwÿnh kĭnh kêtja arÿm kum Kritu kurê djwÿnh kĭnh ne me kabên maro ba.

⁶ Nhyim be, ar ba ne bar ije memã Metîndjwÿnh kabên jarênhkam mrãmri memã kabên jarênhkumrêx. Me kute ar ikabên markumrêxja gwaj arÿm me'ã abenmã,

—Mrãmri kute Metîndjwÿnh markumrêx. Ga, kute Metîndjwÿnh kabên markumrêxja pumũ. Mrãmri kabênkumrêx, ane. Nhyim be, me kute ar ikabên mar kêtja gwaj arÿm me'ã abenmã kum,

—Kati. Kute Metîndjwÿnh mar kêt. Ga, kute Metîndjwÿnh kabên mar kêtja pumũ. 'Êxnhĭkumrêx, ane. Gwaj ã amim me kabio anen arÿm memã bajapôx ne arÿm me kuma. Me kabênkumrêx jabej nâr me 'êxnhĭ jabej arÿm memã bajapôx ne me kuma.

Me kum aben jabêmã.

Mat 22.39; Dju r 13.34; Gar 5.14; Ped k 1.22

⁷ Akmere, àpnhîre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Me kute amim Metîndjwÿnh markôt ne me kum aben jabê. Kam gwaj bamã aben jabê. Mÿj xêbê ne Metîndjwÿnh kra ar? Bir me kum me abêbit ne mebê Metîndjwÿnh kra. Metîndjwÿnh kra ne me umar djà ny. Me kum me abêbit ne me kute Metîndjwÿnh mar. ⁸ Ta kum me abê nhyim kam me arÿm kôt kum aben jabê. Kam, me kum me abê kêt kute Metîndjwÿnh mar kêt.

⁹ Metîndjwÿnh kum gwaj bajabê. Mÿjkôt ne gwaj baje ja mar. Bir, nãm arÿm gwaj bawÿr Kra djwÿnh jano. Kra pydji jano nhyim pykakam bôx. Gwaj kôt batĭn ne ar baba rã'ã: rã'ã kadjy. Kam ne gwaj baje Metîndjwÿnh kum gwaj bajabêja markumrêx ne amim,

—Nã. Metîndjwÿnh kum ijabê:kumrêx, ane. ¹⁰ Mrãmri kum gwaj bajabêkumrêx. Djãm gwaj ba bamã Metîndjwÿnh jabê? Kati. Ta ne kum gwaj bajabê. Kum gwaj bajabên kam arÿm Kra jano nhyim nã kurũm katon ar ba. Gwaj bajaxwe: nhyim Metîndjwÿnh gwaj bajaxwekam ngryk. Nhyim Kra arÿm gwaj bajaxweo pãnh ne Metîndjwÿnhmã gwaj bakam ngryko apêx, gwaj bakam Metîndjwÿnh ngryko apêx.

¹¹ Metîndjwÿnh kute ã kum gwaj bajabêo anhÿrkam gwaj ren kudjwa bamã aben jabê. Akmere, àpnhîre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Dja gar amim ikabênja ma. ¹² Djãm me'õ ne arÿm kàjkwakam Metîndjwÿnh pumũ? Kati. Me'õ ne kute omũnh kêtumrêx. Kwãrik wãnh gwaj omũnh kêt. Godja gwaj bamã aben jabê nhyim Metîndjwÿnh arÿm gwaj bakadjwÿnhbê mã amijo kajkep. Gwaj kam bamã Metîndjwÿnh jabê tÿxo amũ amikamênho môn bamã abê tÿ:x ne.

¹³ Metîndjwÿnh ne arÿm gwaj bamã Karõ jano nhyim arÿm ar gwaj bajo ba. Gwaj kam baje Metîndjwÿnh kute ar gwaj bajo ban gwaj bakadjwÿnhbê amijo kajkepja markumrêx ne amim,

—Nã. Kute ar ijo ban ikadjwÿnhbê amijo kajkep kumrêx, ane. ¹⁴ Ar ba ne bar arÿm Kra pumũnho iba. Mrãmri ne me Babãm djwÿnh arÿm Kra jano nhyim bôx. Kute pykakam me axwe kunĭ pytàrmã ne me'ÿr bôx. ¹⁵ Me kute memã kum,

—Mrãmri Jejubê Metîndjwÿnh Krakumrêx, anhÿro baja. Me ja ne me kute amim maro ba. Nhyim Metîndjwÿnh mrãmri me kadjwÿnhbê mã amijo kajkep ne amikôt ar meo ba.

¹⁶ Metîndjwÿnh kum gwaj bajabê gwaj arÿm tu amim markumrêx ne amim,

—Mrãmri, kum ijabêkumrêx, ane.

Me kum aben jabê japôx djàbê ne Metîndjwÿnh. Ta ne kum me abê nhyim kam me kôt arÿm kum aben jabê. Metîndjwÿnhkam me kum aben jabê japôx djàkam ne me mã

* ^{4:4} Djãm pykakambit kurê djwÿnh nhyim tÿxo kute akrenh Kati, kàjkwakamdjwÿ. Jeju ne tÿxo kute kurê djwÿnh kunĭ jakrenh mexi. Epedju 1.21-22 dja gar arên kôt ama.

kum aben jabê. Ne kam me mã kum aben jabêja Metĩndjwỳnh amikôt ar meo ban me kadjwỳnhbê mã amijo kajkep.

¹⁷ Dja Metĩndjwỳnh ã gwaj bajo ane gwaj kam kôt bamã abê tỳxo amũ amikamênho mō. Gwaj kam arỳm bamã abê tỳ:x ne. Nhym kam Metĩndjwỳnh nhō akati arỳm bōx. Kute memã axwe pãnh jarênh djà nhō akati bōx. Gwaj kam bajbit bamã uma kêt ne dja. Mỳkam? Bir, pykakam gwaj ar babari gwaj bamã abêkam. Gwaj bamã abê kute ta kum gwaj bajabê pyræk. Kam dja gwaj bamã uma kêt ne dja. ¹⁸ Ga, me prĩne kum me abêkumrêxkam arỳm kum me uma kêtumrêxja pumũ. Mỳkam? Bir, me kute meo bikênh karō ne me kum me uma. Me kum me umakam ne me prĩne kum me abê mex kêt rã'ã.

¹⁹ Mỳkam ne gwaj bamã Metĩndjwỳnh jabê? Bir, ta kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam arỳm bamã abê. ²⁰ Nhym kam gwaj baje Jeju kabênkôt me'ōo bakamyja, gwaj bajō jãm bamã kurên jãm memã kum, “Imã Metĩndjwỳnh jabêkumrêx”, ane. Kati. Nã gwãm bajêx. Gwaj baje bakamy pumũnhkam ne gwaj bamã kurêkam te bamã Metĩndjwỳnh pumũnh kêtja jabêmã. ²¹ Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bamã 'ã karōn gwaj bamã,

—Djãm ar amã ijabê? Dja gar amã akamydjwỳ jabê, ane. Kam dja gwaj bamã bakamy jabêkumrêx.

5

Me kute tu amim Metĩndjwỳnh Kra markumrêx'ã ujarênh.

¹ Mỳj xêbê ne Metĩndjwỳnh krakumrêx? Bir, me kwỳ ĩ pỳnhkôt kute mã amim, —Mrãmri ne Jejubê Kritu. Mrãmri ne Metĩndjwỳnh Jeju'ã me banhō Bẽnjadjwỳrbê kumkati mênhkumrêx, anhỳrja. Me kute mã amim anhỳr ne tu kute amim markumrêx ja ne mebê Metĩndjwỳnh krakumrêx ne umar djà ny. Ne kam mebê Metĩndjwỳnh krakam me kum Metĩndjwỳnh jabê. Djãm Metĩndjwỳnhbit me kum abê? Kati. Amibu'ã mebê Metĩndjwỳnh kradjwỳ ne me arỳm kum me abê.

² Djãm mrãmri ne gwaj bamã amibu'ã Metĩndjwỳnh kra ar abêkumrêx? Mỳj kôt dja gwaj arỳm ja markumrêx? Bir, dja gwaj bamã Metĩndjwỳnh jabên kabên man kôt ar amijo baba. Ne kam kôt arỳm bamã kra ar abêja markumrêx ne arỳm amim,

—Nã. Imã Metĩndjwỳnh kra ar abêkumrêx, ane.

³ Dja gwaj kute me kute katàt amijo ba'ã memã karōkôt kabênja man kôt ar amijo baban kam arỳm bamã Metĩndjwỳnh jabêkumrêx. Djãm gwaj baje kabên mar ne te kôt amijo babamã? Kati. Gwaj kôt amijo babaja babê tỳx kêt. ⁴ Mỳkam? Bir, me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja te gwaj bamã amikukràdjà jarê gwaj bamã me kukràdjà kĩnh kêt. Metĩndjwỳnh ne arỳm gwaj bajo kra gwaj arỳm badjumar djà ny. Kam gwaj bamã me kukràdjà kĩnh kêt ne kôt amijo baba kêt. Ne tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx ne arỳm me kukràdjà kôt amijo baba kêt.

⁵ Mỳj xêja ne me kute me kukràdjà mar kêt ne kôt amijo ba kêt? Bir, me kute tu amim Jeju markumrêxbit. Me kute mã amim,

—Mrãmri Jejubê Metĩndjwỳnh Krakumrêx, anhỳro ba. Me jabit ne me kute me kukràdjà mar kêt ne kôt amijo ba kêt.

Metĩndjwỳnh kute memã Krao amirĩt.

Dju r 5.31

⁶ Ne kam mỳj ne Metĩndjwỳnh arỳm gwaj bamã Kra jarênho amirĩt on? Bir, Kra Jeju Kritu bōx ne nã kurũm kato. Ne kam arỳm abatãnh ne. Nhym Metĩndjwỳnh kute arênho amirĩt kadjy Djuão arỳm ngômã adjà. Ngômã adjà nhym kam tũmrãm arỳm kamrô prôt ne arỳm ty. Djãm ngômã adjàrkambit Metĩndjwỳnh gwaj bamã Kra jarênho amirĩt? Kati. Kamrô prôt ne tykkamdjwỳ kute o amirĩt. Nhym kam Metĩndjwỳnh Karōdjwỳ ajte Kra'ã amijarênho amirĩt. Karō mrãmri katàt kute kabên jarênhkumrêx.

⁷ Be, Metĩndjwỳnh arỳm Kra jarênho amirĩto amãnhkrut ne ikjêkêt. ⁸ Karōkôt o amirĩt. Ngômã adjàrkam o amirĩt. Kamrô prôt nhym tykkam o amirĩt. Kunĩkôt ne Metĩndjwỳnh kabên pydji.

⁹ Pykakam me kute mrãmri gwaj bamã mỳjja'ã amijarêno amirĩtkam gwaj abenmã kum, “Mrãmri ne amijarênhkumrêx”, ane. Nnym be, Metĩndjwỳnh kute Kra'ã amijarêno amirĩtkam kabên katàto kute me kunĩ jakrenh. Kam me kunĩ ren abenmã kum,

—Mrãmri Jejubê Metĩndjwỳnh Krakumrêx, ane. ¹⁰ Me kute tu amim Metĩndjwỳnh Kra markumrêx ne me amim,

—Mrãmri ne Jejubê Metĩndjwỳnh Krakumrêx, anen amikadjwỳnhbê markumrêx. Nnym be, me kute amim Metĩndjwỳnh mar kêt ne me Jejuo me'õ 'êxnhĩ pyræk. Mỳkam? Bir, mrãmri Metĩndjwỳnh kute Kra'ã amijarêno amirĩtkumrêx nnym me kute amim mar kêt kam ne me o me'õ 'êxnhĩ pyræk. ¹¹ Nnym Metĩndjwỳnh arỳm amijarêno amirĩt ne memã kum,

—Me kute tu amim ikra markumrêx arỳm ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane. ¹² Me kute Krao aminhõja ne kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã nnym me kute Metĩndjwỳnh Krao aminhõ kêtja kôt tĩn kêt kumrêx ne.

¹³ Ar aje tu amim Metĩndjwỳnh Kra markumrêx ar. Ar amã ne ba ikabên ja'ã pi'òk no'òk ne. Mỳj kadjy? Bir, ar aje pi'òkkam ikabên jarênh ne mar kadjy. Dja gar aman tu amikukãm kôt atĩn markumrêx. Metĩndjwỳnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx ne amim,

—Nà. Dja ba kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Dja gar pi'òkkam ikabên jarênh aman kam arỳm tu amikukãm ja markumrêx. Metĩndjwỳnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx.

¹⁴ Dja gwaj ja man arỳm Metĩndjwỳnhmã mỳjjao a'uw. Ta kute amim gwaj bajã karõ kôt o a'uw ne kum,

—Aje ijã amim karõ kôt dja ga ã imã mỳjjao ane, ane. Dja gwaj ã kum ane nnym arỳm gwaj bama. Ja ne gwaj baje markumrêx. ¹⁵ Kute gwaj bamarkumrêx dja gwaj kuman arỳm amim,

—Mrãmri dja kôt ã imã mỳjjao ane, ane. Dja gwaj amim anen arỳm kute gwaj bamã mỳjjao anhỹr kadjy baje amimarkumrêx ne amiwỳr baje mỳjjao badjà'wỳrja markumrêx.

Me axwe'ã ujarênh.

¹⁶⁻¹⁷ Apỳnh me axwe djãri kunĩkôt ne me axwe. Ne kam kwỳ pãnh tyk kêt. Nnym be, atemã me axwe'õ pãnh dja arỳm ty. Godja me'õ me kute Jeju kôt abeno kamy 'õ pumũ, axwe kôt omũ. Gêdja o Metĩndjwỳnhmã a'uw ne kum,

—Djũnwã, amã ikamy kaprĩ. Kwãrĩk wãnh kum axweo pãnh kêt, ane. Dja ã kamyo Metĩndjwỳnhmã à'wỳro ane. Nnym arỳm kum axweo pãnh kêt nnym tyk kêt ne tĩn ne. Nàr me axwe 'òkôt. Kôt me tykkumrêxja. Djãm o kute Metĩndjwỳnhmã à'wỳrmã? Kati. Dja mrãmri kôt ty.

¹⁸ Metĩndjwỳnh kute memã amak bõnh nnym me umar djã nyja kunĩ kum axwe prãm kêt. Jadjwỳ ne gwaj markumrêx ne amim,

—Nà. Me umar djã ny kunĩ kum axwe prãm kêt, ane. Nãm me amijaxwe kêt kadjy amijãno djan kum axwe prãm kêt. Nnym kam Xatanaj te kute amiwỳr meo akêx nnym me ro'ã axwemã.

¹⁹ Metĩndjwỳnh ne arỳm gwaj bajo kra. Nnym be, Xatanaj arỳm amikôt me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kunĩ ar o ba. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nà. Metĩndjwỳnh ne arỳm ijo kra. Nnym be, Xatanaj arỳm amikôt me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kunĩ ar o ba, ane.

²⁰ Metĩndjwỳnh Kra ne arỳm bõx. Katàt kabên ne katàt kute amijo bakumrêx. Ne kam gwaj baje Kra katàtkumrêxkôt mar kadjy arỳm gwaj bamã bajamak bõ. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nà. Arỳm ne Kra bõx ne imã ijamak bõ. Ije ta katàtkumrêx mar kadjy arỳm imã ijamak bõ, ane. Nnym kam Kra Jeju Kritu arỳm amim gwaj bapytà. Katàtkumrêxja arỳm amim gwaj bapytà. Mrãmri kubê Metĩndjwỳnhkumrêx. Gwaj kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Jadjwỳ ne gwaj baje arỳm tu amim markumrêx.

²¹ Akmere, àpnhîre ar, mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx me kute kum amijarênhja ne kumex. Dja gar amijãno dja. Mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx'ỳr aje amijo akêx kêt kadjy amijãno dja. Tãm ne ja.

Djuão kute atãri pi'òk no'òk ne ja.

Jejukòt ba djwýnhbê Djuão ne òbikwa nimê kra arkum pi'òk no'òk ne. Jeju kòt ne o kanikwýnh ne arkum pi'òk no'òk ne. Kute o týx ne kute kum me 'èxnhĩ bôxmã arènhmã ne pi'òk no'òk ne. Me 'èxnhĩ kute Metíndjwýnh kabèn kêt jarènh ne kute me noo biknormã bôxmã.

Nãm kum,

—Kwãrik wãnh me ja mar kêt ne mekòt amijo aba kêt. Dja ga amijã ano týx ne me jamã kre rax. Nãm ã Djuão òbikwa nimê arkum ane.

¹ Ba ibê Djuão. Ibê Jeju nhõ me jao iba djwýnh'õ ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Nà àpnhĩre, Metíndjwýnh ne amijo apytã. Ba kam akramê ar amã pi'òk no'òk ne. Mrãmri imã ar ajabêkumrêx. Djãm bajbit? Kati. Me kunĩ kute Metíndjwýnh kabèn katàtkumrêxja mar ja ne me adjwýnhdjwý kum ar ajabê. ² Metíndjwýnh kabèn katàtkumrêx. Gwaj baje bakadjwýnhbê mar týx rá'ã ne baje o bajamak kêt kati prãm kêtumrêx.

³ Me Babãmbê ne Metíndjwýnh. Krabê ne Bènjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩkumrêx* gar adjumar mex rá'ã. Ar katàt kute kabèn jarènhkumrêx ne kum ar ajabêkumrêx. Gê ar amê amijo kajkep.

Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.

⁴ Nà àpnhĩre, akra kwý ne kòt ar amijo ba ba omün ikĩnhkumrêx. Nãm ar kute Metíndjwýnh kabèn katàt markumrêx ne kòt ar amijo ba ba kòt ar omü. Me Babãm ta ne 'ã gwaj bamã karõ. Kòt amijo baba'ã gwaj bamã karõ nhym ar arým kuma. Ne kam arým mrãmri kòt amijo bakumrêx ba kòt ar omün arým ikĩnhti:re.

⁵ Ne kam àpnhĩre ar, jakam ajte ar amã arê. Djãm me kabèn ny ne ba ar amã arê? Kati. Gwaj baje amim Jeju mar kraxkam baje kabèn marja tãm dja ba akubyn ar amã arê. Gwaj bamã aben jabêmã. Ja dja ba ajte ar amã arê.

⁶ Mýj dja gwaj nèn bamã aben jabê? Bir, dja gwaj Metíndjwýnh kabèn man kòt ar amijo baban arým bamã aben jabê. Mýj ne kabènkam kute? Bir, tãm ne gar aje amim Jeju mar kraxkam arým ama. Ar amã aben jabê ryti pydjimã. Ja ne gar ama ba ajte ar amã arê.

Me amijã no týxmã, me 'èxnhĩ kute me noo biknor kêt kadjy.

Dju k 4.1

⁷ Be, arým me 'èxnhĩ krãptĩ ar ba. Nãm me memã kum,

—Djãm mrãmri ne Metíndjwýnh Jeju Kritu jano nhym pykamã bôx ne nã kurũm katon ar ba? Kati, nãm me 'èx, anhýro ba. Me kute ã memã anhýro bakam mrãmri 'èxnhĩkumrêx. Mebê Kritu kurê djwýnh.

⁸ Dja gar aminêje me 'ãno dja. Me kute ar anoo biknor karõ me 'ãno dja. Ga wãkam arým Kritumã adjãpènh 'ãtũm. Nhym Metíndjwýnh arým ar amã akĩnh djã jarê. Dja ar amã kungã. Nàr, godja gar aminêje me 'ãno adjãm kêt jabej, nhym me arým ar anoo biknor jabej. Nhym kam Metíndjwýnh arým ar amã òr kêt. ⁹ Me kute Metíndjwýnh kabèn mar kêt ne kam amikrà ar o ban ajte kute arek Kritu kabèn kòt amijo ba kêtja ne Metíndjwýnh kute meo ba kêtumrêx. Nhym be, me kute arek Kritu kabèn kòt amijo baje me Babãmbê Metíndjwýnh kute meo ba nhym ajte Kradjwý kute meo ba.

¹⁰ Godja me'õ bôx ne 'èx ne Kritu kupa'ã ar amã ajarê kwãrik wãnh kum aminhürkwã jarènh kêt. Ne kwãrik wãnh pa kjènh kêt. 'Èx ne kupa'ã ar amã 'ã ujarènhkam dja gar pa kjènh kêt. ¹¹ Dja gar pa krij nhym me arým ar ajã,

—Arým ne ar amijã kumê. Ga, ar kòt bawã pumũ, ane. Gar kam arým kòt ar gadjwý Kritu'ã ajèx pyrãk.

* 1:3 Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

¹² Nã bãm bit pi'ôkjakam ar amã ikabẽn kumex jarẽn prãm. Ba kam amim,
—Kati. Kwãrik wãn h ba pi'ôkkam ikabẽn kunĩ jarẽn kêt. Dja ba tẽn arkam bõx ne
ijajkwao arkum arẽ, ane. Dja ba ar amã ane gwaj kam arým abenkam bakĩhkumrẽx. Ja
kadjy ne ba amima.

¹³ Akanikwỳnhkam kradjwỳ amã amikabẽn mex jarẽ. Metĩndjwỳnh kute amijo
akanikwỳnh pytãr tãm kra ne amã amybỳm amikabẽn mex jarẽ. Tãm ne ja.

Djuãoo kute pi'ôko ino rer no'ôk ne ja.

Jejukôt ba djwýnhbê Djuãoo ne ôbikwa myjamã pi'ôk no'ôk ne. Ôbikwaja ne ar apýnh pyka djãri memã Jeju'ã ujarênh tēmja amiwýr aro wadjã ne arkum kabēn mex jarē ne arkum mýjja ngã ne ar kujate nhym ar tē. Kute arek o anhýr rã'amã ne kute kubê me'ô jawxe pymamã ne kum pi'ôk no'ôk ne.

¹ Akmere, Gaju. Ba ibê Djuãoo ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Ibê Jeju nhô me jao iba djwýnh'ô ne ba amã pi'ôk no'ôkkam ikabēn jarē. Metíndjwýnh kabēn katãtkôt imã ajabê.

² Akmere, Metíndjwýnhmã arým amexkumrêx ba arým ama. Ne kam Metíndjwýnhmã ajo a'uw ga amex kôt adjumar mex. Adjã kêt djwýo ane. Ga adjumar mex ne adjã kêtja ne ba imã kínhkumrêx. ³ Be, Jeju kukwakam gwaj bakamy ar arým nính iwýr bôx ne imã ajarē. Nãm ar imã,

—Be, Onj Gaju kute Metíndjwýnh kabēn katãt markumrêx ne kabēn kôt kute amijo ba mexkumrêx, ane. Ba ar kute ajarēnhja man ikínhkumrêx. ⁴ Nã bãm memã Jeju'ã idjujarēnh nhym me kute ikabēnkôt Jejuo aminhõ. Ba kam mã itēm nhym me nính imã me'ã ujarēnh ne kute imã,

—Onj ar kute akabēn kôt Jejuo aminhõja Metíndjwýnh kabēn man kôt kute katãt amijo bakumrêx, anhýr. Me kute ã imã anhýrkam ikí:nhkumrêx.

Gaju kute meo djwú mexkam Djuãoo kute amikính jarēnh.

⁵ Akmere Gaju, Jeju kukwakam gu bakamy kwý ne awýr bôx, ga anhõdjãnh ne aro djwú mex. Nã gãm te ar nokre pumũnh kêt ne tu aro djwú mex. Ne kam Metíndjwýnh kabēn kôt amijo abakumrêx. Aje me bakamy djwú mex kuníkôt ne ga kabēn man kôt amijo aba mexkumrêx. ⁶ Gwaj bakamyja kwý arým nính ar iwýr bôx ne ar imã ajã ajarēn ajte me kute Jeju mar kunijamã ajã ajarēn memã kum,

—Onj Gaju kum ar ijabê:n ôdjãnh ne ar ijo djwú mex, ane, ba arým ar kuman ajte ama. Dja ar ajte awýr bôx ga amũ ajte ar mör kadjy arkum mýjja'ô ngã. Arkum djwý, pi'ôk kaprĩ ngã. Metíndjwýnh kabēnkôt arkum angã.

⁷ Mýkam dja ga ã arkum ôro ane? Bir, ar Jeju'ã ujarēnh kadjy mörkam. Nhym be, jakam me kute Jeju mar kêt kwý bit kute gwaj bakamyjamã ô mýjja nhõrmã nhym ar kute amim byr kêt. Me kute Jeju mar kêt kam gwaj bakamy ar kute mebê byr kêt. Ne kam arým mã mō. ⁸ Mýj xêja dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã? Djãm me kute Jeju mar kêt? Kati. Me kute amim Jeju mar dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã nhym ar arým tē. Jeju kabēn katãt jarēnh kadjy tē. Gwaj ba dja gwaj arkum mýjja ngã. Ne kam arým ar ro'ã apē.

Djoti kute amijo bēnjadjwýr rax prãm.

⁹ Amrêbê ne ba wãm ar aje amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Gar arým inhõ pi'ôk jarēn ikabēn ma. Nhym be, wãkam Djoti kute ikabēn mar prãm kêt. Djoti ta ne amijo bēnjadjwýr rax prãm. Me kute amim Jeju markam ta amijo bēnjadjwýr rax prãm. Bēnjadjwýr rax prãmje ne kute ikabēn mar prãm kêt kumrêx.

¹⁰ Dja ba ar akam itēm ne ibôx jabej ne arým ar amã Djoti jarē. Nãm ikãxã kabēn punure jarēnhõ ba. Amrêbê jakam gwaj bakamy kwý wãm ar awýr tēn ar akam bôx. Ar kute ar amã Metíndjwýnh kabēn jarēnh kadjy ar akam bôx. Nhym kam Djoti kute ar pa kjēnh kêt ne arkum aminhürkwã jarēnh kêt. Gar akwý ar aje arkum aminhürkwã jarēnh prãm nhym Djoti arým ar abê aptàn ar amã,

—Aje, jakam dja gar ar ikôt abikprõnh kêt, ane. Ne ar aje amim Jeju mar bikprõnh djã nêje ar ajano.

¹¹ Akmere, kwãrik wãnh me axwe'ã amijakre kêt. Me mex'ã dja ga amijakre. Me mex ne me Metíndjwýnh kôt ar amijo ba. Nhym me axwe kute Metíndjwýnh mar kêt kumrêx.

¹² Be, me kunĩ ne me me bakamy Temexu mex jarē. Nãm me 'ã abenmã kum,

—Metĩndjwỳnh kabẽn katàt kôt ne Temexu amijo ba gwaj arỳm omũ, ane. Ar badjwỳ ne bar Temexu mex jarẽ ga ar ijêxnĩ kêt kôt aje arỳm ar imar.

¹³ Nã bãm bit ije amã ikabẽn kumex jarẽn prãm. Ne kam ije pi'òkkam amã arẽn prãm kêt. ¹⁴ Ije amikrà kêt ne awỳr itẽmmã. Dja ba awỳr bõx gu banhýtãri abenmã bakabẽn jarẽ. Ja kadjy ne ba amima.

¹⁵ Gê Metĩndjwỳnh ajo djuw mex ga adjumar mex rã'ã. Be, jakam gu banhõbikwa ar arỳm amã kabẽn mex jarẽ ba kuman arỳm pi'òk jakam wãm amã arẽ. Ga apỳnh aje gu banhõbikwa nhidji mar kôt arkum ar idji jarẽn arkum ikabẽn mex jarẽ. Tãm ne ja.

Djuda kute memã pi'ôk no'ôk ne ja.

Jeju kamy 'ôbê ne Djuda. Nãm ar aben djâkam nõ. Jeju kumrêx kato nhym tûmràm Xijagumê Djudadjwÿ Marij kurûm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tûmràm tu amim markumrêx. Birãm Jeju akubyn tîn kôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhõ me jao ba. Ne kam arkum pi'ôk no'ôk ne. Nãm Ar kubê me 'êxnhĩ pyma. Me 'êxnhĩ amijo Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh ne me kute Jeju marmê abenkam bikâr ne ate ajte memã 'êx ban arîk ar ban memã mÿjja punu'ã àpnênh ba. Nhym kam Djuda arkum,

—Kati, Metîndjwÿnh amrêbê kute me axwemã o pãnhja pumû. Dja ĩ prîne me jadjwÿo bikênh mex ne. Be, ar ga dja gar Jeju'ã angrà tÿx nhym Metîndjwÿnh dja ar arôrbê ar akukrà gar aku'ê tÿx. Nãm ã Djuda arkum ane.

¹ Ba ibê Djuda. Ibê Jeju Kritu nhõ àpênh. Ibê Xijagu kamy. Ba ne ba pi'ôk no'ôk kam ar amã ikabên jarê. Metîndjwÿnh, me Babãm arÿm amijo ar apytàn amimexo ar ajo mex nhym Jeju Kritu amim ar apytàr mex ne ar ajo ba.

² Gê Metîndjwÿnh tu kum ar akaprî:kumrêx* ne kum ar ajabê:kumrêx gar adjumar mexo amû amikamên arÿm adjumar mexkumrêx ne.

Me kute axwe'ã memã àpnênh.

A Ped 2.1

³ Akmere, àpnhĩre ar, Metîndjwÿnh ne kute Krituo me bakunĩ pytâr. Nã bãm amibêx ne bit ije ar amã 'ã pi'ôk no'ôko inhÿrmã. Ba nhÿn arÿm me kute ar anoo biknor prãmja man amim,

—Kati. Dja ba arkum me kute ar noo biknor jarê. Ne arkum, “Wãnh ne me ar akwÿ anoo biknoro ba. Kritu ne gwaj bamã amijã ujarênh pydjín arê gwaj babê Kritu nhõ me ja baje mar pydjímã nhym me arÿm 'êx. Ne kam ta amijo Kritu mar mex ne arîk kupa'ã ar amã 'ã ujarênh punun ar anoo biknoro ba. Me kute ar anoo biknoro baja dja gar me 'ãno djan mã akabêno me ity gê me anhikrê.” Nã bãm ã amikabên maro anen arÿm ar amã arê.

⁴ Me kute ar anoo biknorja ne me kum Metîndjwÿnh kînh kêt ne amipdjur mex ne ar akôt wangijn ar amê akà. Nãm me amakkre kêt ne ar amã,

—Ar rã'ãn aben prô, aben mjên kupê. Gêdja Metîndjwÿnh ate krã. Arÿm ne tu kum ar akaprîn ar amã ajaxwe kêt jarênhkumrêx. Nãm me ã ar amã ane. Ne kam arÿm Bênjadjwÿr djwÿnh japrÿ. Kubê ne Metîndjwÿnh. Nãm me Metîndjwÿnh pydji japrÿ. Ne ajte Bênjadjwÿr djwÿnh bê Kritu japrÿn ar'ã memã kum,

—Djãm mrãmri ne Kritu ar ba? Kati. Nãm me 'êx, ane. Amrêbê me kêtri ne Metîndjwÿnh arÿm me ja'ã amim karô. Me biknor tokry djãmã kute me anormã ne me'ã amim karô.

Apÿnh me tûmre djâri jaxwe'ã ujarênh.

Mat 7.21; A Ped 2.3; Dju k 3.6

⁵ Ba ar amã me kwÿ biknor'ã ajarê gar ama. Gar te arÿm aje me'ã ujarênh mar ba ajte ar amã me'ã ajarê gar ama.

Be, Bênjadjwÿr djwÿnh arÿm pykabê Edjitu kurûm mebê idjaero katon me utà. Ne kam arÿm me amakkre kêt akno. Me kute amim mar kêtjao akno.

⁶ Nhym Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh jaxwedjwÿ arÿm àpênh djã kanga. Nãm me amijo àmra ban àpênh djã kanga nhym pãnh arÿm me biknor tokry djâkam me kumên arÿm akamât kô tykkam mebê ijê. Nãm mebê ijê tÿx kute mrãmri ne me kute kàxiràxo me uwprekam kute mebê ijê tÿxja pyrâk. Ô akati rax me'ÿr bôx kadjy mebê ijê. 'Ãtûm nhym Metîndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarênh djã nhõ akati me'ÿr bôx kadjy.

* 1:2 Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhym pãnh arÿm kum ar akaprî Kati. Ar ga ne gar adjukaprî kêt. Ta ne tu kum ar akaprîkumrêx.

⁷ Krĩraxbê Xôtômamê Gomoramê bu'ã krĩdjwỳ, kam me axwe ne me prõ djwỳnh, mjên djwỳnh kupa'ã ari abeno ngjêxo ba. Metĩndjwỳnh kute me ipêx kupa'ã ne me my ta kute abeno ngjêx prãmkuvrêx nhym me niredjwỳ ta kute aben kupênho ikwã prãmkuvrêx. Me baje amikajmãtã me mar kadjy ne Metĩndjwỳnh arỳm memã axweo pãnh. Kuwyo memã o pãnh nhym kam kuwyo meo ajkamuw nhym me mrãmri arỳm biknorkuvrêx.

⁸ Me kute me anoo biknor prãmja ne me me ja kôt axwe. Nãm me biptiro ikwãn arỳm amijo àpnun amibu'ã meo àpnu. Ne kum me bẽnjadjwỳr kurên kàjkwakam me rũnh'ã kabên punu.

⁹ Be, Mĩgeubê ne Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh raxja. Djã ne Mĩgeu Xatanajmã kabên punu jarê? Kati. Amrêbê: ne me bakukãmãre Mõjdjê arỳm ty nhym kam Mĩgeumê Xatanaj ar Mõjdjê nhĩ'ã aben maro dja. Djã ne kam Mĩgeu tu kum kabên punu jarê? Kati. Nãm kum,

—Gê Metĩndjwỳnh ta amã akij, ane. Jabit ne arê.

¹⁰ Nhym be, me kute ar anoo biknor prãmja ne me tu mỳjja'ã kabên punu ba. Me kute me mar kêtka me ne me tu me'ã kabên punu ba. Nãm me mry djumar djào umar. Mry kute amidjwỳnhbit mar ne tu ar ba. Nhym me mry kôt kute amidjwỳnhbit mar ne tu ar ban arỳm kôt amijo àpnu.

¹¹ Ý watĩre, Metĩndjwỳnh dja me biknor tokry djàkam me kurê. Amrêbê: ne me bakukãmãre Kaĩ axwe:. Nhym me kute ar anoo biknor prãmjadjwỳ ne me Kaĩ kôt ar amijo ba. Amrêbê: ne me bakukãmãre Barão kum nêkrêx prãmje tu me noo aknon meo ajkê. Me kute ar anoo biknor prãmjadjwỳ ne me Barão kôt kum nêkrêx prã:m ne ar anoo biknoro ba. Amrêbê: me bakukãmãre Kore ne kute amijo rax prã:m ne arỳm bẽnjadjwỳr'ã kabên punu ba. 'Ã kabên punu ba:n kam arỳm akuno. Me kute ar anoo biknor prãmjadjwỳ ne me Metĩndjwỳnh'ã kabên punu ba. Dja me 'ã kabên punu ba:n ĩ arỳm Kore kôt me biknor tokry djàkam akuno. Metĩndjwỳnh'ã kabên punukôt arỳm akuno.

Me kute me noo biknorja me ro'ã bikàr.

A Ped 2.13

¹² Ar amã aben jabêkam gar aro'ã ar anhõ kwỳ krêno akrĩ. Nhym me kute ar anoo biknorjadjwỳ ne me pijàm kêt ne arỳm ar aro'ã aku. Ar akĩnhkuvrêxo akrĩ nhym me arỳm amipunuo ar ajo àpnu. Ga, me kà mexkam ngrã kute o punuja pumũ. Me kute ar anoo biknordjwỳ ne me ã ar ajo àpnuo ane. Amipunuo ã me ajo àpnuo ane. Nhym me te: me kabên mex jabej mekam ama:n arỳm kaprĩre ne. Ga, kòk djàbêrkam kakrã kakrãtyk ba kajgoja pumũ. Nhym me te: na bixadjwỳrkam aman kam arỳm kaprĩre ne. Me kute ar anoo biknordjwỳ ne gar ã mekam akaprĩo ane. Nãm me kajgo kute mrãmri ne pidjõ kunĩ ô kumexkam ja pydji ô kêt ne ãm pyræk. Pidjõ tu tykkuvrêx nhym me arỳm kraxmê arêmê ro'ã kaba. Nãm me kute uræk ne tu kajgokuvrêx. Dja me arỳm me biknor tokry djàkam akuno.

¹³ Nãm me ta ar ba kute mrãmri ne ngõ djàkrêkam ngõ djàkà ari aben pymjỳr pyræk. Ga, ngõ djàkrê apêx nhym arỳm akàxkam mỳjja punu kumexja pumũ. Nãm me kabên punu jarênho ku'ên o ino re nhym me arỳm pijàm ne, kabên punukam pijàm ne. Me kute ar anoo biknor prãmja ne me arĩk ba nhym me te: kute mekôt katàt amijo bamã. Me kute mrãmri ne kanhêtire arĩk ba pyræk nhym me te: kute omũnh mex ne kute 'ã amimrãnh jakremã. Metĩndjwỳnh ne arỳm amim me axweja pãnh'ã karõkuvrêx. Akamàt kô tyk pytĩkam dja me kurê. Dja kam akamàt kô tyk rã'ã nhym me kator kêtkuvrêx.

¹⁴⁻¹⁵ Adão ar amikam kra jadjuw nhym arỳm abatãnh ne. Abatãnh ne arỳm amikam kra jadjuw. Kra jadjuw nhym arỳm abatãnh ne. Abatãnh ne arỳm amikam kra jadjuw. Ne amũ aben nhijuk'ã kra jadjwỳro tẽ. Adjwỳro tẽ:. Adjwỳro tẽm tãmtã kam arỳm 7'ỳr o bõx. Aben nhijuk'ã krakam kra'ã akren arỳm 7'ỳr o bõx. 7'ỳr o bõx nhym me arỳm krajamã Enoki jarê. Enoki ajte me kute me noo biknorja'ã memã kum,

—Ë, Bẽnjadjwỳr djwỳnh dja Metĩndjwỳnh nhõ me ja krãptĩ: kubê 10.000mê ro'ã bõx. Ne kam arỳm me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kunĩmã axwe pãnh jarê. Apỳnh me àpênh

jaxwe djari pãnh memã arẽ. Metĩndjwýnh'ã kabẽn punuja kunĩ pãnh memã arẽ nhym me arým amijaxwe ma. Nãm ã me bakukãmãre Enoki memã ane.

¹⁶ Me kute me anoo biknor prãmja ne me bẽn prĩkam kabẽn ban apýnh mýjja'ã kabẽn punu prã:m. Me kute amidjwýnhbit markam ne me kum apýnh mýjja punu prãm ne kõt ar amijo ban amijo àmrati ba. Ne kam me õ nêkrêx kumex pumün amim,

—Ba gêt tãmwã kõt ar amijo iba. Ne kam arým inhõ mýjja kumex ne kõt irax. Nãm me ã amim anen kam kum me õ nêkrêx ngrireja kĩnh kêtikumrêx. Me kum me õ nêkrêx kumexjabit kĩho ba.

Me kute Jeju markumrêx djapênh'ã memã karõ.

¹⁷ Akmere, àpnhĩre ar, ar ga dja gar atemã amijo tẽ. Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu kute ar anorja dja gar ar kabẽn mar tỳx. ¹⁸ Nãm ar arým me'ã ar amã ajarẽ. Me kute ar anoo biknor prãmja'ã ajarẽ. Nãm ar ar amã,

—Dja Jeju bõx 'ýr nhym me arým gwaj bajapry:õ ba. Dja me amidjwýnhbit man kum mýjja punu prãm ne kõt ar amijo ba, ane.

Kritu kute ar anorja ne ar ã ar amã ane. Dja gar ar kabẽn mar tỳx. ¹⁹ Me kute ar anoo biknor prãm ja ne me abenbê me kurêo ba. Ne pykakam mýjjakõtbit amijo ba. Nhym Metĩndjwýnh Karõ kute meo ba kêtikumrêx.

²⁰ Akmere, àpnhĩre ar, ar ga dja gar atemã amijo tẽ. Kritu kabẽn mexkumrêx. Tãm dja gar tu amim markumrêx ne amim kabẽn maro tẽ:n amũ maro amikamên mar rax ne. Metĩndjwýnh Karõ dja gar aman Metĩndjwýnhmã akabẽn aba nhym Karõ arým ar akõt o kangõ.

²¹ Metĩndjwýnh kum gwaj bajabê. Ar gadjwý dja gar amã abê rã'ã ne 'ã adjukanga kêt. Ne Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu jabej ajkam ama. Ta dja bõx ne kum gwaj bakaprikumrêx gwaj kõt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

²² Me kwý kute amim Jeju mar kêtja dja gar amã me kaprĩn 'ýr me o akêxo tẽ gê me tu amim markumrêx. ²³ Nàr, dja gar ano katon me axwebê me kwýo akêx. Me kwý kute amijo punu mexja. Me ja on biknor karõ dja gar memã ano katon me axwebê meo akêx. Kute mrãmri ne me'õ kuwykam ãm nhym me kum kaprĩn kam no kator ne kute pa 'amýnh ne bõm mênh pyræk. Dja gar me punu kõt ar apunu'õ pymaje amijã ano tỳx ne.

²⁴ Metĩndjwýnh ne kute amim ar apytàr mexkumrêx gar kam ajmã akute kêt ne katàt ar amijo aba rã'ã ne. Metĩndjwýnh ra:x nhym me kum uma:. Dja amimexo ar ajo mex gar arým ajaxwe kêt. Nhym kam arým amikabem ar apumjuwn arým prĩne ar ajo kĩ:nhkumrêx. ²⁵ Me Batĩndjwýnhbê ne me bapytàr djwýnh. Pydji kute mýjja kunĩ mar ne krã me:xkumrêx. Ba kum,

—Mrãmri ame:xkumrêx ne apyma:kumrêx. Araxo abê kumkatikumrêx. Me kunĩ:mã Abẽnjadjwýr djwýnhkumrêx. Ajity:xkumrêx. Amexmẽ apymamẽ abẽnjadjwýrmẽ atỳxmẽ ne ga aje 'ã aminhinomã amimênh kêtikumrêx, ane. Gê me kunĩ ã Metĩndjwýnhmã ane. Tãm ne ja.

Mỳjja apôx kêtri kukãm 'ã ujarēnh ne ja.

Bēnjadjwỳr Jeju Kritu ne Djuãomã, ò àpēnhbê Djuãomã mỳjjao amirīt. Me kute Jeju mar kêtja ne me me kute amim Jeju marjao bikēnh ar o ba. Nhym kam Jeju kute ò me jao tỳx nhym me akubyn tỳx ne kute kanga kêt kadjy Djuãomã mỳjjao amirīt. Te me kute meo bikēnhkam mã Jeju'ã ngràn kute kanga kêt mã kum o amirīt. Anhỳr djwỳnhrà m kum o amirīt, abentã kum o amirĩto tẽ, mỳjja'ã akreo tẽ. Ò me jabit kute mỳjja mar nhym me kàtambê bipdjurmã ne apỳnh mỳjja djari'ã mỳjja jakre. Bir, nhym mỳj ne Djuão omũ?

Metĩndjwỳnh kute me axwemã o pãnh ne tu kute mỳjja jaxwe kunĩ kuwo imôkam rēnh nhym apēxmã. Nhym kute Xatanadjwỳ bĩn nhym kêt nhym kam pyka ajte nyn tu mexkumrēxmã ne kum o amirīt. Ne kum kàjkwadjwỳ jakre. *Metĩndjwỳnh* kute ò me jao kĩnhmã, me 'ã ngrã tỳx ne kute kanga kêtja, me tãm ne kute meo kĩnh nhym me kàjkwakam ò pykakam kĩnhkumrēx ne ar ba rã'ã rã'ãmã. Kam ne me mexbit ar ban kam kanê kêt ne tyk kêt ne mỳr kêt. Mỳjja punu 'ỳr àr kêt kam. Ja kunĩ ne kum o amirīt, apôx djwỳnhrà m kum o amirīt. Nhym Djuão me kadjy omũ. Mỳjja apôx kêtri ne anhỳr djwỳnhrà m omũn memã arẽ. Tãm ne ja.

Me kute pi'ôkjakôt amijo baja dja me kĩnh.

¹ Jeju Kritu kute mỳjjao amirīt ne ja. *Metĩndjwỳnh* ta ne Jejumã arẽ nhym kam amidjô'ã ajte kute ò àpēnhjamã o amirĩtmã, nhym kam me kute marmã. Apỳnh mỳjja djari dja ì apôx, amikrà kêt ne apôx nhym anhỳr djwỳnhrà m arỳm kute memã o amirĩtmã. Imã ne arỳm o amirīt ba kam ije me amã arēnhmã. Ba ibê Djuão ne ba *Metĩndjwỳnhmã* idjapēnh, imã ne o amirīt ba ije me amã arēnhmã. Nãm iwỳr kadjy mrãnh djwỳnh jano nhym kam imã mỳjja kunĩ jakre ba kam kôt omũ. ² Ije arỳm kunĩ pumũnhkam dja ba prĩne me amã kunĩ jarẽ. *Metĩndjwỳnh* kabēn ne ba arỳm ije me amã arēnhmã. Jeju Kritu kute katã kabēn jarēnh tãm dja ba me amã arẽ.

³ *Metĩndjwỳnh* kute anhỳr djwỳnhrà m mỳjja'ã memã ujarēnh ja gêdja me'õ memã arẽ nhym kute arēnh djwỳnh tãm gêdja arỳm *Metĩndjwỳnh* kum kĩnh jadjã. Nhym me kute mar ne kôt amijo bajadjwỳ gêdja *Metĩndjwỳnh* memã kĩnh jadjã. Dja amẽ aro kĩnh, me kute 'ã ujarēnh djwỳnh kĩnh ne kam ajte me kute maro ỳr jadjwỳo kĩnh. Bir, arỳm 'ỳr. Arỳm *Metĩndjwỳnh* kute memã mỳjja anhỳr djwỳnhrà m arēnh ja arỳm apôx 'ỳr.

Djuão apỳnh me kute Jeju'ã abeno bikprõnh djari kubê 7mã kabēn.

⁴ Ba ibê Djuão ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ar aje amim Jeju mar ne apỳnh aje kôt aben pydjija, ar amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Pykabê Adjijkam apỳnh krĩ rũnhkôt ar aje 'ã abeno abikprõnh 7ja me amã ne ba pi'ôk no'ôk ne.

Gê *Metĩndjwỳnh* ukaprĩkôt me ajo djuw mex ne ar me ajo ba ne me amã umar mex jarẽ ga me adjumar mex ne ar aba. *Metĩndjwỳnh* ta ne tĩn ne ar ba, amrēbê adjakamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rã'ã rã'ã. Tãm dja ukaprĩkôt me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarẽ.

Nhym *Metĩndjwỳnh* Karõ kute amijo 7 ne *Metĩndjwỳnh* krĩ djã kũnh ku'ê tãm gêdja adjwỳnhdjwỳ me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarēn ar me ajo ba.

⁵ Nhym Jeju Kritudjwỳ dja me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarẽ. Jeju Kritu ta kute mrãmri katãt memã *Metĩndjwỳnh* kabēno amirīt djwỳnh ne kumrēx tyk ne akubyn tĩn ne kator gêdja *Metĩndjwỳnhmẽ* *Metĩndjwỳnh* Karõmẽ kudjwa me ajo djuw mex. Jeju ne bēnjadjwỳro kute me bēnjadjwỳr kunĩ jakrenh ne pyka kunĩkôt me ò bēnjadjwỳro ba. Tãm dja *Metĩndjwỳnhmẽ* *Metĩndjwỳnh* Karõmẽ kudjwa me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarẽ.

Jeju Kritu ta ne kum me bajabêkumrēx ne amikamrõo me bajaxweo ajngrã. ⁶ Ne kam ajte ta ar me bajo ban kam Bãmmã me bapumjuw gu me kam babê me kadjy *Metĩndjwỳnh* mar djwỳnh ne Bãmmã badjapēnh ar baba. Kumã, Jeju Kritu tãmmã gora gê me kãjmã kum rax jarēnh rã'ã rã'ã. Gêdja umao ar me bajo ba rã'ã rã'ã. Mrãmri. Tãm ne ja.

⁷ Ori, amrê tẽ. Kakrâkôt ne amrê tẽ. Me kunĩ dja me omũ. Me kute Jeju kanhwỳr djwỳnhjadwỳ dja me omũ, prĩne Jeju pumũ.

Nhym apỳnh pyka djâri dja me kunĩ omũn amra, Jeju pymaje àmrao kumex. Mrãmri dja me kunĩ omũn amim ngryk ne àmrao kumex. Be, tãm ne ja.

⁸ Bẽnjadwỳrbê Metĩndjwỳnh ne memã kum,

—Ba ibê mỳjja kunĩ krax ne ajte ibê mỳjja kunĩ 'ênhôt, ane.

Nãm ã Metĩndjwỳnh tỳxo kubê kumkati ane. Metĩndjwỳnh, ta ne tĩn ne ar ba, amrêbê adjâkamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rã'ã rã'ã. Ajbit ne umao mỳjja kunĩ pytà.

Jeju Djuãomã amijo amirĩt.

⁹ Nà, ba ibê me akamy Djuão. Nãm me Jejukôt me akudjwa ijo ajkê ba itokry. Mrãmri ne Jeju me baro'ã me bapytàn ar me bajo ba. Ba kam me akudjwa mã Jeju'ã ingrà tỳx ne 'ãno djan ije kanga kêt. Ba ne ba apêxtibê Paximukam ar ba. Na bãm memã Metĩndjwỳnh Kabên jarên memã Jeju'ã idjujarênh iba. Nhym kam me ja ngryk ne kam imã,

—Kwãrĩk wãnh mỳjja wã jarênh kêt, ane. Ne kam ipa 'amỳn kam ijo tẽn apêxti jakam imẽ ba kam kam ar iba.

¹⁰ Be, pi'òk kamrêkkam, Bẽnjadwỳr nhõ akatijakam ne ba arek maro nhỹ nhym Metĩndjwỳnh Karõ ar ijo ba. Ba kam me'õ kabên ma. Me'õ kabên tỳx kute poti kakõr tỳx pyrâk. Ikôt ne imã kabên ne. Ne imã,

¹¹ —Ba ibê mỳjja kunĩ krax ne ajte ibê mỳjja kunĩ 'ênhôt. Ba ren ije kàjkwamẽ pykamẽ omũnh 'ãno idjãm kêt nhym ren amrêbê amijo ajkê nhym ren mỳjja kunĩ kêt ne. Ë, amrê tẽn mỳjja pumũn 'ã pi'òk no'òk, ane. 'ã pi'òk no'òk ne kam memã ano. Me kute amim Jeju mar ne apỳnh kute kôt aben pydji, me jamã dja ga ano. Me kute apỳnh krĩ rũnhkôt 'ã aben pydjibê 7, ar kute Epexukam 'ã aben pydjijamẽ, ar kute Emĩnakam 'ã aben pydjijamẽ, ar kute Pegamukam 'ã aben pydjijamẽ, ar kute Xijxirakam 'ã aben pydjijamẽ, ar kute Xadjikam 'ã aben pydjijamẽ, ar kute Pirapijkam 'ã aben pydjijamẽ, ar kute Raodjikam 'ã aben pydjijamẽ, mekmã dja ga aje mỳjja pumũnhja'ã pi'òk no'òk ne ano, ane. Nãm ã imã kabên ane.

¹² Ba kam 'ỳr akẽx. Ije mỳj me'õ kute imã kabênja pumũnhmã 'ỳr akẽx nhym ngõnhpõkti kubê 7 ne ku'ê ba omũ. Kẽn karỳro ngõnhpõkti.

¹³ Nhym kam ipõkri dja. Kute me'õ my pyrâk ne dja. Nãm kubêkà ryti jadjàn o dja. Kubêkà rytija ne parkõn 'ãnh itep nhym 'ã dja. Ne kẽn karỳro amirunh pren 'ã dja. ¹⁴ Ne kĩjaka: kute àk kaka jaka ja pyrâk. Kute kadjàt nhĩ jaka pyrâk. Nhym no põkja kute kuwy põk pyrâk. ¹⁵ Ne par jadjênh. Kute ngõnh nhipêx djâkam me kute 'ã ngrão põx nhym adjênh pyrâk. Nhym õkrekam krikrit kute ngõ rãrãkti: pyrâk. ¹⁶ Ne ubõkjao kanhêtireo 7 ne 'amỳn o dja nhym kam aktã kàx djwa mextire ajkwa krekre kurũm kato. Ne nokre jadjênh kute kàjkwã nhipõkri myt mrãnhkam adjênh ja pyrâk.

¹⁷ Ba omũn kam itu mỳrbê tỳm kute ityk pyrâk ne itu mỳrbê tỳm ne nõ, itĩn prãme. Nhym kam ta ijã ikra dji, ubõko ijã ikra djin kam imã,

—Kwãrĩk wãnh atĩn prãm kêt. Ba ibê mỳjja kunĩ krax ne kam ajte ibê mỳjja kunĩ 'ênhôt.

¹⁸ Bajbit ne ba ije amitĩn mar. Arỳm ne ba ty ne kam arỳm ajte itĩn ne. Amrê ipumũ. Ba dja ba itĩn rã'ã rã'ã. Ba ne ba ikabêno me tyk kadjy me anor djwỳnh ne kam ajte ikabêno me tyk nhõ pyka'ỳr me anor djwỳnh.

¹⁹ Aj, dja ga on 'ã pi'òk no'òk, aje omũnhja'ã pi'òk no'òk ne. Arỳm kator ga aje omũnhjamẽ mỳjja kraxje kator kêt rã'ãmẽ. Amẽ dja ga 'ã pi'òk no'òk ne. ²⁰ Mỳkam ne ba kanhêtireo 7 idjubõko 'amỳn o dja ga omũ? Ne kẽn karỳro ngõnhpõktio 7jadwỳ, mỳj ne ja? Bir, ba amã arẽ ga ama. Ë, ngõnhpõktio 7ja ne kubê apỳnh krĩ djâri me kute amim imar ne kute ikôt aben pydji 'ã akre kubê 7. Apỳnh krĩkam me kute ikôt aben pydji'ã akre kubê 7 ne ja. Nhym kanhêtireo 7ja ne kubê apỳnh krĩ djâri me kute ijã abeno bikprõnhja kadjy mrãnh djwỳnh ta ne 'ã akre, ane.

Nãm ã Jeju imã kabên ane ba kuma.

2

Epexukam ar ja arỳm kum Metĩndjwỳnh kĩnh ngrire.

¹ Nhyam kam ajte imã,

—Ë, ar kute krĩraxbê Epexukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwỳnhjamã dja ga pi'òk no'òk ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bẽnjadjwỳr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ë, ba ije idjubôko kanhêtireo 7 ne 'amỳnhja, ne ba kên karỳro ngônhpôktio 7kam imrãnhja, ba. Ba ne ba ar amã ikabên ne.

² Gar ikabênkôt ar amijo aba ba arỳm omũ. Ar adjàpênh rax, ar aje ijãno adjãm ne aje ikanga kêt ba arỳm omũn kam ikĩnhkumrêx. Nã gãm ar abê me axwe kĩnh no kati ba arỳm omũ. Nhyam me wã we kute 'Jeju kute ar ijanor' anhỳrja gar te kabên mex jabej kam aman kam arỳm prĩne mekmã akato. Me wã ne me 'êxnhĩkumrêx. Me tãm ne gar arỳm mekmã akaton abê me kĩnh no kati. ³ Nã gãm ar ijãno djan amibê ijo abiknor kêtumrêx ne. Nãm me ikôt ar ajo ajkê gar tu ate akrãn aje amibê ikanga kêt ba arỳm omũn kam ikĩnhkumrêx ne.

⁴ Bep mỳjja pydji ne ba omũn ikaprĩre. Amrêbê ar aje amim ijo amirĩt totokbê ne gar amã ijabê ne jakam arỳm amã ikĩnh ngrire. ⁵ Gop ar amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren iwỳr amijo akêx. Nã gãm ar ibê amiptar mex ne. On ar ajte akubyn amã ijabên kam ajte akubyn imã apê kute amrêbê imã ar adjàpênh ja pyrak. Dja gar ã anhỳr kêt ba wãm ar awỳr tẽn kam ar abê ngônhpôktiwa kaba nhyam arỳm ãm djã kaprỳ.

⁶ Nhyam bep me punubê Nikôrij, me tãm, me kabên punu ar baja. Me tãm ne gar me kabên punukam amã me kurêkumrêx. Mrãmri, kam ne mexkumrêx. Mrãmri ne gar amã me kabên punuja kurêkumrêx. Kam ne mexkumrêx. Badjwỳ ne ba imã mekbê Nikôrij me kabên punukam imã me kurêkumrêx.

⁷ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwỳnh Karô ne ar kute amim imar ne apỳnh kute ikôt aben pydjijamã kabên. Gora ar prĩne kabên ja ma. Ë, ar me kurãm atỳx ne aje ijãno adjãm, ar gajbit dja ba ar amã pidjô kute meo tĩnja jarê gar gajbit ku. Pidjô kute meo tĩnja ne Metĩndjwỳnh nhô pykakam dja, kàjkwakam Metĩndjwỳnh nhô pyka mexkumrêxkam. Tãm dja gar ku”, ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Emĩnakam ar ja tokry.

⁸ Nhyam kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, krĩraxbê Emĩnakam ar kute amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwỳnhjamã dja ga pi'òk no'òk ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bẽnjadjwỳr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ë, ba ibê mỳjja kunĩ krax ne kam ajte ibê mỳjja kunĩ 'ênhôt. Ba ne ba tyn kam ajte itĩn ne. Ba ne ba ar amã ikabên ne.

⁹ Me kute ar ajo bikênhja ne ba arỳm omũ. Ar anhô mỳjja kêt, anhô nêkrêx kêtja ne ba arỳm omũ. Nhyam bep kati, nĩjar anhô nêkrêx kumex. Mrãmri pykakam ar abakam arỳm anhô mỳjja kêt nhyam bep kàjkwakam anhô mỳjja kumex. Nhyam me kwỳ ta amijo Metĩndjwỳnh kra, amijo mekbê idjaer ne ar ajaprỳ ar o ba, ba arỳm omũ. Djãm mekbê Metĩndjwỳnh kra? Kati, Xatanaj nhô àpênh ne wã ne kam mã kôt ar aben pydjio ba.

¹⁰ Kwãrĩk wãnh gar amã me uma kêt. Gora ar atỳx. Dja me ï ar ajo ajkê ga ar atokry. Gora ar atĩn prãm kêt. Ë, godja me ï Xatanajbê me axwe nhô bẽnjadjwỳr kabênkôt mekbê ijê djakam ar akwỳ rê, ar aje ikanga jabej. Be, akati kunĩkôt dja me ar ajo ajkê gar atokry. Nhyam kam arỳm me kute ar ajo bikênh'ã akatibê 10 nhyam kam me arỳm ar ajo bikênh kêt ne. Gora ar ijã angrà tỳx ne ijãno dja. Godja me te ar apa gar ijãno dja ba kam pãnh ar ajo tĩn gar atĩn rã'ã rã'ã.

¹¹ Gora ar ajamak mex jabej, on ama. Metĩndjwỳnh Karô ne ar kute amim imar ne apỳnh kute ikôt aben pydjijamã kabên. Gora ar prĩne kabên ja ma. Ë, ar me kurãm atỳx ne aje ijãno adjãmja, ar gajbit dja gar atyk nhijukri ajte atyk kêtumrêx. Arkati”, ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Pegamukam ar ja kwỳ prô prãm.

¹² Nhym kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, ar kute krĩraxbê Pegamukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kady mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ôk no'ôk ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bẽnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ë, ba ne ba ar amã ikabên. Ba ijajkwa krekre kurũm aktã kãx djwa mextire kator djwýnh, ba ne ba ar amã ikabên ne.

¹³ Xatanaj kute meo ba djãkam ne gar te ar aban amex rã'ã ba arým ar apumũ. Be, nã gãm ar ijã angrã tỳx ne aje amibê ikanga kêt. Djã nã gãm ar me kudjwa aminêje memã kum, ‘Jakam arým ije amim Jeju mar kêt. Arým imã kĩnh kêt’, ane? Kati, ar aje ã memã anhÿr kêtukumrêx. Nhym me arým ar anhõbikwa Æxipanh bĩ gar mã amã ikĩnh ne aje ikanga kêtukumrêx ne. Nã, Æxipanhdjwý kum me uma kêt ne tu memã ijarênh 'ãno dja nhym me kubĩ, wãkam, Xatanaj mõr djã wãkam. Nãm me te kubĩ gar mã amã ikĩnh ne. Ba arým omũn ar akam ikĩnh ne.

¹⁴ Bep me kute me kabên punukôt amijo ba ja tãm ne ba imã me kĩnh kêt. Ar akwý ne gar me bakukãmãre 'õbê Barãokôt ar amijo aba. Djãm Barão mex got. Nãm mekbê idjaer kurê djwýnhbê Barakimã mekbê idjaer'ã karõ. Kute mekbê idjaer o bikênhmã ne mỳjja punu'ã kum karõ. Mekbê idjaer kute mry punu krênmã, me kute mỳjjao Metĩndjwýnh karõ nhipêxjamã mry nhõr ja kute krên ne amijo bikênhmã. Ne ajte me kute abenbê prõ ãkĩnh ne arĩk prõ prãmo kumexmã. Me kute ã amijo bikênhõ anhÿrmã ne me'ã kum karõ. Nhym kam ô'ã Baraki mekbê idjaero bikênh o ba. ¹⁵ Nhym ar akamdjwý mekbê Nikõrij ã kabên ane, ã memã 'ã karõo ane. Nhym ar akwý kabên punu jakôt ar amijo ba.

¹⁶ On ar amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren iwýr amijo akêx. Dja gar amim akator kêt ba ar awýr bõx ne me kabên punuja'yr iprõt ne. Ijajkwa krekre kurũm aktã kãxdjwa mextire katorjao dja ba me'yr iprõt ne.

¹⁷ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwýnh Karõ ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydijamã kabên. Gora ar prĩne kabên ja ma. Ë, ar me kurãm atỳx ne aje ijãno adjãmja, ar gajbit dja ba ar amã djwýbê mỳj ne ja ngã, djwýo bipdjurja ngã gar krê. Ba kam ajte ar atỳxmãbit apýnh kên mêre, kên jaka ngã. Ne kam ajte ar amã kên ja no'ôk, apýnh ar anhidji ny'ã kên no'ôk ne kungã gar kam omũ. Atemã me ja kute ar anhidji nyja mar kêt. Ar gajbit, ar atỳxbit, ije apýnh ar amã kên nhõrja, ar gajbit dja gar apýnh aminhidji nyja ma”, ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Xijxirakam Djedjabeu ar noo akno.

¹⁸ Nhym kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, ar kute krĩraxbê Xijxirakam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kady mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ôk no'ôk ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bẽnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, “Ba ne ba ar amã ikabên ne. Ë, ba, ibê ne Metĩndjwýnh kra ne ino põk kute kuwy põk pyrãk, ne ipar jadjênh kute ngõnh nhipêx djãkam me kute 'ã ngrão põx nhym adjênh pyrãk, ba ne ba ar amã ikabên ne.

¹⁹ Gar kôt amijo aba, ba arým omũn kam ikĩnhkumrêx. Gar amã aben jabên amã Metĩndjwýnh jabê ba arým omũ. Gar tu amim imarkumrêx ne ijã angrã tỳx ba arým omũ. Ar adjãpênh rax ba arým omũ. Nã gãm ar ijãno djan amibê ikanga kêtukumrêx ba arým omũ. Nã gãm ar ikôt amijo aba. Amrêbê ne gar ikôt amijo aba ngrire ne kam amijo tẽn amijo tẽn arým ikôt amijo amõr mex ne.

²⁰ Nhym bep mỳjja pydji ne ba omũn ikaprĩre. Nã gãm ar amã me'õ nibê Djedjabeu kĩnh. Nãm we amijo Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh ne kam mỳjja punu'ã inhõ àpênhmã karõn 'ã arkum apnê. Inhõ àpênh kute abenbê prõ ãkĩnh ne ar prõ prãm ba ne kam kute amijo bikênhmã.

Ne kam ajte ar kute mry punu krênmã, me kute mỳjjao we Metĩndjwýnh karõ nhipêxjamã kute mry nhõr nhym ar kute krên ne o kute amijo bikênhmã. Nãm ã Djedjabeu inhõ àpênhmã mỳjja punu'ã karõo ane, ne ã 'ã arkum àpnêho ane. ²¹ Nã bãm te amiwýr kam ama. Kute amim kator ne wãnh axwemã irern iwýr amijo akêxmã

te amiwỳr kam ama nhym kute mjên prãm ja kanga kêt ne amim kator kêt-kumrêx. Kum axwe kînh rã'ã:

²² Ë, dja ba nija'ỳr bôx ne kam nôr djakam kumê, nôr djà tãm-kam dja ba kumên kam prïne o ajkê. Me my kute nînhjamê ro'ã dja ba prïne meo ajkê. Dja me kum axwe kînh rã'ã ne nija kanga kêt ne iwỳr amijo akêx kêt, ba kam prïne meo ajkê nhym me kam tokry.

²³ Ne ni krajadjwỳ pyka mẽ o amrà. Apỳnh ar aje amim imar ne ikôt aben pydjija kunĩ aje imã akator kadjy. Ba ije ar ajamakkre kadjwỳnhbêmê anhökre kadjwỳnhbê aje mỳjja mex nàr mỳjja punu'ã amim karô jabej ije ar akamũnh ne kôt ije ar anhĩ pỳnhkôt ar amã o pãnh djwỳnh. Gar kôt aje imã akator kadjy dja ba ni krajadjwỳ pyka mẽ o amrà.

²⁴ Bep ar aje me kabên punukôt amijo aba kêtjamã, wākam, Xijxirakam ar aje me kabên punu kôt amijo aba kêtjamã dja ba ajte ikabên 'õ jarênh kêt. Mrãmri ne ar aje ikôt amijo aba ne ar aje Xatanaj kukràdjà mar prãm kêt-kam amexkumrêx. Nhym me ate we kute Xatanaj kukràdjà bipdjurja marmã we, 'Mexkumrêx gu me kuma', anhỳrja djãm me mex got. Axwe punu gar kôt amijo aba kêt-kam amexkumrêx. ²⁵ Gora ar mã ikôt ar amijo aban ijã angrã tỳx rã'ã: ba akubyn bôx.

²⁶⁻²⁸ Ë, ar me kuràm atỳx ne aje ijãno adjãmja, ar aje ikabên mar ne aje ikôt amijo aba rã'ãn aje o atêm ne o atêm ne arỳm aje inomã mênhja, ar ajã dja ba bënjadwỳr rê gar kam inhijuk'ã meo aba.

'Apỳnh me ba djari dja gar meo aba, ar apymao meo aban meo aba tỳx ne. Meo aba tỳx ne, nhym me'õ axwe gar kam prïne o ajkê, me kute kàxo àbêr djào kute ngo ngônhtotyky ne prïne ka'êkja pyræk. Dja gar ã meo aba tỳxo ane.'

Be, Ibãmbê Metĩndjwỳnh ne ijã bënjadwỳr mẽ. Dja ba kam amidjô'ã ar ajã kurê gar kam ikabênkôt meo aba. Dja ba kam ajte ar akînh djà kadjy ar amã umajỳrtiredjwỳ ngã, akati maktã umajỳrtire ja ngã.

²⁹ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwỳnh Karô ne ar kute amim imar ne apỳnh kute ikôt aben pydjijamã kabên ne. Gora ar prïne kabên ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

3

Xadjikam ar ja kute me tyk pyræk.

¹ Nhym kam Jeju ta ajte imã,

—Ë, ar kute krĩrãxbê Xadjikam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwỳnhjamã dja ga pi'òk no'òk ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bënjadwỳr Jeju dja ga arkum ikabên jarênh arkum, "Ë, ba ne ba ar amã ikabên. Ba ije Metĩndjwỳnh Karô kute amijo 7 ije amỳnhja, ne ije kanhêtireo 7 ne amỳnhja, ba. Ba ne ba ar amã ikabên ne.

Nãm me we ar amex jarê. Bep kati, ar ajaxwekam kute ar atyk pyræk. Ba arỳm ar apumũ. ² On ar ano mex, atĩn rã'ãri, ne akubyn amijo tỳx, amijo mex, ar atyk kêttri. Nã gãm ar amijo aba punu ba te ar apumũ, te ar aje kôt amijo aba jabej te ar apumũ ne kam ar amã, 'Ë, Ibãmbê Metĩndjwỳnhmã ar amex kêt-kumrêx', ane.

³ Gop ar ajkam ama. Amrêbê me kute ar amã arênh gar arỳm aje markumrêx tãm dja gar tu markumrêx ne kôt amijo aba. Kôt amijo aban on wãnh ajaxwemã anhiren iwỳr amijo akêx. Dja gar amim akator kêt ba kam ar ajaêrbê ar awỳr bôx. Kute me àkînhĩ me aêrbê kute mỳjjao àkînh ne kute mebê mỳjja jamỳnh ja pyræk. Dja ba ã ar ajaêrbê ar awỳr ibôxo ane. Dja gar ibôx djakôt imar kêt-kumrêx ba ar ajaêrbê bôx.

⁴ Bep krĩbê Xadjiwākam ar angrêre ne gar amrãnh mexkumrêx rã'ã. Ne kam ar angrêre amrãnh mexkumrêx kute mrãmri ne me kute kubêkà mex, 'ã ngrã kêt kute angjênh ne 'ã mrãnhja pyræk. Nã gãm ar ã amexo ane. Ar ga dja gar ikôt mrãn ikudjwa kubêkà jaka jangij ne 'ã mrã. Nã gãm ar amrãnh mexkumrêx. Nhym kam kubêkà jaka kadjy ar amex. Tãm dja gar angij, amrãnh mex pãnh angijn 'ã mrã.

⁵ Be, ar me kuràm atỳx ne aje ijãno adjãmjabit dja gar ã kubêkà jaka jangjênh ne 'ã amrãnh o ane. Ba kam pi'òk no'òkkam anhidji jarijwã o ibingrãnh kêt, me tĩn rã'ã rã'ã'ã pi'òk no'òkkam ar anhidjio ibingrãnh kêt ne. Ne kam ajte dja ba Ibãmmã inhỳtã ar ajarê,

Ibämmê Ibām kadjy mrānh djwýnhmê arkum inhýtā tu kàj bê ar ajarê ne kum, ‘Be, inhō me ja ne me ja.’ Be, dja ba ā kum ane.

⁶ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metīndjwýnh Karō ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamā kabēn ne. Gora ar prīne kabēn ja ma”, ane. Nām ā Jeju imā kabēn ane. Ba ibê Djuāo ne ba kuman ar amā arê.

Pirapijkam ar Metīndjwýnh kabēnkôt amijo ba.

⁷ Nhyam kam Jeju ta ajte imā,

—Ē, ar kute krīraxbê Pirapijkam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrānh djwýnhjamā dja ga pi'ôk no'ôk ne. Dja ga arkum ikabēn jarê. Ba ibê Bēnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, “Ē, ba ne ba ar amā ikabēn. Ba imexo ipyma ne mrāmri ikabēnkumrēx ne ijēxnhī kētkumrēx ne kam ar amā, ‘Ba ne ba ije inhingēt kukāmā Dawi nhūrkwākam o kajkep djwýnh. Ba kikre'ā kuta nhyam mỳj me'ō godja 'ā ijê? Ba 'ā ijê nhyam mỳj me'ō godja 'ā kuta?’

⁸ Bir be, gar ikôt amijo aba ba arým omū. Djā nā gām ar atýx kumrēx? Kati, kàjbê ar atýx ba arým ar apumū. Nā gām ar te atýx ngriren mā ikabēnkôt ar amijo aban aje ikanga kētkumrēx ba kam ar amā, ‘Ba gēdja ba ar amā kikre'ā kuta. Mỳj me'ō gēdja ar abê 'ā ijê? Ba dja ba ar ajo iba. Mỳj me'ō dja inê?’ ane.

⁹ Ē, Xatanaj nhō àpēnh 'ēxnhīja, kute kôt ar aben pydjio ba, ne me 'ēx ne amijo Metīndjwýnh kra, kute amijo mekbê idjaer, djām mekbê idjaer djwýnh got, me ja me tām gēdja ba ar awýr me pa 'amýn meo mōn ar akuka kōnh me umjuw nhyam me kam pijām djāje ar akuka kōnh ibōn krīn ar amā arax jarēn kam tu ar amarkumrēx. Imā ar ajabēkam kôt me kute mar ne kute ar ajā, ‘Jeju kum ar abēja pumū’, anhýr kadjy dja ba ā meo ane.

¹⁰ Ije ar amā, ‘Dja me te ar ajo ajkē gora gar mā ijā angrā týx ne ijāno djan ikanga kêt’, anhýrkôt ne gar amijo aba. Nhyam me te ar ajo ajkē gar mrāmri ijāno djan ikanga kêt. Kam dja ba ar apytā. Ije me kunīo ibikēnhkam dja ba arým ar apytā. Dja ba pyka kunīkôt ije me kabi kadjy meo ajkē. Dja ba apýnh pyka djāri me kunī kabi, me kute imā kator kadjy me kabin meo ajkē. Nhyam bep ar amexbit dja ba ar apytā.

¹¹ Arým ibôx 'ýr. Gora ar arek ikabēnkôt ar amijo aba rā'ā: ba kam ar amā o pānh, ar amā ar akīnh djā ngā. Kwārik wānh me'ō ar abê ikurê kêt. Dja me'ō ar anoo aknon ar abê ikurê gar kam akīnh djā býr kêt ne. Dja gar arek amijo aban arým ikam amim akīnh djā by.

¹² Ē, ar me kurām atýx ne aje ijāno adjām, ar gajbit dja ba amim ar apumjuw, Ibāmbê Metīndjwýnh nhūrkwātikam ar apumjuw gar aku'ê rā'ā rā'ā, kute Metīndjwýnh nhūrkwātikam par pyrāk ne aku'ê, Metīndjwýnh kuka kōnh aku'ê rā'ā rā'ān akator kêt. Ba dja ba ar ajā Ibāmbê Metīndjwýnh nhidji no'ôk, ne kam ajte ar ajā krī nhidji no'ôk, Ibāmbê Metīndjwýnh nhō krī mex nhidji dja ba ar ajā no'ôk ne. Krī mexja, Djeruxarē nyja, Ibāmbê Metīndjwýnh kurūm rwýkja, kàjkwa kurūm rwýk, ja tām nhidji dja ba ar ajā no'ôk ne. Ne kam ajte ba aminhidji ny ar ajā no'ôk ne, ar atýx ne aje ijāno adjāmja'ā aminhidji no'ôk ne.

¹³ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metīndjwýnh Karō ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamā kabēn. Gora prīne kabēn ja ma”, ane. Nām ā Jeju imā kabēn ane. Ba ibê Djuāo ne ba kuman ar amā arê.

Raodjikam ar kute ngô kàjbê kangro pyrāk.

¹⁴ Nhyam kam Jeju ta ajte imā,

—Ē, ar kute krīraxbê Raodjikam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrānh djwýnhjamā dja ga pi'ôk no'ôk ne. Dja ga arkum ikabēn jarê. Ba ibê Bēnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, “Ē, ba ne ba ar amā ikabēn. Ba, ibê ne Mrāmri. Ba ije mrāmri katāt memā Metīndjwýnh kabēno amirīt djwýnh ne ba mrāmri ikabēnkumrēx. Metīndjwýnh kabēnkôt ne ba ibê mỳjja kunī nhipêx djwýnh.

¹⁵ Gar ar aba ba arỳm ar apumũ. Djãm we ar amã ikurê nàr kon djãm we ar amã ijabê. Arkati. Nã gãm ar amã ikurê kêt ne kam ajte amã ijabê kêt. Ar aje ngô kàjbê kangro pyræk, ajakry kêt ne kam ajte akangro kêt. Gop on ar ajakry nàr kon on akangro rax. Ba gop kôt kuma, ar apunu ma nàr kon ar amex ma. ¹⁶ Nhym bep kati, ar kàjbê akangrokam ije ar amar mex kêt. Kam dja ba ar ajo aptô. Ar ajakry kêt ne ar akangro kêt ne aje ngô kangro kajgo pyrækkam.

¹⁷ Nã gãm we ar, 'Arỳm ne inhô nêkrêx kumex. Nã bãm prïne inhô mỳjjao aptà nhym kam kumex. Arỳm inhô mỳjja kunĩ bikàr ne ibê 'õ'ã kàtàm kêt.'

Kê, djãm ar aje amimar got. Nã gãm ar prïne amijo ajkê. Ne akaprĩ mex ne. Ne abikênh mex ne. Ar ano rã ne anhô kubêkà kêt kam tu irãri ar abajakam. Djãm ar aje amimar kêt?

¹⁸ Kam dja ba ar amã mỳjja jarên ar amã, 'Ë, on kên karỳr mextireja, ngôn nhípêx djàkam me kute 'ã ngrão pôx nhym mextire ja dja gar 'ã ijwỳ ba ar amã kungã gar abyn arỳm amimex, arỳm abikênh kêt. Ne kam ajte ar kubêkà jaka'ã ijwỳ ba ar amã kungã gar kam arỳm angjê. Angjên irãri ar aba kêt kam apijàm kêt. Ne kam ajte ar anokam pidjy'ã ijwỳ ba ar amã kungã gar arỳm o amino dji ne arỳm ano mex.'

¹⁹ Me axwe nêje ne ba memã ibên tỳx ne imã me kĩnhja ne ba memã uwêk màt ne. Kam dja gar on amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren akubyn iwỳr amijo akêx.

²⁰ Ë, gop ar ikabên ma. Ota ba arỳm ar awỳr bôx ne kikre kabem dja. Ar ajô imã kikre'ã ta. Ba wãm awỳr wadjà gu baro'ã aben kuka kôn nhãnh bãn hõ kwỳ krêno nhỹ ga arỳm akĩ:nhkumrêx. Gop ar ajô aje ikabên mar jabej, on kikre'ã ta." Nãm ã Jeju me kunĩmã kabên ane. Me kute Jejuo aminhõmã ne ã kabên jarênho ane ne kam ajte memã kum,

²¹ "Ë, me me kurãm atỳx ne aje ijãno adjãmja, me gajbit dja ba me amã arê ga me ikrĩ djàkam inhikô'ã nhỹ. Me ga dja gu me ar meo baban bakabêno me ano. Me me bamã àpênhmã dja gu me bakabêno me anor ar o baba. Ga ba itỳx ne ije Ibãm 'ãno idjãm ne ije amijo imrãnh rã'ãn ije aminhinomã amimênhja pumũ. Ije kanga kêt ne ije aminhinomã amimênh ne kam Ibãm nhikô'ã inhỹr ne ije ikabêno me anorja pumũ. Dja ga me ã ikudjwa atỳx ne ijãno adjãmno ane.

²² Gora me ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwỳnh Karõ ne mete amim imar ne apỳnh kute ikôt aben pydjijamã kabên. Gora prïne kabên ja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabên anen kam o ino re. Ba ibê Djuão ne ba kuman me amã arê.

4

Metĩndjwỳnh krĩ djàtikam nhỹ.

¹ Nhym kam ijukri atemã mỳjja kato ba omũ. Kàjkwakam kikre'ã 'yr ne dja ba omũ. Nhym kam ajte me'õ imã kabên ne, õbê kute imã kabênja, kabên kute poti kakôr tỳx pyræk, ta ajte imã kabên ne imã,

—Amrê tẽ ba amã mỳjja jakre, mỳjja kraxje kator kêt dja ba anhỹr djwỳnh rãm amã o amirĩt ga anoo anhỹtã omũ nhym bep tũmrãm dja amirĩt ne, ane. Nãm ã imã ane.

² ã imã anhỹrmê ro'ã Metĩndjwỳnh Karõ iwỳr ruw ne mã ijo tẽn ijo wabi. Nhym nĩjar kàjkwakam bẽnjadjwỳr krĩ djà rax dja nhym kam arỳm me'õ kam nhỹ. ³ Me'õ ÿrja ne adjênho tuknĩ. Kute kên ngrãngrãmê kên kamrêk kakrãtyk, o me ikrakam rax ne o òkredjê karỳr jadjênh tỳx ja pyræk. Nãm ã me'õ ÿrja jadjênh kute kên ja jadjênhja pyræk ne nhỹ. Nhym kam djwỳngwỳnh tĩre ne krĩ djãmã ipòk ne wajêt ne kam adjwỳnh djwỳ adjênh. Kute atemã kên ngrãngrã 'õdjwỳ jadjênh tỳx ja pyræk. Nãm ã djwỳngwỳnh tĩre adjênh ã anen krĩ djà raxmã ipòk ne.

⁴ Nhym krĩ djà raxjamã me krĩ djà kryre ipòk ne. Apỳnh me krĩ djà kryre ku'ê djari 'ã akrekam kubê 24. Nhym mebêngêtte kam krĩ. Kubêkà jaka jangij ne kam kam krĩ. Ne kên karỳro krãdjê, bẽnjadjwỳr krãdjê ne me kutu.

⁵ Nhym krĩ djà raxja kurũm adjênho amikurwỳ ne kam krako dja. Kabênmê adjênhmê krakmê o akã. Nhym krĩ djà rax kabem ne ngôn hpòktio 7 ne pòko ku'ê. Ngôn hpòktija kubê Metĩndjwỳnh Karõ kute amijo 7ja. ⁶ Nhym ajte krĩ djà rax kabem ne mỳjja karỳr kute imôti pyræk ne nõ. Kute ixeo imôti pyræk ne nõ. Karỳr kute kryt karỳr pyræk ne nõ.

Nhym mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut ne krĩ djà raxmã ipôk ne, nhym ipôkri krĩ djà rax dja. Nhym mỳjja tĩnja kute krĩ djãmã ipôkja ĩkam no kumex, ibũmkam non òngakkam no. ⁷ Nhym mỳjja tĩn kutewaja kute rop djàkrêbê rijão pyrãk, atãri ja kute mryti kra pyrãk, atãri ja nokre kute mebêngôkre* nokre pyrãk nhym kute katêja kute ãkkajkritti tor pyrãk. ⁸ Nhym apỹnh mỳjja tĩn djãri ara kumex. Ar ĩ pỹnhkôt ara kubê 6'ã kabẽn. Nhym arakam no kumex. Ara nhĩbũmkam no. Ara nhôkrekam no.

Ne ar ngrer ba. Ngrer ba rã'ã rã'ã. Kute ngrero ino rer kêtukumrêx. A'urimê akamãtmê kam ar ngrer ba rã'ã rã'ã. Nãm ar,

—Mex, mex, mex. Metĩndjwỹnh ne mexo umakumrêx. Nãm Bẽnjadjwỹr raxkumrêx. Tỳxo kubê kumkati. Nãm tĩn ne ar ba, amrêbê adjakamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rã'ã rã'ã.

Nãm ã ar ngrero ane, ã kute kum mex jarẽnho ane. ⁹⁻¹⁰ Mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutja ã kute krĩ djà raxkam ýrjamã mexmê umamê raxmê amikĩnh jarẽnho ane. Metĩndjwỹnh tĩn ne ar ba rã'ã rã'ãjamã arê. Ar kute kum arẽnh kunĩkôt ne mebêngêtte kubê 24ja tu mỳrbê rôrôk ne. Krĩ djà raxkam ýrja kabem, pijãm djãje tu mỳrbê rôrôk ne. Mrãmri ne Metĩndjwỹnh tỳxkumrêx ne tĩn rã'ã: rã'ã. Kam ne kuka kônh mebêngêtte kubê 24ja pijãm djãje tu mỳrbê rôrôk ne. Ne kam tu kabem krãdjê mexjamã ire. Tu kabem krãdjê mexjamã ire nhym wãnh ikwã. Nhym me kam kum mex jarê. Kum mex jarê ne kum,

¹¹ —Me inhô Bẽnjadjwỹr, me Itĩn djwỹnh, gajbit ne ba me amã amextire jarẽn amã apymamê arax jarẽn amã atỳx jarê.

Mỳj me'ômê ne gar aje aben pyrãk? Kati, apydji.

Gajbit ne ga mỳjja kunĩ 'y.

Gajbit ne ga tu amim mỳjja kunĩ'ã karô nhym arỳm tĩn ne apôx. Ga ne ga mỳjja nhĩpêx nhym apôx, ane.

Nãm ã mebêngêtte kubê 24ja Metĩndjwỹnhmã mextire jarẽnho ane.

5

Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyre kute pi'ôk byr.

¹ Nhym kam krĩ djà raxkam ýrja ubôko pi'ôk no'ôk byn o nhỹ ba omũ. Nãm prĩne pi'ôk no'ôko tuknĩ. Ôkremê ibũmmê prĩne no'ôk. Ne kam krãkã'ã tom krĩo tẽ. Abenmã mẽn'h'ã tom krĩo tẽ. 'Ã tom'ã akre kubê 7. Me'ô kute 'ãpre bônh ne omũnh kêt kadjy. ² Nhym kam kadjy mrãnh djwỹnh tỳxkumrêx ne katon kãj bê memã kabẽn ne memã kum,

—Mỳj me'ô ne mexkumrêx ne kam kute pi'ôk no'ôkja'ã 'yrmã? Kute 'ã oy djã rênhmã? ane. ³ Nãm ã anen kam te me'ô mex jabej me kabi. Kute pi'ôk no'ôk'ã oy djã rênh ne omũnhmã. Nãm kãjkwakammê pykakammê pyka kadjwỹnhbê me jamê te kadjy me kabi. Ne me'ômã kator kêtukumrêx. ⁴ Kam ne ba arỳm muw. Me'ô mexkumrêx kute pi'ôk no'ôk'ã 'yr ne omũnh 'ô kêtukam ne ba arỳm imỳro dja.

⁵ Nhym kam mebêngêtte 'ô imã,

—Amỳr kêt. Ĕ, Djuda nhũrkwãkam me'ô, Dawi tãmdjwỹ 'ô dja pi'ôk no'ôk'ã kuta. Tỳxkumrêx, umakumrêx. Kute rop djàkrêbê rijão pyrãk. Tãm, ajbit, ne tỳxkumrêx ne meo apan kam kute pi'ôk no'ôk'ã oy djãbê 7 rênh ne kute pi'ôk no'ôk'ã 'yr ne kute omũnhmã.

Nãm ã imã ane ba kam kuma.

⁶ Nhym kam Metĩndjwỹnh krĩ djãti nhĩpôkri Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja dja ba omũ. Nhym kam kute me kute Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja bĩn nhym ajte akubyn tĩn pyrãk. Nhym mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutjamê mebêngêttẽmê Metĩndjwỹnh krĩ djãtikam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny djãmjamã ipôk ne dja. Nhym Mrykĩ'ãtomti bãrio 7 ne kam noo 7. Noo 7ja kubê Metĩndjwỹnh Karô kute amijo 7, tãm ne pyka kunĩkôt ar

* ^{4:7} Apỹnh me ô pyka djãri kunĩkôt ne me kunĩ bêngôkre. Kubêkã jakamê me kakrãtykmê me babêngôkremê ne me kunĩ: bêngôkre.

mrã. ⁷ Nhyam kam Mrykĩ'átomti jabatàn nyja tèn kubê pi'òk no'òk by. Krĩ djàtikam ÿrja ne ubôko kum kungã nhyam kubê kuby.

⁸ Nhyam byrmẽ ro'ã mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutmẽ mebêngêtte kubê 24jamẽ kabem tu mỳrbê rôròk ne. Apÿnh ò pĩjãbàre. Atemã pĩjãbàre djê krãptĩ. Ne apÿnh ò ngôn. Kên karÿro ngôn. Ngôn ja ne ipun dja. Kikre kudjÿ djà ne kam ipu ne. Mỳjbê ne kikre kudjÿ djà? Me kabên. Metĩndjwÿnh nhõ me ja kute kum kabên'ã ne kikre kudjÿ djà amijakre.

⁹⁻¹⁰ Be, mebêngêtte nhõ pĩjãbàremẽ ngôn ipujamẽ ne me amÿn kam ngrer ba. Ngrer ny ne me arênho ba, ne,

—Gajbit apydji ne ga amex ne aje pi'òk no'òk byrmã. Ga dja ga pi'òk no'òk byn 'ã ta. Arÿm ne me abĩ ga kam arÿm akamrôo meo pãnh ne me pa 'amÿn me utàn Metĩndjwÿnh'ÿr meo tẽ. Nã gãm me kwÿ ra:x ne me utà.

Apÿnh mebêngôkre ba djari, apÿnh amyngarĩ me ba djari, apÿnh me kabên djari, apÿnh me ò pyka djari kunĩkôt ne ga me kwÿ pytàn Abãmmã me umjuw.

Nhyam me kam kubê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh ne me banhõ Metĩndjwÿnhmã àpên ba. Dja me Metĩndjwÿnh djô'ã pĩne pykabê me ja o ba, ane.

Nãm ã mebêngêtte ar ngrer ba ane.

¹¹ Ba kam ajte omũn kam me kanga ma, kadjy mrãnh djwÿnh kanga ma. Me krãptĩ kute pi'ò pyrãk. Kubê 1.000.000 krãptĩ. Me'ã akre krãptĩ: ne ba omũn kuma. Djãm me krãre got. Nãm me krĩ djatimẽ mỳjja tĩnmẽ mebêngêttemẽ kum ipòk ne. Ne kàj bê kabêno kumex, ne,

¹² —Mrãmri ne ga gajbit amex. Mỳj me'ò got kute apyrãk?

Gajbit ne ga amexo me kunĩ jakre nhyam me abĩ. Abê mrykĩ'átomti jabatàn ny prãbê abĩ. Nhyam kam Metĩndjwÿnh arÿm ajã bẽnjadjwÿr rax mẽ. Nhyam kam apÿnh me pyka djari kute ò nêkrêx amã kumex ga aje ar o abamã.

Ga gajbit ano mex ne atÿx. Gêdja me amim ajarên ajo rax ne kãjmã akamên abenmã araxo amirĩt, ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh kabên ane.

¹³ Nhyam kam mỳjja kunĩ kabên ne. Nhÿnh ne mỳjja 'õ kabên kêt ne? Kati, kàjkwakam mỳjjamẽ pykakam mỳjjamẽ pyka kadjwÿnhbê mỳjjamẽ ngò raxbê pyka kêt kam mỳjjamẽ kunĩ ne ro'ã kabên ne,

—Gora gê me abenmã krĩ djàtikam ÿrjamẽ Mrykĩ'átomti jabatàn nymẽ ar arẽ ne abenmã ar raxo amirĩt ne kãjmã ar kamẽ. Ar ajbit ne ar tÿx.

Gora gê me abenmã ar arẽ. Arkum rax jarênh rã'ã rã'ã ne.

Nãm ã mỳjja kunĩ kabên ane ba kuma.

¹⁴ Nhyam kam mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutja kôt kabên ne,

—Mrãmri godja ã ane.

Nhyam mebêngêtte kôt tu mỳrbê rôròk ne adjwÿnhdjwÿ kum rax jarẽ.

6

Kute pi'òk no'òk'ã o y djà rên.

¹ Ba ibê Djuão ne ba arek omũnho dja. Nhyam kam Mrykĩ'átomti jabatàn nyja pi'òk no'òk'ã o y djà ta ba omũ. Nhyam kam mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut kumrêxja imã kabên. Kabên kute na krak pyrãk ba kuma. Nhyam imã,

—Amrẽ tẽ, ane.

² Ba 'ÿr tèn omũ nhyam kawaru jakaja dja. Nhyam me'ò 'ã nhÿ. Ò djudjê jamÿn o nhÿ. Nhyam me kum bẽnjadjwÿr krãdjê tu. Nhyam kutun o nhÿ ne kam 'ã kawaru'ã tẽ. Kute me kunĩ 'ã amijo àptàr ne me'ÿr prôt ne kute me par ne kute mekbê pyka pytãrmã ne tẽ.

³ Nhyam kam Mrykĩ'átomti abatàn nyja ajte pi'òk no'òk 'ã o y djà nhipã ja'ã kuta. Nhyam kam mỳjja tĩn ja jatãrija imã kabên ba kuma. Nhyam imã,

—Amrẽ tẽ, ane.

⁴ Ba 'yr tẽn omũ nhym kawaru 'õ ajte dja. Kawaru kamrêk. Nhym me'õ 'ã nhỹ. Pyka kunĩkôt me kute abenwỳr prôt ne aben par kadjy. Kadjy ne me'õja kawaru'ã nhỹ. Nhym me arỳm kum kàxdjwa kajgo ngã, kàxdjwa kajgo jabatành, rytire ne me kadjy kum kungã.

⁵ Nhym kam Mrykĩ'átomti jabatành nyja ajte pi'òk no'òk'ã oy djà nHITEPã ja'ã kuta. Nhym kam mỳjja tĩnja jatãrijadjwỳ imã kabẽn ba kuma. Nhym imã,

—Amrẽ tẽ, ane.

Ba 'yr tẽn omũ nhym kawaru tykja ajte dja. Nhym me'õja 'ã nhỹ. Mỳjja pytĩ'ã akre djà mỳn o nhỹ. ⁶ Nhym mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutja kurũm me'õ kabẽn ba kuma. Nãm,

—Ë, arỳm ne mekbê djwỳ kêt. Prãm kam ne me ar ba. Ota djwỳbê trigu'ã akre pydji pãnh raxi. Pãnh me àpênh rã'ã nhym akamát. Ne kam ajte djwỳ 'òbê xebada'ã akre amãnhkrut ne ikjêkêt adjwỳnhdjwỳ pãnh rax. Pãnh me àpênh rã'ã nhym akamát. Djwỳ kêt kam, djwỳ kairekam. Nhym bep pidjôbê uba kangômẽ mỳjja kute röny kangô pyrãk ja dja o bikênh kêt. Tãm dja kumex. O ne me ajne kêt. Kwãrĩk wãnh tãm mãn o bikênh kêt, ane. Nãm ã me'õ kabẽn ane.

⁷ Nhym kam Mrykĩ'átomti jabatành nyja ajte pi'òk no'òk'ã oy djà nHITEPã ja'ã kuta. Nhym kam mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut kute o ino rerja imã kabẽn ba kuma. Nhym imã,

—Amrẽ tẽ, ane.

⁸ Ba 'yr tẽn omũ nhym kawaru rãrãrja ajte dja. Nhym me'õja 'ã nhỹ. Me'õ nhidjibê ne Tykre. Me tyk'ã amijakre. Nhym mỳjja kute katẽn tẽmja. Me tyk nhõ pykamã me mrãnh kadjy ja ta ne kute katẽn tẽmja. Ar kute pyka kunĩkôt me kwỳ rax ne me parmã. Me kute abenwỳr prôt ne aben par nhym djwỳ kêt kam prãm kute me par nhym me kanêdjwỳ kute me par nhym pykakam mry djãkrêdjwỳ kute me par kadjy. Kadjy ne ar tẽ. Kam dja me kwỳ rax ne ty.

⁹ Nhym kam Mrykĩ'átomti jabatành nyja ajte pi'òk no'òk'ã oy djà nHITEPã ja'ã kuta. Nhym kam kikre kudjỳ djà bôr djà krakri me karõ kumex. Mỳj me karõ? Bir, me kute memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽho ba nhym kam me kute me par, me tãm karõ ne kumex. Nãm me tĩn prãm kêt mex ne tu mekmã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ nhym kam me me kupa. Me tãm karõ ne kumex ba omũ. ¹⁰ Nhym me kãj bê kabẽn ne kum,

—Bẽnjadjwỳr Pymati, gajbit amexo apyma ne katát aje mekmã kabẽn jarẽnh djwỳnh, mã dja mytyrwỳ kute ga me ijo angryk ne pykakam me jao ajkẽ, me kute me ipar pãnh meo ajkẽ? ane. Nãm ã kikre kudjỳ djà bôr djà krakri me karõ ã kum kabẽn ane. ¹¹ Nhym kam me'õ mekmã kubêkã jaka ngã ne memã kum,

—Ë, me arek atyk djà kêtõ akrĩ ngrire. Atyk djà kêt ngrire gẽ me me anhõbikwa paro tẽn inomã kumẽ. Me akôt me Metĩndjwỳnhmã àpênh, me akamy paro tẽn inomã kumẽ, ane. Nãm ã me'õ me karõmã ane.

¹² Nhym kam Mrykĩ'átomti jabatành nyja ajte pi'òk no'òk'ã oy djà nHITEPã ja'ã kuta ba omũ. Nhym kam pyka kunĩ amingrêk ne. Amingrêk tỳ:x ne. Nhym kam mytjadjwỳ kakrãtyk ne wajêt. Nãm kute kubêkã pytĩ, kakrãtyk pyrãk. Nhym mytyrwỳjadjwỳ no tĩn, no kamrêk tỳx ne. Kute kamrõ pyrãk. ¹³ Nhym kanhêtire jadjwỳ kãjkwa kurũm rôrõk ne. Pykakam rôrõk ne. Kute kôk djãbêr tỳx kute pidjô ngrãngrã ka'urja pyrãk. Nãm ã kanhêtire rôrõk ane. ¹⁴ Nhym kam kãjkwa ajmã nẽn nhĩ'ãm tẽn akuno. Nãm tu amijarõx ne kute me kute kupip jarõx pyrãk, nhym kam krãnh kunĩ amũ ajkamẽn krĩ. Nhym apêtidjwỳ kunĩ amũ ajkamẽn ikwã. Nãm krãnh amũ krĩ djãmã kre rũnh ne krĩ. Nhym apêtidjwỳ ikwã djãmã kre rũnh ne ikwã.

¹⁵ Nhym kam apỳnh me ba djãri kam bẽnjadjwỳr rũnhmẽ me kute meo ba djwỳnhmẽ me krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ me õ nêkrêx kumexjamẽ me àprãrmẽ me kunĩ, me kute me pa 'amỳnh nhym memã àpênh kajgo ar bajamẽ me kute memã o pãnh kadjy àpênhjamẽ me kunĩ ne me amijo apdju. Me tĩn prãme amijo apdju. Nãm me kênkrekam amijo apdjun krãnhkam kẽn krakri amijo apdju. ¹⁶ Ne kam krãnhremã kabẽn ne kẽnãm kabẽn ne kum,

—On me inhiy arôrôk ne me ijo apdju, me ipro. Krĩ djàtikam ÿrjabê me ijo apdju ba me nokre pumũnh kêt. Mrykĩ'átomti jabatàn nyjamê ar ngrykbê me ijo apdju. ¹⁷ Arým ne ar ngryk nhô akati me iwyr bôx. Mrãmri ne ar ngrykkumrêx. Mỳj me'ô ne arkum ämmã? ane. Nãm ã me kabên ane.

7

Ar kute mebê 144.000 kuka'ã idji janhôr.

¹ Nhyam kam ijukri kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut ne amãnhkrut ne ku'e ba omũ. Nãm ar apýnh ku'e djakam ku'e. Nhyam ja kàjkwa krax 'ãnh dja nhyam ja kàjkwa nhôt 'ãnh dja nhyam ar ja aktã kàjkwa nhirê'ãnh dja ba omũ. Mỳj kadjy ne ar ku'e? Apýnh ar ku'e djari kute kôkbê aptarmã. Pykakam àbêr kêt ne ngô raxbê pyka kêt kam àbêr kêt ne bàkam àbêr kêt kadjy. Kadjy ne ar ku'e.

² Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh 'ô tẽ ba omũ. Kàjkwa krax kurũm ne kato ba omũ. Nãm ikrakam ràxo pi'ôk no'ôk djà byn o tẽ. O kute Metĩndjwýnh nhô àpênh'ã idji janhôr kadjy, Metĩndjwýnh tĩnja nhô àpênh'ã idji janhôr kadjy. Nãm kubyn o tẽn kam kàj bê arkum kabên. Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut ne amãnhkrutjamã kabên. Ar ja kute Metĩndjwýnh kabênkôt pykamê ngô raxbê pyka kêt bikênhmã. Ar kumã ne kàj bê kabên ne arkum,

³ —Adjým, bar Metĩndjwýnh nhô àpênh'ã idji janhômã, bar me banhô Metĩndjwýnh nhô àpênh'ã idji janhô gar kam pykamê ngô raxmê bào ajkê. Me kuka'ã dja bar me idji janhô, Metĩndjwýnh nhô àpênh'ã tamerit gar aje meo abikênh kêt kadjy. Gar kam arým pykao ajkê, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh arkum ane.

⁴ Nhyam ar me kwý krãptĩ kuka'ã idji janhô ba omũ. Me krãptĩ kubê 144.000 ne ar kuka'ã idji janhô. Nãm mekbê idjaer apýnh idji djari me kwý'ã idji janhô ba omũ.

⁵⁻⁸ Mekbê Djudakam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Rubênkam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Gadjikam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Axerkam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Naptarkam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Manaxekam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Ximiãokam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Rewikam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Ixakakam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Djeburôkam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Jôdjekam me kwý kubê 12.000.

Ne mekbê Bẽnjamĩnkam me kwý kubê 12.000.

Be, nãm me abenã rôrôkkam 'ã akre kubê 144.000.

Me krãptĩ: kubêkà jaka jangij.

⁹⁻¹⁰ Nhyam kam ijukri, be, me krãptĩ: ne me kumex ba me omũ. Axwe me krãptĩ. Nãm me te kute me'ã akemã. Djãm me krãre got. Nãm me kute pi'ô pyrãk ne kumex. Mỳj xê ne kumex? Bir, apýnh mebêngôkre ba djari, apýnh amyngràri me ba djari, apýnh me ô pyka djari, apýnh me kabên djari kunikôt ne me kwý Metĩndjwýnh aminhôn krĩ djati kabem abenã rôrôk ne kumex ne Mrykĩ'átomti jabatàn ny kabem kumex. Nãm me kubêkà jaka jangij ne o kumex ne bô byn o kumex ne kam kàj bê kabên ne, —Be, mrãmri ne me banhô Metĩndjwýnh, ajbit kubê me bapytãr djwýnh. Tãm, krĩ djàtikam krĩja, tãm.

Ne Mrykĩ'átomti jabatàn nyja, tãm. Ar kubê ne me bapytãr djwýnh. Ar tãm ne ar ja, ane.

Nãm ã me krãptĩ kabên ane. ¹¹ Nhyam kadjy mrãnh djwýnh kunĩ krĩ djàtimã ipôk ne kumex. Krĩ djàtimê mebêngëttemê mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutjamê ne kadjy mrãnh djwýnh arkum ipôk ne tu mýrbê rôrôk ne kumex. Ne kam Metĩndjwýnhmã rax jarê ne kum,

¹² —Mrāmri. Kôt ne me ane. Gajbit ne ga mekmã amexo amiptà ba me abenmã amex jarênho iba ne abenmã araxo amirît ne ano mex jarên kam amã amikĩnh jarên abenmã araxmẽ apyma jarên abenmã abênjadjwỳr rax jarên abenmã mỳjja 'õ abê bipdjur kêtikumrêx jarê.

Gora gê me kunĩ amã ja jarênh rã'ã rã'ã. Mrāmri. Godja ã ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh ane, pijàm djaje tu mỳrbê rôrôk ne ã kabên ane. ¹³ Nhyam kam arkubêngêt'õ imã,

—Mỳj xê ne kute kubêkà jaka jangjênh ne o kumexja? Mỳj xê nã? Mỳj kurũm ne me mõ? ane.

¹⁴ Ba kam kum,

—Gêt kon, kubêngêt. Gajbit aje mar, ane.

Nhyam kam imã,

—Me ja ne me prĩne meo ajkê. Nãm me prĩne me jao ajkê, meo bikênh rax ne. Nhyam me ja katon kam nĩnh mõn bõx. Arỳm ne me õ kubêkà põ nhyam kam aka ne. Mỳjo ne me kupõ nhyam aka? Bir, Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kamrõo ne me kupõ nhyam aka, ane.

Metĩndjwỳnh kute memã axweo bingrãnh'ã ne kubêkà põnh nhyam aka jakre.

¹⁵ —Kam ne me Metĩndjwỳnh krĩ djati kabem kumex ne kam kum apê. Akatikam kum apê ne akamãtkam kum apê. Metĩndjwỳnh nhũrkwãtikam ne me kum apê nhyam bep krĩ djatikam yrja dja umao me utàn ar meo ba. Ar me utàn mex ne meo ba.

¹⁶ Kam dja me kum prãm kêtikumrêx ne kum kôr kêtikumrêx, nhyam arngrodjwỳ dja me bĩn kêtikumrêx, nãr kon atemã mỳjja kangro 'õdjwỳ me bĩn kêtikumrêx. Mỳkam?

¹⁷ Bir, Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny krĩ djati nhĩpõkri yrja, tãm dja ar me utàn meo ba. Kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomtio ba djwỳnh kute õ mryo ba ja pyrãk.

Ne ngõ kute meo tĩn kator djà'yr dja meo mõ.

Nhyam Metĩndjwỳnh ta dja me kunĩ no kangõ ku'õn memã no kangõo apêx nhyam kam me mỳr kêtikumrêx, ane.

Nãm ã arkubêngêtte 'õ imã kabên mex jarênho ane.

8

Kute o y djà kute o ino rer'ã 'yr.

¹ Nhyam kam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny ajte pi'õk no'õk'ã oy djà kute o ino rer'ã kuta nhyam kam kãkwakam mỳjja kunĩ anihkrê ne, nhyam myt kwỳr ngrire. ² Nhyam kam kadjy mrãnh djwỳnh kubê 7, Metĩndjwỳnh kabem ku'ê djwỳnh, ar ja ne ar ku'ê ba ar omũ. Nhyam kam Metĩndjwỳnh arkum poti ngã. Poti kubê 7 ne apỳnh arkum kungã nhyam ar amỳ.

³⁻⁴ Nhyam kam kadjy mrãnh djwỳnh 'õ kên karỳro ngõnh ngrire byn o tẽn o dja, kikre kudjỳ djà bõr djà'yr ne o tẽn o dja. Nhyam kam me'õ kikre kudjỳ djà kwỳ rax ne kum kungã. Kute me kabênmẽ kikre kudjỳ djào bikãrmã ne kum kungã. Metĩndjwỳnh nhõ me mexja kunĩ kute kum amijarênhmẽ kikre kudjỳ djà bikàr ne xêt ne Metĩndjwỳnh'yr bõx kadjy. Krĩ djati kabem ne kikre kudjỳ djà bõr djà dja. Kên karỳro ne adjênh ne dja. Kam ne kadjy mrãnh djwỳnh kikre kudjỳ djãmã adjà nhyam xêr nhyam kam kudjỳmẽ me kabên ro'ã Metĩndjwỳnh'yr bõx. Kũmmẽ õ me ja kabênmẽ Metĩndjwỳnh'yr wabin 'yr bõx.

⁵ Nhyam kam kadjy mrãnh djwỳnh kikre kudjỳ djà kadjy ngõnh byn kam kam kuwy mẽ. Kikre kudjỳ djà bõr djàkam kuwy byn kam kikre kudjỳ djà kadjy ngõnhkam kumên kam pykakam kumẽ, o pyka kôpênat ne. O pyka kôpênat nhyam kam arỳm na krar ne rãrãk ne adjênh nhyam pykadjwỳ amingrêk ne, tertet ne.

Potibê 7'ã ujarênh.

⁶ Nhyam kam kadjy mrãnh djwỳnh kubê 7ja kute apỳnh õ poti kubê 7 kakõrmã.

⁷ Nhyam kam kadjy mrãnh djwỳnh kutewa poti kakõ. Nhyam kam namê'y mẽ kuwy rôrôk ne. Kamrõmẽ akàn rôrôk ne. Tu tỳmkumrêx ne. Nhyam kam pyka kwỳ ra:x ne prĩne xêr.

Pykamē bà nokà 'ỳr 'ãnh ne xêt o ino re. Nhyr bep bõ kunĩ ne pĩre xêr. Nhyrnh ne bõre 'õ xêt kêt.

⁸ Nhyr kam atãri kady mrãnh djwỳnhja ò poti kakô nhyr kam atãri mỳjja kute krãnhre jabatãnh pyrãk ne pôr ne môn nox ne, ngô kôpênat ne. ⁹ Ngô raxbê pyka kêt kam nox nhyr kam ngô kwỳ ra:x ne kamrô, ngô nhikjêbit ne kamrô nhyr ngôkam mỳjja ar baja arỳm kwỳ rax ne ty, ngô ipôkri 'ỳr ne tyk o ino re. Nhyr kà rũnhjadwỳ amijo ajkên wangij, kà kute katê 'ỳr ne ngjêxo ino re. Nhyr kam mebêngôkre* ar kàkam bajadwỳ arỳm kôt ty.

¹⁰ Nhyr kam atãri kady mrãnh djwỳnhja poti kakô. Poti kakô nhyr kam kanhêtidwỳ tỳm, kanhêtireti: ne tỳm. Pôkti: ne tỳm. Nãm kute me kute bô 'ô ngrãmã angjênh nhyr pôk rũnh ja pyrãk. Kàjkwa kurũm ne môn tỳm. Ngô binhirênh kwỳkam rôrôk ne inore kwỳkamdjwỳ rôrôk ne. Ngô nhino kunĩkam ne tỳm. Nhyr ngô kwỳ rax ne mex rã'ã.

¹¹ Kanhêtire nhidjibê ne ÿ. Nhyr kam idjikôt ngô nhikjê ne ÿkumrêx ne. Nhyr kam me kwỳ krãptĩn ty. Ngô djỳ ne me o ikôn arỳm tyko kumex.

¹² Nhyr kam atãri kady mrãnh djwỳnhja ò poti kakô nhyr kam mytdjwỳ kwỳ rax ne ajmã nêr kam akamãt kô tyk ne, no nhikjêkambit ne akamãt kô tyk ne. Ne kam kãjbê pyka kurwỳ. Kurwỳ ngrire nhyr mytyrwỳmê kanhêtiredjwỳ kôt ã ane. Akatikam myt kãjbê irã nhyr kam akamãt kô tyk ne. Nhyr akamãtkamdjwỳ mytyrwỳmê kanhêtire kãjbê irã nhyr kam akamãt kô ty:k ne.

¹³ Ba kam omũnho dja nhyr kam àkkajkritti kỳjrũm ton mō. Kàjkwa tã mō ba omũ. Nhyr kãj bê memã kabên, ne,

—Watĩre, watĩre, watĩre. Pykakam me ar baja watĩre. Arỳm ne kady mrãnh djwỳnh kute katê amãnhkrut ne ikjêkêt kute poti kakôr 'ỳr, ane.

9

¹ Nhyr kam atãri kady mrãnh djwỳnh ò poti kakô nhyr kam kàjkwa kurũm kanhêtire tỳm. Pykamã tẽn tỳm nhyr me kum kam o kajkep djã ngã. Mỳjkam o kajkep djã nã? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djã. Kre krã'yr kêt, kre o ino rer kêt, kre ry typydjikam o kajkep djã ne me kum kungã.

² Nhyr kam kam o kajkep ne 'ã kuta nhyr kurũm kuwy kũm katon mō. Kre ryti kurũm ne kuwy kũm kato. Kute kikatire kũm pyrãk nhyr kam kũmja kàjkwamê mytmê pĩre o akno nhyr akamãt kô tyk ne.

³ Nhyr kam kũmja kurũm krytkanhê bixadjwỳro kumex. Pykamã ne bixadjwỳro kumex. Ne kam àkrê. Àkrê:kumrêx ne. Kute me kamjỳrmã ne bixadjwỳro kumex. Kute mrãmri ne pykabê makre kute me kamjỳr nhyr tokryja pyrãk. ⁴ Nhyr kady mrãnh djwỳnh krytkanhêmã kum,

—Kwãrĩk wãnh pykakam bõreo abikênh kêt, mỳjja nhingrôto abikênh kêt, pĩo abikênh kêt. Me ajbit dja ga meo ajkê. Me kuka'ã idji kêtja, Metĩndjwỳnh kute me kuka'ã idji kêtja, me tãmbit dja ga meo ajkê, ane.

⁵ Nã, mrãmri ne krytkanhêja kute me kamjỳr ne kute me kamjêro ba kajgomã. Kute me par kêtê. Nãm me kamjuw nhyr me tokry pymaje àmra ba'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Nhyr tokry: ne. Kute makre kute me kamjỳr nhyr tokryja pyrãk. ⁶ Nhyr kam arỳm me te tyk prãme, krytkanhê kute me kamjỳr ar o bakam te tyk prãme, te amitykkam ama ne, ne tyk kêt kumrêx ne.

⁷ Mã ne krytkanhê kute? Djãm axwe uma? Nã, axwe uma. Nãm kute mrãmri ne me kute kawaru'a aben par kady kute ngônho kubêkà kawarumã angjênh nhyr kam uma ja pyrãk. Nhyr krytkanhê mỳjja kute me bẽnjadwỳr krãdjê pyrãkja tu. Kên karỳro krãdjê ne kutu. Nãm krytkanhê no kre kute mebêngôkre nokre pyrãk. ⁸ Nhyr kĩdjwỳ kute me nire kĩ pyrãk nhyr wa kute rop djãkrêbê rijão djwa pyrãk. ⁹ Nhyr ôkôt kà kute tepkã

* 8:9 Apỹnh me ò pyka djãri kunĩkôt ne me kunĩ bêngôkre. Kubêkà jakamê me kakrãtykmê me babêngôkremê ne me kunĩ: bêngôkre.

pyràk, ngônho ne òngàkkà. Ne ara rārāk tỳx ne. Kute mrāmri ne me kute abeno bakam kawarumē kāmranhtỳx rārākja pyràk.

¹⁰ Nhyim tey kute makre tey pyràk. O kute me kamjỳr ar o ba. Dja kute me kamjỳr ar o ba'ã mytyrwỳ amānhkrut ne amānhkrut ne ikjêkêt, nhyim tokry: ne.

¹¹ Krytkanhê nhô bēnjadjwỳrbê ne kadjy mrānh djwỳnh, kre ry typydjikam kadjy mrānh djwỳnh. Idjibê ne O bikēnh djwỳnh, mekbê idjaer ne me ta kabēnkam kum Abadô jarē, nhyim mekbê kregu kabēnkam kum Apôri jarē. Nhyim bep me babēngôkre kabēnkam ne O bikēnh djwỳnh.

¹² Be, watĩre kutewa ne arỳm apêx. Àkkajkrittire kute memã “Watĩre” jarēnhja kutewa arỳm apêx. Nhyim bep watĩre amānhkrut ne me'ỳr bôx kêt rã'ã.

¹³ Nhyim kam atāri kadjy mrānh djwỳnhja ò poti kakô nhyim kam me'ò kabēn ba kuma. Kikre kudjỳ djà bôr djà kurũm ne kabēn. Kēn karỳro kikre kudjỳ djà bôr djà Metĩndjwỳnh kabem āmja, kurũm, anhà kurũm ne kabēn kato ba kuma. ¹⁴ Nhyim kum, kadjy mrānh djwỳnh kute poti kakôrmã kum,

—On arkum anhire, kadjy mrānh djwỳnho amānhkrut ne o amānhkrut djuwprewã on arkum 'ãpre bô gê ar wãm tē. Ngô raxbê Jupraxikam me kute ar uwpre nhyim ar ikwãwã, on arkum 'ãpre bô gê ar wãm tē, ane.

¹⁵ Nhyim kam arkum 'ãpre bô nhyim kam ar mã mõ. Ar kute me imexmã ne ar mõ. Ar kute me kwỳ rax ne me imexmã. Ar kute me imexo tēm ne me kuto katē 'ỳr me paro krã'yrmã. Kadjy ne me ar uwpre nhyim ar ikwã. Ar ò akati ar'ỳr bôx nhyim ar kute me imexmã katon mõ. Arỳm ne ar ò amexmē ar ò mytyrwỳmē ar ò akatimē ar ò myt arỳm ar'ỳr bôx. ¹⁶ Nhyim ar ò krākamngôn kumex. Krākamngôn kawaru'ã krija ne kume:x kute pi'ò pyràk. Nãm 'ã akre kubê 200.000.000. Me'ò ne 'ã akren imã arē ba kuma.

¹⁷ Be, Metĩndjwỳnh ne imã ar ò krākamngôn jakre ba omũ. Ba kawarumē krākamngôn pumũ. Kawaru kumex nhyim 'ã krākamngôn kumex. Tãm ne ba omũ. Nhyim krākamngôn aminhōkôt nēje ngônho inôkà jangij ne o kumex. Ngônho inôkà kamrēkmē ngrāngrã kakrātykmē ngrāngrã kute màn tu pyràk. Nhyim krākamngôn nhô kawaru ja ne krã rũnh'ã kabēn. Krã kute rop djàkrêbê rijão krã pyràk. Ne ajkwa kurũm kuwymē kũmmē kēn ngrāngrã pôkmē apôxo kumex. ¹⁸ Apôxo kumex ne kam me kupa. Be, kuwymē kũmmē kēn ngrāngrã pôko ne me kwỳ rax ne me kubĩ. Me kuto katē 'ỳr ne me tyko ino re. ¹⁹ Kawaruja ne àkrêkumrēx. Ajkwakôt ne àkrê, amymē kôt. Aktã àkrê djàkôt ne me kupa. Amy kute kangã pyràk. Amy kubê kangã krãdjwỳ o me kamjã.

²⁰ Nhyim me'ã kàtāmja, mỳjja kute me imex kuràm me tĩnja, djã nãm me ja amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēx got. Arkati, me ja ne me kute amim mỳjja punu nhipêxjamã irer prãm kêtumrēx. Nãm me mã ar me karô punumē mỳjjao metĩndjwỳnh karô nhipêxmē arkum amijarēnh ba, arkum rax jarēnh ba. Be, nãm me kēn karỳro, kryt jakao, ngôn ngrāngrã, kēno, pĩo metĩndjwỳnh karô nhipêx ar o ba nhyim rĩt kêt ne umar kêt ne mrānh kêt ne. Ja ne me kum amijarēnh ar o ba, kum rax jarēnh ar o ba. Me kute kum irer prãm kêtumrēx.

²¹ Ne kam ajte me kute me parmē me udjymē me prô prãmmē me mjên prãmmē me àkĩnhĩmē, ja ne me kute kum irer prãm kêtumrēx. Me kute kum irer ne Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akēxmã kute mar kêtumrēx. Me axwebit ne me kum kĩnh. Nãm te Metĩndjwỳnh kute mekmã uwěk màtmã.

10

Kadjy mrānh djwỳnh kute pi'òk byr ne ãm.

¹ Nhyim kam kadjy mrānh djwỳnh 'ò, tỳxkumrēx ne ruw. Kàjkwa kurũm ne tēn ruw ba omũ. Nãm kakrão prĩne amikunon kam djwỳngwỳnhhtire tu. Nokre kute myt pyràk, ne te kute kuwy pôko krĩkam kàjmã pôk ku'ên pôk jabjê ja pyràk.

² Ne kam pi'òk no'òk ngrire byn o dja. Pi'òk no'òk arỳm koxen kubyn o dja. Ne kam te djubôk ngô raxbê pyka kêt'ã djan te djuge atỳxã dja. ³ Nãm te ajkij ne djan kam kàj bê

ka bën. Kàj bê kabën kute rop djàkrèbê rijão kàr tỳxja pyràk. Kabën nhym kutã na krikrit ne. Nãm amipãnh kum kabën. Krikrit 'ã akre kubê 7.

⁴ Na krikrit 'ã akre kubê 7 ne kabën, ba kam bit ije 'ã pi'òk no'òkmã nhym kàjkwa kurũm me'ò imã kabën ba kuma. Nãm imã,

—Kwãrĩk wãnh. Tu udju. Na krikritkam kabën'ã akre kubê 7 dja ga tu udju. Kwãrĩk wãnh 'ã pi'òk no'òk kêt, ane. Ba arỳm kuma.

⁵ Nhym kam kadjy mrãnh djwỳnh ije omũnh tũmja, ngô raxmẽ pykamẽ kam te bikjêr ne ãmja, tãm ne kàjmã kàjkwamã ubòkja bën ⁶⁻⁷ mekmã kabën pydjìn arèn memã kum,

—Mrãmri godja mỳjja amikrà kêtukumrẽx. Godja kadjy mrãnh djwỳnh kute katẽ ò poti kakò nhym tebê mỳjja kato. Metĩndjwỳnh kute amrèbê ò àpênhmã, kabën jarènh djwỳnhmã arènhja dja on tebê kato, kute amitò kêtê. Poti kakòrmẽ ro'ã dja mỳjja bipdjur arỳm kato. Amrèbê Metĩndjwỳnh kute mekbê mỳjjao bipdjurja ne on kute memã o katormã, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh mekmã ane. Metĩndjwỳnh ne kabënkumrẽx. Kòt dja mỳjjao kato. Kam ne kadjy mrãnh djwỳnh ubòko kàjmã Metĩndjwỳnh jakren 'ã mekmã ujarènh ku'èn mekmã kum,

—Metĩndjwỳnh ne tĩn o ino rer kêtukumrẽx. Tĩn, tĩn rã'ã rã'ã. Ta ne kàjkwa nhipêx ne kàjkwakam mỳjja ar baja nhipêx ne. Ne pykajadjwỳ nhipêx ne pykakam mỳjja ar bajadjwỳ nhipêx ne. Ne ngô raxbê pyka kêtjadjwỳ nhipêx ne ngòkam mỳjja ar bajadjwỳ nhipêx ne. Tãm dja amitò kêt ne on memã o kato, ane.

⁸ Nhym kam kàjkwa kurũm kute imã kabën jarènh tũmja ajte imã kabën ne imã, —Ajrã, on 'ỳr tèn kute pi'òk koxen o ãmwã by. Kadjy mrãnh djwỳnh ngô rax nhipòkri te nhikjê djãm ne atỳxã te nhikjê djãmwã ne kubyn o dja. 'Ỳr tèn kubê aby, ane.

⁹ Ba kam 'ỳr tèn 'ã ku'uw ne kum, —Imã pi'òk no'òk ngrire ngã, ane.

Nhym kam imã, —Mĩ, amim abyn krẽ. Gora kunĩ krẽ. Atik kadjwỳnhbê dja ò nhym bep ajajkwakam godja ànhkumrẽx. Ành kute menh djànħ pyràk. Mĩ, ane.

¹⁰ Ba kam ikra kurũm kubê kaba. Pi'òk no'òk ngrire ne ba kubyn kukrẽ. Nhym kam ijajkwakambit ànhkumrẽx, ành kute menh djànħ pyràk. Nhym amũ itik kremã tỳm ne arỳm ò: ne. ¹¹ Nhym kam imã,

—Be, dja ga ajte anhỳr djwỳnhhrãm memã Metĩndjwỳnh kabën jarẽ. Kute apỳnh me ò pyka djàri, apỳnh me ba djàri, apỳnh me kabën djàri, apỳnh me bënjadjwỳr djàri krãptikòt kute meo bikènhmã mekmã arẽ, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh imã ane.

11

Metĩndjwỳnh nhõ àpênħ amãnhkrut ar ujarènh ba.

¹ Nhym kam me imã kò ngã, ije ùrkwãti'ã akre kadjy ne me imã kungã. Kute me àbêr djà pyràk. Nãm me imã kungã nhym kam Metĩndjwỳnh imã,

—Apa, on 'ỳr tèn inhũrkwãti'ã akre, ane. Dja ga inhũrkwã'ã akren kam kikre kudjỳ djà bõr djà'ã akren kam me kute imã rax jarènh bajadjwỳ 'ã akre.

² Nhym bep inhũrkwãti kre kènħbit dja wãnh 'ã akre kêt ne. Mỳkam? Bir, arỳm ne me me bajtemmã kanga. Nhym kam me kute mekbê idjaer nhõ krĩ mexbê Djeruxarẽo bikènhmã, ò krĩ mexo mexkumrẽxbê Djeruxarẽ kute o bikènhmã. Kikre kunĩkòt dja me bajtem mrãn prĩne kikreo ajkèn kikre ngràn kam kòt inhũrkwãti kre kènħjao ajkẽ. Dja me kute o bikènh'ã na tỳm amãnhkrut ne ikjèkêt ne kam ajte 'ã amex. Kam dja ba inhõ àpênħ jano.

³⁻⁴ Ba ne ba inhõ pyka djwỳnh ne kam inhõ àpênħ amãnhkrut kute pĩbê oriwêre amãnhkrut ikabem ku'êja pyràk, ne kam ajte kute ngònħpòkti amãnhkrut ikabem ku'êja pyràk, ar tãm dja ba ar ano, ar kute memã ikabẽno amirĩtmã. Dja ar kubèkà kaprĩre jadjàn kam ikabën'ã ujarènh ar ba. 'Ã ujarènh ar ba'ã akati krãptĩ, kubê 1.260. 'Ã na tỳm amãnhkrut ne ikjèkêt ne kam ajte 'ã amex. Godja ã ar ikabën'ã ujarènh ane, ane. Nãm ã Metĩndjwỳnh imã ane.

⁵ Godja me'ô kute aro bikēnhmã nhym kuwy pôk ar ajkwa krekrekôt katon me'ônh bĩ, prĩne ar kurê djwýnhja 'ô ga. Be, godja me'ô aro kurê djwýnh prãm nhym ar arým ã o bikēnh a ne, prĩne kuga. ⁶ Nhym ar ta kabēnkôt Metĩndjwýnh kàjkwa'ã ijê nhym na rwýk kêtukumrêx. Ar Metĩndjwýnh kabēn'ã ujarēnh bari godja na rwýk kêtukumrêx ne. Nhym kam ajte ar ta kabēnkôt nhym ajte ngô kamrô. Nhym ar kabēnkôt apýnh mỳjja kute meo bikēnh djari apôx ne pykao ajkê. Apýnh kute pykao bikēnhmã mỳjja apôx tẽ, aben nHITEPã mỳjja apôx tẽ.

⁷ Nhym kam ar Metĩndjwýnh kabēno amirĩto tẽ:n kam o amirĩt pa. O amirĩt pa nhym kam mrydjwaryre dja amim ar kurêtuw. Mrydjwaryre kre ry typydji kurũm katorja dja ar'ýr prôt ne týxo ar akrenh mex ne kam ar kubĩ.

⁸ Nhym kam ar tyn nõ. Kikre nhipôkri dja ar tyn nõ. Krĩrax jabatãnhkam kikre nhipôkri nõ. Mỳj krĩrax jabatãnh? Bir, kam ne me ar ô Bēnjadjwýr pĩte'ykam kunhõ tãm. Kumã ne me idjibê Xôtômamē Edjitu jarē. Nãm me axwekumrêx ne Xôtômakam me ja jaxwe'ã amijakren kam ajte Edjitukam me ja jamakkre kêt'ã amijakre nhym kam me krĩrax jamã idjibê Xôtômamē Edjitu jarē. Kam ne ar kute Metĩndjwýnh kabēno amirĩt djwýnh tyn nõ.

⁹ Kam dja me kunĩ omũ. Apýnh me ô pyka djari, apýnh mebēngôkre ba djari, apýnh amyngarĩ me ba djari, apýnh me kabēn djari kunĩkôt dja me ar omũho kumex. Ar tykja pumũho kumex'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne 'ã mēdjij. Nhym me abenmã,

—Kwãrĩk wãnh ar adjar kêt. Axuk wãnh ar nõre, ane. ¹⁰ Nhym kam pykakam me ar baja kĩnhkumrêx. Ar tyk ne nõrkam ar omũn kĩnhkumrêx ne kam toro kumex ne kam abenmã nêkrêx ngã. Mýkam ne me ar tykkam kĩnhkumrêx? Bir, ar kute Metĩndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh ja ne ar pykakam me ar baja prĩne ar meo bikēnh ba. Kam ne me ar tykkam kĩnhkumrêx.

¹¹ Nhym ar tyk ne nõr'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne 'ã mēdjij nhym kam Metĩndjwýnh ar akô, ar tĩn kady ne ar akô nhym Metĩndjwýnh djakôr arkum wadjã nhym arým ar ajte tĩn ne ekrux ne kãjmã dja. Nhym kam me ar omũn kam kum ar uma: ne. Kum ar uma týxkumrêx ne. ¹² Nhym kam kàjkwa kurũm me'ô kabēn. Kãj bê kabēn ne arkum,

—Apa, on ar amrê tẽ, ane.

Nãm ã arkum ane nhym ar kuma. Kuman kam tu kãjmã tẽ. Mã tẽn wabi. Kakrãkam ne ar tẽ. Nhym ar kurê djwýnh arek ar omũho kumex.

¹³ Ar omũho kumex katikôt nhym pyka tertet ne. Tu tertet týx nhym kam kikre kwý ajkaten rôrôk ne me kwý rax ne me imex ne. Me kwý rax'ã akre kubê 7.000 ne me imex ne. Nhym me tyk kêtja, pyka tertet kute me par kêtja, me tãm ne me tĩn prãmkam Metĩndjwýnhmã rax jarēn kum týx jarē. Metĩndjwýnh nhõ kàjkwa djwýnhmã ne me kum rax jarē.

¹⁴ Be, watĩre nHITEPã watĩre 'ô ne ja. Ota watĩre kute katē rã'ã. Arým me'ýr bõx 'ýr.

Kady mrãnh djwýnh kute katē kute ô poti kakôr.

¹⁵ Nhym kam kady mrãnh djwýnh kute katē ô poti kakô nhym kam kàjkwakam me kabēn. Kãj bê kabēn ne. Jejumē Bãm'ã ne me abenmã kum,

—Bãmbê me banhõ Bēnjadjwýr ne krabê Kritu kute me bawýr anor, ar tãm ne ar arým pyka kunĩkôt ar meo ba. Dja ar meo ba rã'ã rã'ã: ne, ane.

Nãm ã kàjkwakam me kabēn ane.

¹⁶ Nhym kam mebēngêt kubê 24 tu mýrbê rôrôk ne. Metĩndjwýnh kabem bēnjadjwýr krĩ djakam krĩja me tãm ne me tu mýrbê rôrôk ne Metĩndjwýnhmã rax jarēn kum,

¹⁷ —Bēnjadjwýr, Metĩndjwýnh, atýxo abê kumkati. Ga amrêbê: adjakamã atĩn ne ar aban mã atĩn rã'ã.

Amã ne ba me amikĩnh jarē. Arým ne ga apymao amijo amirĩt mex ne aje ar meo abamo kraxmã.

¹⁸ Apÿnh me ba djari ne me ngryk ar ba, ga gadjwÿ arÿm angryk kato. Arÿm me tyk ne pykakam ikwāja nhõ akati me'ÿr bõx. Arÿm aje me tyk ne pykakam ikwājao akator ne kam aje memã pãnh jarënhmã.

Nhym anhõ àpênhdjwÿ arÿm õ akati me'ÿr bõx. Anhõ àpênhmẽ akabën jarënh djwÿnhmẽ anhõ me mextire jamẽ me kum apymaja kunĩmẽ me kâtammẽ me rÿnhmẽ. Arÿm me ja nhõ akatidjwÿ me'ÿr bõx, ga aje memã o pãnh nhym me kÿnhmã.

Nhym bep me axwe kute pykao bikënh djwÿnhdjwÿ arÿm õ akati me'ÿr bõx. Ga aje me jao abikënhmã, ane.

¹⁹ Nhym kam kàjkwakam Metĩndjwÿnh nhürkwãti amijã kuta. Amijã kuta nhym kam pïo rara kën karÿro krākà dÿjja, kam ne Metĩndjwÿnh kabën'ã kën no'õk nõ, pïo rara tãm ne amirĩt ne. Metĩndjwÿnh nhürkwãtikam ne amirĩt ne. Nhym kam na adjënh ne rãrãk ne krak nhym pykadjwÿ tertet ne. Nhym namê'y rôrô:ko kumex.

12

Me'õ niremẽ atemã mry kaàk'ã ujarënh.

¹ Nhym kam mỳjja pumũnh kêt 'õ kàjkwakam kato. Mỳjja rax 'õ ne kato. Me'õ ni ne myt jadjàn o dja. Ne mytyrwÿ'ã djan o dja. Ne kanhêtireo krã djên kutu. Kanhêtire kubê 12 ne o krã djên kutun o dja. ² Arÿm tujarô tÿx. Arÿm kra rwÿk 'ÿr ne kam kra àn tokry nhym amra.

³ Nhym kam ajte mỳjja pumũnh kêt 'õdjwÿ kàjkwakam ajte kato. Ë, atemã mry kaàk kamrêk ne kato. Ti:re ane. Krã kubê 7 ne kam kam bàri kubê 10. Ne krã kunĩkam me bënjadjwÿr krã djê tu. ⁴ Ne amyo kanhêtire kute katê 'ÿr ja kanhên bjêro mõ. Kàjkwakam kanhêtire bjêro mõn pykakam kumẽ. Ne kam ni kabem kra kadjy dja. Mÿj kadjy? Bir, nija kra rwÿk ne kam amako dja. Ni kra rwÿk nhym on kute krënmã ne kam amako dja. Te kam ama.

⁵ Nhym kam kra my ruw. Kute ar meo ban kabëno kute me anormã ne ruw. Apÿnh me ba djari kunĩ dja ar meo ban kabëno me anon ar me axwemã bën tÿx ba. Djãm kute akrànãmã ar me axweo bamã? Kati, dja kàxo àbêr djào ar meo ba. Tãm. Tãm ne arÿm ruw nhym arÿm Metĩndjwÿnh amim kumÿ. Tu amim mÿnhkumrêx ne amiwÿr o tẽ. Krĩ djàti'ÿr o tẽ.

⁶ Nhym bep nãja ne katon prõt ne kapôt kukritmã kato. Nhym Metĩndjwÿnh arÿm kapôt kukritkam kutêp kum kikre. Kute o djuw mexmã ne arÿm kum kikre. Ne kam kam o djuw mex aro ba. Kute o djuw mex'ã akati kubê 1.260. Amex amãnhkrut ne ikjêkêt nhym ajte 'ã na tÿm nhym kam arek aro djuw mexo ba.

⁷ Nhym kam kàjkwakam me abenwÿr prõt. Mĩgeumẽ kadjy mrãnh djwÿnhmẽ mry kaàkmẽ kadjy mrãnh djwÿnhmẽ ar abenwÿr prõt.

⁸ Nhym bep kati, Mĩgeu ne ar tÿxkumrêx nhym te mry kaàkja kute ar parmã. Nhym bep Mĩgeu ne ar tÿxo mry kaàkja jakre ne kàjbê me kumẽ. Nhym kam kàjkwakam me ajte mrãnh kêtumrêx. ⁹ Be, mry kaàk jabatãnhhtija ne me arÿm bõm kumẽ. Tãm, kangã tũmja kute me kãmex jarënh djwÿnh, idjibê Xatanaj, kute me kunĩ noo biknor djwÿnh, tãm. Tãm ne me bõm kumẽ, pykamã kumẽ, kadjy mrãnh djwÿnhmẽ ro'ã ne me bõm ar kumẽ.

¹⁰ Nhym kam kàjkwakam me'õ kabën ba kuma. Kàj bê kabën ne, —Ota arÿm me banhõ Metĩndjwÿnh me utà. Arÿm ne umao me utàr mex ne. Djãm me banhõ Metĩndjwÿnh rerek got. Dja prĩne umao me utàn ar meo ba. Nhym Kritudjwÿ Metĩndjwÿnh kute amikôt arja dja kabënkôt ar meo ba.

Ga arÿm me kute bõm mënha pumũ. Kute me bakamy kãmex jarënh djwÿnhja ne me arÿm bõm kumẽ. Nãm mã me banhõ Metĩndjwÿnh jamakmã me'ã kabën ne te me banhõ Metĩndjwÿnhbê me bakamy kurê. Nãm te kubê me bakamy kurê rã'ã nhym akamàt ne akati nhym ajte kubê kurê rã'ã nhym akamàt ne akati nhym ajte tãm rã'ã ne.

¹¹ Nhyim me bakamy tu kum ãm tỳx ne 'êxnhĩmã katon bõm kumẽ. Mỳj kanàrràm ne me bakamy kum ãm tỳx ne? Jeju ne mrykĩ'ãtomti jabatànħ ny'ã amijakren ty ne kamrõo meo pãnh. Kanàrràm ne me tu kum ãm tỳx ne.

Xatanaj ne kute Jeju nhõ me ja par nhyim me kute umaje Jeju kangamã. Nãm te me kupa. Nhyim me Metĩndjwỳnh kanàrràm tu ate krãn Jeju'ã ngrà rã'an kàj bê memã Jeju'ã ajarẽ. Me tĩn prãm kêt-kumrẽx. Nãm me ã anen kam prĩne amim Xatanaj pyma ngrà ne kàjkwa kurũm bõm kumẽ.

¹² Ë, kàjkwa, on akĩnhkumrẽx. Gê mebêngõkre* akam ar bajadjwỳ akõt kĩnhkumrẽx. Nhyim bep pykabê me ar bajamẽ ngõ raxkam me ar bajamẽ ne arỳm me kaprĩ 'ỳr. Watĩre. Mỳkam?

Bir, Xatanaj, kute me kàmex jarẽnh djwỳnh, arỳm wãm me awỳr ruw. Arỳm ngry:k ne wãm me awỳr ruw. Arỳm ne tyk nhõ akatio rãm ne jan arỳm amima. Arỳm amiman kam ngry:k ne, ane.

Nãm me ã kàjkwa kurũm kabẽn ane.

¹³ Nhyim me arỳm bõm kumẽ nhyim arỳm mry kaàkja pykakam bõx. Bõx ne kam ni'ỳr prõt ne. Kurũm kra my rwỳkja'ỳr prõt ne. ¹⁴ Nhyim kam àkkajkrittĩ jara ne nija pakam apôx. Xatanaj nhidji amãnhkrut ne ikjêkêt. Idjibê kangã ne idji 'õdjwỳbê mry kaàkja. Nhyim àkkajkrittĩ jara nija pakam apôx, kangãbê tor ne kapõt kukritkam tẽm ne bõx nhyim Metĩndjwỳnh kute o djuw mexmã. Kute o djuw mex 'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ã na pydji. Kadji ne pakam ara apôx.

¹⁵ Nhyim mry kaàkbê kangãja kute nija bĩnmã aêro tẽn aby'ã ngõ kapĩ. Ngõ rax ne ajkwa krekre kurũm ajkapĩ. Kute 'ã ngõ tãm nhyim ngõ kute mã o mõr ne bĩnmã. ¹⁶ Nhyim bep kati, pyka ne nio õbikwan ngõmã ajkij nhyim kam ngõ wadjàn ngrà. Mry kaàk jajkwa krekre kurũm ngõja wadjàn ngrà. ¹⁷⁻¹⁸ Nhyim kam mry kaàk nijakam ngry:k ne kam ãm ajbir tẽn dja. Kute ni kra parmã ne dja. Mỳj ni kra nã? Bir, me kute Metĩndjwỳnh kabẽn mar ne kõt amijo baja, ne kute mekbê amipdjur kêt ne Jejukam pijàm kêt ne tu kute memã arẽnhja, me tãm ne mry kaàk kute me'ỳr prõt ne me parmã ajbir tẽn dja, ngõ rax mỳrri dja, mekam amako dja.

13

Ngõ rax kurũm mry'õ kator.

¹ Nhyim kam ngõ rax kurũm mry 'õ kato ba omũ. Nãm bàri kubê 10 ne krã kubê 7. Ne apỳnh bàri djari bẽnjadjwỳr krãdjê tu. Nhyim kam krã kunĩ'ã idji arij ne idjio Metĩndjwỳnh djũn ne. ² Nhyim mryja kute rop krori pyrãk nhyim parja kute mrybê uxu par pyrãk, parkop jabjêti. Nhyim bep ajkwa krekreja ne kute rop djàkrêbê rijão jajkwa krekre pyrãk. Nhyim kam mry kaàk mryjamã kum,

—Ikabẽnkõt dja ga meo aban ipymao apyman inhỳr djakam memã nhỹ, ane. Nãm ã kum ane. ³ Nhyim mry krã 'õ ne tyn nõn kam ajte me aêrbê tĩn ne. Kute mrãmri ne me kute me par punukam me akubyn tĩnja pyrãk.

Nhyim kam me kunĩ, pyka kunĩkõt ari ar aben pumũn kam mry kabẽnkõt ar ban mã kõt ajkamẽ. ⁴ Mry kaàk kute mrymã kum,

—Ga dja ga ipymao apyman inhỳr djakam nhỹn idjõ'ã meo aba, anhỳrja ne me mry kaàkmẽ arkum amijarẽnho ba. Nãm me mrymã amijarẽn kum rax jarẽn kam abenmã kum,

—Mỳj me'õ ne mrymẽ ar kute raxo aben pyrãk ne ar abenwỳr prõt nhyim kutã kum ãmmã? Arkati, ane. Nãm ã me abenmã ane.

⁵ Nhyim kam mryja kabẽn punubit jarẽnħ ar o ba. Mry kaàk djõ'ã ne mryja kabẽn punu ar ba. Nãm amijo rax ne ar Metĩndjwỳnh japrỳ o ba. Nãm ar meo ba, mry kaàk djõ'ã meo ba'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ne naja kuto katẽ. Ne kam mytyrwỳ 'ã akrebê 42. ⁶ Nãm

* 12:12 Apỳnh me õ pyka djari kunĩkõt ne me kunĩ bêngõkre.

ar meo ban Metĩndjwỳnh japrỳ o ba. Nãm prĩne Metĩndjwỳnh djũn ne idji japrỳ ne kam ũrkwábê kàjkwa djũn ne me kàjkwakam ar bajadjwỳ djũn ne. Djãm mry kabẽn mex got.

⁷ Nhyam kam mry kaàk mrymã kabẽn nhyam kam kabẽnkôt Metĩndjwỳnh nhõ me ja'ỳr prõt ne. 'Ỳr prõt ne me kwỳ pan kàjbê me kumẽ. Ne kam kabẽnkôt, umakôt ar me kunĩo ba ne kabẽno me ano. Apỳnh mebêngôkre ba djàri, apỳnh amyngràri me ba djàri, apỳnh me õ pyka djàri, apỳnh me kabẽn djàri kunĩkôt ne ar meo ba. Mry ne amijo aptàn Metĩndjwỳnh nhõ me jao ajkẽn kam me kunĩo ba. ⁸ Nhyam kam pykabê me ja kunĩ dja me mrymã amijarẽnho ba ne kum rax jarẽ.

Nhyam bep me kwỳ, Jeju nhõ pi'òk no'òkkam me idji arija, me ajbit dja me kum mry kĩnh kêt ne kum rax jarẽn kêt ne. Jejubê Mrykĩ'átomti jabatàn nyja ne õ pi'òk no'òk. Kute pyka nhipêx kêttri ne Metĩndjwỳnh arỳm amim me kute Jeju bĩn'ã karõ, me kute Jeju mrykĩ'átomtin kute bĩnmã amim 'ã karõ ne arỳm anhỳr djwỳnhràr kuma. Be, Jeju kubê Mrykĩ'átomti jabatàn ny ja ne õ pi'òk no'òk, me tĩn rã'ã rã'ã'ã pi'òk no'òk. Nhyam me tĩn rã'ã rã'ã kadjy pi'òk no'òkkam me idji arija me tãm dja me mrymã rax jarẽn kêt. Nhyam bep me idji'ã no'òk kêtja, me kunĩ dja me kum mry kĩnh ne kum rax jarẽn kum amijarẽn o ba.

⁹ Gora me ajamak mex jabej on ama.

¹⁰ Ê, dja me me kwỳo rôròk ne meo mrãn mekbê ijê.

Ne kam tu me kwỳ pa, kàxdjwa kajgoo tu me kupa.

Nhỳnh me ja dja me meo rôròk ne mekbê ijê ne kàxdjwa kajgoo me kwỳ pa?

Bir, Metĩndjwỳnh kute amim me'ã karõja, me tãm dja me mekbê ijê ne me kwỳ pa.

Kam dja Metĩndjwỳnh nhõ me ja kute tu amim Jeju markumrẽx ne mã 'ã ngrà tỳx ne 'ãno ãm ne kute kanga kêt mã.

Mry 'òdjwỳ pyka kurũm kator.

¹¹ Nhyam kam mry 'õ kato, mry kute katẽ pyka kurũm kato, ba omũ. Nãm bàri amãnhkrut kute mrykĩ'átomti jabatàn ny bàri pyræk. Ne kabẽn kute mry kaàk kabẽn pyræk. ¹² Ne kam mry kaàk jatãri mryja djõ'ã umakôt ar meo ba. Ne kam me kunĩmã, pykabê me ja kunĩmã kum,

—On me mry kaàk jatãri mryjamã amijarẽn o aba ne kum rax jarẽ. Mry krã 'õ tyk ne nõr ne kam ajte akubyn tĩnja on kum akabẽn ne kum rax jarẽ, ane. Ajrã, ane. Nãm ã mry kute katẽ mry kaàk jatãri mry ja'ã mekmã karõo ane.

¹³ Ne kam mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipê:x ne. Kwỳ rax ne ipêx ne. Nãm me ipòkri kuwyo ruw, kàjkwa kurũm pykamã kuwyo ruw. ¹⁴ Be, mỳjja pumũnh kêtõ ne me noo akno. Nãm pykabê me kunĩ noo akno. Mry kaàk jatãri mryja kabẽnkôt ne mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx ne, tãri ãmkambit ne mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx ne. Ne kam mekmã kum, pyka kunĩkôt mekmã kum,

—On me mry kaàk jatãri mry ja karõ nhipêx. Mry me kute te kàxdjwa kajgoo krã jayr nhyam mã tĩn karõ dja ga me ipêx, ane. Ajrã, ane. Nãm ã mry kute katẽ mekmã ane.

¹⁵ Nhyam kam me ipêx ne. Nhyam mry kute katẽja mry karõ jakõ, mry kaàk jatãri mryja karõ jakõ nhyam arỳm tĩn ne arỳm akõn kabẽn ne. Nãm kabẽn ne memã me kwỳ'ã apnẽn mekmã kum,

—Tãmja kute imã amijarẽn kêt ne kute imã rax jarẽn prãm kêt. On dja ga me abĩ, ane. Nãm ã mry kaàk jatãri mryja karõ mekmã ane nhyam me kabẽnkôt arỳm me kwỳ pa.

¹⁶ Nhyam kam mry kute katẽja ne me kunĩ'ã idji janhõ. Nãm me ikra'ã idji janhõn me kuka'ã idji janhõ, mry kaàk jatãri mryja nhõ me ja kute amirĩt kadjy. Nhyam me kwỳ te kubê amikati, kute me'ã idji janhõr pymaje te kubê amikati nhyam tu me'ã idji janhõ. Nhỳnh me ja'ã ne idji janhõ? Bir, me kunĩ, me kàtømmẽ me bẽnjadjwỳrmẽ me õ nèkrêx krãptĩmẽ me õ nèkrêx kêtme me memã ãpẽn kajo ar bajamẽ me kute memã o pãnh kadjy ãpẽnhamẽ. Me ja kunĩ'ã ne idji janhõ. Nhỳnh ne me 'õ kukamẽ ikra'ã idji kêt ne. Me kunĩ.

¹⁷ Dja me'ô'ã idji jêť prãm kêt nhym me arỳm kum mỳjja nhôr kêt-kumrêx, nhym ta kute mỳjja byr kêt-kumrêx, te kute amim mỳjja byrmã. Me'ã idjikôtbit ne me kute amim mỳjja byr. Mỳj idji nã? Bir, mry kaak jatãri mryja ne me kwỳ'ã idjin kwỳ'ã numeru janhô.

¹⁸ Be, me no mexbit godja me kuma. Ê, gora me ano mex jabej on mry'ã numeru pumũ. Numeru ja kute me idji pyrãk. Nãm 666. Be, mry'ã numeru ne ja.

14

Bàygogomẽ uba kadjy kax byr.

¹ Nã bãm arek omũnho dja nhym kam Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja dja, ba omũ. Krãnhrebê Xijãokam ne dja. Nhym kam kôt me krãptĩ ku'ê. Me krãptĩ kubê 144.000, me tãm ne me kumex. Nhym Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny nhidjija me kuka'a arij ne Bãm nhidjjjadwỳ me kuka'a arij. Me tãm ne me Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kôt kumex.

² Ba kam kàjkwakam me ngrer ma. Kute ngô rãrãkti pyrãk, kute na krak pyrãk. Nã, nãm me ngrer mexkumrêx. Nãm me kute pĩjãbãrekam me ngrer pyrãk ba maro dja.

³ Nhym me krãptĩja ngrer ny jarê. Nãm krĩ djatikam yrjamẽ mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutjamẽ mebênggêťtemẽ, me tãm ne me kabem ku'ên ngre. Ngrer ny ne me arê. Mỳj me ngrer nã? Me ajbit ngrer. Atemã. Me'ô kute arênh kêt. Amũ me'ô kute mar ne arênh kadjy kêt. Me ajbit ngrer, me krãptĩ kubê 144.000, Metĩndjwỳnh kute me utãr ne meo mõiřja, pyka kurũm meo mõiřja, me ajbit ngrer, me ajbit ne me kute mar ne arênh.

⁴ Nãm me mexo amiptãn kabôt katin ar ba. Nãm me kute axwe 'ô mar kêt-kam mexkumrêx kute mrãmri ne me kute krô'ã meo prô kêt-kam mex ja pyrãk. Nãm me ã axwemã irero ane. Nãm me mã Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kôt ajkamẽn mã kôt mõi. Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyja abenbê meo ajkij ne meo mõi. Kamrôo ne me utãn meo mõi Metĩndjwỳnhmã me kungã. Me ja ne me kutewa nhym Bãmmã meo mõi kum me kanga. Dja ĩ ajte me kwỳ rax ne kum me kungã. Bãmmẽ ar ro'ã kute meo aminhôn kute ar meo bamã. ⁵ Nhym me 'êxnhĩ kêt-kumrêx. Nãm me axwe kêt-kam mextire ne ar ba. Ajmã kute kêt.

⁶ Nhym kam kadjy mrãnh djwỳnh 'ô kà:jmã ton tẽ. Kàjkwa tã: tẽ. Mỳj kadjy ne ton tẽ? Bir, kute me kunĩmã kabẽn mex jarênhmã. Kute me kunĩ pykabê ar bajamã arênhmã, apỳnh mebênggôkre ba djãri, apỳnh amyngrãri me ba djãri, apỳnh me kabẽn djãri, apỳnh me ô pyka djãri kunĩkôt ne kute mekmã arênhmã. Kabẽn mexja ne mex rã'ã rã'ã. Mekmã tũmrãm mex ne kam o ino rer kêt-kumrêx. ⁷ Nhym kam kadjy mrãnh djwỳnhja ne kàj bê kabẽn ne memã kum,

—On me amã Metĩndjwỳnh pyman kum rax jarê, kute katãt memã axweo pãnh ne kute meo bikênhkam. Arỳm ne ô akati bôx. Arỳm kute memã axwe pãnh jarênhmã. Dja memã axweo pãnh. Djãm uma ngri got. On me kum rax jarê, kute kàjkwamẽ pykamẽ ngô raxbê pyka kêt-mẽ inoremẽ kute ipêx djwỳnhmã rax jarê, ane.

⁸ Nhym kam kadjy mrãnh djwỳnh 'ôdjwỳ kutewa kôt tẽn memã kum,

—Metĩndjwỳnh dja krĩraxbê Babirônijkam me jao ajkê. Arỳm kute meo mõiř dja kaprãrmã. Arỳm 'yr. Krĩraxbê Babirônij, krĩ jabatãnh tãm ne Metĩndjwỳnh arỳm kute o bikênhmã. Kute pyka mẽ meo bimrãkmã. Kam ne me axwekumrêx. Me axwebit ne me ar kam ba. Ne kam pyka kunĩkôt me axwemã me prêk ne. Nhym kam me ô'ã pyka kunĩkôt axwe. Ne kam kute me'ô kuprỳ, kurêti'ô kute amiwỳr me 'wỳr nhym me kute 'ã aben japanh ne kam kôt axwe, kôt kurêti ar ba pyrãk. Nãm ã krĩraxbê Babirônij ã pyka kunĩkôt memã ane. Kute mrãmri ne me kute kadjwati kangô* kôm ne bibãnh ne axwebit kute mar ja pyrãk. Kam ne Metĩndjwỳnh mekam ngryk ne kute prĩne meo bikênhmã.

⁹⁻¹⁰ Nhym kam kadjy mrãnh djwỳnh 'ôdjwỳ kadjy mrãnh djwỳnh ar kutewakôt tẽn kàj bê memã arẽn memã kum,

—Ê, me ikra'ã mry nhidjija ne me kuka'ã mry nhidjija kute mryo Metĩndjwỳnh ne mry karôo Metĩndjwỳnh ne arkum amijarênh o ban kum rax jarênh o baja me tãm gêđja

* 14:8 Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômẽ uba kangômẽ, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

Metĩndjwỳnh mekam ngryk ne prĩne meo ajkẽ. Djãm ngryk rerek got kàjbê meo ajkẽ. Dja prĩne meo bikẽnh mex ne. Arỳm ne ngry:k ne. Mỳj me'õ gêdja kubê amijo apdju? Be djãm me kunĩo ajkẽ.

Be, dja Metĩndjwỳnh me ja, me kum mrymẽ mry karõ kĩnhja kuwykam me kurẽ. Kuwymẽ kẽn ngrãngrã pòkkam me kurẽ nhym me kam àmnhirẽnho kumex. Mrykĩ'átomti jabatàn nymẽ kadjy mrãnh djwỳnh ar nokrekam dja me àmnhirẽnho kumex. ¹¹ Nhym kuwy kũmja mã wabi, kute o ino rer kêtikumrẽx. Kuwy kute me kamjêrja kũm rã'ã rã'ã. Nhym me arek àmnhirẽnho kumex rã'ã: rã'ã. Djãm me tyk djà kêt mã? Arkati. Djãm akamãtkam nàr kon akatikam dja me tyk djà kêt? Arkati. Dja me arek àmnhirẽnho kumex. Be, dja ã Metĩndjwỳnh meo bikẽnho ane. Me kute mrymẽ mry karõmẽ o Metĩndjwỳnh ne arkum amijarẽn o ba ne kute arkum rax jarẽn ar o ba ne 'ã idjija, me ja dja Metĩndjwỳnh prĩne ã meo bikẽnho ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh kabẽn ane.

¹² Kam godja Metĩndjwỳnh nhõ me ja, me kute Metĩndjwỳnh kabẽnkõt ar amijo baja, me kute tu amim Jeju markumrẽxja, me ja dja me mã 'ã ngrà tỳx ne 'ãno djan kanga kêtikumrẽx.

¹³ Nhym kam kàjkwa kurũm me'õ imã kabẽn ba kuma. Nãm imã,

—On 'ã pi'òk no'òk. Ë, me kute Bẽnjadjwỳr 'ãno ãm nhym mete me par ja dja me kĩnhkumrẽx. Bẽnjadjwỳr kadjy me tykja dja me arỳm kàjkwakam Jeju'ỳr bõx ne kam kĩnhkumrẽx. Metĩndjwỳnh kute memã kĩnh jadjàr kadjy ne arỳm me õ akati me'ỳr bõx. Dja Metĩndjwỳnh mã memã kĩnh jadjàr rax ne, ane.

Nhym kam Metĩndjwỳnh Karõ imã,

—Nà, mrãmri. Mrãmri ne arỳm me àpẽn raxkam katyk. Me àbirkam dja me arỳm kàjkwakam tyk djà kêt ne. Nãm me Jeju'ã ngrà tỳx ne mã kum apê. Nhym Metĩndjwỳnh me omũn arỳm kute pãnh memã kĩnh jadjàr raxmã, ane. Nãm ã Metĩndjwỳnh Karõ imã ane.

¹⁴ Ja ne arỳm apêx ba kam ajte mỳjja 'õ pumũ. Nhym kakrã jaka ajte kato. Kato nhym kam kam me'õ nhỹ. Kute me'õ my pyrãk ne bẽnjadjwỳr krãdjê tun o nhỹ. Kẽn karỳro krãdjê ne kutu. Ne kam kàx nhibõtĩ ne kubyn o nhỹ. Wa mexkumrẽx.

¹⁵ Nhym kam kadjy mrãnh djwỳnh 'õ Metĩndjwỳnh nhũrkwãti kurũm kato. Katon kum kàj bê kabẽn, kakrãkam ÿrjamã kabẽn ne kum,

—On aparmã anhõ kàxwã o abẽn o bàygogo jakàn o atom. Arỳm ne õ akati 'ỳr bõx. Arỳm ne ngrà tẽ. Arỳm ne pykabê me ja nhõ akati me'ỳr bõx. Kute bàygogo ngrã nhym me kute o atom nhõ akati pyrãk, ane. ¹⁶ Nhym kam kabẽnkõt pykamã kàxo abẽn o akàro tẽn kam o atom. Nãm ã kakrãkam ÿrja me'ã bàygogo jakreo ane.

¹⁷ Nhym kam kadjy mrãnh djwỳnh 'õdjwỳ Metĩndjwỳnh nhũrkwãti kurũm kato. Kàjkwakam Metĩndjwỳnh nhũrkwãti kurũm kato. Ne adjwỳnhdjwỳ õ kàx nhibõtĩ. Wa mexkumrẽx.

¹⁸ Nhym kam ajte kadjy mrãnh djwỳnh 'õdjwỳ, õ kuwy djwỳnh kikre kudjỳ djà bõr djà kurũm kato. Katon kam kàj bê kum kabẽn. Kadjy mrãnh djwỳnh kute kàxdjwa mex byr ne o ãmjamã kabẽn ne kum,

—On aparmã anhõ kàxo abẽn pidjõbê uba djò jakàn o atom. Arỳm ne tuk ne kumex. Nà, ì'ik pytĩja pumũ. Arỳm ne pykabê me ja nhõ akati me'ỳr bõx. Kute pidjò tuk nhym me kute o atom nhõ akati pyrãk. Nãm ã kum ane. Nãm me axwe'ã pidjò tuk nhym me kute o atom nhõ akati jakre. Metĩndjwỳnh arỳm me axwekam ngryk ne prĩne kute meo bikẽnhmã. 'Ã ne pidjò tuk jakre.

¹⁹⁻²⁰ Nhym kam kabẽnkõt tu pykamã kàxo abẽn o pidjò krõ jakàro tẽn kam ôjao atom ne kam pidjò kangõo pòx djakam kumex ne. Metĩndjwỳnh nhõ djwỳmẽ pidjò kangõo pòx djà raxi. Kam ne kumex ne, kute kangõo pòxmã. Metĩndjwỳnh mekam ngryk ne prĩne kute meo bikẽn'ã ne djwỳ pynẽn djakam me kute pidjò kumex nhym prĩne kute anẽn jakre. Atykmã ne pidjò kangõo pòx djà dja.

Nhym me kam kumex ne, nhym kam prïne anê nhym kam me kamrô prô:t ne. Pidjô kangôo pôx djà kurũm me kamrô prôto nõ. Djãm me kamrô ngri got. Axwe me kamrô rax ne prô:to nõn kam tàm ne. Kute ngô pyræk ne kam ã ubỳm ane. Kawaru jajkwa krekrekam kàxiràx 'ãnh ne ubỳm itep ne. Me kamrô tàm mör ry'ã akre kubê 300 kiometu. Nhỹnh me ja kamrô nã? Bir, me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja, me axweja. Dja ã Metĩndjwỳnh me axweo bikẽnho ane, me imexo ane.

15

Me kute apỳnh meo bikẽn djari amỳnh ne o ku'ê.

¹ Nhym kam mỳjja pumũnh kêt 'ôdjwỳ kàjkwakam kato ba omũ. Nãm ã tire ane ne ã uma ane. Kadjy mrãnh djwỳnh kubê 7 ne apỳnh mỳjjao kute meo bikẽn djari amỳn o ku'ê. Apỳnh mỳjjao kute meo bikẽn djari ja godja Metĩndjwỳnh aben nHITEPã meo bikẽnho tẽn kam 'ôo ino re. Ne arỳm ngryko ino re.

² Ba arek omũnh dja nhym mỳjja kute imôti pyræk, kute ixeo imôti pyræk kato ba omũ. Ixemê kuwymê akà. Nhym mỳrri me ku'ê. Mỳj me nã? Bir, me kum mrymê mry karõ kĩnh kêt ne kute arkum mex jarẽn kêt kumrêx nhym te mry kute meo aminhõn me'ã idji janhõrmã, te me'ã idjimê numeru janhõrmã. Me ja ne me ixeo imôti mỳrri kumex. Metĩndjwỳnh nhõ pĩjãbare ne me amỳn o kumex. Me kam Metĩndjwỳnhmã ngrer kadjy. ³ Mõjdjê kubê Metĩndjwỳnh nhõ àpẽnhamê Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nymê ar ngrer ne me arê.

—Bẽnjadjwỳr, Metĩndjwỳnh, atỳxo abê kumkati.

Mrãmri ne ga araxo mỳjja kunĩ nhipêx nhym akõt rax ne uma ne.

Ga ne ga abê pyka kunĩkõt me kunĩ nhõ Bẽnjadjwỳr rax ne ar meo aba mextire ne ar meo aba.

Nã gãm memã akabẽn pỳnh ne arê ne katat memã akabẽn jadjuw.

⁴ Nã, Bẽnjadjwỳr, nhỹnh ne me'õ kum apyma kêt got.

Nhỹnh ne me'õ amã amextire jarẽn kêt got. Me kunĩ dja me kum apyman abenmã arax jarê.

Gajbit ne ga amexo apyma.

Nhym kam pyka kunĩkõt me kunĩ dja me awỳr ban bõx ne amã rax jarẽnho kumex.

Nã gãm prïne memã o pãnh, katat memã o pãnh.

Nhym me kunĩ arỳm omũn kam amã rax jarê, ane.

Nãm ã me ngrer ane. ⁵ Nhym kam ijukri Metĩndjwỳnh nhũrkwãti amijã kutan dja. Kàjkwakam Metĩndjwỳnh nhũrkwãti amijã kutan dja ba omũ. Nhym kadjwỳnhbê Metĩndjwỳnh nhõ kumoka'ê mextire jadjwỳ amijã kutan dja. ⁶ Nhym kam Metĩndjwỳnh nhũrkwãti kurũm kadjy mrãnh djwỳnh kubê 7ja apôx. Nãm apỳnh mỳjjao kute meo bikẽn djari kubê 7ja me kadjy amỳn o ku'ê. Kubêkà jaka, kubêkà jadjẽn ne angij ne o ku'ê. Ne kẽn karỳro amirunh pren 'ã ku'ê.

⁷ Nhym kam mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut 'õ ne arkum ngõnh ngã. Kadjy mrãnh djwỳnh kubê 7jamã apỳnh kungã. Kẽn karỳro ngõnh kubê 7 ne arkum kungã. Ngõnho ipu ne arkum kungã. Mỳj ne kam ipu? Bir, Metĩndjwỳnh ngryk ne kam ipu. Metĩndjwỳnh ta tĩn ne ar ba rã'ã rã'ã ne kute o ino rer kêt, tãm ngryk ne ngõnhkam ipu. Tãm ne arkum kungã.

⁸ Nhym kam Metĩndjwỳnh kũm prïne ùrkwãti kre jaê. Mỳj kũm nã? Bir, Metĩndjwỳnh raxmê mexmê tỳxmê uma kam kũm. Tãm ne prïne ùrkwãti kre jaê. Nhym me te Metĩndjwỳnh nhũrkwãtimã ngjẽnhamã. Nhym arỳm Metĩndjwỳnh kũm mebê aptã. Nhym kadjy mrãnh djwỳnh kubê 7 ne apỳnh mỳjjao kute meo bikẽn djari kubê 7ja me'ã kapĩno ku'ê, aben nHITEPã me'ã kapĩno ku'ê. Nhym me'ã kapĩn pa nhym me arỳm Metĩndjwỳnh nhũrkwãtimã wangij.

16

Me kute ngõnhbê 7kam Metĩndjwỳnh ngryk me'ã kapĩn.

¹ Nhyam kam Metĩndjwỳnh nhũrkwāti kurũm me'õ kabẽn. Kàj bê kabẽn ne kadjy mrãnh djwỳnh kubê 7mã kum,

—On o tẽn pykakam kapĩ. Ngõnhbê 7kam Metĩndjwỳnh ngryk ipuwã on kapĩ, ane.

² Nhyam kam kadjy mrãnh djwỳnh kutewa o tẽn pykakam kapĩ. Nhyam kam kuwê me'ã apôx. Kuwê punure. Tokry:. Nhỹnh me ja'ã ne apôx? Bir, mry kute me'ã idji janhôr nhyam me kute mry karõmã rax jarẽnhja, me tãm ne kuwê me'ã apôx.

³ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwỳnhja Metĩndjwỳnh ngryk 'õdjwỳ kapĩ. Ngõ raxbê pyka kêt kam ne kapĩ nhyam arỳm ngõ ta tu kamrô, kute me'õ tyk kamrô pyrãk. Nhyam kam ngõkam mỳjja ar baja kunĩ ty. Tu tykkumrẽx.

⁴ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwỳnhja Metĩndjwỳnh ngryk 'õdjwỳ kapĩ. Ngõ bixabjêrmẽ inorekam ne kapĩ. Nhyam arỳm ngõ ta tu kamrô. ⁵ Nhyam kam kadjy mrãnh djwỳnh kute ngõ pumũnh djwỳnh kabẽn, ba kuma. Nãm Metĩndjwỳnhmã kum,

—Be, mrãmri. Ga ne ga amexo apyma ne amrêbê: adjãkamã atĩn ne ar aban mã atĩn rã'ã, mrãmri.

Nã gãm katàt memã o pãnh ne, ane.

⁶ Nãm me anhõ me mexja nhimex ne, ne akabẽn jarẽnh djwỳnhjadjwỳ nhimex ne, ne me ja kamrô kapĩ:no kumex.

Ga arỳm meo angryk ne kam pãnh ngõ kamrô memã angã, me kute o kõmmã.

Mrãmri ne pãnh mexkumrẽx, ane.

Nãm ã ngõ pumũnh djwỳnh Metĩndjwỳnhmã ane.

⁷ Nhyam kam kikre kudjỳ djã bõr djãdjwỳ kabẽn ne, ne kum,

—Nã, mrãmri, Bẽnjadjwỳr, Metĩndjwỳnh atỳxo abê kumkati.

Ga ne ga akabẽn pydjĩn arẽn arỳm prĩne katàt memã o pãnh ne, ane.

Nãm ã kikre kudjỳ djã bõr djã kabẽn ane.

⁸ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwỳnhja Metĩndjwỳnh ngryk 'õdjwỳ kapĩ. Myt'ã ne kapĩ nhyam kam myt põr ne prĩne me kuga. ⁹ Arngro tỳxkumrẽx ne prĩne me kuga. Te me kuga nhyam me mã Metĩndjwỳnh japrỳ. Metĩndjwỳnh kute apỹnh mỳjja kute meo bikẽnhmã me'ỳr anorja tãm ne me aprỳ. Mã aprỳ. Me kute amim kator kêt ne wãnh axwemã irer kêt kumrẽx. Kute kum mex jarẽnh kêt kumrẽx.

¹⁰ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwỳnh ja Metĩndjwỳnh ngryk 'õdjwỳ kapĩ. Mry krĩ djãkam kapĩ nhyam arỳm õ me ja'ã akamãt kô tyk ne. Akamãt kô tyk prĩne meo ajkamuw. Nhyam kam me tokry djãje tu àmnhirẽnhõ kumex. ¹¹ Àmnhirẽnhbê Metĩndjwỳnh japrỳo kumex. Kãjkwakam Metĩndjwỳnh ne me ùn ne. Me tokry djãje, kuwêrmẽ mỳjja tokry djãje ne me Metĩndjwỳnh djũno kumex ne amim kator ne kute wãnh axwemã irern 'ỳr amijo akẽx kêt kumrẽx.

¹² Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwỳnhja Metĩndjwỳnh ngryk 'õdjwỳ kapĩ. Ngõ raxbê Jupraxikam ne kapĩ nhyam kam tu ngõ ngrã, me kam tẽm kadjy. Kãj kwa krax kurũm me bẽnjadjwỳr tẽm ne ngõ'ã rêr, kadjy ne ngrã. ¹³ Nhyam kam karõ amãnhkrut ne ikjêkêt ne apôx ba omũ. Karõ punu kute bri ponhti pyrãk ne apôx ba omũ. Mry kaak jajkwa krekremẽ mry jajkwa krekremẽ ar kabẽn jarẽnh djwỳnh 'êxnhĩja jajkwa krekremẽ ar ja jajkwa krekre kurũm ne bri apôx, ba omũ.

¹⁴ Ar karõ punu kute amijo brija ne Ar kubê Xatanaj nhõ àpênh ne kam kute mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêxmã. Ne kam mã me bẽnjadjwỳr rũnh'ỳr ba. Pyka kunĩkõt me bẽnjadjwỳr rũnh kunĩ'ỳr ban meo akprõ. Me me'ỳr prõt kadjy ne meo akprõ. Metĩndjwỳnh tỳxo kubê kumkati ngryk nhõ akatikam, õ akati pymakam dja me me'ỳr prõt ar ba.

¹⁵ Me abenwỳr prõt kadjy ne me abenwỳr mõn aben tẽpo mõ nhyam Jeju imã kabẽn ne. Ne imã,

—Ë, on me ikabẽn ma. Dja ba me aêrbê me'ỳr bõx. Kute me àkĩnhĩ me aêrbê me ùrkwãmã ngjêx ne mekbê àkĩnh ba pyrãk. Dja ba ã me aêrbê me'ỳr ibõx ane. Nhyam bep me õt kêt ne no tỳx ne kute ikam amako krĩja dja me kĩnhkumrẽx. Me tãm dja me kute me mrãnhmã kute kubêkã jangjênh ne mrãnh djãkam amako krĩja pyrãk. Nhyam

bep me ate krāja dja me kute me ôt mỳrri me ban bôx nhym me kute kubêkà jangjênh kêt ne pijàmkam mrānh pyrāk. Dja me ã kute ikam amak kêtja pijàm ane, ibôxkam ã pijàm ane. Nām ã Jeju Kritu memã amibôx djà jarēnh ane.

¹⁶ Nhym kam ar karō punu kute amijo brija me bēnjadjwỳr rũnh akprō. Me kute me'ỳr prôt kadjy ne meo akprō. Me kute abeno bikprōnh djà nhidjibê Amadō. Mekbê idjaer kabēnkam ne Amadō. Kam ne me bēnjadjwỳr rũnh abeno akprō.

¹⁷ Nhym kam kadjy mrānh djwỳnh kute katē ne Metĩndjwỳnh ngryko ino rer kapĩ. Kôk djabêrkam ne kapĩ nhym kam Metĩndjwỳnh krĩ djāti kurũm me'ô kabēn. Metĩndjwỳnh nhũrkwatikam krĩ djāti kurũm ne kabēn ne. Kāj bê kabēn ne,

—Anũ, o ino rer ne arỳm ja, ane.

¹⁸ Nhym kam na adjênhmē krakmē rārākmē. Nhym kam pykadjwỳ tertet tỳ:x ne. Nām amingrêk tỳx ne. Me bakrax kurũm me bakukāmāre aben nHITEPã bixadjwỳr tēm ja'ô kute pyka kute amingrêk ja'ô pumũnh kêtikumrêx. Nām tertet tỳ:x ne.*

¹⁹ Nhym kam krĩrax jabatānhbê Babirōnijkam pyka ajkij nhym kikre kunĩ rôrôk ne ajkaten amingrān kumex. Babirōnijkam pyka amikokij ne arỳm amānhkrut ne ikjêkêt ne ikwã. Nhym pyka kunĩkôtdjwỳ krĩrax rôrôko kumex nhym kikre prĩne amikaten kumex. Be, mrāmri ne Metĩndjwỳnh Babirōnij jabatānhja mar ar o ban kam arỳm o ajkê, prĩne kum axweo pānh ne. Nām tu mekam ngryk tỳx ne. Mỳj me'ô gêdja kubê amijo apdju? Be, dja me kunĩo ajkê, prĩne meo ajkê. Djām Metĩndjwỳnh me axwekam ngryk kêt got.

²⁰ Nhym kam apêxti kunĩ nhĩ'ām mrān akuno. Nhym krānhdjwỳ kunĩ tu akuno.

²¹ Nhym kam namê'y me'ã rôrôko kumex. Kājkwã kurũm ne me'ã rôrôk ne. Axwe abatānh, axwe utĩ. Utĩkam 'ã akre kute 40 kiru pyrāk. Djām kam got me axwe kangan kam Metĩndjwỳnhmã rax jarê? Arkati, nām tu me Metĩndjwỳnh djũno kumex. Namê'y kute meo bikēnhkam tu Metĩndjwỳnh djũno kumex. Djām namê'y rôrôk kajgo got? Kati, nām meo bikēnh rax ne.

17

Me'ô kuprỳ kurēti mry'ã ỳr.

¹ Nhym kam kadjy mrānh djwỳnh kubê 7 kute ngōnhbê 7 jamỳnhja 'ô ne imã, —Apa, amrê tē, ba amã mỳjja jakre ga omũ. Me'ô kuprỳ ne ja. Tāmja ne ngô kunĩ'ã krĩ, ane. Tāmja ne me kunĩ abenmã arē. Me kunĩ arỳm abenmã kurē jarē. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm axwe man kute o bikēnhmã. Krĩraxbê Babirōnij ne me'ô kuprỳ kurē'ã amijakre. Krĩrax jakam ne mỳjja punu ne kam kute me'ô kuprỳ kurēti pyrāk.

² Nhym apỳnh pyka djari me ô bēnjadjwỳr rũnh 'ỳr bao ku'ê. 'Ã aben japa. Nhym pyka kunĩkôt me kunĩ 'ỳr ban kam kumex. Me'ô nija ta ne memã kadjwati kangô* ngã nhym me o ikôn ajbān kam kurēo kumex.

Nām ã kadjy mrānh djwỳnh imã ane. ³ ã imã anen kam mã ikarōo tē. Kapôt kukritmã ne ikarōo tēn o bôx. Ba kam me'ô kuprỳ kurētija pumũ. Nhym mry kamrêk'ã nhỹ. Nhym mryja'ã idjio tuknĩ. 'Ã idjijao ne prĩne Metĩndjwỳnh japrỳn ũn ne. Nhym mry krābê 7 ne bārībê 10.

⁴ Nhym me'ô kuprỳ kurētija kubêkà kamrêkmē tyk jadjàn o nhỹ. Kunhêr krāptĩ. Kēn karỳrmē kēn mextemē angà krã kute ngap jadjênh pyrāk. O ne amikunhêr. Ne ngōnhkrã byn o nhỹ. Kēn karỳro ngōnhkrākam mỳjja kroo ipu ne kubyn o nhỹ. Mjên prāmmē kurēmē ja ne kam o ipun 'ã kubyn o nhỹ. ⁵ Ne kuka'ã idji. Mỳj idji nã? Bir, mỳjja bipdjur. Bir,

—Krĩrax jabatānhbê Babirōnijkam ne me kuprỳ kurēti kator kutewa nhym kam me ô'ã pyka kunĩkôt punu ar ba, arĩk ar ba.

Nām ã kuka'ã idji ane.

* ^{16:18} Djām pyka kute amingrêk kêt Arkati. Pyka kute amingrêk. * ^{17:2} Mỳjja me kute o kōm ne kôt bibānh kunija, kadjwati kangômē uba kangômē, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarē.

⁶ Me'ô kuprỳ kurëtija tu ajbã. Kamrô ne o ikôn kam ajbã. Nãm prïne Metĩndjwỳnh nhô me mexja kwỳ nhimex ne, prïne me kute tu amim Jeju markumrêx ne mã kôt bikamênh nhym me te kute me par nhym me mã kôt bikamênhja ne prïne me imex ne me kamrô kapĩn o ikôn kam ajbã. Be, nija ne ba omũn kam kam ino tyn djan te ije omũnhmã ne kam,

—Tô mỳj nã? ane.

⁷ Nhym kam kadjy mrãnh djwỳnh imã,

—Mỳkam ne ga kam ano tyn dja? ane. Ê, ba mỳjja bipdjurja amã arê ga ama. Ba amã nija jarê, krĩrax kute ni jaxweti'ã amijakreja amã arê ga ama, ne ajte mry kute turja jarê. Mry krãbê 7 ne bãribê 10, tãm dja ba amã arê, ga ama.

⁸ Mry aje omũnhja ne amrêbê tĩn ne ar ba. Ne kam tu akuno. Dja ajte kato. Kre ry typydjikurũm ajte katon ar mrã. Ar mrãn kam tu biknorkumrêx ne. Nhym pykabê me ja te omũn kam abenkam no tyn kumex. Me kute Jeju mar kêtja dja me te kute mry marmãn kam abenkam no tyn kumex ne abenmã,

—Mỳj mry got ja? Nãm tĩn ne ar ban akunon kam ajte akubyn kato, anhỹro kumex.

Djã nãm Metĩndjwỳnh me ja tĩn rã'ã rã'ã'ã pi'ôk no'ôk got me kôt mry ma? Kati, pyka nhipêx kêtri kute me ja tĩn rã'ã rã'ã'ã pi'ôk no'ôk kêt. Kam dja me mry mar kêtumrêx ne. Kam ne me mry tĩn ne biknor ne ajte akubyn katorja pumũn kam abenkam no tyn kumex.

⁹ Ê, me no mexbit dja me kuma, me kute mỳjja marbit dja me kuma. Ê, mry krãbê 7 kubê mỳjja amãnhkrut. Krã kubê krãnhre ne krĩ. 'Ã ne nija krĩ. Adjwỳnhdjwỳ krãbê bẽnjadjwỳr rũnhbê 7. ¹⁰ Bẽnjadjwỳrbê 5 ne arỳm kêt mexi. Nhym bep pydji ne tĩn ne ar ba rã'ã, nhym bep ikjêja ne kator kêt rã'ã. Dja katon kam ar meo ba ngrire. ¹¹ Be, mryja amrêbê tĩn ne ar ban arỳm biknorja, tãm ne kubê bẽnjadjwỳr rax'ô, bẽnjadjwỳr rũnhbê 7 ja'ô, ne arkôt akuno.

¹² Nhym bep bãribê 10, aje omũnhja kubêdjwỳ bẽnjadjwỳr rũnhbê 10. Kraxje mete ar'ã bẽnjadjwỳr mênh nhym ar kute ar meo ba kêt. Adjỳm, tũmrãm, dja me ar'ã bẽnjadjwỳr mẽ nhym ar meo ba. Mrymẽ ar aprakamã ar ar meo ba. Dja ar ro'ã ar meo ba ngrire.

¹³ Be, bẽnjadjwỳr rũnhja godja ar abenkôt kabên ne tu mry kabênkôt ar meo ba. Nhym mryja pydji ne bẽnjadjwỳr raxo ar akren ar meo ba. ¹⁴ Nhym kam bẽnjadjwỳr rũnhja dja Mryki'ãtomti jabatãnh ny'ỳr prôt ne. Ar kunĩ dja ar'ỳr prôt ne.

Nhym bep Mryki'ãtomti jabatãnh ny ta dja amijo aptãn pyka mẽ aro amrà. Djãm Mryki'ãtomti jabatãnh ny bẽnjadjwỳr ngri got. Arkati. Bẽnjadjwỳr raxbê kumkatiti:. Kute bẽnjadjwỳr raxo pykabê me bẽnjadjwỳrja kunĩ jakrenh mexi. Kam ne kubê Bẽnjadjwỳr raxbê kumkatiti:. Kam dja ô me jamê prïne pyka mẽ ar bẽnjadjwỳrbê 10jao amrà. Ô me ja, Metĩndjwỳnh kute amiwỳr me 'wỳr ne kute amijo me utãrja nhym me tu kute amim markumrêx ne mã kôt bikamênh ne kute kanga kêt, me tãm dja me Mryki'ãtomti jabatãnh nykôt môn kurê djwỳnhjao ajkê.

Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh imã ane. ã imã 'ã ujarênh ane. ¹⁵ Ne kam arek imã kabêno dja ne imã,

—Ê, apỳnh ngô ikwãja, 'ã me'ô kuprỳ kurëti krĩ ga aje omũnhwã, ngôja ne kute me urãk. Me'ã ne ngôja amijakre. Apỳnh me ô pyka djãri, apỳnh me ba djãri, apỳnh mebêngôkre ba djãri, apỳnh amynggrãri me ba djãri, apỳnh me kabên djãri kunĩkôt me ja'ã ne ngôja amijakre.

¹⁶ Ne aje bãribê 10 pumũnhwãmẽ mry'a ỳr ga aje omũnhwãmẽ ar tãm dja Ar kubê ni kuprỳ kurëtija kĩnh no kati ne arkum kurêkumrêx ne kam o ajkê. O ajkên prïne kunhêrmê ô kubêkã mexja kubê kunĩ by nhym tu irãri nô. Nhym kam ar ĩ kwỳ krê, me'ô kuprỳ nhĩ kwỳ krên kam 'ã kãtãm kuwykam kumẽ nhym prïne xêr.

¹⁷ Mrãmri dja ar ã o ane. Mỳkam? Bir, Metĩndjwỳnh ne kadjy ar ngrêk ne, bẽnjadjwỳrbê 10ja ar ngrêk ne. Metĩndjwỳnh ta ne arỳm amim 'ã karô ne kam ar kadjwỳnhbê arkum arê. Nhym kam kôt ar bẽnjadjwỳrbê 10ja ôkre kadjwỳnhbê amim 'ã karôn o ajkê. Nãm ar axikôt kabên ne mrymã kum,

—Gajbit dja ga apydjin abēnjadjwỳr rax ne ar meo aba. Nhym be nija gēdja wām nō, ane. Nām Metīndjwỳnh anhỳr djwỳnhhràm tu kōnh arkum irkumrēx nhym kam ar kōt o tēn o tēn inomā kumē. Ar kute amimar kēt ne ar Metīndjwỳnh kabēnkōt tē.

¹⁸ Nhym krīrax jabatānhbē Babirōnij ne me'ō kuprỳ kurēti ga aje omūnh wā'ā amijakre. Krīraxja ne pyka kunīkōt me kadjy bēnjadjwỳr nhym bēnjadjwỳr kunī 'ỳr ba: o ku'ê, 'ỳr ò nēkrēxo bao ku'ê, nhym kam krīraxbē Babirōnij raxo bēnjadjwỳr ja jakre ne kam meo ba, ane. Tām ne me arỳm o ajkē, ane. Be, nām ā kadjy mrānh djwỳnh imā 'ā ujarēnh anen imā arēho tēn inomā kumē.

18

Kute pyka mē Babirōnijo bimirāk.

¹ Ba arek omūnh dja nhym kam kadjy mrānh djwỳnh 'ō kàjkwa kurūm tēn ruw. Kute bēnjadjwỳr rax pyrāk ne adjēho prīne pyka kurwỳ. ² Ne kam kàj bē kabēn ne, —Ē, arỳm ne kēt ne. Krīraxbē Babirōnij, krī jabatānhja ne Metīndjwỳnh prīne o ajkēn pyka mē meo amrà nhym arỳm kēt ne.

Arỳm ne Xatanaj nhō àpēnh punu 'ỳr bōx ne kam kam ar ba. Nhym kam apỳnh me karō punu djāri kam ar ba. Nhym apỳnh àk punu djāri kunīdjwỳ me kum kurēja kam ar ba.

³ Mrāmri ne Metīndjwỳnh arỳm prīne pyka mē meo amrà nhym kam kam ar ba. Mỳkam? Bir, axwe pānh. Babirōnijkam ne me axwebit ar ba. Kam ne me axwe'ā bit abenmā karō. Kute me'ō kuprỳ kurēti 'ō kute amijā memā àpnēnh nhym me tu 'ỳr ba ar ba nhym kute memā kadjwati kangô* nhōr nhym me kute o kōm ne bibānh ne kurē ar ba pyrāk. Nām me ā pyka kunīkōt kum krīraxbē Babirōnij kīnh ane. Pyka kunīkōt ne me bēnjadjwỳr kunī kum kīnh ne 'ỳr bao ku'ê kute me'ō kuprỳ kurēti'ā me kute aben japanh pyrāk nhym pyka kunīkōt me kute nēkrēxo ba djwỳnh Babirōnij'ỳr ò nēkrēxo bao ku'ê ne arỳm pānh ò pi'òk kaprī rax ne.

Babirōnij axwe kum nēkrēx prām kute me'ō mjēn prām pyrāk nhym me kute nēkrēxo ba djwỳnh kōt ò pi'òk kaprī rūnhkumrēx ne. Djām Babirōnij mex got. Axwe punu, ane.

Nām ā kadjy mrānh djwỳnh kabēn ane. ⁴ Nhym kam kàjkwa kurūm me'ōdjwỳ kabēn ne memā kum, —Apa, inhō me ja, on me me kurūm akato. Mekōt me ajaxwe ba ije mekōt me ajo ibikēnh karō on me akato, ane.

⁵ Be, nām Babirōnij aben nhipēpā axwe tēn arỳm kàjkwa 'ỳr itep ne. Nhym Metīndjwỳnh kute axweo biknor kētkumrēx. Nām kuman o nhỹ, ane.

⁶ Gora me amipānh. Krīraxbē Babirōnij kute me ajo bikēnh 'ānh dja ga me amipānh o abikēnh itep ne, o aben pyrāk ne.

Kati, me amipānh o abikēnh amānhkrut. Djām krīraxbē Babirōnij kute me ajo bikēnh ngri got. Axwe kute me ajo bikēnh raxi, kam dja ga me amipānh o abikēnh amānhkrut ne.

Nām mỳjja djỳo me akōm ne. Kam dja ga me amipānh mỳjja djỳo kōmo amānhkrut ne, ane.

Nām mỳjja djỳo kōm'ā kute meo bikēnh jakre,

—Kam dja ga me amipānh mỳjja djỳo kōmo amānhkrut ne, ane.

⁷ Krīraxbē Babirōnij ajbit ne raxo amiptān ò nēkrēx kumex. Kam dja ga me me kaprīmē me tokrymē o amipānh, kute ò nēkrēx kumexja 'ānh o itep ne.

Nām krīraxbē Babirōnij òkre kadjwỳnhbē amim,

“Ota ba arek ibēnjadjwỳrkumrēx ne nhỹ. Mỳkam dja ba ikaprī?

Djām imjēn ibē tyk got ba ikaprī?

Djām ibixangri dja ba ibēn kēt mex ne nhỹ?

Kati, ibixangri kēt. Kam dja ba ikaprī kētkumrēx”, ane.

* 18:3 Mỳjja me kute o kōm ne kōt bibānh kunīja, kadjwati kangômē uba kangômē, mỳjja kangô kunī ne me kum kadjwati kangô jarē.

Năm ã krĩraxbê Babirônij ni'ã amijakreo ane.

⁸ Năm ã amim ane ne kam nhỹ. Kam dja têbê apỹnh mỳjjao kute meo bikênh djari 'ỳr bôx.

Myt tãm kam dja o bikênh djaja kunĩ abenã rôrôk ne arỳm 'ỳr bôx.

Gêdja tyk 'ỳr bôx ne bixangri 'ỳr bôx ne kum prãm 'ỳr bôx.

Têbê dja o bikênh djà ja kunĩ 'ỳr bôx. Nhym kam me kuwykam kumê nhym xêr.

Bênjadwỳrbê Metĩndwỳnh ne tỳxkumrêx ne kum axwe pãnh jarê nhym arỳm 'ỳr bôx. Năm ã kabêh ane.

⁹ Pyka kunĩkôt dja me bênjadwỳr àmrao kumex. Me bênjadwỳrja kum nija kĩnh ne 'ỳr bao ku'êkam kute me me'ô kuprỳ kurêti'ỳr me bao ku'ê ja pyrãk. Kam dja me abej àmrao kumex. Me kute kukwakam amim nêkrêxo àptàr o bakam. Dja krĩrax pôr ne kũm ty:k ne. Nhym me bênjadwỳr abej àmra:o kumex, ¹⁰ omũnho kumex. Krĩrax kaprĩmê tokry pymaje ne me nĩjar djan omũnho kumex ne kam abenmã kum,

—Watĩre, Babirônij. Krĩrax jabatãnh, krĩrax pyma, watĩre.

Nãm tebê Metĩndwỳnh prĩne ajo ajkê ga nũ, ane.

¹¹ Nhym me pyka kunĩkôt kute nêkrêxo ba djwỳnhjadwỳ àmrao kumex ne kaprĩ:re. Nhym tu wãnh nêkrêx nũ. Mỳj me'ô godja me kute nêkrêxo ba djwỳnhbê nêkrêx byn pãnh pi'ôk kaprĩ ngã? Arkati. Babirônij ne ipêxri me kute nêkrêxo ba djwỳnh kute kum nêkrêx rero bajamã o pãnh ne.

Nhym arỳm xêr nhym kam ¹² me'ô kute mekbê apỹnh me kunhêr djari byr kêt kumrêx, me ô kên karỳrmê kryt jakamê kên jadjênhmê angà krã kute ngàp jadjênh pyrãkmê kubêkà jakamê kubêkà tykmê atemã kubêkà mêrebê xêdamê kubêkà kamrêkmê apỹnh pĩ kudjỳ djàrimê apỹnh mrybê erpãxi djwao mỳjja nhipêx djàrimê apỹnh pĩ pãnh raxo mỳjja nhipêx djàrimê atemã ngônhbê brôdjimê ngôn tykmê atemã kênbê mamoremê ¹³ mỳjja djãnhbê kaneramê me krã ngrãnh djãmê kikre kudjỳ djãmê me kudjỳ djãbê miramê me kudjỳ djà 'ômê uba kangômê atemã rõny kangô 'ômê atemã djwỳ djôm 'ômê djwỳbê trigumê me ô kritbê mrytimê mrykĩ'ãtomtimê kawarumê pĩo kãmranhtỳxmê me memã àpênh kajgo ar ba, me kute meo pãnh ne amim me pa 'amỳnh nhym me memã àpênh kajgo ar bajamê. Nã, mebêngôkredjwỳ.

Ja kunĩ ne Babirônij tĩnri amim amỳn pãnh memã pi'ôk kaprĩ ngã nhym kam ajbir kêt ne. Mỳj me'ô godja amim amỳn kam pãnh mekmã pi'ôk kaprĩre ngã. Arkati.

¹⁴ Nhym me kute nêkrêxo ba djwỳnh Babirônijmã kum,

—Be, apỹnh me amã mỳjja mex kĩnhja ne arỳm me abê kêt kumrêx. Me anhõ nêkrêxmê me akunhêr kunĩ ne arỳm tu biknorkumrêx. Dja ga ajte omũnh kêt kumrêx, ane. Năm ã me kute nêkrêxo ba djwỳnh kum ane.

¹⁵ Ne nĩjar djan omũnho kumex. Krĩrax kaprĩmê tokry pymaje nĩjar djan omũnho kumex. Kukwakam ô nêkrêx rax ne mekbê kêt nhym me kam o aman kam abej àmrao kumex ne kam kaprĩ:ren abenmã kum,

¹⁶ —Watĩre, Babirônij, krĩrax jabatãnh, watĩre. Tãm ne arỳm kêt kumrêx.

Nãm ipêxri kubêkà mexbit jangij ne o mrã. Kubêkà jakamê kakrãtykmê kamrêkmê. Nãm kunhêr pãnh raxobit amikunhêr, kên karỳrmê kên jadjênhmê angà krã kute ngàp jadjênh pyrãkmê. Ý, tãm ne arỳm kêt ne.

¹⁷ Nêkrêxja ne arỳm pyka mẽ amrà. Amikrà kêt ne arỳm pyka mẽ amrà. Kàxdjakênh ipôk pydjikam, ane.

Nãm ã me kute nêkrêxo ba djwỳnh kaprĩkam abenmã ane.

Nhym kam me ngô raxkam kàkam ar bajadjwỳ kaprĩ. Me kute ngô raxbê pyka kêt kam kà raxo ba djwỳnhmê me kàtãm kàkam ar bajamê me kute kào ba djwỳnh nhõ àpênhmê me kute ngôkôt nêkrêxo bajamê. Me ja kunĩ ne me kaprĩn nĩjar kumex ne àmrao kumex.

¹⁸ Krĩrax pòk ne kũm tyk pymaje ne me nĩjar omũnho kumex, abej àmrao kumex ne kàj bê abenmã kum,

—Krĩrax jabatànha pydjii. Nhỹnh ne 'ômẽ kute aben pyræk? ane. Nãm ã me kà raxkam ar baja abenmã ane. ¹⁹ Ne kam kaprĩkam pykao amikrã kaprêprêk ne krĩrax jabej amran kam kaprĩ:re ne kum,

—Watĩre, Babirônij, krĩrax jabatànha, watĩre.

Akukwakam ne ba me ikunĩ inhõ nêkrêx rũnh ne. Nã bãm me kàkam awỳr mỳjjao iban o bôx ga pãnh me imã mỳjja ngã. Ba me ikunĩ akukwakam inhõ nêkrêx rũnh ne. Ga tebê arỳm pyka mẽ amrà. Jakam dja ba me arĩk ar iba, ane.

Nãm ã me ngô raxbê pyka kêtgam kà raxkam ar baja krĩraxo aman ã kum ane. Nhyam kam atemã me'õ kabên.

²⁰ —Be, kàjkwa, on akĩnh. Arỳm ne Metĩndjwỳnh o ajkê. Me gadjwỳ, Metĩndjwỳnh nhõ me gamẽ Jeju kute me anorjamẽ Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnhmẽ on me akĩnh. Metĩndjwỳnh arỳm me apãnh Babirônij o ajkê. Kam dja ga me tu akĩnhkumrêx.

²¹ Nhyam kam kadjy mrãnh djwỳnh tỳxkumrêx 'õ kên by. Kên rax, kên jabatànha. O ne mekbê idjaer bày ngãn ôm ne. Tãm ne kumỳn o ngô rax kôpênàt ne. Ne mekmã kum, —Dja ã Metĩndjwỳnh krĩrax jabatànhabê Babirônij o bikênho ane, kôpênàto bê o ane. Gêdja tu biknorkumrêx ne ajte kator kêtgamrêx.

²² Godja ajte me'õ me akam ngrer kêtgamrêx. Atemã pĩjábàremẽ pomẽ ngônho potimẽ. Ja kunĩkam ngrer dja ajte me akam kator kêtgamrêx. Nhỹnh ne me'õ môn ajte me akam ngrero dja? Arkati.

Nhyam me apỳnh ê mex djari 'õ ajte me akam kator kêtgamrêx. Nhỹnh ne me ê mex 'õ me akam dja? Arkati.

Nhyam me ni'õ me akam djwỳ ka'uko ỳr kêtgamrêx. Nhỹnh ne me ni'õ djwỳ ka'uko nhỹ got ga me aje marmã?

²³ Nhyam ngônhpôkdjwỳ me akurwỳ kêtgamrêx. Nhỹnh ne me akam ngôn pôk 'õ godja me akurwỳ?

Ne me keketdjwỳ mar kêt ne. Nhỹnh ne me'õ ajbir abenwỳr môr ny got kĩnhkumrêx ne kute abenmã kabên ne keketmã? Arỳm kêtgamrêx.

Me akam me kute nêkrêxo ba djwỳnh ne pyka kunĩkôt me kuràm õ nêkrêx rũnh ne.

Ga arỳm apỳnh me ba djari me kunĩ noo akuno. Nã gãm adjukaneo me noo akuno nhyam arỳm pãnh Metĩndjwỳnh prĩne ajo ajkê, ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh ane.

²⁴ Be, Babirônij ne Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnhmẽ Metĩndjwỳnh nhõ me mexja par ar o ba. Babirônij kabênkôt ne me pyka kunĩkôt me par ar o ba. Kam ne Metĩndjwỳnh meo ngryk ne me pãnh prĩne Babirônij o ajkên pyka mẽ o amrà.

19

Me kute Metĩndjwỳnhmã mex jarênh.

¹ Nhyam kam mỳjja kute me krãptĩ kanga pyræk ba kuma. Kàjkwakam ne me krãptĩ kabên ne, ne,

—On me Metĩndjwỳnhmã mex jarê. Me banhõ Metĩndjwỳnh, ajbit ne kubê me bapytar djwỳnh, gu me kam abenmã mex jarên abenmã bẽnjadjwỳr rax jarê.

² Ta ne kabên pỳnh ne katàt memã axwe pãnh jarê. Mrãmri ne arỳm kum pãnh jarê. Me'õ kuprỳ kurêtija, tãmja pydji ne rax ne pyka kunĩkôt me'ã axwe rẽ nhyam me kôt axwen arĩk ar ba, tãm. Kumã ne Metĩndjwỳnh pãnh jarê.

Arỳm ne kam ngryk ne o ajkê. Nãm õ àpênho ngryk ne kam me pãnh o ajkê, kute õ àpênho par ne kamrô kapĩnkam ngryk ne kam me pãnh me'õ kuprỳ kurêtijao ajkê. Mrãmri, ane.

Nãm ã kàjkwakam me krãptĩ ane.

³ Ne kam ajte kàj bê kabên ne, —On me Metĩndjwỳnhmã mex jarê.

Krĩrax jabatànhabê Babirônij ne mã pôr ne kũm tyk rã'ã rã'ã. Àtyk kêtgamrêx, ane.

Năm ã kàjkwakam me krãptĩ ane.

⁴ Nhyam kam mebêngêtbê 24mê mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut ne tu mỳrbê rôrôk ne Metĩndjwỳnhmã rax jarê. Metĩndjwỳnh krĩ djàtikam ÿrjamã rax jarên kum,

—Mrãmri godja ga ã o ane, ane.

Ne kam ajte abenmã kum,

—Gu me on Metĩndjwỳnhmã rax jarê, ane.

⁵ Nhyam kam krĩ djàti kurũm me'ô kabên ne,

—Ë, me akunĩ, me abê Metĩndjwỳnh nhô àpênh, me amã umaja, me abênjadjwỳrmê me akàtammê me akunĩ on me me banhô Metĩndjwỳnhmã mex jarê, ane.

⁶ Nhyam kam mỳjja kute me krãptĩ kangao kumex pyrãk ba kuma. Kute ngô rãrãk pyrãk, kute na krikrit tỳx pyrãk. Nhyam me krãptĩja kabên ne,

—On me Metĩndjwỳnhmã mex jarê. Bênjadjwỳr djwỳnh me banhô Metĩndjwỳnh tỳxo kubê kumkati, ta ne bênjadjwỳr rax ne mrãmri ar meo bakumrêx, kumã dja ga me mex jarê, ane.

⁷ Ë, gu me on bakĩnhkumrêx. Me kute abenã ar mênh kadjy bakĩnhkumrêx. Gu me abenmã raxmê mex jarê. Arỳm ne ô akati 'ÿr bôx. Arỳm ne me kute Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nymê prômê abenã ar mênhmã, kam dja gu me bakĩnhkumrêx.

Arỳm ne nija amimex ne. ⁸ Arỳm ne kadjy kum kubêkã ngã nhyam arỳm adjã. Kubêkã mexkumrêx, kubêkã jadjênh, kubêkã ajmã kute kêtumrêx, ane.

Năm ã me krãptĩ memã ane. Năm Metĩndjwỳnh kute ô me mexjamã axwe kêt jarênh nhyam me katãt mrãnh'ã kubêkã mex jakre ne ta ô me ja'ã prô jakre.

⁹ Nhyam kam kadjy mrãnh djwỳnh imã,

—On 'ã pi'ôk no'ôk. Arỳm ne me kute Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nymê prômê abenã ar mênhmã, nhyam me arỳm kute kadjy djwỳ djãrmã. Arỳm kadjy mry kumex ne. Nhyam arỳm memã kabên. Me Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nymê ro'ã ô kwỳ krên rax kadjy memã kabên ne. Me ajbit dja me kĩnhkumrêx. Me Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nykôt ô kwỳ krênja, me ajbit dja me kĩnhkumrêx. On 'ã pi'ôk no'ôk, ane. Năm ã kadjy mrãnh djwỳnh imã ane. Ne kam ajte imã,

—Ë, mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳm kabên pydjĩn arê, ane.

¹⁰ Ba kuman kam kabem itu mỳrbê tỳm ne bit ije kum rax jarênhmã, bit ije kadjy mrãnh djwỳnhmã rax jarênhmã nhyam imã,

—Kati, kwãrik wãnh. Badjwỳ ne ba Metĩndjwỳnhmã idjãpênh, akamymê ar akôt Metĩndjwỳnhmã idjãpênh. Akamymê ar atỳxkumrêx me aje mekmã Jeju'ã adjujarênhjakôt ne ba kum idjãpênh. Badjwỳ ne ba ar akôt kum apê. Kam dja ga Metĩndjwỳnhmãbit rax jarê, ane.

Be, me akajmãtã ne Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnh ô'ã memã Jejubit'ã ujarênh ar ba. Ga me kam gadjwỳ ijuk'ã Jejubit'ã adjujarênh ar aba. Kumãbit ne me kute rax jarênh ar o bamã, ane. Năm ã kadjy mrãnh djwỳnh imã ane.

Me'ô kawaru jaka'ã ÿr.

¹¹ Nhyam kam kàjkwa ajkij nhyam kawaru jakaja dja. Nhyam me'ô 'ã nhỹ. Me'ô nhidjibê Kabênkumrêx, ne ajte idji 'ôbê Katãt kabên ne 'ã nhỹ. Năm katãt memã axwe pãnh jarên kôt me'ÿr prôt ne. ¹² No pôk kute kuwy pôk pyrãk ne kam bênjadjwỳr rax krãdjê tu. Krãdjê krãptĩ ne kutu. Ne ta idji 'ã wajêt. Nhyam me kute idjija pumũnh kêt, ajbit ne kute aminhidji pumũnh. ¹³ Ne ô kubêkã kute kamrôkam irja jadjã. Nhyam me kum idji jarê. Idjibê Metĩndjwỳnh Kabên. Tãm ne me kum arê.

¹⁴ Nhyam kàjkwakam Metĩndjwỳnh nhô krãkamngônkh krãptĩ kôt mō. Ne kam kubêkã mexkumrêx, kubêkã jaka, kubêkã ajmã kute kêt jangij ne 'ã mō. Kawaru jaka'ã ne me krĩn kôt mō. ¹⁵⁻¹⁶ Nhyam Bênjadjwỳr jajkwa krekre kurũm kãxdjwa kajgo kato. Kãxdjwa kajgo djwa mexkumrêx ne kato. Nhyam kubêkã'ã idjin kjê'ã idji. Idjibê Bênjadjwỳr raxbê kumkatiti:.

Kute bênjadjwỳr raxo pykabê me bênjadjwỳrja kunĩ jakrenh mexi.

Kam ne kubê Běnjadjwỳr raxbê kumkatiti.

Ne kam kàxdjwa kajgo djwa mexjao dja apỳnh me ba djari meo ajkê. Meo ajkên kam ar meo ba, me kum àpènhmã dja kaběno me anor ar o ba. Kaběno me anon me axwemã bèn tỳx ar ba. Djãm kute akrànãmã ar me axweo bamã? Kati, dja kàxo àbêr djào ar mekam ngryk ban mekam ngryk mex ne. Godja Metĩndjwỳnh ngryk janěnh djakam me kurě ne prĩne me aně nhyr me kamrô prôt ne. Djãm Metĩndjwỳnh tỳxo kubê kumkati ngryk ngri got? Nãm ar meo ban ĩ mekam ngryk mex ne.

¹⁷⁻¹⁸ Nhyr me kam kadjy mrãnh djwỳnh pydjĩn dja, ba omũ. Arngro tỳxkam ne dja. Ne kam kàj bẽ àkmã kaběnh ne. Àk kàjkwa tã tor ne mrãnhja kunĩmã kaběnh ne, ne kum,

—Me apa. Amrẽ me aben pydji. Arỳm ne Metĩndjwỳnh me amã me anhõ kwỳ krěnh djà rax ne o atom ne, me aje krěnh ne ajajnemã. Ě, bẽnjadjwỳr nhĩmẽ krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr nhĩmẽ me àprãr nhĩmẽ kawaru nhĩmẽ 'ã krãkamngõnh krĩja nhĩmẽ me kute me pa 'amỳnh nhyr me memã àpènh kajgo ar baja nhĩmẽ me kute memã o pãnh kadjy àpènhja nhĩmẽ me bẽnjadjwỳr nhĩmẽ me kàtãm nhĩmẽ me kunĩ nhĩ dja ga me krěnh ajajne, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh àkmã kaběnh ane.

¹⁹ Nhyr me kam mry kute meo bajamẽ õ krãkamngõnhmẽ me bẽnjadjwỳr rũnhmẽ arỳm akuprõ. Me kute Jeju kawaru jaka'ã yrja 'yr prõtãmã ne me akuprõ. Nhyr arỳm kutã Jejudjwỳ õ krãkamngõnhreo akprõ.

²⁰ Ne kam amijo aptàn ar pa 'amỳn kuwyo imõtĩkam ar kumẽ. Nãm mrymẽ kaběnh jarěnh djwỳnh 'ěxnhĩja ro'ã ar pa 'amỳn aro těnh kuwyo imõtĩkam ar kumẽ. Kaběnh jarěnh djwỳnh 'ěxnhĩja ta kute mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhĩpěx, kute mry djõ'ã kaběnkõt mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhĩpěx ne o kute me noo biknor. Nhỹnh me ja ne me noo akuno? Bir, me'ã mry nhĩdji jarij ne kute mry karõmã amijarěnh ne kute kum rax jarěnhja, me tãm ne kaběnh jarěnh djwỳnh 'ěxnhĩja me noo akno. Kam ne Běnjadjwỳr Jeju mrymẽ kaběnh jarěnh djwỳnh 'ěxnhĩja ar ro'ã ar pa 'amỳn aro těnh kam kuwyo imõtĩkam ar kumẽ. Ar tĩn ne ar pa 'amỳn aro těnh kuwyo imõtĩkam ar kumẽ. Kuwymẽ kěnh ngrãngrã põkkam ar kumẽ.

²¹ Ne kam me kõt mõrja nhimex ne. Jeju kawaru'ã yrja tãm ne ajkwa krekre kurũm kàxdjwa kajgo katorjao me imex ne. O ne pyka kunĩkõt me bẽnjadjwỳrmẽ ar õ krãkamngõnh ro'ã me imex ne. Me imex nhyr àk kunĩ me kwỳ krẽ:n meo ajne.

20

Xatanaj djuwpre'ã amex kubê 1.000.

¹ Nhyr me kam kadjy mrãnh djwỳnh 'õ kàjkwa kurũm těnh ruw ba omũ. Ikrakam ne kam o kajkep djà byn o těnh o ruw. Mỳjkam o kajkep djà nã? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djà ne kubyn o těnh o ruw. Kàxirãxtimẽ ne kubyn o ruw.

² Ne kam mry kaàkjao tỳm, kubê ne Kangã tỳm, kute me kãmex jarěnh djwỳnh. Xatanaj tãm ne o tỳm ne kàxirãxtio uwpre. Djãm uwpre'ã amex pydji got. 'Ã amex krãptĩ. 'Ã amexbẽ 1.000. ³ Nãm tu kre ry typydjikam kuměnh 'ã ijěnh kam o kajkep ne prĩne 'ã ijě djào amrà, mỳjja kute tom pyrãk o prĩne oy.

Be, Xatanaj kute ajte pyka kunĩkõt me noo biknorbẽ ne krekam kuměnh 'ã ijě. Godja 'ã amexbẽ 1.000 apěx nhyr me kam ajte kadjy mrãnh djwỳnh 'ã kutan kaba nhyr ar ba ngrĩre. Tãm ne ja. Be, ba kam ajte mỳjja 'õdjwỳ pumũ.

⁴⁻⁵ Be, me krĩ djàtidjwỳ ne kumex ba omũ. Nhyr me kam krĩ. Metĩndjwỳnh ne arỳm me jamã kum,

—Me ga dja ga me memã axwe pãnh jarě, ane.

Me karõdjwỳ ne ba omũ. Mỳj me karõ nã? Bir, me kute memã Jeju'ã ujarěnh ar ban Metĩndjwỳnh kaběnh'ã ujarěnh ar ba nhyr me kute me mut krãkãr nhyr me tyk karõ ne ba omũ. Me kute mrymẽ mry karõ arkum rax jarěnh kêt, kute aro Metĩndjwỳnh ne arkum amijarěnh kêt nhyr mry te kute me'ã aminhidji janhõr prãmja, te kute me kuka'ã nãr me ikra'ã aminhidji janhõr prãmja, nhyr me kubê bikěnh nhyr me kute me par karõ ne ba omũ. Me tãm dja me akubyn tĩn ne kam Kritumẽ ro'ã ar meo ba. Ar meo

ba'ã amex krãptĩ ne. 'Ã amexbê 1.000. Me tyk ne akubyn tĩn kutewa ne ja. Nhyr mep me kãtãm tykja, me tãm dja me'ã amexbê 1.000 nhyr me akubyn tĩn ne.

⁶ Nhyr mep me tyk ne akubyn tĩn kutewaja dja me kĩnhkumrêx. Arỳm mexo me akrenh me:x ne. Dja me ajte ty? Arkati. Dja me ajte tyk kêtikumrêx, ne kam Metĩndjwỳnhmê Kritu arkum apê, mebê me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh ne arkum àpênh ba. Ne kam ar ro'ã ar meo ba. Ar meo ba'ã amex krãptĩ. 'Ã amexbê 1.000.

Kute kuwyo imôtikam Xatanaj mênh.

⁷ Nhyr kam amexbê 1.000 apêx nhyr kam kadjy mrãnh djwỳnh Xatanaj'ã kuta. Kubê ijêja'ã kutan me kadjy kaba. ⁸ Nhyr arỳm kato, pyka kunĩkôt ajte kute me noo biknormã kato. Dja kãjkwa kraxkam me jamê kãjkwa nhôtka me jamê aktã kãjkwa nhirê'ãnh me jamê mekbê Kokmê mekbê Makokmê me kunĩ 'yr bôx ne memã kabên jarên me noo aknon meo akprô. Kute Metĩndjwỳnh nhô me ja'yr prôt ne kute me par kadjy nãrãm meo akprô nhyr me kumex. Nãm me kute ngô rax mỳrri pykati ngrã ja pyrãk. Pykati ngrã tãm ne me o itun te kute abenã akremã nhyr krãptĩ: anen amũ ajkamê nhyr me te o ane. Nãm ã krãkamngônhre kumex o ane.

⁹ Ne kam prĩne me kadjy pyka jaên kam me'yr môn Metĩndjwỳnh nhô me mexjamã ipôk ne, krĩ mexmã ipôk ne. Metĩndjwỳnh kum krĩrax kĩnhkumrêxja tãm ne me kum ipôk ne. Nhyr kam kãjkwa kurũm kuwy ruw ne prĩne me kuga nhyr me prĩne xêr.

¹⁰ Nhyr kam Metĩndjwỳnh bôm 'êxnhĩja mẽ, kute me noo biknor djwỳnhja kuwyo imôtikam kumê. Kuwymê kên ngrãngrã pôkkam kumê. Kam ne ôbê mrymê kabên jarênh djwỳnh 'êxnhĩja mẽ. Ne kam ajbir kam Xatanaj mẽ. Kam ne Metĩndjwỳnh prĩne aro bikênh rax ne. Nhyr ar tokry: ne àmnhirênh ar ba. Àmnhirênh ar ba rã'ã rã'ã. Àmnhirênh ar ba: nhyr 'ã akamãt ne tãmkam 'ã akati. Dja o ino rer kêtikumrêx ne.

Metĩndjwỳnh kute me tykmã pãnh jarênh.

¹¹ Nhyr kam krĩ djãti jaka dja nhyr kam me'ô nhỹ ba omũ. Nhyr kam umaje pykamê kãjkwa prôt ne nhĩ'ãm tẽn akuno. ¹² Nhyr kam me tyk kabem kumex. Me tyk kunĩ, me bẽnjadjwỳrmê me kãtãmme krĩ djãti kabem kumex. Nhyr kam pi'ôk no'ôk'ã kurê.

Ne kam ajte pi'ôk no'ôk 'ôdjwỳ'ã kuta. Metĩndjwỳnh kute me tĩn rã'ã rã'ã'ã no'ôkja pi'ôk tãm ne 'ã kuta.

Nhyr mep ate ne kute pi'ôk no'ôk kumrêx'ã rênhja. Pi'ôk jakôt ne Metĩndjwỳnh memã axwe pãnh jarê. Me tĩnri axwe'ã pi'ôk no'ôk ja ne Metĩndjwỳnh 'ã kurên kam mekmã axwe pãnh jarênho nhỹ, me tykmã pãnh jarênho nhỹ.

¹³ Nhyr kam ngô raxbê pyka kêtjadjwỳ Metĩndjwỳnhmã me tyk kanga. Ngô kute me imexja tãm ne kum me kanga. Nhyr apỳnh mỳjja kute me par djãri Metĩndjwỳnhmã ajte me kanga. Nhyr me tyk nhô pyka Metĩndjwỳnhmã ajte me kanga. Kum me kanga nhyr me tyk kunĩ krĩ djãti kabem kumex. Nhyr mekmã pãnh jarênho nhỹ. Me tĩnri kute amijo bakôt ne memã pãnh jarênho nhỹ.

¹⁴⁻¹⁵ Mekmã pãnh jarênh pan kam ate apỳnh mỳjja kute me par djãri mekam o pôx ne kuwyo imôtikam kurê ne ajte me tyk nhô pykadjwỳ kuwyo imôtikam kumê nhyr arỳm me tyk nhô pykaja kêt ne. Nhyr mep mỳjja kute me parja gêdja ajte akubyn me par kêtikumrêx ne. Arỳm me tyk kêt. Mỳjja kute me parja arỳm kêt.

Nhyr me idji'ã no'ôk kêtja, Metĩndjwỳnh kute me tĩn ne ar ba rã'ã rã'ã kadjy idji'ã no'ôk kêtja, me tãm ne Metĩndjwỳnh kuwyo imôtikam me kurê. Me tyk nhijukri tyk ne ja.

21

Metĩndjwỳnh nhô Djeruxarê ny.

¹ Nhyr kam kãjkwamê pyka arỳm ny ba omũ. Nhyr mep kãjkwa tũmmê pyka tũm ne arỳm nhĩ'ãm tẽn akuno. Nhyr ngô raxbê pyka kêtjwỳ arỳm kêt.

² Nhyr kam krĩrax mextire ruw ba omũ. Krĩraxbê Djeruxarê arỳm ny ne ruw. Kãjkwa kurũm ruw. Metĩndjwỳnh kurũm ne ruw ba omũ. Djeruxarê arỳm mexkumrêx. Kute me

mjên 'ÿr ba kadjy kute amimex pyræk, me kute mjên kadjy amimex ne kute kubêkà mex jangiênh ne mrãnh nhyim me kute abenã me rênh pyræk.

³ Nhyim kam krĩ djàti kurũm me'õ kabên. Kàj bê kabên ne memã kum,
—Ë, arÿm ne Metĩndjwÿnh pykakam me ja'ÿr bõx ne kam mekam ar bamã. Dja mekam
ar ba ne kam meo aminhõkumrêx ne.

Nà, Metĩndjwÿnh ta dja mekam djan ⁴ kam me kunĩmã no kangõ kukõn mekmã o apêx.
Nhyim kam me arÿm tyk kêtikumrêx ne.

Ne kaprĩ kêtikumrêx ne.

Ne mÿr kêtikumrêx ne.

Ne tokry kêtikumrêx ne. Mÿkam?

Mỳjja kunĩ tũmjja arÿm nhi'ãm tẽm ne biknorkam ne arÿm kêt ne, ane.

Nãm ã krĩ djàti kurũm kabên ane.

⁵ Nhyim kam krĩ djatikam ÿrja ne kabên ne,

—Ë, arÿm ne ba mỳjja kunĩo ny, ane.

Ne kam ajte,

—On 'ã pi'õk no'õk. Mrãmri ne kabênja. Djãm kabên kajgo? Arkati, kabênikumrêx, ane.

⁶ Ne kam imã,

—Anũ. Arÿm ne ba o ino re.

Ba ibê mỳjja kunĩ krax ne ajte ibê mỳjja kunĩ 'ênhõt.

Ba ne ba adjakamã itũm ne kam ije mỳjja nhipêxo itẽm ne ije inomã mênh, ba.

Djori me'õ kum kôr ba kum ngõ ngã gẽ o ikõ. Ngõ tĩn dja ba tu kum kajgo ngã gẽ o ikõ.

Mÿj ngõ tĩn nã? Bir, ngõ kute meo tĩnja dja ba kum kungã.

⁷ Me me kurãm tÿx ne kute ijãno ãm jamãbit dja ba mỳjja mex kunĩ ngã ne kam tu meo
ikrakumrêx nhyim me imã, “Me inhõ Metĩndjwÿnh”, ane.

⁸ Nhyim bep me kute bit ijo aminhõmãn kute amikam me kabên pymaje ikangaja,
ne kam ajte me kute amim imar kêtja,

me kute axweo amiptarja,

me kute me par prãmja,

me prõ prãmja, me mjên prãmja,

me udjy,*

me kute mỳjjao Metĩndjwÿnh karõ nhipêx ne kute we kum ar amijarênhõ baja,

me 'êxnhĩ kunĩ,

me arĩk ar ba kunĩ dja me iwÿr bõx kêtikumrêx ne.

Me ja kunĩ dja ba kuwyo imõtikam me kurê. Kuwymẽ kẽn ngrãngrã pôkkam me kurê.

Me tyk nhijukri ajte tyk ne ja.

⁹ Nhyim kam kadjy mrãnh djwÿnh 'õ kato ba omũ. Kadjy mrãnh djwÿnhbê 7 ne apÿnh
mỳjjao kute meo bikênh djari Metĩndjwÿnh ngryko ino rero ngõnhõ ipu kute amÿnh ne
o ku'ê ja 'õ ne iwÿr tẽn imã,

—Apa, amrê tẽ ba on amã akre ga omũ. Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny prõ dja ba amã akre.
Me arÿm kute abenã ar mênhja dja ba amã akre, ane. ¹⁰ ã imã anen kam ikarõo tẽ. Krãnh
jabatãnh, krãnh prêkti'ÿr ikarõo tẽn ijo bõx.

Nhyim kam krĩrax mextire ruw ba omũ. Prõ ne rwÿkja. Krĩraxbê Djeruxarê arÿm
ruw. Kàjkwa kurũm, Metĩndjwÿnh kurũm ruw ba omũ. ¹¹ Nhyim aparmã adjênh tẽ.
Metĩndjwÿnh jadjênhõ ne adjênh ne. Ne kam karÿr kute kẽn pãnh rax, kẽn ngrãngrã
jadjênh tÿxja pyræk. Ne ajte karÿ:r kute krytyrãnh karÿrja pyræk. Nãm ã krĩrax jadjênh
anen ruw.

¹² Nhyim kikre bu'ã apÿnh kẽn djari aben nhiby adjwÿro tẽ nhyim ã prêktire anen ã utĩ
ane. Nhyim kam ajkwa krekebê 12. Nhyim kam apÿnh ajkwa krekre djari kadjy mrãnh

* 21:8 Me kute apÿnh mỳjja mar, namẽ mry kaakmẽ me karõmẽ, me tãm ne me amijo wajangao ba. Nhyim me karõ punu ne me kute me jakõt me noo biknor prãmikumrêx. 'ã dja gar, A Tex 2.9, Apôx 13.13, Karõ 8.9-24, 13.6-12, 19.13-19 jarê.

djwỳnh 'ă ku'ê. Nhyim ajkwa krekre'ă idji arij. Apỳnh mekbê idjaer nHINGÊT kukămăre nhidji djari ajkwa krekre 'ă idji arij. Idjibê 12 ne apỳnh kre'ă arij.

¹³ Năm kăjkwa krax 'ănh ajkwa krekre amănhkrut ne ikjêkêt. Ne kăjkwa nhôt'ănh ajkwa krekre amănhkrut ne ikjêkêt. Ne kăjkwa nhirê'ănh aktă ajkwa krekre amănhkrut ne ikjêkêt.

¹⁴ Nhyim kikre bu'ă apỳnh kên djari aben nhiby adjwỳro tēmja krakri ne kênpotibê 12 ikwă. Kênpoti'ă ne Mrykĩ'ătomti jabatănh ny kute ar anorbê 12ja idji arij.

¹⁵ Nhyim kadjy mrănh djwỳnh kute imă kabênja àbêr djà byn o dja. Kên karỳro àbêr djà. O kute krĩrax'ă akremă. Kute krĩraxmê ajkwa krekremê bu'ă apỳnh kên djari aben nhiby adjwỳro tēmjamê kute 'ă akremă.

¹⁶ Nhyim krĩrax pomê rymê kute aben pyrăk. Nhyim pokôt 'ă akren anhăkôt 'ă akren prêkkôt 'ă akre. Nhyim kunĩ'ă akre kute aben pyrăk. Ne 'ô aben japanh kêt-kumrêx. Àbêr djào ne 'ă akreo tē. 'Ă akrebê 2.200 kiometu.

¹⁷ Năm kikre'ă akren kam atări kikre bu'ă kênja'ă akre. Prêk'ă akrebê 64 metu. Me baje mỳjja 'ă akrekôt ne kadjy mrănh djwỳnh kikremê kikre bu'ă kênjamê 'ă akre.

¹⁸ Nhyim bu'ă kênja ne ngrăngră kute bôre ngrăngră pyrăk o ne ipêx ne. Nhyim bep krĩraxja ne kryt karỳro ipêx ne. Kryt karỳrobit, atemă mỳjja 'ômê o bikăr kêt. Nhyim krytja karỳ:r kute ixê jadjênh pyrăk.

¹⁹⁻²⁰ Nhyim kam kikre bu'ă kênja krakri kênpotikam apỳnh kên djari kumex. Kên pănh raxbit. Kikre bu'ă kênja kĩnh kadjy.

Kên kutewa ne ngrăngră kute bôre ngrăngră ja pyrăk.

Ne atări ja ngrăngră tỳx kute kwênh ngrăngră ngwỳnh ja pyrăk.

Ne atări ja kăjbê rărăr kamrêk kute kôkanê ngwỳnh rărăr kamrêk ja pyrăk.

Ne atări ja ngrăngră kute krwỳnh ngwỳnh ngrăngră ja pyrăk.

Ne atări ja kajngăr kute ngănhtey nhy kajngăr ja pyrăk.

Ne atări ja kamrêk kute tyrti tekă kamrêkti, tekă kamrêk ja pyrăk.

Ne atări ja kăjbê rărăr kute mutêkre ngwỳnh rărăr ja pyrăk.

Ne atări ja kăjbê ngrăngră kute kôtkaak ngwỳnh kăjbê ngrăngră ja pyrăk.

Ne atări ja ngrăngră kute bằ'yre ngrăngră ja pyrăk.

Ne atări ja kăjbê ngrăngră kute krăkamkăxte ngwỳnh kăjbê ngrăngră ja pyrăk.

Ne atări ja ngrăngră tỳx kute atorti ngrekă ngrăngră ja pyrăk.

Nhyim bep kute katê ja ne rărăr kute kênnetojre ngwỳnh rărăr ja pyrăk.

Be, kikre bu'ă kên krakri apỳnh kênpoti djari ne ja.

²¹ Nhyim bep kikre bu'ă kênja ajkwa krekrebê 12ja ne angă kră. Angă krăti:, angă krătio ne kikre bu'ă kênja ajkwa krekre kunĩo 'ă ijê djà, tăm ne kute ngăp jadjênh pyrăk. Apỳnh ajkwa krekre djari ne kadjy angă kră'ă akren o ipêx ne, angă kră pỳnho. Be, kikre bu'ă kên jăjkwa krekre ne ja.

Nhyim bep krĩkam pryjadjwỳ kryt karỳro pry. Kryt karỳrobit, atemă mỳjja 'ômê o bikăr kêt. Karỳ:r kajgon kam apôkmă rĩt, kute ngônň karỳr apôkmă rĩt ja pyrăk.

²² Djăm krĩrax jakam Metĩndjwỳnh nhô kikreti? Kati, arỳm ne bôx ne me bakam ar mră. Bênjadjwỳr Metĩndjwỳnh tỳxo kubê kumkatimê krabê Mrykĩ'ătomti jabatănh nyja ar tăm ne arỳm ar bôx ne me bakam ar mră. Arỳm ne ar ro'ă me bawỳr ruw ne me bakam ar mră. Djăm me kute kum kabên kadjy ne mete kum kikremă? Kati, arỳm ne ar bôx ne me bakam ar mră. Mỳj kadjy dja me kum kikre? Djăm kăjkwakam ar ba ră'ă ne mete kum kikren kam kum kabênmə?

²³ Djori kam mytmê mytyrwỳ kute me kurwỳmă? Kati, Metĩndjwỳnh ta adjênh dja me kurwỳ. Krabê Mrykĩ'ătomti jabatănh ny jadjwỳbê ne me kurwỳ djwỳnh. ²⁴ Be, ar iră jakam godja apỳnh me ba djari kunĩ kam mră, mrănh mextire. Nhyim pyka kunĩkôt bênjadjwỳr krĩraxmă ô mỳjja mex kunĩo wangijn o krĩrax kĩnh ne.

²⁵ Nhyim krĩ bu'ă kên jăjkwa krekredjwỳ 'ă ijê kêt-kumrêx ne. Djăm akamăt kadjy dja me ajkwa krekre'ă ijê? Kati, akamăt kêt-kumrêx, a'u ry typydji. Kam godja ajkwa krekre'ă

ijê kêtumrêx ne. ²⁶ Nhyr apÿnh me ba djarikam me ja ô mỳjja mexo wangijn o krîrax kînh ne. Nhyr me rûnh krîraxmã wangij nhyr krîrax ô'ã kînhkumrêx ne.

²⁷ Nhyr bep mỳjja punu 'ô dja kum àr kêtumrêx ne. Me pijàm kêtme me 'êxnhîmê me ja 'ô dja kum àr kêtumrêx ne. Nhyr bep Mrykî'átomti jabatàn ny kute ô pi'ôk no'ôkkam me tîn rá'ã rá'ã idji janhôrjabit dja me kum wangij.

22

Ngô kute meo tîn.

¹ Nhyr kam kadjy mrân djwÿnh imã ngô kute meo tîn pakrax jakre. Ngô kute meo tîn ne prôto nô ba omũ. Metîndjwÿnhmê Mrykî'átomti jabatàn nyre ar krî djati kurũm ne prôto nô. Karÿ:r kumrêx. Karÿr kute krytyrân pyrâk. ² Nãm pry nhôkre djâkôt prôto nô. Krîraxkam pry nhôkre djâkôt prôto nô nhyr aktã nokà'ã pidjô kute meo tînja dja.

Pidjô bàri amãnhkrut ne mytyrwÿ kunî kôt aben pãnh ô kadjy aktã ngô nhijên o dja. Aktã ne ngô jakà'ã ngô nhijên o dja. Be, pidjô ja ne ar mytyrwÿ kunîkôt ôo kute aben japanho ãm kadjy dja. Nãm apÿnh mytyrwÿ djari'ã pidjô jakren o 12. Mytyrwÿ kunî kôt ôn bikaprãr kêtumrêx kadjy 'ã akre. Nhyr bep pidjô 'ôja ne kubê me umar mex djã, pyka kunî kôt kute meo mex nhyr me umar mex ne kanê kêtã.

³ Djãm krî jakam mỳjja kute meo bikênhmã? Kati, krî ja gêdja tu kam me mex ryti pydji. Nhyr mỳjja kute meo bikênh dja 'ÿr àr kêtumrêx. Metîndjwÿnhmê Mrykî'átomti jabatàn ny dja kam ar meo ban meo djuw mex o ba. Nhyr ô àpêhdjwÿ kum àpênh mexkumrêx ne. ⁴ Ne kam Metîndjwÿnh nokre pumũ nhyr kam me kuka'ã Metîndjwÿnh aminhidji janhô nhyr me 'ã ar ba.

⁵ Nhyr kam kam akamãt kêtumrêx ne. Nhyr kam ngônhpôkti kêtumrêx ne. Nhyr arngro kêtumrêx ne. Mÿj kadjy dja ngônhpôktimê arngromê? Bênjadjwÿrbê Metîndjwÿnh dja me kurwÿ. Nhyr Metîndjwÿnh nhô me ja dja ar meo ba rá'ã: ar meo ba.

⁶ Nhyr kam kadjy mrân djwÿnh imã,

—Ë, mrãmri ne kabênja. Djãm kabên kajgo? Arkati. Kabênkumrêx. Amrêbê Bênjadjwÿrbê Metîndjwÿnh ne me kute kabên jarênh djwÿnhmã ta Karô jano nhyr me kam ô'ã memã kabêno amirît ne. Nhyr kam ajbir jakam ta arÿm ajte kadjy mrân djwÿnh jano. Kute ô àpênhmã mỳjja kator 'ÿr jao amirîtmã ne ano. Kute mỳjja kator kêtja anhÿr djwÿnhrà m mekmã o amirît kadjy ne ano. Arÿm kator 'ÿr, ane. Nãm ã kadjy mrân djwÿnh imã ane.

Jeju bôx 'ÿr arê.

⁷ Nhyr Jejudjwÿ arÿm me bamã,

—Ë, arÿm ne ba akubyn me awÿr ibôx 'ÿr, ane. Ë, me'ô kute prîne ikabênkôt amijo ba jabej dja kînhkumrêx. Metîndjwÿnh kute anhÿr djwÿnhrà memã mỳjjao kator'ã ujarênh ga aje 'ã pi'ôk no'ôk nhyr me kute amim mar ne kôt amijo ba jabej, be, me tãm dja me kînhkumrêx ne, ane.

Nãm ã Jeju me bamã ane.

⁸ Ba, ba ibê Djuão ne ba arÿm prîne omũ. Nã bã mỳjja ja kunî pumũn kuma. Ne kam mỳjja kunî pumũn mar pan kam kabem itu mÿrbê tÿm. Kadjy mrân djwÿnh kute imã mỳjja 'ã karô kabem itu mÿrbê tÿm ne bit ije kum rax jarênhmã. ⁹ Nhyr kam imã,

—Kati, kwãrik wãnh. Badjwÿ ne ba Metîndjwÿnhmã idjãpênh, akamybê Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnhmê ar akôt Metîndjwÿnhmã idjãpênh. Me akunî aje pi'ôk no'ôkkôt, ajbir aje Metîndjwÿnh kabên'ã pi'ôk no'ôk jakôt amijo abajamê ne gu me baro'ã Metîndjwÿnhmã badjãpênh. Kam dja ga Metîndjwÿnhmãbit rax jarê, ane. ¹⁰ Ne kam ajte imã,

—Gora udjur kêt. Metîndjwÿnh kute anhÿr djwÿnhrà memã mỳjjao kator'ã ujarênh ga aje 'ã pi'ôk no'ôkja kwãrik wãnh udjur kêt. Arÿm 'ÿr. Mỳjja ja kunî arÿm kator 'ÿr.

¹¹ Kwãrik wãnh me axwe wãnh axwe ar ba rá'ã. Nhyr me arîk ar badjwÿ tu wãnh arîk ar

ba rã'ã. Kute amimarkôt arík ar wãnh ba. Gê me kute katàt amijo badjwỳ katàt amijo ba rã'ã, katàt amijo ba ry typydji. Nhyim Metĩndjwỳnh nhõ me mex jadjwỳ mex rã'ã, mex ry typydji.

¹² Ë, arỳm ne Jeju me bamã kabẽn jarẽ. Gora me kabẽn ma. Nãm,

—Ë, arỳm ne ba akubyn me awỳr ibõx 'ỳr. Dja ba bõx ne kam me amã pãnh jarẽ. Me aje amijo abakõt me amã pãnh jarẽ. Me ajaxwemẽ me amrãnh mexmẽ kõt me amã pãnh jarẽ. Ë, me ajaxwe dja ba me ajo ajkẽ nhyim bep me mexmẽ gẽdja ba me iro'ã ar iba. ¹³ Ba ibẽ mỳjja kunĩ krax ne ajte ibẽ mỳjja kunĩ 'ẽnhõt. Ba ne ba adjakamã itũm ne kam ije mỳjja nhipẽxo itẽm ne ije inomã mẽnh. Ba ren ije kàjkwamẽ pykamẽ omũnh 'ãno idjãm kêt nhyim ren amrẽbẽ amijo ajkẽ nhyim ren mỳjja kunĩ kêt ne, ane.

¹⁴ Be, Metĩndjwỳnh nhõ me mexja, me axwe kêtja dja me kĩnhkumrẽx ne. Me tãm dja me kute kubekà'ã ngrã o põxkam aka pyræk. Dja me axwe kêt ã mextire ne ã kĩnh ane. Me jabit, Metĩndjwỳnh nhõ me mexja dja me pidjõ kute meo tĩn ku ne krĩrax bu'ã kẽn jajkwa krekrekõt wangij ne kam Metĩndjwỳnh nhõ krĩraxkam ar ba.

¹⁵ Nhyim bep me kute ropre pyræk ne arík ar bajamẽ me udjymẽ me prõ prãmmẽ me mjẽn prãmmẽ me kute me par prãmmẽ me kute mỳjjao Metĩndjwỳnh karõ nhipẽx ne kute we kum amijarẽho bajamẽ me 'ẽxnhĩmẽ me kabẽn krãptĩjamẽ, me tãm gẽdja me kum ngjẽnh kêtumrẽx ne.

Nhyim kam Jeju ajte me bamã,

¹⁶ —Ba ibẽ Jeju ne ba me amã ikadjy mrãnh djwỳnh jano. Kute apỳnh me aje ikõt aben pydji djari me amã katàt mỳjja ja jarẽnhmã. Ba ne ba ibẽ Dawi tãmdjwỳkumrẽx ne ãm djakam dja. Ba ne ba Dawi nhipẽx ne. Ba ne ba ije akati maktã umajỳrtire pyræk ne inhirækumrẽx, ane. Nãm ã Jeju me bamã ane.

¹⁷ Nhyim Metĩndjwỳnh Karõmẽ Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny prõmẽ ar Jejumã kum,

—On amrẽ tẽ, ane. Jeju nhõ me jabẽ Mrykĩ'ãtomti prõ ne kum,

—On amrẽ tẽ, ane.

Godja ga me Jeju'ã idjujarẽnhja man kam gadjwỳ kum,

—On amrẽ tẽ, ane.

Nhyim Jeju memã kum,

—Gê kam me'õ kum kôr jabej on amrẽ iwỳr tẽn ngõ tĩno ikõ. Tu kajgoo ikõ, pãnh kêt. Amã ngõ kute meo tĩnja kĩnh jabej tu kajgoo ikõ, ane. Nãm ã Jeju kabẽn ane.

¹⁸ Ë, ibẽ Djuãõ ne ba ije me amã ikabẽn jarẽnhmã.

—Me apa, me ikabẽn ma. Gora me aje ja mar jabej, Metĩndjwỳnh kute anhỳr djwỳnhram memã mỳjjao kator'ã ujarẽnh ba ije 'ã pi'õk no'õkja aje mar jabej gora me ikabẽn ma. Dja ga me ajõ ijukri adjan atemã akabẽn 'õ jarẽn arỳm Metĩndjwỳnh kabẽno ajkẽ nhyim arỳm pãnh me ajõo ajkẽ. Apỳnh ije meo bikẽnh djari'ã pi'õk no'õk jao dja me ajõo ajkẽ. ¹⁹ Ba ibẽ Djuãõ ne ba ajte ije me amã ikabẽn jarẽnhmã,

—Godja ba ije anhỳr djwỳnhram Metĩndjwỳnh kute me amã mỳjjao kator'ã pi'õk no'õk ja ga me ajõ kabẽn 'õo ajngrã nhyim arỳm Metĩndjwỳnh abẽ mỳjja nẽ. Abẽ pidjõ kute meo tĩnja nẽn abẽ õ krĩrax mextireja nẽn ne ije me amã mỳjja mex jarẽnh ne ije 'ã pi'õk no'õk ja tãm dja me ajõbẽ nẽ, ane.

Be, me ikabẽn ja ma. Ë, gẽdja Jejudjwỳ me amã kabẽn jarẽ,

²⁰ —Ba ibẽ Jeju, ije katàt me amã mỳjja kunĩ jarẽnh ne ba me amã, “Mrãmri ne ba arỳm me awỳr ibõx 'ỳr”, ane.

Dja gu me,

—Nà, Bẽnjadjwỳr Jeju, mrãmri. On amrẽ tẽ, ane.

²¹ Gê me banhõ Bẽnjadjwỳr Jeju ukaprikõt prĩne me bajo djuw mex. Mrãmri. Tãm ne ja.